

T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BÖLÜMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
2022-YL-000

ESKİ ANADOLU TÜRKÇESİYLE YAZILMIŞ BİR SATIR
ARASI KUR'AN TERCÜMESİ, VATİKAN KÜTÜPHANESİ
VAT. AR. 200
(İnceleme, Metin, Dizin)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
Abdurrahman CESARET

TEZ DANIŞMANI
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Mustafa KARACA

AYDIN-2022

T.C.
AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
AYDIN

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Programı öğrencisi Abdurrahman CESARET tarafından hazırlanan “Eski Anadolu Türkçesiyle Yazılmış Bir Satır Arası Kur’an Tercümesi, Vatikan Kütüphanesi Vat. Ar. 200 (İnceleme, Metin, Dizin)” başlıklı tez ..../...../ 2022 tarihinde yapılan savunma sonucunda aşağıda isimleri bulunan jüri üyelerince kabul edilmiştir.

	Unvanı ve Adı Soyadı	Kurumu	İmza
Başkan	Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Mustafa KARACA	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	
Üye	Doç. Dr. Ali İhsan YAPICI	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Ülkü POLAT		

Jüri üyeleri tarafından kabul edilen bu Yüksek Lisans/Doktora tezi, Enstitü Yönetim Kurulunun ..... tarih .....sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Prof. Dr. Savaş DUMAN

Enstitü Müdürü

T.C.
AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
AYDIN

Bu tezde sunulan tüm bilgi ve sonuçların, bilimsel yöntemlerle yürütülen gerçek deney ve gözlemler çerçevesinde tarafımdan elde edildiğini, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce, sonuç ve bilgilere bilimsel etik kuralların gereği olarak eksiksiz şekilde uygun atıf yaptığımı ve kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

24.06.2022

Abdurrahman CESARET

ÖZET

ESKİ ANADOLU TÜRKÇESİYLE YAZILMIŞ BİR SATIR ARASI KUR'AN TERCÜMESİ, VATİKAN KÜTÜPHANESİ VAT. AR. 200 (İnceleme, Metin, Dizin)

Abdurrahman CESARET

Yüksek Lisans Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı
Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Mustafa KARACA
2020, XIX + 945 sayfa

Cesaret, Abdurrahman, “Eski Anadolu Türkçesiyle Yazılmış Bir Satır Arası Kur'an Tercümesi, Vatikan Kütüphanesi Vat. Ar. 200 (İnceleme, Metin, Dizin)”, Yüksek Lisans Tezi, Aydın, 2022.

Bu çalışma Vatikan Apostolik Kütüphanesi'nde bulunan Vat. Ar. 200 numaralı Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait bir satır arası Kur'an tercümesi üzerine yapılmıştır. Eserin müstensihisi **İbrahim Bin El-Hâci İlyas**'tır. İstinsah tarihi Hicrî 998 (M. 1589-1590)'dir. Çalışma giriş, metin ve dizin olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. Girişte genel olarak satır arası Kur'an tercümeleri ile üzerinde çalıştığımız Kur'an tercümesi hakkında bilgiler verilmiş ve metnin dil özellikleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Metin bölümünde eserin çeviri yazısı yer almaktadır. Dizin bölümü metin içinde yer alan bütün kelimeleri kapsamaktadır. Dizinde yer alan kelimeler kökenleri, kullanım sıklığı ve metinde geçen anlamlarıyla birlikte verilmiştir.

ANAHTAR KELİMELEER: Çeviri yazı, Eski Anadolu Türkçesi, Kur'an, satır arası Kur'an tercümeleri, Türk dili ve edebiyatı.

ABSTRACT

AN INTERLINEAR QURAN TRANSLATION IN ANCIENT ANATOLIAN TURKISH, VATICAN LIBRARY VAT. AR. 200

Abdurrahman CESARET

Master Thesis, Department of Turkish Language and Literature

Supervisor: Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Mustafa KARACA

2013, XIX + 945 pages

Cesaret, Abdurrahman, an inter-linear Qur'an translation into old Anatolian Turkish, Vatican Vat. Ar. 200 (Investigation- Text-Index). Master's thesis, Aydın, 2022

This master's thesis is based on an interlinear translation of the Koran. This work is in the Vatican Apostolic Library under the number Vat. Ar. 200. This interlinear translation of the Koran was made from the ancient Anatolian Turkish period. This work was made by İbrahim bin el-Hacı İlyas as a copy. The date of completion is H. Muharrem 998/M. December-January 1589-1590. This work consists of three parts: introduction, transcription of the text and index. In the introduction, general information is given about the interlinear translations of the Koran, information about the translation of the Koran I have worked on and the linguistic peculiarities of the text. In transliteration of text, text written with Arabic scripts is transcribed into phonetic alphabet. Verse numbers are given in addition to the line numbers in the text. The index contains all the words of the text. The words in the index are given with their origin, frequency and meaning in the text.

KEY WORDS: Interlinear Qur'an Translation, Old Anatolian Turkish, Qur'an.

ÖN SÖZ

Türk toplulukları tarih boyunca birçok devlet kurmuş, çok geniş coğrafyalara hâkim olmuşlardır. Çok hareketli bir yaşam tarzı olan Türkler çok farklı milletlerle ve kültürlerle de temasa geçmişlerdir. Bütün bu temaslarda dil, kültür ve din alanlarında karşılıklı etkileşimler olmuştur. Türkler tarihin akışı içerisinde Gök Tanrı, Şamanizm gibi dinlerin yanı sıra diğer milletlerle etkileşim neticesinde Budizm, Maniheizm, Hristiyanlık, Musevilik gibi dinleri de benimsemişler ve bu dinlerin kaynak eserlerini kendi dillerine tercüme etmişlerdir. Bu şekilde Türkçe tercüme ve orijinal dînî bir edebiyat meydana gelmiştir (İnan,1961: 5). Özellikle Budizm'e ait dînî metinler Uygur (eski Uygurlar döneminde) döneminde yapılan tercümelerin yekûnünü teşkil etmektedir.

Yeni bir dini kabul etmek hayatın her alanında farklı seviyelerde değişikliğe de sebep olmaktadır. Yeni dinin ortaya çıktığı coğrafyanın dili ve kültürel unsurları dinle birlikte diğer toplumlara taşınmaktadır. Bu durum Türklerin İslamiyet'i din olarak kabul etmesiyle birlikte Türk toplulukları arasında hayatın her alanında yoğun bir şekilde yaşanmıştır. İslamiyet'i daha iyi anlayabilmek ve gereklerini yerine getirmek için surelerin tercüme ve tefsirlerinin yanında Kur'an'ın bütün olarak tercümeleri de yapılmıştır. Karahanlılar döneminde başlayan tercüme faaliyetleri daha sonraki zamanlarda ve farklı bölgelerde de devam etmiştir. Bu tercüme genellikle satır arası tarzındadır. Satır arası tercüme Arapça orijinal metnin boş bırakılan satır aralarına kelimelerin birebir Türkçe anlamları yazılarak yapılır. Bu şekilde yapılan tercüme incelendiğinde müelliflerin Arapça kelimelerin Türkçe karşılığını bulma çabaları, gerekirse Türkçenin kelime türetme imkanlarını kullanarak yeni kavramlar oluşturmaları satır arası Kur'an tercümelerini Türk dili açısından çok kıymetli hâle getirmektedir. Her kesimden insanın bile kolaylıkla anlayacağı çok yaygınlaşmış Arapça ve Farsça kelimeler yerine Türkçelerin kullanılması takdire şayan bir gayrettir. Bu tür eserlerin araştırılarak sahip oldukları kelime hazinesinin Türk diline ve Türk dili araştırmalarına kazandırılması çok önemlidir. Bu tür çalışmaların sayısının artması araştırmacılara yapacakları çalışmalarda daha sağlıklı ve isabetli değerlendirmelerde bulunma imkanı sağlayacaktır. Bu nedenle *Vatikan Apostolik Kütüphanesi*'nde bulunan *Vat. Ar. 200* numaralı Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait bir satır arası Kur'an tercümesi bu çalışmanın konusunu oluşturmuştur.

Bu çalışma, giriş, metin ve dizin olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde satır arası Kur'an tercümelemleri ve üzerine yapılan çalışmalar hakkında genel bir bilgi verilmiştir. Daha sonra seslerin başta, ortada ve sonda yazımlarına örnekler verilmiştir. Bu bölümde ayrıca farklı yazımlara da örnekler verilmiştir.

Metin bölümünde Arap alfabesiyle yazılmış eserin çeviri yazısı yer almaktadır. Dizin bölümünde ise metin içerisinde geçen bütün kelimeler alfabetik sırayla ve anlamlarıyla verilmiştir. Dizin çalışmasında takip edilen yöntem dizin bölümünde detaylıca anlatılmıştır.

Tez çalışmam boyunca bana yol gösteren, yardım ve görüşlerini esirgemeyen başta Dr. Mehmet Mustafa Karaca hocam olmak üzere, Doç. Dr. Erkan Salan, Dr. Cihan Doğan ve Dr. Erol Çelik hocalarıma teşekkür ediyorum. Ayrıca çok yoğun geçen bu süreçte işimi kolaylaştırmak için her türlü desteği gösteren eşim Kezban Temiz-Cesaret'e çok teşekkür ediyorum.

Abdurrahman CESARET

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY SAYFASI.....	iii
BİLİMSEL ETİK BİLDİRİM SAYFASI.....	v
ÖZET	vii
ABSTRACT	ix
ÖN SÖZ.....	xi
SİMGELER	xvi
KISALTMALAR	xvix
GİRİŞ.....	1
1. BÖLÜM.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
1. SATIR ARASI KURAN TERCÜMELERİ	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
1.1. Satır Arası Kur'an Tercümelere Üzerine Yapılan Çalışmalar	2
1.2. Üzerinde Çalışma Yapılan Eser ve Çalışmada İzlenen Yöntemler	3
2. BÖLÜM.....	5
2. ESERİN DİL VE İMLA ÖZELLİKLERİ	5
2.1. Türkçe Kelimelerin İmlası.....	5
2.1.1. Ünlülerin Yazılışı	5
2.1.2. Ünsüzlerin Yazılışı	16
2.2. Son Seste Harf Yerine Hareke Kullanımı	28
2.2.1. Yönelme Hâli Eki	28
2.2.2. Belirtme Hâli Eki.....	28
2.2.3. Bulunma Hâli Eki	29
2.2.4. Vasıta Hâli Eki	29
2.2.5. İyelik Eki	29
2.2.6. Görülen Geçmiş Zaman Eki	29
2.2.7. İstek ve Gereklilik Eki.....	29

2.2.8. Soru Eki.....	29
2.2.9. Olumsuzluk Eki.....	29
2.2.10. Şart Eki.....	30
2.3. Belirtme Hâli Ekinin Hemze ile Gösterilmesi	30
2.4. Şedde	30
2.5. Tenvin	30
2.6. Üç Noktalı Kef.....	30
2.7. Eserin Dil Özellikleri ile İlgili Dikkat Çeken Bazı Özellikler	31
2.7.1. Çeviride Dikkat Çeken Özellikler	31
2.7.2. Sıfat Tamlaması	32
2.7.3. İsim Tamlaması.....	32
2.7.4. Zarf Tamlaması	32
2.7.5. Sayı Sözcükleri ve Kelimelerin Çokluk Şekillerinin Birlikte Kullanımı.....	33
2.7.6. İken Yapısının Farklı Bir Fonksiyonu “olarak”	33
2.7.7. Kalıplaşmış Bir Kullanım Olarak +dIn yaña, +dAn yaña.....	33
2.7.8. Edilgenlik Ekinin Üst Üste Kullanımı	34
2.8. Türkçe Kökenli Kelimelerdeki Ses Olayları ve Farklı Yazımlar.....	34
2.9. Alıntı Kelimelerdeki Ses Olayları ve Farklı Yazımlar.....	36
2.9.1. Ünlü Uyumu.....	36
2.9.2. Ünlü Türemesi.....	36
2.9.3. Ünlü Kısılması.....	37
3. BÖLÜM	38
3. METNİN ÇEVİRİ YAZISINDA İZLENEN YÖNTEM.....	38
4. BÖLÜM	38
4. ÇEVİRİ YAZILI METİN	39
5. BÖLÜM	319
5. DİZİN HAZIRLANIRKEN İZLENEN YÖNTEM	319

6. BÖLÜM.....	322
6. GRAMATİKAL DİZİN	322
7. SONUÇ.....	910
8. KAYNAKLAR.....	915
9. EKLER	918
Ek-1. Çeviri Yazı İşaretleri.....	918
Ek-2. Yazma Eserden Örnek Sayfalar	918
Ek-3.Yûsuf Suresi'nin Tercümesinin Aslına Uygun Şekilde Matbu Harflerle Yazılışı.	942
ÖZGEÇMİŞ.....	947

SİMGELER DİZİNİ

- 001a** : Varak numarasını gösterir.
- ①-⑨ : Satır numarasını gösterir.
- (1/15) : Sure ve ayet numarasını gösterir.
- / : Sure ve ayet numarasını ayırmada kullanıldı.
- [ ] : Metin tamirini gösterir.
- [...] : Eksik, silik veya okunamayan yerleri gösterir.
- [?] : Bilinemeyen ve kesin olmayan bilgi için kullanıldı.
- : Türkçe fiil tabanları ile Arapça ve Farsça tamlamaları göstermek için kullanıldı.
- + : Türkçe isim tabanlarını göstermek için kullanıldı.
- :
- : Dizin bölümünde madde başlarından sonra kullanıldı.

KISALTMALAR DİZİNİ

Ar.	Arapça
Bk.	Bakınız
Çin.	Çince
Çuv.	Çuvaş Türkçesi
Fa.	Farsça
Hint.	Hintçe
İbra.	İbranice
Sans.	Sanskritçe
Soğ.	Soğdça
T.	Türkçe
Yun.	Yunanca

GİRİŞ

Türklerin Müslüman Araplarla temasları İslamiyet'in ilk dönemlerine denk gelse de büyük topluluklar halinde İslamiyet'i din olarak kabul etmeleri daha sonraki yüzyıllarda gerçekleşmiştir. Karahanlı Devleti İslamiyet'i resmî din olarak kabul eden ilk Türk devleti olmuştur. İslamiyet'in gereklerini yerine getirmek ve doğru bir şekilde uygulayabilmek için Kur'an-ı Kerim'i Türkçeye tercüme gerekliliğini doğurmuştur.

Abdülkadir İnan'a göre Kur'an-ı Kerim, önce Farsçaya tercüme edilmiştir. Samanoğullarından Mansûr b. Nuh (350-365/961-976) Kur'an-ı Kerim'in Farsçaya tercümesini resmen hükümet işi olarak ele almıştır. Aralarında Türk asıllı bilginlerin de bulunduğu Horasan ve Maveraünnehir âlimlerini toplayarak Kur'an'ın Farsçaya tercümesinin caiz olup olmadığı hususunda onlardan fetva istemiştir. Âlimler, İbrahim Suresinin 4. ayetine dayanarak tercüme için fetva vermişlerdir. Oluşturulan heyet Kur'an-ı Kerim'i, İbn Cerîr et-Taberî'nin 40 cilt olan *Câmi' u'l-Beyân* adlı tefsirinin kısaltılmış şekliyle beraber Farsçaya çevirmiştir (İnan, 1961: 7). “Bu tercüme, Kur'an-ı Kerim'in zamanımıza ulaşan ilk tercümesi olup satır-altı bir nitelik taşımaktadır. Farsça kelimeler, Farsçanın söz dizimi kuralları dikkate alınmaksızın Arapça kelimelerin altına yazılmıştır. Bu ilk Farsça Kur'an tercümesi, Türkçe ilk Kur'an tercümesi için de bir model olmuştur.” (Özkan, 2010: 117)

“Kur'an'nın ilk Türkçe tercüme Karahanlılar döneminde yapılmıştır. Bu eserler satır-altı tabir edilen tarzda yapılmış olan tercümeledir. Arapça asıl metin daha iri harflerle üstte bulunur. Özgün metindeki her kelimenin, bazen de küçük kelime gruplarının altına daha küçük Arap harfleriyle tercümesi yazılır.” (Ercilasun, 2017: 331).

Daha sonraki zamanlarda bu tercüme faaliyetleri daha farklı kültür coğrafyalarında artarak devam etmiştir. Mevcut bilgiler ve araştırmalar neticesinde tespit edilmiş en eski Kur'an tercümesi İstanbul'da Türk İslam Eserleri Müzesinde bulunan TİEM 73 olarak bilinen nüshadır. Yazmada mütercimnin adı ve tercüme tarihi kayıtlı değildir. Muhammed bin el-Hâc Devletşah eş-Şirâzi tarafında 1333-1334 yılında istinsah edilmiştir (Kök, 2004: XXII).

1. BÖLÜM

1. SATIR ARASI KUR'AN TERCÜMELERİ ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALAR

En eski satır arası Kur'an tercümesi olarak bilinen ve Karahanlı dönemine ait olan TIEM 73 üzerine pek çok araştırmacı çalışma yapmıştır. Bu araştırmacılardan bazıları şunlardır: Abdülkadir Erdoğan, Abdülkadir İnan, Zeki Velidi Togan, Janos Eckmann, Fahir İz, Hamza Zülfikar, Osman Fikri Sertkaya, Macit Yaşaroğlu, Selahattin Sönmezsoy gibi araştırmacılar farklı zamanlarda değişik çalışmalarda bulunmuşlardır (Ünlü, 2004:18-20). TIEM 73 nüshası üzerine iki tane doktora tezi yapılmıştır. Bunlar: Abdullah Kök, (Karahanlı Türkçesi Satır-Arası Kur'an Tercümesi TIEM 73 1v-235v/2. Giriş-İnceleme-Metin-Dizin, Ankara, 2004) ve Suat Ünlü, (Karahanlı Türkçesi Satır Arası Kur'an Tercümesi TIEM 235v/3-450r/7. Giriş-İnceleme-Metin-Analitik Dizin, Ankara, 2004.)

Özellikle Anadolu sahasında yazılan satır arası Kur'an tercümelerinin Türkiye'de ve dünyanın birçok kütüphanesinde pek çok örneği bulunmaktadır. Bu tercümelerin pek çoğu araştırmacılar tarafından çeşitli yönleriyle ele alınıp incelenmiştir. Bu çalışmaların bazıları bir tercümenin bütünü üzerinde yapılırken bazı çalışmalarda ise tercümelerin belli bölümleri üzerine yapılmıştır.

Bir satır arası Kur'an tercümesinin tamamını kapsayacak şekilde yapılan çalışmalardan bazıları şunlardır:

Ahmet Topaloğlu, Muhammed bin Hamza XV. Yüzyıl Başlarında Yapılmış Kur'an Tercümesi, Birinci Cilt, Kültür Bakanlığı Yayınları: 227, Araştırma ve İnceleme Eserleri: 1, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1976.

Ahmet Topaloğlu, Muhammed bin Hamza XV. Yüzyıl Başlarında Yapılmış Kur'an Tercümesi, İkinci Cilt, Kültür Bakanlığı Yayınları: 300, Araştırma ve İnceleme Eserleri: 5, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1978

Esra Karabacak, Manisa İl Halk Kütüphanesi'ndeki Satır-Arası Kur'an Tercümesi (3 Cilt), Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, İstanbul, 1992.

Murat Küçük, Eski Anadolu Türkçesi Dönemine Ait Satır Arası İlk Kur'an Tercümesi İnceleme-Metin-Dizin, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2001.

Esra Karabacak, Türkçe, Arapça, Farsça Satır Arası Kur'an Tercümesi British Museum Or 9515, Öncü Kitap, 2006.

Ali Gül, British Library Or 9515'teki Türkçe Kur'an Tercümesi Giriş-Metin-Notlar-Dizin, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı (Eski Türk Dili) Anabilim Dalı, Ankara, 2014.

Cem Tuna, Berlin El Yazmaları Kütüphanesi'ndeki Eski Anadolu Türkçesi Satır-Arası Kur'an Tercümesi (Giriş-Metin), Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Antalya, 2016.

Yaşar Şimşek, Eski Anadolu Türkçesi Satırarası Kur'an Tecümesi, Topkapı Nüshası, Giriş-Metin-Notlar-Dizin, Doktora Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yeni Türk Dili Bilim Dalı, Kırıkkale, 2017

1.1. Üzerinde Çalışma Yapılan Eser ve Çalışmada İzlenen Yöntemler

Üzerinde çalıştığımız Kur'an tercümesi Vatikan Apostolik Kütüphanesi'nde (Bibliotheca Apostolica Vaticana) Vat. Ar. 200 numarasıyla kayıtlıdır.¹ Eserin müstensihisi **İbrahim Bin El-Hâci İlyas**'tır. İstinsah tarihi H. Muharrem 998/M. Aralık-Ocak 1589-1590'dir. Eser eksiksiz tam bir metindir. Varak numaraları 1a-362a olmak üzere 363 varaktan (726 sayfa) oluşmaktadır. Tercüme 114 sure, 6236 ayet, 6485 satırdan meydana gelmekte ve Fatıha Suresi ile başlayıp Nas Suresi ile bitmektedir. Fatıha Suresinin yer aldığı 1b ve Bakara Suresinin başladığı 2a sayfaları sure başlıklarıyla birlikte 7'şer satırdan oluşmaktadır. 2b'den itibaren düzenli bir şekilde her sayfada 9 satır bulunmaktadır. Arapça orijinal metin daha kalın ve büyük olarak yazılmıştır. Hat çok düzenli ve okunaklıdır. Tercüme satır arası tarzında yapılmıştır. Arapça her kelimenin altına Türkçe karşılığı sağ üstten sol aşağı doğru çapraz olarak yazılmıştır. Bu şekilde kısıtlı olan alana daha çok kelime sığdırılmaya çalışılmıştır. Satır arasındaki kelime sayılarının ortalaması 16'dır. Tercüme kısmı da sade ve okunaklı bir hatla kaleme alınmış olup baştan sona kadar harekelidir. 362a'da

¹ Erişim bağlantısı: https://digi.vatlib.it/view/MSS_Vat.ar.200

müstensihin ismi ve istinsah tarihi yer almaktadır. 262b ve 263a numaralı sayfalarda hem dil bakımından hem de yazı bakımından sonradan eklendiği anlaşılan bir Kur'an falı bulunmaktadır. Bu sayfalar 21 ve 16 satırdan oluşmaktadır. Kur'an falı sonradan eklendiği için dizine dâhil edilmemiştir.

Yazma eseri kataloglama çalışmaları yapılırken sol tarafta bulunan sayfaların sol üst köşelerine varak numaraları verilmiştir. Bu numaralandırma esnasında 178 olması gereken sayfa yanlışlıkla boş bırakılmış ve bir sonraki sayfa 178 olarak numaralandırılmıştır. Bu şekilde varak numaraları bir sayfa kaydırılmıştır. Aynı şekilde 350. varakta da bir kaydırma olmuştur. Varak numaralarındaki bu karışıklık giderilerek doğru sırayla yeniden numaralar verilmiştir. Ancak eseri internet sayfası üzerinden incelemek isteyen araştırmacıların bu durumu göz önünde bulundurması gerekmektedir.

Sure başlıkları için sayfa içinde veya sayfanın üstünde ayrıca bir yer ayrılmamış olup diğer ayetin bittiği yerden hiç boşluk bırakmadan devam edilmiştir. Besmele sadece Fatiha ve Bakara Suresinde tercüme edilmiştir. Unutulan yerler sayfa kenarlarına yazılmıştır. Tercümede gerekli durumlarda kısa açıklamalar ya da örnekler “ya'nî” diye başlayarak satır aralarına ya da sayfa kenarlarına yazılmıştır. Sayfa kenarında verilen bu açıklamalar çeviri yazı metni içerisinde eğik yazı ile gösterilmiştir. Bazı surelerin başında o surenin ne amaçla ve kaç defa okuması gerektiğine dair sonradan eklenmiş açıklamalar da bulunmaktadır.

2. BÖLÜM

2. ESERİN DİL VE İMLA ÖZELLİKLERİ

2.1. Türkçe Kelimelerin İmlası

- İç sesteki /a/ ve /e/ harfleri çok az istisna dışında harekelerle karşılanmıştır.
- İç sesteki bütün /ı/ ve /i/ sesleri birkaç kelime dışında harekelerle karşılanmıştır.
- İç sesteki yuvarlık /o/, /ö/, /u/ ve /ü/ sesleri genellikle harekelerle karşılanmıştır ancak ötreli vav ile yazılmış örnekler de vardır.
- Son sesteki ünlü harfleri karşılamak için /ı/, /ي/, /و/ harflerinin yanı sıra sadece harekeler de kullanılmıştır.
- Harekesiz olarak yan yana gelen iki sessiz harf için bir tane cezm /ـ/ kullanılmıştır.
- Bazı kelimelerde şedde yerine harfin önce cezmlı sonra harekeli şekli yazılmıştır.

2.1.1. Ünlülerin Yazılışı

/a/ ünlüsü

Ön seste

Üstünlü elif (أ)

Ön sesteki /a/ ünlüsü çok az istisna dışında düzenli olarak üstünlü elifle gösterilmiştir.

alçaklık	الْجَلْفُ	343a/3	ağıdılmış	أَقْدِمَشْ	027b/3
ağırlık	أَغْرَلِقْ	168a/5	ayruk	أَيْرُوقْ	020b/9
azgun	أَزْغُونْ	019b/9	arasında	أَرَسِنْدَهْ	018b/9
ağa	أَكَا	018b/8	anlar	أَنْلَزْ	018b/1

Medli elif (آ, إ)

Ön sesteki /a/ ünlüsü sadece sınırlı sayıdaki kelimedede medli elifle gösterilmiştir.

Anuğıla	أَنْكَلَهْ	009b/5	anı kim	أَنْكِمْ	009b/4
ayırurlar	أَيْرُزْلَزْ	009b/4			

İç seste

Üstünlü elif (ا)

İç sesteki /a/ ünlüsü sadece sınırlı sayıdaki kelimedede üstünlü elifle karşılanmıştır.

yarı	يَارِي	005a/6	inanmayavuz	إِنَانْمِيَاوُزْ	005b/4
taşı	طَاشِ	006a/2	sağışınca	سَاغِشِينْجَه	006a/2
şaru	صَارُو	006b/8			

üstün (-)

İç sesteki /a/ ünlüsü eserin genelinde bir kaç istisna dışında düzenli bir şekilde üstün ile gösterilmiştir.

ancılayın	أَنْجَلَيْنْ	007a/3	ırmağlar	إِرْمَقْلَرْ	007a/5
çıkarmağı	چَعَقْرَمَغِي	008a/4	kağımağıla	قَقْمِغَلَه	008b/5
kulak	قُلُقْ	009b/8	şayrulığı	صَيْرُولِغِي	002b/5
sağırlardur	صَغِرْلَرْدُرْ	003a/3	kaçan	قَچَانْ	003a/6

Son seste

Üstünlü elif (ا)

Son sesteki /a/ ünlüsü sadece sınırlı sayıdaki kelimedede üstünlü elifle gösterilmiştir.

koça	قُوچَا	137b/6	kağça	قَرْغَا	061b/5
ataya	أَتَايَا	007b/8	sağa	سَاغَا	360b/9
sınaya	سِينْيَا	301a/8	şorılmaya	صُورُلْمَيَا	316b/9

Üstünlü he (ه)

Son sesteki /a/ ünlüsü ağırlıklı olarak olarak üstünlü he ile gösterilmiştir.

arğa	أَرْغَه	097b/3	şonra	صُنْكَرَه	008b/8
kağça	قَنْجَه	351a/7	kağa	قَرَه	354b/1

karınca	قَرْنَجَه	359a/7	konıla	قُونِلَه	015b/5
---------	-----------	--------	--------	----------	--------

üstün (-)

Son sesteki /a/ ünlüsü bir çok kelimedede sadece üstünle gösterilmiştir.

kıanda	قَنَدَه	322b/8	şonrağılarda	صُنْرَغَلْرَدَه	266b/8
karındaşlarıña	قَرْنَدَاشْلَرْك	132a/4	kıla	قِلَه	135b/9
anlara	أَنْلَرْ	003a/2	atasına	أَتَاسِنَه	132a/2

/e/ ünlüsü

Ön seste

Üstünlü elif (ا)

Ön sesteki /e/ ünlüsü düzenli olarak üstünlü elif ile gösterilmiştir.

eyitmek	أَيْتَمَكْ	009b/8	eylemekden	أَيْلَمَكْدَنْ	010a/5
evi	أَوِي	010b/9	erenler	أَرْئَلَرْ	042b/3
erkekden	أَرْكَكْدَنْ	279b/7			

İç seste

Üstünlü elif (ا)

İç sesteki /e/ ünlüsü sadece birkaç kelimedede üstünlü elif ile gösterilmiştir.

döşeyesiz	دُشْيَاسِزْ	061b/2	giceye	كِجَايَه	132b/8
-----------	-------------	--------	--------	----------	--------

üstün (-)

İç sesteki /e/ ünlüsü birkaç istisna dışında düzenli bir şekilde üstün ile gösterilmiştir.

dükeli	دُكَلْ	013a/4	eşek	أَشَكْ	334b/6
bezek	بَرْكْ	121a/8	eyleyicilerün	أَيْلِجَلَرْكْ	121a/1
depelenür	دِپَلَنْزْ	013b/6	degşürürse	دِغْشُرُزْسْ	010a/4
sevmez	سَوْمَزْ	037b/1			

Son seste

Üstünlü elif (أ)

Son sesteki /e/ ünlüsü sadece birkaç kelimedede üstünlü elif ile gösterilmiştir.

nişe	نِشَا	333a/4	ödemeye	أَدَمِيَا	032b/8
yeşileye	يَكْشِيَا	184b/6	getürünölmeye	كُنْزُئَلْمِيَا	284b/7

Üstünlü he (هـ)

Son sesteki /e/ ünlüsü ağırlıklı olarak üstünlü he ile gösterilmiştir.

Öğütöle	أَكْثَلَه	355a/4	deliyile	دَلِيلَه	160b/1
givirinile	كُورِنَلَه	134a/5	nice	نِجَه	030a/6
giçe	كِچَه	044a/2			

üstün (ـ)

Son sesteki /e/ ünlüsü bir çok kelimedede sadece üstün ile gösterilmiştir.

Eyleme	أَيْلَم	132a/4	nese	نَس	315b/9
kimse	كِمْس	071a/7	zulumile	ظُلْمِل	227b/4
eyide	أَيْد	242a/1			

/i/ ünlüsü

Ön seste

Esreli elif (إ)

Ön sesteki /i/ ünlüsü sadece esreli elif ile gösterilmiştir.

ıraklık	إِرَاقْلِق	029b/8	ımızğanmak	إِمْرُغَنْمَق	098b/6
ılduz	إِلْدُز	264b/2	ıldırım	إِلْدِرْم	171b/1
ılandur	إِلْنْدُر	228b/4			

İç seste

Esre (ء)

İç sesteki /1/ ünlüsü birkaç istisna dışında sadece esre ile gösterilmiştir.

çalış	چَالِشْ	102b/4	sığın	صِغْنُ	097b/5
kalıcılardur	قَلِجْرُدُرْ	007b/7	şağırlardur	صَغِرْلَرْدُرْ	073a/3
ağırlık	أَغْرَلِيقْ	168a/5	barışmak	بَرِشْمَقْ	054a/9

Esreli ye (ي)

İç sesteki /1/ ünlüsü nadir olarak esreli ye ile gösterilmiştir.

yakın	يَقِينْ	132b/8
-------	---------	--------

Son seste

Esre (ء)

Son sesteki /1/ ünlüsü birçok kelimedede sadece esre ile gösterilmiştir.

aşş1	أَصَّ	304a/9	ağrı	أَغْرِي	002b/5
altı	أَلْتِ	087b/2	kulaqları	فُلَاقْلَرِ	003a/5
şarı	صَرِي	145b/9			

Esreli ye (ي)

Son sesteki /1/ ünlüsü genellikle esreli ye ile gösterilmiştir.

şuy1	صُوي	350b/2	avuçladı	أَوْجْدِي	023a/4
ağacı	أَعْجِي	318a/6	şonrağı	صُنْكَرَغِي	349b/4
Tağrı	تَغْرِي	003a/1			

/i/ ünlüsü

Ön seste

Esreli elif (ا)

Ön sesteki /i/ ünlüsü sadece esreli elif ile gösterilmiştir.

indürinile	إندرنيله	009b/9	ilerüden	إلرودن	010a/3
işerler	إشئلر	012b/5	işitdiler	إشئدئلر	337b/1
ivişüñ	اوشك	013a/8			

İç seste

Esre (-)

İç sesteki /i/ ünlüsü birkaç istisna dışında sadece esre ile gösterilmiştir.

dirinildiler	دئرئدلئر	013a/3	kişisüz	كئشى سئز	061b/7
diriltmiş	دئرئئمش	061b/8	viribidi	ورئدئدئ	061b/5
sevinüşirler	سئوئشئرئر	150b/7			

Esreli ye (ي)

İç sesteki /i/ ünlüsü nadir olarak esreli ye ile gösterilmiştir.

biñ	بئك	102b/7			
-----	-----	--------	--	--	--

Son seste

Esreli ye (ي)

Son sesteki /i/ ünlüsü genellikle esreli ye ile gösterilmiştir.

ölümi	ألئمئ	009a/2	iki	اكئ	102b/7
deñizi	دكئزئ	212b/6	isleri	ئسلئرئ	318a/9
şimdi	شئمدئ	119a/1			

Esre (ء)

Son sesteki /i/ ünlüsü birçok kelimedede sadece esre ile gösterilmiştir.

elleri	أَلْر	009a/3	yeyni	يَيْن	102b/6
yigirmi	يَكْرَم	102b/4	süci	سُوج	346b/1
güni	كُن	056b/1			

/o/ ünlüsü

Ön seste

elif + ötre + vav (أو)

Ön sesteki /o/ ünlüsü birçok kelimedede elif, ötre ve vav ile gösterilmiştir.

okey	أَوْفَك	097b/1	orta	أُورْتَه	243a/6
oldur	أُولْدُر	320a/4	od	أُود	007b/4
odun	أُودُن	342a/2			

Ötreli elif (أُ)

Ön sesteki /o/ ünlüsü genellikle ötreli elif ile gösterilmiştir.

oey	أُغْن	043b/6	ortaklarıңызı	أُرْتَقْلَرَكُوزِي	097b/1
onamadı	أُنْمَدِي	106a/9	oñılda	أُكِلْدَه	104b/7
orandan	أُرْنَدَنْ	162b/5	yoeyandı	يُقْنَد	102b/9
yoeydur	يُقْدُر	098b/5	eyparınalar	قُيْرَنْلَر	100b/2
şovuk	صُوق	348b/4	eykormazlar	قُرْقَمَزْلَر	348b/5

İç seste

Ötreli vav (و)

İç sesteki /o/ ünlüsü birçok kelimedede ötreli vav ile gösterilmiştir.

eyok	جُوق	102b/8	eyoca	قُوجَا	137b/6
------	------	--------	-------	--------	--------

yolından	يُولَدُنْ	100b/1	soğan	صُوغُنْدُرْ	006a/5
sorulmaz	صُورُأْمَزْ	187a/5			

ötre (ُ)

İç sesteki /o/ ünlüsü genellikle ötre ile gösterilmiştir.

toğru	طُغْرُو	063b/2	koğuk	قُدُقْ	266b/8
şoñrağılarda	صُكْرَ غِلْرَدَ	266b/8	oğuyasın	أُقْيُيْسِنْ	097a/7
koñaq	قُنُقْ	175a/9			

/ö/ ünlüsü

Ön seste

elif + ötre + vav (أو)

Ön sesteki /ö/ ünlüsü birçok kelimedede elif, ötre ve vav ile gösterilmiştir.

öndünkilerüñ	أُوَكْدُنْكَرُكْ	100b/5	ölüleri	أُولُولِرِي	024b/3
ödüş	أُوْدُشْ	112a/3	ölçekdür	أُولْجَكْدُرْ	136b/6
örtedi	أُوْرْتِدِي	076a/1			

Ötreli elif (أُ)

Ön sesteki /ö/ ünlüsü genellikle ötreli elif ile gösterilmiştir.

ölümi	أَلْمِي	009a/2	ödemeye	أُدْمِيَا	032b/8
ödünç	أُدُنْجْ	343b/1	öğilmiş	أُكْلُمِشْ	258b/4
öküzi	أُكْزِي	007a/1			

İç seste

Ötreli vav (و)

İç sesteki /ö/ ünlüsü birçok kelimedede ötreli vav ile gösterilmiştir.

görmezler	كُورَمَزَلَر	003a/3	döneler	دُونَلَر	100b/4
söz	سُوز	048b/3	gökleri	كُوكَلَرِي	070b/1
köşkdür	كُوشَكْدُر	223a/9			

ötre (-)

İç sesteki /ö/ ünlüsü genellikle ötre ile gösterilmiştir.

köpük	كُپُك	142a/3	göñüllerümüz	كُكُلُرْمُز	008b/1
götürürüz	كُتُرُرُز	024b/1	döşemek	دُشَمَك	343b/8
mölemek	مُلمَك	093b/4			

/u/ ünlüsü

Ön seste

elif + ötre + vav (أو)

Ön sesteki /u/ ünlüsü birçok kelimedede elif, ötre ve vav ile gösterilmiştir.

unudıcı	أُونُدِيچ	343b/9	ur-	أُور	006a/2
ululuğ	أُولُولُق	283b/1	uşağ	أُوشُق	317a/8
ulandırmağda	أُولَنْدُرْمَقْدَه	253b/9			

Ötreli elif (ا)

Ön sesteki /u/ ünlüsü genellikle ötreli elif ile gösterilmiştir.

uçmağ	أُچْمَاق	007b/7	unutdılar	أُنْتُدِلَر	073a/8
ulurağ	أُولُورُق	343b/2	ucuzluğ	أُجُزْلُق	116b/3
ugurladı	أُغُرْلَدِي	138a/2			

İç seste

Ötrli vav (و)

İç sesteki /u/ ünlüsü birçok kelimedede ötreli vav ile gösterilmiştir.

şunlar	شُونَلَر	100b/3	korğu	قُورُقُ	004b/6
şatun	صَتُون	133a/5	arturdu	أَرْتُورْدِي	002b/5
aralık	أَرُولَقْدُر	135b/6	karahulıklar	قَرَاكُولَقَلَر	003a/3

ötre (ـُ)

İç sesteki /u/ ünlüsü genellikle ötre ile gösterilmiştir.

dutduq	دُتْدُق	008b/8	bulasın	بُلَسِين	009a/3
ayruq	أَيْرُق	097b/3	oquq	أَوْقُق	097b/1
arusuzı	أَرُوسُزِي	100b/2	qoduq	قُودُق	132b/9

Son seste

Ötreli vav (و)

Son sesteki /u/ ünlüsü genellikle ötreli vav ile gösterilmiştir.

aru	أَرُو	258b/6	toğru	طُعْرُو	063b/2
ulu	أُولُو	228a/1	korğu	قُورُقُ	004b/6
qapu	قَپُو	133b/3			

ötre (ـُ)

Son sesteki /u/ ünlüsünün sadece ötre ile yazıldığı görülmüştür.

quru	قُرُ	321a/5	şatu	صَتُّ	026a/4
toğru	طُعْرُ	083a/1			

/ü/ ünlüsü

Ön seste

elif + ötre + vav (أ)

Ön sesteki /ü/ ünlüsü birçok kelimedede elif, ötre ve vav ile gösterilmiştir.

üzere	أُوزَرَ	003a/7	ülüsinden	أُولُوسِيْنَدُنْ	343a/8
üç	أُؤْچُ	343a/8	ügey	أُؤْگِي	044b/8
ün	أُونُ	127b/9			

Ötreli elif (أُ)

İç sesteki /ü/ ünlüsü birçok kelimedede ötreli vav ile gösterilmiştir.

üstine	أُسْتِيْنَه	003a/4	üşenmek	أُسْتَمَكْ	058b/7
üleşdiler	أَلْشَدِلَرُ	151b/1	ürdi	أُرْدِي	245a/4
ürker	أُرْكُرُ	275a/1			

İç seste

ötre (-)

İç sesteki /ü/ ünlüsü genellikle ötre ile gösterilmiştir.

sürinürler	سُرُنُرْلَرُ	098b/1	sünüklere	سُنُكْلَرَه	024b/1
gönüllerümüz	كُنُكْلُرْمُزُ	008b/1	degül	دَكُنْ	070b/9
gönendürür	كُنُندُرُرُ	299b/6			

Ötreli vav (و)

İç sesteki /ü/ ünlüsü birçok kelimedede ötreli vav ile gösterilmiştir.

ölüleri	أُولُؤْرِي	024b/3	gün	كُونُ	350b/3
sünükler	سُنُؤْكْلَرُ	199a/7	yüzi	يُؤْزِي	132b/1
belürdi	بَلُؤْرْدِي	082b/1			

Son seste

Ötreli vav (وُ)

Son sesteki /ü/ ünlüsü birçok kelimedede ötreli vav ile gösterilmiştir.

görlü	كُرْكُو	320a/8	eyü	أَيُو	097a/5
biregü	بِرْكُو	250a/8	bellü	بَلْلُو	294b/1
delü	دَلُو	351a/6	egsü	أَكْسُو	228b/1

ötre (ـُ)

Son sesteki /ü/ ünlüsü bir çok kelimedede sadece ötre ile gösterilmiştir.

örü	أُورُ	052b/2	ikindü	إِكْنُدُ	022a/4
gendözü	كَنْدُزُ	304a/6	girü	كِرُ	310b/1

2.1.2. Ünsüzlerin Yazılışı

/b/ ünsüzü

Ön seste

/b/ ünsüzüne sadece ön seste rastlanmaktadır.

başarıcılık	بَشْرَجِلِقُ	097b/2	bulasın	بُلْسِينُ	009a/3
buzaguyı	بُرْغُوِي	008b/8	barışmağ	بَرِشْمَقُ	054a/9
belürdici	بَلْرُدْجِي	014b/7	benzeri	بَكْزَرِ	003a/2

/c/ ünsüzü

İç seste

/c/ ünsüzüne sadece iç seste rastlanmaktadır.

birinceyüz	بِرْنَجْزُ	004b/4	nice	نِجَه	003b/4
çalıcılardur	قَلِجْلِرْدُرُ	007b/7	gice	كِجَه	005a/9

yardıncıuz	يَرِدِجْزُ	005b/4	bıldırcını	بَلْدِرْجِن	005b/6
ancılayın	أَنْجَلَيْنْ	007a/3			

/ç/ ünsüzü

Ön seste

/ç/ ünsüzü ön seste /چ/ ile gösterilmiştir.

çok	چُوقْ	102b/8	çalış	چَالِشْ	102b/4
çeşme	چِشْمَه	006a/2	çağırur	چَاغُرُرْ	015a/1
çirkindür	چِرْكِندُرْ	016b/1			

İç seste

/ç/ ünsüzü iç seste /چ/ ile gösterilmiştir.

içinde	اِچْنِدَه	007b/7	uçmak	أُچْمَاقْ	007b/7
girçek	گِرْچِکْ	008b/2	geçdi	گِچْدِي	100b/4
niçe	نِچَه	167a/9			

Son seste

/ç/ ünsüzü son seste hem /چ/ hem de /ج/ ile gösterilmiştir.

avuç	أُوچْ	023a/4	ögünc	أُكُنْجْ	171b/4
güç	كُوچْ	056a/1	ödünç	أُدُنْجْ	022b/2
şuç	صُچْ	024b/9	yalavaç	يَلَوَاجْ	178a/4
üç	أُوچْ	017b/3	agaç	أَعْچْ	092b/4

/d/ ünsüzü

Ön seste

dileridi	دَلِرِدِي	098b/2	dişsüz	دِشْسُزُ	097b/9
dutduķ	دُتْدُقُ	008b/8	depelerler	دِپَلَرَلَرُ	006a/6
deriņ	دَرِكُ	206b/4			

İç seste

ķarındaşı	قَرِنْدَشِ	178a/4	döndürdi	دُنْدُرْدِي	235b/6
dudaķ	دُدُقُ	356a/6	edişdiler	اِدِشْدِلَرُ	056b/5
gendözi	كَنْزِ	339a/5			

Son seste

ard	اَرْدُ	105b/7	ad	اَدُ	030a/5
yanıd	يِنْدُ	038a/9	od	اُودُ	004b/7
and	اَنْدُ	020a/9			

/g/ ünsüzü

Ön seste

Ön sesteki /g/ ünsüzü ince sıradan seslerle birlikte /ك/ ile gösterilmiştir.

getürdi	كَتْرُدِي	008b/8	gökden	كُكْنُ	003a/4
giderdi	كِدْرِدِي	003a/3	girçek	كِرْچَكُ	008b/2
göñüllerümüz	كُكْلُرْمُزُ	008b/1			

İç seste

İç sesteki /g/ ünsüzü ince sıradan seslerle birlikte /ك/ ile gösterilmiştir.

yigirmi	يِگْرِمُ	102b/4	yegrekdür	يِگْرَكْدُرُ	006a/6
ögünc	اُكْنِجُ	171b/4	degzinür	دِگْرِنُزُ	220b/9

begendi بَكْنَدِي 342b/2

/ğ/ ünsüzü

İç seste

İç sesteki /ğ/ ünsüzü kalın sıradan seslerle birlikte /غ/ ile gösterilmiştir.

doğura دُغْرَه 068b/3 doğru طُغْرُو 063b/2

dağıtıl دَعْنَعْل 102a/4 bağlamadın بَعْلَمْدَكْ 097b/7

sığın صِغْن 097b/5

Son seste

Son sesteki /ğ/ ünsüzü kalın sıradan seslerle birlikte /غ/ ile gösterilmiştir.

taş طَاش 007a/6 sağ صَاش 178a/3

yağ يَاش 198a/9 buyruğ بَيْرُغ 229b/3

yığ يَغ 243a/4

/k/ ünsüzü

Ön seste

Ön sesteki /k/ ünsüzü ince sıradan seslerle birlikte /ك/ ile gösterilmiştir.

kirtü كِرْتُو 228b/8 kiçi كِچِي 359a/7

kesildi كَسِيلْدِي 073b/1 kelecı كَلْج 146b/4

köpük كُپُكْ 142a/3

İç seste

İç sesteki /k/ ünsüzü ince sıradan seslerle birlikte /ك/ ile gösterilmiştir.

ökçesi اُكْجِس 101b/3 ökünc اُكُنْج 310b/6

öküzi اُكْز 007a/1 öyke اُويْكَه 189b/9

sekiz سَكِرْ 338a/3

Son seste

Son sesteki /k/ ünsüzü ince sıradan seslerle birlikte /ك/ ile gösterilmiştir.

menmenlik	مَمْنَمَكْ	123b/5	çölmek	يَجْمَكْ	142b/7
gök	كُوكْ	351a/6	girçek	كِرْجَكْ	008b/2
ögmeklik	أَكْمَكْلِكْ	268b/1			

/k/ ünsüzü

Ön seste

kararıklık	قَرَاكُولُقْلَرْ	003a/3	kararıklık	قَرَكُلُقْ	073a/3
kaçımak	قَقَمَقْ	008b/5	kılındı	قَلِنْدِي	006a/6
kalıcılardur	قَلِجَلِرْدُرْ	007b/7	kaplanmışdur	قَابَلْمِشْدُرْ	008b/1

İç seste

toklıktan	طُقْلُقْدَنْ	059a/1	tanıklık	طَنُقْلُقْ	071b/2
şıklık	صِقْلُقْ	100a/8	arğa	أَرْقَه	097b/3
ağdı	أَقْدِي	006a/2			

Son seste

uçmak	أُجْمَاقْ	007b/7	ırağ	إِرَاقْ	008b/1
çok	جُوقْ	102b/8	turağ	طُرُقْ	274a/4
yumşak	يُمَشَقْ	105a/9			

/l/ ünsüzü

İç seste

ölümi	أَلْمِي	009a/2	elleri	أَلَّر	009a/3
añlamazlar	أَكْلَمَزَلَر	102b/5	ileyinde	أَلْبَيْدَه	009a/6
bağlamaduñ	بَعْلَمَدُكْ	097b/7			

Son seste

oğul	أُغْن	189b/4	yol	يُون	162b/4
añul	أَكُون	096b/4	bil (bel)	بِل	345b/5
el	أَل	056b/4			

/m/ ünsüzü

Ön seste

mölemek	مَلْمَكْ	093b/4	menmenlik	مَنْمَنْلِكْ	123b/5
---------	----------	--------	-----------	--------------	--------

İç seste

kıymıklarını	فَيْمِقْلَرِنِ	347b/6	uçmaq	أُجْمَاقْ	007b/7
örümcege	أُورُمْجَكْ	236a/2	parmaq	بِرْمَقْ	047a/5
semiz	سَمِرْ	310a/5			

Son seste

ılgum	أَلْغُم	206b/2	kim	كِم	004b/6
işcüm	إِشْجُم	228a/6	buyrulduñ	بُيْرُلْدُم	281b/1

/n/ ünsüzü

Ön seste

nite	نَيْتَه	033b/6	nişe	نَيْشَا	333a/4
------	---------	--------	------	---------	--------

niçe	نِچە	167a/9	neyçün	نِیچُون	008b/7
nesneden	نِسْنَدَنْ	100b/7			

İç seste

oқunuldılar	أَوْقُنُلْدِلَار	026b/9	içinde	اِچِنْدَه	007b/7
gine	گِنَه	117b/6	gönenmek	گُونَمَك	319a/5
ignenüñ	اِگْنُنْگ	086a/9			

Son seste

қаған	قَاقَان	097b/9	ikinler (ekin)	اِکِنْلَر	218a/9
шатун	شَاتُون	339a/5	terkin	تَرَكِين	133b/9
ün	أُون	159b/8			

/ŋ/ ünsüzü

İç seste

İç sesteki /ŋ/ ünsüzü /ك/ ile gösterilmiştir.

аңламалар	اَنگَلَمَرَلَر	102b/5	өндүңкилерүң	أُونْدُونْگِيلِرُونْگ	100b/5
şonra	شُونْرَه	008b/8	gönjüllerümüz	گُونْجُلَلِرُونْمُز	008b/1
diñsüz	دِگْسُون	097b/9			

Son seste

Son sesteki /ŋ/ ünsüzü /ك/ ile gösterilmiştir.

yalıñ	يَلْگ	316b/7	tañ	تَاگ	341a/8
yanuñ	يَانْگ	344b/2	şon	شُون	325b/5
yüñ	يُونْگ	359b/6	aydıñ	اَيْدِينْگ	206a/4

/p/ ünsüzü

Ön seste

Ön sesteki /p/ ünsüzü hem /پ/ hem de /ب/ ile gösterilmiştir.

pek	پَكْ	024a/2	pürçek	پُرچَكْرِيْل	317a/1
-----	------	--------	--------	--------------	--------

İç seste

İç sesteki /p/ ünsüzü /پ/ ile gösterilmiştir.

depelerler	دَپَلَرَلَر	006a/6	kaplanmışdur	قَابِلَانْمِشْدُر	008b/1
------------	-------------	--------	--------------	-------------------	--------

tapdur	تَابْدُر	102b/1	tapılanı	تَابِلَان	024a/2
--------	----------	--------	----------	-----------	--------

toprak	تُپْرَقْ	168b/7			
--------	----------	--------	--	--	--

Son seste

Son sesteki /p/ ünsüzü hem /پ/ hem de /ب/ ile gösterilmiştir.

çöp	چُوپْ	354b/1	dap	دَابْ	047b/8
-----	-------	--------	-----	-------	--------

hep	هَبْ	167b/9	ip	اِبْ	193a/2
-----	------	--------	----	------	--------

/r/ ünsüzü

İç seste

arka	اَرَقَه	097b/3	ırak	اِرَاقْ	008b/1
------	---------	--------	------	---------	--------

eyregi	اَيْرَكِي	009a/9	ortaklarınuzı	اُرتَقَلَرَكُرِي	097b/1
--------	-----------	--------	---------------	------------------	--------

ayruq	اَيْرُقْ	097b/3			
-------	----------	--------	--	--	--

Son seste

var	وَارْ	097b/1	ağır	اَغْرْ	343a/5
-----	-------	--------	------	--------	--------

çukur	چُقُرْ	034b/8	yağmur	يَعْمُرْ	296a/1
-------	--------	--------	--------	----------	--------

yarar	يَرَرْ	190b/5			
-------	--------	--------	--	--	--

/s/ ünsüzü

Ön seste

Ön sesteki /s/ ünsüzü genellikle ince sıradan ünlülerle birlikte /س/ ile gösterilmiştir. Ancak kalın sıradan ünlülerle birlikte kullanıldığı da görülmektedir.

saçlular	سَجَلُولُرْ	343a/6	sürinürler	سُرُنُرُلُرْ	098b/1
severdünüz	سَوَرْدُونُزْ	098b/2	sağışınca	سَاغِشِينْجَه	006a/2
seksen	سَكْسَانْ	203a/4			

İç seste

İç sesteki /s/ ünsüzü genellikle ince sıradan ünlülerle birlikte /س/ ile gösterilmiştir. Ancak kalın sıradan ünlülerle birlikte kullanıldığı da görülmektedir.

besleleyicisi	بَسَلِيْجِسِ	001b/3	bağursuqları	بَغْرَسُقْلَرِي	082a/1
aşşak	أَقْسَقْ	304b/9	nesneden	نَسْنَدَنْ	100b/7
isleridür	إِسْلَرِدُرْ	007b/7			

/ş/ ünsüzü

Ön seste

Ön sesteki /ş/ ünsüzü kalın sıradan ünlülerle birlikte /ص/ ile gösterilmiştir.

şagınc	صَغْنَحْ	148b/4	şaklayıcıdur	صَقْلِيْجِدُرْ	100b/7
sıgın	صِغْنْ	097b/5	şoşra	صُكْرَه	008b/8
şagırlar	صَغْرُلُرْ	213b/8			

İç seste

İç sesteki /ş/ ünsüzü kalın sıradan ünlülerle birlikte /ص/ ile gösterilmiştir.

uşanmaz	أَصْنَمَزْ	285b/7	ışırdılar	إِصْرِدِلُرْ	036a/5
kaşurgā	قَصْرُغَه	025a/7	şasımış	صَاصِمِشْ	302a/1
uşanlığuş	أَوْصَالِغُكْ	227a/6			

/ş/ ünsüzü

Ön seste

Ön sesteki /ş/ ünsüzü düzenli olarak /ش/ ile gösterilmiştir.

şunlar	شُونْلَر	100b/3	şaşurıdan	شَشْرُدَنْ	215b/8
Şeşmek	شَشْمَك	349a/5	şöyledür	شَيْلْدُر	176b/3
şimdi	شِيمْدِي	302a/5			

İç seste

İç sesteki /ş/ ünsüzü düzenli olarak /ش/ ile gösterilmiştir.

divşürmeyedük	دِوْشُرْمَيْدَك	102b/2	eşitdik	اَشْتَدَك	008b/9
çeşme	چَشْمَه	006a/2	başarıcılık	بَشْرَجِلِقْ	097b/2
muştılamak	مُشْتَلَمَقْ	098b/5			

Son seste

Son sesteki /ş/ ünsüzü düzenli olarak /ش/ ile gösterilmiştir.

çalış	چَالِش	102b/4	tartış	طَرْتِش	287b/1
taş	طَاش	243a/3	yaradılışını	يَرْدِشِين	264a/1
yimiş	يَمِش	350b/3			

/t/ ünsüzü

Ön seste

Ön sesteki /t/ ünsüzü genellikle ince sıradan ünlülerle birlikte /ت/ ile gösterilmiştir. Ancak kalın sıradan ünlülerle birlikte kullanıldığı da görülmektedir.

tağrınuñ	تَاْغْرِنُكْ	006a/3	toz	تُوْز	359b/1
teresinden	تَرَسِنْدَنْ	006a/4	tek	تَكْ	355a/8

İç seste

İç sesteki /t/ ünsüzü hem ince sıradan hem de kalın sıradan ünlülerle birlikte /ت/ ile gösterilmiştir.

eytdi	أَيْتَدِ	004/5	irte	إِرْتَه	132b/3
nite	نَيْتَه	140a/2	yırtıcı	يِرْتَجِي	058b/7
arturur	أَرْتُرُرُ	003a/1	ataya	أَتَايَا	007b/8
katından	قَاتِنْدَنْ	008b/2	tutgunlar	طُتْغُنْلَرُ	102b/8

Son seste

Son sesteki /t/ ünsüzü hem ince sıradan hem de kalın sıradan ünlülerle birlikte /ت/ ile gösterilmiştir.

yigit	يَكِيْتْ	189a/4	at	أَتْ	359a/9
ögüt	أَكُوْتْ	139b/5	kırt	قُرْتْ	132b/5

/t/ ünsüzü

Ön seste

Ön sesteki /t/ ünsüzü düzenli olarak /ط/ ile gösterilmiştir.

ıaduravuz	طَدُرُؤُزْ	289b/4	ıamarın	طَمَرْنْ	338b/6
ıaılamak	طَكَلْمَقْ	173a/3	ıarlıkıdan	طَارْلَقْدَنْ	197a/9
ıapdur	طَپْدُرْ	102b/1	ıoğrı	طُوđُرْ	003a/2

İç seste

İç sesteki /t/ ünsüzü /ط/ ile gösterilmiştir.

buııla	بُوْطِيْلَه	007a/3	ıaıuı	طَطْكْ	101b/6
--------	-------------	--------	-------	--------	--------

/v/ ünsüzü

Ön seste

virinildiler	وَرِنِلْدَلِرْ	073a/9	var	وَارْ	097b/1
virişeler	وَرِشَلَرْ	311b/7	varlığını	وَرْلِغِنِ	360a/2
varış	وَرِشْ	302a/9			

İç seste

divşürmeyedük	دِوْشُرْمَيْدُكْ	102b/2	severdünüz	سَوْرْدُكُزْ	098b/2
ķaravaş	قَرَاوَشْ	356a/7	ķavun	قَوْنْ	081a/7
ķavzadı	قَوَزِدْ	353a/5			

Son seste

ev	اَوْ	311a/7			
----	------	--------	--	--	--

/y/ ünsüzü

Ön seste

yapılmış	يَيْلِمِشْ	003a/9	yaratdı	يَرْتِدِي	004a/2
yandurđı	يَنْدُرْدِي	003a/2	yaņşuya	يَكْصِيَا	003a/1
yokdur	يُقْدُرْ	098b/5			

İç seste

ileyinde	اَلْيَيْدَهْ	009a/6	eydildi	اَيْدِيْدِي	006a/1
eyregi	اَيْرِكِي	009a/9	ķayalarda	قَيْلَرْدَهْ	299b/8
ķoyun	قُيُونْ	269a/9			

Son seste

oy	أوى	134a/7	buğday	بُعْدَاي	092a/7
ügey	أكي	044b/8	yay	يَاي	312b/8

/z/ ünsüzü

İç seste

yazuklular	يَزُفْلُولُر	098b/3	ķavzadı	فَوْرَد	353a/5
yazı	يَاز	350b/9	yazuk	يَازُق	032b/9
beņzer	بَكْرَز	129b/3			

Son seste

diņsüz	دِكْسُز	097b/9	göz	كُوز	156b/9
deņiz	دِكْر	311a/8	geņez	كَكْر	354b/2
toķuz	طُفُز	269a/9			

2.2. Son Seste Harf Yerine Hareke Kullanımı

İncelenen metinde son sesteki ünlülerin sadece hareke ile gösterildiği pek çok örnek bulunmaktadır. Bu hareke kullanımı yönelme, belirtme, bulunma, vasıta hâli eklerinin yanında iyelik, görülen geçmiş zaman, istek, soru, şart eklerinin yazımında da görülmektedir.

2.2.1. Yönelme Hâli Eki

Üzerine	أَزْرَن	001b/5	ķıyāmete	قِيَامَةَ	002a/4
anlara	أَنْلَر	003a/2	atasına	أَتَاسِنَ	132a/2

2.2.2. Belirtme Hâli Eki

ölçeği	أَلْچِك	136a/7	düşünđi	دُشُك	132a/4
ķoķusunu	فُقُوسُن	139a/1	ķayđumu	قَيَّعُم	138a/8

2.2.3. Bulunma Hâli Eki

yirde	يَرِدَ	136a/3	anda	أَنَّ	136a/4
Küfirde	كُفِرَ	040a/9	geçezlikde	كَتَرَ لَكُدَه	037a/2

2.2.4. Vasıta Hâli Eki

Anuñıla	أَنُوكِلَ	003b/8	atlularuñla	أَتْلُولُرُكُلَ	165a/6
bizümile	بِزُومِلَ	136b/2	sizüñile	سِزُوكِلَ	136b/6

2.2.5. İyelik Eki

atası	أَتْسِ	137b/6	besleyicisi	بَسْلَيْجِسِ	001b/2
çalabısı	چَالْبِسِ	134a/7	birisi	بِرْسِ	134a/9

2.2.6. Görülen Geçmiş Zaman Eki

uğurladı	أُغْرُلِدِ	138a/2	ilerüdi	إِلْرُدِ	140a/2
korçutdı	قُرُقْتُدِ	002b/2	bıraқdı	بِرَقْدِ	133a/2

2.2.7. İstek ve Gereklilik Eki

ögrede	أُكْرَدِ	132a/5	қala	قَلْ	132a/9
bile	بِلْ	135b/8	қıla	قِلْ	135b/9

2.2.8. Soru Eki

inanayın mı	إِنَانِيْمِ	136b/3	bilmedüñüz mi	بِلْمَدُكُزِمِ	137b/9
oldılar mı	أُولْدِلْرِمِ	139b/7	yürimediler mi	يÜR_M_DİL'R_M	140a/1

2.2.9. Olumsuzluk Eki

eyleme	أَيْلَمْ	132a/4			
--------	----------	--------	--	--	--

2.2.10. Şart Eki

dilerse	دَلَّرَسَ	139a/6	girinilse	كِرِنَلَسَ	247b/6
---------	-----------	--------	-----------	------------	--------

2.3. Belirtme Hâli Ekinin Hemze ile Gösterilmesi

nesne‘i	نَسْنَهْ	004a/3	maşraba‘ı	مَشْرَبَهْ	137a/5
Kā‘be‘i	كَعْبَهْ	011a/9	kıble‘i	قَيْلَهْ	012b/8

2.4. Şedde

İncelediğimiz metinde son sesi /d/ olan bazı fiillere gelen öğrenilen geçmiş zaman eki ile kelimenin son sesinin şedde ile gösterildiği görülmektedir. Bazı örneklerde ise hem fiilin son sesi /d/, /t/ hem de öğrenilen geçmiş zaman ekinin /d/ ünsüzü yazıldığı hâlde ayrıca şeddenin de kullanılmış olması dikkat çekicidir.

eşiddi	أَشِدِّي	040b/8	kıgırttı	قِغِرْتْدِي	137a/6
--------	----------	--------	----------	-------------	--------

2.5. Tenvin

İncelenen metinde Türkçe kelimelerde tenvin kullanımını nadiren rastlanan bir durumdur.

bilmeksüzün	بَلْمَكْسُزِنِ	078a/03
-------------	----------------	---------

2.6. Üç Noktalı Kef

Metinde bir imla husussiyeti olarak üç noktalı kef’in kullanıldığı bazı örneklere de rastlanmıştır.

yirdekiye	يِرْدِكِيْ	341b/06	kalın	قَلِيْكَ	127a/06
şonı	شُونِيْ	325b/06	yoluña	يُولُوْكَ	277b/01
ilerki	اِلْرِكِيْ	265b/06	buğarlarda	بُوْغَرْلَرْدَهْ	150a/04
delimki	دَلْمَكِيْ	139a/02			

2.7. Eserin Dil Özellikleri ile İlgili Dikkat Çeken Bazı Özellikler

2.7.1. Çeviride Dikkat Çeken Özellikler

Tercüme satır arası tarzında yapılmıştır ve Arapça kelimelerin birebir Türkçe karşılıkları hemen o kelimenin altına yazılmıştır. Bir diğer ifadeyle tercümede Türkçe kelimeler Arapça cümle yapısına göre dizilmiştir. Tercüme yönteminden kaynaklı ortaya çıkan bu cümle yapısı Türkçe söz dizimine uygun olmadığı için özellikle uzun cümlelerde anlam aktarımını zorlaştırmaktadır.

045a/1 ...(4/24) Dağı erlü ‘avratlar ‘avratlardan illā ol kim mālīk oldı sağ ellerünüz ya ‘nī ḥarām olundı illā ol kim mālīk sağ ellerünüz yazmağı Tañrı’nuñ üzerünüzde dağı ḥelāl eyledi size şundan ayruğın size kim isteyesiz mällarınuzla şaklayıcılariken ziyān eyleyiciler degülken...

“(Harp esiri olarak) sahip olduğunuz cariyeler müstesna, evli kadınlar da size haram kılındı. Allah'ın size emri budur. Bunlardan başkasını, namuslu olmak ve zina etmemek üzere mallarınızla (mehirlerini vererek) istemeniz size helâl kılındı.”

34a/3 pes ol vaqt kim gördiler anı ulu gördiler dağı kesdiler ellerini dağı eytdiler aru tutmağdur Tañrı’nuñdur degül işbu ādemī degül işbu illā ferişte görklü ya ‘izzetlü. “Kadınlar Yūsuf’u görünce, onu pek büyüttüler ve şaşkınlıkla ellerini kestiler. “Hâşâ! Allah için, bu bir insan değil, ancak şerefli bir melektir” dediler.“

051a/9 ... (4/94) İy anlar kim imān getürdiler kaçan yürüyesiz yolında Tañrı bellü eyleñ dağı eytmeñ aña kim bırağdı sizdin yaña boyun virmek degülsin mü‘min dilersiz davarın dirliğün yakın қatında Tañrı’nuñ ğanīmetler çoğdur ancılayın olduñuz ilerüden pes minnet eyledi Tañrı üzerünüzde pes bellü eyleñ bayıқ Tañrı oldı anı kim işlersiz bilici.

“Ey iman edenler! Allah yolunda savaşa çıktığınız zaman iyi anlayıp dinleyin. Size selam verene, dünya hayatının geçici menfaatine göz dikerek «Sen mümin değilsin» demeyin. Çünkü Allah'ın nezdinde sayısız ganimetler vardır. Önceden siz de böyle iken Allah size lütfetti; o hâlde iyi anlayıp dinleyin. Şüphesiz Allah bütün yaptıklarınızdan haberdardır.“

060a/9 şonra ḥaber vire anlara Tañrı anı kim oldılar işlerler. “Yakında Allah onlara yaptıklarını haber verecektir.“

2.7.2. Sıfat Tamlaması

Tercümede sıfat tamlamaları genellikle Arapça söz dizimine göre verilmiştir. Türkçe söz dizimine göre isimden önce gelmesi gereken sıfatlar ya isimden sonra ya da cümle sonunda verilmiştir.

056a/9 ... virdük Mūsā'ya hüccet bellü. "...Mūsā'ya bellü hüccet virdük."

062a/3 ...anlarındur āhıretde 'azāb ulu. "...āhıretde ulu 'azāb anlarındur."

030a/5 ... Şeytān'dan sürülmüş. "... sürülmüş Şeytān'dan."

042b/9 eydüñ anlara söz eyü. "... anlara eyü söz eydüñ"

044b/5 dutdılar ol 'avratlar sizden 'ahd katı. "...ol 'avratlar sizden katı 'ahd dutdılar."

045a/6 ...karavaşlarıñuzdan müslimānlar. "...müslimān karavaşlarıñuzdan"

297a/7 Dağı kaçan okuna anlarıñ üzere āyetlerümüz bellüler. "...bellü āyetlerümüz"

2.7.3. İsim Tamlaması

Arapça isim tamlamalarında tamlayan ve tamlananın sırası tercüme edilirken Arapça söz dizimine göre yapıldığı için Türkçe isim tamlaması sırasına aykırı bir durum oluşturmaktadır.

029a/9 ... şāhibi pādişāhlıgıñ... "pādişāhlıgıñ şāhibi"

035b/8 ...dağı şunlar isleridür oduñ. "...şunlar oduñ isleridür."

030b/8 ...adı anıñ Mesih'dür 'Isā oğlu Meryem'üñ... "anıñ adı Meryem'üñ oğlu 'Isā Mesih'dür"

298a/2 Tañrı'nuñdur ögmek Çalab'ısı gökleriñ dağı Çalab'ısı yirüñ Çalab'ısı 'ālemleriñ. "ögmek 'ālemleriñ Çalab'ısı, gökleriñ Çalab'ısı dağı yirüñ Çalab'ısı Tañrı'nuñdur."

2.7.4. Zarf Tamlaması

Tercümede zarf görevindeki kelimeler Arapça söz dizimine göre verildiği için yüklemden önce gelmesi gereken zarflar ya yüklemden sonra ya da cümle sonunda verilmiştir.

056b/8 yığduklarından ötürü yolından Tañrı'nuñ çok. "Tañrı'nuñ yolından çok yığduklarından ötürü"

048a/4 arasında ādemīlerūñ hükm eyleyesiz ‘adlıla. “ādemīlerūñ arasında ‘adlıla hükm eyleyesiz”

2.7.5. Sayı Sözcükleri ve Kelimelerin Çokluk Şekillerinin Birlikte Kullanımı

Türkçede önünde asıl sayı sıfatı bulunan bir isime çoğul eki getirilmez. Buna karşılık Arapçada hem sayı sıfatı hem de isimlerin çoğul şekilleri birlikte kullanılır. Arapça söz dizimine göre yapılan satır arası tercümede sayılarla birlikte isimlerin çoğul şekilleri de Türkçeye aktarılmıştır. Bu şekilde bir aktarma Türkçe söz dizimine aykırı bir durum oluşturmaktadır.

135a/3 pes eglendi zindān içinde üçile tokuz arasında yıllar.

135a/4 bayık ben görürin yidi şığırlar semizler yirler anları yidi aruqlar dağı yidi salkımlar yaşillar dağı ayruqlar kurular.

021b/03 ‘avratlar göz dutalar kendü nefslerine dört aylar

067a/07 pes yazuğın giderücisi anuñ ta‘ām virmekdür on miskīnlere

2.7.6. İken Yapısının Farklı Bir Fonksiyonu “olarak”

İken yapısının “olarak” anlamında farklı bir fonksiyonda hem ekleşmiş olarak hem de müstakil olarak kullanıldığı görülmektedir.

304a/3 Bayık biz viribidük seni tanuñ iken dağı muştulayıcıyiken dağı korquducıyiken.

310b/3 Pes tutduğ anı dağı sülerini pes bırağduğ anları deñiz içine dağı ol melāmete lāyık olucıyiken.

341a/5 İy Çalab’um yarlığa beni dağı atamı anamı dağı anı kim girdi evüme mü‘min iken.

348a/1 yeñ dağı içüñ siñici iken andan ötürü kim olduñuz işlersiz.

008b/8 andan dutduñuz buzağuyı andan şonra siz zālimleriken.

300a/2 Pes ol vaqt kim gördiler anı bulıdiken ilerü gelici.

2.7.7. Kalıplaşmış Bir Kullanım Olarak +dIn yaña, +dAn ya

+dIn ayrılma hâli eki sadece “yaña” kelimesiyle birlikte kalıplaşmış olarak yönelme görevinde kullanılmaktadır.

karındaşlarından yaña قَرْنِدَاشَلَرِنْدَنِیْگَ 136b/1

atalarından yaña	آتَالِرِنْدَنِيْكَ	136b/1
kendiden yaña	كَنْدِنِيْكَ	137a/4
ganîmetlerden yaña	غَنْمَتْلَرِنْدَنِيْكَ	304b/4
gökden yaña	كُكْدِنِيْكَ	004a/3
hâkimlerden yaña	حَاكِمْلَرِنْدَنِيْكَ	016b/7

Tağrıdın yaña	تَاغْرِيْدِنِيْكَ	139b/9
şudın yaña	صُوْدِنِيْكَ	141b/4
andın yaña	اَنْدِنِيْكَ	142b/9
oğuyucıdın yaña	اَوْغِيْجِدِنِيْكَ	147b/9
ildin yaña	اِلْدِنِيْكَ	152a/4
Mescid-i Aqsâ'dın yaña	اَقْصَدِنِيْكَ مَسْجِدِ	160b/7

2.7.8. Edilgenlik Ekinin Üst Üste Kullanımı

Eserin genelinde edilgenlik eklerinin üst üste kullanımına sıkça rastlanılmaktadır. Kullanılan edilgenlik eklerindeki ünlülerin hem düz şekilleri hem de yuvarlak şekilleri karışık olarak kullanılmıştır.

gezdürinilür	كَزْدُرِنِلُرْ	293a/7	indürinildi	اِنْدُرِنِلْدِي	065a/4
oğunılalar	اَوْغِنِلَلَرْ	207b/2	oğunuldılar	اَوْغُنْلِدِلَرْ	026b/9
virinildi	وِرِنِلْدِي	272b/7	dutınıldılar	دُتِنِلْدِلَرْ	140a/3
yüklenülürsüz	يُكْلَنُلُورْسُوزْ	198b/2	şorunulmayasın	صُورُنُلْمَيَاسِرْ	011a/1
getürünölmeye	كُتُرُنُلْمَيَا	284b/7	korqudunulmuşlaruñ	قُزُقُدُنُلْمِشَلَرُكْ	224a/5

2.8. Türkçe Kökenli Kelimelerdeki Ses Olayları ve Farklı Yazımlar

İncelenen metinde Türkçe kelimelerin imlasında bir birlikteliğin olmadığı ve pek çok kelimenin farklı yazımlarının birlikte kullanıldığı görölmektedir. Bu duruma örneklik edecek bazı ikili yazımlar şunlardır.

Ildız	اِلْدِرْ	283a/6	yıldızlar	يِلْدِرْلَرْ	193a/6
ılkılarıuñ	اِلْقَلِرْكَ	058a/9	yılkılarıuñ	يِلْقَلِرْكَ	081a/4
a ~ ı					
yarlağayıcıdur	يَزْلَعِيْجِدُرْ	017b/9	yarlığamağ	يَزْلَعَمَقْ	017b/9

e - i

çekirdegi	چَكِرْدِي	077b/4	çekirdigi	چَكِرْدِي	258b/1
çeşmeler	چَشْمَلَر	347b/9	çişmeler	چَشْمَلَر	294b/7
ekincileri	اِكْنِجَلِرِي	306a/5	ikincileri	اِكْنِجَلِرِي	321a/5
gerçek	گِرْچَك	135a/8	girçek	گِرْچَك	069b/6
eger	اَكْر	038b/4	iger	اَكْر	003a/6
erkekden	اَرَكْدَنْ	279b/7	irkek	اِرَكْ	030a/4
yemişlerden	يَمِشَلَرْدَنْ	003a/9	yimişlerden	يَمِشَلَرْدَنْ	011b/2

ı - u

arı	اَرِي	346b/5	aru	اَرُو	155b/8
bulutdan	بُلُتْدَنْ	018b/4	bulutdan	بُلُتْدَنْ	319a/3
bıñara	بِگَار	174a/7	buñar	بُبْز	166b/8
kanı	قَنْقِي	096b/6	kanı	قَنْقُكُز	336a/3
kapılarını	قَپِلَرِن	314b/5	kapılarını	قَپُولَرِن	073a/9
kanı	قَرَاكِي	003a/6	kanı	قَرَكُو	117a/8
arı	صَرِي	145b/9	arı	صَرُو	270b/8
uşbu	اَشْبُو	188a/3	işbu	اِشْبُو	013a/7

ü - i

deliyile	دَلِيلَه	160b/1	delü	دَلُو	351a/6
dükelicigin	دُكَلِجِكِن	150a/1	dükelücükleri	دُكَلْجُكَلِرِي	150a/3
eksik	اَكْسِك	124a/3	eksük	اَكْسُك	351b/9
sücü	سُجُو	318a/3	süci	سُجِي	135a/1

ķ - ħ

yoħsula	يُخْسُولَه	344b/4	yoħsul	يُخْسُل	357b/1
yoħsulluķ	يُخْسُلْلُك	356a/8	yoħsulluķ	يُخْسُلْلُك	019a/4
ne daħı	دَحِي نَه	006b/1	ne daķı	دَقِي نَه	097a/1

t ~ d

dartışık	دَرْتِشِيقُ	195b/7	şartışık	طَرْتِشِيقُ	290b/7
şutar	طُتَر	242a/8	duta	دُتَه	020a/9
şura	طُرَه	352a/2	dura	دُرَه	064b/1
durak	دُرُقُ	279b/6	şurak	طُرُقُ	274a/4
eşiddi	أَشِدِّي	040b/8	eşitdi	أَشِئِدِي	134a/1
eved	أَوْدُ	086b/6	evet	أَوْتُ	096a/1
sütten	سُوْتَدُنْ	242b/8	südden	سُدْدُنْ	021a/9

z ~ s

gözsüzdür	كُوزُسُرْدُرُ	165b/9	gössüzdür	كُسُرْدُرُ	142a/7
gögüsleri	كُكْسَلِرِي	086b/3	gögüzleri	كُكُزَلِرِي	036a/3

2.9. Alıntı Kelimelerdeki Ses Olayları ve Farklı Yazımlar

2.9.1. Ünlü Uyumu

İncelediğimiz metinde ünlü uyumunun tam olmadığı görülmektedir. Zaman zaman kalın sıradan seslerle devam eden kelime tabanları üzerine ince ünlülü eklerin geldiği, ince sıradan kelime tabanları üzerine kalın sıradan ekler getirilmiştir. Ayrıca aynı kelimelere getirilen aynı eklerde de bazen kalın şekillerin bazen de ince şekillerin tercih edildiği görülmektedir.

‘adillurağdur	عَدِلُّورُقُدُرُ	246b/8	‘adillürekdür	عَدِلُّورُكُدُرُ	027a/1
helâklığuna	هَلَاكِلِغُه	246b/1	helâklige	هَلَاكِلِغ	017a/8
düşmanlık	دُشْمَنِلِيقُ	065a/5	düşmenlik	دُشْمَنِلِكُ	326b/6
tâzelik	تَاَزَلِيقُ	346a/6	tâzeligini	تَاَزَلِكِنِي	352b/1
selâmatlık	سَلَامَتِلِيقُ	189b/2	selâmetlik	سَلَامَتِلِكُ	177a/4

2.9.2. Ünlü Türemesi

Alıntı kelimelerde özellikle iç seste ünlü türemesi meydana geldiği görülmektedir. Aynı kelimelerin hem türemiş ünlülü şekilleri hem de aslî şekilleri bir arada kullanılmıştır.

fażıl	فَضِيلٌ	322a/4	fażıl	فَضِيلٌ	325a/2
ḥayır	حَيْرٌ	129a/4	ḥayır	حَيْرٌ	356a/6
ḥüküm	حُكْمٌ	074b/8	ḥüküm	حُكْمٌ	074a/9
'ilm	عِلْمٌ	189b/6	'ilm	عِلْمٌ	022b/9
ḳahır	قَهْرٌ	141b/9	ḳahr	قَهْرٌ	148a/7
keseb	كَسَبٌ	361b/1	kesb	كَسَبٌ	029a/9
mekir	مَكْرٌ	347b/8	mekr	مَكْرٌ	258a/2
nefis	نَفْسٌ	227b/4	nefs	نَفْسٌ	351b/2
zikir	ذِكْرٌ	213a/7	zıkr	ذِكْرٌ	095b/9
ḳavim	قَوْمٌ	092a/8	ḳavm	قَوْمٌ	012b/7

2.9.3. Ünlü Kısalması

Alıntı kelimelerdeki uzun ünlülerin yerine kısa ünlülerin kullanıldığı örneklere de rastlanmaktadır.

ādemīler	أَدَمِيْلُرْ	011a/8	ādemiler	أَدَمِيْلُرْ	003a/7
kābīnler	كَابِيْنُ	045a/4	kābin	كَابِيْنُ	045a/4

3. BÖLÜM

3. METNİN ÇEVİRİ YAZISINDA İZLENEN YÖNTEM

- Varak numaraları **001a** ve **001b** formatında kalın puntolu olarak gösterilmiştir.
- Satır numaraları ①, ②, ③... şeklinde daire içindeki sayılarla gösterilmiştir.
- Sure ve ayet numaraları (2/225) (2. sure/225. ayet) şeklinde parantez içinde verilmiştir.
- Noktalama işareti olarak sadece ayet sonlarında nokta kullanılmıştır.
- Yazma eserdeki satır arasına sığmayan “ya’nī” ile başlayan açıklamalar eser içerisinde sayfa kenarına yazılmıştır. Bu açıklamalar çeviri yazı metninde italik yazı ile yazılmıştır. Satır arasındaki kısa açıklamalar ise italik yazı ile yazılmamıştır.
- Müstensih sayfa kenarına yazılmış ifadelerin metin içinde nereye ait olduğunu genellikle işaretlerle göstermiştir. İşaret olmayan durumlarda ise metnin anlamına göre uygun yere yazılmıştır.
- Metin içerisinde yapılan düzeltmeler [ ] köşeli parantez içinde verilmiştir.
- Okunamayan ve eksik olan kısımlar [...] şeklinde gösterilmiştir.
- Sure başlıklarının devamında yer alan ve surenin nerede indiğini ve kaç ayet olduğunu belirten Arapça ifadeler çeviri yazılı metinde gösterilmemiştir.

4. BÖLÜM

4. ÇEVİRİ YAZILI METİN

001b ① Süretü'l-Fātiha

② (1/1) Tañrı adıyla ya'nî başların okurun key rahmet kılıcı rahmet kılıcı ③ (1/2) Ögmek Tañrı'nuñdur 'älemler issi ya besleyicisi. (1/3) Key rahmet kılıcı rahmet kılıcı ④ (1/4) Pâdişâhidur cezâ güninüñ ya 'nî kıyâmet güninde hüküm eylemege mâlik olan². (1/5) Saña tparuz dañı senden ⑤ arka virmek isterüz. (1/6) Göster bize yolu toğru ⑥ yolın anlaruñ kim eylük eyledüñ. (1/7) Anlaruñ üzerine kaçınılmışlar degüller ya 'nî cuhüd degüller ⑦ anlaruñ üzerine dañı azmışlar degüller ya 'nî naşrâniler degüller.

002a ① Süretü'l-Bakara

② key rahmet kılıcı rahmet kılıcı ③ (2/1) Ene'llâhu â'lemu ya 'nî benven Tañrı [...] lâmi latîfdür [...] Allah'dur lâmi Cebrâ'il'dür [...]. (2/2) Şol kitâb ya 'nî Qur'an kim ilerü va 'de olundıydı yoğdur gümân anuñ içinde yol göstermekdür ④ şakımcılara. (2/3) Anlar kim inanurlar ya uçmağa ya kıyâmete ya Qur'an'a görünmez nesneye ya 'nî Tañrı'ya dañı durdururlar ⑤ namâzi ya 'nî dâyim kılurlar dañı andan kim ruzî virdük anlara nafağa virürler. (2/4) Dañı anlar kim ⑥ inanurlar aña kim indürinildi sendin yaña dañı aña kim indürinildi senden ilerü ya 'nî Tevrit İncil ⑦ dañı kıyâmet günine anlar gümânsuz bilürler 002b ① (2/5) Şunlar toğrı yol üzeredür Çalab'larından dañı şunlar kırtulmuşlardur. (2/6) Bayık anlar kim kâfir oldılar berâberdür anlar üzere ② korkutdıñ mı anları ya korkutmaduñ mı anları inanmazlar. (2/7) Mühür urdı Tañrı göñülleri üzere anlaruñ dañı kulağı üzere anlaruñ ③ dañı gözleri üzere anlaruñ örtüdür dañı anlaruñdur ulu 'azâb. (2/8) Dañı âdemîlerden oldur kim eydür inanduk Tañrı'ya dañı şonrağı ④ güne dañı degüldür bunlar inanmışlar. (2/9) Aldarlar Tañrı'yı dañı anlar kim inandılar dañı aldamazlar illâ kendözlerin ya 'nî aldamağuş ziyânı anlaradur imân getirürler küfri göñüllerinde³ gizlerler ⑤ dañı bilmezler. (2/10) Göñülleri içinde şayrılığdur ya 'nî münâfıklık pes arturdı Tañrı şayruluğı dañı anlaruñdur ağırı dañı 'azâb andan ötürü kim oldılar ⑥ yalan söylerler. (2/11) Dañı kaçan eydildi anlara fesâd eylemeñ yirde eyitdiler degülüz illâ biz eyü

² Bu ifade sayfa kenarına yazılmıştır. Müstensih, bu şekilde sayfa kenarına yazılmış ifadelerin metin içinde nereye ait olduğunu genellikle işaretlerle göstermiştir. İşaret olmayan durumlarda ise metnin anlamına göre uygun yere tarafımızdan yazılmıştır.

³ Önceki satırda göñüllerinde kelimesi yazılmaya başlanmış ancak sığmadığı için alt satırda yeniden yazılmıştır.

işleyicilerüz. (2/12) Āgāh ol bayık anlar ⑦ anlar⁴ fesād eyleyicilerdür şu kadar var kim bilmezler. (2/13) Dağı kaçan eydildi anlar ĩmān getürün nitekim ĩmān getürdi ādemiler eyitdiler ⑧ ey ĩmān mı getürelüm nitekim ĩmān getürdi beynüsüzler bayık anlar anlar beynüsüzdür velākin bilmezler. (2/14) Dağı kaçan irseler ⑨ anlar kim ĩmān getürdiler eyitdiler ĩmān getürdük dağı kaçan geşdiler ya yalnız kaldılar Şeytānlarından yaña ya ‘nī cuhūdlaruñ serverleri bular beş kişidür eyitdiler bayık biz sizünlevüz degülüz biz illā yañşuya dutucılaruz **003a** ① (2/15) Tağrı yañşuya dutar anları dağı arturur anlara hağdan geçmeklikleri içinde hayrān olurlar. (2/16) Şunlar anlardur kim şatun aldılar azğunlığı ② toğru yolıla pes aşşı eylemediler bāzırgānlikleri dağı olmadılar toğrı yol dutucılar. (2/17) Beñzeri anlaruñ beñzer gibidür anlara kim yandurdı ③ odı pes ol vağt kim aydın eyledi yöresin giderdi Tağrı aydıñın anlaruñ dağı kodı anları karañulıklar içinde görmezler. (2/18) Şağırlardur ④ dilsüzlerdür gözsüzlerdür pes anlar dönmezler. (2/19) Ya dağı üstine yağmur yağan gibidür gökden anuñ içindedür karañulıklar dağı gök gürlmek dağı ıldırım ıldıramağ kılurlar ⑤ barmağlarını kulakları içine odlardan ötürü kim buluddan düşer ölüm şağınmağından dağı Tağrı kaplamışdur kāfirleri. (2/20) Yağın olur ıldırım gibi ⑥ kapar gözlerini anlaruñ her gāh kim aydınlık eyledi anlaruñ için yürüdiler aydınlık içinde dağı kaçan karañı olsa anlaruñ üzerine durdılar dağı iger diledi Tağrı ⑦ giderdi kulağını anlaruñ dağı gözlerini anlaruñ bayık Tağrı her nesne üzere güci yiterdür. (2/21) İy ādemiler tapuñ Çalab’uñuza ⑧ ol kim yarattı sizi dağı anları kim ilerüdür sizden anuñçün kim siz şağınasız ‘ibādetile ‘azābdan. (2/22) Ol kim kıldı sizün için yiri döşek ⑨ dağı gögi yapılmış dağı indürdi gökden şu pes çıkardı anuñıla yemişlerden sizün rüzīñüz için pes kılmağ **003b** ① Tağrı’ya beñdeşler dağı siz bilürken ya ‘nī kim yaradıcı oldur. (2/23) Dağı iger olursañuz gümān içinde andan kim indürdük bizüm kulumuz üzere getürün bir süret ② anuñ gibiden ya ‘nī Qur‘ān gibiden ya Muğammed gibiden dağı oğun şanuklaruñuzu ya ‘nī putlar Tağrı’dan ayruğ iger olursañuz girçekler. (2/24) Pes iger işlemedüñüz ise ③ dağı hergiz işlemeyesiz şağınuñ oddan ol kim odunu anuñ ādemilerdür ya ‘nī şüret getürmek dağı taşlardur yarağlanmışdur kāfirler için. (2/25) Dağı muştıla ④ anlar kim ĩmān getürdiler dağı işlediler eyü işler kim bayık anlaruñdur uçmağlar akar altından anlaruñ ırmağlar her nice kim rüzī virinildiler ⑤ andan yemişlerden rüzī virmek eyitdiler işbu oldur kim rüzī virinüldük ilerüden ya ‘nī uçmağda ya dünyāda dağı getürünildi anlara birbirine beñdeş dağı anlaruñdur ⑥ uçmağ içinde ‘avratlar key arınmışlar dağı anlar anuñ içinde ebed kalıcılardur. (2/26) Bayık Tağrı utanmaz kim ura meşel ya ‘nī beñzede şol ki kiçi sivrisineğ ⑦ dağı andan yukaru ammā anlar kim ĩmān getürdiler bilürler kim bayık ol hağdur Çalabı’larından dağı anlar kim kāfir oldılar

⁴ Üst satırın sonunda ve alt satırın başında iki kere yazılmış.

pes eydürler ⑧ ne nesne diler Tañrı işbundan meşel eylemekdin yaña azdurur anuñıla çok dañı toğrı yol gösterür anuñıla çok dañı azdurmaz anuñıla illā tā'atdan çıkıcıları ya'nī kāfirleri. ⑨ (2/27) Anlar kim şırlar Tañrı kavlın berkitdüğinden şonra dañı keserler anı kim buyurdı Tañrı anı kim ulaşdurınıla **004a** ① dañı fesād eylerler yirde şunlardur ziyānlular. (2/28) Nite kāfir olursız Tañrı'ya şol hālda kim ölü idüñüz ② pes diri eyledi sizi andan öldüre sizi andan dirilde sizi andan andın yaña döndürinilesiz. (2/29) Ol oldur kim yaratdı siziñ için anı kim yirdedür ③ dükelin andan kaşd eyledi gökden yaña pes toğrı eyledi yidi gökleri dañı ol her nesne'i bilicidür. (2/30) Dañı ol vaqt kim eyitdi ④ Çalab'ıñ firiştelere bayık ben eyleyiciven yirde halīfe eyitdiler eyler misin anuñ içinde anı kim fesād eyleye anuñ içinde ⑤ dañı döke kanları biz tesbīh eylerken *ya'nī subhāna'llāhu dirüz* ögmekligüñ ile dañı taqdīs eylerken senüñ için *ya'nī aru dutaruz* cüm[...] eytdi bayık ben bilürin anı kim bilmezsiniz ⑥ (2/31) Dañı öğretdi Ādem'e adları dükelin andan 'arz eyledi adlar issini feriştelere üzere pes eyitdi haber virün başa adlarını şunlaruñ ⑦ iger olursañuz girçekler. (2/32) Eyitdiler arılığüñ senüñ bilmegümüz yokdur bizüm illā ol kim öğretdüñ bize bayık sen sen bilicisin dürüst işlü ⑧ (2/33) Eyitdi iy Ādem haber vir anlara adlarını anlaruñ pes ol vaqt kim haber virdi anlara adlarını anlaruñ eyt *ya'nī Tañrı eytmedüm mi size bayık ben* ⑨ bilürin gökler görünmezsin dañı yirüñ dañı bilürin anı kim āşikāre eylersiz dañı anı kim olduñuz gizlersiz. (2/34) Dañı o[l] vaqt kim eyitdük **004b** ① feriştelere secde kıluñ Ādem'e pes secde kıldılar illā İblīs itmedi kaçdı dañı tekebbürlük eyledi dañı oldı kāfirlerden. ② (2/35) Dañı eyitdük biz iy Ādem dölen sen dañı 'avratuñ uçmağa dañı yeñ andan dirlik giñligiyile ne yirde kim dilerseniz dañı yakın gelmeñ ③ işbu ağaca *ya'nī buğday ya encīr ya ü[züm]* pes olasız zālimlerden. (2/36) Pes tayındurdı ol ikiyi şeytān uçmağdan pes çıkardı ol ikiyi andan kim oldıardı anuñ içinde ④ dañı eyitdük aşğa inüñ *ya'nī Ādem dañı Havvā dañı İblīs[...]* birinceñüz birinceñüze düşmāndur sizüñdür yirde dölenecek yir dañı gönenmek menfa'at dutmağ bir zamāna degin. ⑤ (2/37) Pes aldı Ādem Çalabı'sından kelimeler pes tevbe virdi aña bayık ol kabül eyleyicidür key tevbe viricidür rahmet kılıcıdur. (2/38) Eyitdük aşğa inüñ andan dükeli ⑥ pes iger gelür ise size benden toğrı yol göstermek pes her kim uyar ise toğru yoluma yokdur korku anlaruñ üzere ne dañı anlar kaygulu olalar. (2/39) Dañı anlar kim ⑦ kāfir oldılar dañı yalan dutdılar āyetlerimüzi şunlar od isleridür anlar anuñ içinde ebed kalıcılardur. (2/40) İy Ya'kūb oğlanları anuñ ni'metümi ⑧ ol kim eyelük eyledüm sizüñ üzere dañı yirine getürüñ kavlumı *ya'nī şerī'atı yirine getürem kavluñuzı* *ya'nī müzd* virmek dañı benden korkuñ. (2/41) Dañı ĩmān getürüñ aña kim indürdüm *ya'nī Qur'an* ⑨ girçek dutucıyiken anı kim sizüñiledür *ya'nī Tavrīt* dañı olmañ ilkiniki kāfir aña dañı şatun almañ benüm āyetlerimi az bahāya *ya'nī* az dünyālik dañı benden korkuñ **005a** ① (2/42) Dañı karışdurmañ haqqı bātıla *dañı peygāmbەرlerüñ birince şifātına ikrār eyleyüp birinceye inkār*

eylemeŋ daŋı gizlemeŋ haqqı ŝol hâlden kim siz bilürsüz. (2/43) Daŋı tururuŋ namâzı daŋı virün zekâtı ② daŋı arkaŋuz egün ya 'nî rukû'lu namâz kıluŋ arka egicilerle. (2/44) İy buyurur mısız âdemilere eylügen daŋı unudur mısız nefsleriŋüzi daŋı siz oqursız *kitâbı ya 'nî cuhüd eytdiler dostları [...] müsülmânlardan kim Muhammed'di[...] yürün dutuŋ yâhûz murâd oruc dutmaŋdur* ③ anlamaz [mı]sız. (2/45) Daŋı arka virmek isteŋ ŝabrıla ya 'nî tâ'atlar üzere daŋı namâzıla daŋı bayık ol namâz uludur ya 'nî ağırdur illâ qorqucılar üzerine. ④ (2/46) Anlar kim bellü bilürler kim bayık anlar görücilerdür Çalabı'larını daŋı bayık anlar andan yaŋa dönucilerdür. (2/47) İy Ya'kûb oğlanları anuŋ ni'metümi ⑤ ol kim eylük eyledüm sizün üzerüŋüze daŋı bayık ben artuŋ eyledüm sizi 'âlemler üzere. (2/48) Daŋı qorquŋ bir günden kim hâcetsüz eylemeye bir nefsi bir nefsdan ⑥ nesne daŋı qabüllemeye ol nefsdan ŝefâ'at daŋı alınmaya andan yolu daŋı anlar yarı virinilmeyeler. (2/49) Daŋı ol vaqt kim kırtarduŋ sizi ⑦ Fir'avn kavminden horlık eylerdiler size 'azâbuŋ yavuzluŋını ya 'nî 'azâbuŋ kıtası çok boğazlardı oğlanlarıŋuzı daŋı diri qorlardı 'avratlarıŋuzı ⑧ daŋı anuŋ içinde ŝinamaŋdı Çalab'uŋuzdan ulu ya 'nî ulu ŝinamaŋ. (2/50) Daŋı ol vaqt kim ayırduŋ sizden ötürü deŋizi pes kırtarduŋ sizi daŋı ğark eyledük Fir'avn kavmini ⑨ ol hâlda kim siz baqarduŋuz. (2/51) Daŋı ol vaqt kim ŝalu eyledük Mūsâ'ya kırk gice andan tutduŋuz buzaŋuyı ya 'nî Taŋrı didüŋüz andan ŝonra daŋı siz **005b** ① zâlimlersiz. (2/52) Andan 'afv eyledük sizden ŝundan ŝonra anuŋçün kim siz ŝükür eylesiz. (2/53) Daŋı ol vaqt kim virdük Mūsâ'ya ② Tavrî't'i ayırıcı ya 'nî Tavrî't kim haqqı bâtıldan yâhûz Mūsâ mu'cize anları anuŋçün kim siz toŋrı yol dutasız. (2/54) Daŋı ol vaqt kim eyitdi Mūsâ kavmine iy kavmüm bayık siz zulüm eyledüŋüz ③ nefsleriŋüze dutmaŋlıŋuŋuzla buzaŋuyı pes dönüŋ Çalab'uŋuzdan yaŋa pes depeleŋ nefsleriŋüzi ŝol yigrekdür size kıatında ④ yaradıçıŋuz pes tevbe virdi sizün üzeriŋüze bayık ol ol tevbe viricidür rahmet kılıcıdur. (2/55) Daŋı ol vaqt kim eyitdünüz iy Mūsâ hergiz inanmayavuz ŝaŋa tâ ⑤ görevüz Taŋrı'yı âŝikâre pes dutadı sizi ol kim geldi göyündürdi bulutdan daŋı siz baqarlarken. (2/56) Andan dirildük sizi ölmeŋüzden ŝonra ⑥ ola kim ŝükür eylesiz. (2/57) Daŋı gölgelik eyledük sizün üzere buludı daŋı indürdük sizün üzere terengübini bildircımı ⑦ yeŋ arılarından andan kim ruzî virdük size daŋı zulüm eylemediler bize velîkin oldılar nefslerine zulüm eylediler. (2/58) Daŋı ol vaqt kim eyitdük biz ⑧ girün işbu köye pes yeŋ andan ne yirde kim dilersiz dirlik giŋligi daŋı girün kapuya egilmiŝlerken daŋı eydün ⑨ bıraŋmaŋlıkıdur yarlaŋayavuz sizi yazuŋlarıŋuzı daŋı arturavuz eyü işleyicilere. (2/59) Pes deŝürdi anlar kim zulüm eylediler bir sözi andan ayruŋ kim **006a** ① eydildi anlara pes indürdük anlarıŋ üzere kim zulüm eylediler 'azâb ya 'nî mefâcân ölümün gökden andan ötürü kim oldılar tâ'atdan çıkarlar. (2/60) Daŋı ol vaqt kim ŝu diledi ya 'nî Tih yazısında *eytmiŝler kim Âdem peyğamber ol taŝı[...] uçmaŋdan çıkmıŝ idi ya ol ta[...] ŝuya giricek tonın anu[...] kodı tonın aldı [...]* ②

Mūsā kavmi için pes eytdük ur 'aşāñıla taşı pes aqdı andan on iki ya'nī on iki şıbt sağışınca çeşme bayık bildi ③ her ādem ičecek yirlerini yeñ dañı içün rüzīsinden Tañrı'nun dañı qatı fesād eylemeñ yirde fesād eyleyicilerken. (2/61) Dañı ol vaqt kim eytdük ④ iy Mūsā hergiz şabır eylemeyevüz bir ta'ām üzere pes dile bizüm için Çalabuñdan çıkarısın bizüm için anları kim bitürür yir teresinden ⑤ dañı şıñhıyārından dañı buğdayından dañı soğanından dañı mercimeginden eytdi Mūsā degşürmek mi istersiz anı kim ol kemirekdür ⑥ anuñıla kim ol yigrekdür inüñ Mışır'a bayık sizüñdür anı kim dilediñüz dañı kılındı anlarıñ üzere horluk dañı yoksulluk ⑦ dañı döndiler qaķımağıla ya'nī Tañrı'ya qaķımağıla Tañrı'dan şol bayık anlar andan ötürüdür kim oldılar kāfir oldılar Tañrı āyetlerine dañı depelerler peygāberleri haqsuz ⑧ haqsuz⁵ şol ya'nī horlıklar andan ötürüdür kim 'āşī oldılar dañı oldılar haddan geğerler ya'nī Tañrı buyruğundan. (2/62) Bayık anlar kim īmān getürdiler dañı anlar kim cuhūd oldılar dañı naşārā ⑨ dañı feriştelere tapıcılar ya ılduzlara tapıcılar ol kim bunlardan īmān getürdi Tañrı'ya dañı şonrağı güne dañı işledi eyü iş anlarıñdur müzdleri Çalab'ları qatında **006b** ① dañı qorqu yokdur anlarıñ üzere ne dañı anlar qağurmazlar. (2/63) Dañı ol vaqt kim tutduķ 'ahduñuzı qaqluñuzı dañı götürdük üzerüñüze tağı ② aluñ anı kim virdük size ya'nī Teverit becidligile dañı anuñ anı kim anuñ içindedür anuñçün kim siz şaķınasız ya'nī ma'şiyetden. (2/64) Andan yüz dönderdüñüz andan şonra ya'nī qaḅül eyledüñüzden şonra ③ pes iger degülmissen Tañrı fażlı sizüñ üzere dañı raħmeti anuñ olayduñuz ziyānlulardan. (2/65) Dañı bayık bildüñüz anlar kim haddan geçdiler ya'nī balıķ avladılar ④ sizlerden şenbe güninde pes eytdük anlara oluñ büzīne ırāķ olıcılar. (2/66) Pes kılduķ anı 'azāb anlarıñçün kim andan ilerüdür dañı anlarıñçün kim ⑤ andan şonradur dañı ögütdür şaķımcılara ya'nī Muħammed ümmetinden. (2/67) Dañı ol vaqt kim eytdi Mūsā kavmine bayık Tañrı buyurur size kim boğazlayasız bir şığır eytdiler ⑥ dutar mısın bizi yañşuya eytdi şığınurın Tañrı'ya kim olam bilmezlerden. (2/68) Eytdiler dile bizüm için Çalabuñdan bellü eyleye bize ⑦ nedür ol şığır eytdi bayık ol ya'nī Tañrı eydür bayık ol bir şığırdur yaşlu degül dañı yigit degül orta qağlu degül anuñ arasında ya'nī yigidile Fāriż arasında pes işleñ anı kim buyurulur size. ⑧ (2/69) Eytdiler dile bizüm için Çalabuñdan bellü eylesün bizüm için nedür rengi anuñ eytdi bayık ol ya'nī Tañrı eydür bir şığırdur şaru key şaru levin anuñ şād eyler baķıcılarını. ⑨ (2/70) Eytdiler dile bizüm için Çalabuñdan bellü eylesün bizüm için nedür ol bayık ol şığırdur beñdeş oldı bizüm üzerümüze dañı bayık biz iger dilerse Tañrı toğrı yol dutucılaruz. **007a** ① (2/71) Eytdi bayık ol eydür bayık ol bir şığırdur yavaş olmış degül aqtara yiri dañı şıvarmaz ekini ya'nī tolap öküzi degül 'aybı yok selāmet olmışdur ya'nī 'ayıbdan ya ayruķsı rengi yok anuñ içinde eytdiler imdi ② getürüñ haķķı ya'nī

⁵ Üst satırın sonunda ve alt satırın başında iki kere yazılmış.

bellü eylemek pes boğazladılar anı daḥı yakın olmadılar kim işleyeler. (2/72) Daḥı ol vaḳt kim öldürdünüz bir kiři ya 'nī 'Āmīl pes tartışduḡuz anuḡ içinde daḥı Taḡrı ③ çıkarıcıdır anı kim olduḡuz gizlersiz. (2/73) Pes eytdük uruḡ ölüyi birincesile ol şıḡıruḡ ya 'nī dilile ya buḡıla ya *kuyruḡı* dibiyle ancılayın dirildür Taḡrı ölüleri daḥı gösterür size ④ nişānların anuḡçün kim siz anlayasız. (2/74) Andan ḡatı oldu gönlünüz şundan sonra pes ol gönlünüz taş gibidür ya ḡatıraḡdur ḡatılıḡdan yaḡa ⑤ daḥı bayık birince taşlar oldur kim revān aḡar andan ırmaḡlar daḥı bayık birincesi ḡatılıḡdan oldur kim yarılır pes çıkar andan şu ya 'nī çeşme daḥı bayık ⑥ birincesi oldur kim aşıḡa iner taḡ depesinden Taḡrı ḡorḡusından daḥı degül Taḡrı ḡāfil andan kim işlersiz. (2/75) Ḥama' mı eylersiz ya 'nī iy Muḡammed daḥı mü'minleri kim inanalar size ⑦ ol ḡālda kim oldu bir bölük anlardan işidürler Taḡrı sözüni Taḡrı'nuḡ andan döndürürler anı andan sonra kim aḡladılar anı daḥı anlar ⑧ bilürlerken. (2/76) Daḥı ḡaçan kim irdiler anlar kim īmān getürdiler eytdiler īmān getürdük daḥı ḡaçan geḡdiler birinceleri birincelerinden yaḡa eytdiler kelecı mi idersiz anlara ⑨ anı kim açdı Taḡrı sizün üzere tā ḡüccetleşeler sizünle anı kim Ḥalabuḡuz ḡatında pes aḡlamaz mısız. (2/77) Daḥı aḡlamazlar mı kim bayık Taḡrı ya 'nī anı kim Taḡrı [...] bize Muḡammed şıfātları[...] **007b** ① bilür anı kim gizlerler daḥı anı kim āşikāre eylerler. (2/78) Daḥı birinceler ya 'nī cuḡūdaruḡ yaramazlardır bilmezler kitābı līkin yalan baḡlanmış ② daḥı degül anlar illā ḡümān eylerler. (2/79) Vaydur anlara kim yazarlar kitābı ya 'nī Tevrīt'i elleriyle andan eydürler işbu ③ Taḡrı ḡatındandır tā şatun alalar anuḡla az bahā ya 'nī az dünyelik pes vāydur anlara andan ötürü kim yazdı elleri anlaruḡ daḥı vaydur anlara andan ötürü kim ④ kesb eylediler ya 'nī rüşveti daḥı ma'şiyeti. (2/80) Daḥı eytdiler herḡiz yaḡmaya bizi od illā ḡünler şaḡışlanmış ya 'nī kırık ḡün ataları buzaḡuya ta[...] ḡadar eyt tutduḡuz mı Taḡrı ḡatında 'ahd ḡavl ya 'nī 'azāb olmamaḡı ⑤ pes herḡiz ḡilāf eylemeye Taḡrı ḡavlın belki eydürsiz Taḡrı üzere bilmezsiniz. (2/81) Evet od yaḡasıdır her kim ḡazanursa yavuz işi daḥı ⑥ ḡaplarısa anı yazuḡı pes şunlar od isleridür anlar anuḡ içinde ebed ḡalıcılardur. (2/82) Daḥı anlar kim īmān getürdiler ⑦ daḥı işlediler eyü işler şunlar uçmaḡ isleridür anlar anuḡ içinde ebed ḡalıcılardur. (2/83) Daḥı ol vaḳt kim tutduḡ 'ahdın ḡavlın ⑧ Benī İsrā'īl'ün kim tapmayasız ya 'nī Muḡammed şıfātın toḡrı eydüḡ illā Taḡrı'ya daḥı ataya anaya eylük eylemek daḥı ḡışımlık issine daḥı yetimlere ⑨ daḥı miskīnlere daḥı eydüḡ ādemīlere görk ya 'nī görklü söz söyleḡ daḥı ḡururuḡ namāzı daḥı virün zekātı andan yüz döndürdünüz illā az **008a** ① sizden ya 'nī īmān getürenler daḥı siz yüz döndürücilersiz. (2/84) Daḥı ol vaḳt kim tutduḡ biz 'ahduḡuzı iy ḡāzır cuḡūdlar dökmeḡ depelemeḡ didük ya 'nī biribirinüzi ḡanlaruḡuzı daḥı çıkarmaḡ ② kendözlerünüzi illerünüzdən andan ikrār eyledünüz ol 'ahduḡ ḡabūline daḥı siz ḡanuklık virürsiz atalaruḡuz 'ahd eyledüḡin. (2/85) Andan siz şunlarsız şunlaruḡ gibisiz depelersiz kendülerünüzi ③ daḥı çıkarursız bir bölüḡi sizden illerinden arḡa virişürsiz anlaruḡ üzere

yazuğıla daḥı zulum eylemegile daḥı iger ④ gelürse size es̄irler yolıřdurursız⁶ anları daḥı ol ḥarām olınmışdur sizün üzere çıkarmağı anları pes inanur mısız birincesine ya'nī Qurayza kabilesi rüsvâyılığı depelemek es̄ir eylemek nazīre ka[...] Medīne elinden sürmek Şām illerine ⑤ Tivrīt'ün daḥı kāfir olursız birinceye pes degül cezası ol kişinün kim iş-ler anı sizden illā rüsvâyılık yakın dirlik içinde yakın ⑥ daḥı kıyāmet güninde dönderineler katıraḥ 'azābdan yaḥa daḥı degüldür Taḥrı gāfil andan kim işlersiz. (2/86) Şunlar anlardurlar kim ⑦ şatun aldılar yakın dirliği āhiretile pes yeyni olunmaya anlardan 'azāb daḥı anlar arka virinilmeyeler. ⑧ (2/87) Daḥı bayık virdük Mūsā'ya Tivrīt'i daḥı ardınca viribidük andan sonra peygāamberleri daḥı virdük 'İsā'ya Meryem oğlına ḥüccetler ya'nī İncil daḥı öli diriltmek ⑨ ve daḥı kavī eyledük anı Cebrā'il ile pes niçe kim gelürse size peygāamber bir nesneyile kim sevmez nefslerünüz boyun virmedünüz pes bir bölügin **008b** ① yalan tutduñuz ya'nī 'İsā daḥı Muhammed gibi daḥı bir bölüğünü depelersiz ya'nī Zekerıyyā daḥı Yaḥyā gibi. (2/88) Daḥı eytdiler gönüllerümüz kaplanmışdur ya'nī kaplanmışdur ne didüğün bilmezüz döğün bu sizi yañşuya duta eytdiler belki ıraḥ eyledi anları Taḥrı küfürleri sebebiyle pes az imān ② getirürler. (2/89) Daḥı ol vaḫt kim geldi anlara kitāb ya'nī Qur'an Taḥrı katından girçek dutıcı anı kim anlarıñladur daḥı oldıladı ilerüden ③ nuşret isterler ya'nī eydürlerdi ilāhī āḥir zamān peygāamber[...] bize arka vir[...] anlarıñ üzere kim kāfir oldılar pes ol vaḫt kim geldi anlara ol kim bilürlerdi kāfir oldılar aña pes Taḥrı la'neti kāfirler üzeredür. ④ (2/90) Ne yavuz nesnedür ol kim şatıldılar aña kendözlerin kim kāfir olurlar aña kim indürdi Taḥrı ḥasedden ötürü kim indüre Taḥrı fazlından ⑤ anuñ üzere kim diler kullarından pes döndiler kaḫımağıla kaḫımak üzere daḥı kāfirleründür 'azāb ḥor eyleyici. (2/91) Daḥı kaḫan eydildi anlara ⑥ imān getirün aña kim indürdi Taḥrı eytdiler inanuruz aña kim ya'nī Tivrīt indürüldi bizüm üzerümüze daḥı kāfir olurlar andan ayruğa ol ḥaḫ iken ⑦ girçek dutıcıyken anı kim anlarıñladur eyit pes neyçün depelersiz Taḥrı peygāamberlerini ilerüden iger olursañuz mü'minler. (2/92) Daḥı bayık ⑧ getürdi size Mūsā ḥüccetler ya'nī mu'cizeler andan dutduñuz buzağuyı andan sonra siz zālimleriken. (2/93) Daḥı ol vaḫt kim tutduḫ 'ahduñuzı ḫavluñuzı ⑨ daḥı götürdük sizün üzere tağı dutuñ anı kim virdük size becidligile daḥı eşidün eytdiler eşitdük daḥı 'āřı olduḫ daḥı ḫarıřdurınıldılar gönülleri içinde buzağuyı **009a** ① küfürleri sebebinden eyt ne yavuz nesnedür ol nesne kim buyurur size anı inandüğünüz iger olursañuz mü'minler. (2/94) Eyt iger olursa ② sizün sarāy sonrağı Taḥrı katında ḥāř ādemilerden ayruḫ ārzūlañ ölümi iger olursañuz ③ girçekler. (2/95) Daḥı hergiz ārzulamayalar hemīşe andan ötürü kim ilerü dutdı elleri anlarıñ daḥı Taḥrı bilicidür zālimleri. (2/96) Daḥı bulasız anları ④ ḫarıřırağı ādemilerün dirlik üzere

⁶ Fidyelerini verip kurtarmak

dağı anlardan kim müşrik oldılar sever birisi anları kim 'ömür virinile biñ yıl dağı degül ⑤ ol ırak eyleyicisi 'azābdan kim 'ömür virinile dağı Tañrı görücidür anı kim işlerler. (2/97) Eyt her kim olursa düşmen Cebrā'il'e ⑥ pes bayık ol indürdi anı ya'nī Ğur'an'ı göñlünün üzere Tañrı destürıyla gerçek dutıcıyiken anı kim ileyindedür ya'nī ilerüki kitāblar dağı toğrı yolken⁷ dağı muştılık iken⁸ mü'minlere. (2/98) Her kim ola ⑦ düşmen Tañrı'ya dağı feriştelere dağı peygāmbere dağı Cebrā'il'e dağı Mikā'il'e bayık Tañrı düşmendür kāfirlere. (2/99) Dağı bayık ⑧ indürdük saña āyetler bellüler dağı kāfir olmaya aña illā tã'atdan çıkıcılar. (2/100) Dağı nice kim qavl eylediler qavl eylemek bırağdı anı ⑨ bir bölük anlardan belki eyregi anları inanmazlar ya'nī Teverit'e. (2/101) Dağı ol vaqt kim geldi anlara peygāmbere Tañrı qatından gircek dutıcı **009b** ① anı kim anlarıladur bırağdı bir bölük anlardan kim virinildiler kitāb Tañrı kitābın arqaları ardından hemān anlar ② bilmezler. (2/102) Dağı uydılar anı kim oqırlardı dıvler pādışāhlıq vaqtinde Süleymān'ıñ dağı kāfir olmadı Süleymān velikin ③ dıvler kāfir oldılar öğredürler ādemlere cāzūlığı dağı öğredürler iki firişte üzere Bābil ilinde Ğarūt'a dağı Mārūt'a ④ dağı öğretmez ol iki hıç kimseye tā eydeler degülüz biz illā şınamağ pes kāfir olma pes öğrenürler ol ikiden anı kim ayırurlar ⑤ anuñla er arasında dağı 'avrat arasında dağı degül anlar ziyān degüriciler anuñla hıç kimseye illā destürıyla Tañrı'nuñ dağı öğrenürler anı kim ziyān eyler anlara ⑥ dağı aşşı eylemez anlara dağı bayık bildiler ol kim şatun aldılar yoğdur anuñ āhiretde hıç naşibi dağı ne yavuz ol kim şatdılar aña ⑦ kendözlerini iger oldılarsa bilürler. (2/103) Dağı iger bayık anlar imān getürmişlermisse dağı şağınmışlarmıssa müzd Tañrı qatından yegregdür iger oldılarsa ⑧ bilürler. (2/104) İy anlar kim imān getürdiler eytmeñ kulak dut bize dağı eydün göz dut bize dağı eşidün dağı kāfirlerüñdür ⑨ 'azāb ağrıdıcı. (2/105) Sevmez anlar kim kāfir oldılar kitāb ehlerinden ne dağı müşriklerden kim indürinile sizün üzere hayır dağı vahy **010a** ① Çalab'ıñuzdan dağı Tañrı hāş eyler rahmetini ya'nī peygāmbere kime dilerse dağı Tañrı eyülük issidür ulu. (2/106) Ne kim nesh eyleyevüz bir āyet ② ya unutturavuz anı getürevüz yegrek andan ya ancılayın bilmedü kim bayık Tañrı her nesne üzere güci yiterdür. (2/107) Bilmedü kim bayık Tañrı ③ anuñdur pādışāhlıq gökleriñ dağı yirün dağı yoğdur sizün Tañrı'dan ayruğ hıç iş issi ne dağı arqa virici. (2/108) Diler misiz kim ④ kim dileyesiz peygāmbereñüze nitekim dilendi Mūsā ilerüden dağı her kim degşürürse küfre imānı bayık ⑤ azdı ortasından yoluñ. (2/109) Sevdı çoğ kitāb ehlerinden kim döndereler sizi şonra imānuñuzdan kāfirler hāsed eylemekden qatından kendüleriñ ⑥ andan şonra kim bellü oldı

⁷ -ken eki olarak anlamında doğru yol olarak

anlara haq pes 'afv eyley daqı Őuqdan gequn tã getüre Taqrı Őşini bayıq Taqrı her nesne üzerine güci yiterdür. ⑦ (2/110) Daqı tururuq namãzı daqı virün zekãtı daqı her nesne kim ilerü dutduqun kendözünüz için hayrdan bulasız anı Taqrı qatında bayıq Taqrı ⑧ anı kim Őşlersiz görıcüdür. (2/111) Daqı eytdiler hergiz girmeye Uqmaq'a illã ol kim oldu cuhüdlar ya naŐrãniler Şol ârzülarıdur anlaruq ⑨ eyt getirün hüccetleriñüzi iger olursañuz gerqekler söyleyiciler. (2/112) Evet her kim ŐŐmarlar ise yüzini Taqrı'ya ol mü'min iken ya muhsin iken anuñdur **010b** ① müzd Çalabı'sı qatında daqı qorqu yoqdur anlaruq üzere ne daqı anlar qayquralar. (2/113) Daqı eytdiler cuhüdlar degül naŐrãniler ② nesne üzere daqı eytdiler naŐrãniler degül cuhüdlar nesne üzere daqı anlar oqurlarken kitãbı gine ancılayın eytdi anlar kim ③ bilmezler Őözi gibi anlaruq pes Taqrı hükm eyleye aralarında kıyãmet günü anuq içinde kim oldılar anuq içinde dartışurlar. (2/114) Daqı kim ④ zãlimraqdur andan kim yıqdı mezigitlerini Taqrı'nun kim añıla anuq içinde adı anuq daqı duruğdı harãb eylemeginde Şunlar olmadı ⑤ anlaruq kim gireler aña illã qorqucılarken anlaruñdur dünyã içinde rüsvãylıq daqı anlaruñdur âhıretde 'azãb ulu. ⑥ (2/115) Daqı Taqrı'nun dur maşrıq daqı maqrıb pes qaçan kim yüz dutasız andadur Taqrı yüzi ya'nı kıblesi bayıq Taqrı giñdür rahmeti bilicüdür. (2/116) Daqı eytdiler ⑦ dutdı Taqrı oqlan arılıq anuq belki anuñdur ne kim gökler durur daqı yirler durur dükeli anuñdur muñ' olucılar. (2/117) BeñdeŐsüz yaradıcı gökleri ⑧ daqı yiri daqı qaçan kim hükm eyleye bir ŐiŐi bayıq eydür aña ol pes olur. (2/118) Daqı eytdi anlar kim bilmezler nişe ⑨ söylemez bize Taqrı ya gelmez bize bir niŐãn ancılayın eytdi anlar kim anlardan ilerüyüdi anlardan Őözü gibi anlaruq birbirine beñdeŐ oldı gönülleri **011a** ① bayıq bellü eyledük niŐãnları bir qavme kim gerqek inanurlar. (2/119) Bayıq biz viribidük seni haqqıla muştılayıcı daqı qorqıducı daqı Őoruñulmayasıñ islerinden ② Tamu'nun. (2/120) Ne daqı hergiz hoşnüz olmaya senden cuhüdlar ne daqı naŐrãniler tã uyusın dınine anlaruq eyt bayıq ③ toqrı yolu Taqrı'nun ol toqrı yol daqı iger uyarsañ anlaruq nefsleri dileğine andan Şonra geldi saña 'ilimden yoqdur saña ④ Taqrı'dan hiç dost ne daqı arqa virici. (2/121) Virdük anlara kitãbı oqurlar anı haqqınca oqımağun ⑤ Şunlar inanurlar aña daqı her kim kãfir olursa aña pes Şunlar anlar ziyãnlulardur. (2/122) İy Ya'qub oqlanları añuq ⑥ ni'metümi ol kim eylük eyledüm sizün üzere daqı bayıq ben artuq eyledüm sizi 'ãlemler üzere. (2/123) Daqı qorquñ bir günden hãcetsüz eylemeye bir nefis ⑦ bir nefsdan nesne daqı beyerlenmeye andan yolu daqı aşŞı eylemeye aña Őefã'at ne daqı anlara arqa virineler. ⑧ (2/124) Daqı ol vaqt kim Şınadı İbrãhım'i Çalabı'sı kelimeleriyle pes tamãm eyledi anları *on nesneyi bayıq qoltuq yülimekde daqı qasuq yülimekde daqı sünnet eylemek daqı Őuyula istincã eylemek misvãk eylemekde daqı dırnaq kesmekde [...] virmekde yüzine [...]eytdi bayıq ben kılıcıvan seni âdemiler için uyulası kişi eytdi daqı benüm neslümnden ⑨ eytdi Taqrı bulmaya 'ahdum zãlimler. (2/125) Daqı ol vaqt kim kılduq evi ya'nı Kã'be'i dönecek yir*

ademiler için dağı em̄nlik dağı dutuğ **011b** ① durduğı yirden İbrāhīm namāz kılacak yir dağı vaşiyet eyledük İbrāhīm'e dağı İsmā'īl'e kim key arıduğ evümi tavāf eyleyiciler için dağı anda tırıcılar için ② dağı rukū' eyleyiciler secde eyleyiciler için. (2/126) Dağı ol vaqt kim eytdi İbrāhīm iy Çalabum eyle işbunı şar em̄n dağı ruzī vir kavmine yimişlerden ③ aña kim im̄an getürdi anlardan Tağrı'ya dağı şoğrağı güne eytdi Tağrı dağı ol kim kâfir oldı gönendürem anı az andan gişsüz eyleyem anı 'azābına ④ oduğ dağı ne yavuz dönecek yirdür. (2/127) Dağı ol vaqt kim götürürdi İbrāhīm temellerin evden dağı İsmā'īl iy Çalabumuz kabül eyle ⑤ bizden bayık sen sen işidicisin bilicisin. (2/128) İy Çalabumuz dağı eyle biz ikiyi boyun virmişler saña dağı neslümüzden bir bölük kavmi boyun virici saña ⑥ dağı göster bize bizüm 'ibadetlerimiz nişānların dağı tevbe vir bize bayık sen sen tevbe viricisin rahmet kılcısın. (2/129) İy Çalabumuz dağı viribi anlaruğ arasına peygāmbere anlardan ⑦ okıya anlaruğ üzere āyetlerüñi dağı öğrede anlara kitābı ya'nī Qur'an'ı dağı hikmeti ya'nī ahkāmın dağı arıda anları bayık sen sen beñdeşsüz dürüst işlü sözlü. (2/130) Dağı her kim ⑧ rağbeti gidere dīninden İbrāhīm'üñ illā ol kim bilmedi ya helāk eyledi kendözünü dağı bayık ayırduğ anı dünyā içinde dağı bayık ol āhiretde ⑨ şālihlerdendir. (2/131) Ol vaqt kim eytdi aña Çalabı'sı kendözünü işmarla eytdi işmarladum ya ihlāş eyledüm Çalabı'sına 'ālemlerüñ. (2/132) Dağı işmarladı ol milleti İbrāhīm oğlanlarına **012a** ① dağı Ya'küb iy oğlanlarum bayık Tağrı üyerdı sizüñ için dīn pes ölmeğ illā siz müsülmānlarken. (2/133) Olduğuz mı iy cuhūdlar hāzırlar ② ol vaqt kim hāzır geldi Ya'küb'a ölüm ol vaqt kim eytdi oğlanlarına neye tapasız benden şoğra eytdiler tapavuz Tağrı'ña dağı Tağrı'sına atalaruğ ③ İbrāhīm dağı İsmā'īl dağı İshāk Tağrı dağı biz aña boyun viricilerüz. (2/134) Şol bir bölük kavümdür bayık geçdi anlaruğdur ne kim işledi ④ dağı sizüñdür ne kim işledüñüz dağı şorulmayasız andan kim oldılar işlediler. (2/135) Dağı eytdiler oluğ cuhūdlar ya naşrāniler toğrı yol dutasız ⑤ eyit belki milleti İbrāhīm müsülmāniken dağı olmadı müşriklerden. (2/136) Eydüñ im̄an getürdük Tağrı'ya dağı aña kim indürinildi bizdin yaña dağı aña kim indürinildi ⑥ İbrāhīm'e dağı İsmā'īl'e dağı İshāk'a dağı Ya'küb'a dağı Ya'küb oğlanlarına dağı aña kim virinildi Mūsā'ya dağı 'İsā'ya dağı aña kim virinildi ⑦ peygāmbere Çalabı'larından fark eylemez birisi arasında anlaruğ dağı biz aña boyun viricilerüz. (2/137) Pes iger im̄an getürürlerise ancılayın kim im̄an getürdiler ⑧ aña bayık toğrı yol dutdılar dağı iger yüz döndürürlerse degül anlar illā düşmanlık içinde tap ola saña anlaruğ için Tağrı dağı ol işidicidür ⑨ bilicidür. (2/138) Dīni Tağrı'nuğ dağı kimdür görklürek Tağrı'dan dīdin yaña dağı biz aña tapıcılaruz. (2/139) Eyt iy hüccetleşür misiz **012b** ① Tağrı dīni içinde dağı ol Çalabumuzdur dağı sizüñ Çalabuğuzdur dağı bize 'amellerimiz dağı size 'amellerüñüz dağı biz aña ihlāş eyleyicilerüz. ② (2/140) Eydür misiz bayık İbrāhīm dağı İsmā'īl dağı İshāk dağı Ya'küb dağı Ya'küb oğlanları oldılar cuhūdlar ③ ya dağı naşrāniler eyt siz mi

bilürüeksiz ya Tañrı daķı kim zālīmıraqdur andan kim gizledi tañuķluđı kim atındaydı Tañrı'dan ④ daķı degül Tañrı ġāfil andan kim işlerlersiz. (2/141) Şol bir bölük avümdür bayıķ geġdi anlaruñdur ne kim azandılar daķı sizüñdür ne kim azanduñuz ⑤ şorulmayasız andan kim oldıladı işlerler. (2/142) Eydürler beynüsüzler cāhiller ādemīlerden ne nesne döndürdi anları ıblelerinden ya'nī beyte'l[...] ⑥ ol kim oldılar anuñ üzere eyt Tañrı'nuñdur maşrıķ daķı mağrıb toğrı yol gösterür kime dilerse yol yaña toğru. (2/143) Daķı ancılayın ⑦ ıldıķ sizi bir bölük avm üründü tā olasız tañuķlar ādemīler üzere daķı ola Muħammed 'aleyi's-selām üzerüñüze tañuķ ⑧ daķı ılmaduķ ıbleyi ol kim olduñ anuñ üzere illā kim bilevüz anı kim uyar peygāmbere andan kim döner iki ökġesi üzere ⑨ daķı bayıķ oldu ol ağır illā anlar kim toğrı yol gösterdi Tañrı daķı olmadı Tañrı kim zāyi' eyleye imānuñuzı **013a** ① bayıķ Tañrı ādemīlere miħribāndur raħmet ılıcıdur. (2/144) Bayıķ görürüz dönmegini yüzüñüñ gökden pes virevüz saña ② bir ıble hoşnūz olasın pes dut yüzüñi Mescid-i Ĥarām'dın yaña daħı anda kim olasız yüz dutuñ yüzüñüzi ③ andın yaña daķı bayıķ anlar kim virinildiler kitābı bilürler bayıķ ol ġaķdur Ĥalabı'larından daķı degül Tañrı ġāfil andan kim işlerler *daħı bayıķ ol ġaķdur Ĥalabuñdan daħı degül Tañrı ġāfil andan kim işlersiz daħı ol yirden kim ıķduñ sefere dut yüzüñ Mescid-i Ĥarām'dın yaña*⁹. ④ (2/145) Daķı iger getürürseñ anlara kim virinildi kitāb dükeli nişānı uymayalar ıbleñe daķı degülsin sen uyucu ıblelerine ⑤ degül birinceleri uyucu birince ıblesine birincenüñ daķı iger uyarsañ nefsi dileklerine anlaruñ andan soñra geldi saña bilmekden ⑥ bayıķ sen andan zālīmlerdensin. (2/146) Anlar kim virdük anlara kitāb bilürler anı nitekim bilürler oğlanlarını daķı bayıķ ⑦ bir bölük anlardan gizlerler ġaķķı ya'nī Muħammed şıfatın anlar bilürlerken. (2/147) Ĥaķ ya'nī işbu ġaķ Ĥalabuñdandır pes olmağıl gümān eyleyicilerden. ⑧ (2/148) Daķı dükelinüñ bir yüzidür ya'nī ıblesi ol yüz döndürücidür aña pes ivişüñ ġayırlara anda kim olasız getüre size Tañrı hep ⑨ bayıķ Tañrı her nesne üzere güci yiterdür. (2/149) Daķı ol yirden kim ıķduñ sefer dut yüzüñi mescid-i ġarām yaña daķı bayıķ ol ġaķdur Ĥalabuñdan daķı degül Tañrı ġāfil andan kim işlersiz. (2/150) Daķı ol yirden kim ıķduñ yüz dut yüzüñi Mescid-i Ĥarām'dan yaña **013b** ① daķı ol yirde kim olasız döndürüñ yüzleriñüzi andın yaña tā olmaya ādemīlere sizüñ üzere ġüccet ② illā anlar kim zulüm eylediler anlardan pes orķmañ anlardan daķı orķuñ benden daķı tā tamām eyleyem ni'metümi üzerüñüze ③ daķı anuñ için kim siz toğrı yol dutasız. (2/151) Nitekim viribidük sizüñ içinüze peygāmber sizlerden oķur sizüñ üzerüñüze ④ āyetlerimüzi daķı arıdur sizi daķı öğredür size kitābı daķı ġikmeti daķı öğredür sizi anı kim olmaduñuz ⑤ bilürsüz. (2/152) Pes anuñ beni añam sizi ya'nī yarlağamağıla daķı şükür eyleñ baña daķı nā sipāşlık eylemeñ baña.

⁹ Sayfanın sol kenarında bir sıra arapça yazılmış ve altına tercümesi yapılmış.

(2/153) İy anlar kim ĩmān getürdiler arka virmek isteŋ ⑥ şabrıla daķı namāz ile bayıķ Taŋrı şabr eyleyicilerledür. (2/154) Daķı eytmeŋ aŋa kim depelenür yolında Taŋrı'nun ölüler ⑦ belki dirilürler velĳkin bilmezsiniz. (2/155) Daķı şınaruz sizi nesneyile kórķudan daķı aķlıķdan daķı eksmekden mällardan ⑧ daķı nefslerden daķı yimişlerden daķı muştıla şabır eyleyicilere. (2/156) Anlar kim kaçan degdi anlara muşĳbet eytdiler bayıķ biz Taŋrı'nunuz ⑨ daķı bayıķ biz dönücilerüz. (2/157) Şunlar anlaruŋ üzeredür yarlıĝamaķlıķlar Ćalab'larından daķı rahmet daķı şunlar toĝrı **014a** ① yol dutıcılardur. (2/158) Bayıķ Şafa daķı Merve nişānlarındandur Taŋrı'nun pes her kim kaçd eyleye eve ya ziyāret eyleye yoķdur yazıķ ② anuŋ üzere kim tavāf eyleye ol ikiye daķı her kim farĳza degül iken işlerse ĥayrı bayıķ Taŋrı sipās dutıcıdur bilicidür. (2/159) Bayıķ anlar kim gizlerler ③ anı kim indürdük ĥüccetler daķı toĝrı yol andan sonra kim bellü eyledük anı ādemĳlere kitāb içinde ya'nĳ Tevrĳt'te şunlar la'net eyler anlara Taŋrı daķı la'net eyler anlara ④ daķı la'net eyler anlara la'net eyleyiciler. (2/160) İllā anlar kim tevbe eylediler daķı eyü işlediler daķı bellü eylediler şunlar tevbe virürin anlara ya'nĳ kabül eylerin daķı ben ⑤ tevbe viriciyin rahmet kılıcı. (2/161) Bayıķ anlar kim kāfir oldılar daķı öldiler anlar kāfirken şol kāfirler anlar üzere Taŋrı la'neti daķı fir[i]ştehleruŋ ⑥ daķı ādemĳleruŋ dükelileri. (2/162) Ebed kalıcılarken anuŋ içinde yeynildilmeye anlardan 'azāb ne daķı anlar ⑦ baķanlar ya mühlet virineler. (2/163) Daķı Taŋrı'nuz sizüŋ bir Taŋrı'dur yoķdur Taŋrı illā ol key rahmet kılıcı rahmet kılıcı. (2/164) Bayıķ yaratmaĝında gökleruŋ ⑧ daķı yirüŋ daķı gitmeginden gelmeginden gicenüŋ daķı gündüzüŋ daķı gemide ol kim revān olur denizde anuŋıla kim fāydalavuz ādemĳler [...] daķı ol nesneden ⑨ indürdi Taŋrı gökden şu pes dirilti anuŋıla yiri öldüĝünden sonra daķı taĝıtdı anuŋ içinde her cānavardan **014b** ① daķı döndürmekden yilleri daķı bulutda ĥor olınmış arasında gögile yirüŋ nişānlardan bir kavme kim anlarlar. (2/165) Daķı birince ② ādemler oldur kim dutar Taŋrı'dan ayruķ beŋdeşleri ya'nĳ putlar severler anları Taŋrı sevmegi gibi daķı anlar ĩmān getürdiler katarakdur sevmekdin yaŋa ③ Taŋrı daķı iger görse anlar kim zulm eylediler ol vaķt kim göreler 'azābı kim bayıķ kuvvet Taŋrı'nundur dükeli daķı bayıķ Taŋrı katı 'azābludur. ④ (2/166) Ol vaķt kim bĳzār oldı anlar kim uynuldılar ya'nĳ serverler anlardan kim uydılar daķı gördiler 'azābı daķı kesildi anlardan sebebler. (2/167) Daķı eytdiler ⑤ anlar kim uydılar iger bayıķ bizümmissе bir kez dönmeķ ya'nĳ dünyāya bĳzār olayıduķ anlardan nitekim bĳzār oldılar bizden ancılayın göstere anlara Taŋrı ⑥ 'amellerin peşimānlıķlar anlaruŋ üzere daķı degül anlar çıkııcılar oddan. (2/168) İy ādemĳler yeŋ ⑦ andan kim yirdedür ĥelāl aru daķı uymanĝ izlerine Şeytān bayıķ ol sizüŋdür düşmen belürdici düşmanlıĝın. ⑧ (2/169) Bayıķ buyurur size yavuzlıĝı daķı zişt işi daķı kim eydürsiz Taŋrı üzere anı kim bilmezsiniz. (2/170) Daķı kaçan eydildi anlara ⑨ uyunĝ aŋa kim indürdi Taŋrı eytdiler belki uyavuz aŋa kim bulduķ anuŋ üzere atalarumuzu iger oldıysa daķı ataları anlaruŋ **015a** ①

anlamazlar nesne daḥı ٲođru yol dutmazlar. (2/171) Daḥı meṣeli anlaruğ kim kâfir oldılar hemân anlar meṣeli gibidür çağırur ol neseye kim işitmez ② illâ kığırmağ daḥı ün itmek şağırlardur dilsüzlerdür gözsüzlerdür pes anlar anlamazlar. (2/172) İy anlar kim ĩmân getürdiler yeğ ③ arılarından anuğ kim rûzî virdük size daḥı şükr eyleğ Tağrı'ya iger olursanız aña ٲaparsız. (2/173) Bayık ḥarâm eylemedi size ④ illâ murdârı dağı kıanı dağı ٲođuz etin daḥı anı kim ün getürildi aña Tağrı'dan ayruğı pes her kim geğsüz olına fesâd eyleyici degülken dağı zulüm eyleyici degülken yokdur ⑤ yazuğ anuğ üzere bayık Tağrı yarlığayıcıdur raḥmet kılıcı. (2/174) Bayık anlar kim gizlerler anı kim indürdi Tağrı kitâb ⑥ dağı şatun alurlar anuğıla az şunlar yimezler kıarınları içinde illâ od dağı söylemeye ⑦ Tağrı kıyâmet günü dağı arıtmaya anları dağı anlaruğdur 'azâb ağrıdıcı. (2/175) Şunlar anlardur kim şatun aldılar azđunluđı ٲođru yolıla ⑧ dağı 'azâb yarlığamağıla ne şaburludur anlar od üzere. (2/176) Şol andan ötürüdür kim bayık Tağrı indürdi kitâbı ḥađkıla daḥı bayık ⑨ anlar kim ihtilâf eylediler kitâb içinde ihtilâfdadur ırâğ. (2/177) Degül eylük kim yöneldesiz yüzleriñüzi maşrığdın yaña **015b** ① dağı mağrıbdın yaña velîkin eylük oldur kim ĩmân getürdi Tağrı'ya dağı şoğrağı güne dağı feriştelere dağı kitâba daḥı peygâmbere dağı virdi ② mâlı severiken ḥışımlık islerine dağı yetimlere daḥı miskînlere daḥı yol erine daḥı dilencilere dağı bahâsına kesilmişlere dağı dururdı ③ namâzi daḥı virdi zekâtı dağı vefâ eyleyenler kıavüllerine ol vağt kim 'ahd eylediler dağı şabır eyleyiciler yoḥsulluđda dağı şayrılığda ④ dağı kıtâl vağtinde şunlar anlar kim ٲođru oldılar dağı şunlar şağıncılardur. (2/178) İy anlar kim ĩmân getürdiler farîza olındı ⑤ sizüñ üzerüñüze beñdeş şağlamağ zaḥımlarda depelenmişlerde âzâd âzâda dağı kıul kıula dağı dişi dişiye pes her kim kıonıla aña kıarındaşından ⑥ nesne pes uymağdan eylükile dağı ödemekdür aña eylükile şol yeynitmekdür Çalabuñuzdan dağı raḥmetden pes her kim ḥaddan geçerse ⑦ andan şoğra anuğdur 'azâb ağrıdıcı. (2/179) Daḥı sizüñdür beñdeş şağlamağ içinde zaḥımlarda dirlik iy isleri uslaruğ anuğçün kim siz şağınasız ya'nî kıan dökmekde. ⑧ (2/180) Farîza olındı üzerüñüze ol vağt kim ḥâzır oldı birüñüze sizüñ ölüm iger kıorısa mâl vaşıyyet eylemek ataya anaya dağı yağın ḥışımlara ⑨ 'adil şağlamağlığıla ḥađ iken şağıncılar üzerine. (2/181) Pes her kim değşürse anı andan şoğra kim işitdi anı degül yazuğı anuğ illâ anlaruğ üzere kim değşürürler anı bayık Tağrı eşidicidür **016a** ① bilicidür. (2/182) Pes her kim kıorđdı bile vaşıyyet eyleyenden ḥatâ eylemek ya'nî yazuğ pes eylük eyleye anlaruğ arasında pes yazuğ yokdur anuğ üzere bayık Tağrı yarlağayıcıdur raḥmet kılıcı. ② (2/183) İy anlar kim ĩmân getürdiler farîza olındı sizüñ üzere oruc nitekim farîza olındı anlaruğ üzere kim sizden ilerüdi anuğçün kim siz şağınasız. ③ (2/184) Günlerde şağışlanmışlar pes her kim ola sizlerden şayru ya üzere ola seferüñ şayılmışdur ayruğ günlerden dağı anlaruğ üzeredür kim ④ güçleri yiter aña yolu virmekdür ٲa'âmı bir miskîne pes her kim farîza degülken ḥayrı ol yegdür aña daḥı kim oruc

dutasız yegdür ⑤ sizün için iger olursañuz bilürsüz. (2/185) Ramazan ayı oldur kim indürünildi anuñ içinde Qur‘ān yol göstermekdür ādemīlere ⑥ dañı bellü toğrı yoldan dañı fark eyleyiciden her kim hāzır ola sizden ay [i]çinde oruc dutsun dañı her kim ola şayru ⑦ ya sefer üzere şayılmışdur ayruñ günlerden diler Tañrı size giñezlik dañı dilemez size şarplık tamām eylesesiz *ya ‘nī kazāyıla* ⑧ sağışı dañı ağırlayasız Tañrı’yı toğrı yol gösterdüğü üzere size dañı anuñçün kim siz şükür eylesesiz. (2/186) Dañı kaçan şora saña kullarum ⑨ benden bayıñ ben yakınun oy virürin kığıranuñ kığıрмаğına kaçan okusa beni pes oy virsünler baña dañı imān getürsünler baña anuñçün **016b** ① toğrı yol bulalar. (2/187) Helāl olundu size gicesi orucuñ ol nesne kim adın eytmek çirkindür ‘avratlarıñuzdın yaña anlar tondur size dañı siz ② tonusız anlarıñ bildi Tañrı kim bayıñ siz olduñuz hıyānet eylesiz kendözlerüñüze pes tevbe virdi size dañı ‘afv eyledi sizden ③ pes imdi yakınlık eyleñ anlara dañı istenñ anı kim yazdı Tañrı sizünçün dañı yeñ içinñ tā bellü ola size ④ iplik aq iplikten kara irte vaqtinden andan tamām eyleñ orucı giceye degin dañı yakınlık eylemeñ ⑤ anlara siz oturucılarken niyyetile mescidlere şol hadlarıdur Tañrı’nunñ pes yakın olmañ aña ancılayın bellü eyler ⑥ Tañrı āyetlerini ādemler için anuñçün kim anlar qorqalar. (2/188) Dañı yimeñ mällarunuzu arañuzda bātılıla *ya ‘nī zulmile yalanıla andıla* dañı bırakmañ ⑦ mällarunuzu hākimlerden yaña tā yiyesiz bir bölük ādemiler mällarından yazuğıla siz bilürken *ya ‘nī rüşvet virmeñ*. (2/189) Sorarlar saña ⑧ yeñi aylardan *ya ‘nī ol vaqt kim nişānlardan* eyt ol vaqtlerdür ādemiler için dañı hacc için dañı eylük degül kim gelesiz evlere arqalarından ⑨ velikin eylik oldur kim ol şakladı dañı gelün evlere kapularından kim iħrām *ya ‘nī cāhiliyye zamānında kim iħrām bağlarsa evinüñ ardından delerdi andan çıkardı* dañı şakınuñ Tañrı’dan anuñçün kim kırtulasız. **017a** ① (2/190) Dañı çalışun yolında Tañrı’nunñ anlar kim çalışurlar sizünle dañı artuqlık eylemeñ bayıñ Tañrı sevmez artuqlık eyleyicileri. ② (2/191) Dañı depeleñ anları anda kim dutduñuz anları dañı çıkaruñ anları ol yirden kim çıkardılar sizi *ya ‘nī Mekke’den* dañı fitne kıtrağdur ③ depelemekden dañı çalışmañ anlarıñla kıtında Mescid-i Harām’uñ tā çalışalar sizünle anda pes iger çalışurlarsa sizünle depeleñ anları ④ ancılayındur cezāsı kāfirlerün. (2/192) Pes iger yığlınalar bayıñ Tañrı yarlağayıcıdur rahmet kılcı. (2/193) Dañı çalışun anlarıñla tā ⑤ olmaya fitne *ya ‘nī şirk* dañı ola tapmak Tañrı’nunñ pes iger yığlınalar artuqluq yoğdur illā zālimler üzere. (2/194) Ay ⑥ harām olmuş ayadur harām olmuş dañı harāmlar beñdeş eylemekdür pes her kim artuqluq eyleye sizün üzerünüze artuqlık eyleñ anuñ üzere ancılayın kim ⑦ artuqluq eyledi sizün üzere dañı şakınuñ Tañrı’dan dañı bilün kim bayıñ Tañrı şakınıcılarıladur. (2/195) Dañı nafaqa eyleñ Tañrı yolında dañı ⑧ bırakmañ ellerinüzi *ya ‘nī nefslerinüzi helāklige* dañı eylük eyleñ bayıñ Tañrı sever eylük eyleyenleri. (2/196) Dañı tamām eyleñ haccı dañı ‘umreyi ⑨ Tañrı’çün pes iger yığlınursañuz pes ne kim giñez oldı kırbāndan kim dañı yülmeñ

başlarıñuzı tã ire kurbân **017b** ① helâl olduğı yire boğazlamağı pes her kim ola sizden şayru ya olsa anuñ incinmegi başından fidâ virmekdür orucdan ya şadakadan ya kurbândan ② pes kaçan emîn olasız her kim gönene ‘umreyile haccdan yaña ya ‘nī ‘umre hacı ikisin ile eyle ne kim giñez oldu ya ‘nī menfa ‘atdur kurbândan pes her kim bulmaya kurbânı orucdur ③ üç günler ya ‘nī ol üç gün ki şoñı ‘arefe günü ola hacc vaktinde dağı yidi kaçan kim döndüñüz şol ondur tamām şol ya ‘nī temettu‘ anuñdur kim olmadı ④ kavmi hãzır Mescidi’l-Harām’a dağı şakınuñ Tañrı’dan dağı bilüñ kim bayık Tañrı kıatı ‘azābludur. (2/197) Hacc vakti aylardur ⑤ bilinmişler pes her kim vācib oldu anlarıñ içinde hacc pes ‘avrata yakınlık yoğdur dağı ma‘şiyet yoğdur dağı tartışmak yoğdur hacc içinde dağı her ne kim işleyesiz ⑥ hayırdan bilür anı Tañrı dağı azuğlarıñ bayık yigregi azuğuş şakınmağdur dağı şakınuñ benden iy uslar isleri. (2/198) Degül ⑦ üzerüñüze yazuğ kim isteyesiz fağlı Çalabuñuzdan dağı kaçan kim çoğluğıla dönesiz ‘Arafāt tağından anuñ Tañrı’yı ⑧ kıatında Meş‘ar-i Harām’uñ dağı anuñ anı nitekim yol gösterdi size dağı bayık olduñuz andan ilerü azğunlardan. ⑨ (2/199) Andan çoğluğıla dönüñ ol yirden kim çoğluğıla ādemīler dağı yarlığamak dileñ Tañrı’dan bayık Tañrı yarlağayıcdur rahmet kıılıcdur **018a** ① (2/200) Pes kaçan kim ödeyesiz ‘ibādetleriñüzi anuñ Tañrı anmağlığuşuz gibi atalarıñuzı ya kıtırak anmağdın yaña ② pes ādemīleriñ birincisi oldur kim eydür iy Çalabumuz vir bize dünyāda dağı yoğdur anuñ āhıretde hıç ülü. (2/201) Dağı birincisi anlardan ③ oldur kim eydür iy Çalabumuz vir bize dünyāda eylük dağı āhıretde eylük dağı şakla bizi od ‘azābından oduñ. ④ (2/202) Şunlar anlarıñdur ülü andan kim kıazandılar dağı Tañrı tız hisāb eyleyicidür. (2/203) Dağı anuñ Tañrı’yı günleri içinde şağışlanmış ya ‘nī teşrik günleri ⑤ pes her kim ive iki gün içinde ya ‘nī Mine’den gitmege yazuğ yoğdur anuñ üzere dağı her kim girü kıalursa yazuğ yoğdur anuñ üzere anuñdur kim şakına dağı şakınuñ ⑥ Tañrı’dan dağı bilüñ bayık siz andın yaña kıoparınılasız. (2/204) Dağı birincisi ādemīleriñ oldur kim tañladurısan sözi anuñ yakın dirlikde ⑦ dağı tañuğ dutar Tañrı’yı anuñ üzere kim göñlindeki dağı ol kıatı şavaşlıyiken. (2/205) Dağı kaçan yüz döndüre dürişe yir içinde tã fesād eyleye ⑧ anuñ içinde dağı helāk eyleye ekini dağı döli dağı Tañrı sevmez fesādı. (2/206) Dağı kaçan eydile aña şakın Tañrı’dan ⑨ duta anı tekebbürlik yazuğıla pes tapdur aña Tamu dağı ne yavuz döşekdür ol. (2/207) Dağı birincisi ādemīleriñ oldur kim şatar **018b** ① nefsinı istemek için rızāsını Tañrı’nuñ dağı Tañrı mihrubāndur kıullara. (2/208) İy anlar kim ĩmān getürdiler girüñ ② İslām içine bir uğurdan dağı uymağ izlerine Şeytān’uñ bayık ol sizüñdür düşmen bellü. ③ (2/209) Pes iger tayınursañuz andan şoñra kim geldi size hüccetler bilüñ kim bayık Tañrı kıavīdür beñdeşsüz dürüst işlü. ④ (2/210) Göz dutarlar mı illā kim gele anlara Tañrı gölgelikler içinde bulıtdan dağı feriştelere dağı tamām oldu iş ya ‘nī hisāb ⑤ dağı Tañrı’dın yaña döndiriniür işler. (2/211) Şor Ya‘küb oğlanlarına nice virdük anlara nişān bellü dağı her kim

degşürür ise ⑥ ni‘metin Tañrı’nuñ andan şonra kim geldi aña bayıķ Tañrı ıatı ‘azābludur. (2/212) Bezenildi anlar kim kāfir oldılar yaķın ⑦ dirlik daķı yañşular anlar kim ĩmān getürdiler daķı anlar kim şaķındılar anlaruñ üzeredür kıyāmet günü daķı Tañrı rüzī virür ⑧ aña kim diler hisābsuz ya‘nī çok ya āhiretde hisāb eylemez. (2/213) Oldıydu ādemīler ümmet bir pes viribidi Tañrı peygāberleri muştılayıcılarķen ⑨ daķı kōrkıdııcılarķen daķı indürdi anlaruñla kitābı girçekligile tā hüküm eyleye ādemīler arasında anuñ içinde kim ihtilāf iderler anuñ içinde **019a** ① daķı ihtilāf itmedi anuñ içinde illā anlar kim virinildiler anı andan şonra geldi anlara hüccetler hasedden ötürü aralarında pes toğrı yol gösterür Tañrı ② anlara kim ĩmān getürdiler aña kim ihtilāf eylediler anuñ içinde haķdan Tañrı dilegiyile daķı Tañrı toğrı yol gösterür aña kim diler yoldın yaña toğrı. ③ (2/214) Belki şanduñuz mı kim giresiz uçmaķa daķı gelmedi size beñzeri anlaruñ kim geçdiler sizden ilerü yoķandı anlara ④ katılık yoħsulluk daķı şayrılık daķı depredinildiler tā eydürdi peygāber daķı anlar kim ĩmān getürdiler anuñla kaķandur arķa virmegi Tañrı’ya bayıķ ⑤ arķa virmegi Tañrı’nuñ yaķındır. (2/215) Şoralar saña kim ne nesne nafaķa eylerler eyt her ne kim nafaķa eylesesiz hayırdan ataya anaya ya‘nī virün daķı yaķın hışımlara ⑥ daķı yetīmlele daķı miskīnlere daķı yol erine daķı her ne kim işleyesiz hayırdan bayıķ Tañrı anı bilicidür. (2/216) Farīza olındı ⑦ üzerüñüze çalışmaķ ol düşhāriken size daķı ola kim düşhār göresiz bir nesneyi ol yegrek iken size ⑧ daķı ol kim sevesiz bir nesneyi ol yavuz iken size daķı Tañrı bilür daķı siz bilmezsis. (2/217) Şoralar saña ⑨ aydan harām çalışdan anuñ içinde eyt çalışmaķ anuñ içinde uludur daķı yıđmaķ yolından Tañrı’nuñ daķı kāfir olmaķ **019b** ① daķı Mescidi’l-Harām’dan yıđmaķ daķı çıkarmaķ mescid ehlin andan uluraķdur Tañrı ıatında daķı fitne uluraķdur depelemekden daķı ② hemīşe olurlar çalışurlar sizüñile tā döndüreler sizi dīnüñüzden iger güçleri yiterise daķı her kim dönerise ya‘nī şir[k] iderise sizden ③ dīninden pes ölrse ol kāfiriken şunlar bātıl oldı ‘amelleri anlaruñ dünyāda daķı āhiretde daķı şunlar ④ isleridür oduñ anlar anuñ içinde ebed kılıcılarđur. (2/218) Bayıķ anlar kim ĩmān getürdiler daķı anlar kim yirlerinden gitdiler daķı çalışdılar yolında ⑤ Tañrı’nuñ şunlar ümīz dutarlar rahmetine Tañrı’nuñ daķı Tañrı yarlağayıcıdır rahmet kılıcı. (2/219) Şoralar saña sücüden daķı kımār oynamakdan ⑥ eyt ol iki içinde yazuķdur ulu daķı aşşılardur ādemīlerüñ daķı ol ikinüñ yazuğı uluraķdur aşşısından ol ikinüñ daķı şoralar saña ne nesne ⑦ nafaķa eylerler eyt artuğı ancılayın bellü eyler Tañrı size āyetleri anuñçün kim siz endīşe kılasız. (2/220) Dünyā içinde ⑧ daķı āhiret içinde daķı şoralar saña yetīmlerden eyt eyü eylemek anlaruñ içinde yigrekdür daķı iger karışursañuz anlara karındaşlaruñuzdur ⑨ daķı Tañrı bilür azğun işleri eyü işlerden daķı iger dilesedi Tañrı çıkması yire bırağayıcıdır ya‘nī ıar dutayıcıdır bayıķ Tañrı beñdeşsüzdür dürüst işlü dürüst sözlüdür **020a** ① (2/221) Daķı çiftlenmeñ Tañrı’nuñ ortağı var diyen ‘avratları tā ĩmān getüreler daķı bir karavaş ĩmān getürücü yigrekdür

Taḥrîrî'nun ortağı var diyen 'avratdan iger taḥrîrîlandurursa daḥî sîzî ② daḥî çiftlendürmeḡ ya 'nî mü'mîne 'avratları Taḥrîrî'nun ortağı var diyen erenlere tâ îḡmân getüreler daḥî bir ḡul îḡmân getürücü yigrekdür Taḥrîrî'nun ortağı var diyen erden iger taḥrîrîlandurursa daḥî sîzî şunlar ③ oḡurlar oddın yaḡa daḥî Taḥrîrî oḡur uçmaḡdın yaḡa daḥî yarlaḡamaḡdın yaḡa dileḡiyile daḥî bellü eyler âyetlerin âdemîlere anuḡiçün kim anlar aḡlar ya 'nî Taḥrîrî buyurduḡların. ④ (2/222) Daḥî şoralar saḡa ḡayîz görmeḡden eyt ol ḡayîz incinilür nesnedür çekün elünüzî 'avratlardan ḡayîz gördüḡi ḡünlerde daḥî yaḡınlıḡ eylemeḡ anlara tâ ⑤ arınalar pes kaçan kim arınalar yaḡınlıḡ eyleḡ anlara buyurdı size Taḥrîrî bayıḡ Taḥrîrî sever tevbe ḡılıcılarî daḥî sever arınıcılarî ⑥. (2/223) 'avratlarıñuz ekindür sizün pes ḡelün ekinünüzü nitekim dileḡünüzdür daḥî ilerü dutuḡ kendöziñüz için daḥî şaḡınuḡ Taḥrîrî'dan ⑦ daḥî bilün kim bayıḡ siz iricisiz aḡa daḥî muştıla mü'minlere. (2/224) Daḥî ḡılmaḡ Taḥrîrî'yî nitekim olursa andlarıñuz için ⑧ ya 'nî en lâ teberrü daḥî şaḡınmayasız daḥî eyü iş işlemeḡ[e]siz âdemîler arasında daḥî Taḥrîrî eşidicidür bilicidür. (2/225) Dutmaya sîzî Taḥrîrî i 'tibârsuz ⑨ andlarıñuz içinde velîkin duta sîzî anuḡla kim ḡazandı ḡöñüllerünüz daḥî Taḥrîrî yarlaḡayıcıdur ivici degül. (2/226) Anlarıñ kim and içerler 'avratlarından Allah'ı dört ayuḡ iger [...] yarlaḡayıcıdur raḡmet ḡılıcı **020b** ① (2/227) Daḥî iger ḡaşd eylerlese ḡalaḡa bayıḡ Taḥrîrî eşidicidür bilicidür. (2/228) Daḥî ḡalaḡ virinilmiş 'avratlar ḡöz dutalar kendü nefslerine ya 'nî ḡöz dutsunlar üç ḡayîzlar ② daḥî ḡelâl olmaya anlara kim ḡizleyeler anı kim yaratdı Taḥrîrî içlerinde ya 'nî ḡayîz ḡanın daḥî oḡlan ḡanın iger olalar inanurlar Taḥrîrî'ya daḥî şoḡraḡi ḡüne ③ daḥî erenleri anlarıñ ḡaḡluraḡdur ḡirü döndürmeḡine anlarıñ anuḡ içinde ya 'nî 'iddet iger dilerlese 'avratlar eyü eylemek daḥî anlarıñdur ancılayın ḡibi kim anlarıñ üzeredür şerî'atda bulunur nesneyile ④ daḥî erenleründür anlarıñ üzere yuḡaru ayak daḥî Taḥrîrî beḡdeşsüzdür ḡüci yiter dürüst işlü. (2/229) Sözlü ḡalaḡ virmek iki kezdür pes dutmaḡdur şerî'atda bilünür nesneyile ⑤ ya şalı virmekdür eylük eylemeḡile daḥî ḡelâl degül size kim alasız andan kim virdünüz anlara nesne ya 'nî kâbin illâ meḡer bileler kim dururmayalar Taḥrîrî ḡadlarını pes iger bilesiz kim dururmayalar ⑥ Taḥrîrî ḡadların pes iger bilesiz kim dururmayalar Taḥrîrî ḡadların yazuḡ yoḡdur ol iki üzere anuḡ içinde kim kendözün şatun aldı anuḡıla şol ya 'nî emir ve nehy ⑦ Taḥrîrî ḡadlarıdır ḡeçmeḡ ol ḡadlardan daḥî her kim andan ḡiçe Taḥrîrî ḡadlarından şunlardır ḡâlimlerdür. (2/230) Pes iger ḡalaḡ vire aḡa ⑧ ḡelâl olmaya aḡa andan şoḡra tâ çiftlene bir er andan ayruḡ pes iger ḡalaḡ virse aḡa yazuḡ yoḡdur ol iki üzere kim dönüşeler biribirine ⑨ iger bilürler kim ḡururalar ḡadların Taḥrîrî'nun daḥî şol ḡadlarındandır Taḥrîrî'nun bellü eyler anları bir ḡavme kim bilürler. (2/231) Daḥî kaçan ḡalaḡ viresiz 'avratlara **021a** ① pes ireler şoḡ müddetine anlarıñ dutuḡ anları ya 'nî rec'at eyleḡ eylügile ya şalıñuz anları eylügile dutmaḡ anları ② ziyân degürmek için tâ ḡulüm eyleyesiz daḥî her kim işlerse şunu bayıḡ ḡulüm eyledi kendözine daḥî dutmaḡ âyetlerini Taḥrîrî'nun

yañşuya daķı añuñ ③ ni‘metlerin Tañrı’nuñ sizün üzerünñze daħı anı kim indürdi üzerünñze kitāb ya‘nī Qur‘ān daķı hikmet ya‘nī peygāber sünneti ya Qur‘ān bilmek ögütler sizi anuñıla daķı şaķınuñ Tañrı’dan daķı bilün kim ④ bayık Tañrı her nesneyi bilicidir. (2/232) Daħı kaçan kim talāk viresiz ‘avratlara pes ireler müddetleri şoñına er almakdan yıgmañ anları kim çiftleneler erenlerin ⑤ kaçan rāzı ol-mışdılar aralarında şerī‘atda bilünür nesneyile şol ögütlenür anuñıla ol kim oldı sizden inanur Tañrı’ya daķı şoñrağı güne şol ⑥ yegrekdür size daķı aruraķdur daķı Tañrı bilür daķı siz bilmezsiniz. (2/233) Daķı analar emzürsün oğlanlarını ⑦ iki yıl tamāmlar ol kişiyiçün kim diledi kim tamām eyleye emzürmek daķı anuñ üzere kim toğrudunılmışdur anuñçün ta‘āmı ol ‘avratlaruñ daķı tonı anlaruñ eylügile ⑧ lāzım olunmaya bir nefis illā güci yitdügi ya‘nī ata ziyānlu olınmaya aña oğlanıyıla ne daķı toğrudunılmış anuñ içün ya‘nī ata oğlanıyıla daķı mirās alıcı üzere ⑨ ancılayındur pes iger dilerlerse südden ayırmaķ göñül dilegiyile ol ikiden danışmağıla yazuķ yok ol iki üzere daķı eger dilerseñüz

021b ① kim emzürdici isteyesiz oğlanlaruñuza yoķdur yazuķ üzerünñze kaçan degüresiz anı kim virdünñüz eylügile ② daķı şaķınuñ Tañrı’dan daķı bilün Tañrı anı kim işlersiz görıcidir. (2/234) Daķı anlar kim tamām olına ecelleri sizden daķı koyalar ③ ‘avratlar göz dutalar kendü nefslerine dört aylar daķı on gice pes kaçan kim ireler müddetlerinün şoñına yoķdur yazuķ ④ üzerünñze anuñ içinde kim işlediler kendü nefsleri içinde şerī‘atda bilinür nesneyile daķı Tañrı anı kim işlersiz bilicidir. (2/235) Daħı yoķdur yazuķ ⑤ üzerünñze anuñ içinde kim gizleyü eydesiz anı dilemekde ‘avratları ya gizledünñüz nefslerünñüz içinde bildi Tañrı kim bayık siz ⑥ añasız anları velīkin va‘deleşmeñ gizleyü illā kim eydesiz söz eyü daħı kaşd eylemeñ ⑦ düğünine nikāhuñ tā ire Qur‘ān şoñ müddetine daķı bilün bayık Tañrı bilür anı kim nefslerünñüz içindedür ⑧ pes şaķınuñ andan daķı bilün bayık Tañrı yarlağayıcudur ivici degül. (2/236) ‘azāba yoķdur yazuķ üzerünñze iger talāk viresiz ‘avratlara mādem kim ⑨ yaķınlık eylemeyesiz anlara ya vācib eylemeyesiz anlaruñ içün vācib olınmışı daķı mut‘a virün güci yiter üzere ķadarınca daķı tar hāl üzere ķadarınca gönendürmek **022a** ① eylügile vācib iken eyü işlüler üzere. (2/237) Daķı iger talāk virürseñüz andan ilerü kim yaķınlık eylemeyesiz anlara daķı endāzeledünñüz anlaruñ içün ② endāze olınmış yarısıdur andan eyledüğünñüzün illā kim terk eyleye ‘avratlar ya terk eyleye ol kim elindedür düğünü nikāhuñ daķı iger ③ terk eyleyesiz aķreb şaķınmağičün daķı terk eylemeñ eylük eylemegi arañuzda bayık Tañrı anı kim işlersiz görıcüdür. ④ (2/238) Şaķlañ namāzları daķı namāzı orta ya‘nī ikindü daķı turuñ ya‘nī namāzda Tañrı’yiçün muṭī‘ olıcılarken. (2/239) Pes iger ķorķasız yayalar iken ⑤ ya binitlüyiken pes kaçan kim ķorķusuz olasız añuñ Tañrı’yı nitekim öğretti size anı kim olmaduñuzıdı bilürsüz. (2/240) Daķı anlar kim ⑥ tamām olına ecelleri sizlerden daħı koyalar ‘avratlar ışmarlamaķdur ‘avratlarına anlaruñ gönendürmek bir yıla degin çıkarmaķ degül ⑦ pes iger çıkarlarsa yoķdur

yazuḡ üzerünŷe anuŷ içinde kim işlediler kendözlerinde şerī'atda bilünür işile daḡı Taŷrı beñdeşsüzdür dürüst işlödür dürüst sözlödür. ⑧ (2/241) Daḡı ıalax virinilmişleründür gönendürmekdür şerī'atda bilinür işile vācib olmaḡ şaḡınıcılar üzere. (2/242) Ancılayın bellü eyler Taŷrı sizün için āyetlerini anuŷiçün kim siz ⑨ anılayasız. (2/243) Baḡduŷ mı kim ya'nī bildün mi anıların yaŷa kim çıḡdılar illerinden daḡı anlar biŷleriken şaḡın ölümden pes eytdi anlara Taŷrı ölüŷ **022b** ① andan diriltdi anları anları bayıḡ Taŷrı eylük issidür ādemīler üzere velīkin eyregi ādemīlerün şükür eylemezler. (2/244) Daḡı kıtāl eyleŷ ② yolında Taŷrı'nuŷ daḡı bilün Taŷrı eşidicidür bilicidür. (2/245) Kimdür şol ol kim ödünç vire Taŷrı'ya ödünç virmek görklü pes arturur anı ③ anuŷ için artuḡlar çok daḡı Taŷrı ıar eyler ya'nī rüzī daḡı döşer daḡı andın yaŷa döndürünilesiz. (2/246) Bilmedün mi bir bölük ulular Ya'ḡūb oḡlanlarından ④ Mūsā'dan şonra ol vaḡt kim eytdiler peyḡāmbere anıaruŷ viribi bizümile pādişāh ıalışavuz yolında Taŷrı'nuŷ eytdi ola kim yolında siz iger ⑤ farīza olunrsa üzerünŷe ıalışmaḡ kim ıalışmayasız daḡı eytdiler n'oldı bize kim ıalışmayavuz yolında Taŷrı'nuŷ ol hālda kim bayıḡ ııkarıldıḡ biz illerümüzden ⑥ daḡı oḡlanlarımızdan pes ol vaḡt kim farīza olındı anıaruŷ üzere ıalışmaḡ yüz dönderdiler illā az anıardan daḡı Taŷrı bilicidür zālimleri. ⑦ (2/247) Daḡı eytdi anlara peyḡāmbere bayıḡ Taŷrı viribidi sizünçün ıālūt'ı pādişāh eytdiler nite ola anuŷ pādişāhlık ⑧ üzerümŷe biz yigrek iken pādişāhlıkā andan daḡı virinilmedi çokluk māldan eytdi bayıḡ Taŷrı üyürdi anı üzerünŷe ⑨ daḡı arturdu aŷa geŷlik 'ilm içinde daḡı gevede içinde daḡı Taŷrı virür pādişāhlığını aŷa kim diler daḡı Taŷrı giŷ raḡmetlüdür bilicidür. **023a** ① (2/248) Daḡı eytdi anlara peyḡāmbere anlara bayıḡ nişāndur pādişāhlığı kim gele size şanduk anuŷ içinde dölenmekdür ıalabuŷuzdan daḡı girü ḡalmışdur ② anıardan kim ḡodı Mūsā ḡavmi daḡı Hārūn ḡavmi götürdi anı feriştelere bayıḡ şunuŷ içinde nişāndur size iger olursanıuz ③ inanicılar. (2/249) Pes ol vaḡt kim çıḡdı ıālūt şüleriyle eytdi bayıḡ Taŷrı şımayıcıdur sizi bir ırmaḡıla pes her kim iče andan ④ degül benden daḡı her kim ıatmaya andan bayıḡ ol bendendür illā ol kim avuḡladı bir avuḡ eliyile pes içdiler andan illā az ⑤ anıardan pes ol vaḡt kim geḡdi andan ol daḡı anlar kim īmān getürdiler anuŷıla eytdiler gücümüz yoḡdur bizüm bugün Cālūt'a daḡı şülerine ⑥ eytdi anlar kim içmeyenler gümānsuz bildiler kim bayıḡ anlar iricilerdür Taŷrı'ya niče bölük az yeŷdi bölügi çok dileḡiyile Taŷrı'nuŷ ⑦ daḡı Taŷrı ḡatlanıcılarııadur. (2/250) Daḡı ol vaḡt kim çıḡdılar ya'nī şaf baḡladılar Cālūt için daḡı şüyi için eytdiler iy ıalabumuz dök bizüm üzerümŷe şabrı daḡı yirinde dut ⑧ ayaḡlarımızı daḡı yardım eyle bize ḡavm üzere kim kāfirlerdür. (2/251) Pes şıdılar anları dileḡiyile Taŷrı'nuŷ daḡı depeledi Dāvūd Cālūt'a ⑨ daḡı virdi aŷa Taŷrı pādişāhlığı daḡı peyḡāmberelığı daḡı öğretdi aŷa andan kim diler daḡı iger def' eylemegi degülmisse Taŷrı'nuŷ ādemīlere birincelerini birinceyile **023b** ① azadı yir velīkin Taŷrı issidür eylük eylemegün 'ālemler üzere. (2/252) Şol

āyetlere Taḥrīr'nuḥdur okuruz anı üzerüne ② ḥaḫḫıla daḫı bayıḫ sen viribinilmişlerdensin. (2/253) Şol peygāmbەرler arturduḫ birincelerini birince üzere anlardan oldur kim söyledi Taḥrīr daḫı götürdi ③ birincelerini yukaru ayaḫlara daḫı virdük 'İsā'ya oḫlına Meryem'ün ḥüccetler daḫı kuvvetlendürdüḫ anı Cebrā'il ile daḫı iger dilededi ④ Taḥrīr ḫalıḫmayalardı anlar kim anlardan şonra şonradan kim geldi anlara ḥüccetler velīkin dartıḫdılar ⑤ pes birince anlardan oldur kim īmān getürdiler daḫı birince anlardan oldur kim kāfir oldılar daḫı iger dilededi Taḥrīr ḫalıḫmayalardı velīkin Taḥrīr işler anı kim diler. ⑥ (2/254) İy anlar kim īmān getürdiler nafaḫa virün andan kim rūzī virdük size andan ilerü kim gele bir gün kim şatı yoḫdur anuḫ içinde daḫı yoḫdur dostluḫ daḫı yoḫdur ⑦ şefā'at daḫı kāfirlerdür zālimler. (2/255) Taḥrīr yoḫdur illā ol diridür hemīşe olıcı dutmaz anı ⑧ ımızḫanmaḫ ne daḫı uyḫu anuḫdur ol kim göklerdeḫur daḫı ol kim yirdedür kimdür ol kim şefā'at eyleye anuḫ ḫatında illā anuḫ dilegiyile bilür ⑨ anı kim ileylerindeḫur daḫı anı kim ardlarındadır daḫı ḫaplamazlar nesneyi 'ilminden illā anı kim diledi irdi ḫaplayu kürsüsü **024a** ① göklerde daḫı yirde daḫı incitmez anı şaḫlamaḫı ol ikinün daḫı ol yücedür uludur. (2/256) Yoḫdur gücile dutmaḫ dīn içinde ② bayıḫ bellü oldı toḫrı yol azḫunluḫdan pes her kim kāfir oldı Taḥrīr'dan ayrıḫ ḫapılanı daḫı inana Taḥrīr'ya bayıḫ yapıḫdı ḫulpa pek ③ yoḫdur kesilmegi anuḫ daḫı Taḥrīr eşidicidür bilicidür. (2/257) Taḥrīr arḫa viricidür anlara kim īmān getürdiler ḫıḫarır anları ḫaraḫlıḫdan aydınlıḫdın yaḫa ④ daḫı anlar kim kāfir oldılar arḫa viricileri anlaruḫ Tāḫūt'dur ya'nī ḫıḫarurlar anları aydınlıḫdan ḫaraḫlıḫlara şunlar isleridür ⑤ oduḫ anuḫ içinde ebed ḫalıcılardur. (2/258) Bilmedün mi anı kim ya'nī Nemrūd'ı ḫüccetleḫdi İbrāḫīm'e ḫalabı'sında andan ötürü kim virdi aḫa Taḥrīr pādīşahlıḫı ol vaḫt kim eytdi ⑥ İbrāḫīm ḫalabum oldur kim diridür daḫı öldürür eytdi Nemrūd ben diridürin daḫı öldürürin eytdi İbrāḫīm pes bayıḫ Taḥrīr getürür Güneş'i ⑦ maşrıḫdan pes getür anı maḫrıbdan pes ḫayrān oldı ol kim kāfir oldı daḫı Taḥrīr toḫrı yol göstermez ḫavme zālimler. (2/259) Anuḫ gibi kim ⑧ geḫdi bir köy üzere ol düşmişken ev ortaları üzerine anuḫ eytdi ḫaçan ya nite dire işbunı Taḥrīr öldüğünden şonra pes öldürdi anı Taḥrīr yüz ⑨ yıl andan dirildi anı eytdi nice dölendün eytdi dölendüm bir gün ya birincesi günün eytdi belki dölendün yüz yıl pes baḫ **024b** ① ḫa'āmuḫa daḫı içilür nesneḫe azmadı ol daḫı baḫ gölügüne nişān ādemīlere daḫı baḫ süḫüklere nite götürürüz anları andan keydürürüz anlara eti pes ol vaḫt kim ② bellü oldı aḫa eytdi bilürin bayıḫ Taḥrīr her nesne üzere güci yiter. (2/260) Daḫı ol vaḫt kim eytdi İbrāḫīm iy ḫalabum göster baḫa nite dirildürsin ③ ölüleri eytdi Taḥrīr iy inanmadun mı eytdi inandum velīkin tā dölene gönjlüm eytdi Taḥrīr pes dut dört ḫuşdan pes pārele anları ④ sendin yaḫa andan ḫılıḫıl her bir ḫaḫ üzere anlardan bir pāre andan okı anları geleler saḫa ivmegile daḫı bil ⑤ bayıḫ Taḥrīr beḫdeşsüzdür dürüst işlüdür. (2/261) Meşeli anlaruḫ kim nafaḫa virürler māllarını yolında Taḥrīr'nuḫ meşeli gibidür kim bir dānenün bitürdi ⑥ yedi salkımlar her bir

salkımda yüz dānedür daḳı Taḥrî arturur aḡa kim diler daḳı Taḥrî ḡiḡ raḥmetlūdür ⑦ bilicidür. (2/262) Anlar kim nafaḳa virürler mällarını yolında Taḥrî'nun andan ardınca eylemezler anuḡ kim nafaḳa eylediler minnet eylemek ne daḳı incinesi nesne ⑧ anlaruḡ üzere müzdi anlaruḡ Çalab'lar ḳatında daḳı yoḳdur ḳorḳu anlaruḡ üzere ne daḡı anlar ḳayḡuralar. (2/263) Eyü söz daḡı ⑨ suç baḡıḡlamak yigrekdür şadaḳadan kim gele ardınca anuḡ incinesi nesne daḡı Taḥrî baydur ivici degüldür. (2/264) İy anlar kim ĩmān getürdiler bāḫıl eylemeḡ şadaḳalaruḡuzı **025a** ① şadaḳalaruḡuzı minnet eylemegile daḡı incinesi nesneyile anuḡ gibi kim nafaḳa eyler mālını ādemĭler görmek iḳün daḡı inanmaz Taḥrî'ya ② daḡı şoḡraḡı güne pes meşeli anuḡ meşeli gibidür tamām şıyrıncaḳ taş anuḡ üzere toprakdur pes irdi aḡa ḳatı yaḡmur pes ḳodı anı ildirer ḳādir olmayalar ③ nesne üzere andan kim ḳazandılar daḳı Taḥrî toḡrı yol göstermez ḳavme kāfirler. (2/265) Daḡı meşeli anlaruḡ kim nafaḳa eylerler mällarını ④ istemek iḳün dileḡin Taḥrî'nun daḳı y[i]rine dutmaḳ iḳün neflerini meşeli gibidür tamām bostānuḡ yüce yirde irdi aḡa ḳatı yaḡmur ⑤ pes viridi yiyesi nesnesin iki ancasin pes iger irmezse aḡa ḳatı yaḡmur pes çise ya'nĭ çise irdi daḳı Taḥrî anı kim işlersiz görucidür. (2/266) Sever mi ⑥ birüḡüz kim ola anuḡ bir bostānı ḡurmā ağacından daḳı üzümlerden aḳar altından ırmaḳlar anuḡ içindedür ⑦ dükeli yimişlerden daḡı irdi aḡa ḳocalıḳ daḳı anuḡdur oḡul ḳız za'ifler pes irdi aḡa ḳaşurḡa anuḡ içinde od pes yaḳıldı ⑧ ancılayın bellü eyler Taḥrî size āyetlerini anuḡçün kim siz endĭşe eyleyesiz. (2/267) İy anlar kim ĩmān getürdiler nafaḳa eyleḡ ⑨ arularından anı kim ḳazandıuḡuz daḡı andan kim ḳıḳardıḳ sizüḡ iḳün yirden daḡı ḳaşd eylemeḡ arusuna andan **025b** ① nafaḳa virürsüz daḡı degülükēn alıcılarsız anı siz illā kim müsāmaḡa eyleyesiz anuḡ içinde daḳı bilüḡ bayıḳ Taḥrî baydur öḡülmüş. (2/268) Şeyḫān ② va'de eyler size yoḳsulluḡı daḡı buyurur size zışt işi ya'nĭ bahĭllıḡa daḡı Taḥrî va'de eyler size yarlaḡamaḳ andandur daḡı artuḳ ya'nĭ birine virmek daḳı Taḥrî ③ ḡiḡ raḥmetlūdür bilicidür. (2/269) Virür 'ilmile 'amel ya Ḳur'ān anlamaḡa kime dilerse daḡı her kim virinildi ḡikmet bayıḳ virinildi ḡayır ḳoḳ daḡı öḡütlenmez ④ illā 'aḳıllar isleri. (2/270) Daḡı her kim nafaḳa eyleyesiz nafaḳadan ya nezir eyleyesiz nezirden bayıḳ Taḥrî bilür anı ⑤ daḳı yoḳdur zālimlerüḡ ḡiḳ arḳa viricileri. (2/271) İger görindüresiz şadaḳaları ne eyü nesnedür ol daḳı iger gizleyesiz anı daḳı viresiz anı ⑥ yoḳsullara ol yigrekdür size daḡı yarlaḡaya size yavuzluḳlarıḡuzı daḳı Taḥrî ne kim işlersiz bilicidür. (2/272) Yoḳdur ⑦ üzerüḡe toḡrı yolları anlaruḡ velĭkin Taḥrî toḡrı yol gösterür aḡa kim diler daḳı her kim nafaḳa eyleyesiz ḡayırdan kendözünüz iḳündür daḡı ne kim ⑧ nafaḳa eyleyesiz illā dilemeginden ötürü Taḥrî rızāsın daḳı her ne kim nafaḳa eyleyesiz ḡayırdan tamām degürinile size daḳı siz zulüm olunmayasız. ⑨ (2/273) Yoḳsullarıḡuzdur ya'nĭ şadaḳalar anlar kim yıḡlındılar yolında Taḥrî'nun ḡüçleri yitmezler yürümeḡe yirde şanur anları bilmez **026a** ① baylardur dilemek terk eylemekden ötürü bilseḡ anları nişānıyla anlaruḡ dilemezler ādemĭlere istize

eylemeñ dağı her kim nafaka eyleyesiz hayırdan ② bayık Tañrı anı bilicidir. (2/274) Anlar kim nafaka eylerler mällarını gice dağı gündüz gizlü dağı aşikâre anlarındur ③ müzd Çalabı'ları katından dağı yoǵdur ǵorǵu anlarıñ üzere ne dağı anlar ǵayururlar. (2/275) Anlar kim yirler ribâyı ④ durmayalar ya'nî sinden illâ nitekim durur ol kim urur anı dîv delüliginden ötürü şol andan ötürü kim bayık anlar eytdiler degül şatu eylemek ⑤ illâ ribâ gibidür helâl eyledi Tañrı bey'i dağı harâm eyledi ribâyı pes her kim gele aña öǵüt Çalabı'sından pes yıǵlındı anındur ⑥ ol kim geçdi ya'nî 'afv olındı dağı işi anıñ Tañrı'dın yañadur dağı her kim döne ya'nî ribâyı şunlar od isleri anlar anıñ içinde ebed ǵalıcılardur. (2/276) Ekser Tañrı ⑦ ribâyı dağı arturur şadaǵaları dağı Tañrı sevmez her ki kâfir olıcı yazuǵlı. (2/277) Bayık anlar kim imân getürdiler dağı işlediler eyü işler ⑧ dağı dururdılar namâzı dağı virdiler zekâtı anlarındur müzdi anlarıñ Çalabı'ları katında dağı yoǵdur ǵorǵu anlarıñ üzere ne dağı anlar ⑨ ǵayuralar. (2/278) İy anlar kim imân getürdiler şaǵınıñ Tañrı'dan ǵoñ anı kim girü ǵaldı ribâdan iger olursanıñ mü'minler. **026b** ① (2/279) Pes iger işlemeyesiz bilüñ ǵalıñı Tañrı'dan dağı peyǵâberinden dağı iger tevbe eyleyesiz sizüñdür şormayası mällarıñuzun zulum ② eylemeyesiz dağı zulum olunılmayasız. (2/280) Dağı iger olına düşhârlıǵı issi ya'nî borǵlı giñezlik edin *mühlet virmekdür* dağı şadaǵa eylemegünüz yigrekdür size iger olasız ③ bilürsüz. (2/281) Dağı şaǵınıñ bir günden kim döndürinilesiz anıñ içinde Tañrı'dın yaña andan tamâm virinile her nefis anı kim ǵazandı dağı anlar zulum olunmayalar. ④ (2/282) İy anlar kim imân getürdiler ǵaçan borca şatılaşasız borcıla bir müddete deǵın adanılmış yazıñ anı dağı yazsun aranıñuzda ⑤ yazıcı haǵǵıla dağı yıǵlınmasun yazıcı kim yazıya nitekim öǵretti aña Tañrı pes yazsun dağı eytsün ol kim anıñ üzeredür haǵ ya'nî elim ⑥ dağı şaǵınsun Tañrı'dan Çalabı'sı dağı iksmesün andan nesne pes iger olsa ol kim anıñ üzeredür haǵ bilmez beynüsiz ya za'îf ya'nî güci yitmez ya güci yitmeye ya'nî dilsüzliginden ⑦ kim yazmaǵı eyde ol yazmaǵı eytsün velisi ya'nî anıñ yerine tıran haǵǵıla dağı tanuǵ dutıñ iki tanuǵ erenleriñüzden pes iger olmayalar iki er ⑧ bir er iki 'avrat anlardan kim beǵenürsüz tanuǵlardan kim unuda ol ikinüñ birisi añdura ol ikinüñ birisi dağı birine ⑨ dağı yıǵlınmasun tanuǵlardan ǵaçan kim oǵunuldılar dağı üşenmeñ kim yazasız anı kiçiyiken ya uluyiken şoñ müddetiñe deǵın **027a** ① şol 'adillürekdür Tañrı katında dağı arǵa viricirekdür dururmaǵa dağı yaǵınraǵdur kim gümân eylemeyesiz illâ kim ola bâzirgâ[n]lik ② hâzır degzindürürsüz anı aranıñuzda pes yoǵdur üzerüñüze yazuǵ kim yazmayasız anı dağı tanuǵ dutıñ ǵaçan kim ③ şatu eyleşdüñüz dağı ziyân degürmesün yazıcı ne dağı tanuǵ dağı iger işleyesiz bayık ol ma'siyetdür size dağı şaǵınıñ Tañrı'dan ④ dağı öǵredür size Tañrı dağı Tañrı her nesneyi bilicidir. (2/283) Dağı iger olasız seferde dağı bulmayasız yazıcı tıtu alınmış ⑤ pes iger emîn ola birinceñüz birinceye ödesin ol kişi kim emîn dutunıldı emânete ya'nî borcına dağı şaǵınsun Tañrı'dan ⑥ Çalabı'sı dağı gizlemeñ tanuǵluǵı dağı her kim gizlese anı

bayık ol yazukludur gönli dağı Tañrı anı kim işlersiz bilicidir. (2/284) Tañrı'nuñdur ol kim ⑦ göklerdeür dağı ol kim yirdedür dağı iger göründüresiz anı kim nefslerinüzdedür ya gizleyesiz anı hisāb eyleye sizi anuñıla Tañrı ⑧ dağı yarlağaya anı kim diler dağı 'azāb eyleye anı kim diler dağı Tañrı her nesne üzere güci yiter. (2/285) İnanđı peygāber aña kim indürinildi andın yaña ⑨ Çalabı'sından dağı mü'minler dükeli inandı Tañrı'ya dağı firiştelere dağı kitāblarına dağı peygāberlerine ayırmazuz arasında **027b** ① birinüñ peygāberlerinden dağı eytdiler işitdük dağı muñi' olduk yarlıgamağuş senüñ ya 'nī yarlığa iy Çalabumuz dağı senden yañadur dönecek yir. (2/286) Yükletmeye Tañrı hīç bir nefse ② illā güci yitdüğine anuñdur anı kim kazandı hayr dağı anuñ üzeredür ne kim kazandı ya 'nī şer iy Çalabumuz dutma bizi iger unudavuz ya yañılavuz ③ iy Çalabumuz dağı yükletme üzerümüze ağırlık nitekim yükletdüñ anı anlaruñ üzere kim bizden ilerüdi iy Çalabumuz yükletme bize anı kim yokdur gücümüz ④ aña dağı 'afv eyle bizden dağı yarlağa bizi dağı rahmet eyle bize sen arka viricimüzsün pes arka vir bize kavüm üzere kāfirler.

⑤ Sūretü Āl-i 'İmrān

⑥ (3/1) Ene'llāhu ā'lem. (3/2) Tañrı yokdur Tañrı illā ol diri hemīşe olıçı. (3/3) İndürdi üzerüñe kitābı toğrılığıla girçek dutıcıyiken ne kim ileyindedür ⑦ dağı indürdi Tevrīt'i dağı İncil'i. (3/4) İlerüden toğrı yol göstermegiçün ādemīlere dağı indürdi fark eyleyiciyi hağdan bātılı ya 'nī Qur'an ⑧ kāfir oldılar āyetlerine Tañrı'nuñ anlaruñdur 'azāb katı dağı Tañrı beñdeşsüz güci yiter issidür katı 'azāb eylemek. (3/5) Bayık Tañrı gizlenmez anuñ üzere nesne ⑨ yirde ne dağı gök içinde. (3/6) Ol oldur kim şüret eyler sizi oğulcānlar içinde nitekim diler yokdur Tañrı illā ol **028a** ① ol beñdeşsüz güci yiter dürüst işlödür dürüst sözlü ol. (3/7) Oldur kim indürdi üzerüñe Qur'an'ı andan birincesi āyetlerdür berk olınmışlar anlar kitābuñ aşıldur ② ayruklar beñdeşlerdür ammā anlar kim gönülleri içinde egilmekdür ya 'nī münāfiklık ya bid'at uyarlar aña kim beñdeş oldı andan istemekden ötürü fitne ③ dağı istemek için tefsirin dağı bilmez tefsirin anuñ illā Tañrı dağı sābit olmuşlar 'ilm içinde eydürler inanduk aña ④ dükeli Çalabumuz katındandır dağı öğütlenmez illā 'aқıllar isleri. (3/8) İy Çalabumuz egme gönüllerimüzi andan sonra kim toğrı yol gösterdüñ bize ⑤ dağı bağışla bize katuñdan rahmet bayık sen bağışlayıcısın. (3/9) İy Çalabumuz bayık sen diricisin ādemīleri bir gün kim gümān yokdur ⑥ anuñ içinde bayık Tañrı hilāf eylemez va'de eylemege. (3/10) Bayık anlar kim kāfir oldılar hergiz def eylemeye anlardan mälları anlaruñ dağı oğlanları anlaruñ ⑦ Tañrı'dan ya 'nī 'azābından nesne dağı şunlar odunlarıdır oduñ. (3/11) 'ādeti gibi kavmi Fir'avn'uñ dağı anlar kim anlardan ilerüdi ⑧ yalan dutdılar āyetlerümüzi pes dutdı anları Tañrı yazuklarıyıla dağı

Taḡrı atı ‘azābludur. (3/12) Eyt anlara kim kāfir oldılar yeḡilines[i]z  daı oparınılasız Taḡrı’ndan yaḡa daı ne yavuz dōšekdūr ol. (3/13) Bayı oldı sizūḡ bir niṡān iki bōlūk iinde kim iriṡdiler bir bōlūk alıṡur **028b**  yolında Taḡrı’nuḡ daı biri kāfirdūr gōrūrler anları iki anlarca gōz gōrmegi daı Taḡrı uvvet virūr ara virmegile aḡa kim  diler bayı šunuḡ iinde ‘ibret nedūr islerine gōzlerūḡ. (3/14) Bezenildi ādemīler iūn sevmegi ārzūlar ‘avratlardan  daı oḡlanlardan daḡı ıntārlardan ok dirilmiṡ altundan daı gūmiṡden daḡı yunttan niṡān olunmıṡ daı yılılardan daı ekinden  šol umāṡıdur dirliḡūn yaın daḡı Taḡrı atındadır dōnecek yirūḡ gōkceḡi. (3/15) Eyt haber vireyin mi size yigregi šundan  anlarıḡ kim šaındılar alabı’ları atında umaklardur aar altlarından ırmalar ebed alıcılarken anlarıḡ iinde daı ‘avratlar  key arınmıṡlar daı hoṡnūdlu Taḡrı’dan daı Taḡrı gōricidūr ullarını. (3/16) Anlar kim eydūrler iy alabumuz bayı biz inandū yarlaḡa bizi  yazularımızı daı šala bizi ‘azābından oduḡ. (3/17) atlanıcılar daḡı gireklere daı boyun viricilere daı nafaa viricilere daı yarlaḡama dileyicilere  seḡer vatlerinde. (3/18) Taḡılu viridi Taḡrı bayı yodur Taḡrı illā ol daı feriṡteler daḡı ‘ilm isleri durucıyiken ‘adlı yodur Taḡrı illā  ol beḡdeṡsüz gūci yiter dūrūst iṡlūdūr. (3/19) Bayı dīn atında Taḡrı’nuḡ mūsūlmānlıdur daı dartıṡdılar anlar kim virinildiler kitāba illā andan **029a**  šonra kim geldi anlara bilmek zūlūm eylemek iūn aralarında daı her kim kāfir oldılar āyetlerine Taḡrı’nuḡ bayı Taḡrı tīz hiṡābludur. (3/20) Pes iger  hūccetleṡeler senūḡile eyt iṡmarladum yūzūmi Taḡrı’ya daı her kim uydı baḡa daı eyt anlara kim dirinildiler kitāba daı yazu bilmezlere  mūsūlmān olduḡuz mı pes iger mūsūlmān olalar bayı toḡrı yol dutdılar daı iger yūz dōndūrdirerse yodur šzerūḡe illā degūrme daı Taḡrı gōrūcidūr ulları.  (3/21) Bayı anlar kim kāfir oldılar āyetlerini Taḡrı’nuḡ daı öldūrūrler *peyḡāmblerleri hasuz daı öldūrūrler anlar kim buyurur[...]* ādemīlerden muṡtıla anlara ‘azāb aḡrıdıcı. (3/22) šunlar anlardur kim  bāṡıl oldı ‘amelleri anlarıḡ dūnyāda daı āḡiretde daḡı yodur anlarıḡ hi ara viricileri. (3/23) Bilmedūḡ mi anları kim virinildiler  bir ulu kitābdan ounurlar kitābındın yaḡa Taḡrı’nuḡ tā hūkm eyleye aralarında andan yūz dōndūrūr bir bōlūk anlardan daı  anlar yūz dōndūrıcilerdūr. (3/24) šol anıḡıūndūr kim eytdiler herḡiz yoanmaya bize od illā gūnler šaḡıṡlanmıṡlar daı aldıadı anları  dīni iinde anlarıḡ ol kim oldılar yalan baḡlarlar. (3/25) Pes nite ola aan kim direvūz anları bir gūn iinde gūmān yodur anıḡ iinde daı tamām degūrūnile her  nefṡ anı kim kesb eyledi daı anlar zūlūm olunmayalar. (3/26) Eyt iy Taḡrı šāḡibi pādiṡāḡlıḡuḡ virūrsin pādiṡāḡlıḡı aḡa kim dilersin daı dartarsın **029b**  pādiṡāḡlıḡı andan kim dilersin daı ‘azīz eylesin anı kim dilersin daı ḡor eylesin anı kim dilersin elūḡdedūr eylūk bayı sen her nesne šzere gūci yiter.  (3/27) Givirūrsin gıceyi gūndūz iinde daı givirūrsin gūndūzi gıce iinde daı ıartırsın diriye šlūden daı ıarursın šlūyi  diriden daı rūzī virūrsin aḡa kim

dilersin hisābsuz. (3/28) Dutmasun mü‘minler kāfirleri dostlar ④ ayruk mü‘minlerden daḳı her kim işlerse şunu degül Taḅrı‘dan nesne içinde illā kim ḳorkasız andan ⑤ ḳorkmak daḳı ḳorkıdur sizi Taḅrı kendözinden daḳı Taḅrı‘dın yaḅadur dönecek yir. (3/29) Eyt iger gizleyesiz anı kim gögüslerinüz içinde ya göründiresiz anı ⑥ bilür anı Taḅrı daḳı bilür anı kim göklerdeḳür daḳı anı kim yirdedür daḳı Taḅrı her nesne üzere güci yiter. (3/30) Ol gün kim ola ⑦ her nefis anı kim işledi ḅayırdan ḅāzır olunmuş daḅı anı kim işledi yavuzlıḅdan seve iger oladı bayıḅ anuḅ arasında daḅı ol yavuzlıḅ arasında ⑧ ıraḅlıḅ *ḳatı ıraḅ* daḅı ḳorkıdur sizi Taḅrı kendözinden daḅı Taḅrı mihrubāndur ḳullara. (3/31) Eyt iger olasız seversiz Taḅrı‘yı uyuy baḅa seve sizi ⑨ Taḅrı daḅı yarlaḅaya sizünḅün yazuḅlarınuzı daḳı Taḅrı yarlaḅayıcıdur raḅmet ḳılıcı. (3/32) Eyt boyun virün Taḅrı‘ya daḳı peygāmbere pes iger yüz döndüreler **030a** ① bayıḅ Taḅrı sevmez kāfirleri. (3/33) Bayıḅ Taḅrı üyerdı Ādem‘i daḳı Nūḅ‘ı daḳı ḅavmini İbrāḅīm‘ün daḳı ḅavmini ‘İmrān‘uḅ ② ‘ālemler üzere. (3/34) Döl iken birincesi birinceden daḳı Taḅrı işidicidür bilicidür. (3/35) Ol vaḅt kim eytdi ‘avratı ‘İmrān‘uḅ iy Çalabum ③ bayıḅ ben nezir eyledüm saḅa anı kim ḅarnumdadur āzād olunmuş pes ḅabül eyle benden bayıḅ sen eşidicisin bilici. (3/36) Pes ol vaḅt kim doğurdı anı ④ eytdi iy Çalabum bayıḅ ben doğurdum anı dişi daḳı Taḅrı bilürüredür anı kim doğurdı daḳı degül irkek dişi gibi daḳı bayıḅ ben ⑤ ad virdüm aḅa Meryem daḳı bayıḅ ben şıḅındurırın anı saḅa daḳı dölün anuḅ Şeyḅān‘dan sürülmiş. (3/37) Pes beyerledi anı Çalabı‘sı ⑥ beyerlemegile görklü daḳı bitürdi anı bitmek görklü daḳı pāyandān eyledi aḅa Zekerıyyā‘yı her nice kim girirdi anuḅ üzere Zekerıyyā köşke ya yirün yigregi ⑦ bulurdı ḅatında anuḅ rüzī eytdi Zekerıyyā iy Meryem ḅandandur saḅa işbu eytdi ol ḅatındandur Taḅrı‘nuḅ bayıḅ rüzī virür aḅa kim diler ⑧ hisābsuz. (3/38) Anda ḅıḅırdı Zekerıyyā Çalabı‘sına eytdi iy Çalabum baḅışla baḅa ḅatundan senün nesil ya ‘nī döl aru bayıḅ sen ⑨ eşidicisin du‘āyı. (3/39) Pes ḅıḅırdı aḅa ferışteler daḳı ol dururken namāz ḅılır mihrābda bayıḅ Taḅrı muştular saḅa Yaḅyā‘yı **030b** ① girçek dutucıyiken bir sözi ya ‘nī ‘İsā‘yı Taḅrı‘dan daḳı severiken daḅı kendözini ‘avratlardan yıḅıcıyiken daḳı peygāmber iken şālihlerden. (3/40) Eytdi iy Çalabum nite ola benüm ② er oḅlan daḅı bayıḅ irdi baḅa ḅocalıḅ daḅı ‘avratum doğurucu degül eytdi ancılayın Taḅrı işler anı kim diler. (3/41) Eytdi iy Çalabum ③ ḅıl benüm için bir nişān eytdi nişānuḅ oldur kim söylemeyesin ādemlere üç gün illā işāret eylemek daḳı aḅ Çalab‘uḅı ④ tesbīḅ eyle giceye yaḅın daḳı irtelemekde. (3/42) Daḅı ol vaḅt kim eytdi ferışteler iy Meryem bayıḅ Taḅrı üyerdı seni ya ‘nī ilkin daḳı arıtdı seni ⑤ daḳı üyerdı seni ya ‘nī şonra ‘ālemler ‘avratları üzere. (3/43) İy Meryem boyun vir yā namāzda ḅok dur Çalab‘ınḅün daḳı secde eyle daḳı rukū‘ eyle rukū‘ eyleyicilerle. ⑥ (3/44) Şol ḅaberlerindendür ḅaybuḅ vaḅy eylerüz anı saḅa iy Muḅammed daḳı olmaduḅıdı anlaruḅ ḅatında ol vaḅt kim bıraḅurlardı ḅalemlerini ḅanḅısı anlaruḅ ⑦ boyun dutdu Meryem‘e daḳı olmaduḅıdı anlaruḅ ḅatında ol

vaqt kim tartıŝurlardı. (3/45) Ol vaqt kim eytdi ferışteler iy Meryem bayıķ Taşrı ⑧ muştılar saŝa bir sözi andan adı anuş Mesıh'dür 'İsā oğlı Meryem'üş yüzlü hürmetlüyiken dünyāda daķı āhiretde daķı ⑨ yaķın olunmuşlardan. (3/46) Daķı söyleye ādemilere beŝikdeyiken daķı kırđıl iken daķı ŝalıhlerden. (3/47) Eytdi iy alabum nite ola benüm **031a** ① oğlan daķı yoķanmadı başa ādemı" eytdi ancılayın Taşrı yaradur anı kim diler kaķan kim hüküm eyleye bir iş bayıķ eydür ② aşa ol pes ola. (3/48) Daķı ögrede aşa kitābı daķı hikmeti daķı Tevrıt'i daķı İncıl'i. (3/49) Daķı peygāber Ya'ķüb ③ oğlanlarından yaşa bayıķ ben getürdüm size niŝān Çalab'uşuzdan bayıķ ben endāze eyledüm sizüŝüçün balıķıdan kuş ŝüreti gibi ④ pes ürem anuş içinde pes ola kuş Taşrı dilegiyile daķı şağ eyleyem andan gözsüzi daķı ala tenlüyi daķı dirürem ölüleri Taşrı dilegiyile ⑤ daķı haber virürem size anı kim yirsiz daķı anı kim zaħıre ķorsız evleriŝüz içinde bayıķ şunun içinde niŝāndur size iger olasız ⑥ mü'minler. (3/50) Daķı girçek dutucıyiken anı kim ileyüdedür Tevrıt daķı tā helāl eyleyem size birincesin anuş kim harām olundı ⑦ size daķı getürdüm size niŝān Çalab'uşuzdan pes ŝaķınuŝ Taşrı'dan daķı boyun virüŝ başa. (3/51) Bayıķ Taşrı Çalab'umdur daķı sizüŝ Çalab'uşuzdur ⑧ pes tapuŝ aşa işbu yoldur toğrı. (3/52) Pes ol vaqt kim bildi 'İsā anlardan kāfirliđi eytdi kimdür arķa viricilerüm ⑨ Taşrı'dın yaşa eytdi havāriiler ya'nı 'İsā yāranları biz arķa viricileriyüz Taşrı'nuş ya'nı dınünüŝ inanduk Taşrı'ya daķı ŝanuķ ol bayıķ biz müsülmānlaruz. (3/53) İy Çalab'umuz inanduk **031b** ① aşa kim indürdün daķı uyduk peygābere pes yaz bizi ŝanuķlarıyla bile. (3/54) Daķı yavuz şandılar daķı yavuz şandı Taşrı daķı Taşrı ② yigregidür yavuz ŝanıcalaruŝ. (3/55) Ol vaqt kim eytdi Taşrı iy 'İsā bayıķ ben tamām alıcivan seni daķı götürücüven seni bendin yaşa daķı arıdıcıvan seni anlardan kim ③ kāfir oldılar daķı kılıcıvan anları kim uydılar saŝa üzerine anlaruş kim kāfir oldılar kıyāmet günine değin andan bendin yaŝadur dönecek yirişüz ④ pes hüküm eyleyem araŝuzda anuş içinde kim olduşuz anuş içinde ihtilāf idersiz. (3/56) Ammā anlar kim kāfir oldılar 'azāb eyleyem anlara 'azāb ķatı ⑤ dünyā içinde daķı āhiretde daķı yoķdur anlaruş hiĉ arķa viriciler. (3/57) Ammā anlar kim imān getürdiler işlediler eyü işler ⑥ tamām degüre anlara müzdlerini daķı Taşrı sevmez zālimleri. (3/58) şol oķuruz anı üzerüŝe āyetlerden ⑦ daķı Kur'an berk olınmuŝ. (3/59) Bayıķ 'İsā meşeli Taşrı ķatında Ādem meşeli gibidür yaratdı anı toprakdan andan eytdi aşa ol ⑧ pes oldı. (3/60) Haķdur Çalab'uŝdan pes olma gümānlulardan. (3/61) Pes her kim hücctleŝe senüŝle anuş içinde andan şonra geldi saŝa ⑨ bilmek eyt gelüŝ oķuyalum oğlanlarımızı daķı er ođlanlarıŝuzı daķı 'avratlarımızı daķı 'avratlarıŝuzı daķı kendözülerimiz **032a** ① kendözleriŝuzı andan la'net eyleşelüm kılalum la'netin Taşrı'nuş yalancılar üzere. (3/62) Bayıķ işbu haber virmekdür haķ ② daķı yoķdur hiĉ Taşrı illā Taşrı daķı bayıķ Taşrı beŝdeŝsüzdür dürüst işlü. (3/63) Pes iger yüz döndüreler bayıķ Taşrı bilicidür müfsidleri. ③ (3/64) Eyt iy ehl-i kitāb gelüŝ bir sözdin yaşa berāber aramızda

dağı aranızda kim tapmayavuz illā Tañrı'ya dağı ortak eylemeyüz ④ aña nesne dağı tutmaya birincemüz birinceye çalablar Tañrı'dan ayruķ pes iger yüz döndüreler eydüñ tanuķ oluñ ⑤ müslmānlaruz. (3/65) İy ehl-i kitāb neyiçün tartışırsız İbrāhīm haķķında dağı indürinilmedi Tevrīt dağı İncİL ⑥ illā andan şonra anlamaz mısız. (3/66) Siz şunlarsız kim dartıduñuz anuñ içinde kim sizüñdür aña *pes neyiçün tartışırsız anuñ içinde kim yoķdur sizüñ aña bilmek bilmek dağı Tañrı ⑦ bilür dağı siz bilmezsiniz. (3/67) Olmadı İbrāhīm cuhūd naşrānī velīkin oldı ayruķ dīnlerden ⑧ müslmānlık dīnine dağı olmadı müşriklerden. (3/68) Bayıķ ādemīler yakınırağı ya haķlurağı İbrāhīm'e anlardur kim uydılar aña dağı işbu peygāmbere ⑨ dağı anlar kim ĩmān getürdiler dağı Tañrı mü'minlerüñ arķa viricisidür. (3/69) Sevdi bir bölük kitāb ehlerinden kim azduralar sizi **032b** ① dağı azdurmazlar illā kendözlerini dağı bilmezler. (3/70) İy ehl-i kitāb neyiçün kāfir olursız āyetlerine Tañrı'nuñ ② şol hālda kim siz tanuķlık virürsüz. (3/71) İy ehl-i kitāb neyiçün çarışdurursız haķķı bātılıla dağı gizlersiz haķķı ③ ol hālda kim siz bilürsüz. (3/72) Dağı eytdi bir bölük kitāb ehlerinden ĩmān getürüñ aña kim indürinildi anlaruñ üzere kim ĩmān getürdiler ④ gündüzüñ ilkinde dağı kāfir oldılar şonında ola kim anlar döneler ya'nī müslmānlara. (3/73) Dağı inanmañ illā aña kim uydı dīniñüze ⑤ eyt bayıķ toğrı yol toğrı yoludur Tañrı'nuñ kim virinile kimseye ancılayın kim virinildüñüz ya tartışalar sizüñle Çalab'uñuz katında ⑥ eyt bayıķ eylük ya'nī tevfiķ virmek Tañrı elindedür virür anı aña kim diler dağı Tañrı giñ rahmetlüdür bilicidür. (3/74) Hāş eyler rahmetini aña kim diler ⑦ dağı Tañrı issidür eylügüñ ulu. (3/75) Dağı birincesi kitāb ehlinüñ oldur kim iger imin dutsañ anı biñ iki yüz vaķıyya altun degüre anı saña dağı birincesi anlaruñ ⑧ oldur kim iger imin dutsañ anı biñ kızıla ödemeye anı saña illā kim hemīşe olduğunca anuñ üzere durıcı şol andan ötürüdür kim bayıķ anlar eytdiler ⑨ yoķdur üzerümüze yazu bilmezler içinde yol ya'nī yazuķ dağı eydürler Tañrı üzere yalanı ol hālda kim bilürler. (3/76) Evet her kim vefā eyleye kaçlına **033a** ① dağı şaķına bayıķ Tañrı sever şaķımcıları. (3/77) Bayıķ anlar kim şatun alurlar 'ahdıyla Tañrı'nuñ dağı andlarıyla bahā az ya'nī az bahālu dünyālige ② şunlaruñ naşibi yoķdur anlara āhiretde dağı söylemeye anlara Tañrı dağı baķmaya anlara kıyāmet günü ③ dağı arıtmaya anları dağı anlaruñdur 'azāb ağrıdıcı. (3/78) Dağı bayıķ anlardan bir bölük egerler dillerini kitābıla tā şanasız anı ④ kitābdan dağı degül ol kitābdan *dağı eydürler ol Tañrı katından dağı degül ol Tañrı katından* dağı eydürler Tañrı üzere yalanı anlar bilürlerken. (3/79) Olmadı hīç ⑤ ādemīye kim vire aña Tañrı kitābı dağı şerī'atı 'amel eylemegi dağı peygāmberliği andan eyide ādemīlere oluñ kullar benüm ⑥ Tañrı'dan ayruķ velīkin oluñ Tañrı biliciler anuñıla kim olduñuz bilürsüz kitābı dağı anuñıla kim olduñuz oķursız. ⑦ (3/80) Dağı buyurmaz size kim dutasız ferişterleri dağı peygāmberleri Çalab'ılar buyurur mı size kāfirliği andan şonra kim siz müslmānlarsız. ⑧ (3/81) Dağı ol vaķt kim tıtdı Tañrı kaçlın 'ahdın peygāmberlerüñ her nice*

kim viribiyem size kitābdan daḥı ḥikmetden andan gele size peygāber girçek dutıcı ⑨ anı kim sizünledür kim inanasız aḥa daḥı arḫa viresiz aḥa eytdi ikrār eyledünüz mi daḥı tutduñuz mı anuñ üzere ‘ahdumı ḫavlumı eytdiler **033b** ① ikrār eyledük eytdi ṭanuḫ oluñ daḥı ben sizünle ṭanuḫlardanvan. (3/82) Pes her kim yüz döndüre şonra şundan şunlardur ② fāsıḫlar. (3/83) Ayruḫ mı dīninden Taḥrı’nuñ istersiz daḥı aḥa boyun virdi ol kim göklerdeḫ daḥı yirde giñez daḥı ③ geñsüz daḥı andın yaḥa döndürinilesiz. (3/84) Eyt inanduk Taḥrı’ya daḥı aḥa kim indürünildi İbrāḥīm üzere daḥı İsmā’il’e ④ daḥı İshāḫ’a daḥı Ya’ḫūb’a daḥı Ya’ḫūb oḫlanlarına daḥı aḥa kim virinildi Mūsā’ya daḥı ‘İsā’ya daḥı peygāberlere Çalab’ılarından fark eylemezüz ⑤ hīç birisi arasında anlardan daḥı biz aḥa boyun viricilerüz. (3/85) Daḥı her kim isteye İslām’dan ayruḫ dīn hergiz ḫabūl olunmaya andan daḥı ol ⑥ āḥiretde ziyānlulardandur. (3/86) Nite toḫrı yol göstere Taḥrı bir ḫavme kim kāfir oldılar şonra ĩmānlarından daḥı ṭanuḫluk vir[di]ler kim bayıḫ peygāber ⑦ ḫaḫdur geldi anlara ḫüccetler daḥı Taḥrı toḫrı yol göstermez ḫavme zālimler. (3/87) Şunlar cezāsı anlaruñ bayıḫ anlaruñ üzeredür ⑧ la’neti Taḥrı’nuñ daḥı feriştelereñ daḥı ādemileruñ dükelicükleri. (3/88) Ebed ḫalıcılarken anuñ içinde yiyidilmeye anlardan ‘azāb ne daḥı anlar ⑨ baḫınılılar. (3/89) İllā anlar kim tevbe eylediler şundan şonra daḥı eyü iş işlediler bayıḫ Taḥrı yarlaḫayıcıdur raḫmet ḫılıcı. (3/90) Bayıḫ anlar kim **034a** ① kāfir oldılar ĩmānından şonra anlar andan arturdılar kāfirliḫi hergiz ḫabūl olunmaya tevbesi anlaruñ daḥı şunlar azḫunlardur. (3/91) Bayıḫ ② anlar kim kāfir oldılar daḥı öldiler daḥı anlar kāfirleriken hergiz ḫabūl olunmaya kimsesinden anlaruñ yir ṭolusı altun daḥı iger ③ kendözün şatun alursa daḥı anuñıla şunlar anlaruñdur ‘azāb aḫrıdıcı daḥı yoḫdur anlaruñ hīç arḫa viricileri. (3/92) Hergiz bulmayasız eylük tā ④ nafaḫa viresiz andan kim seversiz daḥı her ne kim nafaḫa viresiz nesne bayıḫ Taḥrı anı bilicidür. (3/93) Her ṭa’ām oldıydı ḫelāl ⑤ Ya’ḫūb oḫlanlarına illā ol kim ḫarām eyledi Ya’ḫūb nefsi üzere andan ilerü kim indürünile Teverit eyt getürün ⑥ Teverit oḫuñ anı iger olasız girçeklerden. (3/94) Pes her kim yalan baḫlaya Taḥrı üzere yalanı şundan şonra pes şunlardur ⑦ anlar zālimler. (3/95) Eyt toḫrı söyledi Taḥrı pes uyun İbrāḥīm milletine müsülmāniken daḥı olmadı müşriklerden. ⑧ (3/96) Bayıḫ ilk ev kim ḫonıldı ādemilerçün oldur kim Mekke’de ḫutlu bereketlüyiken daḥı toḫrı yol göstermek iken ‘ālemler için. (3/97) Anuñ içinde nişānlardur bellüler ⑨ maḫām-ı İbrāḥīm’uñ daḥı her kim gire aḥa ola imin daḥı Taḥrı’nuñdur ādemiler üzere ḫaccı evün ya’nī ḫaşd ol kim güci yite andın yaḥa yolına **034b** ① daḥı her kim kāfir oldı bayıḫ Taḥrı ḫācetsüzdür ‘ālemlerden. (3/98) Eyt iy ehl-i kitāb neyçün kāfir olursız āyetlerine Taḥrı’nuñ ② daḥı Taḥrı ṭanuḫdur anuñ üzere kim işlersiz. (3/99) Eyt iy ehl-i kitāb neyçün yıḫarsız yolından Taḥrı’nuñ anı kim ĩmān getürdi ③ istersiz anı ya’nī yol egri daḥı siz ṭanuḫlarken daḥı degül Taḥrı ḫāfil andan kim işlersiz. (3/100) İy anlar kim ĩmān getürdiler eger

④ mutî' olası bir bölük anlardan kim virinildiler kitâb döndürelersizi sonra îmānuğuzdan kâfirler. (3/101) Dağı nite kâfir olası ⑤ ol hâlda kim siz okınur üzerüñüze âyetleri Tağrı'nun dağı içiñüzdedür peygâmbri dağı her kim şıgıñursa Tağrı'ya bayık yol gösterinildi ⑥ yolındın yaña toğrı. (3/102) İy anlar kim îmān getürdiler şağıñuğ Tağrı'dan hağğı şağıñmağıñ dağı ölmeğ illā siz ⑦ müsülmānlarken. (3/103) Dağı yapışuğ ipine Tağrı'nun ya'nî dīnine hep dağı olmağ bölük bölük dağı anuğ ni'metini Tağrı'nun üzerüñüze ol vağt kim olduğuzdı ⑧ düşmenler pes dirdi göñüllerüñüz arasını pes olduğuz ni'metiyile ya'nî İslām'la kardeşler dağı olduğuzdı çukur kırağı üzere ⑨ otdan pes kurtardı sizi andan gine ancılayın bellü eyler Tağrı size âyetlerin anuğçün kim siz toğrı yol dutasız. (3/104) Dağı okusun¹⁰ **035a** ① sizden bir cemā'at okurlar hayırdan yaña dağı buyururlar eyü işile dağı yığarlar yavuz işden dağı şunlardur ② kurtulıcılar. (3/105) Dağı olmağ anlarcılayın kim bölük bölük oldılar dağı tartışdılar andan sonra kim geldi anlara hüccetler dağı şunlar ③ anlaruğdur 'azāb ulu. (3/106) Ol gün kim ağara yüzler dağı karara yüzler ammā anlar kim karardı yüzleri ④ anlaruğ kâfir olduğuz mı îmānuğuzdan sonra pes taduğ 'azābı andan ötürü kim olduğuz kâfir olursız. (3/107) Dağı ammā anlar kim ⑤ ağardı yüzleri anlaruğ rahmeti içinde Tağrı'nun anlar anuğ içinde ebed kalıcılardur. (3/108) Şol âyetleridür Tağrı'nun okuruz anı ⑥ üzerüñe hağğıla dağı degül Tağrı diler zulmi 'ālemlere. (3/109) Dağı Tağrı'nunğdur ol kim göklerdeğür dağı ol kim yirdedür ⑦ dağı Tağrı'dın yaña döner işler. (3/110) Olduğuzdı yigregi kim bölüğüñ çıkarınıldı ādemlerçün buyurursız eyü işi ⑧ dağı yığarsız yavuz işden dağı îmān getürürsüz Tağrı'ya dağı iger îmān getürsedü kitâb ehli olayıdı yigrek ⑨ anlara birincisi anlaruğ mü'minlerden dağı eyregi anlaruğ tā'atdan çıkıcılardur. (3/111) Hergiz ziyān degirmeyeler size illā incinesi nesne dağı çalışalar sizüñüle **035b** ① döndürelersize size arğalarını andan arğa virinilmeyeler. (3/112) Urıldı anlaruğ üzere horlık kanda kim bulındılar illā 'ahdıla ② Tağrı'dan dağı 'ahdıla ādemilerden dağı girü döndürdiler kağımağıla Tağrı'dan dağı urıldı anlaruğ üzerine miskīnlik şol andan ötürüdü kim ③ bayık anlar oldılar kâfir oldılar Tağrı'nun âyetlerine dağı depelerler peygâmbri hağsuz şol andan ötürüdü kim 'āşī oldılar ④ dağı oldılar haddan geçerler. (3/113) Degüller ya'nî kitâb ehli berāber birincisi kitâb ehlinüñ bir bölük cemā'atdur toğru okurlar âyetlerin Tağrı'nun ⑤ sâ'atlarında gicenüñ dağı anlar secde kılurlar. (3/114) İmān getürürler Tağrı'ya dağı şoğrağı güne dağı buyururlar eyü işi ⑥ dağı yığarlar yavuz işden dağı iverler hayırlar içinde dağı şunlar şālihlerdendür. (3/115) Dağı her ne kim ⑦ işleyesiz hayırdan hergiz inkār olınmayasız dağı Tağrı bilicidür şağıñıcıları. (3/116) Bayık anlar kim kâfir oldılar hergiz aşşı eylemeye anlara ⑧ mālaları ne dağı oğlanları Tağrı'dan nesne dağı şunlar isleridür oduğ anlar anuğ içinde ebed kalıcılardur. ⑨

¹⁰ Eserde "olsun" şeklinde yazılmış.

(3/117) Meseli anuñ kim ħarc eyler işbu yaqın dirlik içinde hemān meseli yıl gibidür anuñ içinde katı şovuk irdi ekinine bir qavmiñ kim zulüm eylediler **036a** ① kendözlerine pes helāk eyledi daqı zulüm eylemedi anlara Tañrı velīkin kendözlerine zulüm eylerler. (3/118) İy anlar kim īmān getürdiler ② tutmañ ħaşekī sizden ayruq ya'nī müslimānlardan ayruq taqşırılıq eylemeyeler size azğunlıqđın yaña ol ħālda kim sevdiler kim zahmete düşdüñüz bayıq belürdi düşmanlıq ③ ağızlarından daqı ol kim gizler gögüzleri anlaruñ uluraqđur bayıq bellü eyledük size āyetleri iger olasız ④ anlarsız. (3/119) Siz şunlarsız seversiz dañı sevmezler sizi dañı inanursız kitāba dükeline ⑤ dañı qaçan irişdiler size eytdiler biz īmān getürdük dañı qaçan yalnızuz qaldılar ışırdılar üzeriñüze barmaqları uçların qaçımaqđan eyt ölün ⑥ qaçımağınuzdan ya'nī qaçımaqđan sizün üzere bayıq Tañrı bilicidür gögüzler issini ya'nī gönüllerdekini. (3/120) İger yoқанursa size ya'nī yapışursa eylük ya'nī nuşret bulmaq kayğulu eyler anları dañı iger irerse size ⑦ yavuzluq ya'nī şınmaq sevinürler aña dañı iger siz şabır eyleyesiz dañı şaқınasız ziyān degirmeye size yavuz şanmağı anlaruñ nesne bayıq Tañrı anı kim işlerler ⑧ qaçlayıcıdur ya'nī 'ilmile. (3/121) Dañı ol vaqt kim irte gitdün ya'nī Uħud Şavaşı vaqtinde qavmünđen indüresin mü'minleri turaq yirlerine kıtāl için dañı Tañrı işidicidür bilicidür. ⑨ (3/122) Ol vaqt kim qaşd eyledi iki bölük ya'nī Benū Seleme dañı Benū Ĥārise sizden kim yüreksüz olalar daqı Tañrı arqa viricisidür ol ikinün dañı Tañrı üzere pes tevekkül eylesün mü'minler. **036b** ① (3/123) Dañı bayıq arqa virdi size Tañrı Bedir'de siz ħorlariken ya'nī az zīrā üç yüz on kişiyidi pes şaқınuñ Tañrı'dan anuñçün kim siz şükür eyleyesiz. (3/124) Şol vaqt kim eydürdün ② mü'minlere hergiz yitmez mi size kim müdded vire size Çalab'ıñuz üç biñler ile feriştelerden indürinilmiş. ③ (3/125) Evet iger qatlanasız dañı şaқınasız dañı geleler size qaçımaqlarından işbu qaқıduqları Bedir qażā gelmek işbu yardım vire size Çalab'ıñuz biş biñlerle ④ feriştelerden nişānlanmışlar. (3/126) Dañı kılmadı anı Tañrı illā muştılamak size dañı tā dölene gönüllerünüz ⑤ anuñla yoқdur arqa virmek illā Tañrı qatından yoldaşsuz kuvvetlüdür dürüst işlüdür. (3/127) Tā kese bir yanın ya'nī bir bölük anlardan kim kāfir ⑥ yāħüz eyleye anları döneler nevmizler iken. (3/128) Yoқdur senün işden nesne ya tevbe viresiz anlaruñ üzere ya 'azāb eyleye ⑦ anlara pes bayıq anlar zālimlerdür. (3/129) Dañı Tañrı'nuñdur ol kim göklerdeğer dañı ol kim yirdedür yarlığaya anı kim diler dañı 'azāb eyleye ⑧ aña kim diler dañı Tañrı yarlağayıcıdur raħmet kılicidur. (3/130) İy anlar kim īmān getürdiler yimeñ ribāyı iki ancalar iki ⑨ anca olunmış daqı şaқınuñ Tañrı'dan anuñçün kim siz qurtulasız. (3/131) Daqı şaқınuñ otdan ol kim yaraқlandı kāfirler için. (3/132) Dañı boyun virün **037a** ① Tañrı'ya daqı peygāmbere anuñçün kim siz raħmet kılınasız. (3/133) Daqı ivün yarlığanmaqđın yaña Çalab'ıñuzdan dañı uçmaqđın yaña giñligi anuñ ② göklerdeğer dañı yirce yaraқlandı şaқınıcılarçün. (3/134) Anlar kim nafaqa virdiler geñezlikde daqı düşħārlıqđa dañı yudıcılar ③

kağımağı dağı eyleyiciler ‘afv ādemīlerden dağı Tañrı sever eyü işlülere. (3/135) Dağı anlar kim kaçan işlediler zışt işi ya ‘nī zinā ④ ya zulüm eylediler kendü nefslerine andılar Tañrı’yı pes yarlağamak dilediler yazuğlarına dağı kim yarlağaya yazuğları illā Tañrı dağı ⑤ uzatmadılar anuñ üzere kim işlediler dağı anlar bilürler. (3/136) Şunlar cezāsı anlaruñ yarlığamağdur Çalab’larından dağı uçmağlardur ⑥ añar anlaruñ altından ırmağlar ebed kalıcılarken anuñ içinde dağı ne eyidür müzd işleyicileruñ. (3/137) Bayığ geçdi sizden ilerü ⑦ yollar ya ‘nī ‘ādetler pes yürüñ yirde baquñ nite oldı şoñı yalancılaruñ. (3/138) İşbu ya ‘nī Qur‘ān bellü eylemekdür ādemīler için ⑧ dağı toğrı yoldur dağı öğüdüür şağınıcılarçün. (3/139) Dağı za‘īf olmağ dağı kayurmağ dağı siz yüksekireklersiz iger olursañuz mü‘minler. ⑨ (3/140) İger yoğanursa size zağım urmağ bayığ yoğandı kavme ya ‘nī kāfirlere zağım urmağ ya ‘nī Bedir doğuşında ancılayın dağı şol günler ya ‘nī dünyā günleri döndürürüz anları ādemler arasında **037b** ① dağı tā bile Tañrı anları kim īmān getürdiler dağı duta sizden şanuğlar ya şehīdler dağı Tañrı sevmez zālimleri. (3/141) Dağı tā aru eyleye Tañrı ② anları kim īmān getürdiler dağı yoğ eyleye kāfirleri. (3/142) Belki şanduğuz mı kim giresiz uçmağa dağı bilmedi Tañrı anları kim ③ çalışdılar sizden dağı bilmedi katlanıcıları. (3/143) Dağı bayığ olduñuzdı ārzūlar ölümi andan ilerü kim göresiz anı ④ pes bayığ gördüñüz anı ol hālda kim siz bağarsız. (3/144) Dağı degül Muhammed illā peygāMBER bayığ geçdi anlardan ilerü peygāMBERler pes iger ⑤ ölürüse ya depelenürse döne misiz ökçelerüñüz üzere dağı her kim dönerise iki ökçesi üzere her kim ziyān eylemeye Tañrı nesne dağı yanud vire ⑥ Tañrı şükr eyleyicilere. (3/145) Dağı olsaydı hīç nefse kim öle illā dilegiyile Tañrı’nuñ yazmak mühlet virinilmiş dağı her kim dileye ⑦ dünyā sevābını virürüz aña andan dağı her kim dileye āhīret sevābını virürüz aña andan yanud virürüz şükür eyleyicilere. ⑧ (3/146) Dağı nice peygāMBER çalışdı anuñıla bölükler çok pes olmadılar süst andan ötürü kim irdi anlara yolında Tañrı’nuñ ⑨ dağı olmadılar za‘īf dağı ten urup y[ür]imediler¹¹ dağı Tañrı sever katlanıcıları. (3/147) Dağı olmadı anlaruñ sözi illā kim eytdiler iy Çalab’umuz **038a** ① yarlağa bizi yazuğlarumuzu dağı haddan geçmegümüzi işümüz içinde dağı yirinde durur ayağlarumuzu dağı arğa vir bize kavm üzere kāfirler. (3/148) Pes virdi anlara ② Tañrı müzdi dünyānuñ dağı görkini müzdin āhīretüñ dağı Tañrı sever eyü işlülere. (3/149) İy anlar kim īmān getürdiler iger ③ boyun viresiz anlara kim kāfir oldılar döndereler sizi ökçelerüñüz üzerine pes dönesiz ziyānlular. (3/150) Belki Tañrı arğa viriciñüzdür ④ dağı ol yardım idicileruñ yigregidür. (3/151) Birağur göñüllerine anlaruñ kim kāfir oldılar qorqu andan ötürü kim ortak eylediler Tañrı’ya anı kim ⑤ indürmedi anı hüccet dağı duracağ yirleri oddur dağı ne yavuzdur turağı yir zālimlerüñ. (3/152) Dağı bayığ toğrı eyledi sizi Tañrı va‘desini ⑥ ol

¹¹ Eserde “yirmediler”

vaqt kim depelerdünüz kök kese anları anuñ dilegiyile tā kaçan kim yüreksüz olduğuz daķı tartıřduñuz buyrıķ içinde daķı ‘āšī olduğuz andan şonra kim ⑦ gösterdi size anı kim seversiz birinceñüz oldur kim diler dünyāyı daķı birinceñüz oldur kim diler āħireti andan döndürdi sizi ⑧ anlardan tā şınaya sizi daķı bayıķ ‘afv eyledi sizden daķı Tañrı eylik issidür mü‘minler üzere. (3/153) Ol vaqt kim ırak gideridünüz ⑨ daķı tırmazıduñuz hıç kimseye daķı peygāmbere okırdı sizi řonruñuzda pes yanıd virdi size şayğuyı şayğuyıla andan ötürü kim şayğurmayasız **038b** ① anuñ üzere kim fevt oldı siz ne daķı aña kim irdi size daķı Tañrı ħaberlüdür aña kim işlersiz. (3/154) Andan indürdi üzerüñüze şonra şayğudan ② iminlik ımızğanmaķ geldi bir bölük sizden *daķı bir bölük* bayıķ şayğulu eyledi anları kendözleri gümān eylerler Tañrı’ya ħađdan ayruķ ③ gümānın eylemek cāhilligüñ eydürler var mıdur bizüm ya’nī yok mıdur işden nesne eyt bayıķ iş dükeli Tañrı’nuñdur gizlerler ④ nefsleri içinde anı kim āřıkāre eylemezler řaņa eydürler eger olmışmıssa bizüm işden nesne depelenmeyedük ⑤ işbunda eyt eger olayduñuz evlerüñüz içinde çıkadı anlar kim yazıldı anlaruñ üzere depellemek düşecek yirlerinden yaņa ⑥ daķı tā şınaya Tañrı anı kim göğüsleriñüz içindedür daķı aru eyleye anı kim göñülleriñüz içindedür. (3/155) Daķı Tañrı bilicidür göğüsler issini ya’nī göñüllerdeki ⑦ bayıķ anlar kim yüz dönderdiler sizden ol gün kim irişdi iki bölük bayıķ şayındırdı anları řeytān birince sebebile anuñ kim şazandılar ya’nī yazuğdan ⑧ bayıķ ‘afv eyledi Tañrı anlardan bayıķ Tañrı yarlığayıcıdur ivici degül ‘azāb eylemege. (3/156) İy anlar kim ĩmān getürdiler olmañ anlaruñ gibi kim ⑨ kāfir oldılar daķı eytdiler şarındaşlarına ol vaqt kim yürüdiler yirde ya oldılar gāziler iger olalardı bizüm şatımızda **039a** ① ölmeyelerdi daķı depelenmeyelerdi tā kıla Tañrı řunu ħasret göñülleri içinde daķı Tañrı dirürür daķı öldürür ② daķı Tañrı anı kim işlersiz görücüdür. (3/157) Daķı iger depelenesiz yolında Tañrı’nuñ ya ölesiz yarlığamaķ Tañrı’dan daķı rahmet ③ yigrekdür andan kim direrler. (3/158) Daķı iger ölesiz ya depelenesiz Tañrı’dın yaņa şoparınilasız. (3/159) Pes rahmet sebebiden ötürü ④ Tañrı’dan yumřanduñ anlara daķı iger olduñ iri ħulu řalıñ göñüllü dağılalardı yöreñden pes ‘afv eyle anları daķı yarlağamaķ dile anlaruñ için daķı ⑤ daķı yarlağamaķ dile anlaruñçün daķı danış anlaruñıla işde daķı kaçan kim göñli bir işe bağlayasın tevekkül eyle Tañrı’ya bayıķ Tañrı sever ⑥ tevekkül eyleyicileri. (3/160) İger arķa vire size Tañrı yinici yoķdur sizüñ daķı iger şorsa sizi kimdür řol ol kim ⑦ arķa vire size andan şonra daķı Tañrı’ya tevekkül eyleyesin mü‘minler. (3/161) Daķı hıç peygāmbere kim ħiyānet ⑧ daķı her kim ħiyānet eyleye getüre anı kim ħiyānet eyledi kıyāmet günü andan tamām virinile her nefsi anı kim şazandı daķı anlar zulum olunmayalar. ⑨ (3/162) Pes her kim uydı ħořnüdliđına Tañrı’nuñ anuñ gibidür kim döndi kaçımağıla Tañrı’dan daķı turağı yiri anuñ řamu’dur ne yavuz dönecek yirdür ol. **039b** ① (3/163) Anlar yuķaru ayaklardur Tañrı şatında daķı Tañrı görıcidür anı kim işlerler. (3/164) Bayıķ minnet eyledi Tañrı mü‘minler

üzere ② ol vaqt kim viribidi anlaruñ içinde peygamber kendözilerinden ya'nī 'arabdan okur anlaruñ üzere āyetlerin daħı arıdur anları daħı ögredür anlara ③ kitāb ya'nī Qur'an daħı hikmeti daħı bayıķ oldılar ilerüden azgınlık içinde bellü. (3/165) Daħı ol vaqt kim irdi size ④ muşbet bayıķ buldıñuz anuñ iki mislini eydüñüz nitedür işbu eyt ol katındandır nefslerüñüzüñ ya'nī şınıķmağunuz ya'nī Bedir doķuşında kim yitmiş bayıķ Tañrı ⑤ her nesne üzere güci yiterdür. (3/166) Daķı ol kim irdi size ol gün kim irişdi iki bölük Tañrı dilegiyile daħı tā bile ⑥ mü'minleri. (3/167) Daķı tā bile anlar kim münāfıklık eylediler daħı eydildi anlara ya'nī münāfıklara gelüñ kıtāl eyleñ Tañrı yolında ya def' eyleñ *ya'nī Tañrı'çün degülse kendözüñüzden düşmeni def'eyleñ yāhūd qaravul virüñ* ⑦ eytdiler iger bilevüz kıtāl uyavuz size anlar kāfırlığa ol gün yakınraķdur anlardan ĩmāna eydürler ⑧ ağızlarıyla anı kim yoķdur göñülleri içinde bayıķ Tañrı bilicirekdür anı kim gizlerler. (3/168) Anlar kim eytdiler qarındaşlarına ⑨ ol hālıla kim oturdılar iger boyun virelerdi bize depelenmeyelerdi ya'nī kıtāla varmadılar eyt yığun kendözleriñüzden ölümü iger olasız girçekler. **040a** ① (3/169) Daħı şanma anları kim depelendiler Tañrı yolında ölüler belki dirilerdür Çalab'ları katında rüzī virinürler. ② (3/170) Sevinicilerken aña kim virdi anlara Tañrı eyliginden daħı şād olurlarken anlara kim irmediler anlara ③ ardından kim qorķu yoķdur anlaruñ [ü]zere ne daħı anlara qayıralar. (3/171) Şād olurlarken bir ni'mete Tañrı'dan daħı eylük ④ daħı bayıķ Tañrı zāyi' eylemez. (3/172) Mü'minler müzdin anlar kim cevāb virdiler Tañrı'ya daħı peygamberine andan sonra kim irdi anlara ⑤ zaħım urmaķ anlaruñ kim eylik eylediler anlardan şaķındılar müzddür ulu. (3/173) Anlar kim eytdi anlara ādemiler bayıķ ādemiler ⑥ dirildiler sizüñçün pes qorķuñ anlardan pes arturdi anlara ol söz ĩmānı daħı eytdiler tapdur bize Tañrı daħı ne eyü iş süricidür. (3/174) Pes döndiler ⑦ ni'metile Tañrı'dan daķı eylügile yoķanmadı anlara yavuzlık daķı uydılar hoşnūdlıǵına Tañrı'nun daķı Tañrı eylük issidür ulu. ⑧ (3/175) Bayıķ şol Şeytān'dur qorķıdur dostlarıyıla pes qorķmañ anlardan daķı qorķuñ benden iger olursañuz mü'minler. ⑨ (3/176) Daħı qayǵulu eylemesün sizi anlar kim iverler küfirde bayıķ anlar hergiz ziyān degirmeyeler Tañrı'ya nesne diler Tañrı kim kılmaya anlaruñ için **040b** ① ulu āhiretde daķı anlaruñdur 'azāb ulu. (3/177) Bayıķ anlar kim şatun aldılar kāfırlıǵı ĩmānıla hergiz ziyān degirmeyeler Tañrı'ya nesne ② daķı anlaruñdur 'azāb aǵrıdıcı. (3/178) Daķı şanmasun anlar kim kāfir oldılar bayıķ ol kim mühlet virür anlara yigrekdür kendözlerine bayıķ mühlet virür anlara tā ③ arturalar yazuǵı daķı anlaruñdur 'azāb hor eyleyici. (3/179) Olmadı Tañrı k[o]ya¹² mü'minlere anuñ üzere kim siz anuñ üzeresiz tā ayırtlaya ④ arusuzı arudan daķı olmadı Tañrı gözlı eyleyesiz ğayb üzere velikin Tañrı üyürür peygamberlerinden ⑤ anı kim diler pes ĩmān

¹² Eserde "kıya" olarak yazılmış.

götürün Tañrı'ya dağı peygāberlerine dağı iger ĩmān getüresiz dağı şaķınasız sizünüdür müzd ulu. (3/180) Dağı şanmasun ⑥ anlar kim baķıllık eylerler aña kim virdi anlara Tañrı eylüğinden ya'nī māl ol yegrekdür anlara belki ol yavuzıraķdur anlara boğmaķ eylenileler ⑦ anı kim baķıllık eyledilerdi anuñla kıyāmet günü dağı Tañrı'nuñdur mīrāsı göklerinüñ dağı yirün dağı Tañrı anı kim işlersiz bilicidür. (3/181) Bayıķ ⑧ eşiddi Tañrı sözün anların kim eytdiler bayıķ Tañrı dağı biz baylaruz yazavuz anı kim eytdiler dağı depeledüklerin ⑨ peygāberleri haķsuz dağı eydürüz řaduñ 'azābını oduñ. (3/182) Şol andan ötürüdür kim ilerü dutdı ellerünüzü dağı bayıķ Tañrı **041a** ① degül zulüm eyleyici kıllarına. (3/183) Anlar kim eytdiler bayıķ Tañrı ışmarladı bize kim inanmayavuz hīç peygābere tā getüre bize ② kırbān kim yir anı od eyt bayıķ geldi size peygāberler benden ilerü hüccetlerle dağı anuñla kim eytdünüz ③ pes neyçün depeledünüz anları iger olasız girçekler. (3/184) Pes iger yalan dutarlarısı seni bayıķ yalan dutunıldı peygāberler senden ④ ilerü getürdiler hüccetler dağı kitāblar dağı kitāb aydın eyleyici. (3/185) Her nefis şadıcıdur ölümi dağı tamām ⑤ virinilesiz müzdlerinüzü kıyāmet günü pes her kim ıraķ olına otdan dağı givirinile uçmaķa bayıķ zafer buldı dağı ⑥ degül dirlik yaķın illā gönenmegi aldamaķ. (3/186) Bayıķ şınanasız māllarınuz içinde dağı nefslerinüz içinde dağı eşidesiz ⑦ anlardan kim virinildiler kitābı sizden ilerüden dağı anlardan kim müşrik oldılar incinesi nesne çok dağı iger ⑧ şabır eyleyesiz dağı şaķınasız bayıķ şol işlerinüñ gönül bağlanmışlarındanur. (3/187) Dağı ol vaķt kim dutdı Tañrı anların 'ahdını kim kitāb virinildiler ⑨ bellü eyleyeler anı ādemīlere dağı gizlemeyeler anı pes bıraķdılar anı arķaları üzerinde dağı şatun aldılar anuñıla az bahā **041b** ① pes ne yavuzdur yirdür ol kim şatun alurlar. (3/188) Şanmasun anlar kim sevinürler anuñla kim işlediler dağı severler a[nı] kim öginileler ② anuñıla kim işlemediler pes şanmasun anlar kırtulacaķ yirde 'azābdan dağı anlarınur 'azāb ağrıdıcı. (3/189) Dağı Tañrı'nuñdur pādiřāhlığı ③ göklerinüñ dağı yirün dağı Tañrı her nesne üzere güci yiterdür. (3/190) Bayıķ yaratmaķ içinde gökleri dağı yiri ④ dağı gitmeginde gelmeginde gicenün dağı gündüzün niřānlardur islerine 'aķılların. (3/191) Anlar kim aņarlar Tañrı'yı örü dururken ⑤ dağı otururken dağı yanları üzereyiken dağı endīşe eylerler yaratmağında göklerinüñ dağı yirün iy Çalab'umuz ya'nī eydürler yaratmadun ⑥ işbunı fāyidesüz arulığın senün pes şaķla bizi 'azābından oduñ. (3/192) İy Çalab'umuz bayıķ sen her kime kim givirürsin oda bayıķ rüsvāy eylediler anı ⑦ dağı yokdur řālimlerinüñ hīç arķa viricileri. (3/193) İy Çalab'umuz bayıķ biz eşitdük kığırdıcı kığırur ĩmānı kim ĩmān getürün Çalab'unuza ⑧ pes ĩmān getürdük iy Çalab'umuz yarlağa bizi yazuķlarımızı dağı 'afv eylegil bizden yavuz işlerümüzü dağı alđıl cānumuzı eyü işlülerle. (3/194) İy Çalab'umuz dağı virgil bize ⑨ anı kim va'de eyledün bize peygāberlerin üzere dağı rüsvāy eyleme bizi kıyāmet günü bayıķ sen hilāf eylemezsin va'deyi. (3/195) Pes uy virdi anlara **042a** ① anların Çalab'ısı bayıķ ben zāyi'

eylemezsin ‘amelin işleyicinin sizden irkek ya dışı birinceünüz birinceden pes anlar kim ② gıtdiler yirlerinden dağı çıkarılmıdılar illerinden dağı incidildiler yolumda dağı kıtāl eylediler dağı depelendiler ‘afv eyleyem anlardan ③ yavuz işlerin dağı givürem anları uçmağlara kim ağıar altından ırmağlar ‘ivağ virmek Tağrı kıatından dağı ④ Tağrı kıatındadır görklüsi sevābuğ. (3/196) Aldamasun seni dönmeği anlarığ kim kâfir oldılar illerde. (3/197) Gönenmekdür az andan ⑤ turağı yiri Tamu’dur dağı ne yavuz döşekdür ol. (3/198) Velikin anlar kim şağındılar Çalab’ılarından anlarığdur uçmağlar ağıar altlarından ⑥ ırmağlar ebed kıalıcılarken anlarığ içinde konuğa yarağlanmış Tağrı kıatından dağı ne kim Tağrı kıatındadır yigrekdür eyü işlülere. (3/199) Dağı bayığ birincesi ehlinden ⑦ kıtabuğ oldur kim imān getürdiler Tağrı’ya dağı aña kim indürinildi sizüğ yaña dağı aña kim indürinildi anlardan yaña alçağlık eyleyicilerken Tağrı’ya şatun almazlar ⑧ āyetleriyle Tağrı’nuğ bahā az şunlar anlarığdur müzd anlarığ Çalab’ıları kıatında anlarığ bayığ Tağrı tiz hisābludur. (3/200) İy anlar kim ⑨ anlar kim imān getürdiler kıatlanuğ dağı kıatlanmağda ğālib ol[ı]uğ dağı sınırda tıruğ dağı şağınuğ Tağrı’dan anuğ için kim kıurtılasız.

042b ① Süretü’n-Nisā

② (4/1) iy ādemiler şağınuğ Çalab’uğuzdan ol kim yaratdı sizi bir nefsdan ya ‘nī Ādem’i ‘aleyhi’s-selām dağı yaratdı andan ‘avratını ③ dağı tağıtdı ol ikiden erenler çok dağı ‘avratlar şağınuğ Tağrı’dan ol kim dileşürsüz anuğıla dağı hışımları bayığ Tağrı ④ oldu üzeriñüze şağlayıcı. (4/2) Dağı virüğ yetimlere mälların dağı degşürmeğ arusuzı aruya dağı yimeğ ⑤ mälların mällarıñuzla bayığ ol oldu yazuğ ulu. (4/3) Dağı iger kıorğasız kim ‘adil eylemeyesiz yetimlere çiftlenüğ ⑥ anı kim helāl oldu size ‘avratlardan ikin ikin dağı üçin üçin dağı dördün dördün pes iger kıorğasız kim eylemeyesiz bir ya ol kim ⑦ mālİK oldu şağ ellerüñüz şol ya ‘nī ya kıaravaş yağınırağdur kim zülüm eylemeyesiz. (4/4) Dağı virüğ ‘avratlara kabinlerin bahşış pes iger hoş olalar ⑧ size nesneden ol kebinden nefsinin yaña yeğ anı sıñıcıyiken miñıcıyiken. (4/5) Dağı virmeğ beynüsüzlere mällarıñuzı ol kim kııldı ⑨ Tağrı size tırmağ dağı rüzī virüğ anuğ içinde dağı tonaduğ anları dağı eydüğ anlara söz eyü. (4/6) Dağı şınağ yetimleri tā 043a ① kıaçan kim ireler çiftlenmeğe pes iger göresiz anlardan toğrı yol dutmağ virüğ anlara mällarını dağı yimeğ anı iy vaşiler ② güzāfdan ötürü dağı öñürtmekden ötürü kim ululalar dağı her kim ola bay şağınsun dağı her kim ola yoğsul yisün şerī’atda ③ pes kıaçan kim viresiz anlara mällarını tanuğ dutuğ anlarığ üzere dağı yiter Tağrı hisāb eyleyici. (4/7) Erenlerüñdür ülü ④ andan kim kıodı ata aña dağı yağınırağ hışımlar dağı ‘avratlarığdur ülü andan kim kıodı ata aña dağı yağınırağ hışımlar ⑤ andan kim az oldu andan ya çok oldu ülü farīza olınmış. (4/8)

Dağı kaçan kim hâzır ola üleşmek hışımlık isleri dağı yetimler dağı ⑥ miskınler ruzı virün anlara andan ya 'nı akça altun üleşdürün ya 'nı kul karavaş yir üleşdürün dağı eyidün anlara söz eyü. (4/9) Dağı korksun anlar kim iger koyalardı anları ⑦ ardından döl ya 'nı oğul kız za'ıfler ya 'nı uşaklar korkalardı anları üzere pes şakınsınlar Tağrı'dan dağı eytsünler söz toğrusun. (4/10) Bayık anlar kim ⑧ yirler mällarını yetimlerün haksuz bayık yirler qarınları içinde od dağı göyneler Tamu odına. (4/11) İşmarlar size ⑨ Tağrı oğlanları hakkında irkekdür iki dişi ülüsi gibi pes iger olalar 'avratlar ikiden yukaru anlarıdır iki ülüsi **043b** ① anı kim kodı iger olsa bir anıdır yaru dağı atasını anasını her birisinin ol ikiden altıda birdür andan kim kodı ② iger ola anı oğı kıızı pes eger olmaya anı oğı kıızı dağı mırāsın ala anı atası anası anı anasını üçde birdür pes iger olsa anı kardeşler ③ anınıdır altıda bir sonra vaşiyetden vaşiyet eylenele ol ya borçdan ataları dağı er oğlanları bilmezsis kankısı anları ④ yakınırağdur size aşsı eylemekdin yaña farıza Tağrı'dandır bayık Tağrı oldı bilici dürüst işlü. (4/12) Dağı sizündür yarısı anı kim kodı 'avratları ⑤ iger olmazısa anları oğı kıızı pes iger ola anları oğı kıızı sizündür dörtde biri andan kim kodılar sonra vaşiyetten kim vaşiyet eyler ⑥ anı ya borçdan dağı anıdır dörtde biri andan kim kodunuz iger olmaya sizün oğı kıız pes iger ola sizün oğı kıız anıdır sekizde biri ⑦ andan kim kodunuz sonra vaşiyetten vaşiyet eyler anı ya borçdan dağı iger ola bir er mırās alınıla andan ol kim atası olmaya ya 'avrat ⑧ dağı anıdır er kardeş ya kıız kardeş her birinündür ol ikiden altıda bir pes eger olalar eyregirek şundan ya 'nı birden pes anlar ortağlardır ⑨ üçde bir içinde sonra kim vaşiyetten vaşiyet olına ol ya borçdan ziyān eyleyici degülken işmarlamağdur Tağrı'dan dağı Tağrı bilicidir ivici degül. **044a** ① (4/13) Şol hadlarıdır Tağrı'nun dağı her kim boyun vire Tağrı'ya dağı peygāmberine givire anı uçmağlara kim ağar altından ırmağlar ② ebed kalıcılarken anları içinde dağı şol zafer bulmağdur ulu. (4/14) Dağı her kim 'āşī ola Tağrı'ya dağı peygāmberine dağı gice hadlarından givire anı ③ oda ebed kalıcılarken anı içinde dağı anıdır 'azāb hor eyleyici. (4/15) Dağı anlar kim işlerler zışt işi ya 'nı zinā 'avratlarızdan tanuğ dutuğ ④ anları üzere dört sizden pes ger tanuğlık vireler yıguğ anları evler içinde tā cānların ala ölüm ⑤ ya kıla Tağrı anlara yol. (4/16) Dağı ol iki ya 'nı er 'avrat işleyeler anı sizden incidün ol iki pes iger tevbe eyleyeler dağı eyü işleyeler pes ⑥ dönderün ol ikiden bayık Tağrı oldı tevbe kılıcı rahmet kılıcı. (4/17) Tevbe yokdur Tağrı üzere illā anları kim işlerler yavuz işi bilmezligile ⑦ andan tevbe kılurlar yakından pes şunlar tevbe vire Tağrı anlara dağı oldı Tağrı bilici dürüst işlü. (4/18) Dağı yokdur ⑧ tevbe anları kim işlerler yavuz işler tā kaçan hâzır oldı birisine anları ölüm eytdi bayık ben tevbe eyledüm şimdi ne dağı ⑨ anları kim ölümler anlar kâfirlerken şunlar yarağladuğ anlara 'azāb ağrıdı. (4/19) Ey anlar kim imān getürdiler helāl olmaz size **044b** ① kim mırās alası 'avratları

gücile daḥı yavuz dirilmeḡ anlaruḡla tā iltesiz birincesin anuḡ kim virdüñüz anlara illā kim getüreler zışt iş ② bellü eyleyici dirilüñ anlaruḡla eylügile pes eger düřhār görürseñüz anları ola kim kim düřhār göresiz nesneyi daḥı kıla Taḡrı ③ anuḡ içinde ḡayır çoḡ. (4/20) Daḡı eger dileyesiz degşürmegin ‘avratuḡ yirine bir ‘avratuḡ ol ḡālda kim virdüñüz birisine anlaruḡ çoḡ māl ④ andan almaḡ nesne alur mısız anı zūlmile daḡı yazuḡıla bellü. (4/21) Daḡı nite alasız anı ol ḡālda kim bayıḡ irdi birinceñüz ⑤ birinceñüze daḡı dutdılar ol ‘avratlar sizden ‘ahd ḡatı. (4/22) Daḡı çiftlenmeḡ anı kim çiftlendi atalarıñuz ‘avratlardan illā ol kim ⑥ geçdi bayıḡ ol oldu zışt iş daḡı düşmen dutmaḡ daḡı ne yavuzdur yoldın yaḡa. (4/23) Ḥarām olındı size analarıñuz daḡı kızlarıñuz daḡı kız ḡarındařlarıñuz ⑦ daḡı atañuz kız ḡarındařları daḡı anañuz kız ḡarındařları daḡı kızları er ḡarındařuḡ daḡı kızları kız ḡarındařuḡ daḡı analarıñuz anlar kim emzürdiler sizi daḡı kız ḡarındařlarıñuz ⑧ süd emzürmekden daḡı anası ‘avratlarıñuz daḡı ügey kızlarıñuz anlar kim kıylarunuzdadur ‘avratlarıñuzdan anlar kim duḡül eyledüñüz anlara ⑨ pes eger olmayasız duḡül eyledüñüz anlara yazuḡ yoḡdur sizüñ üzere daḡı ‘avratları oḡlanlarıñuzun anlar kim billeriñüzdendür daḡı kim cem‘ eyleyesiz **045a** ① cem‘ eyleyesiz ortasında iki kız ḡarındařuḡ illā ol kim geçdi ya‘nī ‘afv eyledi bayıḡ Taḡrı oldu yarlaḡayıcı raḡmet ḡılıcı. (4/24) Daḡı erlü ‘avratlar ‘avratlardan ② illā ol kim mālīk oldu řaḡ ellerüñüz ya‘nī ḡarām olundı illā ol kim mālīk řaḡ ellerüñüz yazmaḡı Taḡrı’nuḡ üzeriñüze daḡı ḡ[el]āl eyledi size şundan ayruḡın ③ size kim isteyesiz mālīlarıñuzla řaḡlayıcılariken ziyān eyleyiciler degülken pes ol kim gönendüñüz anuḡla anlardan ④ virüñ anlara yanıldarın farīza iken daḡı yoḡdur yazuḡ üzeriñüze anuḡ içinde kim ḡořnüzlařduñuz anuḡıla farīzadan şonra *ya‘nī bayıḡ yazuḡ yoḡdur kim ‘avrat degül kābīnin ḡoya kābin farīz olduḡundan şonra* ⑤ bayıḡ Taḡrı oldu bilici dürüst iřlü. (4/25) Daḡı her kim güci yitmeye sizden baylıḡa kim nikāḡ eyleye řaḡlanmıřları ya‘nī āzādlar ⑥ müslimānları andan kim mālīk oldu elleriñüz ḡaravařlarıñuzdan müslimānlar daḡı Taḡrı bilicidür ĩmānuḡuzı birinceñüz ⑦ birincendendür pes nikāḡ eyleñ anları destūryıla anlaruḡ ḡavminüñ daḡı virüñ anlara ecirlerin eylügile řaḡlanmıřlarken ziyān eyleyiciler degülken ⑧ daḡı dutıcılar degülken dostlar pes ḡaçan kim erlü olınalar iger getüreler zışt iş ya‘nī zinā anlaruḡ üzeredür yarusı anuḡ kim āzādlar üzeredür ⑨ ‘azābdan řol anuḡdur kim ḡorḡdı yazuḡdan ya‘nī zinādan sizlerden daḡı kim ḡatlanasız yigrekdür size daḡı Taḡrı yarlaḡayıcıdur raḡmet ḡılıcıdur **045b** ① (4/26) Diler Taḡrı tā bellü eyleye size daḡı toḡrı yol gösterür size yolların anlaruḡ kim sizden ilerü daḡı tevbe vire size daḡı Taḡrı ② bilicidür dürüst iřlü. (4/27) Daḡı Taḡrı diler kim tevbe vire size daḡı diler anlar kim uyarlar ārzūlara kim ③ egilesiz egilmek ulu. (4/28) Diler Taḡrı kim yeyni eyleye sizden daḡı yaradıldı ādemī za‘īf ya‘nī şabır eylemez ārzūlardan. (4/29) İy anlar kim ④ ĩmān getürdiler yimeḡ mālīlarıñuzı araḡuzda bātıllıla ya‘nī ḡarāmıla illā kim ola bāzīrgānlik ḡořnüdlıḡıla sizden ⑤ daḡı depelemeḡ

kendü nefsleriñüzi bayık Tañrı oldı size rahmet kılıcı. (4/30) Dañı her kim işleye şını haddan geçmek için dañı zulum iken sonra ⑥ göyündürevüz anı oda dañı oldı şol Tañrı'ya geñez. (4/31) İger şaķınasız ulularından anuñ kim yıǵlınursız andan 'afv eyleyevüz ⑦ sizden yavuz işleriñüzi givirevüz sizi givirecek yire ya'nı uçmaķa görklü. (4/32) Daķı arzü eylemeñ anı kim artuķ eyledi Tañrı anuñıla birinceñüzi ⑧ birince üzere erenlerüñdür ülü andan kim işlediler dañı 'avratlaruñdur ülü andan kim işlediler dañı dileñ Tañrı'ya ⑨ eylüğinden bayık Tañrı oldı her nesneyi bilici. (4/33) Dañı her birinüñ kıldıuķ mırās alıcılar andan kim kodı ata aña **046a** ① dañı yaķın hışımlar dañı anlar kim 'ahd bağladı elleriñüz virüñ anlara ülüsini anlaruñ bayık Tañrı oldı her nesne ② üzere ŧanuķ. (4/34) Ya hāzır erenler key durucılardur 'avratlar üzere andan ötürü kim artuķ eyledi Tañrı birincesini anlaruñ birince üzere daķı andan ötürü kim ③ nafaķa eylediler mällarından pes eyü işlü 'avratlar muṭı'lerdür ya'nı erlerine şaķlayıcılardur gizlüyi andan ötürü kim şaķladı Tañrı dañı anlar kim ④ korķarsız boyun virmeginden anlaruñ pes ögütleñ anları daķı ayrılūñ anlardan yatacaķ yirlerden dañı uruñ anları pes iger boyun vireler size ⑤ istemeñ anlaruñ üzere yol ya'nı dögmek bayık Tañrı oldı yüce ulu. (4/35) Dañı iger korķasız ŧartıřmađdan arasında ol ikinüñ viribiñ ⑥ miyāncı ya hūkm eyleyici er kavminden daķı bir miyāncı 'avrat kavminden eger dilese ol iki oñartmaķ yaķıřdura Tañrı ol iki arasında bayık ⑦ Tañrı oldı bilici haberlü. (4/36) Dañı ŧapuñ Tañrı'ya dañı ortak eylemeñ aña nesneyi dañı ataya anaya eylük eylemek dañı ⑧ hışımlıķ issine dañı yetimlere dañı miskinlere dañı koñşıya hışımlıķ issine ya'nı eylük eyleñ dañı koñşıya ırak ya'nı hışım degül dañı yoldaşa ⑨ yanında dañı yol erine dañı aña kim mālīk oldı elleriñüz bayık Tañrı sevmez anı kim oldı gökceklenici tekebbür eyleyici. (4/37) Anlar kim **046b** ① baħıllıķ eylerler dañı buyururlar ādemlere baħıllıģı daķı gizlerler anı kim virdi anlara Tañrı eylüğinden dañı yarađladıuķ ② kāfirler için 'azābı ħor eyleyici. (4/38) Dañı anlar kim nafaķa eylerler mällarını görmeģiçün ādemilerüñ dañı inanmazlar Tañrı'ya ne dañı ③ ŧoñrađı güne dañı her kim ola Şeyṭān aña eř ne yavuzdur eşdin yaña. (4/39) Dañı ne nesnedür anlaruñ üzere iger imān getürelerdi Tañrı'ya ④ dañı ŧoñrađı güne dañı nafaķa virelerdi andan kim rüzī virdi Tañrı dañı oldı Tañrı anları bilici. (4/40) Bayık Tañrı zulum eylemez ağırı ⑤ zerrenüñ dañı iger ola eylük artura anı dañı vire ŧatından müzd ulu. (4/41) Pes nite ola kaķan kim getürevüz ⑥ her bir ümmetden ŧanuķ ya'nı peygāmbirini dañı getürevüz size anlaruñ üzere ŧanuķ. (4/42) Ol gün seve anlar kim kāfir oldılar daķı 'āřī oldılar ⑦ peygāmbere kim berāber olına anlaruñla yir gizlemeyeler Tañrı'dan sözi. (4/43) İy anlar kim imān getürdiler yaķın olmañ namāza ⑧ siz esrükleriken tā bilesiz anı kim eydürsiz ne dañı cünüblerken giçeriken yol tā yunasız dañı iger olasız ⑨ şayrular ya sefer üzerinde ya gele birinüz sizden ařaķ yirden ya'nı řu döküp ya yaķınlıķ eylesiz 'avratlara pes bulmayasız řu kařd eyleñ **047a** ① toprağa aru pes sürüñ

yüzleriñüze daħı elleriñüze bayıķ Tañrı oldı ‘afv eyleyici yarlağayıcı. ② (4/44) Görmedüñ mi anlai kim virinildiler ülü naşīb kitābı[n]dan şatun alurlar azğunlığı daħı dilerler ③ kim azasız yolu. (4/45) Daħı Tañrı bilürirekdür düşmenleriñüzi daħı yitdi Tañrı dost daħı yitdi Tañrı arķa virici. ④ (4/46) Anlardan kim cuhūd oldılar döndürürler sözi yirlerinden daħı eydürler eşitdük daħı ‘aşı oldı ⑤ daħı işit degülken eşitdürülmiş daħı kulaķ dut bize egmek için dillerini daħı barmaķ urmaķ için dīn içinde daħı eger anlar eytdiler işitdük ⑥ daħı boyun virdük daķı işit daķı göz dut bize oldı yegrek anlara daķı maşlahatlurak velīkin ırak eyledi Tañrı küfrinden ötürü anlaruñ ⑦ pes inanmazlar illā az. (4/47) İy anlar kim virinildiler kitāb ĩmān getürüñ aña kim indürdük girçek dutucıyiken anı kim ⑧ sizüñledür andan ilerü kim yuyavuz yüzleri pes döndürevüz anları arķaları üzere ya ırak eyleyevüz anları nitekim ırak eyledük ⑨ islerini şenbe günün daķı oldı işi Tañrı’nuñ işlenmiş. (4/48) Bayıķ Tañrı yarlığamaya kim ortak olına ol daħı yarlığaya **047b** ① anı kim ayrruķdur şundan aña kim diler daħı her kim ortak eyleye Tañrı’ya bayıķ yalan bağladı yazuğı ulu. (4/49) Görmedüñ mi anlar kim ② arıdurlar kendözlerini belki Tañrı arıdur anı kim diler daħı zulum olunmayalar fitil ķadarı. (4/50) Baķ nite yalan bağlarlar ③ Tañrı üzere yalanı daħı dapdur ol yazuķ bellü. (4/51) Bilmedüñ mi anlar kim virinildiler ülü ya ‘nī naşīb kitābdan inanurlar ④ puta ya cāzūya daħı Şeytān’a ya put ķulluķcısına daħı eydürler anlara kim kāfir oldılar şunlar toğrı yol dutııcıdur anlardan ĩmān getürdiler yoldın yaña ⑤ şunlar ya ‘nī Ebū Süfyān yāranları anlardur kim ırak eyledi anları Tañrı. (4/52) Daħı her kim kim la‘net eyleye Tañrı hergiz bulmayasın aña arķa virici. (4/53) Belki anlaruñ mıdur ülü pādişāhlıķdan ⑥ pes andan virmeyeler ādemīlere ĥurmā çekirdegi içindeki çuķurcuķ. (4/54) Belki ĥased eylerler mi ādemīler anuñ üzere kim virdi anlara Tañrı ⑦ eylüğinden pes bayıķ virdük ķavmine İbrāhīm’üñ kitābı daħı ĥikmeti ya ‘nī peygāمبرlık daħı islām dīni daķı virdük anlara pādişāhlık ulu. (4/55) Pes birincesi anlaruñ ⑧ oldur kim ĩmān getürdiler aña daķı birincesi anlaruñ oldur kim yüz döndürdi andan daķı dap oldı Tāmu yandırınılmış. (4/56) Bayıķ anlar kim kāfir oldılar āyetlerimüze şonra ⑨ göyündürevüz anları otda niçe kim bişe derileri anlaruñ degşürevüz anlara deriler andan [ay]ruķ tā tādalar ‘azābı **048a** ① bayıķ Tañrı oldı beñdeşsüz dürüst işlü. (4/57) Daħı anlar kim ĩmān getürdiler daħı işlediler eyü işler givirevüz anları uçmaķlara ② aķar altından ırmaķlar ebed ķalıcılarken anuñ içinde hemīşe anlaruñdur anuñ içinde ‘avratlar key arınmışlar daķı givirevüz anları ③ gölgeye ırılmaz gölgeye. (4/58) Bayıķ Tañrı buyurur size kim viresiz emānetleri ehline ya ‘nī islerine daķı kaçan ĥükm eyleyesiz arasında ④ ādemīlerüñ ĥükm eyleyesiz ‘adlıla bayıķ Tañrı ne eyü nesne öğütler sizi anuñıla bayıķ Tañrı oldı işidici görücü. (4/59) İy ⑤ anlar kim ĩmān getürdiler boyun virüñ Tañrı’ya daķı boyun virüñ peygāmbere daķı iş islerine işüñ sizden pes iger çekişesiz ⑥ nesne içinde dönderüñ anı Tañrı’dan yaña daķı peygāmberden yaña iger olasız inanursız Tañrı’ya

daħı Őonrađı gŭne Őol yigrekdŭr ⑦ daħı gŭrklŭrekdŭr dŭnmekdin yaħa ya'nŭ 'ākibet. (4/60) Bilmedŭn mi anları kim Őanurlar bayık anlar ūmān getŭrdiler aħa kim indŭrinildi senden yaħa daħı aħa kim indŭrinildi ⑧ senden ilerŭ dilerler kim buyrık isdeŐŭ varalar Őeytān'dın yaħa ya'nŭ Ka'b bin EŐref'e ol hālda kim bayık buyrıldılar kim kāfir olalar aħa daħı diler dŭv ⑨ kim azdura anları azmaıklık irāk. (4/61) Daħı kaħan eydile anlara gelŭn andın yaħa kim indŭrdi Taħrı daħı peygāberdin yaħa gŭrseħ **048b** ① mŭnāfiħları yŭz dŭndŭrŭrler senden yŭz dŭndŭrmek. (4/62) Pes nitedŭr ol vaħt kim geldi anlara muŐĭbet andan Őtŭrŭ kim ilerŭ dutdı elleri anlaruħ ② andan geldiler saħa and iħerler Taħrı'ya dilemedŭk biz illā eylŭk eylemek daħı yaħıŐık eylemek. (4/63) Őunlar anlardur kim bilŭr Taħrı ③ anı kim gŭnŭlleri iħindedŭr pes yŭz dŭndŭr anlardan daħı Őgitle anları daħı eyt anlara kendŭzlerinde ya'nŭ hālvette sŭz yitŭrŭ. (4/64) Daħı viribimedŭk hŭħ ④ peygāber illā kim boyun virinile destŭryıla Taħrı'nuħ daħı iger bayık anlar ol vaħt kim zulm eylediler kendŭzilerine gelelerdi saħa yarlađamaħ dileyelerdi Taħrı'dan ⑤ daħı yarlıđamaħ dileyedi anlaruħĉŭn peygāber bulalardı Taħrı tevbe virici tevbe kaħŭl eyleyici rahmet kılıcı. (4/65) Pes degŭl Ćalab'uħ haħkı iħŭn mŭ'min olmayalar tā ⑥ hākim eylerler seni anuħ iħinde kim dartıŐık daŐdı arasında anlaruħ andan bulmayalar kendŭzlerinde tarlık andan kim hŭkŭm eyledŭn daħı boyun vireler boyun virmek. ⑦ (4/66) Daħı bayık biz yazmıŐmissavuz anlaruħ ūzere ya'nŭ nitekim Benŭ ūsrā'il'e yazduħ depeleħ kendŭzlerŭnŭzi ya ĉıkuħ illeriuħzden iŐlemeyelerdi anı illā az ⑧ anlardan daħı bayık anlar iŐlerlerdi anı kim Őgŭt virinŭrler anuħıla oldu yigrekdŭr anlara daħı kaħıraħ sābit eylemekdin yaħa ya'nŭ kendŭzleri iħinde. (4/67) Daħı andan vireyidŭk anlara ⑨ kaħumuzdan mŭzd ulu. (4/68) Daħı yol gŭsterdŭk anlara yol toğru. (4/69) Daħı her kim boyun virŭrse Taħrı'ya daħı peygābere pes Őunlar **049a** ① anlaruħıladur eylŭk eyledi Taħrı anlaruħ ūzere peygāberden daħı key girĉeklerden daħı Őehŭdlerden daħı Őālŭhlerden daħı gŭrklŭ oldu ② Őunlar yoldaŐdın yaħa. (4/70) Őol eylŭk Taħrı'dandur daħı dap oldu Taħrı bilici. (4/71) İy anlar kim ūmān getŭrdiler dutuħ Őaħınmađınuħı ③ pes ĉıkuħ bŭlŭkler ya ĉıkuħ bir kezden. (4/72) Daħı bayık birinceuħz oldur kim dŭlenŭr girŭ kaħu pes iger digeriŐe size muŐĭbet ④ eytdi bayık eylŭk eyledi Taħrı benŭm ūzerŭme ol vaħt kim olmadum anlaruħıla hāzır. (4/73) Daħı iger ire size eylŭk Taħrı'dan eyde ⑤ hemān olmadı gibi sizŭn araħuzda daħı anuħ arasında dostluħ iy kāŐkŭ olmıŐmıŐsam anlaruħıla zafer buladum zafer bulmaħ ulu. (4/74) Pes ĉalıŐuħ ⑥ yolında Taħrı'nuħ anlar kim Őatarlar yaħın dirliği āħirete daħı her kim ĉalıŐa yolında Taħrı'nuħ pes depeleħ ⑦ ya yiħe tŭz virevŭz aħa mŭzd ulu. (4/75) Daħı nedŭr sizŭn ĉalıŐmazsız yolında Taħrı'nuħ daħı za'iflerden ⑧ erenlerden daħı 'avratlardan daħı oğlanlardan anlar kim eydŭrler iy Ćalab'umuz ĉıkar bizi iŐbu kŭyden ya'nŭ Mekke'den zulŭm ⑨ eyleyici anuħ kaħmi daħı kıl bizŭm iħŭn kaħuħdan iŐ issi daħı kıl bizŭm iħŭn kaħuħdan arka virici. (4/76) Anlar kim ūmān getŭrdiler **049b** ① ĉalıŐurlar

yolında Tañrı'nun dağı anlar kim kâfir oldılar çalışurlar yolında Şeytân'nun pes depeleşün Şeytân dostlarıyla ② bayık yavuz şanmağı Şeytân'un oldı za'if. (4/77) Bilmedün mi anları kim eydildi anlara yığıñ ellerinüzi dağı tıruruñ namâzı ③ dağı virün zekâtı pes ol vaqt yazıldı anlarun üzere depeleşmek ol vaqt bir bölük anlardan qorqarlar âdemilerden qorqusı gibi ④ Tañrı'nun ya qatırağ qorqudın yaña dağı eytdiler iy Çalab'umuz neyçün yazduñ üzerümüzü kıtâl neyçün girü birağmaduñ bizi bir müddete degin az ⑤ eyt gönenmegi dünyânun azdur dağı âhîret yegrekdür aña kim şakındı dağı zulm olunmayalar ħurmâ çekirdegi çuqurcuğundağı çuqur qadarınca. (4/78) Qanda kim olasız ire size ya bula ⑥ ölüm dağı iger olduñuzısa burçlar içinde kirecile yapılmış dağı iger ire anlara eylük eydürler işbu qatındandur Tañrı'nun dağı iger ⑦ ire anlara yavuz iş eydürler işbu qatundandur senün eyt dükeli qatındandur Tañrı'nun pes nedür işbu qavmün yakın ⑧ olmazlarken aqlayalar sözi. (4/79) Her ne kim ire saña eylükden Tañrı'dandur dağı her ne kim ire saña yavuz iş nefşündendür ⑨ dağı viribidük seni âdemilere peygâmbere dağı dap oldı Tañrı tanuğ. (4/80) Her kim boyun vire peygâmbere bayık boyun virdi **050a** ① Tañrı'ya dağı her kim yüz döndüre viribimedük seni anlarun üzere şaklayıcı. (4/81) Dağı eydürler ya'nî münâfıqlar tã'atdur pes qaçan çıqdılar ② qatundandur düzer düzgün düze bir bölük anlardan andan ayruğ kim eydürler dağı Tañrı yazar anı kim düzgün düze pes yüz dönder anlardan ③ dağı tevekkül eyle Tañrı'ya dağı dapdur Tañrı iş sürücü. (4/82) Pes endîşe eylemez mi Qur'an'ı dağı iger oladı Tañrı'dan ayruğ ④ qatından bulalaradı anuñ içinde muhâlefet çoğ. (4/83) Dağı qaçan geldi anlara ya'nî haber bir iş emînlîkden ya qorqudan ⑤ yaydılar anı dağı iger dönderselerdi anı peygâmberdin yaña dağı islerindin yaña işün rây ehli anlardan bildi anı anlar kim çıkarurlar ya'nî birincesi birincesine benzemeyedi ⑥ anı anlardan dağı iger degülmisseniz fazıl Tañrı'nun üzerinüze dağı rahmeti ya'nî Qur'an uyarduñuz Şeytân'a illâ az. (4/84) Pes çalış ⑦ yolında Tañrı'nun buyrınılmayasın qatı iş illâ kendözünge dağı kındır mü'minleri ola kim Tañrı kim yığa qatı çalışını anlarun kim ⑧ kâfir oldılar dağı Tañrı qatırağdur qatı 'azâbdın yaña dağı qatırağdur 'azâb eylemekdin yaña. (4/85) Dağı her kim şefâ'at eyleye şefâ'at eylemek eyü ola anuñ çoğ ülü ⑨ andan dağı her kim şefâ'at eyleye şefâ'at eylemek yavuz ola anuñ ülü andan dağı oldı Tañrı her nesne üzere güci yiter şakla[yı]cı. **050b** ① (4/86) Dağı qaçan selâmlanasız selâm virmegile selâm virün görklüregile andan ya dönderün anı bayık Tañrı oldı her nesne üzere hisâb eyleyici. ② (4/87) Tañrı yoğdur Tañrı illâ ol dire sizi günindin yaña kıyâmetün yoğdur gümân anuñ içinde dağı kindür gerçegirek Tañrı'dan ③ sözdin yaña. (4/88) Pes nedür sizün münâfıqlarda iki bölükiken dağı Tañrı döndürdi anları ya'nî kâfirleri andan ötürü kim qazandılar diler misiz kim toğrı yol gösteresiz ④ aña kim azdurdı Tañrı dağı aña kim azdura Tañrı hergiz bulmayasız anuñçün yol. (4/89) Dağı sevdiler kim kâfir olasız nitekim kâfir oldılar pes olasız ⑤ berâber pes dutmağ

anlardan dostlar tā evlerinden illerinden ayrılalar ya'nī girçekleyin Tañrı yolında pes iger yüz döndüreler dutuñ anları dañı depeleñ ⑥ anları anda kim bulduñuz anları da dutmañ anlardan dost ne dañı arka virici. (4/90) İllā anlar kim ulaşurlar bir ⑦ kavme kim sizün arañuzda dañı anlaruñ arasında 'ahd kavlı var ya geldiler size tar olmışiken gögüzleri kim çalışalar sizünle ya çalışalar ⑧ kavmiyle anlaruñ dañı iger dilededi Tañrı üstün ellü eyleyedi anları üzerünüze pes çalışalardı sizünle pes iger bir yaña olalar sizden pes çalışmayalar ⑨ sizünle dañı birağalar sizdin yaña boyun virmegi kılmadı Tañrı size anlaruñ üzere yol. (4/91) Bulasız **051a** ① ayrukları dilerler kim imin eyleyeler sizi dañı imin eyleyeler kavümlerini her nice kim döndürünileler fitnedin yaña ya'nī kāfırlığa koyu birağınılalar anuñ içine ② pes iger bir yaña olmayalar sizden dañı birağmayalar sizdin yaña boyun virmek dañı yığmayalar ellerin pes dutuñ anları *dañı depeleñ anları* andan kim bulduñuz anları ③ dañı şunları kılduñ sizünçün anlaruñıla hüccet ya'nī depelemek bellü. (4/92) Dañı olmadı hīç mü'minüñ kim depeleye bir mü'mini ④ illā yañılup dañı her kim depeledi bir mü'mini yañılup āzād eylemekdür mülk olunmış ādemī mü'min dañı kan bahā ışmarlanmış ⑤ kavümüne illā kim şadağa eyleyeler pes iger ola bir kavmden kim düşmendür sizün dañı ol mü'min iken āzād eylemekdür mülk olunmış ādemī ⑥ mü'min dañı iger ola bir kavümden kim arañuzda dañı aralarında 'ahd kavlı var hūn bahādur ışmarlanmış kavmine dañı āzād eylemekdür ⑦ mülk olunmış ādemī *mü'min* pes her kim bulmaya orucdur iki ay biribiri ardınca ulaşıcılar tevbe eylemek için Tañrı'dan ya'nī ol tevbe Tañrı'nuñdur dañı oldu Tañrı bilici ⑧ dürüst işlü. (4/93) Dañı her kim depeleye mü'mini kaşd eyleyiciyiken anuñ cezāsı Tāmu'dur ebed kalıcıyiken anuñ içinde dañı kağıdı Tañrı anuñ üzere *dañı la'net eyledi aña* ⑨ ya'nī helāl görüp dañı yaraqladı aña 'azāb ulu. (4/94) İy anlar kim ĩmān getürdiler kaçan yürüyesiz yolında Tañrı bellü eyleñ dañı eytmeñ **051b** ① aña kim birağıdı sizdin yaña boyun virmek degülsin mü'min dilersiz davarın dirligün yakın katında Tañrı'nuñ ğanīmetler. ② çoğdur ancılayın olduñuz ilerüden pes minnet eyledi Tañrı üzerünüze pes bellü eyleñ bayık Tañrı oldu anı kim işlersiz bilici ③ (4/95) Berāber degül oturıcılar mü'minlerden islerinden eksükligün ayruğ dañı çalış eyleyiciler yolında Tañrı'nuñ ④ mällarıyla dañı nefsleriyle artuğ eyledi Tañrı çalış eyleyicileri mällarıyla *dañı nefsleriyle* oturıcılar üzere yukaru ayak andan dañı dükeline ⑤ va'de virdi Tañrı uçmağ dañı artuğ eyledi Tañrı çalış eyleyicileri oturıcılar üzere müzd ulu. (4/96) Yukaru ayaklar andan ⑥ dañı yarlığamağ dañı rahmet dañı oldu Tañrı yarlağayıcı rahmet kılıcı. (4/97) Bayık anlar kim cānlarını aldı anlaruñ firışteler zūlm eyleyicilerken kendözlerine ⑦ eytdiler ne nesede olduñuz eytdiler olduğ za'if sayılmışlar 'ācizler yirde eytdiler firışteler degül midi yiri Tañrı'nuñ ğiñ ⑧ pes ayrıldıñuz anuñ içinden pes şunlar turağı yiri anlaruñ Tāmu'dur dañı ne yavuzdur dönecek yir. (4/98) İllā za'if sayılmışlar ⑨ erenlerden dañı 'avratlardan dañı oğlanlardan ğici

yitmezler hile eylemege daħı toğrı yol dutmazlar yol y6ninden. (4/99) Pes Şunlar **052a** ① ola kim Taħrı kim ‘afv eyleye anlardan daħı oldu Taħrı ‘afv eyleyici yarlağayıcı. (4/100) Daħı her kim ayrıla yolında Taħrı’nuŶ ② bula yirde varacağ yir çok daħı geŶlik daħı her kim ıĶa evinden ayrılıcıyiken Taħrı’dın yaŶa ③ daħı peyg6mberindin yaŶa andan ire aŶa 6l6m bayıĶ d6Ődi m6zdi anuŶ Taħrı 6zere daħı oldu Taħrı yarlağayıcı ④ raħmet kılıcı. (4/101) Daħı kaĶan y6r6yesiz yirde yoĶdur 6zer6n6ze yazuĶ kim eksefiz nam6zdan ⑤ iger ıorĶasız kim fitneye bırağa sizi anlar kim k6fir oldılar bayıĶ k6firler oldılar size d6Őmen bell6. (4/102) Daħı kaĶan ⑥ olasın anlaruŶ içinde daĶı t6rursan anlaruŶi6n nam6zı t6rsun bir b6l6k anlardan sen6nile daħı dutsunlar sil6hlarını ⑦ pes kaĶan secde eyleyeler olsunlar arduŶuzdan daħı gels6n bir b6l6k ayruĶ kim nam6z kılmadılar pes nam6z kılsunlar sen6nile ⑧ daħı dutsunlar ŐaĶınmađın anlaruŶ daħı sil6hların daĶı sevdi anlar kim k6fir oldılar kim g6fil olasız sil6hlaruŶuzdan daĶı ⑨ ıum6ŐlaruŶuzdan pes kaşd eyerler 6zer6n6ze kaşd eylemek bir kezden daħı yoĶdur yazuĶ 6zeriŶ6ze iger ola sizde **052b** ① incinesi nesne yağmurdan ya olasız Şayrular kim aşağa koyasız sil6hlaruŶuzı daħı dutuŶ ŐaĶınmađuŶuzı bayıĶ Taħrı ② yaraĶladı k6firler i6n ‘az6b Ķor eyleyici. (4/103) Pes kaĶan 6deyesiz nam6zı anuŶ Taħrı’yı 6r6 t6rurken daĶı otururken daĶı ③ otururken daħı yanlaruŶuz 6zere ya ‘n6 kılarken ya nam6zdan ŐoŶra pes kaĶan d6lenesiz ya ‘n6 em6n olasız t6ruduŶ nam6zı ya ‘n6 nam6zı kıl6n bayıĶ nam6z oldu ④ m6‘minler 6zere yazılmış vaktlenmiŐ. (4/104) Daħı s6st olmaŶ istemekde ıavmi iger olursanuz acırsız bayıĶ anlar ⑤ acırlar nitekim acırsız daħı umarsız anı kim Taħrı’dan ummazlar daħı oldu Taħrı bilici d6r6st iŐl6. ⑥ (4/105) BayıĶ biz ind6rd6k sendin yaŶa kit6bı ĶaĶķıla t6 Ķ6k6m eyleyesin arasında 6dem6ler6n anıŶıla kim bild6rdi ŐaŶa Taħrı daħı olma ⑦ Ķıy6net eyleyiciler i6n tartışıcı. (4/106) Daħı yarlađamaĶ dileŶ Taħrı’dan bayıĶ Taħrı oldu yarlağayıcı raħmet kılıcı. (4/107) Daħı tartışma ⑧ anlardan kim Ķıy6net eyerler kend6zlerine bayıĶ Taħrı sevmez anı kim oldu Ķıy6net eyleyici yazuĶlu. (4/108) Gizlen6rler ⑨ 6demlerden daħı gizlenmezler Taħrı’dan daħı ol anlaruŶuludur ol vakt kim d6zerler d6zg6n eyley6 anı kim ĶoŐn6d olmaz Ő6zden **053a** ① daħı oldu Taħrı aŶa kim işlerler ıaplayıcı ya ‘n6 ‘ilmiyle. (4/109) Siz Şunlarsız tartıŐduŶuz anlardan yaĶın dirlik içinde pes kim ② tartışa Taħrı’yıla anlardan ııy6met g6ni ya kim ola anlaruŶ 6zere iş s6r6ci. (4/110) Daħı her kim işleye yazuĶlık ③ ya z6lm eyleye kend6zine andan yarlıđamaĶ isteye Taħrı’dan *bula Taħrı*’yı yarlağayıcı raħmet kılıcı. (4/111) Daħı her kim ıazana yazuĶ pes ıazana anı ④ kend6 nefsi 6zere daħı oldu Taħrı bilici d6r6st iŐl6. (4/112) Daħı her kim işleye yazuĶ yalan and[an] ya yazuĶ ya ‘n6 yazuĶ uđurlamaĶ andan ata ⑤ anuŶıla yazuĶsuzı bayıĶ y6klendi b6ht6nı daħı yazuğı bell6. (4/113) Daħı iger deg6lmisse Taħrı fağlı 6zer6ne daħı raħmeti kaşd eyleyedi ⑥ bir b6l6k anlardan kim azduralardı seni daħı azdurmazlar ill6 kend6zlerini daħı ziy6n deg6rmezler ŐaŶa Ķi nesne ⑦ daħı ind6rdi Taħrı 6zer6ne kit6b ya ‘n6 ıur‘6n’ı daħı

hikmet dağı öğretti sağa anı kim olmaduñ bilürsin dağı oldu eylügen Tañrı'nun ⑧ üzerüñe ulu. (4/114) Hayır yokdur çokda gizlü sözinden anlaruñ illā ol kim buyurdu şadakaya ya eyü işe ⑨ ya düzmege arasında ādemileruñ dağı her kim işleye şunu istemek için hoşnūdlıgını Tañrı'nun sonra virevüz aña müzd ulu. **053b** ① (4/115) Dağı her kim tartışa peygāberle andan sonra kim bellü oldu aña toğrı yol dağı uya ayruğa mü'minler yolundan ② iş virevüz aña anı kim iş dutdı dağı göyündürevüz anı Tamu'da dağı ne yavuzdur Tamu dönecek yir. (4/116) Bayık Tañrı yarlağamaz kim ortak eylenele aña dağı ③ yarlağaya anı kim ayruğdur şundan aña kim diler dağı her kim ortak eyleye Tañrı'ya bayık azdı azmak ırak. (4/117) Tapmazlar ④ andan ayruğa illā dişiler dağı tapmazlar illā Şeytān'a boyun virmeyici. (4/118) Sürdü anı Tañrı dağı eytdi ya'nī İblīs tutam ⑤ kullarūndan ülü endāze olunmuş. (4/119) Dağı azduram anları dağı ārz[ū]landuram anları dağı buyuram anlara keseler kulaqların ⑥ ılkıları dağı buyuram anlara döndüreler Tañrı yaratduğımı ya'nī *helālī harām eyleyeler harāmī helāl eyleyeler* dağı her kim duta Şeytān'ı dost Tañrı'dan ayruğ bayık ⑦ ziyānlu oldu ziyānlu olmak bellü. (4/120) Va'de virür anlara dağı ārzūlandurur anları dağı va'de virmez anlara Şeytān illā aldamağ. (4/121) Şunlar ⑧ turağı yiri anlaruñ Tamu'dur dağı bulmayalar andan dönmek. (4/122) Dağı anlar kim imān getürdiler dağı işlediler eyü işler givürevüz ⑨ anları uçmaqlara akar altından anlaruñ ırmaqlar ebed kalıcılarken anuñ içinde hemīşe va'desi Tañrı'nun hağ iken dağı kimdür girçegirek **054a** ① Tañrı'dan sözdin yaña. (4/123) Degül ārzūlaruñuz ne dağı ārzūları ehl-i kitābuñ her kim işleye yavuzlık cezā virinile aña dağı ② bulmaya aña Tañrı'dan ayruğ dost ne dağı arka virici. (4/124) Dağı her kim işleye eyü işlerden irkekden ya dişide[n] ③ ol mü'min iken şunlar givirünileler uçmağa dağı zulm olunmayalar hürmā çekirdeki içindegi kadar. (4/125) Dağı kimdür görklürek dīndin yaña andan kim ④ işmarladı yüzini Tañrı'ya ol aylük eyleyiciyiken dağı uydı dīnine İbrāhīm'üñ müslimān iken dağı dutdı Tañrı İbrāhīm'i ⑤ dost. (4/126) Dağı Tañrı'nundur ol kim göklerdeür dağı ol kim yirdedür dağı oldu Tañrı her nesneyi kaplayıcı. (4/127) Dağı hükmi bellü eylemek isterler senden ⑥ 'avratlar hağında eyt Tañrı hükmi bellü eyler size anlarda dağı ol kim oğınur üzerüñe Kur'ān içinde yetimlerinde 'avratlaruñ anlar kim ⑦ virmezsiz anlara ne kim yazıldı ya'nī *cāhiliyyet zamānında 'avratlardan uşak oğlanlara mīrās virmez idi* anlara dağı dilemezsiz kim nikāh eyleyesiz anlara dağı za'if şayılmışlardan oğlanlardan ya'nī *çirkinlikden ötürü* ⑧ dağı kim durasız durmak hağında yetimler için 'adlıla dağı her ne kim işleyesiz hayırdan bayık Tañrı oldu anı bilici. (4/128) Dağı iger bir 'avrat korğa ya bile ⑨ erinden barışmağ ya yüz döndürmek yokdur yazuğ ol iki üzere kim barışalar aralarında barışmağ dağı barışmağ yigrekdür **054b** ① dağı hāzır olındı nefsler katı bahīllığa dağı iger aylük eyleyesiz dağı şağınasız bayık Tañrı oldu aña kim işlersiz haberlü. (4/129) Dağı her kim ② gücünüz yitmeye kim 'adil eyleyesiz arasında 'avratlaruñ dağı iger harīş olduñuzsa pes

egilmeñ dükeli egilmek pes koyasız anı aşılınmış gibi dağı ③ iger düzgün eyleyesiz dağı şakımasız bayık Tağrı oldı yarlağayıcı rahmet kılcı. (4/130) Dağı iger ayrılışalar bay eyleye Tağrı dükelini baylığında ④ dağı oldı Tağrı giñ dürüst işlü. (4/131) Dağı Tağrı’nuğdur ne kim göklerdeür dağı ne kim yirdedür dağı bayık ışmarladuğ anlara kim ⑤ virinildiler kitābı sizlerden ilerü dağı size kim şakınuğ Tağrı’dan dağı iger kâfir olasız bayık Tağrı ol kim göklerdeür dağı ol kim ⑥ yirdedür dağı oldı Tağrı bay öğülmüş. (4/132) Dağı Tağrı’nuğdur ol kim göklerdeür dağı ol kim yirdedür dağı tapdur Tağrı iş sürücü. ⑦ (4/133) İger dilerse gidere sizi iy âdemiler dağı getüre ayruklar dağı oldı Tağrı şunuğ üzere güci yiter. (4/134) Her kim oldı ⑧ diler müzdin dünyānuğ Tağrı katındandur müzd dünyānuğ dağı âhıretün dağı oldı Tağrı işidici görıcı. (4/135) İy anlar kim *ya ‘nī bilürekdür hāllarını* ⑨ ĩmān getürdiler oluğ key dururucılar ‘adlı tanuqlarken Tağrı içün dağı iger üzerineyise kendözünüğ ya ata ana üzerine dağı yakın hışımlar üzerine iger ola **055a** ① ola bay ya yoğsul Tağrı yegrekdür ol ikiye pes uyañ nefis dileğine kim meyl eyleyesiz dağı iger döndüresiz ya yüz döndüresiz bayık ② Tağrı oldı aña kim işlersiz haberlü. (4/136) İy anlar kim ĩmān getürdiler ĩmān getürün Tağrı’ya dağı peygāberine dağı kitāba ol kim ③ indürdi resül üzere dağı kitāba ol kim indürdi ilerü dağı her kim kâfir ola Tağrı’ya dağı feriştelere dağı kitāblarına dağı peygāberlerine ④ dağı şonrağı güne bayık azdı azmağ ırağ. (4/137) Bayık anlar kim ĩmān getürdiler andan kâfir oldılar andan ĩmān getürdiler andan kâfir oldılar andan arturdılar ⑤ kâfir olmağı olmadı Tağrı kim yarlığaya anları ne dağı toğrı yol göstere anlara yolında yaña. (4/138) Muştıla münāfıklara bayık anlarındur ‘azāb ağırdıcı. ⑥ (4/139) Anlar kim dutarlar kâfirleri dostlar ayruğ mü‘minlerden dilerler mi katından anlarıñ ‘izzet bayık ⑦ ‘izzet Tağrı’nuğdur dükeli. (4/140) Dağı bayık indürdi üzerünüze kitābda kim kaçan işidesiz āyetlerini Tağrı’nuğ inanılmaz ol dağı yañşulanur ⑧ ol oturmañ¹³ anlarıñıla tā gireler bir söz içine andan ayruğ bayık siz ol vaqt anlarılaysız bayık Tağrı diricidür ⑨ münāfıkları dağı kâfirleri Tamu içine. (4/141) Hep anlar kim *ya ‘nī münāfıklar göz tutarlar size pes iger ola sizün zafer bulmağ Tağrı’dan* **055b** ① eydeler degül midük sizünüle dağı iger ola kâfirlerün ülü eydeler gālib olmaduğ mı üzerünüze dağı *ya ‘nī haber viribidük tā siz şakımasız* ② yığmaduğ mı sizi mü‘minlerden pes Tağrı hükm eyleye arañuzda kıyāmet günü dağı hergiz kılmaya Tağrı kâfirler içün ③ mü‘minler üzere yol. (4/142) Bayık münāfıklar aldarlar Tağrı’yı dağı ol aldayıcısıdur anlarıñ dağı kaçan duralar namāzdın ④ yaña turalar kähellerken göstermek içün âdemilere dağı añağlar Tağrı’yı illā az. (4/143) Varıcı gelici olınmışlar arasında şunuğ ⑤ degül şunlardın yaña ne dağı şunlardın yaña dağı her kimi azdura Tağrı hergiz bulmayasın aña yol. (4/144) İy anlar kim ĩmān getürdiler ⑥

¹³ Eserde “arturman” şeklinde yazılmış

tutmañ kâfirleri dostlar mü‘minlerden ayrık diler misiz kim kılasız Tañrı’nuñ üzeriñüze hücçet ya ‘nî ‘azâb eylemek bellü. ⑦ (4/145) Bayık münâfıklar aşığa ayakdadur aşığarak oddan dañı hergiz bulmayasın anlara arka virici. (4/146) İllâ anlar kim tevbe dañı eyü eylediler ⑧ dañı şıgındılar Tañrı’ya dañı aru eylediler dînlerin Tañrı için şunlar mü‘minlerledür dañı sonra vire Tañrı mü‘minlere ⑨ müzd ulu. (4/147) ‘azâb eyleye Tañrı ‘azâbuñuzdan iger şükür eylesesiz dañı ĩmân getüresiz dañı oldı Tañrı şükür eyleyici bilici. (4/148) Sevmez Tañrı **056a** ① âşikâre eylemek yavuzluğı sözden illâ ol kim güç eylendi dañı oldı Tañrı eşidici bilici. (4/149) İger âşikâre eylesesiz hayrı ya ② gizleyesiz anı ya ‘afv eylesesiz yavuzlıktan bayık Tañrı oldı ‘afv eyleyici güci yiter. (4/150) Bayık anlar kim kâfir oldılar Tañrı’ya dañı ③ peygâmbere dañı dilerler kim ayıralar Tañrı arasında dañı peygâmbere dañı eydürler inanuruz birinceye dañı kâfir oluruz ④ birinceye ya ‘nî *cuhûdlar Mûsâ’ya inanurlar ‘İsâ’ya Muhammed ‘aleyhime’s-selâm inanmazlar* ④ dañı dilerler kim dutalar arasında şunuñ yol. (4/151) Şunlardur kâfirler girçekden dañı yaraqladuk ⑤ kâfirler için ‘azâb hor eyleyici. (4/152) Dañı anlar kim ĩmân getürdiler Tañrı’ya dañı peygâmbere dañı ayırd *eylemediler hiç kimse arasında anlardan ⑥ şunlar sonra virevüz anlara müzdlerin dañı oldı Tañrı yarlağayıcı rahmet kılıcı. (4/153) Şorar saña ehl-i kitâb ⑦ kim indürseñ anaruñ üzere kitâb gökden bayık dilediler Mûsâ’ya ulurağ şundan pes eytdiler göster bize Tañrı’yı ⑧ âşikâre pes dutdı anları bulutdan inen od zulimleründen ötürü andan dutdılar bızağuyı andan sonra kim geldi anlara hücçetler ⑨ pes ‘afv eyledük şundan dañı virdük Mûsâ’ya hücçet bellü. (4/154) Dañı götürdük üstine anaruñ tağı ‘ahdları kavlı için anaruñ dañı eytdük **056b** ① anlara girün kapuya egilmişlerken dañı eytdük anlara haddan geçmeñ şenbe günü dañı dutduk anlardan ‘ahdı kavlı kalıñ. (4/155) Pes ② şıduklarından ötürü ‘ahdlarını dañı inanmaduklarından ötürü âyetlerine Tañrı’nuñ dañı depeledüklerinden ötürü peygâmbere haqsuz dañı didüklerinden ötürü gönlüñüz kaplıdur ③ belki mühür eyledi Tañrı anaruñ üzere kâfirliklerinden ötürü pes inanmazlar illâ az. (4/156) Dañı kâfirliklerinden ötürü dañı eytdüklerinden ötürü Meryem üzere bühtân ya ‘nî zinâ ④ ulu. (4/157) Dañı eytdüklerinden ötürü bayık biz depeledük el sürücüyi ya ‘nî *şayruya elin sürerdi eyü olurdu* ‘İsâ Meryem oğlunu Tañrı peygâmbere dañı depelemediler anı dañı aşmadılar anı velîkin ⑤ beñzer olındı anlara ya ‘nî *eytdiler yüzi ‘İsâ yüzidür gevdede degül ya birincesi eytdi ‘İsâ ölmedi* dañı bayık anlar kim muhâlefet edişdiler anuñ için gümân içinde andan yokdur anaruñ aña hiç bilmek illâ uymağ gümâna dañı ⑥ depelemediler anı gümânsuz. (4/158) Belki götürdi anı Tañrı kendiye dañı oldı Tañrı beñdeşsüz dürüst işlü. (4/159) Dañı yokdur hiç kimse ehlinden kitâbuñ ⑦ illâ ĩmân getüre aña ya ‘nî ‘İsâ’ya ölmeginden ilerü dañı kıyâmet günü ola anaruñ üzere tanuğ. (4/160) Zulümden ötürü anlardan kim cuhûd oldılar ⑧ harâm eyledük anaruñ üzere aruları kim helâl olındıydı anlara dañı yığduklarından ötürü yolından Tañrı’nuñ

çok. (4/161) Dağı alduklarından ötürü ① ribâyı ol hâlda kim bayık yığlındı andan dağı yimeklerinden ötürü mällarını âdemîlerün bâtilıla ya'nî rişvetile dağı yaraqladuk kâfirler için anlardan 'azâb **057a** ① ağırdıcı. (4/162) Lîkin berk olmuşlar 'ilm içinde anlardan dağı mü'minler inanurlar aña kim indürünildi sendin yaña dağı aña kim ② indürünildi senden ilerü dağı durudıcılar namâzı dağı viriciler zekâtı dağı inanicılar Tağrı'ya dağı şoğrağı güne ③ şunlar virevüz anlara müzd ulu. (4/163) Bayık biz vağy eyledük saña nitekim vağy eyledük Nüh'a dağı peygâmbere andan şoğra ④ dağı vağy eyledük İbrâhîm'e dağı İsmâ'îl'e dağı İshâk'a dağı Ya'küb'a dağı Ya'küb oğlanlarına dağı 'İsâ'ya dağı Eyyüb'a ⑤ dağı Yünus'a dağı Hârün'a dağı Süleymân'a dağı virdük Dâvüd'a Zebür'ı. (4/164) Dağı peygâmbere kim bayık hikâyet eyledük anları saña ⑥ ilerüden dağı peygâmbere kim hikâyet eylemedük saña dağı söyledi Tağrı Mûsâ'ya söylemek. (4/165) Peygâmbere muştılayıcılar ⑦ dağı kôrqudıcalar tâ olmaya âdemîlerün Tağrı üzere hüccetleri peygâmbere şoğra dağı oldı Tağrı beğdeşsüz dürüst işlü. ⑧ (4/166) Lîkin Tağrı şanuqluğ virür aña kim indürdi saña indürdi anı bilmekligile dağı ferîşter şanuqluğ virürler şap oldı Tağrı ⑨ şanuğ. (4/167) Bayık anlar kim kâfir oldılar dağı yığdılar yolından Tağrı'nun bayık azdılar azmak ırak. (4/168) Bayık anlar kim **057b** ① kâfir oldılar dağı zulum eylediler olmadı Tağrı kim yarlıgaya anları ne dağı toğrı yol göstere anlara yolu. (4/169) İllâ yolın Ŧamu'nun ebed kalıcılar ② anun içinde hemîşe dağı oldı şol Tağrı üzere giğez. (4/170) İy âdemîler bayık geldi size peygâmbere hağkıla ③ Çalab'uğuzdan pes inanun hayra sizün için dağı iger kâfir olasız bayık Tağrı'nundur ol kim göklerdeür dağı yirde dağı oldı ④ Tağrı bilici dürüst işlü. (4/171) İy ehl-i kitâb haddan giğmen şînünüz içinde dağı eytmen Tağrı üzere illâ ⑤ hağkı degül el sürücü 'İsâ oğlı Meryem'ün illâ Tağrı peygâmbere dağı sözü anun bırağdı anı Meryem'din yaña dağı cândur andan pes imân getürün ⑥ Tağrı'ya dağı peygâmbere dağı eytmen üçdür Tağrı yığlınuğ hayra ya'nî kaşd eylen hayra sizünçün degül Tağrı illâ Tağrı bir aruluğı anun kim ola anun oğlanı anundur ⑦ ol kim göklerdeür dağı ol kim yirdeür dağı kifâyet ider Tağrı iş sürücü. (4/172) Hergiz 'arlanmaz el sürücü kim ola kul ⑧ Tağrı'ya ne dağı ferîşter yağın olınmışlar dağı her kim 'arlana anun şapmağından dağı boyun virmemek eyleye kôpara anları ⑨ kendüden yaña hep. (4/173) Pes ammâ anlar kim imân getürdiler dağı işlediler eyü işler tamâm degüre anlara müzdlerini anlarun dağı artura anlara **058a** ① eylüğinden dağı ammâ anlar kim 'arlandılar dağı boyun virmemek eylediler 'azâb eyleye anlara 'azâb ağırdıcı dağı bulmayalar anlarunçün ② ayruk Tağrı'dan dost ne dağı arka virici. (4/174) İy âdemiler bayık geldi size hüccet ya'nî Muhammed Çalab'uğuzdan dağı indürdük sizdin yaña ③ aydınlık bellü. (4/175) Pes ammâ anlar kim imân getürdiler Tağrı'ya dağı şığındılar aña givire anları rahmeti içine andan dağı eylük içine ④ dağı toğrı yol göstere anlara anun yaña yol toğru. (4/176) Hükmi bellü eylemek isterler senden eyt Tağrı hükmi bellü

eyler size atasuz oğlansuz kişide iger bir kişi helāk olsa ⑤ yokdur anuñ oğlanı dañı anuñdur bir kız qarındañ anuñ yarısı andan kim qodı dañı ol mīrās alur kız iger olmaya anuñ oğlanı pes iger ⑥ olalar iki ya'nī kız qarındañlar ol ikinüñ üçde iki andan kim qodı dañı iger olalar qarındañlar erenler dañı 'avratlar erkegüñdür ⑦ iki diñi ülusi gibi bellü eyler Tañrı size kim azmayasız dañı Tañrı her nesneyi bilicidür.

⑧ Süretü'l-Māide

⑨ (5/1) İy anlar kim ĩmān getürdiler yirine getürüñ 'ahdlaruñuzu helāl olındı size dört ayaklısı ılkılaruñ illā ol kim okunur *ya'nī ĥurrimet 'aleykümü'l-meytetü ve'd-demü āyeti* **058b** ① üzeriñüze helāl eyleyiciler degülken avı siz iħrām tonın geyiciler degülken bayıķ Tañrı ĥükm eyler anı kim diler. (5/2) İy anlar kim ĩmān getürdiler helāl eylemeñ ② ĥacc niñānlarını Tañrı'nuñ ne dañı ĥarām ayı ne dañı ĥurbān kim Qā'be'ye viribirler ne dañı ĥurbān boynına dañdukların ne dañı ĥaşd eyleyicileri Qā'be'ye kim isterler ③ eylügi Çalab'ısından dañı ĥoññudlıķ dañı qaçan iħrām tonından çıkasız avlañ dañı ĥazanmasun size sevmemek bir ĥavmi ④ kim yıgdılar sizi Mescid-i ĥarām'dan kim artuķluk eylesiz dañı arķa virinüñ eylük üzere dañı şaķınmaķ üzere dañı arķa viriñmeñ ⑤ yazuķ üzere dañı zulüm eylemek üzere dañı ĥorķuñ Tañrı'dan bayıķ Tañrı ĥatı 'azābludur. (5/3) Ĥarām olındı üzeriñüze murdār dañı ĥan ⑥ dañı toñuz eti dañı ol kim ün getürinildi Tañrı'dan ayruķ içün aña dañı boğulmuş dañı ağacıla öldürülmüş dañı yüksekden düşüp ölmüş dañı boynuzla süsüp öldürülmüş dañı ol kim ⑦ yedi yırtıcı cānavar illā ol kim boğazladuñuz dañı ol kim boğazladı taş putlar üzere dañı iger üleñmek isteseler oķlarla şol buyruķdan çıķmaķdur ⑧ bugün ümīzsiz oldı anlar kim kāfir oldılar dīnüñüzden pes ĥorķmañ anlardan dañı ĥorķuñ benden bugün tamām eyledüm sizüñçün ⑨ dīnüñüzi dañı tamām eyledüm üzeriñüze ni'metümi dañı ĥoññud oldum sizüñçün müsülmānlığı dīn iken pes her kim geñsüz olına **059a** ① açlık içinde meyl eyleyici degülken yazuğa *ya'nī murād toķlıķdan yukaru yimekdür* bayıķ Tañrı yarlağayıcıdur raħmet kılıcıdur. (5/4) Şoralar saña ne nesne helāl olındı anlara eyt helāl olındı ② size arular dañı ne kim öğretdüñüz avcı cānavarlardan it öğredicilerken öğredürsiz anlara andan kim öğretdi Tañrı pes yiñ ③ andan kim şaķladı sizüñçün dañı anuñ adını Tañrı'nuñ anuñ üzere dañı şaķınuñ Tañrı'dan bayıķ Tañrı tīz ĥisābludur. ④ (5/5) [b]ugün helāl olındı size arular dañı ta'ām anlar kim virinildiler kitābı helāldur size dañı ta'āmuñuz helāldur ⑤ anlara dañı āzād 'avratlar mü'mine 'avratlardan dañı āzād 'avratlar anlardan kim virinildiler kitābı sizden ilerüden qaçan ⑥ virdüñüz anlara kābinlerini şaķımcılarken degülken ziyān eyleyiciler dañı degülken dutıcılar dostlar dañı her kim kāfir ola ĩmānı ⑦ bayıķ bāñıl oldı 'ameli dañı ol

āhirette ziyānlulardandır. (5/6) İy anlar kim īmān getürdiler kaçan tūrasız namāzdın ⑧ yaña yuñ yüzleriñüzi dañı ellerüñüzi dirseklere degin dañı elüñüz sürüñ başlarıñuza dañı ayaklarıñuzı yuñ ⑨ iki topuğa degin dañı iger olasız cünüb key arıñuñ dañı iger olasız şayrular ya sefer üzere ya gele birüñüz **059b** ① sizden aşak yirden ya ‘nī şu döküp ya yaqınlık eyleyesiz ‘avratlara pes bulmayasız şu pes kaşd eyleñ toprağa aru pes sürüñ yüzleriñüze ② dañı ellerüñüze andan dilemez Tañrı kim kıla üzerüñüze hīç tarlıqdan velīkin diler tā arıda sizi ③ dañı tamām eyledi ni ‘metini üzerüñüze anuñçün kim siz şükür eyleyesiz. (5/7) Dañı ögüñ Tañrı ni ‘metini ya ‘nī İslām’ı üzerüñüze dañı ‘ahdın ④ ol kim ‘ahd baqladı sizüñile anı şol vaqt kim eytdüñüz eşitdük dañı muṭī’ olduğ dağı şaķıñuñ Tañrı’dan bayıķ Tañrı bilicidür issini gögüzleriñ. ⑤ (5/8) İy anlar kim īmān getürdiler oluñ key durıcılar Tañrı’yiçün şanuqlar ‘adlıla dañı kaźanmasuñ size sevmemek bir kavmi ⑥ şunuñ üzere kim ‘adil eylemeyesiz ‘adl eyleñ ol yaqınırakdur şaķınmağičün dañı şaķıñuñ Tañrı’dan bayıķ Tañrı haberlödür aña kim işlersiz. (5/9) Va‘de eyledi Tañrı ⑦ anlara kim īmān getürdiler dağı işlediler eyü işler anlarıñdur yarlıgamaķ dañı müzd ulu. (5/10) Dañı anlar kim kāfir oldılar dañı yalan dutdılar ⑧ āyetlerimüze şunlar isleridür Tāmu’nuñ. (5/11) İy anlar kim īmān getürdiler añuñ ni ‘metini Tañrı’nuñ üzerüñüze ol vaqt kim ⑨ bir kavim kim döşeyeler ya ‘nī uzadalar sizdin yaña ellerini pes yıgıdı ellerini sizden dañı şaķıñuñ Tañrı’dan dağı Tañrı’ya tevekkül eylesün **060a** ① mü‘minler. (5/12) Dañı bayıķ dutdı Tañrı ‘ahdını Benī İsrā’īl’üñ dañı viribidük anlardan on iki kavim server dağı [e]ytdi ② Tañrı bayıķ ben sizüñüleven iger tūurasız namāzı dañı viresiz zekātı dañı īmān getüresiz peygāmblerüme dağı kuvvetlendüresiz anları dañı ③ ödünç viresiz ödünç virmek görklü ‘afv eyleyem sizden yavuz işleriñüzi dañı givirem sizi uçmaqlara ④ kim aķar altlarından ırmaqlar pes her kim kāfir ola şonra şundan sizden bayıķ azdı yol ortasın ya ‘nī haķ yolın. (5/13) Pes ⑤ şıduqlarından ötürü ‘ahdını anlar la’net eyledük anlara dağı kılduğ gönülleriñi kaṭı döndürürler sözleri yirlerinden ⑥ dañı terk eylediler ülüyi andan kim añdurınıldılar anı dañı hemīşe olduñ sen muṭṭalı‘u hıyānet üzere anlardan illā az anlardan pes ‘afv eyle ⑦ anları dañı geç şuclarından bayıķ Tañrı sever eylük eyleyicileri. (5/14) Dañı anlar kim eytdiler bayıķ biz naşrānīlerüz dutduķ ‘ahdını anlarıñ ⑧ pes terk eylediler ülüyi andan kim añdurınıldılar anı pes kındurduķ aralarında anlarıñ düşmanlıķ dañı sevmemeklik kıyāmet günine degin dañı ⑨ şonra haber vire anlara Tañrı anı kim oldılar işlerler. (5/15) İy ehl-i kitāb bayıķ geldi size peygāmblerimüz **060b** ① bellü eyler size çok andan kim olduñuz gizlersiz kitābdan dañı ‘afv eyler çokdan bayıķ geldi size ② Tañrı’dan aydınlıķ dağı kitāb bellü. (5/16) Toğrı yol göster anuñıla Tañrı aña kim uydı anuñ hoşnüdliğına anuñ yollarına selāmuñ dağı çıkar anları ③ karañulıķdan aydınlıķdın yaña dilegiyle dañı toğrı yol göster anlara yolındın yaña toğru. (5/17) Bayıķ kāfir oldılar anlar kim eytdiler bayıķ ④ Tañrı ol Mesīh’dür oğlı

Meryem'ün eyt pes kim mâlik ola Tañrı'dan nesneye iger dileye kim helāk eyleye 'İsā'yı oğlın Meryem'ün ⑤ dañı anasını dañı anlar kim yirdedür hep dañı Tañrı'nuñdur pādīşāhlığı göklerün dañı yirün dañı ol iki arasındağınun yaradur anı kim diler ⑥ dañı Tañrı her nesne üzere güci yiter. (5/18) Dañı eydür yahūdiler dañı naşrānīler biz Tañrı oğlanlarıyuz dañı dostlarıyuz anuñ eyt pes neyçün 'azāb ⑦ eyler size yazuklarıñuzla belki siz ādamīlersiz andan kim yaratdı yarlıgaya anı kim diler *ya 'nī Tañrı müşfikdür bize ata gibi* dañı 'azāb eyleye anı kim diler dañı Tañrı'nuñdur gökler ⑧ pādīşāhlığı dañı yirün dañı ol iki arasındağınun dañı anuñ yañadur dönecek yir. (5/19) İy ehl-i kitāb bayık geldi size peygāberlerimiz ⑨ bellü eyler sizünüçün kesilmek üzere peygāberlerden kim eytmeyesiz gelmedi bize hīç muş[t]ılayıcı ne dañı kōrkuducı bayık geldi size muştulayıcı **061a** ① dañı kōrkuducı dañı Tañrı her nesne üzere güci yiter. (5/20) Dañı ol vaqt kim eytdi Mūsā kavmine iy kavmüm anuñ ni 'metini Tañrı'nuñ üzeriñüze ② ol vaqt kim kıldı sizün içiñüzde peygāberler dañı kıldı sizi pādīşāhlar dañı virdi size anı kim virmedi kimseye 'ālemlerden. ③ (5/21) İy kavmüm girün yire aru olunmuş ol kim yazdı sizünüçün dañı girü dönmeñ arķalarıñuz üzere pes dönesiz ④ ziyānlular. (5/22) Eytdiler iy Mūsā bayık anuñ içinde kavm var kuvvetlüler dañı biz hergiz girmeyevüz anda tā çıkalar andan ⑤ pes iger çıkalar andan pes bayık biz giricilerüz. (5/23) Eytdi iki er anlardan kim kōrkarlar eylük eyledi Tañrı ol iki üzere ⑥ girün anlarıñ üzere kapuya pes kaçan giresiz aña bayık siz yeñicilersiz dañı Tañrı'ya üzere tevekkül eyleñ iger olasız ⑦ mü'minler. (5/24) Eytdiler iy Mūsā bayık biz hergiz girmeyevüz aña hemīşe nice kim hemīşe oldılar anuñ içinde pes var sen dañı Çalab'ın ⑧ çalışun bayık biz işbundan oturucularuz. (5/25) Eytdi iy Çalab'um bayık ben mâlik degülün illā kendözüme dañı karındaşuma pes ayır aramuzı dañı kavm arasında ⑨ buyrukdan çıkıcılar. (5/26) Eytdi bayık ol ya 'nī ol yıl harām olunmuşdur anlarıñ üzeresinde kırk yıl hayrān olalar yirde pes kayırma kavm üzere **061b** ① buyrukdan çıkıcılar. (5/27) Dañı oñı anlarıñ üzere haberin iki oğlınun Ādem'ün haqqıla ol vaqt kim kurbān eylediler beyerlendi ol ikinün birisinden dañı beyerlenmedi ② dañı birinden eytdi ya 'nī Kābīl depeleyem seni eytdi bayık beyerler Tañrı şakınıcılardan. (5/28) İger döşeyesin bendin yaña elünji tā depeleyesin beni ③ degülün ben döşeyici elümi sendin yaña tā depeleyem seni bayık ben kōrkarın Tañrı'dan Çalab'ısıdur 'ālemlerün. (5/29) Bayık ben dilerin kim dönesey benüm yazugumıla ④ dañı yazuğınıla senün pes olasıñ islerinden oduñ dañı şoldur cezāsı zālimlerün. (5/30) Pes giñez eyledi aña nefsi depelemek ⑤ karındaşın pes depeledi anı pes oldı ziyānlular. (5/31) Pes viribidi Tañrı bir qarğa qazar yiri tā göstere aña nite ⑥ örte ut yirini karındaşınun eytdi iy vāveyli 'āciz mi oldum kim olam hemān işbu qarğalayın pes örtem ut yirini ⑦ karındaşumun pes oldı peşimān olucılardan. (5/32) Şundan ötürü yazduğ Ya 'kūb oğlanları üzere bayık her kim depeleye bir kişiyi bir kişisüz ⑧ ya fesād eylemedin yirde hemān depelemiş

gibidür âdemîleri hep daħı her kim dirilde bir kişi hemân diriltmiş gibidür âdemîleri ⑤ hep daħı bayık geldi anlara peygâmblerümüz hücetlerle andan bayık çok anlardan şundan yirde **062a** ① haddan geçiciler. (5/33) Bayık cezâsı anlaruñ kim çalışurlar Tañrı'yıla ya'nî yol urucılar daħı peygâmblerle daħı işlerler yirde azgunluk kim ② depeleneler ya aşılanalar ya kesinile elleri daħı ayakları sağ el sol ayak ya yol eylenileler yirden şol ③ anlaruñdur ĥorlık dünyâda daħı anlaruñdur âhiretde 'azâb ulu. (5/34) İllâ anlar kim tevbe eylediler andan ilerüden kim gücünüñ yite ④ anlaruñ üzere pes bilün bayık Tañrı yarlağayıcıdur rahmet kılıcıdur. (5/35) İy anlar kim ĩmân getürdiler řaķınıñ Tañrı'dan daħı isten andın yaña irişdürici ⑤ daħı çalıřuñ yolında anuñiçün kim kırtılasız. (5/36) Bayık anlar kim kâfir oldılar iger bayık anlaruñ imisse ol kim yirdedür hep ⑥ daħı anuñ gibi anuñıla tâ şatun alalar anuñıla 'azâbından güninde kıyâmetün kabül olunmaya anlardan daķı anlaruñdur 'azâb ağrıdıcı. (5/37) Dileyeler ⑦ kim çıkalar oddan daħı degül anlar çıkıcılar andan daħı anlaruñdur 'azâb durıcı. (5/38) Daħı uğrı er daħı uğrı 'avrat ⑧ kesün ellerini ol ikinün yanud içün aña kim kazandılar 'azâb için Tañrı'dan daħı Tañrı beñdeřsüzdür dürüst işlü. (5/39) Pes her kim tevbe eyleye şonra ⑨ zulminden daħı eyü işleye bayık Tañrı tevbe vire aña bayık Tañrı yarlağayıcıdur rahmet kılıcı. (5/40) Bilmedün mi bayık Tañrı anuñdur pâdişahlığı göklerin **062b** ① daħı yirün 'azâb eyleye anı kim diler daħı yarlağaya anı kim diler daħı Tañrı her nesne üzere güci yiter. (5/41) İy peygâmbler ② kaygulu eylesesün seni anlar kim ya'nî münâfıklar iverler ya'nî kâfirler dostlığına kâfirlik içinde anlardan kim eytdiler ĩmân getürdük ağızlarıyla daħı ĩmân getürmediler ③ gönülleri daħı anlardan kim cuhüd oldılar eşidiciler yalanı eşidicilerdür bir kavm için ayruklar gelmediler řaña ④ de[g]şürürler sözleri şonra yirlerinden eydürler iger virinilesiz işbunı dutuñ anı daħı iger virinilmeyesiz anı ⑤ řaķınıñ daħı her kim dilerse Tañrı azdurmağın hergiz mâlik olmayasın aña Tañrı'dan nesne şunlar anlardur kim dilemedi Tañrı kim ⑥ arıda gönüllerini anlaruñdur dünyâda ĥorluk daķı anlaruñdur âhiretde 'azâb ulu. (5/42) Eřidicilerdür yalanı ⑦ yeyicilerdür ĥarâmı ya'nî rişveti pes iger geleler řaña pes ĥükm eyle aralarında ya yüz dönder anlardan daħı iger yüz döndürürseñ anlardan hergiz ⑧ ziyân değürmeyeler řaña nesne daħı iger ĥükm eyleseseñ ĥükm eyle aralarında 'adlıla bayık Tañrı sever 'adil eyleyicileri. (5/43) Daħı nite ⑨ ĥükm eyleyici eylerler seni ol ĥâlda kim şatlarında dur Tevrît anuñ içinde ĥükmi Tañrı'nun andan yüz döndürürler şundan şonra daħı degül şunlar **063a** ① mü'minler. (5/44) Bayık biz indürdük Tevrît'i anuñ içinde toğru yol göstermek daħı aydıñlık ĥükm eyler anuñıla peygâmbler anlar kim boyun virdiler ② anlaruñçün kim cuhüd oldılar daħı Tañrı'yı biliciler daħı dânişmendler andan ötürü kim řaķlamak istenildiler Tañrı kitâbı daħı oldılar anuñ üzere ③ řanuñlar pes kırkmañ âdemlerden daħı kırkıñ benden daħı şatun almañ âyetlerümle bahâya az ya'nî az bahâlu dünyâlık daħı her kim ya'nî *cuhüdlardan* ④ ĥükm eylemeye anuñıla kim

indürdi Tañrı pes şunlardur kâfirler. (5/45) Dañı yazduñ anlaruñ üzere anuñ içinde kim bayıñ ⑤ nefse nefsdür dañı göze gözdür dañı buruna burundur dañı kulağa kulağdur dañı ⑥ dişe dişdür dañı zañımlara beñdeş eylemekdür pes her kim şadağa eyleye anı yazuğın gidericidür anuñ dañı her kim ⑦ hükm eylemeye anuñıla kim indürdi Tañrı şunlardur zâlimler. (5/46) Dañı iz basdurduñ izleri üzere 'İsâ'yıla oğlı ⑧ Meryem'üñ girçek dutucu anı kim ileyindedür Tavrıt dañı virdük İncıl'i anuñ içinde toğru yoldur dañı aydınlıñ ⑨ dañı girçek dutucıyiken anı kim ileyindedür Tavrıt dañı toğru yol iken dañı öğüt iken şakınıcılara. (5/47) Dañı hükm eylesün ehl-i İncıl **063b** ① anuñıla kim indürdi Tañrı anuñ içinde dañı her kim hükm eylemeye anuñıla kim indürdi Tañrı şunlardur fâsıklar. (5/48) Dañı indürdi ② sendin yaña kitâbı haqqıla girçek dutucıyiken anı kim ileyindedür kitâbdan dañı doğru tanuñ iken anuñ üzere ③ pes hükm eyle aralarında anı kim indürdi Tañrı dañı uyma nefsleri dileğine andan kim geldi saña hağdan her bireginüñ ④ kılduñ sizden şerî'at dañı yol dañı iger dilese di Tañrı kıladı sizi bir dîn üzere ümmet velîkin ⑤ tâ şınaya sizi anuñ içinde kim virdi size öğredişüñ eyü işler Tañrı'dın yañadur dönecek yirüñüz hep pes hağber vire size ⑥ anı kim olduñuz anuñ içinde iñtilâf idersiz. (5/49) Dañı hüküm eyle anlaruñ arasında anuñıla kim indürdi Tañrı dañı uyma nefsleri dileğine ⑦ dañı şakın anlardan kim azdur[a]lar seni birincesinden anuñ kim indürdi Tañrı sendin yaña pes iger yüz döndüreler bil bayıñ diler Tañrı ⑧ kim ire anlara birince yazuñlarından ötürü dañı bayıñ çoğ âdemîlerden ta'atdan çıkıncılardur. (5/50) Pes hükmin mi câhillik zamânınuñ ⑨ isterler dañı her kimdür görklürek Tañrı'dan hükümdin yaña kavm için kim gümänsüz olalar.. (5/51) İy anlar kim imân getürdiler tutmañ **064a** ① cuhüdları dañı naşrânîleri dostlar birincisi anlaruñ dostlarıdur birincenüñ dañı her kim dost dutarsa anları sizden bayıñ ol anlardandır ② bayıñ Tañrı toğru yol göstermez kavme zâlimler. (5/52) Pes göresin anları kim göñüllerindedür şayruluk iverler ③ anlaruñ içinde eydürler kırkaruz kim ire bize rüzigâr dönmek pes ola kim Tañrı getüre açmağı ya bir iş ④ katından pes olalar anuñ üzere kim gizlediler nefsleri içinde peşimânlar. (5/53) Dañı eydürler anlar kim imân getürdiler şunlar mıdur ⑤ anlar kim and içdiler Tañrı'ya gâyetin andlarınuñ pes anlar sizüñüledür bâtıl oldu 'amelleri anlaruñ pes oldılar ⑥ ziyânlular. (5/54) İy anlar kim imân getürdiler her kim döne sizden dîniniden şonra getüre Tañrı bir kavm kim ⑦ sever anları dañı severler anı horlar ya'nî alçaıklıñ eyleyiciler mü'minler üzere kavîler kâfirler üzere çalışurlar ⑧ Tañrı yolında dañı kırkalmazlar ta' eyleyicilerün ta' eylemeginden şol Tañrı fazlıdur virür anı aña kim diler dañı Tañrı ⑨ giñ rağmetlüdür bilicidür. (5/55) Degül dostlarıñuz ya arka viricileriñüz illâ Tañrı dañı peygâmbri dañı anlar kim imân getürdiler anlar kim turudurlar namâzı **064b** ① dañı virürler zekâtı dañı anlar rukû' eyleler. (5/56) Dañı her kim dura Tañrı işine dañı peygâmbri işine dañı anlar kim imân getürdiler bayıñ bölügidür Tañrı'nun ② yeñiciler. (5/57) İy anlar kim imân getürdiler tutmañ anlar kim tutdılar

dīnūjūzi yaŋşuya daħı oyuna ③ anlardan kim virinildiler kitābı sizden ilerüden daħı kâfirleri dostları daħı şakınuŋ Taħrı'dan iger olasız mü'minler. ④ (5/58) Daħı ol vaqt kim kığırdılar namāzdın yaŋa tıtdılar anı yaŋşuya daħı oyuna şol andan ötürü kim bayık anlar bir kavmdür anlamazlar. ⑤ (5/59) Eyt iy ehl-i kitāb olur mısız münkir bizden illā kim ĩmān getürdük Taħrı'ya daħı aŋa kim indürünildi bize daħı aŋa kim indürünildi ⑥ ilerüden daħı bayık çoğuşuz buyruğdan çıkıcılardur. (5/60) Eyt haber vireyim mi size yavuzırağı şundan yanuddın yaŋa Taħrı katından ⑦ ol kim la'net eyledi aŋa Taħrı daħı kaķıdı anuŋ üzere daħı kıldı anlardan bŋzīneler ya'nī yigitler daħı toŋuzları ya'nī kocalar daħı tapdı Şeytān'a ⑧ şunlar yavuzırağdur yirdin yaŋa daħı azğınırağdur ortasından yoluŋ. (5/61) Daħı kaķan geldiler size eytdiler ĩmān getürdük daħı bayık girdiler ⑨ kâfirlıĝa daħı anlar bayık çıkıcılardur anuŋıla daħı Taħrı bilürirekdür anı kim oldılar gizlerler. (5/62) Daħı göresiz çok anlardan **065a** ① iverler yazuk içine daħı zulüm içine daħı yimegine anlar ĥarāmı ne yavuzdur ol kim oldılar işlerler. (5/63) Nişe ② yığmadı anları Taħrı'yı biliciler daħı dānişmendler söylemeginden anlarıŋ yazık daħı yimeklerinden anlarıŋ ĥarāmı ne yavuz ol kim oldılar ③ işlerler. (5/64) Daħı eytdi cuhūdlar eli Taħrı'nun baĝlanmışdur baĝlansun elleri anlarıŋ daħı la'net olunsunlar andan ötürü kim eytdiler belki ④ elleri döşenmişlerdür nafaķa eyler nitekim diler daħı arturur çok anlardan ol kim indürünildi sendin yaŋa ⑤ Ćalab'unđan ĥaddan geçmek daķı kâfirlik daħı bıraķduķ arasında anlarıŋ dŋşmanlık daħı sevmemeklik kıyāmet günine degin ⑥ nice kim yanduralar odı Ćalış için söyündüre anı Taħrı daħı işlerler yirde fesād daħı Taħrı ⑦ sevmez fesād eyleyicileri. (5/65) Daħı iger bayık ehl-i kitāb ĩmān getürelerdi daħı şakınalardı 'afv eyleyedük anlardan yavuz işlerin ⑧ daħı givüredük anları uçmaķlarını ni'metüŋ. (5/66) Daħı iger bayık anlar tıruralardı Tevrīt'i daħı ĩncīl'i daħı anı kim indürünildi ⑨ anlardın yaŋa Ćalab'ılarından yiyelerdi üstünlerinden daķı altından ayaklarınuŋ birincisi anlarıŋ bir bölükdür orta dutıcılardur **065b** ① daħı çok anlardan ne yavuz oldı ol kim işlerler. (5/67) İy peyĝāmbere degür anı kim indürünildi sendin yaŋa Ćalab'unđan ② daħı iger işlemeyesin degürmedüŋ peyĝāmberelığın daķı Taħrı şaķlar seni ādemīlerden bayık Taħrı toĝru yol göstermez kavme ③ kâfirler. (5/68) Eyt iy ehl-i kitāb degülsiz siz nesne üzere tā dururasız Tevrīt'i daħı ĩncīl'i ④ daħı anı kim indürünildi sizdin yaŋa Ćalab'unđuzdan daħı artura çok anlardan ol kim indürünildi sendin yaŋa Ćalab'unđan ⑤ ĥaddan geçmek daħı kâfirlik pes kayğurma kavm üzere kâfirler. (5/69) Bayık anlar kim ĩmān getürdiler daħı anlar kim cuhūd oldılar ⑥ daħı ferişteye tapıcılardur daħı naşrānīler anlar kim ĩmān getürdi Taħrı'ya daķı şonrağı güne daħı işledi eyü iş yoķdur kórku ⑦ anlarıŋ üzere ne daħı anlar kayuralardur. (5/70) Bayık tıtduķ 'ahdını Benī ĩsrā'īl'ün daħı viribidük anlardın yaŋa peyĝāmbere ⑧ her nice kim geldi anlara peyĝāmbere anuŋıla kim sevmez nefleri bir bölük yalan tıtdılar daħı bir bölük depelerler. ⑨ (5/71) Daħı şandılar kim

olmaya od 'azābı pes gözsüz oldılar daķı şağır oldılar andan tevbe virici Tañrı anlaruñ üzere andan gözsüz oldılar daķı şağır oldılar çok **066a** ① anlardan daķı Tañrı görücidür anı kim işlerler. (5/72) Bayık kâfir oldılar anlar kim eytdiler bayık Tañrı ol 'İsā'dur oğlı Meryem'ün daķı eytdi ② 'İsā iy Ya'ķūb oğlanları tapuñ Tañrı'ya Çalab'uma daķı Çalab'ujuza bayık her kim ortak eyleye Tañrı'ya bayık harām eyledi ③ Tañrı anuñ üzere Uçmağ'ı daķı turağı yiri oddur daķı yokdur zālimlerün hiç arķa viriciler. (5/73) Bayık kâfir oldı anlar kim eytdiler bayık ④ Tañrı üçün üçüncisidür daķı yokdur hiç Tañrı illā Tañrı bir daķı iger yığlınmayalar andan kim eydürler yoķana ⑤ anlara kim kâfir oldılar anlardan 'azāb ağrıdı. (5/74) Pes dönmezler mi Tañrı'dın yaña daķı yarlağamak andan daķı Tañrı yarlağayıcudur ⑥ rahmet kılıcı. (5/75) Degül 'İsā Meryem oğlı illā bir peygāمبر bayık geçdi andan ilerü peygāمبرler daķı anası anuñ key inanıcudur ⑦ oldıardı yirler ta'āmı baķ nite bellü eylerüz anlara nişānları andan baķ nite döndürineler. (5/76) Eyt iy tapar mısız ⑧ ayruğa Tañrı'dan aña kim mālİK olmazlar sizünüçün ziyān eylemege ne daķı aşşı eylemege daķı Tañrı eşidicidür bilicidür. (5/77) Eyt iy ⑨ ehl-i kitāb haddan geçmeñ dīnünüñ içinde haddan ayruķ daķı uymañ nefsleri dileklerine bir ķavmün bayık azdılar **066b** ① ilerüden daķı azdurdılar çoķı daķı azdılar ortasından yoluñ. (5/78) La'net olındı anlar kim kâfir oldılar Ya'ķūb oğlanlarından ② dili üzere Dāvūd'uñ daķı 'İsā oğlı Meryem'ün şol andan ötürüdür kim 'āşī oldılar. (5/79) Daķı oldılar haddan geçerler oldılar yığlınmazlar ③ şerī'atda bulunmaz işlerden işlediler anı ne yavuzdur ol kim oldılar işlerler. (5/80) Göresin çoķ anlardan dostlık eylerler anlaruñla kim ④ kâfir oldılar ne yavuzdur ol kim ilerü dutdı anlaruñ için kendözlerini kim kaķıdı Tañrı anlaruñ üzere daķı 'azāb içinde anlar ebed ķalıcılardur. ⑤ (5/81) Daķı iger olalardı imān getirürler Tañrı'ya daķı peygāmbere daķı aña kim indürinildi andın yaña dutmayalardı anları dostlar velīkin çoķ ⑥ anlardan buyruķdan çıkıcılardur. (5/82) Bulasın kıtırāğımı ādemīlerün düşmanlıķdın yaña anlara kim imān getürdiler cuhūdlara daķı anlar kim Tañrı'ya ortak eylediler ⑦ daķı bulasın yakınırağın anlaruñ dostlıķdın yaña anlar kim imān getürdiler anlar kim eytdiler bayık biz naşrānīlerüz şol andan ötürü kim bayık anlardan ⑧ keşişlerdür daķı 'ibādet eyleyicilerdür daķı bayık anlar boyun virmemek eylemezler. (5/83) Daķı kaķan eşideler anı kim indürinildi peygāmberdin yaña ⑨ görseñ gözlerin anlaruñ tolar ya aķar göz yaşından andan ötürü kim bildiler haķķı eydürler iy Çalab'umuz inanduk pes yaz bize **067a** ① tanuķlarla. (5/84) Daķı n'oldı bize inanmazuz Tañrı'ya daķı aña kim geldi bize haķ daķı umaruz kim givüre bizi Çalab'umuz ② ķavmile şālīhler. (5/85) Pes yandurdı anlara Tañrı anuñiçün kim eytdiler uçmaķlar aķar altlarından ırmaķlar ebed ķalıcılarken ③ anuñ içinde daķı şol yanuddur eylük eyleyicilerün. (5/86) Daķı anlar kim kâfir oldılar daķı yalan dutdılar āyetlerimüzi şunlar isleridür ④ Tamu'nuñ. (5/87) İy anlar kim imān getürdiler harām eylemeñ arularını anı kim helāl eyledi Tañrı size daķı haddan

geçmeñ bayık ⑤ Tañrı sevmez haddan geçicileri. (5/88) Dañı yin andan kim ruzı virdi size Tañrı helâl aru dañı şaķınıñ Tañrı'dan ol kim ⑥ siz aña inancılırsız. (5/89) Dutmaz sizi Tañrı i'tibârsuz sözüle andlarıñuz içinde velîkin dutar sizi ⑦ anuñıla kim bađladuñuz andları pes yazuğın giderücisi anuñ ta'âm virmekdür on miskînlere ortasından anuñ kim ta'âm virürsüz ⑧ kavmüñüze ya tonı anlarıñ ya âzâd eylemek bir âdemî kim mülki¹⁴ ola pes her kim bulmasa orucdur üç günler şol yazığın gidericisidür ⑨ andlarıñuzun kaçan and içdüñüz dañı şaķınıñ andlarıñuzı gine giçenleyin bellü eyler Tañrı sizüñçün âyetlerini anuñ için kim siz **067b** ① şükür eyleyesiz. (5/90) İy anlar kim îmân getürdiler bayık süci dañı kımâr oynamağ dañı putlar dañı oklar kim kısmet eylerlerdi anuñla arusuzdur ② Şeytân işinden pes şaķınıñ andan anuñ için kim siz kırtılırsız. (5/91) Bayık diler Şeytân kim bırağa arañuzda ③ düşmenlik dañı sevmemeklik sücude dañı kımârda dañı yığa sizi añmağdan Tañrı'yı dañı namâzdan pes siz ④ yığlıncılırsız. (5/92) Dañı boyun virün Tañrı'ya dañı boyun virün peygâmbere dañı şaķınıñ pes iger yüz döndüresiz bilün bayık degül peygâmberümüz üzere ⑤ illâ degürmek bellü. (5/93) Yoğdur anlarıñ üzere kim îmân getürdiler daķı işlediler eyü işler yazuğ anuñ içinde yidiler kaçan ⑥ şaķındılar dañı îmân getürdiler daķı işlediler eyü işler andan şaķındılar daķı îmân getürdiler andan şaķındılar daķı eyü işlediler daķı Tañrı sever eyü işleyicileri. ⑦ (5/94) İy anlar kim îmân getürdiler şınar sizi Tañrı nesneyile avdan irer aña elüñüz dañı süñülerüñüz ⑧ tâ bile Tañrı anı kim kıorğar andan görünmez iken pes her kim haddan geçe andan şonra şundan anuñdur 'azâb ağrıdıcı. (5/95) İy ⑨ anlar kim îmân getürdiler depelemeñ avı dañı siz ihrâm bağlanmış iken dañı her kim öldüre anı sizden kaşd eyleyiciyiken cezâsı anuñ ancılayın gibi kim **068a** ① kim öldürdi yılkılardan hükm eyleye aña iki inâmlık issi sizden kıurbân iken irici Kıâ'be'ye ya yazuğ giderici ② yiyesi miskînlereñ ya berâberi şunuñ oruc dutmağ tâ tada şonı yavuz olmağın işinüñ 'afv eyledi Tañrı anı kim geçdi ya'nî harâm olmadın daķı her kim ③ döne ya'nî avlamağa pes intikâm ala Tañrı andan bayık Tañrı güci yiterdür intikâm almağ issidür. (5/96) Helâl olındı size deñiz avı ya'nî dükeli şularuñ dañı yiyecegi menfa'at dutmağçün ④ size dañı yol yürüyüciler için dañı harâm olındı üzeriñüze yir avı mâdem kim olduñuz ihrâm bağlanmışlar dañı şaķınıñ Tañrı'dan ol kim ⑤ andın yaña kıoparınılasız. (5/97) Kııldı Tañrı Kıâ'be'yi ev harâm durmağıçün âdemîlerüñ dañı ayı harâm ⑥ dañı kıurbânı dañı kıurbân boynına dağduğları şol tâ bilesiz bayık Tañrı bilür anı kim göklerdeür dañı anı kim yirdedür dañı bayık ⑦ Tañrı her nesneyi bilicidür. (5/98) Bilün bayık Tañrı kıatı 'azâbludur dañı bayık Tañrı yarlağayıcıdur rahmet kıılıcıdur. (5/99) Yoğdur ⑧ peygâmber üzere illâ degürmek dañı Tañrı bilür anı kim âşikâre eylersiz dañı anı kim gizlersiz. (5/100) Eyt berâber olmaya arusuz

¹⁴ Eserde "milki" şeklinde yazılmış.

ya'nī ḥarām ⑤ daḥı aru ya'nī ḥelāl daḥı iger daḥlatdıysa sizi çoḡluđı arusuzuḡ pes Őaḥınuḡ Taḡrı'dan iy isleri 'aḡıllaruḡ anuḡıçün kim ḡurtılasız. **068b** ① (5/101) İy anlar kim ĩmān getürdiler Őormanḡ nesnelerden iger belürdile size ḡayḡulu eyleye sizi daḥı iger Őorasız anlardan ol vaḡt kim ② indürünilür Ḳur'ān iger belürdile size 'afv eyledi Taḡrı andan daḥı Taḡrı yarlağayıcıdur 'azāba ivici degül. (5/102) Bayıḡ Őordı anı bir ḡavm sizden ③ ilerü andan oldılar aḡa kāfirler. (5/103) Ḳılmadı Taḡrı hıç deve kim ne daḥı deve kim putlarıçün ne daḥı ḡoyun kim ekiz doğura ④ ne daḥı buğradan kim velīkin anlar kim kāfir oldılar yalan bağlarlar Taḡrı üzere yalanı daḥı çoğı anlaruḡ anılamazlar. ⑤ (5/104) Daḥı ḡaçan eydildi anlara gelüḡ andın yaḡa kim indürdi Taḡrı daḥı peyđamberdin yaḡa eytdiler kifāyet ider bize ol kim bulduḡ anuḡ üzere atalarımızı ⑥ iger oldıysa daḥı ataları anlaruḡ bilmezler nesne daḥı toğrı yol dutmazlar. (5/105) İy anlar kim ĩmān getürdiler Őaḡlaḡ nefslerünüzi ⑦ ziyān degürmez size ol kim azdı ḡaçan toğrı yol dutsaḡuz Taḡrı'dın yaḡa dönecek yiriḡüz hep pes ḡaber vire size anı kim olduḡuz işlersiz. ⑧ (5/106) İy anlar kim ĩmān getürdiler ḡanuḡluđı araḡuzda ḡaçan ḡāzır oldı birünüze ölüm vaḡtinde vaŐıyyetüḡ ikidür ⑨ isleri ināmlıḡ sizden ya ayruḡ iki degül sizden iger siz yürıyesiz yirde pes ire size muŐıbet **069a** ① ölümüḡ yığasız ol ikiyi Őoḡra namāzdan pes and içeler Taḡrı'ya iger ḡümānlanasız Şatun almazuz anuḡıla dünyālık daḡı iger ② oldıysa ḡıŐımlıḡ issi daḡı gizlemezüz ḡanıḡlıđını Taḡrı'nuḡ bayıḡ biz andan yazuḡlulardanuz. (5/107) Pes iger biline kim bayıḡ ol iki ḡaḡlı oldılar ③ yazuğa ayruḡ iki ya'nī olan ḡavümden duralar yirine ol ikinüḡ anlardan kim ḡaḡlı olındı anlaruḡ üzere iki yaḡınıraḡlar pes and içeler ④ Taḡrı'ya bizüm andumuz ḡaḡluraḡdur andından ol ikinüḡ daḡı ḡaddan ḡiçmek bayıḡ biz andan zālimlerde[ḡüz]. (5/108) Şol yaḡınıraḡdur kim ⑤ getüreler ḡanuḡluđı yönince ya'nī ḡaḡkıncı ya ḡorḡalar kim döndürinile andlar andlardan Őoḡra daḥı Őaḡınuḡ Taḡrı'dan daḡı işidüḡ ⑥ daḥı Taḡrı toğrı yol göstermez ḡavme buyruğdan ḡıḡıcılara. (5/109) Ol ḡün kim dire Taḡrı peyđamberleri pes eyde ne nesne cevāb virinildiḡüz ya'nī dünyāda eytdiler ⑦ yoḡdur bilmegümüz bizüm bayıḡ sen sensin key bilici ḡāyıbları. (5/110) Ol vaḡt kim eytdi Taḡrı iy 'Īsā Meryem oğlı aḡ ni'metümi üzerüḡe ⑧ daḥı anaḡ üzerine ol vaḡt kim ḡuvvetlendürdüm seni Cebrā'il ile Őöylerdüḡ ādemilere biŐık içinde daḥı otuz yaşından geçüp daḡı ol vaḡt kim öġretdüḡ saḡa ⑨ kitābı daḥı ḡıḡmeti daḥı Tivrīt'i daḥı İncİL'i daḥı ol vaḡt kim endāzelerdüḡ balçıkdan ḡuŐ Őüreti gibi dilegümüle pes üreridüḡ **069b** ① anuḡ içine pes olurıdı ḡuŐ dilegümüle daḥı Şağ eylerdüḡ anadan gözsüz dođmıŐı daḡı ala tenlüyi dilegümüle daḥı ol vaḡt kim ḡıḡarurduḡ ölüleri dilegümüle ② daḥı ol vaḡt kim yığdum Benī İsrāy'İL'i senden ol vaḡt kim getürdüḡ anlara ḡüccetleri pes eytdi anlar kim kāfir oldılar anlardan degül işbu illā cāzülük ③ bellü. (5/111) Daḥı ol vaḡt kim ilhām eyledüm ḡavārİlere kim ĩmān getüreler baḡa daḥı peyđamberüme eytdiler inandıḡ daḥı ḡanuḡ ol kim biz ④ müsülmānlaruz. (5/112) Ol vaḡt kim

eytdi havārīler iy 'Īsā Meryem oğlu güci yiter mi Çalab'unun kim indüre üzerümüze ⑤ hūn gökden eytdi şaķınuñ Tañrı'dan iger olduñuz ise mü'minler. (5/113) Eytdiler dilerüz kim yiyevüz andan daħı ⑥ dölene göñüllerimiz daħı bilevüz kim bayıķ girçek söyledüñ bize daķı olavuz anuñ üzere tanuķlardan. (5/114) Eytdi 'Īsā ⑦ oğlu Meryem'ün iy Tañrum Çalab'umuz indür bizüm üzerümüze hūn gökden ola bizüm için bayram ilkindilerümüz daķı şonrağılarumuz ⑧ daħı nişān senden daķı rüzī vir bize daķı sen yigregisin rüzī viricilerün. (5/115) Eytdi Tañrı bayıķ ben indürüciven anı üzerünüze pes her kim kāfir ola ⑨ bundan şonra sizden pes bayıķ ben 'azāb eyleyem aña bir 'azāb kim 'azāb eylemeyem ancılayın hīç bir kimseye 'ālemlerden. (5/116) Daħı ol vaķt kim eytdi Tañrı iy 'Īsā Meryem oğlu **070a** ① oğlu sen mi eytdüñ ādemilere tutuñ beni daħı anamı iki Tañrı ayruķ Tañrı'dan eytdi arılığunı olmadı ② benüm kim eydem anı kim olmadı baña sābit iger oldumıssa eytdüm bayıķ bildüñ anı bilürsin anı kim benüm nefsumdedür daķı bilmezem ③ anı kim sendedür bayıķ sen sensin key bilici ġāyıbları. (5/117) Eytmedüm anlara illā anı kim buyurduñ baña anı kim tapuñ Tañrı'ya ④ Çalab'uma daħı Çalab'unuza daħı oldum anlaruñ üzere tanuķ mādem kim oldum anlaruñ içinde pes ol vaķt kim tamām aldunı beni olduñ sen şaķlayıcı ⑤ anlaruñ üzere daħı sen her nesne üzere hāzırsın. (5/118) İger 'azāb eylesin anlara bayıķ anlar ya'nī kāfirler kullarundur daħı iger yarlağayasın anları ⑥ bayıķ sen sensin beñdeşsüz dürüst işlü. (5/119) Eytdi Tañrı işbu gündür aşşı eyler girçeklere girçekligi anlaruñ anlarundur ⑦ uçmaķlar aķar altından anlaruñ ırmaķlar ebed kalıcılarken anuñ içinde hemīşe hoşnūd oldı Tañrı anlardan daħı hoşnūd oldılar andan ⑧ şol zafer bulmaķdur ulu. (5/120) Tañrı'nuñdur pādīşāhlığı göklerinüñ daħı yirünüñ daħı anlar kim anlaruñ içindedür daķı ol her nesne ⑨ üzere güci yiter.

Sūretü'l-En'ām

070b ① (6/1) Ögmeklik Tañrı'nuñdur ol kim yaratdı gökleri daħı yiri daħı kıldı karanlıkları daħı aydınlığı andan anlar kim kāfir oldılar ② Çalab'ılarına berāber eylerler. (6/2) Ol oldur kim yaratdı sizi balçıķdan andan hükm eyledi bir müddet daķı bir müddet adanılmışdur katında anuñ ③ andan siz gümānlanursız. (6/3) Daħı oldur Tañrı göklerde daħı yirde bilür gizlünüzü daħı āşikāreñüzü daķı bilür ④ anı kim kazanursız. (6/4) Daħı gelmedi anlara hīç nişān nişānlarından Çalab'larınuñ illā kim oldılar andan yüz döndürdiler. (6/5) Pes bayıķ ⑤ yalan tutdılar haķķı ol vaķt kim geldi anlara pes şonra gele anlara haberleri anuñ kim oldılar anı yañşularlar. (6/6) İy görmediler mi ⑥ nice helāk eyledük anlardan ilerü anlardan bir bölük zamān kavim yirlendürdük anları yirde ol nese kim yirlendürmedük size ⑦ daħı viribidük yağmurı anlaruñ üzere biribiri ardınca daķı eyledük ırmaķları aķar altlarından pes helāk

eyledük anları ⑧ yazuklarıyla dağı yaratdık anlardan sonra bir bölüm ayruklar. (6/7) Dağı iger indürseydük senün üzere yazılmış kâğıdda ⑨ pes yokayalar aña elleriyle eydeydi anlar kim kâfir oldılar degül işbu illâ cāzūlık bellü. (6/8) Dağı eytdiler neyçün indürülmedi anuñ üzere **071a** ① ferişte dağı iger indürseyidük firişte vâcib olayıdı iş andan mühlet virinilmeyelerdi (6/9) dağı iger eylesedük anı firişte eyleseyidük anı ② er dağı karşıdurayuduk anlaruñ üzere anı kim karşıdururlar. (6/10) Dağı bayık yañşulandı peygâamberler senden ilerü pes indi belâ anlara kim ③ yañşularlar peygâamberleri anuñ cezâsı kim oldıladı aña yañşularlar. (6/11) Eyt yürün yirde andan baquñ nite oldı şonı ④ yalan dutucılarınuñ. (6/12) Eyt kimündür ol kim göklerdeür dağı yirde eyt Tağrı'nuñdur vâcib eyledi kendü üzere rahmeti kim dire sizi ⑤ kıyâmet günündin yaña gümân yokdur anuñ içinde anlar kim ziyân eylediler nefslerine anlar îmân getürmezler. (6/13) Dağı anuñdur ol kim ⑥ dölendi gicede dağı gündüzde dağı ol işidicidür bilicidür. (6/14) Eyt ayruk Tağrı'dan tutayın mı dost yaradıcı gökleri ⑦ dağı yiri dağı ol rüzî virür dağı rüzî virinilmez eyt ben buyrıldum kim olam ilk kimse kim müsülmân oldı dağı olmağıl sen ⑧ Tağrı'ya iki diyenlerden. (6/15) Eyt bayık ben korğarın iger 'âşî olursam Çalab'uma 'azâbdan günün ulu. (6/16) Her kim döndürülürise andan ol ⑨ gün bayık rahmet eyledi aña Tağrı dağı şol kurtulmağdur bellü. (6/17) Dağı iger irürise saña Tağrı ziyân yokdur çıkarıcı anı **071b** ① illâ ol dağı iger irürise saña hayr ol her nesne üzere güci yiter. (6/18) Dağı ol gâlibdür üzere kullarınuñ ② dağı ol dürüst işlödür bilürdür işleri. (6/19) Eyt nesne ulurağdur tanuqlıkdın yaña eyt Tağrı tanuğdur benüm aramda dağı sizün arañuzda ③ dağı vahy olındı baña işbu Qur'an tâ korğudam sizi anuñıla dağı anı kim degdi aña bayık siz tanuqluğım virürsiz kim bayık Tağrı bile ④ vardur Tağrı ayruk eyt tanuqlık virmezsin eyt degül ol Tağrı illâ bir dağı bayık ben bîzârvan andan kim Tağrı'ya iki dirsiz. ⑤ (6/20) Anlar kim virdük anlara kitâbı ya 'nî Tevrî't'i dağı İncîl bilürler anı nitekim bilürler ya 'nî peygâamberi oğlanlarını anlar kim ziyân eylediler ⑥ kendözlerine pes anlar îmân getürmezler. (6/21) Dağı kimdür zâlimırağ andan kim yalan bağladı Tağrı'ya yalan ya yalan dutdı ⑦ âyetlerini bayık kurtulmaya zâlimler. (6/22) Dağı ol gün kim qoparavuz anları hep andan eydevüz anları kim ortak eylediler Tağrı'ya kâdadur ⑧ ortaklarınuz. (6/23) Anlar kim olduñuzdı gümân eylersiz andan olmadı şınamağı anlaruñ illâ kim eytdiler Tağrı'çün ⑨ Çalab'umuz olmaduk biz ortak eyleyiciler. (6/24) Bağ nite yalan söylediler kendözleri üzere dağı gâyb oldı anlardan **072a** ① ol kim oldıladı yalan bağlarlar. (6/25) Dağı anlardan oldur kim kulak dutar sendin yaña dağı eyledük gönülleri üzere örtüler ② kim anlamayalar anı dağı kulakları içinde ağırlık dağı iger göreler dükeli nişanı îmân getürmeyeler aña tâ kaçan geldiler saña ③ dartışalar senünile eyde anlar kim kâfir oldılar degül işbu mekri meşelleri ilerilerün. (6/26) Dağı anlar yığarlar ④ andan dağı ırağ oldular andan dağı helâk eylemezler illâ kendözlerini dağı bilmezler. (6/27) Dağı iger görseñ ⑤ ol vaqt kim

 ururimildilar od üzere pes eytdiler iy k şk  biz gir  d nd rinileyd k yalan dutmayaydu 
 niŐanlarını  alab’umuzun dağı olaydu  m ’-   minlerden. (6/28) Belki  Őik re oldu anlara ol
 kim oldılardı gizler ilerüden dağı iger d nderilinelere aşa kim yığlındılar andan dağı bayı 
 anlar *d nelerdi*   yalan s yleyicilerd r. (6/29) Dağı eytdiler deg l ol ill  meger yağın
 dirliğim z dağı degülüz biz  oparılmıŐlar. (6/30) Dağı iger göresin   ol vağt kim
  ururimildilar  alab’ılarına eytdi deg l mi işbu ya’n  kıy met toğru eytdiler evet  alab’umuz
 hađđı i  n eytdi pes  aduŐ ‘az bı andan ötürü kim olduğuzd    k fir olursuz. (6/31) Bayı 
 ziy nlu oldılar anlar kim yalan dutdılar görmegi Tağrı’yı t  ol vağt kim geldi anlara kıy met
 aŐsuzda **072b**   eytdiler iy bizüm haŐret m z anuş üzere kim tađŐırlı  eyledük d ny  içinde
 dağı anlar g t r rlere yazuğlarını arđaları üzere ne yavuz ol kim   g t r rlere. (6/32) Dağı degül
 yağın dirlik ill  oyun dağı lehv dağı sar y ŐoŐrađı yegrekdür anlara kim Şağınurlar   pes
 aŐlamazsuz. (6/33) Bayı  bilürüz bayı   ayđulandurur seni ol kim eyd rlere bayı  anlar yalan
 dutmazlar seni vel kin   z limler  yetlerine Tağrı’nun ink r eylerler. (6/34) Dağı bayı  yalan
 dutunıldı peyđamberler senden iler  pes Şabr eylediler anuş üzere   yalan dutunıldı dağı
 incidinildiler t  geldi anlara ar a virmeg m z dağı yoğdur degŐ r ci kelimelerini Tağrı’nun
 dağı bayı  geldi ŐaŐa haberi den   mürsel peyđamber n. (6/35) Dağı iger ola ulu gelürise senün
  zere yüz döndürmegi anlaruş pes iger gücün yiterse kim isteyesin   in del gin yir içinde ya
 nerd b n göge pes get rsin anlara bir  yet dağı dileseyidi Tağrı diredi anları toğru yoluŐ üzere
   pes olmağıl sen c hillerden. (6/36) Bayı  oy virür anlar kim iŐid rlere dağı  l ler  opara anları
 Tağrı   andan aşa d nileler. (6/37) Dağı eytdiler neyi n ind r lmedi anuş üzere bir nişan
  alab’ısından eyt bayı  Tağrı k dird r anuş üzere kim indüre **073a**   bir nişan vel kin çoğı
 anlaruş bilmezler. (6/38) Dağı degül hiç deprenür c navar yirde dağı degül hiç  uŐ kim uçar  
 iki  anadıyla ill  kim b l kled r sizün beŐdeŐlerin z terk eyle[me]d k lev e’l-m hf z
 içinde bir Şeyden andan Çalab’ılarından yaşa  oparınalara.   (6/39) Dağı anlar kim yalan
 du[td]ılar  yetlerim zi Şağırlardur dağı dilsüzlerdür  aranlı  içinde her kim dilerise Tağrı’yı
 azdura anı dağı her kim dilerise   eyleye anı yol üzere toğrı. (6/40) Eyt haber virün başa iger
 gelse size ‘az bı Tağrı’nun ya gelürse size kıy met   Tağrı’dan ayrığı mı oğırsuz iger
 olursanuz girçek söyleyiciler. (6/41) Belki anı oğırsuz pes giderür anı kim oğırsuz   andın yaşa
 dilerse dağı indüre size anı kim ortak eylersiz. (6/42) Dağı bayı  viribidük  mmetlerdin yaşa
 senden ilerü pes dutduğ anları   katılığıla dağı Őayrulıđıla anuŐi n kim anlar yavzağıralara.
 (6/43) Pes neyi n ol vağt kim geldi anlara ‘az bumuz boyun virmediler vel kin   katı oldu
 gönülleri dağı bezedi anlara Őeyt n anı kim oldılar işlerler. (6/44) Pes ol vağt kim untdılar anı
 kim oğ tlendiler anuşıla   a duğ anlaruş üzere  apularını her nesnen n t  ol vağt kim Ő d
 oldılar aşa kim virinildiler dutduğ anları aŐsuzda bayı  ol vağt anlar **073b**    m zs zlerd r.

(6/45) Pes kesildi şonı kavmün anlar kim zulüm eylediler daħı ögmeklik Taħrı'nuñdur Çalab'ısı 'älemlerün. (6/46) Eyt haber virün ② iger duta Taħrı kulaħlarıñuzı daħı gözleriñüzı daħı mühr ura gönüllerıñüz üzere kindür Taħrı Taħrı'dan ayruħ kim getüre size ③ anı baħ nite döndürürüz bellü nişānları andan anlar yüz döndürürler. (6/47) Eyt haber virün baħa kim gelürise size ④ Taħrı 'azābı añsuzda ya āşikāre helāk olunmaya illā zālīm kavümler. (6/48) Daħı viribimezüz peygāمبرleri ⑤ illā muştılayıcılar daħı ĳorħuducılar pes her kim ĩmān getürdi daħı eyü işledi yoħdur ĳorħu anlaruñ üzere ne daħı anlar ĳayğuralar. ⑥ (6/49) Daħı anlar kim yalan dutdılar āyetlerimüzı yoħana anlara 'azāb andan götürür kim oldılar fişħ eylerler. (6/50) Eyt eytmezin size benüm ĳatumda ⑦ ĳazīneleri Taħrı'nuñ daħı bilmezin ĳāyıbı daħı eytmezin size bayıħ ben ferişteven uymazın illā aħa kim vaħy olunur baħa ⑧ eyt berāber midür gözszüz daħı gözlü endīşe eylemez misiz. (6/51) Daħı ĳorħut anuñıla anları kim ĳorħarlar ⑨ kim ĳoparınalar Çalab'ıların dın yaħa yoħdur anlaruñ andan ayruħ yarı virici ne daħı şefā'at eyleyici anuñıçün kim anlar şaħınalar. **074a** ① (6/52) Daħı ĳovma anları kim taparlar Çalab'ıların ırte daħı gice dilerler rızāsını anuñ degül senün üzere ② ĳisābından anlaruñ nesne daħı degül ĳisābuñdan senün anlaruñ üzere nesne pes ĳovsañ anları pes olasın ③ zālīmlerden. (6/53) Daħı ancılayın ş[ına]duħ birincelerini birinceyile tā eyideler şunlar mıdur kim minnet eyledi Taħrı ④ anlara bizüm üzerümüzde degül mi Taħrı bilürirek şükür eyleyicileri. (6/54) Daħı ĳaçan kim gele saħa anlar kim ĩmān getürdiler ⑤ āyetlerimize eyt selām olsun üzerıñüz yazdı Çalab'uñuz kendözi üzere raħmeti bayıħ her kim işledi ⑥ sizden yavuz iş bilmedin andan tevbe eyledi andan şonra daħı eyü işledi bayıħ ol yarlağayıcıdur raħmet ĳılıcı. (6/55) Gine ĳiçenleyin ⑦ ayırtlaruz āyetleri daħı tā āşikāre ola yolu yazuħ işleyicilerün. (6/56) Eyt bayıħ ben ĳirü yığlındum kim tapam anlara kim ⑧ taparsız Taħrı'dan ayruħ eyt uymayam sizün nefleriñüz dileklerine bayıħ azdum ben andan ya 'nī iger uyarsam daħı degülin ben toğrı yol dutıcılardan. ⑨ (6/57) Eyt bayıħ ben ĳüccet üzereven Çalab'umdan daħı yalan dutduñuz anı degül benüm ĳatumda ol kim iversiz aħa degül ĳükm illā Taħrı'nuñ **074b** ① ĳükm eyler ĳaħħı daħı ol yigregidür ĳükm eyleyicilerün. (6/58) Eyt iger bayıħ benüm ĳatumdayımısız ol kim iversiz aħa ĳükm olınaydı iş ② benüm aramda daħı sizün arañuzda daħı Taħrı bilürirekdür zālīmleri. (6/59) Daħı ĳatındadur anuñ kilidi dilleri ĳaybuñ bilmez anı illā ol ③ daħı bilür anı kim yirdedür daħı deñizdedür daħı düşmez ĳiç yapraħ illā bilür anı daħı degül ĳiç dāne ĳaranlıħlarında ④ yirün daħı degül ĳiç yaş daħı degül ĳiç ĳuru illā kim kitābındadur bellü. (6/60) Daħı ol oldur kim alur cānuñuzı sizün gice ⑤ daħı bilür anı kim ĳazandıñuz ĳündüz andan ĳirü dirürür sizi anuñ içinde tā tamām olına bir müddet adanılmış andan andın yaħa döne- ⑥ cek yir andan haber vire size anı kim olduñuzdı işlersiz. (6/61) Daħı oldur ĳaħr eyleyici üzere ĳullarınuñ daħı viribir ⑦ sizün üzere şaħlayıcılar tā ĳaçan kim gele birünüzü ölüm cānın

ala anuñ peygâmblerimiz dağı anlar taqşırılıq eylemezler. ④ (6/62) Andan girü döndürinileler Tañrı'dın yaña işlerin başarıcı Tañrı'dur anuñdur hüküm dağı ol tiziregidür hisâb eyleyicilerün. (6/63) Eyt kim kırtarur sizi ⑤ qarañulığından yirün dağı deñizün oqırsız anı yavzağıрмаğıla dağı gizlü iger kırtarasın bizi uşbundan olavuz biz **075a** ① şükür eyleyicilerden. (6/64) Eyt Tañrı kırtarur sizi andan dağı her qayğudan andan siz şirk eylesiz. ② (6/65) Eyt oldur güci yiter anuñ üzere kim viribiye sizün üzere 'azâbı üstünüzden ya altından ayaklarıñuz *ya 'nî ünile ya yilile ya taşıla ya pâdişâh[...]* yağmağıla ③ ya qarışdura sizi bölükler ile ya 'nî bölük bölük olup tartışasız dağı tadura birinceñüze birince çalıñın baq nite döndürür ya 'nî beyân eylesüz âyetleri ④ anuñüçün kim aqlayasız. (6/66) Dağı tutdı anı qavmün dağı ol haqdur eyt degülin sizün üzere iş sürücü. ⑤ (6/67) Her haberün yiri var tiz bilesiz. (6/68) Dağı qaçan görseñ anları kim girürler âyetlerimiz içinde ⑥ yüz döndür anlardan tâ gireler söz içine andan ayruq dağı iger unuttururısa saña Şeytân oturma ⑦ soñra anmaqdan qavmile zalimler. (6/69) Dağı degül anlarıñ üzere kim şaqınurlar hisâblarından nesne velikin ⑧ anıdurmaqdur anuñüçün kim anlar şaqınurlar. (6/70) Dağı qo anları kim tutdılar dînlerini oyun dağı lehv dağı aldadı anları yaqın ⑨ dirlik dağı anıdur anuñıla kim helâk olmağa qonıla nefis andan ötürü kim qazandı yoqdur anuñ ayruq Tañrı'dan arqa virici ne dağı şefâ'at kılıcı **075b** ① dağı iger yolu eylesis[e] [dükeli] yolu alınmaya andan şunlar anl[a]rdur kim helâk olmağa qonıldılar andan ötürü kim qazandılar anlarıñdur içesi nesne ② issi şudan dağı 'azâb ağırdıcı andan ötürü kim oldılar küfr eylesler. (6/71) Eyt tapalum mı ayruğa Tañrı'dan aña kim aşşı degürmez bize ③ dağı ziyân degürmez bize dağı döndürinelüm mi ökçelerümüz üzere andan soñra kim toğru yol göstere bize Tañrı ancılayın kim azdurdı anı Şeytânlar ④ yirde ya 'nî yazılarda hayrân iken anuñdur yāranlar oqur anı toğru yoldan yaña gel bize eyt bayıq toğru yo[l] Tañrı'nuñ oldur toğru yol ⑤ dağı buyrıldıq biz tâ boyun virevüz 'ālemler Çalab'ısına. (6/72) Dağı tururuñ namāzı dağı şaqınuñ Tañrı'dan dağı ol oldur kim andın yaña qoparınılasız. ⑥ (6/73) Dağı ol oldur kim yaratdı gökleri dağı yiri haqqıçün dağı ol gün kim eyde ol pes ola sözi anuñ toğrıdur ⑦ dağı anuñdur pâdişâhlıq ol gün kim ürile şür içine bilicidür ğaybı dağı hāzırı dağı ol dürüst işlidür bilürdür. (6/74) Dağı ol vaqt kim ⑧ eytdi İbrāhīm atasına Āzer'e dutar mısın putları tañrılar bayıq ben görürin seni dağı qavmüñi azğunlıq içinde ⑨ bellü. (6/75) Dağı ancılayın gösterür İbrāhīm'e pâdişâhlığını gökleriñ dağı yirün dağı ola gümānsuzlardan **076a** ① (6/76) Pes ol vaqt kim örtüdi qarañulığıla gice gördi bir ılduz eytdi işbudur Çalab'um pes ol vaqt kim tölündi eytdi sevmezın tölünicıları. ② (6/77) Pes ol vaqt kim gördi ayı toğmış eytdi işbudur Çalab'um pes ol vaqt kim tölündi eytdi iger yol göstermesedi baña Çalab'um oladum bayıq ③ qavümlerden azğunlar. (6/78) Pes ol vaqt kim gördi Gün'i toğmış eytdi işbudur Çalab'um işbu uluraqdur pes ol vaqt kim tölündi ④ eytdi iy qavmüm bayıq ben bīzārvan andan

kim ortak eylersiz. (6/79) Bayık ben yüz tutdum yüzümi aña kim yaratdı gökleri dağı yiri ⑤ müsülmāniken dağı degülin ben müşriklerden. (6/80) Dağı tartışdılar anuñıla kavmi eytdi tartışur mısız benümile Tañrı'da dağı bayık ⑥ yol gösterdi baña dağı korkmazın andan kim ortak eylersiz aña illā kim dileye Çalab'um nesne kapladı Çalab'um her nesneyi ⑦ bilmekdin yaña pes ögütlenmez misiz. (6/81) Dağı nite korkam andan kim ortak eyledüñüz dağı korkmaz mısız bayık siz ortak eyledüñüz ⑧ Tañrı'ya anı kim indürmedi aña üzeriñüze hüccet kaçısı iki bölüğüñ haqlurağdur iminlige iger olduñuzsa bilürsiz. ⑨ (6/82) Anlar kim imān getürdiler dağı karışdurmadılar imānlarını zulmile ya'nī şirkile şunlar anlaruñdur iminlik dağı anlar toğrı yol dutıcılardur. (6/83) Dağı şol **076b** ① hüccetimüzdür virdük anı İbrāhīm'e kavmi üzere yüceldürüz dereceleri anı kim dilerüz bayık Çalab'uñ dürüst işlüdür ② bilicidür. (6/84) Dağı bağışladuğ aña İshāk'ı dağı Ya'kūb'ı dükeline toğrı yol gösterdük dağı Nūh'a toğrı yol gösterdük ilerüden dağı ③ oğlanlarından anuñ Dāvūd'a dağı Süleymān'a dağı Eyyüb'a dağı Yūsuf'a dağı Mūsā'ya dağı Hārūn'a dağı ancılayın yanud virürüz ④ eylük eyleyenlere. (6/85) Dağı Zekerıyyā'ya dağı Yaḥyā'ya dağı 'İsā'ya dağı İlyās'a dükeli şālihlerdendür. (6/86) Dağı İsmā'ıl'e ⑤ dağı [El]yesa'da Yūnus'a dağı Lūt'a dağı dükeline artuğ eyledük 'ālemler üzere. (6/87) Dağı atalarından dağı oğlanlarından ⑥ dağı karındaşlarından dağı üyerdük anları dağı toğrı yol gösterdük anlara yolındın yaña toğru. (6/88) Şol toğrı yolıdur Tañrı'nuñ ⑦ yol gösterür anuñıla aña kim diler kullarından dağı iger şirk eyleselerdi. (6/89) Bāṭıl oladı anlardan ol kim oldıardı işlerler ⑧ şunlar anlardur kim virdük anlara kitābı dağı 'ilmi dağı peygāمبرlığı pes iger kāfir olursa işbunlar ⑨ bayık şalduğ aña bir kavm kim degüller aña kāfirler. (6/90) Şunlar anlardur kim toğrı yol gösterür Tañrı pes anlaruñ yolına **077a** ① uyğıl eyt dilemezsin size anuñ üzere ya'nī Qur'an kirī degül ol illā ögüt 'ālemler için. (6/91) Dağı olmadılar ② Tañrı'yı ululamağı haqqınca ol vaqt kim eytdiler indürmedi Tañrı Ādem üzere hīç nesne eyt kim indürdi kitābı ol kim ③ getürdi anı Mūsā aydıñlık iken dağı toğrı yol iken ādemiler için eylersiz anı kāğıddan gösterürsiz anı dağı gizleriz çok ④ dağı ögredinildüñüz anı kim bilmedüñüzdi siz ne dağı atalarıñuz eyt Tañrı andan ço anları girmekler içinde oynarlar iken. ⑤ (6/92) Dağı işbu kitābdur indürdük anı mübārekdür girçek dutıcıdur anı kim ileyindedür dağı korkudasın ya Muhammed Mekke'yi dağı anı kim ⑥ y[ö]resindedür dağı anlar kim inanurlar āhirete inanurlar aña ya'nī Qur'an'a dağı anlar namāzları üzere şaklık eylerler. ⑦ (6/93) Dağı kimdür zālımırağ andan kim yalan bağladı Tañrı'ya yalan ya eytdi vaḥy olundı baña dağı vaḥy olunmadı andın yaña nesne dağı andan kim *tiz indürevüz* ⑧ eytdi ancılayın kim indürdi Tañrı dağı iger görüriseñ ol vaqt kim zālimler katılığında ölümün dağı feriştelere döşeyiciler ⑨ ellerini çıkaruñ nefsleriñüzi bugün cezā virinilesiz 'azābını ḥorlıguñ andan ötürü kim olduñuz idi eydürsiz Tañrı üzere hağdan ayruğ **077b** ① ayruğ dağı olduñuzdi āyetlerinden anuñ boyun

virmezlik eylersiz. (6/94) Dağı bayık geldünüz bize yalnız nitekim yaratdık sizi ilerüki ② kez dağı kodunuz anı kim virdük size arkalarunuz üzerinde dağı görmezüz sizünle şefâ'atçılarıñuzu anlar kim ③ şandunuz kim bayık anlar sizde ortaklardır bayık kesildi päre päre oldu aranızda dağı azdı gitdi sizden ol kim olduğuz şanursız. ④ (6/95) Bayık Tağrı yaradıcıdur dāneyi dağı çekirdegi çıkarur diriye ölüden dağı çıkarur ölüyi diriden şol ⑤ Tağrı'nundur pes nite döndürinölürsüz. (6/96) Yaradıcıdur şubhı dağı eyledi giceyi dölenesi nesne dağı gün dağı ay hisāb eylemek ⑥ şol endāze eylemegidür beñdeşsizün bilici. (6/97) Dağı ol oldur kim kıldı size ılduzları tā toğrı yol dutasız anuñıla karañulıklarında ⑦ yazıñuñ dağı denizün bayık bellü eyledük nişānları kavme kim bilürler. (6/98) Dağı ol oldur kim yarattı sizi bir nefsdan ya'nī ⑧ Ādem'den pes qarār d[u]tacağ yir dağı kopacağ bayık bellü eyledük nişānları kavme kim bilürler. (6/99) Dağı ol oldur kim indürdi ⑨ gökden şuyı pes çıkarduk anuñıla bitmegin her nesenün pes çıkarduk andan yaşıl çıkaruruz andan dāne **078a** ① biribiri üzere binmiş dağı hürmā ağacından çiçeginden salkımlar yaqın dağı bostānlar üzümleden dağı zeytün dağı nār ② beñdeş dağı beñdeş degül baquñ yimişine ol vaqt kim yimiş eyledi dağı irmegin bayık şunuñ içinde nişānlardur kavme kim ③ inanurlar. (6/100) Dağı kıldılar Tağrı'ya ortaklar Şeytānları ya'nī Şeytānlar putlar içine girürlerdi puta tapmağ olurdi dağı yarattı anları dağı yalan bağladılar anuñ için oğlanlar dağı kızlar bilmeksüzün ④ arulığıdur anuñ dağı yüceldi andan kim şıfat eylerler (6/101) Yaradıcı gökleri dağı yiri nite ola anuñ ⑤ oğlanı dağı olmadı anuñ 'avratı dağı yarattı her nesneyi dağı ol her nesneyi bilicidür. ⑥ (6/102) Oldur Tağrı Çalab'unuz yokdur Tağrı illā ol yaradıcı her nes[n]eyi pes tapuñ aña dağı ol her nesne üzere ⑦ iş sürücidür. (6/103) İrmez aña gözler dağı ol irer kaplayu gözler dağı ol eyü işlüdür bilürdür. (6/104) Bayık ⑧ geldi size hüccetler Çalab'unuzdan pes her kim gördi kendözi içündür dağı h[e]r kim görmeye kendözü üzeredür dağı degülin ben üzeriñuze ⑨ şaklayıcı. (6/105) Dağı ancılayın beyān eylerüz āyetleri dağı tā eydeler oquduñ öğretdün dağı beyān eyleyevüz anı kavme bilürler. (6/106) Uy **078b** ① aña kim vahy olındı sendin yaña Çalab'undan yokdur Tağrı illā ol dağı yüz dönder müşriklerden. (6/107) Dağı iger dileseyidi Tağrı ② şerik getürmeyelerdi dağı eylemedük seni anlaruñ üzere şaklayıcı dağı degülsin sen anlaruñ üzere iş sürüci. (6/108) Dağı söğmeñ ③ anlara kim taparlar ayruğa Tağrı'dan pes sögerler Tağrı'ya zulmiken bilmeksüz ancılayın bezedük ④ her ümmete 'amelin anlaruñ andan Çalab'larından yañadur dönecek yirleri pes haber vire anlara anı kim oldılarıdı işlerler. (6/109) Dağı and içdiler ⑤ Tağrı'ya berkiregin andlarıñuñ iger gelürise anlara nişān inanalar aña eyt bayık nişānlar Tağrı ya'nī nite bildük iy mü'minler imān getüresiz kim ol nişān gelmegin seversiz ⑥ katındadır dağı ne nesne bildürür size kim ol kaçan gele inanmazlar. (6/110) Dağı döndürürüz gönüllerini dağı gözlerini ⑦ nitekim imān getürmediler aña ilerüki kez dağı koyavuz anları

azgunlıkları içinde sergerdān olalar. (6/111) daḥı iger biz ya 'nī ilerūki nişānlar gelecek ay ber[...] gibi ⑧ indürmişmişedük anlaruñ üzere feriştelere daḥı söylemişmişe ölümler daḥı dirmişmişsevüz anlaruñ üzere her nesneyi bölükler ya yüze yüz ⑨ olmayalardı kim imān getüreler illā kim dileye Tanrı velīkin çoğı anlaruñ bilmezler. (6/112) Daḥı ancılayın **079a** ① eyledük her peygāmbere düşmen şeytānları ādemileruñ daḥı perrileruñ gizlü söyler birincesi birincisine ② bezenmiş sözüñ aldamağ için daḥı iger dilemedi Çalab'ıñ işlemeyelerdi anı pes ko anları daḥı anuñıla kim yalan bağlarlar. (6/113) Daḥı ③ tā meyl eylemeye andın yaña göñülleri anlaruñ kim inanmazlar āhirete daḥı tā rāzı olalar aña daḥı tā kazanalar yazuğdan anı kim anlar ④ kazanıcılardur. (6/114) Ayruğ mı Tanrı'dan isteyeyin hükme eyleyici daḥı ol oldur kim indürdi size kitābı beyān olunmuş ⑤ daḥı anlar kim virdük anlara kitābı bilürler kim bayık ol indürilmişdür Çalab'ıñdan ḥakkıla pes olmağ ⑥ gümānlulardan. (6/115) Daḥı tamām oldu sözi Çalab'ıñ doğruluk iken daḥı 'adl iken yokdur döndürici sözlerini daḥı ol ⑦ işidicidür bilicidür. (6/116) Daḥı iger boyun viresin çoğuna yirdekinuñ azduralar seni yolından Tanrı'nıñ uymazlar ya 'nī kāfirler ⑧ illā gümāna daḥı degül illā yalan söylerler. (6/117) Bayık Çalab'ıñ ol bilürürekdür anı kim azdı yolından daḥı ol bilürürekdür ⑨ doğru yol dutucuları. (6/118) Pes yeğ andan kim anıldı Tanrı adı anuñ üzere iger olasız āyetlerini inanıcılar. (6/119) Daḥı nedür sizüñ kim **079b** ① yimez siz andan kim anıldı Tanrı adı anuñ üzere daḥı bayık beyān olındı size ol kim ḥarām oldu üzerüñüze illā ol kim geñsüz olıñduñuz ② andın yaña daḥı bayık çok tā azarlar nefleri dilekleriyle bilmeksüzün bayık Çalab'ıñ ol bilürürekdür ḥaddan geçicileri. (6/120) Daḥı koñ āşikāresin ③ yazuğıñ daḥı gizlūsün bayık anlar kim kazanurlar yazuğı cezā virineler anuñüçün kim oldılar kazanurlar. (6/121) Daḥı yimeğ ④ andan kim anılmadı adı Tanrı'nıñ anuñ üzere daḥı bayık ol ma'siyetdür daḥı bayık şeytānlar gizleyü söylerler ya 'nī vesvese eylerler dostlarına tā tartışalar sizüñile ⑤ daḥı iger muḥı' olursañuz anlara bayık siz müşriklersiz. (6/122) Daḥı ol kim oldu ölü ya 'nī kāfir pes diriltdük anı daḥı eyledük aña aydınlık kim yürür ⑥ anuñıla ādemler içinde ancılayındur kim beñzeri anuñ karanlıklar içinde degül çıkıcı andan ancılayın bezenildi kāfirlere ol kim oldılar ⑦ işlerler. (6/123) Daḥı ancılayın eyledük her bir köyde ulular yazuğluları anuñ tā yavuz şanalar anuñ içinde daḥı yavuz şanmazlar ⑧ illā kendözlerine daḥı bilmezler. (6/124) Daḥı kaçan kim geldi anlara āyet eytdiler inanmayavuz tā virinilevüz ancılayın kim virinildi ⑨ Tanrı peygāmberlerine Tanrı bilürirekdür ol yiri kim eyler peygāmberliğin dege anlara kim yazuğ işlediler ḥorlık Tanrı katında **080a** ① daḥı 'azāb katı andan ötürü kim oldılar yavuz şanarlar. (6/125) Pes her kimi dilerise Tanrı kim doğru yol göstere aña yara ya 'nī aça göğsünü müsülmānlık için ② daḥı her kimi dilerise kim azdura eyleye göğsünü tar yavlağ tar hemān yukarı çıkar göge ancılayın ③ eyler Tanrı 'azābı ya Şeytān'ı anlaruñ kim inanmazlar. (6/126) Daḥı işbu yoludur Çalab'ıñın doğruyiken bayık beyān

eyledük âyetleri ④ kavme kim öğüt dutarlar. (6/127) Anlarındur selâmet sarâyı katında Çalab'ılarınun dağı ol iş issidür andan ötürü kim oldılar işlerler. (6/128) Dağı ol gün kim ⑤ direvüz anları hep iy perri bölügi şeytânlar bayık çok eyledünüz âdemîlerden ya'nî azdurmağıla dağı eytdi dostları anları ya'nî Şeytânlarınun âdemîlerden ⑥ iy Çalab'umuz gönendi birincemüz birincemüzile dağı irdük müddetümüze ol kim müddet eyledün di bizüm için eytdi od tıracağınuz yirdür ebed kalıcılarken ⑦ anın içinde illâ ol kim diledi Tanrı bayık Çalab'un dürüst işlüdür bilicidir. (6/129) Dağı ancılayın üstün ellü eylerüz birincesi zâlimlerinun ⑧ birinceye andan ötürü kim oldılar kazanurlar. (6/130) İy perri bölügi dağı âdeminün gelmedi mi size peygâmbler sizden eydürler ⑨ sizün üzere âyetlerümi dağı korkıdurlar sizi görmekligünüzden gününü[z]i işbu eytdiler tanıklık virdük kendözlerümüz üzere **080b** ① dağı aldadı anları dirlik yakın dağı tanıklık virdiler kendözleri üzere kim bayık anlar oldılar kâfirler. (6/131) Şol ② anuñün kim olmadı Çalab'un helâk eyleyici köyleri zulmile dağı anuñ kavmi gâfillerken. (6/132) Dağı dükelinün dereceleri var anuñ için kim ③ işlediler dağı degül Çalab'un gâfil andan kim işlersiz. (6/133) Dağı Çalab'un baydur rahmet issidür iger dilerse gidere sizi dağı yirinüze getüre ④ sizden şonra anı kim diler nitekim yaratdı sizi bir kavim oğlanlarından ayruklar. (6/134) Bayık ol kim va'de dilersiz gelicidir dağı ⑤ degülsiz fevt olıcılar. (6/135) Eyt iy kavmüm işleñ yirünüz hâluñuz üzere bayık ben işleyiciven pes tîz bilesiz ⑥ anı kim ola anuñ şonı sarâyın bayık kurtulmaz zâlimler. (6/136) Dağı eylediler Tanrı için andan kim yaratdı ikinden dağı ⑦ yılkıllardan ülü pes eytdiler işbu Tanrı'nun şanmağıla anlarınun dağı işbu ortaqlarımızundur pes ol kim oldı ortaqlarınun ⑧ degmez Tanrı'ya dağı ol kim oldı Tanrı'nun ol irer ortaqlarına ne yavuz oldı ol kim hükm eylerler. (6/137) Dağı ancılayın ⑨ bezendi çoğa müşriklerden depelemegi oğlanların ortaqları ya'nî Şeytânlar tâ helâk eyleyeler anları dağı tâ karşıduralar anlarınun üzere **081a** ① dînlerini dağı iger diledi Tanrı işlemeylerdi anı pes ço anları anuñıla kim yalan bağlarlar. (6/138) Dağı eytdiler işbu yılkıllardur dağı ekindür ② harâmdur yimeye anı illâ ol kim dilerüz şanmaqlarıyla dağı yılkıllardur harâm olındı arqaları binmege dağı yılkıllardur anmazlar ③ adını Tanrı'nun anuñ üzere yalan bağlamağdan ötürü anuñ üzere tîz cezâ vire anlara andan ötürü kim oldılar yalan bağlarlar. (6/139) Dağı eytdiler ol kim ④ qarınlarında dur işbu yılkıllarınun hâliş ya'nî yalıñuz irkeklerümüze dağı harâm olınmışdur 'avratlarımıza dağı iger olurisa ⑤ ölü anlar anuñ içinde ortaqlardur cezâ vire anlara şıfat eyledüklerini bayık ol dürüst işlüdür bilicidir. (6/140) Bayık ziyânlu oldılar ⑥ anlar kim depelediler oğlanlarını beynüsüzlikden bilmeksüzün dağı harâm eylediler anı kim ruzî virdi anlara Tanrı yalan bağlamağdan ötürü Tanrı üzere ⑦ bayık azdılar dağı olmadılar toğrı yol dutıcılar. (6/141) Dağı ol oldur kim yaratdı bostânlar yire döşenmiş dağı ayağı üstüne durur *ya'nî kavun gibi ya direk üzere alınmış üzüm çibığı gibi* ⑧ dağı hurmâ ağacı

gibi daḥı ekin dürlü dürlü yimişi anuḡ daḥı zeytün daḥı anar biribirine beḡdeş daḥı degül beḡdeş yeḡ ⑨ yimişinden ol vaḡt kim yimiş eyledi daḡı virün ḡaḡḡını ḡüni biçmegün daḥı ḡaddan geçmeḡ bayıḡ Taḡrı sevmez ḡaddan geçenleri. (6/142) Daḥı yılḡıllardur **081b** ① götürüciler daḥı kiçi develer yeḡ andan kim rüzī virdi size Taḡrı daḡı uymaḡ adımlarına Şeytān'ıḡ bayıḡ ol size ② düşmendür bellü. (6/143) Sekiz çiftler ḡoyundan iki daḡı keçiden iki eyt iki erkek mi ḡarām eyledi ③ ya iki dişi ya anı kim ḡapladı anı oḡulcānları iki dişi ḡaber virün baḡa bilmeḡe iḡer olasız geḡçekler. ④ (6/144) Daḥı deveden iki daḥı şıḡırdan iki eyt iki irkek mi ḡarām oldu ya iki dişi ya ol kim ḡapladı ⑤ anı oḡulcānları iki dişi ya olduḡuz mı ḡanuḡlar ol vaḡt kim ıḡmarladı size Taḡrı işbu pes kim zālimirāḡdur ⑥ andan kim yalan baḡladı Taḡrı üzere yalan tā azdura ādemileri bilmeksüzün bayıḡ Taḡrı yol göstermez ḡavme kim zālimlerdür. ⑦ (6/145) Eyt bulmazın anuḡ içinde kim va[h]y olındı baḡa ḡarām olınmış yiyici üzere kim yir anı illā kim ola ölü ya ḡan ⑧ dökülmiş ya eti toḡuzuḡ bayıḡ ol ḡarāmdur ya ma'şiyet kim ün geḡtürildi Taḡrı'dan ayruḡ için pes her kim geḡsüz olunursa ḡüç eyleyici iken ⑨ ne daḥı ḡaddan geçürici iken bayıḡ Çalab'ıḡ yarlaḡayıcıdur raḡmet ḡılıcıdur. (6/146) Daḥı anlaruḡ üzere kim cuḡūd oldılar ḡarām eyledük her dırnaḡluyı daḥı şıḡırdan **082a** ① daḥı ḡoyundan ḡarām eyledük anlaruḡ üzere yaḡlarını ol ikinün illā ol kim götürdi arḡaları ol ikinün ya baḡursuḡları ya ol kim ḡarışdı sünüḡe ② şol cezā virdük anlara zülümlelerinden ötürü daḡı biz toḡrırlaruz ya'nī ḡaber virdüḡümüzde. (6/147) Pes iḡer yalan dutarlarsa seni eyt Çalab'ıḡuz raḡmet issidür ḡiḡ ③ daḥı ḡirü yıḡlınmaz 'azābı anuḡ ḡavümden yazuḡlular. (6/148) Eyde anlara şirk eylediler iḡer dileseḡi Taḡrı şirk eylemeyedük ne daḥı ④ atalarumuz ne daḥı ḡarām eylemeyedük nesne ancılayın yalan dutdı anlar kim anlardan ilerüdi tā tatdılar 'azābumuzı ⑤ var mı sizün ḡatuḡuzda ḡiç bilmek pes çıkarasız anı bizüm için uymazsız illā şanmaḡa daḥı degülsiz illā yalan söylersiz. ⑥ (6/149) Eyt pes Taḡrı'nuḡdur ḡüccet tamām pes iḡer dileseḡi yol gösteredi size dükeline. (6/150) Eyt geḡtürün ḡanuḡlarıḡuzı anlar kim ḡanuḡluḡ virürler ⑦ bayıḡ Taḡrı ḡarām eyledi işbunu pes iḡer ḡanuḡluḡ virürlerse ḡanuḡluḡ virme anlaruḡla daḥı uyma nefsleri dileḡlerine anlaruḡ kim yalan dutdılar āyetlerimüzi ⑧ daḥı anlar kim inanmazlar āḡirete daḡı anlar Çalab'ılarına ortak eyleler. (6/151) Eyt ḡelün oḡıyam anı kim ḡarām eyledi Çalab'ıḡuz sizün üzere kim ⑨ kim ortak eylemeyesiz aḡa nesne daḡı ataya anaya eylük eylemek daḥı depelemeḡ oḡlanlarıḡuzı yoḡsulluḡdan biz virürüz rüzī size **082b** ① daḥı anlara daḥı yaḡın ḡelmeḡ zışt işlere ol kim belürdi andan daḡı ol kim ḡizlendi daḥı depelemeḡ nefsi ol kim ḡarām eyledi Taḡrı ② illā ḡaḡḡıla şol ıḡmarladı size anı anuḡiçün kim siz aḡılayasız. (6/152) Daḥı yaḡın ḡelmeḡ māl-ı yetīme illā anuḡıla kim ol ③ ḡörklürekdür tā ire resīdelik daḥı tamām eyleḡ ölçeḡi daḥı terāzūyı 'adlıla yükletmezüz ḡiç nefse illā ④ ḡüci yitdüḡin daḥı ḡaçan söylerseḡüz 'adl eyleḡ iḡer oldısa daḥı ḡışımlık issi daḥı 'ahdına

Taḡrı'nuḡ vefā eyleş şol ışmarlandı size ⑤ anı anuñiçün kim ögüt dutasız ya aḡasız. (6/153) Daḡı bayıķ işbu yolumdur toğru iken pes uyuḡ aḡa daḡı uymaḡ yollara ⑥ pes ayıra sizi yolından Taḡrı'nuḡ şol ışmarladı size anı anuñiçün kim siz şaķınasız. (6/154) Andan virdük Müsā'ya kitābı *ya'nī Tevrīt'i* ⑦ tamāmlıķ içün anuḡ üzere kim eyelük eyledi daḡı beyān eylemegiçün her nesneyi daḡı toğrı yol içün daķı raḡmet içün anuñiçün kim anlar görmege Çalab'ıların ⑧ inanalar. (6/155) Daḡı işbu *ya'nī Qur'ān* kitābdur indürdük anı mübārekdür daķı uyuḡ aḡa daķı şaķınuḡ anuñiçün kim siz raḡmet kılınasız. ⑨ (6/156) Kim eydmeyesiz bayıķ indürünildi kitāb iki bölük üzere bizden ilerü daḡı bayıķ olduğudı oķımağından **083a** ① gāfiller. (6/157) Ya eytmeyesiz iger bayıķ bize indürilsedi bizüm üzerümüze kitāb oladuk toğru tırıcıraķ anlardan pes bayıķ geldi size ② hüccet Çalab'uḡuzdan daḡı toğrı yol daķı raḡmet pes kimdür zālimıraķ andan kim yalan tıtdı āyetlerini Taḡrı'nuḡ daķı yüz dönderdi andan ③ cezā virevüz anlara kim yüz döndürürler āyetlerimizden yavuzın 'azābuḡ andan ötürü kim oldılar yüz dönderürler. (6/158) Küyerler mi küyemezler ④ illā kim gele anlara ferişteler *ya'nī cān almağa* ya gele Çalab'uḡ *ya'nī emir* ya gele birince niřānlar Çalab'uḡuḡ ol gün gele birince ⑤ niřānlar Çalab'uḡuḡ aşı eylemeye bir nefse īmān getürdügi getürmedi īmān ilerüden ya kıazanmadı īmānı içinde ⑥ ḡayır *ya'nī tevbe* eyt küyüḡ bayıķ biz küyicilerüz. (6/159) Bayıķ anlar kim ayrıldılar dīnlerinden daḡı oldılar bölükler degülsin ⑦ anlardan nesne içün bayıķ işleri Taḡrı'dın yaḡadur andan ḡaber vire anlara anı kim oldılar işlerler. (6/160) Her kim getürürise eyü iş ⑧ pes anuḡdur on ancalar daḡı her kim getürürise yavuz iş pes cezā olınmaya illā beḡzerin daḡı anlar zılm eylenmeyeler. (6/161) Eyt ⑨ bayıķ ben yol gösterdi baḡa Çalab'um yoldın yaḡa toğru dīn toğru milleti İbrāḡīm'üḡ müsülmāniken daķı olmadı müşriklerden. **083b** ① (6/162) Eyt bayıķ namāzum daḡı kıurbānum daḡı dirliğüm daķı ölmegüm Taḡrı'nuḡdur Çalab'ısı 'ālemlerüḡ. (6/163) Ortağı yokdur anuḡ daḡı aḡa buyrulduḡ ② daḡı ben ilkiven müsülmānlaruḡ. (6/164) Eyt ayruķ mı Taḡrı'dan isteyeyin Çalab daķı ol Çalab'ısıdur her nesenüḡ daḡı kıazanmaz dükeli nefis ③ illā kendözi üzere daḡı götürmez götürücü yükin *ya'nī yazuğın ayruğuş* andan Çalab'uḡuzdın yaḡadur dönecek yirinüz pes ḡaber vire size ④ anı kim olduḡuz idi anuḡ içinde tırtışırsız. (6/165) Daḡı ol oldur kim eyledi sizi ḡalīfeleri yirüḡ daḡı götürdi birinceḡüzi ⑤ üzere birinceḡüzüḡ derecātlar tā şınaya sizi virdügi nesne içinde size bayıķ Çalab'uḡ *tīz* 'azābludur daķı bayıķ ol yarlağayıcıdur raḡmet kıılıcı.

⑥ Süretü'l-A'rafı

⑦ *elif lām mīm şād ya'nī ene'llāhu ā'lemū ve efzal.* (7/1) Ben Taḡrı bilürin daķı bellü eylerin. (7/2) Kitābdur indürünildi saḡa pes olmasun göğsüḡ içinde tırlıķ andan tā kıorқudasın anuḡıla ⑧

dağı andurmakdur mü'minlere. (7/3) Uyuş aña kim indürinildi sizdin yaña Çalab'uşuzdan dağı uymañ andan ayruş iş sürücilere ① az añarsız. (7/4) Dağı nice köy heläk eyledük anı pes geldi aña katılığumuz gice basmak ya'nī Lūt kavmi gibi ya anlar gündüz uyqusı uyuyucılarken **084/a** ① (7/5) Pes olmadı du'āsı anlaruñ ol vaqt kim geldi anlara 'azābumuz illā kim eytdiler bayık biz olduğıdı zālimler. (7/6) Pes bayık şoravuz ② anlara kim viribinildi anlardın yaña dağı şoravuz peygāmlere. (7/7) Pes hikāyet eyleyevüz anlaruñ üzere bilmegile dağı olmaduğ gāyib olıcılar. ③ (7/8) Dağı terāzūyla tartmak ol gün haqdur pes her kim ağır ola terāzūları ya tartılmışları şunlar kırtulucılardur. (7/9) Dağı her kim yeyni ola terāzūları ④ şunlar anlardur kim ziyān eylediler kendözlerine anuñüçün kim oldılar āyetlerümüze zulüm eylerler. (7/10) Dağı bayık yir virdük size ⑤ yirde dağı kılduğ sizüñüçün anuñ içinde virilesi nesnelere az şükür eylerler. (7/11) Dağı bayık yaratduğ ⑥ sizi andan şüretlendürdük sizi andan eytdük feriştelere secde eyleñ Ādem'e pes secde eylediler illā İblīs olmadı ⑦ secde eyleyicilerden. (7/12) Eyt ne nesne yıgdı seni kim secde eylemeyesin ol vaqt kim buyurdum saña eytdi ben yigrekven andan yaratduñ beni ⑧ oddan dağı yaratduñ anı balçıkdan. (7/13) Eytdi pes aşağı in andan olmaya saña kim kibir eyleyesin anuñ içinde ⑨ pes çık bayık sen horlardansın. (7/14) Eytdi İblīs mühlet vir baña ol güne degin kim kıparınılar bizden. (7/15) Eytdi Tañrı bayık sen mühlet virinilmişlerdensin. **084/b** ① (7/16) Eytdi İblīs pes andan ötürü kim azdurduñ beni oturam anlarıñiçün yoluña toğru. (7/17) Andan gelem anlara ileylerinden ② ya'nī āhiret yolından gümānlanduram dağı arķalarından dağı sağlarından dağı şollarından dağı bulmayasın çoğın anlaruñ ③ şükir eyleyiciler. (7/18) Eytdi çık andan 'ayblanmış sürülmüş her kim uyarısa saña anlardan talduram Tamu'yı sizden ④ dükelicükler. (7/19) Dağı iy Ādem dölen sen dağı çiftüñ uçmakda yin ol yirden kim diledüñüz dağı yaqın gelmeñ ⑤ işbu ağaca pes olası zālimlerden. (7/20) Vesvese eyledi anlara Şeytān tā aça ol ikiye anı kim örtünildi ol ikiden ⑥ ud yirlerinden dağı eytdi İblīs yığmadı siz ikiye Çalab'uşuz işbu ağaçdan illā kim olmayasız iki ferişte ya olmayasız ⑦ ebed kıalıcılardan. (7/21) Dağı and içdi ol ikiye bayık ben siz ikiye eyü dileyicilerdenven. (7/22) Pes tama'landurdı ol ikiye aldamağıla pes ol vaqt kim tatdı ol iki ağacı açıldı ⑧ anlara ud yirleri ol ikisinüñ dağı turaqdurdı ol iki ulaşdurdular dikerler ol iki üzere yaprağından Cennet'ün ya'nī encir yaprağı dağı kığırdı ol ikiye Çalab'ıları ol ikiniñ yığmadum mı siz ikiye ⑨ işbu ağaçdan dağı eytmedüm mi siz ikiye bayık Şeytān siz ikiye düşmendür bellü. (7/23) Eytdi ol iki iy Çalab'umuz zulüm eyledük kendözüm[ü]ze **085a** ① dağı iger yarlagamazsañ bizi dağı rahmet kılmazsañ bize oluruz ziyānlulardan. (7/24) Eytdi aşağı inüñ birinceñüz birinceye ② düşmendür dağı sizüñdür yirde kıarar dutacak yir dağı gönendürmek bir zamāna degin. (7/25) Eytdi anuñ içinde dirilesiz dağı anuñ içinde ölesiz ③ dağı anuñ içinde kıkarınılasız. (7/26) İy oğlanları ādemüñ bayık indürdük üzeriñüze tön örter

ud yirleriñüzi dağı kıymetlü ton ④ dağı tonın şaķınmağuş şol yigrekdür şol āyetlerindendür Tañrı'nun anuñiçün kim anlar ögütleneler. (7/27) İy ādem oğlanları ⑤ aldamasun sizi Şeytān nitekim çıkardı atañuzı anañuzı uçmağdan çıkarur ol ikiden tonun ol ikinüñ tā göstere ol ikiye ⑥ ud yirlerin bayık ol görür sizi ol dağı bölügi anuñ ya 'nī şüyi ol yirden kim görmessiz anları bayık biz kılduğ Şeytānları ⑦ arka viriciler anlara kim inanmazlar. (7/28) Dağı kaçan işlediler zışt iş eytdiler bulduğ anuñ üzere atalarumuzu dağı Tañrı ⑧ buyurdı bize anı eyt bayık Tañrı buyurmaz zışt işi eydür misiz Tañrı üzere anı kim bilmezsiz. (7/29) Eyt buyurdı Çalab'um ⑨ 'adil ya tevħid dağı tururuñ yüzleriñüzi her bir namāz kılacağ yirde dağı tapuñ aña ihlāş eyleyicilerken aña dīni nitekim öñdin başladı sizi **085b** ① dönersiz. (7/30) Bir bölük toğrı yol gösterdi dağı bir bölük vācib oldı anlaruñ üzere azğunluğ bayık anlar dutdılar Şeytānları dostlar ② ayruğ Tañrı'dan dağı şanurlar mı bayık anlar toğrı yol dutıcılardur. (7/31) İy ādem oğlanları dutuñ bezegüñüzi her bir namāz kılacağ yirde ③ dağı yiñ dağı içüñ dağı orandan geçürmeñ bayık ol sevmez orandan geçicileri. (7/32) Eyt kim harām eyledi Tañrı bezegini *ya 'nī zīnetile tayyibāt içinde müsülmān[...]* kāfirler berāberdür dūnyāda kıyāmetde hāş mü'minlerüñdür ④ ol kim çıkardı kulları için dağı helālları rızıkdan eyt ol anlaruñdur kim imān getürdiler dirlik içinde yakın hāş olmuş iken ⑤ kıyāmet günü ancılayın ayırtlaruz āyetleri bir kavme kim bilürler. (7/33) Eyt bayık harām eyledi Çalab'um yaramaz işleri ol kim ⑥ āşikāredür andan dağı ol kim gizlü oldı dağı yazuğı ya hamrı dağı zulm eylemek ya kibir haqsuz dağı ortağ eylesiz Tañrı'ya anı kim indürmedi aña hüccet *ya 'nī ziyān eylemek āşikāre ya gizlü ya tavāf eylemek yalıncağ gündüzün* ⑦ dağı kim eydesiz Tañrı üzere anı kim bilmezsiz. (7/34) Dağı her bir bölüğüñ eceli vardur pes kaçan kim geldi eceli anlaruñ girü ⑧ kalmayalar bir sā'at dağı ilerü varmayalar. (7/35) İy ādem oğlanları iger gelürise size peygāMBER sizden oğurlar üzerüñüze ⑨ āyetlerümi her kim şaķında dağı eyü işledi korku yokdur anlaruñ üzere ne dağı anlar kayğuralar. (7/36) Dağı anlar kim yalan dutdılar āyetlerümüzi ululandılar *ya 'nī 'avratı oğlanı vardur didiler* **086a** ① aña şunlar od isleridür anlar anuñ içinde ebed kalicılardur. (7/37) Pes kimdür zālimırağ andan kim yalan bağladı Tañrı üzere yalan *ya 'nī 'azāb kim yazılmışdur anlara ya ruzī dağı 'ömri* ② yalan dutdı āyetlerini şunlar ire anlara ülüsi anlaruñ kitābdan tā ol vağt kim geldi anlara *ya 'nī gele peygāMBER[ü]müz cān alur* ③ anlardan eytdiler kanı ol kim olduñuz idi taparsız Tañrı'dan ayruğa eytdiler azdılar bizden dağı tanuğluğ virdiler kendözleri üzere kim bayık anlar *ya 'nī ilerü giçen* ④ oldıladı kāfirler. (7/38) Eytdi girüñ bölükler içine kim bayık geçdiler sizden ilerü perrilerden dağı ādemilerden od içine ⑤ her nice kim gire bir bölük la'net eyleye işbu bölüğe tā kaçan kim irişdiler birbirine anuñ içinde hep eytdi şoñraları *ya 'nī uyundular öñlerine* ⑥ *ya 'nī serverlerine iy* Çalab'umuz şunlar azdurdılar bizi pes vir anlara 'azābı iki anca oddan eytdi Tañrı dükeline iki ancadur

velikin bilmezsiniz. ⑦ (7/39) Dağı eytdi öndünkiler şonrağılara olmadı sizün üzerünze hiç artıklık pes tadun 'azābı andan ötürü kim olduñuzdı ⑧ kazanursız. (7/40) Bayık anlar kim yalan tıtdılar āyetlerümüzi dağı boyun virmediler anlara açılmaya anların için kapuları göklerin dağı ⑨ girmeyeler Uçmağ'a tā girince deve yurdusına ignenün dağı ancılayın cezā virürüz yazıklulara. (7/41) Anların dur Tamu'dan **086b** ① döşek dağı üstlerinden örtüler dağı ancılayın cezā virürüz zālimlere. (7/42) Dağı anlar kim īmān getürdiler dağı işlediler eyü işler ② yükletmezüz hiç nefse illā güci yitdüğün şunlar isleridür uçmağın anlar anın içinde ebed kalıcılardır. (7/43) Dağı çıkardık ③ anı kim göğüsleri içindedür kīne akar altlarından ırmağlar dağı eytdiler ögmek Tağrı'nun dur ol kim yol gösterdi bize işbuña dağı ④ olmadıdı kim toğrı yol dutavuz iğer degülmissen kim yol gösterdi bize Tağrı bayık geldi peygāberleri Çalab'umuzun hağkıla dağı kığırıldılar kim ⑤ şol uçmağ mīrās virinildünüz anı şundan ötürü kim olduñuz idi işlersiz. (7/44) Dağı kığırdı isleri uçmağın od islerine kim ⑥ bayık bulduğ anı kim va' de eyledi bize Çalab'umuz girçek bulduñuz mı siz anı kim va' de eyledi Çalab'umuz girçek eytdiler eved pes kığırdı ⑦ kığırdıcı aralarında bayık Tağrı la'neti zālimler üzeredür. (7/45) Anlar kim yığarlar yolından Tağrı'nun dağı isterler anı ⑧ egrilik dağı anlar āhirete kāfirlerdür. (7/46) Dağı ol iki arasında perdedür dağı ā' rāf üzere erenlerdür bilürler ⑨ dükelini nişānıyla anların dağı kığırdılar islerin uçmağın kim selām olsun üzerünze girmediler anı anlar tama' eylerler. **087/a** ① (7/47) Dağı kaçan dönderinile gözleri anların islerinden yaña Tamu'nun eytdiler iy Çalab'umuz eyleme bizi kavmile zālimler. ② (7/48) Dağı kığırdı isleri Ā' rāfın erenler bilürler anları nişānıyla anların eytdiler aşşı eylemedi size dirdüğünüz ③ dağı ol kim olduñuzdı boyun virmezsiniz ya'nī īmān getürmezsiniz. (7/49) İşbunlar mıdur anlar kim and içdünüz irürmeye anlara Tağrı rahmet girün ④ uçmağa yokdur korğu üzerünze ne dağı siz kayğurasız. (7/50) Dağı kığırdı isleri odun islerine uçmağın ⑤ kim dökün üzerümüze şudan ya andan kim ruzī virdi size Tağrı eytdiler bayık Tağrı harām eyledi ol ikiyi kāfirler üzere. ⑥ (7/51) Anlar kim tıtdılar dīnlerini oyun dağı oyun dağı aldı anları dirlik yağın pes bugün koyavuz anları nitekim unıtdılar ⑦ görmegi günlerini işbu dağı nitekim oldılar āyetlerümüze inkār eylerler. (7/52) Dağı bayık getürdük anlara Kur'an'ı seğdük bellü eyledük anı ⑧ bilmek üzere toğrı yol iken dağı rahmet iken bir kavme kim īmān getürdiler. (7/53) Küyerler mi ya'nī kıyāmete illā şonra olasıñ *ol gün kim gele şonra olasıñ anın* eyde kim unıtdılar anı ⑨ bundan ilerü bayık geldi peygāberleri Çalab'umuzun hağkıla hiç var mı bizüm için şefā'at eyleyicilerden şefā'at eyleyeler bizüm için ya girü döndürülevüz işleyevüz **087b** ① andan ayruğ kim olduğdı işlerüz bayık ziyān eylediler kendözlerine dağı azdı anlardan ol kim oldılar yalan bağlarlar. (7/54) Bayık Çalab'umuz Tağrı ② oldur kim yaratdı gökleri dağı yiri altı günler içinde andan eli üstün oldu 'arş üzere örte giceyi gündüze ③ ister anı tiz ire dağı Güneş'i

yaratdı dağı ayı yaratdı dağı ılduzları yaratdı boyun virici olunmışlarken buyrığına iy anuğdur
 yaratmak dağı buyruk yüce oldu ④ Tağrı Çalab'ısı 'älemlerüñ. (7/55) Oğuş Çalab'uşuzı
 yavzağurı dağı gizlü bayık ol sevmez haddan geçicileri. (7/56) Dağı ⑤ fesād eylemeñ yirde
 şonra eyü eylemeginden dağı oğuş anı qorqar iken dağı tama' iken bayık rahmeti Tağrı'nun
 yağındur ⑥ eylük eyleyicilere. (7/57) Dağı ol oldur kim viribir yılleri tağılmışlarken ileyinde
 rahmetinüñ tā götürdi buludlar ⑦ ağırlar sürdük anı bir il için ölü pes indürdük anuğıla şuyı
 pes çıkarduk anuğıla her yimişlerden ancılayın çıkaruruz ⑧ ölüleri anuğüçün siz anasız. (7/58)
 Dağı il aru çıkar otı anuğ buyruğıyla Çalab'ısınun dağı ol kim arusız oldu çıkamaz ⑨ illā katı
 zahmetile ancılayın dönderürüz āyetleri bir kavme kim şükür eylerler. (7/59) Bayık virdük Nüh
 kavmindin yaña **088a** ① pes eytdi iy kavmüm tapuñ Tağrı'ya yoğdur sizün için Tağrı andan
 ayruk bayık ben qorqarın üzeriñüze 'azābını ulu günün. ② (7/60) Eytdi bir bölük serverler
 kavminden bayık biz görürüz seni azğunluk içinde bellü. (7/61) Eytdi iy kavmüm yoğdur bende
 azğunluk ③ velikin peygāmberven Çalab'ısından 'älemlerüñ. (7/62) Degürürin size
 peygāmberliğlarını Çalab'umuñ dağı eyü dilerin sizünüçün dağı bilürin ④ Tağrı'dan anı kim
 bilmezsiniz. (7/63) Dağı tağladuñuz mı kim geldi size öğüt Çalab'uşuzdan bir er üzere sizden⑤
 tā qorquda sizi dağı şağınasız dağı anuğüçün kim rahmet kılınasız. (7/64) Pes yalan dutdılar anı
 pes kırtarduk anı dağı anlar kim anıñlayıdı gimi ⑥ içinde garq eyledük anları kim yalan
 dutdılar āyetlerimüzi bayık anlar oldılar bir kavm görklüler. (7/65) Dağı 'Ād kabīlesine
 qarındaşın anlaruñ ⑦ Hūd'ı eytdi iy kavmüm tapuñ Tağrı'ya yoğdur sizün hiç Tağrı andan
 ayruk qorqmaz mısız. (7/66) Eytdi bir bölük serverler anlar kim ⑧ kāfir oldılar kavminden bayık
 biz görürüz seni yeyni 'ağılluluk içinde dağı bayık biz şanuruz seni yalancılardan. (7/67) Eytdi
 iy kavmüm ⑨ yoğdur bende yeyni 'ağılluluk velikin ben peygāmberven Çalab'ısından
 'älemlerüñ. (7/68) Degürürin size peygāmberliğların Çalab'um **088b** ① dağı ben size eyü
 dileyiciven inām. (7/69) Dağı tağladuñuz mı kim geldi size öğüt Çalab'uşuzdan bir er üzere
 sizden tā qorquda sizi ② dağı anuğ ol vaqt kim kıldı sizi biregü yirine tırcılar şonra
 kavminden Nüh'uñ dağı arturdu sizi yaratmak içinde giñlik pes añuş ③ ni 'metlerini Tağrı'nun
 anuğüçün kim siz kırtılasız. (7/70) Eytdiler geldün mi bize tā tapavuz Tağrı'ya yaluñuzken dağı
 koyavuz anı kim oldu tapar ④ atalarumuz pes getir bize anı kim va'de virürsin bize iger olasin
 gerçeklerden. (7/71) Eytdi bayık düşdi ya'nī vācib oldu üzeriñüze Çalab'uşuzdan ⑤ 'azāb dağı
 kağımak çekişür misiz benümile adlar içinde kim ad virdünüz anlara siz dağı atalaruñuz
 indürmedi Tağrı aña hiç hüccet ⑥ pes küyün bayık ben sizünile küyicilerdenven. (7/72) Pes
 kırtarduk anı dağı anları kim anuñlayıdı rahmetile bizden dağı kesdük şonını anlaruñ kim ⑦
 yalan tutdılar āyetlerimüzi. (7/73) Dağı olmadılar mü'minler dağı Semüd kabīlesindin yaña
 anlaruñ qarındaşı Şāliħ eytdi iy kavmüm tapuñ Tağrı'ya ⑧ yoğdur sizün hiç Tağrı andan ayruk

bayık geldi size hüccet Çalab'ıñuzdan işbu arvana devesidür Tañrı'nuñ size nişändur pes çoñ
 anı ⑨ yisün yirinde Tañrı'nuñ dağı yokamañ aña yavuzlıgıla pes duta sizi 'azāb ağrıdıcı. (7/74)
 Dağı anuñ ol vaqt kim kıldı sizi **089a** ① biregü yirine durıcılar soñra 'Ād'dan dağı virdi size
 yirde tutarsız düz yirlerinden köşkler dağı yonarsız ② tağları evler pes anuñ ni'metlerini
 Tañrı'nuñ dağı fesād eylemeñ yirde fesād eyleyicileriken. (7/75) Eytdi bir bölük serverler anlar
 kim boyun virmediler ③ kavminden anlara kim za'īf söylediler aña kim ĩmān getürdi anlardan
 bilür misiz bayık Şālih viribinilmişdür Çalab'ısından eytdiler ④ bayık biz aña kim viribinildi
 anuñıla inanicılaruz. (7/76) Eytdi anlar kim boyun virmediler bayık biz aña kim inandıñuz aña
 kāfirlerüz. (7/77) Pes depelediler ⑤ arvana deveyi dağı boyun virmediler yüz dönderdiler
 Çalab'ıları buyruğından dağı eytdiler iy Şālih getür bize anı kim va'de eyledüñ bize iger
 olduñusa viribinilmişler. ⑥ (7/78) Pes dutdı anları yir deprenmek pes oldılar sarāyları içinde
 göğüsleri üzere yaticılar. (7/79) Pes yüz dönderdi anlardan dağı eytdi iy kavmüm bayık
 degürdüm ⑦ peygāberliğin Çalab'um dağı eyü diledüm size velīkin sevmezsiz eyü
 dileyicileri. (7/80) Dağı Lūt ya'nī viribidük ol vaqt kim eytdi kavmine gelür misiz ⑧ zişt işe
 öñürtmedi sizden aña hīç kimse 'ālemlerden. (7/81) Bayık siz gelürsüz erenlere ārzūlayup ayruk
 ⑨ 'avratlardan belki siz kavmsiz haddan geçiciler. (7/82) Dağı olmadı cevābı kavminüñ illā kim
 eytdiler çıkaruñ anları köyünüzden **089b** ① bayık anlar ādemilerdür arınurlar. (7/83) Ya'nī ol
 işden pes kırtarduğ anı dağı kavmini illā 'avratını oldı girü kalıcılardan. (7/84) Dağı yağdurduğ
 ② anlaruñ üzere yağmur bağ nite oldı soñı yavuz işleyicileruñ (7/85) dağı Medyen kabīlesinden
 yaña anlaruñ qarındaşın Şu'ayb eytdi *ya'nī Medyen bir kişiyidi Lūt kızını aldı andan ol nesil
 orada* ③ iy kavmüm tapuñ Tañrı'ya yokdur sizüñ hīç Tañrı andan ayruk bayık geldi size
 hüccet Çalab'ıñuzdan pes tamām yitüri virüñ ölçmek ④ dağı terāzūyı eksmeñ ādemilere
 nesnelere dağı fesād eylemeñ yirde eyü eylemekden soñra şol ya'nī 'adl ⑤ yegrekdür size
 iger olasız mü'minler. (7/86) Dağı oturmañ her yolda kırkudursız dağı yığarsız ⑥ yolından
 Tañrı'nuñ anı kim inandı aña dağı istersiz anı egrilik iken dağı añuñ ol vaqt kim olduñuz idi
 az pes çok eyledi sizi dağı añuñ ⑦ nite oldı soñı fesād eyleyicileruñ. (7/87) Dağı iger ola bir
 bölük sizden ĩmān getürdiler aña kim viribinildüm anuñıla dağı bir bölük ⑧ ĩmān getürmediler
 şabır eyleñ tā hükm eyleye Tañrı aramızda dağı ol yigregidür hükm eyleyicileruñ. (7/88) Eytdi
 bir bölük serverler anlar kim ⑨ boyun virmediler kavminden çıkaravuz seni iy Şu'ayb dağı
 anları kim ĩmān getürdiler senüñile köyümüzden ya girü dönesiz **090a** ① dīnümüz içinde eytdi
 olduğusa dağı mı düşhār görüciler. (7/89) Bayık yalan bağladuğ Tañrı üzere yalan iger
 dönersevüz dīnünüz içine ② soñra ol vaqt kim kırtardı Tañrı andan dağı olmaya bize kim
 dönevüz anuñ içine illā kim dileye Tañrı Çalab'umuz kapladı Çalab'umuz ③ her nesneyi
 bilmekdin yaña Tañrı üzere tevekkül eyledük iy Çalab'umuz hükm eyle aramızda dağı

arasında kavmümüzün hakkıyla dağı sen yigregisin hükm eyleyicilerün. ④ (7/90) Dağı eytdi bir bölük serverler anlar kim kâfir oldılar kavminden iger uyasız Şu‘ayb’a bayık siz andan ziyānlulardansız. ⑤ (7/91) Pes tıtdı anları deprenmek pes oldılar sarāyları içinde gögüzleri üzere yaticılar. (7/92) Anlar kim yalan tıtdılar Şu‘ayb’ı hemān muķīm ⑥ olmadılar gibi anuñ içinde anlar kim yalan tıtdılar Şu‘ayb’ı oldılar anlar ziyānlular. (7/93) Pes yüz döndürdi anlardan dağı eytdi iy kavmüm ⑦ bayık degürdüm size peygāberliklerini Çalab’umuñ dağı eyü diledüm size pes nite kayğuram bir kavm üzere kim kâfirlerdür. ⑧ (7/94) Dağı viribimedük hıç köyde hıç peygāber illā kim tıtdı ol köy kavmini katılığla dağı yavuz hālıla anuñiçün kim anlar yavzağıralar. ⑨ (7/95) Andan degşürdük yavuz iş yirine eyü iş tā çok oldılar dağı eytdiler bayık yoķandı atalarumuza yavuz hāl dağı şādılık **090b** ① pes dutduķ anları anşuzda dağı anlar bilmezleriken. (7/96) Dağı iger bayık köyler kavmi ĩmān getürmişler imisse dağı şaķınmişlar imisse açaduk anlaruñ üzere ② bereketler gökden dağı yirden velĳkin yalan tıtdılar pes tıtdı anları andan ötürü kim kazanurlar. (7/97) Pes emĳn oldı mı ③ kavim köyler kim gele anlara ‘azābumuz hıç başmak iken anlar uyuyucılarken. (7/98) Dağı emĳn oldı mı kavim köylerün kim gele anlara ④ ‘azābumuz kuşlık anlar uyanuriken. (7/99) Pes imin oldılar mekrinden Tağrı’nuñ imin olmaya mekrinden Tağrı’nuñ kavm kim ziyānlulardur. ⑤ (7/100) Dağı toğrı yol göstermedi anlara kim mĳrās aldılar yiri kavminden sonra kim iger dilesedük iredük anlara yazuklarından ötürü ⑥ dağı mühür uravuz gönüllerini üzere pes anlar işitmeyeler. (7/101) Şol köyler hikāyet eylerüz üzerüñe haberlerinden dağı bayık ⑦ geldi anlara peygāberleri hüccetleriyle pes olmadılar kim inan[an]lar andan ötürü kim yalan tıtdılar ilerüden ancılayın mühür urur ⑧ Tağrı gönüllerini üzere kâfirlerün. (7/102) Dağı bulmaduk eyregini anlaruñ hıç kavlı karar dağı bayık bulduķ çokın anlaruñ ⑨ fāsıklar. (7/103) Andan viribidük sonra anlardan Mūsā’yı nişānlarumuzıla Fir‘avn’dın yaña dağı serverlerine pes zulüm eylediler aña pes bak **091a** ① nite oldı şonı müfsidlerün. (7/104) Dağı eytdi Mūsā iy Fir‘avn bayık ben peygāberven ‘ālemler Çalab’ısından. ② (7/105) Vācibdür kim eytmeyem Tağrı üzere illā gerçek bayık getürdüm size hüccet Çalab’uñuzdan viribi ③ benümile Benĳ İsrā‘ĳl’i. (7/106) Eytdi Fir‘avn iger getürdünise bir nişān götür anı iger olduñsa girçeklerden. (7/107) Pes bırağdı ④ ‘aşāsını pes ol vaķt kim ol ejdehadur bellü. (7/108) Dağı dardı elini pes ol vaķt kim ol ağdur baķıcılara. (7/109) Eytdi bir bölük serverler ⑤ kavminden Fir‘avn’uñ bayık işbu cāzūdur bilicidür. (7/110) Diler kim çıkara sizi yirünüzden pes ne nesne ⑥ buyursız. (7/111) Eytdiler girü ko anı dağı karındaşını dağı viribi şehirlere diriciler. (7/112) Getüreler saña her ⑦ cāzūyı bilici. (7/113) Dağı geldi cāzūlar Fir‘avn’a eytdiler bayık bizüm ola mı kirĳ iger olavuz biz yeñiciler. ⑧ (7/114) Eytdi Fir‘avn evet dağı bayık siz yaķın olunmuşlardansız. (7/115) Eytdiler iy Mūsā ya bırağasın dağı ya olavuz biz bırağıcılardan. ⑨ (7/116) Eytdi bırağuş pes ol vaķt kim bırağdılar cāzūlık eylediler gözlerini

ademlerün dağı korquddılar anları dağı getürdiler cāzūlık **091b** ① ulu. (7/117) Dağı vaḥy eyledük Mūsā'dın yaña kim birağ 'aşāñı pes ol vaqt ol yudarıdı anı kim yalan getürdiler. (7/118) Pes sābit oldı ḥağ ② dağı bātıl oldı ol kim oldıardı işlerler. (7/119) Yeñildiler şunda dağı döndiler ḥorlar. (7/120) Dağı birağınıldı cāzūlar secde eyleyicilerken. ③ (7/121) Eytdiler īmān getürdük Çalab'ısına 'ālemlerün. (7/122) Çalab'ısı Mūsā'nuñ. (7/123) Dağı Hārūn'uñ eytdi Fir'avn īmān getürdüñüz mi aña andan ilerü kim destür virem ④ size bayık işbu yavuz şanmağdur kim yavuz şanduñuz anı şar içinde tā çıkarasız andan kavmin pes şonra ⑤ bilesiz. (7/124) Kesem elleriñüzi dağı ayaklarıñuzı şavşurmağıla ya'nī sağ el şol ayak andan aşam sizi hep. ⑥ (7/125) Eytdiler bayık biz Çalab'umuzdın yaña dönücvüz. (7/126) Dağı düşhār gelmez bizden illā kim inanduk nişānlarına Çalab'umuzun ol vaqt kim geldi bize Çalab'umuzun ⑦ dök üzerümüze katlanmağı dağı cānumuz al müsülmānlarken. (7/127) Dağı eytdi bir bölük serverleri kavminden Fir'avn'uñ kor mısın Mūsā'yı dağı kavmini ⑧ tā fesād eyleyeler yirde dağı kıoya seni dağı Tañrı'larını eytdi depeleyevüz er oğlanlarını dağı diri kıoyavuz 'avratlarını ⑨ dağı bayık biz anlarun üzere murād şıyıcılaruz. (7/128) Eytdi Mūsā kavmine arka virmek dileñ Tañrı'ya dağı şabr eyleñ bayık yir Tañrı'nuñdur mīrās virür anı **092a** ① aña kim diler kıullarından dağı şon şakınıcılarıñdur. (7/129) Eytdiler incidildük andan ilerü kim gelesin bize dağı andan şonra ② kim geldük bize eytdi ola kim Çalab'unuz helāk eyleye düşmenleriñüzi dağı yirine kıoya sizi yirde pes bağ ③ nite işlersiz. (7/130) Dağı bayık tutduğ kavmini Fir'avn'uñ kıızlığıla dağı eksmekligile yimişlerden anuñçün kim ④ öğütleneler. (7/131) Pes kıaçan gele anlara eyü iş eytdiler bizümdür işbu dağı iger irerise yavuz iş şüm dutarlar ⑤ Mūsā'yı dağı anı kim anuñladur iy bayık şümü anlarun Tañrı kıatındadır velīkin anlarun eyregi bilmezler. ⑥ (7/132) Dağı eytdiler her ne kim getüresin bize anı nişāndan büğüleyesin bizi anuñıla pes degülüz saña inanicılar. (7/133) Pes viribidük anlarun üzere *ya'nī şu evlerine girdi boğazlarına degin ağıdı* ⑦ tufān dağı çekürge dağı buğday bitı dağı kıurbağalar dağı kıan nişānlar siçinilmişler pes boyun virmediler dağı oldılar ⑧ bir kavim yazuqlular. (7/134) Dağı ol vaqt kim indi anlarun üzere 'azāb eytdiler iy Mūsā okı bizüm için Çalab'unuz anuñıla kim işmarladı senün kıatunđa ⑨ iger açarşañ bizden 'azābı inanavuz saña dağı viribiyevüz senünjile Benī İsrā'īl'i. (7/135) Pes ol vaqt kim açduğ anlardan **092b** ① 'azābı bir zamāna degin kim anlar iricilerdür aña ol vaqt kim anlar kıavlı şırlar. (7/136) Pes intikām aldük anlardan pes ğark eyledük anları deñizde andan ötürü kim anlar ② yalan tutdılar nişānlarımızı dağı oldılar andan ğāfiller. (7/137) Dağı mīrās virdüğ kıavme kim anlar oldılar za'if şayınurlar ③ Güneş doğacağ yirlerini dağı Güneş batacağ yirlerini ol kim bereket virdüğ anda dağı tamām oldı sözi Çalab'unuzun key görklü Benī İsrā'īl ④ üzere andan ötürü kim şabr eylediler dağı helāk eyledük anı kim oldı işler Fir'avn dağı kıavmi dağı anı kim oldılar ağaç ev yaparlar ya yüksek ev yaparlar. (7/138) Dağı geçürdük biz

⑤ Benī İsrā'īl'i deñize pes geldi anlar bir kavm üzere kim muķīm olmışlar putlar üzere kim anlarındur eytdiler iy Mūsā eyle bizüm için ⑥ Tanrı nitekim anlarındur Tanrı'ları eytdi bayık siz kavümsiz bilm[e]zler. (7/139) Bayık şunlar helāk olunmuşdur ol kim anlar anuñ içindedür daķı bātıldur ⑦ ol kim oldılar işlerler. (7/140) Eytdi Tanrı'dan ayruķ mı isteyeyin size Tanrı daķı ol fażıllu eyledi sizi 'ālemler üzere. (7/141) Daķı ol vaķt kim kırtarduķ ⑧ sizi kavminden Fir'avn'unuñ incidürlerdi sizi yükledü 'azābuñ kıtasın öldürürlerdi er oğlanlarınuñu daķı diri kıorlardı 'avratlarınuñu ⑨ daķı şunuñ içinde şanmaķdur Çalab'unuzdan ulu. (7/142) Daķı va'de virdük Mūsā'ya otuz gice daķı tamām eyledük anı **093a** ① onıla pes tamām oldu vaķtı Çalab'ısınuñ kırık gice daķı eytdi Mūsā kıarındaşına Hārūn'a ħalife olgıl baña ② kavmüm içinde daķı eyü işle daķı uyma yolına fesād eyleyicileruñ. (7/143) Daķı ol vaķt kim geldi Mūsā vaķtümüz için daķı söyledi aña Çalab'ısı ③ eytdi iy Çalab'um göster baña kendözünı baķayın saña eytdi Tanrı hergiz görmeyesin beni velīkin bayık tağdın yaña pes iger dölene yirinde ④ sonra göresin beni pes ol vaķt kim görüñdi Çalab'ısı tağa kııldı anı uvadılmış daķı düşdi Mūsā aşşı gitmiş pes ol vaķt kim aşşı dirildi ⑤ eytdi arulıguñ senüñ döñdüm sendin yaña daķı ben öñdinden inanıcılarıuñ. (7/144) Eytdi iy Mūsā bayık ben eyirdüm ya'nī ihtiyār itdüm ādemīler üzere ⑥ peygāberlıķlarımla daķı sözümile pes tüt anı kim virdüm saña daķı ol şükr eyleyicilerden. (7/145) Daķı yazduķ anuñüçün elvāħ içinde ⑦ her nesneden öğüt daķı seçmek her nesneyi pes tüt anı becid daķı buyur kavmüne ⑧ tütalar görklüregın anuñ gösterem size sarāyın fāsıķlarıuñ ya'nī Tāmu ya Mışır. (7/146) Döñdürem nişānlarumdan anlar kim kibir eylerler ⑨ yirde ħaksuz daķı iger göreler her nişānı inanmayalar aña daķı iger göreler toğrı yol tütmaķ yolın **093b** ① dutmayalar anı yol daķı iger göreler azğunluķ yolın dutarlar anı yol şol bayık andan ötürüdür kim bular yalan dutdılar nişānlarımızı ② daķı oldılar andan ġāfiller. (7/147) Daķı anlar kim yalan dutdılar nişānlarımızı daķı āħireti görmegi bātıllı oldu 'amelleri anlarıuñ ③ hıç cezā virinileler mi illā anı kim oldılar işlerler. (7/148) Daķı tütüdi kavmi Mūsā'nun andan sonra altun ġümüş aynadın anlarıuñ buzağı kim ④ gevdedür anuñdur mölemek görmediler mi bayık ol söylemez anlara daķı yol göstermez anlara yol dutdılar anı daķı oldılar ⑤ zālimler. (7/149) Daķı ol vaķt kim düşürüñildi ellerine daķı gördiler kim bayık anlar bayık azdılar eytdiler iger rahmet kılmazsa daķı yarlağamazısa bizi ⑥ olavuz ziyānlulardan. (7/150) Daķı ol vaķt kim döñdi Mūsā kavmine kıaķıyıcı kıaķıyıcı eytdi yavuz ⑦ dururduñuz benüm yirime benden sonra irdüñüz mi buyruğuna Çalab'unuzduñ daķı bıraķdı elvāħ daķı tütüdi başın kıarındaşınuñ çekerdı ⑧ anı kendidin yaña eytdi Hārūn iy oğlı atamuñ bayık kavmüm za'īf şaydılar beni daķı oldılar kim depeleyerdi beni sevindürme baña düşmānları ⑨ daķı eyleme beni kavmile kim zālimlerdür. (7/151) Eytdi iy Çalab'um yarlığa beni daķı kıarındaşum daķı givür bizi rahmetüñ içine **094a** ① daķı sensin rahmet eyleyicileruñ rahmet eyleyiciregi. (7/152)

Bayık anlar kim tıtdılar buzağuyı ire anlara kaçımak Çalab'ılarından dağı horlık yakın ② dirlik içinde dağı ancılayın cezā virürüz yalan bağlayıcılara. (7/153) Dağı anlar kim işlediler yavuz işler andan tevbe eylediler andan sonra dağı ĩmān getürdiler bayık ③ Çalab'ıuñ andan sonra yarlağayıcıdur rahmet kılıcıdur. (7/154) Dağı ol vaqt kim sākin oldı Mūsā'dan kaçımak dutdı elvāh ya'nī birağduğı elvāhı ④ dağı yazılmış içinde anuñ toğrı yol göstermekdür dağı rahmetdür anlara kim anlar Çalab'ılarından qorqarlar. (7/155) Dağı üydürdi Mūsā kavminden yitmiş ⑤ er vaqtümüz için pes ol vaqt kim tıtdı anları ditremek eytdi ya'nī Mūsā iy Çalab'um iger dilemiş misseñ helāk eyledüñ anları ilerüden dağı bizi ⑥ helāk mı eylersin bizi andan ötürü kim işledi sefhiler bizden degül ol illā şınamağuş azdurursın anuñıla anı kim dilersin dağı toğrı yol gösterürsin aña kim ⑦ dilersin sen arqa viricümüzsin pes yarlığa bizi dağı rahmet kıl dağı sensin yigregi yarlağayıcılaruñ. (7/156) Dağı yaz ya'nī sābit eyle bizüm için işbu dünyede eyü iş ⑧ dağı āhiretde bayık biz döndük sendin yaña eytdi 'azābum irüririn anı kime dilerisem dağı rahmetüm qapladı her ⑨ nes[n]eyi pes yazdum anı anlara kim şaқınurlar dağı virürler zekāta dağı anlar kim anlar nişānlarımıza inanurlar. (7/157) Anlar kim **094b** ① uyarlar yalavaca peygāber yazu yazamaz ol kim bulurlar anı yazılmış anlaruñ qatında Tevrīt içinde dağı ĩncil içinde ② buyurur anlara eylik dağı yığar anları yavuz işden dağı helāl eyler anlara aruları dağı harām eyler anlara arusuzları ③ dağı aşığa indürür anlardan ağır yükün anlaruñ dağı buqağuları ol kim oldı anlaruñ üzere pes anlar kim ĩmān getürdiler aña dağı ululadılar ④ anı dağı arqa virdiler aña dağı uydılar nūra ya'nī Qur'an'a ol kim indürinildi anuñıla şunlar anlar qurtulucılardur. (7/158) Eyt iy ādemiler bayık ben peygāberiven ⑤ Tağrı'nuñ sizdin yaña hep ol kim anuñdur padişāhlığı göklerüñ dağı yirüñ yoқdur Tağrı illā ol dirirür dağı öldürür pes ĩmān getürüñ Tağrı'ya ⑥ dağı peygāberine peygāber yazu yazmaz ol kim inanur Tağrı'ya. (7/159) Dağı kelecilerine dağı uyuş aña anuñüçün kim siz toğrı yol dutasız dağı ⑦ kavminden Mūsā'nuñ bir bölük toğrı yol gösterürler haқkıla dağı anuñıla 'adl eylerler. (7/160) Dağı bölük bölük eyledük anları on iki oğul oğlanları ya'nī Ya'kub'ıuñ ⑧ bölükler dağı vahy eyledük Mūsā'dın yaña ol vaqt kim şu diledi andan kavmi kim ur 'aşānı taşa pes revān aқdı andan on ⑨ iki çeşme bayık bilmedi her ādemiler şuları yirini dağı gölgelik üzerine anlaruñ buludı dağı indürdük anlaruñ üzere terengübin dağı bıldırcın **095a** ① yin arularından anuñ kim rüzī virdük size dağı zulm eylemediler bize velīkin oldılar kendözlerine zulm eylerler. (7/161) Dağı ol vaqt kim eydildi anlara dölenüñ ② işbu köyde dağı yeñ andan qanda kim diledüñüz dağı eydün biraқmaқdur dağı girüñ qapuya egilmişlerken yarlağayavuz size ③ yazuqlarıñuzu arturavuz eyü işleyicilere. (7/162) Pes degşürdi anlar kim zulm eylediler anlardan bir söz andan ayruқ kim eyidildi anlara ④ pes viribidük anlaruñ üzere 'azābı gökden andan ötürü kim oldılar zulm eylerler. (7/163) Dağı şor anlara köyden ol kim oldı ⑤ yakınında

deñizüñ ol vaqt kim haddan giçerlerdi ayne irtesi ol vaqt kim gelürdi anlara balıklar anlaruñ ayne irtesi günleri anlaruñ gönüciler iken dağı ol gün kim *ya 'nī' cuhūdlar ŧenbe dutduğı* ⑥ ayne irtesi eylemezler gelmezler anlara ŧundayuđ ŧanuruz anları andan ötürü kim oldılar tã'atdan çığarlar. (7/164) Dağı ol vaqt kim eytdi bir bölük anlardan *ya 'nī' avlamayanlar anlara kim olmadılar dağı avlarını yığdılar* ⑦ neyiçün ögütlersiz bir kavmi Tağrı helāk eyleyicisidür anlaruñ *ya 'azāb eyleyicisidür anlaruñ 'azāb kıatı eytdiler 'özürdür Çalab' uñuzdan yaña ya 'nī' ögütledüñüz andandur kim bizden tađŧırlıđ içündür* ⑧ dağı ola kim anlar ŧađınalar. (7/165) Pes ol vaqt kim unuttılar anı kim ögüt virinildiler anuñıla kıurtarduğ anları kim yığarlardı yavuzluğdan dağı dutduğ anları kim ⑨ zulm eylediler 'azābıla kıatı andan ötürü kim oldılar tã'atdan çığıcılar. (7/166) Pes ol vaqt kim boyun virmediler aña kim yığlındılar andan eytdük anlara oluñ büzīneler ırak olucılar. **095b** ① (7/167) Dağı ol vaqt kim bildürdi Çalab' uñ viribiye anlaruñ üzere kıyāmet günine değin anı kim yükletdi anlara yavuzluğını 'azābuñ bayığ Çalab' uñ ② tız 'azābludur dağı bayığ ol yarlağayıdıdur rağmet kıılıcıdur. (7/168) Dağı bölük bölük eyledük anları yirde bölükler birincesi anlaruñ ŧālīhlerdür ③ dağı birincesi anlaruñ ayruğdur ŧundan dağı ŧınaduđ anları eyü iŧlerle dağı yavuz iŧlerle anuñüçün anlar döneler. (7/169) Pes girü kıaldı ④ ŧonra anlardan girü kıalıcılar mirāŧ aldılar Tevrīt'i alurlar metā'ımı iŧbu yađınırađuñ *ya 'nī' dünyā dağı eydürler yarlağamağ olına* ⑤ bize dağı iđer gele anlara metā' ancılayın alurlar anı dutulmadı mı anlaruñ üzere 'ahdı Tevrīt'üñ kim eytmeyeler Tağrı ⑥ üzere illā girçeği dağı oğudular anı kim anuñ içindedür dağı ŧonra a[...] yigrekdür anlara kim ŧađınurlar anılamaz mısız. (7/170) Dağı anlar kim ⑦ yapıŧurlar kıtāba dağı ŧururdılar namāzı bayığ biz zāyi' eylemezüz müzdini eyü iŧleyicileruñ. (7/171) Dağı ol vaqt kim kıoparduğ tağı anlaruñ üzere ⑧ hemān ol gölgelik gibi dağı bildiler bayığ ol düŧicidür anlara aluñ anı kim virdüğ size kıuvveti dağı dutmağıla dağı añuñ anı kim anuñ içindedür anuñüçün kim siz ⑨ ŧađınasız. (7/172) Dağı ol vaqt kim dutdı Çalab' uñ ādem oğlanlarından arđalarından *ya 'nī' Ādem arđasından anlaruñ neslin dölin dağı ŧanuđ dutdı anları kendözleri üzere ya 'nī' oğlanlarını kııardı andan oğlanla[...] arđasından yine oğlanların [...] Ādem arđasın zıkr eyledi anuñçün bellüyidi* **096a** ① değül miven Çalab' uñuz eytdiler evet ŧanuđ olduğ kim eytmeyesiz tağriri lā teğuludur kıyāmet günü bayığ biz olduğıdı iŧbundan gāfiller. ② (7/173) Ya eytmeyesiz bayığ ŧirk eylediler atalarumuz ilerüden dağı olduğıdı nesil dölin anlardan ŧonra helāk eylesin bizi andan ötürü kim iŧledi ③ bātıll iŧleyiciler. (7/174) Dağı ancılayın seçevüz āyetleri dağı anuñüçün kim anlar dönerler. (7/175) Dağı oğı anlaruñ üzere hağerini anuñ kim ④ virdüğ aña āyetlerimizi pes kııdı andan pes uydı aña ŧeytān pes oldu azđunlardan. (7/176) Dağı iđer dilesedük ⑤ yüceldeyidük anı ol iŧlerle velīkin ol meyl eyledi dölendi yirde dağı uydı nefsi dileğine pes meŧeli anuñ meŧeli gibidür kelbüñ ⑥ iđer hağle eylesen aña dilin kııkarur ya kıorsañ anı dilin

çıkarur şol meşelidür kavmün anlar kim yalan tutdılar âyetlerimüzi hikâyet eyle ⑦ hikâyet anuñiçün kim endîşe eyleyeler. (7/177) Yavuz oldu meşeldin yaña kavüm anlar kim yalan tutdılar âyetlerimüzi dağı kendözlerine ⑧ oldılar zulüm eylerler. (7/178) Her kim toğrı yol gösteri virdise Tañrı pes ol toğrı yol tutıcıdur dağı her kim azdura şunlar ziyānlulardur. ⑨ (7/179) Dağı bayık yaratduğ Tamu içün çok perrilerden dağı âdemilerden anlaruñ göñüleri anlamazlar anuñıla dağı anlaruñ gözlerdür **096b** ① görmezler anuñıla dağı anlaruñ kulaqlardur işitmezler anuñıla şunlar yılkılar gibidür belki anlar azğunırağdur şunlar ② anlar ğāfillerdür. (7/180) Dağı Tañrı’nuñdur adlar görklürekler pes oquñ anı anuñıla dağı koñ anları kim egilürler adları içinde ③ cezā virineler anı kim oldılar işlerler. (7/181) Dağı anlardan kim yaratduğ bir bölükdür toğrı yol gösterürler haqqıla dağı anuñıla ‘adil eylerler. (7/182) Dağı anlar kim ④ yalan dutdılar âyetlerimüzi anul anul dutavuz anları ol yirden kim bilmezler. (7/183) Dağı mühlet vireven anlara bayık mekrüm kavīdür. ⑤ (7/184) Dağı endîşe eylemezler mi yoğdur işlerinde hiç delülük degül ol illā koşkuducu bellü. (7/185) Dağı başmadılar mı pādişāhlıđına ⑥ gökleriñ dağı yirüñ dağı aña kim yaratdı Tañrı nesne dağı bayık ol kim ola bayık yağın oldu eceli anlaruñ pes kañkı ⑦ söz andan şoñra inanalar. (7/186) Her kim azdura Tañrı yoğdur yol gösterici aña dağı kooya anları azğınlıkları içinde ğayrān olurlar. (7/187) Şorarlar saña ⑧ kıyāmetden kaçandur sābit eylemegi anuñ eyt bayık bilmegi anuñ katındadır Çalab’umuñ āşikāre eylemeye anı vaktinde illā ol ağır oldu gökler içinde ⑨ dağı yirde gelmeye size illā aņsuzda şorarlar saña hemān sen bilicisin şorucısın andan eyt bayık bilmegi anuñ katındadır Tañrı’nuñ velīkin **097a** ① eyregi âdemileriñ bilmezler. (7/188) Eyt mālik degülin kendözüm içün aşşıya ne dağı ziyāna illā anı kim diledi Tañrı dağı iger olmış imissem bilür ② ğaybı çok eyleyedüm ğayr dağı yoğanmadı baña yavuzlık degülin ben illā koşkuducu dağı muştılayıcı bir kavme kim inanurlar. ③ (7/189) Ol oldur kim yaratdı sizi nefsdan bir dağı kıldı andan ‘avratını ya’nī Ğavvā’yı tā dölene aña pes ol vağt kim yağınlık eyledi ④ yüklendi yük yeyni *yeyniliginden ötürü yürüdi oturdy durdı ya’nī tamām yaradılmış oğlan biz cide[...]* geğdi anuñıla pes ol vağt kim pes ol vağt kim ağır oldu oqudılar ya’nī Ādem ğavvā Tañrı’yı Çalab’uñ iger viresin bize eyü olavuz ⑤ şükr eyleyicilerden. (7/190) Pes ol vağt kim virdi ol ikiye eyü tamām oğlan kıldı ol iki aña ortaklar anuñ içinde kim virdi ol ikiye pes yüceldi Tañrı andan kim *ya’nī İblīs aldadı ‘abdu’l-ĥāris ad koğurdu feriştelere katında* ⑥ ortak eylerler. (7/191) Ortak mı eylerler anı kim ya’nī put yaratmaz nesne dağı anlar yaradınurlar. (7/192) Dağı güçleri yitmez anlarıñüçün arķa virmege [...] *ya’nī Ādem ve Ğavvā oğlanları* ⑦ ne dağı kendözlerine arķa virürler. (7/193) Dağı iger oқыyasın anları toğrı yoldın yaña uymayalar size berāberdür size oquduñuzsa ⑧ anları ya siz diñsüzlerisenğüz. (7/194) Bayık anlar kim oqursız ayruķa Tañrı’dan kullardur beñdeşleriñüz siz oquñ anları ⑨ uy virsünler size iger olasız ğirçekler. (7/195) Anlaruñ ayakları mı var yürürler anlarıñıla ya anlaruñ

elleri mi var dutarlar anlarıñıla **097b** ① ya anlarıñ gözleri mi var göreler anlarıñıla ya anlarıñ kulaqları mı var işidürler anlarıñıla eyt okuñ ortaqlarıñuzı andan yavuz şanıñ baña ② pes mühlet virmeñ. (7/196) Bayık arқа viricüm Tañrı'dur ol kim indürdi kitābı dağı ol iş başarıcılıq eyler şālihler. (7/197) Dağı anlar kim oqurlar ③ andan ayruq güçleri yitmez arқа virmekligüñüze ne dağı kendözlerine arқа virürler. (7/198) Dağı iger oqırısañ anları toğrı ④ yoldın yaña işitmeyeler dağı görseñ anları baqarlar saña dağı anlar görmezler. (7/199) Tut sehel tutmağı dağı buyur eylik ⑤ dağı yüz döndür bilmezlerden. (7/200) Dağı iger dürterise depredürise seni Şeytān'dan dürtmek pes şıgın Tañrı'ya bayık ol işidicidür ⑥ bilicidür. (7/201) Bayık anlar kim şakındılar kaçan kim yapışdı anlara gezici ya'nī vesvese Şeytān'dan andılar ya'nī Tañrı'yı pes ol vaqt anlar görnicilerdür ya'nī bekledi kıllarını. ⑦ (7/202) Dağı karındaşları anlarıñ artururlar anlara ya'nī kāfirlere azgınlık içinde andan yıgınlmazlar. (7/203) Dağı kaçan kim getürmedüñ anlara nişān eytdiler neyçün kendözünñden bağlamadıñ anı ⑧ eyt bayık uyarır aña kim vaħy olunur baña Çalab'umdan işbu Qur'an hüccetler delīllerdür Çalab'ıñuzdan dağı toğrı yol göstermekdür dağı rahmetdür bir kavme kim inanurlar. ⑨ (7/204) Dağı kaçan oqına Qur'an işidüñ anı dağı diñsüz duruñ anuñiçün kim siz rahmet kılnasız. (7/205) Dağı añ Çalab'ıñı kendü nefsiñ içinde **098a** ① yavzağurı dağı qorқа dağı ayruq āşikāre eylemekden sözden irtelemekde dağı giceye yaqınlarda dağı olma gāfillerden. ② (7/206) Bayık anlar kim katındadır Çalab'ıñuñ kibir eylemezler tapmağından anuñ dağı tesbīh eylerler aña dağı aña secde eylerler.

③ Süretü'l-Enfāl

④ (8/1) Şorarlar saña bulnılardan eyt bulnılar Tañrı'nuñdur dağı peygāberüñ pes qorquñ Tañrı'dan dağı eyü işleñ işi arañuzdağı ⑤ dağı boyun virüñ Tañrı'ya dağı peygāberine iger olasız mü'minler. (8/2) Bayık mü'minler anlardur kim kaçan añıla Tañrı ⑥ qorқа gönüllerini dağı kaçan oqına anlarıñ üzere āyetleri artura anları imān dağı Çalab'ları üzere tevekkül eylerler. ⑦ (8/3) Anlar kim turururlar namāzı dağı andan kim ruzī virdük anlara şadaқа virürler. (8/4) Şunlar mü'minlerdür girçekden anlarıñdur ⑧ dereceler Çalab'ları katında dağı yarlagamak dağı ruzī görklü. (8/5) Nitekim çıkardı seni Çalab'ıñ evünñden haqqıla ⑨ dağı bayık bir bölük mü'minlerden düşhār görnicilerdür. (8/6) Tartışurlar senüñile haq içinde andan şonra kim bellü oldı hemān **098b** ① sürinürler ölümñin yaña dağı anlar baqarlar. (8/7) Dağı ol vaqt kim va'de *eyledi size Tañrı birisini iki bölügüñ kim bayık ol sizüñdür ② dağı severdüñüz kim bayık ayrukı silāhludur ola sizüñ dağı dileridi Tañrı kim sābit eyleye haqqı sözleriyle ③ dağı kese şonıñı kāfirlerüñ. (8/8) Sābit eyleye haqqı dağı bātıl eyleye bātılı iger düşhār görürse dağı

yazuqlular. (8/9) Ol vaqt kim arqa virmek isterdünüz ④ Çalab'uşuzdın yaña pes oy virdi size bayık ben meded eyleyiciven size biñ ile feriştelerden biribiri ardınca geliciler. (8/10) Dağı kılmadı anı Tañrı ⑤ illā muştılamaq dağı tā dölene anuñıla göñüllerinüz dağı yokdur arqa virmek illā katında Tañrı'nuñ bayık Tañrı beñdeşsüz dürüst işlü. ⑥ (8/11) Ol vaqt kim örter idi sizi ımızğanmaq iminlik için Tañrı'dan dağı indürdi üzerünüze gökden şu tā arıda sizi anuñıla ⑦ dağı gidere sizden vesvesesin Şeytān'uş dağı tā bağlaya göñüllerinüzi dağı sābit duta anuñıla ayakları. ⑧ (8/12) Ol vaqt kim vahy eyledi Çalab'uş feriştelere bayık ben sizünileven sābit eyleñ anları kim ĩmān getürdiler bırağam göñüllerine anlaruñ kim kāfir oldılar ⑨ qorqu pes uruñ boyunları üzere dağı uruñ anlardan her barmaq ucına. (8/13) Şol andan ötürüdür kim bayık anlar çekişdiler Tañrı'yıla dağı peygāberiyile **099a** ① dağı her kim tartırsırsa Tañrı'yıla dağı peygāberiyile bayık Tañrı katı 'azābludur. (8/14) Şol taduñ anı dağı bayık ② kāfirleründür 'azābı oduñ. (8/15) İy anlar kim ĩmān getürdiler qaçan iresiz anlara kim kāfir oldılar ulu bölük iken ③ döndürmeñ anlara arqañuzı. (8/16) Dağı her kim döndüre anlara ol gün ardını illā egiliciyiken çalıñ için ya ulaşıcağın bir bölüğe ④ bayık döndi qaçımağıla Tañrı'dan dağı turağı anuñ Tamu'dur dağı ne yavuz dönecek yirdür. (8/17) Pes depelemedünüz anları velīkin Tañrı ⑤ depeledi anları dağı atmaduñ ol vaqt kim atduñ velīkin Tañrı atdı dağı tā vire mü'minlere andan virmek görklü ⑥ bayık Tañrı eşidicidür bilicidür. (8/18) Şol dağı bayık Tañrı süst eyleyicidür yavuz şanduğın kāfirleruñ. (8/19) İger hūkm isteriseñüz ⑦ bayık geldi size hūkm eylemek dağı iger yığlınurşañuz ol yigrekdür size dağı iger dönesiz çalıña dönevüz dağı hergiz aşşı eylemeye ⑧ size bölüğünüz nesne dağı çok oldıysa dağı bayık Tañrı mü'minler iledür. (8/20) İy anlar kim ĩmān getürdiler ⑨ boyun viruñ Tañrı'ya dağı peygāberine dağı yüz döndürmeñ andan siz eşidürsüz. (8/21) Dağı olmañ anlarcılaysın kim **099b** ① eytdiler eşiddük anlar işitmezler iken. (8/22) Bayık yavuzurağı cānavarlaruñ katında Tañrı'nuñ sağırlardur dilsüzlerdür anlar kim ② anlamazlar ya'nī Qur'ān öğütlerin. (8/23) Dağı iger bildise Tañrı anlarda hayır işitdüreyidi dağı iger işitdüreyidi yüz döndüreleridi dağı anlar yüz döndüriciler iken ③. (8/24) İy anlar kim ĩmān getürdiler oy viruñ Tañrı'ya dağı peygāberine ol vaqt kim oқыya sizi aña kim dirüre sizi dağı biluñ bayık ④ Tañrı arqurdur er arasına dağı göñül arasına dağı bayık ol andın yaña qoparınilasız. (8/25) Dağı şaқınuñ bir şınamaқdan kim irmeye anlara kim ⑤ zulm eylediler sizden hāş iken dağı biluñ bayık Tañrı katı 'azābludur. (8/26) Dağı anuñ ol vaqt kim siz az idünüz ⑥ za'if şayınılmışlar yirde qorқardunuz kim qapa sizi ādemiler pes yir virdi size dağı kuvvetlendürdi sizi arqa virmegile ⑦ dağı ruzı virdi size arulardan anuñiçün kim siz şükür eyleyesiz. (8/27) İy anlar kim ĩmān getürdiler hiyānet eylemeñ Tañrı'ya ⑧ dağı peygābere dağı hiyānet eylemeñ emānetlerünüze ola kim siz bilürsüz. (8/28) Dağı biluñ bayık māllarunuz dağı oğlanlarunuz ⑨ şınamaқdur dağı bayık Tañrı katındadır anuñ müzd ulu. (8/29)

İy anlar kim ĩmān getürdiler iger k̄orkasız Tañrı'dan eyleye size ayırtlamak **100a** ① daķı geĉüre sizden yavuz işlerünüzü daķı yarlağaya sizi daķı Tañrı issidür fażluñ daķı eylügün ulu. (8/30) Daķı ol vaķt kim yavuz şanurıdı ② saña anlar kim kâfir oldılar ya yığalar seni ya depeleyeler seni ya çıkaralar seni daķı yavuz şanurlar daķı yavuz şanur Tañrı ③ daķı Tañrı yigregidür yavuz şanicıların. (8/31) Daķı ol vaķt kim okunurdu anların üzere āyetlerimiz eytdiler bayık eşitdük iger dilesedük eydeyidük işbuncıların ④ degül işbu illā mislidür ilkinilerün. (8/32) Daķı ol vaķt kim eytdiler iy Tañrı iger ola işbu girçekdür ya 'nī Muħammed didiği katuñdan ⑤ yağdur üzerümöze taş gökden ya getür bize bir 'azāb ağırdıcı. (8/33) Daķı olmadı Tañrı kim 'azāb eyleye anlara ya 'nī kâfirlere ya 'nī bir uğurda k̄opara anları ⑥ daķı sen anların içinde iken daķı olmadı Tañrı 'azāb eyleyicisi anların ol hālda kim anlar yarlağamak dilerler ya 'nī mü'minler aralarındayiken 'azāb gelmeye. (8/34) Daķı yokdur anların kim 'azāb eyleye Tañrı ⑦ ol hālda kim anlar yığalar Mescid-i Ĥarām'dan daķı olmadı iş üstinde durıcılar iş üstinde durucuları anın illā şakıncılar ⑧ velīkin eyregi anların bilmezler. (8/35) Daķı olmadı namāzı anların k̄atında evün illā şıklık virmek daķı aya*karşmak ⑨ pes tadın 'azābı andan ötürü kim olduñuz kâfir olursız. (8/36) Bayık anlar kim kâfir oldılar nafaķa eylerler māllarını tā yığalar **100b** ① yolından Tañrı'nun pes ĥarc eylerler anı andan ola anların üzere ĥasret andan yinilinelere daķı anlar kim kâfir oldılar ② Tamu'dan yaña k̄oparınalar. (8/37) Tā ayırtlaya Tañrı arusuzı arudan daķı eyleye arusuzı birincisini ③ birince üzere biribiri üstine k̄oya anı hep pes kıla anı Tamu içinde şunlar anlardur ziyānlular. (8/38) Eyt ④ anlara kim kâfir oldılar iger yığınalar yarlığanıla anlara ol kim bayık geĉdi daķı iger döneler bayık geĉdi sünneti ⑤ öñdünkilerün. (8/39) Daķı ĉalışın anlarınıla tā olmaya şirk eylemek daķı ola dīn dükeli Tañrı'nun pes iger ⑥ yığınalar bayık Tañrı anı kim işlerler görücidür. (8/40) Daķı iger yüz döndürelere bilün bayık Tañrı arķa viricünüzdür eyü ⑦ şaklayıcıdur daķı eyü arķa viricidür. (8/41) Daķı bilün bayık ol kim ġanī olduñuz nesneden bayık Tañrı'nundur bişdesi daķı peygāberünüdür ⑧ daķı ĥışımlık issinün daķı yetimlerün daķı miskīnlerün daķı yol erinün iger olduñuz ĩmān getürdüñüz ise Tañrı'ya daķı [aña kim] ⑨ indürdük k̄ulumuz üzere ayırtlamak ġünü ol ġün kim irişdi iki bölük daķı Tañrı her nesne üzere ġüci yiter. (8/42) Ol vaķt kim siz **101a** ① dere yanında yakınırağındaydınuz daķı anlar dere yanının ırağındaydın daķı deve biniciler aşığarak sizden daķı iger va' deleşeyidünüz ② şavaşayydınuz va' dede velīkin tā ĥükm eyleye Tañrı işi kim oldu işlenmiş tā helāk ola ol kim helāk oldu ③ ĥüccetden daķı dirile ol kim dirildi ĥüccetden daķı bayık Tañrı eşidicidür bilicidür. (8/43) Ol vaķt kim gösterdi di saña anları Tañrı ④ düşünde az daķı iger gösterdi saña anları ĉok za'if yürekli olduñuz daķı tartışdınuz iş içinde velīkin ⑤ Tañrı selāmet tutdı bayık ol bilicidür issini göğüzlerün. (8/44) Daķı ol vaķt kim gösterdi size anları ol vaķt kim irişdünüz gözlerünüzde ⑥ az daķı az gösterdi

sizi gözlerinde anlaruñ tã tamãm eyleye Tañrı işi kim oldı işlenmiş daķı Tañrı'dın yaña döndürinilür işler. ⑦ (8/45) İy anlar kim ĩmãn getürdiler kaçan iresiz bir bölüğe tũruñ daķı anuñ Tañrı'yı çok anuñuñün kim siz kırtılasız. ⑧ (8/46) Daķı boyun virüñ Tañrı'ya daķı peygãmberine daķı tartıřmañ yüreksüz olasız daķı gide yilüñüz devletüñüz daķı kıatlanuñuz ⑨ bayık Tañrı kıatlanıcılar iledür. (8/47) Daķı olmañ hemãn anlar gibi kim çıkdılar illerinden bundıramağdan daķı göstermekiñün *ya 'nĩ [E]bũ Cehil şoyı kim Bedir doķuřında geldiler iñmegile çalmağıla* **101b** ① ademilere daķı yığarlardı Tañrı yolından daķı Tañrı anı kim işlerler kıaplayıcıdur. (8/48) Daķı ol vaķt kim bezedi anlara řeytãn *ya 'nĩ kıaplayıcıdur bilmegile ya 'nĩ Bedir Ğazãsı'na giderken* ② 'amellerini daķı eytdi yıñici yoķdur size bugün ademilerden daķı bayık ben şaklayıcıvan sizi pes ol vaķt kim biribirine görüñdi ③ iki bölük döñdi iki öķçesi üzere daķı eytdi bayık ben bĩzãrın sizden bayık ben görürven anı kim görmezsiz bayık ben kıorķarın ④ Tañrı'dan daķı Tañrı kıatı 'azãbludur. (8/49) Ol vaķt kim eytdiler münãfıķlar daķı anlar kim göñülleri iñinde şayruluk var yeyıldı işbunları ⑤ dĩnleri daķı her kim tevekkül Tañrı'ya bayık Tañrı beñdeřsüz dürüst işlü. (8/50) Daķı iğer göredüñ ol vaķt kim cãn alurlardı anlar kim kãfir oldılar ⑥ ferışteler ururlar yüzlerini daķı ardlarını daķı taķuñ od 'azãbı yaluñlu. (8/51) şol andan ötürüdür kim ilerü dutdı ⑦ ellerüñüz daķı bayık Tañrı degül zulum eyleyici kıullarına. (8/52) 'ãdeti gibi kıavmi Fir'avn'nuñ daķı anlar kim ilerüdi anlardan ⑧ kãfir oldılar âyetlerine Tañrı'nuñ pes tũtdı anları Tañrı yazuķlarıyla bayık Tañrı kıavĩdür kıatı 'azãbludur. (8/53) şol *ya 'nĩ dutmaķ* ⑨ andan ötürüdür kim Tañrı olmadı döñdürücü bir ni'meti kim ni'met virici anı bir kıavm üzere tã döñdüreler anı kim kendözlerindedür daķı bayık Tañrı işidicidür **102a** ① bilicidür. (8/54) 'ãdeti gibi kıavmi Fir'avn'nuñ daķı anlar kim ilerüdi anlardan yalan tũtdılar âyetlerini Çalab'ılarınuñ pes helãk eyledük anları ② yazuķlarıyla anları daķı ğarķ eyledük kıavmini Fir'avn'nuñ daķı dükeli oldılar zãlimler. (8/55) Bayık yavuzurağı cãnavarlaruñ Tañrı kıatında ③ anlar kim kãfir oldılar pes anlar inanmazlar. (8/56) Anlar kim 'ahd kıavül eyledüñ anlaruñla andan şırlar kıavüllerini her ④ bir kez daķı anlar şakınmazlar. (8/57) Daķı iğer tũtasın anları ğazãda dağıdğıl anlaruñıla anı kim ardlarındadur anlaruñ anuñiñün kim anlar öğütleneler *ya 'nĩ tũduķlarıña bir belã eylegil kim kıalanları kıorķunalar ayruķ kıavül şımayalar* ⑤. (8/58) Daķı iğer kıorķasın bir kıavümden hıyãnet eylemek bıraķ anlara berãberlik üzere iken bayık Tañrı sevmez hıyãnet idicileri. (8/59) Daķı ⑥ şanma anları kim kãfir oldılar ilerü geçdiler bayık anlar 'aciz eylemezler. (8/60) Daķı yaraķlañ anlara anı kim gücüñüz yitdi kıuvvetden daķı ⑦ bağlamağdan yundı kıorķudursuz anuñıla düşmenini Tañrı'nuñ daķı düşmenüñüzi sizüñ daķı ayruķlar andan ayruķ bilmezsiz anları ⑧ Tañrı bilür anları daķı anı kim hãrc eyleyesiz nesne yolında Tañrı'nuñ tamãm görinile size daķı siz zulum olunmazsız. ⑨ (8/61) Daķı iğer meyl eyleyesiz barışmağ meyl eyle aña daķı tevekkül eyle Tañrı'ya bayık

ol işidicidür bilicidür. (8/62) Dağı iger **102b** ① dileyeler kim aldayalar seni bayık tapdur saña Tañrı ol oldur kim kuvvetlendürdi arka virmegile. (8/63) Dağı mü‘minlerle ② dağı divşürdi arasını gönüllerinüñ iger harc eylemişmissen anı kim yirdedür hep divşürmeyedüñ arasını gönüllerinüñ velikin Tañrı divşürdi ③ aralarını bayık ol beñdeşsüz dürüst işlü. (8/64) İy peygāmbere tapdur saña Tañrı dağı ol kim uydı saña mü‘minlerden ④. (8/65) İy peygāmbere kındurgıl mü‘minleri çalış üzere iger ola sizden yigirmi katlanıcılar yineler ⑤ iki yüzi dağı iger ola sizden yüz yineler biñi anlardan kim kâfir oldılar bayık anlar bir kavümdür anlamazlar. ⑥ (8/66) Şindi yeyni eyledi Tañrı sizden dağı bildi bayık sizdedür za‘fıflık pes iger ola sizden yüz katlanıcı ⑦ yineler iki yüzi dağı iger ola sizden biñ yineler iki biñi destürüyla Tañrı’nuñ dağı Tañrı katlanıcılar iledür ⑧. (8/67) Olmadı hıç peygāmbere kim ola anuñ tutğunlar tã çok depeleye yirde dilersiz metã’ını dünyānuñ ⑨ dağı Tañrı diler āhiret dağı Tañrı beñdeşsüzdür dürüst işlüdür. (8/68) İger degülmissen kitāb Tañrı’dan ilerü geçdi yoğanadı size anuñ içinde kim **103a** ① tutduñuz ‘azāb ulu. (8/69) Pes yeñ andan kim bulunlanduñuz helāl iken arudur dağı korkuñ Tañrı’dan bayık Tañrı yarlağayıcıdur ② rahmet kılıcıdur. (8/70) İy peygāmbere eyt aña kim ellerüñüzdedür tutğunlardan iger bile Tañrı gönüllerinüz içindeki ③ hayr vire size yegrek andan kim alındı sizden dağı yarlağaya sizi dağı Tañrı yarlağayıcıdur rahmet kılıcı. ④ (8/71) Dağı iger dileyeler hıyānet eylemek saña bayık hıyānet eylediler Tañrı’ya ilerüden pes el irürdi anlardan dağı Tañrı bilicidür dürüst işlüdür. ⑤ (8/72) Bayık anlar kim ĩmān getürdiler dağı yirlerinden gitdiler dağı dürüşdiler mällarıyla dağı nefsleriyle yolında Tañrı’nuñ dağı anlar kim ⑥ yir virdiler dağı arka virdiler şunlar birincisi anlaruñ arka viricilerdür birincenüñ dağı anlar kim ĩmān getürdiler dağı yirlerinden gitmediler yoğdur sizün ⑦ arka virmeginden anlaruñ nesne tã yirlerinden gideler dağı iger arka virmek isteyeler sizden dīn içinde pes üzerünüzdedür yardım eylemek ⑧ illā bir kavm arañuzda dağı aralarında ‘ahd var dağı Tañrı anı kim işlersiz görücidür. (8/73) Dağı anlar kim kâfir oldılar birincisi anlaruñ ⑨ arka viricilerdür birincisine iger eylemeyesiz anı ya‘nī arka virmegi ola belā ya‘nī şirk yirde dağı fesād ulu. (8/74) Dağı anlar kim ĩmān getürdiler **103b** ① dağı yirlerinden ayrıldılar dağı dürüşdiler yolında Tañrı’nuñ dağı anlar kim yir virdiler dağı arka virdiler şunlar anlardur mü‘minler ② girçek anlaruñdur yarlağamağ dağı rüzī görklü. (8/75) Dağı anlar kim ĩmān getürdiler andan şonra yirlerinden ayrıldılar dağı dürüşdüler ③ sizünle pes şunlar sizdendür dağı isleri hışimlıklarun birincisi anlaruñ yegrekdür birinceye kitābı içinde Tañrı’nuñ bayık Tañrı her nesneyi bilicidür.

Süretü't-Tevbe

④ (9/1) Bîzârlıkdur Tañrı'dan dağı peygâberinden anlar kim 'ahd kavül eylediler ⑤ müşriklerden. (9/2) Pes yürün yirde dört aylar dağı bilün bayıķ siz degülsiz 'âciz eyleyici Tañrı'yı ⑥ dağı bayıķ Tañrı ħor eyleyicidür kâfirleri. (9/3) Dağı bildürmekdür Tañrı'dan dağı peygâberinden âdemilerdin yaña günü ħaccuñ uluraķ ⑦ bayıķ Tañrı bîzârdur müşriklerden dağı peygâberi bîzârdur pes iger dönesiz ol yegrekdür size dağı iger yüz döndüresiz ⑧ pes bilün bayıķ siz degülsiz 'âciz eyleyici Tañrı'yı dağı muştıla anlara kim kâfir oldılar 'azâbıla ağırdıcı. (9/4) İllâ anlar kim 'ahd kavül eylediler ⑨ müşriklerden andan eksmediler size nesne dağı arķa virmediler üzeriñüze kimseye pes tamâm eyleñ anlara **104a** ① kavüllerini vaķtlerine degin bayıķ Tañrı sever şakımcıları. (9/5) Pes kaçan çıķa aylar ħarâmlar ya 'nî dört ay kim ġazâ anda ħarâm oldıydı ya 'nî receb zılķa 'de zılġicce muħarrem pes depeleñ ② müşrikleri ķanda kim bulduñuz anları dağı dutuñ anları dağı egirdüñ anları dağı oturuñ anlarıñçün her yolda [...] ya 'nî Mekke 'ye girmekten ③ pes iger dutalar dağı tıruralar namâzı dağı vireler zekâtı ķoñ yollarını bayıķ Tañrı yarlağayıcudur raġmet kılıcıdur. (9/6) Dağı iger bir kimse ④ müşriklerden emân isteye senden emân vir aña tâ işide kelâmını Tañrı'nun andan irir anı imin olacaķ yirine şol andan ötürüdür kim ⑤ anlar bir kavmdür bilmezler. (9/7) Nite ola müşriklere kavül ķatında Tañrı'nun dağı ķatında peygâberün ⑥ illâ anlar kim 'ahd kavül eyledüñüz ķatında Mescidi'l-Ĥarâm'un pes niçe kim toğrı olalar size toğrı oluñ anlara bayıķ Tañrı ⑦ sever şakımcıları. (9/8) Nite dağı iger zafer bulalar üzeriñüze şaklamayalar sizden ġışımlıķ ne dağı 'ahd kavül ⑧ ġoşnüd eylerler sizi ağızlarıyla dağı ķabül eylemez göñülleri dağı çoķı anlarıñ tã'atdan çıķıcılardur. (9/9) Şatun aldılar âyetleriyle Tañrı'nun ⑨ bahâ az pes yığdılar yolından bayıķ anlar yavuz oldı ol kim oldılar işlerler. (9/10) Şaklamazlar **104b** ① mü'minden ġışımlıķ ne dağı 'ahd kavül dağı şunlar anlardur ġaddan geçiciler. (9/11) Pes iger tevbe eyleyeler dağı tıruralar namâzı ② dağı vireler zekâtı ķarındaşlarıñuzdur dîn içinde dağı beyân eyleyü seçevüz âyetleri bir kavme kim bilürler. ③ (9/12) Dağı iger şıyalar andlarını şoñra kavillerinden dağı 'ay[ıb]layalar dînüñüzi çalışuñ serverleriyle ④ kâfirlik bayıķ anlar andları yoķdur anuñiçün kim yığlınalar. (9/13) Nişe depeleşmeyesiz bir kavmile kim şıdılar ⑤ andlarını dağı ķaşd eylediler çıķarmağa peygâberi dağı anlar öñürtdiler ya 'nî çalışmağa ilk kez ķorķmaz mısız pes Tañrı ⑥ lâyıķıraķdur kim ķorķasız andan iger olasız inancılar. (9/14) Çalışuñ 'azâb eyleye anlara Tañrı ellerüñüz ile dağı ⑦ ħor eyleye anları dağı arķa vire size anlarıñ üzere dağı oñılda göğüzlerin bir kavmiñ kim mü'minlerdür. (9/15) Dağı gidere ķaķımağını göñüllerinüñ ⑧ dağı tevbe vire Tañrı aña kim diler dağı Tañrı bilicidür dürüst işlüdür. (9/16) Şanduñuz mı kim ķonılasız ⑨ dağı bilmedi Tañrı anları kim dürüşdiler sizden dağı tıtmadılar ayruķı Tañrı'dan

dağı peygamberinden ayruķı **105a** ① dağı mü'minlerden ayruķı ḥašekī dağı Tañrı ḥaberlüdür anı kim işlersiz. (9/17) Olmadı müşriklerün kim 'imāret eyleyeler ② mescidlerini Tañrı'nun ṭanukluk viriciler iken kendözleri üzere kāfirliğıla şunlar bāṭıl oldı 'amelleri dağı od içinde ③ anlar ebed ḫalıcılardur. (9/18) Bayık 'imāret eyler mescidlerini Tañrı'nun ol kim īmān getürdi Tañrı'ya dağı şonrağı güne daḫı ṭururdu namāzı ④ dağı virdi zekātı dağı ḫorķmadı illā Tañrı'dan ola kim şunlar olalar ṭođrı yol dutucılardan. ⑤ (9/19) Ḳıldıñuz mı şıvarmağı ḥāccıları dağı 'imāret eylemege Mescidi'l-Ḥarām'ı hemān anuđ gibi kim īmān getürdi Tañrı'ya dağı şonrağı güne ⑥ dağı dūrüşdi yolında Tañrı'nun berāber olmayalar ḫatında Tañrı'nun dağı Tañrı ṭođrı yol göstermez ḫavme kim zālimlerdür. ⑦ (9/20) Anlar kim īmān getürdiler dağı yirlerinden ayrıldılar dağı gāzā eylediler Tañrı yolında māllarıyla dağı nefleriyle uluraḫdur derecetdin yaña ⑧ Tañrı ḫatında dağı şunlar anlardur zafer bulucılar. (9/21) Muşṭılar anlara Ḫalab'ları raḫmetidür andan ya'nī Tañrı'dan dağı ḫoşnūdlık ⑨ dağı uçmaḫlar anlaruğdur anuđ içinde yumşak dirlik durucu. (9/22) Ebed ḫalıcılar iken anuđ içinde hemīşe bayık Tañrı ḫatındadır müzd ulu. (9/23) İy **105b** ① anlar kim īmān getürdiler ṭutmañ atalaruñuzı dağı ḫarındaşaruñuzı dostlar kim iger severlerse kāfirliği īmān ② üzere dağı her kim dost duta anları sizden şunlar anlardur zālimler. (9/24) Eyt kim ola atalaruñuz ③ daḫı ođlanaruñuzı dağı ḫarındaşaruñuz dağı 'avratlaruñuz dağı ḫabīleñüz dağı māllaruñuz kim ḫazandıñuz anları dağı bāzırgānlık kim ④ ḫorķarsız ayağa dūşmegın anuđ dağı dōlenecek yirler kim ḫoşnūd olduñuz anlara sevgölüredür sizdin yaña Tañrı'dan dağı peygamberinden dağı dūrüşmeginden ⑤ yolında göz dutuñ tā getüre Tañrı buyruğın dağı Tañrı ṭođrı yol göstermez ḫavme kim fāsıḫlardur. (9/25) Bayık arḫa virdi size ⑥ Tañrı yirlerde ḫoḫ dağı ḫalış günü Ḥuneyn'ün ol vaḫt kim ṭaḫlatdı sizi ḫoḫluđuñuz pes aşşı eylemedi sizden ⑦ nesne dağı ṭar oldı size yir gıñlıgiyle andan yüz dōndürdüñüz ard dōndüricilerken. (9/26) Andan indürdi Tañrı dōlenmegini ⑧ peygamberi üzere dağı mü'minler üzere dağı indürdi şüler kim görmedüñüz anları dağı 'azāb eyledi anlara kim kāfir oldılar dağı şol ⑨ cezāsıdur kāfirlerün. (9/27) Andan tevbe vire Tañrı şonra şundan aña kim diler dağı Tañrı yarlağayıcıdur raḫmet ḫılıcıdur **106a** ① (9/28) İy anlar kim īmān getürdiler bayık müşriklerdür arusuz pes yaḫın gelmesün Mescidi'l-Ḥarām'a yıllarından şonra işbu daḫı ② iger ḫorķasız yoḫsulluđdan şonra bayıda sizi Tañrı kendü faẓlından iger dilerse bayık Tañrı bilicidür dūrüst işlü sözlüdür. ③ (9/29) Depeleşüñ anlaruñla kim inanmazlar Tañrı'ya ne daḫı şonrağı güne dağı ḫarām eylemezler anı kim ḫarām eyledi Tañrı dağı peygamberi ④ dağı boyun virmezler ḫaḫ dīne anlardan kim virinildiler kitābı tā vireler ḫarāc elden dağı anlar ⑤ ḫorlar iken. (9/30) Dağı eytdi cuḫūdlar 'Uzeyr oğlıdur Tañrı'nun dağı eytdi naşrānīler 'İsā oğlıdur Tañrı'nun şol ⑥ sözleridür ağızlarıyla beñzerler sözine anlaruñ kim kāfir oldılar ilerüden depelesüñ anları Tañrı nite dōndürünirler ḫaḫdan ⑦ (9/31)

Tutdılar dānişmen[d]lerini daķı zāhidlerini taŗrılar ayruķ Taŗrı'dan daķı 'Īsā'yı oĝludur
 Meryem'ün daķı buyrulmadılar illā kim ⑧ tapalar Taŗrı'ya bir yokdur Taŗrı illā ol aruluĝı
 anuŗ andan kim ortak eylerler. (9/32) Dilerler kim sōyündürelər nūrı ⑨ Taŗrı'nuŗ ya'nī Qur'an'ı
 aĝızlarıyla daķı onamadı Taŗrı illā kim tamām eyleye nūrını iĝer dūşhār gördilerse daŗı
 kāfirler. (9/33) Ol oldur kim **106b** ① viribidi peygāberini toĝrı yolıla daķı haķ dīnile tā ĝālib
 eyleye anı dīn üzere dūkelicūĝı iĝer dūşhār gördilerse daŗı müşrikler. ② (9/34) İy anlar kim
 ĩmān getürdiler bayıķ çok dānişmen[d]lerden daķı zāhidlerden yirler māllarını ādemilerün ③
 bāţıl ile ya'nī rişvetile daŗı yıĝarlar Taŗrı yolından daŗı anlar kim gizlerler altını daķı gūmişı
 daŗı ĝarc eylemez anı ④ Taŗrı yolında pes muştıla bir 'azābıla aĝrıdıcı. (9/35) Ol ĝün kim
 kızdurınıla anlaruŗ üzere Tamu odı içinde pes göyündürinile anuŗıla alınları ⑤ daķı yanları
 anlaruŗ daķı arķaları anlaruŗ işbu oldur kim ĝenç eyleyü gizledünüz kendözlerinüz içün pes
 taduŗ anı kim olduŗuz gizlersiz. ⑥ (9/36) Bayıķ şaĝışı aylaruŗ kıtında Taŗrı'nuŗ on iki aydur
 kitābı içinde Taŗrı'nuŗ ol ĝün kim yaratdı gökleri daŗı yiri ⑦ andan dört ĝarāmlardur şol
 dīndür toĝrı zūlm eylemeŗ anlaruŗ içinde kendözlerinüze daķı çalışuŗ müşrikler ile hep ⑧
 nitekim çalışurlar sizünle hep daķı bilün bayıķ Taŗrı biledür şakımcılar ile. (9/37) Bayıķ ĝirü
 bırakmak artuķlıķdur kāfirlik içinde ⑨ azar anuŗıla anlar kim kāfir oldılar ĝelāl eylerler anı
 bir yıl daķı ĝarām eylerler anı bir yıl tā muvāfiķ olalar şaĝışına anuŗ kim ĝarām eyledi Taŗrı
 daķı ĝelāl eyleyeler **107a** ① anı kim ĝarām eyledi Taŗrı bezenildi anlaruŗüçün yavuzluĝı
 'amellerinüŗ daķı Taŗrı toĝrı yol göstermez kavme kim kāfirlerdür. (9/38) İy ② anlar kim ĩmān
 getürdiler nedür sizün kaçan eydildi size çıkıuŗ yolında Taŗrı'nuŗ aĝır olduŗuz yirdin yaŗa
 ĝoşnūd olduŗuz ③ yaķın dirlige āĝiretten degül menfa'atı yaķın dirligün āĝiretde illā az. (9/39)
 İllā iĝer çıķmayasız ④ 'azāb eylede size 'azāb aĝrıdıcı daķı degşüre bir kavmi sizden ayruķ
 daķı ziyān eylemeyesiz aŗa nesne daķı Taŗrı her ⑤ nesne üzere ĝüci yiter. (9/40) İĝer arķa
 virmeyesiz aŗa bayıķ arķa vire aŗa Taŗrı ol vaķt kim çıķardı anı anlar kim kāfir oldılar ikinün
 ikincisi iken ol vaķt kim ol iki ⑥ andaydı ya'nī Nūr Taŗrı'nda ol vaķt kim eydüridi işine ya'nī
 Ebū Bekir'e kayĝurma bayıķ Taŗrı bizümiledür pes indürdi Taŗrı dōlenmegin anuŗ üzere
 ya'nī Ebū Bekir üzere ⑦ daķı kuvvetlendürdi anı şülerle kim görmedünüz anı daķı eyledi
 sōzünü anlaruŗ kim kāfir oldılar aşāĝaraķ daķı sōzi Taŗrı'nuŗ oldur yücerek ⑧ daķı Taŗrı
 beŗdeşşüzdür dürüst işlüdür. (9/41) Yeynileriken daķı aĝırlarken daķı dūrüşün māllaruŗuz ile
 daķı kendözünüz ile ⑨ yolında Taŗrı'nuŗ şol yigrekdür size iĝer olasız bilürsiz. (9/42) İĝer oldı
 tavar yaķın **107b** ① daŗı sefer orta uyaldı saŗa velīkin irāķ oldı anlaruŗ üzere irāķ sefer daķı
 and içerler Taŗrı'ya ② iĝer ĝücümüz yitseyidi çıķaduķ sizünile ĝelāk eylerler kendözlerini
 daķı Taŗrı bilür bayıķ anlar yalancıldur. ③ (9/43) 'afv eyledi Taŗrı senden neyiçün destür
 virmedün anlara tā bellü olınca saŗa anlar kim ĝirçek oldılar daķı bilesin yalancıları. ④ (9/44)

Destür dilemeye saña anlar kim inanurlar Tañrı'ya daķı soñrađı güne kim dürüşmeklik içinde mällarıyla dağı nefsleriyle ⑤ daķı Tañrı bilicidir şakınıcıları. (9/45) Bayık destür diler senden anlar kim inanmazlar Tañrı'ya daķı soñrađı güne daķı gümānlandı ⑥ göñülleri anlar gümānları içinde deng qalurlar. (9/46) Daķı iger dileselerdi çıķmađı yaraķlayalardı anuñ içün yaraķ velīkin ⑦ dilemedi Tañrı qoparılmālıklarını pes dölendürdi anları daķı eydildi oturuñ oturıcılarla. (9/47) İger çıķalardı sizüñ arañuzda ⑧ arturmayalardı size illā fesād daķı idelerdi arañuzda isterler iken sizde fitneyi daķı içiñüzde işidicilerdür ⑨ anlaruñdur daķı Tañrı bilicidir zālimleri. (9/48) Bayık istediler fitneyi Tebūk Ğazāsı'ndan ilerü ilerüden daķı dönderdiler saña işleri tā geldi ya 'nī mü'minlerler idi qorqarlar idi ya 'nī iverlerdi qorķu biraķmađa **108a** ① haķķ daķı görüñdi buyruğı Tañrı'nuñ daķı anlar düşhār görıciler iken. (9/49) Daķı anlardan oldur kim eydür destür vir baña daķı fitneye biraķma beni iy fitne içine ya 'nī eş 'şirk ② düşdiler bayık Tamu qaplayıcıdur kāfirleri. (9/50) İger ire saña eyü iş qayırdı anları daķı iger ire saña ③ muşibet eydeler bayık tutduķ işümüzi ilerüden daķı yüz döndürelər daķı anlara seviniciler iken. (9/51) Eyt hergiz irmeye bize illā ④ ol kim yazdı Tañrı bizüm içün ol arqa viricimüzdür daķı Tañrı üzere tevekkül eylesün mü'minler. (9/52) Eyt küyerler misiz bize illā birine ⑤ iki görklürekden daķı biz küyerüz size kim irüre size Tañrı 'azābı qatından ya bizüm elümüz ile ⑥ pes küyüñ bayık biz sizüñlevüz küyiciler. (9/53) Eyt harc eyleñ giñezligile ya geñsüz hergiz beyerlenmeye sizden ⑦ olmaya bayık siz olduñuz qavm fāsıqlar. (9/54) Daķı yıgmadı anları kim beyerlenile anlardan nafaqaları illā bayık anlar ⑧ kāfir oldılar Tañrı'ya daķı peygāberine daķı gelmezler namāza illā ol hālda kim anlar kāhellerdür daķı harc eylemez illā ⑨ anlar düşhār görıcilerdür. (9/55) Pes tañlatmasun seni mälları anlaruñ daķı oğlanları bayık diler Tañrı kim 'azāb eyleye anlara **108b** ① anlaruñla dirlik içinde yaķın daķı çıķa cānları anlar kāfirler iken. (9/56) Daķı and içerler Tañrı'ya bayık anlar sizlerdendür ② daķı degül anlar sizden velīkin anlar bir qavmdür qorqarlar. (9/57) İger bulsalardı sığınacaķ yir ya inler ya girecek yir ③ yüz döndürelər andın yaña anlar yüz döndürmeyü iver iken. (9/58) Daķı anlardan oldur kim 'ayıblar sizi şadaqalar içinde pes iger virinileler andan hoşnüd olalar ④ daķı iger virinilmeyeler andan ol vaķt anlar qaķırlar. (9/59) Daķı iger bayık anlar hoşnüd olsalardı aña kim virdi anlara Tañrı daķı peygāberi ⑤ daķı eytdiler tapdur bize Tañrı vire bize Tañrı kendü fazlından daķı peygāberi bayık biz Tañrı'dın yaña rağbet eyleyicilerüz. (9/60) Bayık ⑥ şadaqalar yoħsullaruñdur daķı miskīnlerüñdür daķı işcilerüñdür anuñ üzere daķı dürinilmişlerüñdür göñülleri daķı mükātiblerüñdür daķı borçlu- ⑦ laruñdur daķı yolında Tañrı'nuñ daķı yol erinüñ farīzadır Tañrı'dan daķı Tañrı bilicidir dürüst işlüdür. (9/61) Daķı anlardan ⑧ anlardur kim incidürler peygāberi daķı eydürler ol qulaķdur eyt qulaķdur hayır sizüñ inanur Tañrı'ya daķı inanur ⑨ mü'minlere daķı raħmetdür anlara kim imān getürdiler

sizden dağı anlar kim incidürler peygamberini Tağrı'nuğ anlaruğdur 'azāb **109a** ① ağırdıcı. (9/62) And iğerler Tağrı'ya sizüğ için tā hoşnüd eyleyevüz sizi dağı Tağrı dağı peygamberi hağlurağdur kim hoşnüd eyleyeler anı kim olalar ② mü'minler. (9/63) Bilmezler mi bayığ her kim tartışırsa Tağrı'yla dağı peygamberile bayığ anuğdur odı Tamu'nuğ ebed ғalıcıyiken anuğ içinde ③ şol rüsvāyılığdur ulu. (9/64) Şağınırlar münāfığlar kim indürünile anlaruğ üzere bir süret haber vire anlara anı kim göñüllerindedür ④ eyt yağşulağ bayığ Tağrı çıkarıcıdur anı kim şağınursız. (9/65) Dağı iger şorarsağ anlara eydeler bayığ biz olduğ girürüz ya'nī söze ⑤ dağı oynaruz eyt Tağrı'ya mı dağı āyetlerine mi dağı peygamberine mi olduğuz yağşularsız. (9/66) 'özür dilemeğ bayığ kāfir olduğuz sonra ⑥ ĩmānuğuzdan iger 'afv olına bir bölükden sizden 'azāb olına bir bölük bayığ anlar oldılar yazuğlular. ⑦ (9/67) Münāfığ erenler dağı münāfığa 'avratlar birinceleri birincendendür buyururlar yavuz işi dağı yığarlar eyü işden ⑧ dağı dutarlar ellerini ғodılar Tağrı'yı pes ғodi anları bayığ münāfığlar anlardur fāsığlar. (9/68) Va'de eyledi Tağrı ⑨ münāfığ erenlere dağı münāfığa 'avratlara dağı kāfirlere odını Tamu'nuğ ebed ғalıcılar iken anuğ içinde ol tapdur anlara dağı la'net eyledi anlara Tağrı **109b** ① dağı anlaruğdur 'azāb durucu. (9/69) Anlaruğ gibi ilerüdi sizden oldılar ғatırağ sizden güğdin yağa dağı çoğurağ mālıldın yağa ② dağı oğlanıldın yağa pes gönendiler ülülerile ya'nī dünyāda pes gönendüñüz ülülerüñüz ile nitekim gönendi anlar kim ilerüdi sizden ③ ülülerile dağı girdüñüz ancılayın kim girdiler şunlar bātıł oldu 'amelleri dünyā içinde dağı āhiretde ④ dağı şunlar anlardur ziyānlular. (9/70) Gelmedi mi anlara haberi anlaruğ kim ilerüdi anlardan ғavmi Nūh'uğ dağı 'Ād'uğ dağı Semüd'uğ ⑤ dağı ғavmi ĩbrāhīm'uğ dağı isleri Medyen'uğ dağı dönmiş yir isleri geldi anlara peygamberleri hüccetler ile pes olmadı ⑥ Tağrı kim zulm eyleye anlara velikin oldılar kendözlerine zulum eylerler. (9/71) Dağı mü'min erenler dağı mü'mine 'avratlar birinceler dostlarıdur ⑦ birincenüğ buyururlar eyü işile dağı yığarlar yavuz işden dağı turururlar namāzı dağı virürler zekāti ⑧ dağı boyun virürler Tağrı'ya dağı peygamberine şunlar rahmet ғıla anlara Tağrı bayığ Tağrı beğdeşsüzdür dürüst işlüdür. (9/72) Va'de eyledi ⑨ Tağrı mü'minlere dağı mü'min ne 'avratlara uçmağlar ağar altından ırmağlar ebed ғalıcılar iken anlaruğ içinde dağı turağ yirleri **110a** ① aru uçmağları içinde 'Adn'uğ dağı hoşnüdlığ Tağrı'dan ulurağdur şol oldur zafer bulmağ ulu. (9/73) İy ② peygamber ғalığ kāfirler ile dağı münāfığlar ile dağı iri ol anlaruğ üzere dağı torağı yiri anlaruğ Tamu'dur dağı ne yavuz dönecek yir. ③ (9/74) And iğerler Tağrı'ya kim eytmediler dağı bayığ eytdiler sözini küfrüğ dağı kāfir oldılar sonra ĩslāmlarından ④ dağı ғaşd eylediler ağa kim irmediler dağı yavuz görmediler illā kim bayıtdı anları Tağrı dağı peygamberi kendü fağlından pes iger ⑤ tevbe ғılalar ola yegrek anlara dağı iger yüz döndüreler 'azāb eyleye anlara Tağrı 'azāb ağırdıcı dünyā içinde dağı āhiretde ⑥ dağı yoğdur anlaruğ yirde hıç dost ne dağı arğa virici.

(9/75) Dağı anlardan oldur kim 'ahd kavül eyledi Tağrı'yla iger vire bize ⑦ kendü fazlından şadağa virevüz dağı olavuz şālihlerden. (9/76) Pes ol vaqt kim virdi anlara kendü fazlından baħīllık eylediler anı ⑧ dağı yüz dönderdiler dağı anlar yüz döndüriciler iken. (9/77) Pes eyledi 'ākībetin anlaruñ münāfıklık gönülleri içinde ol güne degin kim göreler anı andan ötürü kim ħilāf eylediler Tağrı'ya ⑨ anı kim va'de eylediler dağı andan ötürü kim oldılar yalan söylerler. (9/78) Bilmediler mi bayık Tağrı bilür gizlülerini dağı rāzlarını dağı bayık Tağrı **110b** ① key bilicidür gizlülerini. (9/79) Anlar kim 'ayıblarlar kendüden işleyicileri mü'minlerden *ya'nī Abdurahman bin 'Afūf kim yarı mālın peygāmbere katına getürdi şadağalarda dağı anlar kim bulmazlar ya'nī Ebū 'Uqayl kim iki şāğ ħurmāsı varıdı birin evinde kodı birin peygāmbere getürdi* ② illā anlaruñ güci yitdügin pes yañşularlar anları yañşuladı Tağrı anları *ya'nī yañşuladuklarınuñ cezāsın virdi* dağı anlaruñdur 'azāb ağrıdıcı. (9/80) Yarlığamağ dile anları ③ ya yarlığamağ dileme anları iger yarlığamağ dilersen anları yitmiş kez hergiz yarlağamaya Tağrı anları şol andan ötürüdür kim anlar ④ kāfir oldılar Tağrı'ya dağı peygāmbere dağı Tağrı toğrı yol göstermez kavme kim fāsıklardur. (9/81) Sevindi girü qalınmışlar oturmaqlarıyla ⑤ ardınca peygāmbere Tağrı'nun dağı giri gördiler kim çalışalar mällarıyla dağı nefsleriyle yolında Tağrı'nun ⑥ dağı eytdiler çıkmāğ isside eyt odı Tamu'nun katırāğdur issidin yaña. (9/82) İger oldılarsa anlarlar pes gülsünler dünyede ⑦ az dağı ağlasunlar āħiretde çok cezā virmegiçün aña kim oldılar qazanurlar. (9/83) Pes iger döndüre seni Tağrı bir bölüğe ⑧ anlardan pes destür dileyeler saña çıkmāğ için pes eyt hergiz çıkmayasız benümile hemīşe dağı hergiz çalışmayasız benümile bile düşmenile bayık siz ⑨ ħoşnūd olduñuz oturmağa ilk kez pes oturuñ girü qalıcılar ile. (9/84) Dağı namāz kıılma kimseye anlardan kim öldi **111a** ① hemīşe dağı tırmasını üzere bayık anlar kāfir oldılar Tağrı'ya dağı peygāmbere dağı öldiler anlar tã'atdan çıkıcılar iken. (9/85) Dağı ② tañlatmasun seni mälları anlaruñ dağı oğlanları anlaruñ bayık diler Tağrı kim 'azāb eyleye anlara anlaruñla dünyāda dağı çıka cānları ③ anlar kāfirler iken. (9/86) Dağı qaçan indürinildi bir sūret kim ĩmān getüreler Tağrı'ya dağı ġazā idüñ peygāmbere ile bile destür ④ diledi saña baylık isleri andan dağı eytdiler qo bizi olalum oturucılar ile. (9/87) Ĥoşnūd oldılar kim olalar ⑤ girü qalıcılar ile dağı mühür urunıldı gönülleri üzere pes anlar anlamazlar. (9/88) Līkin peygāmbere dağı anlar kim ĩmān getürdiler ⑥ anuñla çalışdılar mällarıyla dağı nefsleriyle dağı şunlar anlaruñdur ħayırlar dağı şunlar anlardur kurtulıcılar. ⑦ (9/89) Yaraqladı Tağrı anlarıñüçün uçmaqlar aqar altlarından ırmaqlar ebed qalıcılar iken anuñ içinde şol zafer bulmağdur ulu. (9/90) Dağı ⑧ geldi 'özür dileyiciler 'arablardan tã destür virinile anlara dağı oturdı anlar kim yalan tıtdılar Tağrı'yı dağı peygāmbere ire ⑨ anlara kim kāfir oldılar anlardan 'azāb ağrıdıcı. (9/91) Yoğdur za'ifler üzere dağı şayrular üzere dağı anlaruñ üzere kim **111b** ① bulmazlar anı ħarc eyleyeler yazuğ qaçan

eyü dilediler Tañrı'ya daķı peygāberine yokdur eyü işleyiciler üzere hīç yol daķı Tañrı ②
 yarlağayıcıdur rahmet kılıcı. (9/92) Daķı anlaruñ üzere kim kaçan geldiler saña tā bindüre seni
 anlar eytdüñ bulmazın anı kim bindüredi sizi ③ anuñ üzere döndiler ol hālda kim gözleri
 anlaruñ tolup akar göz yaşından kayğudan ötürü andan ötürü kim bulmazlar anı kim harc
 eyleyeler. (9/93) Bayık yol ④ anlaruñ üzeredür kim destür dilerler saña daķı anlar baylar iken
 hoşnüd oldılar kim olalar girü kalıcılar ile daķı mühür urdı Tañrı ⑤ göñülleri üzere pes anlar
 bilmezler. (9/94) 'özür dilerler sizdin yaña kaçan döndüñüz anlara eyt 'özür dilemeñ ⑥ hergiz
 inanmayavuz size bayık haber virdi bize Tañrı haberlerüñüzden daķı göre Tañrı 'amellerüñüzi
 daķı peygāberi andan ⑦ dönderinilesiz ğayb bilicidin yaña daķı hāzır pes haber vire size anı
 kim olduñuz işlersiz. (9/95) And içerler Tañrı'ya ⑧ sizüñüçün kaçan döndüñüz anlardın yaña tā
 yüz döndüresiz anlardan pes yüz döndürüñ anlardan arusuzdur daķı turağı anlaruñ ⑨
 Tamu'dur yanud virmeğičün aña kim oldılar kazanurlar. (9/96) And içerler sizüñ için tā hoşnüd
 olasız anlardan bayık iger hoşnüd olasız **112a** ① anlardan bayık Tañrı hoşnüd olmaz bir
 kavümden kim tã'atdan çıkıcılardur. (9/97) 'arablar katırağdur kāfirlikdın yaña daķı
 münāfıklıkdın yaña ② daķı lāyığırağdur kim bilmeyeler hadlarını anuñ kim indürdi Tañrı
 peygāberi üzere daķı Tañrı bilicidür dürüst işlüdür. (9/98) Daķı ③ 'arablardan oldur kim tutar
 anı kim harc eylerler ödüş daķı göz dutar size dönicipleri anlaruñ üzere dönicipleri yavuzluğuñ ④
 daķı Tañrı eşidicidür bilicidür. (9/99) Daķı 'arablardan oldur kim inanur Tañrı'ya daķı şonrağı
 güne daķı dutar anı kim harc eyler ⑤ müzdlar katında Tañrı'nuñ daķı du'ā kıılmaqları
 peygābere iy bayık anlar müzddür anlaruñüçün givire anları Tañrı rahmeti içine ⑥ bayık
 Tañrı yarlağayıcıdur rahmet kılıcıdur. (9/100) Daķı ilerü geçiciler öñdünkiler yirlerinden
 ayrılmışlardan daķı arka viricilerden daķı anlar kim ⑦ uydılar anlara eylük eylemegile hoşnüd
 oldı Tañrı daķı hoşnüd oldılar andan daķı yaraqladı anlaruñiçün kim uçmaqlar akar altından
 ⑧ ırmaqlar ebed kalıcılar iken anuñ içinde hemīşe şol zafer bulmağdur ulu. (9/101) Daķı
 anlardan kim yöreñüzdedür 'arablardan münāfıklardur ⑨ daķı Medīne kavminden üste oldılar
 münāfıklar üzere bilmezsin anları biz bilürüz anları 'azāb eyleyevüz anlara iki kez **112b** ①
 andan döndürüneler 'azābdın yaña ulu. (9/102) Daķı ayruqlar ikrār eylediler yazuqlarına
 karışdırdılar 'ameli ya'nī ğazāya bile varmağ eyü daķı ayruğ ya'nī peygāberden girü
 kalduqlarını *Tebük Ğazası'nda* ② yavuzı ola kim Tañrı kim tevbe vire anlara bayık Tañrı
 yarlağayıcıdur rahmet kılıcıdur. (9/103) Al mällarından şadağa arıdasın anları ③ daķı artur
 arıdasın anları anuñıla daķı du'ā eyle anlaruñ üzere bayık du'āñ dölenmekdür anlara daķı
 Tañrı işidicidür bilicidür. (9/104) Bilmedi- ④ ler mi bayık Tañrı ol kabül eyler tevbeyi
 kullarından daķı alur şadağaları daķı bayık Tañrı ol ⑤ tevbe viricidür rahmet kılıcıdur. (9/105)
 Daķı eyt işleğ göre Tañrı işiñüzi daķı peygāberi daķı mü'minler ⑥ daķı döndürünilesiz

bilicidin yaña gāyıbı daķı hāzırı pes haber vire size anı kim olduñuz işlersiz. (9/106) Daķı ayruķlar ⑦ girü konulmuşlar buyrıǵına Tañrı’nuñ tā ‘azāb eyleye anlara ya tevbe vire anlara daķı Tañrı bilicidür dürüst işlüdür dürüst sözlüdür. (9/107) Daķı anlar kim ⑧ tıtdılar mezgidi ziyān degirmegiçün daķı kāfırlık içün daķı taǵıtmaq içün arasında mü‘minlerüñ daķı yaraqlamak içün aña kim çalışdı ⑨ Tañrı’yıla daķı peygāmberiyyile ilerüden daķı and içerler dilemedük biz illā görklürek iş daķı Tañrı tanuķluķ virür bayıķ anlar yalancılardur. **113a** ① (9/108) Turma anuñ içinde hemīşe mezgit kim temel urunıldı şaķınmaķlık üzere ilk günden haķluraķdur kim turasın anuñ içinde anuñ içinde ② erenler severler kim arınalar daķı Tañrı sever arınıcılar. (9/109) Pes ol kim temel bıraķdı temelini şaķınmaķ üzere ③ Tañrı’dan daķı hoşnüdlik üzere yegrekdür ya ol kim temelin bıraķdı temelini kırañı üzere yaruñ dökülinici bayıķ dökülindi anuñıla ④ Tamu odı içine daķı Tañrı toǵrı yol göstermez bir kavme kim zālimlerdür. (9/110) Hemīşe olur anlaruñ meşeli ol kim gümān yapıdılar ⑤ göñülleri içinde illā kim pāre pāre olına göñülleri daķı Tañrı bilicidür dürüst işlüdür. (9/111) Bayıķ Tañrı şatun aldı mü‘minlerden ⑥ neflerini daķı mällarını bayıķ anlaruñdur uçmaq çalış[d]ılar yolında Tañrı’nuñ pes depeleyeler daķı depeleneler ⑦ va‘de eylemekdür anuñ üzere girçek Tevrīt içinde daķı İncİL içinde daķı Qur‘ān içinde daķı kimdür vefā eyleyiciler kavlına Tañrı’dan ⑧ pes sevinüñ şatıñuza ol kim şatı eyledüñüz anı daķı şol ol zafer bulmaķdur ulu. (9/112) Tevbe eyleyiciler ‘ibādet eyleyiciler ⑨ ögiciler her hālde oruc dutucılar rukū‘ eyleyiciler secde eyleyiciler buyurucılar eyü işi daķı yıǵıcılar **113b** ① yavuz işden daķı şaķlayıcılar hadlarını Tañrı’nuñ daķı muştıla mü‘minlere. (9/113) Olmadı peygāmberüñ daķı anlaruñ kim imān getürdiler kim ② yarlaǵamaķ diler müşrikleriçün iğer oldıarsa daķı hışımlık isleri andan şonra kim belürdi anlara kim bayıķ anlar isleridür ③ Tamu’nuñ. (9/114) Daķı olmadı yarlaǵamaķ dilemek İbrāhīm’e atasıçün illā va‘de eylemekden va‘de eylediyyidi anı aña ol vaķt kim bellü oldı ④ aña bayıķ ol düşmenidür Tañrı’nuñ bīzār oldı andan bayıķ İbrāhīm çok āh idicidür aşaklık eyleyicidür. (9/115) Daķı olmadı Tañrı *azdura bir kavmi kim andan şonra kim toǵrı yol gösterdi anlara tā bellü eyleye anlara anı kim şaķınalar bayıķ Tañrı*¹⁵ her nesneyi ⑤ bilicidür. (9/116) Bayıķ Tañrı anuñdur pādişāhlıǵı göklerüñ daķı yirüñ dirürür daķı öldürür daķı yokdur sizüñ Tañrı’dan ayruķ ⑥ dost ne daķı arķa virici. (9/117) Bayıķ tevbe virdi Tañrı peygāmbere daķı muhācirlere daķı enşāra anlara kim uydılar aña ⑦ düşhārlik vaķtinde andan şonra kim yaķın oldı kim egile göñülleri bir bölügüñ anlardan andan tevbe virdi anlara bayıķ ol bunlara ⑧ mihribāndur rahmet kılıcıdur. (9/118) Daķı üç kişiye anlar kim girü kaldılar ğazādan tā kaķan tar oldı anlara yir giñ olduǵıyıla ⑨ daķı tar oldı anlaruñ üzere nefsleri daķı bayıķ bildiler kim

¹⁵ Unutulan ayet sayfa kenarına eklenmiş.

yoğdur şıgıncak yir Tañrı'dan illā andın yaña andan tevbe viridi anlara tā tevbe eyleyeler **114a** ① bayık Tañrı oldur tevbe virici raħmet kılıcı. (9/119) İy anlar kim ĩmān getürdiler şaķınıñ Tañrı'dan daķı oluñ girçekler ile. ② (9/120) Olmadı kavmi Medīne'nüñ daķı anlara kim yöresindedür anlarıñ 'arablardan kim girü qalalar peygāmblerinden Tañrı'nun ③ daķı rağbet eylemeyeler nefslerine anuñ nefsinden şol anlar irmeye anlara şuşamak ne daķı armaķ ④ ne daħı açlık yolında Tañrı'nun daķı başmayalar başacak yire kim qaķıda kāfirleri daķı bulmayalar ⑤ düşmenden bulmaķ illā kim yazıldı anlarıñ içün anuñıla iş eyü bayık Tañrı zāyi' eylemez müzdini eyü işleyicilerün. ⑥ (9/121) Daķı harc eylemeyeler harc kiçi ne daħı büyük daķı kesmeyeler dere illā kim yazıldı ⑦ anlarıñiçün tā yanid vire anlara Tañrı görklüregin anı kim oldılar işlerler. (9/122) Daķı olmadı mü'minler kim çıqalar hep ⑧ pes neyiçün çıkmadı her bir bölükden anlardan bir bölük tā faķih olalar dīn içinde daķı korķıdu ħaber vireler kavümlerine ⑨ qaçan döneler anlardın yaña anuñiçün kim anlar şaķınalar. (9/123) İy anlar kim ĩmān getürdiler depeleşüñ anlarıñıla kim yaķın olurlar size **114b** ① kāfirlerden daķı bulsunlar sizde irilik daķı bilün bayık Tañrı şaķımcılar iledür. (9/124) Daķı qaçan kim ② indürünile bir süret pes anlardan oldur kim eydür kanķıñuzdur arturdı aña işbu inanmağı ammā anlar kim ĩmān getürdiler ③ arturdı anlara inanmağa daķı anlar sevinürdiler. (9/125) Daķı ammā anlar kim göñüllerinde şayrılığdur arturdı anlara kāfirlik ④ kāfirliklarına daķı öldiler anlar kāfirler iken. (9/126) Daķı görmezler mi bayık anlar şınanurlar her bir yılda bir kez ⑤ ya iki kez andan tevbe eylemezler ne daħı anlar öğütlenürler. (9/127) Daķı qaçan kim indürünildi bir süre baķdı ⑥ birinceleri birinceye görür misiz kimsene andan döndiler döndürdi Tañrı göñüllerini bayık anlar kavümdür ⑦ anlamazlar. (9/128) Bayık geldi size peygāmbir kendözünüzden qatı gelicidür anlarıñ üzere tarlığa düştüğünüz ħarişdür ⑧ sizün üzere mü'minlere miħribāndur raħmet kılıcıdur. (9/129) Pes iğer yüz döndüreler eyt tapdur baña Tañrı yoğdur Tañrı illā ol ⑨ anuñ üzere tevekkül eyledüm daķı ol Çalab'ısidur 'arşuñ ulu.

115a ① **Süretün Yūnus**

(10/1) Ene'l-lahu'r-raħmān şol kitāb āyetleridür kitābı ② muħkem ya ħikmetlü. (10/2) Oldı mı ādemilere tañ kim vaħy eyledük bir ere anlardan kim korķıdu ħaber vir ādemilere daķı muştıla anlara kim ③ ĩmān getürdiler kim bayık anlarıñdur öñürdücisin girçekligün qatında Çalab'larıñuñ eytdi kāfirler bayık işbu ya'nī Qur'ān cāzūlığdur bellü. ④ (10/3) Bayık Çalab'ıñuz Tañrı'dur ol kim yaratdı gökleri daħı yiri altı günler içinde andan qaşd eyledi ya eli üstün oldı ⑤ 'arş üzere ħükm eyler işi andan eyleyü yoğdur şefa'at eyleyici illā destür virmeginden sonra şol Tañrı Çalab'ıñuzdur ⑥ tapuñ aña pes öğütlenmez misiz. (10/4) Andın

yağadur dönecegünüz hep va‘desi Tañrı’nuñ girçek bayık ol ilk başlar ⑦ yaratmağı andan dönderür anı tā yanud vire anlara kim ĩmān getürdiler dağı işlediler eyü işler ‘adlıla dağı anlar kim kāfir oldılar ⑧ anlarıñdur içilesi nesne issi şudan dağı ‘azāb ağrıdı. (10/5) Andan ötürü kim oldılar kāfir olurlar ol oldur kim kıldı Güneş’i ⑨ key aydınlık dağı ayı aydınlık dağı endāze eyledi anı menzillere tā bilesiz şağışını yıllarıñ dağı şağışını ya‘nī aylarıñ günleriñ yaratmadı Tañrı **115b** ① şunu illā haqqıla seçer beyān eyleyü āyetleri bir kavme kim bilürler. (10/6) Bayık gitmeginden gelmeginden gicenüñ dağı gündüzüñ ② dağı andan kim yaratdı Tañrı gökler içinde dağı yirde nişānlar bir kavme kim şağınurlar. (10/7) Bayık anlar kim ③ ümīz tutmazlar görmekliklerine bizi hoşnūd oldılar yakın dirliğe dağı dölendiler aña dağı anlar kim anlardur āyetlerimizden ④ gāfillerdür. (10/8) Şunlar turaqları oddur andan ötürü kim oldılar kazanurlar. (10/9) Bayık anlar kim ĩmān getürdiler ⑤ dağı işlediler eyü işler toğrı yol gösterür anlara Çalab’ıları ĩmānlarıyla añar altlarından ırmaqlar ⑥ uçmaqlarında yumuşağ dirlik. (10/10) Du‘āsı anlarıñ anuñ içinde aruluğuş senüñ iy Tañrı dağı alkışları anlarıñ anuñ içinde selām virmekdür dağı *şonı ya‘nī kağıduklarına kendözlerine ya oğlan ya māllarına yavuz du‘ā eyledükleri* ⑦ du‘ālarıñ bayık ögmek Tañrı’nuñdur Çalab’ısı ‘ālemleriñ. (10/11) Dağı iger ivdürsedi Tañrı ādemiler için yavuzluk ivdürmegi diledükleri gibi ⑧ hayrı irüreyidi anlara ecelini ya‘nī öleler pes koyavuz anları kim ümīz tutmazlar görmekliklerine bizi azğunluk içinde deng kalurlar. (10/12) ⑨ Dağı kaçan yoğandı ādemilere ziyān oğud bizi yanı üzere iken ya oturucu iken [y]a durucu iken pes ol vağt kim açduğ andan **116a** ① ziyānını geğdi hemān bayık oğımadı gibi bizi ziyāndın yanğ yoğandı aña ancılayın bezenildi haddan geğicilere ol kim oldılar ② işlerler. (10/13) *Dağı bayık helāk eyledük zamānlar kavimlerinden andan ilerü ol vağt kim zülüüm eylediler anlar peyğāmblerleri hüccetleriyle dağı olmadılar kim inanalar ancılayın cezā virürüz ka[...]*(10/14) *Andan eyledük sizi halīfeler yirde [...]* şonra anlardan tā *bağavuz nite işle[lersiz]*¹⁶. (10/15) Dağı kaçan oğına anlarıñ üzere āyetleriñüz bellüler eytdi anlar kim ümīz tutmazlar görmegümüzi getür Kur‘ān ③ ayruğ işbundan ya degşür anı eyt olmaya benüm kim degşürem anı kendözümün yanğadın uymazın illā aña kim vağy olunur ④ baña bayık ben kōrkarın iger ‘āşī olam ben Çalab’uma ‘azābından günüñ ulu. (10/16) Eyt iger dilesedi Tañrı oğumayadum anı ⑤ üzerüñüze dağı bildürmeyedi size anı bayık dölendüm sizde bir ‘ömür andan ilerü pes ⑥ anlamaz mısıız. (10/17) Pes kimdür zālimırağ andan kim yalan bağladı Tañrı üzere yalan ya yalan dutdı āyetleriñ bayık ol ⑦ kurtulmaz yazuğlular. (10/18) Dağı taparlar ayruğa Tañrı’dan aña kim ziyān degürmez ne dağı aşşı eylemez ⑧ dağı eydürler işbunlar şefā‘at eyleyicileriñüzdür katında Tañrı’nuñ eyt haber mi virürsüz Tañrı’ya anı kim

¹⁶ Unutulan ayetler sayfa kenarına yazılmış.

bilmez göklerde ⑨ dağı yirde arılığı anuñ dağı yüceldi andan kim ortak eylerler. (10/19) Dağı olmadıydı âdemiler illâ bölük bir **116b** ① pes muhâlefet eylediler dağı iger degülümisse bir söz kim geçdi Çalab’uñdan senüñ hüküm olınaydı anlaruñ arasında anuñ içinde kim anuñ içinde ihtilâf eylerler. ② (10/20) Dağı eydiler neyiçün indürinilmedi anuñ üzere bir nişân Çalab’ısından pes eyt bayık ğayb Tañrı’nuñdur pes küyüñ bayık ben sizüñle ③ küyicilerdenven. (10/21) Dağı kaçan kim tıtdurduq âdemlere rahmet ya ‘nî ucuzluk katılıqdan sonra kim yoqandı anlara ol vaqt anlaruñdur yavuz şanmaq ④ âyetlerümüz içinde eyt Tañrı tızirekdür yavuz şanmaqđın yaña bayık peygâmbler yazalar anı kim yavuz şanarsız. (10/22) Ol oldur kim ⑤ yürüdür sizi yirde dağı denizde tā ol vaqt kim olduñuz gemide dağı yürüdüler anlaruñla bile yilile hoş dağı sevindiler ⑥ anuñıla *geldi aña* yil qatı esici dağı geldi anlara mevc her bir yirden dağı bayık bildiler kim anlar kaplandı anlaruñla ⑦ oqudılar Tañrı’ı ihlâş eyleyiciler iken aña dîni iger kırtarasın bizi işbundan olavuz şükür eyleyicilerden. ⑧ (10/23) Pes ol vaqt kim kırtardı anları ol vaqt anlar zulüm eylediler yirde haqsuz iy âdemiler bayık zulmüñüz ⑨ neflerüñüz üzeredür gönenmek yakın dirliğüñ andan bizdin yañadur dönecek yirüñüz pes haber vire size anı kim olduñuz işlersiz. **117a** ① (10/24) Bayık meşeli yakın dirliğüñ şu gibidür indürdük anı gökden pes qarışdı anuñıla otı yirüñ andan kim yir ② âdemiler dağı yilqılar tā ol vaqt kim tıtdı yir bezegini dağı bezendi dağı bayık bildi kavmi anuñ bayık anlar ③ güci yiterlerdür anuñ üzere geldi aña buyruğumuz gice ya gündüz pes kılduq anı yücelmiş hemân turmamış gibi ④ dün şundayuq seçerüz âyetleri bir kavme kim endişe eylerler. (10/25) Dağı Tañrı oqur selâmet sarâyından yaña ⑤ dağı toğrı yol gösterür aña kim diler yoldan yaña toğrıdur. (10/26) Anlar kim eylük eylediler görklürekdür dağı artuq dağı örtmeye ⑥ yüzlerini anlaruñ yavuzluk ne dağı horluk şunlar isleridür uçmaquñ anlar anuñ içinde ebed qalıcılardur. (10/27) Dağı anlar kim qazandılar ⑦ yavuz işleri cezâsı yavuz iş beñdeşiyiledür dağı örte anları horlık yoqdur anlaruñ Tañrı’dan şaklayıcı hemân ⑧ örtünüldi gibi yüzleri päreler giceden karañu şunlar isleridür oduñ anlar anuñ içinde ebed qalıcılardur. ⑨ (10/28) Dağı ol gün kim kıparavuz anları hep andan eydevüz anlara kim ortak eylediler yirüñüzde siz dağı ortaklarıñuz pes ayırduq arasını **117b** ① dağı eytdiler ortakları anlaruñ olmadıñuz bize taparsız. (10/29) Pes tap oldı Tañrı tanuq aramızda dağı arañuzda bayık ② olduq biz tapmağunuzdan ğâfiller. (10/30) Şunda şınaya her nef anı kim ilerü viribidi dağı dönderünildiler Tañrı’dın ③ yaña Çalab’ıları girçek dağı azdı anlardan ol kim oldılar yalan bağlarlar. (10/31) Eyt kim rüzî virür size ④ gökden dağı yirden ya kim mâlik durur işitmege dağı görmege dağı kim çıkarur diriyi ölüden ⑤ dağı kim çıkarur ölüyi diriden dağı kim hükm eyler işi pes eydeler Tañrı eyt pes neyiçün şakınmazsız. ⑥ (10/32) Şol Tañrı Çalab’uñuzdur girçek pes ne nesnedür sonra haqđan illâ azğunluk pes nite dönderinülürsüz. (10/33) Gine ancılayın ⑦ vâcib oldı sözi Çalab’uñuñ anlaruñ

üzere kim tā'atdan çıkdılar bayık anlar inanmazlar. (10/34) Eyt hîç var mı ortaklarıñuzdan ⑧ ol kim ilk başlar yaratmağa andan girü döndürür anı eyt Tañrı ilk başlar yaratmağa andan girü dönderür anı pes nite dönderünilürsüz. ⑨ (10/35) Eyt hîç var mı ortaklarıñuzdan ol kim toğrı yol göstere hağdın yaña eyt Tañrı toğrı yol gösterür hağka pes ol kim toğrı yol gösterür hağdın yaña **118a** ① hağlurağdur kim uyıla ya ol kim toğrı yol göstermez illā kim toğrı yol gösterinile pes nedür sizün nite hükm eylersiz. (10/36) Dağı ② uymaz eyregi anlarıñ illā gümān eylerler bayık gümān eylemek aşşı eylemez hağdan nesne bayık Tañrı bilicidür anı kim işlerler. ③ (10/37) Dağı olmadı işbu Qur'ān kim yalan bağlanıla ayruğ Tañrı'dan velīkin girçek dutmağdur anı kim ileyindedür ④ dağı seçmekdür kitābı gümān yokdur anuñ içinde Çalab'ısındandır 'ālemlerün. (10/38) Ya eydürler mi yalan bağladı anı eyt getirün ⑤ bir süre ancılayın dağı oğun anı kim gücünüz yiter ayruğ Tañrı'dan iger olasız girçekler. (10/39) Belki yalan tutdılar ⑥ anı kim kaplayu irmediler bilmegine dağı gelmedi anlar tefsiri anuñ ancılayın yalan tutdı anlar kim ilerüdi anlardan pes bağ ⑦ nite oldı şonı zālimlerün. (10/40) Dağı anlardan oldur kim inanur aña dağı anlardan inanmaz aña dağı Çalab'ın ⑧ bilürürekdür fesād eyleyicileri. (10/41) Dağı iger yalan tutalar seni eyt benümdür işüm dağı sizünüdür işiñüz siz ⑨ bīzārarsız andan kim işlerin dağı ben bīzārvan andan kim işlersiz. (10/42) Dağı anlardan oldur kim kulağ dutarlar sendin yaña pes sen mi **118b** ① işidürürsin şağırları iger oldılarsa dağı anlamazlar. (10/43) Dağı anlardan oldur kim bağar senden yaña pes sen mi toğrı yol gösterürsin ② gözsüzlere dağı iger oldılarsa görmezler. (10/44) Bayık Tañrı zulum eylemez ādemlere nesne velīkin ādemiler ③ kendözlerine zulum eylerler. (10/45) Dağı ol gün kim kıparavuz anları hemān eglenmediler gibi sinde illā bir sā'at gündüzden biribiri bileler ④ aralarında bayık ziyānlu oldı anlar kim yalan dutdılar görmegini Tañrı'nun dağı olmadı toğrı yol tutucılar. (10/46) Dağı iger gösterevüz şaña birincisini ⑤ anuñ kim va'de eylerüz anlara ya öldürevüz seni pes bizdin yañadur dönecek yirleri andan Tañrı şanukdur anuñ üzere kim işlerler. (10/47) Dağı dükeli ⑥ bölüğüñ peygāmberi var pes ol vağt kim geldi peygāmberleri anlarıñ hükm olındı aralarında 'adlıla dağı anlar zulum eylenmezler. (10/48) Dağı eydürler kaçandır ⑦ işbu va'de iger olasız girçekler. (10/49) Eyt mālīk degülven kendözüme ziyāna ne dağı aşşıya illā anı kim diledi ⑧ Tañrı dükeli bölüğüñ eceli var kaçan gele eceli anlarıñ pes girü kılmayalar bir sā'at dağı ilerü varmayalar. ⑨ (10/50) Eyt haber virün iger gele size 'azābı gice başmağda ya gündüzde ne neseye iver andan yazuğlular. (10/51) Andan mı kaçan ol kim oldı **119a** ① inandıñuz aña şimdi dağı bayık olduñuz idi anı ivdürürsüz. (10/52) Andan eydildi anlara kim zulum eylediler tadun 'azābı ② ebed kıalmağun cezā virinilmezsiniz illā anı kim olduñuz kızanursuz. (10/53) Dağı şorarlar şaña hağ mıdur eyt iy vallāh dağı Çalab'um ③ bayık ol hağdur dağı degülsiz siz 'āciz eyleyiciler. (10/54) Dağı iger bayık her nefis zulum eyledi ol kim yirdedür yolu viredi ④ anı dağı aşıkāre eylediler

peşimānlık ol vaqt kim gördiler ‘azābı daķı hükm olındı aralarında ‘adlıla daķı anlar zulüm eylenilmezler. ⑤ (10/55) İy bayık Taņrı ol kim göklerdeğer daķı yirde āgāh ol bayık Taņrı va‘desi velīkin eyregi anlaruņ bilmezler. ⑥ (10/56) Ol dirürür daķı öldürür daķı andın yaņa döndiririlir. (10/57) İy ādemiler bayık geldi size ögüt ⑦ Çalab‘uņuzdan daķı dermān virmek aņa kim gögüslerdeğer daķı toğrı yol daķı rahmet mü‘minler için. (10/58) Eyt fazlından Taņrı‘nuņ ⑧ daķı rahmetiyle şunuñıla sevinsünler ol yegrekdür andan kim direrler. (10/59) Eyt haber virüñ anı kim indürdi Taņrı ⑨ sizüñ için rüzī pes eyledüñüz andan ħarām daķı ħelāl eyt Taņrı mı destür virdi size ya Taņrı‘ya **119b** ① yalan bağlarsız. (10/60) Daķı nedür şanusı anlaruņ kim yalan bağlarlar Taņrı‘ya yalan kıyāmet günü bayık Taņrı ② issidür fazluñ ādemiler üzere velīkin eyregi anlaruņ şükür eylemezler. (10/61) Daķı olmayasın ③ iş içinde daķı oқumayasın andan Qur‘ān daķı işlemeyesiz işden illā kim olduğ üzeriñüze ④ ħāzırlar ol vaqt kim girürsiz anuñ içine daķı gizlü qalmaz Çalab‘uñdan ħiç ağırı qarıncanuñ yirde ne dağı ⑤ gökde ne dağı kiçirek şundan ne dağı uluraқ illā kitāb içindedür bellü. (10/62) İy bayık dostları ⑥ Taņrı‘nuñ yoқdur qorқu anlaruñ üzere ne dağı anlar qayuralar anlar kim imān getürdiler. (10/63) Daķı oldılar şaқınurlar. (10/64) Anlaruñdur ⑦ muştılık yaқın dirlik içinde dağı āĥiretde yoқdur degşürmek kelimelerin Taņrı‘nuñ şol oldur zafer bulmaқ ⑧ ulu. (10/65) Dağı qayğulu eylemesün seni anlaruñ sözi bayık güç yitmek Taņrı‘nuñdur hep ol eşidicidür bilicidür. (10/66) Āgāh ol bayık Taņrı‘nuñdur ⑨ ol kim göklerdeğer dağı ol kim yirdedür daķı uymaz anlar kim oқurlar ya taparlar ayruқа Taņrı‘dan ġayrı ortaqlara *ya ‘nī ħaķīkatda putlar artuқ degül* **120a** ① uymazlar illā şanuya dağı degül anlar illā yalan söylerler. (10/67) Ol oldur kim eyledi sizüñ için giceyi *ya ‘nī ayduñ anuñ içinde görünüñ* ② tā dölenesiz anuñ içinde daķı gündüzi görüci bayık şunuñ içinde nişānlardur bir qavme kim işidürler. (10/68) Eytdiler ③ tutdı Taņrı oğul kız aruluğı anuñ ol baydur ol kim göklerdeğer dağı ol kim yirdedür yoқdur qatuñuzda ④ ħiç ħüccet işbuna eydür misiz Taņrı üzere anı kim bilmezsiniz. (10/69) Eyt bayık anlar kim yalan bağlarlar ⑤ Taņrı‘ya yalan qurtılmayalar. (10/70) Gönenmekdür dünyā içinde andan bizdin yañadur dönecek yirleri andan tatduravuz anlara ⑥ ‘azābı kim qatıdur andan ötürü kim oldılar kāfirler. (10/71) Daķı oқu anlaruñ üzere ħaberini Nüh‘uñ ol vaqt kim eytdi qavmine ⑦ iy qavmüm iger ola ağır üzeriñüze durmağum daķı ögütlemegüm āyetleriyle Taņrı‘nuñ pes Taņrı üzere tevekkül eyledüm ⑧ pes gönül bađlañ işüñüze daķı ortaqlarıñuz ile andan olmasun işüñüz üzere qayğu ya gizlü andan irürüñ ⑨ baña daķı mühlet virmeñ baña. (10/72) Pes iger yüz döndüresiz istemezsiniz sizden kirī degül kirīm illā Taņrı üzere daķı buyrulduñ **120b** ① kim olam müsülmānlardan. (10/73) Pes yalan tutdılar anı pes qurtarduқ anı daķı ol kim anuñıladur gemi içinde daķı eyledük ② anları daķı birinüñ yirine durıcılar daķı ġarқ eyledük anları kim yalan tutdılar āyetlerimizi pes baқ nite oldı şoñı qorқıdu ħaber virinilmişlerüñ. ③ (10/74) Andan

viribidük andan sonra peygamberler kavimlerinden yaña geldiler anlara hüccetler ile olmadılar kim inanalar ④ aña kim yalan tıtdılar anı ilerüden ancılayın kavmi mühür ururuz göñülleri üzere haddan geçicilerün. (10/75) Andan virdük andan sonra ⑤ Mūsā'yı dañı Hārūn'ı Fir'avn'dan yaña dañı serverlerinden yaña nişanlarımız ile pes boyun virmediler dañı oldılar bir kavim yazuqlular. ⑥ (10/76) Pes ol vaqt kim geldi anlara haq bizüm katumuzdan eytdiler bayıq işbu cāzūlukdur bellü. (10/77) Eytdi Mūsā dir misiz haq için ⑦ ol vaqt kim geldi size cāzūlık mıdur işbu dañı kırtılmaz cāzūlar. (10/78) Eytdiler geldünüz mi bize tā döndüresiz bizi andan kim bulduq anuñ üzere ⑧ atalarımızı dañı ola siz ikinüdüz ululuk yirde dañı degülüz biz siz ikiye inanıcılar. (10/79) Dañı eytdi Fir'avn ⑨ getirün her cāzūyı bilicidir. (10/80) Pes ol vaqt kim geldi cāzūlar eytdi anlara Mūsā bırağun anı kim siz bırağıcılarsız. **121a** ① (10/81) Pes ol vaqt kim bıraktılar eytdi Mūsā ol kim getürdünüz anı cāzūlıkdur bayıq Tañrı bātıl eyleye anı bayıq Tañrı eyü eylemez işini fesād eyleyicilerün. ② (10/82) Dañı sābit eyleye Tañrı haqqı sözleriyle dañı iger düşhār gördilerse yazuqlular. (10/83) Pes inanmadı Mūsā'ya illā bir nesil kavminden ③ korku üzere Fir'avn'dan dañı serverlerinden kim 'azāb eyleye anlara dañı bayıq Fir'avn gālibdür yirde dañı bayıq ol ④ haddan geçicilerdendür. (10/84) Dañı eytdi Mūsā iy kavmüm iger olduğuz ise imān getürdünüz ise Tañrı'ya anuñ üzere tevekkül eyleñ iger olasız ⑤ müsülmānlar. (10/85) Pes eytdiler Tañrı'ya tevekkül eyledük iy Çalab'umuz kıılma bizi fitne bir kavmün kim zālimlerdür. (10/86) Dañı kırtar bizi ⑥ rahmetünile kavümdeñ kāfirlerdür. (10/87) Dañı vahy eyledük Mūsā'ya dañı karındaşına kim yir dutuñ kavmünüz için ⑦ Mısır'da evleri dañı kıluñ evlerünüzü kıble dañı tururuñ namāzı dañı muştıla mü'minlere. (10/88) Dañı eytdi Mūsā ⑧ iy Çalab'umuz bayıq sen virdün Fir'avn dañı serverlerine bezek dañı māllar yakın dirlik içinde iy Çalab'umuz tā azalar *ya'nī sizden Habeş iline degin altun dañı altun dañı gümüş dañı yāķūt dañı zeberced ma'dinler [...]* ⑨ yoluñdan iy Çalab'umuz döndür yoy māllarını *andan dükelı māllar ma'dinler yaramaz taş ola* dañı berk bağla göñüllerini pes inanmayalar tā göreler 'azābı **121b** ① ağırdıcı. (10/89) Eytdi bayıq revā olundu du'āsı siz ikinün pes toğrı oluñ dañı uymağ yolına anlaruñ bilmezler. ② (10/90) Dañı geçürdük Benī İsrā'īl'i denize pes ardlarınca oldı Fir'avn dañı şüleri zulüm eylemek için dañı haddan geçmek için tā ③ ol vaqt kim irdi aña şuya talmak eytdi inandum bayıq yoqdur Tañrı illā ol kim inandı aña Benī İsrā'īl dañı ben ④ müsülmānlardanvan. (10/91) İmdi mi ya'nī eydildi dañı bayıq 'āşī olduñ ilerü dañı olduñ müfsidlerden. (10/92) Pes bugün kırtaravuz seni ⑤ tenünile tā olasıñ aña kim senden şonradur nişan dañı bayıq çok ādemilerden āyetlerimizden gāfillerdür. (10/93) Dañı ⑥ bayıq yir virdük Benī İsrā'īl'e girçekligün dañı ruzī virdük arılardan pes tartışmadılar tā ⑦ geldi anlara bilmek bayıq Çalab'uñ hükm eyler aralarında kıyāmet günü anuñ içinde kim oldılar anuñ içinde tartışırlar. ⑧ (10/94) Pes iger olasıñ gümān içinde andan kim indürdük saña

şor anlara kim okurlar kitābı senden ilerü ⑨ bayık geldi saña haq Çalab'undan pes olma gümān eyleyicilerden. (10/95) Dağı olma anlardan kim **122a** ① yalan tutdılar āyetlerini Tañrı'nuñ olasın ziyānlulardan. (10/96) Bayık anlar kim vācib oldı anlara sözi Çalab'uñ ② inanmazlar. (10/97) Dağı iger geldiye anlara her nişān tā göreler 'azābı ağırdıcı. (10/98) Pes neyiçün olmadı bir köy kim ③ ĩmān getürdi pes aşşı eyledi aña ĩmānı illā Yūnus kavmi ol vaqt kim ĩmān getürdiler giderdük anlardan ĥorluq 'azābını ④ yaqın dirlik içinde dağı gönendürdük anları bir zamāna degin. (10/99) Dağı iger dilededi Çalab'uñ ĩmān getürdedi ol kim yirdedür dükelücükleri ⑤ hep pes sen mi geñsü[z]ledür seni ādemileri tā olalar mü'minler. (10/100) Dağı olmadı hĭç nefis kim ĩmān getüre ⑥ illā destūriyla Tañrı'nuñ dağı kıılır 'azābı anlaruñ üzere kim inanmazlar. (10/101) Eyt baquñ ne nesnedür göklerde ⑦ dağı yirde dağı aşşı eylemez āyetler dağı korkudu ĥaber viriciler bir kavme kim inanmazlar. (10/102) Pes küyerler mi illā ⑧ beñdeşine anlaruñ geçdiler anlardan ilerü eyt küyüñ bayık ben sizüñile küyücilerdenven. (10/103) Andan kırtaravuz peygāberlerimüzi ⑨ dağı anları kim ĩmān getürdiler ancılayın vācibdür bize kırtaravuz mü'minleri. (10/104) Eyt iy ādemiler iger olasız gümān içinde **122b** ① dĭnümnden tapmayam anlara kim taparsız Tañrı'dan ayruq velĭkin taparın Tañrı'ya ol kim öldürür ② sizi dağı buyruldu kim olam mü'minlerden. (10/105) Dağı toğrı eyle yüzüñi dĭn içinde müsülmāniken dağı ③ olma müşriklerden. (10/106) Dağı oquma Tañrı'dan ayruqa aşşı eylemez saña dağı ziyān eylemez saña pes iger ④ işleyesin bayık sen andan zālimlerdensin. (10/107) Dağı iger yoqandura saña Tañrı ziyānı giderici açıcı yoqdur anuñ illā ol ⑤ dağı iger dilerse saña ĥayır yığıcı yoqdur fazlına anuñ irüre anı aña kim diler kıullarından dağı ol yarlağayıcıdur ⑥ rahmet kıılıcıdur. (10/108) Eyt iy ādemiler bayık geldi size haq Çalab'uñuzdan pes her kim toğrı yol duta bayık toğrı yol dutar ⑦ kendözi için dağı her kim azdı bayık azar kendözi üzere dağı degülin ben üzerüñüze şaklayıcı. (10/109) Dağı uy aña kim vahy olunur ⑧ saña dağı şabr eyle tā ĥükm eyleye Tañrı dağı ol yegregidür ĥükm eyleyicileruñ.

⑨ Sūretün Hūd

(11/1) Ene'llāhu'r-raĥmān kitābdur muĥkem olundı āyetleri andan ya'nĭ bātıll olmaqdan **123a** ① seçilindi ya'nĭ beyān olındı kıatından dürüst işlü sözlü ĥaberlü. (11/2) Kim tapmañ illā Tañrı'ya bayık ben size andan kıorkuducuvan dağı muştılayıcıvan. ② (11/3) Dağı kim yarlıgamaq dileñ Çalab'uñuzdan andan tevbe eyleñ andın yaña gönendüre sizi gönendürmek görklü bir zamāna degin kim adanılmışdur ③ dağı vire her artuqlıq issine fazlın ya'nĭ uçmakı dağı iger yüz döndüresiz bayık ben kıorkarın üzerüñüze 'azābından günüñ ④ ulu. (11/4) Tañrı'dın yañadur dönecek yirüñüz dağı ol her nesne üzere güci yiterdür. (11/5) İy bayık anlar egerler ⑤

gögüzlerini tā gizleneler andan iy ol vaqt kim örtünürler tonlarını bilür anı kim gizlerler ⑥ dağı anı kim aşikâre eylerler bayık ol bilicidür issini gögüzlerün. (11/6) Dağı yokdur hiç deprenür cānavar yirde illā Tağrı üzeredür ⑦ rüz̄isi anuğ dağı bilür turağı yirini dağı konulduğı yirini anuğ dükeli kitāb içindedür bellü. (11/7) Dağı ol oldur kim ⑧ yaratdı gökleri dağı yiri altı günler içinde dağı oldıydı ‘arşı şu üzere tā şınaya sizi ⑨ kankıñuz görklürekdür ‘ameldin yaña dağı iger eydesin bayık siz dirildinilmişlersiz ölümde şonra eydeler **123b** ① anlar kim kâfir oldılar degül işbu illā cāzūlıkdur bellü. (11/8) Dağı iger girü koyavuz anlardan ‘azābı bir zamāna degin ② sağışlanmış eydeler ne nese yığar anı iy ol gün kim gele anlara girü döndürünilmiş anlardan dağı indi ③ anlara ol kim oldılar anı yañşularlar. (11/9) Dağı iger tıtduravuz ādemiye bizden rahmet ya‘nī ni‘met andan giderevüz anı ④ andan bayık ol yavlağ nevm̄z olucudur nāsipāslık. (11/10) Dağı iger tıtduravuz aña ni‘meti kıtlıkdan şonra yokandı aña eyde ⑤ gitdi yavuz işler benden bayık ol sevinicidür menmenlik kılıcıdur. (11/11) İllā anlar kim şabır eylediler dağı işlediler eyü işler ⑥ şunları anlaruğdur yarlağamağ dağı müzd ulu. (11/12) Pes ola kim sen koyucısın birincesini anuğ kim vağy olunur saña dağı tar olıcudur ⑦ anuğıla gögsün kim eydürler neyüçün indürünilmedi anuğ üzere genc ya gelmedi anuğıla ferişte bayık sen ⑧ korquducısın dağı Tağrı her nesne üzere şaklayıcudur. (11/13) Belki eydürler yalan bağladı anı eyt getürün on süreler ancılayın ⑨ yalan bağlanmış dağı oğun anı kim gücünüz yitdi ayruğa Tağrı’dan iger olasığ girçekler. (11/14) Pes iger oy virmeyeler **124a** ① size bilün bayık indürünildi bilmekligiyile Tağrı’nuğ dağı kim yokdur Tağrı illā ol pes siz müsülmānlar mısız ya‘nī müsülmān oluğ. ② (11/15) Her kim ola dileye dirlik yağın dağı bezegini anuğ tamām degürevüz anlara ‘amellerini anuğ içinde dağı ol anuğ içinde ya‘nī işleri bedeli rüz̄ilerin geñinmegile virevüz ③ eksik virinilmeyeler. (11/16) Şunlar anlardur kim yokdur anlaruğ āhıretde illā od vardur dağı bātıl oldı ol kim işlediler ④ anuğ içinde dağı bātıldur ol kim oldılar işler. (11/17) Pes ol kim oldı ya‘nī Muğammed hüccet üzere Çalab’ısından dağı ardınca olur anuğ tanuğ ya‘nī Cebrā‘il ⑤ andan dağı ilerü andan kitābı Mūsā’nuğ imām iken dağı rahmet iken şunlar inanurlar aña dağı her kim kâfir ola aña ⑥ bölüklerden od va‘desi yiridür pes olma şek içinde andan bayık ol hağdur Çalab’uğdan velīkin ⑦ eyregi ādemilerün inanmazlar. (11/18) Dağı kimdür zālımırağ andan kim yalan bağladı Tağrı üzere yalan şunlar ⑧ ‘arğ olunurlar kıyāmet günü Çalab’ıları üzere dağı eyde tanuğlar şunlar anlardur kim yalan söylediler Çalab’ıları üzere iy ⑨ la‘neti Tağrı’nuğ zālimler üzere. (11/19) Anlar kim yığarlar yolından Tağrı’nuğ dağı isterler anı egrilik iken **124b** ① dağı anlar āhıretde anlar kâfirlerdür. (11/20) Şunlar olmadılar ‘aciz eyleyiciler yirde dağı ② olmadı anlaruğ ayruğ Tağrı’dan arğa viriciler iki anca olunur anlara ‘azāb olmadılar güci yiterler ③ işitmege dağı olmadılar görürler. (11/21) Şunlar anlardur kim ziyān eylediler kendözlerine dağı azdı anlardan ④ ol kim oldılar yalan bağlarlar. (11/22)

Lābud ya ḥaḳḳa bayıḳ anlar āḥiretde anlar ziyānluraḳlardır. (11/23) Bayıḳ anlar kim īmān getürdiler ⑤ daḳı işlediler eyü işler daḳı aṣaḳlık eylediler Çalab'larından yaḳa şunlar uçmaḳ işleridür anlar anuḳ içinde ebed ya 'nī mü 'minler daḳı kāfirler ⑥ ḳalıcılardur. (11/24) Beḳzeri iki bölüḡüḡ gössüz gibidür daḳı şaḡır daḳı görücü daḳı işidici berāber olur mı ol iki ⑦ beḳzemekdin yaḳa pes öḡütlenmez misiz. (11/25) Daḳı bayıḳ viribidük Nūḥ'ı ḳavmindin yaḳa bayıḳ ben size ḳorḳuducuvan bellü. (11/26) Kim ⑧ ṭapmaḡ illā Taḳrı'ya bayıḳ ben ḳorḳarın üzeriḡüze 'azābından ḡünüḡ aḡrıdıcı. (11/27) Pes eytdi bir bölük serverler anlar kim ⑨ kāfir oldılar ḳavminden görmezüz seni illā bir ādemī bizcileyin daḳı görmezüz seni kim uydı saḡa illā anlar kim anlar kemireklerimizdür ilkinde endīşenüḡ daḳı görmezüz sizüḡ

125a ① üzerümüze hīḳ artuḳlık belki bayıḳ bilürüz sizi yalancılar. (11/28) Eytdi iy ḳavmüm ḡaber virüḡ *iger olam* ḡüccet üzere Çalab'umdan ② daḳı virdi baḡa raḡmet ḳatından pes gizlendi size ilzām mı eyleyevüz size anı siz anı düṣḡār görücilerken. ③ (11/29) Daḳı iy ḳavmüm istemezsin sizden anuḡ üzere māl degül müzdüm illā Taḳrı üzere daḳı degülün ben sürücü anları kim ④ īmān getürdiler bayıḳ anlar görücilerdür Çalab'ılarını velīkin ben görürün sizi bir ḳavüm kim bilmezler siz. (11/30) Daḳı iy ḳavmüm kim ⑤ arḳa vire baḡa Taḳrı'dan iger sürem anları öḡütlenmez misiz. (11/31) Daḳı eytmezsin size ḳatumdadur ⑥ ḡazīneleri Taḳrı'nuḡ daḳı bilmezsin ḡaybı daḳı eytmezsin bayıḳ ben ferişteven daḳı eytmezsin anlara kim ḡor görür gözlerüḡüz ⑦ herḡiz virmeye anlara Taḳrı ḡayr Taḳrı bilürürekdür anı kim nefsleri içindedür bayıḳ ben ol vaḳt zālimlerdenven. (11/32) Eytdiler iy Nūḥ ⑧ bayıḳ ṭartıṣduḡ bizümile pes çok eyledüḡ ṭartıṣıḡuḡ pes getür bize anı kim va'de eylersin bize iger olasın ḡirçeklerden. (11/33) Eytdi ⑨ bayıḳ getüre size anı Taḳrı iger dileye daḳı degülsiz 'āciz eyleyiciler. (11/34) Daḳı aṣṣı eylemeye size eyü dilemegim iger diler isem **125b** ① kim eyü dileyem size iger ola Taḳrı diler kim azdura sizi ol Çalab'uḡuzdur daḳı andın yaḳa döndürünilesiz. ② (11/35) Belki eydürler mi yalan baḡladı anı iger yalan baḡlayam anı benüm üzerümedür yazuḳ eylemegüm daḳı ben bīzārın andan kim yazuḳ eylersiz. (11/36) Daḳı vaḡy olındı ③ Nūḥ'a kim bayıḳ herḡiz inanmaya ḳavmüḡnden illā ol kim bayıḳ inandı pes ḳayḡurma andan ötürü kim oldılar işlerler. ④ (11/37) Daḳı eyle gemi gözümüḡ ḳatında iken daḳı vaḡyümüḡ ile daḳı söyleme baḡa anlarda kim zülüm eyler bayıḳ anlar ḡarḳ olınmıṣlardır. ⑤ (11/38) Daḳı eylerdi gemi daḳı her niçe kez geçdi anuḡ üzere bir bölük serverler ḳavminden yaḡşularlardı anı eytdi iger yaḡşulayasız ⑥ bizi bayıḳ biz yaḡşulayavuz sizi nitekim yaḡşularsınız. (11/39) Şoḡra bilesiz anı kim gele aḡa 'azāb kim ḡor eyleye anı ⑦ daḳı vācib ola anuḡ üzere 'azāb durucu ya 'nī dāyim. (11/40) Ol vaḳt kim geldi buyruḡumuz daḳı ḳaynayu geldi tennür eytdük ḡötür anuḡ içinde ⑧ her çiftlerden iki daḳı 'ayālunı illā anı kim ilerü geçdi anuḡ üzere söz daḳı anı kim īmān getürdi daḳı īmān

getürmedi ⑨ anuñıla illā az. (11/41) Dağı eytdi binüñ anuñ içine Tañrı adıyladur yürütmek dağı
 tırurmağı bayık Çalab'um yarlagayıcıdur **126a** ① rahmet kılcı. (11/42) Dağı ol yürürüdi
 anlarıñıla mevc içinde tağlar gibi dağı kığırdı Nüh oğlına ol hâlde kim oldı ② ayru kesük
 yirde iy oğlancuğum bin bizümile dağı olma kâfirlerden. (11/43) Eytdi yir tutam bir ③ tağda
 şaklaya beni şudan eytdi yoğdur şaklayıcı bugün Tañrı buyruğundan illā aña kim rahmet kıldı
 dağı ④ aralandı ol iki arasında mevc pes oldı garğ olunmuşlardan. (11/44) Dağı eydildi iy yir yut
 şuyunı ⑤ dağı iy gök girü tır ya'nī yağmağdan dağı eksinildi şu dağı tamām olundu iş dağı
 dölendi Cüdi Tağı üzere dağı eydildi ⑥ helâklik olsun kavme kim zâlimlerdür. (11/45) Dağı
 kığırdı Nüh Çalab'ısına pes eytdi iy Çalab'um bayık oğlum 'ayâlundandur dağı bayık ⑦
 va'deñ hağdur dağı sen hüküm eyleyicireğisin hüküm eyleyicilerün. (11/46) Eytdi iy Nüh bayık ol
 degüldür 'ayâlundan ⑧ bayık ol işdür ayruğ eyü işden pes dileme baña anı kim yoğdur senün
 aña bilmek bayık ben öğütlerin seni kim olasın ⑨ câhillerden. (11/47) Eytdi iy Çalab'um bayık
 ben şıgınurın saña kim dileyem anı kim yoğdur benim aña bilmek dağı iger **126b** ①
 yarlagamayasın beni dağı rahmet eylemeyesin baña olam ziyânlulardan. (11/48) Eydildi iy Nüh
 in selâmatlığıla bizden dağı bereketile ② üzerünge dağı bölükler üzere anlardan kim
 senüniledür dağı bölükler gönendürevüz anları andan yoğana anlara bizden 'azâb ağrıdıcı. ③
 (11/49) Şol haberlerindendür gaybuñ vahy eylerüz anı saña olmadun sen bilür anı ne dağı
 kavmün işbundan ④ ilerü pes katlan bayık şoñ şakıncılarınıdır. (11/50) Dağı 'Ād kabîlesindin
 yaña qarındaşları Hüd eytdi iy kavmüm ⑤ tapuñ Tañrı'ya yoğdur sizün hiç Tañrı andan ayruğ
 degülsiz illā yalan bağlayıcılar. (11/51) İy kavmüm dilemez size ⑥ anuñ üzere müzd degül
 ecrüm illā anuñ üzere kim yaradı beni pes anlamaz mısız. (11/52) Dağı iy kavmüm yarlıgamağ
 dileñ ⑦ Çalab'unuñdan andan dönün andın yaña viribiye yağmurı üzerünge biribiri ardınca
 inici dağı artura sizi güç yöninden ⑧ gücünüz dağı yüz döndürmeñ yazıklular iken. (11/53)
 Eytdiler iy Hüd getürmeñ bize hüccet dağı ⑨ degülüz biz *koycılar tañrılarımız senün
 sözünge dağı degülüz biz* inanıcılar. (11/54) Eytmezüz illā irüridi saña birincesi tañrılarımızun
 yavuzlık eytdi bayık ben tanuğ dutarın **127a** ① Tañrı'yı dağı tanuğ oluñ bayık ben bîzârvan
 andan kim ortak eylersiz. (11/55) Andan ayruğ pes yavuz şanuñ baña hep andan mühlet virmeñ
 baña. ② (11/56) Bayık ben tevekkül eyledüm Tañrı'ya Çalab'uma dağı Çalab'unuza yoğdur hiç
 bir deprenür cānavar illā ol tutucıdur pürçegin ③ bayık Çalab'um yol üzeredür toğru. (11/57)
 Pes iger yüz döndüresiz bayık degirdüm size anı kim viribinildüm anuñıla ④ sizdin yaña dağı
 yiriñge koña Çalab'um bir kavm sizden ayruğ dağı ziyân degürmeysesiz aña nesne bayık
 Çalab'um her ⑤ nesne üzere şaklayıcıdur. (11/58) Dağı ol vaqt kim geldi buyruğumuz kırtarduğ
 Hüd'ı dağı anları kim ĩmān getürdiler anuñıla rahmetile ⑥ bizden dağı kırtarduğ anları
 'azâbdan kalıñ. (11/59) Dağı şol 'Ād kabîlesi inkâr eylediler nişānlarını Çalab'ılarınıñ dağı 'āşī

oldılar ⑦ peygâmbەرlerine dağı uydılar işine her boyun virmeyicinüñ istîze eyleyici. (11/60) Dağı uydurunıldılar işbu dünyâda la'net dağı kıyâmet ⑧ güninde iy bayık 'Âd kâfir oldılar Çalab'ılarına iy helâklik olsun 'Âd'a kavmi Hüd'uñ. (11/61) Dağı Semüd kavmindin yaña ⑨ karındaşlarını Şâlih'i viribidük eytdi iy kavmüm tapuñ Tañrı'ya yokdur sizün hiç Tañrı andan ayruğ ol yaratdı sizi **127b** ① yirden dağı 'imâret eylemek istedi sizden anuñ içinde pes yarlaşmak dileñ aña andan dönün andın yaña bayık Çalab'um yağındur ② oy viricidir. (11/62) Eytdiler iy Şâlih bayık olduñ aramızda ümîz dutunulmuş *ya'nî girü milletümüzdensin diridük* uşbundan ilerü yığar mısın bizi kim tapavuz ③ aña kim tapardı atalarımız dağı bayık biz gümân içindevüz andan kim okursın bizi andan yaña gümân birağıcı. (11/63) Eytdi iy kavmüm görer misiz ④ iger olam hüccet üzere Çalab'umdan dağı vire baña andan rahmet ya'nî nübüvvet pes kim arka vire baña Tañrı'dan ya'nî 'azâbından ⑤ iger 'aşî olam pes arturmazsız baña ziyânlu dimekten ayruğ. (11/64) Dağı iy kavmüm işbu arvâna devesidür Tañrı'nuñ size nişân iken ⑥ pes çoñ anı yisün yirinde Tañrı'nuñ dağı yokanmañ aña yavuzlığıla duta sizi 'azâb yağın. ⑦ (11/65) Pes depelediler anı pes eytdi gönenün sarâyıñuzda üç günler şol va'de eylemekdür yalan olunmamış. ⑧ (11/66) Pes ol vaqt kim geldi buyruğumuz kırtarduk Şâlih'i dağı anları kim imân getürdiler anuñla rahmetile bizden dağı horlığından ⑨ ol günün bayık Çalab'uñ ol kavîdür güci yiter beñdeşsüzdür. (11/67) Dağı tutdı anları kim zulm eylediler ün. (11/68) Pes oldılar **128a** ① illeri içinde göğüz üzere yaticılar hemâ[n] muķîm olmadılar gibi anuñ içinde iy bayık Semüd kabîlesi kâfir oldılar Çalab'ılarına ② iy helâk olmağ olsun Semüd'a. (11/69) Dağı bayık geldi peygâmbەرlerümüz İbrâhîm'e muştuluğıla eytdiler selâm olsun eytdi ③ selâm olsun pes dölenmedi kim getürdi buzağı biryân olmuş. (11/70) Pes ol vaqt kim gördi ellerini irmez andın yaña yad gördi anlara ④ dağı gönline bırağıdı anlardan kırku eytdi kırkma bayık biz viribinildük kavmindin yaña Lût'uñ. (11/71) Dağı 'avratı anuñ Sâra ⑤ dururıdı pes güldi pes muştıladuk aña İshâk'ı dağı İshâk ardınca Ya'küb'ı. (11/72) Eytdi ya'nî Sâra ⑥ väveyli toğuram mı ben kırı 'avrat iken dağı işbu erüm kocayiken bayık işbu nesnedür tañ. (11/73) Eytdiler 'aceb mi görürsin *ya'nî yüz yigirmi yaşında idi* ⑦ Tañrı buyruğından Tañrı rahmeti dağı bereketleri üzerünjüze iy ev kavmi bayık ol öğülmışdür ululuk issidür ⑧. (11/74) Pes ol vaqt kim gitdi İbrâhîm'den kırku dağı geldi aña muştulamağ mücâdele iderdi bizümile Lût Kavmi hağıında. (11/75) Bayık *ya'nî firîştelere eytdi anlarıñ arasında mü'minler variken nite 'azâb eyleyesiz* ⑨ İbrâhîm aşak gönüllüdür key güç götüricidir çok ah diyicidir. (11/76) İy İbrâhîm dön uşbundan bayık geldi buyruğı Çalab'uñuñ **128b** ① dağı bayık anlar gelicidir anlara 'azâb döndürünilmemiş. (11/77) Dağı ol vaqt kim geldi peygâmbەرlerimiz Lût'a kayğulu olundu anlardan dağı tar oldu ② anlardan ötürü kulaçlamağdan dağı eytdi işbu gündür kıtı. (11/78) Dağı geldi aña kavmi ivdürünürler andan yaña dağı ilerüden ③ oldılar işlerler yavuz işleri eytdi iy

kavmüm işbunlar kızlarumdur anlar arurağdur size ④ pes şakınuñ Tañrı'dan daķı rüsvāy eylemeñ beni konuğumda yoğdur sizden bir er toğrı yol dutucı. (11/79) Eytdiler ⑤ bayıķ bildüñ yoğdur bizüm kızlaruñda hıç haķ daķı bayıķ sen bilürsün anı kim dilerüz. (11/80) Eytdi ⑥ iger bayıķ benüm varımıssa size güc ya yir dutarmıssam kavī yañada qatı. (11/81) Eytdiler iy Lüt bayıķ biz ⑦ peygāmbervüz Çalab'ıñuñ hergiz irmeyeler saña pes gice yürı 'ayāluñula bir bölükde giceden daķı ⑧ girü baķmasun sizden kimsene illā 'avratuñ bayıķ iricidür aña ol kim irdi anlar bayıķ va'deleri ⑨ vaķtı anlaruñ tañ yiri vaķtidür degül mi tañ yiri vaķtı yaķın. (11/82) Pes ol vaķt kim geldi buyruğumuz kılduğ yücesini anuñ **129a** ① aşığasına daķı yağdurduğ anuñ üzere taş taş olmış balçıkdan biri biri ardınca olunmış. (11/83) Nişānlanmış qatında Çalab'ıñuñ ② daķı degül ol zālimlerden ırāķ. (11/84) Daķı Medyen'din yaña ya'nī viribidük qarındaşlarını Şu'ayb'ı eytdi iy kavmüm tapuñ ③ Tañrı'ya yoğdur sizüñ hıç Tañrı andan ayruğ daķı eksmeñ ölçeği daķı terāzüyı bayıķ ben görürin sizi ④ hayr içinde daķı bayıķ ben qorqarın üzeriñüze 'azābını qaplayıcı günüñ. (11/85) Daķı iy kavmüm tamām eyleñ ölçeği ⑤ daķı terāzüyı 'adlıla daķı eksmeñ ādemilere nesnelerinı daķı fesād eylemeñ yirde *ya'nī helāl kim girü qala* ⑥ fesād eyleyicilerken. (11/86) Girü qalmış Tañrı'nuñ yigrekdür size iger olasız mü'minler daķı degülün ben üzeriñüze ⑦ şaklayıcı. (11/87) Eytdiler *iy Şu'ayb* namāzlaruñ mı buyurursın kim qoyavuz anı kim taparadı atalarumuz ya eylemegümüzi ⑧ māllarumuz içinde anı kim dilerüz bayıķ sen sensin güc götürücü toğrı yol dutucı. (11/88) Eytdi iy kavmüm haber virüñ iger olam ⑨ hüccet üzere Çalab'umdan daķı rüzī virdi baña andan rüzī görklü daķı dilemezin kim ayruqsı olam size **129b** ① andın yaña kim yığarın sizi andan dilemezin illā eyü eylemek niçe kim gücüm yetdi daķı degül yaķışdurmağum ② illā Tañrı'yıla anuñ üzere tevekkül eyledüm daķı andın yaña dönerin. (11/89) Daķı iy kavmüm qazanmasun size tartışmağum ③ kim ire size beñzeri anuñ kim irdi kavmine Nüh'ıñ ya kavmine Hüd'ıñ ya kavmine Sālih'ıñ daķı degül ④ kavmi Lüt'ıñ sizden ırāķ. (11/90) Daķı yarlağamağ dileñ Çalab'ıñuzdan andan dönüñ andın yaña bayıķ Çalab'um ⑤ raħmet kılıcıdur sevicidür. (11/91) Eytdiler iy Şu'ayb anlamazuz çoķı andan kim eydürsin daķı bayıķ biz görürüz seni bizde ⑥ za'ıf daķı iger degülmiße kavmüñ taşıla depeleyedük seni daķı degül sen üzerümüze güci yiter. (11/92) Eytdi iy kavmüm kavümüm mi ⑦ güci yiterirekdür üzeriñüze Tañrı'dan daķı dut[du]ñuz anı arduñuzda arqada qonılmış nesne bayıķ Çalab'um anı kim işlersiz ⑧ qaplayıcıdur ya'nī bilmegile. (11/93) Daħı iy kavmüm işleñ yirlülenmekligüñüz üzere bayıķ ben işleyiciven soñra bilesiz anı kim gele ⑨ aña 'azāb ħor eyleye anı daķı ol kim yalancıdur daķı göz dutuñ bayıķ ben sizüñleyin göz dutucıvan. (11/94) Daķı ol vaķt kim **130a** ① geldi buyruğumuz kırtarduğ Şu'ayb'ı daķı anlar kim imān getürdiler anuñıla raħmetile bizden daķı tutduğ anları kim zulüm eylediler ② ün pes oldılar illeri içinde göğüz üzere yaticılar. (11/95) Hemān muķīm olmadılar gibi anuñ içinde iy helāklık

olsun ③ Medyen kavmine nitekim helāk oldu Semūd kavmi. (11/96) Dağı bayık viribidük Mūsā'yı nişānlarımız ile dağı hüccetile bellü. ④ (11/97) Fir'avn'dın yaña dağı serverlerine pes uydılar işine Fir'avn'ın dağı degül işi Fir'avn'ın doğru yol dutucu. (11/98) İleyince ola ⑤ kavminün kıyāmet günü pes givürdi anları oda dağı ne yavuzdur şavta gelinmiş. (11/99) Dağı uydurundılar uşbundan ⑥ la'net dağı kıyāmet günü ne yavuzdur arka ya 'atā virmek arka virinilmiş ya 'atā virinilmiş. (11/100) Şol haberlerindendür köylerün hikāyet eylerüz anı saña ⑦ anlardan dururdur dağı eşeri kalmamış. (11/101) Dağı zulm eylemedük anlara velīkin zulm eylediler kendözlerine pes aşşı eylemedi ⑧ anlara tañrıları ol kim okurlar ayruķı Tañrı'dan hiç nesne ol vaķt kim geldi buyruğı Çalab'ın dağı ⑨ arturmadı anlara helāk eylemekden ayruķ. (11/102) Dağı ancılayın tutmağı Çalab'ın dağı ol vaķt kim tutdı köyleri dağı ol zulm eyleyicilerken bayık **130b** ① tutmağı anın ağrıdıdır katı. (11/103) Bayık şunda nişāndur aña kim korkdı 'azābından āhiretün şol gündür ② dirinilmiş anın için ādemilere dağı şol gündür hāzır olunmuş. (11/104) Dağı girü kımazuz anı illā bir zamān için şağışlanmış ③. (11/105) Ol gün kim gele söylemeye bir nefis illā anın destürıyla pes birincisi bezbahtdur dağı nīk-bahtdur. (11/106) Pes ammā anlar kim ④ bezbaht oldılar od içindedür anların anın içinde nefesi katı çıkarmaktadır dağı girü döndürmekdür. (11/107) Ebed kalıcılar iken anın içinde mādām kim oldu gökler ⑤ dağı yir illā ol kim dileği Çalab'ın bayık Çalab'un işleyicidir anı kim diler. (11/108) Dağı ammā anlar kim nīk-baht oldılar ⑥ uçmak içindedür ebed kalıcılariken anın içinde mādām kim oldu gökler dağı yir illā ol kim dileği Çalab'ın ⑦ virmek kesinilmemiş. (11/109) Pes olma şek içinde andan kim tapar şunlar tapmazlar illā ⑧ nitekim tapardı ataları ilerüden dağı bayık biz tamām degürücivüz anlara ülülerini eksinilmemiş. (11/110) Dağı bayık ⑨ virdük Mūsā'ya kitābı pes ihtilāf oldu anın içinde dağı iger degülmissen bir söz kim ilerü geçdi Çalab'ından hükm olunaydı **131a** ① aralarında dağı bayık anlar gümān içindedür andan gümān bırağıcı. (11/111) Dağı bayık dükelin ol vaķt tamām degüre anlara Çalab'ın işlerini ② anların bayık ol anı kim işlerler haberlüdür. (11/112) Pes doğru ol nitekim buyruldu dağı ol kim döndü senünile dağı ③ haddan geçmeğ bayık ol anı kim işlersiz görücidür. (11/113) Dağı meyl eylemeğ anlardan yaña kim zulm eylediler yokana size od ④ dağı yokdur sizün ayruķ Tañrı'dan arka viriciler andan arka virinilmeyesiz. (11/114) Dağı tururuğ namāzı iki ⑤ tarafında gündüzün dağı ilk bölükler giceden bayık eyü işler ya 'nī biş vaķt namāz giderür yavuz işleri şol ⑥ ağdurmakdur aņıcılara. (11/115) Dağı sabır eyle bayık Tañrı zāyi' eylemez müzdini eylük eyleyicilerün. ⑦ (11/116) Pes neyiçün olmadı zamānlar kavümlerinden sizden ilerüden hayır işleri kim yığalar fesād eylemekden ⑧ yirde illā az anlardan kim kırtarduk anlardan dağı uydı anlar kim zulm eylediler aña kim ni'met virinildiler anın içinde *ya 'nī līkin az kişi kim peygāberlere uyundılardı ya 'nī [...] ya 'nī ol yığmayalar yimege içmege 'ıyş[...]* ⑨ dağı

oldılar yazuklular. (11/117) Dağı olmadı Çalab'ıñ kim helāk eyleye köyleri zulmile dağı anlaruñ kavmi eyü işleyicilerdür. **131b** ① (11/118) Dağı iger dilededi Çalab'ıñ kılayıdı ādemileri bölük bir dağı hemīşe olalardı bātil dinlüler. ② (11/119) İllā ol kim rahmet kıldı Çalab'ıñ dağı şunuñiçün yaratdı anları dağı tamām oldı sözi Çalab'ıñ tolduram ③ Tamu'yı perrīlerden dağı ādemilerden dükeliçükleri. (11/120) Dağı dükelini hikāyet eylerüz senüñ üzere haberlerinden ④ peygāmblerüñ anı kim sābit eylerüz anuñıla göñlüñi dağı geldi saña işbunda haq dağı ögütdür dağı ⑤ añdurmaqdur mü'minlere. (11/121) Dağı eyt anlara kim inanmazlar işleñ yirlülenmekligüñüz üzere ⑥ bayıq biz işleyicilerüz. (11/122) Dağı baquñ bayıq biz baqıcalaruz. (11/123) Dağı Tanrı'nunñdur gaybı göklerüñ dağı yirüñ ⑦ dağı andın yaña döner iş dükeli pes tapuñ aña dağı tevekkül eyle aña dağı degül Çalab'ıñ ⑧ gāfil andan kim işlersiz.

Süretün Yūsuf

⑨ (12/1) En-Allāhu er-rahmān şol āyetlerdür kitābuñ bellü. (12/2) Bayıq biz indürdük anı Qur'ān iken 'arabça anuñiçün kim añlayasız **132a** ① (12/3) Biz hikāyet eylerüz senüñ üzere görklüregin hikāyetüñ anuñıla kim vañy eyledük saña işbu Qur'ān'ı dağı bayıq ② olduñ andan ilerü gāfillerden ya'nī Yūsuf kıssaşından. (12/4) Ol vaqt kim eytdi Yūsuf atasına iy atam bayıq ben gördüm ③ on bir ılduz dağı Güneş dağı ayı gördüm anları baña secde kılıcılar. (12/5) Eytdi Ya'küb ④ iy oğlancuğum hikāyet eyleme düşüñi qarındaşlaruña yavuz şanalar saña yavuz şanmağ bayıq Şeytān ⑤ ādemiler içün düşmendür bellü. (12/6) Dağı ancılayın üy[ü]re seni Çalab'ıñ dağı ögrede saña tefsīr eylemekden ⑥ sözleri dağı tamām eyleye ni'metini üzerüñe dağı kavmi üzere Ya'küb'ıñ nitekim tamām eyledi anı atañ anañ üzere ⑦ ilerüden İbrāhīm'e dağı İshāq'a bayıq Çalab'ıñ bilicidür dürüst işlüdür. (12/7) Bayıq oldı Yūsuf'da ⑧ dağı qarındaşlarında nişānlar şoricılar içün. (12/8) Ol vaqt kim eytdiler Yūsuf dağı qarındaşın sevgülürekdür atamuza bizden dağı biz ⑨ cemā'atuz bayıq atamız azğunluk içindedür bellü. (12/9) Depeleñ Yūsuf'ı ya bırağıñ anı bir yire boş kıla size **132b** ① yüzi atañuzuñ dağı olasıñ andan şonra bir kavm eyü işleyiciler. (12/10) Eytdi eyidici anlardan öldürmeñ ② Yūsuf'ı dağı bırağıñ anı dibine kıyunuñ götüre anı birincesi yürüyicilerüñ iger olasıñ işleyiciler ③ (12/11) Eytdiler iy atamız n'oldı saña inanmazsın bize Yūsuf üzere dağı bayıq biz aña eyü dileycilerüz. (12/12) Viribi anı bizümile irtē ④ otlayavuz dağı oynayavuz dağı bayıq biz anı şaklayıcalaruz. (12/13) Eytdi bayıq ben eyler kıyğulu beni kim iledesiz anı dağı kırkarın ⑤ kim yiye anı kırt siz andan gāfiller iken. (12/14) Eytdiler iger yiye anı kırt biz ⑥ cemā'at iken bayıq biz andan ziyānlularuz. (12/15) Pes ol vaqt kim gıtdiler anuñıla dağı bir geldiler kışd eylediler kim kılılar anı dibine ⑦ kıyunuñ dağı vañy eyledük aña ya'nī Yūsuf'a haber viresin anlara

işlerini işbu ol hâlda kim anlar bilmezler. (12/16) Dağı geldiler atalarına ⑧ giceye yakın ağlarlar. (12/17) Eytdiler iy atamız bayık biz girdük yarışırız dağı koduk Yūsuf'ı katında kumaşumuzun ⑨ pes yidi anı kurt dağı degülsin sen inancı bize dağı iger olduğusa gerçekler. (12/18) Dağı getürdiler **133a** ① gönlegi üzere kan yalan eytdi belki bezedi sizünüşün nefslerinüz bir işi pes katlanmağdur görklü dağı Tağrı ② arka dilenmişdür anuş üzere kim şıfat eylersiz. (12/19) Dağı geldi yürüyüciler pes viribidiler şuya gelicilerini pes bıraktı kuyuya koğasını ③ eytdi iy sevünmek benüm işbu oğlandır dağı gizlediler anı bir päre bāzırgānlik mālıyiken dağı Tağrı bilicidür anı kim işlerler. (12/20) Dağı şatdılar anı ④ bir bahāya eksmek aqçalar şayılmış dağı oldılar anda rağbet eylemeyicilerden. (12/21) Dağı eytdi ol kim ⑤ şatun aldı anı ya'nī 'azīzi Mışır'dan 'avratına ağırla turağın ola kim kim aşşı eyleye bize ya dutavuz anı ⑥ oğlan dağı ancılayın yirlendürdük Yūsuf'ı yirde ya'nī Mışır yirinde dağı öğredevüz aña tefsīr eylemekden sözlere ⑦ dağı Tağrı gālibdür iş üzere velīkin çoğı ādemilerün bilmezler. (12/22) Dağı ol vaqt kim irdi kuvvetine virdük aña ⑧ hüküm eylemek dağı 'ilm ancılayın müzd virürüz eylik eyleyicilere. (12/23) Dağı istedi andan ol kim ol anuş evindeydi ⑨ kendözine dağı bağladı kapuları dağı eytdi ilerü gel eytdi Yūsuf şağınmağdur Tağrı'dan bayık Çalab'um ya'nī 'azīz görklü eyledi **133b** ① turağum bayık kurtulmaz zālimler. (12/24) Dağı bayık ya'nī Zelīhā kaşd eyledi aña dağı kaşd eyledi ya'nī bir söz aña iger görmeseyidi hüccetini ② Çalab'ısınuş şundayuk tā döndürevüz andan yavuzluğu dağı zişt işi ya'nī zināyı ya'nī Çalabi'sına hıyānet eylemek bayık ol kullarımızdandır aru olunmuşlar. ③ (12/25) Dağı öñürdüşdiler kapuya dağı yırtıdı ya'nī Zelīhā gönlegini ardından dağı buldılar hündkārını kapu katında eytdi ya'nī Zelīhā ④ degüldür cezāsı anuş kim diledi kavmün yavuz iş illā kim zindāna givirinile ya 'azābdur ağırdıcı. (12/26) Eytdi ya'nī Yūsuf ol istedi benden ⑤ kendözümü dağı tanıklık virdi tanuk kavminden iger ola gönlek yırtıldı ileyinden toğrı söyledi Zelīhā ⑥ dağı ol Yūsuf yalancılardandır. (12/27) Dağı iger ola gönlek yırtıldı ardından yalan söyledi Zelīhā dağı ol Yūsuf ⑦ girçeklerdendir. (12/28) Pes ol vaqt kim gördi gönlegini yırtıldı ardından eytdi bayık ol sizün yavuz şanmağunuzdandır bayık yavuz şanmağunuz ⑧ uludur. (12/29) İy Yūsuf yüz döndür işbundan dağı yarlıgamağ dile Zelīhā yazuğuş için bayık sen olduñ yazuk eyleyicilerden. ⑨ (12/30) Dağı eytdi 'avratlar şehri içinde 'avratı 'azīzün ister kulından kendözünü bayık terkin urdı anuş sevmekdin yaña **134a** ① bayık biz görürüz anı azğunluk içinde bellü. (12/31) Pes ol vaqt kim eşitdi Zelīhā yavuz şanmağın anlaruş viribidi anlara dağı yaraqladı ② anlaruş için söylenecek nesne dağı virdi her birisine anlardan bıcağ dağı eytdi çık Yūsuf anlaruş üzere pes ol vaqt kim ③ gördiler anı ulu gördiler dağı kesdiler ellerini dağı eytdiler aru tutmağdur Tağrı'nunğdur degül işbu ādemī degül işbu illā ④ ferişte görklü ya 'izzetlü. (12/32) Eytdi şol oldur kim melāmet eyledünüş beni anda dağı bayık döndürevüz andan kendözünü

pes şıgındı Tañrı'ya ya'nī Yūsuf ⑤ dañı işlemeğe ya'nī Zelīhā eytdi anı kim buyururın anı zindāna givirinile dañı ola ħorlardan. (12/33) Eytdi Yūsuf Çalab'um zindān sevgülürekdür ya'nī 'avratlar eytdiler kim ħātununı buyruğın dutğıl ⑥ baña andan kim oqurlar beni andın yaña dağı iger döndürmeğesin benden yavuz şanmağın anlaruñ meyl eyleyem anlara dağı olam cāhillerden. ⑦ (12/34) Pes oy virdi aña Çalab'ısı pes dönderdi andan yavuz şanmağın anlaruñ bayıķ ol oldur işidicidür bilicidür. (12/35) Andan göründi anlara ⑧ andan şonra kim gördiler nişānları kim zindāna givireler anı tā bir zamāna degin dağı girdi anuñıla zindāna. (12/36) İki kul eytdi ⑨ ol ikiden birisi bayıķ ben gördüm düşde şıkarıdum süci dağı eytdi dağı biri bayıķ ben gördüm ben götürürüdüm başum üstine etmek **134b** ① yir kuş andan ħaber vir bize tefsīrini bayıķ biz görürüz seni eylik eyleyicilerden. (12/37) Eytdi gelmeğe siz ikiye ② yiyesi kim ruzī virinürsüz anı illā ħaber virdüm siz ikiye tefsīrini andan ilerü kim gele siz ikiye şol andandur kim öğretti baña ③ Çalab'um bayıķ ben kodum milletin bir kavmüñ inanmazlar Tañrı'ya. (12/38) Dağı anlar āĥiretde anlar kāfirlerdür ④ dağı uydum milletine atalarumuñ İbrāhīm dağı İshāk dağı Ya'kūb olmadı bizüm kim ortak eyleyevüz ⑤ Tañrı'ya nesene şol fazlındandur Tañrı'nunı üzerümüze dağı ādemler üzere velīkin çoķı ādemlerüñ ⑥ şükür eylemezler. (12/39) İy isleri zindānuñ Çalab'ılar perākendeler mi yegrekdür ya Tañrı bir ⑦ kaħır eyleyici. (12/40) Tapmazsız andan ayruğa illā adlar kim ad virdüñüz anlara siz dağı atalarıñuz ⑧ indürmedi Tañrı aña ĥiç ĥüccet degül ĥüküm illā Tañrı'nunı buyurdı kim tapmayasız illā aña ⑨ şol dīndür toğrıdur velīkin eyregi ādemilerüñ bilmezler. (12/41) İy iki zindān isleri ammā **135a** ① birüñüz ya'nī süci şıkan şuvara Çalab'ısını süci dağı ammā dağı biri aşılna pes yiye kuş başından tamām olundu ② iş ol kim anuñ içinde ĥükmi bellü eylemek istersiz. (12/42) Dağı eytdi ol kim bellü bildi kim bayıķ ol kırtulucıdur ol ikiden aña beni Çalab'un ③ katında pes unutturdı aña Şeytān anmağın Çalab'ısınunı pes eglendi zindān içinde üçile toķuz arasında yıllar. (12/43) Dağı eytdi pādişāh ④ bayıķ ben görürin yidi şıgırlar semizler yirler anları yidi aruķlar dağı yidi salķumlar yaşıllar ⑤ dağı ayruķlar kırular iy bir bölük serverler fetvā virüñ baña düşümi iger olasız düşi yorarsız. ⑥ (12/44) Eytdiler karışık düşlerdür dağı degülüz biz tefsīrini düşlerüñ biliciler. (12/45) Dağı eytdi ol kim ⑦ kırtıldı ol ikiden dağı andı bir zamāndan şonra ben ħaber virem size tefsīrini pes viribiñ beni. (12/46) İy Yūsuf ⑧ iy yavlaķ gerçek ĥükmi bellü eyle bize yidi şıgırlarda semizler yir anları yidi arıķlar dağı yidi ⑨ salķumlar yaşıllar dağı ayruķlar kırular ola kim ben dutam ādemilere ola kim anlar bileler. (12/47) Eytdi **135b** ① ikesiz yidi yıllar 'ādetçe pes anı kim biçdünüz koñ anı salķımında illā az andan kim ② yirsiz. (12/48) Andan gele şonra şundan yidi katılar yiyeler anı kim ilerü tutduñuz anlaruñ için illā az ③ andan kim şaķlarsız. (12/49) Andan gele şonra şundan bir yıl anuñ içinde yağmur yağdurınıla ādemlere dağı anuñ içinde şıķalar ya'nī üzüm selsīm zeytün. ④ (12/50) Dağı eytdi pādişāh getürüñ baña

anı pes ol vaqt kim geldi aña peygāber eytdi Yūsuf dön Çalab’uña pes sor aña nedür hāli ⑤ ‘avratlaruñ anlar kim kesdiler ellerini bayıķ Çalab’um yavuz şandugunu anlaruñ bilicidür. (12/51) Eytdi nedür işiñüz ⑥ ol vaqt kim işitdünüz Yūsuf’dan kendözünü eytdiler arulıķdur Tañrı’nuñ bilmedük anuñ üzere hiç yavuzlık eytdi ⑦ ‘avratı ‘azizün imdi sābit oldı haķ ben istedüm anı kendözünden daķı bayıķ ol girçeklendendür ⑧ (12/52) Şol tā bile bayıķ ben hiyānet eylemed[üm] aña ğāyib iken daķı bayıķ Tañrı toğrı yol göstermez yavuz şanmağına ⑨ hiyānet eyleyicileruñ. (12/53) Daķı beri eylemezin nefsiñi bayıķ nefis buyurucudur yavuzlığa illā ol kim rahmet kıla Çalab’um **136a** ① bayıķ Çalab’um yarlağayıcıdur rahmet kılıcı. (12/54) Daķı eytdi pādişāh getürün baña anı hāş eyleyeyin anı kendözüm için ② pes ol vaqt kim söyledi aña eytdi bayıķ sen bugün katumuzda yirlüsin ya’nī hürmetlü inām. (12/55) Eytdi kııl beni hāzīneleri üzere yirün ③ bayıķ ben şaklayıcıvan bilicidür. (12/56) Daķı ancılayın el üstünligin virdük Yūsuf’a yirde ya’nī Mısır yirinde ineridi andan ④ anda kim diler irürürüz rahmetümüzi aña kim dilerüz daķı zāyi’ eylemezüz müzdini eylük eyleyicileruñ. (12/57) Daķı müzdi ⑤ āhoretuñ yegrekdür anlara kim imān getürdiler daķı oldılar şakınurlar. (12/58) Daķı geldi qarındaşları Yūsuf’uñ pes girdiler ⑥ anuñ üzere pes bildi anları anlar anı bilmezlerken. (12/59) Daķı ol vaqt kim yaraķ eyledi anlara yaraķlarıyıla eytdi getürün baña *ya’nī on qarındaşlara on yük ta’ām virdi* ⑦ qarındaşuñuzı atañuzdan ya’nī İbni Yāmin’i görmez misiz bayıķ ben tamām eylerin ölçegi daķı ben yigregiven indüricileruñ. ⑧ (12/60) Pes iger getürmeyesiz baña anı ölçmek yoķdur sizün için benüm katumda daķı yaķın gelmeñ baña. (12/61) Eytdiler dileyevüz ⑨ anı atasından daķı bayıķ biz işleyicilerüz. (12/62) Daķı eytdi kullarına kıluñ mällarını yükleri içine **136b** ① ola kim anlar bileler anı ol vaqt kim döneler qarındaşlarından yaña ola kim anlar girü döneler. (12/63) Pes ol vaqt kim döndiler atalarından yaña ② eytdiler iy atamız yığlınıldı bizden ölçmek pes viribi bizümile qarındaşumuzu ölçüp alavuz daķı bayıķ biz anı şaklayıcılaruz. ③ (12/64) Eytdi inanayın mı size anuñ üzere illā nitekim inandum size qarındaşı üzere ilerüden pes Tañrı yegrekdür ④ şaklamakdın yaña daķı ol rahmet kılıcırağıdur rahmet kılıcılaruñ. (12/65) Daķı ol vaqt kim açdılar kumāşlarını buldılar mällarını döndürüldi ⑤ anlara eytdiler iy atamız ne isterüz işbu mālumuzdur döndürünüldi bize daķı ta’ām getürevüz kavmümüze daķı şaklayavuz ⑥ qarındaşumuzu daķı artuķ eyleyevüz ölçegini şol ölçekdür geñez. (12/66) Eytdi hergiz viribimeyem anı sizünile tā ⑦ viresiz baña inanası kavlı Tañrı’dan kim getüresiz baña anı illā meger helāk olınasız pes ol vaqt kim getürdiler aña inanası kavüllerini ⑧ eytdi Tañrı anuñ üzere kim eydürüz şaklayıcıdur. (12/67) Daķı eytdi iy oğlanlarum girmeñ bir kapudan ⑨ daķı girün kapulardan kim perākendelerdür daķı aşşı eylemezin size Tañrı’dan nesne degül hüküm **137a** ① illā Tañrı’nuñ anuñ üzere tevekkül eyledüm *ya’nī Tañrı kazāsından kim bunlar uğurluķ yapıdılar* daķı anuñ üzere tevekkül eylesün tevekkül eyleyiciler. (12/68) Daķı ol vaqt

kim girdiler ② ol yirden kim buyurdu anlara ataları *ya 'nī perākende girdükleri ataları dilegi için oldı* olmadı aşşı eyler anlar Tañrı'dan nesne līkin bir hācet için kim ③ gönlindeyidi Ya'küb'uş hūkm eyledi yidi anı daķı bayıķ ol 'ilm issiyidi aña kim öğretük anı velīkin eyreg[i] ādemilerūñ ④ bilmezler. (12/69) Daķı ol vaķt kim girdiler Yūsuf üzere yir virdi kendiden yaña qarındaşına eytdi bayıķ ben ben qarındaşuñvan ⑤ pes kayğurma aña kim oldılar işlerler. (12/70) Pes ol vaķt kim yaraķ eyledi anlara yaraķlarıyla ķıldı maşraba'ı ⑥ yüki içine qarındaşınuñ andan kığırtdı kığırdıcı iy kārübān bayıķ siz uğurlayıcılarız. (12/71) Eytdiler ⑦ ol hālda kim ilerü geldiler anlaruñ üzere ne nese istersiz. (12/72) Eytdiler isterüz maşrabasın pādişāhuñ daķı anuñ kim getürdi anı ⑧ yükidür devenüñ daķı ben aña pāyandānvan. (12/73) Eytdiler tā'llāhi bayıķ bildüñüz gelmedük tā fesād eyleyevüz yirde ⑨ daķı olmaduķ uğrılar. (12/74) Eytdiler pes nedür cezāsı anuñ iger olasız yalancılar. (12/75) Eytdiler cezāsı anuñ **137b** ① her kim bulına yükinde ol cezāsıdur ancılayın cezā virürüz zālamlere. (12/76) Pes başladı ② kaplarını öñdün kabından qarındaşınuñ andan çıkardı anı kabından qarındaşınuñ ancılayın ③ mekr eyledük Yūsuf'a olmadı tā ala qarındaşını dīninde pādişāhuñ illā kim dileye Tañrı götürür ④ derecetler anı kim dilerüz daķı her bir 'ilm issi üzere bilicidür. (12/77) Eytdiler iger uğurlaya bayıķ uğurladı ⑤ qarındaşı anuñ ilerüden pes gizledi anı Yūsuf kendözinde daķı belürtmedi anı anlara eytdi siz Tañrı katında yavuzıraķsız yirdin yaña ⑥ daķı Tañrı bilürirekdür anı kim şıfat eylersiz. (12/78) Eytdiler iy 'azīz bayıķ anuñ atası var ķoca ulu pes al ⑦ birümüzi anuñ yirine bayıķ biz görürüz seni eylük eyleyicilerden. (12/79) Eytdi şıgınmaķdur Tañrı'ya kim alavuz illā anı kim ⑧ bulduķ ķumāşumuzu anuñ katında bayıķ biz zālimlerüz. (12/80) Pes ol vaķt kim nevmīz oldılar andan bir yaña çıkıldılar arķun söyleyiciler ⑨ eytdi anlaruñ ulusu bilmedüñüz mi bayıķ atanuz bayıķ tıtdı üzeriñüze 'ahd ķavl Tañrı'dan daķı ilerüden **138a** ① taķşırılık eyledüñüz Yūsuf haķķında pes hergiz gitmeyem yirden tā destür vire baña atam ya hūkm eyleye Tañrı ② baña daķı ol yigregidür hūkm eyleyicileruñ. (12/81) Dönüñ atanuzdın yaña eydüñ iy atamuz bayıķ oğluñ uğurladı ③ tanuķluķ virmedük illā aña kim bildük daķı olmaduķ gāyıb olana şaķlayıcılar. (12/82) Daķı şor köye olduķ ④ ol kim anuñ içinde daķı kārübān ol kim ilerü geldü anuñ içinde daķı bayıķ biz girçeklerüz. (12/83) Eytdi belki bezedi sizüñ için ⑤ nefsleriñüz bir iş pes katlanmaķdur görklü ola kim Tañrı kim getüre baña anları hep bayıķ ol oldur bilici ⑥ dürüst işlü. (12/84) Daķı yüz döndürdi anlardan daķı eytdi iy ķatı kayğum Yūsuf üzere daķı ağardı iki gözi ⑦ kayğudan ol kayğudan tölmiş iken. (12/85) Eytdiler tā'llāhi hemīşe olursın anarsın Yūsuf'ı tā olasın ⑧ helāka yakın olmuş ya olasın helāk olucılardan. (12/86) Eytdi bayıķ şıķāyet eylerin ķatı kayğumu daķı kayğumu ⑨ Tañrı'ya daķı bilürin Tañrı'dan anı kim bilmezsiniz. (12/87) İy oğlanlarum varuñ haber isteñ Yūsuf'dan **138b** ① daķı qarındaşından daķı nevmīz olmañ raħmetinden Tañrı'nuñ bayıķ nevmīz olmaz

rahmetinden Tañrı'nun illā kavm ② kāfirlerdür. (12/88) Pes ol vaqt kim girdiler anuñ üzere eytdiler iy 'azīz yoqandı bize daqı kavmümüze ③ ziyān ya 'nī açlık daqı getürdük bāzırgānlik mālın sürülmiş pes tamām eyle bizüm için ölçeği dañı şadaqa vir ④ bize bayıq Tañrı yanud virür şadaqa viricilere. (12/89) Eytdi bildünüz mi anı kim işledünüz Yūsuf'a ⑤ daqı qarındaşına ol vaqt kim siz bilmezlersiz. (12/90) Eytdiler bayıq sen Yūsuf mısın eytdi ben Yūsuf'van ⑥ daqı işbu qarındaşumdur bayıq minnet eyledi Tañrı üzerümüze bayıq her kim qorqa daqı katlana bayıq Tañrı zāyi' eylemez ⑦ müzdini eylük eyleyicilerün. (12/91) Eytdiler tā'llāhi bayıq ayırdı seni Tañrı üzerümüze daqı bayıq iger olduk biz qaşdıla yazuq işleyiciler. ⑧ (12/92) Eytdi başa qaqımaq yoqdur üzerünüzüze bugün yarlağaya Tañrı sizi daqı ol rahmet kılıcıraqıdur rahmet kılıcılarıñ. ⑨ (12/93) İltün göñlegümi işbu pes bırağun anı yüzi üzere atamuñ döne görici daqı getürün başa kavmümüzi **139a** ① dükelücüklerin. (12/94) Daqı ol vaqt kim ayrıldı kārübān eytdi ataları bayıq ben bulurın qoqusunu Yūsuf'un iger ② ħaraf dimesseñüz beni. (12/95) Eytdiler tā'llāhi bayıq sen azğunluğundasin delimki. (12/96) Pes ol vaqt kim geldi muştılayıcı ③ bıraqdı anı yüzi üzere pes döndi görüci eytdi eytmedüm mi size bayıq ben bilürin Tañrı'dan ④ anı kim bilmezsiniz. (12/97) Eytdiler iy atamuz yarlağamak dile bizüm için yazuqlarımızu bayıq biz olduğudı qaşdıla yazuq eyleyiciler. (12/98) Eytdi ⑤ tiz yarlağamak dileyem sizünüçün Çalab'uma bayıq ol oldur yarlağayıcı rahmet kılıcı. (12/99) Pes ol vaqt kim girdiler Yūsuf ⑥ üzere yir virdi kendüdin yaña atasına anasına daqı eytdi girün Mısr'a iger dilerse Tañrı emīn olucılarken. (12/100) Daqı götürdi ⑦ atasını anasını taht üzere daqı yüzün düşdiler aña secde eyleyicilerken daqı eytdi iy atam işbu tefsīridür düşümün ⑧ ilerüden bayıq kıldı anı Çalab'um girçek dañı bayıq eylük eyledi başa ol vaqt kim çıkardı beni zindāndan ⑨ daqı getürdi sizi yazıdan andan şonra kim azğunluk eyledi Şeytān aramda daqı arasında qarındaşlarımızuñ **139b** ① bayıq Çalab'um luḫf issidür aña kim diler bayıq ol oldur bilici dürüst işlü. (12/101) İy Çalab'um bayıq virdün başa pādışāhlıqdan ② daqı öğretdün başa tefsīrini sözlerün yaradıcı gökleri daqı yiri sensin arqa viricüm dünyāda ③ daqı āhiretde cānum al benüm müsülmān iken. (12/102) Daqı qaruşdur beni şālihler şol ħaberlerindendür ħaybuñ vaḫy eylerin anı ④ saña iy Muḫammed daqı olmadun katlarında ol vaqt kim ittifaḫ eylediler işlerini anlar mekir eylerler iken. (12/103) Daqı degül eyregi ⑤ ādemilerün iger ħarış olduñsa inancılara. (12/104) Daqı dilemezsin anlardan anuñ üzere kirī degül ol illā öğüt ⑥ 'ālemlere. (12/105) Daqı niçe nişān göklerde daqı yirde giçerler anuñ üzere daqı anlar andan ⑦ yüz döndericilerdür. (12/106) Daqı inanmaz eyregi anlarıñ Tañrı'ya illā anlar ortak eyleyicilerdür. (12/107) Pes imin oldılar mı kim gele anlara ⑧ örtüci 'azāb 'azābından Tañrı'nun ya gele anlara kıyāmet aḫsuzda iken anlar bilmezler iken. (12/108) Eyt işbu ⑨ yolumdur oqırın Tañrı'dın yaña ħüccet üzere iken ben daqı ol kim uydı başa daqı arulığı Tañrı'nun daqı degülin ben ortak eyleyicilerden. **140a** ① (12/109) Daqı viribimedük

senden ilerüden illā erenler vahy olunur anlardan yaña kavminden köylerüñ pes yürimediler mi ② yirde göreler nite oldı şonı anlaruñ kim anlardan ilerüdi dağı sarāyı āhıretüñ ③ yegrekdür anlara kim şaķındılar pes anlamaz mısız. (12/110) Tā ol vaķt kim nevmiz̄ oldı peygāberler dağı bayık bildiler kim bayık anlar yalan ④ dutınıldılar geldi anlara arķa virmegümüz pes kırtaravuz anı kim dilerüz dağı döndürünilmez ‘azābumuz kavümden kim yazuķlılardır. ⑤ (12/111) Bayık oldı hikāyet eylemeginde ‘ibret dutmaķ ‘aķıllar islerine olmadı bir söz kim yalan bağlanıla ⑥ velikin girçek dutmaķ içün anı kim ileyindedi dağı seçmek içün her bir nesneyi dağı toğrı yol içün dağı rahmet içün bir kavme kim inanurlar.

⑦ Süretü’r-Ra’ d

⑧ (13/1) Enā allāhü’r-rahmān şol ya’ nī işbu süret āyetlerdür kitāb dağı ol kim indürünildi saña Çalab’undan haķdur velikin eyregi ādemilerüñ ⑨ inanmazlar. (13/2) Tanrı oldur kim götürdi gökleri direksüz görersiz anları andan eli üstün oldı ‘arş üzere **140b** ① dağı musaħħar eyledi Güneş’i ya’ nī boyun virür eyledi dağı ayı dükeli yürür bir zamāna deġin adanılmış hūkm eyler işi seçer niřānları ② anuñüçün kim siz görmegine Çalab’uñuzı girçek inanasız. (13/3) Dağı ol oldur kim çekdi yiri dağı kıldı ③ anuñ içinde tağlar dağı ırmaķlar dağı her yimişden eyledi anuñ içinde çift iki ④ örter gıceye gündüzi bayık şunuñ içinde niřānlardır bir kavme kim endişe eylerler. (13/4) Dağı yirde ⑤ pārelerdür biribiri yanında olucılar dağı bostānlar üzümlerden dağı ekinden dağı hūrmā ağaçlarından bir dibden dağı degül ⑥ bir dibden şıvarınılır şuyıla bir dağı artuķ eylerüz birincesini birince üzere yimiş içinde bayık şunuñ içinde ⑦ niřānlardır bir kavme kim anlarlar. (13/5) Dağı iđer tağlayasın tağdur sözi anlaruñ ol vaķt kim olduķ mı toprak bayık biz mi ⑧ yaratmaķdavuz yiñi ya’ nī girü dirile mivüz şunlar anlardır kim kāfir oldılar Çalab’ılarına dağı şunlar bendlerdür ⑨ boyunlarında dağı şunlar isleridür oduñ anlar anuñ içinde ebed kalıcılardur. (13/6) Dağı ivdürmek isterler **141a** ① yavuz işi ya’ nī ‘azābı eyü işden ilerü dağı bayık ilerü geçdi anlardan ilerü ‘azāblar dağı bayık Çalab’uñ ② issidür yarlađamaķ ādemileri zulümleri üzere dağı bayık Çalab’uñ kıtı ‘azābludur. (13/7) Dağı eydür anlar kim ③ kāfir oldılar neyiçün indürünilmedi anuñ üzere niřān Çalab’ısından bayık sen korķudıcısın dağı her bir kavmüñ yol gösterici var. ④ (13/8) Tanrı bilür anı kim götürür her diři dağı anı kim ekser ođulcānlar dağı anı kim arturur dağı her ⑤ nesne anuñ kıtında endāzeyiledür. (13/9) Bilicidür ġaybı dağı hāzır ulu yüce. (13/10) Berāberdür sizden ⑥ ol kim gizledi sözi dağı ol kim āşikāre eyledi anı dağı ol kim ol gizlenicidür gıce dağı taşra çıķıcidur gündüz. ⑦ (13/11) Anuñdur biribiri ardınca geleçiler ileyinden dağı ardından şaķlarlar Tanrı buyrığından bayık Tanrı ⑧ ayruķsı eylemez anı kim bir kavümdedür tā ayruķsı eyleyeler

anı kim kendözlerindedür dağı kaçan kim dileye Tağrı bir kavme yavuzlık yokdur döndermek anuğ ③ dağı yokdur anlaruğ andan ayruğ hiç iş issi. (13/12) Ol oldur kim gösterür size ıldırımı korkmak için dağı ummak için dağı koparur **141b** ① buludı ağırılar. (13/13) Dağı tesbîh eyler bulud sürücü ferişte egmek ile dağı ferişteiler anuğ korkusından dağı viribir gökden gelen odları ② pes irürür anı aña kim diler dağı anlar tartışırılar Tağrı'da dağı ol katı mekirlerdür. (13/14) Anuğdur oğımağı ③ hağğıuğ dağı anlar kim oğurlar andan ayruğı cevâb virmezler anlara nesneyile illâ döşeyici gibi ④ iki ayasını şudın yaña tâ ire ağzına dağı degül ol irici aña dağı degül du'ası kâfirleruğ illâ azğunluk içinde. ⑤ (13/15) Dağı Tağrı'ya secde eyler ol kim göklerdeür dağı yirde gençlülükden dağı gençsüzlikden dağı gölgeleri anlaruğ irtelemekte ⑥ dağı giceye yakınlarda. (13/16) Eyt kimdür Çalab'ısı gökleruğ dağı yirüğ eyt Tağrı'dur eyt pes tutduğuz mı ayruğı Tağrı'dan ⑦ iş isleri mâlik olmazlar kendözlerine aşşı ne dağı ziyân eyt berâber olur mı gözsüz dağı ⑧ görür ya berâber olur mı karağulıklar dağı aydınlık ya kıldılar mı Tağrı'ya ortağlar kim yaratdılar ⑨ anuğ yaratmağı gibi pes beğdeş oldı yaratmak anlara eyt Tağrı yaradıcıdur her neseyi dağı ol birdür qahir eyleyici. **142a** ① (13/17) İndürdi gökden şuyı pes ağıdı dereler qadarınca pes götürdi siyl köpüğü üstün olucı ② dağı andan kim yandurur sizi anuğ üzere odda istemek için bezegi ya menfa'atlenesi nesne köpükdür ancılayın şundayuğ ③ bellü eyler Tağrı hağğı dağı bâtılı pes ammâ köpük gider yabana bırağınılmış dağı ammâ ol kim aşşı eylemez âdemilere ④ durur yirde yine ancılayın beyân eyler Tağrı meşelleri ya [u]r[u]r. (13/18) anlar kim oy virdiler Çalab'larına ⑤ görklürekdür uçmak dağı anlar kim oy virmediler aña iger bayık anlaruğ oladı ol kim yirdedür hep dağı ancılayın anuğıla yolu virelerdi ⑥ anı şunlar anlaruğdur yavuzlığı hisâbuğ dağı turağı anlaruğ Tamu'dur dağı ne yavuz oldı döşek. (13/19) Pes ol kim bilür ⑦ bayık indürünildi saña Çalab'undan hağğdur anuğ gibidür ol gössüzdür bayık öğütler isleri 'ağluğ. ⑧ (13/20) Anlar kim vefâ eylerler 'ahdına Tağrı'nun dağı şımazlar 'ahdı qavlı. (13/21) Dağı anlar kim irirürler anı kim buyurdı ⑨ Tağrı anı kim ulağdurınıla dağı qorqarlar Çalab'ılarından dağı qorqarlar yavuzlığını hisâbuğ. (13/22) Dağı anlar kim **142b** ① qatlandılar istemek için rızâsın anuğ Çalab'ılarınuğ dağı tururdılar namâzı dağı harc eylediler andan kim rüzî virdük anlara gizlü ② dağı aşikâre dağı def' eylerler eyü işile yavuz işi şunlar anlaruğdur şoğ sarây. (13/23) Uçmağları ③ 'Adn'nun gireler aña dağı ol kim eyü oldı atalarından dağı 'avratlarından dağı nesillerinden dağı ④ ferişteiler gireler anlaruğ üzere her qapudan. (13/24) Selâm olsun üzeriñüze andan ötürü kim şabır eyledüñüz ⑤ pes ne eyüdür şoğ sarây ya'nî uçmak. (13/25) Dağı anlar kim şırlar 'ahdındanı Tağrı'nun 'ahdından şoğra dağı keserler ⑥ anı kim buyurdı Tağrı anı kim ulağdurıla dağı fesâd eylerler yirde şunlar anlaruğdur la'net dağı anlaruğdur ⑦ sarây yavuzlığı ya'nî Tamu. (13/26) Tağrı döşer rüzîyi aña kim diler dağı endâzeler dağı sevindiler dirlige ya'nî beğası yokdur çanağ çölmek

gibi ⑧ yakın dağı degül yakın dirlik āhıretde illā menfa‘at dutası nesne. (13/27) Dağı eydür anlar kim kâfir oldılar neyiçün ⑨ indürünilmedi anuñ üzere bir nişān Çalab’ısından eyt bayık Tañrı azdurur anı kim diler dağı toğrı yol gösterür andın yaña anı kim döndi. **143a** ① (13/28) Anlar kim ĩmān getürdiler dağı dölenür göñülleri anmağıla Tañrı’yı iy anmağıla Tañrı’yı dölenür ② göñüller. (13/29) Anlar kim ĩmān getürdiler dağı işlediler eyü işler şādılık anlaradur dağı görki dönmegüñ. ③ (13/30) Ancılayın viribidük seni bir bölük içine bayık geçdi andan ilerü bölükler tā okıyasın anlara ④ anı kim vaħy eyledük saña dağı anlar kâfir olurlar key rahmet kılıcıya eyt ol Çalab’umdur yoğdur Tañrı illā ol ⑤ aña tevekkül eyledüm dağı andın yaña dönmegüm. (13/31) Dağı iger bayık Qur‘ān oldı kim yürüdüldi anuñıla tağlar ya kesinildi ⑥ anuñıla yir ya söyledi anuñıla ölüler belki Tañrı’nuñdur iş hep pes bilmedi mi anlar kim ⑦ ĩmān getürdiler kim iger dilese di Tañrı toğrı yol gösteredi ādemiler hep dağı hemīşe olalar anlar kim kâfir oldılar irer anlara ⑧ andan ötürü kim işlediler döğücü ‘azāb ya iner yakın sarāylarına tā gele va‘desi Tañrı’nuñ bayık Tañrı ⑨ hilāf eylemez va‘deyi. (13/32) Dağı bayık yañşulandı peygāberler senden ilerü pes mühlet virdüm anlara kim kâfir oldılar **143b** ① andan tutdum anları pes nite oldı ‘azābum. (13/33) Pes ol kim ol durucıdur her bir nefis üzere andan ötürü kim kazandı ② dağı kıldılar Tañrı’ya ortaklar eyt ad virün anlara ya ĥaber virür misiz aña anı kim bilmez yirde ya görünür ③ ile sözden belki bezenildi anlar kim kâfir oldılar yavuz şanmağlıklar dağı yığdılar yoldan dağı her kimi azdura ④ Tañrı pes yoğdur anuñ yol göstericiden. (13/34) Anlaruñ ‘azābdur yakın dirlik içinde dağı ‘azābı āhıretüñ düşhārırađdur ⑤ dağı yoğdur anlaruñ Tañrı’dan hıç şaklayıcı. (13/35) Şıfatı uçmađuñ ol kim va‘de olındı şakıncılara ağar altından ⑥ ırmağlar yiyesi anuñ hemīşedür dağı gölgesi şol şoñı gibidür anlaruñ kim şakındılar dağı şoñı kâfirlerüñ ⑦ oddur. (13/36) Dağı anlar kim virdük anlara kitābı sevinürler andan ötürü kim indürinildi saña dağı bölüklerden ⑧ oldur kim inkār eyler birincisine eyt bayık buyruldu kim tapam Tañrı’ya dağı ortak eylemeyem aña andın yaña okurım dağı andın yaña ⑨ dönmegim. (13/37) Dağı ancılayın indürdüğ anı ĥükm iken ‘arabça dağı iger uyasın nefsleri dileklerine andan şoñra kim geldi saña **144a** ① bilmekden yoğdur senüñ Tañrı’dan arka virici ne dağı şaklayıcı. (13/38) Dağı bayık viribidük peygāberler senden ilerü ② dağı eyledük anlaruñçün ‘avratlar dağı nesil dağı olmadı hıç peygāber kim getüre bir nişān illā destürıyıla ③ Tañrı’nuñ her bir zamānuñ yazılmışı var. (13/39) Yuyar Tañrı anı kim diler dağı sābit eyler dağı katındadur aşlı kitābuñ. ④ (13/40) Dağı iger gösterevüz saña birincisini anuñ kim va‘de eylerüz anlara ya öldürevüz seni bayık üzerüñedür degürmek dağı üzerümüzedür ⑤ ĥisāb eylemek. (13/41) Dağı görmediler mi bayık biz gelürüz yire ekserüz anı kırañlarından dağı Tañrı ĥükm eyler ⑥ yoğdur yığıcı ĥükmine dağı ol tız ĥisābludur. (13/42) Dağı bayık yavuz şandı anlar kim anlardan ilerülerdi pes Tañrı’nuñdur ⑦ yavuz şanmağ hep

bilür anı kim kazanur her nefis dağı bile kâfirler kimüñdür şonı ⑧ sarāyuñ. (13/43) Dağı eydür anlar kim kâfir oldılar degülsin peygâmbere eyt tapdur Tağrı tanuğ aramda ⑨ dağı arañuzda dağı ol kim katındadır ‘ilmi kitābuñ.

Süretü İbrāhīm

144b ①¹⁷ ② (14/1) Enā allāhü’r-raḥmān kitābdur indürdük anı saña tā çıkarasın ādemileri karanlıklardan aydınlıkdın yaña destürıyla Çalab’larınuñ ③ yolındın yaña güci yiter beñdeşsüz ögülmüş. (14/2) Tağrı oldur kim anuñdur ol kim göklerdeür dağı ol kim yirdedür dağı veyl ④ kâfirlere ‘azābdan katı. (14/3) Anlar kim severler dirliği yaqın āhiret üzere ⑤ dağı yığarlar yolından Tağrı’nuñ dağı isterler anı egrilik iken şunlar azğnlık içindedür ırak. (14/4) Dağı viribimedük ⑥ hiç peygâmbere illā diliyle kavminüñ tā bellü eyleye anlara pes azdura Tağrı anı kim diler dağı toğrı yol göstere ⑦ aña kim diler dağı ol beñdeşsüzdür dürüst işlüdür. (14/5) Dağı bayık viribidük Mūsā’yı nişānlarımız ile kim çıkar ⑧ kavmüñi karanlıklardan aydınlıkdan yaña dağı añdur anlara günlerini Tağrı’nuñ bayık şunuñ içinde nişānlardur ⑨ her key katlanıcılar şükür eyleyici. (14/6) Dağı ol vaqt kim eytdi Mūsā kavmine añuñ Tağrı ni‘metine üzeriñüze ol vaqt kim kırtardı sizi **145a** ① kavminden Fir‘avn’u ħorlık eyleyü dilerlerdi size ‘azābuñ yavuzluğın dağı boğazlardı er oğlanlarıñuzu dağı *ya’ni kızı oğlanlarıñuzu* ② diri kıorlardı ‘avratlarıñuzu dağı şunuñ içinde belādur Çalab’uñuzdan ulu. (14/7) Dağı ol vaqt kim bildürdi Çalab’uñuz ③ iger şükür eyleyesiz arturam size dağı iger kâfir olasız bayık ‘azābum katıdur. (14/8) Dağı eytdi Mūsā ④ iger kâfir olasız siz dağı ol kim yirdedür hep pes bayık Tağrı baydur ögülmüşdür. (14/9) Gelmedi mi size ⑤ ħaberi anlarıñ kim sizden ilerüdi kavmi Nūḥ’uñ dağı ‘Ād’uñ dağı Semūd’uñ dağı anlar kim şonradı anlardan bilmez anları ⑥ illā Tağrı geldi anlara peygâmbere ħüccetlerle pes dönderdiler ellerini ağızlarını dağı ⑦ eytdiler bayık biz kâfir olduğ aña kim viribinildüñüz anı dağı bayık biz gümān içindedüz andan kim okursız bizi andın yaña gümān bırağıcı. (14/10) Eytdi ⑧ peygâmbere Tağrı mıdur gümān yaradıcısı gökleriñ dağı yirüñ okur sizi tā yarlağaya sizi ⑨ yazuğlarıñuzdan dağı giri kıoya sizi bir zamāna degin adanılmış eytdiler degülsiz siz illā ādemī bizcileyin **145b** ① dilersiz kim yığasız bizi andan kim oldu tapar atalarıñuz pes getürüñ bize ħüccet bellü. ② (14/11) Eytdi anlara peygâmbere degülüz biz illā ādemī sizcileyin velīkin Tağrı ni‘met aña ③ kim diler kıullarından dağı olmadı bizüm kim getürevüz size ħüccet illā destürıyla Tağrı’nuñ ④ dağı Tağrı’ya tevekkül eylesün mü’minler. (14/12) Dağı olmadı bizüm kim tevekkül eylemeyevüz

¹⁷ 1. Satırda sadece Araçça besmele bulunmaktadır.

Taḥrı üzere daḥı bayık ıoğrı yol gösterdi bize ⑤ yollarumuzu daḥı katlanavuz anuḡ üzere kim incitdnz bizi daḥı Taḥrı'ya tevekkül eylesün tevekkül eyleyiciler. ⑥ (14/13) Daḥı eytdi anlar kim kfir oldılar peygmberlerine çıkaravuz sizi yirmzden t dönesiz girü bizüm dnmze ⑦ pes vahy eyledi anlara Çalab'ısı anlaruḡ kim helk eyleyevüz zlimleri. (14/14) Daḥı dlendrevz sizi yirde andan Őoḡra ⑧ Şol anuḡdur kim ıorıdı durmaıdan daḥı ıorıdı ıorıutmaıgmdan. (14/15) Daḥı arıa virmek istediler daḥı nevmz oldılar her mütekebbir istze eyleyici ⑨. (14/16) İleyinde anuḡ Tamu'dur daḥı Őuvarınıla Şudan Şarı Şu uma anı. (14/17) Daḥı yakın olmaya kim boıazından indüre anı daıı gele aḡa **146a** ① ölüm her yirden daḥı degül ol lci daḥı ardında ya'n Şaru Şudan Őoḡra 'azbdur iri ya'n ebed ıalmaq. (14/18) Meşeli anlaruḡ kim ② kfir oldılar Çalab'larına 'ameli anlaruḡ kl gibidür ıatı oldı aḡa yıl bir günde kim ıatı esmek issidür güçleri yitmez ③ andan kim ıazandılar nesne üzere Şol oldur azıunluk ırak. (14/19) Grmedḡ mi bayık Taḥrı yaratdı gökleri ④ daḥı yiri haıııla iger dileye gidere sizi daḥı getüre yaratmaq yinı. (14/20) Daḥı degül Şol ⑤ Taḥrı zere Şarp. (14/21) Daḥı ııdılar Taḥrı içün hep pes eytdi za'ıfler anlara kim boyun virmediler bayık biz ⑥ olduı size uyundu pes siz aşı eyleyici misiz bize 'azbından Taḥrı'nun nesne eytdiler iger ⑦ ıoğrı yol gstereği bize Taḥrı yol gstereğk size berberdr zermze ıatlanmadııısa ya Şabr eyledgise yoııdur bizüm hiç Őııınacaı yir. (14/22) Daḥı eytdi ⑧ Őeytn ol vaııt kim tamm olındı iş bayık Taḥrı va'de eyledi size va'desin haı daıı va'de eyledüm size pes hilaf eyledüm size ⑨ daḥı olmadı benüm zeriḡize hccetdr ill kim oıudum sizi pes oy virdünüz baıa pes melmet eylemeḡ beni **146b** ① daıı melmet eyleḡ kendzlernzi degülin ben ıurtarıcı sizi daḥı degülsiz ıurtarıcı beni bayık ben kfir oldum aḡa kim ya'n Taḥrı'ya ortak eyledünüz beni ② ilerüden bayık zlimler anlaruḡdur 'azb aıııdıcı. (14/23) Daḥı givrinildi anlar kim İmn getürdiler daḥı işlediler ey işler ③ umaılara kim aıar altından ırmaıklar ebed ıalıcılarken anuḡ içinde buyruııyla Çalab'ılarınuḡ esenleŐdgı anlaruḡ anuḡ içinde. ④ (14/24) Selmdur grmedḡ mi nite ya'n beyn eyledi urdı Taḥrı meşeli gelecı aru aıac gibidür aru kki ⑤ berkdr daḥı budadı gökdedür. (14/25) Virür yimiŐin her zamnda destürıyla Çalab'ısınuḡ daḥı urur ⑥ Taḥrı meşelleri demiler içün anuḡcn kim anlar aıalar. (14/26) Daḥı meşeli Őz ya'n Şirk arusuz aıac gibidür arusuz ⑦ ıoparınıldı üstünden yirḡ yoııdur anuḡ durmaıı. (14/27) Sbit durudur Taḥrı anları kim İmn getürdiler Őzile sbit ⑧ yakın dirlik içinde daḥı hiretde daıı azdurur Taḥrı zlimleri daḥı işler Taḥrı anı kim diler. ⑨ (14/28) Grmedḡ mi anları kim deıŐirdiler ni'metini Taḥrı'nun nŐipŐlıııa daḥı indrdiler ıavimlerini helklık saryına. (14/29) Tamu'ya **147a** ① gireler aḡa daḥı ne yavuz oldu ıurmaq. (14/30) Daḥı ııldılar Taḥrı'ya beızerler t azalar yolundan eyt gnenḡ ② bayık dnecegiḡz otdın yaıadur. (14/31) Eyt ıullaruma anlar kim İmn getürdiler ıururalar namzı daḥı hrc eyleyeler ③ yidr andan kim rz virdük anlara

gizlü daḥı āşikāre andan ilerü kim gele bir gün şatı yokdur anda ne daḥı dostluḡ. ④ (14/32) Taḥrı oldur kim yaratdı gökleri daḡı yiri daḥı indürdi gökden şu pes çıkardı anuḡıla ⑤ yimişlerden rüzī sizün için daḥı musahḥar eyledi sizün için gemiyi tā yürüye deñizde buyruḡıyla ⑥ daḥı musahḥar eyledi sizün için ırmaḡları. (14/33) Daḥı musahḥar eyledi sizün için Güneş'i daḥı ayı hemişe işleyicilerken daḥı musahḥar eyledi ⑦ sizün için giceyi daḡı gündüzi. (14/34) Daḥı virdi size her nesneden kim diledünüz anı daḥı iger şayasız ni'metini ⑧ Taḥrı'nuḡ şayamayasız anı bayıḡ ādemiler zulum eyleyicilerdür key nāsipāsdur. (14/35) Daḡı ol vaḡt kim eytdi İbrāhīm iy Çalab'um ⑨ kıl işbu şehri ya'nī Mekke imin daḥı ıraḡ eyle beni daḥı oḡlanlarımı kim tapmayavuz putlara. (14/36) İy Çalab'um bayıḡ anlar azdurdılar **147b** ⑩ çok ādemlerden pes her kim uya baḡa bayıḡ ol bendendür daḥı her kim 'āşī oldı baḡa bayıḡ sen yarlaḡayıcısın raḡmet kılıcı. ⑪ (14/37) İy Çalab'umuz bayıḡ ben turaḡlandurdum neslümnden ya'nī İsmā'īl'i bir derece degül ikinlü evün ḡatında senün 'azametlü olmış ⑫ iy Çalab'umuz tā turalar namāzı pes kıl görklüleri ādemilerden meyl eyleye anlara daḥı rüzī vir anlara ⑬ yimişlerden ola kim anlar şükr eyleyeler. (14/38) İy Çalab'umuz bayıḡ sen bilürsin anı kim gizlerüz daḡı anı kim āşikāre eyleyürüz ⑭ daḥı gizlü olmaz Taḥrı'ya hīç nesne yirde ne daḥı gökde. (14/39) Ögmek Taḥrı'nuḡdur ol kim baḡışladı baḡa ⑮ kocalık üzere İsmā'īl'i daḡı İshāḡ'ı bayıḡ Çalab'um eşidicidür du'āyi. (14/40) İy Çalab'um kıl beni turalucu ⑯ namāzı daḥı neslümnden iy Çalab'umuz daḥı ḡabül eyle du'āmı. (14/41) İy Çalab'umuz yarlıḡa bizi daḥı atamı anamı daḥı mü'minleri ⑰ ol gün kim tura ḡisāb eylemek. (14/42) Daḥı şanma Taḥrı ḡāfil andan kim işler zālimler bayıḡ girü ḡor anları ⑱ bir gün için kim dikile anda gözler ivicilerken ya'nī okuyucıdın yaḡa. (14/43) Götürücilerken başlarını dönmeye anlardın yaḡa gözleri deprenmek *ya'nī gözleri açılır hīç deprenmez* **148a** ⑲ daḥı göñülleri anlaruḡ boşdur. (14/44) Daḡı ḡorḡudı ḡaber *ya'nī ḡorḡudan göñüllerinden hīç nesne ḡeçmeye* vir ādemilere ol günden kim gele anlara 'azāb pes eyde anlar kim zulum eylediler iy Çalab'umuz ⑳ mühlet vir bize bir zamāna deḡin yaḡın oy virürüz ḡıḡırduḡuḡa daḡı uyavuz peyḡāberlere daḥı olmaduḡuz mıdı and içdünüz ilerüden ㉑ yokdur sizün hīç ırılmaḡ. (14/45) Daḥı sākin olduḡuz turaḡı yirlerinde anlaruḡ kim zulum eylediler kendözlerine daḥı bellü oldı ㉒ size nite işledük anlara daḥı urduḡ beyān ḡılduḡ sizün için meşelleri. (14/46) Daḡı bayıḡ mekir eylediler mekirlerini ㉓ daḥı ḡatındadır Taḥrı'nuḡ mekri anlaruḡ iger olursa daḥı mekri anlaruḡ kim ırıla andan taḡlar. (14/47) Pes şanma ㉔ Taḥrı'yı ḡilāf eyleyici va'desini peyḡāberlerine bayıḡ Taḥrı ḡüci yiterdür beḡdeşsüz intikām almak issidür. (14/48) Ol gün kim deḡşürünile yir ayruḡ ㉕ yire daḥı gökler ḡıḡdılar Taḥrı için bir ḡahr eyleyici. (14/49) Daḥı göresin yazuḡluları ol gün baḡlanmışlar ㉖ bendlerde. (14/50) Göñlekleri ḡatrāndan daḥı örte yüzlerini od. (14/51) Tā cezā vire Taḥrı her nefse ㉗ anı kim ḡazandı bayıḡ Taḥrı tiz ḡisābludur.

(14/52) İşbu degürmekdür ya âdemilere dağı tã kırkıdu haber vir anuñıla dağı tã bileler bayık ol **148b** ① Tañrı'dur bir dağı tã aña isleri 'aqluñ.

② Süretü'l-Hicr

③ (15/1) Enã allãhü'r-rahmãn şol kitãb âyetleridür *ya 'nĩ işbu sûre dağı Qur'an'un bellü.* (15/2) Eyleyici niçe seve anlar kim kãfir oldılar iger olalar müsülmãnar. ④ (15/3) Kıo anları yiyeler dağı göneneler dağı meşgöl eyleye anları şağınc şonra bileler. (15/4) Dağı helãk eylemedük ⑤ köyden illã anuñdur ecel yazılmış kim bilinmişdür. (15/5) Öñürtmeye hiç bölük zamãnına dağı girü qalmayalar. ⑥ (15/6) Dağı eytdiler iy Muhammed ol kim indürinildi anuñ üzere añaq ya ögüt bayık sen delüsin. (15/7) Neyiçün getürmezsin bize ferışteler ⑦ iger olasin girçeklerden. (15/8) İndürmezüz ferışteleri illã haqqıla dağı olmadılar andan ⑧ mühlet virinilmişler. (15/9) Bayık biz indürdük Qur'an'ı dağı bayık biz anı şaqlayıcılaruz. (15/10) Dağı bayık viribidük senden ⑨ ilerü bölüklerde ilerükilerün. (15/11) Dağı gelmezdi anlara hiç peygãmber illã oldılar anı yañşularlar **149a** ① (15/12) Ancılayın givirürüz göñülleri içine yazuqlularuñ. (15/13) İnanmazlar aña *ya 'nĩ Qur'an'a dağı bayık geçdi kayd[a]sı*¹⁸ ② ilerükiler. (15/14) Dağı eger açmışsaduq anlaruñ üzere kapu gökden pes gündüz giçerlerdi anı ağarlar. (15/15) Eydelerdi bayık bağlanıldı ③ gözlerümüz belki biz qavmüz büğülenmişler. (15/16) Dağı bayık kılduq gökde burçlar dağı bezedük anı ④ baqcıclar için. (15/17) Dağı şaqladuk anı her dıvden sürülmiş. (15/18) İllã ol kim uğurlayın tutdı kulaq ⑤ ardınca anuñ bir pãre od bellü. (15/19) Dağı yiri çekdük anı dağı bırağduq anda depelü tağlar dağı bitürdük ⑥ anda her nesneden tartılmış. (15/20) Dağı kılduq size anda dirlikler dağı ol kim olmazduñuz aña *ya 'nĩ kul karavaş dağı 'avrat oğlan dağı* ⑦ ruzı viriciler. (15/21) Dağı yoqdur bir nesne illã kim qatumuzdadur hazıneleri dağı indürmezüz anı illã endãzeyile bilinmiş. ⑧ (15/22) Dağı viribidük yilleri ağaç yarıcı yillerken pes indürdük gökden şu pes şuvarduq sizi anuñıla dağı degülsiz anı ⑨ şaqlayıcılar. (15/23) Dağı bayık biz dirildürüz dağı öldürürüz dağı biz mırãş olucıclaruz. (15/24) Dağı bayık bildük ilerü geçicileri **149b** ① sizden dağı bayık bildük girü qalıcıları. (15/25) Dağı bayık Çalab'uñ ol qoparur anları bayık ol dürüst işlüdür bilicidür. ② (15/26) Dağı bayık yaratduq âdemileri quru balcıqdan kim qara balcıqdandur şüretlenmiş. (15/27) Dağı perriler atasın yaratduq anı ilerüden ③ otdan qatı issi. (15/28) Dağı ol vaqt kim eytdi Çalab'uñ ferıştelere bayık ben yaradıcıvan Âdem'i quru balcıqdan kim qara balcıqdur ④ şüretlenmiş. (15/29) Pes qaçan düzem anı dağı ürem aña cãnumdan düşüñ anuñiçün secde eyleyicilerken. (15/30) Pes secde kıldı ⑤ ferışteler

¹⁸ Eserde "üstün" harekesi yazılmamış.

dükelücügi bir kezden. (15/31) İllā İblīs onamadı kim ola secde eyleyicilerden. ⑥ (15/32) Eytdi iy İblīs n'oldı saña kim olmayasın secde eyleyicilerden. (15/33) Eytdi olmadum secde eyleyem Ādem'e ⑦ kim yaratduñ anı kuru balçıkdan kim kara balçıkdandır şüretlenmiş. (15/4) Eytdi pes çık andan bayık sen sürülmişsin. (15/35) Dağı bayık ⑧ üzerindedür la'net yanıt günine degin. (15/36) Eytdi iy Çalab'um mühlet vir baña ol güne degin kim koparınılalar. (15/37) Eytdi bayık sen ⑨ mühlet virinilmişlersin. (15/38) Ol gününe degin vaqtün bilinmiş. (15/39) Eytdi iy Çalab'um andan ötürü kim azdurduñ beni bezeyem anlara **150a** ① yirde dağı azduram anları dükelcigin. (15/40) İllā kullarunı anlardan aru olınmışlar. (15/41) Eytdi ya'nī Tanrı işbu yoldur benüm üzerüme ② toğru. (15/42) Bayık kullarum olmadı saña anlaruñ üzere güç yitmek illā ol kim uydı saña azgunlardan. ③ (15/43) Dağı bayık Tāmu va'desi yiridür anlaruñ dükelücükleri. (15/44) Ol Tāmu'nuñ yidi kapular her kapunuñ anlardan bir bölükdür *ya'nī her bir tabakanuñ bir kapusu var evvel tabaka [...] yazuqlulardur ikinci naşārānuñdur [...]lerüñdür dördünci şābīlerüñdür [...] altıncı müşriklerüñdür [...]* ④ üleşilmiş. (15/45) Bayık şakıncılar uçmaqlardadır dağı buñarlarda. (15/46) Girün anlara selāmatlıgıla imin olıcılarken. (15/47) Dağı çıkarduk ⑤ ol kim gögüzlerindeydi kīneden qarındaşlar iken tahtlar üzere qarşu qarşu oturucılarken. (15/48) Yoğanmaya anlara anda armağ dağı degül ⑥ anlar andan çıkarınılmişlar. (15/49) Haber vir kullarıma bayık ben yarlağayıcıvan rahmet kılıcı. (15/50) Dağı bayık 'azābum ol ⑦ 'azābdur ağırdıcı. (15/51) Dağı haber vir anlara konuğundan İbrāhīm'üñ. (15/52) Ol vaqt kim girdiler anuñ üzere eytdiler selām olsun eytdi ⑧ bayık ben sizden korqucularuz. (15/53) Eytdiler korqma bayık biz muştılaruz saña bir oğlan bilici. (15/54) Eytdi muştılar mısız baña ⑨ anuñ üzere kim yoğandı baña kocalık pes nesene muştılersiz baña. (15/55) Eytdiler muştuladuk saña hağkıla pes olma nevmīz olucılardan. **150b** ① (15/56) Eytdi dağı kim nevmīz ola rahmetinden Çalab'ısınuñ illā azgunlar. (15/57) Eytdi pes nedür işüñüz iy viribinilmişler. ② (15/58) Eytdiler bayık biz viribinildük bir kavme yazuqlulardur. (15/59) İllā kavümleri Lūt'uñ bayık biz kurtarıcıvuz anları dükelicükleri. ③ (15/60) İllā 'avratını tağdīr eyledük bayık ol girü kalıcılardandır. (15/61) Pes ol vaqt kim geldi kavümleri Lūt'a viribinilmişler. (15/62) Eytdi bayık siz ④ bir kavümsiz bilinmezler. (15/63) Eytdiler belki geldük saña anuñıla kim oldılar anuñ içinde gümānlanurlar. (15/64) Dağı getürdük saña hağkı girçek 'azāb dağı bayık biz ⑤ girçeklerüz. (15/65) Pes yürü ivmegile 'ayāluñıla dünüñ şoñ bahşında giceden dağı uyğıl ardlarınca dağı girü bağmasun sizden ⑥ bir kez dağı geçün andan kim buyrulursız. (15/66) Dağı degürdük aña ya'nī vahy eyledük şol iş kim bayık şoñ şunlaruñ ⑦ kesilmişdür irte vaqtine giricilerken. (15/67) Dağı geldi şār kavmi sevinüşirler *ya'nī feriştelere gökcek oğlan şüretindeydi*. (15/68) Eytdi bayık şunlar konuğlarumdur ⑧ pes rüsvāy eylemeñ. (15/69) Dağı şakınuñ Tanrı'dan dağı horlamañ beni. (15/70) Eytdiler yığmaduk mı seni 'ālemlerden. (15/71)

Eytdi ⑥ işbunlar kızlarumdur iğer olasız işleyiciler. (15/72) Dirliğün haqqı için bayık anlar azgünlükleri içinde hayrân olurlar. **151a** ① (15/73) Pes tıtdı anları ün gün toğduğı vaqt. (15/74) Pes kılduğ yücesini aşağasın dağı yağıdurduğ anlaruñ üzere taş ② bişmiş balçıkdan. (15/75) Bayık şunuñ içinde nişānlardur anlayu baqıcılara. (15/76) Dağı bayık ol yoldur durucu. (15/77) Bayık şunuñ içinde ③ nişāndur mü'minlere. (15/78) Dağı bayık oldu isleri pişenüñ zālimler. (15/79) Pes intikām alduğ anlardan dağı ④ bayık ol iki yoldadur bellü. (15/80) Dağı bayık yalan tıtdı isleri Hicr yirinüñ virinilmişlerdür. (15/81) Dağı virdük anlara nişānlarumuzu ⑤ pes oldılar anlardan yüz döndericiler. (15/82) Dağı oldılar yonarlar tağlardan evler iminler iken. (15/83) Pes tıtdı anları ⑥ ün irte vaqtine giricilerken. (15/84) Pes aşşı eylemedi anlara ol kim oldılar kazanurlar. (15/85) Dağı yaratmaduğ gökleri ⑦ dağı yiri dağı arasında ol ikinüñ illā haqqıla. (15/86) Dağı bayık kıyāmet gelicidür yüz döndür yüz döndürmek görklü ⑧ bayık Çalab'ıñ ol yavlağ yaradıcudur bilici. (15/87) Dağı bayık virdük saña yidi ikilenicilerden dağı Qur'an'ı ulu. ⑨ (15/88) Turma ya'nī bakma iki gözünj andın yaña kim gönendürdük anuñıla dürlüler anlardan dağı kayğurma anlaruñ üzere yumuşağ eyle **151b** ① yañuñ mü'minlere ya'nī anlara alçaqlıq eyle. (15/89) Dağı eyt bayık ben qorquducıvan bellü. (15/90) Nitekim indürdük üleşiciler üzere *ya'nī on altı kişi kim Mekke yolların üleşdiler peygāmbere gelenleri azdururlardı qomazlardı.* ② (15/91) Anlar kim kıldılar Qur'an'ı bölükler. (15/92) Pes Çalab'ıñ haqqıyıçün şoraruz anlara dükelcüklerine. (15/93) Andan kim oldılar *ya'nī birincisi eytdi Qur'an cāzūlukdur dağı birincisi eytdi [...]* dağı birincisi eytdi *arpacılık fālcılıkdur dağı birincisi eytdi şerdür* ③ işlerler. (15/94) Pes āşikāre eyle anı kim buyrulursız dağı yüz döndür Tañrı'ya ortak eyleyicilerden. (15/95) Bayık biz tap olduğ saña yañsulayıcılar için. ④ (15/96) Anlar kim kıllurlar Tañrı'yıla Tañrı dağı bir pes şonra bileler. (15/97) Dağı bayık bilürüz bayık sen tar olur ⑤ gögsün andan ötürü kim eydürler. (15/98) Pes tesbīh eyle ögmegiyle Çalab'ıñı dağı ol secde eyleyicilerden. (15/99) Dağı tap.

Süretü'n-Nahl

⑥ Çalab'ıña tā gele saña gümānsüzlik ya'nī ölüm ⑦ Bismil'llāhi'rraḥmāni'rraḥīm. (16/1) Geldi buyruğı Tañrı'nun pes ivdürmek istemen andan ⑧ arulığı anuñ dağı yüce oldu andan kim ortak eylerler. (16/2) İndürür feriştelere vahyile buyruğından anuñ üzere kim ⑨ diler kıllarından kim qorqudu haber virün bayık ol yoğdur Tañrı illā ben pes qorquñ benden. (16/3) Yaratdum gökleri **152a** ① dağı yiri haqqıla yücedür andan kim ortak eylerler. (16/4) Yaratdı Ādem'i menī şuyundan pes ol vaqt ol ② katı tartışıcudur bellü. (16/5) Dağı yılkıları ya'nī deve şığır koyun yaratdı anları sizünj için anlardadur ısıdıcı nesne dağı menfa'atlar dağı andan yirsiz. ③ (16/6) Dağı sizün anlardadur görk ol vaqt kim gicerü ağıla getirürsüz dağı ol vaqt kim otlaga şalarsız.

(16/7) Dağı götürür kımaşlaruñuzı ④ bir ildin yaña kim olmaduñuz iviciler aña illā düşhārlığıyla nefsleruñ bayık Çalab’uñuz mihibāndur rahmet kılıcıdur. ⑤ (16/8) Dağı yundi ya’nī yarattı dağı kıatırı dağı gölükleri tā binesiz anlara dağı bezek için dağı yaradur anı kim bilmezsiniz. ⑥ (16/9) Dağı Tağrı üzeredür yoluñ toğrılığı dağı andan ol yoldan birincisi egri yoldur dağı iger dilededi toğrı yol gösteredi size dükelicüklere *ya’nī islām yolun toğrı eylemek*. ⑦ (16/10) Ol oldur kim indürdi gökden şu sizüñ için andan içesi nesnedür dağı andan ağaçdur andan otarursız. ⑧ (16/11) Bitürür sizüñüçün anuñıla ekin dağı zeytün dağı hürmā ağaçlarını dağı üzümli dağı her yimişlerden ⑨ bayık şunuñ içinde nişāndur bir kıavme kim endīşe eylerler. (16/12) Dağı musahhar eyledi sizüñüçün giceyi dağı gündüzi dağı **152b** ① Güneş’i dağı ayı dağı ıldızları boyun virici olmışlarken buyruğıyla bayık şunuñ içinde nişāndur kıavme kim anlarlar. ② (16/13) Dağı anı kim yarattı sizüñüçün yirde dürlü dürlüler iken renkleri bayık şunuñ içinde nişāndur kıavme kim anlarlar. ③ (16/14) Dağı ol oldur kim musahhar eyledi denizi tā yiyesiz andan et taze ya’nī balık dağı çıkarasız andan bezek kim giyesiz anı ④ dağı görürsüz gemileri şuyı yarıcılar iken anuñ içinde dağı tā isteyesiz fazlından dağı anuñ için kim şükür eylesiniz. (16/15) Dağı bıraktı ⑤ yirde diblü tağlar kim egmeye sizi dağı ırmağlar dağı yollar anuñ için kim siz toğrı yol tutasız. ⑥ (16/16) Dağı nişānlar dağı ıldızla anlar toğrı yol tutarlar. (16/17) Pes ol kim yaradur anuñ gibidür kim yaratmaz öğütlenmez misiz. ⑦ (16/18) Dağı iger şayasız ni’metini Tağrı’nuñ şayamayasız anı bayık Tağrı yarlağayıcıdur rahmet kılıcı. (16/19) Dağı Tağrı bilür ⑧ anı kim gizlersiz dağı anı kim aşikāre eylersiz. (16/20) Dağı anlar kim okurlar Tağrı’dan ayruk yaratmazlar nesne dağı anlar ⑨ yaradınılırlar ya’nī putlar. (16/21) Ölülerdür diriler degüller dağı bilmezler kıaçan dirildineler. (16/22) Tağrı’ñuz Tağrı’dur bir **153a** ① pes anlar kim inanmazlar āhirete göñülleri inanmayıcıdur dağı anlar boyun virmeyicilerdür. (16/23) Lābud ya hākkā ② bayık Tağrı bilür anı kim gizlerler dağı anı kim aşikāre eylersiz bayık ol sevmez boyun virmeyicileri. (16/24) Dağı kıaçan eydildi anlara ③ ne nesne indürdi eytdiler meşelleridür ilerükileruñ. (16/25) Tā götüreler yazuklarını tamām iken kıyāmet günü ④ dağı yazuklarından anlar kim azdururlar anları bilmeksiz iy yavuz oldu ol kim yazuk götürürler. (16/26) Bayık yavuz şandı ⑤ anlar kim anlardan ilerüdi pes geldi buyruğı Tağrı’nuñ dīvārlarına temellerinden pes düşdi anlaruñ üzere tam örtesi üstlerinden ⑥ dağı geldi anlara ‘azāb ol yirden kim bilmezler. (16/27) Andan kıyāmet günü hor eyleye anları dağı eyde ⑦ kıanı ortağlarum anlar kim olduñuzdı tartışırsız anlaruñ hakkında eytdi anlar kim virinildiler bilmek bayık ⑧ horlık bugün dağı yavuzlık kāfirler üzere. (16/28) Anlar kim öldürür anları firışteler zulm eyleyicilerken ⑨ kendözilerine pes bıraktılar boyun virmek olmaduk işlerüz hiç yavuzlık evet bayık Tağrı bilicidür anı kim olduñuz idi **153b** ① işlersiz. (16/29) Pes girüñ kıapularına Tamu’nuñ ebed kıalıcılarken anuñ içinde pes ne yavuz oldu turağı yiri kibir

eyleyicilerün. ② (16/30) Daḥı eydildi anlara kim şaḳındılar ne nese indürdi Çalab’uñuz eytdiler ḥayır anlar kim eyelük eylediler işbu ③ dünyāda görklü nesedür daḳı sarāyı āḥiretün yegrekdür daḥı ne eyü oldı sarāyı şaḳıncıların. (16/31) ‘Adn uçmaḳları ④ gireler anlara aḳar altından ırmaḳlar anlarıñdur anda ol kim dilerler andayuk yanud virür Tañrı ⑤ şaḳıncılar. (16/32) Anlar kim öldürür anları feriştelere ḥoşlar iken eydürler selām olsun üzeriñüze girün ⑥ uçmaḳa andan ötürü kim olduñuz işlersiz. (16/33) Hıç küyerler mi illā kim gele anlara feriştelere ya gele ⑦ buyruḡı Çalab’uñuz şundayuk işledi anlar kim anlardan ilerü daḥı zulüm eylemedi velīkin oldılar kendözlerine ⑧ zulüm eylerler. (16/34) Pes irdi anlara yavuz işleri anuñ kim işlediler daḥı ḳapladı anları ol kim oldılar anı yañşularlar. (16/35) Daḥı eytdi ⑨ anlar kim ortaḳ eylediler iger dileydi Tañrı tapmayaduk andan ayruḳa nesene biz daḥı atalarımız daḥı ḥarām eylemeyedük **154a** ① andan ayruḳ nesene ancılayın işledi anlar kim ilerüdi anlardan pes hıç var mı peygāmbere üzere illā digürmek ② bellü. (16/36) Daḥı bayıḳ viribidük her bölüğe peygāmbere kim tapuñ Tañrı’ya daḥı şaḳınuñ Şeytān’dan ③ pes anlardan oldur kim toḡrı yol gösterdi Tañrı daḳı anlardan oldur vācib oldı anuñ üzere azḡunluk pes yürün yirde ④ pes baḳuñ nite oldı şonu yalan dutıcıların. (16/37) İger ḥariş olasin toḡrı yol dutmaḡına anlarıñ daḳı bayıḳ Tañrı toḡrı yol göstermez ⑤ aña kim azdurur daḥı yokdur anlarıñ arḳa viriciler. (16/38) Daḥı and içreler Tañrı’ya güci yitdügin anlarıñ kim dururmaya Tañrı ⑥ anı kim ölür evet va’de eylemek anuñ üzere girçekdür velīkin eyregi ādemilerün bilmezler. (16/39) Tā bellü eyleye ⑦ anlara anı kim iḥtilāf eylerler anuñ içinde daḳı tā bile anlar kim kāfir oldılar bayıḳ anlar oldılar yalancılar. ⑧ (16/40) Bayıḳ sözüñüz bir nesneye ḳaçan kim diledük anı kim eydevüz aña ol pes ola. (16/41) Daḥı anlar kim yirlerinden ayrıldılar ⑨ Tañrı’da ya’nı rızasında andan şonra kim zulm olındılar yirlendürevüz anları dünyāda görklü daḥı müzdi āḥiretün uluraḳdur **154b** ① iger oldılarsa bilürler. (16/42) *Anlar kim ḳatlandılar daḥı Çalab’ları üzere tevekkül eylediler*¹⁹. (16/43) Daḥı viribimedük senden ilerü illā erenler vaḥy olunur anlardın yaña pes şoruñ ② ehline aḳmaḳuñ ya’nı kitāb islerine iger olasız bilmezsiniz. (16/44) Ḥüccetleri ile daḥı kitāblar ile daḥı indürdük senden yaña aḳmaḳ ③ tā bellü eyleyesin ādemilere anı kim indürünildi anlara daḥı anuñüçün kim anlar endişe eyleyeler. (16/45) Pes imin oldı mı anlar kim mekir eylediler ④ yavuz işleri kim üyüre Tañrı anlara yiri tā gele anlara ‘azāb ol yirden kim bilmezler. ⑤ (16/46) Ya tuta anları varmaḳlarında gelmeklerinde pes degül anlar ‘āciz eyleyiciler. (16/47) Ya tuta anları eksmek üzere bayıḳ ⑥ Çalab’uñuz miḥribāndur raḥmet ḳılıcı. (16/48) Daḥı görmediler mi aña kim yaratdı Tañrı nesene döner gölgeleri ⑦ sağdan daḥı şollardan secde eyleyicilerken Tañrı’ya anlar ḥorlar iken. (16/49) Daḳı Tañrı’ya secde eyler ol kim göklerdeyür ⑧ daḳı ol kim

¹⁹ Unutulan ayet sayfa kenarına eklenmiş.

yirdedür cānavardan daḥı feriştelere daḥı anlar boyun virmemek eylemezler. (16/50) Korkarlar Çalab'larından ① üstlerinden daḥı işlerinden anı kim buyrunurlar. (16/51) Daḥı eytdi Taḥrı tutmaḥ iki Taḥrı iki bayık ol **155a** ① Taḥrı'dur bir pes benden korkuḥ benden. (16/52) Daḥı anuḥdur göklerdeḥür daḥı yirdedür daḥı anuḥdur İslām ya tā'at hemīşe olucuyiken ② ayruk mı Taḥrı'dan korkarsız. (16/53) Daḥı ol kim sizdedür ni'metden Taḥrı'dandur andan kaçan yoḥana size ziyān andın yaḥa zārılık eylesiz. ③ (16/54) Andan kaçan aça gidere ziyānı sizden kaçan bir bölük sizden Çalab'larına ortak eyleler. (16/55) Tā nāsipāsılık eyleyeler aḥa kim ④ virdük anlara pes gönenüḥ sonra bilesiz. (16/56) Daḥı kılurlar aḥa kim bilmezler ulu andan kim ruzī virdük ⑤ anlara tā'llāhi şorınılasız andan kim olduḥuz yalan baḥıarsız. (16/57) Daḥı eyleler Taḥrı'nun kızlar ya'nī feriştelere arılıḥı anuḥ ⑥ daḥı anlaruḥ ol kim arzularlar. (16/58) Daḥı kaçan muştılandı birisi anlaruḥ dişi oldu yüzi kararımıḥ daḥı ol kayḥudan tolmıḥ iken. ⑦ (16/59) Gizlenür kavümden yavuzlıḥıdan anı kim muştılandı anuḥıla dutsun mı anı horlıḥ üzere ya gizlesin mi anı toprakda ⑧ iy yavuz oldu ol kim hükm eyleler. (16/60) Anlaruḥ kim inanmazlar āhirete şıfatıdır yavuzlıḥıḥ daḥı Taḥrı'nunḥdur şıfat ⑨ yücerek daḥı ol beḥdeşsizedür dürüst işlüdür. (16/61) Daḥı iger tutsaydı Taḥrı ādemileri zulümleriyile koḥmayadı anuḥ üzere **155b** ① yürür cānavar velikin girü kor anları bir zamāna deḥin adanılmıḥ pes kaçan gele zamānı anlaruḥ girü ② kalmayalar bir sā'at daḥı öḥürtmeyeler. (16/62) Daḥı kılurlar Taḥrı'nunḥdur anı kim düşḥar görürler daḥı şıfat eyleler ③ dilleri yalanı kim bayık anlaruḥdur görklüredür uçmak lābud ya ḥaḥka bayık anlaruḥdur od daḥı bayık anlar unudulmuşlardır. ④ (16/63) Tā'llāhi bayık viribidük bölükler senden ilerü pes bezedi anlaruḥçün dīv'amellerini pes ol arḥa viricisidür anlaruḥ ⑤ bugün daḥı anlaruḥdur 'azāb aḥrıdıcı. (16/64) Daḥı indürmedük üzerüḥe kitābı illā kim tā beyān eylesesin anlara anı kim ⑥ iḥtilāf eylediler anuḥ içinde daḥı toḥrı yol göstermek için daḥı rahmet için kavme kim inanurlar. (16/65) Daḥı Taḥrı indürdi gökden şuyı ⑦ pes dirürdi anuḥıla yiri öldüḥinden sonra bayık şunuḥ içinde nişāndur bir kavme kim eşidürler. (16/66) Daḥı bayık sizüḥdür ⑧ yılkılarda 'ibret şovaruruz andan kim karınlarındadır derüsi arasında daḥı kan arasında süd aru şāfī ⑨ boḥazdan inici içicilere. (16/67) Daḥı yimişlerinden ḥurmā aḥaḥlarındın daḥı üzümleden dutarsız andan süci ya sirke ya müselles daḥı ruzī **156a** ① görklü bayık şunuḥ içinde nişāndur bir kavme kim aḥlarlar. (16/68) Daḥı ilhām eyledi Çalab'uḥ aruya kim tütḥıl ② taḥılardan evler daḥı aḥadın daḥı andın kim aḥa ev eyleler. (16/69) Andın yiye her yimişlerden pes yürigil ③ yollarında Çalab'uḥuḥ boyun viricilerken çıkar karınlarındın içesi nesene dürlü dürlü re[n]kleri anuḥ içinde dermāndur ④ ādemilere bayık şunuḥ için içinde nişāndur bir kavme kim endīşe eyleler. (16/70) Daḥı Taḥrı yaratdı sizi andın ⑤ öldürür sizi daḥı sizden oldur kim dönderinilür ḥorıraḥına yaşıḥ tā bilmeye bilmekten sonra ⑥ nesene bayık Taḥrı bilicidür güci yiter. (16/71) Daḥı Taḥrı artuḥlu

eyledi birinceñüzi birince üzere rüzî içinde ⑦ pes degül anlar kim artuklu olundılar döndürici rüzîlerin anuñ üzere kim mālîk oldu sağ elleri pes anlar anuñ içinde berāberdür ⑧ pes ni‘metine mi Tañrı’nuñ inkār eylerler. (16/72) Dañı Tañrı kıldı sizünüçün kendözünüzden çiftler dañı kıldı ⑨ sizünüçün çiftlerünüzden er oğlanlar dañı oğul oğlanları dañı rüzî virdi size arulardan bātıla mı ya‘nî putlara mı **156b** ① inanursız dañı ni‘metine Tañrı’nuñ anlar kāfir olurlar. (16/73) Dañı taparlar Tañrı’dan ayruğa aña kim ② mālîk olmaz anlaruñüçün rüzî virmege göklerden dañı yirden nesene dañı güçleri yitmez. (16/74) Pes urmañ ③ Tañrı’ya meşeller bayık Tañrı bilür dañı siz bilmezsiniz. (16/75) Beyān kıldı Tañrı bir meşel kul kim m[ü]lk olunmuşdur ④ güci yitmez nesne üzere dañı ol kim rüzî virdük aña bizden rüzî görklü pes ol nafağa eyler andan gizlü ⑤ dañı āşikāre olurlar mı berāber ögmek Tañrı’nuñdur belki eyregi anlaruñ bilmezler. (16/76) Dañı urdı Tañrı ⑥ bir meşel iki eri ol ikinüñ birisi dilsiz güci yitmez nesne üzere dañı ol ağırlıkdur arka ⑦ viricisi üzere kaçan kim yönendüre anı getürmeye hayır eylügeni berāber olur mı ol dañı ol kim buyurur ‘adlıla ⑧ dañı ol yol üzeredür toğru. (16/77) Dañı Tañrı’nuñdur gizlüsü göklerin dañı yirün dañı degül işi kıyāmetün ⑨ illā göz bakmağı gibi ya ol yakınırakdur bayık Tañrı her nesne üzere güci yiter. (16/78) Dañı Tañrı çıkardı sizi **157a** ① karınlarından analarınuzun bilmezlerken size nesneyi dañı kıldı sizünüçün kulakı dañı gözler ② dañı gönüller anuñün kim siz şükür eyleyesiz. (16/79) Bakmadılar mı kuşlara musahhar olmuşlarken havāsında göklerin ③ dutmaz anları illā Tañrı bayık şunuñ içinde nişānlardur bir kavme kim inanurlar. (16/80) Dañı Tañrı ④ kıldı sizünüçün evlerünüzden turağ yiri dañı kıldı sizünüçün dirilerinden yılkların ⑤ eyler yeyni dutarsız anlar günü göçmegünüzün dañı günü tırmağunuzun dañı koyun yünlerinden dañı deve ⑥ yünlerinden dañı kıllarından kumāş dañı gönenesi nesene bir zamāna degin. (16/81) Dañı Tañrı kıldı sizünüçün andan yarattı ⑦ gölgeler dañı kıldı sizünüçün tağlardan şıgınası yirler dañı kıldı sizünüçün gönlekler şağlar sizi ⑧ issiden dañı gönlekler şağlar sizi çalışdan ancılayın tamām eyler ni‘metini üzeriñüze anuñüçün kim siz ⑨ müsülmān olasız. (16/82) Pes iger yüz döndüresiz bayık senün üzeredür degirmek bellü. (16/83) Bilürler Tañrı ni‘metini andan inkār eylerler **157b** ① dañı eyregi anlaruñ kāfirlerdür. (16/84) Dañı ol gün kim viribiyevüz her bölükden tanuğ andan destür virinilmeye ② anlara kim kāfir oldılar ne dañı anlar hoşnüd eylemek istenileler. (16/85) Dañı ol vaqt kim göre anlar kim zulüm eylediler ‘azābı yeynidilmeye ③ anlardan ne dañı anlar mühlet virinilmeyeler. (16/86) Dañı kaçan göre anlar kim ortak eylediler ortaklarını eytdiler iy Çalab’umuz ④ şunlar ortaklarımızdur anlar kim olduk okuruz senden ayruğ pes birağalar anlardan yaña söz ⑤ bayık siz yalancılarsız. (16/87) Dañı birağalar Tañrı’dan yaña ol gün boyun virmegi dañı aza anlardan ol kim oldılar ⑥ yalan bağlarlar. (16/88) Anlar kim kāfir oldılar dañı yıgdılar yolından Tañrı’nuñ arturduğ anlara ‘azābı üstüne ⑦ ‘azābuñ andan ötürü kim oldılar fesād eylerler. (16/89) Dañı ol gün kim viribiyevüz her

bölüğe tanuḫ anlarıuḫ üzere ⑧ kendözlerinden daḫı getürdük seni tanuḫ şunlarıuḫ üzere daḫı indürdük üzerüñe kitābı ⑨ bellü eylemek için her nesneyi daḫı toḡrı yol göstermek için daḫı rahmet için daḫı muştulıḫ için müsülmānlara. (16/90) Bayıḫ Taḫrı buyurur ‘adl eylemek **158a** ① daḫı eylük eylemek daḫı virmegi hışımlıḫ issine daḫı yıḡmaḫı zışt işden daḫı şerī‘atda bulunmaz işden daḫı zulümden öḡütler sizi ② anuñiçün kim siz öḡütlenesiz. (16/91) Daḫı yirine getürüñ ‘ahdını Taḫrı’nuḫ ol vaḫt kim ‘ahd kavül eyledüñüz daḫı şımañ andları ③ berkitmekden şonra anları ol hālda kim bayıḫ eyledüñüz Taḫrı’yı üzerüñüze pāyandān ya taḫuḫ bayıḫ Taḫrı bilür anı kim ④ işlersiz. (16/92) Daḫı olmañ ancılayın kim girü çözdü egirdüñin berkitmekden şonra çözülmüşlerken dutarsız ⑤ andlarıñuzu daḡallıḫ arañuzda andan ötürü kim ola bir bölük ol eyregirek bir bölükden bayıḫ şanur sizi ⑥ Taḫrı anuñıla daḫı bellü eyler size kıyāmet günü iy bi’l-emri vel‘afā anı kim olduñuz anuñ içinde iḫtilāf idişürsüz. (16/93) Daḫı iger dilededi ⑦ Taḫrı kıladı sizi bölük bir ya‘nī bir dīn üzere velīkin azdurur anı kim diler daḫı toḡrı yol gösterür aña kim diler ⑧ daḫı şorınılasız andan kim olduñuz işlersiz. (16/94) Daḫı tutmañ andlarıñuzu daḡallıḫ arañuzda pes tayına ⑨ ayak eglendüñinden şonra daḫı tadasız yavuzlıḫı andan ötürü kim yıḡduñuz yolından Taḫrı’nuḫ sizüñdür ‘azāb **158b** ① ulu. (16/95) Daḫı şatun almañ ‘ahdıyla Taḫrı’nuḫ bahā az bayıḫ ol Taḫrı katında ol yegrekdür size iger ② olasız bilürsüz. (16/96) Ol kim katıñuzdadur dükenür daḫı ol kim katındadır Taḫrı’nuḫ girü kalıcıdur daḫı yanud virevüz anlara kim şabır eylerler ③ müzdlerini görklürek andan kim oldılar işlerler. (16/97) Her kim işleye eyü iş irkekden ya dişiden ol ④ mü‘miniken dirildevüz anı bir dirlik aru hoş daḫı yanud virevüz anlara müzdlerini görklürek andan kim oldılar ⑤ işlerler. (16/98) Pes kaçan okuyasın Ḳur‘ān’ı şıḡın Taḫrı’ya Şeytān’dan sürükmiş. (16/99) Bayıḫ ol olmadı ⑥ anuñ güç yitmegi anlarıuḫ üzere kim īmān getürdiler daḫı Çalab’ıları üzere tevekkül eylerler. (16/100) Bayıḫ güç yitmegi anuñ anlarıuḫ ⑦ üzere kim boyun virürler aña daḫı anlarıuḫ üzere kim anlar aña ortak eylerler. (16/101) Daḫı kaçan degşürdük bir āyeti bir āyet yirine ⑧ daḫı Taḫrı bilürürekdür anı kim indürür eytdiler bayıḫ sen yalan baḡlayıcısın belki eyregi anlarıuḫ bilmezler. ⑨ (16/102) Eyt indürdi anı Cebrā‘il Çalab’uñdan ḫaḫḫıla tā sābit eyleye anları kim īmān getürdiler daḫı toḡrı yol göstermek daḫı muştulamak için **159a** ① müsülmānlara. (16/103) Daḫı bayıḫ bilürüz bayıḫ anlar eydürler bayıḫ öḡredür aña ādemī dili anuñ kim meyl eylerler ② aña a‘cemīdür daḫı işbu ya‘nī Ḳur‘ān dildür ‘arabçadur bellü. (16/104) Bayıḫ anlar kim īmān getürmezler Taḫrı āyetlerine ③ toḡru yol göstermez anlara Taḫrı daḫı anlarıuḫdur ‘azāb aḡrıdııcı. (16/105) Bayıḫ yalan baḡlar yalan anlar kim inanmazlar ④ āyetlerine Taḫrı’nuḫ daḫı şunlar anlardur yalancılar. (16/106) Kim ki kāfir oldu Taḫrı’ya şonra īmānından illā ol kim ⑤ geñsüz olundu göñlü anuñ dölenmiş iken īmāna velīkin ol kim açdı kāfirılıḫa göḡüz pes anuñ üzeredür ⑥ kaḫımaḫ Taḫrı’dan daḫı anlarıuḫdur ‘azāb ulu. (16/107) Şol bayıḫ

anlar sevdiler yakın dirliği ⑦ āhıret üzere dağı bayık Tağrı toğru yol göstermez kavme kim kâfirlerdür. (16/108) Őunlar anlardur kim mühür urdı ⑧ Tağrı gönüllerini üzere dağı kulakları üzere dağı gözleri üzere dağı Őunlar anlardur gâfiller. ⑨ (16/109) Lâbud ya ĥađđa bayık anlar āhıretde anlar ziyānlulardur. (16/110) Andan bayık Çalab'ıñ anlar kim ayrıldılar yirlerinden **159b** ① andan Őonra kim 'azāb eylenildiler andan çalışdılar dağı katlandılar bayık Çalab'ıñ andan Őonra yarlağayıcıdur rahmet kılıcı ②. (16/111) Ol gün kim gele her nefis tartışur kendözinden dağı tamām degürinile her nefis anı kim işledi dağı anlar ③ zulüm olunmayalar. (16/112) Dağı urdı beyān eyledi Tağrı meşel bir köy oldu imin dölenmiş gelür aña ④ rüzīsi çok ni'metler olmak iken her yirden pes nāsipāslık eyledi ni'metlerine Tağrı'nun pes tadurdu aña Tağrı tonını ⑤ açlıķun dağı korkunun andan ötürü kim oldılar işlerler. (16/113) Dağı bayık geldi anlara peygāmber anlardan pes yalan dutdılar ⑥ pes dutdı anları 'azāb dağı anlar zālimler iken. (16/114) Pes yiñ andan kim rüzī virdi size Tağrı ĥelāl iken ⑦ aru iken dağı Őükr eyleñ ni'metini Tağrı'nun iđer olasız aña taparsız. (16/115) Bayık ĥarām eyledi üzerünüze murdārı ⑧ dağı kanı dağı tonuz etini dağı anı kim ün getirildi Tağrı'dan ayruķ içün pes her kim geñsüz olanı zulüm eyleyici degülken dağı ĥaddan geçici degülükten ⑨ bayık Tağrı yarlağayıcıdur rahmet kılıcıdur. (16/116) Dağı eytmeñ aña kim Őıfat dillerünüz yalanı iřbu ĥelāldur **160a** ① dağı iřbu ĥarāmdur tā yalan bağlayasız Tağrı üzere yalan bayık anlar kim yalan bağlar Tağrı üzere yalan ② kurtulmayalar gönenmekdür az. (16/117) Dağı anlarunđur 'azāb ağrıdıcı. (16/118) Dağı anlar kim cuhūd oldılar ĥarām eyledük anı kim ĥikāyet eyledük ③ saña ilerüden dağı zulüm eylemedük anlara velīkin oldılar kendözlerine zulüm eylerler. (16/119) Andan bayık Çalab'ıñ ④ anlara kim işlediler yavuz iř bilmezligile andan tevbe eylediler Őonra Őundan dağı eyü işlediler bayık Çalab'ıñ Őonra andan ⑤ yarlağayıcıdur rahmet kılıcıdur. (16/120) Bayık İbrāĥīm oldu bir bölügüdi boyun virici Tağrı'ya müsülmān dağı olmadı ortak eyleyicilerden. ⑥ (16/121) Őükür eyleyici ni'metleriçün üyerdı anı dağı toğru yol gösterdi aña yoldın yaña toğru. (16/122) Dağı virdük aña dünyāda görklü ⑦ dağı bayık ol āhıretde Őālihlerdendür. (16/123) Andan vahy eyledük saña kim uy dīnine İbrāĥīm'ün müsülmāniken ⑧ dağı olmadı ortak eyleyicilerden. (16/124) Bayık eylendi Őenbe eylemek anlarun üzere kim ihtilāf eylediler anun içinde dağı bayık ⑨ Çalab'ıñ ĥükm eyleye aralarında kıyāmet günü anun içinde kim oldılar anun içinde ihtilāf eylerler. (16/125) Oğı yolındın **160b** ① yaña Çalab'ıñun Kıur'an'ıla ya 'aklı deliyile dağı öğüdle görklü dağı tartış anlarunla anunıla kim görklürekdür ② bayık Çalab'ıñ ol bilürürekdür anı kim azdı yolından dağı ol bilürürekdür toğru yol dutucuları. (16/126) Dağı iđer ③ 'azāb eyleyesiz 'azāb eyleñ ancılayın kim 'azāb eylenildünüz anunıla dağı iđer katlanasız ol yegrekdür katlanıcılar içün. ④ (16/127) Dağı katları dağı degül Őabrun illā Tağrı'yıla dağı kayđurma anlarun

üzere dağı olma ıarlık içinde anı kim ⑤ yavuz şanurlar. (16/128) Bayık Tanrı anlarııladur kim şakınurlar dağı anlar kim anlar eyelük eyleyicilerdür.

⑥ Süretü Benî İsrâ'îl

⑦ (17/1) Arulığı anuı ol kim iletđi kulımı bir gece Mescid-i Harâm'dan Mescid-i Aıksâ'dın yaıa ol kim ⑧ bereketlü eyelük yöresini anuı tâ gösterevüz aıa nişânlarımızdan bayık ol oldur işidici görüci. (17/2) Dağı virdük Mūsâ'ya Tevrît'i ⑨ dağı kılduk anı ıoğrı yol Benî İsrâ'îl için kim tutmayasız benden ayruı iş sürüci. (17/3) Nesli anuı kim **161a** ① bindürdüğ Nüh'ıla bile bayık ol oldı kul şükür eyleyici. (17/4) Dağı vahy eyelük hükm eyelük irürdüğ Benî İsrâ'îl'e ya 'nî devleti yüz yıldan şoııra ② Tevrît'de kim fesâd eyleyesiz yirde ya 'nî Şâm ilinde iki kez dağı ululanasız ululanmak ulu. (17/5) Pes kaçan ya 'nî depelemek için yağmalamak için ③ gele va'desi ol ikinüı viribiyevüz üzeriıüze kullar bizüm isleri çalışııı katı pes gezdiler ④ arasında sarâylarıı dağı oldı va'de işlenilmiş. (17/6) Andan girü dönderdüğ size dönmegi anlarıı üzere ya 'nî Dāvūd'ı Cālūt'ı depelemegile ⑤ dağı meded eyelük size mällarıla dağı oğlanlarıla dağı kılduk sizi eyregın arıa viricilikdin yaıa. (17/7) İger eyelük eyleyesiz eyelük eyleyesiz ⑥ kendözünüı için dağı iger yavuzluk eyleyesiz kendözünüı için kaçan gele va'desi şoıınuı tâ kayıulu eyleyeler yüzleriıüzi ⑦ dağı tâ gireler mescide nitekim girdiler aıa ilk kez dağı helâk eyleyeler anı kim ğâlib oldılar helâk eylemek. (17/8) Ola kim ya 'nî Beyte'l-Mukaddis'e harâb eyleyeler ⑧ Çalab'ııuz kim rahmet kıla size dağı iger dönesiz dönevüz dağı kılduk Tamu'yı kâfirler için ⑨ zindân. (17/9) Bayık işbu Kur'an ıoğrı yol gösterür aıa kim ol düzirekdür maşlahatluraıığur dağı muştılar mü'minlere anlar kim **161b** ① işlerler eyü işler bayık anlarıııdur müzd ulu. (17/10) Dağı bayık anlar kim inanmazlar âhirete ② yaraııladıı anlarııüçün 'azâb ağrıdıci. (17/11) Dağı du'â eyler âdemîye yavuzluğuıla du'ası gibi hayr dağı oldı ③ âdemî key ivici. (17/12) Dağı kılduk geceyi dağı gündüzi iki nişân pes yuyduı nişanıı gicenüı ④ dağı kılduk nişânın gündüzüı görünücü anda nesnelere tâ isteyesiz ortaıılık Çalab'ııuzdan dağı tâ bilesiz şağışın yıllarıı ⑤ dağı hisâbuı dağı her nesneyi seıdığ beyân eyleyü anı seımek. (17/13) Dağı her âdemî lâzım eyelük anı 'amelini ⑥ boynunda dağı çıkaruruz anuı için kıyâmet günü bir nâme ire aıa açılııı. (17/14) Oıı nâmeni ⑦ tap oldı kendözüı bugün üzerüıe hisâb eyleyici. (17/15) Ol kim ıoğrı yol tutdı bayık ıoğrı yol tutdı kendözi için dağı ol kim ⑧ aza bayık azar kendü üzere dağı yazuk götürmeye yazuk götürücü yazuğunu âharıı dağı olmaduk 'azâb viriciler ⑨ tâ viribiyevüz peyğâmberi. (17/16) Dağı kaçan diledük kim helâk eyleyevüz bir köyi çok eyelük bundıradınılmışlarıı anuı içinde pes

tā'atdan çıkdılar **162a** ① anda pes vācib oldı anuñ üzere söz pes helāk eyledük anı helāk eylemek. (17/17) Dañı nice helāk eyledük zamānlar kavümlerinden ② Nüh'dan sonra dağı tap oldı Çalab'ıñ yazuqlarına qullarınuñ bilici görüci. (17/18) Her kim ola diler ③ bu cihānı ivdürevüz anuñiçün anuñ içinde anı kim dilerüz aña kim dilerüz andan kılavuz anuñüçün Tamu'yı gire aña ④ 'ayıblanmış sürülmüş. (17/19) Dañı her kim dileye āhireti dağı dürüşe aña dürüşmegini ol mü'min iken ⑤ şunlar oldı dürüşmegi anlaruñ şükür olunmuş. (17/20) Dükeline meded eylerüz şunlara dağı şunlar ⑥ bahşışinden Çalab'ıñuñ dağı olmadı bahşışı Çalab'ıñuñ yığlınmış. (17/21) Baq nite artuq eyledük ⑦ birincenin anlaruñ birincesi üzere dağı āhret uluraqdur derecetdin yaña dağı uluraqdur artuq eylemekdin yaña. ⑧ (17/22) Kılma Tañrı'yıla Tañrı ayruq oturasın 'ayıblanmış terk olunmuş. (17/23) Dañı hüküm eyledi Çalab'ıñ kim tapmayasız ⑨ illā aña dağı ataya anaya eylük eyleñ iger ire senüñ katuñda kocalığa ikisinden birisi ya ikisi dağı **162b** ① eytme ol ikiye öf dağı seksenme ol ikiye dağı eyt ol ikiye yumuşaq söz görklü. (17/24) Dañı yumuşaq eyle ol ikiye ② horlıq yanın esirgemekden ötürü dağı eyt iy Çalab'um rahmet eyle ol ikiye nitekim bislediler beni kiçi iken. (17/25) Çalab'ıñuñ ③ bilürürekdür anı kim nefslerüñüzdedür iger olasız eyü işleyiciler bayıq ol oldı Tañrı dutucuları yarlağayıcı. ④ (17/26) Dağı vir hışımlıq issine haqqını dağı miskine dağı yol erine dağı orandan giçirme. (17/27) Orandan giçmek bayıq ⑤ orandan geçiciler oldılar qarındaşları şeyātınlerüñ dağı oldı Şeytān Çalab'ısına key nāsipāslıq eyleyici. ⑥ (17/28) Dağı iger yüz döndüresin anlardan istemek için rahmeti Çalab'ıñdan umarsan anı dağı eyt anlara söz ⑦ geñez. (17/29) Dağı kılma elüñi bağlanmış boynuñdın yaña dağı döşeme anuñ dükelin döşemegüñ ⑧ oturasın 'ayıblanmış dükenmiş. (17/30) Bayıq Çalab'ıñ döşer rüzīyi aña kim diler dağı tar eyler bayıq ol ⑨ oldı qullarını bilici görüci. (17/31) Dağı depelemeñ oğlanlaruñuzu qorkusından yohsul olmağuş **163a** ① biz rüzī virirüz anlara dağı size bayıq öldürmegi anlaruñ oldı yazuq ulu. (17/32) Dağı yakın gelmeñ ② zināya bayıq ol oldı zışt iş dağı yavuz oldı yoldın yaña. (17/33) Dağı depelemeñ nefsi ol kim harām eyledi Tañrı ③ illā haqqıla dağı her kim depelenile zulüm eyleneñ iken bayıq kılduq velīsini güci yitmek pes orandan geçmesün depelemekte ④ bayıq ol oldı arqa virinilmiş. (17/34) Dağı yakın gelmeñ mālına yetimüñ illā anuñıla kim ol görklürekdür tā ire ⑤ resīdeligine dağı yerine getürüñ 'ahdı qavl bayıq 'ahd oldı sorunılmış. (17/35) Dağı tamām ey[leñü]z ölçegi kaçan ölçdüñüz ⑥ dağı tartuñ terāzüyıla togru şol yigrekdür dağı görklürekdür neye dönesin bellü eylemekdin yaña. (17/36) Dağı artca yürüme anuñ kim olmadı ⑦ senüñ aña bilmek bayıq kulak dağı göz dağı gönül dükeli şunlar oldı andan şorulmuş. ⑧ (17/37) Dağı yürüme yirde katı sevinmekden bayıq sen hergiz dilemeyesin yirde dağı hergiz irmeyesin tağlara artuqlıkdın yaña. ⑨ (17/38) Dükeli şunuñ oldı yavuz işi Çalab'ıñ katında düşhār dutulmuş. (17/39) Şol oldur kim vahy eyledi saña **163b** ① Çalab'un dürüst sözden dağı

kılma Tañrı'yıla Tañrı ayruķ pes bırağılasın Tamu'ya 'ayıblanmış ırak olunmuş. ② (17/40) Pes üyürdü mi size Çalab'ıñuz er oğlanlar dañı tıtdı ferıştelerden dişiler bayık siz eydürsüz ③ söz ulu. (17/41) Dañı bayık döndürü beyān eyledük işbu Qur'an'da tā aņalar ya öğütleneler dañı arturmaz anlara illā ürkmeķ. ④ (17/42) Eyt iger oladı anuñıla tañrılar nitekim eydürler andan isteyelerdi issindin yaña 'arşuñ yol ⑤ arulığı anuñ. (17/43) Dağı yüce oldı andan kim eydürler yüce olmaķ ulu. (17/44) Tesbīh eyler aña gökler yidi ⑥ dañı yir dañı ol kim anlardadır dañı degül hīç nesne illā tesbīh eyler ögmekligiyile velīkin anlamazsız ⑦ tesbīhini anlaruñ bayık ol oldı şuça katlanıcı yarlağayıcı. (17/45) Dañı kaçan oқıduñ Qur'an'ı kıldıķ arañda ⑧ dañı arasında anlaruñ kim inanmazlar āhirete perde örtülmiş. (17/46) Dañı kıldıķ göñüllerini üzere ⑨ örtüler kim anlamayalar anı dañı kulaķlarında ağırlık dañı kaçan añduñ Çalab'ıñı Qur'an'da **164a** ① yalunuz iken yüz döndürdiler arķaları üzere kalıcılar iken. (17/47) Biz bilürüregiz anı kim işidürler anı ol vaķt kim kulaķ dutarlardı ② saña dañı ol vaķt kim anlar gizlü söyleyicilerdi ol vaķt kim eydürlerdi zālimler uymazsız illā bir ere büğülenmiş. ③ (17/48) Baķ nite urdılar saña meselleri pes azdılar pes güçleri yitmez yola. (17/49) Dañı eytdiler ④ ol vaķt kim olduķ süñükler bayık biz mi dirildinilmişlerüz yaratmaķ yinı ya'nı yinı yaradılmışlarken. (17/50) Eyt oluñ taş ya demür *dañı uvanmış süñük*. ⑤ (17/51) Ya yaradılmış andan kim ulu olur gögüzlerüñüz içinde pes eydeler kim girü döndüre bizi eyt ol kim yaratdı sizi ⑥ ilk kez pes depred[e]ler sendin yaña başlarını dañı eydürler kaçandır ol eyt ola kim ola ⑦ yaķın. (17/52) Ol gün kim oқuya sizi pes uy viresiz ögmegiyle dañı gümānsuz bilesiz kim dölenmed[ü]ñüz illā az. ⑧ (17/53) Dañı eyt kullarına eydürler anı kim ol görklürekdür bayık Şeytān vesvese eyler aralarında bayık Şeytān ⑨ oldı ādemiye düşmen bellü. (17/54) Çalab'ıñuz bilürürekdür sizi iger dileye raħmet eyleye size ya iger **164b** ① dileye 'azāb eyleye size dañı viribimedük seni anlaruñ üzere şaķlayıcı. (17/55) Dañı Çalab'ıñ bilürürekdür anı kim göklerdekdür ② dañı yirdedür dañı bayık artuķ eyledük birincesini peygāberlerüñ birince üzere dañı virdük Dāvūd'a Zebūr kitābın. (17/56) Eyt oқuñ ③ anlar kim şanduñuz andan ayruķ pes mālik olmazlar gidermege ziyānı sizden ne dañı döndürmege. ④ (17/57) Şunlar anlardur kim oқurlar isterler Çalab'ıların dın yaña yaķınlık kañkısı anlaruñ yaķınırakdur dağı umarlar ⑤ raħmetini dañı korķarlar 'azābından bayık 'azābı Çalab'ıñuñ oldı şaķınılmış. (17/58) Dañı degül hīç köy ⑥ illā biz helāk eyleyicilerüz anı ilerü kıyāmet güninden ya 'azāb eyleyicilerüz aña bir 'azāb ki kañı oldı ⑦ şol levħde yazılmış. (17/59) Dañı yığmadı bizi kim viribiyevüz nişānları illā kim yalan dutdı anları ⑧ öñdünkiler dañı virdük Semūd'a arvana devesin bellü eyleyiciyiken pes zılm eylediler aña dañı viribimezüz nişānları illā korķutmaķ için. ⑨ (17/60) Dañı ol vaķt kim eytdük saña bayık Çalab'ıñ kañladı ādemileri dañı kılmađuķ görmegi ol kim gösterdüķ saña illā şınamaķ için **165a** ① ādemilere dañı ağacı kim mel'undur Qur'an'dadır dañı korķuduruz anları pes arturmaz anlara illā azmaķ

② ulu. (17/61) Dağı ol vaqt kim eytdük feriştelere secde eylen Âdem'e pes secde eylediler illâ İblîs eytdi ③ secde mi eyleyeyim aña kim yaratduñ balçık iken. (17/62) Eytdi haber vir başa işbundan ol kim hürmetlü eyledüñ benüm üzerüme iger ④ girü kırsañ beni kıyâmet gününe degin dükedü giderem neslini illâ az. (17/63) Eytdi var ⑤ her kim uya saña anlardan bayık Tamu cezâñuzdur cezâ virmek tamâm olmış. (17/64) Dağı yeynild ya'nî depret ⑥ anı kim gücün yitdi anlardan ünüñile dağı kındur haykır anlaruñ üzere atlularuñla dağı yayalaruñla ⑦ dağı ortak ol anlaruñla mällarda dağı oğlanlarda dağı va'de vir anlara dağı va'de virmez anlara Şeytân ⑧ illâ aldamaq. (17/65) Bayık kullarum yoqdur senüñ anlaruñ üzere güç yitmek dağı tap oldı Çalab'uş ⑨ iş sürücü. (17/66) Çalab'uşuz ol kim sürer sizünüşün gemiyi denizde tâ isteyesiz fazlından **165b** ① bayık ol oldı size rahmet kılıcı. (17/67) Dağı kaçan yoqandı size ziyân denizde azdı ol kim okursız ② illâ ol pes ol vaqt kim kırtardı sizi yirdin yaña yüz dönderdünüş dağı oldı âdemî key nâsipâslık eyleyici. (17/68) Pes emîn olduñuz mı ③ kim yire kıoya sizi yazı yañasında ya viribiye üzeriñüze taş yağdurıcı yil andan bulmayasız sizünüşün ④ şaklayıcı. (17/69) Ya emîn olduñuz mı kim girü döndüre sizi anda bir kez dağı pes viribiye üzeriñüze uvadıcı ⑤ yilden pes garq eyleye sizi andan ötürü kim kâfir olduñuz andan bulmayasız sizünüşün üzerümüze *andan ötürü* ardca gelici. (17/70) Dağı bayık hürmetlü eyledük dem oğlanların ⑥ dağı bindürdük anları yirde dağı denizde dağı rüzî virdük anlara arulardan dağı artuqlu eyledük anları çok üzere andan kim ⑦ yaratduq artuqlu eylemek. (17/71) Ol gün kim kığıravuz her âdemileri imâmlarıyla pes her kim virinile nâmesi sağ eline ⑧ şunlar okuyalar nâmelerini dağı zulüm olunmayalar hürmâ çekirdeginüş yirindeki çöpçe. (17/72) Dağı her kim oldı uşbunda gözsüz ⑨ ol âhiretde gözsüzdür dağı azgınıraqdur yoldın yaña. (17/73) Dağı bayık yakın oldılar kim fitneye birağalar seni andan kim vahy eyledük saña **166a** ① tâ yalan bağlayasın üzerümüze andan ayruq dağı andan tutalar seni dost. (17/74) Dağı iger degül misse kim sâbit [k]ılduq seni bayık yakın olduñdı kim ② meyl eyleyesin anlara nesene az. (17/75) Andan tatdurayıduq saña iki anca dirliğüş dağı iki anca ölmegüş andan bulmayasın ③ senüş için bizüm üzerümüze arqa virici. (17/76) Dağı bayık yakın oldılar yeynildeler seni ya'nî depredele seni yirden tâ çıkaralar seni andan dağı andan ④ dölenmeyeler arduñca illâ az. (17/77) Kıydası anuş kim bayık viribidük senden ilerü peygâmblerimizden dağı bulmayasın kıydamuzda ⑤ döndürmek. (17/78) Tırur namâzı ırılmağı vaqtinden Güneş'üş tâ karanlığına degin gicenüş dağı okumağı irtenüş bayık okumağı irtenüş ⑥ oldı hâzır olunmuş. (17/79) Dağı gicenüş ba'zında uyanuq ol anda ya'nî namâz kııl artuq iken senüş için ola kim kim dirildüp tırura seni Çalab'uş ⑦ bir maqâmda ögülmüş. (17/80) Dağı eyt iy Çalab'um givir beni givürmegi gerçeklik dağı çıkar beni çıkarmağı gerçeklik dağı kııl benüm için ⑧ kıatundan hüccet güci yitmek arqa virici. (17/81) Dağı eyt geldi dağı helâk oldı bâtil ya'nî küfür bayık bâtil oldı ⑨

helāk olucı. (17/82) Dağı indürürüz Qur‘ān‘dan anı kim ol dermāndur dağı rahmetdür mü‘minler için dağı arturmaz zālîmlere **166b** ① illā eksüklik. (17/83) Dağı kaçan eyelük eyledük ādemī üzere yüz döndürdi dağı ırak eyledi yanını dağı kaçan yoğandı aña yavuzluk ② oldı yavlağ ümīziz. (17/84) Eyt dükeli işler hūsı üzere pes Çalab‘uñuz bilürürekdür anı kim ol toğru yol dutucıraqdur. ③ (17/85) Dağı şorarlar saña cāndan eyt cān buyruğındandur Çalab‘umuñ dağı virinilmedüñüz bilmekten illā az. ④ (17/86) Dağı iger dilesevüz giderevüz anı kim vahy eyledük saña andan bulmayasın senüñçün aña üzerümüze iş sürücü. ⑤ (17/87) Lîkin rahmet içündür Çalab‘uñdan bayık fazlı anuñ oldı üzerüñe ulu. (17/88) Eyt iger dirileler ādemiler ⑥ dağı perriler anuñ üzere kim getüreler misli gibi işbu Qur‘ān‘uñ getürmeyeler ancılayın iger oldıysa dağı birincesi anlarıñ birinceye ⑦ arka virici. (17/89) Dağı bayık dönderü beyā[n] eyledük ādemiler için işbu Qur‘ān içinde her meşelden pes onamadı eyregi ādemilerüñ ⑧ illā inanmamağa. (17/90) Dağı eytdiler hergiz inanmayavuz saña tā aqıdasın bizüm için yirden buñar. (17/91) Ya ola ⑨ senüñ bostān bağçe hürmā ağaçlarından dağı üzümnden pes aqıdasın ırmaqlar arasından akıtmaq. (17/92) Ya düşüresin gögi **167a** ① nitekim da‘vī eyledüñ üzerümüze pārelerken ya getüresin Tañrı‘yı dağı feriştelere karşı görmek iken. (17/93) Ya ola ② senüñ ev altundan ya ağasın göge dağı hergiz inanmayavuz ağmağuna tā getüresin ③ bizüm üzere kitāb tā okuyavuz anı eyt aruluğı Çalab‘umuñ oldum mı ben illā ādemī peygāMBER. (17/94) Dağı ④ yığmadı ādemileri kim İmān getüreler ol vaqt kim geldi anlara toğru yol illā kim eytdiler viribidi mi Tañrı ādemī ⑤ peygāMBER. (17/95) Eyt iger oldı yirde feriştelere yürürler dölenmişler indüredük ⑥ anlarıñ üzere gökden firişte peygāMBER. (17/96) Eyt tap oldı Tañrı tanuk aramda dağı arañuzda ⑦ bayık ol oldı kullarına haberlü görücü. (17/97) Dağı her kime toğru yol göstere ol toğru yol tutucıdur dağı her kimi ⑧ azdura hergiz [bulmayasın]²⁰ anlarıñçün arka viriciler andan ayruğ dağı koparavuz anları kıyāmet günü yüzleri ⑨ üzere gözsüzler iken dağı dilsüzler iken dağı şağırlar iken turağı anlarıñ Tamu‘dur her niçe kim otura odı arturavuz anlara yaluñlu od. **167b** ① (17/98) Şol cezāsıdur anlarıñ andan ötürü kim anlar kāfir oldılar āyetlerümüze dağı eytdiler ol vaqt kim olduk süñükler dağı uvanmış süñükler ② bayık biz dirildinilmişlerüz diriltmek yiñi. (17/99) Ey bilmediler mi bayık Tañrı ol kim yaratdı gökleri dağı yiri ③ güci yiterdür anuñ üzere kim yarada anlarıñçün bir zamān gümān yoğdur anuñ içinde pes onamadı zālîmler ④ illā inanmamağa. (17/100) Eyt iger siz mālîk olduñuz hāzīnelere rahmetinüñ Çalab‘um andan tutduñuz ya‘nī bahīllik eyleyedüñüz ⑤ korkusundan harc eylemegün dağı oldı ādemī yavlağ bahīl. (17/101) Dağı bayık virdük Mūsā‘ya toğuz nişānlar ya ‘nī ‘aşā tufān çekürge açlık bit kurbaga kan ak el deniz[...] mällar taş ol[...]

²⁰ Eserde “bilmeyesin” şeklinde yazıyor.

⑥ bellüler pes şor Benī İsrā'īl'e ol vaqt kim geldi anlara pes eytdi aña Fir'avn bayıķ ben gümānsuz bilürin sen iy Mūsā ⑦ bürgerlenmişsin. (17/102) Eytdi bayıķ bildüñ indürmedi şunları illā Çalab'ısı göklerin dağı yirün hüccetler iken ⑧ dağı bayıķ ben gümānsuz bilürin seni iy Fir'avn helāk olmuş. (17/103) Pes diledi kim kopara anları yirden ya'nī Mısır'dan pes ğark eyledük anı ⑨ dağı anı kim anuñlayıdı hep. (17/104) Dağı eytdük andan sonra Benī İsrā'īl'e sâkin oluñ yirde pes kaçan gele **168a** ① va'desi âhoretün getürevüz sizi qarışup iken. (17/105) Dağı haķ için indürdük anı dağı haķkıla indi dağı viribimedük seni ② illā muştılayıcı dağı kırkuducı. (17/106) Dağı Qur'an'ı ayırdük anı tā oқыyasın anı âdemiler üzere döleklik üzere dağı indürdük anı indürmek ③. (17/107) Eyt inanuñ aña ya inanmañ bayıķ anlar kim virinildiler 'ilm andan ilerü kaçan oқunur anların üzere ④ düşerler eņekleri üzere secde eyleyicilerken. (17/108) Dağı eydürler arulığı Çalab'umuzun bayıķ oldı va'desi Çalab'umuzun işlenmiş. ⑤ (17/109) Dağı düşerler eņekleri üzere ağlarlar dağı arturur anlara Qur'an alçaķlık. (17/110) Eyt oқuñ Tañrı'ya ya oқuñ ⑥ rahmānı kankısın kim oқuyasız pes anuñdur adlar görklürek dağı katı oқuma namāzuñda dağı gizlü oқuma ⑦ anda dağı isde arasında şunuñ yol. (17/111) Dağı eyt ögmek Tañrı'nuñdur ol kim dutmadı oğlan dağı olmadı ⑧ anuñ ortaķı pādışāhlık içinde dağı olmadı anuñ arķa virici ğorlıķdan dağı key ulu dut anı key ulu dutmaķ *ya'nī ğor olmadı ki arķa viriciye muhtāç ola.*

⑨ Sūretü'l-Kehf

168b ① (18/1) Ögmek Tañrı'nuñdur ol kim indürdi kulu üzere Qur'an'ı dağı kılmadı anuñ egrilik. (18/2) Toğru tā kırkudu ğaber vire ② 'azābdan katı katından dağı muştılaya mü'minlere anlar kim işlerler eyü işler kim bayıķ anlarıñdur müzd ③ görklü. (18/3) Döleniciler iken anda hemişe. (18/4) Dağı kırkudu ğaber vir anlara kim eytdiler tutdı Tañrı oğlan. (18/5) Yokdur anların aña hīç ④ bilmek ne dağı atalarının ulu oldı sözdin yaña çıkar ağızlarından eytmezler illā ⑤ yalan. (18/6) Pes ola kim sen helāk eyleyicisin kendözünji izlerince anların iger inanmayalar işbu söze katı kayğurmağdan. ⑥ (18/7) Bayıķ biz kıldük anı kim yir üzeredür bezek anuñüçün tā şınayavuz anları kankısıdur anların görklürek işlemekdin yaña. (18/8) Dağı bayıķ biz kılıcıvuz ⑦ anı kim anuñ üzeredür toprak otsuz kuru yir. (18/9) Belki şanduñ mı bayıķ isleri inün dağı yazılmış isleri oldılar ⑧ nişānlarımızdan tañ. (18/10) Ol vaqt kim turaķ yiri eylediler yigitler indin yaña pes eytdiler iy Çalab'umuz vir bize katuñdan rahmet ⑨ dağı düri vir bizüm için işimizden toğru yol tutmaķ. (18/11) Pes urduķ kulaķları üzere inde yıllar şağışdın yaña. **169a** ① (18/12) Andan uyandırduķ anları tā bilevüz kankısı iki bölüğüñ şaydı anuñ kim dölendiler ışra ucını. (18/13) Biz ğikāyet eyleyevüz şaña ② ğaberin anların ğirçekligile bayıķ

anlar yigitlerdür ĩmān getürdiler Çalab'ılarına daķı arturduķ anlara toğrı yol göstermek. (18/14) Daķı bađladıķ gönüллерi ③ üzere ol vaķt kim tırdılar pes eytdiler Çalab'umuz Çalab'ısıdur göklerin dağı yirün hergiz oķumayavuz andan ayruķ ④ Tanrı bayıķ eytdük iger ayruķ Tanrı oķursavuz andan haddan geçmek. (18/15) Őunlar kavmümüz tıtdılar andan ayruķ tanrılar pes getürmezler ⑤ anların üzere hüccet bellü pes kimdür zālimıraķ andan kim yalan bağladı Tanrı üzere yalan. (18/16) Dağı kaçan bir yaņa ⑥ ayrıldılar anlardan daķı andan kim tıparlar illā Tanrı'dan yir duta varun indin yaņa aça sizünüçün Çalab'unuz ⑦ rahmetinden dağı yaraķlaya sizünüçün işinüzden menfa'at dutası nesne. (18/17) Daķı göresin Güneş'i kaçan toğdı ⑧ egilür inlerinden sağdın yaņa daķı kaçan tılundı keser anlara Őoldın yaņa ⑨ daķı anlar geniş yirde idi andan Őol nişānlarındandır Tanrı'nun her kim toğrı yol göstere Tanrı ol toğrı yol tıtıcıdur dağı her kim azdura **169b** ① hergiz bulmayasın anunüçün arķa virici toğrı yol gösterici. (18/18) Dağı Őanasın anları uyanuķlar dağı anlar uyuyucılarken dağı döndürürüz anları sağındın ② yaņa dağı Őolındın yaņa dağı iti anların döşeyicidür iki kolını işik ileyinde iger gözün tıtdı ③ anların üzere yüz döndüredün anlardan kaçmaķdan dağı tıldırıladuņ anlardan kōrkudan yaņa. (18/19) Dağı ancılayın uyarduķ anları ④ tā ŐorıŐalar aralarında eytdi eydici anlardan niçe dölendünüz eytdiler dölendük bir gün ya birincesin günün ⑤ eytdiler Çalab'unuz bilürirekdür anı kim dölendünüz pes viribiņ bir aķçalarınuz ile işbu Őārdın yaņa ⑥ baķsun kankısı helālıraķ aruraķdur yiyesi yöninden pes getürsün size rūzī andan dağı çevüklük eylesün dağı bildürmesün ⑦ sizi kimseye. (18/20) Bayıķ anlar iger gālib olalar üzerünüze depelerler sizi ya döndüreler sizi milletleri içine ⑧ daķı hergiz kurtulmayasız andan. (18/21) Dağı ancılayın göz bıraķdurduķ anların üzere tā bileler bayıķ va'desi Tanrı'nun haķdur daķı bayıķ ⑨ kıyāmet gümān yoķdur anun içinde ol vaķt kim tırtıŐurlardı aralarında işlerini pes eytdiler yapun anların üzere dīvār **170a** ① Çalab'ları bilürirekdür anları eytdi anlar kim gālib oldılar işi üzere anların tıtavuz anların üzere mezigit. ② (18/22) Eydürler üçdür dördüncileri itleridür dağı eydürler bişdür altıncıları itleridür ③ gümānila söylemek ğaybı dağı eydürler yididür sekizincisi itleridür eyt Çalab'um bilürürekdür ④ sağıŐlarını bilmez anlar illā az pes tırtıŐıma anlarda illā tırtıŐmaķ görünücü dağı hüküm Őo[r]ma ⑤ anların içinde anlardan kimseye. (18/23) Dağı eytme nesneye bayıķ ben işleyiciven Őol irte. (18/24) İllā kim dileye ⑥ Tanrı dağı an Çalab'unı kaçan unutduņ dağı eyt ola kim toğrı yol göstere baņa Çalab'um yaķınırađa işbundan ⑦ toğrı yol göstermekdin yaņa. (18/25) Daķı dölendiler inlerinde üç yüz yıllar. (18/26) Dağı arturdılar toķuz eyt Tanrı bilürirekdür ⑧ anı kim dölendiler anundur ğayb göklerin dağı yirün ne görürdür ol daķı ne işidürdür ol yoķdur anların andan ayruķ arķa ⑨ virici dağı ortak eylemez hükminde kimseyi. (18/27) Dağı oķu anı kim vahy olundu saņa kitābından Çalab'unuz **170b** ① yoķdur degşürici sözlerine dağı hergiz bulmayasın andan ayruķ Őıgınacaķ yir. (18/28)

Dağı katlandur kendözünü anlarıñula kim oğurlar ② Çalab'ılarını irtecek dağı giceye yakın dilerler yüzini ya'nī rızāsını dağı döndürme iki gözünü anlardan dilerken sen ③ bezegini yakın dirligün dağı boyun virme aña kim gāfil eyledük göñlüñi añağumuzdan dağı uydı nefsi dileğine ④ dağı oldı işi anuñ orandan giçmiş. (18/29) Dağı eyt hağdur Çalab'ıñuzdan pes her kim dilerse ĩmān getürsün dağı her kim dilerse kāfir olsun ⑤ bayık biz yarağladuğ zālimler içün od kapladı anları hıyātı anuñ dağı iger feryād irmek isteyeler feryād irinüleler şuyıla ⑥ erimiş bakır gibi bişirür yüzleri ne yavuzdur içesi nesne dağı ne yavuz oldı tekye uracağ yirdin yaña. (18/30) Bayık anlar kim ĩmān getürdiler dağı işlediler ⑦ eyü işler bayık biz zāyi' eylemeyüz müzdin anuñ kim görklü eyledi işlemedi. (18/31) Şunlar anlarıñdur uçmağları 'Adn'nuñ ağar ⑧ altlarından ırmağlar geyürinileler anuñ içinde bilezüklerden altundan dağı giyeler tonlar yaşıllar ⑨ ince barçından dağı yoğun barçından tekye urucılarken anuñ içinde tahtlar üzere ne eyü oldı yanud dağı görklü **171a** ① tekye uracağ yirdin yaña. (18/32) Dağı ur anlarıñüçün meşel iki eri eyledük birisi içün ol ikinüñ iki bostān üzümlelerinden ② dağı kapladuğ ol ikiyi ħurmā ağaçlarıñyla dağı eyledük ol iki arasında ekin. (18/33) İki bostān getürdi yimişini ③ dağı eksmedi andan nesne dağı ağıtduğ arasında ol ikinüñ ırmağ. (18/34) Dağı oldı anuñ yimişleri pes eytdi issine ④ dağı ol kelecı eylerken aña ben çoğurağvan senden mālđın yaña dağı 'azızırağvan kavimdin yaña. (18/35) Dağı girdi bostānına dağı ol zālim iken ⑤ kendözine eytdi şanmazın kim mālđık ola işbu ebedī dağı şanmazın kıyāmet tırucı. (18/36) Dağı iger döndürinilevüz ⑥ Çalab'umdın yaña bulavan yegregın andan dönecek yir. (18/37) Eytdi aña issi ol hālda kim kelecı iderken aña kāfir mi olduğ ⑦ aña kim yaratdı seni toprağdan andan menī şuyından andan düzdi seni er. (18/38) Līkin ben ya'nī eydirin ol Tağrı Çalab'umdur ⑧ dağı ortağ eylemezın Çalab'uma kimseyi. (18/39) Dağı neyiçün ol vağt kim girdüñ bostānuña eytmedüñ oldur kim diledi Tağrı yoğdur kuvvet ⑨ illā Tağrı'yla iger görürseñ beni ben azırağvan senden mālđın yaña dağı oğlandın yaña. (18/40) Ola kim Çalab'um kim vir baña yegrek **171b** ① bostānuñdan dağı viribiye anuñ üzere oğlar ya'nī ıldırım oğları gökden pes ola ya'nī bostān yiryüzi tayıncağ. (18/41) Ya ② ola şuyı anuñ soğulmuş pes hergiz gücün yitmeye aña istemege. (18/42) Dağı helāk oldı yimişleri pes oldı döndürür ③ iki ayasını anuñ üzere kim ħarc eyledi anda dağı ol düşüciyiken baranaları üzere ya'nī üzüm çibuğları dağı eydür iy kāşke ben ortağ eylemeyedüm ④ Çalab'uma kimseyi. (18/43) Dağı olmadı mı aña bir bölük arğa vireler aña ayruğ Tağrı'dan dağı olmadı öküncı alıcı. ⑤ (18/44) Şunda arğa virmek Tağrı'nuñdur girçek ol yegrekdür yanuddın yaña dağı yigrekdür soğradın yaña. (18/45) Dağı ur anlarıñüçün meşelini yakın ⑥ dirligün şu gibidür indürdük anı gökden pes karışdı andan ötürü otı yirün pes oldı uvağ kuru ot ⑦ şavurur anı yiller dağı oldı Tağrı her nesne üzere güci yiter. (18/46) Māl tıvar dağı oğlanlar bezegidür yakın ⑧ dirligün dağı soğra kalıcılar eyüler yegrekdür Çalab'ıñ

katında yanuddın yaña daķı yegrekdür ummaķdın yaña. (18/47) Daķı ol gün yürüdevüz tağları
⑨ daķı göresin yiri çıķmıř görünür daķı dirürdük anları pes ķomaduk anlardan kimseyi. (18/48)
Daķı ‘arz olındılar Çalab’uñ **172a** ① ķatariken bayıķ geldüñüz bize nitekim yaratduk sizi ilk
kez belki řanduñuz kim hergiz ķılmayavuz sizüñüçün va‘de yiri. ② (18/49) Daķı ķonıldı nāme
pes göresin yazuķluları ķorķucılar andan kim anuñ içindedür daķı eydürler iy vāveyli bize ne
oldı işbu ③ nāmeye ķomaz kiçi yazuķdan ne daķı ulu yazuķdan illā şaydı daķı buldılar anı
kim işlediler hāzır ④ daķı zılm eylemez Çalab’uñ kimseye. (18/50) Daķı ol vaķt kim eytdük
feriştelere secde ķılun Ādem’e pes secde eylediler illā ⑤ İblīs oldu perrīlerden pes çıķdı
tā‘atdan buyruğından Çalab’ısınuñ dutar mısız anı *daķı dōlini* arķa viriciler benden ayruķ daķı
anlar ⑥ sizüñüçün dūřmendür ne yavuz oldu zālimlerün degřürilmekdin yaña. (18/51) Hāzır
eylemedüm anları yaratmağına gökleri daķı yiri ne daķı yaratmağına ⑦ kendōzlerinün daķı
olmadum tıttucı azdurucıları arķa virici. (18/52) Daķı ol gün kim eyde ķıđıruñ ortaķlarumı anları
kim ⑧ řanduñuz pes oķıdılar anları oy virmediler anlara daķı ķıldıuk aralarında helāk yiri. (18/53)
Daķı gördiler yazuķlular odı ⑨ pes gümānsuz bildiler kim bayıķ anlar dūřicilerdür aña daķı
bilmediler andan dōnecek yir. (18/54) Daķı bayıķ dōndürü beyān eyledük işbu ur‘ān’ı ādemiler
içün **172b** ① her meşelden daķı oldu ādemī eyregi nesenün cedelden yaña. (18/55) Daķı yığmadı
ādemileri kim inanalar ol vaķt kim ② geldi anlara toğru yol daķı yarlağamak dileyeler
alab’ılarına illā kim gele anlara ilerükiler ‘ādeti gele anlara ‘azāb ③ dürlüler. (18/56) Daķı
viribimezüz viribinilmişleri ya‘nī peygāberler illā muřtılayıcılarķen daķı ķorķuducılarķen
daķı mücādele anlar kim kāfir oldılar bātılıla ④ tā bātıl eyleyeler anuñıla haķķı daķı tıttılar
āyetlerimi daķı anı kim ķorķudunıldılar yañsuya. (18/57) Daķı kimdür zālimirāķ andan kim öğüt
virinildi āyetleriyle ⑤ Çalab’ısınuñ pes yüz dōndürdi andan daķı unıtdı anı kim ilerü tıtdı iki
eli bayıķ biz ķıldıuk göñülleri üzere örtüler kim anlamayalar anı ⑥ daķı ķulaķları içinde ađırlıķ
daķı iger oķıyasın anları toğru yoldın yaña hergiz toğru yol tıttımayalar andan hemīře. (18/58)
Daķı Çalab’uñ yarlağayıcı ⑦ rahmet issi iger tıttısaydı anları andan ötürü kim ķazandılar
ivderüyidi anlaruñüçün ‘azābı belki anlaruñdur va‘deydi hergiz bulmayalar andan ayruķ ⑧
şığınacak yir. (18/59) Daķı şol köyler helāk eyledük anları ol vaķt kim zulum eylediler daķı
ķıldıuk helāk eylemekleri için va‘de zamān. (18/60) Daķı ol vaķt kim eytdi ⑨ Mūsā yıđidine
hemīře olma tā irem dirildük iki denizün ya giçem yüriyü uzun rüzigār. (18/61) Pes ol vaķt kim
irdiler dirilecek yirine ol iki arasınuñ **173a** ① unıtdılar balıķlarını pes tıtdı yolını ya‘nī balıķ
denizde yir altında bir ev. (18/62) Pes ol vaķt kim geçdiler eytdi yığidine getür bize ķuřluk
öyünümüzi bayıķ ② gezdük biz seferümüzden işbu armaķ. (18/63) Eytdi gördün mi ol vaķt kim
yir tıttuk ulu taşda bayıķ ben unıtdum balıķı daķı unıtdurmadı baña anı ③ illā řeytān kim
aňam anı daķı tıtdı yolını denizde taňlamak. (18/64) Eytdi řol oldur kim olduķ isterüz ④ pes

girü döndiler izleri üzere izce varmak. (18/65) Pes buldılar bir kul ya'nî hızır kıllarumuzdan virdük aña rahmet katumuzdan ⑤ dağı öğretdük aña katumuzdan bilmek. (18/66) Eytdi aña Mūsā uyayın mı saña anuñ üzere kim öğredesin baña andan kim öğredinildün toğrı yol dutmak. ⑥ (18/67) Eytdi bayık sen hergiz gücün yitmeye benümile katlanmağa. (18/68) Dağı nite katlanasın anuñ üzere kim kaplamaduñ anı şınamağdın yaña. (18/69) Eytdi ⑦ bulasın beni iger dilerse Tanrı katlanıcı dağı 'āşī olmayam saña bir işe. (18/70) Eytdi iger uyasın baña şorma baña ⑧ nesneden tā yinileyem saña andan anmak. (18/71) Pes yürüdiler tā kaçan bindiler gemiye ⑨ deldi anı eytdi deldün mi anı tā ğarķ eylesesin anı bayık geldün nesneye ulu şarp iş. (18/72) Eytdi eytmedüm mi bayık sen hergiz **173b** ① gücün yitmeye benümile katlanmağa. (18/73) Eytdi tutma beni andan ötürü kim unuttum dağı irür beni ya'nî sehel dut işümden şarplığa. ② (18/74) Pes yürüdiler tā kaçan irdiler bir er oğlana pes depeledi anı eytdi depeledün mi bir nefis aru bir nefssüz bayık ③ geldün nesneye yığmak iş. (18/75) Eytdi eytmedüm mi saña bayık sen hergiz gücün yitmeye benümile katlanmağa. (18/76) Eytdi iger ④ şorarsam saña nesneden andan şonra iş olma baña bayık irdün benüm katumdan 'özür dilemek. (18/77) Pes gitdiler ⑤ tā kaçan geldiler kavmine bir köyün yiyesi dilediler kavmine pes onamadılar kim konuqlayalar ol ikiyi pes buldılar anuñ içinde ⑥ bir dīvār diler kim düşe pes toğru eyledi anı eytdi iger dileseyidün tutaduñ anuñ üzere kirī. (18/78) Eytdi ⑦ işbu ayrılmağdur aramda dağı arañda haber virem saña tefsīrini anıñ kim gücün yitmedi anuñ üzere katlanmağa. (18/79) Ammā ⑧ gemi pes oldı miskünlerün işlerler denizde pes diledüm kim 'ayıblu eyleyem dağı oldı ⑨ ileylerinde bir pādişāh alur her gemiyi gücile. (18/80) Dağı ammā oğlan oldı atası anası mü'minler **174a** ① pes kırķduķ kim irüre ol ikiye orandan geçmek dağı nāsipāsılık eylemek. (18/81) Pes diledük kim degşüre ol ikiye Çalab'ısı ol ikinün yigrek andan ② eyü olmağdan yaña dağı yakınırak esirgemekdin yaña. (18/82) Dağı ammā dīvār oldı iki oğlanuñ atasuzlar şarda ③ dağı oldı altında genc ol ikinün dağı oldı ataları eyü kişi pes diledi Çalab'uñ kim ire ol iki resīdeliklerine ④ dağı çıkaralar gençlerini rahmet için Çalab'undan dağı işlemedüm anı kendü işimden şol tefsīridür ⑤ anuñ üzere gücün yitmedi anuñ üzere katlanmağa. (18/83) Dağı şorarlar saña Zü'l-ķarneyn'den eyt okuyam üzerünñze ⑥ andan anmak. (18/84) Bayık biz yirlendürdük anı yirde dağı virdük aña her nesneden maķşūda irürici. (18/85) Pes uydı maķşūda irüriciye. ⑦ (18/86) Tā kaçan irdi batasına Güneş'ün buldı anı batar bir bıñara issi dağı buldı katında anuñ bir kavm ⑧ eytdük iy Zü'l-ķarneyn ya kim 'azāb eylesesin dağı ya kim tutasın anlarda görklülük. (18/87) Eytdi ammā ol kim zulm eyledi tīz ⑨ 'azāb eyleyevüz aña andan dönderinile Çalab'ısından yaña pes 'azāb eyleye aña bir 'azāb katı. (18/88) Dağı ammā ol kim imān getürdi dağı işledi eyü iş anuñdur **174b** ① yanud görklürek dağı eydevüz aña buyruğumuzdan geñezlik andan. (18/89) Uydı maķşūda degüci nesneye. (18/90) Tā kaçan irdi gün doğusına ② buldı anı toğar bir kavm

üzere kim kılmaduk anlaruñ için anuñ altında ya'nî Güneş altında örtü şundayuk. ③ (18/91) Dağı bayık kapladuk anı kim katındadır bilmekdin yaña. (18/92) Andan uydu irüriciye. (18/93) Tâ kaçan irdi iki tağ arasına buldı ol ④ iki ileyinde bir kavm yakın olmazlar kim anlayalar sözi. (18/94) Eytdiler iy Zü'l-karneyn bayık Ecüc ⑤ Me'cüc fesād eyleyicilerdür yirde pes kılalum mı senüñüçün virdüm anuñ üzere kim kılasın aramızda dağı aralarında ⑥ yığıcı dīvār. (18/95) Eytdi ol kim el virdürdi baña anuñ içinde Çalab'um yegrekdür pes arka virün baña kuvvetile eyleyem arañuzda dağı aralarında ⑦ sed. (18/96) Getürün baña pārelerini demür tā kaçan berāber eyledi iki tağ yanlarını eytdi ürün tā kaçan eyledi anı ⑧ od eytdi getürün baña dökeyin anuñ üzere erimiş bakır. (18/97) Pes güçleri yitmedi kim üstine bineler anuñ dağı güçleri yitmedi anı ⑨ delmege. (18/98) Eytdi işbu rahmetdür Çalab'umdan pes kaçan geldi va'desi Çalab'umuñ kıla anı uvatmak ya'nî uvanmış dağı oldu va'desi **175a** ① Çalab'umuñ girçek. (18/99) Dağı koduk birincelerini ol gün karşıur birinceye dağı ürildi şür içine pes dirdük anları ② dirmek. (18/100) Dağı göründürdük Tamu'yı ol gün kâfirler için göründürmek. (18/101) Anlar kim oldu gözleri ③ örtü içinde açmağumdan dağı oldılar güçleri yitmez işitmekdin yaña. (18/102) Pes şandı mı anlar kim kâfir oldılar ④ kim tutalar kullarımı benden ayruk arka viriciler bayık biz yaraqladuk Tamu'yı kâfirler için nüzül konağa yaraqladukları. (18/103) Eyt ⑤ haber virelüm mi size ziyānluraqları işlerdin yaña. (18/104) Anlar kim azdı dürüşmekleri dirlik içinde yakın dağı anlar ⑥ şanurlar bayık anlar eyü eylerler iş yöninden. (18/105) Şunlar anlardur kim kâfir oldılar nişānlarına Çalab'larınuñ dağı görmegine ⑦ pes bātıl oldu 'amelleri pes tururmayavuz anlaruñüçün kıyāmet günü tartmak. (18/106) Şol cezāsıdur anlaruñ Tamu andan ötürü kim ⑧ kâfir oldılar dağı tutdılar āyetlerimüzi dağı peygāMBER yañsuya. (18/107) Bayık anlar kim ĩmān getürdiler dağı işlediler eyü ⑨ işler oldu anlaruñüçün uçmaqları firdevsün ya'nî nüzül konak için yaraqlanılan ebed kalıcılar ken anuñ içinde. (18/108) İstemeyeler anlardan **175b** ① dönmek. (18/109) Eyt iger oladı deñiz mürekkebe sözlerine Çalab'umuñ dükenedi deñiz andan ilerü kim dükene ② sözleri Çalab'umuñ dağı iger getüredük anuñ gibi mürekkebe. (18/110) Eyt bayık ben ādemiven sizcileyin vahy olunur bendin yaña ③ bayık Tañru'ñuz Tañrı'dur bir pes her kim oldu umar görmegin Çalab'ısınuñ işlesün iş ④ eyü dağı ortak eylemesün tapmağına Çalab'ısınuñ kimseyi.

Süretü'l-Meryem

⑤ (19/1) Kāfī hādī ḥakīm 'alīm şādık. ⑥ (19/2) Anmaklıkdur rahmetini Çalab'unuñ kulunu Zekerıyyā'yı. (19/3) Ol vaqt kim kığırdı Çalab'ısı kığırmak gizlü. (19/4) Eytdi iy Çalab'um ⑦ bayık ben za'f oldu süñük benden dağı dutışdı baş aq olmaqlığa dağı olmadum ben

oqımaqlıgumıla iy Çalab'um ümîzsüz. ⑧ (19/5) Dağı bayık ben qorqıdum ata qarındaşı oğlanlarından şonjında dağı oldu 'avratum toğurmaz pes bağışla baña senüñ qatunđan ya 'nī dīni ve 'ilmi zāyi' eyleyeler deyü ⑨ kimse işine durucı ya 'nī oğul. (19/6) Mīrās ala benden dağı mīrās ala birince qavminden Ya 'kūb'uñ dağı eylegil ol oğulı iy Çalab'um begenilmiş. (19/7) İy Zekerıyyā bayık biz **176a** ① muştılaruz saña bir oğul adı anuñ Yaħyā eylemedük aña ilerüden adaş. (19/8) Eytdi iy Çalab'um nite ② ola benüm için oğlan dağı olmışiken 'avratum toğurmaz dağı bayık irdüm yaşlulıqdan ③ haddan geçmeklikden. (19/9) Eytdi Cebrā'il ancılayın eytdi Çalab'uñ ol baña geñezdür dağı bayık yaratdum ben seni ilerüden ④ dağı olmadunđı nesne. (19/10) Eytdi iy Çalab'um eylegil benüm için nişān eytdi nişānuñ oldur kim söyleyesin ādemilere ⑤ üç dün sağ esen iken. (19/11) Pes çıkdı Zekerıyyā qavmi üzere namāz kılacek yirden pes işāret eyledi anlardın yaña kim namāz kıluñ ⑥ ırte dağı gice. (19/12) İy Yaħyā tut kitābı becid dağı virdük aña hikmeti oğlan iken. (19/13) Dağı rahmet eylemegi ⑦ bizüm qatumuzdan dağı arıtmaqlığı dağı oldu Yaħyā şakınıcı. (19/14) Dağı eylük eyleyici atasına anasına dağı olmadı ol mütekebbir yazuk eyleyici. ⑧ (19/15) Dağı selāmatlıqdur aña toğduğı gün dağı ölesi gün dağı qopası gün diri. (19/16) Anğıl ya Muhammed kitāb içinde ⑨ Meryem'i ol vaqt kim bir yaña çıkdı qavmi qatından bir yire gün toğusındın yaña. (19/17) Pes tutdı qavmi ileyindin yaña tolnacaq **176b** ① pes viribidük andın yaña Cebrā'il'ümüzi şüretlendi Cebrā'il aña ādemī tamām yaradılmış. (19/18) Eytdi Meryem bayık ben şıgınurvan Tañrı'ya senden ② iger olduñsa Tañrı'dan qorqucı. (19/19) Eytdi Cebrā'il bayık ben peygāberiven Çalab'unuñ anuñüçün kim bağışlayam saña bir oğlan aru. (19/20) Eytdi Meryem ③ nite ol[a] benüm için oğlan dağı yaqınlıq eylememiş iken baña ādemī dağı olmadum ben zinā kılıcı. (19/21) Eytdi şöyledür eytdi Çalab'uñ ④ ol baña geñezdür anuñ için kim eyleyevüz anı nişān ādemilere dağı rahmet bizden dağı oldu ol iş hükm olunmuş bitmiş. (19/22) Pes yüklü oldu Meryem 'İsā'ya pes ⑤ bir yaña çıkdı Meryem 'İsā'yıla bir yire ırak. (19/23) Pes getürdi Meryem oğlan toğar ağırsı özdekindin yaña ħurmā ağacınun eytdi Meryem iy kāşkī ben ölmüşissem ⑥ bundan ilerü dağı olmuşissem bırağılmış unudulmuş. (19/24) Pes kığırdı Meryem'e ol kim altındaydı kim qayğurmağıl beni bayık eyledi Çalab'uñ ⑦ altunđa ırmaq. (19/25) Dağı depret sendin yaña özdekindi ħurmā ağacınun düşe senüñ üzerüne ħurmā dirilmiş. (19/26) Pes yegil ħurmādan ⑧ dağı içgil dağı baqtulu ol gözdin yaña pes iger görürisen ādemilerden bireğüyi eytgil bayık ben nezr eyledüm Tañrı'ya ⑨ diñsiz durmaqlığı pes hergiz söylemeyem bugün hīç ādemiye. (19/27) Pes getürdi Meryem 'İsā'yı qavmine götürdi anı Meryem eytdiler qavmi iy Meryem bayık geldün **177a** ① nesene 'azīm. (19/28) İy kız qarındaşı Hārūn'uñ olmadı atañ er yavuz ya 'nī zinā kılıcı dağı olmadı anañ zinā eyleyici ②. (19/29) Pes işāret eyledi Meryem 'İsā'dın yaña eytdiler nite söyleyevüz aña kim beşikdedür oğlan iken. (19/30) Eytdi 'İsā bayık ben Tañrı quluvan virdi

baña ③ kitābı daḥı kıldı beni peygāber. (19/31) Daḥı eyledi beni ıutlu kanda kim oldum daḥı
 buyurdu baña namāzı daḥı zekātı ④ hemīşe kim oldum diri. (19/32) Daḥı eyelük eyleyici anama
 daḥı eylemedi beni tekebbür eyleyici bezbaḥt. (19/33) Daḥı selāmetlik benüm üzerimedür
 toğduğum gün ⑤ daḥı ölesüm gün daḥı ıoparulasum gün diri. (19/34) Şol ‘İsā oğıdur
 Meryem’ün ḥaḥ sözi ol kim anuñ içinde gümānlanurlar ⑥ olmadı. (19/35) Taḥrı’nuñ kim duta
 hıç oğul kıız arılıkıdur anuñ dükeli ‘ayıbdan kaçan ḥükm eylese bir işe bayık eydür ol işe ol
 pes olur. ⑦ (19/36) Daḥı bayık Taḥrı Çalab’umdur daḥı sizün Çalab’uñuzdur pes tapuñ aña işbu
 yoldur toğru. (19/37) Pes ihtilāf eylediler bölükler ⑧ aralarında veydür anlara kim kāfir oldılar
 ḥāzır gelmeklikden ol gün ulu. (19/38) Ne key işidür bunları daḥı ne key görür bunları bize
 gelesileri ⑨ günü lıkin zālimler bugün azđunluk içindedür bellü. (19/39) Daḥı ıorıut bunları ya
 Muḥammed ḥasret günüyle ol vaḥt kim tamām oldu **177b** ① iş anlar dünyede gāfillik içindedür
 daḥı bunlar imān getürmezler. (19/40) Bayık biz mırās alavuz yiri daḥı ne kim yir üzeredür daḥı
 bizdin yaña ② döndürineler. (19/41) Daḥı anđıl kitāb içinde İbrāhım’i bayık ol oldu key inanıcı
 peygāber. (19/42) Ol vaḥt kim eytdi atasına ③ iy atam neyiçün taparsın aña kim işitmez daḥı
 görmez daḥı aşı degürmez saña nesene. (19/43) İy atam bayık ben geldi baña ④ ‘ilmden ol
 nesne kim gelmedi saña pes uyđıl baña yol gösterdüm saña yol toğru. (19/44) İy atam tapma
 Őeytān’a ⑤ bayık Őeytān oldu Taḥrı’ya yazuḥ eyleyici. (19/45) İy atam bayık ben ıorıarın kim
 ire saña ‘azāb ⑥ Taḥrı’dan pes olasın Őeytān’a iş. (19/46) Eytdi yüz dönderici misin sen
 taḥrırlarumdan benüm iy İbrāhım ⑦ iger yıđlınmazsañ sögem saña señser eyleyem daḥı kesilgil
 benden çok zamān. (19/47) Eytdi İbrāhım selām olsun saña bizden yarlağamaklık dileyem
 senünüçün Çalab’umdan ⑧ bayık ol oldu baña luḥf eyelük eyleyici. (19/48) Daḥı bir yaña ayırlam
 sizden daḥı siz tapduğunuz nesneden Taḥrı’dan ayruḥ daḥı okuyam Çalab’umı ola kim
 olmayam ⑨ ben okımağıla Çalab’umı bezbaḥt. (19/49) Kaçan kim ayrıldı bunlardan daḥı bunlar
 tapduğından Taḥrı’dan ayruḥ bađışladıḥ aña İshāḥ’ı **178a** ① daḥı Ya’kūbı daḥı dükelicügin
 eyledük biz peygāber. (19/50) Daḥı bađışladıḥ bunlara raḥmetümüzden ya’nı māl oğul kıız
 daḥı eyledük anlaruñ için anılmaḥlık ② eyelügile yüksek. (19/51) Anđıl kitāb içinde Mūsā’yı
 bayık ol oldu aru tā’at kılıcı daḥı oldu peygāber peygāber. (19/52) Daḥı ③ kıđırdıḥ aña Tur
 Tağı yañasından sağ yanı daḥı yaḥın eyledük anı rāz issi. (19/53) Daḥı bađışladıḥ aña
 raḥmetümüzden ıarındaşı Hārūn’ı ④ peygāber. (19/54) Daḥı anđıl kitāb içinde İsmā’ıl’i bayık
 ol oldu toğru va’deler daḥı oldu yalavac ⑤ peygāber. (19/55) Daḥı oldu ol buyurur ıavmine
 namāzı daḥı oldu Çalab’ısı ıatında begenilmiş. (19/56) Daḥı anđıl ⑥ kitāb içinde İdrīs’i bayık ol
 oldu key inanıcı peygāber. (19/57) Daḥı yükseltdük bir yirde yüksek. (19/58) Şunlar ⑦ anlaruñdur
 kim ni’met virdi Taḥrı bunlara peygāberlerden aşıından Ādem’ün daḥı andan kim
 bindürdük Nūḥ’ıla daḥı aşıından ⑧ İbrāhım’ün daḥı Ya’kūb aşıından daḥı anlardan kim yol

gösterdik dağı üyürdük kaçan kim oğutdı bunlaruñ üzere kitābları Tañrı'nun yüzün düşerlerdi
 ③ secde kılıcılarıken dağı ağlayıcılarıken. (19/59) Pes ardınca geldi şonđa ol peygāberleruñ
 yavuz bölük yitürdiler namāzı dağı uydılar nefis dileğine tiz **178b** ① ireler Cehennem
 Tamu'sındağı dereye. (19/60) İllā miger ol kim tevbe eyledi dağı imān getürdi dağı işledi eyü iş
 pes şunlar gireler uçmağa dağı ② zulm olunmayalar nesne. (19/61) 'Adn uçmağlarına ol kim
 va'de eyledi Tañrı kullarına kullar görmedin bayık Tañrı oldu va'desi ③ gelinmiş. (19/63)
 İştmeyeler anuñ içinde līkin selām virmek dağı bunlaruñdur ruzīler anuñ içinde irte dağı gice.
 ④ (19/63) Şol uçmağ oldur kim mīrās degürürüz kullarımızdan aña kim oldu şaķınıcı. (19/64) Dağı
 inanmazuz biz illā buyruğıla Çalab'unuñ anuñdur ol kim ileyümüzdedür ya'nī āhīret ⑤ dağı
 ol kim ardumuzdadur dağı ol kim āhīretile dünyā arasındadır dağı olmadı Çalab'uñ unuducı.
 (19/65) Çalab'ıdır gökleriñ dağı yirüñ ⑥ dağı ol kim ikisinüñ arasındadır pes tapğıl aña dağı
 şabr eyle tapmağlığına hīç bilür misin anuñ beñdeşi. (19/66) Dağı eydürler ādemī iy ol vaķt kim
 öldüm ben ⑦ tiz çıkarılası *mıvan diri. (19/67) Ey anmaz mı ya endīşe eylemez mi ādemīler
 bayık yaratduķ anı ilerüden dağı olmamış iken nesene senüñ. (19/68) Çalab'uñ haķķıçün ⑧
 koparavuz kāfirleri dağı Şeytānlarıla andan hāzır eyleyevüz bunları kırañına Cehennem
 Tamusu'nun ya içine dizin çöküplerken. (19/69) Andan çıkaravuz her bir bölükden ⑨ kañķısı
 katırağdur Tañrı'ya haddan geçmeklige. (19/70) Andan biz bilürüregüz anları kim anlar
 lāyıkırağdur oda girmege. (19/71) Dağı yokdur sizden **179a** ① illā girici oda oldu Çalab'uñ üzere
 vācib hükm olunmuş. (19/72) Andan kırtaravuz anları kim şaķındılar dağı koyavuz zālimleri ②
 od içinde dizin çöküpler. (19/73) Dağı kaçan kim oğınsa kāfirler üzere āyetlerimiz rüşen
 eyleyiciler eytdi anlar kim kāfir oldılar anlar kim imān getürdiler kañķısı ③ iki bölüğüñ
 yigrekdür yirdin yaña dağı görklürekdür dirmek yirdin yaña. (19/74) Dağı nice helāk eyledük
 bunlardan ilerü zamān kavminden kim anlar ④ yegrekdür mālıla dağı süret baķımlığa. (19/75)
 Eyt ol kim oldu azmağlık içinde uzadı virür anuñ için Tañrı uzatmağlık ⑤ tā kaçan kim göreler
 anı kim va'de virilmişlerdür ya 'azābı ya kıyāmeti pes tizden bileler anı kim ol yavuzırağdur
 ⑥ yirdin yaña dağı za'ifirekdür südin yaña. (19/76) Dağı artura Tañrı anları kim toğrı yol tutdılar
 toğrı yol dağı girü kalanlar eyü ⑦ 'ameller yigrekdür katında Çalab'unuñ yanuddın yaña dağı
 yigrekdür āhīretin yaña. (19/77) İy gördüñ mi ol kim kāfir oldu āyetlerümüze dağı eytdi ⑧ virile
 baña māl dağı oğul kıız. (19/78) İy bildü m[i] ol gaybı ya tutdı katında Tañrı'nun kavlı u qarār.
 (19/79) Eyle degül tizden yazavuz anı kim eydür dağı arturavuz anuñ için 'azābdan arturmak.
 (19/80) Dağı mīrās alavuz andan²¹ ⑨ anı kim eydür dağı gele ol bize yaluñuz. (19/81) Dağı tutdılar
 ayruķ Tañrı'dan tañrılar anuñüçün kim olalar kāfirler için 'izzet ya'nī şefā'atçı. (19/82) Eyle

²¹ Unutulan ayet sayfa kenarına yazılmış.

degül **179b** ① tiz inkār eylerler tutduğunu bunlar dağı olalar bunlar kâfirler üzere düşmen. (19/83) Görmedüñ mi bayık biz viribidük Şeytânlar ② kâfirler üzere depredür kâfirleri depretmek. (19/84) Pes ivme anlaruñ üzere bayık biz şayaruz anlaruñüçün şaymak. (19/85) Ol gün ço[p]aravuz²² ③ şakımcıları Tañrı'dın yaña binidlülerken. (19/86) Dağı sürevüz yazuqluları Cehennem'e degin şuya geliciler hālında. (19/87) Mālik olmayalar ④ şefā' ata meger ol kim tutdı katında Tañrı'nuñ kavül qarār. (19/88) Dağı eytdiler tutdı Tañrı oğul kız. (19/89) Bayık ⑤ getürdüñüz nesene 'azīm. (19/90) Yağın olur gökler kim yarılalar ol sözden dağı yarıla yir dağı düşe tağlar ⑥ düşmeklik. (19/91) Kim nisbet eyledüklerinden ötürü Tañrı için oğul kız. (19/92) Dağı yaramaz Tañrı'ya kim duta oğul kız. (19/93) Yokdur her kim ya 'nī alçaklık ile horlık ⑦ göklerdedür dağı yirdedür illā kim gelicidür Tañrı'ya kullar hālında. (19/94) Bayık bildi sağışların anlaruñ dağı şaydı bunları şaymak. (19/95) Dağı dükelcügi ⑧ gelecekdür aña kıyāmet gün yaluñuz. (19/96) Bayık anlar kim imān getürdiler dağı işlediler eyü işler tiz eyleye bunlaruñ için Tañrı ⑨ dostluk. (19/97) Pes bayık āsān eyledük anı ya 'nī Qur'ān'ı senüñ dilüñile tā muştılayasın anuñıla şakımcılara dağı korkudasın anuñıla kavmi katı şavaşçılar. (19/98) Dağı niçe helāk eyledük **180a** ① anlardan ilerü bir zamān kavümlerinden hiç bilür misin bunlardan kimseyi ya eşidür misin bunlaruñ ününi.

Süretü Tāhā

② (20/1) İy er. (20/2) İndürmedük senüñ üzere ③ Qur'ān'ı tā sen arasın. (20/3) Līkin ögüt virmekiçün aña kim korqar. (20/4) İndürmek andan kim yaratdı yiri dağı gökleri ④ yüceler. (20/5) Tañrı 'arş üzere müstevlī oldı. (20/6) Anuñdur ne kim göklerdedür dağı anı kim yirdedür dağı ne kim ol ikinüñ arasındadır dağı ne kim ⑤ altındadır yaş topraquñ. (20/7) Dağı iger yüceldürisen anuñ sözile bayık ol bilür gönüller söyledügin dağı gizlülügi. (20/8) Tañrı yokdur Tañrı illā ol anuñdur ⑥ adlar görklü. (20/9) Dağı bayık geldi sözi Mūsā'nuñ. (20/10) Ol vaqt kim gördi odı pes eytdi 'avratına eglenüñ ⑦ bayık ben gördüm od ümizdür kim getüreven size andan bir pāre od ya bulavan od katında toğrı yol. (20/11) Pes ol vaqt kim geldi Mūsā oda ⑧ kığrıldı iy Mūsā. (20/12) Bayık ben benven Çalab'uş pes çıkar bırağ iki na'lınuñ bayık sen deredesin aru olunmuşdur ol yir adı. (20/13) Dağı ben ⑨ üyürdüm seni pes kulağ dut aña kim vahy olunur. (20/14) Bayık ben benven Tañrı yokdur Tañrı illā ben pes tapğil baña dağı turur namāzı **180b** ① beni anmaklık içinde. (20/15) Bayık kıyāmet gelicidür yağın olurun ben kim gizleyem anı tā yanıd virile her nef nitekim işler. (20/16) Pes döndürmesin seni ② andan ol kim inanmaz kıyāmete dağı uydı

²² Eserde "koyaravuz" şeklinde yazılmış.

nefsin dileğine pes helâk olasın. (20/17) Dağı nedür ol kim sağ elündedir iy Mūsā. (20/18) Eytdi ol ③ ‘aşamdur tayanurın anuñ üzere dağı ağaçdan yaprak indürürin anuñıla koyunum üzere dağı benüm anuñ içinde hâcetlerdür ayruğ. (20/19) Eytdi ④ birağ anı iy Mūsā. (20/20) Pes birağdı anı pes ol vaqt ol ilanıdı yügürür. (20/21) Eytdi tutğıl anı dağı kórğma tiz döndürevüz anı ⑤ hālına ilerüki. (20/22) Dağı dirşür elüñi bezeñ altındın yaña çıka elüñ ağ yavuzlıksuz bir nişān ayruğ. ⑥ (20/23) Tā gösterevüz saña nişānlarımızdan ulu nişān. (20/24) Vargıl Fir‘avn’dın yaña bayık ol azdı. (20/25) Eytdi iy Çalab’um açı vir benüm için gögzümü ya’nī gönlümi. ⑦ (20/26) Dağı geñez eyleyi vir baña işümi. (20/27) Dağı şeşi vir bağluluğı dilümden. (20/28) Anlayalar sözümi. (20/29) Dağı eylegil benüm için yarı virici ⑧ benüm kavmümden benüm. (20/30) Hārūn’ı karındaşımı. (20/31) Kavī eyle anuñıla arğamı. (20/32) Dağı ortak eyle anı işüm içinde. (20/33) Tā namāz kılavuz saña çok. ⑨ (20/34) Dağı anavuz seni çok. (20/35) Bayık sen olduñ bizi bilici. (20/36) Eytdi Tağrı bayık virildün dileğünı iy Mūsā. **181a** ⑩ (20/37) Dağı bayık minnet eyledük senün üzere bir kerre. (20/38) Dağı ol vaqt kim gönline birağduğ anañuñ ol kim gönüle birağılır kim. (20/39) Birağ Mūsā’yı tábüt içine ⑪ pes birağdı anı deniz içine pes birağsun anı deniz deniz kırañına tut anı düşmenüm benüm dağı anuñ düşmeni dağı birağdum senün üzere ⑫ sevgülik benden dağı tā bilesin şaklamaklıgum üzere. (20/40) Ol vaqt kim yürürüdi kız kardaşuñ pes eydürdi iy yol gösterdeyin mi size ol kimse üzere kim ala kendözine Mūsā’yı ⑬ pes dönderdük anaña degin tā yahtulu ola gözi anuñ dağı kayğurmaya dağı depeledün sen bir kişiyi pes kırtarduk biz seni kayğudan ⑭ dağı miñnet içine birağduğ seni biribiri ardınca miñnet içine birağmaıklık pes dölendün sen yıllar Medyen kavmi içinde ya’nī Şu‘ayb katında andan geldün sen tağdīrlenmiş vaqtin iy Mūsā. (20/41) Dağı üyürdüm seni ⑮ kendözüm için. (20/42) Var sen dağı karındaşuñ ya’nī Hārūn benüm nişānlarımızla tokuzdur dağı süstlük eylemeñ beni anmak içinde. (20/43) Varuñ ikinüz Fir‘avn’a degin bayık ol ⑯ haddan geçdi. (20/44) Eydün aña bir söz yumuşak ola kim ol aña öğüt duta ya kórka. (20/45) Eytdiler iy Çalab’umuz bayık biz kórkaruz kim ive ⑰ bizüm üzerümüze ya kim haddan geçüre yavuzluğı. (20/46) Eytdi Tağrı kórğmañ siz ikinüz bayık ben sizünleven eşidürin dağı görerin. (20/47) Pes gelün aña eydün ya’nī Fir‘avn’a bayık biz ⑱ iki peygāberivüz Çalab’unuñ pes viribigil bizümile Benī İsrā’īl’i ya’nī Şām’a dağı ‘azāb eyleme bunlara bayık geldük saña nişānıla ya’nī hüccetile Çalab’uñdan **181b** ① dağı selāmatlık anuñ üzere kim uydı toğrı yola. (20/48) Bayık biz vaħy olundu bizdin yaña kim ‘azāb anuñ üzeredür kim yalan dutdı dağı yüz dönderdi. ② (20/49) Eytdi Fir‘avn pes kindür Çalab’uñuz iy Mūsā. (20/50) Eytdi Mūsā Çalab’umuz oldur kim virdi her nesneye yaratdı şüretin anuñ andan yol gösterdi her nesneye. ③ (20/51) Eytdi Fir‘avn pes nedür zamān kavmi hālı kim ilkidi. (20/52) Eytdi Mūsā bilmekligi anuñ Çalab’um katındadır levhe’l-māhfūz içinde azmaz Çalab’um dağı ④ unutmaz. (20/53) Ol kim eyledi sizünüçün yiri döşek dağı givürdi sizünüçün

anuç içinde yollar dağı indürdi gökden ⑤ şuyı pes çıkarduk anuñıla dürlüler otan peräkendeler. (20/54) Yeñ dağı oturuñ yılkılarınuzı bayık anuç içinde ⑥ nişānlardur ‘aķıllar işlerini. (20/55) Andan yaratduk sizi dağı anuç içinde girü döndürürüz sizi ya‘nī toprakdan dağı andan çıkaravuz sizi bir kez ⑦ dağı. (20/56) Dağı bayık gösterduk Fir‘avn nişānlarumuzu dükelicügin pes yalan dutdı dağı kaçdı(20/57) Eytdi Fir‘avn geldüñ mi sen bize tā çıkarasın bizi ⑧ yirimüzden ya‘nī Mıdır‘dan cāzūlıgıla iy Mūsā. (20/58) Pes bayık gelevüz saña cāzūlıgıla anuç gibi pes kıl aramızda dağı senüñ arañda va‘de yiri ⑨ hılāf eylemeyevüz biz ne dağı sen bir yir berāber. (20/59) Eytdi Mūsā va‘deñüz bayram güdür dağı kim dirile **182a** ① ādemiler kuşluğuş. (20/60) Pes yüz dönderdi Fir‘avn hağdan dirdi mekrin andan geldi. (20/61) Eytdi cāzūlara Mūsā Tañrı ‘azābı lāzım eylesün size ② yalan bağlamañ Tañrı üzere yalan pes yok eyleye sizi ‘azābıla dağı bayık ümīzsüz oldu ol kim yalan bağladı. ③ (20/62) Pes nizā‘ eyleşdiler işlerini aralarında dağı gizlediler gizlü sözlerini. (20/63) Eytdiler bayık işbu iki iki cāzūdur dilerler ④ kim çıkaralar sizi yiriñüzden cāzūlıklarıyla dağı iledele yollarıñuzdan kim yegreklerdür. (20/64) Pes kaşd eyleñ ⑤ mekrüñüzi andan gelüñ saf olup dağı bayık kurtuldı bugün ol kim gālib oldu. (20/65) Eytdiler iy Mūsā ya senüñ ⑥ birağmağuş olsun ya olmağumuz ilkinke kimse kim birağdı. (20/66) Eytdi Mūsā belki birağuş siz pes ol vağt ipleri birağduklarından dağı ‘aşaları ⑦ hayāl olunurdı Mūsā‘ya cāzūlıklarından bayık anlar yügürürler. (20/67) Pes buldı nefsi içinde kórku Mūsā‘ya. (20/68) Eytdük ⑧ kórma bayık sen sensin yüce. (20/69) Dağı birağ ol kim sağ elüñdedür yuda anı kim eylediler bayık eyledükleri ⑨ mekridür cāzūlıkuñ dağı kurtulmaya cāzū kanda kim geldi. (20/70) Pes düşdi cāzūlar secde eyleyicilerken eytdiler inanduk **182b** ① Çalab‘ısına Hārūn‘uñ dağı Mūsā‘nuñ. (20/71) Eytdi Fir‘avn iy ĩmān getürdüñüz mi aña andan ilerü kim destür virem size bayık ol uluñuzdur sizüñ ol kim ② [ö]gretti size cāzūlıgı pes keseven ellerüñüzi dağı ayaklarıñuzı hılāfından dağı aşavan sizi ③ özdekiñe hürmā ağacınuş dağı bilesiz kankumuz katarak ‘azābludur dağı şoñ kalıcı. (20/72) Eytdiler cāzūlar hergiz üyirmeyevüz seni anuç üzere kim geldi bize ④ hücetlerden dağı anuç hağkı için kim yaratdı bizi pes eylesen anı kim sen eyleyicisin bayık hükme eylesin sen illā işbu dirlikde kim yağındur. (20/73) Bayık biz ⑤ ĩmān getürduk Çalab‘umuz tā yarlağaya bizüm için yazuklarımızı dağı anı kim gücile tutduñ bizi anuç üzere cāzūlığdan dağı Tañrı yegrekdür dağı bāķī kalıcıdur. ⑥ (20/74) Bayık her kim geldise Çalab‘ısına yazuklu bayık anuçdur Tamu ölmeye anuç içinde dağı dirilmeye. (20/75) Dağı her kim gele Çalab‘ısına ⑦ ĩmānlu bayık işlemiş ola farīzaları pes şunlar anlarıñdur dereceler yüksekler. (20/76) Uçmağları kim ‘Adn‘uñ ⑧ ağar altlarından ırmağlar ebed kalıcılarken anuç içinde dağı şoldur cezāsı anuç kim arındı yazukdan. (20/77) Dağı bayık vahy ⑨ eyledük Mūsā‘ya kim gitgil gice kullarum ile pes ur anlarıñüçün yol deñiz içinde kuru kórkmayasın **183a** ①

irmeklikden dağı k rkmayasın ġarđdan. (20/78) İrdi anlaruğ ardınca Fir‘avn  erisiyile pes  rtđi anları denizden ol kim  rtđi anları.   (20/79) Dağı azdurdı Fir‘avn kavmini dağı toğru yol göstermedi. (20/80) İy Ben  İsr ‘ l bayık kırtarduk sizi *d şmen n zden* dağı va‘de eyledük size   sağ yanından yağa T r Tağı‘nuğ dağı indürdük üzerünüze tereng b n dağı bildircin. (20/81) Yeğ hel llardan   anı kim r z  virdük size dağı haddan ġi međ anuğ içinde pes ine üzerünüze kağımağum dağı her kim ine üzerine kağımağum   bayık d şđi oda. (20/82) Bayık ben yarlağayıcıvan anı kim tevbe eyledi dağı  m n getürdi dağı işledi ey  işler andan toğru yol dutdı. (20/83) Ne nesene ivd rdi seni   kav m nden iy M s . (20/84) Eytdi M s  anlar ardumcadur izi dağı ivd m ben sağa iy Çalab‘um t  hoşn d olasın. (20/85) Eytdi Tağrı   bayık biz fitneye birağduk kavm n i senden Şoğra dağı azdurdı anları S mir . (20/86) Pes d ndi M s  kavmindin yağa   kağımış kağıgulu eytdi iy kavmüm ey va‘de eylemedüm mi size  alab‘uğuz va‘de ey  uzandı mı    zer n ze zam n ya diledünüz kim ine  zer n ze kağımağlık  alab‘uğuzdan pes hil f eyledünüz **183b**   va‘de mi. (20/87) Eytdiler hil f eylemedük va‘deği kudret m z ile velikin biz g t rd k y kler bezeginden   Fir‘avn kavmin ğ pes birağduk anı pes ancılayın birağdı S mir . (20/88) Pes  ıkardı anlaruğ c n bızağu tenl  anuğ   m lemegi var pes eytdiler uşbudur Tağrı‘đuz dağı Tağrı‘sı M s ‘nuğ pes unutdı M s . (20/89) G rmez mi anlar kim d nd rmez bızağu anlardın yağa   bir s z dağı m lik olmaz anlaruğ c n ziy n degürmege dağı aşsı degürmege. (20/90) Dağı bayık eytdi anlara H r n‘a ilerüden iy kavmüm   bayık fitne olunduğuz buzağuyıla dağı bayık Çalab‘uğuz rağm n‘dur pes uyud bağa dağı muği‘ olud buyruğuma. (20/91) Eytdiler hemişe   olavuz anuğ üzere muğim olucılar t  d ne bizdin yağa M s . (20/92) Eytdi M s  iy H r n ne nesne yığdı   kağan kim g rd ğ anları azdılar kim. (20/93) Geley d ğ ardumca ey ‘ ş  mi olduğ sen buyruğumuza. (20/94) Eytdi H r n iy anam oğlı dutma şağalumu   dağı başumu bayık ben k rkdum kim eydesin per kende eyled ğ Ben  İsr ‘ l‘i dağı şağlamaduk sözümi.   (20/95) Eytdi M s  ne nesnedür sen ğ iş ğ iy S mir . (20/96) Eytdi S mir  bildüm ol nese kim bilmed n z anı pes aldum bir avuç **184a**   izinden peyg mber ğ pes birağdum anı dağı ancılayın kim bezedi bağa nefsum. (20/97) Eytdi M s  pes gitgil bayık sen nd r   dirlik içinde kim eydesin yokdur yokanmağlık dağı bayık sen nd r bir va‘de kim hil f eylemeyesin anı dağı bağ Tağrı‘đ    ol kim olduğı anuğ üzere muğim hereyne göyündürevüz andan şavuravuz anı deniz içinde şavurmağlık. (20/98) Bayık Tağrı‘đuz   Tağrı‘dur kim yokdur Tağrı ill  ol kağladı dükeli nesneyi bilmekdin yağa. (20/99) Ancılayın hik yet eylerüz sağa   haberlerinden ol nesen ğ kim bayık geğdi dağı bayık virdük sağa bizüm katumuzdan Kur‘ n‘ı. (20/100) Her kim yüz d nd rd se andan bayık ol   götüre kıy met güni ağır yüki. (20/101) Ebed kağılcılar ol yazuk içinde dağı yavuzdur anlaruğ kıy met güninde yüki. (20/102) Ol gün kim    rile ş r dağı k paravuz yazukluları ol gün çukur gözlüler.

(20/103) Uğurlayın söyleşeler aralarında dölenmedünüz ⑧ illā on gice. (20/104) Biz bilürüregüz anı kim eydürler ol vaqt kim eyde yigrek 'ağıldan rāydın yaña dölenmedünüz illā bir gün ⑨. (20/105) Dağı şorarlara saña tağlardan pes eyt kopara anları Çalab'um koparmaklıq. (20/106) Pes koyanları düz yir otsuz düz yir. **184b** ① (20/107) Görmeyesin anuñ içinde alçaq yir ne dağı yüce yir. (20/108) Ol gün uyalar okuyucıya ya'nī İsrāfil egilmek yoqdur anuñ içinde ħor oldı ② ünler ya'nī ün isleri Tañrı için pes işitmeyesin illā gizlü ün. (20/109) Ol gün aşşı eylemeye şefā'at illā anuñ şefā'atı kim destür virdi ③ aña Tañrı dağı ħoşnūd oldı aña sözdin yaña. (20/110) Bilür anı kim ileylerindedür dağı anı kim ardlarındadır qaplayumayalar ④ anı bilmekdin yaña. (20/111) Dağı ħor oldı yüzler hemīşe diriçün hemīşe durıcıçün dağı bayıq nevmīz oldı ol kim götürdi zülmi. (20/112) Dağı her kim işleye ⑤ eyü işlerden ol ħālda kim ol mü'mindür qorqmaya zülümden dağı eksmekden. (20/113) Dağı ancılayın indürdük anı ⑥ Qur'an iken 'arabça dağı döndürdük anuñ içinde qorqutmaqdan ola kim anlar qorqalar ya yenileye anlaruñüçün aqmaqlıq ⑦ (20/114) Pes yüce oldı Tañrı pādīşāh tañrılığa lāyıq dağı ivme Qur'an okumağa andan ilerü kim tamām oluna sendin yaña okumaklıq ⑧ dağı eyt iy Çalab'um arturı vir baña bilmek. (20/115) Dağı bayıq ışmarladuq Ādem'e ilerüden pes unutdı dağı bulmaduq anuñ qaşdın. ⑨ (20/116) Dağı ol vaqt kim eytdük ferīştelere secde kıluñ Ādem'e secde eylediler illā İblīs onamadı. (20/117) Pes eytdük iy Ādem bayıq **185a** ① bu düşmendür saña dağı 'avratuña pes çıkarmasuñ siz ikiyi uçmaqdan pes emeklenesin. (20/118) Bayıq senüñdür kim ② acıqmayasın anuñ içinde dağı yalıñ olmayasın. (20/119) Dağı bayıq sen şuşamayasın anuñ içinde dağı Güneş degmeye saña. (20/120) Pes vesvese eyledi aña Şeytān ③ eytdi iy Ādem qulağuzlayayın seni ağacına ebedligün dağı pādīşāhlığa eskimez. (20/121) Pes yidiler ol iki ol ağaçdan pes görüñdi ④ ol ikiye sitirleri dağı durdılar irişdürürlerdi yapraqları birbirin anlaruñ üzere uçmaq yapraqından dağı ma'siyet eyledi Ādem Çalab'ısına azdı dileğinden ⑤. (20/122) Andan üyürdi anı Çalab'ısı pes tevbe virdi anuñ üzere dağı toğrı yol gösterdi. (20/123) Eytdi Tañrı aş[a]ğa inün andan ya'nī uçmaqdan dükelünüz birinceñüz birinceñüze ⑥ düşmendür iger gelürse size benden toğrı yol pes her kim uyarısa toğrı yoluma azmaya dağı bezbaht olmaya. (20/124) Dağı her kim ⑦ yüz döndürürse Qur'an'dan bayıq anuñdur dirlik tar ya'nī sin 'azābı dağı koparavuz anı sinden kıyāmet günü gözsüz. (20/125) Eytdi ⑧ iy Çalab'um neyiçün koparduñ beni gözsüz bayıq oldumıdı görür. (20/126) Eytdi Tañrı ancılayın geldi saña āyetlerümüz pes terk eyledün anları ⑨ dağı ancılayın bugün terk olunasın. (20/127) Ancılayın cezā virürüz aña kim şirk eyledi dağı imān getürmedi āyetlerine Çalab'ısının **185b** ① dağı 'azābı āñiretün qatıraqdur bākī kalıcıdur. (20/128) İy toğrı yol göstermedi mi Tañrı peygamberi anlara niçe helāk eyledük anlardan ilerü bir zamān qavümleri ② yürirlerken turaqlarında bayıq şunuñ içindedür nişānlar islerine 'ağıllaruñ. (20/129) Dağı iger degül misse söz kim ilerü oldı ③ Çalab'undan oldıydı 'azāb lāzım dağı müddet ad virilmiş. (20/130) Pes şabr

eyle anuñ üzere eydürürler daħı namāz kıl ögeriken ④ Çalab'unuñ toğduğından Güneş'ün ilerü batduğından daħı sâ'atlarından gicenün pes namāz kıl daķı kırañlarında gündüzün ⑤ ola kim sen hoşnüd olasın. (20/131) Daħı baķdurma iki gözünj andın yaña kim gönendürdük anuñıla dürlüler anlardan bezegin yaķın ⑥ dirligün tā fitne eyleyevüz anlara anuñ içinde rızık Çalab'unuñ yigrekdür daħı bāķī ƣalıcıdur. (20/132) Daħı buyur ƣavmüne namāzı daħı ŗabr eyle ⑦ anuñ üzere dilemezüz saña rüzī biz rüzī virürüz saña daħı 'āķibet ya'nī uçmaķ taķvā issinüñdür. (20/133) Daħı eytdiler kāfirler neyiçün getürmez Muħammed bize ⑧ bir niŗān Çalab'ısından iy gelmedi mi anlara ģüccet ol kim kitāblardadır ilkinki. (20/134) Daħı iger bayık biz helāk eylesedük anları ⑨ 'azābıla ilerü peygāberden eydelerdi ƣıyāmetde iy Çalab'umuz neyiçün viribimedün bizdin yaña peygāber pes uyayuduk āyetlerüne andan **186a** ① ilerü kim ģor olavuz daķı rüsvāy olavuz. (20/135) Eyt dükeli göz dutucıdur pes göz dutuñ pes tiz bilesiz kimdür isleri ② yoluñ toğru daħı kim toğrı yol tutdı.

③ Süretü'l-Enbiyā

④ (21/1) Yaķın oldu ādemilerün ģisābları daħı anlar ģāfillik içindedür yüz döndericilerdür. (21/2) Gelmez anlara bir ögüt ⑤ Çalab'larından yeñi olmuŗ illā iŗidürler anı daħı anlar oynarlar. (21/3) Ąāfil iken göñülleri daħı gizlerler ⑥ rāzıla söyleŗmegi anlar kim ŗirk eylediler iy iŗbu var mı illā bir ādemī sizcileyin iy gelür misiz cāzūlġa sizler ⑦ bilürüken. (21/4) Eytdi Çalab'um bilür sözi gökde daħı yirde daħı ol iŗidicidür ⑧ bilicidür. (21/5) Belki eytdiler ƣarıŗuķ düŗlerdür belki kendüden bağladı anı belki ol ŗi'r eydicidür pes getürsün bize Muħammed bir niŗān nitekim ⑨ viribinildi ilerükiler. (21/6) ġmān getürmedi anlardan ilerü hīç köy kim helāk eyledük anı iy anlar ġmān getüreler mi. **186b** ① (21/7) Daħı viribimedük senden ilerü illā erenler vaħy olunurdı anlara pes ŗoruñ kitāb ehline olduñuz ② bilmezseñüz. (21/8) Daħı ƣılmaduk peygāberleri tenler kim yimeyeler ta'āmı daħı olmadılar ebed ƣalıcılar. ③ (21/9) Andan toğru eyledük anlara va'deyi pes ƣurtarduk anları daħı her kimi kim dilerüz daħı helāk eyledük müŗrikleri. (21/10) Bayık ④ indürdük sizdin yaña bir kitāb anuñ içinde sizün añmaķlıđıñuzdur iy añlamaz mısız. (21/11) Daħı niçe ya'nī helāk eyledük ⑤ köy kim oldıydı zulum eyleyici daħı yaratduk ardınca anuñ bir ƣavm ayruķ. (21/12) Pes ol vaķt kim gördiler ⑥ 'azābumuzı anlar ƣaçan anlar ol köyden yüğrüşürler. (21/13) Eydildi yüğrüşmeñ daħı dönün andın yaña kim gönendünüz anuñ içinde ⑦ daħı turaķlaruñuzdın yaña ola kim siz dilenilesiz. (21/14) Eytdiler iy 'azābumuz bayık olduķ biz zulum eyleyiciler. (21/15) Pes ırılmadı ⑧ ŗol oķudukları tā eyledük anları biçilmiŗ söyünmiŗler. (21/16) Daħı yaratmaduk gökleri ⑨ daħı yiri daħı ol ikisinün arasındadır oyun eyleyü ya'nī fāyidesüz(21/17) İger dilesedük kim dutavuz 'avrat ođul ya ƣız dutayıduk anı ƣatumuzdan **187a**

① iger olsavuz eyleyiciler. (21/18) Belki bırağuvuz haqqı bātıl üzere pes sır anuñ başını pes ol bātıl helāk olucıdur dağı sizüñdür ② ‘azāb andan ötürü kim şıfat eyledüñüz. (21/19) Dağı anuñdur ol kim gökdedür dağı yirdedür dağı ol kim anuñ katındadır ‘arlanmazlar ③ tapmağından dağı armazlar. (21/20) Tesbīh eylerler gice dağı gündüz sākin olmazlar. (21/21) İy dutdılar mı ④ tañrılar yir cinsinden kim anlar dirildürler. (21/22) İger var imisse yir ile gök içinde tañrılar Tañrı’dan ayruķ helāk olalardı ⑤ aru olmağı Tañrı’nun ‘arş issi andan kim şıfat eylerler. (21/23) Sorulmaz andan kim işler anlar şorılurlar. ⑥ (21/24) İy dutdılar mı Tañrı’dan ayruķ tañrılar eyt getürün ħüccetünüzü işbu ya’nī Qur‘ān ħaberidür anuñ kim benümiledür dağı ħaberidür ⑦ anuñ kim ileyümdedür belki eyregi anlaruñ bilmezler haqqı pes anlar yüz döndüricilerdür. (21/25) Dağı viribimedük ⑧ senden ilerüden peygāMBER illā vaħy olunurdu aña kim bayıķ yokdur Tañrı illā ben pes tapuñ baña. (21/26) Dağı eytdiler ⑨ tutdı Tañrı oğul kız arulığı anuñ dükeli ‘ayıbdan belki ħullardur ağırlanmışlar. (21/27) Öñürtmezler aña sözile dağı anlar **187b** ① buyruğıyla işlerler. (21/28) Bilür anı kim ileylerindedür dağı anı kim ardlarındadır dağı şefā‘at eylemeyeler illā anuñüçün kim ② ħoşnūd oldı Tañrı dağı anlar ħorķusundan anuñ ħorķucılardur. (21/29) Dağı her kim eydürse anlardan bayıķ ben Tañrı’van andan ayruķ pes ol ③ cezā virirüz aña Tamu’yı ancılayın cezā virirüz zālİmlere. (21/30) İy bilmedi mi anlar kim kāfir oldılar bayıķ gökler ④ dağı yir oldıardı bağılu pes açduķ biz ol iki dağı eyledük şudan her nesneyi diridür iy ⑤ İmān getürmez mi. (21/31) Dağı eyledük yirde tağlar kim depretmeye anları dağı eyledük ol tağlardın yaña yirde iki tağ arasında ⑥ yollar ol kim anlar toğrı yol tutalar. (21/32) Dağı eyledük gögi örtü şaķlanmış dağı anlar nişānlarından anuñ ⑦ yüz döndericilerdür. (21/33) Dağı ol oldur kim yaratdı giceyi dağı gündüzi dağı Güneş’i dağı Ay’ı dükeli gökde yürürler ⑧ tİzligile. (21/34) Dağı eylemedük ħİç ādemī senden ilerü ebed olmaķ iy iger ölürüsen sen anlar ebed ħalıcılar mıdır. ⑨ (21/35) Her nefis tadıcıdır ölümü dağı şınayavuz sizi şerrile dağı ħayrıla dağı *fitneyiçün* dağı bizdin yaña dönülesiz. (21/36) Dağı ol vaķt kim gördi seni **188a** ① anlar kim kāfir oldılar tutmazlar seni illā yañşuya iy işbu oldur kim ‘ayıblar tañrılarınıuzı dağı anlar ② aņmaķlıķda Tañrı’yı anlardur kāfirler. (21/37) Yaradıldı ādemī ivmekden tİz gösterem size nişānlarımı ③ pes ivmeņ siz. (21/38) Dağı eydürler ħaçandur uşbu va‘de iger olduñuz ise girçekler. (21/39) İger bilsedi anlar kim ④ kāfir oldılar ol vaķt kim yıgamayalar yüzlerinden odi ne dağı arķalarından ne dağı ⑤ arķa virileler. (21/40) Belki gele anlara aņsuzda pes ħayrān eyleye anları pes güçleri yitmeye girü döndürmegine dağı anlar mühlet virilmeyeler. ⑥ (21/41) Dağı bayıķ yañşulandılar peygāMBERİ senden ilerü pes indi anlara kim yañşuya tutdılar anları ol nese kim oldılar anı yañşularlar. ⑦ (21/42) Eyt kim şaķlar sizi gice dağı gündüz Tañrı’dan belki anlar zİkrİnden Çalab’larınuñ yüz döndüricilerdür. ⑧ (21/43) İy var mı anlaruñ tañrıları kim yığa anları bizden ayruķ güçleri yitmez yarı virmeklige kendözlerine

ne dağı anlar bizden ⑨ amān virilürler. (21/44) Belki gönendürdük anları dağı atalarını tā uzandı anlarıñ üzere ‘ömür iy görmezler mi bayık biz **188b** ① kaşd eylerüz yire ikserüz anı kırañlarından iy bunlar mıdur yiñiciler. (21/45) Eyt bayık kórqudurun sizi Qur‘ān’ıla dağı ② işitmez şıgırlar kığırmağı ol vaqt kim kórqudulsalar. (21/46) Dağı iger yoğansa anlara bir pāre ‘azābından Çalab’unuñ ③ bayık eydeler iy bizüm ‘azābumuz bayık biz olduğ zālimler. (21/47) Dağı koyavuz terāzuları toğru günü için kıyāmetün pes zulm olunmaya ④ bir nefse nesne dağı iger olursa ağırınca dānenün isbetenden getürevüz anı dağı tap olduğ biz hisāb eyleyiciler. ⑤ (21/48) Dağı bayık virdük Mūsā’ya dağı Hārūn’a Tevrīt’i dağı aydıñlık dağı öğüdi şaķınımcılara. (21/49) Anlar kim kórkarlar ⑥ Çalab’ılarından gāyib iken dağı anlar kıyāmetden kórqucılardur. (21/50) Dağı bu Qur‘ān añağdur kıutlu görklü indürdük anı iy ⑦ siz misiz aña inanmayıcılar. (21/51) Dağı bayık virdük İbrāhīm’e toğrı yolın ilerüden dağı olduğ aña biliciler. ⑧ (21/52) Ol vaqt kim eytdi atasına dağı kavmine nedür işbu putlar kim siz aña muķīm olucısız ya‘nī tapmağına. (21/53) Eytdiler bulduğ ⑨ atalarımızı aña tapıcılar. (21/54) Eytdi İbrāhīm bayık olduñuz siz dağı atalaruñuz azğunlık içinde bellü. (21/54) Eytdiler **189a** ① iy geldün mi bize haķķıla ya sen oyun idenlerden misin. (21/56) Eytdi belki Çalab’uñuz Çalab’ısıdur gökleriñ dağı yirün ② ol kim yaratdı putları dağı ben anuñ üzere tanuqlardanvan. (21/57) Dağı Tañrı haķķı için yavuzluk eyleyem putlaruñuz ③ andan sonra kim dönesiz yüz döndürücilerken. (21/58) Pes eyledi anları İbrāhīm pāre pāre illā pārelamedi ulusun anlarıñ ola kim ol kavm ol putdın yaña ④ döneler. (21/59) Eytdiler kim eyledi bunı tañrılarımıza bayık ol zālimlerdendür. (21/60) Eytdiler işitdük bir yigit kim ⑤ añağdı anları eydilür aña İbrāhīm. (21/61) Eytdiler pes getürün anı ādemiler gözleri katında ola kim tanuqluğ vireler. ⑥ (21/62) Eytdiler sen mi eyledün bunı tañrılarımıza iy İbrāhīm. (21/63) Eytdi belki eyledi anı uluları işbu pes şoruñ anlara ⑦ iger oldıarsa söylerler. (21/64) Pes döndiler kendözlerindin yaña pes eytdiler bayık sizler siz zālimler. ⑧ (21/65) Andan başları aşığa döndiler eytdiler bayık bildün degül putlar kim söylerler. (21/66) Eytdi İbrāhīm iy tapar mısız ⑨ ayruķa Tañrı’dan ol kim aşşı degürmez size nesene dağı ziyān degürmez size. (21/67) Uf size dağı aña kim taparsız **189b** ① ayruķa Tañrı’dan iy anlamaz mısız. (21/68) Eytdiler göyündürün İbrāhīm’i dağı arķa virün tañrılarınıza iger olduñuz ise ② eyleyiciler. (21/69) Eytdük iy od olgıl şovuk dağı selāmatlık İbrāhīm üzere. (21/70) Dağı dilerler aña yavuzluk eylemek ③ pes eyledük anları ziyānlular. (21/71) Dağı kırtarduk anı dağı Lūt peygāmbere yirdin yaña ya‘nī Şām ili ol kim bereketlü eyledük anuñ içinde ‘ālemlere. ④ (21/72) Dağı bağışladuk aña ya‘nī İbrāhīm’e İshāk’ı dağı Ya‘ķub’ı artuğ ya‘nī oğul oğlı dağı dükelin eyledük tā‘at kılıcılar. (21/73) Dağı eyledük anları ⑤ imāmlar toğrı yol gösterürler bizüm buyruğumuz ile dağı vahy eyledük anlardın yaña eyü işler işlemek dağı tırurmaklığı namāzı dağı virmekligi ⑥ zekātı dağı oldılar bize tapıcılar. (21/74) Dağı Lūt’a virdük aña peygāmberlik dağı ‘ilim dağı

kırtarduk anı ol köyden ⑦ kim oldıydı işler arusuz bayık anlar oldılar kavim yavuz fāsıklar. (21/75) Daḥı givirdük anı ⑧ rahmetümüz içine bayık ol şālihlerdendür. (21/76) Daḥı Nūḥ'a ol vaqt kim kığırdı ilerüden pes icābet itdük anı pes kırtarduk anı ⑨ daḥı kavmini kayğudan ulu. (21/77) Daḥı öyke alıcı eyledük anı kavminden kim anlar yalan tutdılar āyetlerümüzi bayık anlar **190a** ① oldılar kavmiñe yavuz pes ğarḳ eyledük anları dükelin. (21/78) Daḥı Dāvūd'ı ya 'nī aḡıl daḳı Süleymān ol vaqt kim hüküm eylerken ② ekinde ol vaqt kim otladı gice ol gün içinde koyunu bir kavmün daḥı olduk biz hükmine anlarıñ hāzırlar. (21/79) Pes aḡlatduk ol kaẓıyyeyi ③ Süleymān'a daḥı dükeline virdük peygāمبرlık daḥı 'ilim daḥı fermān eyledük Dāvūd ile taḡları tesbīḥ eylerlerken ④ daḥı kuşu daḥı olduk biz eyleyiciler. (21/80) Daḥı öğretdük aḡa pīşesin yaraḳ sizünçün tā şaklaya sizi ⑤ çalıñuzdan iy siz şükür eyleyicilersiz. (21/81) Daḥı Süleymān yili katı yil iken yürür buyruğıyla anuñ ⑥ ol yire kim bereket eyledük anuñ içinde daḥı olduk biz her nesneyi biliciler. (21/82) Daḥı Şeytānlardan ⑦ anlar kim talarlardı denize anuñ için daḥı işlerlerdi iş ayruk şundan daḥı olduk anlarıñ şaklayıcıları. (21/83) Daḥı Eyyüb ol vaqt kim kığırdı ⑧ Çalab'ısına bayık ben yokandı baḡa ziyān daḥı sen esirgeyiciregisin esirgeyicilerün. (21/84) Pes beyerledük anı pes giderdük anı kim varıdı anda ziyāndan ⑨ daḥı virdük aḡa kavmini daḥı beñzerini kavminün anlarıñla rahmet için bizüm katumuzdan daḥı öğüt için tapıcılara. (21/85) Daḥı İsmā'īl'e **190b** ① daḥı İdrīs'e daḥı Zü'l-kifl'e dükeli şabır eyleyicilerdendür. (21/86) Daḥı givirdük anları rahmetümüz içine bayık anlar ② şālihlerdendür. (21/87) Daḥı balık issi ya 'nī Yūnus ol vaqt kim gitdi kaḳıyban pes gümān ilti kim hergiz tar eylemeyevüz işin anuñ üzere pes kığırdı ③ karanlıklar içinde kim yokdur Tanrı illā sen dükeli 'ayıbdan arılıḡuñ senün bayık ben oldum zālimlerden. (21/88) Pes beyerledük anı ④ daḥı kırtarduk anı kayğudan daḳı ancılayın kırtarduk mü'minleri. (21/89) Daḥı Zekerıyyā'yı ol vaqt kim kığırdı Çalab'ısına iy Çalab'um ⑤ koma beni yaluñuz daḥı sen yigregisin mīrās alıcılarıñ. (21/90) Pes icābet itdük anı daḥı bağışladuk aḡa Yaḡyā'yı daḥı yarar eyledük ⑥ anuñ için 'avratını bayık anlar oldılar iverlerdi ḡayırlarda daḥı oḳurlardı bizi raḡbet eyleyü uçmaḳı daḥı korḳa Tamu'dan daḥı oldılar ⑦ bize alçaḳlık eyleyiciler. (21/91) Daḥı ol kim şakladı fercini pes ürdük anuñ içine cānumuzdan daḥı eyledük Meryem'i ⑧ daḥı oḡlın nişān 'ālemlere. (21/92) Bayık işbu dīnünüzdür dīniken bir daḥı ben Çalab'uñuzvan pes tapuñ baḡa. ⑨ (21/93) Daḥı bölük bölük oldılar dīnleri içinde aralarında dükeli bizdin yaḡa dönücilerdür. (21/94) Pes her kim işlerse eyü işlerden daḥı ol ḡālda kim ol **191a** ① mü'mindür pes yokdur inkār eylemek işine anuñ daḥı bayık biz anı yazıcılarıuz. (21/95) Daḥı vācibdür ol köy üzere kim helāk eyledük anı ② bayık anlar dönmeyeler. (21/96) Tā ol vaqt kim açıla Ye'cūc daḥı Me'cūc ol ḡālda kim anlar her yüce yirden ③ yilişürler. (21/97) Daḥı yaḳın oldı va'desi ḡaḳkuñ pes anda açılıp ḳalıcıdur gözleri anlarıñ kim kāfir oldılar ④ iy 'azābumuz bayık olduḡıdı ḡāfillik içinde bundan belki

olduğudı zālimler. (21/98) Bayık siz daħı ol kim taparsız ⑤ Taħrı'dan ayruķ yanduracaķdur Taħu odın siz aħa giricilersiz. (21/99) İger olsadı anlar taħrılar ⑥ girmeyelerdi Taħu'ya daħı dükeli anuħ içinde ebed ķalıcılardur. (21/100) Anlaruħdur anuħ içinde inilemek var daħı anlar anuħ içinde ⑦ işitmezler. (21/101) Bayık anlar kim ilerü geçdi anlaruħ için bizden uçmaķ eyü baħt şunlar andan ırak olunmuşlardur. ⑧ (21/102) İşitmezler gizlü ünün Taħu'nuħ daħı anlar ol nese içinde kim arzular göñüllerini ebed ķalıcılardur. (21/103) Ķaygulu eylemeye anları ⑨ korķu ulu daħı ilerü geleler ferişteley eydeler uşbu gününüzdür ol kim olduħuz idi va' de virilür. **191b** ① (21/104) Ol gün kim dürevüz gögi ferişte dürdüğü gibi nāmeyi nitekim başladuķ ilk yaratmağa döndürevüz anı va' de eylemekdür üzerümüze ② bayık biz olduķ eyleyiciler. (21/105) Daħı bayık yazduķ gökden inen kitāblar içinde şonra levħe'l-maħfūzdan bayık yiri mīrās ala anı ③ ķullarum şālīħlerdür. (21/106) Bayık şunuħ içinde ya'nī Ķur'an yititlikdür ķavme kim tapıcılardur. (21/107) Daħı viribimedük seni ④ illā raħmet 'ālemlere. (21/108) Eyt bayık vaħy olundu baħa bayık Taħrı'ħuz Taħrı'dur bir iy siz ⑤ müsülmānlar mısız. (21/109) Pes iger yüz döndüresiz pes eyt bildürdüm size berāberlik üzere daħı bilmezın ben yaķın mıdur ya ırak mıdur ⑥ ol nesne kim va' de virildüğüñüz. (21/110) Bayık ol bilür āşikāreyi sözden daħı bilür anı kim gizlersiz. (21/111) Daķı bilmezın ⑦ ola kim ol fitnedür size daħı gönenmekdür bir zamāna degin. (21/112) Eytdi iy Ķalab'um ħükm eyle ħaķķıla ya'nī kāfirlerüñ 'azābına daħı Ķalab'umuz esirgeyicidür ⑧ arķa virmek dilenendür anuħ üzere kim şıfat eylesiz yalanlaruħuzdan.

Süretü'l-Hacc

⑨ (22/1) İy ādemiler korķuñ Ķalab'uħuzdan **192a** ① bayık zelzelesin ķıyāmetüñ nesnedür ulu. (22/2) Ol gün kim göresiz anı ķoya ġāfil ola her emzürici 'avrat andan kim emzürdi ② daħı ķoya her 'avrat yüklü yükini. (22/3) Daħı göresin ādemileri esürükler daħı degül anlar esürükler velīkin ③ 'azābı Taħrı'nuħ ķatıdur daħı ādemilerden birıncesi oldur kim mücādele eyler Taħrı ħaķķında bilmeksüzün daħı uyar her Şeytān ④ boyun virmeyici. (22/4) Yazıldı anuħ üzere bayık kim dost dutarsa anı bayık ol azdura anı daħı yol göstere aħa 'azābına degin Taħu'nuħ. ⑤ (22/5) İy ādemiler iger olduħuz ise gümān içinde girü dirilmekten bayık biz yaratduķ sizi topraķdan andan oğlan olduğı şudan ⑥ andan uyuşmuş ķandan andan bir pāre etden tamām yaradılmış daħı tamām yaradılmamış tā belürdevüz size daħı dölendürevüz oğulcānlar içinde ⑦ anı kim dilerüz bir vaķte degin adanılmış andan çıkaravuz kiçi oğlan iken andan tā ire size 'aķluħuz tamāmluğunuz daħı sizden oldur kim ⑧ ölür daħı sizden birıncüñüz oldur kim girü döndüreler herzeresine 'ömrüñ tā kim bilmeye bildüğinden şonra nesne daħı göresin ⑨ yiri ķuru pes ķaçan kim indürevüz anuħ üzere şuyı deprene daħı arta daħı bitüre her bir dürlüden

192b ① görklü şād eyleyici. (22/6) Ol anuñ içündür kim bayıķ Tañrı oldur tañrılığa yarar daķı bayıķ ol dirürür ölüleri daķı bayıķ ol her nesne üzere güci yiter. (22/7) Daķı bayıķ ② kıyāmet gelicidür gümān yoķdur anuñ içinde daķı bayıķ Tañrı kıparur sinler içindekiyi. (22/8) Daķı birincisini ādemilerünj oldur kim mücādele eyler ③ Tañrı’da ‘ilimsiz daķı toğrı yolsuz daķı kitābsuz rüşen. (22/9) Döndürücü yanın daķı boynın tā azdura yolından ④ Tañrı’nuñ anuñdur dünyāda rüsvāyılıķ daķı taduravuz aña kıyāmet güninde ‘azābı göyündürücü. (22/10) Şol anuñüçündür kim ilerü tıtdı iki elünj ⑤ daķı bayıķ Tañrı degüldür zulum eyleyici kıllara. (22/11) Daķı ādemilerden oldur kim tapar Tañrı’ya kırañ üzere ya’nī şek üzere pes iger degirse aña ⑥ ĥayr dölenür aña daķı iger degirse aña fitne ya’nī miĥnet döne kendü yaņasına ziyān oldı dünyā daķı āĥiret ⑦ şol oldur ziyān bellü. (22/12) Tapar ayruķa Tañrı’dan aña kim ziyān degürmez aña daķı aña kim aşşı degirmez aña şol ⑧ oldur azğunluķ ıraķ ya’nī ĥaķdan. (22/13) Tapar bayıķ ol kim ziyānı anuñ yaķınıraķdur aşşısından yavuz yarı viricidür daķı yavuz işdür. ⑨ (22/14) Bayıķ Tañrı givüre anları kim ĩmān getürdiler daķı işlediler eyü işler uçmaķlar aķar altından ırmaķlar **193a** ① bayıķ Tañrı eyler anı kim diler. (22/15) Her kim oldı gümān eyler kim hergiz arķa virmeye aña Tañrı dünyāda daķı āĥiretde ② uzatsun bir ip gökdin yaña andan kessünj pes baķsun ĥiç giderür mi ĥīlesin anuñ kaķımağın. ③ (22/16) Daķı ancılayın indürdük anı āyetler bellüler daķı bayıķ Tañrı toğru yol gösterür aña kim diler. (22/17) Bayıķ anlar kim ĩmān getürdiler daķı anlar kim ④ cuĥūd oldılar şābīler daķı naşrānīler daķı mecūsīler daķı anlar kim ortak eylediler Tañrı’ya bayıķ Tañrı ĥüküm eyleye ayırtlayu ⑤ bunlaruñ arasında kıyāmet günü bayıķ Tañrı her nesne üzere ĥāzırdur. (22/18) Ey gördünj mi bayıķ Tañrı secde eyler aña ol kim ⑥ göklerdeğer daķı ol kim yirdedür daķı Gün daķı Ay daķı yıldızlar daķı tağlar daķı ağaç daķı cānavarlar ⑦ daķı çoķ ādemilerden daķı çoķ vācib oldı anuñ üzere ‘azāb daķı her kim ĥor eyledi Tañrı yoķdur aña ‘azīz ⑧ eyleyici bayıķ Tañrı işler anı kim diler. (22/19) İşbu iki ĥaşımdur tartışdılar Çalab’ıları dīni içinde pes anlar kim kāfir oldılar ⑨ kesildi anlaruñ için bizler otdan döküline üzerinden başlarınuñ issi şu. (22/20) Eridiline anuñıla ol kim kıarınları içindedür **193b** ① daķı deriler. (22/21) Daķı anlaruñdur kıamçılar demürden. (22/22) Her nice kim dileyeler kim çıkalar andan kıayğudan döndürüneler ② anuñ içine daķı taduñ ‘azābı göyündürücü. (22/23) Bayıķ Tañrı givire anları kim ĩmān getürdiler daķı işlediler eyü işler ③ uçmaķlar aķar altından ırmaķlar bezenileler anuñ içinde bileziklerden altundan daķı incüden ④ daķı tonlar anuñ içinde ĥarīrdür. (22/24) Daķı yol gösterinildiler eyüsine sözüñ daķı yol gösterinildiler yola öğülmış. ⑤ (22/25) Bayıķ anlar kim kāfir oldılar daķı yığarlar yolından Tañrı’nuñ daķı Mescid-i Ĥarām’dan ol kim kılduķ anı ādemiler için ⑥ berāberdür durucu anda daķı çıkıkcı andan daķı her kim dileye anuñ içinde meyl eylemek zulumle taduravuz aña ‘azābdan acıdıkcı. ⑦ (22/26) Daķı ol vaķt kim bellü eyledük İbrāĥīm’e yirini evünj kim ortak

eyleme baña nesne daħı arıt evümi tavāf eyleyenlere ⑧ daħı tūranlara daħı rukū‘ eyleyenlere secde eyleyenlere. (22/27) Daħı nidā eyle ādemilere ĥacca geleler saña erenler daħı her bir ⑨ ırak üzere geleler her ırak yoldan. (22/28) Tā ĥāzır olalar menfa‘atlarına anlaruñ daħı aņalar adını Taņrı’nuñ **194a** ① günler içinde bilinmiş anuñ üzere kim ruzī virdi anlara dilsüz cānavardan pes yeñ andan daħı yidürüñ ② katı dirliklüye yoħsula. (22/29) Andan giderüñ çirklerüñüzi daħı yirine getirüñ nezirlerüñüzi daħı tavāf eyleñ evi qadīm. ③ (22/30) Şol daħı her kim ulularsa ĥürmetlerini Taņrı’nuñ pes ol yigrekdür aña qatında Çalab’ısınuñ daħı ĥelāl olındı size dört ayaklılar ④ illā ol kim okunur üzerüñüze pes ırak oluñ arusuzdan putlardan daħı ırak oluñ bühtān sözden. ⑤ (22/31) Muħlislerken Taņrı’ya ortak eyleyiciler degülken aña daħı her kim ortak eylese Taņrı’ya pes anuñ gibidür kim düşdi gökden ⑥ pes qapa anı kuş ya indüre anı yil bir yire ırak. (22/32) Ol daħı her kim ulularısa ĥacc nişānlarını Taņrı’nuñ ⑦ bayık ol şaķınmağındandır göñüllerüñ. (22/33) Size anuñ içinde menfa‘atlardur bir zamāna degin adanılmış andan indürildügi yiri qatındadır evüñ ⑧ qadīm. (22/34) Daħı her bir qavm için eyledük qurbān eyleyesi yir tā aņalar adını Taņrı’nuñ anuñ üzere kim ruzī virdi anlara ⑨ dilsüz cānavardan deve şıgır koyun gibi pes Taņrı’ñuz Taņrı’dur bir pes aña boyun virüñ daħı muştıla boyun viricilere. (22/35) Anlar kim **194b** ① kağan aņıla Taņrı korqar göñülleri daħı şabr kılanlar anuñ üzere kim anlara degin daħı tūranlara namāzı daħı andan kim ② ruzī virdük anlara nafaqa eylerler. (22/36) Develer şıgırlar eyledük anı size nişānlarından Taņrı dīni sizüñ için anuñ içinde ③ ĥayırdur pes aņuñ adını Taņrı’nuñ anuñ üzere bağlu dururlarken pes kağan düşe eyegüleri pes yiñ ④ andan daħı yidürüñ qanā‘at eyleyene daħı dileyiciye yine ancılayın musaħħar kılduğ anı size ola kim şükür kılasız. ⑤ (22/37) Hergiz degmeye Taņrı’ya etleri daħı qanları līkin dege aña şaķınmaqlık sizden yine ancılayın ⑥ musaħħar eyledi anı sizüñ için tā tekbīr eyleyesiz Taņrı’ya anuñ üzere kim toğrı yol gösterdi size daħı muştıla eyü işlölere. (22/38) Bayık Taņrı ⑦ girü yığar anlardan kim ĩmān getürdiler bayık Taņrı sevmez her ĥıyānet eyleyiciyi kāfir olucı. (22/39) Destūr virinildi anlara kim ⑧ kıtāl eylerler andan ötürü kim zulüm eylendiler daħı bayık Taņrı arqa kılmak üzere anlara güci yiterdür. (22/40) Anlar kim çıkarınıldılar sarāylarından ⑨ ĥaksuz illā eytdüklerinden ötürü Çalab’umuz Taņrı’dur daħı iğer degülmisse def‘ eylemegi Taņrı’nuñ ādemileri birincelerini birinceyile yıķınıldı **195a** ① rāhibler yiri daħı naşrānīler kilisesi daħı cuħūdlar kilisesi daħı mescidler kim aņılır anuñ içinde Taņrı adı çok daħı bayık arqa vire ② Taņrı aña kim arqa virür aña bayık Taņrı qavīdür beñdeşsüz. (22/41) Anlar kim iğer döleneldürevüz anları yirde tūrurlar namāzı ③ daħı virürler zekātı daħı buyuralar eyüyi daħı yığalar yavuzdan daħı Taņrı’nuñdur şoñı işlerüñ. (22/42) Daħı iğer ④ yalan dutalar seni bayık yalan dutdı anlardan ilerü qavmi Nūh’uñ daħı ‘Ād daħı Semūd. (22/43) Daħı qavmi İbrāhīm’üñ daħı qavmi ⑤ Lūt. (22/44) Daħı isleri Medyen’üñ daħı yalan tutıldı

Mūsā pes geçürü virdüm kāfirlere andan tutdum anları ⑥ pes nite oldu inkār eylemegüm. (22/45) Pes niçe köyi helāk eyledük anı daḥı ol zulum eyleyiciydi pes ol düşüpdür ⑦ örtüleri üzere daḥı niçe kıyu işsüz qalmışdur daḥı köşk yüksek ya kireçlenmiş. (22/46) İy yürümediler mi yirde pes olaydı ⑧ anlarıñ gönülleri bilelerdi anuñıla ya kulaqları işidelerdi anuñıla bayık görmez olmaz gözler velīkin ⑨ görmez olur gönüller ol kim gögüzlerdedür. (22/47) Daḥı ivmek isterler senden ‘azābı daḥı hergiz hilāf eylemeye Taḥrı **195b** ① va ‘desini bayık bir gün katında Çalab’uñuñ biñ yıl gibidür andan kim şayarsız siz. (22/48) Daḥı niçe köy ② mühlet virüm aña daḥı ol zulum eyleyiciyiken andan tutdum anı daḥı bizdin yañadur dönmeclik. (22/49) Eyt iy ādemiler bayık ben size ③ korquducıvan bellü. (22/50) Pes anlar kim imān getürdiler daḥı işlediler eyü işler anlarıñ yarlağamaqdur daḥı rüzidür eyü ya ‘nī uçmaq. (22/51) Daḥı anlar kim ④ dürüşdiler āyetlerümüzde dölendürücü kişilere şunlar isleridür Tamu’nuñ. (22/52) Daḥı viribimedük senden ilerü peygāber ⑤ ne daḥı nebī kaçan kim oqıdı bıraḥdı Şeytān oqumaqlığı içinde pes bātıl eyledi Taḥrı anı kim bırağurdu Şeytān’a andan [...] ⑥ [...] daḥı Taḥrı bilicidür dürüst işlödür [...] (22/53) [...] fitneyi anlar kim gönülleri içinde ⑦ sayrılıqdur daḥı katılmış gönülleri daḥı bayık zālimler dartışık içindedür ırāq. (22/54) Daḥı tā bileler anlar kim ⑧ virinildiler ‘ilim bayık ol ḥaḥdur Çalab’uñdan pes imān getüreler aña pes sākin ola aña gönülleri daḥı bayık Taḥrı yol göstericidür anlara kim ⑨ imān getürdiler yoldın yaña toğrı. (22/55) Daḥı hemīşe ola anlar kim kāfir oldılar şek içinde andan tā gele anlara kıyāmet **196a** ① añsuzda ya gele anlara ‘azāb günki kısr. (22/56) Pādişāhlık ol gün Taḥrı’nuñdur ḥüküm eyleye aralarında pes anlar kim imān getürdiler ② daḥı işlediler eyü işler uçmaqlarındadır Na‘im. (22/57) Daḥı anlar kim kāfir oldılar daḥı yalan tutdılar āyetlerümüzi pes şunlar ③ anlarıñdur ‘azāb ḥor eyleyici. (22/58) Daḥı anlar kim yirlerinden gitdiler yolında Taḥrı’nuñ andan depelendiler ya öldiler rüzī vire anlara ④ Taḥrı rüzī görklü daḥı bayık Taḥrı oldur rüzī yegregi viricileruñ. (22/59) Givüre anları givüresi yire kim begeneler anı ⑤ daḥı bayık Taḥrı bilicidür geçürücü. (22/60) Şol daḥı kim ‘ikāb eylese ancılayın kim ‘ikāb olundu anuñıla andan güç eylenildi anuñ üzere bayık yardım ide aña ⑥ Taḥrı bayık Taḥrı ‘afv eyleyicidür yarlağayıcıdur. (22/61) Şol anuñ içündür bayık Taḥrı givürür giceyi gündüz içine daḥı givürür gündüzi ⑦ gice içine daḥı bayık Taḥrı eşidicidür görücidür. (22/62) Şol anuñ içündür kim bayık Taḥrı oldur ḥaḥ bayık ol kim taparlar andan ⑧ ayruḥ oldur bātıl daḥı bayık Taḥrı oldur yüce ulu. (22/63) İy görmedüñ mi bayık Taḥrı indürdi gökden ⑨ şu pes oldu yir yaşıl bayık Taḥrı eyü işlödür bilürdür. (22/64) Anuñdur ol kim göklerdeür daḥı ol kim yirdedür **196b** ① daḥı bayık Taḥrı oldur bay öğülmüş. (22/65) Ey görmedüñ mi bayık Taḥrı musaḥḥar eyledi size anı kim yirdedür daḥı gemiyi ② yürür denizde buyruğıyla daḥı tutar göge düşmegin dilemedügi için yir üzere illā anuñ destürıyıla bayık Taḥrı ③ ādemilere mihrubāndur rahmet kılicidür. (22/66) Daḥı ol

oldur kim dirgürdi sizi andan öldürür sizi andan dirildür sizi ④ bayık ādemī kāfir olucudur. (22/67) Her bir ümmete eyledük bir şerī‘at anlar şerī‘at dutucılardur anı pes ⑤ nizā‘ eylesünler senünile kurbān işinde daķı oķuđıl Çalab’uğın yaņa bayık sen toğrı yol üzeresin toğru. (22/68) Dağı iger mücādele eylerlerse senünile ⑥ eyt Tağrı bilürirekdür anı kim işlersiz. (22/69) Tağrı hūķüm eyleye araņuzda sizün kıyāmet günü anuđ içinde kim olduņuz ⑦ anuđ içinde iħtilāf idersiz. (22/70) İy bilmedün mi bayık Tağrı bilür anı kim gökdedür dağı yirdedür bayık şol kitāb içindedür ⑧ bayık şol Tağrı üzere giņezdür. (22/71) Dağı taparlar ayruğa Tağrı’dan aņa kim indürmedi aņa hūccet dağı aņa kim yokdur ⑨ anlaruğ aņa ‘ilmi dağı degül zālimlere yarı virici. (22/72) Dağı kaçan kim oķuna anlaruğ üzere āyetlerümüz bellüler bilesin yüzlerinde **197a** ① anlaruğ kim kāfir oldılar inkār eylemek yaķın ola anlar cümle eyleyeler anlara kim oķurlar anlaruğ üzere āyetlerümüzi eyt haber vireyim mi size ② yavuzurağı andan od va‘de eyledi anı Tağrı anlara kim kāfir oldılar dağı yavuz dönecek yirdür. (22/73) İy ādemiler ③ uruldı bir meşel pes kulaķ dutuğ aņa bayık anlar kim oķurlar Tağrı’dan ayruķ hergiz yaratmayalar bir siņek dağı iger dirilürlerse ④ aņa dağı iger kaşarsa anlardan siņek nesne kırtarmayalar anı andan za‘ıf oldu isdeyici dağı isdetilmiş. (22/74) Bilmediler ⑤ ya ululamadılar Tağrı’yı haķķınca bilmek bayık Tağrı kaşıdır ‘azīzdür. (22/75) Tağrı üyürür feriştelere peygāberler ⑥ dağı ādemilerden bayık Tağrı işidicidir görücidür. (22/76) Bilür anı kim ileylerindedür dağı anı kim artlarındadır dağı Tağrı’dın yaņa ⑦ döner işler. (22/77) İy anlar kim imān getürdiler rukū‘ eyleğ dağı secde eyleğ dağı tapuğ Çalab’uğuza dağı işleğ ⑧ hayrı ola kim kırtulasız. (22/78) Dağı tā‘at eyleğ Tağrı için haķķınca tā‘atınuğ ol üyürdi sizi dağı ⑨ eylemedi sizün üzere dīn içinde tarlıķdan uyud milletine ataņuzuđ İbrāhīm’dür ol ad virdi size müsülmānlar deyü **197b** ① ilerüden dağı bunuğ içinde tā‘at peygāber taņuķ sizün üzere dağı olasız taņuķlar ② ādemiler üzere pes tururuğ namāzı dağı virüğ zekātı dağı yapışuğ Tağrı’ya oldur işüñüz başarıcı yarı virici ③ pes eyü iş başarıcıdır dağı eyü yardım viricidir.

④ Sūretü’l-Mü’minün

⑤ (23/1) Bayık kırtuldı mü’minler. (23/2) Anlar kim anlar namāzları içinde alçaķlık idicilerdür. (23/3) Dağı anlar kim anlar herzedden bātıldan ⑥ yüz döndericilerdür. (23/4) Dağı anlar kim zekātı işleyicilerdür. (23/5) Dağı anlar kim anlar ferclerin şaķlayıcılardur. ⑦ (23/6) İllā ‘avratları üzere ya ol kim mālīk oldılar elleri pes anlar melāmet olunmişler degüldür. (23/7) Pes her kim isterise ⑧ ayruķ şundan pes anlar anlardur artuķluk eyleyiciler. (23/8) Dağı anlar kim anlardur emānetlerin dağı ‘ahdların ⑨ şaķlayıcılardur. (23/9) Dağı anlar kim namāzları üzere şaķlayıcılardur. (23/10) Şunlar anlardur mīrāş alıcılar. **198a** ① (23/11) Anlar kim mīrāş alurlar

Firdevs uçmağını anlar anuñ içinde ebed kalıcılardur. (23/12) Dañı bayık yaratduñ âdemî şudan kim ② balçıkıdandır. (23/13) Andan eyledük anı menî şuyı dölenecek yirde ya 'nî raħimde berk. (23/14) Andan yaratduñ menîyi uyuşmış kan pes yaratduñ ③ uyuşmış kanı bir päre et pes yaratduñ bir päre eti süñükler pes geydürdük süñüklere eti andan yaratduñ anı ④ yaradılmış ayruñ çok ħayırlı oldu Tañrı yegregi şüret eyleyicilerün. (23/15) Andan bayık siz şonra şundan ölücilersiz. ⑤ (23/16) Andan bayık siz kıyâmet günü kıparılasız. (23/17) Dañı bayık yaratduñ üzerünüzde yidi gökler dañı ⑥ olmaduk biz ħalkdan ġāfiller. (23/18) Dañı indürdük gökden şu endāzeyile pes dölendürdük anı yirde ⑦ dañı bayık biz gidermege anı kādirlerez. (23/19) Pes yaratduñ sizünüçün anuñıla uçmaqlar ħurmā ağacından dañı üzüm ağacından ⑧ sizünüçün anuñ içinde yimişlerdür çok dañı andan yirsiz. (23/20) Dañı bir ağaç kim çıkar Sīnā Tağı'ndan ⑨ bitürür yağ dañı katık yiyicilere. (23/21) Dañı bayık size dört ayakluda 'ibretdür şuvaruvuz sizi **198b** ① andan kim karınları içindedür dañı sizün anuñ içinde menfa'atlarıñuz var çok dañı andan yirsiz. (23/22) Dañı anlarıñ üzere dañı gemi ② üzere yüklenülürsiz. (23/23) Dañı bayık viribidük Nūħ'ı kavmine pes eytdi iy kavmüm tapuñ Tañrı'ya yokdur sizün ③ ħiç Tañrı andan ayruñ pes korkmaz mısız. (23/24) Pes eytdi ol cemā'at kim kâfir oldılar kavminden degül işbu illā bir âdemî ④ bizcileyin diler kim artuñluk isteye sizün üzere dañı iger dilededi Tañrı indüreyidi feriştelere ⑤ işitmedük işbunı atalarumuzdan ilerüki. (23/25) Degül bu illā bir er kim anuñ delilügidür göz dutuñ aña ⑥ tā bir zamāna degin. (23/26) Eytdi iy Çalab'um yardım it baña andan ötürü kim yalan tutdılar beni. (23/27) Pes vahy eyledük aña kim eylegil gemi ⑦ bizüm şaklamaklığumuz ile ya bizüm nazarumuzda dañı bizüm vahyümüz ile pes kaçan kim gele buyruğumuz dañı kaynaya tennür givür gemi içine her bir ⑧ iki çiftten iki dañı kavmüñi illā anı kim ilerü geçdi anuñ üzere söz anlardan dañı söyleşme benümile ⑨ anlarda kim zulüm eylediler bayık anlar ġarķ olucılardur. (23/28) Pes kaçan kim toğru olduñ sen dañı ol kim senünledür gemi üzere pes eyt ögülmek **199a** ① Tañrı'nuñdur ol kim kırtardı bizi kavümnden zālimler. (23/29) Dañı eyt iy Çalab'um indür beni indürecek yir mübārek dañı sen yigregisin ② indürücilerün. (23/30) Bayık şunuñ içinde nişānlar dañı bayık olduğı şınayıcılar. (23/31) Andan yaratduñ anlardan şonra ③ bir bölük dañılar. (23/32) Pes viribidük anlarıñ içinde peygāMBER anlardan kim tapuñ Tañrı'ya yokdur sizün ħiç Tañrı ④ andan ayruñ iy korkmaz mısız. (23/33) Dañı eytdi cemā'at kavminden anlar kim kâfir oldılar dañı yalan dutdılar görmegi āħireti ⑤ dañı ġarra eyledük anlar ni'metile yakın dirlik içinde degül işbu illā âdemî sizcileyin yir andan kim yirsiz andan ⑥ dañı içer andan kim içersiz. (23/34) Dañı iger muñi' olursañuz bir âdemiye sizcileyin bayık siz andan ziyānlularsız. ⑦ (23/35) İy va'de eyler mi size bayık siz kaçan ölesiz dañı olasız topraķ dañı süñükler bayık siz çıkarılmışsız. (23/36) İraķ oldu ⑧ ıraķ oldu ol kim va'de olunduñuz. (23/37) Degül ol illā dirliğümüz yakın ölevüz biz dañı dirilevüz biz dañı degülüz

biz ⑨ koparınılmış. (23/38) Degül ol illâ bir er yalan bağladı Tañrı üzere yalan dañı degülüz biz aña inanıcılar. **199b** ① (23/39) Eytdi iy Çalab'um yardım it baña yalan dutduklarından ötürü beni. (23/40) Eytdi Tañrı az zamândan olalar peşimân olucılar. (23/41) Pes tutdı anları ② ün haqqıla pes eyledük anları çörçöp pes ırak olmağdur kavm zâlimler. (23/42) Andan yaratduğ şonra ③ anlardan bölükler ayruklar. (23/43) *Öñürtmez hiç bölük eceline dañı şonra kalmazlar.* (23/44) Andan viribidük peygâmblerümüzi biribiri ardınca ne kadar kim geldi bir bölük peygâmbri yalan tutdılar anı ④ pes şoyağışdurduğ birincisini birincesine dañı eyledük anları söz pes ırak olmağdur kavme kim İmân getürmezler. (23/45) Andan ⑤ viribidük Mūsâ'yı dañı qarındaşı Hārūn'ı nişânlarımız ile dañı hüccetile bellü. (23/46) Fir'avn'dın yaña dañı kavmine ⑥ pes boyun virmediler dañı oldılar bir kavm yücelik eyleyiciler. (23/47) Pes eytdiler inanalum mı iki âdemiye bizcileyin dañı kavmi ol ikinüñ ⑦ bize tapıcılarıdur ya 'nî muṭî'lerdür. (23/48) Pes yalan dutdılar ol ikiyi pes oldılar helâk olunmuşlardan. (23/49) Dañı bayıķ virdük Mūsâ'ya ⑧ Tevrî'ti ola kim ya 'nî kavmi toğrı yol dutalar. (23/50) Dañı kılduğ oğlını Meryem'ün dañı anasına bir nişân dañı yir virdük ol ikiye yüce yirdin yaña ⑨ issi dölenecek yirün dañı aķar şuyun. (23/51) İy peygâmblerler yeñ helâllardan dañı işleñ eyü iş bayıķ ben anı kim **200a** ① işlersiz biliciven. (23/52) Dañı bayıķ işbu ya 'nî İslâm milletünüzdür millet iken bir dañı ben Çalab'uşuzvan pes korķun benden. ② (23/53) Pes kesük kesük eylediler işlerini aralarında bölükler iken her bölük katlarındağıya sevinicilerdür. (23/54) Pes ko anları ③ gâfilliklerinde tā bir zamâna degin. (23/55) İy şanurlar mı bayıķ ol kim meded eylerüz anlara anuñıla mâldan dañı oğlanlardan. (23/56) İverüz anlaruñüçün ④ hayırlar içinde belki bilmezler. (23/57) Bayıķ anlar kim anlar korķusundan Çalab'ılarınuñ korķucılarıdur. (23/58) Dañı anlar kim ⑤ anlardur âyetlerine Çalab'ılarınuñ inanurlar. (23/59) Dañı anlar kim anlardur Çalab'ılarına ortak eylemezler. (23/60) Dañı anlar kim virürler ⑥ virdüklerini dañı gönülleri korķucuyiken bayıķ anlar Çalab'ılarından yaña dönücilerdür. (23/61) Şunlar iverler ⑦ hayırlara dañı anlar aña öñürdicilerdür. (23/62) Dañı buyruķ eylemezüz bir nefse illâ güci yitdügünce dañı bizüm katumuzda kitâbdur ⑧ söyler haqqı dañı anlar zulüm eylemezler. (23/63) Belki gönülleri anlaruñ gâfletdedür işbundan dañı anlaruñ işleri var ⑨ ayruķ şundan anlar anı işleyicilerdür. (23/64) Tâ kaçan kim tutduķ ni'metlülerini 'azâbıla kaçan anlar zârlıķ eyleyü çığrışırlar. **200b** ① (23/65) Zârlıķ eyleyü çığrışmañ bugün bayıķ siz bizden yardım virinilmezsiniz. (23/66) Bayıķ oldıydı âyetlerüm benüm okunur üzerünüz ② pes olduñuz idi ökçelerünüz üzere dönerdünüz. (23/67) Boyun virmeyiciyiken anuñıla geçen söz söylerken herze söyledünüz. ③ (23/68) İy endîşe eylemezler midi sözi ya 'nî Qur'an'ı ya geldi mi anlara ol nesne kim gelmedi atalarına ilerükiler. (23/69) Ya bilmediler mi ④ peygâmblerini pes anlar aña inkâr eyleyicilerdür. (23/70) Ya eydürler mi anuñ delülügi var belki geldi anlara haqqıla ⑤ dañı eyregi anlaruñ haqqı kerih görücülerdür. (23/71) Dañı iger

uysadı haq gönülleri dileğine anların fesâda varaydı gökler ⑥ dağı yir dağı her kim anlardadır belki getürdük anlara anmaqlıklarını pes anlar anmaqlıklarından yüz döndürücilerdür. ⑦ (23/72) Ya diler misin anlara müzd ya kirî pes müzd Çalab'ıñ yigrekdür dağı ol yigregidür rüzî viricilerün. (23/73) Dağı bayık sen okursun anları ⑧ yoldın yaña togru. (23/74) Dağı bayık anlar kim imân getürmezler âhirete yoldan egilicilerdür. ⑨ (23/75) Dağı iger rahmet eylesedük anlara dağı giderseyidük anı kim anlardadır ziyândan becid olalardı haddan geçürmekliklerinde mütehayyir olurlardı. (23/76) Dağı bayık **201a** ① tutduk anları 'azâbıla pes miskinlik getürmediler Çalab'ılarına dağı zârlık eylemediler. (23/77) Tâ kaçan kim açavuz ② anların üzere kapu 'azâb issi katı anlar anın içinde nevmîz olucılardur. (23/78) Dağı ol oldur kim yaratdı sizün için ③ kulaq dağı gözler dağı yürekler az şükür eylemezler. (23/79) Dağı ol oldur kim yaratdı sizi ④ yirde dağı andın yaña haşır olunasız. (23/80) Dağı ol oldur kim dirürür dağı ol öldürür dağı anındur biribiri ardınca gelmegi gicenün ⑤ dağı gündüzün iy anlamaz mısız. (23/81) Belki eytdiler ancılayın kim eytdi ilerikiler. (23/82) Eytdiler iy kaçan kim ölevüz dağı olavuz ⑥ toprak dağı sünükler iy bayık biz girü koparılmışlar mıvuz. (23/83) Bayık va'de olunduğ biz dağı atalarumuz işbu ilerüden degül ⑦ işbu illâ yalan sözleri ilerükilerün. (23/84) Eyt kimünğdür yir dağı ol kim anın içindedür iger olduñuz ise bilürler. ⑧ (23/85) Tîz eydeler Tañrı'nunğdur eyt iy endîşe eylemez misiz. (23/86) Eyt kimdür Çalab'ısı göklerin yidi dağı Çalab'ısı 'arşun ⑨ ulu. (23/87) Tîz eydeler Tañrı'nunğdur eyt neyi için korkmazsız. (23/88) Eyt kimdür kim elindedür pâdişahlığı her nesnenün **201b** ① dağı ol amân virür dağı amân virilmez anın üzere iger olduñuz ise bilürler. (23/89) Tîz eydeler Tañrı'nunğdur eyt pes nite ② bügülenürsüz. (23/90) Belki geldük anlara haqqıla dağı bayık anlar yalancılardur. (23/91) Tutmadı Tañrı hiç oğul kız dağı olmadı ③ anınıla Tañrı andan iledeyidi her Tañrı anı kim yaratdı dağı yüceledi birincesi birince üzere arılığdır ④ Tañrı'nunğ andan kim şıfat eylerler. (23/92) Bilicidür gâybı dağı hâzırı pes yüce oldı andan kim şirk eylerler. (23/93) Eyt iy Çalab'um ⑤ iger gösterürsen baña anı kim va'de olunurlar. (23/94) İy Çalab'um pes eylemegil beni kavm içinde kim zâlimlerdür. (23/95) Dağı bayık biz anın üzere ⑥ kim gösterevüz saña anı kim va'de eylerüz anlara kâdirlerüz. (23/96) Def' eyle anınıla kim ol görklürekdür yavuzı biz ⑦ bilüregüz anı kim şıfat eylerler. (23/97) Dağı eyt iy Çalab'um şıgunurın saña vesveselerinden dîvlerin. (23/98) Dağı şıgunurın saña ⑧ iy Çalab'um hâzır olmaqlarından. (23/99) Tâ kaçan kim gele birine anların ya' nî kâfirlerin ölüm eyde iy Çalab'um dönderün beni. ⑨ (23/100) Ola kim işleyem eyü iş andan kim koduğumda zâyi' eyledüğümde degül eyle bayık ol sözdür ol eydicişidür anın dağı ileyinde anların **202a** ① araya girici vardur ol güne degin kim koparılalar. (23/101) Pes kaçan kim ürile şür içine pes yokdur nesebler aralarında ol gün dağı ② şoruşmayalar. (23/102) Pes her kim ağır oldı terâzuları pes şunlar anlardur kurtulmuşlar. (23/103) Dağı her kim yeyni oldı

terāzūları ③ pes şunlar anlardır kim ziyān eylediler nefslerine Tāmu içinde ebed kâlicilerdur.
(23/104) Göyündüre yüzlerini ④ anları od dağı anlar anu içinde yüzleri yanup ölicilerdür.
(23/105) İy olmadı mı āyetlerüm okunur üzerünüze pes olduñuz ⑤ anı yalan dutarsız. (23/106)
Eytdiler iy Çalab’umuz gālib oldu üzerümüze bezbahtlıgumuz dağı olduğ bir kavm azgunlar.
⑥ (23/107) İy Çalab’umuz çıkar bizi andan pes iger dönersevüz bayık biz zālimlerüz. (23/108) Eytdi
Tağrı ya mālīk ırak oluñ anu içinde dağı söylemeñ baña. ⑦ (23/109) Bayık oldu bir bölük
kullarumuzdan eydürlerdi iy Çalab’umuz inanduk pes yarlağa bizi dağı rahmet eyle bize dağı
sen ⑧ yigregisin rahmet kılıcılaruñ(23/110) Pes tutduñuz anları yañsuya tā unutturdılar size
ağmaklıgımı dağı olduñuzdı ⑨ anlara gülerler. (23/111) Bayık ben yanıd virdüm anlara bugün
andan ötürü kim şabr eylediler bayık anlar anlardır kurtulucılar. **202b** ① (23/112) Eytdi niçe
dölendüñüz yirde şağışı yöninden yıllar. (23/113) Eytdiler dölendük bir gün ya birincisi bir
günüñ pes şor ② şayıcılara ya ‘nī ferīştelere. (23/114) Eytdi dölendüñüz illā az iger bayık siz
olduñuz ise bilürler. (23/115) İy şanduñuz mı ③ siz kim yaratduğ sizi bātil dağı bayık siz bizdin
yaña döndürünilmeyesiz. (23/116) Pes yüceldi Tağrı pādīşāh tağrıliğa lāyık ④ yokdur Tağrı illā
ol Çalab’ısı ‘arşuñ görklü. (23/117) Dağı kim okursa ya ‘nī taparsa Tağrı’yıla Tağrı’ya kim gayrı
hüccet olmaya ⑤ anu ağa pes bayık hisābı anu katındadır Çalab’ılarınuñ bayık kurtulmaz
kāfirler. (23/118) Dağı eyt iy Çalabum yarlağa ⑥ dağı rahmet kıl dağı sen yigregisin rahmet
kılıcılaruñ.

⑦ Süretü’n-Nür

⑧ (24/1) Süredür indürdük anı dağı farīza eyledük anı dağı indürdük anu içinde āyetler bellüler
ola kim siz yāz kılasız. ⑨ (24/2) Zinā eyleyici ‘avrat dağı zinā eyleyici er uruñ her birisine ol
ikiden yüz urmağ dağı dutmasun sizi **203a** ① ol ikide şefkat hükmi içinde Tağrı’nuñ iger
olduñuz ise İmān getirürler Tağrı’ya dağı güne şonrağı dağı hāzır olsun ② ‘azābına ol ikinüñ
bir bölük mü’minlerden. (24/3) Zinā eyleyici er nikāhlanmasun illā zinā eyleyici ‘avrata ya şirk
getüren ‘avrata ③ dağı zinā eyleyici ‘avrat çiftlenmesün illā zinā eyleyen ere ya şirk eyleyen
ere dağı hāram olundu şol mü’minler üzere. ④ (24/4) Dağı anlar kim sögerler mestüre ‘avratlara
andan getirmediiler dört tanuğlar uruñ anlara seksen ⑤ urmağ dağı kabül kılmañ anlarıñ
tanuğluğın hergiz dağı şunlar anlardır fāsıqlar. (24/5) İllā anlar kim ⑥ tevbe eylediler şonra
andan dağı şalāh getürdiler işi pes bayık Tağrı yarlağayıcıdur rahmet kılıcı. (24/6) Dağı anlar
kim sögerler ‘avratlarına ⑦ dağı olmadı anlarıñ tanuğlar illā kendözleri tanuğluğı birisininüñ
dört kez tanuğluk virmeğdür Tağrı’ya and içmegile ⑧ bayık ol girçek söyleyenlerdendür. (24/7)
Dağı beşinci bayık la’neti Tağrı’nuñ anu üzere iger oldısa yalancılardan. ⑨ (24/8) Dağı girü

yığa andan ‘azābı kim ʔanuqluḡ vire ‘avrat dōrt kez ʔanuqluḡ virmeḡdür Taḡrı’ya bayıḡ ol yalancılardandır. **203b** ① (24/9) Daḡı beşinci bayıḡ ḡazābı Taḡrı’nuḡ anuḡ üzere iḡer oldısa er ḡirçeklerden. (24/10) Daḡı iḡer degülmüsse faḡlı Taḡrı’nuḡ sizüḡ üzere ② raḡmeti anuḡ daḡı bayıḡ Taḡrı tevbe viricidür dürüst işlüdür. (24/11) Bayıḡ anlar kim getürdi yavuz yalan cemā‘atdur sizden ③ şanmaḡ anı yavuz size belki ol eyidür size her bir kişiyi anlardan oldur kim ḡazandı ④ yazuḡdan daḡı ol kim yavuz dutdı uluşına bühtānuḡ anlardan anuḡdur ‘azāb ulu. (24/12) Pes ol vaḡt kim işitdünüz anı ḡümān iletdi ⑤ mü’mınler daḡı mü‘mine ‘avratlar kendōzlerine ḡayr daḡı eytdiler işbu yalandur bellü. (24/13) Neyiçün getürmediler ⑥ anuḡ üzere dōrt ʔanuqlar pes ol vaḡt kim getürmediler ʔanuqları pes şunlar Taḡrı ḡatında anlardur yalancılar. ⑦ (24/14) Daḡı iḡer degülmisse faḡlı Taḡrı’nuḡ sizüḡ üzere daḡı raḡmeti anuḡ dünyāda daḡı āḡiretde ireydi size anuḡ içinde kim ḡirdiñüzdi ⑧ anuḡ içine ‘azāb ulu. (24/15) Ol vaḡt kim ulaşurduñuz biribirinüzden anı [d]illerünüz ile daḡı eydürdünüz aḡızlaruñuz ile anı kim olmadı ⑨ sizüḡ aḡa bilmegünüz daḡı şanurduñuz anı geñez daḡı ol Taḡrı ḡatında uludur ya‘nī yazuḡdur. (24/16) Daḡı neyiçün ol vaḡt kim işitdünüz anı **204a** ① eytmedünüz olmadı bizüm kim söyleyevüz işbunı arulıḡundur senün işbu bühtāndur ulu. (24/17) Öḡütler sizi ② Taḡrı kim ḡirü dönesiz anuḡ gibi hemişe iḡer olduñuzsa mü’mınler. (24/18) Daḡı bellü eyler Taḡrı size āyetleri ③ daḡı Taḡrı bilicidür dürüst işlüdür. (24/19) Bayıḡ anlar kim severler kim yayıla yavuz [nesene] anuḡ içinde kim ④ ĩmān getürdiler anlaruñdur ‘azāb aḡrıdıcı dünyāda daḡı āḡiretde daḡı Taḡrı bilür daḡı siz bilmezsiniz. ⑤ (24/20) Daḡı iḡer degülmisse faḡlı Taḡrı’nuḡ sizüḡ üzere daḡı raḡmeti anuḡ daḡı bayıḡ Taḡrı şefḡatlıdür raḡmet ḡılıcıdur. (24/21) İy anlar kim ⑥ ĩmān getürdiler uymaḡ izlerine Şeytān’uḡ daḡı her kim uydı izlerine Şeytān’uḡ pes bayıḡ ol buyurur ⑦ yavuz iş daḡı şerī‘atda bulunmaz iş daḡı iḡer degülmisse faḡlı Taḡrı’nuḡ sizüḡ üzere daḡı raḡmeti anuḡ arınmayaydı sizden ⑧ ḡiç kimse hemişe velīkin Taḡrı arıdur anı kim diler daḡı Taḡrı işidicidür bilicidür. (24/22) Daḡı and içmesün ⑨ isleri faḡluḡ sizden daḡı geñlik isleri kim virmeyeler ḡışımlıḡ islerine daḡı miskīnlere daḡı evlerinden ayrılanlara **204b** ① yolında Taḡrı’nuḡ daḡı ‘afv eylesünler daḡı yazuḡ baḡışlasunlar iy sevmez misiz kim yarlıḡaya Taḡrı sizi daḡı Taḡrı yarlaḡayıcıdur ② raḡmet ḡılıcıdur. (24/23) Bayıḡ anlar kim söḡerler mestüre ‘avratlara ḡāfil ‘avratlara mü‘mine ‘avratlara la‘net olundılar dünyāda ③ daḡı āḡiretde daḡı anlaruñdur ‘azāb ulu. (24/24) Ol ḡün kim ʔanuqluḡ vire anlaruḡ üzere dilleri daḡı elleri ④ daḡı ayakları andan ötürü kim oldılar işlerler. (24/25) Ol ḡün tamām degüre anlara Taḡrı cezālarını vācib ⑤ daḡı bilürler bayıḡ Taḡrı oldur taḡrılıḡa lāyık bellü. (24/26) Arusuz ‘avratlar arusuz erenlerüñdür daḡı arusuz erenler ⑥ _arusuz ‘avratlaruñdur daḡı aru ‘avratlar aru erenlerüñdür daḡı aru erenler aru ‘avratlaruñdur anlar arınılmışlardur ⑦ andan kim eydürler anlaruñdur yarlıḡamaḡ daḡı rüzī ya‘nī uçmaḡ ḡörklü. (24/27) İy anlar kim ĩmān getürdiler

girmen ⑧ evlere ayruḡ evlerünüzden tā tanasız daḡı selām viresiz ehline evlerün şol yigrekdür ⑨ size ola kim siz aḡasız. (24/28) Pes iger bulmazsaḡuz anda kimse pes girmen anlara **205a** ① tā destūr virinile size daḡı iger eydile size dönün pes dönün ol aruraḡdur size ② daḡı Taḡrı anı kim işlersiz bilicidir. (24/29) Yoḡdur sizün üzere yazuḡ kim giresiz evlere dölek olmamışdur ③ anuḡ içinde menfa‘atdan size daḡı Taḡrı bilür anı kim aşikāre eylersiz daḡı anı kim gizlersiz. (24/30) Eyt mü’mine ④ örtünler birincesin gözlerinün daḡı şaklayalar ferclerini şol aruraḡdur anlara bayıḡ Taḡrı bilürdür ⑤ anı kim işlerler. (24/31) Daḡı eyt mü’mine ‘avratlara örtünler birincesini gözlerinün daḡı şaklasunlar ferclerini ⑥ daḡı göstermesünler bezeklerini illā anı kim göründi andan daḡı bıraḡsunlar derinceklerini yanları ⑦ üzere daḡı göstermesünler bezeklerini illā erenlerine ya atalarına ya atalarına erenlerinün ⑧ ya oḡlanlarına ya oḡlanlarına erenlerinün ya ḡarındaşlarına ya oḡlanlarına ḡarındaşlarınuḡ ya oḡlanlarına kız ⑨ ḡarındaşlarınuḡ ya ‘avratlarına ya anlara kim mālīk oldı elleri ya ‘nī ḡullar ya tābi‘ olucılar ḡacet islerinden ayruḡ **205b** ① erenlerden ya küçük oḡlanlar kim anlar ḡaberlü olmadılar örtmeḡi vācib olmış yirlerine ‘avratlarınuḡ daḡı urmasuḡ ‘avratlar ayak-larına ② tā biline ol kim gizler bezeklerinden daḡı tevbe eyleḡ Taḡrı’ya dükeli iy mü’mine ③ ola kim siz ḡurtulasız. (24/32) Daḡı çiftlendürün ersüz ‘avratları sizden daḡı şālihleri ḡullarunuḡdan ④ daḡı ḡarındaşlarınuḡdan iger olalar yoḡsullar bay eyleye anları Taḡrı faḡlından daḡı Taḡrı güci yiterdür bilicidir. ⑤ (24/33) Şaklanmak istesün ḡarāmdan anlar kim bulmazlar evlenmeklik tā bay eyleye anları Taḡrı faḡlından daḡı anlar kim ⑥ isterler mükāteb olmaḡlık anlardan kim mālīk oldı ellerünüz mükāteb eyleḡ anları iger bilürsenüz anlarda ⑦ toḡruluk daḡı māl virün anlara mālından Taḡrı’nuḡ ol kim virdi size daḡı ḡeḡsüzletmeḡ ḡaravaşlarınuḡuzı ⑧ zinā üzere iger dilerlerse mestūruluk tā isteyesiz mālın dirliğün yaḡın daḡı her kim ḡeḡsüzledürse anları ⑨ bayıḡ Taḡrı şonra ḡeḡsüzlendürdüklerinde anları yarlaḡayıcıdur raḡmet ḡılıcıdur. (24/34) Daḡı bayıḡ indürdük size āyetler **206a** ① bellüler daḡı beḡzerler anlardan kim ḡeḡdiler sizden ilerü daḡı öḡüt şakımcılara. ② (24/35) Taḡrı nūrıdur ḡöklerün daḡı yirün meşeli nūrınuḡ dibi dutulu derece gibidür anuḡ içinde ḡerāḡdur ③ ḡırāḡ şırça içindedür şırça şanasın kim ol ılduzdur yaḡtulu büyük yandırınılır ④ aḡaçdan ḡutlu zeytün aḡacı degül ḡün toḡusındın yaḡa daḡı degül ḡün batısındın yaḡa yaḡın oldı kim yaḡı anuḡ aydıḡ eyleye ⑤ daḡı iger irmedise od aydıḡlıḡdur aydıḡlık üzere yol ḡösterür Taḡrı nūrına kim dilerse daḡı beyān eyler Taḡrı ⑥ meşelleri ādemilere daḡı Taḡrı her nesneyi bilür. (24/36) Evler içinde destūr virdi Taḡrı kim binā olına ya ululana ⑦ daḡı aḡıla anuḡ içinde adı namāz eyler aḡa anuḡ içinde irte daḡı ḡiceler. (24/37) Erenler meşḡül eylemez anları ⑧ bāzırgānlik ne daḡı şatı eylemek aḡmaḡdan Taḡrı’nuḡ daḡı ḡururmaḡdan namāzı daḡı virmekden zekātı ḡorḡarlar ⑨ bir ḡünden kim döne anda ḡönüller daḡı ḡözler. (24/38) Tā yanıd vire anlara Taḡrı yigregın andan kim işlerler **206b**

① daḥı artura anlara faẓlından daḥı Taḥrı rūzī virür aḡa kim diler ḥisābsuz. (24/39) Daḡı anlar kim kāfir oldılar ② ‘amelleri anlaruḡ ılgum ŧalgumdur yazıda ŧana anı ŧuŧamıŧ ŧu tā kaçan kim geldi aḡa *bulmadı anı* nesene ③ daḥı buldı Taḥrı’yı katında anuḡ pes tamām eyledi ḥisābını daḥı Taḥrı tīz eyleyicidür ḥisābı. (24/40) Ya қараңulıqlar gibidür ④ denizde deriḡ aḡar üzerine mevcdür üzerinden mevcdür üzerinden bulıtdur қараңulıqlardur birincesi ⑤ üzere birince[n]üḡ kaçan kim çıkardı elin yaḡın degülıdı kim göredi anı daḥı her kim eylemedi Taḥrı aḡa aydıḡlık ⑥ yokdur anuḡ ḥiç aydıḡlık. (24/41) İy bilmedüḡ mi bayıḡ Taḥrı tesbīḥ eyler aḡa ol kim göklerdeüdür daḥı yirdedür ⑦ daḡı kuŧlar қанad gerüp havāda dükeli bildi namāzını daḥı tesbīḥini daḥı Taḥrı bilicidür anı kim iŧlerler. ⑧ (24/42) Daḥı Taḥrı’nuḡdur pādiŧāḥlıḡı göklerüḡ daḥı yirüḡ daḥı Taḥrı’dın yaḡadur dönecek yir. (24/43) İy bilmedüḡ mi bayıḡ Taḥrı sürer ⑨ buludı andan dirŧürür arasını andan eyler anı biribiri üzere pes göresin yaḡmurı çıkar **207a** ① arasından daḥı indürür gökden taḡlardan kim andadur toıudan pes irürür anı kime dilerise ② daḥı dönderür kimden dilerise yaḡın olur ıldırımuḡ aydıḡlıḡı kim ilede gözleri. (24/44) Dönderür Taḥrı ③ gıceyi daḥı gündüzi bayıḡ ŧunuḡ içinde ‘ibretdür islerine göḡül gözlerinüḡ. (24/45) Daḥı Taḥrı yaratdı her ④ cānavarı ŧudan pes anlardan yürür қарнı üzere daḡı anlardan oldur kim yürür iki ayaḡı üzere daḥı anlardan ⑤ oldur kim yürür dört ayaḡı üzere yaradur Taḥrı anı kim diler bayıḡ Taḥrı her nesene üzere güci yiterdür. (24/46) Bayıḡ ⑥ indürdük āyetler bellüler daḥı Taḥrı yol gösterür anı kim diler yoldın yaḡa toḡru. (24/47) Daḥı eydürler ⑦ inanduk Taḥrı’ya daḥı peyḡāmbere daḥı muḡı’ olduk andan yüz döndürür bir bölük anlardan andan ŧonra daḥı degül ⑧ ŧunlar mü’minler. (24/48) Daḡı kaçan okunsalar Taḥrı’dın yaḡa daḥı peyḡāmbereğindın yaḡa tā ḥüküm eyleye aralarında ⑨ bir bölük anlardan yüz döndürücilerdür. (24/49) Daḥı iger olurısa anlaruḡ ḡaḡḡ geleler andın yaḡa boyun viriciler. **207b** ① (24/50) İy göḡülleri içinde ŧayrulıḡ mı var ya ḡümānlu mı olurlar kim ya қорқарлар mı kim ḡayf eyleye Taḥrı anlaruḡ üzere daḥı peyḡāmbere ② belki anlar anlardur zālimler. (24/51) Bayıḡ oldı sözi mü’minlerüḡ kaçan okunılalar Taḥrı’dın yaḡa ③ daḥı peyḡāmbereğindın yaḡa tā ḥüküm eyleye aralarında kim eydeler iŧitdük daḥı muḡı’ olduk daḥı ŧunlar anlardur ④ қurtulucılar. (24/52) Daḥı her kim muḡı’ olursa Taḥrı’ya daḥı peyḡāmbereğindın daḥı қорқарsa Taḥrı’dan daḥı қорқ andan ya ‘nī iŧledüḡi yazuḡdan *ya ‘nī evvelki қорқu giçmiŧ yazuḡdan ikinci қор[...]* қорқu gelecek yazuḡdandur pes anlardur anlar ⑤ қurtulucılar. (24/53) Daḥı and içdiler Taḥrı’ya қавіреḡin andlarınıḡ iger buyurırsaḡ anlara çıkalar ya ‘nī ḡazāya eyt ⑥ and içmeḡ tā‘atdur eyü *ya ‘nī beyerledüḡüḡüz eyü tā‘atdur iḡlāŧı[...]* bayıḡ Taḥrı bilürdür anı kim eylesiz. (24/54) Eyt muḡı’ oluḡ Taḥrı’ya daḥı ⑦ muḡı’ oluḡ peyḡāmbere pes iger yüz dönderürseḡüz bayıḡ anuḡ üzeredür ol kim yüklenildi daḥı sizüḡ üzeredür ol kim yüklendüḡüz ⑧ daḥı iger muḡı’ olursaḡuz aḡa toḡrı yol tutasız daḥı degül peyḡāmbere üzere illā degirmeklik bellü. (24/55) Va‘de eyledi Taḥrı ⑨ anlara

kim ĩmān getürdiler sizden dağı işlediler eyü işler ĥalĭfe eyleye bayık anları yirde **208a** ① nitekim ĥalĭfe eylemeklikde anlar kim anlardan ilerü dağı yirleüre anları dĭnlerini ol kim begendi ② anlaruñüçün dağı bedel eyleye anlara ĥorĥularından Őnra iminlik taparlar bağa Şirk eylemezler bağa ③ nesene dağı her kim kāfir oldu andan Őnra pes anlar anlardır fāŐıklar. (24/56) Dağı tururuğ namāzı ④ dağı virüñ zekātı dağı muĥı' oluğ peygāmbere ola kim siz raĥmet kılınasız. (24/57) Şanmasun anlar kim ⑤ kāfir oldılar fevt olucılar yirde dağı yirleri anlaruñ otdur dağı yavuzdur dönecek yir. (24/58) İy ⑥ anlar kim ĩmān getürdiler destür dilesin size anlar kim mālĭk oldu ellerüñüz dağı anlar kim ⑦ irmediler düş görmege ya'nĭ reŐĭd olmadı sizden üç kez ilerü namāzından irtenüñ dağı ol vaĥt kim ĥoyasız ⑧ tonlaruñuzu öylen dağı Őnra namāzından yatsunuñ sizüñ ⑨ yoĥdur üzere ne dağı anlaruñ üzere yazuĥ anlardan Őnra tavāf eyleyiciler sizüñ üzere birinceñüz **208a** ① birince üzere ancılayın beyān eyler Tağrı size āyetleri dağı Tağrı bilicidür dürüst işlüdür. ② (24/59) Dağı ol vaĥt kim ire kiçi oğlanlardan sizden düş görmege destür dilesünler ya'nĭ āzādlerden nitekim destür diledi anlar kim ilerüdi anlardan ③ ancılayın beyān eyler Tağrı size āyetlerini dağı Tağrı bilürdür dürüst işlüdür. (24/60) Dağı oturucılar ④ 'avratlardan anlar kim ümĭz dutmazlar çiftlenmekligi yoĥdur anlaruñ üzere yazuĥ kim ĥoyalar ⑤ tonlarını göründürmeyicilerken bezeklerini dağı yıđlınmaĥ istemeklikleri yegrekdür anlara dağı Tağrı işidicidür bilicidür. ⑥ (24/61) Yoĥdur gözsüz üzere tarlık dağı yoĥdur aĥsaĥ üzere tarlık dağı yoĥdur Şayru üzere tarlık ⑦ dağı yoĥdur kendözüñüz üzere kim yiyesiz evlerüñüzden ya evlerinden atalaruñuzuñ ya evlerinden ⑧ analaruñuzuñ ya evlerinden er ĥardaŐlaruñuzuñ ya evlerinden ĥız ĥarındaŐlaruñuzuñ ya evlerinden atalaruñuz er ĥarındaŐlarından ⑨ ya evlerinden tayılaruñuzuñ ya evlerinden teyezelerüñüzüñ ya andan kim mālĭk olduñuz kilidi dillerine ya dostlaruñuz evinden **209a** ① yoĥdur sizüñ üzere yazuĥ kim yiyesiz dirilmiŐlerken ya tağılmışlarken pes ĥaçan kim giresiz ② evlere selām virüñ kendözüñüze selām virmek Tağrı ĥatında bereketlü olmiŐ aru ③ ancılayın beyān eyler Tağrı size āyetleri ola kim siz anılayasız. (24/62) Bayık mü'minler ④ anlardır kim ĩmān getürdiler Tağrı'ya dağı peygāmberine dağı ĥaçan oldılar anuñıla bir iş üzere divşürücü gitmediler ⑤ tā destür dileyeler ağa bayık anlar kim destür dilerler sağa Şunlardır anlar kim ĩmān getürdiler Tağrı'ya dağı ⑥ peygāmberine pes ĥaçan destür dileseler sağa birince işlerine destür vir kime dilerseñ anlardan dağı yarlıgamaĥ dile ⑦ anlaruñüçün Tağrı'ya bayık Tağrı yarlağayıcudur raĥmet kılıcı. (24/63) ĥılmañ oĥımađını peygāmberüñ arañuzda oĥımađı gibi ⑧ birinceñüzüñ birinceyi bayık bilür Tağrı anları kim uğurlayın ĥıĥarlar sizden biribiri ardınca pes Őaĥınsun ⑨ anlar kim yüz döndürürler buyruğından kim ire anlara azđunlık ya ire anlara 'azāb ağrıdıcı. **209b** ① (24/64) İy bayık Tağrı'nundur ol kim göklerdeür dağı yirdedür bayık bilür anı kim siz

anuş üzereşiz dağı ol gün kim döndürilesiz ② andın yağa pes ĥaber vire anlara anı kim işlerler dağı Tanrı her nesneyi bilicidir.

③ Sret'l-Furkn

④ (25/1) Çok oldu ĥayrı anuş kim indürdi Kur'an'ı kulı üzere t ola 'lemlere korkuducı. (25/2) Ol kim ⑤ anuşdur pdişhlığı gklerin dağı yirn dağı tutmadı oğul kıız dağı olmadı anuş ortağı ⑥ pdişhlıkda dağı yarattı her nesneyi pes endzeledi endze eylemek. (25/3) Dağı tutdılar andan ayrık tağrırlar ⑦ yaratmazlar nesene dağı anlar yaradılınurlar dağı mlik olmazlar nefleri için ziyna ne dağı aşıya ⑧ dağı mlik olmazlar lme ne dağı dirliğe ne dağı girü dirilmege. (25/4) Dağı eytdi anlar kim kfir oldılar degül işbu Kur'an ⑨ ill yalan yalan bağladı anı dağı arka virdi ağa anuş üzere ayrık kavmler pes bayık geldiler küfre dağı bhtna. (25/5) Dağı **210a** ① eytdiler kfirler meşelleridür ilerkilerin yazındı Muĥammed anı pes ol okunur anuş üzere irte dağı gice. (25/6) Eyt ② indürdi anı ol kim bilür gyıbı göklerde dağı yirde bayık ol oldu yarlağayıcı raĥmet kılıcı. ③ (25/7) Dağı eytdiler nedür işbu peygmber yir ta'amı dağı yürür bzrlarda neyçün indrildi ④ andın yağa firişte oldılar anuşıla korkuducı. (25/8) Ya bırağılayıdı andın yağa genc ya oladı ⑤ anuş bostnı yiyedi andan dağı eytdi zlimler uymazsız ill bir ere bglenmiş. (25/9) Bağ ⑥ nite urdılar sennn meşeller pes azdılar pes güçleri yitmez yola. (25/10) Çok ĥayırlı oldu ⑦ ol kim iger dilerse eyleye sennn yegrek şundan uçmağlar ağar altından ⑧ ırmağlar dağı eyleye sennn köşkler. (25/11) Belki yalan tutdılar kıymeti dağı yarağladuğ ağa kim yalan tutdı ⑨ kıymeti yaluğlu od. (25/12) Kaçan göre od anları yirden ırağ işideler anuş kağımağıla kağnamağın dağı kkremegin. **210b** ① (25/13) Dağı kaçan bırağınalar andan bir yire tar bağlanmışlarken kığıralar anda helklik deyü. (25/14) Kığırmağ bugün ② helklik deyü bir kez dağı kığırn helklik deyü çok. (25/15) Eyt ey şol mı yigrekdir ya uçmağ ebedlign ol kim ③ va'de virinildi şağımcılar oldu uçmağ anlara 'ivağ dağı dönecek yir. (25/16) Anlarndur anda anı kim dilerler ebed kağıcılar ④ oldu Çalab'un üzere va'de eylemek dilenmiş. (25/17) Dağı ol gün drrevz anları dağı anı kim tağparlar Tanrı'dan ayrık ⑤ pes eyde Tanrı iy siz mi azdurduğuz kllaru mı işbunları ya anlar mı azdılar yoldan. (25/18) Eytdiler arulığn ⑥ senn olmadı yarar bize kim tutavuz senden ayrık arka viriciler velkin gnendrdn anları ⑦ dağı atalarımı t unutdılar Kur'an'ı dağı oldılar kavimler helk olmuş. (25/19) Bayık yalan tutdılar size andan ötürü syledgnz ile ⑧ gçlermz yitmez dndrmege ne dağı yardım virmege dağı her kim şirk getirrse sizden tağıravuz ağa 'azbı ulu. ⑨ (25/20) Dağı viribimedük senden ilerü mrsellerden ill bayık anlar yirlerdi ta'amı dağı yürürlerdi **211a** ① bzrlarda dağı eyledük birinceğzi birinceğze şınamağ iy şabır eylemez

misiz daħı oldu alab'un ② grici. (25/21) Daħı eytdi anlar kim ummazlar grmekligmzi neyiun inmedi zermze feristeler ③ ya neyiun grmeyevz alab'umuzu bayık kibir eylediler kend nefsleri içinde daħı haddan gediler haddan geçmek ulu. (25/22) Ol gün kim ④ göreler feristeleri yokdur muştulamak ol gün kfirlere daħı eydeler feristeler harmdur harm olunmuştur. (25/23) Daħı ⑤ kaşd eyledük andan yaņa kim iştlediler iştenden pes eyledük anı toz tağılmıştı. (25/24) İsleri umaķun ol gün ⑥ yegrekdür turaķ yirindin yaņa daķı görklürekdür diņlenecek yirdin yaņa. (25/25) Daħı ol gün kim yarıla gök buludıla daħı indrle feristeler ⑦ indürmek. (25/26) Pdişhlik ol gün haķ Raħmn'un dur daħı oldu Gün kfirler üzere şarp. ⑧ (25/27) Daħı ol gün kim ışıra kfir iki elin eyde. (25/28) İy kaşķi ben ttmıştı missam peygmber ile yol ⑨ iy vveyli kaşķi ben ttmamıştı missam flnı dost. (25/29) Bayık azdurdı beni ur'an'dan sonra ol vaķt kim geldi **211b** ① daħı oldu Őeytn demiye terk eyleyici. (25/30) Daħı eytdi peygmber iy Çalab'um bayık kavmüm ttdilar ② iştbu ur'an'ı terk olunmuştı. (25/31) Daħı ancılayın eyledük her bir peygmberine düşmen müşriklerden ③ daħı tap oldu Çalab'un yol gösterici daħı yardım idici. (25/32) Daħı eytdi anlar kim kfir oldılar neyiun indürilmedi anuņ üzere ur'an ④ bir uğurdan ancılayın t dlendrevz anuņıla gnlni daħı beyn eyledük anı beyn eylemek. (25/33) Daħı getürmeyeler saņa ⑤ bir meşel ill getürdük saņa haķķı daħı görklürek beyn eylemekdin yaņa. (25/34) Anlar kim koparınılalar yirden yüzleri üzere ⑥ Tamu'dın yaņa şunlar yavuzuraķdur yirdin yaņa daħı azęunuraķdur yoldın yaņa. (25/35) Daħı bayık virdük Ms'ya Tevrıt'i ⑦ daħı eyledük anuņıla karındaşın Hrn'ı arķa virici. (25/36) Pes eytdük varuņ kavmdin yaņa anlar kim yalan ttdilar ⑧ yetlerimiz pes helk eyledük anları helk eylemek. (25/37) Daħı kavmini Nh'un ol vaķt kim yalan ttdilar peygmberleri ğarķ eyledük anları ⑨ *biz anları kıldıķ* demilere nişn daħı yaraķladuķ zlimlere 'azb ağrıdıcı. (25/38) Daħı 'd kavmin daħı Semd kavmin daħı iştlerini res kıyusunuņ **212a** ① daħı blkler arasından anuņ oķ. (25/39) Daħı dükelini beyn eyledük aņa meşelleri daħı dükelini helk eyledük ② helk eylemek. (25/40) Daħı bayık geldiler ky üzere kim yağınıldı yavuzluķ yağmuru iy olmadı mı anlar ③ gördiler anı ya 'n Őm ili yolında belki oldılar mz ttmazlar ya korkmazlar gir kopmağı. (25/41) Daħı kaan göreler seni ttmazlar seni ④ ill yaņşuya ey iştbu mıdur ol kim viribidi Taņrı peygmber. (25/42) Bayık yaķın oldıydı t azdura bizi taņrılarumuzdan ⑤ iger deglmisse kim şabır eyleyeyidk anuņ üzere daħı tz ola kim bileler ol vaķt kim göreler 'azbı kimdür azęunuraķ yoldın yaņa. ⑥ (25/43) Ey gördün mi anı kim ttdı Taņrı'sın nefsi dilegin ey sen ola mısın anuņ üzere şaķlayıcı. (25/44) Ya şanur mısın kim ⑦ bayık eyregi anlaruņ iştidrler ya aņlarlar degül anlar ill yılķılar gibi belki anlar azęunuraķdur ⑧ yoldın yaņa. (25/45) Ey görmedün mi Çalab'un dın yaņa nite çekdi gölgeyi daħı iger dilese eyleyedi anı trur andan eyledük ⑨ Gün'i anuņ üzere yol gösterici. (25/46) Andan alduķ anı

bizdin yaña almaqlık azın azın. (25/47) Dağı ol oldur kim eyledi **212b** ① size giceyi ton dağı uykuyı dinlenmeklik dağı eyledi gündüzi tağılmaq. (25/48) Dağı ol oldur kim viribidi ② yılleri tağıdıcılar ileyince rahmetin dağı indürdük gökden şu aru idici. (25/49) Tā dirildevüz anuñıla ③ şehri ölmiş dağı şuaravuz andan kim yaratduq yılqılar dağı ādemiler çok. (25/50) Dağı bayıq tağıtduq anı ya'nī yağmurı ④ aralarında tā endişe eyleyeler pes kaçdı eyregi ādemilerün illā unutmaklığa. (25/51) Dağı iger dilededük biz viribiyedük her bir ⑤ köyde qorquducu. (25/52) Pes boyun virme kāfirlere dağı cihād eyle anlaruñla anuñıla ya'nī Qur'an'ıla cihād eylemek ulu. (25/53) Dağı ol oldur kim ⑥ qarışdurdı iki denizi ya'nī Rūm Denizi dağı Fārs Denizi ya işbu tatlu hoşdur dağı işbu tuzlu acıdur dağı eyledi arasında ol ikisinin perde ⑦ dağı haram haram olunmuş. (25/54) Dağı ol oldur kim yaratdı şudan ādemī pes kıldı anı neseb issi dağı düñürlük issi dağı oldu ⑧ Çalab'ıñ güci yiter. (25/55) Dağı taparlar ayruğa Tanrı'dan aña kim aşşı degürmez anlara ne dağı ziyān degürmege anlara dağı oldu ⑨ kāfir Çalab'ısı üzere arqa virici. (25/56) Dağı viribimedük seni illā muştulayıcı dağı qorquducu. (25/57) Eyt dilemez **213a** ① sizden anuñ üzere hiç kirī illā ol kim diledi kim tuta Çalab'ısındın yaña yol. (25/58) Dağı tevekkül eyle ② diri üzere kim ol kim ölmez dağı tesbīh eyle ögmekligile dağı tapdur ol yazuqlarını qullarınun bilicidür. ③ (25/59) Ol kim yaratdı gökleri dağı yiri dağı ol kim arasındadır altı günler içinde andan kaşd eyledi ④ 'arş üzere yaratmağa Tanrı sorgıl anı bilüre. (25/60) Dağı kaçan eydildi anlara secde eyleñ Rahmān'a ⑤ eytdiler nedür Rahmān ey secde mi eyleyelüm aña kim buyursın bize dağı arturdı anlara ürmek. (25/61) Çok hayırlı oldu ol kim ⑥ eyledi gökde on iki burçlar dağı eyledi anuñ içinde çirāğ günü dağı ay rüşen eyleyici. (25/62) Dağı ol oldur kim ⑦ eyledi giceyi dağı gündüzi biribiri ardınca gelici aña kim diledi kim zikir eyleye ya diledi şükür eylemek. ⑧ (25/63) Dağı qulları Rahmān'ıñ anlardur kim yürürler yir üzere döleklik ile dağı kaçan kim söyleşdi anlaruñla cāhiller ⑨ eytdiler selām olsun. (25/64) Dağı anlar kim gice eylerler Çalab'ılarına secde eyleyiciler dağı tırucılar iken. (25/65) Dağı anlar kim eydürler **213b** ① iy Çalab'umuz döndür bizden 'azābını Tamu'nuñ bayıq 'azābı anuñ oldu hemişe. (25/66) Bayıq ol yavuzdur qarār dutacaq yirdin yaña ② dağı tıracaq yirdin yaña. (25/67) Dağı anlar kim kaçan nafaka eyleseler isrāf eylemezler dağı eksmezler dağı oldu arasında şunuñ orta. ③ (25/68) Dağı anlar kim oqumazlar Tanrı'yıla Tanrı ayruq dağı depelemezler bir nefsi ol kim haram eyledi Tanrı illā ④ haqqıla dağı zinā eylemezler dağı her kim işlerise şunu ire cezāsına. (25/69) İkilene aña 'azāb kıyāmet günü ⑤ dağı dāyim qala anuñ içinde hor olmuş. (25/70) İllā ol kim tevbe eyledi dağı imān getürdi dağı işledi iş eyü pes şunlar degşüre Tanrı ⑥ yavuzlarını eylüklere dağı oldu Tanrı yarlağayıcı rahmet kılıcı. (25/71) Dağı her kim tevbe eyledi dağı işledi eyü iş bayıq ol ⑦ döne Tanrı'dın yaña dönmeçlik. (25/72) Dağı anlar kim hāzır olmazlar yalana dağı kaçan kim geçdiler ma'siyetlere geçdiler ulular iken. ⑧ (25/73) Dağı anlar kim kaçan

ögütlendiler āyetleri ile Çalab'ılarınınuñ düşmediler anuñ üzere şağırlar iken daķı gözsüzler iken. (25/74) Daķı anlar kim eydürler ⑨ iy Çalab'umuz bağışla bize 'avratlarımızdan daķı oğlanlarımızdan aydınlığı gözlerüñ daķı eyle bizi şaķınıcılarçün uyası kişi. **214a** ① (25/75) Şunlar yanud virinileler köşk andan ötürü kim şabır eylediler daķı gösterineler ya degürineler anda selām virmek daķı selām olmağına. (25/76) Ebed ķalıcılarken ② anuñ içinde görklü oldu ķarār dutacaķ yirdin yaņa daķı turaķ yirdin yaņa. (25/77) Eyt ne eyleyeyidi size Çalab'um iger degül misse oķıduđı sizi ya 'nī İslām ③ pes bayıķ yalan dutduñuz pes tīz ola 'azāb lāzım iken.

④ Süretü'ş-Şu'arā

⑤ (26/1) Süret adı. (26/2) Şol āyetleridür kitābuñ bellü eyleyici. (26/3) Ola kim sen helāk eyleyicisin kendözünjü olmaduķlarından ⑥ mü'minler. (26/4) İger dilesevüz indürevüz anlaruñ üzere gökden nişān pes oldu boyunları ya cemā'atları aña alçaķlıķ eyleyiciler. ⑦ (26/5) Daķı gelmez anlara hiç aņmak Taņrı'dan yeñilenmiş illā oldılar andan yüz döndüriciler. (26/6) Bayıķ ⑧ yalan tıtdılar pes tīz gele anlara haberleri anuñ kim oldılar anı yañşularlar. (26/7) Ey baķmadılar mı yirdin yaņa ⑨ niçe bitürdük anuñ içinde her bir dürlüden görklü. (26/8) Bayıķ şunuñ içinde nişāndur daķı olmadı **214b** ① eyregi anlaruñ mü'minler. (26/9) Daķı bayıķ Çalab'uñ ol beñdeşsüzdür rahmet ķılıcıdur. (26/10) Daķı ol vaķt kim ķıgırdı Çalab'uñ Mūsā'ya ② kim gel ķavümlere zālimler. (26/11) ķavümine Fir'avn'nuñ ey ķorķmazlar mı. (26/12) Eytdi ey Çalab'um bayıķ ben ķorķarın kim yalan tıtalar beni. ③ (26/13) Daķı tar ola gögsüm daķı açılmaya dilüm pes viribi ya 'nī Cebrā'il'i Hārūn'a. (26/14) Anlaruñ benüm üzerüme yazuķları var pes ķorķarın ④ kim depeleyeler beni. (26/15) Eytdi Taņrı degül eyle gidüñ siz iki nişānlarımız ile bayıķ biz sizünlevüz işidicivüz. (26/16) Pes gelüñ Fir'avn'a ⑤ pes eydüñ bayıķ biz peygāberivüz Çalab'ısınuñ 'ālemlerüñ kim. (26/17) Viribi ya 'nī Şām iline bizümile Benī İsrā'il'i. (26/18) Eytdi Fir'avn ey bi[s]l[e]medük mi seni aramızda ⑥ oğlan iken daķı dölendüñ aramızda yaşuñdan yıllar. (26/19) Daķı işledüñ bir işüñi ol kim *işledüñüdi* daķı sen ⑦ sipāslıķ eyleyiciyiken. (26/20) Eytdi Mūsā işledüm anı ol vaķt daķı ben cāhillerden iken. (26/21) Pes ķaçdum sizden ol vaķt kim ķorķdum sizden ⑧ pes bağışladı baña Çalab'um hikmet daķı 'ilim daķı eyledi beni vaħy gelinmiş peygāberlerden. (26/22) Daķı şol bir ni'metdür kim minnet eylersin anı benüm üzerüme kim ⑨ ķul eylendüñ Benī İsrā'il'i. (26/23) Eytdi Fir'avn daķı nedür Çalab'ısı 'ālemlerüñ. (26/24) Eytdi Mūsā Çalab'ısıdur gökleriñ **215a** ① daķı yirüñ daķı ikisinüñ arasındauñuñ iger olursauñuz gümānsuz olucılar. (26/25) Eytdi Fir'avn anlara kim yöresindeyidi ey işitmez misiz. ② (26/26) Eytdi Mūsā Çalab'uñuz daķı Çalab'ısıdur atalaruñuzun ilerkiler. (26/27) Eytdi Fir'avn bayıķ peygāberüñüz ol kim viribinildi ③ sizdin yaña bayıķ delüdüdür. (26/28)

Eytdi Mūsā Çalab'ıdır gün doğusunun dağı gün batısının dağı aradağının ol ikinün iger olursağuz anlarsız. ④ (26/29) Eytdi Fir'avn iger tatarsağ Tanrı benden ayruğ eyleyem seni zindānlanmışlardan. (26/30) Eytdi Mūsā iger ⑤ geldü mise dağı mı sağa nesneyile bellü. (26/31) Eytdi Fir'avn getür anı iger olduğusa girçeklerden. (26/32) Pes bırağdı ⑥ 'aşasını pes ol vağt ol ejdehadür bellü. (26/33) Dağı tardı elini yağasından pes ol vağt ol ağdur ya'nī nūrlu bağıcılara. ⑦ (26/34) Eytdi Fir'avn cemā'ata kim yöresindeydi bayığ işbu cāzūdur key bilür. (26/35) Diler kim çıkara sizi yirünüzden ⑧ cāzūlığıyla pes ne nesne işaret eylesiz. (26/36) Eytdiler girü ço Mūsā'yı dağı qarındaşını dağı viribi şehirlere ādemiler çağırıcılar. ⑨ (26/37) Getürelersağ her key cāzūyı bilür key. (26/38) Pes dirildi cāzūlar vağtine günün bilinmiş. (26/39) Dağı eydildi **215b** ① ādemilere iy siz dirilici misiz. (26/40) Ola kim biz uyavuz cāzūlara iger olurlarısa anlar yeğiciler. ② (26/41) Pes ol vağt kim geldi cāzūlar eytdiler Fir'avn'a ey bayığ bize ecir ola kim iger olursavuz biz yeğiciler. ③ (26/42) Eytdi Fir'avn evet dağı bayığ siz ol vağt yağın olunmuşlardansız. (26/43) Eytdi anlara Mūsā bırağun anı kim siz bırağıcısız. ④ (26/44) Pes bırağdılar iplerini dağı 'aşalarını dağı eytdiler ululuğı hağığün Fir'avn'un bayığ biz yeğicilerüz. (26/45) Pes bırağdı ⑤ Mūsā 'aşasını pes ol vağt ol yudarıdı anı kim yalan eylelerdi. (26/46) Pes düşdiler cāzūlar secde eyleyiciler iken. (26/47) Eytdiler inandığ ⑥ Çalab'ısına 'ālemlerün. (26/48) Çalab'ısı Mūsā'nun dağı Hārūn'un. (26/49) Eytdi Fir'avn İmān getürdünüz ağa andan ilerüden kim destür vire size bayığ ol ⑦ uluğuzdur ol kim öğretti size cāzūlığı pes tiz bilesiz key kesem ellerünüzü ⑧ dağı ayaklarığuzı şaşurıdan dağı aşam sizi dükelicüğünüzü. (26/50) Eytdiler ziyān yoğ bayığ biz ⑨ Çalab'umuzdın yağa dönücilerüz. (26/51) Bayığ biz tama' eyleyüz kim yarlağaya bize Çalab'umuz yazuğlarımızı olduğumuzdan ötürü öğdünü inanıcılarığ. **216a** ① (26/52) Dağı vağy eyledük Mūsā'dın yağa kim git gice kullarumıla bayığ siz arduğuzca gelicilersiz. (26/53) Pes viribidi Fir'avn ② şehirler içine kavm çağırıcılar. (26/54) Bayığ şunlardır ya'nī Benī İsrā'il bir bölük kavümdür azlar. (26/55) Dağı bayığ anlar bizi key kağıdıdıdır. ③ (26/56) Dağı bayığ biz dirilübüz yarağlılar. (26/57) Pes çıkardığ anları bostānlardan dağı bınarlardan. (26/58) Dağı genclerden dağı turağlardan ④ görklü. (26/59) Ancılayın dağı mīrās virdük anlara Benī İsrā'il'i. (26/60) Pes ardlarınca oldılar Gün toğduğı vağtin. (26/61) Pes ol vağt kim görindiler biribirine ⑤ iki dirnek eytdi erenleri Mūsā'nun bayığ biz erinilmişlerüz. (26/62) Eytdi Mūsā degül eyle bayığ benümiledür Çalab'um tiz yol göstere başa. ⑥ (26/63) Pes vağy eyledük Mūsā'dın yağa kim urğıl 'aşanıla denizi pes yarıldı pes oldı her bir pāre ⑦ tağ gibi ulu. (26/64) Dağı yağın getürdük anda ayruğları. (26/65) Dağı kırtardığ Mūsā'yı dağı anları kim anuğladı dükelin. ⑧ (26/66) Andan garğ eyledük ayruğları. (26/67) Bayığ şunun içinde nişāndur dağı olmadı eyregi anlarığ mü'minler. ⑨ (26/68) Dağı bayığ Çalab'un oldur beğdeşsüz rağmet kılıcı. (26/69) Dağı oğı anlara hağberini İbrāhīm'ün. (26/70) Ol vağt kim

eytdi atasına daḥı kavmine **216b** ① ne nesneye taparsız. (26/71) Eytdiler taparuz putlara pes gündüz geçürürüz aña muḫīm olıcılarken. (26/72) Eytdi İbrāhīm ey işidürler mi sizi ② ol vaqt kim oḫursız. (26/73) Ya aşşı degürürler mi size ya ziyān degürürler mi. (26/74) Eytdiler belki bulduḫ atalarumuzu ancılayın ③ işlerler. (26/75) Eytdi İbrāhīm ey gördünüz mi anı kim olduḫ taparsız. (26/76) Siz daḥı atalarıñuz ilerükiler. ④ (26/77) Pes bayıḫ anlar düşmendür baña illā Çalab'ısı 'ālemlerüñ. (26/78) Ol kim yaratdı beni pes ol toḫrı yol gösterür baña. (26/79) Daḥı ol kim ol yidürür baña ⑤ daḥı içürür baña. (26/80) Daḥı kaçan kim şayru olam pes ol şifā virür baña. (26/81) Daḥı ol kim öldürür beni andan dirildür beni. (26/82) Daḥı ol kim tama' dutarın ⑥ kim yarlaḫaya baña yazuḫumu kıyāmet günü. (26/83) İy Çalab'um baḫışla baña peygāمبرlığı ya 'ilmi daḫı ulaşdur beni şālihler. ⑦ (26/84) Daḥı eyle benüm için alkış görklü şonraḫılarda. (26/85) Daḥı eyle beni mīrāş alıcılardan uçmaḫını dinlenmegüñ. ⑧ (26/86) Daḥı yarlıḫa atamı bayıḫ ol oldı azḫunlardan. (26/87) Daḥı rüsvāy eyleme beni. (26/88) Ol gün kim yirden ḫoparınalar. (26/89) Ol gün kim aşşı eylemeye ⑨ māl ne daḥı oḫlanlar illā ol kim geldi Tañrı'ya göñül ile saḫ. (26/90) Daḥı yaḫın olundu uçmaḫ şaḫımcılara. **217a** ① (26/91) Daḥı çıkarıldı Tamu azḫunlar için. (26/92) Daḥı eydildi anlara ḫandadur anlar kim olduḫ idi taparlar. (26/93) Ayruḫa Tañrı'dan hiç ② yardım iderler mi size ya kendüler yıḫlınurlar mı. (26/94) Pes başları aşaḫa bıraḫıldılar anuñ içine anlar ya nī tapduḫları daḥı azḫunlar. (26/95) Daḥı şüleri İblīs'üñ ③ dükelicügi. (26/96) Eytdiler daḥı anlar anuñ içinde tartuşırlar. (26/97) Tañrı'yiçün bayıḫ olduḫ azḫunluḫ içinde bellü. (26/98) Ol vaqt kim ④ berāber eyledük sizi Çalab'ısına 'ālemlerüñ. (26/99) Daḥı azdurmadılar bizi illā yazuḫlular. (26/100) Pes yoḫdur bizüm hiç şefā'at eyleyiciler. ⑤ (26/101) Ne daḥı dost ḫışım. (26/102) Pes iḫer olsadı bizüm bir kez dönmeḫligimüz pes oladıḫ inancılardan. (26/103) Bayıḫ ⑥ anuñ içinde nişāndur daḥı olmadı eyregi anlaruñ mü'minler. (26/104) Daḥı bayıḫ Çalab'uñ oldur beñdeşsüz ⑦ raḫmet kılıcı. (26/105) Yalan tutdı ḫavmi Nūḫ'uñ vaḫy olunmuş peygāمبرleri. (26/106) Ol vaqt kim eytdi anlara ḫarındaşları Nūḫ ey ⑧ ḫorḫmaz mısız. (26/107) Bayıḫ ben size peygāمبرin inām. (26/108) Pes ḫorḫuñ Tañrı'dan daḥı boyun virüñ baña. (26/109) Daḥı dilemezsin size ⑨ anuñ üzere hiç müzd degül müzdüm illā Çalab'ısı üzere 'ālemlerüñ. (26/110) Pes ḫorḫuñ Tañrı'dan daḥı boyun virüñ baña. **217b** ① (26/111) Eytdiler inanamıvuz saña uymış iken saña ḫorıraḫlar. (26/112) Eytdi Nūḫ daḫı yoḫdur bilmegüm aña kim oldılar işlerler. ② (26/113) Degül ḫisāb eylemegi anlaruñ illā Çalab'um üzere iḫer bilürsenüz. (26/114) Daḥı degülün ben ḫovucı mü'minleri. (26/115) Degülün ben illā ③ ḫorḫudıcı bellü. (26/116) Eytdiler iḫer yıḫılmazsañ iy Nūḫ olasin sen taşıla depelenmişlerden. (26/117) Eytdi Nūḫ iy Çalab'um bayıḫ ④ ḫavmüm yalan tutdılar beni. (26/118) Pes ḫüküm eyle benüm aramda daḥı anlaruñ aralarında ḫüküm eylemek daḫı ḫurtar beni daḥı anları kim benümiledür mü'minlerden. ⑤ (26/119) Pes ḫurtardıḫ anı daḥı anları kim anuñıladur gemide tolu. (26/120) Andan ḫarḫ eyledük

sonra girü kalanların. (26/121) Bayık ⑥ anuñ içinde nişāndur dañı olmadı eyregi anlaruñ mü'minler. (26/122) Dañı bayık Çalab'uñ oldur beñdeşsüz rahmet kılıcı. ⑦ (26/123) Yalan tıtdılar 'Ād kabīlesi mürsel peygāmberven. (26/124) Ol vaqt kim eytdi anlara qarındaşları Hūd ey korkmaz mısız. (26/125) Bayık ben size ⑧ peygāmberven inām. (26/126) Pes korkuñ Tañrı'dan dañı muṭī' oluñ baña. (26/127) Dañı dilemezin size anuñ üzere hīç müzd ⑨ degül müzdüm benüm illā Çalab'ısı üzere 'ālemlerüñ. (26/128) Ey yapar mısız her bir yüce yire nişān oyun eylersiz. (26/129) Dañı **218a** ① dañı tutar mısız kal'alar ola kim siz ebed qalasız. (26/130) Dañı kaçan kim dutasız dutasız haksuz kaquyup depeleyicilerken. ② (26/131) Pes korkuñ Tañrı'dan dañı muṭī' oluñ baña. (26/132) Dañı korkuñ andan kim arturdı sizi anı kim bilürsiz. (26/133) Arturdı size yılqılar ③ dañı oğlanlar. (26/134) Dañı bostānlar dañı bıñarlar. (26/135) Bayık ben korkarın sizüñ üzere 'azābından gün ulu. (26/136) Eytdiler kāfirler berāberdür ④ bizüm üzere ögüt virdüñise ya olmaduñısa ögüt viricilerden. (26/137) Degül işbu illā evvelkiler yalanı. ⑤ (26/138) Dañı degülüz biz 'azāb olınasılar. (26/139) Pes yalan dutdılar anı pes helāk eyledük anları ya'nī yilile bayık şunuñ içinde nişāndur dañı *bayık şunuñ içinde nişāndur dañı olmadı eyregi anlaruñ mü'minler*²³ ⑥ olmadı eyregi anlaruñ mü'minler. (26/140) Dañı bayık Çalab'uñ oldur beñdeşsüz rahmet kılıcı. (26/141) Yalan tıtdı ⑦ Semūd kabīlesi mürsel peygāmberven. (26/142) Ol vaqt kim eytdi anlara qarındaşları Şālih ey korkmaz mısız. (26/143) Bayık ben size peygāmberven ⑧ inām. (26/144) Pes korkuñ Tañrı'dan dañı muṭī' oluñ baña. (26/145) Dañı dilemezin size anuñ üzere hīç müzd degül müzdüm benüm illā ⑨ Çalab'ısı üzere 'ālemlerüñ. (26/146) İy konıla mısız ol nesene içinde kim bu dünyādatur imin olıcılar. (26/147) Bostānlar içinde dañı bıñarlar içinde. (26/148) Dañı ikinler içinde **218b** ① dañı hürmā ağaçları içinde çiçekleri anuñ biribiri içine girmiştir. (26/149) Dañı yonarsız tağlardan evler üstādlar[ken]²⁴. (26/150) Pes korkuñ Tañrı'dan dañı muṭī' oluñ baña. ② (26/151) Dañı muṭī' olmañ işine orandan geçicilerüñ. (26/152) Anlar kim fesād eylerler yirde dañı işlemezler. (26/153) Eytdiler ③ bayık sen bögülenmişlerden. (26/154) Degülsin sen illā ādemī bizcileyin pes getür bir nişān iger olduñusa toğru söyleyicilerden. ④ (26/155) Eytdi Şālih işbu dişi devedür anuñdur bir ülü şudan dañı sizüñdür bir ülü şudan günüñ bilinmiş. (26/156) Dañı yokanmañ aña yavuzlıgıla ⑤ pes tuta sizi 'azābı ol günüñ ulu. (26/157) Pes öldürdiler anı pes oldılar peşimānlar. (26/158) Pes tıtdı anları ⑥ 'azāb bayık şunuñ içinde nişāndur dañı olmadı eyregi anlaruñ mü'minler. (26/159) Dañı bayık Çalab'uñ ⑦ oldur beñdeşsüz rahmet kılıcı. (26/160) Yalan dutdı kavmi Lūt mürsel peygāmberven. (26/161) Ol vaqt kim eytdi anlara qarındaşları Lūt ⑧ ey korkmaz mısız. (26/162) Bayık ben size peygāmberven inām. (26/163) Pes

²³ Sayfa kenarında tekrar yazılmış.

²⁴ Eserde "üstādlarlar" şeklinde yazılmış.

k rkuŒ TaŒrı'dan daŒı muŒı' oluŒ baŒa. (26/164) DaŒı dilemezin size   anuŒ üzere hiç muŒd
 degüldür muŒd m ill  Çalab'ısı üzere ' lemler n. (26/165) Ey yakınlık eylesiz irkeklere
 ' lemlerden. **219a**   (26/166) DaŒı k rsiz anı kim yaratdı sizün i n Çalab'uuŒuz
 'avratlaruuŒuzdan belki siz bir kavümsiz g c eyleyiciler.   (26/167) Eytdiler iger yıŒlınmazsaŒ
 ey L t olasin  ıkarılmıŒlardan. (26/168) Eytdi bayık ben iŒler n zi d Œmen dutucılardanvan.  
 (26/169) Ey Çalab'um k rtar beni daŒı kavmimi andan kim iŒlerler. (26/170) Pes k rtarduŒ anı daŒı
 kavmini dükelin ya'n  L t 'avratı. (26/171)  ll  bir  arı ya'n  L t 'avratı girü kаланlardan.  
 (26/172) Andan hel k eyledük ayruŒları. (26/173) DaŒı yaŒdurduŒ anlaruŒ üzere yaŒmur ya'n   aŒ
 pes yavuz oldu yaŒmuru k rkudunılmıŒlaruŒ. (26/174) Bayık içinde   anuŒ niŒ ndur daŒı olmadı
  okı anlaruŒ mü'minler. (26/175) DaŒı bayık Çalab'uuŒ oldur beŒdeŒs z raŒmet kılıcı.   (26/176)
 Yalan dutdı piŒe isleri mürsel peyg mberleri ya'n  vahy gelinmiŒ peyg mberleri. (26/177) Ol
 vaŒt kim eytdi anlara Œu'ayb ey k rkmaz mısız. (26/178) Bayık ben   size peyg mberven in m.
 (26/179) Pes k rkuŒ TaŒrı'dan daŒı muŒı' oluŒ baŒa. (26/180) DaŒı dilemezin size anuŒ üzere hiç
   muŒd degüldür muŒd benüm ill  Çalab'ısı üzere ' lemler n. (26/181) Tam m eylen  lgegi
 daŒı olmaŒ   eksicilerden. (26/182) DaŒı  artuŒ ter z yula toŒru. (26/183) DaŒı eksmeŒ  demilere
 nesnelere **219b**   daŒı fes d eylemeŒ yirde fes d eyleyicilerken. (26/184) DaŒı k rkuŒ andan
 kim yaratdı sizi daŒı yaradılmıŒları öndünkiler.   (26/185) Eytdiler degülsin sen ill 
 b g lenmiŒlerden. (26/186) DaŒı degülsin ill   demisin bizcileyin daŒı bayık g m nsuz dutaruz
 seni yalancılardan.   (26/187) Pes d Œ r bizüm  zer m ze p reler gökden iger olduŒusa sen toŒrı
 s yleyicilerden. (26/188) Eytdi Œu'ayb Çalab'um bil rired r   anı kim iŒlersiz. (26/189) Pes yalan
 t tdılar anı pes t tdi anları 'az bı günün gölge eyleyen bulud bayık ol oldu 'az b   günün ulu.
 (26/190) Bayık ŒunuŒ içinde niŒ ndur daŒı olmadı eyregi anlaruŒ inanıcılar. (26/191) DaŒı bayık
  alab'uuŒ   oldur beŒdeŒs z raŒmet kılıcı. (26/192) DaŒı bayık ol ind rmegid r Kur'an'ı
  alab'ısı ' lemler n. (26/193)  nd rdi anı Cebr 'il in m.   (26/194) G nl n üzere t  olasin
 k rkuducılardan. (26/195) Diliyle K reŒ' n bell . (26/196) DaŒı bayık ol kit blardaydı  
  nd nki. (26/197) Ey daŒı olmadı mı anlara niŒ ndur kim bilərdi anı ' limleri Ben  İsr 'il' n  
 (26/198) DaŒı iger ind rmiŒmiŒed k anı birince üzere 'arablar degüller. (26/199) Pes okumıŒmıŒsa
 anı anlaruŒ üzere olmayalardı aŒa inanıcılar **220a**   (26/200) Ancılayın givirdük nif k'ı Œirki
 gönüllerine yazuŒlularuŒ. (26/201)  m n getürmezler aŒa t  göreler 'az bı   aŒrıdcı. (26/202) Pes
 gele anlara aŒsuzda daŒı anlar bilmezler. (26/203) Pes eydeler ey biz ŒoŒa k lınısar mıvuz. (26/204)
 Ey 'az bumuza   iverler mi. (26/205) Ey gördün mi iger g nend r rsev z anları yıllar. (26/206)
 Andan gelürise anlara ol kim va'de olundılardı   (26/207) AŒŒı itmeye anlara ol kim oldılardı
 g nend rin rler. (26/208) DaŒı hel k eylemedük hiç köy ill  anuŒ k rkuducuları varıdı   (26/209)
 AŒdurmaŒı n daŒı olmaduŒ z l m eyleyiciler. (26/210) DaŒı indürmedi anı Œeyt nlar. (26/211)

Dağı yaramaz anlara dağı ⑥ güçleri yitmez. (26/212) Bayık anlar işitmekden ayrılmışlardır. (26/213) Pes okuma Tanrı ile ayruk Tanrı ⑦ pes olasin 'azāb olunmuşlardan. (26/214) Dağı korkut kabīleñi yakınıraklar ya 'nī Benū Hāşim dağı Benū Muţtalib. (26/215) Dağı indür kanaduñı ya 'nī ikrām eyle ⑧ aña kim uydı saña mü'minlerden. (26/216) Pes iger boyun virmezlerse saña eyt bayık ben bīzārvan andan kim işlersiz. (26/217) Dağı tevekkül eyle ⑨ beñdeşsüze rahmet kılıcı. (26/218) Ol kim görür seni ol vaqt kim durursun. (26/219) Dağı dönmekligünle namāz kılıcılar arasında. (26/220) Bayık ol **220b** ① oldur işidici bilicidir. (26/221) Haber vireyin mi size kimünğ üzere iner Şeytānlar. (26/222) İner her bir yalancı üzere ② yazuklu. (26/223) Bırağurlar eşitdüklerini dağı eyregi anlaruñ yalancılar iken. (26/224) Dağı şā'irler uyar anlara azğunlar. ③ (26/225) İy bilmedün mi bayık anlar her bir derede dururlar ya 'nī her dürlü sözi söylerler. (26/226) Dağı bayık anlar eydürler anı kim işlemezler. (26/227) İllā ④ anlar kim ĩmān getürdiler dağı işlediler eyü işler dağı ağıdılar Tanrı'yı çok dağı öç aldılar ya 'nī kāfir şā'irlerinden andan ⑤ sonra kim zulüm eylediler dağı tīz bile anlar kim zulüm eylediler kañkı dönecek yire dönerler.

⑥ Sūretü'n-Neml

⑦ (27/1) Sūret adı şol āyetleridür Qur'an'ın dağı kitābuñ bellü eyleyici. (27/2) Toğrı yoldur dağı muştılıkdur mü'minler için. (27/3) Anlar kim ⑧ тұrurlar namāzı dağı virürler zekātı dağı anlar āhirete anlardır gümānsuz olurlar. (27/4) Bayık anlar kim ⑨ inanmazlar āhirete bezedük anlara işlerini pes anlar başları degzinür. (27/5) Anlar anlardır kim **221a** ① anlaruñdur yavuzı 'azābuñ dağı anlar āhiretde anlardır ziyānluraqlar. (27/6) Dağı bayık sen getürinürseñ Qur'an'ı ② katından dürüst sözlü bilici. (27/7) Ol vaqt kim eytdi Mūsā evi kavmine bayık ben gördüm bir od tīz getürem size ③ andan bir haber ya getürem size bir od yalıñı bir pāre od alınmış ola kim siz ışınasız. (27/8) Pes ol vaqt kim geldi aña ④ kığrındı bayık kutlu olundı ol kim otdadur dağı ol kim yöresindedür ya 'nī Mūsā dağı arulığı Tanrı'nun Çalab'ısı 'ālemlerüñ. ⑤ (27/9) İy Mūsā bayık benven Tanrı beñdeşsüz dürüst sözlü. (27/10) Dağı birağ 'aşāñı pes ol vaqt kim gördi anı deprenür şanasın kim ol ⑥ ağı ılandur yüz döndürdi yüz döndürücüyiken dağı girü dönmedi iy Mūsā korkma bayık ben korkmaz benüm katumda peygāmberler. ⑦ (27/11) İllā ol kim zulüm eyledi andan bedel eyledi eylük yavuzlıkdan sonra pes bayık ben yarlağayıcıvan rahmet kılıcı. (27/12) Dağı givür elüñi ⑧ yaqañ içine çıkar ağı iken yavuzlıksız tokuz eytdiler içinde Fir'avn'dın yaña dağı kavmindin yaña ⑨ bayık anlar oldılar bir kavm fāsıqlar. (27/13) Pes ol vaqt kim geldi anlara āyetlerümüz görüci eytdiler işbu cāzūlıkdur bellü. **221b** ① (27/14) Dağı inkār eylediler aña dağı gümānsuz bilmişiken anı kendözleri zulm iken dağı yücelik iken bağı nite oldı ② şoñı müfsidlerüñ. (27/15) Dağı bayık virdük Dāvūd'a dağı Süleymān'a bir 'ilim ya 'nī

fāzıllık ‘ilmi dağı eytdiler bu iki ögmeklik Tağrı’nuñdur ol kim ③ fażıllu eyledi bizi çok üzere kullarından mü’minler. (27/16) Dağı mırās aldı Süleymān Dāvūd’ı dağı eytdi ④ iy ādemiler öğrenildük biz sözüni kuşuñ dağı virildük her nesneden bayık işbu ol fażıldur ⑤ bellü. (27/17) Dağı dirinildi Süleymān için şuleri perrilerden dağı ādemilerden dağı kuşdan pes anlar dirilüp sürinürler ⑥ (27/18) Tā kaçan kim geldiler deresi qarıncañ eytdi bir qarınca iy qarıncalar giruñ turağ yirleruñüze ⑦ şımasuñ sizi Süleymān dağı süleri dağı anlar bilmezler. (27/19) Pes sırtıdı gülüciyiken ⑧ sözinden anuñ dağı eytdi Çalab’um bırağıl göñlüme benüm kim şükür eyleyem ni’metüñe ol kim ni’met virdüñ baña dağı atama ⑨ anama dağı kim işleyem eyü iş kim hoşnüd olasin dağı givür beni raħmetüñ ile kullaruñ içinde senüñ şālihler. **222a** ① (27/20) Dağı istedi kuşı pes eytdi nedür baña görmezın ibügi ya oldı mı gāyıblardan. (27/21) ‘azāb eyleyem aña ② ‘azāb katı ya boğazlayam anı ya getüre baña ħüccet bellü. (27/22) Eglendi degül ③ ırağ pes eytdi buldum anı kim bulmaduñ anı dağı getürdüm saña Sebā ilinden ħaber gümānsuz. (27/23) Bayık ben buldum ④ bir ‘avrat mālİK olur anlara dağı virildi her nesneden dağı anuñ ‘arş ulu. (27/24) Buldum anı dağı kavmini ⑤ secde eylerler Gün’e ayruğ Tağrı’dan dağı bezedi anlara Şeytān ‘amellerini pes girü döndür anları ⑥ yoldan pes anlar toğrı yol tutmazlar kim. (27/25) Secde eylemeyeler Tağrı’ya ol kim çıkarur gizlüyi ⑦ göklerden dağı yirden dağı bilür anı kim gizlersiz dağı anı kim āşikāre eylersiz. (27/26) Tağrı yoğdur Tağrı illā ol ⑧ Çalab’ısı ‘arşuñ ulu. (27/27) Eytdi tiz bağavuz kim girçek mi söyledüñ ya olduñ mı yalancılardan. (27/28) İlt ⑨ nāmemi işbu pes bırağ anı anlardın yaña andan girü dön anlardan pes bağ ne nesne döndürürler. (27/29) Eytdi iy **222b** ① görünür cemā’at bayık ben bırağıldı bendin yaña bir nāme görklü. (27/30) Bayık ol Süleymān’dandur dağı bayık ol Tağrı adıyla ② ruzi virici raħmet kılcı kim. (27/31) Yücelik eylemeñ benüm üzerüme dağı gelüñ baña müsülmānlarken. (27/32) Eytdi Belkis iy cemā’at beyān eyleñ baña işüm içinde ③ olmadum ben kesici bir iş tā ħāzır olasız. (27/33) Eytdiler biz kuvvet islerivüz dağı islerivüz katı ④ çalışıñ dağı iş senüñdür pes bağıl ne nesne buyurursañ. (27/34) Eytdi Belkis bayık pādişāhlar kaçan kim gireler bir köye ⑤ azduralar anı dağı eyleyeler ‘azizlerini kavminüñ ħorlar dağı ancılayın işlerler. (27/35) Dağı bayık ben viribiciven ⑥ anlardın yaña bir hediyye pes bağıcıvan ne nesneyile döner peygāmberler. (27/36) Pes ol vağt kim geldi Süleymān’a eytdi Süleymān ⑦ iy arturur mısüñ baña mālı virdi baña Tağrı yigdür andan kim virdi size belki siz hediyyeñüze şāz olursız. ⑧ (27/37) Dön anlardın yaña gelevüz anlara süler ile kim tākātı yoğdur anaruñ aña dağı çıkaravuz anları andan ħorlar iken dağı anlar ⑨ ħorlardur iken. (27/38) Eytdi Süleymān iy cemā’at kankıñuz getüre baña tağtın anuñ andan ilerü kim geleler baña müsülmānlar iken. **223a** ① (27/39) Eytdi bir kuvvetlü ulu dīv perrilerden ben getürem saña anı andan ilerü kim durasın yirüñden dağı bayık ben anuñ üzere ② kaviven inām. (27/40) Eytdi ol kim katında bilmek

kitâbdan ben getürem saña anı andan ilerü kim döne ③ sendin yaña bakmaqlıgum pes ol vaqt kim gördi anı tırmiş anuñ katında eytdi işbu fazlındandır Çalab'umuñ tâ şınaya beni ④ şükür mi eyleyem ya nâsipâsılık mı eyleyem dañı her kim şükür eyledi bayık şükür eyler kendözü için dañı her kim kâfir oldıyısıa pes bayık Çalab'um ⑤ baydur kerîmdür. (27/41) Eytdi Süleymân dönderün anuñçün tahtını bakavuz toğrı yol tuta mı ya ola mı anlardan kim toğrı yol tutmazlar. ⑥ (27/42) Pes ol vaqt kim geldi eydildi ey şöyle midi tahtuñ eytdi şanasın ol oldur dañı virinildi bize 'ilim ilerü ⑦ andan dañı olduq müsülmânlar. (27/43) Dañı girü döndürdi anı ol kim oldıydı tapar ayruğa Tañrı'dan bayık ol oldıydı ⑧ kavümden kâfirler. (27/44) Eydildi aña gir köşke pes ol vaqt kim gördi anı şandı anı ulu şu dañı açdı ⑨ iki incigin eytdi Süleymân bayık ol köşkdür düzülmüş sırçalardan eytdi Belkıs iy Çalab'um bayık ben zulüm eyledüm kendözüme dañı müsülmân oldum **223b** ① Süleymân'ıla Tañrı için Çalab'ıdır 'âlemlerün. (27/45) Dañı bayık viribidük kabilesidin yaña Semüd'uñ qarındaşını anlaruñ Şâlih'i kim tapuñ ② Tañrı'ya pes ol vaqt anlar iki bölügidi tartışurlar. (27/46) Eytdi iy kavmüm neyiçün iversiz yazuğa ③ eyüden ilerü neyiçün yarlaşmak dilemezsiz Tañrı'dan ola kim siz rahmet kılınasız. (27/47) Eytdiler şüm tutduq seni ④ dañı anları kim senüñledür eytdi Şâlih şüm nesneñüz Tañrı katında belki siz kavümsiz şınanursız. (27/48) Dañı oldıydı şar içinde ⑤ tokuz bölük fesâd eylerlerdi yirde dañı eyü işlemezlerdi. (27/49) Eytdiler and içişün Tañrı'ya kim şebîhün eyleyevüz anı ⑥ dañı 'ayâlinı andan eydevüz hışımına hâzır olmaduk biz helâk eyleyici kavmini dañı bayık biz toğrı söyleyicivüz. (27/50) Dañı mekr eyledi ⑦ mekr eylemek dañı mekr eyledük mekr eylemek dağı anlar bilmezler. (27/51) Pes bak nite oldı şoñı ⑧ yavuz şanmaqlarınuñ bayık biz helâk eyledük anları dañı kavümlerini anlaruñ dükelini. (27/52) Pes şoldur evleri anlaruñ boşiken andan ötürü kim zulüm eylediler ⑨ bayık şunuñ içinde nişândur kavme kim bilürler. (27/53) Dañı kırtarduk anları kim imân getürdiler dağı oldılar kırkarlar. **224a** ① (27/54) Dañı Lût'ı ya'nî viribidük ol vaqt kim eytdi kavmine iy gelür misiz yavuz işe dañı siz bilürsiz. (27/55) Ey bayık siz gelür misiz ② erenlere şehvetdin yaña ayruk 'avratlardan belki siz kavümsiz bilmezler. (27/56) Pes olmadı cevâbı ③ kavminün illâ kim eytdiler çıkaruñ kavmini Lût'uñ köyünüzden bayık anlar âdemilerdür arınurlar. ④ (27/57) Pes kırtarduk anı dañı kavmini illâ 'avratını taqdîr eyledük anı girü qalmışlardan. (27/58) Dañı yağdurduq anlaruñ üzere ⑤ yağmur yavuz oldı yağmurı kırkudunulmuşlaruñ. (27/59) Eyt ögmeklik Tañrı'nıñdur dañı selâm olsun kılları üzere anları kim üyürdi ⑥ ey Tañrı mı yegdür. (27/60) Ya ol kim ortak eylerler ya ol kim yaratdı gökleri dañı yiri dañı indürdi sizün için ⑦ gökden şu pes bitürdük anuñıla bağçeler görklülük isleri olmadı sizün kim bitüreyidünüz ⑧ ağacını anlaruñ ey Tañrı mı var Tañrı'yıla belki anlar kavümdür berâber eylerler *ya'nî şirk eylerler*. (27/61) Ya ol kim eyledi yiri turaq ⑨ yiri dañı eyledi arasında ırmaqlar dañı eyledi anuñ içinde yüce tağlar dañı

eyledi arasında iki denizün yığıcı **224b** ① ey Tañrı mı vardır Tañrı'yıla belki eyregi anlaruñ bilmezler. (27/62) Ya ol kim cevāb vire bñgñlenmiř ol vaqt kim kığıra anı dañı giderür ② yavuzluğı dañı eyler sizi ħalifeleri yirñn ey Tañrı mı vardır Tañrı'yıla az ögñt dutarsız. ③ (27/63) Ya ol kim toğrı yol göstere size ħarañulıđında yazınuñ dañı denizñn dañı ol kim viribir yılleri tağıdıdı ileyinde ④ raħmetinñn iy Tañrı mı vardır Tañrı'yıla yñceldi Tañrı andan kim ortak eylerler. (27/64) Ya ol kim başlar yaratmağa ⑤ andan döndürür anı dañı ol kim rñzı virür size gökden dañı yirden ey Tañrı mı vardır Tañrı'yıla eyt getirñn ⑥ ħñccetñnñzi iger olduñuzsa girçekler. (27/65) Eyt bilmez anlar kim göklerdeñdür dañı yirdedür ⑦ ğaybı illā Tañrı dañı bilmezler kim ne vaqt ħoparınalar. (27/66) Belki irdi tamām oldı bilmegi anlaruñ āħiretde ⑧ belki anlar şek içinde andan belki anlar andan kör göññllñlerdür. (27/67) Dañı eytdi anlar kim kāfir oldılar ey ol vaqt kim olavuz ⑨ toprağ dañı atalarumuz ey bayığ biz ħıħarınasılar mıvuz. (27/68) Bayığ va'de virinildñk işbunı biz dañı atalarumuz ilerñden degñl **225a** ① işbu illā bātil sözleri ilerñkilerñn. (27/69) Eyt yürñn yirde pes bađuñ nite oldı ② şonı yazuđlularuñ. (27/70) Dañı ħayđurma anlaruñ üzere dañı olma tarlığ içinde andan kim yavuz şanurlar. ③ (27/71) Dañı eydürler ħaçandur işbu va'de iger olduñuzısa girçekler. (27/72) Eyt ola kim yağın oldı kim arduñuzca ire sizñn ④ birincesi anuñ kim ivdürürsiz. (27/73) Dañı bayığ ħalab'uñ issidür fađluñ ādemiler üzere velıkin eyregi anlaruñ ⑤ řñkr eylemezler. (27/74) Dañı bayığ ħalab'uñ bilür anı kim gizler göğñzleri anlaruñ dañı anı kim āřıkāre eylerler. (27/75) Dañı yoğdur ⑥ ħıħ gizli gökde dañı yirde illā kitāb içindeñdür bellñ. (27/76) Bayığ işbu ħur'ān ⑦ söyler Beni İsrā'ıl üzere eyregi anuñ kim anlar anuñ içinde tartışırlar. (27/77) Dañı bayığ ol toğrı yoldur ⑧ dañı raħmetdür mü'minlere. (27/78) Bayığ ħalab'uñ ħñkm eyleye aralarında 'adlıyıla dañı ol beñdeřsñzdür bilicidür. ⑨ (27/79) Pes tevekkñl eyle Tañrı'ya bayığ sen ħađ üzeresin bellñ. (27/80) Bayığ sen eřitdñrmeyesin ölüleri dañı iřitdñrmeyesin şağırları **225b** ① oğumaklığı ol vaqt kim yñz döndürdiler arħa döndüricilerken. (27/81) Dağı degñlsin sen yol gösterici gözsñzlere azđunlıđlarından iřitdñrmeyesin illā aña kim ② inanur āyetlerñmñze pes anlar muħliřlerdür. (27/82) Dañı ħaçan kim dñře söz anlaruñ üzere ħıħaravuz anlaruñ için bir cānavar yirden ③ söyleye anlara kim bayığ ādemiler oldılar āyetlerñmñze ğümānsuz olmazlar. (27/83) Dañı ol ğñn kim ħoparavuz her bir ñmmetden bir cemā'at ④ andan kim ya[l]an dutardı āyetlerñmñzi pes anlar dirilñp şoronalar. (27/84) Tā ħaçan geleler eytdi Tañrı ey yalan tutduñuz mı āyetlerñmi ol ħālda kim ⑤ ħaplamaduñuz anı bilmekdin yaña ya ne nesene olduñuz mı iřlerdññz. (27/85) Dañı dñřdi söz anlaruñ üzere andan ötürñ kim zñlm eylediler pes anlar ⑥ söylemeyeler. (27/86) Ey görmediler mi kim bayığ biz eyledñk ğiceyi tā sākin olalar anuñ içinde dañı ğñndñzi ğörñci ya'nı ğörileler anuñ içinde bayığ ⑦ anuñ içinde niřānlardur bir ħavme kim inanurlar. (27/87) Dañı ol ğñn kim ñrñle řñr içine pes ħorħıd anlar kim göklerdeñdür ⑧ dañı anlar kim yirdedür

illā anlar kim diledi Tañrı dañı dükeli gelecilerdür aña ĥorlar. (27/88) Dañı göresin tağları şanasın anları ① tırnıñ yirinde dañı ol giçer giçmek bulud gibi işi Tañrı’nuñ ol kim muħkem eyledi her nesneyi bayıķ ol bilicidür anı kim işlerler. **226a** ① (27/89) Her kim getürdi eyü iş anuñdur ĥayır andan dañı anlar ĥorĥudan ol gün iminlerdür. (27/90) Dañı her kim getürdi ② yavuz iş bırağıla yüzleri anlaruñ od içinde ĥiç cezā virinilmez illā anı kim olduñuz işlersiz. (27/91) Bayıķ ③ buyruldu kim tapam Çalab’ısına işbu şaruñ ol kim ĥarām eyledi anı dañı anuñdur her nesene dañı buyruldu kim olavan ④ müsülmānlardan. (27/92) Dañı kim oĥuyavan Ķur’ān’ı pes her kim toğrı yol tutarsa toğrı yol tutmaz illā kendözüyiçün dañı her kim azarısıa ⑤ pes eyt bayıķ ben ĥorĥuducılardanvan. (27/93) Dañı eyt ögmek Tañrı’nuñdur tiz göstere size nişānlarını pes bilesiz anı dañı degül ⑥ Çalab’uñ ĥāfil andan kim işlersiz.

⑦ Sūretü’l-Ķaşāş

⑧ (28/1) Sūret adı. (28/2) Şol āyetlerdür kitābuñ bellü. (28/3) Oĥuruz ya ‘nī vahy eylerüz üzerüñe Mūsā ĥaberinden daķı Fir’avn’uñ ĥaberinden toğrıyiken ⑨ bir ĥavm içün kim inanurlar. (28/4) Bayıķ Fir’avn yüceldi mütekebbir oldı yirde ya ‘nī Mıñır yirinde dañı eyledi ĥavmini bölükler ĥor dutardı **226b** ① bir bölüñiñ ya ‘nī Beni İsrā’il anlardan boğazlardı er oğlanlarını dañı diri ĥordı kızlarını anlaruñ bayıķ ol oldıydı müfsidlerden. ② (28/5) Dañı dilerdük kim minnet eyleyevüz anlaruñ üzere kim ĥor tütinildılar yirde dañı eyleyevüz anları imāmlar dañı eyleyevüz anları ③ mīrās alıcılar. (28/6) Dañı yir virevüz anlara yirde dañı gösterevüz Fir’avn’ı dañı Hāmān’ı dañı sülerini ol ikinüñ ④ anlardan anı kim oldılar ĥorĥarlar. (28/7) Dañı vahy eyledük anasına Mūsā’nuñ kim emzür Mūsā’yı pes ĥaçan kim ĥorĥsañ ⑤ anuñ üzere bıraķ anı deñize ya ‘nī Nīl ırmağına daķı ĥorĥmağıl dañı ĥayğurmağıl bayıķ biz girü döndüricivüz anı sendin yaña dañı eyleyicivüz anı ⑥ mürsel peygāmberlerden. (28/8) Pes buldı götürdi anı ĥavmi Fir’avn’uñ tā ola anlara düşmen dañı ĥayğı bayıķ Fir’avn ⑦ dañı Hāmān dañı süleri ol ikinüñ oldılar yiniliciler. (28/9) Dañı eytdi ‘avratı Fir’avn’uñ aydıñdur gözün benüm ⑧ dañı senün depelemeñ anı ola kim aşşı degüre bize ya tütavuz anı oğlan dañı anlar bilmezler. (28/10) Dañı oldı ⑨ göñli anasınuñ Mūsā’nuñ fāriğ bayıķ yaķın oldı kim belürdeyidi anı iger degülümisse kim bağladuğ göñli üzere anuñ tā ola **227a** ① mü‘minlerden. (28/11) Dañı eytdi Mūsā anası Mūsā kız ĥarındaşına ardınca var Mūsā’nuñ pes gördi anı bir yañadan dañı anlar bilmezlerken. ② (28/12) Dañı ĥarām eyledük Mūsā üzere emzürücileri ya emcegi ilerüden pes eytdi kız ĥarındaşı ey yol göstereyim mi size bir ev ĥavmi üzere kim pāyandān olalar aña ③ sizün içün dañı anlar aña eyü dileyicilerdür. (28/13) Pes girü döndürdük anı anasındın yaña tā aydıñ ola gözi dañı ĥayırmaya dañı tā bile ④ bayıķ va‘desi Tañrı’nuñ ĥaĥdur velīkin eyregi anlaruñ

bilmezler. (28/14) Daḥı ol vaḳt kim irdi yigitligine daḥı tamām oldı yigitligi ⑤ virdük aḡa ḥikmet daḥı bilmek daḥı ancılayın müzd virürüz eyü işlülere. (28/15) Daḥı girdi şara ya'nī Mıṣr'a vaḳtinde ⑥ uşanlığıḡ kavminden pes buldı anuḡ içinde iki er kıtāl iderler biribiriyle işbu kavmindendür anuḡ daḥı işbu ⑦ düşmenindendür anuḡ pes arḡa virmek diledi andan ol kim kavminden idi anuḡ üzere kim düşmeninden idi pes muşt urdı aḡa Mūsā pes depeledi ⑧ anı eytdi işbu işindendür Şeytān'nuḡ bayıḡ düşmendür azdurıcıdur bellü. (28/16) Eytdi iy Çalab'um bayıḡ ben zulum eyledüm ⑨ kendözüme pes yarlıḡa beni pes yarlıḡadı anı bayıḡ oldur yarlaḡayıcı rahmet kılıcı. (28/17) Eytdi iy Çalab'um andan ötürü kim ni'met virdüḡ **227b** ① herḡiz olmayam arḡa virici yazuḡlulara. (28/18) Pes irtecek girdi şār içine ḡorḡarken göz dutarken pes ol vaḳt kim ol kim ② yardım diledi andan dün feryād diledi andan eytdi aḡa Mūsā bayıḡ sen azḡunsın bellü. (28/19) Pes ol vaḳt kim ③ diledi kim ḡatı duta anı kim ol düşmāndur ikisine eytdi iy Mūsā diler misin kim depeleyesin beni nitekim depeledüḡ ④ bir nefis dün dilemezsin illā kim olasın ḡaplayıcı zulmile yirde daḥı dilemezsin kim olasın ⑤ eyü işlülerden. (28/20) Daḥı geldi bir er ıraḡıraḡından şaruḡ iver eytdi iy Mūsā bayıḡ cemā'at kim göze görünür ⑥ ḡanışurlar senüḡ sebebünḡden tā depeleyeler seni pes çık bayıḡ ben saḡa öḡütleyicilerdenven. (28/21) Pes çıkdı ol andan ya'nī Şām'dan ⑦ ḡorḡucuyiken göz dutaradı eytdi iy Çalab'um ḡurtar beni kavümden kim zālimlerdür. (28/22) Daḥı ol vaḳt kim yüz tutdı Medyen'din yaḡa ⑧ eytdi ol kim Çalab'um yol göstere baḡa ḡoḡru yol. (28/23) Daḥı ol vaḳt kim geldi şuyına Medyen'ün buldı anuḡ üzere ⑨ bir bölük ādemilerden şuvarurlar daḥı buldı ayruḡ anlardan iki 'avrat sürerler eytdi nedür işi siz ikinüḡ **228a** ① eytdiler şuvarmazuz tā döne şuvatdan ḡobanlar daḥı atamız ḡocadur ulu. (28/24) Pes şuwardı anlaruḡüçün andan döndi ② gölgedin yaḡa pes eytdi iy Çalab'um bayıḡ ben anuḡiçün indürdüḡ baḡa ḡa'āmdan. (28/25) Pes geldi Mūsā birisini ol ikinüḡ yürüriken ③ utanmaḡ üzere eytdi bayıḡ ata2.m okur seni *tā yanud vire saḡa* kirisini kim şıvarduḡ bizüm için pes ol vaḳt kim geldi Mūsā Şu'ayb'a daḥı ḡışşa eyledi aḡa ④ ḥikāyeti eytdi ḡorḡma ḡurtulduḡ kavümden zālimler. (28/26) Eytdi birisi ol ikinüḡ iy atam ⑤ ücrete tut anı bayıḡ yegregi anuḡ kim kirīye tutduḡ ḡüçlüdür inām. (28/27) Eytdi Şu'ayb bayıḡ ben dilerin kim çiftlendürem saḡa ⑥ birisin iki kıızımuḡ işbu iki anuḡ üzere kim işcüm olasın benüm sekiz yıllar pes iger tamām eylerseḡ onı pes senüḡ ḡatıḡdadur ⑦ daḥı dilem[e]zi[n] kim düşḡar eyleyem senüḡ üzere tīz bulasın beni iger dilerse Taḡrı eyü işlülerden. (28/28) Eytdi şol kavül ⑧ benüm aramda daḥı senüḡ araḡda ḡankısını ol iki müddetden tamām eylerisem artuḡluḡ yokdur benüm üzere daḥı Taḡrı anuḡ üzere kim eydürüz ⑨ şaḡlayıcıdur. (28/29) Pes ol vaḳt kim tamām eyledi Mūsā müddeti daḥı yürüdi evi kavmiyile gördi Ḥūr Ḥaḡı'ndın yaḡadın od **228b** ① eytdi evi kavmine eglenüḡ bayıḡ ben gördüm od ola kim ben getürem size andan bir ḡaber ya bir pāre eḡsü otdan ② ola kim siz ışınasız. (28/30) Pes ol vaḳt kim geldi aḡa ḡıḡrınıldı

yanından derenüñ şağdın yirde ③ bereketlü ağaçdan kim iy Mūsā bayık ben benven Tañrı Çalab'ısı 'älemlerüñ. (28/31) Dañı bırak 'aşāñı ④ pes ol vaqt kim gördi anı deprenür şanasın kim ol ilandur yüz döndürdi yüz döndürücüyiken dañı girü dönmedi iy Mūsā ilerü gel dañı kórķma ⑤ bayık sen iminlerdensin. (28/32) Givür elüñi yaķaņa çıķa aķ yavuzlıķsız dañı ⑥ kāvşur sendin yaņa elüñi kórķmaķdan şol iki iki hüccetlerdür Çalab'undan Fir'avn'dın yaņa dañı ⑦ cemā'atına bayık anlar oldılar kāvım fāsıķlar. (28/33) Eytdi iy Çalab'um bayık ben depeledüm anlardan bir kiři pes kórķarın ⑧ kim depeleyeler beni. (28/34) Dañı kārındaşum Hārūn'ı ol revāndur benden dildin yaņa pes viribi anı benümile arķa virici kirtü dirin ⑨ bayık ben kórķarın kim yalan tıtarlar beni. (28/35) Eytdi tiz berkidü bağlayavuz bāzūñı kārındaşuñıla dañı eyleyevüz siz ikiye **229a** ① hüccet ya'nī peygāberliđı pes irmeyeler siz ikiye nişānlarımız ile siz iki dañı anlar kim uydı siz ikiye yeñicilerdür. ② (28/36) Pes ol vaqt kim geldi anlara Mūsā nişānlarımız ile bellüler eytdiler degül işbu illā cāzūlık yalan bağlanmış dañı işitmedük ③ uşbunı atalarumuzdan ilerükiler. (28/37) Dañı eytdi Mūsā Çalab'um bilürüredür anı kim getürdi toğrı yol kātından ④ dañı anı kim ola anuñ şoñı sarāyuñ bayık ol kurtulmaya zālimler. (28/38) Dañı eytdi Fir'avn ey ⑤ görünür cemā'at bilmedüm sizüñ hiç Tañrı benden ayruķ *pes od yandur benüm için iy Hāmān balçık üzere* pes eyle benüm için köşk ola kim ağavan Tañrı'sındın yaņa ⑥ Mūsā'nuñ dañı bayık ben şanurın Mūsā yalancılardan. (28/39) Dañı ululık istedi ol dañı süleri yirde ⑦ haķsız dañı şandılar kim bayık anlar bizdin yaņa döndürünilesi degüller. (28/40) Pes tıtduķ anı dañı sülerini pes bıraķduķ anları ⑧ deniz içine pes baķ nite oldı şoñı zālimlerüñ. (28/41) Dañı kılduķ anları imāmlar oķurlar ⑨ otdın yaņa dañı kıyāmet günü yardım virinilmeyeler. (28/42) Dañı ardlarınca irürdük anlaruñ işbu dünyā içinde la'net dañı kıyāmet **229b** ① günü anlar ırāķ olunmuşlardandur. (28/43) Daķı bayık virdük Mūsā'ya Tevrīt andan şoñra kim helāk eyledük bölükleri ② ilerüki göñül nūrları ādemilere dañı toğrı yoldur daķı rahmet ola kim anlar aņalar. (28/44) Dañı degüldüñ gün batısındın yaņa ③ ol vaqt kim 'ahd eyledük Mūsā'dın yaņa buyruğ ya'nī peygāberliđı daķı degüldüñ hāzırlardan. (28/45) Velīkin ④ yaratduķ biz bölükler pes uzandı anlaruñ üzere 'ömürleri dañı degüldüñ sen muķīm olucı kāvım içinde Medyen'üñ kim oķuyasın ⑤ anlaruñ üzere āyetlerümüzi velīkin olduķ biz viribiyiciler. (28/46) Dañı degüldüñ Tūr Tağı'ndın yaņa ol vaqt kim ⑥ velīkin rahmet eylemek Çalab'undan tā kórķudasın bir kāvimi kim gelmedi anlara hiç kórķuducı senden ilerü ola kim anlar ⑦ aņalar. (28/47) Dañı iger degülmisse kim ireyidi anlara 'uķubat andan ötürü kim ilerü tıtdı elleri pes eytdiler iy Çalab'umuz neyiçün ⑧ viribimedüñ bizdin yaņa peygāber pes uydı āyetlerüñe daķı olayduķ inanıcılardan. (28/48) Pes ol vaqt kim geldi anlara haķķı *ya'nī Muhammed daķı Kur'ān* ⑨ kātumuzdan bizüm eytdiler viribinilmedi Muhammed ancılayın kim virinildi Mūsā ey kāfir olmadılar mı aņa kim virinildi Mūsā'ya **230a** ① ilerüden eytdiler

iki cāzūlar arka birikdurdiler daḥi eytdiler bayıḳ biz dükeline kāfirlerüz. (28/49) Eyt pes getirün bir kitāb ② ƣatından Taḥrı'nuḡ ol toḡru yolluraḳdur ol ikiden uyam aḡa iger olduḡuz ise girçekler. (28/50) Pes iger cevāb virmezler ise ③ saḡa bilgil ki bayıḳ uyarlar nefsleri dileklerine daḥi kim azḡunuraḳdur andan kim uydı nefsi dileğine toḡrı yolsuz Taḥrı'dan ④ bayıḳ Taḥrı toḡru yol göstermez ƣavme kim zālimlerdür. (28/51) Daḥi bayıḳ ulaḡdurduḡ anlara sözi ola kim anlar öḡütleneler. ⑤ (28/52) Anlar kim virdük anlara kitābı andan ilerü anlar aḡa inanurlar. (28/53) Daḥi ƣaçan oḡuna anlaruḡ üzere eytdiler ⑥ inanduk aḡa bayıḳ ol ḡaḳdur Çalab'umuzdan bayıḳ biz olduḡ andan ilerü müsülmānlar. (28/54) Anlar virineler ⑦ müzdlerini iki kez andan ötürü kim ḡabır eylediler daḥi girü yıḡarlar eyüyle yavuzı daḥi andan kim rüzī virdük anlara ⑧ nafaḡa virürler. (28/55) Daḥi ƣaçan kim iḡtdiler herzeyi yüz döndürürler andan daḥi eytdiler bize 'amellerümüz daḥi size ⑨ 'amellerünüz selāmdur size istemezüz cāhilleri. (28/56) Bayıḳ sen yol göstermeyesin aḡa kim sevdün **230b** ① velīkin Taḥrı yol gösterür aḡa kim diler daḥi ol bilürirekdür toḡrı yol dutucuları. (28/57) Daḥi eytdiler iger uyarsavuz ② toḡrı yola senüñile bile ƣapınılavuz yirümüzden ey daḥi yirlendürmedük mi anlara ḡarām yirin imin dirinilür ③ andın yaḡa yimiḡler her nesenenüḡ rüzī virmegi için ƣatumuzdan velīkin eyregi anlaruḡ bilmezler. ④ (28/58) Daḥi niçe helāk eyledük köyden yandurıdı dirliğine pes ḡol turaḳ yirleridür anlaruḡ turaḳ olunmadı ⑤ ḡonra anlardan illā az daḥi olduḡ biz mīrās alıcılarduz. (28/59) Daḥi olmadı Çalab'uḡ helāk eyleyici ⑥ köyleri tā viribiye uluraḡında peyḡāmbere oḡuya anlaruḡ üzere āyetlerimüzi daḥi olmadı helāk eyleyici ⑦ köyleri illā kim ƣavmi anuḡ zālimlerken. (28/60) Daḥi ol kim virinildünüz neseneden pes ƣumāḡıdır dirliğüñ yaḡın ⑧ daḥi bezegi anuḡ daḥi ol kim ƣatındadır Taḥrı'nuḡ yigrekdür daḥi bākī ƣalıcırakdur ey aḡlamaz mısız. (28/61) Ey ol kim va'de virdük aḡa va'de virmek ⑨ görklü pes ol göricidür anı ancılayın mıdır kim gönendürdük anı ƣumāḡını yaḡın dirliğüñ andan ol ƣıyāmet günü **231a** ① ḡāzır olmuḡlardandır. (28/62) Daḥi ol gün kim ƣıḡıra anlara pes eyde ƣanı ortaḡlarum anlar kim olduḡuz idi ḡümān eylerler. ② (28/63) Eytdi anlar kim vācib oldı anlaruḡ üzere söz iy Çalab'umuz iḡbunlar anlardur kim azdurduḡ anları nitekim azduḡ ③ bīzār olduḡ sendin yaḡa olmadılar bize tıparlar. (28/64) Daḥi eydildi oḡuḡ ortaḡlarıñuzı ④ pes oḡudılar anları pes cevāb virmediler anlara daḥi gördiler 'azābı iger bayıḳ anlar olmuḡlarmıssa toḡru yol dutarlar. ⑤ (28/65) Daḥi ol gün kim ƣıḡıra anları pes eyde ne nese cevāb virdünüz peyḡāmbere. (28/66) Pes gizlendi anlaruḡ üzere ḡaberler ⑥ ol gün anlar biribirine ḡoruḡmayalar. (28/67) Ammā ol kim tevbe eyledi daḥi īmān getürdi daḥi iḡledi eyü iḡ pes yaḡın oldı kim ⑦ ola ƣurtulmuḡlardan. (28/68) Daḥi Çalab'uḡ yaradur anı kim diler daḥi iḡtiyār ider olmadı anlaruḡ ⑧ dilek arulıḡı Taḥrı'nuḡ daḥi yüceldi andan kim ortaḡ eylerler. (28/69) Daḥi Çalab'uḡ bilür anı kim örter göḡüzleri anlaruḡ ⑨ daḥi anı kim āḡikāre eylerler. (28/70) Daḥi ol Taḥrı'dur yokdur Taḥrı illā ol anuḡdur öḡmek dünyāda daḥi āḡiretde

daħı anuñdur **231b** ① hüküm daħı andın yaña döndürünilesiz. (28/71) Eyt haber virün iger eylerise Tañrı sizün üzere giceyi hem şe kıy met ② günündin yaña kimdür Tañrı Tañrı'dan ayruķ kim getüre size aydınlık ey işitmez misiz. (28/72) Eyt haber virün iger ③ eylerise Tañrı sizün üzere g nd zi hem şe kıy met günine degin kimdür Tañrı Tañrı'dan ayruķ getüre size giceyi ④ kim dölenesiz anuñ içinde ey görmez misiz. (28/73) Daħı raħmetinden eyledi siz n  n giceyi daħı g nd zi ⑤ t  dölenesiz anuñ içinde daħı isteyesiz fazlından daħı ola kim siz Ő kr eylesesiz. (28/74) Daħı ol gün kığıra anlara ⑥ pes eyde anı ortaqlarum anlar kim olduğuz idi Şanursız. (28/75) Daħı ıkarduķ her bir bölükden anuķ ⑦ pes eytdük getürün h ccetler n zi pes bildiler kim haķ ya'n  tevħ d Tañrı'nuñdur daħı ba'tıl oldu anlardan ol kim oldıladı yalan bağlarlar. ⑧ (28/76) Bayık oldu av minden M s 'nuñ pes g  eyledi anlaruñ üzere daħı virdük aña genclerden ol kim bayık ⑨ dilleri anuñ ağır eylerdi ondan kıra degin isleri uvvet n ol vaķt kim eytdi aña avmi sevinme bayık Tañrı **232a** ① sevmez sevinicileri. (28/77) Daħı iste anuñ içinde kim virdi saña Tañrı sar yını aħiret n daħı unutma  l ni ② d ny dan daħı eylük eyle nitekim eylük eyledi Tañrı saña daħı isteme fes dı yirde ③ bayık Tañrı sevmez fes d eyleyicileri. (28/78) Eytdi bayık ol kim virinild m ben 'ilim üzere d r atumda ey daħı bilmedi mi ④ bayık Tañrı bayık hel k eyledi andan ilerü köylerden anı kim ol atırağıdı andan g din yaña daħı okırağıdı ⑤ dirmekdin yaña daı Őorunılmaya yazuqlarından yazuqlularuñ. (28/79) Pes ıkdı  r n avmi üzere bezek içinde eytdi ⑥ anlar kim dilerlerdi yaın dirlik iy kaŐk  biz m misse ancılayın anuñ kim virinildi  r n bayık ol issidür ⑦ naŐb n  lu. (28/80) Daħı eytdi anlar kim virinildiler 'ilim vay bize yanudı Tañrı'nuñ yegrekdür aña kim  m n getürdi ⑧ daħı işledi ey  iş daħı virinilmeye anı ill  Şabır eyleyiciler. (28/81) Pes yire oyduķ anı daħı sar yını yire ⑨ pes olmadı anuñ hiç bölük ara vire aña ayruķ Tañrı'dan daħı olmadı ara viricilerden. **232b** ① (28/82) Daħı oldu anlar kim  r ladılar mertebesini d n eydürler görmedün mi bayık Tañrı d Őer r zi ② aña kim diler ullarından daħı ar eyler iger deg l misse kim minnet eyledi Tañrı bizüm  zer m ze yire oyunılduķ biz görmedün mi bayık ③ urtulmaz kaŐirler. (28/83) Şol sar y Şonrağı ya'n  umaķ eyleyevüz anı anlaruñ kim dilemezler ④ yücelik yir yüzinde ne daħı fes d daħı iş Şonı orucılarınuñdur. (28/84) Her kim geldi ya'n  işledi ey  işi anuñdur ⑤ haयर andan daħı her kim işledi yavuz işi pes cez  virinilmeye anlar kim işlediler yavuz işler ill  anı kim oldıladı ⑥ işlerler. (28/85) Bayık ol kim v cib eyledi üzerüne ur'an'ı girü d nd ricid r seni girü d nesi yire eyt alab'um bilürürekdür ⑦ anı kim geldi toğrı yola daħı anı kim ol azg nluķdadur bellü. (28/86) Daħı olmaduñdı  m z dutar kim vaħy olunaydı sendin yaña ⑧ kit b ya'n  ur'an ill  raħmet eylemek alab'undan pes olma ara virici kaŐirlere. (28/87) Daħı yığmasun ⑨ seni  yetlerinden Tañrı'nuñ andan Şonra kim ind rildi saña daħı oı alab'undın yaña daħı olmağıl müşriklerden. **233a** ① (28/88) Daħı ouma ya'n  apma

Taḡrı'yıla Taḡrı ayruḡ yoḡdur Taḡrı illā ol her nesene helāk olucudur illā zātı anuḡ anuḡdur
② ḡıkm daḡı andın yaḡa girü döndürünilesiz.

Süretü'l 'Ankebüt

③ (29/1) Benven bilür Taḡrı. (29/2) Ey şandı mı ādemiler ④ kim ḡonınalar kim eydürler ĩmān getürdük daḡı anlar şınanılmayalar. (29/3) Daḡı bayıḡ şınaduḡ anlar kim anlardan ilerüdi ⑤ pes göründüre Taḡrı anları kim ḡoḡrı oldılar ya 'nĭ ĩmān daḡı göründüre yalancıları. (29/4) Ya şandı mı anlar kim işlerler ⑥ yavuz işleri kim ḡıçeler bizden ne yavuz ol kim ḡıkm eylerler. (29/5) Her kim oldı ümĭz dutar görmege Taḡrı'yı bayıḡ ⑦ zamān Taḡrı'nunḡ gelicidür daḡı ol eşidicidür bilicidür. (29/6) Daḡı her kim ḡazā eyledi bayıḡ ḡazā eyler kendözü için bayıḡ Taḡrı ⑧ baydur 'ālemlerden. (29/7) Daḡı anlar kim ĩmān getürdiler daḡı işlediler eyü işler arıdavuz ya bātıl eyleyevüz anlardan yazuḡlarını ⑨ daḡı yanud virevüz anlara yıḡregın ol kim oldıardı işlerler. (29/8) Daḡı işmarladuḡ ādemiye atasına anasına eylük **233b** ① daḡı iger ḡazā ideler senünile tā ortak eyleyesin baḡa anı kim yoḡdur senünḡ aḡa bilmek pes boyun virme ol ikiye bendin yaḡadur dönecek yiriñüz ② pes ḡaber virem size anı kim olduḡudı işlersiz. (29/9) Daḡı anlar kim ĩmān getürdiler daḡı işlediler eyü işler givürevüz anları ③ şālĭhler için. (29/10) Daḡı birince ādemiler oldur kim eydür ĩmān getürdük Taḡrı'ya pes ol vaḡt kim incidinilse Taḡrı tā'atında eyler ④ 'azābıñı ādemilerünḡ 'azābı gibi Taḡrı'nunḡ daḡı iger gelse yardım itmek Çalab'unḡdan eyde bayıḡ biz olduḡıdı ⑤ sizünile ey daḡı degül mi Taḡrı bilürerek anı kim göḡüzlerindedür 'ālemlerünḡ. (29/11) Daḡı göründüre Taḡrı anları kim ⑥ daḡı göründüre münāfıḡları. (29/12) Daḡı eytdi anlar kim kāfir oldılar anlara kim ĩmān getürdiler uyunḡ ⑦ bizüm yolumuza daḡı götürelüm biz yazuḡlarıñuzu daḡı degül anlar götüreciler yazuḡlarından anlarıñ nesene ⑧ bayıḡ anlar yalancılarıdır. (29/13) Daḡı götüreler yazuḡlarını daḡı yazuḡlar yazuḡlarıyla daḡı şorınalar kıyāmet ⑨ ḡüni andan kim oldılar yalan baḡlarlar. (29/14) Daḡı bayıḡ viribidük Nūḡ'ı kavmindin yaḡa pes eḡlendi **234a** ① anlarıñ içinde biñ yıl illā elli yıl pes dutdı anları ḡoḡ şu daḡı anlar zālimlerken. ② (29/15) Pes ḡurtarduḡ anı daḡı islerini geminünḡ daḡı eyledük anı nişān 'ālemlere. (29/16) Daḡı İbrāḡım'i ol vaḡt kim eytdi ③ kavüme ḡapunḡ Taḡrı'ya daḡı ḡorḡunḡ andan şol yegrekdür size iger olduḡuz ise bilürsiz. ④ (29/17) Bayıḡ ḡaparsız ayruḡa Taḡrı'dan putlara daḡı düzersiz yalanı bayıḡ anlar kim ḡaparlar ⑤ ayruḡa Taḡrı'dan mālĭk olmazlar sizününḡün rüzĭ pes isteḡ ḡatından Taḡrı'nunḡ rüzĭ daḡı ḡapunḡ aḡa ⑥ daḡı şükr eyleḡ aḡa andın yaḡa döndürülesiz. (29/18) Daḡı iger dutarlarsa pes bayıḡ yalan ḡıtdı ümmetler sizden ilerü ⑦ daḡı degül peyḡamber üzere illā degürmek bellü. (29/19) Ey daḡı görmediler mi nite başlar Taḡrı yaratmaḡa ⑧ andan girü döndürür anı bayıḡ şol Taḡrı'ya geḡezdür. (29/20) Eyt

yürün yirde pes baķun nite ⑨ başladı yaratmaĝa andan Tańrı başlaya yaratmaĝa yaratmak sonra bayık Tańrı her nesene üzere güci yiterdür. **234b** ① (29/21) ‘azāb eyler aña kim diler daħı rahmet kılur anı kim diler daħı andın yaña döndürinilesiz. (29/22) Daħı degülsiz ‘aciz eyleyici ② yirde daħı gökde daħı degül size Tańrı’dan ayruk hıç dost ne daħı yardım idici. (29/23) Daķı anlar kim ③ kāfir oldılar āyetlerine Tańrı’nuñ daķı görmegine anuñ şunlar nevmiz oldılar benüm rahmetümden daħı anlar anlaruñdur ‘azāb ④ aĝrıdıcı. (29/24) Pes olmadı cevābı kavminüñ illā kim eytdiler depeleñ İbrāhım’i ya göyündürüñ anı pes kırtardı anı ⑤ Tańrı otdan bayık anuñ içinde niřānlardur bir kavme kim inanurlar. (29/25) Daħı eytdi bayık tutduñuz ⑥ ayruk Tańrı’dan putlar dostlık için arañuzda dirlik içinde yaķın andan kıyāmet günü bızār ola ⑦ birinceñüz birinceden daħı la’net eyleye birinceñüz birinceye daħı turaķ yiriñüz otdur daħı yokdur sizüñ ⑧ hıç yardım idici. (29/26) Pes inandı aña Lūt daħı eytdi bayık ben ayrılıcıvan Çalab’umdın yaña bayık ol oldur beñdeřsiz ⑨ dürüst işlüdür. (29/27) Daħı baĝıřladı aña İřhāk’ı daħı Ya’küb’ı daħı eyledük neslinde peygāberlik **235a** ① daħı Tavrıt İncil Zebür’ı Qur’an’ı daħı virdük aña müzdin dünyāda daħı bayık ol āhiretde řālihlerdendir. ② (29/28) Daħı Lūt peygāber ol vaķt kim eytdi kavmine bayık siz gelürsiz ziřt işe öñürtmedi sizden aña hıç ③ kimse ‘ālemlerden. (29/29) Ey bayık siz gelürsiz erenlere daħı kesersiz yolu daħı gelürsiz ④ dirnegüñüz yirinde řerī’atda bulunmaz nesneye pes olmadı cevābı kavminüñ illā kim eytdiler getir bize bir ‘azābını Tańrı’nuñ ⑤ iger olduñısa girçeklerden. (29/30) Eytdi iy Çalab’um yardım it baña kavm üzere müfsidlerden. (29/31) Daķı ol vaķt kim ⑥ geldi peygāberlerimiz İbrāhım’e muřtılamaĝa eytdiler bayık biz helāk eyleyicivüz kavmini işbu köyüñ bayık ⑦ kavim anuñ oldılar zālimler. (29/32) Eytdi bayık anuñ içinde Lūt var eytdiler biz bilüriregüz anı kim anuñ içindedür kırtaravuz anı ⑧ daħı ‘ayālını illā ‘avratını anuñ oldu girü kalıcılardan. (29/33) Daħı ol vaķt kim geldi peygāber[ü]müz Lūt ⑨ kayĝulu olundu anlardan ötürü daķı tar oldu anlardan ötürü göñüldin yaña daħı eytdiler kırkma daħı kayĝurma bayık biz kırtarıcıvuz **235b** ① daħı ‘ayālını illā ‘avratuñ oldu girü kalıcılardan. (29/34) Bayık biz indüricivüz kavmi üzere işbu köyüñ ② ‘azāb gökden andan ötürü kim oldılar fiřk eylerler. (29/35) Daħı bayık kıduķ andan niřān bellü kavme kim ③ anlarlar. (29/36) Daħı Medyen’din yaña kıardaşlarını řu‘ayb’ı pes eytdi iy kavmüm tapuñ Tańrı’ya daħı kıorkuñ günden ④ sonraĝı daħı fesād eylemeñ yirde fesād eyleyicilerken. (29/37) Pes yalan tıtdılar pes dutdı anları ditremek ⑤ pes oldılar sarāylarında yüzleri üzere düşmişler. (29/38) Daķı ‘Ād’ı daħı Semüd’ı daħı bayık bellü oldu size turaķları yirlerinden bunlaruñ ⑥ daħı bezedi anlara řeytān ‘amellerini pes döndürdi anları yoldan daħı oldılar görür göñüllüler. ⑦ (29/39) Daħı Kārün’a da[hı] Fir‘avn’a daħı Hāmān’a daħı bayık geldi anlara Mūsā hüccetler ile pes boyun virmediler ⑧ yirde daħı olmadılar geçiciler. (29/40) Pes dükelin tıtduķ yazuĝıyla pes birincisi anlaruñ oldur kim viribidük ⑨ anuñ

üzere taş dağı birincisi anların oldur kim tutdı anı ün dağı birincisi anların oldur kim koyduk anı yire **236a** ① dağı birincisi anların oldur kim ğark eyledük dağı olmadı Tanrı kim zulum eyleye anlara velīkin oldılar kendözlerine zulum eylerler. ② (29/41) Benzeri anların kim dutdılar ayruķı Tanrı'dan arķa viriciler benzeri gibidür örümcege dutdı ③ ev dağı bayık süstüregi evlerün evidür örümcegün iger oldırsa bilürler. (29/42) Bayık Tanrı ④ bilür anı kim taparsız andan ayruķ nesene dağı ol beñdeşsüz dürüst işlüdür. (29/43) Dağı şol meşeller ⑤ beyān eylerüz anı ādemilere dağı anlamaz anı illā 'ālimler. (29/44) Yaratdı Tanrı gökleri dağı yiri ⑥ haķķıçün bayık şunun içinde nişāndur mü'minlere. (29/45) Oķı anı kim vahy olundu saña Qur'an'dan ⑦ dağı turur namāzı bayık namāz yığar zışt işden dağı şerī'atda bulunmaz işden dağı aņmağı Tanrı'nun uluraķdur ⑧ dağı Tanrı bilür anı kim işlersiz. (29/46) Dağı mücādele eylemeņ ehliyle kitābuñ illā anuñıla kim ol görklürekdür ⑨ illā anlar kim zulum eylediler anlardan dağı eydün imān getürdük aña kim indürinildi bizdin yaña dağı indürinildi sizdin yaña dağı tañrılarımız **236b** ① dağı Tanrı'nuz birdür dağı biz aña inanıcılaruz. (29/47) Dağı ancılayın indürdük saña Qur'an'ı ② pes anlar kim virdük anlara Tevrīt'i inanurlar aña dağı işbunlardan oldur kim inanur aña dağı inkār eylemez ③ āyetlerümüze illā kāfirler. (29/48) Dağı olmadun oķur andan ilerü hiç kitāb dağı ④ yazmazıduķ sağ elüñile andan gümānlandı bāıl getürüciler. (29/49) Belki ol āyetlerdür bellüler gögsinde anların kim ⑤ virinildi 'ilim dağı inkār eylemezler āyetlerümüze illā zālimler. (29/50) Dağı eytdiler neyiçün indürilmedi anuñ üzere nişānlar ⑥ Çalab'ısından eyt bayık nişānlar Tanrı katındadır dağı bayık ben korkuducıvan bellü. (29/51) Ey dağı kifāyet itmedi mi anlara kim bayık biz ⑦ indürdük üzerüne Qur'an'ı oķunur anların üzere bayık anuñ içinde raħmetdür dağı aņmaķdur bir kavme kim ⑧ inanurlar. (29/52) Eyt tapdur Tanrı benüm aramda dağı sizün arañuzda tanuķ bilür anı kim göklerdeür dağı yirdedür ⑨ dağı anlar kim imān getürdiler bāıla dağı kāfir oldılar Tanrı'ya şunlar anlardur ziyānlular. (29/53) Dağı ivdürerler seni **237a** ① 'azāba dağı iger degülmissе zamān adanılmış geleyidi anlara 'azāb dağı geleyidi anlara aņsuzda dağı anlar bilmezlerken. ② (29/54) İvdürürler seni 'azāba dağı bayık Tamu kaplayıcıdur kāfirleri. (29/55) Ol gün kim örte anları 'azāb ③ üstlerinden dağı altından ayaklarının dağı eyde tadun anı kim olduñuz işlersiz. (29/56) İy kullarum ④ anlar kim imān getürdiler bayık yirüm geñdür pes baña tapun baña. (29/57) Her nefis tadıcıdur ölümü ⑤ andan bizdin yaña döndürilesiz. (29/58) Dağı anlar kim imān getürdiler dağı işlediler eyü işler yir virevüz anlara uçmaķdan köşkler ⑥ aķar altından ırmaķlar ebed kalıcılarken anuñ içinde ne eyüdür müzd 'amel eyleyicilerün. (29/59) Anlar kim şabır eylediler dağı ⑦ Çalab'ılarına tevekkül eylediler. (29/60) Dağı niçe cānavarlar götürmez rüzisin Tanrı rüzī virür aña dağı size ⑧ dağı ol işidicidür bilicidür. (29/61) Dağı iger şorsañ kim yaratdı gökleri dağı yiri dağı muşahhar eyledi ⑨ günü dağı ayı eydeler Tanrı pes nite dönderinürler. (29/62) Tanrı döşer rüzī

aña kim diler **237b** ① kullarından daħı tar eyler aña bayıķ Tañrı her nesneyi bilicidür. (29/63) Daħı iger şorarsañ anlara kim indürdi ② gökden şuyı pes dirgürdi anuñıla yiri şonra öldüğinden anuñ eydeler Tañrı eyt ögmek Tañrı’nuñdur belki ③ eyregi anlaruñ anlamazlar. (29/64) Daķı degül işbu dirlik yaķın illā bātıl daķı oyun daħı bayıķ sarāyı āhoretüñ ④ oldur dirlik iger oldılarına bilürler. (29/65) Pes kaçan kim bineler gemiye oқuyalar Tañrı’yı hālış eyleyicilerken aña ⑤ tevħīdi pes ol vaķt kim ķurtarduķ anları yazıdın yaña ol vaķt anlar ortak eylerler. (29/66) Kāfir olsunlar aña kim virdük anlara daħı gönensünler ⑥ pes tīz bileler. (29/67) Ey daħı görmediler mi bayıķ biz eyledük harem yirini imin daħı ķapınılır ādemiler yörelerinden ⑦ ey bātıla ya ‘nī Şeytān’a inanurlar daħı ni ‘metine Tañrı’nuñ kāfir olurlar. (29/68) Daħı kim zālīmıraqdur andan kim yalan bağladı Tañrı üzere ⑧ yalan ya yalan tıtdı haķķı ol vaķt kim geldi aña ey yok mıdur Tamu’da tıraq yiri kāfirlere. ⑨ (29/69) Daħı anlar kim ğazā eylediler bizüm haķķumuzda toğrı yol gösterevüz anlara yollarımızdı daħı bayıķ Tañrı eylük eyleyicilerle biledür.

238a ① Sūretü’r Rūm

② (30/1) Enellāhu ā’lem. (30/2) Yeñildi rümīler. (30/3) Yaķınıraq yirde daķı anlar andan şonra kim yeñdi rümīler tīz yeñeler rümīler. ③ (30/4) Üçden ona degin yıllar içinde Tañrı’nuñdur buyruķ ilerüden daħı şonndan daħı ol gün sevineler. (30/5) Mü’minler ④ yardım virmeğiyle Tañrı’nuñ yardım ider aña kim diler daħı ol beñdeşsüz raħmet kılıcıdur. (30/6) Va’desi Tañrı’nuñ hilāf eylemez ⑤ Tañrı va’desine velīkin eyregi ādemileruñ bilmezler. (30/7) Bilürler görünür dirlikden ⑥ yaķın daħı anlar āhiretten anlar ğāfillerdür. (30/8) Ey daħı endīşe eylemediler mi kendözlerinde ⑦ yaratmadı Tañrı gökleri daħı yiri daħı arasındadı ikisinüñ illā haķķıla daħı müddetile adanılmış ⑧ daħı bayıķ çoķ ādemilerden görmeklige Ćalab’larını kāfirlerdür. (30/9) Ey daħı yürümediler mi yirde ⑨ pes baķalardı nite oldı şonı anlaruñ kim ilerüdi anlardan oldıardı ķatıraķ anlardan **238b** ① güçdin yaña daħı sürdiler yiri ‘imāret eylediler anı eyregirek andan kim ‘imāret eylediler anı daħı geldi anlara peygāmberleri ② hūccetler ile pes olmadı Tañrı kim zulm eyleye velīkin oldılar kendözlerine zulm eylerler. (30/10) Andan ③ oldı şonı anlaruñ kim yavuzlık eylediler yavuzıraķ anuñiçün kim yalan tıtdılar āyetlerini Tañrı’nuñ daħı oldılar aña ④ yañşularlar. (30/11) Tañrı başlar yaratmağa andan girü dönderür anı andan andın yaña döndürilesiz. (30/12) Daħı ol gün kim ⑤ tıra kıyāmet günü nevmīz ola yazuķlular. (30/13) Daħı olmadı anlaruñ ortaķlarından şefā’atçılar ⑥ daħı oldılar ortaķlarına kāfirler. (30/14) Daħı ol gün kim tıra kıyāmet günü ol gün ayrılalar. ⑦ (30/15) Ammā anlar kim imān getürdiler daķı işlediler eyü işler pes anlar çayır çemen içinde şād olınalar. (30/16) Daħı ammā anlar kim

⑧ kâfir oldılar daḥı yalan tıtdılar âyetlerimüzi daḥı görmegi âhireti pes anlar ‘azâb içinde hâzır olunmuşlardır. ⑨ (30/17) Pes namâzı Tanrı’ya eyledüğünüz vaktin gice ya ‘nî ağşam namâzı daḥı yatsu namâzı namâzı daḥı eyledüğünüz vaktin şabâḥ ırte namâzı. (30/18) Daḥı anuḥdur ögmek göklerde **239a** ① daḥı yirde daḥı giceye yakın ya ‘nî ikinci namâzı daḥı eyledüğünüz vaktin öyleyin ya ‘nî öyle namâzı. (30/19) Çıkarur diriyi ölüden daḥı çıkarur ② ölüyi diriden daḥı dirürür yiri öldüğinden sonra daḥı ancılayın çıkarınılasız. ③ (30/20) Daḥı birince nişâni oldur kim yaratdı sizi toprakdan andan ol vakt siz âdemsiz perâkende olursız yir yüzinde. (30/21) Daḥı birince nişâni ④ oldur kim yaratdı sizünüçün kendözünüzdün ‘avratlar tâ dölenesiz andın yaḥa daḥı eyledi arañuzda sizün ⑤ dostluk daḥı rahmet bayık anuḥ içinde nişânlardur kavm kim endîşe eylerler. (30/22) Daḥı birince nişâni ⑥ yaratdı gökleri daḥı yiri dürlülendügi dillerünüzd daḥı renklerini bayık anuḥ ⑦ içinde nişânlardur ‘âlemlere. (30/23) Daḥı birince nişâni uyumagunuzdur gice daḥı gündüz daḥı istemegünüz ⑧ fazlından bayık anuḥ içinde nişânlardur kavme kim işidürler. (30/24) Daḥı birince nişân gösterür size ⑨ ıldurumu korkmağičün daḥı tama‘ içün daḥı indürür gökden şu pes dirürür anuḥla yiri öldüğinden sonra **239b** ① bayık anuḥ içinde nişânlardur kavme kim anlarlar. (30/25) Daḥı birince nişân kim tura gök daḥı yir ② buyruğıyla andan kaçan kim okuya sizi okumak yirden kaçan kim siz çıkasız. (30/26) Daḥı anuḥdur ol kim ③ göklerde daḥı yirdedür dükeli aḥa muḥı‘lerdür. (30/27) Daḥı ol oldur kim başlar yaratmağa andan girü dönderür ④ daḥı ol geñezirekdür anuḥ üzere daḥı anuḥdur şıfat yücerek göklerde daḥı yirde daḥı ol beñdeşsüzdür dürüst işlüdür. ⑤ (30/28) Beyân eyledi size meşel kendözünüzdün hiç var mı sizün için andan kim mâlik oldı sağ elünüzd ortaklar ⑥ anuḥ içinde kim rüzî virdük size pes siz anuḥ içinde berâbersiz korḥarsız anlardan korḥduğunuz gibi kendözünüzdün ancılayın ⑦ beyân eylerüz nişânları bir kavme kim anlarlar. (30/29) Belki uydı anlar kim zulum eylediler nefsleri dileklerine bilmeksüzün ⑧ pes kim toḥrı yol göstere aḥa kim azdurdı Tanrı daḥı yokdur anlarıñ arḥa viricileri. (30/30) Pes toḥrı eyle yönünji dîn için ⑨ müsülmâniken yaradışı Tanrı’nuḥ ol kim yaratdı âdemileri anuḥ üzere yokdur döndürmek yaratmağına Tanrı’nuḥ şoldur **240a** ① dîn toḥru velîkin eyregi âdemilerün bilmezler. (30/31) Dönücilerken andın yaḥa daḥı korḥun andan daḥı ② tıruruḥ namâzı daḥı olmaḥ ortak eyleyicilerden. (30/32) Anlardan kim ayırdılar dînlerini daḥı ③ oldılar bölükler her bölük katlarındaki nesneye sevinicilerdür. (30/33) Daḥı kaçan kim tıtdı âdemileri ziyân okuyalar ④ Çalab’ılarını dönücilerken andın yaḥa andan kaçan kim tıdura anlara andan rahmet kaçan bir bölük anlardan Çalab’ılarına ortak eylerler. ⑤ (30/34) Kâfir olsunlar aḥa kim virdük anlara pes gönenün tîz bilesiz. (30/35) Ey indürdük mi anlarıñ üzere hüccet ⑥ pes ol söyler anı kim oldılar aḥa ortak eylerler. (30/36) Daḥı kaçan kim tıduravuz âdemlere rahmet şād olalar aḥa ⑦ daḥı iger irerise anlara yavuz iş andan ötürü kim ilerü tıtdı elleri kaçan anlar

nevmîz olurlar. (30/37) Ey dağı görmediler mi bayık ⑧ Tağrı döşer rûzî aña kim diler dağı tar eyler bayık anuğ içinde nişānlardur kavme kim inanurlar. ⑨ (30/38) Pes vir hışıma haqqını dağı miskîne dağı ġarîbe ol yegrekdür anlara kim dilerler **240b** ① Tağrı sevâbını dağı anlar anlardur kırtılıcılar. (30/39) Dağı kim virdünüz artuqluğ ya'nî hediyye bahşış tâ artuğ ola mâlları içinde âdemilerün ② artuğ olmaz Tağrı kıatında dağı ol kim virdünüz zekâtdan dilersiz Tağrı sevâbın pes anlar ③ anlardur artuqluğlar isleri. (30/40) Tağrı oldur kim yaratdı sizi andan rûzî virdi size andan öldürür sizi andan dirildür sizi ④ hîç var mı ortağlaruğuzdan ol kim işleye şundan nesneden arulığı anuğ dağı yüceldi andan kim ortağ eylerler. ⑤ (30/41) Belürdi ma'siyet yirde dağı deñizde andan kim kıazandı elleri âdemilerün tâ taduravuz anlara birincesin anuğ kim ⑥ işlediler ola kim anlar döneler. (30/42) Eyt yürün yirde baquğ nite oldı şonı ⑦ anlaruğ kim ilerüyidi oldıydı eyregi anlaruğ ortağ eyleyicilerdür. (30/43) Pes toğru eyle yönüñi dîn için toğru ⑧ andan ilerüden kim gele bir gün kim döndürmek yoğdur anuğ Tağrı'dan ol gün tağılalar. (30/44) Her kim kâfir oldı anuğ üzeredür ⑨ küfri dağı her kim işledi eyü iş kendözleriçün döşerler. (30/45) Tâ cezâ vire anlara kim îmân getürdiler dağı işlediler **241a** ① eyü işler 'atâsından bayık ol sevmez kâfirleri. (30/46) Dağı birince nişānı kim viribimekdür ② yılleri muştılayıcılariken dağı tâ tadura size rahmetinden dağı tâ yürüye gemi buyruğıyla dağı ③ tâ isteyesiz fazlından dağı ola kim siz şükür eyleyesiz. (30/47) Dağı bayık viribidük senden ilerü ④ peygâamberler kavimlerindin yaña pes geldiler hüccetler ile pes öcümüz aldük anlardan kim yazuğ eylediler dağı oldı ⑤ vâcib üzerümüze yardım itmek mü'minlere. (30/48) Tağrı oldur kim viribir yılleri pes kıoparur buludı pes döşer ⑥ gökde nitekim diler dağı eyler pâreler pes göresin yağmurı kıkar arasından pes kıaçan ⑦ döker anı ya'nî yağmurı aña kim diler kıullarından anlar şâz olurlar. (30/49) Dağı bayık oldılar ilerüden ⑧ kim indüre anlaruğ üzere andan ilerü nevmîzler. (30/50) Pes bağ eserlerindin yaña rahmetinün Tağrı'nuğ nite ⑨ dirürür yiri öldüğinden şonra bayık şol dirüricidür ölüleri dağı ol her nesene üzere güci yiterdür. **241b** ① (30/51) Dağı iger viribiyevüz yili pes görseler anı şararmış olalar andan şonra küfür eylerler. (30/52) Pes bayık sen ② işitdürmeyesin ölülere dağı işitdürmeyesin şağırlara kığıрмаğı kıaçan yüz döndürdiler yüz döndüricilerken. (30/53) Dağı degülsin ③ toğru yol gösterdici gözsüzlere azğunluğlarından işitdürmezsin illâ aña kim inanur âyetlerümüze pes anlar müsülmānlardur. ④ (30/54) Tağrı oldur kim yaratdı sizi za'îfliğden andan eyledi şonra za'îfliğden kıuvvetden andan eyledi ⑤ şonra kıuvvetden za'îfliğ dağı kıocalığ yaradur anı kim diler dağı ol bilicidür güci yiterdür. (30/55) Dağı ol gün kim tura ⑥ kıyâmet and içe yazuğlular dölenmediler bir sâ'atdan ayruğ ancılayın oldılar döndürünürler. ⑦ (30/56) Dağı eytdi anlar kim virinildiler 'ilmi dağı îmānı bayık dölendünüz kıtābı içinde Tağrı'nuğ günine degin girü kıoparıлмаğuş ⑧ pes işbudur günü kıoparıлмаğuş velikin siz olduğuş idi bilmez. (30/57) Pes ol gün aşşı eylemez anlar

kim ⑨ zulm eylediler ‘özürlendükleri ne dağı anlar hoşnūdlık isterler. (30/58) Dağı bayık beyān eyledük ādemilere işbu Qur‘ān içinde **242a** ① her meşelden dağı iger getüresin anlara bir nişān eyide anlar kim kāfir oldılar degülsiz siz illā bātil getürüciler. ② (30/59) Ancılayın mühür urur Tağrı göñülleri üzere anlar kim bilmezler. (30/60) Pes şabr eyle bayık Tağrı va‘desi ③ hağdur dağı yeyniligi üzere dutmasun seni anlar kim gümānsuz olmazlar kıyāmete.

Sūretü’l-Loğmān

④ (31/1) Ene’llāh’u ā’lem. (31/2) Şol āyetlerdür kitābuğ hikmetlü. ⑤ (31/3) Toğrı yol iken dağı rağmet iken eylük eyleyicilere. (31/4) Anlar kim tūrururlar namāzı dağı virürler zekātı ⑥ dağı anlar āhiretde anlardur gümānsuzlar. (31/5) Şunlar toğru yol üzeredür Çalab’ılarından dağı anlar anlardur ⑦ kurtulucılar. (31/6) Dağı birince ādemilerden oldur kim şatūğ alur bātilin sözüğ ya ‘nī ır tā azdura yolından Tağrı’nuğ bilmeksüz ⑧ dağı tutar Tağrı yolın yaşsuya şunlar anlarındur ‘azāb ħor eyleyici. (31/7) Dağı kaçan oğunur anuğ üzere āyetlerümüz yüz döndürdi ⑨ boyun virmeyiciyiken hemān işitmedi gibi anı hemān iki kulağı içinde şağırlık var pes muştıla aña ‘azābı ağrıdı. **242b** ① (31/8) Bayık anlar kim ĩmān getürdiler dağı işlediler eyü işler anlarındur uçmağları diñlenmegüñ. (31/9) Ebed kalıcılarken anuğ içinde va‘desi Tağrı’nuğ ② hağ dağı ol beñdeşsüz dürüst işlūdür. (31/10) Yaratdı gökleri direksüz görürsüz anı dağı bırağdı yirde ③ yüce tağlar kim egmesün deyü sizi dağı tağıtdı anuğ içinde her cānavardan dağı indürdi gökden şu pes bitürdi anuğ içinde ④ her bir dürlüden görklü. (31/11) İşbu yaratmışdur Tağrı pes gösterüñ baña ne nesne yaratdı anlar kim andan ayruğdur belki ⑤ zālimler azğunlık içindedür bellü. (31/12) Dağı bayık virdük Loğmān’a hikmeti kim şükr eyle Tağrı’ya dağı her kim şükr eyleyse ⑥ bayık şükr eyleye kendözü için dağı her kim kāfir oldı bayık Tağrı baydur öğülmüş. (31/13) Dağı ol vağt kim eytdi Loğmān oğlına ⑦ dağı ol öğüt virürken aña ey oğlancuğum ortak eyleme Tağrı’ya bayık şirk eylemek zulümdür ulu. (31/14) Dağı işmarladığ ādemilere ⑧ atasına anasına götürdi anı anası za‘ıflık za‘ıflık üzere dağı sütden ayırmağı anuğ iki yıl içinde kim şükr eyle baña dağı ataña anaña ⑨ bendin yağadur dönecek yir. (31/15) Dağı iger gāzā ideler senüñile anuğ üzere kim ortak eyleyesiz baña anı kim yokdur senüñ aña bilmek pes boyun verme ol ikiye **243a** ① dağı şöğbet anlarıñıla dünyāda eyü dağı uy anuğ yolına anuğ döndi bendin yaña andan bendin yaña dönecek yirüñüz ② pes ħaber virem size anı kim olduñuzdı işlersiz. (31/16) Ey oğlancuğum bayık ol iger ola ağırı bir dānenüñ isbetenden ③ pes ola tağ içinde ya göklerde ya yirde getüre anı Tağrı bayık Tağrı eyü işlūdür ④ bilürdür. (31/17) Ey oğlancuğum tūrur namāzı dağı buyur eyü işi dağı yığ yavuz işden dağı şabır eyle ⑤ anuğ üzere kim irdi saña bayık şol vācib olunmış işlerdendür. (31/18) Dağı döndürme yağağunı ādemiler

için ⑥ daḥı yürüme yirde şād iken bayıḳ Taḥrı sevmez her şād olucı faḥr eyleyici. (31/19) Daḥı orta ol ⑦ yürümegün içinde daḥı eks ününden bayıḳ zıştiregi āvāzların ünidür eşeklerin. ⑧ (31/20) Ey görmedünüz mi bayıḳ Taḥrı musahḥar eyledi size anı kim göklerdeḍür daḥı anı kim yirdeḍür daḥı tamām eyledi ⑨ sizün üzere ni‘meti görünür daḥı gizlü ya‘nī ma‘rifet daḥı birincisi ādemilerin oldur kim mücādele eyler Taḥrı işinde **243b** ① bilmeksüz daḥı toḡrı yolsuz daḥı kitābsuz aydıḥ eyleyici. (31/21) Daḥı kaçan eydildi anlara uyun aḥa kim indürdi Taḥrı ② eytdiler belki uyavuz aḥa kim bulduḥ anun üzere atalarımızı ey iger oldısa daḥı mı Şeytān okur anları ③ ‘azābındın yaḥa Ṭamu‘nun. (31/22) Daḥı her kim ıḥmarlarsa yüzünü Taḥrı‘dın yaḥa daḥı ol eylük eyleyiciyiken bayıḳ yapışdı ④ kulpa berk daḥı Taḥrı‘dın yaḥadur şonı işlerin. (31/23) Daḥı her kim kāfir oldu pes ḥayḡulu eylemesün seni küfri anun ⑤ bizdin yaḥadur dönecek yiri pes ḥaber virevüz anlara anı kim işlediler bayıḳ Taḥrı bilicidür islerini gögüzlerin. (31/24) Gönendürevüz anları ⑥ az andan geḥsüz eyleyevüz anları ḥatı ‘azābdın yaḥa ḥatı. (31/25) Daḥı iger şorarsaḥ anlara kim yaradı gökleri ⑦ daḥı yiri eydeler Taḥrı eyt ögmek Taḥrı‘nuḥdur belki eyregi anların bilmezler. (31/26) Taḥrı‘nuḥdur ol kim ⑧ göklerdeḍür daḥı yirdeḍür bayıḳ Taḥrı oldur bay öḡülmüş. (31/27) Daḥı iger bayıḳ ol kim yirdeḍür ⑨ aḡaçdan ḥalemlermisse daḥı deḥiz midād eylese aḥa andan şonra yidi deḥizler dükenmeyedi kelimeleri **244a** ① Taḥrı‘nuḥ bayıḳ Taḥrı beḥdeşsizdür dürüst işlüdür. (31/28) Degül yaratmaḥ sizi daḥı degül girü ḥoparmaḥ sizi illā bir nefis gibi ② bayıḳ Taḥrı işidicidür görücidür. (31/29) Ey görmedün mi bayıḳ Taḥrı givürür giceyi gündüz içine ③ daḥı givürür gündüzi gice içine daḥı musahḥar eyledi Güneş‘i daḥı ayı dükeli yürür zamāna deḡin adanılmış ④ daḥı bayıḳ Taḥrı anı kim işlersiz bilicidür. (31/30) Ol andan ötürüdür kim bayıḳ Taḥrı ol ḥaḥdur daḥı bayıḳ ol kim ḥaparsız andan ayruḡa ⑤ bāḥıl daḥı bayıḳ Taḥrı ol yücedür uludur. (31/31) Ey görmedün mi bayıḳ gemi aḥar deḥizde ⑥ ni‘metiyle Taḥrı‘nuḥ tā göstere nişānlarından bayıḳ şunun içinde nişānlardur her bir şabır eyleyiciye şükr eyleyiciye. ⑦ (31/32) Daḥı kaçan örte üstlerin mevc buludlar gibi okurlar Taḥrı‘yı ihlāş eyleyicilerken aḥa dīni pes ol vaḥt kim ḥurtar anları ⑧ yazıdın yaḥa pes birincisi anların orta iş dutucıdur daḥı inkār eylemeye nişānlarımıza illā her aldayıcı nāsipāslıḥ eyleyici. (31/33) İy ⑨ ādemiler ḥorḥun Ḥalab‘unuzdan daḥı ḥorḥun bir günden kim ḥācetsüz eylemez atayı oḡul ḥızdan ne daḥı oḡul ḥız kim **244b** ① ol ḥācetsüz eyleyicidür atasından nesene bayıḳ va‘desi Taḥrı‘nuḥ ḥaḥdur pes aldamasun sizi dirlik yaḥın daḥı aldamasun sizi ② Taḥrı‘yla aldayıcı ya‘nī Şeytān. (31/34) Bayıḳ Taḥrı anun ḥatındadır bilmek ḥıyāmet vaḥtin daḥı indürür yaḡmuru daḥı bilür anı kim raḥimlerdedür ③ daḥı bilmez nefis ne nesene kesb eyleye irted daḥı bilmez nefis ḥankı yirde öle bayıḳ ④ Taḥrı bilicidür bilürdür.

Sūretü's-Secde

⑤ (32/1) En'allah'u ā'lem. (32/2) İndürmek kitābı yoḡdur gümān ⑥ anuḡ içinde Çalab'ısından 'ālemlerüḡ. (32/3) Ey eydürler mi yalan baḡladı anı belki ol ḡaḡdur Çalab'undan senüḡ tā ḡorḡudasın bir ḡavmi ⑦ gelmedi anlara ḡorḡuducu senden ilerü ola kim anlar toḡrı yol dutalar. (32/4) Taḡrı oldur kim yaratdı gökleri ⑧ daḡı yiri daḡı anı kim arasındadır ol ikinüḡ altı günler içinde andan ḡaşd eyledi 'arş üzere yoḡdur sizüḡ andan ⑨ ayruḡ arḡa virici ne daḡı ṣefā'at eyleyici ey endiṣe eylemez misiz. (32/5) Hükm eyler işi gökden **245a** ① yirdin yaḡa andan aḡar andın yaḡa bir günde kim oldu ḡadarı anuḡ biḡ yıl andan kim ṣayarlar. ② (32/6) Ṣol bilürdür ḡaybı daḡı ḡāzırı beḡdeṣsüz raḡmet ḡılıcı. (32/7) Ol kim görklü eyledi her nesneyi ③ yaratmaḡını daḡı baṣladı yaratmaḡına ādemīnūḡ balḡıḡdan. (32/8) Andan eyledi neslini menī şuyundan ④ şudan ḡor za'if. (32/9) Andan rast eyledi anı daḡı ürde anuḡ içine cānından daḡı eyledi sizüḡ için ḡulaḡ ⑤ daḡı gözler daḡı ḡöḡüller az şükür eylemezler. (32/10) Daḡı eytdiler ḡaçan kim yavu ḡılunavuz ⑥ yirde ey bayıḡ biz diriltmek içinde mivüz yiḡi belki anlar görmegine Çalab'ılarınuḡ kāfirlerdür. (32/11) Eyt ⑦ cānuḡuz ala sizüḡ feriştesi ölümün ol kim vekil ḡonulmuşdur size andan Çalab'unuḡdın yaḡa döndürinilesiz. ⑧ (32/12) Daḡı iger ḡöresin yazuḡluları aṣaḡa eyleyicilerdür baṣlarını Çalab'ıları ḡatında iy Çalab'umuz gördük daḡı işitdik ⑨ pes döndür bizi işleyevüz eyü iş bayıḡ biz gümānsuz olucıladur. (32/13) Daḡı iger dilededük viredük her nefse toḡrı yolın **245b** ① velīkin vācib oldu söz benden ḡolduravan Ṣamu'yı perrīlerden daḡı ādemlerden dükeli. (32/14) Pes daduḡ ② anuḡüçün kim unuttuḡuz görmegi gününüzi işbu bayıḡ biz unuttuḡ sizi daḡı daduḡ 'azābını ebedlik andan ötürü kim olduḡuz ③ işlerdünüz. (32/15) Bayıḡ imān getüre āyetlerümüze anlar kim ḡaçan öḡüt virineler anuḡıla yüzün düşeler secde eyleyicilerken daḡı tesbīḡ eylerler ④ öḡmekligile Çalab'ların daḡı anlar tekebbürlik eylemezler. (32/16) İraḡ olur ḡötürülür yanları anlarıḡ döşeklerinden ḡaparlar ⑤ Çalab'ılarına ḡorḡuyiçün daḡı ḡama' için daḡı andan kim rüzī virdük anlara nafaḡa eylerler. (32/17) Pes bilmez bir nefis anı kim gizlendi ⑥ anlarıḡün aydıḡdan gözlerüḡ yanud virmeḡiçün aḡa kim oldılar işlerler. (32/18) Ey ol kim oldu mü'min ancılayın mıdur kim oldu ⑦ fāṣıḡ berāber degüller. (32/19) Ammā anlar kim imān getürdiler daḡı işlediler eyü işler pes anlarıḡdur uçmaḡlar ḡuraḡ ⑧ nüzül andan ötürü kim oldılar işlerler. (32/20) Daḡı ammā anlar kim fiṣḡ eylediler yirleri anlarıḡ otdur nice kim dileyeler ⑨ kim ḡıḡalar andan girü döndürüneler anuḡ içine daḡı eydile anlara ḡaduḡ 'azābını oduḡ ol kim olduḡuz anı yalan ḡutarsız. **246a** ① (32/21) Daḡı ḡaduravuz anlara 'azābdan yaḡnı depelemek ileyince 'azābuḡ ulu ola kim anlar döneler. ② (32/22) Daḡı kimdür zālımıraḡ andan kim öḡüt virinildi āyetleriyle Çalab'ısınuḡ andan yüz dönderdi andan bayıḡ biz yazuḡlulardan intiḡām alıcılaruz. ③ (32/23) Daḡı bayıḡ

viridük Mūsā'ya Tevrīt'i pes olma gümān içinde görmeginden daḥı eyledük anı toḡrı yol ④ Benī İsrā'īl'e. (32/24) Daḥı eyledük anlardan imāmlar yol gösterürler buyruḡumuz ile ol vaḡt kim şabır eylediler daḥı oldılar āyetlerümüze ⑤ gümānsuz olurlar. (32/25) Bayık Çalab'un ol ḥükm eyleye aralarında kıyāmet günü anuḡ içinde kim oldılar anuḡ içinde dartışırlar. ⑥ (32/26) Ey daḥı yol göstermedi mi anlara niçeyi helāk eyledük anlardan ilerü bölüklerden yürürler turaḡlarında anlaruḡ ⑦ bayık anuḡ içinde nişānlardur ey işitmezler mi. (32/27) Ey daḥı görmediler mi bayık biz sürerüz şuyı yirdin yaḡa ⑧ otsuz pes çıkaruruz anuḡıla ekini yir andan yılķıları daḥı kendözleri ey görmezler mi. ⑨ (32/28) Daḥı eydürler kaçandur işbu açmak iger olduḡuz ise girçekler. (32/29) Eyt fetih günü aşşı eylemeye anlara kim **246b** ① kāfir oldılar imān getürdükleri ne daḥı anlara mühlet virineler. (32/30) Pes yüz döndür anlardan daḥı göz dut ya'nī arka virme kim bayık anlar göz dutucılardur ya'nī helāklıḡuḡa.

② Süretü'l-Aḡzāb

③ (33/1) Ey peyḡāmbere ḡorḡ Taḡrı'dan ya'nī dāim ol taḡvā üzere daḥı boyun virme kāfirlere daḥı münāfiḡlara bayık Taḡrı oldu bilici ④ dürüst işlü sözlü. (33/2) Daḥı ardınca var anuḡ kim vaḡy olundu sendin yaḡa Çalab'unḡdan bayık Taḡrı oldu anı kim işlersiz bilici. ⑤ (33/3) Daḥı tevekkül eyle Taḡrı'ya daḥı ḡap oldu Taḡrı iş sürücü. (33/4) Eylemedi Taḡrı bir er için iki göñül ⑥ ḡarnı içinde daḥı eylemedi 'avratlaruḡuzı anlar kim zihār eylesiz anlardan analaruḡuz ⑦ daḥı eylemedi oḡul eylendüḡuḡuzleri oḡlanlaruḡuz şol sözüḡüzdür aḡızlaruḡuz ile ⑧ daḥı Taḡrı eydür ḡaḡkı daḥı ol toḡrı yol gösterür yola. (33/5) Nisbet eyleḡ anları atalarına ol 'adilluraḡdur Taḡrı ⑨ ḡatında iger bilmeyesiz atalarını pes ḡarındaşlaruḡuzdur dīnde daḥı hem 'ahdlaruḡuzdur daḥı yoḡdur **247a** ① sizün üzere yazuḡ anuḡ içinde kim yaḡıldıḡuz anı velīkin ol kim ḡaşd eyledi göñüllerüḡuz daḥı oldu ② Taḡrı yarlaḡayıcı raḡmet ḡılıcı. (33/6) Peyḡāmbere yegrekdür mü'minlerden kendözlerinden daḥı 'avratları anlarıdır anlaruḡ ③ daḥı isleridür ḡışımılıḡlaruḡ birincisi anlaruḡ yigrekdür birinceye kitābında Taḡrı'nun mü'minlerden ④ daḥı muḡācirlerden illā kim eyleyesiz hem 'ahdlaruḡuz eylük oldu şol levḡ içinde ⑤ yazılmış. (33/7) Daḥı ol vaḡt kim aldūḡ peyḡāmbere'den 'ahdlarını daḥı senden daḥı Nūḡ'dan daḥı İbrāḡīm'den ⑥ daḥı Mūsā'dan daḡı 'İsā'dan oḡlı Meryem'unḡ daḥı aldūḡ anlardan 'ahd ḡatı. (33/8) Tā şora girçeklere ⑦ girçekliklerinden daḥı yaraḡladı kāfirlere 'azāb aḡrıdıcı. (33/9) İy anlar kim imān getürdiler anuḡ ⑧ ni'metini Taḡrı'nun üzerüḡüze ol vaḡt kim geldi size süler pes viribidük anlaruḡ üzere yil daḥı süler kim ⑨ gö[r]mediler anları daḥı oldu Taḡrı anı kim işlersiz görücü. (33/10) Ol vaḡt kim geldiler size üstüḡuzden **247b** ① daḡı aḡaḡadan sizden daḡı ol vaḡt kim egildi gözler daḥı irdi yüreklere boḡazlaḡulara daḡı gümānlandıḡuz ② Taḡrı'ya

gümānlar. (33/11) Ol yirde şınandı mü‘minler daħı deprenildiler deprenmek kaṭı. (33/12) Daħı ol vaḫt kim eydürdi ③ münāfıḫlar daħı anlar kim gönüŷleri içinde ŷayruluḫdur va‘de eylemedi bize Taḫrı daħı peygāmbere illā aldamaḫ. (33/13) Daḫı ol vaḫt kim ④ eytdi bir bōlūk anlardan iy ehli Medīne yoḫdur yir sizūḫ pes dōnūḫ daħı destūr dileridi ⑤ bir bōlūk anlardan peygāmbere eydürlendi bayıḫ evlerümüz ḫalellūdūr daħı degül ol ḫalellü dilemezler illā kamaḫ ⑥. (33/14) Daħı iger girinilse anlaruḫ üzere uçlarından andan dilenilseler fitneyi eyleyelerdi anı daḫı dōlenmeyelerdi anda ⑦ illā az. (33/15) Daħı bayıḫ oldıladı ‘ahd eyledilerdi Taḫrı’ya ilerüden dōndürmeyeler ardlarını daḫı oldı ⑧ ‘ahdı Taḫrı’nuḫ ŷorunılmıŷ. (33/16) Eyt hergiz aŷŷı eylemeye size kamaḫ iger kaarsaḫuz ölümden ya depelenmekden ⑨ daħı andan gönendürölmeyesiz illā az. (33/17) Eyt kimdür ŷol ol kim ŷaḫlaya sizi Taḫrı’dan iger dilerse size **248a** ① yavuzluḫ ya dilerise size raḫmet daħı bulmayalar anlar ayruḫ Taḫrı’dan dost ne daḫı yardım idici. ② (33/18) Bayıḫ bilür Taḫrı girü yıḫıcıları sizden daḫı eydicileri ḫarındaŷlarına gelüḫ bizdin yaḫa daḫı gelmezler ③ ḫıtāla illā az. (33/19) Baḫıllarken sizūḫ üzere pes kaçan kim geldi ḫorḫu gördüḫ anları baḫarlar ④ saḫa dōner gözleri ancılayın kim örtölür anuḫ üzere ölümden pes kaçan gitdi ḫorḫu ⑤ dilgirlik eylerler size dillerile tīz baḫıllarken ḫayr üzere ŷunlar inanmadılar pes bāṭıl eyledi Taḫrı ⑥ ‘amellerini anlaruḫ daħı oldı ŷol Taḫrı üzere geḫez. (33/20) ŷanurlar bōlūkler gitmediler ⑦ daḫı iger gelürise bōlūkler seveler iger bayıḫ anlar yazıya ḫıḫıcılarımıssa ‘arablar arasında ŷorarlardımiŷsa ⑧ ḫaberlerūḫüzden daḫı iger olsalardı iinūzde ḫalıŷmayalardı illā az. (33/21) Bayıḫ oldı sizūḫ ⑨ Taḫrı peygāmberinde uymaḫ eyü aḫa kim oldı ümīz dutar Taḫrı’ya daḫı güne ŷonraḫı daḫı aḫdı Taḫrı’yı **248b** ① ḫoḫ. (33/22) Daḫı ol vaḫt kim gördi mü‘minler bōlūkleri eytdiler iŷbu oldur kim va‘de eyledi bize Taḫrı daħı peygāmbere ② daħı ṭoḫrı söyledi Taḫrı daħı peygāmbere daḫı arturmadı anlara illā inanmaḫ daħı boyun virmek. (33/23) Mü‘minlerden erenler ③ ṭoḫru eylediler anı kim ‘ahd eylediler Taḫrı’yıla anuḫ üzere pes birincesi anlaruḫ oldur kim ödedi nezrini daḫı birincesi anlaruḫ oldur kim küyer daḫı ④ dōndürmediler dōndürmek. (33/24) Tā yanud vire Taḫrı girçeklere gerçeklikleriyle daħı ‘azāb ide münāfıḫlara iger dilerse ⑤ ya tevbe vire anlaruḫ üzere bayıḫ Taḫrı oldı yarlaḫayıcı raḫmet ḫılıcı. (33/25) Daħı girü dōndürdi Taḫrı anları kim kāfir oldılar ⑥ kaḫımaḫlarıyıla bulmadılar ḫayır daħı ṭap oldı Taḫrı mü‘minlere ḫıtālı daħı oldı Taḫrı güci yiter ⑦ beḫdeŷsüz. (33/26) Daħı indürdi anlara kim arḫa virdiler anlara ehlinden kitābuḫ ḫal‘alarından daħı ⑧ bıraḫdı gönüŷlerine ḫorḫu bir bōlūk depelersiz daḫı esīr eylersiz bir bōlüḫi. (33/27) Daḫı mīrās virdi size ⑨ yirlerini daḫı sarāylarını daħı mālalarını daħı yir kim ayak baŷmaduḫuz aḫa daħı oldı Taḫrı her **249a** ① nesene üzere güci yiter. (33/28) İy peygāmber eyt ‘avratlarıḫa iger olursuḫuz dilerseḫüz yaḫın dirliḫi ② daħı bezegini anuḫ pes gelüḫ mut‘a virem size daħı ḫoyu virdüm sizi ḫoyu virmek görklü. (33/29) Daħı iger olursuḫuz ③ dilerseḫüz Taḫrı’yı daħı

peygamberi dağı sarāyı şonrağı pes bayık Tağrı yaraqladı eyü işlüler için sizden ④ müzd ulu. (33/30) İy ‘avratları peygamberün her kim getürürise sizden bir ma‘şiyet bellü ikilene ⑤ aña ‘azāb iki anca dağı oldı şol Tağrı üzere geñez. (33/31) Dağı her kim muṭī‘ olurisa sizden ⑥ Tağrı’ya dağı peygamberine dağı işlerse eyü iş virevüz aña müzdini iki kez dağı yaraqladuk aña rūzī ⑦ görklü. (33/32) İy ‘avratları peygamberün degülsiz birisi gibi ‘avratlardan iger karkarsañuz ⑧ yumşaklık eylemen sözile pes tama‘ eyleye ol kim gönlinde şayrulukdur dağı eydün sözi eyü. (33/33) Dağı dölenün ⑨ evlerünüz içinde dağı bezenüp çıkmağ bezenüp çıkmağı gibi cāhiliyyetün ilerüki dağı tururuğ namāzı dağı virün **249b** ① zekātı dağı muṭī‘ oluğ Tağrı’ya dağı peygamberine bayık diler Tağrı tā gidere sizden yazuğı ② iy kavmi evün dağı arıda sizi arıtmağ. (33/34) Dağı añağ anı kim oğunur evlerünüzde ③ āyetlerinden Tağrı’nuğ dağı hikmetden bayık Tağrı oldı eyü işlü haberlü. (33/35) Bayık müsülmān erenler ④ dağı müsülmān ‘avratlar dağı mü‘min erenler dağı mü‘mine ‘avratlar dağı muṭī‘ erenler dağı muṭī‘ ‘avratlar dağı girçek erenler ⑤ dağı girçek ‘avratlar dağı şabır eyleyen erenler dağı şabır eyleyen ‘avratlar dağı alçaklık eyleyici erenler dağı alçaklık eyleyici ‘avratlar dağı ⑥ şadağa virici erenler dağı şadağa virici ‘avratlar dağı oruc dutucu erenler dağı oruc dutucu ‘avratlar dağı şaklacı erenler ⑦ ferclerini dağı şaklacı ‘avratlar dağı añağı erenler Tağrı’ya çok dağı añağı ‘avratlar yaraqladı Tağrı ⑧ anlara yarlağamağ dağı müzd ulu. (33/36) Dağı olmadı hīç inanur er dağı inanur ‘avrat kaçan kim hükme eyleye Tağrı ⑨ dağı peygamberi bir iş kim ola anlaruğ dilegi işlerinden dağı her kim ‘āşī olursa Tağrı’ya dağı peygamberine **250a** ① pes bayık azdı azmağ bellü. (33/37) Dağı ol vağt kim eydüdüñüz aña kim ni‘met virdi Tağrı aña dağı ni‘met virdün aña tut ② üzerüne ‘avratuñı dağı kark Tağrı’dan dağı gizlersin nefsün içinde anı kim Tağrı āşikāre eyleyicidür anı dağı karkarsın ādemīden *ya ‘nī Tağrı ya melekü’l-mevt* ③ dağı Tağrı yigrekdür kim karkasın andan pes ol vağt kim tamām eyledi Zeyd andan hāceti çiftlendürdük saña anı tā ④ olmaya mü‘minlere tarlık oğul eylendüklerinün ‘avratlarında kaçan tamām eylediler anlardan hāceti ⑤ dağı oldı işi Tağrı’nuğ işlenmiş. (33/38) Olmadı peygamber’e hīç tarlık anuğ içinde kim helāl eyledi Tağrı aña ⑥ sünneti Tağrı’nuğ anlarda kim geçdiler ilerüden dağı oldı işi Tağrı’nuğ endāze eylemek endāze olunmuş. (33/39) Anlar kim ⑦ degürürler haberlerini Tağrı’nuğ dağı karkarlar andan dağı karkmazlar hīç kimseneden illā Tağrı’dan dağı tap oldı ⑧ Tağrı hisāb eyleyici. (33/40) Olmadı Muğammed atası biregü erenlerünüzden velīkin peygamberi Tağrı’nuğ ⑨ dağı şonrası peygamberlerinün dağı oldı Tağrı her nesneyi bilici. (33/41) İy anlar kim īmān getürdiler anuğ **250b** ① Tağrı’ya añağ çok. (33/42) Dağı tesbīh eyleğ aña irte dağı gice. (33/43) Ol oldur kim rahmet kılur üzeriñüze ② dağı feriştelere tā çıkar[a] sizi karanlığdan aydınlığa dağı oldı mü‘minlere rahmet kılıcı. ③ (33/44) Esenlemegi anlaruğ ol gün kim göreler anı selāmdur dağı yaraqladı anlaruğ için müzd görklü

ya'nî uçmak. (33/45) İy peygâmbere bayık biz viribidük seni ④ tanuq. (33/46) Dahı muştulayıcı dahı karkuducı dahı okuyucı Tañrı'dın yaña destürıyla dahı çırâğ rüşen eyleyici. (33/47) Dahı muştıla mü'minlere ⑤ bayık anlarındur Tañrı'dan fażıl ulu. (33/48) Dahı muṭî' olma kâfirlere dahı münâfıklara dahı ko incitmeklerini ⑥ dahı tevekkül eyle Tañrı'ya dahı tap oldu Tañrı iş sürücü. (33/49) İy anlar kim ĩmân getürdiler kaçan kim nikâh eyleyesiz mü'mine 'avratlara ⑦ andan talak viresiz anlara andan ilerü kim yakınlık eyleyesiz anlara yokdur sizün anları üzere hiç 'iddet kim şayasız anı ⑧ pes mut'a virün dahı şalı virün anları şalı virmek görklü. (33/50) İy peygâmbere bayık biz helâl eyledük saña 'avratlarını ⑨ anlar kim virdün kâbinlerini dahı anı kim mâlik oldu elün andan kim girü döndürdi Tañrı üzerüne dahı kızları **251a** ① *atañ kardaşınıñ dahı kızları* atañ dağı kardaşınıñ dahı kızları tayunuñ dahı kızları deyezenün ol kim ayrıldılar senünile dahı 'avrat ② mü'mine iger bağıslarsa kendöz[ü]ni peygâmbere iger dilerse peygâmbere kim nikâh eyleye anı haşken ③ saña ayruq mü'minlerden bayık bildük anı kim farîza eyledük anları üzere 'avratlarında dahı anda kim mâlik oldu ④ elleri tâ olmaya üzerüne tarlık dahı oldu Tañrı yarlagayıcı rahmet kılıcı. ⑤ (33/51) Girü koyasın anı kim dilersin anlardan dahı yir viresin sendin yaña anı kim dilersin dahı anı kim isteyesin andan kim ayırdun sen ⑥ yokdur yazuq üzerüne şol yakınıraqdur kim aydıñ ola gözleri anları dahı kaygurmayalar dahı hoşnüd olalar ⑦ aña kim virdün sen dükeli anları dağı Tañrı bilür anı kim gönüllerünüzdedür dahı oldu Tañrı bilici güç götürücü. ⑧ (33/52) Helâl olmaya saña 'avratlardan şonradan ne dahı kim degşüresin anları 'avratlara iger hoş gelür ise dahı ⑨ saña görkleri anları illâ ol kim mâlik oldu sağ elün dahı oldu Tañrı her nesene üzere şaklayıcı. (33/53) İy **251b** ① anlar kim ĩmân getürdiler girmeñ evlerine peygâmbere illâ kim destür virinile size ta'ama bakıcılar degülükten ② irmek vaqtine velikin kaçan kim okunasız girün pes kaçan kim yiyesiz tağıluñ dağı egleniciler degülükten ③ söz bayık şol oldu incidür peygâmbere pes utanur sizden dağı Tañrı utanmaz ④ haqdan dahı kaçan kim dileyesiz anlardan ev kumâşdı dile anlardan ardından perdenün şol ⑤ aruraqdur gönüllerünüze dahı gönüllerine dahı olmadı sizün kim incidesiz peygâmbere Tañrı'nun ne dahı ⑥ nikâh eyleyesiz 'avratlarını andan şonra hemîşe bayık şol oldu Tañrı katında ulu ya'nî yazuq. ⑦ (33/54) İger âşikâre eyleyesiz nesneyi ya gizleyesiz anı bayık Tañrı oldu her nesneyi bilici. (33/55) Yokdur yazuq anları üzere ⑧ atalarında dahı oğlanlarında dahı karındaşlarında ne dahı oğlanlarında kız karındaşlarında ne dahı 'avratlarında ⑨ ne dahı mâlik olduğında elleri dahı korkun Tañrı'dan bayık Tañrı oldu her nesne üzere hâzır **252a** ①. (33/56) Bayık Tañrı dahı ferişterileri şalavât eylerler peygâmbere üzere iy anlar kim ĩmân getürdiler şalavât eyleñ ② aña dağı selâm virün selâm virmek. (33/57) Bayık anlar kim incidürler Tañrı'yı dahı peygâmbere la'net eyledi Tañrı dünyâda ③ dahı âhiretde dahı yaraqladı anları üçün 'azâb hor eyleyici. (33/58) Dahı anlar

kim incidürler mü‘minleri daḥı mü‘mine ‘avratları işlemedin ④ anlar bayık götürdiler bühtānı daḥı yazuḡı bellü. (33/59) İy peygāber eyt ‘avratlarıña ⑤ daḥı kızlarıña daḥı ‘avratlarına mü‘minlerüñ yakın eyleyeler üzerlerine *çadırlarından* şol yakınıraḡdur kim bilinelers pes ⑥ incidinilmeyeler daḥı oldu Taḡrı yarlaḡayıcı raḡmet kılıcı. (33/60) İger yıḡlınmaya münāfıḡlar daḥı anlar kim ⑦ göñüllerinde şayrılıḡdur daḥı yalan ḡaber bıraḡıcılar Medīne’de musallaḡ eyleyevüz seni anlara andan ḡonşı olmayalar senüñile ⑧ anuḡ içinde illā az. (33/61) Sürülmüşlerken ḡanda kim bulunalar tutulalar daḥı depeleneler depelenmek. (33/62) Sünneti Taḡrı’nuḡ anlarda kim ⑨ geçdiler ilerüden daḥı bulmayasın sünnetine Taḡrı’nuḡ degşürmek. (33/63) Şorar saḡa ādemiler kıyāmetden eyt **252b** ① bayık bilmegi anuḡ ḡatındadır Taḡrı’nuḡ daḥı ne nesene yıḡdürür saḡa ola kim kıyāmet ola yakın. (33/64) Bayık Taḡrı la‘net eyledi ② kāfirlere daḥı yaraḡladı anlara ḡamu odun. (33/65) Ebed ḡalıcılarken anuḡ içinde hemīşe bulmayalar dost ne daḥı arḡa virici. ③ (33/66) Ol ḡün kim döndürüle yüzleri otda eydürler iy kāşkī muḡī‘ olmuşmıssaduḡ Taḡrı’ya daḡı muḡī‘ olmuşmıssaduḡ peygābere. ④ (33/67) Daḥı eytdiler iy Çalab’umuz bayık biz muḡī‘ olduḡ mihterlerümüze daḡı ulularumuza pes azdurdılar bizi yoldan. (33/68) A Çalab’umuz vir anlara ⑤ iki anca ‘azābdan daḥı la‘net eyle anlara la‘net eylemek ulu. (33/69) İy anlar kim īmān getürdiler olmaḡ ⑥ anlarcılayın kim incid[e]ler Mūsā’yı pes beri eyledi Taḡrı andan kim eytdiler daḥı oldu ḡatında Taḡrı’nuḡ yüzlü. (33/70) İy ⑦ anlar kim īmān getürdiler ḡorḡuḡ Taḡrı’dan daḡı eydüñ söz ḡoḡru. (33/71) Şalāḡ getüre sizüñüçün ‘amellerüñüzi daḥı yarlaḡaya ⑧ sizi yazuḡlarıñuzu daḥı her kim muḡī‘ olursa Taḡrı’ya daḥı peygāberine bayık ḡoḡrı buldı ḡoḡrı bulmaḡ ulu. (33/72) Bayık biz ‘arż eyledük ⑨ emāneti ḡöklere daḥı yire daḥı ḡaḡlara pes onamadılar kim ḡötüreler anı daḥı ḡorḡdular andan **253a** ① daḥı ḡötürdi anı ādemī ya‘nī Ādem peygāber bayık ol oldu ḡulm eyleyici bilmeyici. (33/73) Tā ‘azāb vire Taḡrı münāfıḡlara daḥı münāfıḡa ‘avratlara ② daḥı müşriklere daḥı müşrike ‘avratlara daḥı tevbe vire Taḡrı mü‘minler üzere daḥı mü‘mine ‘avratlara daḥı oldu Taḡrı ③ yarlaḡayıcı raḡmet kılıcı.

Sūretü’s-Sebe

④ (34/1) Ögmeklik Taḡrı’nuḡdur ol kim anuḡdur ol kim ḡöklersedür daḥı ol kim yirdedür daḥı anuḡdur ögmek āḡiretde daḥı ol ⑤ dürüst işlü bilici. (34/2) Bilür anı kim girür yirde daḥı anı kim çıkar andan daḥı anı kim iner ⑥ ḡökden daḥı anı kim aḡar anda daḥı ol raḡmet kılıcıdır yarlaḡayıcıdır. (34/3) Daḥı eytdi anlar kim kāfir oldılar ⑦ gelmeye size kıyāmet eyt evet Çalab’um ḡaḡkıçün bayık gele size bilici ḡaybı ıraḡ olmaz andan zerre ⑧ ḡadarı ḡöklere ne daḥı yirde ne daḥı kiçirek andan ne daḥı uluraḡ illā kitābdadır ⑨ bellü eyleyici. (34/4) Tā yanud

vire anlara kim ĩmān getürdiler dağı işlediler eyü işler şunlar anlarındur yarlağamağ dağı rŭzĩ görklü. **253b** ① (34/5) Dağı anlar kim dürüşdiler nişānlarımızda ilerü geçicilerken şunlar anlarındur ‘azāb ‘azābdan ağrıcıcı. ② (34/6) Dağı görür anlar kim virinildiler ‘ilim ol kim indürümlü sađa Çalab’uñdan oldur hađ dağı toğru yol gösterür ③ toğrı yolına beñdeşsüzüñ öğülmüş. (34/7) Dağı eytdi anlar kim kāfir oldılar yol gösterelüm mi size bir ere ④ ĥaber virür size kaçan tağılmasız dükeli tağılmağ bayığ siz dirilmek içindesiz yiđi. (34/8) Yalan mı bağladı Muĥammed Tağrı üzere ⑤ yalan ya anuđ delüligi mi vardur belki anlar kim inanmazlar āĥirete ‘azāb içindedür dağı azđunluđ içindedür ⑥ ırağ. (34/9) Ey görmediler mi anı kim ileylerindin yañadur dağı ol kim ardlarındin yañadur gökden dağı yir ⑦ iger dilersevüz givürevüz anları yire ya bırağavuz anlarıñ üzere pāre gökden bayığ şunuñ içinde ⑧ nişāndur her kula Tağrı’ya dönüci. (34/10) Dağı bayığ virdük Dāvūd’a bizden fağıl iy tağlar dönüñ anuğıla ⑨ dağı iy kuşlar dağı yumuşağ eyledük aña demüri. (34/11) Kim eyle giñ zırıhlar dağı endāze eyle zırıh ulandırmağda dağı işleñ eyü iş **254a** ① bayığ ben anı kim işlersiz görüciven. (34/12) Dağı Süleymān yili musaĥĥar eyledük tañla gitmegi anuđ bir aydur dağı gice gitmegi anuđ bir aydur ② dağı revān eyledük aña çeşmesi bađırñ dağı perrīlerden anı kim işlerdi ileyinde destürıyla Çalab’ısınñ dağı her kim meyl eyleye anlardan ③ buyruğumuzdan tağuravuz aña ‘azābından Tamu’nuñ. (34/13) Eyerler aña anı kim diler köşkler kal’alar dağı şüretler ④ dağı çanağlar ulu ĥavzlar gibi dağı çölmekler gibi tururlar eylemek kavmi Dāvūd şükür dağı azdur kullarumdan ⑤ şükr eyleyici. (34/14) Pes ol vađt kim ĥükm eyledük anuđ üzere ölümi yol göstermedi ölümine anuđ illā kurdı yir ⑥ yirdi ‘aşāsını pes ol vađt kim düşdi bellü oldı perrīlere kim iger olurlar bilürlermisse ĥaybı dölenmeyelerdi ⑦ ‘azābda ĥor eyleyici. (34/15) Bayığ oldı Sebā kabīlesinüñ turağlarında nişān iki bölük bağçeler sađđın yaña ⑧ dağı şoldın yaña yeñ rŭzīsinden Çalab’uñuzñ dağı şükr eyleñ aña ildür ĥoş dağı Çalab’dur yarlağayıcı. ⑨ (34/16) Pes yüz döndürdiler pes viribidük anlarıñ üzere silini derelerüñ dağı degşürdük anları iki bostānlarına iki bostān **254b** ① isleri yimişüñ erük ađacınñ dağı ılgun dağı nesene sidirden az. (34/17) Şol yanud virdük anlara andan ötürü kim kāfir oldılar dağı ĥiç ② cezā virinilür mi illā kāfir olucı. (34/18) Dağı kıldığ aralarında dağı arasında köylerüñ ol kim bereket virdük anda ③ köyler görünür dağı tađdīr eyledük anda yürümeği yürüñ anda giceler dağı gündüzler iminler. (34/19) Pes eytdiler ④ iy Çalab’umuz ırāđ eyle arasında seferlerümüzüñ dağı zulm eylediler kendözlerine pes kıldığ anları sözler dağı tağıtdığ anları ⑤ dükeli tağıtmağ bayığ şunuñ içinde nişānlardur her key şabır eyleyiciye şükr eyleyici. (34/20) Dağı bayığ toğrı eyledi ⑥ anlarıñ üzere İblīs gümānını pes uydılar aña illā bir bölük mü‘minlerden. (34/21) Dağı olmadı anuđ anlarıñ üzere ⑦ musallağ olmağ illā tā bilevüz anı kim inanur āĥirete andan kim ol andan gümān içindedür dağı Çalab’uñ ⑧ her nesene üzere şağlayıcıdur. (34/22) Eyt okuñ ya tapuñ anlar

kim şandunuz ya'nī Tañrı Tañrı'dan ayruķ mālik olmaz ağırınca ⑨ zerrenūñ göklerde ne dañı yirde dañı yokdur anlarıñ ol ikide ortaķlık dañı yokdur anuñ anlardan **255a** ① hīç arķa virici. (34/23) Dañı aşşı eylemez şefā'at ķatında anuñ illā aña kim destūr virdi aña tā kaçan kim giderildi ķorku ② gönüllerinden eytdiler ne nesene eytdi Çalab'unuz eytdiler haķ dañı oldur yüce ulu. (34/24) Eyt kimdür ③ ruzī virür size gökden dañı yirden eyt Tañrı daķı bayıķ biz ya siz toğru yol üzerevüz ya azğunluķda ④ bellü. (34/25) Eyt şorulmayasız andan kim yazuķ eyledük dañı şorılmayavuz andan kim işlersiz. (34/26) Eyt dire ⑤ bizüm aramızda Çalab'umuz andan hükm eyleye aramızda haķķıla dañı ol hükm eyleyicidür bilürdür. (34/27) Eyt bildürüñ baña anları kim ⑥ ulaşdurduñuz Tañrı'ya ortaķlar degül eyle belki ol Tañrı'dur beñdeşsüz dürüst işlü. (34/28) Dañı viribimedük seni illā dükeli ⑦ ādemilere muştulayıcı dañı ķorķuducı velīkin eyregi ādemilerüñ bilmezler. (34/29) Dañı eydürler kaçandur işbu ⑧ va'de iger olduñuz ise girçekler. (34/30) Eyt sizüñdür va'de günü girü ķomayalar andan ⑨ bir sā'at ne dañı ilerü varmayalar. (34/31) Dañı eytdi anlar kim kāfir oldılar hergiz inanmayavuz işbu Ķur'an'a **255b** ① ne dañı aña kim ileyindedür ya'nī Teverit İncil daķı iger göresin ol vaķt kim zālimler dürünilmişler Çalab'ıları ķatında döner birincesi ② birinceye sözi eydür anlar kim za'if şayıldılar anlara kim boyun virmezlik eylediler iger degülümisseñüz oladıķ ③ mü'minler. (34/32) Eytdi anlar kim boyun virmediler anlara kim za'if şayıldılar biz mi girü döndürdük sizi toğru ④ yoldan andan şonra kim geldi size belki olduñuz yazuķlular. (34/33) Dañı eytdi anlar kim za'if şayıldılar anlara kim ⑤ boyun virmediler belki mekridür gicenüñ dañı gündüzüñ ol vaķt kim buyurduñuz bize kim kāfir olavuz Tañrı'ya dañı eyleyevüz ⑥ aña beñdeşler dañı āşikāre eylediler peşimānlığı ol vaķt kim gördiler 'azābı dañı eyledük bendler boyunlarında ⑦ anlarıñ kim kāfir oldılar hīç cezā virinileler mi illā anı kim oldılar işlerler. (34/34) Dañı viribimedük seni bir köye ⑧ ķorķuducı illā eytdi bayları bayıķ biz aña kim viribinildüñüz anı kāfirlerüz. (34/35) Dañı eytdiler biz ⑨ eyregüz mällardın yaña dañı ođul kızdın yaña dañı degülüz 'azāb olunmışlar. (34/36) Eyt bayıķ Çalab'um döşer ruzī **256a** ① aña kim diler dañı tar eyler velīkin eyregi ādemilerüñ bilmezler. (34/37) Dañı degül mällaruñuz dañı ② ođul kızlarıñuz ol kim yaķın eyleye sizi bizüm ķatumuzda yaķınlık illā ol kim imān getürdi daķı işledi eyü iş pes şunlar ③ anlarıñdur müzd artuķ andan ötürü kim işlediler daķı anlar köşķlerde iminlerdür. (34/38) Dañı anlar kim dürüşürler ④ nişānlarumuzdan ilerü geçicilerken şunlar 'azābda hāzır olunmışlardur. (34/39) Eyt bayıķ Çalab'um döşer ⑤ ruzī aña kim diler ķullarından dañı tar eyler aña dañı her ne kim nafāka eyleyesiz nesneden pes ol 'ivaż vire aña ⑥ dañı ol yegregidür ruzī viricilerüñ. (34/40) Dañı ol gün kim ķoparavuz anları dükelini andan eydevüz feriştelere ey işbunlar ⑦ size oldılar tıparlar mıdı. (34/41) Eytdiler arılığuş sensin dostumuz dileğümüz anlardan ayruķ belki oldılar ⑧ tıparlardı perrilere eyregi anlarıñ anlara inanicılardur. (34/42)

Pes ol gün mālîk olmaya birinceñüz ⑨ birinceye aşşı ne dağı ziyān dağı eydevüz anlara kim zulm eylediler taduñ ‘azābını oduñ ol kim **256b** ① oldular anı yalan tutarsız. (34/43) Dağı kaçan okunur anlaruñ üzere āyetlerümüz bellüler eytdiler degül işbu illā bir er ② diler kim döndüre sizi andan kim oldu tapardı atalaruñuz dağı eytdiler degül işbu illā bühtān yalan bağlanmış dağı eytdi ③ anlar kim kāfir oldılar haqqā ol vaqt kim geldi anlara degül işbu illā cāzūlık bellü. (34/44) Dağı virmedük anlara kitā[b]lar kim ④ okurlar anı dağı viribimedük anlardın yaña senden ilerü hîç korkuducı. (34/45) Dağı yalan tutdı anlar kim anlardan ilerüdi ⑤ dağı irmediler onda birine anuñ kim virdük pes yalan tutdılar peygāberümüzü pes nite oldu ‘azābum. (34/46) Eyt bayık ⑥ ögütlerin sizi bir nesneyile kim tūrasız Tağrı’çün ikin ikin dağı birin birin andan endīşe eylesesiz yoğdur işiñüzde ⑦ delülük degül ol illā korkuducı sizüñ ileyindegi ‘azāb katı. (34/47) Eyt ol kim diledüm size ⑧ müzd pes ol size degül müzd illā Tağrı üzere dağı ol her nesene üzere hāzırdur. ⑨ (34/48) Eyt bayık Çalab’um birağur haqqı bilicidür gāyıbları. (34/49) Eyt geldi haq dağı ilk başlamaz bātılı **257a** ① dağı girü döndürmez. (34/50) Eyt iger azarsam pes bayık azarın kendözüm üzere dağı iger toğrı yol dutarsam anuñladur kim vahy olunur bendin yaña Çalab’umdan ② bayık ol eşidicidür yağındur. (34/51) Dağı iger göresin ol vaqt kim korğdılar kurtulmak yoğdur dağı dutuldılar bir yirden ya ‘nī sinden yağın. ③ (34/52) Dağı eytdiler inanduk aña dağı nite ola anlaruñ tutmak ya ‘nī imānı tevbeyi yirden ırağ. (34/53) Dağı bayık kāfir oldılar aña ilerüden ④ dağı birağur gümānıla yirden ırağ. (34/54) Dağı men’ olundu arasında anlaruñ dağı arasında anı kim arzūlarlar ⑤ nitekim eylenildi beñdeşlerine anlaruñ ilerüden bayık anlar oldılar şek içinde gümān birağıcı.

Sūretü'l-Melā'ike

⑥ (35/1) Ögmek Tağrı’nuğdur yaradıcı gökleri ⑦ dağı yiri kıldı feriştelere peygāberler issi kanatlaruñ ikin ikin dağı üç üç dağı dört dört arturur ⑧ yaradılmışda anı kim diler bayık Tağrı her nesne üzere güci yiterdür. (35/2) Her ne kim viribir Tağrı ādemilere ⑨ rahmetden pes yoğdur dutucı anı dağı her ne kim dutar pes yoğdur viribiyici anı andan şonra dağı ol beñdeşsüz dürüst işlü. **257b** ① (35/3) İy ādemiler añuñ ni‘metini Tağrı’nuğ üzerüñze hîç var mı yaradıcı Tağrı’dan ayruğ ruzī vire size gökden ② dağı yirden yoğdur Tağrı illā ol pes nite döndürülürsüz. (35/4) Dağı iger yalan tutarlarsa seni pes bayık yalan tutıldı peygāberler ③ senden ilerü dağı Tağrı’dın yaña döndürülür işler. (35/5) İy ādemiler bayık va‘desi Tağrı’nuğ hağdur pes mağrūr eylesesün sizi ④ yağın dirlik dağı mağrūr eylesesün sizi Tağrı’yla aldayıcı ya ‘nī Şeytān. (35/6) Bayık Şeytān sizüñ düşmenüñüzdür pes dutuñ anı ⑤ düşmen bayık kığırur bölüğüni tā olalar islerinden Tamu’nuğ anlar kim kāfir oldılar anlaruğdur ⑥ katı ‘azāb.

(35/7) Dağı anlar kim ĩmān getürdiler dağı işlediler eyü işler anlarındur yarlıgamak dağı müzd ulu ⑦. (35/8) Ey ol kim bezenildi aña yavuz işi pes gördi anı eyü pes bayık Tağrı azdurur anı kim diler dağı toğru yol gösterür aña kim diler ⑧ pes helāk olmasun nefşün anlara ĥasretler için bayık Tağrı bilicidür anı kim işlerler. (35/9) Dağı Tağrı oldur kim ⑨ viribidi yılleri pes kıopardı buludı pes sürdük anı ildin yaña ölmüş pes dirürdük anuñıla yiri şoñra **258a** ① öldüğinden ancılayındur girü kıoparmak. (35/10) Her kim dilerise ‘izzeti pes Tağrı’nuñdur ‘izzet dükeli andın yaña ② ağar sözler aru dağı ‘amel eyü yücedür anı dağı anlar kim mekr eylerler yavuz işler ③ anlarındur ‘azāb kıatı dağı mekri anlarıñ ol bātıl olur. (35/11) Dağı Tağrı yaratdı sizi toprağdan andan ④ oğlan olduğı şudan andan eyledi sizi erkeklü dişilü dağı götürmez kıarnında hıç dişi ne dağı toğurur illā bilmegile anuñ dağı uzun ‘ömürlü olmaz ⑤ hıç uzun ‘ömürlü dağı eksilmez ‘ömrinden illā kıtāb içindedür bayık şol Tağrı üzere giñezdür. (35/12) Dağı berāber degül ⑥ iki deñiz işbu taatludur ĥoş giñez boğaza inici içmegi dağı işbu tuzludur acı dağı her birinden yirsiz ⑦ et tāze dağı kııkarursız ya‘nı acı deñizden incü dağı mercān geyürsüz anı dağı görürsin gemileri anuñ içinde şuyı yarıcılar tā isteye siz ⑧ faızından dağı ola kim siz şükür eyleyesiz. (35/13) Givürür giceyi gündüze dağı givürür gündüzi ⑨ giceye dağı musaħħar eyledi Güneş’i dağı Ayı her biri yürür müddete degin adanılmış şol Tağrı Çalab’uñuzdur **258b** ① anuñdur pādışāhlık dağı anlar kim kıaparlar Tağrı’dan ayruğa mālİK olmazlar ĥurmā kıekirdiğı kıabına. (35/14) İger okursañuz anları ② işitmeyeler okumağunuzı dağı iger işitselerdi cevāb virmeyelerdi size dağı kıyıāmet günü kāfir olalar ③ ortak eyledüñüz dağı ĥaber virmeye saña bilür gibi. (35/15) İy ādemiler siz ĥācettülersiz Tağrı’ya dağı Tağrı ④ oldur bay öğülmüş. (35/16) İger dilerse gidere sizi dağı getüre ĥalkı yini. (35/17) Dağı degül şol Tağrı’ya düşħār. (35/18) Dağı götürmeye götürücü yükin ayrukıñ dağı iger ⑤ okursa ağır yüklenmiş yükindin yaña götürünölmeye andan nesne dağı iger olursa ĥışımlık issi bayık kıorkıutmasın illā anları kim ⑥ kıor kıarlar Çalab’ılarından ĥayb iken dağı kıururdılar namāzı dağı her kim aru oldu bayık aru olmaz illā kendöz için ⑦ dağı Tağrı’dın yañadur dönecek. (35/19) Dağı degül berāber gözsüz dağı görür. (35/20) Ne dağı kıaranulıkklar ne dağı aydıñlık. ⑧ (35/21) Ne dağı gölge ne dağı od. (35/22) Dağı degül berāber diriler ne dağı ölüler bayık Tağrı işitdürici ⑨ aña kim diler dağı degülsin sen işitdürici aña kim sinlerdedür. (35/23) Degülsin sen illā kıor kıuducı. (35/24) Bayık biz viribidük seni **259a** ① ĥaqqıla muştulayıcı dağı kıor kıuducı dağı yokdur hıç bölük illā geçdi anuñ içinde kıor kıuducı. (35/25) Dağı iger yalan dutarlarsa seni bayık ② yalan dutdı anlar kim anlardan ilerüyidi geldi anlara peygāberleri ĥüccetler ile dağı kıtāblar ile ya‘nı *Tevrıt dağı İncıl* dağı kıtābıla ya‘nı şuħūf ile ③ nūr virici. (35/26) Andan ötdüm anları kim kāfir oldılar pes nite oldu ‘azābum. (35/27) Ey görmedüñ mi bayık Tağrı ④ indürdi gökden şu pes kııkarduğ anuñıla yimişler dürlü renkleri dağı tağlardan ⑤ yollar aklar dağı kıızıllar dürlü

renkleri daḥı key qaralar qaralar. (35/28) Daḥı ādemilerden daḥı cānavarlardan ⑥ daḥı şıḡırlardan koyunlardan dürlü renkleri ancılayın bayıḳ ḳorḳmaz Taḡrı'dan ḳullarından illā 'ālimler ⑦ bayıḳ Taḡrı beḡdeşsüz yarlaḡayıcı. (35/29) Bayıḳ anlar kim oḡurlar kitābını Taḡrı'nun daḥı ṡururdılar namāzı daḥı ⑧ nafaḳa eylediler andan kim rūzī virdük anlara gizlü daḥı āşikāre ümiz ṡutarlar bāzirḡānlik herḡiz helāk olmaya. (35/30) Tā tamām eyleye anlara ⑨ müzdlerini anlarun daḥı artura anlara fazlından bayıḳ ol yarlaḡayıcıdur şükür tevbe viricidir. (35/31) Daḥı ol kim vaḡy eyledük saḡa **259b** ① kitābdan ol ḥaḳdur ḡircek dutucuyiken anı kim ileyindedür bayıḳ Taḡrı ḳullarını bilicidir görücidür. ② (35/32) Andan mīrās virdük Ḳur'ān'ı anlara kim üyüdüḳ ḳullarumuzdan pes birincesi anlarun zālimdür kendözine daḥı birincesi anlarun ③ muḳtaşıtdur *ya'nī ṡaşı iḳi berāberdür* daḥı birincesi anlarun ilerü ḡeḳicidir ḡayırlarıla destūryıla Taḡrı'nun şol ol fazlıdur ulu. (35/33) Uḡmaḳları ④ 'Adn'un ḡireler aḡa bezenileler anun iḳinde bilezüklerle altundan daḥı incüden daḥı ṡonları anlarun ⑤ anun iḳinde ebrişimdedür. (35/34) Daḥı eytdiler öḡmek Taḡrı'nundur ol kim giderdi bizden ḳayḡuyı bayıḳ Ḳalab'umuz yarlaḡayıcıdur ⑥ şükür sevāb viricidir. (35/35) Ol kim indürdi bizi sarāyına durmaḳlıḡun kendü fazlından yoḳanmaya bize anun iḳinde renc daḳı yoḳanmaya bize ⑦ anun iḳinde armaḳ. (35/36) Daḥı anlar kim kāfir oldılar anlarundur Cehennem odı ḡükm olunmaya anlarun üzere kim pes öleler daḥı yeynildilmeye ⑧ anlardan 'azābından ancılayın cezā virürüz her kāfire. (35/37) Daḥı anlar ḳaḡrışalar anun iḳinde ⑨ ey Ḳalab'umuz ḳıḳar bizi işleyevüz eyü iş andan ayrıḳ kim olduḳ işlerdük ey daḥı 'ömürlendürmedük mi sizi anı kim öḡüt duta **260a** ① anun iḳinde ol kim öḡüt ṡıtdı daḥı ḡeldi size ḳorḳuducı pes ṡadun yoḳdur zālimlere ḥiḳ arḳa virici. (35/38) Bayıḳ Taḡrı bilicidir ② ḡaybını ḡöklerun daḥı yirun bayıḳ ol bilicidir ḡögüzlerdeḡiyi. (35/39) Ol oldur kim ḳıldı sizi ③ ḡalīfeler yirde pes her kim kāfir oldu anun üzeredür kāfırlıḡı daḳı arturmaya kāfirlere küfürleri ④ ḳatında Ḳalab'ılarının illā ḳaḳımaḳ daḳı arturmaya kāfirlere küfürleri illā ziyān. (35/40) Eyt ḡaber virun ⑤ ortaḳlarunuzu anlar kim ṡaparlar ayrıḳa Taḡrı'dan ḡösterun baḡa ne nesne yaratdılar yirden ⑥ ya anlarun midur ortaḳlıḳ ḡöklerde ya virdük mi anlara kitāb pes anlar ḡüccetler üzeredür andan belki ⑦ va'de eylemez zālimler birincesi birinceye illā aldamaḳ. (35/41) Bayıḳ Taḡrı dutar şaḳlar ḡökleri ⑧ daḥı yiri kim zāyil olmayalar daḥı iḡer zāyil olurlarsa ṡutmaya ol ikiyi ḥiḳ kimse andan şonra bayıḳ ol oldu ⑨ ḡüḳ ḡötürücü yarlaḡayıcı. (35/42) Daḥı and iḳdiler Taḡrı'ya ḳatıraḡın andlarının iḡer ḡelürse anlara ḳorḳuducı olalar anlar **260b** ① ṡoḡrı yol ṡutucıraḳ ümmetlerun pes ol vaḳt kim ḡeldi anlara ḳorḳuducı arturmadı anlara illā ürkemek. (35/43) Boyun virmemekden ② yirde daḥı mekir yavuz daḥı inmez yavuz mekir illā ehline pes ḥiḳ küyerler mi illā ③ sünnetine ilerükilerun pes herḡiz bulmayasın Taḡrı sünnetine deḡşürmeklik daḥı herḡiz bulmayasın sünnetini Taḡrı'nun deḡşürmek ④. (35/44) Ey daḥı yürümediler mi yirde daḥı baḳmadılar mı

nite oldu şonı anlaruñ kim ilerüdi anlardan dañı oldılar ⑤ katırañ anlardan güçdin yaña dañı olmadı Tañrı kim ‘āciz eyleye anı nesene göklerde ne dañı yirde ⑥ bayıñ ol oldu bilici güci yiter. (35/45) Dañı iger tıtarmissa Tañrı ādemileri andan ötürü kim kazandılar kıomayadı arkasında ya ‘nī yirüñ ⑦ cānavardan velīkin şonra kıor anları vañte degin adanılmış pes kıaçan kim gele ecelleri bayıñ Tañrı oldu ⑧ kıullarını görüci. Süratü Yāsīn ⑨ (36/1) İy ādemī ya ‘nī iy Muhammed. (36/2) Muñkem Kıur‘ān hañkıyüçün. (36/3) Bayıñ sen mürsellerdensin. (36/4) Yol üzere toğrudur. (36/5) İndürmegidür **261a** ① indürmegidür beñdeşsüzüñ rañmet kıılıcıdur. (36/6) Tā kıorkıduñ hañber viresin bir kıavme kim kıorkıduñ hañber virinilmedi ataları pes anlar ġāfillerdür. (36/7) Bayıñ vācib oldu ② söz ya ‘nī hükm ‘azāb eyregi üzere anlaruñ pes anlar ġmān getürmezler. (36/8) Bayıñ biz kııldıñ boyunlarında bendler pes ol ③ ineklere degindür pes anlar baş yüceldüp göz aşāğā dikmişlerdür. (36/9) Dañı kııldıñ ileylerinde dīvār ya ‘nī ġaflet dañı artlarından dīvār ④ pes ördük anları pes anlar görmezler. (36/10) Dañı berāberdür anlaruñ üzere kıorkıduñ anları ya kıorkıtmadıñ ⑤ anları inanmazlar. (36/11) Kıorkıtmayasın illā anı kim uydı Kıur‘ān’a dañı kıorkıdı Rañmān’dan ġayb iken pes muştıla aña ⑥ yarlığamañ dañı müzd görklü. (36/12) Bayıñ biz dirürürüz ölüleri dañı yazaruz anı kim ilerü tıtdılar dañı eşerlerini dañı her ⑦ nesneyi beyān eyledük anı Levħe’l-maħfūzda bellü. (36/13) Dañı beyān eyle anlara meşel islerini köyüñ ol vañt kim geldi anlara ⑧ peyğāmberler. (36/14) Ol vañt kim viribidük anladın yaña iki pes yalan tıtdılar ol ikiyi pes kıavī eyledük üçünciyile pes eytdiler bayıñ biz ⑨ sizdin yaña viribinilmişlerüz. (36/15) Eytdiler degülsüz siz illā ādemī bizcileyin dañı indürmedi rañmān hıç nesene **261b** ① degülsüz siz illā yalan söylersiz. (36/16) Eytdiler Çalab’umuz bilür bayıñ biz sizdin yaña viribinilmişlerüz. (36/17) Dañı degül üzerümüze illā degürmek ② bellü. (36/18) Eytdiler bayıñ biz şüm tıtdıñ sizi iger yığlınmazsañuz taşıla depeleyevüz sizi dañı duta sizi bizden ‘azāb ③ ağırdıcı. (36/19) Eytdiler şümüñuz sizüñledür iger öğütlenesiz belki siz kıavümsiz müşrikler. (36/20) Dañı geldi ırağırağından ④ şāruñ bir er ya ‘nī Ĥabībi Neccār yüğürür eytdi iy kıavmüm uyuñ peyğāmberlere. (36/21) Uyuñ aña kim dilemez size kirī ⑤ dañı anlar toğru yol tıtmışlardur. (36/22) Dañı ne geldi baña kim tıpmayam aña kim yaratdı beni dañı andın yaña döndürünilesiz. (36/23) Ey tıtayın mı ⑥ andan ayruñ tañrılar iger dilerse baña Tañrı ziyān aşşı eylemeye baña benden şefā‘atları nesene dañı kıurtarmayalar beni. ⑦ (36/24) Bayıñ ben andan azğunlık içindeven bellü. (36/25) Bayıñ ben ġmān getürdüm Çalab’uñuza pes işidüñ beni. (36/26) Eydildi gir ⑧ eytdi iy kıaşkı kıavmüm bilelerdi. (36/27) Anı kim yarlağaduñ beni Çalab’um dañı kııldı beni ağırlanmışlardan. (36/28) Dañı ⑨ indürmedük kıavmine ya ‘nī Ĥabībi Neccār andan şonra hıç sü gökden dañı olmadıñ indüriciler. (36/29) Degülidi ya ‘nī ‘uķubat **262a** ① illā çığıрмаñ bir kez pes kıaçan ol vañt anlar ölmüşlerdür. (36/30) İy hañret kıullar üzere gelmez anlara hıç peyğāmber ② illā oldılar anı yañşularlar. (36/31) Ey görmediler mi niçe helāk eyledük

anlardan ilerü bölüklerden bayık anlar anlardın yaña ③ dönmeyeler. (36/32) Dağı degül dükeli ol vaqt kim dirilür bizüm qatumuzda hâzır olunmışlar. (36/33) Dağı nişândur anlaruñ yir ölü ④ dirürdük anı dağı çıkarduk andan dâne pes andan yirler. (36/34) Dağı eyledük anuñ içinde bostānlar ⑤ hürmā ağacından dağı üzümlerden dağı aqıtduk anuñ içinde çeşmelerden. (36/35) Tā yiyeler yimişlerinden dağı andan kim işledi anı elleri anlaruñ ⑥ ey şükr eylemezler mi. (36/36) Arulığı anuñ kim yarattı dürlüler dükelin andan kim bitürür yir dağı ⑦ kendözlerinden dağı andan kim bilmezler. (36/37) Dağı nişândur anlaruñ gice çıkaravuz andan gündüzi pes ol vaqt kim anlar qaranuya giricilerdür. ⑧ (36/38) Dağı Güneş yürür qarār dutacaqdın yaña anuñdur şol endāze eylemegidür beñdeşsizüñ bilici. (36/39) Dağı ey endāze eyledük anı menziller ⑨ tā döndi hürmā budağı gibi eski. (36/40) Degül Güneş yarar aña kim ire Ay'a ne dağı gice **262b** ① ilerü geçicidür gündüzüñ dağı dükeli felekde yürürler. (36/41) Dağı nişândur anlaruñ bayık biz yükletdük atalarını tolu gemiye ② tolu Nüh gemisi gibi. (36/42) Dağı yaratdük anlaruñ için beñdeşinden anı kim binerler. (36/43) Dağı iger dilersevüz şuya talduravuz anları pes yokdur kırtarıcı anlaruñ ③ ne dağı anlar kırtınılalar. (36/44) İllā rahmet bizden dağı gönenmek bir zamāna degin. (36/45) Dağı kaçan kim eyidildi anlara qorquñ anı kim ileyüñüzdedür ④ dağı anı kim arduñuzdadur ola kim siz rahmet kılnasız. (36/46) Dağı gelmez anlara hiç nişān nişānlarından Çalab'larınuñ ⑤ illā oldılar andan yüz döndürüciler. (36/47) Dağı kaçan eyidildi anlara nafaqa eyleñ andan kim ruzı virdi size Tañrı eytdi anlar kim ⑥ kāfir oldılar anlara kim imān getürdiler ey yidürelüm mi aña kim iger dilededi Tañrı yidüredi degülsiz siz illā azğunlıkda bellü. ⑦ (36/48) Dağı eydürler kaçandur işbu va'de ya'nı kıyāmet iger olduñuz ise girçekler. (36/49) Küymezler illā çığıрмаğa bir tuta ⑧ anları dağı anlar tartuşırken. (36/50) Pes güçleri yitmeye vaşiyet eylemege ne dağı qavimlerindin yaña döneler. (36/51) Dağı ürüldi ⑨ şür içine pes ol vaqt anlar sinlerinden Çalab'ılardın yaña yüğrişeler. (36/52) Eytdiler iy 'azābumuz kim kıopardı bizi **263a** ① uyqumuz yirinden işbu oldur kim va'de eyledi Raħmān dağı toğrı söyledi peygāMBERLER. (36/53) Olmadı illā bir çığıрмаğ bir kez ② pes ol vaqt anlar dirilüp bizüm qatumuzda hâzır olunmışlardur. (36/54) Pes ol gün zılm olunmaya bir nefes nesene dağı yanud virilmeyesiz illā ③ anı kim olduñuz işlersiz. (36/55) Bayık isleri uçmaquñ ol gün meşgöl içinde tana'um eyleyicilerdür ya yimiş isleridür. (36/56) Anlar dağı çiftleri ④ gölgeler içinde tahtlar üzere tekye urucılardur. (36/57) Anlaruñdur anuñ içinde yimiş dağı anlaruñdur anı kim ārzūlarlar. (36/58) Selāmdur ⑤ söylemegile Çalab'dan rahmet kılıcı. (36/59) Dağı ayrılıñ bugün iy yazuqlular. (36/60) Ey vaşiyet eylemedüm mi size ⑥ iy ādem oğlanları kim muṭī' olmañ Şeytān'a bayık ol sizüñ düşmenüñüzdür bellü. (36/61) Dağı kim tapuñ baña ⑦ işbu yoldur toğru. (36/62) Dağı bayık azdurdı sizden bölük halk çok ey olmaduñuz mı anlarsız. ⑧ (36/63) İşbu Tamu'dur ol kim va'de olunurduñuz. (36/64) Girüñ aña bugün andan ötürü kim olduñuz kāfirler.

⑨ (36/65) Ol gün mühür uravuz ağızları üzere anlaruñ dañı söyleye bize elleri dañı ʔanukluk vire ayakları anlaruñ aña kim oldılar ʔazanurlar. **263b** ① (36/66) Dañı iger dilesedük gidereyidük gözlerini anlaruñ pes ivelerdi yola pes nite göreler. (36/67) Dañı iger dilesedük ② süretlerin döndüredük anlaruñ yirleri üzere pes güçleri yitmedi varmağa dañı dönmeyeler. (36/68) Dañı her kim çok ‘ömürlendürevüz ③ başı ʔayu eyleyevüz yaratmağda ey anlamazlar mı. (36/69) Dañı öğretnedük aña şı‘ri dañı yaramaz aña degül ol illā ögüt ④ dañı ʔur‘ān bellü. (36/70) Tā ʔorkuda anı kim oldı diri dañı vācib ola hūccet kāfirler üzere. (36/71) Ey dañı görmediler mi ⑤ bayıʔ biz yaratduʔ anlaruñüçün andan kim eyledi ellerümüñ yılķılar pes anlar aña mālīklerdür. (36/72) Dañı hōr eyledük anları anlara ⑥ pes anlardandur binidleri dañı anlardan yirler. (36/73) Dañı anlaruñdur anlarda menfa‘atlar dañı içmekler ey şükür eylemezler mi. ⑦ (36/74) Dañı ʔutdılar ayruʔ Tañrı‘dan tañrılar ola kim anlar yarı virineler. (36/75) Güçleri yitmez ya‘nī putlaruñ yardım virmegine anlaruñ ⑧ dañı kāfirler putlaruñ süyidür hāzır olunmuşlar. (36/76) Pes ʔayğulu eylesenün seni sözi anlaruñ bayıʔ biz bilürüz anı kim gizlerler dañı anı kim belürdürler. ⑨ (36/77) Ey dañı görmedi mi ādemī bayıʔ biz yaratduʔ anı menīden pes ol ʔatı dartışıcıdur bellü. (36/78) Dañı urdı bize **264a** ① meşel dañı unuttı yaradılışını. (36/79) Eytdi kim dirilde süñükleri dañı ol çürümüş iken eytdirilde anı ol kim yarattı anı ② ilk kez dañı ol her yaratmağı bilürdür. (36/80) Ol kim eyledi sizüñüçün ağaçdan yaşıl od ③ pes ol vaʔt siz andan od yandurursız. (36/81) Ey dañı degül mi ol kim yarattı gökleri dañı yiri ʔādir yaratmağ ④ üzere anlarcılavin evet dañı ol çok yaradıcıdur bilicidür. (36/82) Bayıʔ degül buyruğı anuñ ʔaçan dileye nesene kim eyde aña ol ⑤ pes ola. (36/83) Pes aruluğı anuñ kim elindedür pādişāhlığı her nesenüñ dañı andın yaña döndürünilesiz.

⑥ Süretü’s-Sāffat

⑦ (37/1) Şaf bağlayıcılar haʔķıyıçün şaf dutmağ. (37/2) Dañı sürüciler haʔķıyıçün sürmek. (37/3) Dañı okuyıcılar haʔķıyıçün ʔur‘ān’ı. (37/4) Bayıʔ Tañrı‘ñuz birdür. ⑧ (37/5) Çalab’ısı gökleruñ dañı yirüñ dañı anuñ kim ikisi arasındadur dañı Çalab’ıdır maşrıķlaruñ. (37/6) Bayıʔ biz bezedük göğünü dünyānuñ ⑨ bezegiyle yıldızlaruñ. (37/7) Dañı şaķlamak her Şeytān‘dan boyun virmeyicidür. (37/8) ʔulak dutmazlar işidü feriştelerdin yaña **264b** ① dañı atırlar her yañadın. (37/9) Sizüñ içün dañı anlaruñdur ‘azāb dāyim. (37/10) İllā ol kim ʔapdı bir ʔapmağ ya‘nī feriştelere sözinden ② pes ardınca oldı anuñ ılduz rüşen. (37/11) Pes şor anlara ey anlar mı muhkemirekdür yaradılışın yaña ya ol kim yaratduʔ biz bayıʔ biz yaratduʔ anları balçıkdan ③ yapışıcı. (37/12) Belki ‘acebledüñ dañı yañşularlar. (37/13) Dañı ʔaçan ögütleneler anmazlar. (37/14) Dañı ʔaçan gördiler bir nişān key yañşularlar. ④ (37/15) Dañı eytdiler degül işbu illā

cāzūlik bellü. (37/16) Ey kaçan kim öldük dağı olduk toprak dağı süñükler ey bayık biz kıparınılmışlar mıvuz yirden. ⑤ (37/17) Ya atalarumuz ilerikiler. (37/18) Eyt evet dağı siz ħorlarken. (37/19) Pes degül ol illā çağırmağ bir ⑥ pes ol vağt anlar bağalar. (37/20) Dağı eytdiler ey ‘azābumuz işbu gūnidür cezānuğ. (37/21) İşbu gūnidür ħükm eylemegūñ ol kim ⑦ olduğuz idi anı yalan tıatarsız. (37/22) Dirūñ ya‘nī iy firışteler anları kim zūlüm eylediler dağı beñdeşlerini ya uyuntularını dağı anı kim oldılar tıaparlar. ⑧ (37/23) Tağrı‘dan ayruğ pes yol gösterūñ anlara yolındın yaña Tıamu‘nuğ. (37/24) Dağı dururuğ anları bayık anlar şorunılmışlardur. ⑨ (37/25) Ne oldı size yardım itmezsiniz. (37/26) Belki anlar bugūn biribirin terk eyleyicidür. (37/27) Dağı ilerü geldi birincesi **265a** ① birincesine şoruşurlar melāmet eyleşü. (37/28) Eytdiler bayık siz olduğuz idi gelür idūğuz ħağdın yağadın. (37/29) Eytdiler belki ② olmaduğuz idi mü‘minler. (37/30) Dağı olmadıydı bizüm sizūñ üzere ħiç kıdret belki olduğuz idi bir kıavm ③ azğunlar. (37/31) Pes vācib oldı üzerümüze sözi Çalab‘umuğuz bayık biz tıadıcılaruz. (37/32) Pes azdurduğ sizi bayık biz olduğıdı ④ azğunlar. (37/33) Pes bayık anlar ol gūn ‘azāb içinde ortaklardur. (37/34) Bayık biz ancılayın eyleyevüz ⑤ yazuğlulara. (37/35) Bayık anlar oldılardı kaçan kim eydildi anlara yoğdur Tağrı illā Tağrı kibir eylerler. (37/36) Dağı eydürler ⑥ ey bayık biz kıoyucılar mıvuz tağrırlarumuzu şā‘ir için delü. (37/37) Belki geldi ħağkıla dağı gerçek tıtdı peygāberleri. (37/38) Bayık siz ⑦ tıadıcılarsız ‘azābı ağırdıcı. (37/39) Dağı cezā virinilmeyesiz illā anı kim olduğuz işlersiz. (37/40) İllā kıulları Tağrı‘nuğ ⑧ kıurtulmuşlar. (37/41) Şunlar anlaruğdur rūzī bilinmiş. (37/42) Yimişler dağı anlar ağırlanmışdur. (37/43) Uçmağlarında ⑨ rāħatuğ. (37/44) Tağtlar üzere berāber oturmuşlar. (37/45) Gezdürünilür anlara şağrak akır ırmağdan. (37/46) Ağ tıatlı **265b** ① içicilere. (37/47) Yoğdur anlaruğ içinde ağırı ne dağı anlar andan esrük olunurlar. (37/48) Dağı kıatlarında anlaruğ yığıcılar gözlerin ② büyük gözölüler. (37/49) Hemān anlar yumurdadur örtölmiş. (37/50) Pes ilerü geldi birinceleri birince üzere şoruşurlar. (37/51) Eytdi eydici andan ③ bayık ben oldıydı benüm iş. (37/52) Eydüridi bayık sen inancılardansın. (37/53) Ey kaçan öldük dağı olduk toprak dağı süñükler ④ ey bayık biz cezā virinilmişlerden mivüz. (37/54) Eytdi ħiç siz bağıcılar mısız. (37/55) Pes bağıdı pes görđi anı ortasında Tıamu‘nuğ. (37/56) Eytdi Tağrı‘yiçün ⑤ bayık yağıın olduğıdı kim helāk eyleyesin beni. (37/57) Dağı iğer degölümisse ni‘meti Çalab‘umuğ oldum ħāzır olunmuşlardan. (37/58) Ey degül mivüz biz ölüler. ⑥ (37/59) İllā ölümüğuz ilerki dağı degül mivüz biz ‘azāb olunmuşlar. (37/60) Bayık işbu ol kıurtulmağdur ulu. (37/61) Bunun gibi için işlesün ⑦ işleyiciler. (37/62) Ey şol mı yegdür nüzöldın yaña ya ağacı zağğūmuğ. (37/63) Bayık biz eyledük anı fitne ya‘nī şınamağ zālimlere. ⑧ (37/64) Bayık ol ağaçdur çıka kıa‘rında Tıamu‘nuğ. (37/65) Yimişi anuğ hemān ol başlarıdur Şeytānlaruğ. (37/66) Pes bayık anlar yiycilerdür ⑨ andan dağı tıoldurıcılardur andan kıarınlar. (37/67) Andan bayık anlaruğ anuğ üzere kıarışdurmağdur issi şudan. (37/68) Andan bayık

dönecekleri **266a** ① Tamu'dın yañadur. (37/69) Bayık anlar buldılar atalarını azğunlar. (37/70) Pes anlar izleri üzere anların ivdürinürler. (37/71) Dağı bayık azdı ② ilerü anlardan eyregi ilerükilerün. (37/72) Dağı bayık viribidük anların içinde kırkuducılar. (37/73) Pes bağ nite oldu şonı ③ kırkudulmuşların. (37/74) İllâ kulları Tanrı'nun kırkutulmuşlar. (37/75) Dağı bayık kırğırdı bize Nūh ne eyü cevāb viriciler. ④ (37/76) Dağı kırkartduğ anı dağı kavmini kayğudan ya'nı ğarğdan ulu. (37/77) Dağı kırlduğ neslini anlar girü kalmışlar. (37/78) Dağı kırduğ ⑤ anın üzere kırğadıllardan. (37/79) Selāmdur Nūh üzere 'ālemler içinde. (37/80) Bayık biz ancılayın yanud virürüz eyü işlülere. ⑥ (37/81) Bayık ol kullarumuzdandır mü'minler. (37/82) Andan ğarğ eyledük ayruqları. (37/83) Dağı bayık dīndaşındandır İbrāhīm. ⑦ (37/84) Ol vaqt kim geldi Çalab'ısına ğöñülile selīm. (37/85) Ol vaqt kim eytdi atasına dağı kavümüne ne nesne taparsız. (37/86) Ey yalan ⑧ tañrılar Tanrı'dan ayruğ. (37/87) Dilersiz pes nedür ğümānuñuz Çalab'ısına 'ālemlerün. (37/88) Pes bağıdı bağımak ılduzlara. ⑨ (37/89) Pes eytdi bayık ben şayruvan. (37/90) Pes yüz döndürdiler andan yüz döndürücilerken. (37/91) Pes meyl eyledi tañrılarının yaña pes eytdi neyiçün yimezsiz. **266b** ① (37/92) Nedür size söylemezsiz. (37/93) Pes meyl eyledi anların üzere urmağ sağ eliyle. (37/94) Pes yüz dutdılar andın yaña ive yürürler. (37/95) Eytdi İbrāhīm ② ey tapar mısız aña kim yonarsız. (37/96) Dağı Tanrı yaratdı sizi dağı anı kim işlersiz. (37/97) Eytdiler bünyād urun anıñiçün bir bünyād ③ pes kırğığ anı ulu oda. (37/98) Pes dilediler aña yavuz şanu pes kırlduğ anları aşāğalar. (37/99) Dağı eytdi bayık ben gidiciven ④ Çalab'umdın yaña tiz yol ğöstere baña. (37/100) İy Çalab'um bağışla baña şālihlerden. (37/101) Pes muştuladuğ aña bir oğlan mütevāzi. (37/102) Pes ol vaqt kim irdi İsmā'ıl ⑤ anıñıla yürümege eytdi İbrāhīm iy oğlanuğum bayık ben ğördüm düşde kim bayık ben boğazların seni pes bağı ne nese ğörürsin eytdi ⑥ iy atam işle anı kim buyrulursın tiz bulasın beni iğer dilerse Tanrı şabır eyleyicilerden. (37/103) Pes ol vaqt kim boyun virdi ol iki dağı bırağıdı anı alnının bir yanına. ⑦ (37/104) Dağı kırğırduğ aña kim iy İbrāhīm. (37/105) Bayık toğru eyledün düşi bayık biz ancılayın yanud virevüz eyü işlülere. (37/106) Bayık işbu ⑧ şınamağıdur bellü. (37/107) Dağı fidā eyledük aña kırğı ulu. (37/108) Dağı kırduğ anın üzere kırğadıllarda. (37/109) Selāmdur ⑨ İbrāhīm üzere. (37/110) Ancılayın yanud virürüz eyü işlülere. (37/111) Bayık ol kullarumuzdandır mü'minler. (37/112) Dağı muştuladuğ aña İshāk'ı **267a** ① peyğāMBER şālihlerden. (37/113) Dağı bereket virdük anın üzere dağı İshāk'a dağı nesillerinden ol ikinün eyü işlüler dağı zulm eyleyiciler ② kendözüne bellü. (37/114) Dağı bayık minnet eyledük Mūsā üzere dağı Hārūn üzere. (37/115) Dağı kırkartduğ ol ikiyi dağı kavümlerini ③ kayğudan ulu. (37/116) Dağı yardım itdük anlara pes oldılar anlar ğālibler. (37/117) Dağı virdük ol ikiye *Tevrīt bellü dağı yol ğösterdük anlara yol toğru* ④. (37/118) Dağı yol ğösterdük anlara toğru yol. (37/119) Dağı kırduğ anların üzere kırğadıllarda. (37/120) Selāmdur Mūsā üzere dağı Hārūn üzere. (37/121) Bayık biz ancılayın ⑤ yanud virürüz eyü

işlülere. (37/122) Bayık ol iki kullarumuzdandır mü'minler. (37/123) Dağı bayık İlyās peygamberlerdendir ⑥. (37/124) Ol vakt kim eytdi kavümüne ey korkmaz mısınız. (37/125) Ey tapar mısınız Ba'le ya'nī put dağı korsız görklüsini yaradıcıların ⑦. (37/126) Tanrı'yı Çalab'unuzdur dağı Çalab'ıdır atalarunuzun ilerükiler. (37/127) Pes yalan tutdılar anı bayık anlar hâzır olunmuşlardır ⑧. (37/128) İllā kulları Tanrı'nun kurtulmuşlar. (37/129) Dağı koduk anuñ üzere şonrağılarda. (37/130) Selāmdur ya İlyās kavmi üzere ⑨. (37/131) Bayık biz ancılayın yanud virürüz eyü işlülere. (37/132) Bayık ol kullarumuzdandır mü'minler. (37/133) Dağı bayık Lût peygamberlerdendir. **267b** ① (37/134) Ol vakt kim kurtarduk anı dağı kavmini dükelin. (37/135) İllā bir qarı girü qalmışlardan. (37/136) Andan helāk eyledük ayruqları. (37/137) Dağı bayık siz ② geçersiz anların üzere irteye gircilerken. (37/138) Dağı gice ey anlamaz mısınız. (37/139) Dağı bayık Yünus peygamberlerümüzdenidir. ③ (37/140) Ol vakt kim kaçdı gemidin yaña tolu. (37/141) Pes kur'a bıraktı pes oldı mağlûb olunmuşlardan. (37/142) Pes yutdı anı balık ④ ol melāmete lāyık iken. (37/143) Pes iger degül misse bayık ol oldı namāz kılıcılardan. (37/144) Dölendi qarında anuñ gününe degin girü qoparılmışlar. ⑤ (37/145) Pes bıraktı anı yazıya dağı ol şayru iken. (37/146) Dağı bitürdük anuñ üzere ağaç kabaqdan. (37/147) Dağı viribidük anı ⑥ yüz biñ dağı artarlar. (37/148) Pes imān getürdiler pes gönendürdük anları bir zamāna degin. (37/149) Pes şor anlara ey Çalab'unuñ mıdur kızlar ⑦ dağı anlarıdır oğlanlar. (37/150) Ya yaratduk mı ferişterleri dişiler anlar hâzırlarken. (37/151) Ey bayık anlar yalanlarından ⑧ eydürler. (37/152) Toğurdı Tanrı dağı bayık anlar yalancılardır. (37/153) Ey üyürdi mi kızları oğullar üzere. (37/154) Ne geldi size ⑨ nite hüküm eylersiz. (37/155) Ey öğütlenmez misiz. (37/156) Ya sizün midür hüccet bellü. (37/157) Pes getürün kitābuñuzu ya'nī Tavrīt **268a** ① iger olduñuz ise gerçekler. (37/158) Dağı eylediler anuñ arasında dağı arasında perrilerün hışımlık dağı bayık bildi perriler bayık anlar ② hâzır olunmuşlardır. (37/159) Aruluğı Tanrı'nun andan kim şıfat eylerler. (37/160) Kulları Tanrı'nun kurtulmuşlardır. (37/161) Pes bayık siz dağı ne kim ③ taparsız. (37/162) Taparsız degülsiz siz anuñ üzere azdurucılar. (37/163) İllā anı kim ol gircidür oda. (37/164) Dağı yokdur bizden illā kim anıdır turaq ④ bilinmiş. (37/165) Dağı bayık biz şaf dutucularuz. (37/166) Dağı bayık biz tesbîh eyleyicilerüz. (37/167) Dağı bayık oldılar eydürler. (37/168) İger bayık ⑤ katumuzda bizüm kitāb imisse ilerkilere. (37/169) *Oladuk kulları Tanrı'nun kurtulmuşlar.* (37/170) Pes kâfir oldılar aña pes tiz bileler. (37/171) Dağı bayık geçdi sözümüz ⑥ kullarumuza viribinilmişler. (37/172) Bayık anlar anlardır arka virinilmişler. (37/173) Dağı bayık sürümüz anlardır yenjiler. (37/174) Pes yüz döndür ⑦ anlardan tā bir zamāna degin. (37/175) Dağı görgil anları tiz göreler. (37/176) Ey dağı 'azābumuza iverler mi. (37/177) Pes kaçan ine ⑧ ileyelerine yavuz oldı şabāhı korkudunılmışların. (37/178) Dağı yüz dönder anlardan tā bir zamāna degin. (37/179) Dağı bak gör pes tiz ⑨ göreler. (37/180) Aruluğı Çalab'unuñ kuvvet Çalab'ısı andan kim

şıfat eylerler. (37/181) Dağı selām mürsel peygāberler üzere. **268b** ① (37/182) Dağı ögmeklik Taarı'nun Çalab'ısı 'ālemlerün.

Sūretü Şād

② (38/1) Toğrı söyledi Taarı peygāber Kur'an haqqıyıçün ululuk issi. (38/2) Belki anlar kim kāfir oldılar hamıyyet içindedür dağı düşmānlık içinde. (38/3) Niçe helāk eyledük anlardan ilerü ③ geçmiş bölükden pes kığırdılar dağı degül vağtı kaçacak yir. (38/4) Dağı 'aceblendiler kim geldi anlara korquducu anlardan dağı eytdi ④ kāfirler işbu cāzūdur key yalancı. (38/5) Ey kıldı mı taarılar Taarı bir bayık işbu nesenedür ⑤ key 'aceb. (38/6) Dağı yürüdiler ulular bölüğü anlardan yürün dağı şabr eyley taarılarınuz üzere bayık işbu nesnedür dilenür ⑥. (38/7) İştmedük işbunu dīnde şonra degül işbu illā yalan bağlamak. (38/8) Ey indürildi mi anuñ üzere kitāb ⑦ aramuzdan belki anlar şek içindedür kitābumuzdan belki tatmadılar 'azābumı. (38/9) Ya katlarında mıdur hazīneleri rahmetün ⑧ Çalab'unuñ beñdeşsüz bağışlayıcıdur. (38/10) Ya anlarıñ mıdur pādīşāhlığı gökleriñ dağı yirün dağı ikisi arasındağınuñ pes ağsunlar yollara. ⑨ (38/11) Şü anda şınmış bölüklerden. (38/12) Yalan tutdı anlardan ilerü kavmi Nūh'ı dağı 'Ād dağı Fir'avn **269a** ① issi mıhlarıñ. (38/13) Dağı Semūd dağı kavmi Lūt dağı isleri bīşenün şunlar bölükler. (38/14) Degül dükeli ② illā yalan dutdılar peygāberleri pes vācib oldı 'azābum. (38/15) Dağı bakmaz işbunlar illā çığırmağa bir yoğdur anuñ ③ dönme. (38/16) Dağı eytdiler ey Çalab'umuz ivdür bizüm için bitimüzi güninden ilerü hisābuñ. (38/17) Şabr eyle anuñ üzere kim dirler ④ dağı añ kulumuzı Dāvūd'ı kuvvet issi bayık ol key dönücidür. (38/18) Bayık biz musahhar eyledük tağları anuñıla tesbīh eylerler ⑤ gice dağı Güneş rüşen olduğı vağtin. (38/19) Dağı kuşları dirilmiş iken dükeli aña key dönücidür. (38/20) Dağı kavī eyledük pādīşāhlığını dağı ⑥ virdük aña peygāberliği dağı ayırmağ sözi. (38/21) Dağı geldi mi saña haberi tartışıcınun ol vađt kim ağdılar ⑦ köşk dīvārına. (38/22) Ol vađt kim girdiler Dāvūd üzere pes korıdı anlardan eytdiler korıma iki hışımdan ⑧ güç eyledi birincemüz birincemüz üzere pes hükm eyle aramuzda haqqıla dağı hayf eyleme dağı yol göster bize ortasındın yaña ⑨ toğru yoluñ. (38/23) Bayık işbu kardaşumdur anuñdur tokuz dağı toksan dişi koyun dağı benümdür dişi koyun bir pes eytdi **269b** ① anı dağı benüm hükmüme givür dağı gāliblik eyledi baña söz içinde. (38/24) Eytdi Dāvūd bayık zulm eyledi saña dilemegile koyunuñı koyunlarındın yaña dağı bayık ② çok ortaklardan güç eyler birinceleri birince üzere illā anlar kim imān getürdiler dağı işlediler ③ eyü işler dağı azdur anlar dağı bellü bildi Dāvūd bayık şınaduğ anı pes yarlıgamağ diledi Çalab'ısından dağı düşdi secde eyleyü ④ dağı döndi. (38/25) Pes yarlağaduğ aña şol dağı bayık anuñdur bizüm katumuzda yağınlık dağı görklülük dönecek yir. (38/26) İy

Dāvūd bayık biz kılduk ⑤ seni hālīfe yirde pes hüküm eyle âdemiler arasında haqqıla dağı uyma nefis dileğine pes azdura seni ⑥ yolından Tanrı’nuñ bayık anlar kim azarlar yolundan Tanrı’nuñ anlarındur ‘azāb katı andan ötürü kim unuttılar hisāb gününü. ⑦ (38/27) Dağı yaratmaduk gögi dağı yiri dağı anı kim ikisi arasındadır bātıl şol gümānidur anlarıñ kim kâfir oldılar pes veyldür ⑧ anlara kim kâfir oldılar otdan. (38/28) Ya kılamıvuz anları kim imān getürdiler dağı işlediler eyü işler fesād eyleyiciler gibi ⑨ yirde ya kılamıvuz qorqucuları fāsıklar gibi. (38/29) Kitābdur indürdük anı sendin yaña mübārek tā endīşe eyleyeler **270a** ① āyetlerini dağı ögüt tutalar isleri ‘aqluñ. (38/30) Dağı bağışladuk Dāvūd’a Süleymān’ı eyü kıldur bayık ol key dönücidür. (38/31) Ol vaqt kim ② ‘arz olundu anuñ üzere gice atlar yügrükler. (38/32) Pes eytdi bayık ben sevdüm sevmegi hayrı anmaq üzere Çalab’umı ③ tā gizlendi Güneş perde içine. (38/33) Döndürüñ anı benüm üzere meşğül oldı sürmek sürmek dağı boyunlara. (38/34) Dağı bayık şımaduk ④ Süleymān’ı dağı bırağduk tahtı üzere bir ten andan döndi. (38/35) Eytdi iy Çalab’um yarlağa beni dağı bağışla baña *bir pādīşāhlık kim* olmaya ⑤ hīç kimseye benden şonra bayık sen sensin key bağışlayıcı. (38/36) Pes musahħhar eyledük aña yili *yürürdi* buyruğıyla yumuşak kim kaşd eyledi. ⑥ (38/37) Dağı Şeytānlar her yapıcı dağı şuya talıcı. (38/38) Dağı ayruklar bağlanmışlar bendlerde. (38/39) İşbu ‘aţamuzdur ⑦ pes virgil ya tutğıl hisābsuz. (38/40) Dağı bayık anuñ bizüm katumuzdadur yaqınlık dağı görklülük dönecek yir. (38/41) Dağı añ ⑧ kulumuzı Eyyüb’ı ol vaqt kim kığırdı Çalab’ısına bayık ben yokandı baña Şeytān katılığıla dağı ‘azābıla. (38/42) Urgıl ya’nī eytdük ayağunıla ⑨ işbu çimesi şudur şovuk dağı içesi şudur. (38/43) Dağı bağışladuk aña evi kavmini dağı anlarçılavin anlarıñıla rahmet için bizden dağı anmaq için **270b** ① islerine ‘aqluñ. (38/44) Dağı tut elinile bir avuç çibuğ pes urgıl anuñıla dağı and şıma bayık biz bulduk anı şabır kılıcı ② eyü kıldur bayık ol key dönücidür. (38/45) Dağı añ kullarumuzu İbrāhīm’i dağı İshāk’ı dağı Ya’kūb’ı isleri elüñ ③ dağı gözlerüñ. (38/46) Bayık biz hālīş eyledük anları hālīş olmağıla anmaq āhiret sarāyını. (38/47) Dağı bayık anlar bizüm katumuzdadur ihtiyār olunmuşlardur ④ eyüler. (38/48) Dağı añ İsmā‘īl’i dağı Yesa ‘ı dağı Zelkifl’i dağı her biri eyülerdendür. (38/49) İşbu ⑤ anmaqdur dağı bayık şakınıcılarındur görklülük dönecek yir. (38/50) Uçmaqları ‘Adan’uñ açılmış iken anlarıñüçün kapular. (38/51) Tekye urmuşlarken ⑥ anda *dilerler anuñ içinde* yemişler çok dağı şarāb. (38/52) Dağı katlarında kısa eyleyiciler gözi yaşdaşlar. (38/53) İşbu oldur kim va‘de virinilürdünüz ⑦ günü için hisābuñ. (38/54) Bayık işbu rüzimüzdür yokdur anuñ hīç dükenmek işbu. (38/55) Dağı bayık boyun virmeyicilerüñ yavuz dönecek yirdür. (38/56) Tamu odı ⑧ gireler aña pes yavuz döşekdür. (38/57) İşbu taduñ anı issi şudur dağı iriñ şaru şu. (38/58) Dağı ayruk beñdeşinden dürlüler ⑨. (38/59) İşbu bir bölükdür girici sizünile gençlik olmasun anlara bayık anlar gircilerdür oda. (38/60) Eytdiler belki siz **271a** ① gençlik olmasun size siz ilerü tutduñuz küfri bizüm için pes yavuz tıraq

yirdür. (38/61) Eytdiler iy Çalab'umuz her kim ilerü dutdıyısa bizüm için ② işbunu artur aña 'azābı iki anca od içinde. (38/62) Daķı eytdiler ya 'nī kāfirler n'oldı bize görmezüz erenler olduğıdı şayarduķ anları ③ yavuzlardan. (38/63) Tutduğıdı anları yañşuya ey egildi mi anlardan gözler ya 'nī oda girdiler korkmaduñ mı. (38/64) Bayıķ şol haķdur tartışığı ④ od ehlinüñ. (38/65) Eyt bayıķ ben korkuducuvan daķı yokdur hiç Tañrı illā Tañrı bir qahr eyleyici. (38/66) Çalab'ısı gökleriñ ⑤ daķı yirüñ daķı ol iki arasındagınınuñ beñdeşsüz yarlağayıcı. (38/67) Eyt ol haberdür ulu. (38/68) Siz andan yüz döndüricilersiz. ⑥ (38/69) Olmadı benüm bilmek firiştelere ol vaķt kim tartışırlardı. (38/70) Vaħy olunmadı bendin yaña illā bayıķ ⑦ ben korkuducuvan bellü. (38/71) Ol vaķt kim eytdi Çalab'uñ feriştelere bayıķ ben yaradıcuvan ādemī balçıķdan. (38/72) Pes ol vaķt kim ⑧ tamām yaratdum anı daķı ürdüm anuñ içine cānumdan pes düşüñ aña secde eyleyiciler. (38/73) Pes secde eyledi firiştelere ⑨ dükeli diriliben. (38/74) İllā İblīs boyun virmedi ya ululuk eyledi daķı oldı kāfirlerden. (38/75) Eytdi Tañrı iy İblīs **271b** ① ne nesne yığdı seni kim secde eylemeyesin aña kim yaratdum iki elümile ey boyun virmedüñ mi ya olduñ mı mütekebbirlerden. (38/76) Eytdi ② ben yegven andan yaratduñ beni otdan daķı yaratduñ anı balçıķdan eytdi. (38/77) Pes çık andan pes bayıķ sen sürülmişsin. ③ (38/78) Daķı bayıķ üzerüñe la'netüm günine degin yanuduñ. (38/79) Eytdi iy Çalab'um pes mühlet vir baña. (38/80) Ol güne degin kim koparınalar yirden. (38/81) Eytdi Tañrı bayıķ sen ④ mühlet virinilmişlersendin güne degin vaķtün bilinmiş. (38/82) Eytdi İblīs 'izzetün haķķıçün azduram anları dükelcügin. (38/83) İllā ⑤ kullaruñı anlardan hāliš olmuşlar. (38/84) Eytdi Tañrı pes toğru daķı toğru eydürin. (38/85) Tolduram Tamu'yı sinden ⑥ daķı andan kim uydı saña anlardan dükelcüginden. (38/86) Eyt dilemez size vaħy üzere hiç kirī daķı degülin ben kendözinde yok nesne göstericilerden ⑦ degül. (38/87) Ol ya 'nī Qur'an illā öğütdür 'ālemlere. (38/88) Daķı bilesiz haberini bir zamāndan şoñra.

Sūretü'z-Zümer

⑧ rāhīm. (39/1) İndürmegidür kitābuñ Tañrı'dan beñdeşsüz ⑨ dürüst işlü. (39/2) Bayıķ biz indürdük sendin yaña Qur'an'ı haķķıla pes tapuñ Tañrı'ya ihlāş eyleyiciyiken aña dīni. (39/3) Ey Tañrı'nuñdur **272a** ① dīn şāfī ya 'nī şirkden daķı anlar kim tutdılar andan ayruķ dostlar tapmayavuz anlara illā yakın eyleyeler bizi Tañrı'dın yaña ② yakınlıķ bayıķ Tañrı hükm eyler aralarında anuñ içinde kim anlar anuñ içinde tartuşurlar bayıķ Tañrı yol göstermez aña kim ol ③ yalancıdur kāfir olucı. (39/4) İger dilesedi Tañrı kim tuta oğul kız ihtiyār idedi andan kim yaradur anı kim diler aruluğı anuñ ④ ol Tañrı'dur bir qahr eyleyici. (39/5) Yaratdı gökleri daķı yiri haķķıla şarar giceyi gündüz üzere ⑤ daħı şarar gündüzi gice üzere daķı musahħar eyledi

Güneş'i dağı Ay'ı her biri yürür zamāna degin adanılmış ey ol ⑥ beñdeşsüz yarlağayıcı. (39/6) Yaratdı sizi bir nefsdan andan eyledi andan çiftin dağı indürdi sizünüşün ⑦ yılkılardan sekiz çiftler yaradur sizi qarınlarında analaruñuzun yaratmak yaratmaktan sonra ⑧ karañulıklarda üç şol Tañrı Çalab'uşuzdur anuşdur pādışāhlık yoğdur Tañrı illā ol pes nite döndürünilesiz. (39/7) İger kāfir olursañuz ⑨ bayık Tañrı hācetsüzdür sizden dağı rāzı olmaz kullarından kāfırlığa dağı iger şükr eyleyesiz rāzı ola ol şükre sizün için dağı götürmeye **272b** ① götürücü nefis yazuğını ayruk nefşün andan Çalab'uşuzdın yaña dönecegünüz pes haber vire size anı kim olduñuz işlersiz bayık ol bilicidür ② göğüzlerdegiyi. (39/8) Dağı kaçan yoğandı ādemiye ziyān oğdı Çalab'ısını dönüciyiken andın yaña andan kaçan virdi aña ni 'met ③ andan unuttı anı kim oldıydı oğur andın yaña ilerüden dağı eyledi Tañrı'ya beñdeşler tā azdura yolundan eyt ④ gönen küfrünle az bayık sen ehindensin oduñ. (39/9) Ey ol kim ol tırucıdur tā 'at üzere sā 'atında gicenüş secde eyleyiciyiken ⑤ dağı tırurken korğar āhıretde dağı umar rahmetini Çalab'ısınıñ eyt hiç berāber ola mı anlar kim bilürler dağı anlar kim ⑥ bilmezler bayık öğütlenmeye illā isleri 'ağıllaruñ. (39/10) Eyt ey kullarum anlar kim imān getürdiler korğun Çalab'uşuzdan ⑦ anlara kim eylük eylediler işbu dünyāda eylükdür dağı yiri Tañrı'nuñ giñdür bayık tamām virinildi şabr eyleyicilere ⑧ müzleri hisābsuz. (39/11) Eyt bayık ben buyruldu kim tapam Tañrı'ya ihlāş eyleyiciyiken anuşüşün dīn. (39/12) Dağı buyruldu tā ⑨ olavan ilki müsülmānlaruñ. (39/13) Eyt bayık ben korğarın iger 'āsī olursam Çalab'uma 'azābından ol günüş ulu. (39/14) Eyt Tañrı'ya **273a** ① taparın ihlāş eyleyiciyiken aña dīnüm. (39/15) Pes tapuñ anı kim diledüşüz andan ayruk eyt bayık ziyānlular anlardur kim ziyānlular ② kendözlerine dağı evi kavimlerine kıyāmet günü ey şol oldur ziyān bellü. (39/16) Anlaruñdur yuğarularından şayvānlar ③ oddan dağı aşāğalarından şayvānlar şol korğudur Tañrı anuşıla kullarını iy kullarum korğun benden. (39/17) Dağı anlar kim ④ şakındılar putlardan kim tapalar aña dağı döndüler Tañrı'dın yaña anlaruñdur muştuluğ pes muştıla kullaruma. (39/18) Anlar kim ⑤ işidürler sözi pes uyarlar görklüsine şunlar anlardur kim toğrı yol gösterdi anlara Tañrı dağı şunlar anlardur ⑥ isleri 'ağıluñ. (39/19) Ey her kim vācib oldı anuş üzere söz 'azābuñ ey sen mi kurtarursın anı kim otdadur. (39/20) Līkin ⑦ anlar kim korğdılar Çalab'ılarından anlaruñdur köşkler üstinden köşkler yapılmış ağar altından ırmağlar ⑧ va 'desi Tañrı'nuñ hilāf eylemez Tañrı va 'deyi. (39/21) Ey görmedüş mi bayık Tañrı indürdi gökden şu pes givürdi anı ⑨ çeşmeler yirde andan çıkarur anuşıla ekin dürlenmiş renkleri andan kurur pes göresin anı şarmış **273b** ① andan kıılır anı uvağ bayık şunuñ içinde öğütdür islerine 'ağıluñ. (39/22) Ol kim açdı Tañrı göğsünü ② müsülmānlık için pes ol aydınlık üzeredür Çalab'ısından pes vay katı göñüllülere zikrinden Tañrı'nuñ şunlar ③ azğunlıkdadur bellü. (39/23) Tañrı indürdi görklüregın sözüñ bir kitāb birincisi birincisine beñzer ikin ikinler ürperür ditreyü andan ④ derileri

anların kim korkarlar Çalab'larından andan yumşanur derileri dağı göğülleri onların Tanrı zikrinden yaşı şol ⑤ doğru yoludur Tanrı'nun doğru yol gösterür anıyla her kime kim diler dağı her kimi azdura Tanrı pes yokdur anın hiç doğru yol gösterici. (39/24) Ey ol kim şakına yüziyile ⑥ yavuzundan 'azābun kıyāmet günü dağı eyidildi zālamlere tadun anı kim olduğuz kazanursız. (39/25) Yalan tutdı ⑦ anlar kim anlardan ilerüdi pes geldi anlara 'azāb andan kim bilmezler. (39/26) Pes tadurdı anlara Tanrı rüsvāylığı ⑧ dirlikde yakın dağı 'azābı āhıretün ulurağdur iger oldıarsa bilürler. (39/27) Dağı bayık beyān eyledük ādemilere ⑨ işbu Qur'an'ı içinde her bir meşelden ola kim anlar öğütleneler. (39/28) Qur'an 'arabça degül issi egriligün **274a** ① ola kim anlar korkalar. (39/29) Urdı Tanrı meşel bir er anın içinde ortaklardır tartışıcılar dağı bir er hāliš ② bir erün hiç berāber midür ol iki meşeldin yaşı ögmek Tanrı'nundur belki eyregi onların bilmezler. (39/30) Bayık sen ölürsen dağı ③ bayık anlar ölülerdür. (39/31) Andan bayık siz kıyāmet günü Çalab'unuz katında tartışasız. (39/32) Pes kim zālımırakdur ④ andan kim yalan söyledi Tanrı üzere dağı yalan tutdı toğruyu ol vakt kim geldi anı ey degül mi Tamu'da turak kāfirlere. ⑤ (39/33) Dağı anlar kim getürdi toğruyu dağı toğru tutdı anı anlardır muttakiler. (39/34) Anlarındur ol kim dilerler ⑥ katında Çalab'larının şol yanuddur eylik eyleyenlerün. (39/35) Tā arıda dağı örte Tanrı *anlara* yazuğın anın kim işlediler dağı yanud vire anlara ⑦ müzdlerini görklüregiyle anın kim oldılar işlerler. (39/36) Ey degül mi Tanrı kifāyet idici kulına dağı korkudurlar seni ⑧ anlarııla kim Tanrı'dan ayruğdur. (39/37) Dağı her kimi azdura Tanrı yokdur anın hiç yol gösterici dağı her kime doğru yol göstere Tanrı yokdur anın hiç azdurucu ⑨ ey degül mi Tanrı gālib oc almak issi. (39/38) Dağı iger şorarsan anlara kim yarattı gökleri dağı yiri eydeler **274b** ① Tanrı eyt haber virün ol kim taparsız Tanrı'dan ayruğa iger dilerse başa Tanrı ziyān hiç anlar gidericiler midür ziyānı ② ya dilerise başa rahmet hiç anlar dutucular mıdur rahmetin eyt tapdur başa Tanrı anın üzere tevekkül eyler tevekkül eyleyiciler. ③ (39/39) Eyt iy kavmüm işlen hālünüz üzerine bayık ben işleyiciven pes tiz bilesiz. (39/40) Anı kim gele anı 'azāb ④ rüsvāy eyleye anı dağı ine anın üzere 'azāb turucu. (39/41) Bayık biz indürdük üzerüne Qur'an'ı ādemiler için haqqıla ⑤ pes her kim doğru yol tutdı kendözi içündür dağı her kim azdı pes bayık azdı kendözi üzere dağı degülsin sen onların üzere şaklayıcı. ⑥ (39/42) Tanrı alur cānları vaktinde ölmeginün dağı anı kim ölmedi uykusı vaktinde pes tutar anı kim hükm eyledi anın üzere ⑦ ölümü dağı viribir birisin vakte degin adanılmış bayık şunun içinde nişānlardur kavme kim endişe eylerler. (39/43) Ey ⑧ tutdılar mı Tanrı'dan ayruk şefā'atçılar eyt ey dağı iger oldıarsa mālīk olmazlar nesneye dağı anlamazlar. (39/44) Eyt ⑨ Tanrı'nundur şefā'at dükeli anındur pādīşahlığı göklerin dağı yirün andan andın yaşı döndürilesiz. (39/45) Dağı kaçan anıla Tanrı **275a** ① yalunuz ürker göğülleri onların kim inanmazlar āhırete dağı kaçan kim anıla anlar kim Tanrı'dan ayruğdur ② anlar sevinürler.

(39/46) Eyt iy Tañrı yaradıcı gökleri dağı yiri bilici gaybı dağı hâzırı ③ sen hüküm eylesin arasında kullarınun anuñ içinde kim oldılar anuñ içinde ihtilâf eylerler. (39/47) Dağı iger bayık anlaruñ kim zulm eylediler ④ ol kim yir dedür dükeli dağı anuñ gibi bilesinde şatun alalardı anuñıla yavuzundan ‘azābuñ kıyāmet güninde. (39/48) Dağı zāhir oldı ⑤ anlara Tañrı’dan ol kim olmadıardı şanurlar dağı zāhir oldı anlara yavuzlıkları anuñ kim işlediler dağı indi anlara ol kim oldıardı ⑥ anı yañşularlar. (39/49) Pes kaçan kim yoğandı ādemiye ziyān oğudı bizi andan kaçan virdük aña ni’met bizden eytdi ⑦ bayık virinildüm anı bilmek üzere belki ol fitnedür şınamağdur velīkin eyregi anlaruñ bilmezler. (39/50) Bayık eytdi anı anlar kim ⑧ anlardan ilerüdi pes aşsı eylemedi anlara ol kim oldıardı işlerler. (39/51) Pes degdi anlara yavuzlıkları anuñ kim işlediler ⑨ dağı anlar kim zulm eylediler işbunlardan tiz ire anlara yavuzlıkları anuñ kim işlediler dağı degül anlar ‘āciz eyleyiciler. **275b** ① (39/52) Ey dağı bilmediler mi kim bayık Tañrı döşer ruzi aña kim diler dağı tar eyler bayık şunuñ içinde nişānlardur kavme kim ② inanurlar. (39/53) Eyt iy kullarum anlar kim israf eylediler kendözleri üzere nevmiz olman rahmetinden Tañrı’nuñ bayık Tañrı ③ yarlığar yazukları dükelin bayık ol oldur yarlağayıcıdur rahmet kılıcıdur. (39/54) Dağı dönüñ Çalab’uñuzdın yaña dağı ihlāş eylen aña andan ilerü ④ kim gele size ‘azāb andan arka virinilmeyesiz. (39/55) Dağı uyun görklüsine anuñ kim indürüldi sizdin yaña Çalab’uñuzdan ⑤ andan ilerü kim gele size ‘azāb anşuzda siz bilmez iken. (39/56) Eytmeginden ya’nī şakınmak için nefis iy hasretüm ⑥ anuñ üzere kim taşşirlik eyledüm yakınlığında Tañrı’nuñ dağı bayık oldumıdı yañşulayıcılardan. (39/57) Ya eytmeginden iger bayık Tañrı toğru yol göstermişmisse baña ⑦ oladum şakınıcılardan. (39/58) Ya eytmeginden ol vaqt kim göre ‘azābı iger bayık benüm bir kez dönmegüm varımışsa pes oladum eyü işlülerden. ⑧ (39/59) Evet bayık geldi şaña āyetlerüm pes yalan tutduñ anı dağı boyun virmedüñ dağı olduñ kāfirlerden. (39/60) Dağı kıyāmet ⑨ günü göresin anları kim yalan söylediler Tañrı üzere yüzleri anlaruñ qararmışdur ey yok mı Tamu’da turağ yiri **276a** ① mütekebbirlerüñ. (39/61) Dağı kırtarur Tañrı anları kim şakındılar kırtulmağlarıyıla ya’nī tã’atıla yoğanmaya anlara yavuzluk ne dağı anlara kayğuralar. ② (39/62) Tañrı yaradıcıdur her nesneyi dağı ol her nesne üzere iş sürücidür. (39/63) Anuñdur kilidi dilleri göklerüñ dağı yirüñ ③ dağı anlar kim kāfir oldılar āyetlerine Tañrı’nuñ şunlar anlardur ziyānlular. (39/64) Eyt iy ayruğa mı Tañrı’dan buyurursız kim tapam ④ ey cāhiller. (39/65) Dağı bayık vahy olundu şaña dağı anlara kim ilerüdi senden iger şirk eylesin bātıl ola ⑤ ‘amelüñ dağı olasin ziyānlulardan. (39/66) Belki Tañrı tap dağı ol şakirlerden. (39/67) Dağı ⑥ ululamadılar ya bilmediler Tañrı’yı haqqınca ululamağınun dağı yir dükeli avcı içindedür kıyāmet günü dağı gökler dürülmüşdür ya’nī kıyāmet günü ⑦ kudretiyle arılığı anuñ dağı yüceldi andan kim artuğ eylerler. (39/68) Dağı ürildi şür içine ya’nī ilk kez pes öldi anlar kim göklerdedür ⑧ dağı anlar kim yirdedür illā anlar kim diledi Tañrı

andan ürildi anuñ içine bir dağı pes ol vaqt anlar tırmuşlardur baqarlar. ⑨ (39/69) Dağı aydın oldu yir nūrıyla Çalab'ısunuñ dağı konuldı 'amel bitileri dağı getürünildi peygamberler dağı tanuqlar **276b** ① dağı hükm olundu aralarında haqqıla dağı anlar zulm olunmayalar. (39/70) Dağı tamām virinile her nefse anı kim işledi dağı ol bilürürekdür ② anı kim işlerler. (39/71) Dağı sürünildi anlar kim kâfir oldılar Tamu'ya degin bölükler tā kaçan geldiler aña açıldı qapuları ③ dağı eytdi anlara zebāniler ey gelmedi mi size peygamber sizden okurlar üzerünüze āyetlerini Çalab'uñuzuñ ④ dağı qorqudur sizi görmekten gününüzi işbu eytdiler evet velikin vācib oldı sözi 'azābuñ ⑤ kâfirler üzere. (39/72) Eydildi girün qapularına Tamu'nuñ ebed qalıcılarken anuñ içinde pes yavuz oldı turaq yiri mütekebbirlerün. ⑥ (39/73) Dağı sürünildi anlar kim şakındılar Çalab'ılarından uçmaqdın yaña bölükler tā kaçan geldiler aña dağı açılmış iken qapuları ⑦ dağı eytdi anlara şaklayıcıları selāmdur üzerünüze arıduñuz pes girün aña ebed qalıcılarken. (39/74) Dağı eytdiler ögmek ⑧ Tañrı'nuñdur ol kim toğrı kıldı bizi va'desine dağı virdi bize yiri yir dutaruz uçmaqdan qanda kim dilerüz pes eyüdür ⑨ müzdi işleyicilerün. (39/75) Dağı göresin ferişterleri yörendürü durmuşlar yörendürisinde 'arşuñ tesbîh eylerler ögmegile **277a** ① Çalab'ılarını eylenildi aralarında haqqıla dağı eyidildi şükür Tañrı'ya Çalab'ısı 'ālemlerün.

Sūretü'l-Mü'min

② (40/1) Hükm olundu ol kim olasıdur. (40/2) İndürmegi kitābuñ Tañrı'dan beñdeşsiz bilicidür. ③ (40/3) Yarlağayıcı yazuqı dağı qabül eyleyici tevbeyi qatı 'azāblu issi eylük eylemegün yoqdur Tañrı illā ol andın yañadur ④ dönecek yir. (40/4) Tartışmaz āyetlerinde Tañrı'nuñ illā anlar kim kâfir oldılar aldamasun seni dönmeklikleri iller içinde. ⑤ (40/5) Yalan tıtdı ilerü anlardan qavmi Nūh dağı bölükler anlardan soñra dağı qaşd eyledi her ümmet peygamberlerine ⑥ tā tıttalar anı dağı tartışdılar bātıla tā bātıll eyleyeler anuñıla haqqı pes tıttum anları pes nite oldı ⑦ 'azābum. (40/6) Dağı ancılayın vācib oldı sözi Çalab'uñuñ anlaruñ üzere kim kâfir oldılar bayıq anlar isleridür oduñ. ⑧ (40/7) Anlar kim götürürler 'arşı dağı anlar kim yöresindedür tesbîh eylerler ögmegile Çalab'ılarını dağı inanurlar aña dağı yarlağanmaq dilerler ⑨ anlara kim ĩmān getürdiler ey Çalab'umuz irdün her nesneye rahmetdin yaña dağı bilmekdin yaña pes yarlığa anları kim tevbe eylediler dağı uydılar **277b** ① yoluña dağı şakla anları 'azābından Tamu'nuñ. (40/8) İy Çalab'umuz dağı givür anları uçmaqlarına 'Adan'uñ ol kim va'de eyledün anlara ② dağı anları kim eyü oldı atalarından dağı çiftlerinden dağı nesillerinden bayıq sen sensin beñdeşsüz dürüst işlü. ③ (40/9) Dağı şakla anları yavuz işlerden dağı her kimi şaklayasın yavuz işlerden ol gün bayıq rahmet eyledün aña dağı şoldur ol zafer bulmaq ulu. ④ (40/10) Bayıq

anlar kim kâfir oldılar kıgrınalar düşmen dutduğı Tañrı'nuñ ulurağdur siz düşmen dutduğunuzdan kendözünüzi ol vaqt kim oқunurduñuz ⑤ ĩmāndın yaña pes kâfir olurduñuz. (40/11) Eytdiler iy Çalab'umuz öldürdün bizi iki kez ya'nī yirindüklerinde kendözleri şerrine dağı diriltün bizi iki kez ⑥ pes ikrār eyledük yazuqlarumuza pes hīç var mı çıkmāğdın yaña yol. (40/12) Şol bayıq andan ötürüdür kim kaçan oқundı Tañrı yaluñuz ⑦ kâfir olduñuz dağı iger şirk eylenilse aña inanasız pes hüküm Tañrı'nuñdur yüce ulu. (40/13) Ol oldur kim gösterür size ⑧ nişānlarını dağı indürür sizünçün gökden ruzī dağı ögütlenmez illā ol kim dönesidür. (40/14) Pes oқuñ Tañrı'yı ⑨ ihlāş eyleyicilerken aña dīni dağı iger düşhār yavuz dutarlarsa kâfirler. (40/15) Yüksek eyleyici dereceleri issi 'arşuñ birağur **278a** ① rūhı buyruğından anuñ üzere kim diler қullarından tā қorқuda biribirin gününde görmegün. (40/16) Ol gün kim çıkalar ② gizlenmeye Tañrı'ya anlardan nesene kimüñdür pādişāhlıq bugün Tañrı'nuñdur bir қahr eyleyici. (40/17) Ol gün cezā virinile her ③ nefsi anuñıla işledi yoқdur zulüm ol gün bayıq Tañrı tiz hisābludur. (40/18) Dağı қorқut anları güninden қiyāmetün ④ ol vaqt kim göñüller қatındadır boğazlağularuñ қayğı yuduculariken yoқdur zālimlerün hīç hışımı ne dağı şefā'at eyleyici ⑤ kim boyun virinile. (40/19) Bilür hıyānetin gözlerün dağı anı kim gizler gögüzler. (40/20) Dağı Tañrı hüküm eyler haққıla ⑥ dağı anlar kim oқırlar andan ayruқ hüküm eylemezler nesene bayıq Tañrı ol işidicidür görücidür. ⑦ (40/21) Ey dağı yürümediler mi yirde pes görmediler mi nite oldı şoñı anlaruñ kim oldılar ⑧ anlardan ilerü oldılar anlar қatıraқ anlardan қuvvetdin yaña dağı nişānlardıñ yaña yirde pes dutdı anları Tañrı ⑨ yazuqlarıyla dağı olmadı anlaruñ Tañrı'dan hīç şaқlayıcı ya'nī 'azābdan. (40/22) Şol andan ötürüdür kim bayıq anlar oldı gelüridi anlara **278b** ① peygāamberleri hüccetler ile pes kâfir oldılar pes tutdı anları Tañrı bayıq ol қavīdür қatı 'azābludur. (40/23) Dağı bayıq ② viribidük Mūsā'yı nişānlarumuz ile dağı hüccetile bellü. (40/24) Fir'avn'dın yaña dağı Hāmān dağı Қārūn pes eytdiler ③ cāzūdur key yalancı. (40/25) Pes ol vaqt kim geldi anlara toğrulığıla bizüm қatumuzdan eytdiler depelen oğlanlarını anlaruñ kim ④ ĩmān getürdiler anuñıla dağı diri қоñ kızlarını anlaruñ dağı degül mekri kâfirlerün illā azğunlıq içinde. (40/26) Dağı eytdi ⑤ Fir'avn қоñ anı depeleyeyin Mūsā'yı dağı oқusun Çalab'ısına bayıq ben қorқarın kim döndüre dīnünüzi ⑥ ya kim zāhir ola yirde fesād. (40/27) Dağı eytdi Mūsā bayıq ben şığındum Çalab'uma dağı Çalab'uñuza ⑦ her mütekebbirden inanmaz günine hisābuñ. (40/28) Dağı eytdi bir er mü'min қavminden Fir'avn'uñ ⑧ gizler ĩmānını ey depeler misiz bir eri eytdüğinden ötürü Çalab'um Tañrı'dur dağı bayıq getürdi size hüccetler ⑨ Çalab'uñuzdan dağı iger olursa yalancı pes anuñ üzeredür yalanı dağı iger olursa girçek dige size **279a** ① birincesi anuñ kim қorқudur sizi bayıq Tañrı toğru yol göstermez aña kim ol fesād eyleyicidür key yalancı. (40/29) İy қavmüm sizüñdür ② pādişāhlıq bugün gālib olucılarken yirde pes kim yardım vire bize 'azābindan Tañrı'nuñ iger gelürse bize ③ eytdi

Fir'avn görmez ben size illā anı kim görürin dağı yol göstermez size illā kurtulmak yolın. (40/30) Dağı eytdi ④ ol kim ĩmān getürdi iy kavmüm bayık ben kırkırın sizün üzere gibi günü bölükler. (40/31) 'ādeti gibi kavmi ⑤ Nūh dağı 'Ād dağı Semūd dağı anlar kim şonra anlardan dağı degül Tanrı diler zulmi kullarına. (40/32) Dağı iy kavmüm ⑥ bayık ben kırkırın sizün üzeriñüze kırışmak günü. (40/33) Ol gün kim yüz döndüresiz yüz döndürücilerken yokdur sizün Tanrı'dan hıç ⑦ şaklayıcı dağı her kim azdura Tanrı yokdur anuñ yol gösterici. (40/34) Dağı bayık geldi size Yūsuf ilerü hüccetler ile ⑧ pes dāyim olduñuz gümān içinde andan kim getürdi size anı tā kaçan kim helāk oldu eytdüñüz hergiz viribimeye Tanrı andan şonra ⑨ hıç peygāber ancılayın azdurur Tanrı anı kim ol fesād eyleyicidür gümānlu. (40/35) Anlar kim tartuşırlar āyetlerinde Tanrı'nun **279b** ① hüccetsüz geldi anlara ulu oldu düşmen tutmağdın yaña Tanrı katında dağı katında anlaruñ kim ĩmān getürdiler ancılayın mühür urdı ② Tanrı her göñül üzere mütekebbir boyun virmeyici. (40/36) Dağı eytdi Fir'avn iy Hāmān yap benüm için köşk ola kim ben ③ irem yollara yollarına göklerün. (40/37) Pes bakavan Tanrı'sındın yaña Mūsā'nun dağı bayık ben şanurın anı yalancı ④ dağı ancılayın bezenildi Fir'avn'a yavuz işi dağı döndürünildi yoldan dağı degül yavuz şanduğı Fir'avn'un ⑤ illā ziyān içinde. (40/38) Dağı eytdi ol kim ĩmān getürdi iy kavmüm uyun baña yol gösterem size yolunı kurtulmağun. (40/39) İy kavmüm ⑥ bayık işbu yakın dirlik illā gönenmek dağı bayık şonrağı ol durağ sarāyıdır. (40/40) Her kim işleye yavuz iş ⑦ cezā virilmeye illā ancılayın dağı her kim işleye eyü işi erkeğden ya dişiden dağı ol mü'min iken pes anlar ⑧ givürineler Uçmağ'a rūzī virineler anuñ içinde hisābsuz. (40/41) Dağı iy kavmüm ne geldi baña okurun sizi kurtulmağdın ⑨ yaña. (40/42) Dağı okursuz beni otdın yaña okursuz beni tā kāfir olam Tanrı'ya dağı şirk getürem Tanrı'ya anı kim yokdur benüm **280a** ① aña bilmek dağı ben okurun sizi beñdeşsüzdin yaña yarlağayıcıdır. (40/43) Vācib oldu bayık ol kim okursuz beni andın yaña ② yokdur anuñ okumak dünyāda ne dağı āhiretde dağı bayık döneceğümüz Tanrı'dın yañadur dağı bayık yavuz işlüler ③ anlardur isleri oduñ. (40/44) Pes tiz ānasız anı kim eydürin size dağı işmarların işimi Tanrı'ya bayık Tanrı görücidür ④ kullarını. (40/45) Pes şakladı anı Tanrı yavuzlarından anuñ kim mekr eylediler dağı indi kavmine Fir'avn'un yavuzı 'azābuñ. ⑤ (40/46) Od 'arz olunurlar anuñ üzere irte dağı gice dağı ol gün kim tura kıyāmet givürün kavmini Fir'avn'un ⑥ katırağına 'azābuñ. (40/47) Dağı ol vaqt kim tartışalar od içinde pes eyde za'ifler anlara kim ululuğ isterler ⑦ bayık biz olduğ size uyundu pes hıç siz def' eyleyiciler misiz bizden bir ülü otdan. (40/48) Eytdi anlar kim ululuğ istediler ⑧ bayık biz dükeli anuñ içindedür bayık Tanrı bayık hükm eyledi arasında kullarınun. (40/49) Dağı eytdi anlar kim otdadur şaklayıcılarına Tamu'nun ⑨ okun Çalab'unuzı yeynildsin bizden bir gün 'azābdan. (40/50) Eytdiler ey dağı gelmedi mi size peygāberlerünüz **280b** ① hüccetler ile eytdiler belī evet eytdiler pes okun dağı degül okumağı kāfirlerün illā

azgünlük içinde. (40/51) Bayık biz arka virevüz ② peygamberlerümüze dağı anlara kim İmān getürdiler yakın dirlik içinde dağı ol gün kim tura tanuqlar. (40/52) Ol gün kim aşşı eylemeye ③ zālîmlere ‘özürlendükleri dağı anlarındur la‘net dağı anlarındur yavuzı sarāyuñ. (40/53) Dağı bayık virdük Mūsā’ya ④ toğrı yol dağı mīrās virdük Benī İsrā‘īl’e Tivrīt’i. (40/54) Yol göstermegiçün dağı öğüt içün islerine ‘aqluñ. ⑤ (40/55) Pes şabr eyle bayık va‘desi Tañrı’nuñ hağdur dağı yarlağamağ iste yazuğuş için dağı tesbīh eyle ögmegile Çalab’unı gice ⑥ dağı tañ vaktine girmekde. (40/56) Bayık anlar kim tartışurlar āyetlerinde Tañrı’nuñ hüccetsüz kim geldi anlara degül ⑦ göğüzleri içinde illā kibir degül anlar iriciler aña pes şıgım Tañrı’ya bayık ol oldur eşidici görüci. ⑧ (40/57) Yaratmağı gökleriñ dağı yirüñ ulurağdur yaratmağından ādemleriñ velīkin eyregi ādemileriñ bilmezler. ⑨ (40/58) Dağı degül berāber gözsüz dağı görür dağı anlar kim İmān getürdiler dağı işlediler eyü işler ne dağı yavuzlık eyleyici az **281a** ① öğütlenmezler. (40/59) Bayık kıyāmet gelicidür gümān yoğdur anda velīkin eyregi ādemileriñ inanmazlar. ② (40/60) Dağı eytdi Çalab’unuz oğuş beni cevāb virem size bayık anlar kim ululuk eylerler kulluğumuzda ③ tīz gireler Tamu’ya horlar iken. (40/61) Tañrı oldur kim eyledi sizünüçün giceyi tā döleneziz anuş içinde ④ dağı gündüzi görüci bayık Tañrı fazl issidür ādemiler üzere velīkin eyregi ādemileriñ ⑤ şükr eylemezler. (40/62) Şol Tañrı Çalab’unuzdur yaradıcı her nesneyi yoğdur Tañrı illā ol pes nite döndürinilürsüz. ⑥ (40/63) Ancılayın döndürüneler anlar kim oldılar nişānlarına Tañrı’nuñ inkār eylerler. (40/64) Tañrı oldur kim kıldı sizünüçün ⑦ yiri döleneziz yir dağı gögi örtü dağı şüretlendürdi sizi pes görklü eyledi şüretleriñüzi dağı rüzī virdi size ⑧ arılardan şol Tañrı Çalab’unuzdur çok hayırlı oldı Tañrı Çalab’ısı ‘ālemleriñ. (40/65) Oldur diri ⑨ yoğdur Tañrı illā ol pes oğuş anı ihlāş eyleyicilerken aña dīni ögmek Tañrı’nuñdur Çalab’ısı ‘ālemleriñ. (40/66) Eyt bayık ben **281b** ① yığlındum kim tapam anlara kim oğursız ayruğı Tañrı’dan ol vağt kim geldi baña hüccetler Çalab’umdan dağı buyruldu kim müsülmān olam ② Çalab’ısına ‘ālemleriñ. (40/67) Ol oldur kim yaratdı sizi toprağdan andan nuğfeden ya‘nī oğlan olduğı şudan andan uyuşmış kandan andan çıkarur sizi ③ kiçi oğlan iken andan tā iresiz yigitlüğünüze andan tā olasız kocalar dağı sizden oldur kim cānı alınur ilerüden ④ dağı iresiz vağte kim adanılmış dağı ola kim siz anılayasız. (40/68) Ol oldur kim dirürür dağı öldürür pes kaçan hükm eyleye bir iş bayık ⑤ eydür aña ol pes olur. (40/69) Ey bağmaduş mı anlara kim tartışurlar āyetlerinde Tañrı’nuñ nite döndürünürler. ⑥ (40/70) Anlar kim yalan tutdılar Qur‘ān’ı dağı anı kim viribidük anuşıla peygamberleriñümüzi pes tīz bileler. (40/71) Ol vağt kim bendler ⑦ boyunlarında dağı zencīler yüzerler. (40/72) İssi şu içinde andan od içinde yandırınurlar. (40/73) Andan eydildi anlara ⑧ kandanur ol kim ortak eyleriñüz. (40/74) Tañrı’dan ayruğ eytdiler azdılar ya‘nī gāyīb oldılar bizden belki olmaduğ tapmazduğ ⑨ ileri nesene ancılayın azdurur Tañrı kāfirleri. (40/75) Şol andan ötürüdür kim

oldunuz sevünürdünüz yirde **282a** ① haqsuz dağı andan ötürüdür kim olduğuzdı kibir eyledünüz. (40/76) Girün çapularına Tamu'nun ebed kalıcılarken anun içinde pes ne yavuzdur turağı yiri ② mütekebbirlerün. (40/77) Pes şabr eyle bayık va'desi Tağrı'nun hağdur pes iger gösterürsevüz saña birincisini anun kim va'de eylerüz anlara ya öldürürsevüz seni ③ pes bizdin yaña döndürüneler. (40/78) Dağı bayık viribidük peygamberler senden ilerü anlardan oldur kim kışşa eyledük saña dağı birincisi ④ oldur kim kışşa eylemedük saña dağı olmadı hıç peygamber kim getüre bir āyet illā destūryıla Tağrı'nun pes kaçan geldi ⑤ buyruğı Tağrı'nun hükm oluna hağğııla dağı ziyānlu ola anda bātil işlüler. (40/79) Tağrı oldur kim eyledi sizün için yılķılar ⑥ tā binesiz anlardan dağı anlardan yiyesiz. (40/80) Dağı sizündür anun içinde menfa'atlar dağı tā iresiz anlarun üzere hācete kim ⑦ göğüzlerünüz içindedür dağı anlarun üzere dağı gemi üzere götürünülürsüz. (40/81) Dağı gösterür size nişānlarını pes çankı nişānları Tağrı'nun inkār eylersiz. ⑧ (40/82) İy yürümediler mi yirde pes bağmadılar mı nite oldu şonı anlarun kim ilerüdi anlardan oldılar eyregirek ⑨ anlardan dağı çatırağ kuvvetdin yaña dağı nişānlardın yaña yirde aşşı eylemedi anlara ol kim oldılar çazanurlar. (40/83) Pes ol vağt kim **282b** ① geldi anlara peygamberleri hüccetler ile sevindiler aña kim çatlarındaydı anlarun bilmekden dağı indi anlara ol kim oldıardı anı yağşularlar. ② (40/84) Pes ol vağt kim gördiler 'azābumuzı eytdiler inanduk Tağrı'ya yaluğuz iken dağı kāfir olduk aña kim olduğudı anı ortak eyleyiciler. (40/85) Pes olmadı ③ aşşı eyler anlara ĩmānları ol vağt kim gördiler 'azābumuzı çaydası Tağrı'nun ol kim bayık geçdi çulları içinde dağı ziyānlu oldu anda ④ kāfirler.

Sūretü's-Secde

⑤ (41/1) Hay hilmüm hağğı mīm Muhammed hağğı. (41/2) İndürmek rüzī viriciden rağmet çılıcıdan. (41/3) Kitābdur kim beyān olunmuşdur āyetleri Çur'ān 'arabça bir çavme kim bilürler. ⑥ (41/4) Muştılayıcı dağı çorçuducu pes yüz döndürdi eyregi anlarun pes anlar işitmezler. (41/5) Dağı eytdiler göğüllerümüz örtüler içindedür ⑦ andan kim oğursuz bizi andın yaña dağı çulağlarımız içinde ağırlığdur dağı bizüm aramızda dağı senün arağda perdedür pes işle bayık biz işleyicilerüz. ⑧ (41/6) Eyt degülin ben illā ādemī sizcileyin vahy olunur bendin yaña bayık degül Tağrı'larığuz illā Tağrı bir pes toğru olun andın yaña dağı yarlağamak diley andan ⑨ dağı vay ya çatı 'azāb müşriklere. (41/7) Anlar kim virmezler zekātı dağı anlar āhirete anlar kāfirlerdür. **283a** ① (41/8) Bayık anlar kim ĩmān getürdiler dağı işlediler eyü işler anlarundur müzd kesilmemiş. (41/9) Eyt ey bayık siz kāfir mi olursız ② aña kim yaratdı yiri iki gün içinde dağı çılursız aña beğdeşler şol 'ālemler Çalab'ıdır. (41/10) Dağı ③ çıldı anun içinde tağlar

üstinde anuñ dañı bereket virdi anuñ içinde dağı endāze eyledi anuñ içinde rüzilerin dört gün içinde ④ berāber şorucılar. (41/11) Andan kaşd eyledi gökdin yaña dağı ol düttün iken pes eytdi aña dağı yire gelün ⑤ dilegile ya gücile eytdiler geldük boyun viricilerken. (41/12) Pes tamām eyledi anları yidi gökleri iki gün içinde ⑥ dağı buyurdi her gökde buyruğın dañı bezedük yañın gögünü dünyānuñ ıñrāğlar ile ya ‘nī ıldızlar ile dağı şaklamak ya ‘nī şakladuk Şeytān’dan şol ⑦ endāze eylemegidür beñdeşsüzün bilici. (41/13) Pes iger yüz döndürel eyt korçutdum sizi katı doğunucı ‘azābdan meşeli gibi ‘azābınuñ ‘Ād’uñ ⑧ dağı Semūd’uñ. (41/14) Ol vaqt kim geldi anlara peygāamberler ileyelerinden dağı artlarından kim tapmañ illā Tañrı’ya ⑨ eytdiler iger diledi Çalab’umuz indüredi firiştelere pes bayık biz aña kim viribinildüñüz anuñıla kâfirlerüz. (41/15) Ammā ‘Ād **283b** ① ululuk istediler yirde haşsuz dañı eytdiler kimdür katırağ bizden güçdin yaña ey dağı görmediler mi bayık Tañrı ol kim ② yarattı anları ol katırağdur anlardan güçdin yaña dağı oldılar āyetlerümüze inkār eylerler. (41/16) Pes viribidük anlarıñ üzere yil ③ katı şovuk yil günlerde naşlar tā şaduravuz anlara ‘azābını rüsvāyılığın dirlik içinde yañın dañı ‘azābı ④ āhoretün rüsvāy eyleyicirekdür dağı anlar arka virinilmeyeler. (41/17) Dağı ammā Semūd pes toğru yol gösterdük anlara pes sevdiler gözsüzlüğü ⑤ toğru yol üzere pes tutdı anları katı doğunucı ‘azābuñ horlıkı andan ötürü kim oldılar kazanurlar. (41/18) Dağı kurtarduk ⑥ anları kim imān getürdiler dağı oldılar korçarlar. (41/19) Dağı ol gün kim dirinileler düşmānları Tañrı’nuñ otdın yaña pes anlar yığınurlar dirilmek için. ⑦ (41/20) Tā ol vaqt kim geldiler aña ya ‘nī oda şanıklık virdi anlarıñ üzere kulaqları dañı gözleri dañı derileri anı kim oldıardı ⑧ işlerler. (41/21) Dağı eytdiler derilerine neyiçün şanıklık virdüñüz bizüm üzerümüze eytdiler söyletdi bizi Tañrı ol kim söyletdi ⑨ her neseyi dağı ol yarattı sizi ilk kez dağı andın yaña döndürünilesiz. (41/22) Dağı olmadıñuzdı gizlenürdüñüz **284a** ① andan kim şanıklık vire sizün üzerüñüze kulağınuz ne dağı gözlerüñüz ne dağı derilerüñüz velikin gümān eyledüñüz ② bayık Tañrı bilmez çokı andan kim işlerler. (41/23) Dağı şol gümānuñuzdur ol kim gümān eyledüñüz Çalab’uñuza ③ helāk eyledi sizi pes olduñuz ziyānlulardan. (41/24) Pes iger şabır eylerlerise od şurağdur anlarıñ dañı iger hoşnüdlik isterlerise ④ degül anlar hoşnüd olunmışlar. (41/25) Dağı takdīr eyledük anlarıñçün işler Şeytān’lardan pes bezediler anlara anı kim ileyelerindedür dağı anı kim artlarındadır ⑤ dağı vācib oldı anlarıñ üzere söz bölükler içinde kim bayık geçdi ilerü anlardan perrīden dağı ādemīden bayık anlar oldılar ⑥ ziyānlular. (41/26) Dağı eytdi anlar kim kâfir oldılar kulağ tutmañ işbu Kur‘ān’a dağı fāydasuz söz söyleñ anuñ içinde ola kim siz ⑦ gālib olasız. (41/27) Pes bayık şaduravuz anlara kim kâfir oldılar ‘azābı katı dağı cezā virevüz anlara yavuzurağın anuñ kim ⑧ oldılar işlerler. (41/28) Şol cezāsıdur düşmenlerinüñ Tañrı’nuñ od anlarıñdur anuñ içinde sarāyı ebed kalmağın cezā virmek aña kim oldılar ⑨ āyetlerümüze inkār eylerler. (41/29) Dağı eytdi anlar kim kâfir oldılar iy

Çalab'umuz göster bize ol ikiyi kim azdurdı bizi perriden dağı âdemiden **284b** ① kılalum anları altına ayaklarımızın tâ olalar aşağırağlardan. (41/30) Bayık anlar kim eytdiler Çalab'umuz Tanrı'dur andan toğrı oldılar ② iner anların üzere firişter kim korkman dağı kayurman dağı muştılan uçmağıla ol kim oldunuz va'de virinildünüz. ③ (41/31) Biz dostlarımızın yakın dirlik içinde dağı âhiretde dağı sizündür anın içinde ol kim ârzü eyler nefslerinüz dağı sizündür ④ anın içinde. (41/32) Ol kim okursız yarağlanmışken yarağayıcıdan rahmet kılıcıdan. (41/33) Dağı kimdür görklürek söz andan kim okudı Tanrı'dın yaña dağı işledi ⑤ eyü iş dağı eytdi bayık ben müsülmânlardanvan. (41/34) Dağı degül berâber eyü iş ne dağı yavuz iş def' eyle anınla kim ⑥ ol görklürekdür pes ol vağt ol kim arañda senün dağı arasında anın düşmânlığdur hemân ol dostdur hışım. (41/35) Dağı karşı getürünilmeye ⑦ illâ anlar kim sabır eylediler dağı karşı getürünilmeye aña illâ issi naşîbün ulu. (41/36) Dağı iger depredür ise seni Şeytân'dan vesvese ⑧ depremek pes şıgın Tanrı'ya bayık ol oldur işidicidür bilicidür. (41/37) Dağı nişânlarından gicedür dağı gündüzdür dağı Güneş ⑨ dağı Ay secde eylemen Güneş'e ne dağı Ay'a dağı secde eyleñ Tanrı'ya ol kim yaratdı anları iger olduñuzsa **285a** ① aña taparsız. (41/38) Pes iger kibir eylerlerise anlar kim katındadır Çalab'umuzun namâz kılurlar aña gice dağı gündüz dağı anlar ② üşenmezler. (41/39) Dağı nişânlarından bayık sen görürsin yiri alçağlık eyleyici pes ol vağt kim indürdük anın üzere ③ suyu deprene dağı arta bayık ol kim diriltdi anı dirildicidür ölüler bayık ol her nesne üzere ④ güci yiterdür. (41/40) Bayık anlar kim egilürler âyetlerimiz içinde gizlenmezler bizüm üzerümüze ey ol kim birağınla od içine ⑤ yigrekdür ya ol kim gele imin ya'nî Hamza kıyâmet günü işleñ anı kim diledünüz bayık ol anı kim işlersiz görıcidür. (41/41) Bayık ⑥ anlar kim kâfir oldılar Qur'ân'a ol vağt kim geldi anlara dağı bayık ol kitâbdur 'azîz. (41/42) Gelmeye aña bâtil ⑦ ileyinden ne dağı ardından indürmekdür dürüst işluden öğülmiş. (41/43) Eyidinilmez saña illâ ol kim bayık ⑧ eyidinildi peygâmlere senden ilerü bayık Çalab'ın issidür yarağamağın dağı issidür 'azâbuğ ağırdıcı. (41/44) Dağı iger eylesedük anı ⑨ Qur'ân 'arab dilinden ayruğ eydelerdi neyiçün beyân olunmadı âyetleri anın ey a'cemî midür dağı 'arabça midür eyt ol anlara kim imân getürdiler **285b** ① toğru yoldur dağı şifâdur dağı anlar kim inanmazlar kulaklarında ağırlığdur dağı ol anların üzere müşkildür şunlar ② kığrışalar bir yirden ırağ. (41/45) Dağı bayık virdük Mūsâ'ya Tivrî'ti pes ihtilâf olındı anın içinde dağı degül misse ③ söz kim geçdi Çalab'undan hüküm olunaydı aralarında dağı bayık anlar gümân içindedür andan gümân birağıcı. (41/46) Her kim işledi ④ eyü iş kendözü içündür dağı her kim yavuz işledi kendözi üzere dağı degül Çalab'ın zulm eyleyici kullarına. (41/47) Andın yaña döndürinilür ⑤ bilmegi kıyâmetün dağı çıkmaz hiç yimişler kaplarından dağı yüklü olmaz hiç dişi dağı toğurmaz ⑥ illâ bilmegiyle dağı ol gün kığıra anları kanı ortaklarımız eytdiler bildürdük saña yokdur bizden hiç tanuğ. (41/48) Dağı azdı

⑦ anlardan ol kim oldılar taparlar ilerüden dağı bayık bildiler yokdur anlaruñ hîç kaçacak yiri. (41/49) Uşanmaz âdemî ⑧ dilemekden eyü nesneyi dağı iger yokanurisa aña yavuz ya şer iderler nevmîz olıcudur. (41/50) Dağı iger tadurursavuz aña rahmet ya'nî baylık bizden katılığdan ⑨ sonra yokandı aña eyde işbu benümdür dağı şanmazın kıyâmeti durucudur dağı iger döndürinilürsem **286a** ① Çalab'umdın yaña bayık benüm katındadır anuñ eylük ya'nî uçmak pes haber virevüz anlara kim kâfir oldılar anı kim işlediler dağı taduravuz anlara ② 'azâbdan katı. (41/51) Dağı kaçan ni'met virevüz âdemîye yüz döndere dağı ayruğ eyleye yanını dağı kaçan yokana aña ③ yavuz issidür du'ānuñ çok. (41/52) Eyt haber virün iger olursa katından Tanrı'nun andan kâfir olursañuz aña kimdür ④ azğunurağ andan kim ol muhâlefet içindedür ırak. (41/53) Tîz gösterevüz anlara nişânlarımızı yir gök kırañlarında dağı kendözlerinde tâ bellü ola ⑤ anlara kim bayık ol hağdur ey dağı tap olmadı mı Çalab'ın bayık ol her nesne üzere tanuğdur. (41/54) Ey bayık anlar ⑥ şek içindedür görmekten Çalab'larını ey bayık ol her nesneyi kaplayıcudur.

Sûretü'ş-Şûrâ

⑦ (42/1) Hilim Muhammed. (42/2) 'ilim senâ kudret. (42/3) Ancılayın vahy olunur ⑧ sendin yaña dağı anlardın yaña kim ilerüdi senden Tanrı beñdeşsüz dürüst işlü. (42/4) Anuğdur ol kim göklerdeür dağı ol kim ⑨ yirdedür dağı ol yücedür ulu. (42/5) Yağın olur gökler kim yarılalar ya'nî müşrikler sözünden üstlerinden dağı firişteler **286b** ① tesbîh eylerler ögmegiyle Çalab'larını dağı yarlıgamağ dilerler anlaruñ için kim yirdedür ey bayık Tanrı oldur yarlağayıcı rahmet kılıcı. ② (42/6) Dağı anlar kim dutdılar andan ayruğ dostlar Tanrı şaklayıcudur anlaruñ üzere dağı degülsin sen anlaruñ üzere iş sürücü. ③ (42/7) Dağı ancılayın vahy eyledük saña Qur'an'ı 'arabça tâ korğudasın Mekke'yi dağı anı kim yörsindedür dağı korğudasın güninden ④ dirnegün gümân yokdur anuñ içinde bir bölük uçmağda dağı bir bölük Tamu'da. (42/8) Dağı iger diledi Tanrı eyleydi anları ⑤ bir ümmet bir velîkin givürür anı kim diler rahmetine dağı zâlimler yokdur anlaruñ hîç dost ⑥ ne dağı arğa virici. (42/9) Belki tutdılar andan ayruğ dostlar Tanrı oldur Çalab dağı oldur dirürür ölülere ⑦ dağı ol her nesne üzere güci yiter. (42/10) Dağı ol kim tartışduñuz anuñ içinde nesneden hükmi anuñ Tanrı'dın yañadur şol ⑧ Tanrı Çalab'umdur anuñ üzere tevekkül eyledüm dağı andın yaña dönerin. (42/11) Yaradıcudur gökleri dağı yiri eyledi sizünüçün ⑨ kendözünüzden çiftler dağı yılğılar çiftler yaradur sizi anuñ içinde yokdur hemân ancılayın **287a** ① nesne dağı ol işidicidür görücidür. (42/12) Anuğdur kilidi dilleri göklerin dağı yirün döşer ruzî ② her kim diler dağı tar eyler bayık ol her nesneyi bilicidür. (42/13) Beyân eyledi sizünüçün dâinden anı kim ısmarladı anı ③ Nüh'a

dağı ol kim vahy eyledük saña dağı anı kim ısmarladuğ anı İbrāhīm'e dağı Mūsā'ya dağı 'İsā'ya kim tūruruğ ④ dīni. (42/14) Dağı bölük bölük olmağ anuğ içinde ulu oldu müşrikler üzere ol kim okursuz anları andın yaña Tañrı üyürür ⑤ andın yaña anı kim diler dağı toğrı yol gösterür kendüdin yaña aña kim döner dağı bölük bölük olmadılar illā andan sonra kim geldi anlara ⑥ bilmek hased için kim aralarındadur dağı iger degülmissse söz kim geçdi Çalab'undan bir vaqte degin adanılmış hükm olunaydı ⑦ aralarında dağı bayık anlar kim mīrās virinildiler kitāb anlardan sonra şek içindedür andan ya'nī Muhammed'den gümān birağıcı. (42/15) Pes şunuğçün ⑧ kığır dağı toğrı ol nitekim buyrulduğ dağı uyma nefsleri dileklerine dağı eyt inandum aña kim indürdi Tañrı kitāb ⑨ dağı buyur[ul]dum²⁵ tā 'adil eyleyem arañuzda Tañrı Çalab'umuzdur dağı Çalab'unuzdur bizümdür 'amellerümüz dağı sizüñdür 'amellerünüz **287b** ① tartış yokdur aramızda dağı arañuzda Tañrı dire aramızda dağı andın yaña dönecek yir. (42/16) Dağı anlar kim tartışdılar ② Tañrı dīninde andan sonra kabül olundu anuğ içinde hüccetler bātıldur katında Çalab'ılarınuğ dağı anuğ üzere kaçımaktadır ③ dağı anlarıñdur 'azāb katı. (42/17) Tañrı oldur kim indürdi kitābı haqqıla dağı terāzūyı dağı ne bildürir saña ola kim kıyāmet ④ yağıındur. (42/18) İvdürmek ister kıyāmeti anlar kim inanmazlar aña dağı anlar kim imān getürdiler korkucılardur andan dağı bilürler kim ⑤ bayık ol haqdur ey bayık anlar kim tartışurlar kıyāmet içinde azgunluğdadur ırağ. (42/19) Tañrı eyü işlödür kullarına ⑥ ruzī virür aña kim diler dağı ol güci yiterdür gālibdür. (42/20) Her kim oldu diler ikinin āhoretüñ arturavuz anuğ için ⑦ ikisinde dağı her kim dilerise ikinin dünyānuğ virevüz aña andan dağı yokdur anuğ için āhiredde hīç ülü. ⑧ (42/21) Ey anlarıñ ortakları mı var kim beyān eylediler anlarıñ için dīnden anı kim destür virmedi aña Tañrı dağı iger sözi ayırmağ ⑨ hükm olunaydı aralarında dağı bayık zālimler anlarıñdur 'azāb ağırdıcı. (42/22) Göresin zālimleri korkucılar andan kim kazandılar **288a** ① dağı ol düşücidür anlara dağı anlar kim imān getürdiler dağı işlerler eyü işler çayırlarında uçmağın anlardur ② ol kim dilerler katında Çalab'ılarınuğ şol oldur fażl ulu. (42/23) Şol oldur kim muştılar Tañrı kullarına ③ anlar kim imān getürdiler dağı işlediler eyü işler eyt dilemezsin size anuğ üzere kirī illā dostluğ ④ hışımlık içinde dağı her kim kesb eylerise eyü iş arturavuz anuğ için anuğ içinde görklülük bayık Tañrı yarlağayıcıdur şükre. ⑤ (42/24) Belki eydürler yalan bağladı Tañrı üzere yalan pes iger dilerse Tañrı bağlaya göñlün üzere dağı yuya Tañrı ⑥ ya bātılı dağı sābit eyleye haqqı sözleriyle bayık ol bilicidür gögüzler issini. (42/25) Dağı ol oldur kim kabül eyler ⑦ tevbeyi kullarından dağı 'afv eyler yavuz işleri dağı bilür anı kim işlerler. (42/26) Dağı cevāb virür anlara kim ⑧ imān getürdiler dağı işlediler eyü işler dağı arturur anlara fażlından dağı kāfirler

²⁵ Eserde "buyurdum" şeklinde yazıyor.

anlarındur 'azāb katı. ⑨ (42/27) Dağı iger döşesedi Tañrı rüzī kullarına zulm eyleyerdı yirde velīkin indürür endāzeyile anı kim diler **288b** ① bayık ol kullarına haberlüdür görücidür. (42/28) Dağı ol oldur kim indürür yağmurı andan sonra kim nevmiz oldılar dağı perākende eyler rahmetini ② dağı ol arka virilmişdür öğülmüşdür. (42/29) Dağı nişānlarındandır yaratmağı gökleri dağı yiri dağı ol kim perākende eyledi ol iki içinde cānavardan ③ dağı ol dirmegine anları ol vaqt kim diler güci yiter. (42/30) Dağı ol kim irdi size muşibet andan ötürü kim işledi ellerünüz ④ dağı 'afv eyler çokdan. (42/31) Dağı degülsiz 'aciz eyleyiciler yirde dağı yokdur sizün Tañrı'dan ayruğ hıç ⑤ dost ne dağı arka virici. (42/32) Dağı nişānlarından gemilerdür denizde tağlar gibi. (42/33) İger dilerse dölendüre yili ⑥ pes olalar durucılar arkası üzere bayık şunuñ içinde nişānlardur her şabr eyleyiciler şükr eyleyici. ⑦ (42/34) Ya helāk eyleye andan ötürü kim işlediler dağı 'afv eyleye çokdan. (42/35) Dağı bilür anları kim tartışılar āyetlerümüzde yokdur anlarıñ ⑧ hıç kaçacak yiri. (42/36) Pes ol kim virinildünüz neseneden kumāşından dirliğün yaqın dağı ol kim katındadır Tañrı'nun yigrekdür dağı bākī kalıcıdur ⑨ anlarıñçün kim imān getürdiler dağı Çalab'larına tevekkül eylerler. (42/37) Dağı anlar kim irak olurlar ulularından yazukuñ dağı zişt işlerden **289a** ① dağı kaçan kaçıyalar anlara 'afv eylerler. (42/38) Dağı anlar kim cevāb virdiler Çalab'larına *dağı tururdılar* namāzı dağı işleri tanışık eylemekdür ② aralarında dağı andan kim rüzī virdük anlara nafağa eylerler. (42/39) Dağı anlar kim kaçan ire anlara zulüm anlar öc alurlar. ③ (42/40) Dağı cezāsı yavuzuñ yavuzdur anuñ gibi pes her kim 'afv eyleye dağı eyü işleye pes müzdi anuñ Tañrı üzeredür bayık ol sevmez ④ zālimleri. (42/41) Dağı her kim öç ile zulm eylendüğinden sonra pes anlar yokdur anlarıñ üzere hıç yol. (42/42) Degül yol ⑤ illā anlarıñ üzerine kim zulm eylerler ādemilere dağı isterler yirde haqsuz anlar anlarındur 'azāb ⑥ ağırdıcı. (42/43) Dağı her kim şabır eyledi dağı 'afv eyledi bayık şol buyırılmışlarındandır işlerün. (42/44) Dağı her kim azdura Tañrı yokdur anuñ ⑦ hıç dost andan sonra dağı göresin zālimleri ol vaqt kim gördiler 'azābı eydeler hıç var mı girü dönmekdin yaña ⑧ yol var mı. (42/45) Dağı göresin anları 'arz olınurlar od üzere horlar iken ya alçaqlık eyleyicilerken horluğdan baqarlar göz deprenmekden ⑨ gizlü dağı eytdi anlar kim imān getürdiler bayık ziyānlular anlardur kim ziyān eylediler kendözlerine dağı kavümlerine kıyāmet günü **289b** ① ey bayık zālimler 'azāb içindedür durucı. (42/46) Dağı olmadı anlarıñ dostlar arka vireler anlara Tañrı'dan ayruğ ② dağı her kim azdura Tañrı pes yokdur anuñ hıç yol. (42/47) Cevāb virün Çalab'unuza andan ilerü kim gele bir gün yokdur döndürmegi ③ anuñ Tañrı'dan yokdur sizün hıç şıgınacak yir ol gün dağı yokdur sizün hıç inkār eylemek. (42/48) Pes iger yüz döndürürlerise viribimedük ④ seni anlarıñ üzere şaklayıcı degül üzerüne illā degürmek dağı bayık biz kaçan taduravuz ādemīye bizden rahmet ni'met sevine ⑤ aña dağı iger degerise anlara yavuz iş andan ötürü kim ilerü tutdı elleri pes bayık ādemī kāfir olucıdur.

(42/49) Tañrı'nunđur pādīşāhlığı ⑥ gökler dağı yirün yaradur anı kim diler bağışlar aña kim diler dişiler dağı bağışlar aña kim diler erkekler. ⑦ (42/50) Ya çiftlendürür anları irkekler dağı dişiler dağı kıılır anı kim diler toğurmaz bayık ol bilicidür güci yiter. (42/51) Dağı olmadı ⑧ hīç ādemīye kim söyleye aña Tañrı illā vaħyile ya'nī ilhām ya düş ya ardından hiçābuñ ya'nī Mūsā peygāmbere gibi ya viribiye peygāmbere pes vaħy eyleye ⑨ destūriyla anı kim diler bayık ol yücedür dürüst işlü. (42/52) Dağı ancılayın vaħy eyledük saña cānı ya'nī Ƙur'an'ı buyruğumuzdan anı kim olduñ **290a** ① bilmez idün nedür kitāb dağı imān velīkin eyledük anı nūr yol gösterürüz anuñıla aña kim dilerüz ② kullarımızdan dağı bayık sen yol gösterürsin toğru. (42/53) Yolundın yaña Tañrı'nun ol kim anuñdur ol kim göklerdeğer ③ dağı ol kim yirdedür ey Tañrı'dın yaña döner işler.

Süretü'z-Zuħruf

Peygāmbere 'aleyhi's-selām eytdi her kim bu süreyi okusa kıyāmet günü AllāhTe'āla eyde ya kulum korku yokdur melāmet yokdur. ④ (43/1) Hā mīm. (43/2) Dağı kitāb haqqıçün bellü eyleyici. (43/3) Bayık biz eyledük ⑤ Ƙur'an 'arabça ola kim anlayasız. (43/4) Dağı bayık ol aşlında kitābuñ bizüm katumuzda yücedür hikmet issidür. (43/5) Ey giderelüm mi ⑥ sizden Ƙur'an'ı yüz döndürmek iger olursañuz bir kavm müşrikler. (43/6) Dağı niçe viribidük peygāmbere ilerükilerden. ⑦ (43/7) Dağı gelmedi anlara hiç peygāmbere illā oldılar anı yañşularlar. (43/8) Pes helāk eyledük katırağı anlardan katı tutmağdın yaña ⑧ dağı geçdi meseli ilerükilerün. (43/9) Dağı iger şorarsañ anlara kim yaratdı gökleri dağı yiri eydeler ⑨ yaratdı anları beñdeşüz bilici. (43/10) Ol kim eyledi sizünüçün yiri döşek dağı eyledi sizünüçün anuñ içinde **290b** ① yollar ola kim siz toğrı yol tutasız. (43/11) Dağı ol kim indürdi gökden şuyı endāzeyile pes açduķ ya'nī diriltdük anuñıla ili ② ölü ancılayın çıkarınılasız. (43/12) Dağı ol kim yaratdı dürlüler dükelin dağı eyledi sizünüçün gemiden ③ dağı yılkılardan anı kim binersiz. (43/13) Tā karar dutasız arķaları üzere andan añasız ni'metini Çalab'uñuzun kaçan karar dutasız ④ anuñ üzere dağı eydesiz arulığı anuñ kim musahħar eyledi bizüm için işbunı dağı olmadı aña güci yiterler. (43/14) Dağı bayık biz Çalab'umuzdın yaña ⑤ dönücilerüz. (43/15) Dağı kıldılar anuñüçün kullarından birince bayık ādemī kāfir olucudur bellü. (43/16) Ey tutdı mı ⑥ andan kim yaradur kıızlar dağı üyürdi size er oğlanlar. (43/17) Dağı kaçan muştılansa birisi anlaruñ anuñıla kim eyledi rahmāniçün beñzer ⑦ oldu yüzi kararmış dağı ol kayğu yuducuyiken. (43/18) Ey dağı ol kim bislenile bezek içinde dağı ol tartışık içinde degül ⑧ bellü eyleyici. (43/19) Dağı kıldılar firiştelere anlar kim anlardur kulları Rahmān'uñ dişiler ey hāzır mı oldılar yaratmağına anlaruñ ⑨ tiz yazınıla tanuķluğu anlaruñ dağı şorunalar. (43/20) Dağı eytdiler iger dilesedi rahmān

tapmayaduk anlara ya'nî firîştelere yokdur anlaruñ **291a** ① şol hîç bilmek degül anlar illâ yalan söylerler. (43/21) Ey virdük mi anlara kitâb andan ilerü pes anlar aña yapışıcılardur. ② (43/22) Belki eytdiler bayık biz bulduk atalarumuzu bir millet üzere dağı bayık biz izleri üzere anlaruñ toğrı yol dutucularuz. (43/23) Dağı ancılayın ③ viribimedük senden ilerü bir köyde hîç korquducı illâ kim eytdi bayları bayık biz bulduk atalarumuzu bir ④ millet üzere dağı bayık biz izleri üzere anlaruñ uyucularuz. (43/24) Eytdi iger getürdümissenize size toğrı yol göstericirek andan bulduñuz anuñ üzere ⑤ atalaruñuzu eytdiler bayık biz aña kim viribinildüñüz anuñıla kâfirlerüz. (43/25) Pes öc alduk anlardan pes bak nite ⑥ oldu şonı yalan dutucularuñ. (43/26) Dağı ol vaqt kim eytdi İbrâhîm atasına dağı kavmine bayık ben bîzârvan andan kim taparsız. ⑦ (43/27) İllâ andan kim yaratdı beni pes bayık ol tîz yol göstere baña. (43/28) Dağı kıldı anı söz bâkî kalıcı nesli içinde ola kim anlar döneler. ⑧ (43/29) Belki gönendüredüm şunları ya'nî müşrikleri dağı atalarını tâ geldi anlara hağ dağı peygâmbere bellü. (43/30) Dağı ol vaqt kim geldi anlara ⑨ hağ eytdiler işbu câzûlıkdur dağı bayık biz aña kâfirlerüz. (43/31) Dağı eytdiler neyiçün indürilmedi işbu Qur'an bir er üzere **291b** ① iki köyden ya'nî Mekke biri Tâııf ulu. (43/32) Ey anlar kısmet mi eyler rahmetini Çalab'unuñ biz kısmet eyledük aralarında dirliklerini ② yakın dirlik içinde dağı yüceltdük birincisini birincisi üzere derecâtlar ya'nî baylıkda tâ duta birinceleri birinceyi yanşuya ③ dağı rahmeti Çalab'unuñ yegrekdür andan kim dirşürürler. (43/33) Dağı iger degülmisse olmağı âdemileruñ bir bölük ya'nî kâfir ④ kılduk aña kim kâfir olur Rahmân'a evlerine örtüler gümişden dağı nerdübânlar anuñ üzere ağalar. ⑤ (43/34) Dağı evlerine kapular dağı tahtlar anuñ üzere tekye uralar. (43/35) Dağı altun ya'nî bay eyledük dağı degül dükeli şunuñ illâ gönenmek ⑥ yakın dirliğüñ dağı âhîret katındadır Çalab'unuñ korqucularuñdur. (43/36) Dağı her kim yüz döndürse zikrinden Rahmân'ıñ ya'nî Qur'an'dan ⑦ tağdîr eyleyevüz aña bir Şeytân pes ol aña yoldaşdur. (43/37) Dağı bayık anlar tâ döndürürler anları yoldan dağı şanurlar ⑧ bayık anlar toğrı yol dutucılardur. (43/38) Tâ kaçan kim gele bize ya'nî kâfirler eyde ey kâşkî benüm aramda dağı senüñ arañda maşrıqla mağrıb ıraklığı kadar missa ⑨ pes ne yavuz yoldaşdur. (43/39) Dağı hergiz aşşı eylemeye size bugün ol vaqt kim şirk eyledüñüz bayık siz 'azâb içinde siz ortağlar. **292a** ① (43/40) Ey sen mi işitdüresin şağırlara ya yol gösteresin gözsüzlere dağı aña kim oldılar azgunlukda bellü. (43/41) Pes iger giderürsevüz ② seni bayık biz anlardan intikâm alıcılardur. (43/42) Ya gösterevüz saña anı kim va'de eyledük anlara bayık biz anlaruñ üzere kâdirlerüz. ③ (43/43) Pes yapış aña kim vahy olundu saña bayık sen yol üzeresin toğru. (43/44) Dağı bayık ol öğütdür saña dağı kavmiñe ④ dağı tîz şorınılasız. (43/45) Dağı şor anlara kim viribidük ilerü senden peygâmbere lürümüze ey eyledük mi ayruğ ⑤ Rahmân'dan Tanrı'lar tapınıurlar. (43/46) Dağı bayık viribidük Mûsâ'yı nişânlarumuz ile Fir'avn'dın yaña dağı kavmindin yaña pes eytdi ⑥ bayık ben peygâmbere ven Çalab'ısınuñ

‘ālemlerüñ. (43/47) Pes ol vaqt kim geldi anlara nişānlarımız ile ol vaqt kim anlar aña gülerler. (43/48) Dağı göstermezüz anlara hīç nişān illā ol uluraqdur qarındaşından dağı tutduq anları ‘azābıla ola kim anlar döneler. (43/49) Dağı eytdiler ey cāzū oқи bizüm için Çalab’uñı anuñıla kim ‘ahd eyledi senüñ qatunđa bayıq biz toğrı yol dutucularuz. (43/50) Pes ol vaqt kim (43/51) Dağı kığırdı Fir‘avn kavmi içinde eytdi **292b** (43/52) Belki ben yegrekven (43/53) Pes neyiçün bırağılmadı anuñ üzere bilezükler altundan (43/54) Pes yiyni tutdı kavmini pes muṭī‘ oldılar aña bayıq anlar oldılar (43/55) Pes ol vaqt kim qağıtdılar bizi oc aldıq anlardan pes ğarq eyledük anları dükelin. (43/56) Pes kıldıq anları (43/57) Dağı ol vaqt kim uruldı oğlı Meryem’üñ meşel ol vaqt kim kavmüñ andan yüz döndürürler. (43/58) Dağı eytdiler ey tañrılarımız mı yigrekdür ya ol urmadılar ol meşeli saña illā tartışmaq için belki anlar bir kavümdür qatı tartışıcılar. (43/59) Degül ol illā bir kul ni‘met virdük aña dağı eyledük anı nişān Benī İsrā‘īl için. (43/60) Dağı iger dilesedük kıladıq (43/61) Dağı bayıq ol bilmekdür kıyāmetüñ pes gümān eylemeñ aña (43/62) Dağı döndürmesin sizi Şeyṭān bayıq ol size düşmendür bellü. **293a** (43/63) Dağı ol vaqt kim geldi ‘İsā hüccetlerle eytdi bayıq getürdüm size hikmet dağı tā beyān eyleyem size birincesin anuñ kim (43/64) Bayıq Tañrı ol Çalab’umdur dağı Çalab’uñuzdur pes tapuñ aña (43/65) Pes tartışdılar bölükler aralarında veyldür anlara kim zulm eylediler (43/66) Ey küyerler mi illā kıyāmete kim gele anlara anşuzda dağı anlar bilmezler. (43/67) Dostlar ol gün birinceleri birinceye düşmendür illā şakımcılar. (43/68) İy kullarum qorqu yoqdur üzerüñüze (43/69) Anlar kim imān getürdiler āyetlerümüze dağı oldılar müsülmānlar. (43/70) Girüñ (43/71) Gezdürinilür anlaruñ üzere çanaqlarıla altundan (43/72) Dağı şol (43/73) Sizüñdür anuñ içinde yimişler çok andan **293b** (43/74) Bayıq yazuqlular ‘azābında Tamu’nuñ ebed kalıcılardur. (43/75) Yeynildilmeye anlardan dağı anlar anuñ içinde nevmiz olucılardur. (43/76) Dağı zulm eylemedük anlara velikin oldılar anlar zalimler. (43/77) Dağı kığırdılar iy mālīk hükm eyleyesin üzerümüze ölümü Çalab’uñ eytdi (43/78) Bayıq getürdük size haqqı velikin eyregüñüz haqqı düşhār görıcilerdür. (43/79) Belki muhkem eylediler bir iş bayıq biz muhkem eyleyicilerüz. (43/80)

Belki şanurlar bayık biz işitmezüz gizlü rāzlarını dağı birbirine söyledüklerini evet ⑤ dağı peygāmblerümüz anlarıñ katında yazarlar. (43/81) Eyt iger olursa Raḥmān'ıñ oğlı kıızı ben ilkiven tapıcılarıñ. ⑥ (43/82) Aruluğı Çalab'ısınuñ gökleriñ dağı yirüñ Çalab'ısı 'arşuñ andan kim şıfat eylerler. (43/83) Pes ıo anları girsünler ⑦ dağı oynasunlar tā göreler günlerini ol kim va'de olınurlar. (43/84) Dağı ol oldur kim gökde Tañrı'dur dağı yirde ⑧ Tañrı'dur dağı ol dürüst işlü bilicidür. (43/85) Dağı çok hayırlı oldı ol kim anıñdur pādişāhlıđı gökleriñ dağı yirüñ dağı ikisi arasındađınuñ ⑨ dağı anıñ katındadır bilmek kıyāmetüñ dağı andın yaña döndürünilesiz. (43/86) Dağı mālİK olmaz anlar taparlar andan ayruğ şefā'ata **294a** ① illā ol kim tanuğlığ virdi ḥađka dağı anlar bilürlerken. (43/87) Dağı iger şorarsañ anlara kim yaratdı anları eydeler Tañrı pes nite ② döndürinilürsiz. (43/88) Dağı eytmegin peygāmbleriñ iy Çalab'um bayık işbunlar kavümdür inanmazlar. (43/89) Pes 'afv eyle anlardan dağı eyt selāmdur ③ pes tiz bilesiz.

Süretü'd-Duḥān

④ (44/1) Ḥām mīm. (44/2) Dağı kitāb ḥađkıçün bellü eyleyici. (44/3) Bayık biz indürdük anı gice içinde mübārek bayık biz olduğ korıuducılar. ⑤ (44/4) Ol gice içinde ayrınilur her iş ḥükm olunmuş. (44/5) Buyurmak katumuzdan bayık biz olduğ viribiyiciler. (44/6) Raḥmet Çalab'ıñdan ⑥ bayık ol ol işidicidür bilicidür. (44/7) Çalab'ısı gökleriñ dağı yirüñ dağı ol ikisi arasındađınuñ iger olursañuz gümānsuz olucılar. ⑦ (44/8) Yođdur Tañrı illā ol dirirür dağı öldürür Çalab'ıñuzdur dağı Çalab'ısı atalarıñuzıñ ilerükiler. (44/9) Belki anlar gümān içinde ⑧ oynarlar. (44/10) Göz dut ol güne kim getüre gök dütüñ bellü. (44/11) Üzerüne gelüridi ādemileriñ işbu 'azābdur ⑨ ağrıdıcı. (44/12) İy Çalab'um gider bizden 'azābı bayık biz inanıcılaruz. (44/13) Nitedür anlarıñ anmak dağı bayık geldi anlara **294b** ① peygāmbler bellü eyleyici. (44/14) Andan yüz döndürdiler andan dağı eytdiler öğredinilmişdür delüdü. (44/15) Bayık biz gidericivüz 'azābı ② az bayık siz girü dönücilersiz. (44/16) Ol gün kim katı dutavuz katı dutmak ya'nī Bedir günü ulu bayık biz intikām alıcılaruz. ③ (44/17) Dağı bayık şınaduğ anlardan ilerü kavmini Fir'avn'ıñ dağı geldi anlara peygāmbler ya'nī Mūsā ḥürmetlü. (44/18) Kim virüñ baña ④ kullarını Tañrı'nuñ bayık ben size peygāmberven inām. (44/19) Dağı yücelik eylemeñ Tañrı üzere bayık ben getürem size ḥüccet ⑤ bellü. (44/20) Dağı bayık ben şığındum Çalab'uma dağı Çalab'ıñuza kim depeleyesiz beni. (44/21) Dağı iger inanmazsıñuz baña bir yaña koñ beni. ⑥ (44/22) Pes oğudı Çalab'ısını bayık işbunlar kavümdür yazuğlular. (44/23) Pes gice git kullarımıla gice bayık siz ardınca gelinmişlersiz. ⑦ (44/24) Dağı koğıl deñizi dölenmiş bayık anlar südür ğarđ olunmuşlar. (44/25) Niçe kodılar bostānlar dağı çışmeler. ⑧ (44/26) Dağı ekinler dağı tıraq yirleri ḥürmetlü. (44/27) Dağı ni'met oldılardı anıñ içinde diñleniciler. (44/28) Ancılayın dağı

mīrās virdük anları ⑨ bir kavme ayruklar. (44/29) Pes ağlamadı anların üzere gök dağı yir dağı olmadılar mühlet virinilmişler. **295a** ① (44/30) Dağı bayık kırtarduk Benī İsrā'īl'i 'azābdan ħor eyleyici. (44/31) Fir'avn'dan bayık ol oldu yücelik eyleyici fesād eyleyiciler. ② (44/32) Dağı bayık ihtiyār itdük anları bilmegile 'ālemler üzere. (44/33) Dağı virdük anlara nişānlardan anı kim anın içinde şınamağdur bellü. ③ (44/34) Bayık uşbunlar eydürler ya'nī müşrikler. (44/35) Degül ol illā ölmek bir kez evvelki dağı degülüz biz girü dirilinmişler. (44/36) Pes getirün ④ atalarumuzu iğer olursağuz girçekler. (44/37) Ey anlar mı yegrekdür ya kavmi Tübbe' ya'nī Tübbe' bir şālih er idi dağı anlar kim ilerüdi anlardan ⑤ helāk eyledük anları bayık anlar oldılar yazuklular. (44/38) Dağı yaratmaduk gökleri dağı yiri dağı ol ikisinün ⑥ arasıdağı oyuncılarken. (44/39) Yaratmaduk ol iki illā ħaqqıla velīkin eyregi anların bilmezler. ⑦ (44/40) Bayık ayırmağ günü ya'nī ħükm eylemek vaqtleridür dükeli. (44/41) Ol gün aşşı eylemeye bir dost bir dosta nesne ne dağı anlar ⑧ arka virineleler. (44/42) İllā ol kim rahmet kıldı Tanrı bayık ol ol beñdeşsüzdür rahmet kılcı. (44/43) Bayık ağacı zaqqūmun. ⑨ (44/44) Yiyesisidür key yazukluların. (44/45) Zeytün tırtısı gibi kaynar karınlarda. (44/46) Kaynamağı gibi issi şunun. (44/47) Tutun anı pes gücile tartun anı ortasından yağa Tamu'nun. **295b** ① (44/48) Andan dökün üstine başınun 'azābından issi şunun. (44/49) Tat bayık sen sensin 'azīz ħürmetlü. (44/50) Bayık ② işbu oldur kim olduğuz aña gümān eylesiz. (44/51) Bayık şaķınıcılar bir yirdedür inām. (44/52) Uçmağlarda dağı çeşmelerde. ③ (44/53) Giyerler yufka barçından dağı kalın barçından karşı karşı olucılarken. (44/54) Ancılayın dağı çift eyledük anlara karası key kara ④ gözlerle. (44/55) Okuyalar anın içinde her yimişi iminlerken. (44/56) Tatmayalar anın içinde ölümü illā ⑤ bir kez ölmek ilerüki dağı şaķladı anları 'azābından Tamu'nun. (44/57) Fażl eylemek Çalab'un dan şol oldur kırtulmağ ⑥ ulu. (44/58) Pes bayık giñez eyledük anı dilünile ola kim anlar öğütleneler. (44/59) Pes göz dut bayık anlar göz dutucılardur.

⑦ Sūretü'l-Cāsiye

⑧ (45/1) Ĥām mīm. (45/2) İndürmek kitābı Tanrı'dandur beñdeşsüz dürüst işlödür dürüst sözlü. (45/3) Bayık gökler içinde dağı yirde ⑨ nişānlardur mü'minlere. (45/4) Dağı yaradılışunuzda sizün dağı anın içinde kim tağıdur ya'nī yirde cānavardan nişānlardur bir kavme kim gümānsuz olurlar. **296a** ① (45/5) Dağı gelmeginde gitmeginde gicenün dağı gündüzün dağı anın içinde kim indürdi Tanrı gökden ruzi ya'nī yağmur pes dirildi anınla yiri ② öldüğinden şonra dağı döndürmeginde yılleri nişānlardur bir kavme kim anlarlar. (45/6) Şol nişānlardur Tanrı'nun okuruz anları ③ üzerüne ħaqqıla pes kanķı söz Tanrı kitābından şonra dağı nişānlarından inanasız. (45/7) Kıatı 'azābdur her key yalancınınun çok yazuklu. ④ (45/8) İşidür

âyetlerini Tañrı'nun oğundur anuñ üzere andan turur yazuğ üzere kibir eyleyiciyiken hemân işitmemiş gibi pes muştıla aña ⑤ 'azābı ağırdıcı. (45/9) Dağı kaçan kim bile âyetlerümüzden nesene tutdı anı yañşuya şunlar anlarındur 'azāb ⑥ ħor eyleyici. (45/10) İleylerinden Tamu'dur dağı aşşı eylemeye anlara ol kim kesb eylediler nesene ne dağı ol kim tutdılar ⑦ ayruğ Tañrı'dan dostlar dağı anlarındur 'azāb ulu. (45/11) İşbu toğrı yoldur dağı anlar kim kâfir oldılar âyetlerine Çalab'ılarınuñ ⑧ anlarındur 'azāb 'azābdan ağırdıcı. (45/12) Tañrı oldur kim musahħar eyledi size deñizi tā revān ola gemi anuñ içinde buyruğıyla ⑨ dağı tā isteyesiz fazlından dağı ola kim siz şükür eyleyesiz. (45/13) Dağı musahħar eyledi size anı kim göklerdeür **296b** ① dağı anı kim yirdedür dükelin andan bayığ şunuñ içinde nişānlardur kavme kim endīşe eylerler. (45/14) Eyt anlara kim ② ĩmān getürdiler yarlığan anları kim korkmazlar günlerinden Tañrı'nun tā cezā virevüz bir kavme andan ötürü kim oldılar işlerler. (45/15) Her kim ③ işlerse eyü iş kendözüyüçündür dağı her kim yavuz işlerse kendözi üzeredür andan Çalab'unuzdın yaña döndürinilesiz. (45/16) Dağı bayığ ④ virdük Benī İsrā'ıl'e Tevrīt'i dağı hükm eylemek dağı peygāberlığı dağı rüzī virdük anlara helāllardan ⑤ dağı fazıllu eyledük anları 'älemler üzere. (45/17) Dağı virdük anlara delīller işden ya'nī dīn işinden pes tartışdılar ya'nī Muhammed hakkında illā andan ⑥ sonra ol kim geldi anlara bilmek ħased içün aralarında bayığ Çalab'un hükm eyleye aralarında kıyāmet günü anuñ içinde kim oldılar ⑦ anuñ içinde tartışurlar. (45/18) Andan eyledük seni bir yol üzere işden pes uy aña dağı uyma nefsi dileklerine ⑧ anlarındur kim bilmezler. (45/19) Bayığ anlar hergiz aşşı eylemeyeler saña Tañrı'dan nesene dağı bayığ zālimler birinceler ⑨ dostlarıdur birincenüñ dağı Tañrı dostdur şakımcılara. (45/20) İşbu delīllerdür ādemilerün dağı toğrı yoldur dağı rahmetdür bir kavme kim **297a** ① gümānsuz olurlar. (45/21) Belki şandınunuz mı anlar kim kesb eylediler yavuz işleri kim kılavuz anları anlarçılayın kim ĩmān getürdiler dağı işlediler ② eyü işler berāberdür dirlikleri dağı ölmekleri yavuz oldu ol kim hükm eylerler. (45/22) Dağı yaratdı Tañrı gökleri ③ dağı yiri ħağkıla dağı tā cezā virinile her nefs anuñıla kim işledi dağı anlar zulm olunmayalar. (45/23) Ey gördüñ mi anı kim ④ tutdı Tañrı'sın nefsi dilegin dağı azdurdı Tañrı bilmek üzere dağı mühür urdı kulağı üzere dağı göñli üzere dağı kıldı gözi üzere ⑤ örtü pes kim toğrı yol göstere aña Tañrı'dan sonra ey öğütlenmez misiz. (45/24) Dağı eytdiler degül ol illā dirliğümüz ⑥ yakın ölürüz dağı dirilürüz dağı helāk eylemez bizi illā rüzigār dağı yoğdur anlarındur şol ħiç bilmek degül anlar illā ⑦ gümān eylerler. (45/25) Dağı kaçan oğuna anlarındur üzere âyetlerümüz bellüler olmadı ħüccetleri illā kim eytdiler getirün ⑧ atalarımız iger olursanız girçekler. (45/26) Eyt Tañrı dirirür sizi andan öldürür sizi andan dire sizi ⑨ kıyāmet günündin yaña gümān yoğdur anuñ içinde velīkin eyregi ādemilerün bilmezler. (45/27) Dağı Tañrı'nundur pādişāhlığı göklerin **297b** ① dağı yirün dağı ol gün kim tura kıyāmet ol gün ziyānlu ola bātil eyleyiciler.

(45/28) Dağı göresin her bölük dizi üzere oturucu ② her bölük okuna kitâblarından yağa ol gün cezâ virilesiz anı kim olduğuz işlersiz. (45/29) İşbu kitâbumuzdur ③ söyler sizün üzere haqqıla bayık biz olduğ yazaruz anı kim olduğuz işlersiz. (45/30) Pes ammâ anlar kim ④ İmân getürdiler dağı işlediler eyü işler pes givüre anları Çalab'ıları rahmet içine şol oldur kırtulmak bellü. ⑤ (45/31) Dağı ammâ anlar kim kâfir oldılar ey olmadı mı âyetlerüm okunur sizün üzere pes kibir eyledünüz dağı ⑥ olduğuz bir kavm yazuqlular. (45/32) Dağı kaçan eydildi bayık va'desi Tağrı'nun hağdur dağı kıyâmet gümân yoğdur anuğ içinde ⑦ eytdünüz bilmezüz nedür kıyâmet şanmazuz illâ şanmak dağı degülüz biz gümânsuz olucılar. (45/33) Dağı bellü oldı anlara yavuzları ⑧ anı kim işlediler dağı indi anlara ol kim oldılar anı yağşularlar. (45/34) Dağı eydildi bugün koyavuz sizi nitekim qoduñuz siz ⑨ görmegin gününüzün işbu dağı turağunuz yiri od dağı yoğdur sizün hîç arka viricinüz. (45/35) Şol andan ötürü kim siz **298a** ① tutduñuz âyetlerini Tağrı'nun yağşuya dağı mağrür eyledi sizi dirlik yakın pes ol gün çıkmayalar andan ② ne dağı anlar hoşnüd eylemek istenilmeyeler. (45/36) Pes Tağrı'nundur ögmek Çalab'ısı göklerin dağı Çalab'ısı yirün Çalab'ısı 'âlemlerün. (45/37) Dağı anuğdur ③ ululuk göklerde dağı yirde dağı ol beñdeşsüzdür dürüst işlü dürüst sözlü.

④ Sûretü'l-Ahğâf

⑤ (46/1) Hâm mîm. (46/2) İndürmek kitâbuñ Tağrı'dan beñdeşsüz dürüst işlü. (46/3) Yaratmaduk gökleri dağı yiri ⑥ dağı anı kim ol iki arasındadır illâ haqqıla dağı zamânıla adanılmış dağı anlar kim kâfir oldılar andan kim qorqudunıldılar yüz döndericilerdür. ⑦ (46/4) Eyt haber virün anları kim taparsız Tağrı'dan ayruğ gösterün bağa ne nesene yaratdılar yirden ey anlaruñ mıdur ⑧ ortaqlıq göklerde getirün bağa bir kitâb ilerü işbundan ya şoñ gelmiş 'ilimden iger ⑨ olursañuz gerçekler. (46/5) Dağı kimdür azğunurağ andan kim tapar ayruğa Tağrı'dan aña kim cevâb virmez aña **298b** ① günine degin kıyâmetün dağı anlar du'âsından anlaruñ gâfillerdür. (46/6) Dağı kaçan dirineler âdemiler olalar anlara ② düşmenler dağı olalar tapmağına anlaruñ kâfirler. (46/7) Dağı kaçan okuna anlaruñ üzere âyetlerümüz bellüler eytdi ③ anlar kim kâfir oldılar hağğa ol vağt kim geldi anlara işbu câzûlığdur bellü. (46/8) Ey eydürler mi yalan bağladı anı eyt ④ iger yalan bağladumısa anı mâlik olmayasız benüm için Tağrı'dan ya'nî 'azâbından nesene ol bilürürekdür anı kim girürsüz anuğ içinde tap oldı ⑤ ol tanuğ aramda dağı arañuzda dağı ol yarlağayıcıdur rahmet kılıcı. (46/9) Eyt olmadum ilk ⑥ yalavaclardan dağı bilmezün ne eylenile bağa ne dağı size uymazın illâ aña kim vağy olundu dağı degülin ben ⑦ illâ qorquducı bellü. (46/10) Eyt haber virün iger olursa Qur'an Tağrı katında dağı kâfir olduğuz aña iger tanuğluk virürise ⑧ bir tanuğ Benî İsrâ'îl'den anuğ gibi üzere pes

ĩmān getirürse daķı kibr eylersenüz bayıķ Tańrı tođrı yol göstermez ⑨ kavme zālimler. (46/11)
 Daķı eytdi anlar kim kāfir oldılar anlara kim ĩmān getürdiler iger oladı ĥayr öñürtmeyelerdi
 bizden **299a** ① andın yańa daķı ol vaķt kim tođrı yol dutmadılar anuńıla tiz eydeler işbu
 yalandur hemīşe. (46/12) Daķı andan ilerüdür kitābı Mūsā’nuń ② uyulnası nesne daķı rahmet
 daķı işbu kitābdur girçek dutıcı dilken ‘arabça tā ĥorķuda anları kim zulüm eylediler daķı
 muştulamaķdur ③ eyü işleyicilere. (46/13) Bayıķ anlar kim eytdiler Ćalab’umuz Tańrı’dur andan
 toğrı oldılar pes yokdur ĥorķu anlaruń üzere ne daķı anlar ④ ĥayğurmayalar. (46/14) Şunlar
 isleridür uçmaķuń ebed ĥalıcılarken anuń içinde yanud virmek ańa kim oldılar işlerler. ⑤ (46/15)
 Daķı işmarladuķ ādemiye atasına anasına eylük götürdi anı anası düşĥārlıǵıla daķı toğurdı anı
 düşĥārlıǵıla ⑥ daķı götürmeği anuń daķı ayırmağı otuz aydur tā ĥaçan irdi *yigitligine daķı irdi*
 kırķ yıl eytdi iy Ćalab’um göñlümi bıraķǵıl ⑦ kim şükr eyleyem ni‘metüne ol kim ni‘met
 virdüń bańa daķı atama anama daķı kim işleyem eyü iş rāzı olasın ańa daķı şalāĥ getür ⑧
 benüm için neslüm içinde bayıķ ben döndüm sendin yańa daķı bayıķ ben
 müsülmānlardanvan. (46/16) Şunlar anlardur kim ĥabül olunur anlardan ⑨ görklürek anı kim
 işlediler daķı giçilinür yavuzlarından isleri arasında uçmaķ va‘desi tođrulıǵuń **299b** ① ol kim
 oldılar va‘de olunurlar. (46/17) Daķı ol kim eytdi atasına anasına öf siz ikiye ey va‘de mi eylersiz
 bańa kim çıkarılam daķı bayıķ ② geçdi bölükler ilerü benden daķı ol iki meded irmek dilerler
 Tańrı’dan ĥatı ‘azābuń inan bayıķ va‘desi Tańrı’nuń ĥaķdur ③ pes eydür degül işbu illā
 meşelleri ilerükilerüń. (46/18) Şunlar anlardur kim vācib oldı anlaruń üzere söz ya‘nī ‘azāb
 bölükler içinde ④ bayıķ geçdi anlardan ilerü perrīden daķı ādemīden bayıķ anlar oldılar
 ziyānlular. (46/19) Daķı dükelinüń derecetlerdür andan kim ⑤ işlediler daķı tamām degürevüz
 anlara ‘amellerini daķı anlar zulüm eylenilmezler daķı. (46/20) Ol gün kim ‘arż olına anlar kim
 kāfir oldılar od üzere ⑥ giderdüńüz ĥoş neselerüńüzi dirliğüńüzde yaķın daķı gönendüńüz
 anuńıla pes bugün cezā virinilesiz ĥorlık ‘azābın ⑦ andan ötürü kim olduńuz kibir eylersiz
 yirde ĥaķsuz daķı andan kim olduńuz fişķ eylersiz. (46/21) Daķı ań ĥardaşını ‘Ād’uń ⑧ ol vaķt
 kim ĥorķuddı ĥavmini uzun egri ĥayalarda daķı bayıķ geçdi ĥorķuducılar ileyince daķı
 ardınca kim tapmań ⑨ illā Tańrı’ya bayıķ ben ĥorķarın üzerińüze ‘azābından günüń ulu. (46/22)
 Eytdiler ey geldüń mi bize tā döndüresin bizi tańrılarımızdan **300a** ① pes getür bize anı kim
 va‘de eylersin bize iger olursañ girçeklerden. (46/23) Eytdi degül ‘ilm illā Tańrı ĥatında daķı
 degürürin size ② anı kim viribinildüm anuńıla velīkin ben görürin sizi bir ĥavm bilmezlik
 eylersiz. (46/24) Pes ol vaķt kim gördiler anı bulıdiken ilerü gelici ③ derelerine anlaruń eytdiler
 işbu bulutdur yağdurucı bize belki ol oddur kim ivdürdüńüz anı yildür anuń içinde ‘azābdur
 ađrıdıcı. ④ (46/25) Helāk eyler her nesneyi buyruđıyla Ćalab’ısınuń pes oldılar görünmez illā
 turaķları anlaruń ancılayın cezā virevüz kavme ⑤ yazuķlular. (46/26) Daķı bayıķ yir virdük

anlara anuñ içinde kim yir virmedük size anuñ içinde dağı eyledük anlaruñcün kulağ dağı gözler ⑥ dağı gönüller pes aşşı eylemedi anlara kulaqları ne dağı gözleri anlaruñ ne dağı gönülleri anlaruñ neseneden ol vaqt kim oldılar ⑦ inkâr eylerler âyetlerine Tañrı'nuñ dağı indi anlara ol kim oldılar anı yañşularlar. (46/27) Dağı bayıq helâk eyledük ⑧ anı kim yöreñüzdedür köylerden dağı beyân eyledük âyetleri ola kim anlar döneler. (46/28) Pes neyiçün arka virmedi anlara anlar kim ⑨ tıtdılar ayruğı Tañrı'dan yaqınlıq istemegi tañrılar belki azdılar anlardur dağı şol yalanlarıdur dağı ol kim oldılar yalan bağlarlar. **300b** ① (46/29) Dağı ol vaqt kim dönderdük sendin yaña bir bölük perrilerden işidürler Qur'an'ı pes ol vaqt kim hâzır geldiler aña eytdiler diñsüz oluñ pes ol vaqt kim ② hükm olundı yüz döndürdiler kavümlerindin yaña korkuducılarken. (46/30) Eytdiler iy kavmümüz bayıq biz işitdük bir kitâb indürinildi şonra ③ Mūsâ'dan girçek dutucı anı kim ileyindedür toğrı yol gösterür haqdın yaña dağı yoldın yaña toğru. (46/31) Ey kavmümüz cevâb virüñ ④ okuyucısına Tañrı'nuñ dağı ĩmân getürüñ aña yarlağaya sizi birincesin yazuqlaruñuzun dağı kırtara sizi 'azâbdan ağırdıcı. (46/32) Dağı her kim ⑤ uy virmeye okuyucısına Tañrı'nuñ pes degül 'âciz eyleyici yirde dağı yokdur anuñ andan ayruğ arka viricileri şunlar azgunlıq içindedür ⑥ bellü. (46/33) Ey dağı görmediler mi bayıq Tañrı ol kim yaratdı gökleri dağı yiri dağı 'âciz olmadı yaratmağında anları kâdirdür ⑦ anuñ üzere kim dirüre ölüleri evet bayıq ol her nesne üzere güci yiterdür. (46/34) Dağı ol gün kim 'arz olına anlar kim kâfir oldılar od üzere ⑧ ey degül mi işbu haq eytdiler evet Çalab'umuz haqqıçün eytdi pes taduñ 'azâbı andan ötürü kim olduñuz kâfir olursız. ⑨ (46/35) Pes şabr eyle nitekim şabr eyledi şabır isleri peygâamberlerden dağı ivdürme anlaruñ için hemân anlar ol gün kim göreler **301a** ① anı kim va'de olunurlar dölenmediler illâ bir sâ'at gündüzden degürmekdür pes hiç helâk olunmaz illâ kavm fâsıklar.

Sûretü Muhammed

② [...] şavaş güninde kırk bir kez okuyalar düşmen üzerine gâlib ola. ③ (47/1) Anlar kim kâfir oldılar dağı yıgdılar yolundan Tañrı'nuñ azdurdı 'amellerini anlaruñ. (47/2) Dağı anlar kim ĩmân getürdiler dağı işlediler ④ eyü işler dağı inandılar aña kim indürinildi Muhammed üzere dağı ol haqdur Çalab'larından yarlığadı anlardan yazuqlarını ⑤ dağı eyü eyledi hâllarını. (47/3) Şol andan ötürü kim bayıq anlar kim kâfir oldılar uydılar bātıla dağı bayıq anlar kim ĩmân getürdiler uydılar ⑥ haqqa Çalab'larından ancılayın beyân eyler Tañrı âdemilere meşellerini. (47/4) Pes ol vaqt kim göresiz anları kim kâfir oldılar ⑦ pes urmağı boyunları tâ kaçan çok depeleyesiz anları katı bağlañ bağlamağı pes ya minnet eylemek andan şonra dağı ya şatun almağ ⑧ tâ kıoya çalış silâhlarını şol dağı iger dilededi Tañrı öc aladı anlardan velikin tâ sınaya

⑨ birinceñüzü birinceyile daħı anlar kim alışdılar Taħrı yolında pes hergiz azdurmaya ‘amellerini. (47/5) Tĩz yol göstere anlara **301b** ① daħı ey eyleye ĥállarını. (47/6) Daħı givüre anları umaa bildürdi anı anlara. (47/7) Ey anlar kim ĩmān getürdiler iĝer ara viresiz ② Taħrı’ya ara vire size daħı sābit eyleye ayaklarıñuzı. (47/8) Daħı anlar kim kāfir oldılar helāk olmak anlarıñdur daķı azdurdı ‘amellerini anlarıñ. ③ (47/9) şol andan ötürü kim dřĥār gördiler anı kim indürdi Taħrı pes bātıl eyledi ‘amellerini anlarıñ. (47/10) Ey yürümediler mi yirde ④ daķı görmediler mi nite oldı řoñı anlarıñ kim anlardan ilerüdi helāk eyledi Taħrı anlarıñ üzere daķı kāfirlerüñ ⑤ meşelleridür. (47/11) şol andan ötürü kim bayıķ Taħrı ara viricidür anlara kim ĩmān getürdiler daķı bayıķ kāfirler yoķdur ara virici anlarıñ. (47/12) Bayıķ Taħrı ⑥ givürür anları kim ĩmān getürdiler daħı işlediler ey işler uçmaķlara aķar altından ırmaķlar daħı anlar kim ⑦ kāfir oldılar gnenrler daħı yirler nitekim yir yılķılar daħı od traķdur anlarıñ. (47/13) Daħı nie ⑧ ky ol atıraķdur gdin yaņa kynden senñ ol kim ıķardı sizi helāk eyledük anları pes yoķdur ara virici anlara. ⑨ (47/14) Ey ol kim oldı ĥccet üzere alab’ısından ancılayın mıdur bezenildi aña yavuzı iřinñ daħı uydılar nefsleri dileklerine. **302a** ① (47/15) Meşeli umaķıñ ol kim va‘de olundı orķucılar anıñ içinde ırmaķlardur şudan degül şaşımış daħı ırmaķlardur sütten ② azmadı tağı daķı ırmaķlar sücüden eřnil içicilere daķı ırmaķlar baldan řāfĩ olunmış daķı anlarıñdur ③ anıñ içinde her yimişlerden daķı yarlıĝamak Çalab’ılarından hemān anıñ gibidür ol ebed alıcıdur otta daķı şuvarınıldılar şu issi ④ pes pāre pāre eyledi baĝarřuklarını anlarıñ. (47/16) Daķı birincesi anlarıñ oldur kim ķulaķ dutar sendin yaņa ķaan ıķdılar ķatuñdan ⑤ eytdiler anlar kim virinildiler ‘ilim ne nesene eytdi şimdi şunlar anlar kim mühür urdı Taħrı göñülleri üzere ⑥ daħı uydılar nefsler dileklerine. (47/17) Daħı anlar kim toĝrı yol dutdılar arturdı anlara toĝrı yol daħı virdi anlara řaķınmaķlıķların. (47/18) Pes ĥi küyerler mi ⑦ illā ķıyāmete kim gele anlara aņsuzda pes bayıķ geldi ‘alāmetleri pes nitedür anlarıñ ķaan geldi anlara ĝtlenmekleri. ⑧ (47/19) Pes bil kim bayıķ ol yoķdur Taħrı illā Taħrı daħı yarlaĝamak dile yazuĝıñ içün daħı mü‘minler içün daħı mü‘mine ‘avratlar içün daķı Taħrı ⑨ bilür geliş varış eyledĝñz yiri daķı trdĝñz yiri. (47/20) Daħı eydür anlar kim ĩmān getürdiler neyiçün indrlmedi bir sret pes ķaan indürinildi **302b** ① bir sret berkinmiş daħı eydildi anıñ içinde ķıtāl gördük anları kim göñüllerinde řayrulıķdur baķarlar sendin yaņa ② baķmaĝı gibi uşşı gitmiş anıñ üzere ölümden pes yaķın oldı anlara. (47/21) Tā‘at daķı söz ey pes ķaan becid ola iş pes iĝer toĝrı olsalardı ③ Taħrı’ya oladı yegrek anlara. (47/22) Pes yaķın olduñuz iĝer yüz dndrrseñz kim fesād eylesesiz yirde daķı kesesiz ④ ĥıřmıļķlarıñuzı. (47/23) şunlar anlardur kim la‘net eyledi anlara Taħrı pes řaĝır eyledi anları daķı görmez eyledi gözlerini anlarıñ. (47/24) Ey endişe eylemezler mi ⑤ ķur‘ān’ı belki göñüller üzere dr kilidleri. (47/25) Bayıķ anlar kim

döndiler ardları üzere andan sonra kim bellü eyledi ⑥ anlara toğru yol Őeytān bezedi anlara dağı mühlet virdi anlara. (47/26) Őol andan ötürüdür kim anlar eytdiler anlara kim düşhār gördiler anı kim indürdi ⑦ Tağrı tīz muṭī‘ olavuz size birince işde dağı Tağrı bilür rāzlarını anlaruğ. (47/27) Nite kaçan cānların ala anlaruğ ⑧ ferīsteler uralar yüzlerini dağı ardlarını. (47/28) Őol andan ötürüdür kim anlar uydılar aña kim kağıtdı ⑨ Tağrı’yı dağı düşhār gördiler hoşnūdlıđını pes bāṭıl eyledi ‘amellerini anlaruğ. (47/29) Ey Őandı mı anlar kim gönüllerinde Őayrılıđdur kim hergiz **303a** ① çıkarmaya Tağrı kīnlerini. (47/30) Dağı iđer dilemiŐmissedik gösteredik Őađa anları pes bildüñdi anları ‘alāmetleriyle dağı bilesin anları ② egme[g]inde sözi dağı Tağrı bilür ‘amellerüñüzi. (47/31) Dağı Őınayavuz sizi tā bilevüz ğazā eyleyicileri sizden ③ dağı Őabr eyleyiciler dağı Őınayavuz ħaberlerüñüzi. (47/32) Bayık anlar kim kāfir oldılar dağı yığdılar yolından Tağrı’nuđ dağı muĥālefet eylediler ④ peygāmbere andan sonra kim bellü eyledi anlara toğru yol hergiz ziyān degürmeyeler Tağrı’ya nesene dağı tīz bāṭıl eyleye ‘amellerini anlaruğ. ⑤ (47/33) İy anlar kim īmān getürdiler muṭī‘ oluđ Tağrı’ya dağı muṭī‘ olun peygāmbere dağı bāṭıl eylemeğ ‘amellerüñüzi. (47/34) Bayık ⑥ anlar kim kāfir oldılar dağı yığdılar yolından Tağrı’nuđ dağı andan öldiler anlar kāfirlerken pes hergiz yarlağamaya ⑦ Tağrı anları. (47/35) Pes za‘īf olmağ dağı okumağ barıŐmađdın yađa siz yücelerken dağı Tağrı sizüñledür dağı hergiz eksmeye ‘amellerüñüzi. (47/36) Degül ⑧ dirlik yağın illā oyun dağı oyun dağı iđer inanasız dağı korķasız vire size müzdlerüñüzi dağı dilemez size ⑨ māluñuzı. (47/37) İğer dilerse size anı dağı becid dilerse size baĥīllık eyleyesiz dağı çıkara kīnlerüñüzi. **303b** ① (47/38) Siz anlar kim okunursız tā nafağa eyleyesiz yolında Tağrı’nuđ pes birinceñüz oldur kim baĥīllık eyler dağı her kim baĥīllık eylerise bayık ② baĥīllık eyler kendü nefsenden dağı Tağrı baydur dağı siz yoĥsullarsız dağı iđer yüz döndürürseñüz bedel eyleye bir ħavme sizden ayruğ ③ andan olmayalar sizüñ gibiler ya‘nī yigrekler olalar.

Sūretü’l-Fetiĥ

Bu sūreyi ... bağlı işleri açmağ için kırķ kez okuyalar. ④ (48/1) Bayık biz açduğ Őađa açmağ bellü. (48/2) Tā yarlağaya Őađa Tağrı anı kim ilerü geğdi yazuğuğdan dağı anı kim sonra kaldı dağı tamām eyleye ⑤ ni‘metini üzerüñe dağı toğru yol göstere Őađa yol toğru. (48/3) Dağı arđa vire Őađa Tağrı arđa virmek ‘izzetlü. (48/4) Ol ⑥ oldur kim indürdi dölenmegi gönülleri içine mü‘minlerüñ tā arturalar inanmağ inanmağlarıyla dağı Tağrı’nuğdur ⑦ sülerü gökleriñ dağı yirüñ dağı oldu Tağrı bilici dürüst işlü. (48/5) Tā givüre mü‘minleri ⑧ dağı mü‘mine ‘avratları uçmağlara kim ađar altından ırmağlar ebed ħalıcılarken anuđ içinde dağı yarlağaya anlara ⑨ yavuz işlerini anlaruğ dağı oldu Őol ħatında Tağrı’nuđ ħurtulmađ ulu. (48/6) Dağı ‘azāb eyleye

münāfıklara daḳı münāfıka ‘avratlara **304a** ① daḳı müşriklere daḳı müşrike ‘avratlara gümān eyleyiciler Taḅrı’ya yavuz gümān anlaruḅ üzere yörenicisi yavuzuḅ daḳı ḳaḳıdı Taḅrı ② anlaruḅ üzere daḳı la ‘net eyledi anlara daḳı yaraḳladı anlara Ṭamu’yı daḳı yavuz oldu dönecek yirdin yaḅa. (48/7) Daḳı Taḅrı’nuḅdur süleri gökleriḅ ③ daḳı yiriḅ daḳı oldu Taḅrı beḅdeḅsüz dūrust iḅlü. (48/8) Bayıḳ biz viribidük seni ṭanuk iken daḳı muḅtulayıcıyiken daḳı ḳorḳuducıyiken. ④ (48/9) Tā inanasız Taḅrı’ya daḳı peygāberine daḳı arḳa viresiz aḅa daḳı ululayasız anı daḳı tesbīḅ eyleyesiz aḅa irte daḳı gice. ⑤ (48/10) Bayıḳ anlar kim bey‘at eylediler bayıḳ bey‘at eylemezler illā Taḅrı’ya eli Taḅrı’nuḅ üstindedür elleriniḅ pes her kim ‘ahdı ḅırsa ⑥ bayıḳ ‘ahdı ḅımaz illā kendözü üzere daḳı her kim vefā eyledi aḅa kim ḳavl eyledi anuḅ üzere Taḅrı’ya. (48/11) Tīz virevüz aḅa müzd ⑦ ulu tīz eyde saḅa giriḅ ḳalınmıḅlar ‘arablardan meḅḅül eyledi bizi māllarumuz daḳı ḳavümlerümüḅ yarlıḅamaḳ dile bizüm için ⑧ eydürler dilleriyle anı kim yoḳdur göḅüllerinde eyt pes kim mālik ola sizüḅ için Taḅrı’dan nesene iger ⑨ dilerise size ziyān ya dilerise size aḅḅı belki oldu Taḅrı aḅa kim iḅlersiz ḅaberlü. (48/12) Belki ḅanduḅuz **304b** ① kim hergiz dönmeye peygāber daḳı mü‘minler ḳavümlerindin yaḅa hemīḅe daḳı bezenildi ḅol göḅüllerüḅüzde daḳı ḅanduḅuz ② yavuz gümān daḳı olduḅuz bir ḳavm helāk olunmıḅ. (48/13) Daḳı her kim īmān getirmez ise Taḅrı’ya daḳı peygāberine pes bayıḳ biz yaraḳladuḳ ḳāfirlere ③ Ṭamu’yı. (48/14) Daḳı Taḅrı’nuḅdur pādiḅāhlıḅı gökleriḅ daḳı yiriḅ yarlaḅaya anı kim diler daḳı ‘azāb eyleye aḅa kim diler daḳı oldu Taḅrı ④ yarlaḅayıcı raḅmet ḳılıcı. (48/15) Tīz eyde giriḅ ḳalınmıḅlar ḳaçan varasız ḅanīmetlerden yaḅa tā alasız anları ḳoḅ bizi ⑤ uyalum size dilerler kim döndüreler söziḅ Taḅrı’nuḅ eyt hergiz uymayasız bize ancılayın eytdi Taḅrı ⑥ ilerüden pes tīz eydeler belki ḅased eylesiz bize belki oldılar anılamazlar illā az. (48/16) Eyt giriḅ ḳalınmıḅlara ⑦ ‘arablardan tīz oḳunasız bir ḳavümdin yaḅa isleri ḳuvvetüḅ ḳatı ḳıtāl eyleyesiz anlaruḅla ya müsülmān olalar pes iger ⑧ muṭī‘ olursanıḅz vire size Taḅrı müzd görklü daḳı iger yüz döndürürseḅüz nitelim yüz döndürdüḅüz ilerü ‘azāb eyleye size ⑨ ‘azāb aḅrıdıcı. (48/17) Yoḳdur gözsüz üzere ṭarlıḅ ya ‘nī ḅazāya varmaz ise daḳı yoḳdur aḳsaḳ üzere ṭarlıḅ ya yazuḳ daḳı yoḳdur ḅayru üzere ṭarlıḅ ya yazuḳ **305a** ① daḳı her kim muṭī‘ olursa Taḅrı’ya daḳı peygāberine givüre anı uḅmaḅlara aḅar altından anlaruḅ ırmaḅlar daḳı her kim yüz döndürürse ② ‘azāb eyleye aḅa ‘azāb aḅrıdıcı. (48/18) Bayıḳ rāzı oldu Taḅrı mü‘minlerden ol vaḅt kim bey‘at eylediler senüḅile altında aḅacuḅ ③ pes bildi anı kim göḅüllerindedür pes indürdi dölenmegi anlaruḅ üzere daḳı sevāb virdi anlara aḅmaḅ yaḅın. (48/19) Daḳı ḅanīmetler ④ çok alasız anları daḳı oldu Taḅrı beḅdeḅsüz dūrust iḅlü dūrust sözlü. (48/20) Va‘de eyledi size Taḅrı ḅanīmetler çok ⑤ alasız anları pes ivdürdi sizüḅüçün iḅbunı daḳı yıḅdı ellerini ādemileriḅ sizden daḳı tā ola niḅān mü‘minlere ⑥ daḳı ṭoḅru yol göstere size yol ṭoḅru. (48/21) Daḳı ayruḅ ḳādir olmadanıḅuz anlaruḅ üzere bayıḳ ḳapladı Taḅrı anı ⑦ daḳı

oldı Tañrı her nesne üzere kâdir. (48/22) Dañı iger kıtāl eyledi sizünle anlar kim kâfir oldılar döndereleridi ardlarını ⑧ andan bulmayalardı dost ne dañı arka virici. (48/23) Sürgünü Tañrı’nuñ ol kim bayıķ geçdi ilerü dañı hergiz ⑨ bulmayasın sürgünine Tañrı’nuñ döndürmek. (48/24) Dañı ol oldur kim yıǵdı ellerini sizden dañı ellerünüzü anlardan **305b** ① ortasında Mekke’nün andan şonra kim zafer virdi size anlaruñ üzere daķı oldı Tañrı anı kim işlersiz görücü. (48/25) Anlar anlardur kim ② kâfir oldılar daķı yıǵdılar sizi Mescid-i Ğarām’dan dañı ħurbān kim Mekke’ye varudı yıǵlınmış iken kim ire inesi yire dañı iger degülmissen erenler ③ mü’mimler dañı ‘avratlar mü’mim bilmeydüñüz anları kim başadunuz anları pes degdi size anlardan yazuķ bilmeksüz ④ tā givüre Tañrı rahmeti içine anı kim diler iger ayrılmışlarmıssa ‘azāb eyleyedük anlara kim kâfir oldılar anlardan ‘azāb ⑤ aǵrıdıcı. (48/26) Ol vaķt kim kıldı anlar kim kâfir oldılar gönüllerini içinde ħamiyyeti cāhillik ħamiyyeti pes indürdi Tañrı dölenmegi ⑥ peygāberine dañı mü’mimlere dañı lāzım eyledi anlara sözünü ħorķmak dañı oldılar lāyıkıraķ aña *dañı ehli anuñ* dañı oldı Tañrı ⑦ her nesneyi bilici. (48/27) Bayıķ girçek eyledi Tañrı peygāberine düşi girçek iken kim giresiz Mescid-i Ğarām’a ⑧ iger dilerise Tañrı iminler iken yüliyciler iken başunuzu dañı kesiciler iken saçı ħorķmayasız pes bildi anı kim ⑨ bilmedünüz pes kıldı şundan ilerü açmak yaķın. (48/28) Ol oldur kim viribidi yalavacını toǵru yolıla dañı dīn **306a** ① ħaķķıla tā ğālib eyleye anı dīn üzere dükeli dañı tap oldı Tañrı tañuķ. (48/29) Muħammed peygāberidür Tañrı’nuñ daķı anlar kim ② anuñıladur ħatıladur kâfirler üzere esirgeyciler aralarında görseñ anları rukū’ eyleycilerken sücüd eyleycilerken isterler fażlı ③ Tañrı’dan dañı ħoşnūdlıķ ‘alāmetleri anlaruñ yüzlerindedür eşerinden secde eylemegün şol meşelleridür Tivrīt içinde ④ dañı meşelleri İncil içinde ekin gibi çıkardı oǵduǵını mü’mimler pes ħavī eyledi anı pes yoǵnaldı pes toǵru oldı ⑤ incükleri üzere tañlatdurur ekincileri tā ħaķıda anlaruñıla kâfirleri va’de eyledi Tañrı anlara kim ĩmān getürdiler dañı işlediler ⑥ eyü işler anlardan yarlıǵamaķ daķı müzd ulu.

Sūretü’l-Ħucurāt

Bu sūreyi dükeli için ħaķ [...] Te’āla [...] kıla. ⑦ (49/1) İy anlar kim ĩmān getürdiler ⑧ ilerü varmañ ileyine Tañrı’nuñ daķı yalavacınun *ya’nī Tañrı dañı peygāber buyruǵından ilerü buyruķ eylemeñ* daķı ħorķun Tañrı’dan bayıķ Tañrı işidicidür bilicidür. (49/2) İy anlar kim ⑨ ĩmān getürdiler yüceltmeñ ünlerünüzü üstine ününün peygāberün dañı yüksek götürmeñ üni aña sözile yüksek getürmek gibi **306b** ① birinceñüzün birinceñüze kim bātıl olmaya ‘amellerünüz dañı siz bilmezsiniz. (49/3) Bayıķ anlar kim añul eyler ② ünlerini ħatında peygāberinün Tañrı’nuñ şunlar anlardur kim şınadı Tañrı gönüllerini şaķınmak için

anlarıdır yarlıgamağ ③ dağı müzd ulu. (49/4) Bayık anlar kim kığırurlar saña ardından hücrelerün eyregi anlarıñ anlamazlar. ④ (49/5) Dağı iger bayık anlar şabır eylediler tā çıkayduñ anlarıñ yaña oladı yegrek anlara dağı Tañrı yarlağayıcıdur rahmet kılıcı. ⑤ (49/6) İy anlar kim ĩmān getürdiler iger gelürise size bir fāsık bir haberile pes bellü eyleş kim irmeyesiz bir kavme bilmemekligile ⑥ pes olasız anuñ üzere kim işledüñüz peşimān olucılar. (49/7) Dağı bilün bayık sizün arañuzdadur peygāmbere Tañrı'nun iger muṭī' olsadı size ⑦ çokda işden yazuklu oladıñuz dağı velīkin Tañrı sevgülü eyledi size ĩmānı dağı bezedi anı göñüllerünüzde ⑧ dağı zişt eyledi size kāfırlığı dağı tā'atdan çığmağı dağı ma'siyet eylemegi şunlar anlardur toğrı yol dutucılar. ⑨ (49/8) Faız Tañrı'dan dağı ni'met dağı Tañrı bilicidür dürüst işlödür. (49/9) Dağı iger iki bölük mü'minlerden **307a** ① depeleşürlese pes şalāh getürün ol iki arasında pes iger zulum eylerise birisi ol ikinün birisi üzere pes depeleş anuñıla kim zulüm eyler ② tā döne buyruğındañ yaña Tañrı'nun pes iger dönerise pes şalāh getürün ol iki arasında 'adlıla dağı 'adl eyleş bayık Tañrı sever ③ 'adl eyleyicileri. (49/10) Degül mü'minler illā qarındaşlar pes şalāh getürün arasında iki qarındaşınuzun dağı qorquñ Tañrı'dan ola kim siz ④ rahmet kılmasız. (49/11) İy anlar kim ĩmān getürdiler yañsulamasun erenler erenleri ola kim kim olalar yigrek anlardan ne dağı 'avratlar ⑤ 'avratlardan ola kim olalar yegrek anlardan dağı 'ayblamañ kendözlerünüzü dağı lağab eydişmeñ lağablarla ⑥ yavuzdur ad kim fişkdur ĩmāndan şonra dağı her kim tevbe eylemez ise pes şunlar anlardur zālimler. (49/12) İy ⑦ anlar kim ĩmān getürdiler ırak oluñ çokdan gümāndan bayık birince gümān yazukdur dağı istemeñ dağı ⑧ ğaybet eylemesün birinceñüz birinceye ey sever mi birünüz kim yiye etini qarındaşınun ölüle dağı kerih gördünüz anı ⑨ dağı qorquñ Tañrı'dan bayık Tañrı tevbe viricidür rahmet kılıcı. (49/13) İy ādemiler bayık biz yaratduğ sizi irkekden dağı dişiden dağı eyledük sizi **307b** ① ulu qabileler dağı qabileler tā birbirünüz bilesiz bayık 'azīzegünüz Tañrı qatında şakıncıraqunuzdur bayık Tañrı bilicidür haberlödür. (49/14) Eytidü ② 'arablar ĩmān getürdük eyt ĩmān getürmedünüz velīkin eydün boyun virdük dağı girmedi ĩmān göñüllerünüz içine ③ dağı iger muṭī' olursañuz Tañrı'ya dağı peygāmbere eksmeye size 'amellerünüzden nesene bayık Tañrı yarlağayıcıdur rahmet kılıcı. (49/15) Bayık ④ mü'minler anlar kim ĩmān getürdiler Tañrı'ya dağı peygāmbere andan gümānlanmadılar dağı ğazā eylediler mālalarıyla ⑤ dağı nefsleriyle yolunda Tañrı'nun şunlar anlardur girçekler. (49/16) Eyt ey bildürür misiz Tañrı'ya dñnünüzü ⑥ dağı Tañrı bilür anı kim göklerdeñür dağı anı kim yirdedür dağı Tañrı her nesneyi bilicidür. (49/17) Minnet eylerler saña ⑦ kim müsülmān oldılar eyt minnet eylemeñ baña müsülmān olduğunuzı belki Tañrı minnet eyler üzerünüzde kim toğru yol gösterdi size ĩmāna ⑧ iger olursañuz ise girçekler. (49/18) Bayık Tañrı bilür ğaybını göklerin dağı yirün dağı Tañrı

görücidür anı kim işlersiz.

Süretü Kâf

Bu süreyi [...] kişi üç kez okuyalar göz aydınlık için

① (50/1) Kâf Kuziye'l-emrû ya'nî tamâm oldu iş ya tağ adı dağı Kur'an hakkıyîcün ululıklı. (50/2) Belki tañladılar kim geldi anlara korqudücü anlardan pes eytdi kâfirler ② işbu nesenedür tañsı. (50/3) Ey kaçan kim ölevüz dağı olavuz toprak şol döndürmekdür ırak. (50/4) Bayık bildük anı kim ekser ③ yir anlardan dağı bizüm katumuzda kitâbdur şaklayıcı. (50/5) Belki yalan tutdılar hakkı ol vaqt kim geldi anlara pes anlar ④ bir işdedür qarışmış. (50/6) Ey bakmadılar mı gökdin yaña üstlerinde nite binâ eyledük anı dağı bezedük anı ⑤ dağı yokdur anuñ hiç yazuqlar. (50/7) Dağı yiri çekdük anı dağı birağduq anuñ içinde tağlar berk dağı bitürdük onuñ içinde ⑥ her dürlüden görklü. (50/8) Görür eylemek için dağı öğütlemek için her qulı dönüci. (50/9) Dağı indürdük gökden ⑦ şuyı bereketlü pes bitürdük anuñıla bostânlar dağı denesi biçilmiş. (50/10) Dağı hürmâ ağaçları uzunlar anlaruñdur çiçek biribiri üstine. ⑧ (50/11) Rûzî virmek için qullara dağı dirürdük anuñıla ölü ancılayındur çıqmaq. (50/12) Yalan tutdı anlardan ilerü kavmi ⑨ Nüh'un dağı isleri qyunuñ dağı Semüd. (50/13) Dağı 'Ād dağı Fir'avn dağı qarındaşları Lût'un. (50/14) Dağı isleri pişenüñ dağı kavmi **308b** ① Tübbe'un dükeli yalan tutdı peygamberler pes vâcib oldu 'azâbum. (50/15) Ey 'âciz mi olduq yaratmaqdan ilerki belki anlar şek içindedür ② yaratmaqdan yiñi. (50/16) Dağı bayık yaratduq âdemî dağı bilürüz anı kim vesvese eyler anuñıla nefsi dağı biz ③ yakınırağuz andın yaña boyun tamarından. (50/17) Ol vaqt kim alurlar iki alıcı sağdan dağı soldan oturucu ④. (50/18) Söylemez hiç söz illâ anuñ katındadır şaklayıcı hâzır. (50/19) Dağı geldi katılığı uş giderici ölümüñ haqıkatıla şol ⑤ oldur kim olduñdı andan döneridüñ. (50/20) Dağı ürüldi şür içine şol günüdür korqutmaquñ. (50/21) Dağı geldi her nefis ⑥ anuñıla sürüci dağı tanuq. (50/22) Bayık olduñdı gâfletde bundan pes giderdük senden örtüñi ⑦ pes gözün bugün tizdür. (50/23) Dağı eytdi işi ya'nî yazıcı firişte işbu oldur kim benüm katumda hâzırdu. (50/24) Bırağuş siz iki Tamu'ya her kâfir olucu ⑧ öñegilik idici. (50/25) Yıgıcı hayrı zulüm eyleyici gümânlu. (50/26) Ol kim kıldı Tañrı'yıla Tañrı ayruq pes bırağuş anı 'azâb içine ⑨ katı. (50/27) Eytdi işi ya'nî Şeytân ey Çalab'umuz azdurmadum anı velîkin oldu azgunlık içinde ırak. (50/28) Eytdi tartışmañ **309a** ① benüm katumda dağı bayık ilerü dutdum sizdin yaña korqutmağı. (50/29) Döndürünilmez söz benüm katumda dağı degülin ben zulm eyleyici qullara. (50/30) Ol gün kim ② eydevüz Tamu'ya ey tolduñ mı dağı eyde hiç var mı artuq. (50/31) Dağı yakın olundu uçmaq şakıncılara degülken ③ ırak. (50/32) İşbu oldur kim va'de olunursız her dönüciye yazuqdan şaklayıcı. (50/33) Ol kim korqdı Raḥmân'dan gâyıb

iken daḥı geldi göñlile ④ dönüci. (50/34) Girün Uçmağ'a selāmatlıgıla şol günüdür ebed kılmağın. (50/35) Anlaruñdur ol kim dilerler anuñ içinde daḥı bizüm qatumuzdadur artuq. ⑤ (50/36) Daḥı niçe helāk eyledük anlardan ilerü geçmiş bölük anlar qatırağdur anlardan qatı dutmağın yaña pes gezdiler şehirlerde hıç var mı kaçacak yir. ⑥ (50/37) Bayıq şunuñ içinde ögütlemekdür anuñ kim oldı anuñ göñli ya tıtdı kulaq ol hāzırken. (50/38) Daḥı bayıq yaratduq ⑦ gökleri daḥı yiri daḥı ol kim ikisi arasındadır altı günler içinde daḥı yoğanmadı hıç armaq. (50/39) Pes şabr eyle anuñ üzere kim eydürler ⑧ daḥı tesbīh eyle ögmegiyle Çalab'ıñ ilerü toğmadın Güneş daḥı ilerü batmağdan. (50/40) Daḥı birincesinde gicenüñ namāz kıl daḥı yüz döndürdüğünde ⑨ secde eylemek. (50/41) Dağı işit ol gün kığıra kığırdıcı bir yirden yaqın. (50/42) Ol gün kim işideler üni haqqıla **309b** ① şol günüdür çıqmağın. (50/43) Bayıq biz dirürürüz daḥı öldürürüz dağı bizüz dönecek yir. (50/44) Ol gün kim yarıla yir anlardan ② ivicilerken şol dirürmekdür üzerümüze geñez. (50/45) Biz bilüregüz anı kim eydürler daḥı degülsin anlaruñ üzere musallaq pes ögütile ③ Qur'an'ıla anı kim qorqar qorqutmağumdan.

Sūretü'z-Zāriyāt

Bu sūreyi kahtlık vaqtinde yetmiş kez okuya Haq Te'ala [...].lık ruzi kıla. ④ (51/1) Şavurucular haqqıçün şavurmak. (51/2) Dağı götürüciler haqqıçün ağır yük. (51/3) Daḥı revān olucılar haqqıçün geñezligile. (51/4) Dağı kısmet eyleyiciler haqqıçün işi. (51/5) Bayıq ol kim va'de olunursız ⑤ gerçekdür. (51/6) Daḥı bayıq yanud olucudur. (51/7) Daḥı gök haqqıçün issidür yollaruñ. (51/8) Bayıq siz söz içindesiz dürlü dürlü olucı. (51/9) Döndürünile ⑥ peygāber'den ol kim döndürünildi. (51/10) La'net oldı yalan söyleyiciler. (51/11) Anlar kim anlar cāhillik içinde gāfillerdür. (51/12) Şorarlar yañşulayu qaçandur günü cezānuñ. ⑦ (51/13) Ol gün kim anlar od üzere givürineler. (51/14) Taduñ 'azābuñuzu işbu oldur kim olduñuz anı ivdürürsüz. ⑧ (51/15) Bayıq şakıncılar uçmaqlardadır daḥı çeşmelerdedür. (51/16) Alıcılarken anı kim virdi anlara Çalab'ıları bayıq anlar oldılar ilerü şundan ⑨ eylük eyleyiciler. (51/17) Oldılar az giceden uyurlar. (51/18) Daḥı seher vaqtinde anlar yarlıgamaq dilerler. **310a** ① (51/19) Daḥı mälları içinde haq dileyici için daḥı maḥrüm için. (51/20) Daḥı yirde nişānlardur gümānsuz olucılara. (51/21) Daḥı kendözlerüñüzde ② ey görmez misiz. (51/22) Daḥı gökde rüzüñüzdür dağı ol kim va'de olunursız. (51/23) Pes Çalab'ısı gögün daḥı yirün ③ bayıq ol haqdur ancılayın kim bayıq siz söylersiz. (51/24) Bayıq geldi saña sözi konuklarınuñ İbrāhım'üñ ağırlandı. ④ (51/25) Ol vaqt kim girdiler anuñ üzere pes eytdiler selām eytdi selām kavmsiz ya'nı siz bilinmemişler. (51/26) Pes meyl eyledi ev kavmindin yaña pes getürdi ⑤ bir buzağı semiz. (51/27) Pes yaqın eyledi anı anlardın yaña eytdi İbrāhım ey yimez misiz. (51/28) Pes qorqu bırağdı göñline anlardan qorqu

eytdiler ⑥ korkma daḥı muştuladılar bir oḡlan bilici. (51/29) Pes ilerü geldi ‘avratı çağırmaq içinde pes urdı yüzünü daḥı eytdi ⑦ qarı ‘avratvan toḡurmayıcı. (51/30) Eytdiler ancılayın eytdi Çalab’uḡ bayıḳ ol oldur dürüst işlü bilici. (51/31) Eytdi nedür işiñüz ⑧ ey viribinilmişler. (51/32) Eytdiler bayıḳ biz viribinildük qavümdin yaña yazuqlular. (51/33) Tā viribiyevüz anlaruḡ üzere taş balçıḳdan. ⑨ (51/34) Nişānlanmış Çalab’un qatında fesād eyleyiciler için. (51/35) Pes çıkarduḳ anı kim oldı anuḡ içinde mü‘minlerden. (51/36) Pes bulmaduḳ **310b** ① anuḡ içinde bir evden artuḳ müsülmānlardan. (51/37) Daḥı girü qoduḳ anuḡ içinde nişān anları kim korkarlar ‘azābdan aḡrıdıcı. ② (51/38) Daḥı Mūsā’da ol vaḳt kim viribidük anı Fir‘avn’a hüccet ile bellü. (51/39) Pes yüz dönderdi qavmiyile daḥı eytdi ③ cāzūdur ya delüdü. (51/40) Pes tutduḳ anı daḥı sülerini pes bıraḳduḳ anları deniz içine daḥı ol melāmete lāyıḳ olucıyiken. (51/41) Daḳı ‘Ād’da ④ ol vaḳt kim viribidük anlaruḡ üzere yili toḡurmayıcı ya ‘nī ḥayırsuz. (51/42) Qomaz hīç nese kim geldi anuḡ üzere illā kıldı anı qavm gibi. ⑤ (51/43) Daḥı Semūd’da ol vaḳt kim eydildi anlara gönenüḡ tā bir zamāna deḡin. (51/44) Pes ḥaddan geçdiler buyruḡından Çalab’larinuḡ pes tutdı anları göyündürücü ‘azāb ⑥ daḥı anlar baqarlarken. (51/45) Pes güçleri yitmedi turmaḡa daḥı olmadılar ökünc alıcılar. (51/46) Daḥı qavmi Nūḥ’uḡ ya ‘nī helāk eyledük ⑦ ilerü bayıḳ anlar oldılar qavm fāsıḳlar. (51/47) Daḥı gök yapduḳ anı yed-i kudretile daḳı bayıḳ biz kādirlerüz ⑧. (51/48) Daḥı yiri döşedük anı pes ne eyü döşeyiciler. (51/49) Daḥı her neseneden yaratduḳ iki çift ya bölük tā ki siz ⑨ öḡüt dutasız. (51/50) Pes qaçuḡ Taḡrı’dın yaña bayıḳ ben size andan korkuducıvan bellü. (51/51) Daḥı kılmaḡ bile Taḡrı’yıla Taḡrı **311a** ① ayruḳ bayıḳ ben size andan korkuducıvan bellü. (51/52) Ancılayın gelmedi anlar kim ilerüdi anlardan hīç peyḡāmbere illā eytdiler ② cāzūdur ya delüdü. (51/53) Ey işmarlaşdılar mı anı belki anlar qavümdür azḡunlar. (51/54) Pes yüz dönderdi anlardan deḡülsin sen melāmet olunmuş. ③ (51/55) Daḥı öḡütle bayıḳ öḡütlemek aşı ider mü‘minlere. (51/56) Daḥı yaratmadum perrīyi daḥı ādemiyyi illā tā tapalar baḡa. ④ (51/57) Dilemezsin anlardan hīç rüzī daḥı dilemezsin kim yidürelere baḡa. (51/58) Bayıḳ Taḡrı oldur rüzī virici issidür kuvvetüñ berk. ⑤ (51/59) Pes bayıḳ anlar kim zulüm eylediler ülüdü yāranları ülüsü gibi Hūd qavmi pes ivdürmesünler. (51/60) Qatı ‘azābdur anlaruḡ kim kāfir oldılar ⑥ günlerinden ol kim va‘de olunurlar.

Süretü’t-Ṭür

Bu süreyi [...] Gicesi şayru niyyetine üç kez oḡuya Ḥaḳ Te‘āla qahdda rüzī kıla. ⑦ (52/1) Taḡ ḥaḳḳıçün ya ‘nī Mūsā taḡı. (52/2) Daḥı kitāb ḥaḳḳıçün ya ‘nī Tavrūt ya Qur‘ān ya yazuḳ müzd bitisi yazılmış. (52/3) Deride açılmış. (52/4) Daḥı ev ḥaḳḳıçün ‘imāret olunmuş. (52/5) Daḥı örtü ḥaḳḳıçün götürülmüş. ⑧ (52/6) Daḥı deniz ḥaḳḳıçün tolmüş. (52/7) Bayıḳ ‘azāb Çalab’uḡuḡ

inacidür. (52/8) Yokdur anuñ hîç yığıcısı. (52/9) Ol gün kim degzine gök degzinmek. ⑨ (52/10) Dañı yürüye tağlar yürümek. (52/11) K̄atı ‘azābdur ol gün yalan dutucılara. (52/12) Anlar kim *anlar* girmeklikde oynarlar. **311b** ① (52/13) Ol gün gücile sürüleler odındın yaña Tamu’nuñ gücile sürülmek. (52/14) İşbu od oldur kim olduñuz anı yalan tutarsız. (52/15) Ey cāzūlık mıdur ② işbu ya siz görmez misiz. (52/16) Girün aña pes şabır eyleñ ya şabır eylemeñ berāberdür üzeriñüze ③ cezā virinilmezsiniz illā anı kim olduñuz işlersiz. (52/17) Bayık şakımcılar uçmağdadur. (52/18) Dağı diñlenmekde lezzet tutucılarken anuñıla kim viribidi anlara ④ Çalab’ıları dañı şakladı Çalab’ıları ‘azābından Tamu’nuñ. (52/19) Yiñ dağı içün siñici andan ötürü kim olduñuz işlersiz. (52/20) Tekye urıcılarken ⑤ tahtlar üzere dizilmiş dağı çiftlendürdük anlara hūruları qarası key kara. (52/21) Dağı anlar kim ĩmān getürdiler dağı uydı anlara nesilleri ⑥ ĩmānıla ulaşdurduk anlara nesillerini dağı eksmedük anlara ‘amellerinden hîç nesene her er ⑦ andan ötürü kazandı. (52/22) Dağı arturduk anlara yimiş dağı et andan kim ārzūlarlar. (52/23) Virişeler anuñ içinde ⑧ süci yokdur herze söz anuñ içinde dağı yokdur yazuklu eylemek. (52/24) Dağı degzine anlaruñ üzerine oğlanlar anlaruñ hemān anlar incülerdür şaklanılmış. ⑨ (52/25) Dağı ilerü geldi birinceleri birincesine. (52/26) Şoruşurlar eytdiler bayık biz olduk ilerüden kavmümüzden korğucılar. **312a** ① (52/27) Pes minnet eyledi Tañrı üzerümüze dağı şakladı bizi ‘azābından oduñ. (52/28) Bayık biz olduk ilerüden taparuz aña bayık ol oldur eyü işlü rahmet kılıcı ②. (52/29) Pes öğütle degülsin sen ni‘metiyle Çalab’uñuñ vahysüz ğaybetden söyleyici dağı degülsin delü. (52/30) Belki eydürler şı‘ri eydicidür küyerüz ③ aña rüzügār katılığın. (52/31) Eyt küyün bayık ben sizünile küyücilerdenven. (52/32) Belki buyurur anlara ‘ağılları ④ işbunu belki anlar kavümdür azğunlar. (52/33) Belki eydürler yalan bağladı anı. (52/34) Belki inanmazlar pes getürün bir söz ⑤ ancılayın iger olurlarsa girçekler. (52/35) Ey yaradıldılar mı nesnesüz ya anlar yaradıcılar mıdur. (52/36) Ey yaratdılar mı gökleri ⑥ dağı yiri belki gümānsuz olmazlar. (52/37) Ey anlaruñ katlarında mıdur anlaruñ hazīneleri Çalab’uñuñ ya anlar cabbārlar mıdur. (52/38) Ey var mıdur anlara ⑦ nerdübān diñlerler anda pes getürsün işidicisi anlaruñ hüccet bellü. (52/39) Ey anuñ kızlar dağı sizün ⑧ er oğlanlar. (52/40) Ey diler misin anlara kirī pes anlar ödişden ağır olunmuşlardır. (52/41) Ey katında mıdur anlaruñ ğayb pes anlar ⑨ yazarlar. (52/42) Ey dilerler mi yavuz şanu pes anlar kim kāfir oldılar anlar yavuz şanılmışlardır. (52/43) Ey anlaruñ mıdur Tañrı **312b** ① Tañrı’dan ayruk aruluğı Tañrı’nuñ andan kim ortak eylerler. (52/44) Dağı iger göreler pāre gökden düşüci eydeler ② bulutdur kat kat olmuş. (52/45) Pes ko anları tā göreler günlerini ol kim anuñ içinde öleler. (52/46) Ol gün kim aşşı eylemeye ③ anlara yavuz şanuları nesene ne dağı anlar arka virineler. (52/47) Dağı bayık anlaruñ kim zulm eylediler ‘azābdur ilerü şundan ④ velīkin eyregi anlaruñ bilmezler. (52/48) Dağı şabır eyleye hükmine Çalab’uñuñ *pes bayık sen göre durduğumuz yirdesin dağı tesbīh eyle ögmegiyle Çalab’uñuñ* ol vaqt kim

turasın. (52/49) Dağı gicenün birincesin tesbîh eyle ya namâz kııl dağı yüz döndürdüğünde ⑤ yılduzlar.

Sûretü'n-Necm

Bu sûreyi yigirmi bir okuya murâdı hâşıl olmağışün. ⑥ (53/1) Yılduz hakkıyçün indi ol vaqt kim aşğa düşdi. (53/2) Azmadı işünüz *dağı yolsuz olmadı.* (53/3) Dağı söylemez nefsi dileginden. (53/4) Degül ol illâ vahy vahy olunur. (53/5) Öğretdi aña ⑦ katı kuvvetlü. (53/6) İssi kuvvetün pes toğrı oldı. (53/7) Dağı ol yir gök kırañındayiken yücerek. (53/8) Andan yakın oldı. (53/9) Pes key yakın oldı pes oldı iki ⑧ yay kadar ya yakınırak. (53/10) Pes vahy eyledi kulındın yaña anı kim vahy eyledi. (53/11) Yalan tutmadı gönli ol nesenede gördi. (53/12) Ey tartışır mısız anuñıla ⑨ anuñ üzere kim görür. (53/13) Dağı bayık gördi anı inmekde ayruk. (53/14) Katında sidretü'l-müntehâ'nuñ. (53/15) Katındadur anuñ uçmak Ma'vâ'nuñ. **313a** ① (53/16) Ol vaqt kim örter sidre ağacın ol kim örter. (53/17) Egilmedi göz ya'nî Muhammed gözi dağı geçmedi. (53/18) Bayık gördi âyetlerinden Çalab'ısınuñ ② ulu. (53/19) Haber virün Lâ't'dan dağı 'Uzzâ'dan. (53/20) Dağı Menât'dan üçünci şoña kalmış. (53/21) Ey sizün midür irkek ③ dağı anuñ dişi. (53/22) Şol ol vaqt üleşdürmekdür haqsuz. (53/23) Degül ol illâ adlar ad virdünüz anlara siz dağı atalarınız ④ indürmedi Tañrı anlara hîç hüccet uymazlar illâ gümâne dağı aña kim diler nefsler dağı bayık geldi ⑤ anlara Çalab'ılarından toğrı yol. (53/24) Ya âdeminün midür ol kim ârzular. (53/25) Pes Tañrı'nuñdur âhiret dağı ilk. (53/26) Dağı niçe firişte ⑥ göklerde aşşı eylemeye şefâ'atı anlaruñ nesene illâ andan şoña kim kim destür vire Tañrı aña kim diler dağı hoşnüd ola. ⑦ (53/27) Bayık anlar kim inanmazlar âhirete ad virürler firıştelere ad virmegin dişi. (53/28) Dağı yokdur anlaruñ ⑧ aña hîç bilmek uymazlar illâ gümân dağı bayık gümân aşşı eylemez haqdan nesene. (53/29) Pes yüz döndür ⑨ andan kim yüz döndürdi Qur'an'umdan dağı dilemedi illâ dirliği yakın. (53/30) Şol irmekleri yiridür bilmekten bayık Çalab'ıñ **313b** ① ol bilürirekdür andan kim azdı yolından dağı ol bilürirekdür anı kim toğrı yoldın yaña dutdı. (53/31) Dağı Tañrı'nuñdur ol kim göklerdekdür dağı ol kim yirdedür ② tā cezâ vire anlar kim yavuz işlediler anuñıla kim işlediler dağı cezâ vire anlara kim eyelük eylediler uçmak. (53/32) Anlar kim şakinurlar ③ ulularından yazuğuş dağı zişt işlerden illâ kiçi yazuqlardan bayık Çalab'ıñ bol yarlaşmaklıdur ol bilürirekdür ④ sizi ol vaqt kim yaratdı sizi yirden dağı ol vaqt kim siz ana qarındağı oğlanlarsız qarını içinde analarınız ⑤ arulışmamışdur nefşünüzü ol bilürirekdür anı kim şakındı. (53/33) Ey gördüğ mi anı kim yüz döndürdi. (53/34) Dağı virdi az ⑥ dağı virmegin. (53/35) Ey anuñ katında mıdur bilmek gaybı pes ol göre. (53/36) Ya haber virinilmedi mi ol kim kitâblarından Mūsâ'nuñ. ⑦ (53/37) Dağı İbrâhîm ol kim tamâm eyledi. (53/38) Kim götürmeye

götürücü yükin ayrukuḡ. (53/39) Daḡı kim yoḡdur ādeminuḡ ⑧ illā ol kim işledi. (53/40) Daḡı bayıḡ işlediḡi tīz görile. (53/41) Andan cezā virile ol cezā virmek tamāmıraḡ. (53/42) Daḡı bayıḡ ⑨ Çalab’uḡdın yaḡa nihāyete degmek. (53/43) Daḡı bayıḡ ol ol güldürür daḡı ağladur. (53/44) Daḡı bayıḡ ol oldur öldürdi daḡı diriltdi. (53/45) Daḡı bayıḡ ol **314a** ① yarattı iki çift irkek. (53/46) Daḡı dişi oḡlan yaradıldıḡı şudan ol vaḡt kim dökülinür. (53/47) Daḡı bayıḡ anuḡ üzeredür yaratmaḡ. ② (53/48) Daḡı bir daḡı bayıḡ ol bay eyledi daḡı sermāye virdi. (53/49) Daḡı bayıḡ ol Çalab’ısıdur Şi’rā yılduzinuḡ. (53/50) Daḡı bayıḡ ol helāk eyledi ‘Ād’ı ③ ilerki. (53/51) Daḡı Semūd’ı pes girü ḡomadı. (53/52) Daḡı Nūḡ ḡavmini ilerüden bayıḡ anlar oldılar anlar zulm eyleyiciler daḡı azḡunıraḡlar. ④ (53/53) Daḡı Lūḡ ḡavmi köyin bıraḡdı. (53/54) Pes örtdi aḡa anı kim örtdi. (53/55) Pes ḡanḡı ni’met lerine Çalab’unuḡ şükür eylesin. (53/56) İşbu ⑤ ḡorḡuducıdur ḡorḡuducılardan ilerüki. (53/57) Yaḡın oldu yaḡın olucı. (53/58) Yoḡdur anuḡ ayruḡ Taḡrı’dan giderici. ⑥ (53/59) Ey işbu sözden mi taḡlarsız. (53/60) Daḡı gülersiz daḡı ağlamazsız. (53/61) Daḡı siz ḡāfillersiz. ⑦ (53/62) Pes secde eyleḡ Taḡrı’ya daḡı ḡapuḡ.

Sūretü'l-Ḳamer

Her kim sultāndan ḡorḡup bu sūreyi yidi kez oḡuya ḡorḡduḡundan imin ola. ⑧ (54/1) Yaḡın oldu ḡıyāmet daḡı yarıldı Ay. (54/2) Daḡı iḡer göreler bir nişān yüz döndüreler daḡı eydeler cāzūlıḡdur ḡavī. ⑨ (54/3) Daḡı yalan ḡtdılar daḡı uydılar nefsleri dileklerine daḡı her iş ḡarār dutucıdur. (54/4) Daḡı bayıḡ geldi anlara ḡaberlerden **314b** ① ol kim anuḡ içindedür yıḡmaḡ. (54/5) Ḳımetdür tamām pes aşşı eylemez ḡorḡuducılar. (54/6) Pes yüz döndür anlardan ol gün kim oḡuya oḡuyucı ② işdin yaḡa şarp bilinmez. (54/7) Ḳor iken gözleri anlaruḡ ḡıḡalar sinlerden hemān anlar ḡekürgedür ③ taḡılmış. (54/8) İvicilerken oḡuyıcının yaḡa eyde kāfirler işbu bir gündür şarp. (54/9) Yalan ḡtdı ④ anlardan ilerü ḡavmi Nūḡ’uḡ pes yalan ḡtdılar ḡulumuzı daḡı eytdiler delüdür daḡı sekidinildi. (54/10) Pes oḡudı Çalab’ısını ⑤ bayıḡ ben yeḡilmişven pes yardım ide benüm için. (54/11) Pes açduḡ ḡapılarını göḡüḡ şuyıla döklünücü. (54/12) Daḡı ḡılduḡ yiri ⑥ ḡeşmeler pes irişdi şu ya’nī göḡ şuyı yir şuyına bir ḡāl üzere kim bayıḡ endāze olundu. (54/13) Daḡı bindürdük anı taḡtalar üzere ya’nī gemi daḡı miḡlular. (54/14) Yürür ⑦ göre durduḡumuz yirde yanud virmek için aḡa kim oldu inanılmadı. (54/15) Daḡı bayıḡ ḡoduḡ anı nişān pes var mı öḡütlenici. (54/16) Pes nite ⑧ oldu ‘azābum daḡı ḡorḡutmaḡlarum. (54/17) Daḡı bayıḡ geḡez eyledük Ḳur‘ān’ı oḡumaḡ için pes var mı aḡıcı ya oḡuyucı. (54/18) Yalan ḡtdı ⑨ ‘Ād ḡavmi pes nite oldu ‘azābum daḡı ḡorḡutmaḡlarum. (54/19) Bayıḡ biz viribidük anlaruḡ üzere yil ḡatı esici gün içinde **315a** ① naḡıs hemīşe ya ḡavī. (54/20) Ḳoparur ādemileri hemān anlar dipleridür ḡurmā ağacınuḡ dibinden ḡoparılmış. (54/21) Pes nite oldu ‘azābum ② daḡı

korkutmaqlarum. (54/22) Daḥı bayıḳ geñez eyledük Qur‘ān’ı oḳumak için pes var mı aḥıcı ya‘nī oḳuyucu. (54/23) Yalan tıtdı Semūd kavmi korkuducılar. (54/24) Pes eytdiler ③ ey bir ādemiye bizden bir uyaruz aḥa bayıḳ biz ol vaḳt azḡunluḳdadur daḥı delülükde. (54/25) Ey bıraḡıldı mı vaḥy anuḡ üzere ④ aramızdan belki ol yalancı bundurmuş. (54/26) Tīz bileler irte kimdür yalancı bundurmuş. (54/27) Bayıḳ biz viribiyicüvüz ⑤ deveyi şınamak anlara pes gösterdüḡ anlara. (54/28) Daḥı şabır eyle daḥı ḥaber vir anlara bayıḳ şu üleşmekdür aralarında ⑥ her şu ülüsü ḥāzır olunmuş. (54/29) Pes kıḡırdılar işlerini pes tıtdı. (54/30) Pes depeledi pes nite oldı ‘azābum ⑦ daḥı korkutmaqlarum. (54/31) Bayıḳ biz viribidük anlaruḡ üzere çağırmaḳ bir kez pes oldılar quru şınmış aḡaç gibi aḡıl eyleyicinüḡ. (54/32) Daḳı bayıḳ ⑧ geñez eyledük Qur‘ān’ı oḳumak için pes var mı aḥıcı ya‘nī oḳuyucu. (54/33) Yalan dutdı Lūt kavmi korkuducılar. (54/34) Bayıḳ biz viribidük ⑨ anlaruḡ üzere ol taş atıcı yıl illā Lūt kavmi kırtarduk anları şubuḥ vaḳtinde. (54/35) Nı‘met virmek için kıatumuzdan ancılayın yanud virürüz **315b** ⑩ aḥa kim şükür eyledi. (54/36) Daḥı bayıḳ korkıtdı anları kıatı dutmaḡumuzdan pes yalan dutdılar korkutmaqları. (54/37) Daḥı bayıḳ dilediler aḥa ya‘nī Lūt’a konuḡunu ⑪ pes belürsüz eyledük gözlerine anlaruḡ pes tıduḡ ‘azābumı daḥı korkutmaqlar. (54/38) Daḥı bayıḳ taḡla geldi anlara irtecek ‘azāb kıarār tıttıcı. ⑫ (54/39) Pes tıduḡ ‘azābumı daḥı korkutmaqlarum. (54/40) Daḥı bayıḳ geñez eyledük Qur‘ān’ı oḳumak için pes var mı oḳuyucu ya‘nī aḥıcı. (54/41) Daḥı bayıḳ geldi ⑬ kavmine Fir‘avn’uḡ korkuducılar. (54/42) Yalan dutdılar āyetlerümüzi dükelin pes tıtduk anları tıtmaḡı ḡālibüḡ güci yiter. ⑭ (54/43) Ey kāfirlerüḡüz yegrek midür şınlardan ya sizüḡ midür kırtulmaḳ kıtāblar içinde. (54/44) Ya eydürler mi biz cemā‘atuz ⑮ yardım idici. (54/45) Tīz şınıla cemā‘at daḥı döndüreler arḡaların. (54/46) Belki kıyāmet va‘deleri vaḳtidür daḥı kıyāmet kıatıraḳdur ⑯ daḥı acıraḳ. (54/47) Bayıḳ yazuḳlular azḡunluḳ içindedür. (54/48) Daḥı odlar içinde ol ḡün kim tırtınalar od içinde yüzleri üzere ⑰ tıduḡ yoḳanmaḡını Tımu’nuḡ. (54/49) Bayıḳ biz her nesneyi yaratduk anı endāzeyile. (54/50) Daḥı degül buyruḡumuz illā bir bir baḳmaḳ gözile. ⑱ (54/51) Daḥı bayıḳ helāk eyledük beḡdeşlerüḡüzi. (54/52) Pes var mı öḡütlenici daḥı her nese kim işlediler anı kıtāblardadır. **316a** ⑲ (54/53) Daḥı her kıçi daḥı ulu yazılmışdur. (54/54) Bayıḳ şakımcılar uçmaḳlardadır. (54/55) Daḥı ırmaḳda beḡenilmiş yirde kıatında ⑳ pādişāḥ güci yiter.

Süretü’r-Raḥmān

① (54/1) Rūzī virici. (54/2) Öḡretti Qur‘ān’ı. (55/3) Yaratdı ādemileri. (55/4) Öḡretti aḥa sözi. (55/5) Güneş daḥı Ay şaḡışlıdur ②. (55/6) Daḥı özdeksüz biten ya yıldız daḳı özdeklü biten aḡaç secde eylerler. (55/7) Daḥı göḡi götürdi anı daḥı kıodı terāzūyı. (55/8) Kim geḡmeḡ ḥaddan terāzūda. ③ (55/9) Daḥı tırturuḡ tırtmaḡuḡuzı ‘adlıla daḥı eksmeḡ terāzūyı. (55/10) Daḥı yiri kıodı anı ādemiler

için. (55/11) Anuñ içindedür ⑥ yimiş dañı ħurmā ağacı çiçeği issü ħaplaruñ. (55/12) Dañı dāne
 issi yaprağın dağı rüzīninin. (55/13) Pes ħanķı ni‘metlerin ⑦ Çalab‘uñuzuñ yalan tıtarısız. (55/14)
 Yaratdı ādemī ħuru balçıkdan şaķsı gibi. (55/15) Dañı yaratdı perrīler atasın ⑧ yalıñdan otdan.
 (55/16) Pes ħanķı ni‘metlerin Çalab‘uñuzuñ yalan tıtarısız. (55/17) İki gün toğusınuñ Çalab‘ıdır
 iki gün batısınuñ. ⑨ (55/18) Pes ħanķı ni‘metlerini Çalab‘uñuzuñ yalan tıtarısız. (55/19) Viribidi
 iki deñizi biribirine irişür. (55/20) Arasında ol ikinüñ perdedür ħaddan geçmezler. **316b** ① (55/21)
 Pes ħanķı ni‘metlerini Çalab‘uñuzuñ yalan tıtarısız. (55/22) Çıķar ol ikiden incü dañı setik. (55/23)
 Pes ħanķı ni‘metlerini Çalab‘uñuzuñ yalan tıtarısız. ② (55/24) Dañı anuñdur gemiler götürülmüş
 deñizde tağlar gibi. (55/25) Pes ħanķı ni‘metlerini Çalab‘uñuzuñ yalan tıtarısız. (55/26) Her kim
 anuñ üzeredür ③ yoķ olucudur. (55/27) Dañı vardur zātı Çalab‘uñuñ issidür ulu işlü dañı issidür
 ağırlamaķuñ. (55/28) Pes ħanķı ni‘metlerini yalan tıtarısız Çalab‘uñuzuñ. ④ (55/29) Diler aña anlar
 kim göklerdeñür dañı yirdedür her gün ol bir işdedür. (55/30) Pes ħanķı ni‘metlerini
 Çalab‘uñuzuñ yalan tıtarısız. ⑤ (55/31) Tīz dümükem size ey ādemī dañı perrī. (55/32) Pes ħanķı
 ni‘metlerini Çalab‘uñuzuñ yalan tıtarısız. (55/33) İy perrī bölügi dañı ādemī bölügi ⑥ iger
 gücünüñ yiterse kim çıķasız ħıranlarından göklerin dañı yirüñ pes çıķuñ çıķmayasız illā ⑦
 kuvvetile ħahrıla. (55/34) Pes ħanķı ni‘metlerini Çalab‘uñuzuñ yalan tıtarısız. (55/35) Viribinile
 siz iki üzerine dütüñsüz yalıñ oddan dañı baķırdan pes ⑧ girü tırmayasız. (55/36) Pes ħanķı
 ni‘metlerini Çalab‘uñuzuñ yalan tıtarısız. (55/37) Pes ħačan yarıla gök dañı ola kızıl gülef gibi
 kızıl aķ gibi gülgün *ya ‘nī şol gülgün aķ gibi kim rengi hevā issi kızgün olcaķ kızıllıģa māyil
 olur hevā mu tedil olsa aķlıģa māyil olur bulut olup şavura [...] ħaralıģa māyil olur [...]
 olduķça bir denge [...] böyle ola.* ⑨ (55/38) Pes ħanķı ni‘metlerini Çalab‘uñuzuñ yalan tıtarısız.
 (55/39) Pes ol gün şorılmaya yazuğundan ādemī ne dañı perrī. (55/40) Pes ħanķı ni‘metlerini **317a**
 ① Çalab‘uñuzuñ yalan tıtarısız. (55/41) Biline yazuğlular ‘alāmetleriyle pes tıtula pürçekleriyle
 dañı tañanlarıyla. (55/42) Pes ħanķı ni‘metlerini Çalab‘uñuzuñ ② yalan tıtarısız. (55/43) İşbu
 Tamu’dur ol kim yalan tıtar anı yazuğlular. (55/44) Degzinürler arasında anuñ dağı arasında
 issi şuyuñ. ③ (55/45) Pes ħanķı ni‘metlerini Çalab‘uñuzuñ yalan tıtarısız. (55/46) Dağı anuñ kim
 ħorķdı tıрмаğdan Çalab‘ısı ħatında iki uçmağdur. (55/47) Pes ħanķı ni‘metlerini Çalab‘uñuzuñ
 yalan tıtarısız. ④ (55/48) İsleri budaklaruñ. (55/49) Pes ħanķı ni‘metlerini Çalab‘uñuzuñ yalan
 tıtarısız. (55/50) Ol ikinüñ içinde iki çeşmedür aķarlar. (55/51) Pes ħanķı ni‘metlerini
 Çalab‘uñuzuñ yalan tıtarısız. ⑤ (55/52) Ol ikinüñ içindedür her yimişden iki çift. (55/53) Pes ħanķı
 ni‘metlerini Çalab‘uñuzuñ yalan tıtarısız. (55/54) Tekye urucılarken döşekler üzere ⑥ astarları
 yoğun barçından dañı dirmegi iki Uçmağ‘uñ yaķındur. (55/55) Pes ħanķı ni‘metlerini
 Çalab‘uñuzuñ yalan tıtarısız. (55/56) Anlaruñ içinde yıgıcılardur ⑦ gözi yaķınlıķ eylemedi
 anlara ādemī ilerü anlardan ne dañı perrī. (55/57) Pes ħanķı ni‘metlerini Çalab‘uñuzuñ yalan

tutarsız. (55/58) Hemān anlar yāḳūtdur ⑧ daḥı uşaq incüdür. (55/59) Pes ḳanḳı ni‘metlerini Çalab’uñuzuñ yalan tutarsız. (55/60) İy var mı cezāsı eylük eylemek illā eylük eylemek. (55/61) Pes ḳanḳı ⑨ ni‘metlerini Çalab’uñuzuñ yalan tutarsız. (55/62) Daḥı kemirek ol ikiden iki uçmaḳdur. (55/63) Pes ḳanḳı ni‘metlerini Çalab’uñuzuñ yalan tutarsız. (55/64) İki ḳara ya‘nī yaşıllıḳdan ḳara görünür. (55/65) Pes ḳanḳı **317b** ① ni‘metlerini Çalab’uñuzuñ yalan tutarsız. (55/66) Ol iki içindedür iki çeşme ḳaynayu çıkıcılar. (55/67) Pes ḳanḳı ni‘metlerini Çalab’uñuzuñ yalan tutarsız. (55/68) Ol iki içindedür yimiş ② daḥı ḥurmā ağacı daḳı enār. (55/69) Pes ḳanḳı ni‘metlerini Çalab’uñuzuñ yalan tutarsız. (55/70) Anlaruñ içindedür çoḳ hünerlü ‘avratlar görklüler. (55/71) Pes ḳanḳı ni‘metlerini Çalab’uñuzuñ ③ yalan tutarsız. (55/72) Ḳarası key ḳara aḳı key aḳ gözlüler yığılmışlar çadırlar içindedür. (55/73) Pes ḳanḳı ni‘metlerini Çalab’uñuzuñ yalan tutarsız. (55/74) Yakınlıḳ eylemedi anlara ādemī ④ anlardan ilerü ne daḥı perri. (55/75) Pes ḳanḳı ni‘metlerini Çalab’uñuzuñ yalan tutarsız. (55/76) Tekye urucılarken döşekler üzere yeşiller daḥı bahālu döşekler ⑤ görklüler. (55/77) Pes ḳanḳı ni‘metlerini Çalab’uñuzuñ yalan tutarsız. (55/78) Arı oldu adı Çalab’uñuñ ululuk issi daḥı ağırlamaḳ issi.

⑥ Sūretü’l-Vāḳı‘a

⑦ (56/1) Ḳaçan ola olucı. (56/2) Yoḳdur olmaḳında anuñ yalancı. (56/3) İndüricidür yüceldicidür. (56/4) Ḳaçan depredile yir depretmek. ⑧ (56/5) Daḥı uvanıla taḡlar uvanmaḳ. (56/6) Pes ola zerre taḡılmış. (56/7) Daḥı olduñuz dürlüler üç. (56/8) Pes isleri sağ yanuñ ⑨ ne nesedür isleri sağ yanuñ. (56/9) Daḥı isleri şol yanuñ ne nesedür isleri şol yanuñ. (56/10) Daḥı geçiciler ilerü ilerü geçicilerdür. (56/11) Şunlar **318a** ① yakın olunmuşlardur. (56/12) Uçmaḳlarında diñlenmegüñ. (56/13) Bir bölük öñdünkilerden. (56/14) Daḥı az şonraḡılardan. (56/15) Tahtlar üzeredürler ② örülmüş. (56/16) Tekye urucılarken anuñ üzere ḳarşu ḳarşu olucılarken. (56/17) Degzünürler anlaruñ üzere oḡlanlar ebed ḳalıcılar. (56/18) Ḳulpsuz bardaḳlarla ③ daḥı ıbrıḳlarla daḥı sücü tolu ḳadehlerle gözlü bıñarlardan. (56/19) Perākende olunmayalar andan ne daḥı uşları azınurlar. (56/20) Daḥı yimiş içinde ④ andan kim üy[ü]rürler. (56/21) Daḥı eti içinde ḳuşuñ andan kim ārzūlarlar. (56/22) Daḥı ḳarası key ḳara aḳı key aḳ büyük gözlüler. (56/23) Mişālleri incü gibi gizlü. ⑤ (56/24) Yanud virmekçün aña kim oldılar işlerler. (56/25) İştımeyeler anuñ içinde herze söz ne daḥı yazuḳlu eylemek. (56/26) İllā söz selām selām ya‘nī birbirine selām virmek istediler. ⑥ (56/27) Daḥı isleri sağ yanuñ nedür isleri sağ yanuñ. (56/28) Sidre ağacı içindedürler dikenı arıdılmış. (56/29) Daḳı mevīz ağacı içinde biribiri üzerine dirilmiş. (56/30) Daḳı gölge içinde çekilmiş. ⑦ (56/31) Daḥı şu içinde dökülmüş. (56/32) Daḥı yimiş içinde çoḳ. (56/33) Kesilmemiş daḥı yığılmamış. (56/34) Daḥı [dö]şekler içinde ⑧ götürülmüş. (56/35) Bayıḳ biz yaratduḳ anları

yaratmak. (56/36) Pes kılduk anları bikirler. (56/37) Erenlerin seviciler yaşdaşlar. (56/38) İsleri için sağ yanu. ① (56/39) Bir bölük öndünkilerden. (56/40) Dahı bir bölük şonrağılardan. (56/41) Dahı isleri şol yanu nedür isleri şol yanu issi yil. (56/42) İçindedür **318b** ① dahı issi şu. (56/43) Dağı gölgede kara düttünden. (56/44) Şovuk degül dahı degül görklü. (56/45) Bayık anlar oldılar ilerü şundan nāzıla bislenmişler. (56/46) Dağı oldılar ② becid tırucılar yalan üzere ulu. (56/47) Dahı oldılar eydürler ey kaçan öldük dahı olduk toprak dahı süyükler ey bayık girü ③ koparılmışlar mıvuz. (56/48) Ya atalarumuz öndünkiler. (56/49) Eyt bayık öndünkiler dahı şonrağılar. (56/50) Dirilmişlerdür ④ vaqtindin yaña günün bilinmiş. (56/51) Andan bayık siz iy azgunlar yalan dutucılar. (56/52) Yiyicilersiz ağaçdan ⑤ zaqqūmdan. (56/53) Pes tıldurıcılarsız andan qarınlar. (56/54) Pes içicilersiz anu üzere issi şudan. (56/55) Pes içicilersiz şuşamışlar ⑥ içmegi kanmış. (56/56) İşbu yir rüzīleridür yanud gününde. (56/57) Biz yaratduk sizi pes neyi için girçek dutmazsız. (56/58) Haber virün ⑦ ol menī kim dökersiz. (56/59) Ey siz mi yaradursız anı ya biz yaradıcılar mıvuz. (56/60) Biz taqdīr eyledük aranızda ölümü ⑧ dahı degülüz biz ‘acizler. (56/61) Anu üzere kim degşürevüz sizcileyinler dahı yaradavuz sizi anu içinde kim bilmezsiniz. ⑨ (56/62) Dahı bayık bildünüz yaratmağı öndünki pes neyi için öğütlenmezsiniz. (56/63) Haber virün ol kim ikersiz. (56/64) Ey siz mi **319a** ① bitürür misiz anı ya biz bitür[i]ciler mivüz. (56/65) İger diledük kıladuk anı uvanmış kuru od pes olduñuzdı tañlarsız. ② (56/66) Bayık biz öde duturınılmışlaruz. (56/67) Belki biz mahrūmlaruz. (56/68) Haber virün şuyı ol kim içersiz. (56/69) Ey siz mi indürdünüz anı ③ bulutdan ya biz indürüciler mivüz. (56/70) İger diledük kıladukıdı anı acı pes neyi için şükür eyle mezsiz. (56/71) Haber virün ④ odı ol kim od çıkarursız. (56/72) Ey siz mi yaratduñuz ağacını ya biz yaradıcılaruz. (56/73) Biz kılduk anı añdurmak ⑤ dahı gönenmek menfa‘at dutucılara. (56/74) Pes tesbīh eyle adını añ Çalab’uñu ulu. (56/75) Pes and için indüğü vaqtlere ılduzlaru. (56/76) Dahı bayık ol anddur ⑥ iger bildünüz ise ulu. (56/77) Bayık ol Qur‘ān’dur görklü. (56/78) Kitāb içinde şaklanmış. (56/79) Yoğanmaya illā aña arınmışlar. ⑦ (56/80) İndürmekdür Çalab’ısından ‘ālemlerün. (56/81) Ey işbu söz ya‘nī Qur‘ān siz mi ħor dutarsız. (56/82) Dahı kılırsız rüzīñüzi bayık siz ⑧ yalan tıtarırsız. (56/83) Pes neyi için kaçan irdi boğazlağuya. (56/84) Dahı siz ol vaqt bakarsız. (56/85) Dahı biz yakınırağuz ⑨ aña sizden velīkin görmezsiniz. (56/86) Pes neyi için iger olursanız cezā virinilmemişler. (56/87) Döndürmezsiniz anı **319b** ① iger olduñuz ise gerçekler. (56/88) Ammā iger ola yakın olunmuşlardan. (56/89) Rāhatdur dahı uçmak rüzīsidür dahı uçmakdur diñlenmegün. (56/90) Dağı ammā iger ② ola islerinden sağ yanu. (56/91) Selāmdur saña islerinden sağ yanu. (56/92) Dahı ammā iger ola yalan tıtucılardan azgunlar. ③ (56/93) Pes yarañlanmış rüzīdür issi şudan. (56/94) Dahı givirmekdür Tamu’ya. (56/95) Bayık işbu oldur toğrısı gümānsuz. (56/96) Pes añ arulığıla ‘ayıblardan adını Çalab’uñu ulu.

Sūretü'l-Ĥadīd

④ (57/1) Anıdı arulığıla ‘ayıblardan Tañrı’yı ol kim göklerdeür dañı yirdedür dañı ol beñdeşsüzdür ⑤ dürüst işlüdür. (57/2) Anuñdur pādişāhlığı gökleriñ dañı yirüñ dirürür dañı öldürür dañı ol her nesne üzere kādirdür. (57/3) Ol öñdür ⑥ dañı şoñdur dañı görinürdür dañı gizlüdür dañı ol her nesneyi bilicidür. (57/4) Ol oldur kim yaratdı gökleri dañı yiri ⑦ altı günler içinde andan kaşd eyledi ‘arş üzere bilür anı kim girür yire dañı anı kim çıkar andan dañı anı kim iner ⑧ gökden dañı anı kim ağar aña dañı ol sizünledür kanda kim olasıñ dañı Tañrı anı kim işlersiz görücüdür ⑨. (57/5) Anuñdur pādişāhlığı gökleriñ dañı yirüñ dañı Tañrı’dın yaña döndürinile işler givirür giceyi gündüz içine. (57/6) Dañı givirür **320a** ① gündüzi gice içine dañı ol bilicidür gögüzler issini ya‘nī gönüllerdeki endişeleri. (57/7) İnanuñ Tañrı’ya dañı peygāberine dañı nafağa eyleñ andan kim ② kıldı sizi ĥalīfe olunmışlar anuñ içinde pes anlar kim ĩmān getürdiler sizden dañı nafağa eylediler anlarıñdur müzd ulu. (57/8) Dañı ③ n’oldı size inanmazsız Tañrı’ya dañı peygābere oğur sizi tā inanasız Çalab’uñuz dañı bayık tutdı ‘ahdlarıñuzı ④ eger olasıñ inanicılar. (57/9) Ol oldur kim indürür kılı üzere nişānlar bellüler tā çıkara sizi karanlıklardan ⑤ aydınlıkdın yaña dañı bayık Tañrı size miħribāndur raħmet kılıcı. (57/10) Dañı n’oldı sizün kim nafağa eylemezsiniz yolında Tañrı’nuñ dañı Tañrı ⑥ mīrāşı gökleriñ dañı yirüñ berāber olmaya sizden ol kim nafağa eyledi ilerü açmağdan dañı çalışdı şunlar ⑦ ulurağdur derecetdin yaña anlardan kim nafağa eylediler şoñradan dañı çalışdılar dañı dükeline va‘de eyledi Tañrı uçmağı dañı Tañrı aña kim ⑧ işlersiz ĥaberlüdür. (57/11) Kimdür ol kim ödünç vire Tañrı’ya ödünç virmek görklü artura anı anuñüçün dañı anuñdur müzd görklü. ⑨ (57/12) Ol gün kim göresin mü‘minleri dañı mü‘mine ‘avratları ive yürüye nūrları ileylerinde dañı şağlarında muştılık size bugün **320b** ① uçmağlar ağar altından ırmağlar ebed kılıcılarken anuñ içinde şol oldur zafer bulmağ ulu. (57/13) Ol gün kim eyde münāfıklar ② dañı münāfıka ‘avratlar anlar kim ĩmān getürdiler küyün bize alalum nūruñuzdan eydile dönün arduñuzda pes isteñ ③ nūr pes göndürünildi aralarında bir dīvār anuñ kaposı var iç yüzi anuñ anuñ içindedür raħmet ya‘nī uçmağ dañı taş yüzi anuñ anuñ katındadır ‘azāb. ④ (57/14) Kığıralar anlar degül midük bile namāz kılur sizünle eytdiler evet velīkin siz fitneye bırağduñuz kendözünüzi dañı göz tutduñuz dañı gümānlanduñuz ⑤ dañı mağrūr eyledi sizi ārzūlar tā geldi buyr[u]ğı Tañrı’nuñ dañı aldıdı sizi Tañrı’yıla aldayıcı ya‘nī Şeytān. (57/15) Pes bugün alınmaya sizden ⑥ yolu ne dañı anlardan kim kāfir oldılar turağduñuz otdur ol yegrekdür dañı ne yavuz dönecek yirdür. (57/16) Ey vağt olmadı mı anlar ⑦ kim ĩmān getürdiler kim alçaklık eyleye gönülleri añağa Tañrı’yı dañı ol kim indi ĥağdan ya‘nī Ĥur‘ān dañı olmasunlar anlarcılaysın kim virinildiler kitāb ⑧ ilerü pes uzandı anlarıñ üzere zamān pes katı oldı gönülleri dañı çok

anlardan çıkıcılardır Tañrı tã'atından. (57/17) Bilün bayık ⑨ Tañrı dürürür yiri öldüğinden sonra bayık beyân eyledük size nişānları ola kim siz anlayasız. (57/18) Bayık şadağa viriciler **321a** ① dañı şadağa virici 'avratlar dağı ödünç virdiler Tañrı'ya ödünç virmek görklü arturınıla anlaruñçün dañı anlaruñdur müzd görklü. (57/19) Dañı anlar kim ĩmān getürdiler ② Tañrı'ya dañı peygāberine şunlar anlardur key toğrular dañı şehīdler katında Çalab'ılarınuñ anlaruñdur müzdleri dañı nūrları ③ dañı anlar kim kāfir oldılar dağı yalan tutdılar nişānlarımızı şunlar isleridür Tamu'nuñ. (57/20) Bilün bayık degül dirlik yakın ④ illā oyun dañı oyun dañı bezek dañı fañır eyleşmek arañuzda dağı çoğlugıla fañır eylemek māllar içinde dañı oğul kızlar içinde hemān meşeli yağmurcılaysın ⑤ tañlatdı ikincileri bitmegi anuñ andan kuruya pes göresin anı şararmış andan ola uvanmış kuru ot dañı āhiretde ⑥ 'azābdur katı dañı yarlağamağdur Tañrı'dan dañı hoşnūdlık dañı degül dirlik yakın illā gönenmegi mağrūruñ. (57/21) İvişün ⑦ yarlağanmağdın yaña Çalab'uñuzdan dañı uçmağdın yaña ini anuñ ini gibi gögün dañı yirün yarağlandı anlara kim ĩmān getürdiler ⑧ Tañrı'ya dañı peygāberine şol fazlıdur Tañrı'nuñ virür anı aña kim diler dañı Tañrı issidür fazluñ ulu. (57/22) Digmedi ⑨ hīç muşībet yirde ne dañı kendözünüzde illā kitāb içindedür andan ilerü kim yaradavuz anı bayık şol **321b** ① Tañrı'ya geñezdür. (57/23) Tã kayğurmayasız anuñ üzere kim geçdi sizden dañı sevinmeyesiz aña kim virdi size dañı Tañrı sevmez ② her göçekleniciyi fañır eyleyici. (57/24) Anlar kim bañıllık eylerler dağı buyururlar ādemilere bañıllık dañı her kim yüz döndürürise pes bayık Tañrı oldur ③ bay öğülmiş. (57/25) Bayık viribidük peygāberlerümüzi hūccetler ile dañı indürdük anlaruñla kitābı dañı terāzüyü ④ tã iş üzere olalar ādemiler 'adlıla dañı indürdük demüri anuñ içinde çalışdur katı dañı menfa'atlardur ādemilere ⑤ dañı tã biler Tañrı anı kim yardım ider dañı peygāberlerine ğayb iken bayık Tañrı kavīdur ğālibdür. (57/26) Dañı bayık viribidük ⑥ Nūh'ı dañı İbrāhīm'i dañı kılduk neslinde ol ikiniñ peygāberlik dañı kitāb pes birincisi anlaruñ toğru yol dutucıdur dağı çoğı ⑦ anlardan fāsıqlardur. (57/27) Andan viribidük ardınca izleri üzere peygāberlerümüzi dağı viribidük ardınca 'Īsā'yı oğlın Meryem ⑧ dañı virdük aña İncīl'i dañı kılduk gönüllerinde anlar kim uydılar aña mihrībānlık dañı rahmet dañı korkucılık ⑨ yiñi getürdiler anı yazmaduk anı anlaruñ üzere illā istemek için hoşnūdlığını Tañrı'nuñ pes şaklamadılar anı hağkınca **322a** ① şaklamağını anuñ pes virdük anlara kim ĩmān getürdiler anlardan müzdlelerini dañı çoğ anlardan fāsıqlardur. (57/28) Ey anlar kim ② ĩmān getürdiler korkuñ Tañrı'dan dağı inanuñ peygāberine vire size iki ülü rahmetinden dañı eyleye sizün için aydınlık ③ yürüyesiz anuñıla dağı yarlağaya sizi dañı Tañrı yarlağayıcıdur rahmet kılıcı. (57/29) Tã bile ehl-i kitāb kim kādir degüller ④ nesene üzerine fazlından Tañrı'nuñ dağı bayık fazıl elindedür Tañrı'nuñ virür anı aña kim diler dañı Tañrı issidür fazluñ ulu.

Süretü'l-Mücādeleti

⑥ (58/1) Bayık işitdi Tañrı sözüni anuñ kim tartıñur senüñile eri haqqında dañı gile eyler Tañrı'ya dañı Tañrı işidür cevāblaşduğımı siz ikinüñ ⑦ bayık Tañrı işidicüdür görüci. (58/2) Anlar kim zihār eylerler sizden 'avratlarından degül anlar anaları anlaruñ ⑧ degül anaları anlaruñ illā anlar kim toğurdı anları dañı bayık anlar eydürler bilinmemiş söz sözden dañı yalan ⑨ dañı bayık Tañrı 'afv eyleyicidür yarlağayıcı. (58/3) Dañı anlar kim zihār eylerler 'avratlarından andan dönerler aña kim eytdiler **322b** ① pes āzād eylemekdür bir kıl ya bir karavaş andan ilerü kim yañınlık eyleye şol öğütlenürsüz anuñıla dañı Tañrı anı kim işlersiz bilicidür. ② (58/4) Pes her kim bulmaya oruc dutmağdur iki ey biribiri ardınca andan ilerü kim yañınlık eyleye ol iki pes her kim güci yitmeye ya'nī oruca ta'ām [...] ③ altmış miskīne şol tā inanasız Tañrı'ya dañı peygāmbesine dañı şol hadlarıdur Tañrı'nuñ dañı kāfirler içün 'azābdur ④ ağırdıcı. (58/5) Bayık anlar kim muhālefet eylerler Tañrı'ya dañı peygāmbesine hor olundılar nitekim hor olındı anlar kim ilerüdi anlardan dañı bayık indürdük nişānlar ⑤ bellüler dañı kāfirlerüñdür 'azāb hor eyleyici. (58/6) Ol gün kim girü kopara anları Tañrı dükelin pes haber vire anları anı kim işlediler şakladı ⑥ Tañrı dañı unutdılar anı dañı Tañrı her nesne üzere hāzırdur. (58/7) Ey bilmedüñ mi bayık Tañrı bilür anı kim göklerdeür dañı anı kim yirdedür ⑦ olmaya gizlü söz üç kişinüñ illā ol dördüncilerdür ne dañı bişün illā ol altıncılardur ne dañı azırağ ⑧ andan ne dañı çoqırağ illā ol anlaruñladur qanda kim oldılar andan haber vire anlara anı kim işlediler kıyāmet günü bayık Tañrı ⑨ her nesneyi bilicidür. (58/8) Ey gördüñ mi anlar kim yığlındılar çivildeyü söylemekden andan dönerler aña kim yığlındılar andan **323a** ① dañı çivildeyü söyleşürler yazuğı dañı haddan geçmegi dañı 'āşī olmağı peygāmbere dañı kaçan geldiler selām virdiler anuñıla kim selām virmedi saña ② anuñıla Tañrı dañı eydürler kendözlerinde neyçün 'azāb eylemez bize Tañrı andan ötürü kim eydürüz tapdur anlara Tamu gireler aña ③ pes ne yavuz dönecek yirdür. (58/9) Ey anlar kim ĩmān getürdiler kaçan çivildeşesiz pes çivildeşmeñ yazuğı dañı haddan geçmegi dañı 'āşī olmağı ④ peygāmbere dañı çivşeşün eylügi dañı şakımcılığı dañı qorquñ Tañrı'dan ol kim andın yaña dirinilesiz. (58/10) Degül çivşeşmek ⑤ illā Şeytān'dan tā qaygulu eyleye anlar kim ĩmān getürdiler dañı yoğdur ziyān degürüci anlar nesene illā destürıyıla Tañrı'nuñ dañı Tañrı'ya ⑥ tevekkül eylesün mü'minler. (58/11) İy anlar kim ĩmān getürdiler kaçan eydile size giñ oluñ meclisde ⑦ pes giñ eyleñ giñ eyleye Tañrı size dañı kaçan eydile turuñ pes turuñ yücelde Tañrı anları kim ĩmān getürdiler ⑧ sizden dañı anlar kim virinildiler 'ilim derecātlar dañı Tañrı anı kim işlersiz bilicidür. (58/12) İy anlar kim ⑨ ĩmān getürdiler kaçan söyleşesiz peygāmberle ilerü tutuñ ileyinde sözüñüz şadaqa şol yigrekdür size **323b** ① dañı arıdıcıraqdur pes iger bulmayasız pes

bayık Tañrı yarlağayıcıdur rahmet kılıcı. (58/13) Ey kórkdunuz mı kim ilerü tutasız ileyinde sözüñüzün ② sadağalar pes kaçan işlemedünüz tevbe virdi Tañrı size pes tıruruñ namāzı dañı virün zekātı dağı muñı' oluñ Tañrı'ya ③ dañı peygāmberine dañı Tañrı haberlüdür aña kim işlersiz. (58/14) Ey görmedün mi anları kim sevdiler bir kavmi kaçadı Tañrı anlara degül anlar ④ sizden dañı degül anlardan dañı and içerler yalan üzere dañı anlar bilürlerken. (58/15) Yarağladı Tañrı anlara 'azābı ⑤ katı bayık anlar yavuz oldu ol kim oldılar işlerler. (58/16) Tutdılar andlarını kalkan yıgdılar yolından ⑥ Tañrı'nun pes anlarındur 'azāb hor eyleyici. (58/17) Hergiz aşşı eylemeye anlara mälları ne dañı oğul kızlar Tañrı'dan nesene ⑦ şunlar isleridür odun anlar anuñ içinde ebed kılıcılarıdur. (58/18) Ol gün kim kópára yirden anları Tañrı dükelin pes and içerler anuñçün ⑧ nitelim and içerler sizün için dañı şanurlar kim bayık anlar nesne üzeredürler ey bayık anlar anlardır yalancılar. (58/19) Ğālib oldu ⑨ anlarıñ üzere Şeytān pes unutturdu anlara zikrini Tañrı'nun şunlar bölügidür Şeytān'nun ey bayık bölügi Şeytān'uñ **324a** ① anlar ziyānlulardur. (58/20) Bayık anlar kim muhālefet eylerler Tañrı'ya dağı peygāmberine şunlar horırağlar arasındadır. (58/21) Yazdı Tañrı ② Ğālib olam ben dañı peygāmberlerüm bayık Tañrı kavīdür Ğālibdür. (58/22) Bulmayasın bir kavmi kim inanurlar Tañrı'ya dañı şonrağı güne ③ severler anı kim muhālefet eyledi Tañrı'ya dañı peygāmberine dañı iger oldısa ataları ya oğlanları ya qarındaşları ya kabīleleri ④ şunlar yazdı göñüllerinde imānı dañı kuvvetlendürdi anları Cebrā'il'le andan dañı givüre anları uçmağlara aqar ⑤ altından ırmağlar ebed kılıcılariken anuñ içinde hoşnūd oldu Tañrı anlardan dañı hoşnūd oldılar andan şunlar bölügidür Tañrı'nun ⑥ ey bayık bölügi Tañrı'nun anlar kurtulucılardur.

Sūretü'l-Ĥaşr

⑦ (59/1) Tesbīh eyledi Tañrı'yı ol kim göklerdeür dañı ol kim yirdedür ⑧ dañı ol beñdeşsüzdür dürüst işlü. (59/2) Ol oldur kim çıkardı anları kim kāfir oldılar ehlinden kitābuñ illerinden ⑨ öñdünki kóparmak vaqtinde şanmadunuz kim çıkalar dañı şandılar kim bayık anlar yıgıcıdur anlarıñ hişārları Tañrı'dan pes geldi anlara Tañrı 'azābı **324b** ① ol yirden şanmadılar dañı bırağdı göñülleri içine kórquyı harāb eylerler evlerini elleriyle dañı elleriyle ② mü'minlerün pes i'tibār eyleñ iy isleri gözlerün. (59/3) Dañı iger yazmamışmıssa Tañrı anlarıñ üzere ilden çıkmak 'azāb eyleyeyidi ③ dünyā içinde dañı anlarındur āhıretde 'azābı od. (59/4) Şol andan ötürüdür bayık kim anlar muhālefet eylediler Tañrı'ya dañı peygāmberine ④ dañı her kim muhālefet eylerse Tañrı'ya bayık Tañrı katı 'azābludur. (59/5) Ol kim kesdünüz ĥurmā ağacı ya koduñuz anı tırur ⑤ kökleri üzere Tañrı destürıyla dağı tā rüsvāy eyleye fāsıqları. (59/6) Dañı ol kim döndürdi Tañrı peygāmberine anlardan ⑥ pes yüğürdürmedünüz anuñ üzere atlar ne

dağı develer velîkin Tañrı musallağ eyler peygâmbelerini anuğ ⑦ üzere kim diler dağı Tañrı her nesene üzere kâdirdür. (59/7) Ol kim döndürdi Tañrı peygâmbesine kavminden köylerüñ ⑧ pes Tañrı'nuğdur dağı peygâmberinüñ dağı hısnılık issinüñ dağı öksüzlerüñ dağı miskînlerüñ dağı yol erinüñ tâ olmaya ⑨ devlet tutınası mâl baylar arasında sizden dağı anı kim virdi size peygâmbere tutuñ anı dağı anı kim yığdı sizi andan pes yığlınuğ **325a** ① dağı qorquñ Tañrı'dan bayıq Tañrı qatı 'azâbludur. (59/8) Yoğsullaruğdur illerinden gitmişler anlar kim çıkarınıldılar illerinden ② dağı mällarından isterler fazl Tañrı'dan dağı hoşnûdlık dağı arqa virürler Tañrı'ya dağı peygâmbesine şunlar anlardur ③ girçekler. (59/9) Dağı anlar kim yir tutdılar sarâyı dağı ĩmâna anlardan ilerü severler anı kim ayrıldı yirinden anladın yaña dağı ④ bulmazlar göñüllerini içinde hâcet andan ötürü kim virinildiler dağı üyürürler kendözleri üzere dağı iger oldısa dağı anlara ⑤ hâcet dağı bağıllık dağı her kim şaklanıldı bağıllığında kendünüñ pes şunlar anlardur kırtulmuşlar. (59/10) Dağı anlar kim geldiler sonra anlardan ⑥ eydürler iy Çalab'umuz yarlağa bizi dağı qarındaşlarımızı anlar kim öñürtdiler ĩmânda dağı kıılma göñüllerimiz içinde ⑦ kîne anlara kim ĩmân getürdiler iy Çalab'umuz bayıq sen mihibânsın rahmet kıılıcı. (59/11) Ey görmedüñ mi anları kim münâfiklik eylerler eydürler qarındaşlarına ⑧ anlar kim kâfir oldılar ehlinden kitâbuñ iger çıkarınılasız çıkavuz sizünle dağı boyun virmeyevüz sizün haqqıñuzda ⑨ kimseye hemîşe dağı iger depelenilesiz arqa virevüz size dağı Tañrı şanıkluğ virür bayıq anlar yalancılardur. (59/12) İger çıkarınılalar **325b** ① çıkmayalar anlarıñla dağı iger depelenileler arqa virmeyeler anlara. (59/13) Dağı iger arqa virürlerse döndüreler ardları andan ② arqa virinilmeyeler siz kıtıraksız qorqmağdın yaña göñüllerini içinde Tañrı'dan şol andan ötürüdür kim anlar bir kavümdür anlamazlar. ③ (59/14) Kıtâl eylemeyeler sizünle dükelili illâ köyler içinde berkinilmiş ya ardından dīvârlaruñ kıtâlları aralarında kıatıdur ④ şanasın anlar dirilmiş dağı göñüllerini anlarıñ tağılmışken şol andan ötürüdür kim anlar kavümdür anlamazlar. (59/15) Meşeli anlarıñ kim ⑤ ilerüdi anlardan yakın zamân kıatdılar şoñ yavuzluğını işlerinüñ dağı anlarıñdur 'azâb ağırdıcı. (59/16) Meşeli gibi Şeytân'ıñ ol vaqt kim âdemiye ⑥ kâfir ol pes ol vaqt kim kâfir oldu eytdi Şeytân bayıq ben bîzârın senden bayıq ben qorqarın Tañrı'dan Çalab'ısı 'âlemlerüñ. (59/17) Pes oldu şoñı ol ikinüñ ⑦ bayıq ol iki od içindedür ebed kıalıcılarken anuğ içinde dağı şol cezâsıdur zâlimlerüñ. (59/18) İy anlar kim ĩmân getürdiler qorquñ Tañrı'dan dağı baqsun ⑧ nefis aña kim ilerü tutdı irteyiçün dağı qorquñ Tañrı'dan bayıq Tañrı haberlüdür aña kim işlersiz. (59/19) Dağı olmañ anlar kıalayın kim ⑨ untdılar Tañrı pes untdurdı anlara kendözlerini şunlar anlardur fâsıkklar. (59/20) Berâber degül işleri oduñ dağı işleri **326a** ① uçmağ işleri uçmaquñ anlardur toğru biliciler. (59/21) İger indürsedük işbu Kıur'an'ı tağ üzere göredüñ anı alçaıklık eyleyici ② pâre pâre olmuş qorqusundan Tañrı'nuğ dağı şol meşeller bellü eylerüz anı âdemiler için ola kim anlar endîşe

eyleyeler. (59/22) Ol ③ Tañrı oldur kim yokdur Tañrı illā ol bilicidür ğaybı dañı ħāzır ol rūzī viricidür raħmet kılıcı. (59/23) Ol Tañrı oldur kim ④ yokdur Tañrı illā ol pādīşāħ key arı ‘aybsuz imin eyleyici toĝru ŧanuķ beñdeşsüz ħahr eyleyici ululuk issi arulıĝı ⑤ Tañrı’nuñ andan kim ortak eyleler. (59/24) Oldur Tañrı yaradıcı ayırıcı yaratmaķda şüret eyleyici anuñdur adlar görklü tesbīħ eyleyler ⑥ aña ol kim göklerdeñdür dañı yirredür dañı oldur beñdeşsüz dürüst işlödür dürüst sözlü.

Süretü’l El-Mumtehine

⑦ (60/1) İy anlar kim ĩmān getürdiler dutmañ ⑧ düşmenümi dañı düşmenüñüzi dostlar kim bıraĝursız anlardın yaña dostluķdan ötürü daķı bayık kāfir oldılar aña kim geldi size ħaķ ⑨ çıkarurlar peygāmbere ya ‘nī Mekke’den dañı sizi anuñüçün kim ĩmān getürürsüz Tañrı’ya Çalab’uñuza iĝer olduñuz ise çıkduñuz ise ğazāyiçün yolumda **326b** ① dañı istemek içün ħoşnüdliĝımı gizlersiz anlardın yaña dostluĝı dañı ben bilürin anı kim gizledüñüz dañı anı kim āşikāre eyledüñüz dañı her kim ② eyleyse anı sizden bayık azdı toĝrusından yoluñ. (60/2) İĝer bulurlarsa sizi olalar size düşmenler dañı döşeyeler ③ sizdin yaña ellerini dañı dillerini yavuzluĝıla daķı sevdiler iĝer kāfir olmuşmissaduñuz. (60/3) Hergiz aşşı eylemeye siz ħışımlıķlaruñuz ④ ne dañı oĝul kızlaruñuz kıyāmet ĝünü ħükm eyleye Tañrı arañuzda dañı Tañrı anı kim işlersiz görücidür. (60/4) Bayık oldı sizüñçün ⑤ uyası nesene görklü İbrāħīm’de dañı anlar kim anuñladı ol vaķt kim eytdiler ħavimlerine bayık biz bīzārlaruz sizden dañı andan kim ŧaparsız ⑥_ayruĝa Tañrı’dan kāfir olduķ size dañı zāhir oldı aramızda dañı arañuzda düşmenlik dañı sevmemek hemīşe tā ĩmān getüresiz ⑦_Tañrı’ya yaluñuzken illā sözünde İbrāħīm’üñ atasına yarlaĝamak dileyem senüñçün dañı mālīk degülven senüñçün Tañrı’dan nesene ⑧ iy Çalab’umuz saña tevekkül eyledük dañı sendin yaña döndük dañı sendin yaña dönecek yir. (60/5) Ey Çalab’umuz kıılma bizi fitne anlara kim ⑨ kāfir oldılar dañı yarlaĝa bizi iy Çalab’umuz bayık sensin beñdeşsüz dürüst işlü. (60/6) Bayık oldı sizüñçün anlarda uyası nesene görklü **327a** ① aña kim oldı ħorķar Tañrı’dan dañı ĝünden şoñraĝı dañı her kim yüz döndüre bayık Tañrı oldur bay öĝülmiş. (60/7) Ola kim Tañrı ② eyleye arañuzda dañı arasında anlaruñ kim düşmen tutduñuz anlardan dostluķ dañı Tañrı ħādirdür dañı Tañrı yarlaĝayıcıdur raħmet kılıcı. ③ (60/8) Yıĝmaz sizi Tañrı anlardan kim kıtāl eylemediler sizünle dīn içinde dañı çıkarmadılar sizi illerüñüzden kim eylük eyleyesiz ④ anlara dañı ‘adil eyleyesiz anlardın yaña bayık Tañrı sever ‘adil eyleyicileri. (60/9) Bayık yıĝmaz sizi Tañrı illā anlardan kim çalışdılar sizünle ⑤ dīn içinde dañı çıkardılar sizi illerüñüzden dañı arķa virdiler çıkarmak üzere kim dost dutasız anları daķı her kim dost dutarsa anları ⑥ pes şunlar anlardur

zālimler. (60/10) İy anlar kim ĩmān getürdiler kaçan gele size mü‘mine ‘avratlar illerinden ayrılıcılarken pes şımağ ⑦ anları Tañrı bilürürekdür andların anları pes iger bilürseñüz anları mü‘mine ‘avratlar pes döndürmeğ anları kâfirlerdin yaña ⑧ degül anlar helāl anlara dağı degül anlar helāl olalar anlara dağı virün anlara anı kim nafağa eylediler dağı yokdur yazuk sizün üzere kim ⑨ nikāh eylesiz anları kaçan viresiz anlara kirilerini ya‘nī kâbinlerini dağı yapışmağ şaklamağlarına kâfire ‘avratları dağı dileğ **327b** ① anı kim nafağa eyledüñüz dağı dilesünler anı kim nafağa eylediler şol hükmidür Tañrı’nuğ hüküm eyler arañızda dağı Tañrı bilicidür ② dürüst işlü. (60/11) Dağı iger giçerse sizden nesene ‘avratlarıñızdan kâfirlerdin yaña pes ğanīmet alursañız kâfirlerden pes virün anlara kim ③ gitdi ‘avratları anı gibi kim nafağa eylediler dağı korquğ Tañrı’dan ol kim siz aña inancılıarsız. (60/12) İy peygāber ④ kaçan gele saña mü‘mine ‘avratlar bey‘at eyler senüñile anı üzere kim ortak eylemeyeler Tañrı’ya nesene dağı uğurlamayalar dağı ⑤ zinā eylemeyeler dağı depelemeyeler oğul kızlarını dağı getürmeyeler bühtānı yalan bağlayalar anı elleri arasında ⑥ dağı ayakları arasında dağı ‘āşī olmayalar eyü işde pes kavlı eyle anları dağı ‘ahd dağı yarlağamak iste anlara Tañrı’dan bayık Tañrı ⑦ yarlağayıcudur rahmet kılcı. (60/13) İy anlar kim ĩmān getürdiler dostluğ eylemeğ bir kavmile kim kaçadı Tañrı anları üzere bayık nevmiz oldılar ⑧ āhiretten nitekim nevmiz oldı kâfirler islerinden sinlerün.

Süretü’s-Şaff

⑨ (61/1) Tesbīh eyledi Tañrı’ya ol kim göklerdeür dağı ol kim yirdedür **328a** ① dağı oldur beñdeşsüz dürüst işlü. (61/2) İy anlar kim ĩmān getürdiler neyiçün eydürsiz anı kim işlemezsiz. (61/3) Ulu oldı sevmemekdin yaña ② katında Tañrı’nuğ kim eydesiz anı kim işlemezsiz. (61/4) Bayık Tañrı sever anları kim çalışurlar yolında şaf bağlayıcılarken ③ hemān anlar temeldür şıralanmış muhkem. (61/5) Dağı ol vaqt kim eytdi Mūsā kavmine iy kavmüm neyiçün incidürsiz beni dağı bayık bilürsiz ④ kim bayık peygāberiven Tañrı’nuğ sizdin yaña pes ol vaqt kim egildiler hağdan egdi Tañrı gönüllerini dağı Tañrı toğru yol göstermez kavme kim ⑤ fāsıqlardur. (61/6) Dağı ol vaqt kim eytdi ‘İsā oğlı Meryem’ün iy Benī İsrā‘īl bayık ben peygāberiven Tañrı’nuğ sizdin yaña ⑥ girçek dutıcıyiken anı kim ileyümdedür Tivrīt dağı muştılayıcıyiken bir peygāber kim gele benden şonra adı anı Ahmed’dür ⑦ pes ol vaqt kim geldi anlara hüccetler ile eytdiler işbu cāzūdur bellü. (61/7) Dağı kimdür zālımırak andan kim yalan bağladı Tañrı’ya ⑧ yalan dağı ol okunurken müsülmānlığdan yaña dağı Tañrı toğru yol göstermez bir kavme zālimlerdür. (61/8) Dilerler kim ⑨ tā söyündürel aydınlığını Tañrı’nuğ ağızlarıyla dağı Tañrı tamām eyleyicidür aydınlığını iger düşhār gördiyse dağı

kāfirler. **328b** ① (61/9) Ol oldur kim viribidi peygāmbirini toğru yolıla dağı dīnile hağ tā gālib eyleye anı dīn üzerine dükeli dağı iger düşhār gördiye müşrikler. ② (61/10) İy anlar kim ĩmān getürdiler kulavuzlayayım mı sizi bir bāzirgenlik üzere kim kırtara sizi ‘azābdan ağrıdıcı. (61/11) ĩmān getüresiz Tağrı’ya ③ dağı peygāmbirine dağı gāzā eylesiz yolında Tağrı’nun mällaruñuz ile dağı nefsleruñuz ile şol yegrekdür size ④ iger olasız bilmeklü. (61/12) Yarlağaya size yazuđlaruñuzı dağı givüre sizi uçmağlara ağar altından ırmağlar ⑤ dağı turağ yirlere aru uçmağlarından ‘Adan’nun şol toğru bulmağdur ulu. (61/13) Dağı ayruğ kim seversiz anı arđa virmek ⑥ Tağrı’dan dağı açmağ yağın dağı muştıla mü‘minlere. (61/14) İy anlar kim ĩmān getürdiler oluñ arđa viriciler Tağrı’ya nitekim eytdi ⑦ ‘İsā oğlı Meryem’ün havārīlere kimdür arđa viricilerüm Tağrı’dın yağa eytdi havārīler biz arđa viricilerivüz Tağrı’nun ⑧ pes ĩmān getürdi bir bölük Benī İsrā‘īl’den dağı kāfir oldı bir bölük pes kuvvetlendürdük anları kim ĩmān getürdiler düşmenleri üzere ⑨ pes oldılar gālibler.

Süretü’l-Cum‘a

329a ① (62/1) Tesbīh eyler Tağrı’ya ol kim göklerdeğer dağı ol kim yirdedür pādişāh key arı beñdeşsiz dürüst işlü. (62/2) Ol oldur kim ② viribidi oğumaz yazmazlar içine peygāmbir anlardan ođur anlaruñ üzere āyetlerini dağı arıdur anları dağı öğredür anlara kitābı ya‘nī Kıur‘ān’ı ③ dağı hikmeti dağı bayığ oldılar ilerü azđunluđ içinde bellü. (62/3) Dağı ayruğlar içine anlardan ol vađt kim irmediler anlara dağı ol beñdeşdür ④ dürüst işlüdür. (62/4) Şol Tağrı fazlıdur virür anı ađa kim diler dağı Tağrı issidür fazluñ ulu. (62/5) Meşeli anlaruñ kim ⑤ yüklendiler Tevrīt’i andan götürmediler anı misli gibidür eşegün götürür kitābları yavuz oldı meşeli kavmüñ kim anlar kim ⑥ yalan tutdılar āyetlerini Tağrı’nun dağı Tağrı toğru yol göstermez bir kavme kim zālimlerdür. (62/6) Eyt iy anlar kim cuhüd oldılar iger şanursañuz ⑦ bayığ siz dostlarısız Tağrı’nun ayruğ ādemilerden pes ārzūlañ ölümi iger olasız girçekler. (62/7) Dağı ārzūlamayalar anı ⑧ hemīşe andan ötürü kim ilerü dutdı elleri dağı Tağrı bilicidür zālimleri. (62/8) Eyt bayığ ölüm oldur kim kaçarsız andan bayığ ol ⑨ görücidür sizi andan döndürinilesiz bilicidin yađa ğaybı dağı hāzırı pes haber vire size anı kim olduñuz işlersiz. **329b** ① (62/9) İy anlar kim ĩmān getürdiler kaçan kığrınıla namāz için cum‘a güninde pes ivüñ zikrindin yađa Tağrı’nun dağı koñ bey’i ② şol yegrekdür size iger olasız bilürler. (62/10) Pes kaçan kılına ol namāz pes tađıluñ yirde ③ dağı isteñ fazlından Tağrı’nun dağı ađuñ Tağrı’yı çok ola kim siz kırtılasız. (62/11) Dağı kaçan gördiler bāzirgānligi ④ ya oyun tağıldılar andın yađa dağı kodılar seni tırur eyt ol kim Tağrı kıatındadır yegrekdür oyundan dağı bāzirgānlikden ⑤ dağı Tağrı yegregidür rüzī viricileruñ.

Sūretü'l-Münāfikūn

⑥ (63/1) Kaçan geldi saña münāfiklar eytdiler tanuqluḡ virirüz bayıḡ sen peygāberisin Tañrı'nuḡ daḡı Tañrı bilür bayıḡ sen peygāberisin daḡı Tañrı ⑦ tanuqluḡ virür bayıḡ münāfiklar yalancılardur. (63/2) Tutdılar andlarını ḡalkān pes yıḡdılar yolından Tañrı'nuḡ bayıḡ anlar ⑧ yavuz oldu ol kim oldılar işlerler. (63/3) Şol andan ötürüdür kim anlar ĩmān getürdiler andan kāfir oldılar pes mühür uruldı göñülleri üzere pes anlar anlamazlar. ⑨ (63/4) Daḡı kaçan göresin anları taḡladur seni tenleri anlaruḡ daḡı iger eydeler işidürsin sözlerini hemān anlar aḡaçlardur söykenilmiş **330a** ① şanurlar her ün virmegi anlaruḡ üzere anlardur düşmen pes şaḡın anlardan la'net eylesün anlara Tañrı nite ② döndirünürler. (63/5) Daḡı kaçan eydile anlara gelün yarlıḡamaḡ dilesün sizünüçün peygāberi Tañrı'nuḡ döndürdiler ③ egdiler başlarını daḡı gördün anları döndürürler ya dutarlar daḡı anlar kibir eyleycilerdür. (63/6) Berāberdür anlaruḡ üzere ④ yarlıḡamaḡ diledünise anlaruḡüçün ya yarlaḡamaḡ dilemedünise anlaruḡüçün hergiz yarlaḡamaya Tañrı anları bayıḡ Tañrı toḡru yol göstermez bir ḡavme kim ⑤ fāsıḡlar. (63/7) Anlar anlardur kim eydürler nafaḡa eylemeḡ aḡa kim ḡatındadır Tañrı peygāberinün ḡā ⑥ taḡılalar daḡı Tañrı'nuḡdur ḡazīneleri göklerin daḡı yirün velīkin münāfiklar anlamazlar. ⑦ (63/8) Eydürler iger dönersevüz Medīne'din yaḡa ḡıḡara 'azīzireḡ andan ḡorıraḡı ya'nī peygāberi daḡı Tañrı'nuḡdur 'izzet ⑧ daḡı peygāberinün daḡı mü'minlerin velīkin münāfiklar bilmezler. (63/9) İy anlar kim ĩmān getürdiler ⑨ eglemesün sizi mällarunuz ne daḡı oḡullarunuz ḡızlarunuz zıkrinden Tañrı'nuḡ daḡı her kim işleye anı pes anlar **330b** ① anlardur ziyānlular. (63/10) Daḡı nafaḡa eyleḡ andan kim rüzī virdük size andan ilerü kim gele birünüzü ölüm pes eyde iy ḡalab'umuz ② neyiçün şoḡa ḡomadun beni zamāna deḡin yaḡın pes şadaḡa viredüm daḡı oladum şālihlerden. (63/11) Daḡı hergiz şoḡa ḡomaya Tañrı ③ bir nefsi kaçan gele eceli anuḡ daḡı Tañrı bilicidür anı kim işlersiz.

Sūretü't-Teḡābün

④ (64/1) Tesbīḡ eyler Tañrı'ya ol kim ⑤ göklerdedür daḡı ol kim yirdedür anuḡdur pādīşāhlık daḡı anuḡdur ögmek daḡı ol her nesne üzere ḡādirdür. (64/2) Ol oldur kim ⑥ yaratdı sizi pes birinceñüz kāfirlerdür daḡı birinceñüz mü'minlerdür daḡı Tañrı anı kim işlersiz görücidür. (64/3) Yaratdı gökleri ⑦ daḡı yiri ḡaḡḡıla daḡı şüretlendürdi sizi pes görklü eyledi şüretlerinünizi daḡı andın yaḡa dönecek yir. (64/4) Bilür anı kim göklerdedür ⑧ daḡı yirdedür daḡı bilür anı kim gizlersiz daḡı anı kim āşikāre eylesiz daḡı Tañrı bilicidür issini göḡüzlerin. (64/5) Ey gelmedi mi size ⑨ ḡaberi anlaruḡ kim kāfir oldılar andan ilerü pes ḡadun vebālin işlerinün daḡı anlaruḡdur 'azāb aḡrıdıcı. (64/6) Şol andan ötürüdür kim **331a** ① oldu gelür anlara peygāberleri

hüccetler ile pes eytdiler iy âdemî toĝru yol gösterür bize pes kâfir oldılar daĝı yüz dönderdiler daĝı hâcetsüz oldu ② Taĝrı daĝı Taĝrı baydur öĝülmüş. (64/7) Şandı anlar kim kâfir oldılar kim hergiz girü kıparınılmayalar evet Çalab'um haĝkıyıçün kıparınılasız ③ andan haber virinilesiz anı kim işledünüz daĝı şol Taĝrı'ya giñezdür. (64/8) Pes inanuĝ Taĝrı'ya daĝı peygâberine daĝı aydınlığı ol kim ④ indürdük daĝı Taĝrı aña kim işlersiz bilicidür. (64/9) Ol gün kim dire sizi günü içün dirmegün şol gündür maĝbûnlıkuĝ ⑤ daĝı her kim inana Taĝrı'ya daĝı işleye eyü iş yarlaĝaya aña yavuz işlerini daĝı givüre anı uçmaĝlara aĝar ⑥ altından ırmaĝlar ebed kıalıcılar anuĝ içinde hemîşe şol zafer bulmaĝdur ulu. (64/10) Daĝı anlar kim kâfir oldılar daĝı yalan tutdılar ⑦ âyetlerimüzi şunlar isleridür oduĝ ebed kıalıcılarken anuĝ içinde daĝı yavuz oldu dönecek yir. (64/11) Degmedi hîç muşîbet ⑧ illâ destürıyıla Taĝrı'nuĝ daĝı her kim inana Taĝrı'ya toĝru yol göstere göñline daĝı Taĝrı her nesneyi bilicidür. (64/12) Daĝı muĝî' oluĝ ⑨ Taĝrı'ya daĝı muĝî' oluĝ peygâberine pes iĝer yüz dönderesiz degül peygâberümüz üzere illâ degürmek bellü. (64/13) Taĝrı yokdur Taĝrı **331b** ① illâ ol daĝı Taĝrı üzere tevekkül eylesün mü'minler. (64/14) İy anlar kim îmân getürdiler bayıĝ 'avratlaruĝuzdandur daĝı oĝlanlaruĝuzdandur ② düşmen sizün pes şaĝınuĝ daĝı iĝer 'afv eylesesiz daĝı şuçdan giçesiz daĝı yarlaĝayasız bayıĝ Taĝrı yarlaĝayıcıdur rahmet kılıcı. (64/15) Degül mâllaruĝuz ③ daĝı oĝul kıızlaruĝuz illâ fitne daĝı Taĝrı kıatındadur anuĝ müzd ulu. (64/16) Pes kıorķuĝ Taĝrı'dan gücünüz yitdüĝince daĝı işidün ya'nî öĝüdi ④ daĝı boyun virün daĝı nafaka eyleĝ ĝayr kendözünüz içün daĝı her kim şaĝlandı baĝîllığından kendözünüz pes şunlar anlardur kıurtulıcılar. ⑤ (64/17) İĝer ödünç viresiz Taĝrı'ya ödünç virmek görķlü haĝ artura anı sizün içün. (64/18) Daĝı yarlaĝaya sizi daĝı Taĝrı müzd viricidür şükre güç götürücü ⑥ ĝayb bilicidür daĝı hâzır beĝdeşsüzdür dürüst işlödür dürüst sözlü.

Süretü't-Talāk

⑦ (65/1) İy peygâber kıaçan talāk viresiz ⑧ 'avratlara pes talāk virün anlara 'iddetine kıarşı anlaruĝ daĝı şayuĝ 'iddeti daĝı kıorķuĝ Taĝrı'dan Çalab'uĝuzdan çıkarmaĝ anları ⑨ evlerinden daĝı çıkmasunlar illâ kim getüreler zişt iş bellü eyleyici daĝı şol ĝadlarıdur Taĝrı'nuĝ **332a** ① daĝı her kim giçe ĝadlarından Taĝrı'nuĝ bayıĝ zulüm eyledi kendözine bilmez ola kim Taĝrı yiĝi eyleye şonra şundan ② bir iş. (65/2) Pes kıaçan ireler zamânlarına ya'nî 'iddet tamâma olmaĝa dutuĝ anları eylüĝile ya ayrılıĝ anlardan eylüĝile daĝı tanuĝ dutuĝ ③ iki 'adil issini sizden daĝı tıruruĝ taĝuĝluķu Taĝrı içün şol öĝütlenür anuĝıla ol kim oldu inanur ④ Taĝrı'ya daĝı şonraĝı güne daĝı her kim kıorķarise Taĝrı'dan kııla anuĝ içün. çıkacaĝ (65/3) Daĝı rüzî vire aña ol yirden kim şanmaz ⑤ daĝı her kim tevekkül eyleye Taĝrı'ya pes ol

tapdur aña bayıķ Tañrı iricidür işine bayıķ kıldı Tañrı her neseneye endāze ⑥. (65/4) Dañı anlar kim nevmīz oldılar ħayzdan ‘avratlaruñuzdan iger gümānlanasız ‘iddeti anlaruñ üç aylardur dañı ⑦ anlar kim ħayz görmedi ya ‘nī küçüklereñ ‘iddeti üç aydur dañı isleri yükleruñ zamānı anlaruñ ya ‘nī ‘iddetleriniñ kim ħomaķlarıdur ya ‘nī toğurunca yüklerini dañı her kim ħorķa Tañrı’dan ⑧ kıla anuñ için işinden giñezlik. (65/5) Şol buyruğıdur Tañrı’nuñ indürdi anı sizdin yaña dañı her kim ħorķa Tañrı’dan yarlağaya aña ⑨ yavuz işlerin dañı ulu eyleye anuñ için müzdi. (65/6) Oturdıñ ‘avratları ol yirde kim oturursız gücünüñ yitdüğinden dañı ziyān degürmeñ anlara **332b** ① tā tar eylesiz anlaruñ üzere dañı iger olalar isleri yükleruñ nafaķa eyleñ anlaruñ üzere tā koyalar ② yüklerini pes iger emzüreler sizünüñ virüñ anlara *kirīlerini* dañı buyruşuñ arañuzda eylik dañı iger ħatılık eylesiz biribirinüz ile ③ tīz emzüre anuñ için ayrık ‘avrat. (65/7) Nafaķa eylesün geñlik issi geñliginden dañı ol kim tar olundu anuñ üzere rüzisi nafaķa eylesün ④ andan kim virdi aña Tañrı geñsüz eylemez Tañrı ħiç nefse illā anı kim virdi aña tīz kıla Tañrı düşħarlıķdan sonra giñezlik (65/8) daķı niçe ⑤ köy yüz dönderdi ħaddan geçe Çalab’ısı buyruğundan dañı peygāberlerinüñ pes ħisāb eyledük anı ħisāb eylemek ħatı dañı ‘azāb eyledük aña ⑥ ‘azāb bilinmez ya ‘nī ħatı ‘azāb. (65/9) Pes tutdı vebālin işinüñ dañı oldu şoñı işinüñ ziyān. (65/10) Yaraķladı Tañrı anlaruñ için ⑦ ‘azāb ħatı pes ħorķuñ Tañrı’dan iy ‘aķıllar isleri anlar kim īmān getürdiler bayıķ indürdi Tañrı sizdin yaña Ķur‘ān’ı ya ‘nī *Cebrā ‘il Muħammed’e* ya ‘nī *viribidi*. ⑧ (65/11) Peygāber okır sizüñ üzere āyetlerini Tañrı’nuñ bellü eyleyiciler tā çıķara anları kim īmān getürdiler dañı işlediler eyü işler ⑨ ħarañulıķdan aydıñlıķdın yaña dañı her kim inana Tañrı’ya dañı işleye eyü iş givüre anı uçmaķlara aķar **333a** ① altından ırmaķlar ebed ħalıcılar anuñ içinde hemīşe bayıķ görķlü eyledi Tañrı anuñ içinde rüzī. (65/12) Tañrı ol kim yaratdı ② yidi gökleri dañı yirden anlarcılaysın iner buyruk aralarında tā bileler bayıķ Tañrı her nesne üzere ③ güci yiter dañı bayıķ Tañrı bayıķ ħapladı her nesneyi bilmekdin yaña.

Sūretü’t-Ṭaħrim

④ (66/1) İy peygāber nişe ħarām eylesin ⑤ anı kim ħelāl eyledi Tañrı saña istersin ħoşnūdlıgını ‘avratlaruñ dañı Tañrı yarlağayıcıdur rahmet kılıcı. (66/2) Bayıķ farz eyledi Tañrı ⑥ size çıķmağı andlaruñuzdan dañı Tañrı Çalab’uñuzdur dañı ol bilicidür dürüst işlü. (66/3) Dañı ol vaķt gizledi ⑦ peygāber birince ‘avratlarındın yaña bir sözi pes ol vaķt kim ħaber virdi anı daķı muṭī’ eyledi anı Tañrı anuñ üzere bildürdi ⑧ birincesin dañı yüz dönderdi birinceden pes ol vaķt kim ħaber virdi Ĥafsa anı eytdi Ĥafsa kim ħaber virdi saña uşbunı eytdi ħaber virdi baña ⑨ bilici ħaberlü. (66/4) İger tevbe eylesiz siz iki ya ‘nī *‘Āyişe dañı Ĥafsa*

Taḥrî'dın yaḡa bayıḡ meyl eyledi göñüllerüñüz ya'nî haḡdan daḡı iger virişesiz anuḡ üzere bayıḡ Taḥrî **333b** ① ol arḡa viricidür daḡı Cebrâ'il daḡı şâlih mü'minler daḡı firişteler şundan sonra arḡa viricilerdür. (66/5) Ola kim ② Çalab'ısı iger talaḡ virürise size kim degşürî vire aḡa 'avratlar yegrek sizden müsülmân 'avratlar mü'mine 'avratlar muṭî' 'avratlar ③ tevbe eyleyici 'avratlar 'ibâdet eyleyici 'avratlar oruc dutucı 'avratlar er görmiş 'avratlar daḡı bikir 'avratlar. (66/6) İy anlar kim îmân getürdiler şaklaḡ nefsleriñüzi ④ daḡı ḡavümleriñüzi oddan odunu anuḡ âdemilerdür daḡı taşdur anuḡ üzere firiştelerdür şarplar ḡatılar 'âşî olmazlar ⑤ Taḥrî'ya anı kim buyurdı anlara daḡı işlerler anı kim buyrınurlar. (66/7) İy anlar kim kâfir oldılar 'özür dilemeḡ bugün ⑥ cezâ virilmezsiniz illâ anı kim olduḡuz işlersiz. (66/8) İy anlar kim îmân getürdiler dönüḡ Taḥrî'dın yaḡa dönmeḡ öḡütlenici ⑦ ola kim Çalab'uḡuz yarlaḡaya sizi yazuḡlarıñuzu daḡı givüre sizi uçmaḡlara aḡar ⑧ altından ırmaḡlar ol gün kim rüsvây eylemeye Taḥrî peyḡamberi daḡı anları kim îmân getürdiler anuḡıla nûri anlarıḡ ive yürür ileylerinde ⑨ daḡı şaḡlarında eydürler iy Çalab'umuz tamâm eyleye bizüm için nûrumuzu daḡı yarlıḡa bizi bayıḡ sen her nesne üzere **334a** ① ḡādîrsin. (66/9) İy peyḡamber ḡazâ eyle kâfirlere daḡı münâfiḡlara daḡı iri ol anlarıḡ üzere daḡı ṭuraḡı anlarıḡ ② Ṭamu'dur daḡı yavuz oldu dönecek yir. (66/10) Bellü eyledi Taḥrî bir meşel anlara kim kâfir oldılar 'avratın Nûḡ'uḡ daḡı 'avratın ③ Lûṭ'uḡ oldılar altında iki ḡuluḡ ḡullarımızdan iki şâlih pes ḡıyânet eylediler ol ikiye pes aşşı eylemedi ④ ol iki anlara Taḥrî'dan nesene daḡı eydildi girüḡ oda giricilerken (66/11) Daḡı bellü eyledi Taḥrî bir meşel ⑤ anlara kim îmân getürdiler 'avratın Fir'avn'uḡ ol vaḡt kim eytdi iy Çalab'um yap benüm için ḡatuḡda bir ev uçmaḡda daḡı ḡurtar beni ⑥ Fir'avn'dan daḡı 'amelinden daḡı ḡurtar beni zâlim ḡavümlerden. (66/12) Daḡı Meryem ḡızı 'İmrân'uḡ ol kim ⑦ şakladı fercini pes ürdük anuḡ içine cânumuzdan ya'nî bizüm ḡatumuzdaḡı cândan daḡı ṭoḡrı dutdı kelimelerini Çalab'ısınuḡ daḡı kitâblarını daḡı oldı ⑧ muṭî'lerden.

Sûretü'l-Mülk

⑨ (67/1) Ḥayırlı oldu ya yüceldi ya arı oldu ol kim elindedür pâdişâhlık daḡı ol her nesene üzere güci yiter. (67/2) Ol kim yaratdı ölümi daḡı dirliḡi **334b** ① tâ şınaya sizi ḡanḡuñuz görḡlürekdür 'ameldin yaḡa daḡı ol beḡdeşsüzdür yarlaḡayıcı. (67/3) Ol kim yaratdı yidi göḡleri ② biribiri üzerine görmeyesin yaratmaḡında raḡmetüñ ḡiç tefâvüt pes döndür gözi ḡiç görür misin yazuḡlar ya'nî 'ayb. ③ (67/4) Andan döndür gözi iki kez döne sendin yaḡa göz ırâḡ ol armışken. (67/5) Daḡı bayıḡ ④ bezedük göḡi yaḡın çırâḡlar ile daḡı ḡıldıḡ anları atmaḡlar Şeyṭanlar için daḡı yaraḡladuḡ anlarıḡ için ⑤ 'azâbını Ṭamu'nuḡ. (67/6) Daḡı anlar kim kâfir oldılar

Çalab'larına Tāmu'nun daḥı yavuz oldu dōnecek yir. (67/7) Kaçan birağınalar ⑥ anuḡ içine işideler anuḡ ününi eşek üni gibi daḥı ol kıaynarken. (67/8) Yaқın ola kim yarıla kaçımaktan her kez kim birağınıla ⑦ anuḡ içine bir bölük şora anlara şaklayıcıları Tāmu'nun iy gelmedi mi size korkuducı. (67/9) Eytdiler evet bayık geldi bize korkuducı pes yalan dutduḡ ⑧ daḥı eytdük indürmedi Taḡrı nesene degülsiz siz illā azğunluk içinde ulu. (67/10) Daḥı eytdiler iger ⑨ işidürmissedük ya anıarmıssaduḡ olmaduğıdı isleri içinde Tāmu'nun. (67/11) Pes ikrār eylediler yazuklarına ıraklık olsun islerine **335a** ① Tāmu'nun. (67/12) Bayık anlar kim korkarlar Çalab'larından gayb iken anlarındur yarlıgamaḡ daḥı müzd ulu. (67/13) Daḥı gizleḡ ② sözüñüzi ya aşikāre eyleḡ anı bayık ol bilicidür gögüzler issi. (67/14) Ey bilmez mi ol kim yarattı daḥı ol ③ görklü işlüdür haberlüdür. (67/15) Ol oldur kim kııldı sizün için yiri ḥor ya 'nī muḡī' pes yürün kıranlarında yirün ya tağlarında ④ daḥı yiḡ rüzīsinden daḥı andın yaḡadur girü dirilmek. (67/16) Ey imin olduḡuz mı andan kim gökdedür ya 'nī kıudret kim obura ⑤ sizi yire pes ol vaḡt ol ya 'nī yir deprene. (67/17) Ey imin olduḡuz mı andan kim gökdedür ya 'nī kıudret kim viribiye üzerünüze ⑥ taş yağdurucı yil pes tiz bilesiz nitedür korkuducı. (67/18) Daḥı bayık yalan dutdı anlar kim ilerü anlardan pes nite ⑦ oldu 'azābum. (67/19) Ey daḥı görmediler mi kuşu üstlerinde şaf bağlayıcılar daḥı direrler ya 'nī kıanatların havāya dutmaz anları ⑧ illā raḡmān bayık ol her nesneyi görucidür. (67/20) Ya kimdür işbu ol kim ol südür sizün yardım mı ider size ⑨ ayruḡ Raḡmān'dan degül kāfirler illā mağrūrlıkda. (67/21) Ya kimdür işbu ol kim rüzī virür size iger dutarısa **335b** ① rüzīsın belki unutdılar ḡaddan geçmek içinde daḥı ürkmek içinde. (67/22) Ya ol kim yürür yüzün kıoyu düşüciyiken yüzi üzere toḡru yol dutucıraḡdur. (67/23) Ya ol kim ② yürür toḡru yol üzere toḡru eyt ol oldur kim yarattı sizi daḥı kııldı sizünüçün kıulağı ③ daḥı gözleri daḥı göñülleri az şükür eylesiz. (67/24) Eyt ol oldur kim yarattı sizi yirde ④ daḥı andın yaḡa cem' olunasız. (67/25) Daḥı eydürler kaçandur işbu va'de iger olasız girçekler. (67/26) Eyt ⑤ degül bilmek illā Taḡrı kıatında daḥı degülin ben illā korkuducı bellü. (67/27) Pes ol vaḡt kim gördiler anı yaқın oldu zişt oldu ⑥ yüzleri anlarıḡ kim kāfir oldılar daḥı eydildi işbu oldur kim olduḡuz idi anı dilersiz. (67/28) Eyt haber virün iger ⑦ helāk eylese beni Taḡrı daḥı anı kim benümledür ya raḡmet kılırsa bize pes kim kıurtara kāfirleri 'azābdan ağırdıcı. ⑧ (67/29) Eyt oldur rüzī virici inanduḡ aḡa daḥı anuḡ üzere tevekkül eyledük pes tiz bilesiz anı kim ol azğunluk içindedür bellü. ⑨ (67/30) Eyt haber virün iger olurısa şuyunuz yire girici kim getüre size şuyı aḡar.

336a ① Sūretü'l-Kalem

② (68/1) Balık haqqıçün *ya 'nī yiri götüren ya divīt haqqıçün* dağı kalem haqqıçün *ya 'nī levh yazan* dağı anuğ haqqıçün kim yazarlar *ya 'nī firışteler*. (68/2) Degülsin sen ni' metiyle Çalab'uş *ya 'nī imān dağı peygāberlik* delü. (68/3) Dağı bayık senüñdür müzd ③ kesilmemiş ya minnet olunmamış. (68/4) Dağı bayık sen hū üzeresin ulu. (68/5) Pes tiz göresin dağı göreler. (68/6) Kanğunuz delüdü. ④ (68/7) Bayık Çalab'uş ol bilürürekdür anı kim azdı yolından dağı ol bilürürekdür toğru yol dutucıları. (68/8) Pes boyun virme yalan dutucılara. ⑤ (68/9) Sevdiler iger iki yüzlülük eyleyedüñüz iki yüzlülük eyleyelerdi. (68/10) Dağı boyun virme her çok and içiciye hor olmuş. (68/11) Ādem ardınca yavuz söyleyici yürüyücü ⑥ kovula. (68/12) Yıgıcı hayrı haddan giçici çok yazuklu. (68/13) İri [...] sonra şundan haramzāde. (68/14) İger olursa māl issi ⑦ dağı oğlanlar issi. (68/15) Kaçan oğına anuğ üzere āyetlerümüz eytdi meşelleridür öñdünkilerün *ya 'nī bātıl sözdür*. (68/16) Tiz tağlayavuz burnı üzere. ⑧ (68/17) Bayık biz şınaduğ anları nitelim şınaduğ islerini bostānuğ ol vaqt kim and içdiler keseler anı irte vaqtin görucilerken. (68/18) Dağı istiñnā eylemezlerken *ya 'nī inşā 'Allāh dimezler* ⑨. (68/19) Pes degzindi anuğ üzere degzinici *ya 'nī belā* Çalab'uşuzdan anlar uyurlarken. (68/20) Pes oldu gice gibi *ya 'nī* karara yakıldı. **336b** ① (68/21) Pes kığrışdılar irte vaktine giricilerken. (68/22) Kim irte gelün ikinüz üzere iger olasız girçekler. (68/23) Pes vardılar anlar ② gizlü söyleşürlerken. (68/24) Kim girmesün aña bugün sizün üzere miskīn. (68/25) Dağı irtelediler kaşd eylemek üzere ③ kādirlerken. (68/26) Pes ol vaqt kim gördiler anı eytdiler bayık biz azmışlaruz. (68/27) Belki biz mahrūmlaruz. (68/28) Eytdi ④ yegregi anlaruğ ey eytmedüm mi size neyiçün tesbīh eylemezler. (68/29) Eytdiler aruluğı Çalab'umuzuğ bayık biz olduğ zālimler. ⑤ (68/30) Pes ilerü geldi birinceleri birince üzere melāmet eyleşürler eytdiler. (68/31) İy katı 'azābumuz bayık biz olduğ haddan geçiciler. ⑥ (68/32) Ola kim Çalab'umuz degşürü vire bizüm içün yegrek andan bayık biz Çalab'umuzdın yaña rağbet eyleyicilerüz. (68/33) Ancılayındur 'azābı *ya 'nī dünyānuğ* ⑦ dağı 'azābı āhoretün ulurağdur iger oldılarsa bilürler. (68/34) Bayık korkucılaruğdur Çalab'ları katında uçmaqları ⑧ dinlenmek. (68/35) Ey kılalum mı müsülmānları yazuklular gibi. (68/36) Ne oldu size nice hüküm eylesiz. (68/37) Ya ⑨ sizün midür kitāb anuğ içinde okursız kim. (68/38) Bayık sizüñdür anuğ içinde ol kim üyürsüz. (68/39) Ya sizün midür **337a** ① andlar üzerümüze irici ya berkimiş kıyāmet gününe degin bayık sizüñdür ol kim hüküm eylesiz. (68/40) Şor anlara ② kanğısı anlaruğ şol boyun dutucudur. (68/41) Ya anlaruğ ortaqları mı var pes getürsünler ortaqlarını iger olalar ③ girçekler. (68/42) Ol gün kim açınıla incükden *ya 'nī* katı gün ola dağı okunalar secde eylemekdin yaña pes güçleri yitmeye. ④ (68/43) Alçaklık eyleyicilerken gözleri anlaruğ ire anlara horluk dağı bayık oldılar okunurlar secde eylemekdin yaña ⑤ anlar sağlarken. (68/44) Pes

ko beni anuñla kim yalan dutar işbu sözi tiz azın azın 'azāba yakın eyleyevüz anları ⑥ ol yirden kim bilmezler. (68/45) Dağı mühlet virevüz anlara bayık mekrüm berkirekdir. (68/46) Ya diler misin anlara kirī pes anlar ⑦ ödüşden ağır olunurlar. (68/47) Ya katında midur anlaruñ gayb pes anlar yazarlar. (68/48) Pes şabır eyle hükmine ⑧ Çalab'ıñuñ dağı olma balık issi gibi ol vaqt kim kığırdı ol kayğudan tolmışken. (68/49) İger irmemişmisse aña ⑨ bir ni'met Çalab'ısından birağıldıydı yazıya ol melāmet olunmışken. (68/50) Pes üyürdi anı Çalab'ısı pes kıldı anı şālihlerden. **337b** ① (68/51) Dağı bayık yakın oldu anlar kim kâfir oldılar kim ıralar seni gözleriyle ol vaqt kim işitdiler Qur'an'ı dağı eydürler ② bayık delüdür. (68/52) Dağı degül ol illā ögüt virmek 'ālemlere.

Süretü'l-Hakka

③ (69/1) Vācib oldı. (69/2) Nedür vācib olucı. ④ (69/3) Dağı ne nesne bildürdi saña nedür vācib olucı. (69/4) Yalan dutdı Semüd dağı 'Ād urucı ya'nī ādemiler göñlin urucı qorqılarla ya'nī kıyāmet. (69/5) Ammā Semüd helāk olundılar ⑤ haddan geçiciyile ya'nī ün ya yir deprenmek. (69/6) Ammā 'Ād helāk olundu yilile katı esici ya şovuk haddan geçici. (69/7) Musallaṭ eyledi anı anlaruñ üzereydi ⑥ giceler dağı sekiz gündüz biribiri ardınca pes gördüñ kavmi anuñ içinde düşmişler hemān anlar hürmā ağacı dipleridür ⑦ düşmiş. (69/8) Pes hīç görür misin anlaruñ şonra kalmış. (69/9) Dağı getürdi Fir'avn dağı ol kim katındadır dağı Lūt kavmi köyleri ⑧ yazuk işi. (69/10) Pes 'āşī oldılar peygāberine Çalab'ılarınuñ pes dutdı anları dutmaq artuq katı. (69/11) Bayık biz ol vaqt kim haddan geçdi şu ⑨ bindürdük sizi gemiye. (69/12) Tā kılavuz anı sizüñ için ögütlemek dağı şaklaya anı kulaq şaklayıcı. **338a** ① (69/13) Pes kaçan ürile şür içine ürmek bir kez. (69/14) Dağı götürüle yir dağı tağlar pes uvana ol iki uvanmaq ② bir kez. (69/15) Pes ol gün oldı olucı ya'nī kıyāmet. (69/16) Dağı yarıldı gök pes ol gök ol gün süstdür. (69/17) Dağı firişte ③ avuçları üzeredür dağı götüre 'arşın Çalab'ıñuñ üstinde anlaruñ ol gün sekiz firişte. (69/18) Ol gün 'arż olunasız ④ gizlenmeye sizden gizlenici ya'nī sır. (69/19) Ammā ol kim virinildi bitisi sağ eline eyde tutuñ oquñ ⑤ bitümi. (69/20) Bayık ben bildüm gümānsuz kim bayık ben görüIVEN hisābumı. (69/21) Pes ol dirlik içindedür hoşnūdlıqlı. ⑥ (69/22) Uçmaq içinde yüce. (69/23) Yimişleri anuñ yaqındur. (69/24) Yeñ dağı içüñ siñici andan ötürü kim ilerü dutduñuz ya'nī eyü 'ameller ⑦ günler içinde geçmiş. (69/25) Ammā ol kim virinildi bitisi şol eline eyde ey kākī ben virinilmemişsem ⑧ bitümi. (69/26) Dağı bilmedüm nedür hisābum. (69/27) Ey kākī ol ya'nī ölüm olmuşmıssa givürilmişsem kesici ya'nī dirilmegi. (69/28) Aşşı eylemedi baña ⑨ mālum. (69/29) Helāk oldı benden hūcctüm ya pādişāhlıgum. (69/30) Tutuñ anı elin boynun bağlañ. (69/31) Andan Tamu'ya givürüñ anı. (69/32) Andan zencīr içine **338b** ① ölçmegi anuñ

yitmiş arşundur givürin anı. (69/33) Bayık ol oldu inanmaz Tañrı'ya ulu. (69/34) Dağı kındurmaz
 ② ta'ām virmek üzere yoħsula. (69/35) Pes yoħdur anuñ bugün işbunda hışımı. (69/36) Dağı
 yoħdur ta'ām illā Tamulıklar yanından şızandır. ③ (69/37) Yimeye anı illā yazuqlular. (69/38) Pes
 degül müşrikler eydügi and içerin aña kim görür siz. (69/39) Dağı aña kim görmezsiniz. ④ (69/40)
 Bayık ol sözidür resülün 'izzetlü. (69/41) Dağı degül ol sözi şā'irün az inanmazsınız. (69/42) Dağı
 degül sözi ⑤ vahysüz diyicinün az ögütlenmezsiniz. (69/43) İndürmekdür Çalab'ısından
 'älemlerün. (69/44) Dağı iger yalan bağlamışmıssa bizüm üzerümüze. (69/45) Birince ⑥ sözleri
 bayık tutduğıdı ya'nī indirmegiçün andan kuvvetile. (69/46) Andan kesdüğüdi andan yürek
 tamarın. (69/47) Pes degül sizden ⑦ hiç birünüz andan def' eyleyiciler. (69/48) Dağı bayık ol
 ögütlemekdür muttakilere. (69/49) Dağı bayık biz bilürüz kim bayık sizden ⑧ yalan dutucılardur.
 (69/50) Dağı bayık ol hasretdür kâfirler üzere. (69/51) Dağı bayık ol toğrusıdır gümänsuzuñ. (69/52)
 Tesbîh eyle adıyla ⑨ Çalab'uñı uludur.

Süretü'l-Ma'āric

339a ① (70/1) Diledi dileyici 'azābı olucı. (70/2) Kâfirlerün yoħdur anuñ def' eyleyici. (70/3)
 Tañrı'dan yirler issi ağası ya'nī gökler. ② (70/4) Ağar firişterler dağı Cebrā'il andın yaña bir
 günde kim ya'nī kıyāmet oldu kadarı anuñ elli bin yıl. ③ (70/5) Pes şabr eyle şabr eylemek eyü.
 (70/6) Bayık anlar görürler anı ya'nī 'azābı ırak. (70/7) Dağı görürüz anı yakın. (70/8) Ol gün kim
 ola gök ④ zeytün tırtısı²⁶ gibi *ya şızmış gümiş gibi*. (70/9) Dağı ola tağlar renklü yün gibi. (70/10)
 Dağı şormaya hışım hışımı görür eylenileler anları sever *ya'nī hışım hışımı göre*. (70/11) Sever
 ⑤ yazuqlu ya'nī kâfir iger şatun aladı ya'nī kendözi 'azābdan ol günün oğlanlarıyla. (70/12)
 Dağı 'avratıyla dağı kardaşıyla. (70/13) Dağı kabilesiyle. (70/14) Ol kim ⑥ yir virür aña dağı
 anuñıla kim yirdedür dükeli andan kırtardı anı. (70/15) Degül eyle bayık ol Tamu. (70/16)
 Kıparıcıdır baş derilerini. ⑦ (70/17) Oğur ol kim yüz dönderdi dağı yüz dönderdi. (70/18) Dağı
 dirdi pes kaba koydı. (70/19) Bayık ādemī yaradıldı bahıl şabursuz. (70/20) Kaçan yoħandı aña ⑧
 şer faķirlik şabursuz. (70/21) Dağı kaçan yoħandı aña hayır ya'nī māl men' eyleyici. (70/22) İllā
 kılıcılar. (70/23) Anlar kim anlar namāz üzere ⑨ dāyimlerdür. (70/24) Dağı anlar kim mälları içinde
 hağdur. (70/25) Dileyici için mahrum için. (70/26) Dağı anlar kim **339b** ① girçek dutarlar cezā
 gününü. (70/27) Dağı anlar kim anlar 'azābından Çalab'larınuñ korkucılardur. ② (70/28) Bayık
 'azābı Çalab'larınuñ degül imin olunmuş. (70/29) Dağı anlar kim anlar ferclerin şaklayıcılardur.
 ③ (70/30) İllā 'avratları üzere ya anuñ üzere kim mālîk oldılar şağ elleri pes bayık anlar melāmet

²⁶ Eserde "tartısı" şeklinde yazılmış.

olunmuşlar degül. (70/31) Pes her kim isterise ④ sonra şundan şunlar anlardur haddan geçiciler. (70/32) Dağı anlar kim anlar emānetlerini dağı kavüllerini ⑤ şaklayıcılarıdır. (70/33) Dağı anlar kim anlar şanukluklarını şururucılardur. (70/34) Dağı anlar kim anlar namāzları üzere ⑥ şaklarlar. (70/35) Şunlar uçmağlar içinde ağırlandıdır. (70/36) Pes nedür anları kim kāfir oldılar senün şatında ⑦ ivicilerken ya'nī şatına gelmege şağdın yaşıadı. (70/37) Dağı şoldın yaşıadı bölükler. (70/38) Ey şama' eyler mi her kişi anlardan kim ⑧ givürinile dişlenmek uçmağına. (70/39) Degül eyle bayık biz yaratduğ anları andan kim bilürler. (70/40) Pes and işerin Çalab'ısına gün toğularınığ ⑨ dağı gün batılarınığ Çalab'ışıña bayık biz kādirlürüz. (70/41) Aña kim degşürevüz yigrek anlardan dağı degülüz biz mağlüb olunmuşlar **340a** ① (70/42) Pes ko anları girsünler dağı oynasunlar tā göreler günlerini anlar kim va'delenürler. (70/43) Ol gün kim çıkarlar ② sinlerden ivicilerken hemān anlar dikilinmiş putlardın yaña iverler. (70/44) Alçaklık eyleyiciyiken gözleri anlarığ ③ irer anlara ğorluk şol gün oldur kim oldılar va'de virinürler.

④ Sūretü Nūh

⑤ (71/1) Bayık biz viribidük Nūh'ı kavmindin yaña kim korkut kavmünj andan ilerü kim gele anlara 'azāb ⑥ ağırdıcı. (71/2) Eytdi Nūh iy kavmüm bayık ben sizünçün korkuducıvan bellü. (71/3) Kim şapuş Taşrı'ya dağı korkuş andan dağı mu'tı' oluş baña. ⑦ (71/4) Yarlağaya sizi yazukluşuzuş birincesin dağı şoña kıoya sizi adanılmış zamāna degin bayık zamānı Taşrı'nuş kaçan geldi ⑧ mühlet virinilmeye iger olduşuzsa bilür. (71/5) Eytdi iy Çalab'um bayık ben okudum kavümü gice dağı gündüz. (71/6) Arturmadı anlara ⑨ okumağum illā kaçmağ. (71/7) Dağı bayık ben her nice kim okuyam anları tā yarlağayasın anları kıldılar barmağlarını **340b** ① kulakları işine dağı örtündiler tonlarını dağı yazuk üzere durdılar ululuk istediler ululuk istemek. (71/8) Andan bayık ben ② okudum anları āşikāre. (71/9) Andan bayık ben āşikāre eyledüm anlara dağı gizlü eyledüm anlara gizlemek. (71/10) Pes eytdüm yarlığamağ dileğ ③ Çalab'uşuzdan bayık ol oldı key yarlağayıcı. (71/11) Viribiye buludı ya yağmurı üzerünüşe biribiri ardınca inici. (71/12) Dağı artura size māllar dağı oğlanlar ④ dağı kıla sizünüşün bostānlar dağı kıla sizünüşün ırmağlar. (71/13) Nedür sizün kim korkmazsız Taşrı'yişün ululamağdın yaña *ya ümīz dutmazsız kim Taşrı sizi [...]*. ⑤ (71/14) Dağı bayık yaratmış iken sizi kezler *ya'nī bir kez toprağdan andan şoña şudan andan kandan andan etden*. (71/15) Ey görmedün mi nite yaratdı Taşrı yidi gökleri biribiri üzerine. (71/16) Dağı kıldı ⑥ Ay'ı anlarığ içinde aydınlık dağı kıldı Gün'i çirāğ. (71/17) Dağı Taşrı bitürdi sizi yirden bitürmek. ⑦ (71/18) Andan girü ilte sizi anuş işine dağı çıkara sizi çıkarmağ. (71/19) Dağı Taşrı kıldı sizünüşün yiri

döşek. ⑧ (71/20) Tā yürüyesiz andan yollar gençler. (71/21) Eytdi Nūh iy Çalab'um bayık anlar 'āşī oldılar baña daħı uydılar aña kim arturmadı aña ⑨ mālī daħı oğul kız illā ziyān. (71/22) Daħı mekr eylediler mekr eylemek key ulu. (71/23) Daħı eytdi komañ Veddi ya'nī putlar Tañrıñuzı daħı komañ **341a** ① ne daħı Suvā'ı ne daħı Yağūs'ı ne daħı Ya'ūk'ı daħı Nesr'i. (71/24) Daħı bayık azdurdılar çok daħı arturma zālîmlere ya'nī Nūh eytdi ② illā azğunlık. (71/25) Yazuqlarından ötürü anlaruñ ġarğ olundılar pes givürinildiler oda pes bulmadılar anlaruñ için ③ Tañrı'dan ayruğ arka viriciler. (71/26) Daħı eytdi Nūh iy Çalab'um koma yir üzere kâfirlerden ④ kimse. (71/27) Bayık sen iger korsañ anları azduralar kullaruñı daħı toğurmaya illā tã'atdan çıkıcı kâfir olucı. ⑤ (71/28) İy Çalab'um yarlığa beni daħı atamı anamı daħı anı kim girdi evüme mü'min iken daħı mü'minleri daħı mü'mine 'avratları ⑥ daħı arturma zālîmlere illā helâkık.

⑦ Sûretü'l-Cinni

⑧ (71/1) Eyt vahy olındı baña kim bayık kulağ dutdı işitmege bir bölük perrîlerden pes eytdiler bayık biz işitdük Kur'an tañ. (72/2) Toğrı yol gösterür ⑨ toğrı yol bulmağdın yaña pes imān getürdük aña daħı hergiz ortak eylemeyevüz Çalab'umuza kimseyi. (72/3) Daħı bayık yüceldi ululuğı Çalab'umuzun dutmadı **341b** ① iş 'avrat ne daħı oğul kız. (72/4) Daħı bayık oldı eydür 'ağısuzumuz Tañrı üzere ırak yalan. (72/5) Daħı bayık biz şandığıdı ② kim hergiz söylemeye âdemī daħı perrī Tañrı üzere yalan. (72/6) Daħı bayık oldı erenler âdemilerden ③ şıgınurlar erenlere perrîlerden pes arturdılar ululuğ kibir eylemek. (72/7) Daħı bayık âdemiler şandılar nitekim şanduñuz kim ④ hergiz koparmaya yirden Tañrı bir kimseyi. (72/8) Daħı bayık biz işitdük gögi pes bulduğ anı toldurulmuş şaklayıcılar katı ⑤ daħı od yıldızlar. (72/9) Daħı bayık biz otururduğ andan oturacak yirler işitmek pes her kim kulağ duta işitmege şindi bula anuñ için ⑥ od yıldızlı yol bekleyici. (72/10) Daħı bayık biz bilmezüz şer mi dilenildi yirdekiye ya diledi mi anlara Çalab'ıları ⑦ toğrı yol bulmağ. (72/11) Daħı bayık biz bizden şâlihlerdür daħı bizden ayruğdur şundan olduğ bölükler dürlü dileklüler. (72/12) Daħı bayık biz ⑧ bildük gümânsuz kim hergiz 'âciz eylemeyevüz Tañrı yirde daħı hergiz 'âciz eylemeyevüz kaçıcı iken. (72/13) Daħı bayık biz ol vaqt kim işitdük ⑨ toğrı yol inanduk aña pes her kim inana Çalab'ısına korkmaya eksmekden ne daħı zulümden. (72/14) Daħı bayık biz bizden **342a** ① müslmānlardur daħı bizden zulüm eyleyicilerdür ya'nī kâfirler. (72/15) Pes her kim müslmān ola şunlar kaşd eylediler toğrı yola ammā ② zulüm eyleyiciler oldılar Tamu'ya odun. (72/16) Daħı bayık iger toğrı olmışlarmıssa yol üzere ya'nī İslām şıvardığıdı ③ anları şu çok tã şınayavuz anları anuñ içinde dağı her kim yüz döndürürse zikrinden Çalab'ısınuñ givüre anı 'azāba ④ şarp. (72/17) Daħı bayık mescidler Tañrı'nunğdur pes tapmañ Tañrı'yla kimseye. (72/18)

Dağı bayık ol vaqt kim durdı Tağırı ⑤ kılı tapardı aña yakın oldılar kim olalar anuğ üzere biribiri üzerine konulmuşlar. (72/19) Eyt tapmazın illā Çalab'uma dağı ortak eylemezsin ⑥ aña kimseyi. (72/20) Eyt bayık ben mālīk degülven sizünçün ziyāna ne dağı toğırı yola. (72/21) Eyt bayık ben hergiz kırtarmaya beni ⑦ Tağırı'dan kimse. (72/22) Dağı hergiz bulmayam andan ayruğ şıgıncak yir. (72/23) İllā degürmek Tağırı'dan dağı peygāberlikdan ⑧ dağı her kim 'āşī olursa Tağırı'ya dağı peygāberine pes bayık anuğdur odı Tamu'nuğ ebed kalıcılarken anuğ içinde hemişe. (72/24) Tā kaçan ⑨ göreler anı kim va'de olunurlar tiz bileler kim za'ifirekdür arka viricidin yaña dağı azırağdur sağışdın yaña. (72/25) Eyt bilmezsin **342b** ① yakınmıdır ol kim va'de virinilürsüz ya kıla mı anuğ için Çalab'um zamān. (72/26) Bilici ğaybı pes muṭṭalı' eylemeye ğaybı üzere ② kimseyi ya'nī bildürmeye. (72/27) İllā anı kim begendi peygāber pes bayık ol kıılır ileyinde dağı ardında ③ yol bekleyiciler. (72/28) Tā bile kim bayık degürdiler peygāberlikların Çalab'ılarına dağı kapladı bilmekligile anı kim katlarındadır dağı şaydı ④ her neseyi şaymak.

Sūretü'l-Müzzemmil

⑤ (73/1) İy tonı içine bürünmiş. (73/2) Tur gice illā az. (73/3) Yarışın ya'nī gicenüñ ya eks andan az. (73/4) Ya artur anuğ üzere ⑥ dağı çok okı Qur'an'ı açuğ okumak. (73/5) Bayık biz tiz birağavuz üzerüñe söz ağır. (73/6) Bayık sâ'atları gicenüñ ⑦ ol kavirekdür muvāfik olmağdın yaña dağı sâbitirekdür sözdin yaña. (73/7) Bayık senüñdür gündüz içinde dirlik yatında olmağ uzun. (73/8) Dağı añ ⑧ adını Çalab'unuğ dağı kesil andın yaña kesilmek. (73/9) Çalab'ısı gün toğusunüñ dağı gün batısınüñ yoğdur Tağırı ol ol ⑨ pes tut anı boyun tutucu. (73/10) Dağı şabır eyle anuğ üzere kim eydürler dağı kesin anlardan kesilmek eyü. **343a** ① (73/11) Dağı ço beni yalan dutucılarda ni'met isleri dağı mühlet vir anlara az. (73/12) Bayık bizüm katumuzdadur bendler ② dağı ulu odlar. (73/13) Dağı yiyesi boğaza durmağlı dağı 'azāb ağrıdıcı. (73/14) Ol gün kim deprene yir dağı tağlar ③ dağı oldı tağlar dirilmiş kum akıdılmış. (73/15) Bayık biz viribidük sizdin yaña peygāber tanuğ ④ üzerünüze nitekim viribidük Fir'avn'a peygāber. (73/16) Pes 'āşī oldı Fir'avn peygābere ⑤ pes tutduğ anı tutmağ ağır. (73/17) Nite şakınasız iger kâfir olursañuz ol günden kim kıla oğlanları ⑥ ağ saçlular. (73/18) Gök yarılmışdur anuğıla oldı va'desi işlenilmiş. (73/19) Bayık işbu öğütdür ⑦ pes her kim dilerse duta Çalab'ısından yaña yol. (73/20) Bayık Çalab'uğ bilür kim bayık sen turursın azırağ ⑧ iki ülüsinden gicenüñ dağı yarısından dağı üç ülüde birinden dağı bir bölük anlardan senünjiledür dağı Tağırı endāze eyler ⑨ giceyi dağı gündüzi bildi kim hergiz başarımayasız anı pes döndi üzerünüze pes okuğ anı kim genez oldı Qur'an'dan bildi kim bayık ola sizden şayrular dağı ayruğlar kim çalışurlar

yirde isterler fazlından Tanrı'nun dağı ayruklar kim çalışurlar Tanrı yolında pes okuñ anı kim gepez oldı **343b** ① andan dağı dururuñ namāzi dağı virün zekāti dağı ödünç virüñ Tanrı'ya ödünç görklü dağı ol kim ② ilerü dutduñuz kendözilerünüzden hayırdan bulasız anı Tanrı katında ol yigrek dağı ulurağ müzddin yaña ③ dağı yarlağamağ dileñ Tanrı'dan bayıķ Tanrı yarlağayıcıdur rahmet kılıcıdur.

Sūretü'l-Muddessir

④ (74/1) İy ton örtünmiş. ⑤ (74/2) Tır korķut. (74/3) Dağı Çalab'uña tekb̄ir eyle. (74/4) Dağı tonlaruñı arıt. (74/5) Dağı 'azābdan kesil. (74/6) Dağı mālūñdan virme ⑥ çok isteyeseñ. (74/7) Dağı Çalab'uñ içün şabır eyle. (74/8) Kaçan ürile şūr içine. (74/9) Pes şol ol gün gündür düşh̄ār. ⑦ (74/10) Kāfirler üzere degül gepez. (74/11) Ko beni anuñıla kim yaratdum yaluñuz iken. (74/12) Dağı kıldum anuñiçün ⑧ māl arturulmuş. (74/13) Dağı oğlanlar h̄azīrlar. (74/14) Dağı döşedüm anuñ içün döşemek. (74/15) Andan umar kim ⑨ arturavan. (74/16) Degül eyle bayıķ ol oldı nişānlarumuz unudıcı. (74/17) Tiz geñsüz eyleyevüz anı otdan tağa Tamu'da. (74/18) Bayıķ ol endiše eyledi **344a** ① dağı endāze eyledi. (74/19) Pes la'net olındı nite endāze eyledi. (74/20) Andan la'net olındı nite endāze eyledi. (74/21) Andan bağıdı. (74/22) Andan burtardı dağı burtardı. ② (74/23) Andan yüz dönderdi dağı ululıķ istedi. (74/24) Pes eytdi degül işbu illā cāzūluk rivāyet olunur. (74/25) Degül işbu illā ādemī ③ sözi. (74/26) Tiz givürem anı Seķar Tamu'yı. (74/27) Dağı ne nesene bildürdi saña nedür Seķar bāķī komaz. (74/28) Neyi bulursa dağı komaz. (74/29) Renk döndüricidür ④ derilerün. (74/30) Anuñ üzeredür toğuz on.²⁷ (74/31) Dağı kılmaduğ od islerini illā firiştelar ⑤ dağı kılmaduğ sağışın anlaruñ illā azğunlıķ anlara kim kāfir oldılar tā gümānsuz ola anlar kim virinildiler ⑥ kitāb dağı arturalar anlar kim imān getürdiler inanmağı dağı şekli olmaya anlar kim virinildiler kitāb ⑦ dağı mü'minler dağı tā eyde anlar kim göñüllerinde şayrılıķdur dağı kāfirler ne nesene ⑧ diledi Tanrı işbunuñıla meşeldin yaña ancılayın azdurur Tanrı anı kim diler dağı toğrı yol gösterür aña kim diler dağı ⑨ bilmez sülerini Çalab'uñ illā ol dağı degül ol illā ögüt ādemiye. (74/32) Haķķā ay haķķıyçün. (74/33) Dağı gice haķķıyçün. **344b** ① (74/34) Kaçan yüz döndürdi dağı tañla haķķıyçün kaçan aydıñ oldı. (74/35) Bayıķ ol ya'nī Seķar birisidür ulularuñ. (74/36) Korķutmağ içün ādemiye. (74/37) Anı kim diledi sizden ② kim ilerü vara ya'nī hayır ya girü qala ya'nī hayırdan. (74/38) Her nefis aña kim işledi tutudur. (74/39) İllā isleri sağ yanuñ. ③ (74/40) Uçmağlar içinde şoruşurlar. (74/41) Yazuğlulardan. (74/42) Ne nesne givürdi sizi Tamu içine. (74/43) Eytdiler olmaduğ ④ namāz kılıcılardan. (74/44) Dağı olmaduğ

²⁷ 19 sayısı dokuz on şeklinde arapça yazılış sırasına göre çevirilmiş.

ta‘ām virür yoħsula. (74/45) Daħı olduğıdı girüridük giriciler ile. ⑤ (74/46) Daħı olduğıdı yalan tutarduk cezā gününü. (74/47) Tā geldi bize gümānsuz ya‘nī ölüm. (74/48) Pes aşşı eylemeye anlara şefā‘atı şefā‘at eyleyicilerün. ⑥ (74/49) Pes nedür anlarun ögütten yüz döndüricilerken. (74/50) Hemān anlar eşeklerdür ürküciler. (74/51) Kaçdılar arslandan. (74/52) Belki ⑦ diler her kişi anlardan kim virinile bitiler açılmış. (74/53) Degül eyle belki korkmazlar āhiretde. ⑧ (74/54) Haħkā ol ya‘nī Qur‘ān ögütdür. (74/55) Pes her kim diler aña anı. (74/56) Daħı anmazlar illā kim dileye Tanrı ol lāyıkdur ⑨ korkmağa ya‘nī andan daħı lāyıkdur yarlığamağı.

345a ① Süretü’l-Kıyāmet

② (75/1) And ićerin gününe kıyāmetün. (75/2) Daħı and ićerin nefse melāmet eyleyici ya‘nī issi melāmet eyler neyićin yavuz iş işledük deyü. (75/3) Ey şanur mı ādemī ③ kim hergiz dirmeyevüz süňüklerini. (75/4) Evet ya‘nī direvüz kādirlerken aña kim toğrı eyleyevüz barmakları ucını. (75/5) Belki diler ④ ādemī ma‘şiyet eyleye ya‘nī yazuğı ilerü [...] ileyinde. (75/6) Şorar kaçandur kıyāmet günü. (75/7) Pes kaçan kamaşa göz. (75/8) Daħı dutıla ⑤ Ay’ı. (75/9) Daħı dirile gün daħı Ay. (75/10) Eyde ādemī ol gün kandadır kaçacak yir. (75/11) Degül eyle yoħdur şığınacak yir. ⑥ (75/12) ćalab’uğın yaña ol gün karār dutası yir haber virinile. (75/13) ādemī ol gün anı kim ilerü dutdı dağı şonra kodı. (75/14) Belki ādemī ⑦ nefsi üzere hüccetdür. (75/15) Daħı iger bırağdısa daħı ‘özürlerini. (75/16) Depretme anuğıla ya‘nī Qur‘ān’ıla dilüni tā ive alasin anı. ⑧ (75/17) Bayık üzerümüzde dirmegi daħı okumağı ya‘nī dilünđe. (75/18) Pes kaçan okuyavuz anı ardınca ol okumağınun. (75/19) Andan bayık üzerümüzdedür bellü eylemek. (75/20) Degül eyle ⑨ belki seversiz ivmişi ya‘nī dünyāyı. (75/21) Daħı ćorsuz āhireti. (75/22) Daħı yüzler ol gün tazedür.

345b ① (75/23) ćalab’larındın yaña bađıcıdır. (75/24) Daħı yüzler ol gün burtarmıřdur. (75/25) Bilürler gümānsuz kim eylenile anlara katı issi. (75/26) Degül eyle ② kaçan irdi ya‘nī cān boyun süňüklerine. (75/27) Daħı eydildi kimdür efsün eyleyici. (75/28) Daħı bildi gümānsuz bayık ol ayrılmađdur. (75/29) Dađı tolařdı incik incige. ③ (75/30) ćalab’uđın yañadur ol gün sürececek yir. (75/31) Pes girćek dutmadı daħı namāz kılmadı. (75/32) Velīkin yalan dutdı daħı yüz döndürdi. (75/33) Andan ④ vardı ćavmindin yaña gökćekleňür. (75/34) Yađın oldu saña ya‘nī ‘azāb pes yađın oldu. (75/35) Andan yađın oldu saña pes yađın oldu. (75/36) İy şanur mı ⑤ ādemī kim ćonıla řalınmiř ya‘nī geñince. (75/37) Ey olmadı mı bil řuyı menīden kim dökilinür. (75/38) Andan oldu uyuřmiř ćan ⑥ pes yaratdı pes tamām eyledi. (75/39) Pes kıldı andan iki ćift irkek daħı diři. (75/40) Ey degül mi řol kādır ⑦ aña kim dirüre ölüleri.

Sūretü'l-İnsān

⑧ (76/1) Bayık geldi ādem üzere bir müddet rüzigārdan olmadı nesene anılmış. (76/2) Bayık biz yaratduğ ⑨ ādemī bil şuyından qarışmış şınaruz anı pes kılduğ anı işidici görüci. (76/3) Bayık toğrı yol gösterduğ aña **346a** ① yolu ya şükür eyleyiciyiken ya küfür eyleyiciyiken. (76/4) Bayık biz yarağladuğ kāfirler için zencīrler dağı bendler ② dağı Tamu. (76/5) Bayık eyü işlüler iğerler şarāblu kapdan oldu katılmış kāfūr çeşmesi şuyı. (76/6) Çeşme ③ iđer anuğıla kulları Tağrı'nun. (76/7) Akıdurlar anı ağıtmağ vefā eylerler nezri dağı korđarlar bir günden oldu ④ şerri anuđ tağılmış. (76/8) Dağı yedürürler ta'āmı Tağrı dostluğı üzere miskīne dağı öksüze dağı esīre. (76/9) Yidürmezüz ⑤ size illā Tağrı rızāsı için dilemezüz sizden 'ivaz ne dağı şükür eylemek. (76/10) Bayık biz korđaruz Çalab'umuzdan ⑥ bir gün burtarmış katı şarp. (76/11) Pes şağladı anları Tağrı şerrinden şol günün dağı qarşu getürdi anlara tāzelık dağı şādılık. ⑦ (76/12) Dağı 'ivaz virdi anlara şabır eyledükleri için uçmağ dağı harīr ton. (76/13) Tekye urucılarken anuđ içinde tağtlar üzere görmezler ⑧ anuđ içinde Güneş ne dağı katı şovuk. (76/14) Dağı yağın iken anları üzere gölgeleri dağı muğı' olundu yimişler muğı' eylemek ⑨ (76/15) Dağı degzindürünür anları üzere kabıla gümüşden dağı kulpsuz bardağlarıyla oldılar şişeler şişeler gümüşden **346b** ① endāze eylediler anı endāze eylemek. (76/16) Dağı şuvarınurlar anları içinde süci oldu katılmış zencebīl. (76/17) Çeşme anuđ içinde ② ad virinildi selsebīl. (76/18) Dağı degzine anları üzere oğlanlar ebed olunmuşlar. (76/19) Kađan göresin anları şanasın anları ③ incü tağılmış. (76/20) Dağı kağan göresin anda göresin dinlenmek dağı pādişāhlık ulu. (76/21) Anları üzerlerinde olucılarken tonları ④ yufka harīr yeşiller dağı kalın ton dağı bezenildiler bilezükleriyle gümüşden dağı şuwardı anları Çalab'ıları şarāb ⑤ arı arıdıci. (76/22) Bayık işbu oldu size 'ivaz dağı oldu dürüşmegünüz şükür olunmuş. (76/23) Bayık biz ⑥ indürduğ üzerüne Qur'an'ı indürmek. (76/24) Şabr eyle hükmine Çalab'un dağı muğı' olma anlardan yazuklu ya'nī 'Utbe ya ⑦ küfr eyleyiciye ya'nī Velīd. (76/25) Dağı ađ adını Çalab'un irta dağı gice. (76/26) Dağı gicenün birincesin namāz kıl anuđ için dağı namāz kıl aña ⑧ gice. (76/27) Bayık şunlar severler iviciyi ya'nī dünyāyı dağı korlar ileylerinde bir gün ağır. ⑨ (76/28) Biz yaratduğ anları dağı berkitduğ yaradılışlarını dağı kağan dileyevüz degşürevüz beñdeşlerini degşürmek. (76/29) Bayık işbu **347a** ① ögütdür pes her kim dileye duta Çalab'ısındın yaña yol. (76/30) Dağı dilemezsiz illā kim dileye Tağrı ② bayık Tağrı oldu bilici dürüst işlü dürüst. (76/31) Givüre anı kim diler rahmeti içine dağı zālimlere ③ yarağladı anlar 'azāb ağrıdıci.

Süretü'l-Murselât

④ (77/1) Viribinilmişler hakkıyçün biribiri ardınca. (77/2) Esiciler hakkıyçün *ya'nî yiller* esmek. (77/3) Dağı tağıdicılar *ya'nî yiller* hakkıyçün tağıtmağ. (77/4) Dağı ayırıcılar hakkıyçün *ya'nî feriştelere hakkı bāıldan* ⑤ ayırmağ. (77/5) Dağı birağıcılar hakkıyçün. (77/6) Vağy ma'zür dutmağ ya kōrkutmağ. (77/7) Bayık ol kim va'de olunur size olucıdur. (77/8) Dağı ol vağt kim ⑥ yıldızlar görünmez olınalar. (77/9) Dağı ol vağt kim gök açıla. (77/10) Dağı ol vağt kim tağlar kōparınıla. (77/11) Dağı ol vağt kim peygāber ⑦ katlandılar. (77/12) Kānkı gün için zamān virinildiler. (77/13) Ayırmağ günü için. (77/14) Dağı ne nesene bildürdi saña nedür ayırmağ günü. ⑧ (77/15) Veyldür ol gün *ya'nî* katı 'azāb yalan dutucılara. (77/16) Ey helāk eylemedük mi öñdünkileri. (77/17) Andan uyuravuz şoñrağıları. ⑨ (77/18) Ancılayın eyleyevüz yazuğlulara. (77/19) Veyldür ol gün yalan dutucılara. (77/20) Ey yaratmaduğ mı sizi **347b** ① şudan ħor olmuş. (77/21) Pes kılduğ anı turağ yirde berk. (77/22) Endāze olunmuş vağte degin bilinmiş. (77/23) Pes endāze eyledük pes eyü ② endāze eyleyicilerüz. (77/24) Veyldür ol gün yalan dutucılara. (77/25) Ey kılmaduğ mı yiri dürüci kavzayıcı. ③ (77/26) Dirilere dağı ölülere. (77/27) Dağı kılduğ anuñ içinde tağlar yüceler berk durur. (77/28) Dağı şıvarduğ sizi şuyıla datlu. ④ (77/29) Veyldür ol gün yalan dutucılara. (77/30) Varuğ andın yaña kim olduğuz anı *ya'nî* 'azābı yalan dutarsız ⑤ varuğ gölgedin yaña issi budakuğ. (77/31) Gölge eyleyici degül dağı aşşı eylemez od yalıñından. (77/32) Bayık ol od ⑥ birağur od kıymıklarını köşk gibi. (77/33) Hemān ol develerdür şarular. (77/34) Veyldür ol gün yalan dutucılara. ⑦ (77/35) İşbu günidür söylemezler. (77/36) Destür virinilmeye anlara pes 'özür dilemeyeler. (77/37) Veyldür ol gün yalan dutucılara. ⑧ (77/38) İşbu ayırmağ günidür dirdük sizi dağı öñdünkileri. (77/39) Pes iger olurısa sizün mekir mekir eyleñ baña. ⑨ (77/40) Veyldür ol gün yalan dutucılara. (77/41) Bayık kōrkucılarıla gölgeler içinde. (77/42) Dağı çeşmeler dağı yimişler **348a** ① andan kim arzūlarlar. (77/43) Yeñ dağı içün siñici iken andan ötürü kim olduğuz işlersiz. (77/44) Bayık biz ancılayın yanud virürüz ② görklü işlülere. (77/45) Veyldür ol gün yalan dutucılara. (77/46) Yeñ dağı gönenün az bayık siz yazuğlularsız. ③ (77/47) Veyldür ol gün yalan dutucılara. (77/48) Dağı kaçan eydile anlara rukū' eyleñ rukū' eylemez. (77/49) Veyldür ④ ol gün yalan dutucılara. (77/50) Pes kankı söz andan şoñra *ya'nî* Kur'an'dan şoñra inanalar.

Süretü'n-Nebe'

⑤ (78/1) Ne nesneden şoruşurlar *ya'nî Mekke kavmi*. ⑥ (78/2) Ĥaberden *ya'nî kıyāmet* ya Kur'an ulu. (78/3) Ol kim anlar anuñ içinde iħtilāf idicilerdür. (78/4) Degül eyle tiz bileler. (78/5) Andan ⑦

degül eyle tîz bileler. (78/6) Ey kılmaduk mı yiri döşek. (78/7) Dağı tağları mıhları. (78/8) Dağı yaratduk sizi ⑧ çiftler. (78/9) Dağı kılduk uykuñuzu dinlenmek. (78/10) Dağı kılduk giceyi ton ya'nî örtücü. (78/11) Dağı kılduk gündüzi ⑨ dirlik yiri. (78/12) Dağı yapduk üstüñüze yidi katlar berkler. (78/13) Dağı kılduk çırāğ ya'nî Güneş ıldırayıcı. (78/14) Dağı indürdük **348b** ① şıklımağa yaklaşmışlardan şu çok dökülüci. (78/15) Tā çıkaravuz anuñıla dāne dağı ot. (78/16) Dağı bostānlar tolaşmışlar. (78/17) Bayık ② ayırmak günü oldı şalu vaqti. (78/18) Ol gün kim ürüle şür içine pes gelesiz bölükler. (78/19) Dağı key açıldı ya'nî yarıldı ③ gök pes oldı kapular. (78/20) Dağı yüridinildi tağlar pes oldı ilgım salgım. (78/21) Bayık Cehennem Tamusı oldı ④ giçecek yol. (78/22) Haddan geçicilere dönecek yir. (78/23) Dölenicilerken anuñ içinde rüzigārlar. (78/24) Datmayalar anuñ içinde şovuk ne dağı ⑤ şarāb. (78/25) İllā issi şu dağı Tamulıklar teninden sızan. (78/26) Cezā virmek muvāfik olmak. (78/27) Bayık anlar oldılar korkmazlar hisābdan. (78/28) Dağı yalan tutdılar ⑥ āyetlerimüzi yalan dutmak. (78/29) Dağı her nesneyi bildük ya'nî levhde anı yazılmış iken. (78/30) Pes taduñ hergiz arturmayavuz illā 'azāb. ⑦ (78/31) Bayık şakımcıların dur zafer bulmak. (78/32) Bostānlar dağı üzümle. (78/33) Dağı emcegi şaklanmış 'avratlar. (78/34) Dağı kadeh tolu. ⑧ (78/35) İştımeyle anuñ içinde bātil söz ne dağı yalan dutmak. (78/36) Yanud virmek Çalab'undan bahşış virmek yitür. (78/37) Çalab'ısı göklerin ⑨ dağı yirün dağı ol iki arasındagınun Raḥmān'dur mālİK olmazlar andan söylemege. (78/38) Ol gün kim tura Cebra'il **349a** ① dağı firışteler dizilmiş söylemeyeler illā ol kim destür virdi aña Raḥmān dağı eytdi togru. ② (78/39) Şol gün ḥaḳdur pes her kim dilerise duta Çalab'ısındın yaña dönecek yir. (78/40) Bayık biz korkutduk sizi 'azābdan yakın ③ ol gün kim göre kişi anı kim ilerü dutdı iki eli dağı eyde kāfir ey kāşikā ben olmışımsam toprak ya'nî İblīs ya dükeli kāfirler.

④ Süretü'n-Nāzī'āt

⑤ (79/1) Tartıcılar ḥaḳkıyçün ya'nî cān alıcılar tolduru çekmek yayı ya'nî kāfirler cānın. (79/2) Dağı anılıla şeşiciler ḥaḳkıyçün anılıla şeşmek ya'nî mü'minler cānın. (79/3) Dağı tîz yürüyciler ḥaḳkıyçün tîz yürümek ya'nî firışteler buyruldukları işe ya ıldızlar dağı Ay Gün ya gemiler. (79/4) Dağı öñürdüciler ḥaḳkıyçün ⑥ öñürtmek ya'nî vahy firışteleri ya ıldızlar ya ölüm ya mü'minler cānı [...] ya'nî Cebra'il ve Mikā'il ve 'Azrā'il ve [...]. (79/5) Dağı tedbīr eyleyciler ḥaḳkıyçün işi. (79/6) Ol gün kim ditreye ditreyici. (79/7) Ardınca ola anuñ ardınca olucı. (79/8) Göñüller ⑦ ol gün segiricidür. (79/9) Gözleri anlaruñ ḥordur. (79/10) Eydürler bayık biz döndürilmişler mivüz ilerki ḥāla. ⑧ (79/11) Ey kaçan olduk sünükler ya'nî girü mi dirilevüz çürümüş. (79/12) Eytdiler şol ol vaqt dönmeḳ ziyānlu. (79/13) Pes degül ol ikinci ürmek

çağırmağdur ⑨ bir kez. (79/14) Pes ol vaqt anlar yir yüzindedür. (79/15) Bayıķ geldi saña sözi Mūsā'nun. (79/16) Ol vaqt kim kığırdı aña Çalab'ısı **349b** ① dere de arınmış Tuvā adlu. (79/17) Var Fir'avn'a bayıķ ol haddan geçdi. (79/18) Pes eyt hıç diler misin kim kim ② arınasın. (79/19) Daħı toğrı yol gösterem saña Çalab'ıñdın yaña pes kórķasın. (79/20) Pes göster aña nişān ulu. (79/21) Pes yalan dutdı ③ daħı 'āsī oldı. (79/22) Andan yüz dönderdi iver. (79/23) Pes dirdi ya'nī cāzūları pes kığırdı. (79/24) Pes eytdi ben Çalab'ıñuzvan yücerek. (79/25) Pes dutdı anı ④ Tañrı 'azāb için şonrağı daħı ilkinki söz. (79/26) Bayıķ içinde şunuñ 'ibretdür aña kim kórķar. (79/27) Ey siz mi berkireksiz ⑤ yaradılmağdın yaña ya gök mi yapdı anı. (79/28) Yüceltdi örtüsünü pes rast eyledi anı. (79/29) Daħı karañu eyledi gicesini daħı çıkardı ⑥ kuşluğını. (79/30) Daħı yiri şonra şundan döşedi anı. (79/31) Çıkardı andan şuyını daħı otladı. (79/32) Daħı tağları ⑦ tururdu anları. (79/33) Gönendürmegi için sizi daħı yıldıruñuzı. (79/34) Pes kaçan geldi üstün olucı ya tıldurucı ulu. ⑧ (79/35) Ol gün kim aña ādemī anı kim işledi. (79/36) Daħı göründürüldi Tamu aña kim görür. (79/37) Ammā her kim haddan geçdi. (79/38) Daħı üyürdi ⑨ yağın dirlik. (79/39) Bayıķ Tamu'dur turağ yiri. (79/40) Daħı ammā her kim kórķdı Çalab'ısı katında turmağ yirinden daħı yığdı nefsinı **350a** ① nefis dileğinden. (79/41) Bayıķ uçmağdur turağ yiri. (79/42) Şorarlar saña kıyāmetden kaçandur turmağı. ② (79/43) Nenüñ içinde sin sen añağından anuñ. (79/44) Çalab'ıñdın yañadur şonı degecek yiri anuñ. (79/45) Degülsin sen illā kórķuducı anı kim kórķar andan. ③ (79/46) Hemān anlar ol gün kim göreler anı dölenmediler illā giceye yağın kağarı ya kuşluğı kağarı.

Sūretü'l-A' mā²⁸

④²⁹ ⑤ (80/1) Yüz burudı daħı yüz döndürdi. (80/2) Kim geldi aña gözsüz. (80/3) Daħı ne nesne bildürdi saña ola kim ol arına yazuğdan. (80/4) Ya öğüt duta pes aşşı ide aña ⑥ öğüt virmek. (80/5) Ammā ol kim hācetsüz oldı. (80/6) Sen aña ilerü gelürsin. (80/7) Daħı ne nesnedür senüñ üzere kim arınmaya. (80/8) Ammā ol kim geldi saña ⑦. (80/9) İver ya'nī habere daħı ol kórķar. (80/10) Sen andan meşğül eylersin kendözünı. (80/11) Degül eyle bayıķ ol öğütdür. (80/12) Pes her kim dilerse aña anı ya'nī Tañrı. ⑧ (80/13) Kitāblar içinde ağırlanmış. (80/14) Yüceldilmiş arınılmış. (80/15) Elinden yazıcılaruñ. (80/16) 'azīzler keyler ya'nī muṭī'ler. (80/17) La'net olundu ādemiye ⑨ ne kāfir eyledi anı. (80/18) Kāñkı nesneden yaratdı anı. (80/19) Şudan yaratdı anı pes endāze eyledi anı. (80/20) Andan yolu **350b** ① geñez eyledi aña. (80/21) Andan öldürdi anı pes sine givürdi anı. (80/22) Andan kaçan dileye dirilde anı. (80/23) Degül eyle ya hađķā işlemedi anı kim

²⁸ 'Abese Suresi

²⁹ 4. Satırda sadece Arapça besmele bulunmaktadır.

buyurdu aña. (80/24) Pes baksun ② ādemī yiyesine. (80/25) Bayık biz dökdük şuyı dökmek. (80/26) Andan yarduğ yiri yarmak. (80/27) Pes bitürdük ③ anuñ içinde dāne. (80/28) Dağı üzüm dağı yonca. (80/29) Dağı zeytün dağı hurmā ağacı. (80/30) Dağı bağçeler yoğunlar. (80/31) Dağı yimiş dağı otlak. ④ (80/32) Gönendürmek için sizi dağı yılkılarınuzı. (80/33) Pes kaçan geldi yüksek sağır eyleyici ün ya'nī şūr ürüldüğü. (80/34) Ol gün kim kaçā kişi qarındaşından. ⑤ (80/35) Dağı anasından dağı atasından. (80/36) Dağı 'avratından dağı oğlanlarından. (80/37) Her bir kişinün anlardan ol gün bir hāldur ⑥ yitürür aña. (80/38) Yüzler ol Gün aydıñdur. (80/39) Gülerdür şāddur. (80/40) Dağı yüzler ol gün ⑦ üzerine anlaruñ tozdur. (80/41) Üzerine ağar anuñ qaralık. (80/42) Şunlar kāfirlerdür fāsıklar.

Süretü şisār

⑧ (81/1) Kaçan gün dürile şarıla. (81/2) Dağı kaçan ⑨ ılduzlar dökile. (81/3) Dağı kaçan tağlar yürüdünile. (81/4) Dağı kaçan on aylık botlacı develer terk olına. (81/5) Dağı kaçan yazı cānavarları. **351a** ① dirinile. (81/6) Dağı kaçan deñizler yandurunıla. (81/7) Dağı kaçan cānlar çiftlenile (81/8) Dağı kaçan diri gömülmüş kız şorınıla. ② (81/9) Kañkı yazuğıla depelendi. (81/10) Dağı kaçan bitiler açınıla. (81/11) Dağı kaçan gök şoyıla. (81/12) Dağı kaçan Tamu odı ③ yandurunıla. (81/13) Dağı kaçan uçmak yakın oluna. (81/14) Bile her nefes anı kim hāzır eyledi. (81/15) Pes and içerin girü dönüciler. ④ (81/16) Yürüyiciler gizleniciler. (81/17) Dağı gice haqqıyçün kaçan yüz döndüre. (81/18) Dağı şubuğ haqqıyçün kaçan nefes üre. (81/19) Bayık ol sözidür ⑤ peygāmerün 'azīz. (81/20) Kuvvet issi katında 'arş issinün ululuğlar. (81/21) Buyruğı dutunılmış bellü. ⑥ (81/22) Dağı degül işüñüz ya'nī Muhammed delü. (81/23) Dağı bayık gördi anı yir gök kırañında bellü. (81/24) Dağı degül ol ya'nī Muhammed gayb üzere ⑦ bañıl. (81/25) Dağı degül ol ya'nī Qur'an sözi Şeytān'uñ sürülmüş. (81/26) Pes kaçā varursız. (81/27) Degül ol illā öğüt ⑧ 'ālemlere. (81/28) Aña kim diledi sizden kim toğrı yol. (81/29) Dağı dilemeysesiz illā kim dileye Tañrı Çalab'ısı 'ālemlerüñ.

⑨ Süretü'l-infiṭār

351b ① (82/1) Kaçan gök yarıla. (82/2) Dağı kaçan yıldızlar döküle. (82/3) Dağı kaçan deñizler ağıdınıla ya'nī birbirine qarışa. (82/4) Dağı kaçan ② sinler qarçaşdurınıla. (82/5) Bile nefes anı kim ilerü dutdı dağı şoñra kodı. (82/6) İy ādemī ③ ne nese mağrūr eyledi seni Çalab'uñ keremlüdür. (82/7) Ol kim yaratdı seni pes düzdi seni pes rast eyledi seni. (82/8) Kañkı ④ süret içinde kim diledi kondurdı seni. (82/9) Degül eyle belki yalan dutarsız cezāyı hisābı. (82/10) Dağı

bayık üzerünüzdedür şaklayıcılar. ⑤ (82/11) ‘azīzler yazıcılar. (82/12) Bilürler anı kim işlersiz. (82/13) Bayık eyüler dinlenmek içindedür. (82/14) Dağı bayık ⑥ buyruktan çıkanlar içindedür oduş. (82/15) Gireler aña cezā günü. (82/16) Dağı degül anlar ol oddan gāyib olucılar. ⑦ (82/17) Dağı ne nesne bildürdi saña nedür cezā günü. (82/18) Andan ne nesne bildürdi saña nedür cezā günü. (82/19) Ol gün kim mālīk olmaya ⑧ bir nefis bir nefis için nesene dağı iş buyruk ol gün Tağı’nuşdur.

Sūretü’l-Mutaffifin

⑨ (83/1) Veyldür eksük ölçücilere şinigi. **352a** ① (83/2) Anlar kim kaçan ölçüp aldılar şinigile ādemilerden tamām alurlar. (83/3) Dağı kaçan ölçüp virdiler şinigile anlara ya dartup virdiler anlara ② ekserler. (83/4) Ey şanmaz mı şunlar bayık anlar dirildilmişlerdür. (83/5) Ol gün için ulu. (83/6) Ol gün kim tura ③ ādemiler Çalab’ısı için ‘ālemlerüş. (83/7) Degül eyle bayık bitisi buyruktan çıkıcılaruñ yidi kat yir altındadır. (83/8) Dağı ne nesene bildürdi saña ④ nedür siccīn. (83/9) Bitidür yazılmış. (83/10) Veyldür ol gün yalan dutucılara. (83/11) Anlar kim yalan dutarlar ⑤ cezā gününü. (83/12) Dağı yalan dutmaya anı illā her haddan geçici key yazuklu. (83/13) Kaçan okunur anlaruñ üzere āyetlerimiz ⑥ eytdi meşelleridür öñdünkilerüş. (83/14) Degül eyle belki gālīb oldı gönülleri üzere ol kim oldılar işlerler ya ‘nī yazuklar. (83/15) Degül eyle bayık anlar ⑦ Çalab’larından ol gün yığlınmışlardur. (83/16) Andan bayık anlar giricilerdür Tamu’ya. (83/17) Andan eydile işbu ⑧ oldur kim olduñuz anı yalan dutarısız. (83/18) Degül eyle bayık bitisi eyü işlülerüş yidi kat gök üstünde. (83/19) Dağı ne nesene bildürdi saña ⑨ nedür ‘alliyyīn. (83/20) Bitidür yazılmış hāzır. (83/21) Gelür aña yakın olmuşlar. (83/22) Bayık eyü işler dinlenmek içindedür. (83/23) Tahtlar üzere **352b** ① baqarlar. (83/24) Bilesin yüzlerinde dinlenmek tazeligini. (83/25) Şıvarınalar şāfī sücüden mühürlenmiş. ② (83/26) Mühri anuñ miskdür dağı içinde şunuñ rağbet eylesün rağbet eyleyiciler. (83/27) Dağı katılmışı ol sücünüñ tesnīm çeşmesindendür. ③ (83/28) Çeşme içer anuñla yakın olunmuşlar. (83/29) Bayık anlar kim yazuk işlediler oldılar anlardan kim īmān getürdiler gülerler. ④ (83/30) Dağı kaçan geçdiler anlar biribiriyle göz kaķışırılar. (83/31) Dağı kaçan döndiler kavümlerindin yaña döndiler lezzet dutucılar. ⑤ (83/32) Dağı kaçan gördiler anlar eytdiler bayık işbunlar azgunlardur. (83/33) Dağı viribinilmediler ya ‘nī kāfirler anlaruñ üzere şaklayıcılar. ⑥ (83/34) Pes bugün anlar kim īmān getürdiler kāfirlere gülerler. (83/35) Tahtlar üzere baqalar. ⑦ (83/36) Cezā virinilmedi kāfirler illā anı kim oldılar işlerler.

Sūretü'l-İnşikāk

⑧ (84/1) Kaçan gök yarıla. (84/2) Dağı kulağ duta ⑨ Çalab'ısına dağı lāyık olına. (84/3) Dağı kaçan yir tartışıla. (84/4) Dağı bırağa anı kim içindedür dağı boş ola. (84/5) Dağı kulağ duta Çalab'ısına dağı lāyık olına. **353a** ① (84/6) İy ādemī bayık sen cehdlik eyleyicisin Çalab'unđın yaña cehdlik eylemek pes görücisin anı. (84/7) Ammā ol kim virinildi ② bitisi sağ eline. (84/8) Tiz hisāb oluna hisāb eylemek geñez. (84/9) Dağı döne kavmindin yaña şād olmuş. ③ (84/10) Dağı ammā ol kim virinildi bitisi arkasından yaña. (84/11) Tiz okıya helāklik. (84/12) Dağı gire Tamu'ya. ④ (84/13) Bayık ol oldıydı kavminden şād olmuş. (84/14) Bayık ol şandı kim hergiz dönmeye. (84/15) Evet bayık Çalab'ısı oldı anı görücü. ⑤ (84/16) Pes and içerin şafağa. (84/17) Dağı giceye dağı aña kim kavzadı gice. (84/18) Dağı Ay'a kaçan dirildi tamām oldı. (84/19) Binesiz bir hāla ⑥ bir hāldan. (84/20) Pes nedür anlaruñ inanmazlar. (84/21) Dağı kaçan okına anlaruñ üzere Qur'an secde eylemezler. (84/22) Belki anlar kim ⑦ kāfir oldılar yalan dutarlar. (84/23) Dağı Tağrı bilürürekdür anı kim dirler. (84/24) Pes muştıla anlara 'azābıla ağrıdıcı. (84/25) İllā anlar kim ⑧ imān getürdiler dağı işlediler eyü işler anlaruñdur müzd kesilmemiş ya minnet olmamış.

Sūretü'l-Burūc

⑨ (85/1) Gök haqqıyçün burçlar issi ya'nī on iki burç. (85/2) Dağı Gün haqqıyçün **353b** ① va'de olunmuş ya'nī kıyāmet. (85/3) Dağı cum'a günü haqqıyçün ya *Muhammed* ya *Muhammed ümmeti* ya *gündüzile gice* dağı 'arefe günü haqqıyçün ya *kıyāmet* ya *ayruk ümmet* ya *ādem oğlanı*. (85/4) La'net olundı isleri kazılmış yirüñ. (85/5) Od issi yandurasın nesne. (85/6) Ol vaqt kim ② anlar anuñ üzere oturucılardur. (85/7) Dağı anlar anuñ üzere kim işlerler mü'minler hāzırlar. (85/8) Dağı 'ayıblamadılar ③ anlardan illā kim inanurlar Tağrı'ya beñdeşüz öğülmüş. (85/9) Ol kim anuñdur pādişāhlığı gökleriñ dağı yirüñ ④ dağı Tağrı her nesene üzere hāzırdur. (85/10) Bayık anlar kim göyündürdiler mü'minleri dağı mü'mineleri andan tevbe eylemediler ⑤ anlaruñdur 'azābı Cehennem'ün dağı anlaruñdur 'azābı oduñ. (85/11) Bayık anlar kim imān getürdiler dağı işlediler eyü ⑥ işler anlaruñdur uçmaqlar aqar altından ırmaqlar şol zafer bulmaqdur ulu. (85/12) Bayık ⑦ tutmağı Çalab'unuñ katıdır. (85/13) Bayık ol başlar dağı girü dönderür. (85/14) Dağı ol yarlağayıcıdır sevilmişdür. ⑧ (85/15) 'arş issi ulu. (85/16) Key işleyici anı kim diler. (85/17) Bayık geldi saña sözi şulerüñ. (85/18) Fir'avn ⑨ dağı Semūd'uñ. (85/19) Belki anlar kim kāfir oldılar yalan dutmağ içindedür. (85/20) Dağı Tağrı ardından anlaruñ kaplayıcıdır. (85/21) Belki ol Qur'an'dur **354a** ① ululıqlu. (85/22) Levh içinde şaklanmış.

Süretü't-Ṭārık

② (86/1) Gök haqqıyçün dağı gice gelici haqqıyçün. (86/2) Dağı ne nesene bildürdi saña nedür gice gelici. (86/3) Ilduzdur ıldırayıcı. (86/4) Bayık her nefis ③ üzerine anuñ şaqlayıcıdır. (86/5) Pes baqsun ya'nī 'avratuñ âdemī neden yaradıldı. (86/6) Yaradıldı şudan segriyici. (86/7) Çıkar ④ arasından puştmañunuñ dağı göğüs süñügi arasından. (86/8) Bayık ol döndürmegi üzere kâdirdür. (86/9) Ol gün kim âşikâre olına râzlar. ⑤ (86/10) Yoğdur anuñ hiç kuvvet dağı yoğdur arka virici. (86/11) Dağı gök haqqıyçün dönmek issi. (86/12) Dağı yir haqqıyçün yarmağ issi ⑥. (86/13) Bayık ol ya'nī Qur'an sözdür seçici. (86/14) Dağı degül ol bâtıñ söz. (86/15) Bayık anlar mekir eylerler mekr eylemek. (86/16) Dağı mekr eylerin mekr eylemek. ⑦ (86/17) Pes mühlet vir kâfirlere mühlet vir anlara az mühlet virmek.

Süretü'l-'Alā

⑧ (87/1) Tesbîh eyle adını Çalab'unuñ yüce. ⑨ (87/2) Ol kim yaratdı pes düzdi. (87/3) Dağı ol kim endâze eyledi pes toğrı yol gösterdi. (87/4) Dağı ol kim çıkardı otağı. (87/5) Pes kıldı anı **354b** ① çöp kara. (87/6) Oğuyavuz saña pes unutma. (87/7) İllā anı kim diledi Tağrı bayık ol bilür âşikâreyi dağı anı kim ② gizlenür. (87/8) Dağı geñez saña geñezi. (87/9) Pes öğütle iger aşşı eylerse öğüt. (87/10) Tîz öğütlene ol kim qorqar. ③ (87/11) Dağı ırak ola andan bezbahtırağ. (87/12) Ol kim gire oda ulu. (87/13) Andan ölmeye anuñ içinde dağı dirilmeye. ④ (87/14) Bayık kırtuldu ol kim arındı ya fitre virdi. (87/15) Dağı anđı adını Çalab'ısınuñ pes namâz kıldı. (87/16) Belki üyürsüz yakın dirliğı. ⑤ (87/17) Dağı âhîret yegrekdür dağı bâkî kalıcırağdur. (87/18) Bayık işbu kitâblardur öñdüñki. (87/19) Kitâbı İbrâhîm'üñ ⑥ dağı Mûsâ'nuñ.

Süretü'l-Ğaşıye

⑦ (89/1) Bayık geldi saña sözi örtücinüñ. (89/2) Yüzler ol gün ħordur. (88/3) İşleyicidir arıcı ya'nī armışlardur dünyâda Tağrı'dan ayruğa tapmağdan ya Ṭamu'da zencîr dartmağdan arıcılardur. ⑧ (88/4) Gire od issi. (88/5) Şıvarınıla çeşmeden key issi. (88/6) Yoğdur anlaruñ için yiyesi illā dikenden bir dürlü. ⑨ (88/7) Semirtmez dağı aşşı eylemez açlığdan. (88/8) Yüzler ol gün tâze yumuşağdur. (88/9) İşledüğüni hoşnuddur. **355a** ① (88/10) Uçmağda yüce. (88/11) Eşitmeye anuñ içinde herze söz. (88/12) Anuñ içinde çeşme ağar. (88/13) Anuñ içindedür tahtlar ② yücelmiş. (88/14) Dağı kılpsuz bardağlar konulmuş. (88/15) Dağı yaşduklar dizilmiş. (88/16) Dağı döşekler döşenilmiş. ③ (88/17) Ey bakmazlar mı devedin yaña nite yaradıldı. (88/18) Dağı gökkin yaña nite götürüldi. (88/19) Dağı ④ tağlardın yaña nite dikilindi. (88/20) Dağı yirdin yaña nite

döşenildi. (88/21) Pes ögütle degülsin sen ⑤ illā ögütleyici. (88/22) Degülsin anlaruñ üzere musallat. (88/23) İllā ol kim yüz döndürdi dañı kâfir oldı. (88/24) Pes ‘azāb eyleye aña Tañrı ‘azāb ⑥ uluraq. (88/25) Bayıq bize dekdür dönmelekleri. (88/26) Andan bayıq bizüm üzerümüzedür hisābı anlaruñ.

Süretü'l-Fecr

⑦ (89/1) İrte haqqıyçün. ⑧ (89/2) Dañı on giceler haqqıçün. (89/3) Dağı çift haqqıyçün dağı tek haqqıyçün. (89/4) Dañı gice haqqıçün kaçan geçe. (89/5) Ey var mı içinde şunuñ and issine ⑨ ‘aqluñ. (89/6) Ey bilmedüñ mi nite işledi Çalab’uñ ‘Ād’a. (89/7) İrem adlu ya ‘nī İrem şārı ya Şeddād Uçmağ’ı ya direk gibi yaplular İrem direkler issi. (89/8) Ol kim yaradılmadı **355b** ① ancılayın illerde. (89/9) Dañı Semüd nite işledi anlar kim kesdiler taşu dere. (89/10) Dañı Fir‘avn mıñlar issi ya ‘nī çeñar mıñ ya süler. ② (89/11) Anlar kim haddan geçdiler illerde. (89/12) Pes çok eylediler anlaruñ içinde fesādı. (89/13) Pes dökdi anlaruñ üzere Çalab’uñ ③ kamçısını ‘azābuñ. (89/14) Bayıq Çalab’uñ giçecek yoldadır. (89/15) Ammā ādemī kaçan şınaya anı Çalab’ısı dañı ağırlaya ④ anı dañı ni‘met vire aña eyde Çalab’um ağırladı beni. (89/16) Ammā kaçan şınaya anı dar eyleye anuñ üzere rüzīsini ⑤ eyde Çalab’um horladı beni. (89/17) Degül eyle belki ağırlamazsız öksüzi. (89/18) Dañı kındurmazsız biribirüñüzi ⑥ miskīn ta‘āmı üzere. (89/19) Pes yirsiz mīrāsı yimek katı virmek. (89/20) Dağı seversiz mālı sevmek ⑦ çok. (89/21) Degül eyle kaçan uvanıla yir uvatmaq uvatmaq. (89/22) Dağı buyruğı Çalab’uñ dañı firişte saf saf. (89/23) Dağı getirüle ⑧ ol gün Cehennem ol gün ögütlene ādemī dañı kandanur anuñ ögüt. (89/24) Eyde ey kākīkā ben ⑨ ilerü dutmışımşsam dirliğüm için. (89/25) Pes ol gün ‘azāb eylemeye ‘azābını anuñ kimseye. (89/26) Dañı berk bağlamaya bendini anuñ kimse. **356a** ① (89/27) İy cān dölenici ya ‘nī haqqa. (89/28) Dön Çalab’uñdın yaña hoşnüd hoşnüd olınmış. (89/29) Pes gir ② kullarum içine. (89/30) Dağı gir Uçmağ’uma.

Süretü'l-Beled

③ (90/1) And içerin işbu şara. (90/2) Dañı sen helālsın işbu şarda. (90/3) Dağı toğurucu anaya dağı aña kim toğurdu. (90/4) Bayıq ④ yaratduq ādemī katılık meşakkat içinde. (90/5) Ey şanur mı kim hergiz kâdir olmaya anuñ üzere kimse. (90/6) Eydür ⑤ yitürdüm mālı biribiri üzerine. (90/7) Ey şanur mı kim görmedi anı kimse. (90/8) Ey kılmaduk mı ⑥ anuñ için iki göz. (90/9) Dağı dil dağı iki dudak. (90/10) Dağı yol gösterduk aña hayır yolın şer yolın. (90/11) Pes güce görüp girmedi ⑦ bileñe. (90/12) Dağı ne nesene bildürür saña nedür bileñ. (90/13) Kul qaravaş āzād eylemekdür.

(90/14) Ya yidürmekdür bir günde ⑧ açlık issi. (90/15) Öksüz hışımlık issi. (90/16) Ya miskīn yoksulluk issi. (90/17) Andan oldu ⑨ anlardan kim īmān getürdiler daķı ışmarladılar şabır eylemegi daķı ışmarladılar biribirin esirgemegi. (90/18) şunlar **356b** ① isleridür şağ yanuş. (90/19) Daķı anlar kim kāfir oldılar āyetlerümüze anlardur isleridür şol yanuş. (90/20) Anlaruş üzeredür od kapusu ② bağlanmış.

Sūretü'ş-Şems

③ (92/1) Güneş haķķıyçün daķı kuşluk haķķıyçün. (92/2) Daķı Ay haķķıyçün kaçan ardınca geldi anuř. (91/3) Daķı gündüz haķķıyçün kaçan giderdi açdı anı. (91/4) Daķı gice haķķıyçün kaçan örter Güneş'i. ④ (91/5) Daķı gök haķķıyçün daķı anuř haķķıyçün kim yaptı. (91/6) Daķı yir haķķıyçün daķı anuř haķķıyçün kim döşedi. (91/7) Daķı nefis haķķıyçün daķı anuř haķķıyçün kim düzdi anı. (91/8) Göñline bıraķdı anuř ⑤ buyruğdan çıķmaęını. (91/9) Bayıķ kırtuldu ol kim arıtdı anı. (91/10) Daķı bayıķ nevmīz oldu ol kim gizledi. (91/11) Yalan dutdı ⑥ Semūd azgunluğıla. (91/12) Ol vaķt kim koştı yirinden bezbaħtıraęı. (91/13) Pes eytdi anlara peyęamberi ya'nī řālih Taŗrı'nun diři devesin Taŗrı'nun daķı ⑦ öyün şuyun. (91/14) Pes yalan dutdılar anı pes depelediler deveyi pes helāk eyledi anları Ćalab'ıları yazuķlarıyla pes berāber eyledi ol 'azābı. ⑧ (91/15) Korkmaz ya'nī Taŗrı şonundan.

Sūretü'l-Leyl

⑨ (91/1) Gice haķķıyçün kaçan örter. (91/2) Daķı gündüz haķķıyçün kaçan göründi. (92/3) Daķı anuř haķķıyçün kim yaratdı irkegi daķı dişiyi. (92/4) Bayıķ istemegünüz **357a** ① perākendelerdür. (92/5) Ammā ol kim virdi ya'nī Ebū Bekir daķı korkdı. (92/6) Daķı girçek dutdı görklüyi. (92/7) Giñez eyleyevüz aņa giñezi. (92/8) Daķı ammā ② ol kim çığan oldu daķı hācetsüz oldu. (92/9) Daķı yalan dutdı görklüyi. (92/10) Giñez eyleyevüz şarpı ya'nī ma'şiyet. (92/11) Daķı aşşı eylemez ③ aņa mālı kaçan helāk oldu. (92/12) Bayıķ bizüm üzerümüzedür toğru yol göstermek. (92/13) Daķı bayıķ bizümdür āħiret daķı öñdüñki ya'nī dünyā. (92/14) Pes kırkutdum ④ sizi otdan yalıñlandı. (92/15) Girmeye aņa illā bezbaħtıraę ol kim yalan dutdı. (92/16) Daķı yüz döñderdi. (92/17) Daķı tīz olına andan ⑤ řaķıñıcıraę. (92/18) Ol kim virür mālını arıtmağ ister Taŗrı şatında. (92/19) Daķı yoķdur kimsenüñ şatında anuř hīç ni'met kim yanud virinilür. ⑥ (92/20) İllā istemek için rızāsını Ćalab'ısınuş yüce. (92/21) Daķı bayıķ tīz hoşnüd ola.

Sūretü'z-Zuhā

⑦ (93/1) Kūşluk hākkıyçün. (93/2) Dağı gice hākkıyçün kaçan dölendi. ⑧ (93/3) Terk eylemedi seni Çalab'ıñ dağı düşmen dutmadı. (93/4) Dağı āhıret yigrekdür saña ilkinden. (93/5) Dağı tız ⑨ vire saña Çalab'ıñ pes hoşnūd olasin. (93/6) Ey bulmadı mı seni öksüz pes yir viridi. (93/7) Dağı buldı seni azmışsañ pes toğrı yol gösterdi. **357b** ① (93/8) Dağı buldı seni yoksul pes bay eyledi. (93/9) Ammā öksüze ĥor eyleme ya'nī mālın alma. (93/10) Ammā dilenciği sekidü çağırma. ② (93/11) Ammā ni'metin Çalab'ıñ söyle.

Sūretü'l-İnşirāĥ

③ (94/1) Ey açmaduk mı senüñçün gögsünji. (94/2) Dağı kōmaduk mı senden yazuğunı. (94/3) Ol kim ağır eyledi arkanı. ④ (94/4) Dağı yüceltmedük mi añılmağunı. (94/5) Bayık düşhārlığı giñezlikdür. (94/6) Bayık düşhārlığıla geñezlikdür. (94/7) Pes kaçan tamām eyleyesen ⑤ arıgıl ya'nī 'ibādetde ya du'āda. (94/8) Dağı Çalab'ıñdın yaña rağbet eyle

Sūretü't-Tīn

⑥ (95/1) Encir hākkıyçün dağı zeytün hākkıyçün. (95/2) Dağı ağaclı tağ hākkı Dımışk Tağı [...] ⑦ (95/3) Dağı işbu şār hākkı ya'nī Mekke inām. (95/4) Bayık yaratdı ādemī görklüregiñde düzmegün. (95/5) Andan girü dönderdük anı ⑧ aşağalaruñ aşağarağına. (95/6) İllā anlar kim imān getürdiler dağı işlediler eyü işler anlaruñdur müzd kesilmemiş. ⑨ (95/7) Pes ne nesne yalancı eyler seni şonra cezā virmek [...]. (95/8) Ey degül mi Tañrı ĥüküm eyleyicireği ĥüküm eyleyicilerün.

Sūretü'z-Zebāniyye ³⁰

358a ① (96/1) Oğı adıyla ② Çalab'ıñ ol kim yaratdı. (96/2) Yaratdı ādemī uyuşmış klanlardan. (96/3) Oğı dağı Çalab'ıñ key keremli. ③ (96/4) Ol kim öğretti kalemile. (96/5) Öğretti ādemī anı kim bilmedi. (96/6) Degül eyle bayık ādemī ya'nī Ebū Cehil ④ ĥaddan geçer. (96/7) Kim gördi kendözünü ĥacetsüz oldı. (96/8) Bayık Çalab'ıñdın yañadur dönmek. (96/9) Ey gördün mi anı kim yığar. ⑤ (96/10) Bir kulı ya'nī peygāMBER'i kaçan namāz kıldı. (96/11) Ey gördün mi iger olurise toğrı yol üzere. (96/12) Ya buyurdısa şaķınmağı. ⑥ (96/13) Ey gördün mi iger yalan dutarsa ya'nī Ebū Cehil dağı yüz döndüririse. (96/14) Ey bilmedi mi ya'nī Ebū Cehil bayık Tañrı görür. (96/15)

³⁰ Alak Suresi

Degül eyle iger ⑦ yığlınmazısa tartavuz alnı saçıyla alın saçı ya 'nī alın saçı issi. (96/16) Yalancı yazuklu. (96/17) Pes okusuñ ⑧ dirnegini. (96/18) Tīz okuyavuz zebānileri. (96/19) Degül eyle boyun virme aña ya 'nī namāz komağda secde eyle dañı yakın ol ya 'nī Tañrı'ya.

⑨ Sūretü'l-Ḳadir

(97/1) Bayıķ biz indürdük anı **358b** ① ya 'nī Ḳur'ān'ı Ḳadir Gicesi. (97/2) Dañı ne nesne bildürdi saña nedür Ḳadir Gicesi. (97/3) Ḳadir Gicesi yegrekdür biñ aydan. ② (97/4) İner firişteler dañı Cebrā'il anuñ içinde dünyā gögine ya yire destūryla Ḳalab'larınuñ dükeli iş için. (97/5) Selāmdur ol tā ③ belürince şubuñ.

Sūretü'l-Beyyine

④ (98/1) Olmadı anlar kim kāfir oldılar ehlinden kitābuñ dañı müşriklerden ayrılıcılar tā ⑤ gele anlara hüccet ya 'nī Muḥammed peygāMBER. (98/2) Tañrı'dan okur kitāblar arınmış. (98/3) Anuñ içinde kitāblardur toğru. ⑥ (98/4) Olmadı bölük bölük anlar kim virinildiler kitāb ya 'nī kāfirler illā andan şonra geldi anlara hüccet ya 'nī Muḥammed. ⑦ (98/5) Dañı buyrulmadılar illā kim tapalar Tañrı'ya ihlāş eyleyicilerken aña dīni müsülmānlarken dañı tururalar namāzı ⑧ dañı vireler zekāti dañı şol dīndür toğru. (98/6) Bayıķ anlar kim kāfir oldılar kitāb ehlinden ⑨ dañı müşriklerden odındadır Cehennem'üñ ebed ḳalıcılarken anuñ içinde şunlardur yavuzurağı yaradılmışuñ. (98/7) Bayıķ **359a** ① anlar kim ĩmān getürdiler dañı işlediler eyü işler şunlardur anlar yigregi yaradılmışuñ. (98/8) Yanudı anlarıñ ② katında Ḳalab'larınuñ 'Adan uçmağlarıdur aķar altından ırmağlar ebed ḳalıcılarken ③ anuñ içinde hemīşe hoşnūd oldı Tañrı anlardan dañı hoşnūd oldılar andan şol anuñdur kim ḳorķdı Ḳalab'ısından.

④ Sūretü'z-Zelzele

⑤ (99/1) Ḳaçan depredinildi yir depretmek. (99/2) Dañı çıkardı yir ḳumāşların. (99/3) Dañı eytdi ādemī ⑥ ne geldi aña ol gün. (99/4) Söyleye yir ḳhaberlerini andan ötürü kim. (99/5) Bayıķ Ḳalab'ıñ ilhām virdi aña. (99/6) Ol gün döneler ⑦ ādemiler bölük bölük tā gösterdinerler 'amellerin. (99/7) Pes her kim işleye kiçi ḳarınca ağırı ya zerre ağırı ḳayıf göre anı. ⑧ (99/8) Dañı her kim işleye ağırı zerrenüñ şerri göre anı.

Sūretü'l-‘Ādiyāt

⑤ (100/1) Yügüriciler hakkıyçün at nefesi üni gelmek. **359b** ① (100/2) Od çıkarıcılar hakkıyçün od çıkmak. (100/3) Dağı yağmalayıcılar hakkı şabāhda. (100/4) Pes kıpardılar ol vaqt toz. (100/5) Pes gördiler ol vaqt bir bölük. ② (100/6) Bayık ādemī Çalab’ısına nāsipāsdur. (100/7) Dağı bayık ol şunuñ üzere tanuqdur. (100/8) Dağı bayık ol hayır sevmegine ③ katıdur. (100/9) Ey bilmez mi ol vaqt kim depredinildi ol kim sinlerdedür. (100/10) Dağı hāşıl olundu ol kim gögüzlerdedür. (100/11) Bayık ④ Çalab’uñuz anlara ol gün haberlüdür.

Sūretü'l-Kāria‘

⑤ (101/1) Urucu ya qahir eyleyici ya ‘nī kıyāmet gönülleri korkuyla. (101/2) Nedür urucu. (101/3) Dağı ne nese bildürdi saña nedür urucu. (101/4) Ol gün kim ola ādemiler ⑥ od kelebegi gibi perākende. (101/5) Dağı ola tağlar renklü yün gibi atılmış. (101/6) Ammā her kim ağır ola terāzuları. ⑦ (101/7) Ol dirlik içindedür hoşnūdlıqlu. (101/8) Dağı ammā ol kim yeyni oldu terāzuları. (101/9) Yiri anuñ Cehennem’dür. (101/10) Dağı ne nese ⑧ bildürdi saña. (101/11) Nedür ol oddur key issi.

Sūretü't-Tekāsür

⑤ (102/1) Egledi sizi çokluğıla birbirünüz fahr eylemek. (102/2) Tā varduñuz sinlere. (102/3) Degül eyle tiz bilesiz. (102/4) Andan degül eyle tiz **360a** ① bilesiz. (102/5) Degül öyle iger bilmişmissedünüz gümānsuz bilmek. (102/6) Göresiz Tamu’yı. (102/7) Andan göresiz ② anı gümānsuz varlığını ya ‘nī gümānsuz görmek. (102/8) Andan şorunilasız ol gün dinlenmekden dünyede hoş ‘ıyş geçürmekden.

Sūretü'l-‘Aşr

③ (103/1) İkindü namāzı hakkıyçün ya rüzigār hakkı. (103/2) Bayık ādemī ④ ziyān içindedür. (103/3) İllā anlar kim imān getürdiler dağı işlediler eyü işler dağı birbirine ışmarladılar hakkı ya ‘nī Kur‘ān’ı dağı birbirine ışmarladılar ⑤ şabır eylemegi.

Sūretü'l-Hümeze

(104/1) Veyldür ya ‘nī katı ‘azāb Tamu’dağı ⑥ her bir ādem ardınca yavuz söyleyiciye ‘ayblayıcı. (104/2) Ol kim key dirdi mālı dağı şaydı anı. (104/3) Şanur bayık mālı anuñ ebed eyledi anı. ⑦ (104/4) Degül eyle birağınıla şıyıcı içine ya ‘nī Tamu kim neyi bulursa uvadur. (104/5) Dağı

ne nese bildürdi saña nedür şıyıcı. (104/6) Tağrı odıdur yandırılmıŝ. ⑧ (104/7) Ol kim muttali‘ olur ya‘nî irer yürekler üzere. (104/8) Bayık ol anlaruñ üzere ƙapusu bađlanmıŝdur. (104/9) Direkler içinde tartılmıŝ ya‘nî uzun direkler ile ƙapusu mıđlanmıŝ.

⑨ Sûretü‘l-Fîl

(105/1) Ey bilmedüñ mi **360b** ① nite işledi Çalab‘uñ pîl islerine ya‘nî *Ebrehe Yemen meliki*. (105/2) Ey ƙılmadı mı mekrini anlaruñ azdurmağ içinde ya‘nî *za‘îf eyleye*. ② (105/3) Dağı viribidi anlaruñ üzere ƙuşlar bölük bölükler. (105/4) Atarlar anları taşıla bişmiş balıƙdan. (105/5) Pes ƙıldı anları ③ ekin yaprağı gibi yinmiş.

Sûretü Kureyş

④ (106/1) Öğrenmegi için Kureyş Ƙabîlesi. (106/2) Öğrenmegi için anlaruñ geçmegi ƙışuñ dağı yazuñ. (106/3) Pes tapsunlar Çalab‘ısına işbu evüñ. ⑤ (106/4) Ol kim yidürdi anlara açlığdan dağı imin eyledi anları ƙorƙudan.

Sûretü‘d-dîn³¹

⑥ (107/1) Ey gördüñ mi ol kim yalan dutdı cezâ virmegi. ⑦ (107/2) Pes şol oldur kim gücemleyü sürer öksüzi ya‘nî *mâlından*. (107/3) Dağı ƙındurmaz ta‘âmı üzere miskinüñ. (107/4) Veyldür ya‘nî ƙatı ‘azâb namâz ƙılıcılara. ⑧ (107/5) Anlar kim namâzlarında ğâfillerdür. (107/6) Anlar kim riyâ eylerler. (107/7) Dağı yığarlar ev âletini ya zekâti.

⑨ Sûretü‘l-Kevser³²

(108/1) Bayık biz virdük saña uçmağdağı ırmağı ya çok ğayır. **361a** ① (108/2) Pes namâz ƙıl Çalab‘uñ için ya‘nî namâz ya bayram namâzı dağı boğazla. (108/3) Bayık düşmen dutucı seni ol gücüdür.

³¹ Maun suresi

³² Kevser Suresi’nin adı yazılmadan besmele ile başlanmış.

Sūretü'l-Kāfirūn

②³³ ③ (109/1) Eyt iy kāfirler. (109/2) Tapmayam aña kim taparsız. (109/3) Dağı degülsiz ④ tapıcılar aña kim taparın. (109/4) Dağı degülven ben tapıcı aña kim tapduñuz. (109/5) Dağı degülsiz tapıcılar ⑤ aña kim taparın. (109/6) Size dīnünüz dağı baña dīnüm

Sūretü'n-Naşr

⑥. (110/1) Kaçan gele yardım ⑦ Tañrı'dan dağı açmaq. (110/2) Dağı göresin ādemileri girürler Tañrı dīnine bölük bölükler. ⑧ (110/3) Pes tesbīh eyle ögmegiyle Çalab'ıñı dağı yarlıgamağ iste andan bayıq ol oldı tevbe virici.

Sūretü Tebbet

⑨ **361b** ① (111/1) Helāk olsun iki eli Ebū Leheb'üñ dağı helāk oldı. (111/2) Aşşı eylemedi aña mālī dağı ol kim keseb eyledi. (111/3) Tiz gire ② oda yaluñ issi. (111/4) Dağı 'avratı anuñ götürücü odunı. (111/5) Boynında anuñ ipdür ③ burulmuş.

Sūretü'l-İhlāş

④ (112/1) Eyt ol Tañrı birdür Tañrı. (112/2) Hācet olunur serverdür. (112/3) Toğurmadı dağı toğurulmadı. (112/4) Dağı olmadı anuñ beñdeşi ⑤ kimsene.

Sūretü'l-Felāk

⑥ (113/1) Eyt şıgınurın Çalab'ısına şubhuñ. (113/2) Şerrinden anıñ kim yaratdı. (113/3) Dağı şerrinden gicenüñ kaçan qarañurdı. ⑦ (113/4) Dağı şerrinden üricilerüñ düğünler. (113/5) Dağı şerrinden yavuz dileyicinüñ kaçan yavuz diledi.

⑧ Sūretü'n-Nās

⑨ (114/1) Eyt şıgınurın Çalab'ısına ādemilerüñ. (114/2) Pādişāhına ādemilerüñ. (114/3) Tañrı'sına ādemilerüñ. (114/4) Şerrinden vesvese eyleyicinüñ **362a** ① girü baqıcı *ya 'nī Tañrı adın işidüp.*

³³ 2. Satırda sadece Arapça besmele bulunmaktadır.

(114/5) Ol kim vesvese eyler „gögüzlerinde ādemilerün perrīlerden dağı ādemilerden ya‘nī Şeytān iki dürlüdür biri perrīdür ve biri ādemīdür ② temmet bi‘ avzillah³⁴

⑧ Ketebehu‘l-abdu‘z-za‘ifu‘l-faķiru‘l-muħtāc ilā-raħmeti‘llāhi te‘ālā İbrāhım bin el-ħacı İlyās ğafera‘llāhu lehū ⑨ ve li-vālideyhi ve aħsene ileyhıma ve ileyhi ve li-cemı‘i‘l-müslimıne ve‘l-müslimāti ve‘l-mü‘minıne ve‘l-mü‘mināti ecma‘ın bi-raħmetike yā erħame‘r-rāħimıne. ⑩ Tarıķ muħaremu‘l-ħarām 998 (?)

---

³⁴ Tercümesi yapılmamış, satır altı boş bırakılmış.

5. BÖLÜM

5. DİZİN HAZIRLANIRKEN İZLENEN YÖNTEM

Madde başları kalın puntolu olarak satır başına dayalı olarak verilmiştir. Bütün madde başlarından sonra üst üste iki nokta (:) kullanılmıştır ve fiil olan madde başlarını belirtmek için (-) kesme işareti kullanılmıştır.

ağla:-

yürüdünil:-

yürüt:-

Madde başı kelimenin metin içindeki kullanım sıklığı madde başından sonra gösterilmiştir.

zālim: -139-

zulüm: -93-

Madde başı olan kelimenin hangi dilden alındıkları köşeli parantez içinde gösterilmiştir.

yüz:- -1- [T.]

zulm: -74- [Ar.]

zencîr: -4- [Far.]

Alıntı kelimelere Türkçe ek getirilmesi veya onların Türkçe yardımcı fiillerle kullanılması durumunda ise hem kelimenin kökeni hem de ekin veya yardımcı fiilin kökeni belirtilmiştir.

tîzlik: -1- [Far.+T.]

hayırlu: -6- [Ar.+T.]

Madde başlarının anlamları yine aynı satırda verilmiştir. Birden çok anlamı olan madde başlarının anlamlarını ayırt etmek için „1.“ den başlayarak numaralandırılmıştır.

Sert ünsüz harfle biten madde başında ünsüz yumuşası olması durumunda bu madde başının yumuşamaya girmiş hâli satır içinde kalın punto ve italik olarak gösterilmiştir. Bu durum anlam farklarında da aynı şekilde gösterilmiştir.

yut-: -6- [T.] 1. Yutmak, mideye indirmek.

y.- dı 267b

yud-

y.- a 182a

y.- arıdı 091b, 215b

2. Katlanmak, tahammül etmek.

yud-

y.- ıcılar 037a

y.- uçlarıken 278a

Türkçe kökenli kelimelerdeki ses düşmelerinde de yukardaki yöntem kullanılmıştır.

burun: -3- [T.] Burun, koku alma organı.

b.+ a 063a

b.+ dur 063a

burn

b.+ ı 336a

“ç” yerine “c” ile yazılan kelimeler madde başında “ç” li şekli yazılmıştır ve “c”li şekli daha içerde ve italik olarak verilmiştir.

uç: -3- [T.] 1. Uç.

uc

u.+ ların 036a

u.+ ına 098b

u.+ ını 345a

Yabancı kökenli kelimelerde ses türemesi veya ses düşmesiyle meydana gelen yeni kelime madde başı olarak alınmış ve her birine anlam verilmiştir.

‘**aqıl**: -4- [Ar.] Düşünme, anlama, kavrama ve davranışlarını ayarlama melekesi, us. (Bk.

‘aql)

‘a.+ dan [184a](#)

‘a.+ lar isleri [025b](#), [028a](#), [332b](#)

‘**aql**: -5- [Ar.] Düşünme, anlama, kavrama ve davranışlarını ayarlama melekesi, us. (Bk.

‘aql)

‘a.+ ı [160b](#)

‘a.+ uş islerine [270b](#), [273b](#), [280b](#)

‘a.+ uş issine [355a](#)

6. BÖLÜM

6. GRAMATİKAL DİZİN

‘**Abdu’l-Hâriş**: -1- [Ar.] Araf Suresi 190. ayette anlatılan bir hikayede Şeytan’ın kandırmasıyla bir çocuğa verilen ad.
‘A. [097a/5](#)

Abdurahman bin ‘Afûf: -1- [Ar.] Hz. Mumammed’in yakın sahabelerinden cömertliği ile tanınmış kişi.
A. [110b/1](#)

‘**aceb**: -2- [Ar.] Garip, acâyip, tuhaf, şaşırtıcı.
‘a. [268b/5](#)
‘a. mi görürsün [128a/6](#)

‘**aceble-**: -1- [Ar.+T.] Şaşmak.
‘a.- dün [264b/3](#)

‘**aceblen-**: -1- [Ar.+T.] Şaşmak.
‘a.- diler [268b/3](#)

a ‘cemî: -2- [Ar.] Arapçadan başka dilde olan.
a.+ dür [159a/2](#)
a. midür [285a/9](#)

acı-: -3- [T.] Birinin gördüğü zarardan dolayı üzülmek, acı duymak.
a.- rlar [052b/5](#)
a.- rsız [052b/4](#), [052b/5](#)

acı: -5- [T.] 1. Bir yiyeceğin veya bir maddenin dilde bıraktığı yakıcı, kavurucu tat.
a. [258a/6](#), [258a/7](#), [319a/3](#)
a.+ dur [212b/6](#)

2. Istraplı, eziyet verici.
a.+ rağ [315b/7](#)

acıt-: -1- [T.] Acıtmak, ağrıtmak, eziyet etmek.
acıd-
a.- ıcı [193b/6](#)

acığ-: -1- [T.] Açlık duymak.
a.- mayasın [185a/2](#)

‘**âciz**: -19- [Ar.] Gücü yetmeyen, âciz.
‘â.+ ler olduk [051b/7](#)
‘â.+ ler [318b/8](#)
‘â. eylemeyevüz [341b/8](#)
‘â. eylemezler [102a/6](#)
‘â. eyleye [260b/5](#)
‘â. eyleyici [103b/5](#), [103b/8](#), [234b/1](#), [300b/5](#)
‘â. eyleyiciler [119a/3](#), [124b/1](#), [125a/9](#), [154b/5](#), [275a/9](#), [288b/4](#)
‘â. mi olduk [308b/1](#)
‘â. mi oldum [061b/6](#)
‘â. olmadı [300b/6](#)

aç-: -33- [T.] 1. Kapalı bir şeyin örtüsünü kaldırmak, görünür hale getirmek.
a.- a [084b/5](#)
a.- dı [223a/8](#)
a.- dılar [136b/4](#)

2. Sıkıntısını gidermek, (içine, gönlüne) ferahlık, genişlik vermek.
a.- a [155a/3](#), [169a/6](#)
a.- arşan [092a/9](#)
a.- dı [356b/3](#)
a.- duğ [092a/9](#), [115b/9](#)
gögzümü a.- ı vir [180b/6](#)
a.- ıcı [122b/4](#)
gögsünji a.- maduğ mı [357b/3](#)

a.- mağ 303b/3

3. Elverişli, uygun hale getirmek.
gögsünü a.- a 080a/1
gögsünü a.- dı 273b/1
gögüz a.- dı 159a/5

4. Bahşetmek, sunmak, vermek.
a.- aduğ 090b/1
a.- dı 007a/9
a.- duğ 303b/4, 314b/5
kapularını a.- duğ 073a/9

5. Kapı, kapak vb. açık hale getirmek.
a.- avuz 201a/1
a.- mışsaduğ 149a/2

6. Bitişik iki şeyi birbirinden ayırmak.
a.- duğ 187b/4

7. Hayat vemek, diriltmek.
a.- duğ 290b/1

8. Fethetmek, zafer elde etmek.
a.- mağı 064a/3
a.- mağ 246a/9, 303b/4, 305a/3,
305b/9, 328b/6, 361a/7
a.- mağdan 320a/6

açıl-: -14- [T.] 1. Kapalı, örtülü, kilitli, bağlı, durumdan çıkarılmak, açık hâle getirilmek.
a.- a 191a/2
a.- dı 084b/7, 276b/2
a.- maya 086a/8
a.- mış iken 270b/5, 276b/6
a.- up 191a/3
a.- ur 147b/9

2. Yarılmak, parçalanmak.
a.- a 347a/6
a.- dı 348b/2

3. (Dil için) Takılmadan, düzgün ve akıcı konuşmak.

a.- maya 214b/3

4. (Kitap için) Yayılmak, serilmek, açılmak.
a.- mış 161b/6, 311a/7, 344b/7

açınıl-: -2- [T.] 1. Görünür hale gelmek.
a.- a 337a/3
2. (Kitap için) Yayılmak, serilmek, açılmak.
a.- a 351a/2

açlık: -9- [T.] 1. Aç olma, acıkma durumu.
a. 059a/1, 114a/4, 356a/8
a.+ dan 013b/7, 354b/9, 360b/5

2. Yiyecek şey bulamama, yiyecek yokluğu, kıtlık.
a. 138b/3, 167b/5
a.+ uñ 159b/5

açuk: -1- [T.] (Okumak için) Sesli, açıktan.
a. 342b/6

ad: -57- [T.] 1. Varlıkları tanımak için gerekli bilgi ve onlara verilen isim.
a. 307a/6
a.+ ı 180a/8, 214a/5, 220b/7,
226a/8, 308a/1
a.+ ın 016b/1
a.+ lar 004a/6, 088b/5, 134b/7,
313a/3
a.+ ları 004a/6
a.+ larını 004a/6, 004a/8
a. kodırdı 097a/5
a. virinildi 346b/2
a. virdi 197a/9
a. virmegin 313a/7
a. virürler 313a/7

2. Bir içi bir kişinin müsadeseyle veya onun için yapıldığını belirlemek için kullanılır.
a.+ ıyla 222b/1
a.+ ıyladur 125b/9

a.+ ıyla 001b/2

3. Allah'ın 99. güzel ismi.

a.+ ı 010b/4, 079a/9, 079b/1,
079b/4, 195a/1, 206a/7, 317b/5

a.+ ın 362a/1

a.+ ını 059a/3, 081a/3, 193b/9,
194a/8, 194b/3, 319a/5, 319b/3,
342b/8, 346b/7, 354a/8, 354b/4

a.+ ıyla 338b/8, 358a/1

a.+ lar 096b/2, 168a/6, 180a/6,
326a/5

a.+ ları 096b/2

4. İnsan ismi.

a.+ ı 030b/8, 176a/1, 328a/6

a. virdüm 030a/5

5. Bir şeyi kararlaştırmak, adını
koymak.

a. virilmiş 185b/3

6. Yüce bir mana yüklemek.

a. virdünüz 088b/5, 134b/7, 313a/3

a. virün 143b/2

‘**Ād**’: -24- [Ar.] Kur’an’da adı geçen eski kavimlerden Hz. Hud’un kavmi.
‘**Ā**. 088a/6, 126b/4, 127a/6, 127a/8,
195a/4, 211b/9, 217b/7, 268b/9,
279a/5, 283a/9, 308a/9, 314b/9,
337b/4, 337b/5
‘**Ā**.+ a 127a/8, 355a/9
‘**Ā**.+ da 310b/3
‘**Ā**.+ dan 089a/1
‘**Ā**.+ ı 235b/5, 314a/2
‘**Ā**.+ uñ 109b/4, 145a/5, 283a/7,
299b/7

‘**Adan**’: -4- [Ar.] Adn Cennetleri (Bk.

‘Adn)

‘A. 359a/2

‘A.+ uñ 270b/5, 277b/1, 328b/5

adanıl:- -20- [T.] Tayin ve takdir edilmek,
önceden kararlaştırılıp belirlenmek.

a.- miş 026b/4, 074b/5, 140b/1,
145a/9, 155b/1, 192a/7, 194a/7,
237a/1, 238a/7, 244a/3, 258a/9,
260b/7, 272a/5, 274b/7, 281b/4,
287a/6, 298a/6, 340a/7

a.- mişdur 070b/2, 123a/2

adaş: -1- [T.] Aynı adı taşıyanlardan her
biri.

a. 176a/1

Ādem: -56- [Ar.] 1. İlk insan, ilk
peygamber Hz. Adem.

‘**Ā**. 004a/8, 004b/2, 004b/4, 004b/5,
006a/1, 031b/7, 077a/2, 084b/4,
095b/9, 097a/4, 097a/6, 184b/9,
185a/3, 185a/4, 253a/1

‘**Ā**.+ den 077b/8

‘**Ā**.+ e 004a/6, 004b/1, 084a/6,
149b/6, 165a/2, 172a/4, 184b/8,
184b/9

‘**Ā**.+ i 030a/1, 042b/2, 149b/3,
152a/1

‘**Ā**.+ üñ 061b/1, 178a/7

2. İnsan.

‘**ā**. 006a/3, 336a/5, 345b/8, 360a/6
‘**ā**.+ ler 014b/2, 016b/6, 037a/9,
079b/6, 134b/5

‘**ā**.+ lerçün 035a/7

‘**ā**.+ lerden 052b/9, 063a/3, 147b/1,
245b/1

‘**ā**.+ lere 009b/3, 030b/3, 046b/1,
116b/3, 118b/2, 135b/3, 240a/6

‘**ā**.+ lerüñ 091a/9, 134b/5, 280b/8

‘**ā**.+ siz 239a/3

ādem oğlanı: -8- [Ar.+T.] İnsanlar,
insanoğlu.

‘**ā**. 353b/1

‘**ā**.+ ları 085a/3, 085a/4, 085b/2,
085b/8, 263a/6

‘**ā**.+ ların 165b/5

‘**ā**.+ larından 095b/9

ādemī: -158- [Ar.] İnsan. (Bk. ādemi)

ā. 031a/1, 045b/3, 067a/8, 124b/9,
134a/3, 145a/9, 145b/2, 159a/1,
161b/3, 161b/5, 165b/2, 166b/1,
167a/3, 167a/4, 167b/5, 172b/1,
176b/1, 176b/3, 178b/6, 186a/6,
187b/8, 188a/2, 196b/4, 198a/1,
198b/3, 199a/5, 212b/7, 218b/3,
253a/1, 260b/9, 261a/9, 263b/9,
271a/7, 282b/8, 285b/7, 289b/5,
290b/5, 308b/2, 316a/7, 316b/5,
316b/5, 316b/9, 317a/7, 317b/3,
331a/1, 339a/7, 341b/2, 344a/2,
345a/2, 345a/4, 345a/5, 345a/6,
345a/6, 345b/5, 345b/9, 349b/8,
350b/2, 351b/2, 353a/1, 354a/3,
355b/3, 355b/8, 356a/4, 357b/7,
358a/2, 358a/3, 359a/5, 359b/2,
360a/3
ā.+ den 250a/2, 284a/5, 284a/9,
299b/4
ā.+ dür 362a/1
ā.+ ler 011a/8, 011a/9, 012b/7,
014a/8, 014b/6, 016b/7, 016b/8,
017b/9, 018b/8, 018b/9, 020a/8,
022b/1, 025a/1, 028b/2, 032a/8,
034a/9, 037a/7, 040a/5, 042b/2,
047b/6, 054b/7, 057b/2, 077a/3,
093a/5, 178b/7
ā.+ lerçün 034a/8
ā.+ lerden 002b/3, 009a/2, 012b/5,
029a/4, 035b/2, 037a/3, 049b/3,
063b/8, 065b/2, 080a/5, 096a/9
ā.+ lere mihrībāndur 013a/1
ā.+ lere 007b/9, 013b/1, 014a/3,
016a/5, 020a/3, 023a/9, 024b/1,
026a/1, 027b/7, 030b/9, 033a/5,
041a/9, 047b/6, 049b/9, 055b/4
ā.+ leri 028a/5, 061b/8
ā.+ lersiz 060b/7
ā.+ lerüñ 009a/4, 014a/6, 018a/2,
018a/6, 018a/9, 019b/6, 022b/1,
033b/8, 046b/2, 048a/4, 052b/6,
053a/9, 056b/9, 057a/7, 066b/6,
068a/5, 079a/1
ā.+ nün 245a/3
ā.+ sin 219b/2
ā.+ ye 033a/5, 161b/2, 286a/2,

289b/4, 289b/8

ādemī: -190- [Ar.] İnsan. (Bk. ādemī)

ā.+ ler 002b/7, 003a/7, 058a/2,
094b/4, 094b/9, 099b/6, 115b/7,
116a/9, 116b/8, 117a/2, 118b/2,
119a/6, 119b/2, 122a/9, 122b/6,
132a/5, 143a/7, 146b/6, 147a/8,
166b/5, 166b/7, 168a/2, 172a/9,
182a/1, 189a/5, 191b/9, 192a/5,
193b/5, 195b/2, 197a/2, 197b/2,
212b/3, 215a/8, 221b/4, 225a/4,
225b/3, 233a/3, 233b/3, 237b/6,
243a/5, 244a/9, 252a/9, 257b/1,
257b/3, 258b/3, 269b/5, 274b/4,
281a/4, 298b/1, 307a/9, 316a/5,
321b/4, 326a/2, 337b/4, 341b/3,
352a/3, 359a/7, 359b/5
ā.+ lerden 086a/4, 101b/2, 121b/5,
131b/3, 147b/3, 176b/8, 192a/3,
192b/5, 193a/7, 197a/6, 221b/5,
227b/9, 238a/8, 242a/7, 259a/5,
329a/7, 341b/2, 352a/1, 362a/1
ā.+ lerdin 103b/6
ā.+ lerdür 003b/3, 089b/1, 224a/3,
333b/4
ā.+ lere 005a/2, 069a/8, 070a/1,
089b/4, 101b/1, 115a/2, 115b/9,
129a/5, 130b/2, 135a/9, 142a/3,
148a/1, 148a/9, 154b/3, 156a/4,
165a/1, 176a/4, 176b/4, 193b/8,
196b/3, 206a/6, 211b/9, 215b/1,
219a/9, 229b/2, 236a/5, 241b/9,
242b/7, 255a/7, 257a/8, 273b/8,
289a/5, 301a/6, 321b/2, 321b/4
ā.+ leri 081b/6, 122a/5, 131b/1,
141a/2, 144b/2, 149b/2, 155a/9,
164b/9, 165b/7, 167a/4, 172b/1,
192a/2, 194b/9, 239b/9, 240a/3,
260b/6, 315a/1, 316a/3, 361a/7
ā.+ lerüñ 097a/1, 106b/2, 124a/7,
133a/7, 134b/9, 137a/3, 139b/5,
140a/8, 154a/6, 166b/7, 186a/4,
192b/2, 212b/4, 233b/4, 238a/5,
240a/1, 240b/1, 240b/5, 243a/9,
255a/7, 256a/1, 280b/8, 281a/1,
281a/4, 291b/3, 294a/8, 296b/9,

297a/9, 305a/5, 361b/9, 362a/1
ā.+ nūḡ midür 313a/5
ā.+ nūḡ 080a/8, 313b/7
ā.+ ven 175b/2
ā.+ ye 123b/3, 164a/9, 176b/9,
199a/6, 199b/6, 211b/1, 233a/9,
272b/2, 275a/6, 299a/5, 315a/3,
325b/5, 344a/9, 350a/8
ā.+ yi 311a/3, 344b/1

‘**ādet**: -6- [Ar.] Adet, gelenek, görenek.
‘ā.+ i 028a/7, 101b/7, 102a/1,
172b/2, 279a/4
‘ā.+ ler 037a/7

‘**ādetçe**: -1- [Ar.+T.] Adetlere uygun, süre
‘*ādetce*
geldiği gibi.
‘ā. 135b/1

adım: -1- [T.] Bir kişinin açtığı izlenecek
yol.
a.+ larına 081b/1

‘**adil**: -11- [Ar.] Adâlet, hakkâniyet,
doğruluk, tarafsızlık. (Bk. ‘adl)
‘a. 015b/9, 085a/9
‘a. eylemeyesiz 042b/5, 059b/6
‘a. eylerler 096b/3
‘a. eyleyem 287a/9
‘a. eyleyesiz 054b/2, 327a/4
‘a. eyleyicileri 062b/8, 327a/4
‘a. issini 332a/3

‘**adillu**: -1- [Ar.+T.] Adaletli. (Bk. ‘adillü)
‘a.+ raḡdur 246b/8

‘**adillü**: -1- [Ar.+T.] Adaletli. (Bk. ‘adillu)
‘a.+ rekdür 027a/1

‘**adl**: -24- [Ar.] Adâlet, hakkâniyet,
doğruluk, tarafsızlık. (Bk. ‘adil)
‘a. 089b/4
‘a.+ ı 028b/8, 054b/9
‘a.+ ıla 048a/4, 054a/8, 059b/5,
062b/8, 082b/3, 115a/7, 118b/6,
119a/4, 129a/5, 156b/7, 307a/2,

316a/5, 321b/4
‘a.+ ıyla 225a/8
‘a. eylemek 157b/9
‘a. eyleḡ 059b/6, 082b/4, 307a/2
‘a. eylerler 094b/7
‘a. eyleyicileri 307a/3
‘a. iken 079a/6

adlu: -2- [T.] isimli, adlı, adında.
a. 349b/1, 355a/9

‘**Adn**: -7- [Ar.] Adn Cennetleri (Bk.
‘Adan)
‘A. 153b/3, 178b/2
‘A.+ nuḡ 142b/3, 170b/7
‘A.+ uḡ 110a/1, 182b/7, 259b/4

‘**afv**: -38- [Ar.] Suç, kusur ve hatâyı
cezâlandırmama, bağışlama.
‘a. eyle 027b/4, 039a/4, 060a/6,
294a/2
‘a. eyledi 016b/2, 038a/8, 038b/8,
045a/1, 068a/2, 068b/2, 107b/3,
289a/6
‘a. eyledük 005b/1, 056a/9
‘a. eylegil 041b/8
‘a. eyleḡ 010a/6
‘a. eyler 060b/1, 288a/7, 288b/4
‘a. eylerler 289a/1
‘a. eylesünler 204b/1
‘a. eyleye 052a/1, 288b/7, 289a/3
‘a. eyleyedük 065a/7
‘a. eyleyem 042a/2, 060a/3
‘a. eyleyesiz 056a/2, 331b/2
‘a. eyleyevüz 045b/6
‘a. eyleyici oldı 047a/1, 052a/1,
056a/2
‘a. eyleyicidür 196a/6, 322a/9
‘a. eyleyiciler 037a/3
‘a. olına 109a/6
‘a. olındı 026a/6

aḡ: -16- [T.] 1. Kaplamak, bürümek,
üzerini örtmek.
a.- ar 206b/4, 350b/7
a.- sunlar 268b/8

2. Yukarı çıkmak, yükselmek.

a.- alar 291b/4

a.- ar 245a/1, 253a/6, 258a/2,
319b/8, 339a/2

a.- arlar 149a/2

a.- ası 339a/1

a.- asın 167a/2

a.- avan 229a/5

a.- dı 092a/6

a.- dılar 269a/6

a.- mağuna 167a/2

ağaç: -61- [T.] 1. Kereste, tahta, ahşap.

a. 092b/4,

a.+ dan 243b/9

ağac

a. 146b/6, 156a/2

a.+ dan 156a/2

2. Ağaç, uzun ömürlü odunsu bitki.

a.+ dan 084b/9

ağac

a. 146b/4, 149a/8, 193a/6, 198a/8,
267b/5, 315a/7, 316a/4

a.+ a 004b/3, 084b/5

a.+ dan 084b/6, 180b/3, 185a/3,
206a/4, 228b/3, 264a/2, 318b/4

a.+ dur 152a/7, 265b/8

a.+ ı 081a/8, 084b/7, 165a/1,
206a/4, 265b/7, 295a/8, 316a/6,
317b/2, 318a/6, 324b/4, 337b/6,
350b/3

a.+ in 313a/1

a.+ ina 185a/3

a.+ indan 025a/6, 078a/1, 198a/7,
262a/5

a.+ ını 224a/8, 319a/4

a.+ ını 176b/5, 176b/7, 182b/3,
254b/1, 315a/1

a.+ lardur 329b/9

a.+ ları 218b/1, 308a/7

a.+ larından 140b/5, 155b/9, 166b/9

a.+ larını 152a/8

a.+ larıyla 171a/2

a.+ u 305a/2

3. Sopa, çomak.

ağac

a.+ ıla 058b/6

ağaçlu: -1- [T.] Ağaçlı, ağacı bol olan yer.

ağaclu

a. 357b/6

āgāh: -3- [Far.] 1. Uyanık, basiret sahibi,
dikkatli.

ā. ol 002b/6

2. Haberi olan, haberli, haberdar.

ā. ol 119a/5, 119b/8

ağar-: -1- [T.] Kör olmak.

a.- dı 138a/6

ağıl: -2- [T.] Ağıl, koyun yatağı.

a.+ a 152a/3

a. eyleyicinü 315a/7

ağır: -31- [T.] 1. Zahmetli, çetin, zorlu,
şiddetli.

a. 343a/5, 346b/8

a.+ dur 005a/3

a. olunmuşlardur 312a/8

a. olunurlar 337a/7

a. ola 120a/7

a. oldı 012b/9, 097a/4

2. Ağırlık.

a.+ ı 046b/4, 119b/4, 243a/2,

359a/7, 359a/8

a.+ınca olursa 188b/4

a.+ınca 254b/8

3. Taşınması, kaldırılması güç olan.

a. 094b/3, 184a/6, 258b/5, 309b/4

a.+ lar 087b/7, 141b/1

a.+ larken 107a/8

a. eyledi 357b/3

a. eylerdi 231b/9

a. ola 084a/3, 359b/6

- a. oldı [202a/2](#)
4. Önemli, önemi yüksek, sorumluluğu çok olan.
a. oldı [096b/8](#)
a. [342b/6](#)
5. Harekette yavaşlık, isteksizlik, hareketsizlik.
a. olduğuz [107a/2](#)
- ağırla-**: -7- [T.] Ağırlamak, ikram ve ihlanda bulunmak, ululamak, yüceltmek.
a. [133a/5](#)
a.- dı [355b/4](#)
a.- mağ issi [317b/5](#)
a.- mağuş issidür [316b/3](#)
a.- mazzsız [355b/5](#)
a.- ya [355b/3](#)
a.- yasz [016a/8](#)
- ağırlan-**: -6- [T.] Ağırlanmak, ikram ve ihlanda bulunulmak, yüceltilmek.
a.- mış [350a/8](#)
a.- mışdur [265a/8](#)
a.- mışlar [187a/9](#), [310a/3](#)
a.- mışlardan [261b/8](#)
a.- mışlardur [339b/6](#)
- ağırlık**: -7- [T.] 1. Büyük sorumluluk, ağır yük.
a. [027b/3](#)
2. Az işitme, sağırılık.
a. [072a/2](#), [163b/9](#), [172b/6](#)
a.+ dur [282b/7](#), [285b/1](#)
3. Yük.
a.+ dur [156b/6](#)
- ağız**: -12- [T.] 1. Ağız
a.+ ları [263a/9](#)
a.+ larından [036a/3](#), [168b/4](#)
a.+ larını [145a/6](#)

2. Dil.
a.+ larıyla [062b/2](#)
a.+ larıyla [039b/8](#), [104a/8](#), [106a/6](#), [106a/9](#), [328a/9](#)
a.+ larunuz [203b/8](#), [246b/7](#)
- ağla-**: -6- [T.] Ağlamak, üzölmek.
a.- madı [294b/9](#)
a.- mazzsız [314a/6](#)
a.- rlar [132b/8](#), [168a/5](#)
a.- sunlar [110b/7](#)
a.- yıcılarken [178a/9](#)
- ağlad-**: -1- [T.] Ağlatmak, birisinin ağlamasını sağlamak.
a.- ur [313b/9](#)
- ağrı**: -3- [T.] Sancı, ağrı, eziyet.
a. [002b/5](#), [265b/1](#)
a.+ sı [176b/5](#)
- ağrıt-**: -68- [T.] Acı vermek, acıtmak, eziyet vermek
ağrıd-
a. [340a/6](#)
a.- ıcı [009b/9](#), [015a/7](#), [015b/7](#), [029a/4](#), [033a/3](#), [034a/3](#), [040b/2](#), [041b/2](#), [044a/9](#), [055a/5](#), [057a/1](#), [058a/1](#), [062a/6](#), [066a/5](#), [067b/8](#), [075b/2](#), [088b/9](#), [100a/5](#), [103b/8](#), [106b/4](#), [107a/4](#), [109a/1](#), [110a/5](#), [110b/2](#), [111a/9](#), [115a/8](#), [121b/1](#), [122a/2](#), [124b/8](#), [126b/2](#), [133b/4](#), [146b/2](#), [150a/7](#), [155b/5](#), [159a/3](#), [160a/2](#), [161b/2](#), [204a/4](#), [209a/9](#), [211b/9](#), [220a/2](#), [234b/4](#), [242a/9](#), [247a/7](#), [253b/1](#), [261b/3](#), [265a/7](#), [285a/8](#), [287b/9](#), [289a/6](#), [293a/4](#), [294a/9](#), [296a/5](#), [296a/8](#), [300a/3](#), [300b/4](#), [304b/9](#), [305a/2](#), [305b/5](#), [310b/1](#), [322b/4](#), [325b/5](#), [328b/2](#), [330b/9](#), [335b/7](#), [343a/2](#), [347a/3](#), [353a/7](#)
a.- ıcıdur [130b/1](#)

ağşam: -1- [T.] Akşam.

a. 238b/9

ağz: -1- [T.] Ağız.(Bk. ağız)

a.+ ina 141b/4

āh idici: -1- [T.] Yumuşak huylu, içli.

ā.+ dūr 113b/4

āh diyici: -1- [T.] Yumuşak huylu, içli.

a. dūr 128a/9

āhar: -1- [Ar.] Başka, diğer.

ā.+ uḡ 161b/8

‘ahd: -54- [Ar.] Yemin, ant, söz verme, sözleşme.

‘a. 046a/1, 103a/8, 327b/6

‘a.+ ı kavlı dutduḡ 056b/1

‘a.+ ı kavlı 163a/5

‘a.+ ı 095b/5, 142a/8, 247b/8, 304a/5, 304a/6

‘a.+ ıla 035b/1, 035b/2

‘a.+ ın kavlın tutdı 033a/8

‘a.+ ın kavlın tutduḡ 007b/7

‘a.+ ın 059b/3

‘a.+ ina 082b/4, 142a/8

‘a.+ ından 142b/5

‘a.+ ını dutdı 041a/8, 060a/1

‘a.+ ını dutduḡ 060a/7

‘a.+ ını tutduḡ 065b/7

‘a.+ ını 060a/5, 142b/5, 158a/2

‘a.+ ıyıla 033a/1, 158b/1

‘a.+ ları 056a/9

‘a.+ ların 197b/8

‘a.+ larımı aldūḡ 247a/5

‘a.+ larımı 056b/2

‘a.+ larıuza 247a/4

‘a.+ larıuздur 246b/9

‘a.+ larıuзı tutdı 320a/3

‘a.+ larıuзı 058a/9

‘a.+ um 011a/9

‘a.+ umı kavlımı tutduḡuz mı

033a/9

‘a.+ uḡ 008a/2

‘a.+ uḡuzı tutduḡ 006b/1, 008a/1

‘a.+ uḡuzı 008b/8

‘a. aldūḡ 247a/6

‘a. dutdılar 044b/5

‘a. eyledi 292a/8

‘a. eylediler 015b/3, 248b/3

‘a. eyledilerdi oldıldardı 247b/7

‘a. eyledügin 008a/2

‘a. eyledük 229b/3

‘a. kavlı tutdı 137b/9

‘a. kavlı tutduḡuz mı 007b/4

‘a. kavlı 050b/7, 051a/6

‘a. oldı 163a/5

‘ahd bağla-: -1- [Ar.+T.] Söz vermek.

‘a.- dı 059b/4

‘ahd: -8- [Ar.] Sözleşme, anlaşma.

‘a. 104a/7, 104b/1

‘a. 110a/6

‘a. 103b/4, 103b/8

‘a. 102a/3

‘a. 104a/6, 158a/2

āhir: -1- [Ar.] Son, sonuncu, en sonra olan.

ā. 008b/3

āhıret: -111- [Ar.] Ölümden sonra

gidilecek olan âlem, öbür dünya, bekā âlemi.

ā. 019b/8, 037b/7, 049b/5, 084b/2,

102b/9, 144b/4, 159a/7, 162a/7,

178b/4, 192b/6, 291b/6, 313a/5,

354b/5, 357a/3, 357a/8

ā.+ de 009b/6, 010b/5, 011b/8,

018a/2, 018a/3, 018b/8, 019b/3,

029a/5, 030b/8, 031b/5, 033a/2,

033b/6, 040b/1, 059a/7, 062a/3,

062b/6, 094a/8, 107a/3, 109b/3,

110a/5, 110b/7, 119b/7, 124a/3,

124b/1, 124b/4, 134b/3, 139b/3,

142b/8, 146b/8, 159a/9, 160a/7,

165b/9, 193a/1, 203b/7, 204a/4,

204b/3, 221a/1, 224b/7, 231a/9,

235a/1, 242a/6, 252a/3, 253a/4,

272b/5, 280a/2, 284b/3, 287b/7,

321a/5, 324b/3, 344b/7

ā.+ den 107a/3, 238a/6, 327b/8

ā.+ din 179a/7
ā.+ e 049a/6, 077a/6, 079a/3,
082a/8, 086b/8, 153a/1, 155a/8,
161b/1, 163b/8, 200b/8, 220b/8,
220b/9, 253b/5, 254b/7, 275a/1,
282b/9, 313a/7
ā.+ i 0 093b/2, 038a/7, 162a/4,
199a/4, 238b/8, 345a/9
ā.+ ile 008a/7, 178b/5
ā.+ üñ sarāyı 140a/2, 153b/3,
237b/3
ā.+ üñ sarāyı 232a/1
ā.+ üñ 038a/2, 054b/8, 130b/1,
136a/5, 143b/4, 154a/9, 168a/1,
185b/1, 273b/8, 283b/4, 287b/6,
336b/7
ā. sarāyı 270b/3

aḥkām: -1- [Ar.] Hükümler, kânunlar,
emirler, buyruklar.
a.+ ın 011b/7

Aḥmed: -1- [Ar.] Hz. Muhammed.
A.+ dür 328a/6

aḥ-: -51- [T.] 1. (Akarsu için) Alçak
yerlere doğru ilerlemek.
a.- ar 003b/4, 007a/5, 025a/6,
028b/5, 037a/6, 042a/3, 042a/5,
044a/1, 048a/2, 053b/9, 060a/4,
067a/2, 070a/7, 070b/7, 086b/3,
109b/9, 111a/7, 112a/7, 115b/5,
143b/5, 146b/3, 153b/4, 170b/7,
182b/8, 192b/9, 193b/3, 210a/7,
237a/6, 265a/9, 273a/7, 292b/1,
301b/6, 303b/8, 305a/1, 320b/1,
324a/4, 328b/4, 331a/5, 332b/9,
333b/7, 335b/9, 353b/6, 359a/2
a.- dı 142a/1

2. Sızmak, süzülme, damlamak.
a.- ar 066b/9, 111b/3

3. Yüzmek, su üstünde ilerlemek.
a.- ar 244a/5

4. (Su için) Kaynağından ya da
çeşmeden çıkmak, dökülmek.
a.- ar 355a/1
a.- arlar 317a/4
a.- dı 006a/2, 094b/8

aḥ: -18- [T.] Beyaz.
a. 016b/4, 167b/5, 175b/7, 180b/5,
221a/6, 228b/5, 265a/9, 316b/8,
317b/3, 316b/8, 318a/4, 343a/6
a.+ dur 091a/4, 215a/6
a.+ ı 317b/3, 318a/4
a.+ lar 259a/5
a. iken 221a/8

aḥarşu: -1- [T.] Nehir, dere, çay, ırmak
gibi devamlı akıp giden su.
a.+ yuḡ 199b/9

aḥça: -3- [T.] Akçe, para.
a. 043a/6
aḥca
a.+ lar 133a/4
a.+ ları 169b/5

aḥdıl: -1- [T.] Dağıtılmak, savrulmak.
a.- miş oldu 343a/3

aḥdınıl: -1- [T.] Akıdılmak.
a.- a 351b/1

aḥıl: -11- [Ar.] Düşünme, anlama,
kavrama ve davranışlarını
ayarlama melekesi, us.
'a.+ dan 184a/8
'a.+ lar isleri 025b/4, 028a/4,
332b/7
'a.+ lar islerine 140a/5
'a.+ lar islerini 181b/6
'a.+ ları 312a/3
'a.+ ları isleri 068a/9, 272b/6
'a.+ ları islerine 041b/4
'a.+ ları islerine 185b/2

‘akılluluk: -2- [Ar.+T.] Akıllı olma durumu.

‘a. 088a/8, 088a/9

‘akılsuz: -1- [Ar.+T.] Akli yetersiz olan, doğruyu görüp gerektiği şekilde davranamayan.

‘a.+ umuz 341b/1

aķıt-: -7- [T.] Su çıkarmak, akıtmak.

a.- duķ 171a/3, 262a/5

a.- maķ 166b/9, 346a/3

aķıd-

a.- asın 166b/8, 166b/9

a.- urlar 346a/3

‘aķıbet: -3- [T.] Son, nihâyet

‘ā. 048a/7, 185b/7

‘ā.+ in 110a/8

‘aķl: -10- [Ar.] Düşünme, anlama, kavrama ve davranışlarını ayarlama melekesi, us.

‘a.+ ı 160b/1

‘a.+ uņ islerine 270b/1, 273b/1, 280b/4

‘a.+ uņ issine 355a/8

‘a.+ uņ isleri 142a/7, 148b/1, 270a/1, 273a/6

‘a.+ uņuz 192a/7

aķlık: -1- [T.] Beyazlık.

aķlıĝ

a.+ a 316b/8

aķreb: -1- [Ar.] Yakın.

a. 022a/3

aķsak: -2- [T.] Topal, Bacaĝında bulunan bir özürden dolayı topallayan, aksayan.

a. 208b/6, 304b/9

aķtar-: -1- [T.] Altını üstüne getirmek.

a.- a 007a/1

al-: -92- [T.] 1. Kendine mal etmek, sahip olmak.

a. 112b/2

a.- a 181a/3

mīrās a.- a 175b/9, 191b/2

mīrāsın a.- a 043b/2

a.- asız 020b/5, 304b/4, 305a/4, 305a/5

mīrās a.- asız 044b/1

a.- avuz 136b/2

mīrās a.- avuz 177b/1, 179a/8

a.- dı 006a/1

mīrās a.- dı 221b/3

a.- dılar 352a/1

mīrās a.- dılar 090b/5, 095b/4

a.- duķlarından 056b/8

a.- dum 183b/9

mīrās a.- ıcı 021a/8

mīrās a.- ıcılar 045b/9, 197b/9, 226b/3

mīrās a.- ıcılardan 216b/7

a.- ıcılarken 309b/8

a.- ıcılarsız 025b/1

mīrās a.- ıcılaruņ 190b/5

mīrās a.- ıcılaruz olduķ 230b/5

a.- ma 357b/1

a.- uņ 095b/8

a.- ur 173b/9

mīrās a.- ur 058a/5

a.- urlar 095b/4, 095b/5, 352a/1

mīrās a.- urlar 198a/1

a.- urşaņuz 327b/2

2. (Yardımcı fiil) (Hayat, yaşam için) Sona erdirmek.

cānın a.- a 074b/7

cānların a.- a 044a/4, 302b/7

cānuņuz a.- a 245a/7

cān a.- ıcılar 349a/5

cānlarını a.- dı 051b/6

cānumuzı a.- ĝıl 041b/8

cān a.- maĝa 083a/4

cān a.- ur 086a/2

cānları a.- ur 274b/6

cānuņuzı a.- ur 074b/4

cān a.- urlardı 101b/5

cānum a. 139b/3

cānumuz a. 091b/7

3. (Yardımcı fiil) Gerçekleştirmek,
yerine getirmek.

intiḳām a.- a 068a/3

öc a.- adı 301a/8

öc a.- dılar 220b/4

‘ahd a.- duḳ 247a/6

‘ahdlarını a.- duḳ 247a/5

intiḳām a.- duḳ 092b/1, 151a/3

öc a.- duḳ 291a/5, 292b/4

öcümüz a.- duḳ 241a/4

ögünc a.- ıcı olmadı 171b/4

öyke a.- ıcı 189b/9

ökünc a.- ıcılar olmadılar 310b/6

intiḳām a.- ıcılaruz 246a/2, 292a/2,
294b/2

intiḳām a.- maḳ issidür 068a/3,
148a/6

öc a.- maḳ 274a/9

öc a.- urlar 289a/2

4. Alıkoymak, tutmak.

a. 137b/6

a.- a 137b/3

a.- avuz 137b/7

5. Faydalanmak.

a.- alum 320b/2

6. Öğrenmek, ezberlemek, talim
etmek.

a.- dı 004b/5

7. Verilen şeyi geri almak.

a.- asın 345a/7

a.- asız 044b/4

a.- maḳ 044b/4

a.- ur mısız 044b/4

8. Nikahlamak, evlenmek.

a.- dı 089b/2

a.- maḳdan 021a/4

9. Yanına, katına, huzuruna kabul
etmek, yanına almak.

a.- duḳ 212a/9

a.- duḳ 070a/4

a.- ıcıvan 031b/2

10. Kaydetmek, kayda almak,
yazmak.

a.- ıcı 308b/3

a.- urlar 308b/3

11. Kabul etmek, benimsemek,
sahiplenmek.

a.- uḳ 006b/2

a.- ur 112b/4, 242a/7

ala: -2- [T.] Alaca renkli.

a. 031a/4, 069b/1

‘alāmet: -4- [Ar.] İz, nişan, belirti, işaret.

‘a.+ leri 302a/7, 306a/3

‘a.+ leriyle 303a/1, 317a/1

alçaḳ: -1- [T.] Yüksek olmayan, yerden
yüksekliği az olan, aşağıda olan.

a. 184b/1

alçaḳlık: -16- [T.] 1. Mütevazilik, alçaḳ
gönüllülük.

a. 168a/5

a. eyle 151b/1

a. eyleye 320b/7

a. eyleyici 249b/5

a. eyleyiciler 064a/7, 190b/7

a. eyleyicilerken 289a/8, 337a/4

a. idicilerdür 197b/5

2. Boyun eğme, tabi olma.

a. 179b/6

a. eyleyici 285a/2, 326a/1

a. eyleyiciler oldı 214a/6

a. eyleyicilerken 042a/7

3. Horluk, hakirlik.

a. eyleyiciyiken 340a/2

alda-: -28- [T.] Aldatmak, kandırmak.

a.- dı 029a/7, 075a/8, 080b/1,

087a/6, 097a/5, 320b/5

a.- mağıla 084b/7
a.- mağun 002b/4
a.- mağ 041a/6, 053b/7, 079a/2,
165a/8, 247b/3, 260a/7
a.- masun 042a/4, 085a/5, 244b/1,
277a/4
a.- mazlar 002b/4
a.- rlar 002b/4, 055b/3
a.- yalar 102b/1
a.- yıcı 244a/8, 244b/2, 257b/4,
320b/5
a.- yıcısıdur 055b/3

Ene'llāhu ā'lem: -5- [Ar.] “Allah bilir”
manasında söz.
ā. 002a/3, 027b/6, 083b/7238a/2,
244b/5

'ālem: -75- [T.] 1. Yeryüzünde ve
gökyüzünde var olan
yaratılmışların hepsi, evren, kâinat.
'ā.+ ler issidür 023b/1
'ā.+ ler 001b/3, 075b/5, 091a/1,
283a/2
'ā.+ lardan 034b/1, 061a/2, 069b/9,
089a/8, 233a/8, 235a/3
'ā.+ lere 191b/4
'ā.+ lerüj 011b/9, 061b/3, 073b/1,
083b/1, 087b/4, 088a/3, 088a/9,
091b/3, 115b/7, 118a/4, 214b/5,
214b/9, 215b/6, 216b/4, 217a/4,
217a/9, 217b/9, 218a/9, 218b/9,
219a/8, 219b/6, 221a/4, 223b/1,
228b/3, 244b/6, 266a/8, 268b/1,
277a/1, 281a/8, 281a/9, 281b/2,
292a/6, 298a/2, 319a/7, 325b/6,
338b/5, 351a/8, 352a/3
2. Bütün insanlar.
'ā.+ ler 005a/5, 011a/6, 030a/2,
030b/5, 034a/8, 076b/5, 077a/1,
092b/7, 266a/5, 295a/2, 296b/5
'ā.+ lardan 150b/8, 218b/9
'ā.+ lere 035a/6, 139b/6, 189b/3,
190b/8, 209b/4, 234a/2, 239a/7,
271b/7, 337b/2, 351a/8

'ā.+ lerüj 233b/5

'ālet: -1- [Ar.] Bir işi yapmak için
kullanılan nesne, araç, makine,
aygıt.
ev ā.+ ini 360b/8

'aleyhime's-selām: -1- [Ar.] “Allah'ın
selamı onların üzerine olsun”
manasında söz.
'a.- 056a/4

'aleyhi's-selām: -4- [Ar.] “Allah'ın selamı
onun üzerine olsun” manasında
söz.
'a.- 012b/7, 042b/2, 144a/9, 290a/3

'alīm: -1- [Ar.] Çok bilen, bilici.
'a. 175b/5

alın-: -8- [T.] 1. Elinden alınmak.
a.- dı 103a/3

2. Kabul edilmek.
a.- maya 005a/6, 075b/1, 320b/5

3. Yüksek bir yere konulmak,
tutturulmak.
a.- mış 081a/7

4. Alınıp getirilmek.
a.- mış 221a/3

5. Alıkonmak, tutulmak.
tutu a.- mış 027a/4

6. (Yardımcı fiil) (Hayat, yaşam
için) Sona erdirilmek.
cānı a.- ur 281b/3

alın: -5- [T.] Saç bitimi ve kaşlar arasında
kalan kısım.
a.+ ları 106b/4
a. 358a/7

aln
a.+ ı 358a/7
a.+ ınuḡ 266b/6

alınıl- -1- [T.] Sahip olunmak.
mīrās a.- a 043b/7

‘ālim: -3- [Ar.] İlim sâhibi olan (kimse),
bilici, bilen.
‘ā.+ ler 236a/5, 259a/6
‘ā.+ leri 219b/8

alkış: -2- [T.] Hayır duâ.
a. 216b/7
a.+ ları 115b/6

Allah: -5- [Ar.] Allah.
A. Te‘āla 290a/3
A.+ dur 002a/3
A.+ ı 020a/9
A.+ u 238a/2, 244b/5

‘alliyīn: -1- [Ar.] İçinde amellerin
kaydedildiği kitap.
‘a. 352a/9

almaḡlık: -1- [T.] Kendine doğru çekme.
a. 212a/9

alt: -55- [T.] 1. Bir şeyin aşağısında
bulunan taraf veya yer.
a.+ ında 173a/1, 174a/3
a.+ ındadır 180a/5, 352a/3
a.+ ından 003b/4, 025a/6, 037a/6,
042a/3, 044a/1, 048a/2, 053b/9,
065a/9, 070a/7, 075a/2, 109b/9,
112a/7, 143b/5, 146b/3, 153b/4,
192b/9, 193b/3, 210a/7, 237a/6,
273a/7, 301b/6, 303b/8, 305a/1,
320b/1, 324a/5, 328b/4, 331a/6,
333a/1, 333b/8, 353b/6, 359a/2
a.+ larından 028b/5, 042a/5,
060a/4, 067a/2, 070b/7, 086b/3,
111a/7, 115b/5, 170b/8, 182b/8
a.+ umdan 292b/1
a.+ uḡda 176b/7

2. Bir nesnenin aşağı bakan yüzü,
yere gelen tarafı, taban..
a.+ ından 237a/3
a.+ ındın 180b/5

3. Tepelemek, zelil hale getirmek
anlamında birleşik deyim yapar.
ayaḡlarımızın a.+ ına 284b/1

4. Yüksekte bulunan şeyin yer ile
arasındaki boşluk.
a.+ ında 174b/2, 305a/2
a.+ ındaydı 176b/6

5. Birisinin nikahı altında olma
durumu.
a.+ ında 334a/3

altı: -11- [T.] 6 sayısı.
a.+ da 043b/1, 043b/3, 043b/8
a. 087b/2, 115a/4, 123a/8, 151b/1,
213a/3, 244b/8, 309a/7, 319b/7

altıncı: -3- [T.] 6. sıra sayısı.
a.+ lardır 322b/7
a.+ ları 170a/2
a. 150a/3

altmış: -1- [T.] 60 sayısı.
a. 322b/3

altun: -15- [T.] 1. Altın.
a.+ dan 028b/3, 167a/2, 170b/8,
193b/3, 259b/4, 292b/2, 293a/7
a.+ ı 106b/3
a. 032b/7, 034a/2, 043a/6, 093b/3,
121a/8, 291b/5

amān: -3- [Ar.] Affetme bağışlama.
a. 188a/9
a. virilmez 201b/1
a. virür 201b/1

‘amel: -55- [Ar.] Dinî bakımdan
sorumluluk gerektiren her türlü hâl
ve hareket.

‘a.+ din 123a/9, 334b/1
‘a.+ i 059a/7, 112b/1, 146a/2
‘a.+ in 042a/1, 078b/4
‘a.+ inden 334a/6
‘a.+ ini 161b/5
‘a.+ ler 179a/7, 338a/6
‘a.+ leri 0 093b/2, 019b/3, 029a/5,
064a/5, 105a/2, 109b/3, 175a/7,
206b/2
‘a.+ lerimiz 012b/1
‘a.+ lerin 014b/6, 359a/7
‘a.+ lerinden 311b/6
‘a.+ lerini 101b/2, 124a/2, 155b/4,
222a/5, 235b/6, 248a/6, 299b/5,
301a/3, 301a/9, 301b/2, 301b/3,
302b/9, 303a/4
‘a.+ lerinüñ 107a/1
‘a.+ lerümüz 230a/8, 287a/9
‘a.+ lerünüz 012b/1, 230a/9,
287a/9, 306b/1
‘a.+ lerünüzden 307b/3
‘a.+ lerünüzü 111b/6, 252b/7,
303a/2, 303a/5, 303a/7
‘a.+ üñ 276a/5
‘a. eylemegi 033a/5
‘a. eyleyicilerün 237a/6
‘a. 025b/3, 258a/2, 276a/9

‘**Āmīl**: -1- Kur‘an’da geçen ve
öldürüldüğünden bahsedilen kişi.
‘Ā. 007a/2

ammā: -54- [Ar.] 1. Fakat, lakin, ancak,
ama.
a. 003b/7, 028a/2, 031b/4, 031b/5,
035a/3, 035a/4, 057b/9, 058a/1,
058a/3, 114b/2, 114b/3, 130b/3,
130b/5, 231a/6, 238b/7, 245b/7,
245b/8, 297b/3, 319b/1, 342a/1,
355b/3, 355b/4, 359b/6, 359b/7

2. -e gelince, de.
a. 134b/9, 135a/1, 142a/3, 173b/7,
173b/9, 174a/2, 174a/8, 174a/9,
238b/7, 283a/9, 283b/4, 297b/5,
319b/1, 319b/2, 337b/4, 337b/5,
338a/4, 338a/7, 349b/8, 349b/9,

350a/6, 353a/1, 353a/3, 357a/1,
357b/1, 357b/2

3. O hâlde, öyleyse.
a. 357b/1

añ:- -112- [T.] 1. Zikretmek, anmak, tesbih
etmek.

a. 030b/3, 069a/7, 097b/9, 170a/6,
319a/5, 319b/3, 342b/7, 346b/7

a.- a 344b/8

a.- alar 193b/9, 194a/8

a.- am 013b/5

a.- arlar 041b/4, 152b/2

a.- asız 087b/8, 290b/3

a.- avuz 180b/9

a.- dı 248a/9, 319b/4, 354b/4

a.- dılar 037a/4, 097b/6, 220b/4

a.- duñ 163b/9

a.- ıcı 249b/7

a.- mağa 320b/7

a.- mağı 236a/7

a.- mağıla 143a/1

a.- mağını 135a/3

a.- mağumdan 175a/3

a.- mağumuzdan 170b/3

a.- mağ 181a/6, 250b/1, 270a/2

a.- mağdan 067b/3, 206a/8

a.- mağdın 018a/1

a.- mağun 154b/2

a.- mazlar 055b/4, 081a/2, 344b/8

a.- uñ 004b/7, 005a/4, 011a/5,

013b/5, 017b/7, 018a/4, 021a/2,

022a/5, 052b/2, 059b/8, 061a/1,

088b/2, 089b/6, 101a/7, 144b/9,

194b/3, 249b/2, 257b/1, 329b/3

2. Öğüt almak, ibret almak,
düşünmek.

a.- a 148b/1

a.- alar 146b/6, 163b/3, 229b/2,
229b/7

a.- arsız 083b/9

a.- asız 082b/5, 204b/9, 280a/3

a.- ıcı 314b/8, 315a/2, 315a/8,
315b/3

a.- ıcılara 131a/6

a.- mak 148b/6, 154b/2, 214a/7,
270a/9, 270b/3, 294a/9
a.- makdur 188b/6, 236b/7, 270b/5
a.- maz mı 178b/7
a.- mazlar 264b/3

3. konuşmak. söylemek,
bahsetmek.

a.- a 135a/2
a.- am 173a/3
a.- ardı 189a/5
a.- arsin olursın 138a/7
a.- ğıl 176a/8, 177b/2, 178a/2,
178a/4, 178a/5, 190a/1
a.- mağından 350a/2
a.- mak 173a/8, 174a/6
a.- uş 006b/2
a. 269a/4, 270a/7, 270b/2, 270b/4,
299b/7

4. hatırlamak.

a.- asız 021b/6
a.- makdan 075a/7
a.- uş 017b/8, 089b/6, 095b/8,
099b/5

ana: -62- [T.] Anne, valide.

a. 043a/4, 045b/9, 054b/9, 313b/4
a.+ dan 069b/1
a.+ lar 021a/6
a.+ ları 322a/7, 322a/8
a.+ larıdur 247a/2
a.+ larıuz 044b/6, 044b/7
a.+ larıuzuş 157a/1
a.+ larıuz 246b/6
a.+ larıuzuş 208b/8
a.+ larıuzuş 272a/7, 313b/4
a.+ m 183b/7
a.+ ma 177a/4, 221b/9, 299a/7
a.+ mı 070a/1, 147b/7, 341a/5
a.+ ŋ 069a/8, 132a/6, 177a/1
a.+ ŋa 181a/4, 242b/8
a.+ ŋuş 181a/1
a.+ ŋuz 044b/7
a.+ ŋuzı 085a/5
a.+ sı 043b/2, 044b/8, 066a/6,
173b/9, 227a/1, 242b/8, 299a/5

a.+ sına 139a/6, 176a/7, 199b/8,
226b/4, 233a/9, 242b/8, 299a/5,
299b/1
a.+ sından 350b/5
a.+ sındın 227a/3
a.+ sını 060b/5, 139a/7
a.+ sınıuş 043b/1, 043b/2, 226b/9
a.+ sınıuzdur 043b/3
a.+ ya 007b/8, 015b/8, 019a/5,
046a/7, 082a/9, 162a/9, 356a/3

aşa: -797- [T.] Üçüncü teklik kişi ve işaret
zahirinin yaklaşma hâli, ona.

a. 002a/6, 004b/5, 004b/8, 004b/9,
008b/3, 008b/4, 008b/6, 009a/8,
009b/6, 010b/5, 010b/8, 011a/5,
011a/7, 011b/3, 011b/9, 012a/3,
012a/5, 012a/6, 012a/7, 012a/8,
012a/9, 012b/1, 013a/8, 013b/6,
014b/9, 015a/3, 015a/4, 015b/5,
015b/6, 016a/4, 016b/5, 018a/8,
018a/9, 018b/6, 018b/8, 019a/2,
020a/7, 020b/7, 020b/8, 021a/8,
022b/9, 023a/9, 024a/5, 024b/2,
024b/6, 025a/2, 025a/4, 025a/5,
025a/7, 025b/7, 026a/5, 026b/5,
027a/8, 027b/4, 028a/2, 028a/3,
028b/1, 029a/9, 029b/3, 030a/5,
030a/6, 030a/7, 030a/9, 031a/2,
031a/8, 031b/1, 031b/7, 032a/4,
032a/6, 032a/8, 032b/3, 032b/4,
032b/6, 033a/5, 033a/9, 033b/2,
033b/3, 033b/4, 033b/5, 034a/9,
036a/7, 036b/8, 037b/7, 038b/1,
040a/2, 040b/6, 042a/7, 046a/7,
046a/9, 046b/3, 047a/7, 047b/1,
047b/5, 047b/8, 048a/7, 048a/8,
049a/7, 049b/5, 050b/4, 051a/8,
051a/9, 051b/1, 052a/3, 053a/1,
053a/9, 053b/1, 053b/2, 053b/3,
054a/1, 054a/2, 054b/1, 055a/2,
055b/5, 056b/5, 056b/7, 057a/1,
057a/8, 058a/3, 058b/6, 059b/6,
060b/2, 061a/6, 061a/7, 061b/4,
061b/5, 062a/8, 062a/9, 062b/5,
064a/8, 064b/5, 064b/7, 066a/8,
066b/5, 067a/1, 067a/6, 067b/7,

068a/1, 068b/3, 069b/9, 070b/9,
071a/3, 071a/9, 071b/3, 072a/2,
072a/6, 072b/9, 073a/9, 073b/7,
074a/9, 074b/1, 075b/2, 076a/4,
076a/6, 076a/8, 076b/2, 076b/7,
076b/9, 077a/6, 078a/6, 078a/7,
078b/1, 078b/5, 078b/7, 079a/3,
079b/5, 080a/1, 082a/9, 082b/5,
082b/8, 083b/1, 083b/8, 083b/9,
085a/9, 085b/6, 086a/1, 086b/9,
088b/5, 088b/9, 089a/3, 089a/4,
089a/8, 089b/6, 089b/7, 090b/9,
091b/3, 092a/1, 092b/1, 093a/2,
093a/9, 094a/6, 094b/3, 094b/4,
094b/6, 095a/9, 096a/4, 096a/6,
096b/6, 096b/7, 097a/3, 097a/5,
097b/8, 098a/2, 099b/3, 100b/8,
102a/9, 103a/2, 104a/4, 104b/8,
105b/9, 107a/4, 107a/5, 108b/4,
110a/4, 110b/7, 111b/9, 112b/8,
113b/3, 113b/4, 113b/6, 114b/2,
115a/6, 115b/3, 116a/1, 116a/3,
116a/7, 116b/6, 116b/7, 117a/3,
117a/5, 118a/7, 119a/1, 119a/7,
120b/4, 121b/3, 121b/5, 122a/3,
122b/5, 122b/7, 123b/4, 124a/5,
125b/6, 126a/3, 126a/8, 126a/9,
127a/4, 127b/1, 127b/3, 127b/6,
128a/5, 128a/8, 128b/2, 128b/8,
129b/9, 130b/1, 131a/8, 131b/7,
132b/3, 132b/7, 133a/6, 133a/7,
133b/1, 134a/7, 134b/8, 135a/3,
135b/4, 135b/8, 136a/2, 136a/4,
136b/7, 137a/3, 137a/5, 137a/8,
138a/3, 139a/7, 139b/1, 141b/2,
141b/4, 142a/5, 142b/3, 142b/7,
143a/5, 143b/2, 143b/8, 144b/7,
145a/7, 145b/2, 145b/9, 146a/2,
146b/1, 147a/1, 149a/1, 149a/6,
149b/4, 150b/6, 152a/4, 154a/5,
154a/8, 154b/6, 155a/3, 155a/4,
156b/1, 156b/4, 158a/7, 158b/7,
159a/1, 159a/2, 159b/3, 159b/4,
159b/7, 159b/9, 160a/6, 160b/8,
161a/7, 161a/9, 161b/6, 162a/3,
162a/4, 162a/9, 162b/8, 163a/7,
163b/5, 164b/6, 164b/8, 165a/3,

166b/1, 166b/4, 167b/6, 168a/3,
168b/3, 170b/3, 171a/4, 171a/6,
171a/7, 171b/2, 171b/4, 172a/9,
173a/4, 173a/5, 174a/6, 174a/9,
174b/1, 176a/1, 176a/6, 176a/8,
176b/1, 177a/2, 177a/7, 177b/3,
177b/9, 178a/3, 178b/4, 178b/6,
179b/8, 180a/3, 180a/9, 181a/7,
181a/8, 182b/1, 184b/3, 185a/2,
185a/9, 187a/8, 187a/9, 187b/3,
188b/7, 188b/8, 188b/9, 189a/5,
189a/9, 189b/2, 189b/4, 189b/6,
190a/4, 190a/9, 190b/5, 191a/5,
192a/4, 192b/4, 192b/5, 192b/6,
192b/7, 193a/1, 193a/3, 193a/5,
193a/7, 193b/6, 194a/3, 194a/5,
194a/9, 194b/5, 195a/2, 195b/2,
195b/8, 196a/5, 196b/8, 196b/9,
197a/3, 197a/4, 198b/5, 198b/6,
199a/9, 200a/7, 200b/4, 202b/5,
203b/9, 206a/7, 206b/1, 206b/2,
206b/5, 206b/6, 207b/8, 209a/5,
209b/9, 210a/8, 210b/8, 212a/1,
212b/8, 213a/5, 213a/7, 213b/4,
214a/6, 215b/6, 216b/1, 217b/1,
218b/4, 219b/9, 220a/1, 220a/8,
221a/3, 221b/1, 222a/1, 222b/8,
223a/8, 225b/1, 225b/8, 227a/2,
227a/3, 227a/5, 227a/7, 227b/2,
228a/3, 228b/2, 229b/9, 230a/2,
230a/5, 230a/6, 230a/9, 230b/1,
230b/8, 231b/8, 231b/9, 232a/7,
232a/9, 232b/2, 233b/1, 234a/5,
234a/6, 234b/1, 234b/8, 234b/9,
235a/1, 235a/2, 236a/9, 236b/1,
236b/2, 237a/7, 237a/9, 237b/1,
237b/4, 237b/5, 237b/8, 238a/4,
238b/3, 239b/3, 239b/8, 240a/5,
240a/6, 240a/8, 241a/7, 241b/3,
242a/9, 242b/7, 242b/9, 243b/1,
243b/2, 243b/9, 244a/7, 245b/6,
248a/9, 248b/9, 249a/5, 249a/6,
250a/1, 250a/5, 250b/1, 251a/7,
252a/2, 253b/9, 254a/2, 254a/3,
254a/8, 254b/6, 255a/1, 255b/1,
255b/6, 255b/8, 256a/1, 256a/5,
257a/3, 257b/7, 258b/9, 259b/4,

261a/5, 261b/4, 261b/5, 262a/9,
262b/6, 263a/8, 263a/9, 263b/3,
263b/5, 264a/4, 266b/2, 266b/3,
266b/4, 266b/7, 266b/8, 266b/9,
268a/5, 269a/5, 269a/6, 269b/4,
270a/5, 270a/9, 270b/8, 271a/2,
271a/8, 271b/1, 271b/9, 272a/2,
272b/2, 273a/1, 273a/4, 274a/4,
274b/3, 275a/6, 275b/1, 275b/3,
276b/2, 276b/6, 276b/7, 277a/8,
277b/3, 277b/7, 277b/9, 279a/1,
280a/1, 280b/7, 281a/9, 281b/5,
282b/1, 282b/2, 283a/2, 283a/4,
283a/9, 283b/7, 284a/8, 284b/7,
285a/1, 285a/6, 285b/8, 285b/9,
286a/2, 286a/3, 287a/5, 287a/8,
287b/4, 287b/6, 287b/7, 287b/8,
289b/5, 289b/6, 289b/8, 290a/1,
290b/4, 291a/1, 291a/5, 291a/9,
291b/4, 291b/7, 292a/1, 292a/3,
292a/6, 292b/3, 292b/7, 292b/8,
293a/2, 295b/2, 296a/4, 296b/7,
297a/5, 298a/9, 298b/6, 298b/7,
299a/4, 299a/7, 300b/1, 300b/4,
301a/4, 301b/9, 302b/8, 304a/4,
304a/6, 304a/9, 304b/3, 305a/2,
305b/6, 306a/9, 311b/2, 312a/1,
312a/3, 312b/6, 313a/4, 313a/6,
313a/8, 314a/4, 314b/7, 315a/3,
315b/1, 316a/3, 316b/4, 318a/5,
319a/6, 319a/9, 319b/8, 320a/7,
321a/8, 321b/1, 321b/8, 322a/4,
322a/9, 322b/9, 323a/2, 323b/3,
325b/8, 326a/6, 326a/8, 327a/1,
327b/3, 329a/4, 330a/5, 331a/4,
331a/5, 332a/4, 332a/5, 332a/8,
332b/4, 332b/5, 333b/2, 335b/8,
336b/2, 337a/8, 338b/3, 339a/6,
339a/7, 339a/8, 339b/9, 340b/8,
341a/9, 341b/9, 342a/5, 342a/6,
344a/8, 344b/2, 345a/3, 345b/7,
345b/9, 346b/7, 349a/1, 349a/9,
349b/2, 349b/4, 349b/8, 350a/5,
350a/6, 350a/7, 350b/1, 350b/6,
351a/8, 351b/6, 352a/9, 353a/5,
355a/5, 355b/4, 356a/3, 356a/6,
357a/1, 357a/3, 357a/4, 358a/8,

358b/7, 359a/6, 361a/3, 361a/4,
361a/5, 361b/1

anar: -1- [Far.] Nar.

a. 081a/8

anca: -12- [T.] O kadar, onca, onun gibi.

a. 086a/6, 124b/2, 166a/2, 249a/5,
252b/5, 271a/2

a.+ dur 086a/6

a.+ lar 036b/8, 083a/8

a.+ sın 025a/5

a. olınmış 036b/9

ancılayın: -151- [T.] Onun gibi.

a. 007a/3, 010a/2, 010b/2, 010b/9,
012a/7, 012b/6, 014b/5, 016b/5,
017a/6, 019b/7, 020b/3, 022a/8,
025a/8, 030b/2, 031a/1, 032b/5,
034b/9, 037a/9, 051b/2, 067b/9,
069b/9, 074a/3, 075b/3, 075b/9,
076b/3, 077a/8, 078a/9, 078b/3,
078b/9, 079b/6, 079b/7, 079b/8,
080a/2, 080a/7, 080b/8, 082a/4,
085b/5, 086a/9, 086b/1, 087b/7,
087b/9, 090b/7, 094a/2, 095b/5,
096a/3, 109b/3, 116a/1, 116a/2,
117b/6, 118a/5, 118a/6, 120b/4,
122a/9, 123b/8, 130a/9, 132a/5,
133a/6, 133a/8, 136a/3, 137b/1,
137b/2, 142a/2, 142a/4, 142a/5,
143a/3, 143b/9, 149a/1, 154a/1,
157a/8, 158a/4, 160b/3, 166b/6,
169b/3, 169b/8, 176a/3, 183b/2,
184a/1, 184a/4, 184b/5, 185a/8,
185a/9, 187b/3, 190b/4, 193a/3,
194b/4, 194b/5, 196a/5, 201a/5,
208b/1, 208b/3, 209a/3, 211b/2,
211b/4, 216a/4, 216b/2, 220a/1,
222b/5, 227a/5, 229b/9, 232a/6,
236b/1, 239a/2, 239b/6, 241b/6,
242a/2, 248a/4, 259a/6, 259b/8,
265a/4, 266a/5, 266b/7, 266b/9,
267a/4, 267a/9, 277a/7, 279a/9,
279b/1, 279b/4, 279b/7, 281a/6,
281b/9, 286a/7, 286b/3, 286b/9,
289b/9, 290b/2, 291a/2, 294b/8,

295b/3, 300a/4, 301a/6, 304b/5,
310a/3, 310a/7, 311a/1, 312a/5,
315a/9, 344a/8, 347a/9, 348a/1,
355b/1
a.+ dur 017a/4, 021a/9, 079b/6,
258a/1, 308a/8, 336b/6
a. midur 230b/9, 245b/6, 301b/9

and: -37- [T.] Yemin, söz verme.

a. 207b/6, 223b/5, 270b/1, 355a/8
a.+ dur 319a/5
a.+ ı 135a/7
a.+ ıla 016b/6
a.+ ın 115a/6, 258a/1, 277a/3,
335a/4
a.+ ından 069a/4
a.+ lar 069a/5, 337a/1
a.+ lardan 069a/5
a.+ ları bağladuñuz 067a/7
a.+ ları 104b/4, 158a/2
a.+ ların 327a/7
a.+ larını tıtdılar 323b/5, 329b/7
a.+ larını 104b/3, 104b/5
a.+ larınıñ 064a/5, 078b/5, 207b/5,
260a/9
a.+ larınıñı tıtmañ 158a/8
a.+ larınıla 033a/1
a.+ larınıñuz 020a/7, 020a/9, 067a/6
a.+ larınıñuzdan çıkmadı 333a/6
a.+ larınıñuzı dutarsız 158a/4
a.+ larınıñuzı 067a/9
a.+ larınıñuzıñ 067a/9
a.+ umuz 069a/4

anda: -50- [T.] 1. Orada, o yerde.

a. 011b/1, 017a/3, 030a/8, 092b/3,
136a/4, 149a/5, 149a/6, 150a/5,
153b/4, 162a/1, 168b/3, 171b/3,
193b/6, 204b/9, 210b/1, 210b/3,
214a/1, 216a/7, 247b/6, 253a/6,
254b/2, 254b/3, 268b/9, 270b/6,
282b/3, 312a/7, 346b/3
a.+ dur 010b/6, 207a/1
a.+ yıldı 107a/6

2. Nerede.

a. 017a/2, 050b/6

3. Oraya.

a. 061a/4, 165b/4

4. (Zaman için) O zamanda.

a. 104a/1, 147a/3, 147b/9, 161b/4,
166a/6, 168a/7, 191a/3, 206a/9,
282a/5

5. O konuda, o meselede.

a. 133a/4

6. Onda.

a. 134a/4, 190a/8, 251a/3, 281a/1

andan: -420- [T.] 1. Sonra, daha sonra.

a. 003b/5, 004a/2, 004b/2, 005a/9,
005b/1, 005b/5, 007a/4, 007b/2,
007b/9, 008a/2, 008b/8, 0 093b/2,
011b/3, 013a/6, 016b/4, 017b/9,
022b/1, 023a/5, 024a/9, 024b/1,
024b/4, 024b/7, 026b/3, 028a/1,
029a/6, 031a/4, 031b/3, 031b/7,
032a/1, 033a/5, 033a/8, 034a/1,
035b/1, 038a/7, 038b/1, 039a/8,
042a/4, 044a/7, 047b/9, 048b/2,
048b/6, 048b/8, 051b/4, 052a/3,
053a/3, 053a/4, 055a/4, 056a/8,
059b/2, 061b/9, 065b/9, 066a/5,
066a/7, 067b/2, 067b/6, 067b/8,
068a/3, 068b/2, 068b/3, 069a/2,
070a/7, 070b/1, 070b/2, 070b/3,
071a/1, 071a/3, 071b/7, 071b/8,
072a/6, 072b/9, 073a/2, 073b/3,
073b/6, 074a/6, 074a/8, 074b/5,
074b/6, 074b/8, 075a/1, 075b/1,
077a/4, 077b/9, 078b/4, 079b/6,
082b/6, 083a/2, 083a/7, 083b/3,
083b/7, 084a/6, 084a/7, 084b/1,
085b/6, 087b/2, 089b/2, 090a/2,
090a/4, 090a/9, 090b/9, 091b/4,
091b/5, 092b/2, 094a/2, 094b/8,
095a/2, 095a/9, 095b/9, 096a/4,
096b/9, 097b/1, 097b/7, 099a/5,
099a/9, 100b/1, 102a/3, 103b/9,
104a/4, 105b/7, 105b/9, 111a/4,

111b/6, 112b/1, 113b/4, 113b/7,
113b/9, 114b/5, 114b/6, 115a/4,
115a/5, 115a/7, 115b/9, 116a/2,
116b/9, 117a/9, 117b/8, 118b/5,
118b/9, 119a/1, 119b/3, 120a/5,
120a/8, 120b/3, 120b/4, 121a/9,
122a/8, 122b/4, 123a/1, 123a/2,
123b/3, 126b/2, 126b/7, 127a/1,
127b/1, 127b/4, 129a/9, 129b/4,
131a/1, 131a/4, 132b/6, 133a/8,
134a/7, 135b/2, 135b/3, 136a/3,
137a/6, 137b/2, 137b/8, 140a/9,
143b/1, 148b/7, 151b/7, 152a/2,
152a/6, 152a/7, 152b/3, 153a/6,
153b/9, 155a/2, 155a/3, 155b/9,
156a/2, 156a/4, 156b/4, 157a/6,
157a/9, 157b/1, 159a/9, 159b/1,
160a/3, 160a/4, 160a/7, 161a/4,
162a/3, 163b/4, 165b/3, 165b/5,
166a/1, 166a/2, 166a/3, 166b/4,
167b/4, 169a/1, 169a/4, 171a/7,
174a/9, 174b/1, 174b/3, 178b/8,
178b/9, 179a/1, 181a/5, 181b/2,
181b/6, 182a/1, 182a/5, 183a/5,
184a/3, 185a/5, 186b/3, 189a/8,
192a/5, 192a/6, 192a/7, 193a/2,
194a/2, 195a/5, 195b/2, 195b/9,
196a/3, 196a/5, 196b/3, 198a/2,
198a/3, 198a/4, 198a/5, 199a/2,
199a/6, 199b/2, 199b/3, 199b/4,
201b/3, 203a/4, 206b/9, 207a/7,
210b/1, 212a/8, 212a/9, 213a/3,
216a/8, 216b/5, 217b/5, 219a/4,
220a/3, 221a/7, 222a/9, 223b/6,
224b/5, 227a/7, 228a/1, 234a/8,
234a/9, 234b/6, 236b/4, 237a/5,
238b/2, 238b/4, 239a/3, 239b/2,
239b/3, 240a/4, 240b/3, 241b/4,
243a/1, 244b/8, 245a/1, 245a/3,
245a/4, 245a/7, 246a/2, 247b/6,
247b/9, 250b/7, 252a/7, 255a/5,
256a/6, 256b/6, 258a/3, 258a/4,
259a/3, 259b/2, 265b/9, 266a/6,
267b/1, 270a/4, 272a/6, 272b/1,
272b/3, 273a/9, 273b/1, 273b/4,
274a/3, 274b/9, 275a/6, 275b/4,
276a/8, 281b/2, 281b/3, 281b/7,

283a/4, 284b/1, 286a/3, 290b/3,
291a/4, 294b/1, 295b/1, 296a/4,
296b/3, 296b/7, 297a/8, 299a/3,
303a/6, 303b/3, 305a/8, 307b/4,
312b/7, 313b/8, 318b/4, 319b/7,
321a/5, 321b/7, 322a/9, 322b/8,
322b/9, 324a/4, 329a/5, 329a/9,
329b/8, 331a/3, 334b/3, 338a/9,
338b/6, 340b/1, 340b/2, 340b/5,
340b/7, 344a/1, 344a/2, 345b/3,
345b/4, 347a/8, 348a/6, 349b/3,
350a/9, 350b/1, 350b/2, 351b/7,
352a/7, 353b/4, 354b/3, 355a/6,
356a/8, 357b/7, 359b/9, 360a/1,
360a/2

a. mi 118b/9

2. Ondan.

a. 002a/5, 003b/1, 003b/7, 004a/3,
004a/6, 005a/4, 005a/6, 005a/9,
005b/7, 005b/8, 005b/9, 006a/2,
006b/2, 006b/4, 006b/5, 007a/6,
007a/7, 008a/6, 008a/8, 008b/6,
008b/8, 010a/2, 010a/6, 010b/4,
011a/3, 011a/7, 012a/4, 012b/3,
012b/4, 012b/5, 012b/8, 013a/3,
013a/5, 013a/9, 014a/3, 014b/7,
015b/7, 015b/9, 017b/8, 018a/4,
018b/3, 018b/6, 019a/1, 020b/5,
020b/8, 021b/8, 022a/1, 022a/2,
022b/8, 023a/3, 023a/4, 023a/9,
023b/6, 025a/3, 025a/9, 026b/6,
028a/2, 028a/4, 028b/9, 029b/1,
029b/4, 030b/8, 031b/8, 032a/6,
033a/7, 033b/5, 034a/4, 034a/5,
034b/3, 034b/9, 035a/2, 037b/3,
037b/7, 038a/6, 039a/3, 039a/7,
040a/4, 042b/2, 043a/4, 043a/5,
043a/6, 043b/1, 043b/5, 043b/6,
043b/7, 044b/4, 045a/6, 045b/6,
045b/8, 045b/9, 046b/4, 047a/8,
047b/6, 047b/8, 048b/6, 050a/2,
050a/9, 050b/1, 051a/2, 051b/5,
053b/1, 053b/4, 054a/3, 055a/8,
056a/8, 056b/5, 056b/9, 057a/3,
057b/5, 058a/3, 058a/5, 058a/6,
059a/2, 059a/3, 060a/6, 060a/8,

060b/1, 060b/7, 062a/3, 062b/9,
063b/3, 066a/4, 066a/6, 067a/5,
067b/8, 069a/4, 069b/5, 070b/4,
071a/8, 071b/4, 071b/6, 072a/4,
073b/9, 074a/6, 075a/6, 075b/3,
076a/4, 076a/6, 076a/7, 077a/7,
078a/4, 079a/9, 079b/1, 079b/4,
080b/3, 080b/6, 081b/1, 081b/6,
082b/1, 083a/2, 083b/8, 086a/1,
087a/5, 087b/1, 088a/1, 088a/7,
088b/8, 089b/3, 091b/3, 092a/1,
093b/3, 094a/2, 094a/3, 095a/3,
096b/7, 097a/3, 097a/5, 097b/3,
098a/7, 098a/9, 102a/7, 103a/1,
103a/3, 103b/2, 104b/6, 105a/8,
106a/8, 106b/7, 108b/3, 108b/4,
112a/7, 113b/2, 113b/4, 113b/7,
115b/2, 116a/2, 116a/5, 116a/6,
116a/9, 117a/1, 118a/9, 119a/8,
119a/9, 120b/3, 120b/4, 120b/7,
121b/8, 122b/9, 123a/5, 123b/4,
124a/5, 124a/6, 124a/7, 125b/2,
126b/5, 127a/1, 127a/9, 127b/3,
128b/2, 129a/3, 129b/1, 129b/5,
130b/7, 131b/8, 132a/2, 132b/1,
132b/5, 133b/2, 134a/4, 134a/6,
134a/8, 134b/1, 134b/2, 134b/7,
135b/1, 135b/3, 139a/9, 139b/6,
141a/9, 141b/3, 142a/2, 142b/1,
143a/3, 143b/9, 145a/7, 145b/1,
145b/7, 146a/3, 147a/3, 147b/8,
148a/5, 150b/6, 151b/2, 151b/8,
152a/1, 154a/1, 154a/9, 155a/4,
155a/5, 155b/8, 156a/2, 158a/8,
158b/3, 158b/4, 159b/1, 159b/6,
163a/7, 163b/5, 164a/5, 164b/3,
165b/6, 165b/9, 166a/1, 167a/8,
167b/9, 168a/3, 169a/3, 169a/4,
169a/5, 169a/6, 169a/9, 169b/6,
169b/8, 170a/8, 170b/1, 171a/3,
171a/6, 172a/2, 172a/9, 172b/4,
172b/5, 172b/6, 172b/7, 173a/5,
173a/8, 173b/4, 174a/1, 174a/6,
175b/1, 178a/7, 179a/8, 180a/3,
180a/7, 180b/2, 182b/1, 184a/5,
184b/7, 185b/9, 187a/5, 187b/2,
189a/3, 191a/7, 192a/1, 194a/1,

194a/7, 194b/1, 194b/4, 195b/1,
195b/5, 196a/7, 197a/2, 197a/4,
198a/8, 198b/1, 198b/3, 199a/4,
199a/5, 199a/6, 201b/4, 201b/9,
203a/6, 203a/9, 204b/7, 205a/6,
206a/9, 207a/7, 207b/4, 208a/3,
208b/9, 209b/6, 210a/5, 211a/5,
212b/3, 214a/7, 215b/6, 218a/2,
219a/3, 219b/1, 220a/8, 220b/4,
221a/3, 222b/7, 222b/9, 223a/1,
223a/2, 223a/7, 224b/4, 224b/8,
225a/2, 225b/4, 226a/1, 226a/6,
227b/2, 228b/1, 229b/1, 230a/3,
230a/5, 230a/6, 230a/7, 230a/8,
230b/9, 231a/8, 232a/4, 232b/5,
232b/9, 233b/9, 234a/3, 235b/2,
236a/4, 236b/3, 237b/7, 238a/2,
238b/1, 239b/5, 240a/1, 240a/4,
240b/4, 240b/5, 240b/8, 241a/8,
241b/1, 242b/4, 243b/6, 243b/9,
244a/4, 244b/8, 245a/1, 245b/5,
246a/2, 246a/8, 250a/3, 250a/7,
250b/7, 250b/9, 251a/5, 251b/6,
252b/6, 252b/9, 253a/7, 253a/8,
254b/7, 255a/4, 255a/8, 255b/4,
256b/2, 257a/9, 258b/5, 259a/8,
259b/9, 260a/6, 260a/8, 261b/6,
261b/7, 261b/9, 262a/4, 262a/5,
262a/6, 262a/7, 262b/5, 263b/5,
264a/3, 265b/1, 265b/2, 265b/9,
266a/9, 268a/2, 268a/9, 271a/5,
271b/2, 271b/6, 272a/1, 272a/3,
272a/6, 272b/2, 273a/1, 273b/3,
273b/7, 274a/4, 275b/3, 275b/5,
276a/7, 278a/6, 279a/8, 282b/7,
282b/8, 284a/1, 284a/2, 284b/4,
285b/3, 286a/4, 286b/2, 286b/6,
287a/5, 287a/7, 287b/2, 287b/4,
287b/7, 287b/9, 288b/1, 289a/2,
289a/7, 289b/2, 290b/6, 291a/1,
291a/6, 291a/7, 291b/3, 292b/5,
293a/9, 293b/6, 293b/9, 294b/1,
296b/1, 296b/5, 298a/6, 298a/9,
299a/1, 299b/4, 299b/7, 300b/5,
301a/7, 302b/5, 303a/4, 305b/1,
308b/5, 310b/9, 311a/1, 311b/7,
312b/1, 313a/6, 313a/9, 313b/1,

318a/3, 318a/4, 318b/5, 320a/1,
321a/9, 322b/1, 322b/2, 322b/8,
324a/5, 324b/9, 325b/1, 326a/5,
326b/5, 328a/7, 329a/8, 330a/7,
330b/1, 330b/9, 332b/4, 335a/4,
335a/5, 336b/6, 338b/6, 338b/7,
339a/6, 339b/8, 340a/5, 340a/6,
340b/5, 340b/8, 341b/5, 342a/7,
342b/5, 343b/1, 343b/8, 344b/9,
345a/8, 345b/5, 345b/6, 348a/1,
348a/4, 348b/9, 350a/2, 350a/7,
357a/4, 358b/6, 359a/3, 361a/8
a.+ dur 025b/2, 095a/7, 134b/2

3. Oradan, o yerden.

a. 004b/3, 004b/5, 007a/5, 016b/9,
019b/1, 053b/8, 061a/4, 061a/5,
062a/7, 084a/8, 084b/3, 149b/7,
150a/6, 185a/5, 193b/1, 193b/6,
202a/6, 222b/8, 227b/6, 245b/9,
253a/5, 262a/4, 273a/9, 298a/1,
319b/7, 349b/6

4. (Ötörü ile birlikte) +den dolayı,
sebebiyle.

a. 002b/5, 006a/1, 006a/7, 006a/8,
007b/3, 009a/3, 015a/8, 024a/5,
026a/4, 032b/8, 035a/4, 035b/2,
035b/3, 037b/8, 038a/4, 038a/9,
040b/9, 046a/2, 046a/3, 048b/1,
050b/3, 063a/2, 064b/4, 065a/3,
066b/2, 066b/7, 066b/9, 072a/8,
075a/9, 075b/1, 075b/2, 077a/9,
080a/1, 080a/4, 080a/8, 081a/3,
083a/3, 084b/1, 086a/7, 090b/2,
090b/7, 092b/1, 092b/4, 093b/1,
094a/6, 095a/4, 095a/6, 095a/9,
096a/2, 098b/9, 100a/9, 101b/6,
101b/9, 104a/4, 110a/8, 110a/9,
110b/3, 111b/3, 115a/8, 115b/4,
120a/6, 125b/3, 142b/4, 143a/8,
143b/1, 143b/7, 149b/9, 151b/5,
153b/6, 157b/7, 158a/5, 158a/9,
159b/5, 165b/5, 167b/1, 171b/6,
172b/7, 173b/1, 175a/7, 187a/2,
194b/8, 198b/6, 202a/9, 204b/4,
210b/7, 214a/1, 223b/8, 225b/5,

227a/9, 229b/7, 230a/7, 235b/2,
240a/7, 244a/4, 245b/2, 245b/8,
254b/1, 256a/3, 260b/6, 263a/8,
269b/6, 277b/6, 278a/9, 281b/9,
282a/1, 283b/5, 288b/3, 288b/7,
289b/5, 293a/9, 296b/2, 297b/9,
299b/7, 300b/8, 301a/5, 301b/3,
301b/5, 302b/6, 302b/8, 311b/4,
311b/7, 323a/2, 324b/3, 325a/4,
325b/2, 325b/4, 329a/8, 329b/8,
330b/9, 338a/6, 348a/1, 359a/6

andayuk: -1- [T.] Böyle, böylece, bu
şekilde.

a. 153b/4

andın: -83- [T.] (Yaşa ile birlikte) Ona,
ona doğru, o tarafa.

a. 004a/2, 013a/3, 013b/1, 018a/6,
022b/3, 027a/8, 033b/3, 034a/9,
048a/9, 062a/4, 066b/5, 068a/5,
068b/5, 073a/6, 074b/5, 075b/5,
077a/7, 079a/3, 079b/2, 099b/4,
108b/3, 113b/9, 119a/6, 123a/2,
125b/1, 126b/7, 127b/1, 128a/3,
129b/1, 129b/2, 129b/4, 131b/7,
134a/6, 142b/9, 143a/5, 143b/8,
145a/7, 151a/9, 155a/2, 176b/1,
185b/5, 186b/6, 201a/4, 207a/9,
209b/2, 210a/4, 230b/3, 231b/1,
233a/2, 234a/6, 234b/1, 238b/4,
239a/4, 240a/1, 240a/4, 245a/1,
261b/5, 264a/5, 266b/1, 272b/2,
272b/3, 274b/9, 280a/1, 282b/7,
282b/8, 283b/9, 285b/4, 286b/8,
287a/4, 287a/5, 287b/1, 293b/9,
299a/1, 308b/3, 323a/4, 329b/4,
330b/7, 335b/4, 339a/2, 342b/8,
347b/4

and iç-: -37- [T.] Yemin etmek, ant içmek.

a.- di 084b/7

a.- diler 064a/5, 078b/4, 207b/5,
260a/9, 336a/8

a.- düşünz olmadunuz mıdı 148a/2

a.- düşünz 067a/9, 087a/3

a.- e 241b/6

a.- eler 069a/1, 069a/3
a.- erin 319a/5, 338b/3, 339b/8,
345a/2, 351a/3, 353a/5, 356a/3
a.- erler 020a/9, 048b/2, 107b/1,
108b/1, 109a/1, 110a/3, 111b/7,
111b/9, 112b/9, 154a/5, 323b/4,
323b/7, 323b/8
a.- iciye 336a/5
a.- megile 203a/7
a.- meñ 207b/6
a.- mesün 204a/8

and içiş- -1- [T.] Karşılıklı söz vermek.

a.- üñ 223b/5

añdur- -9- [T.] 1.

a. 075a/9, 144b/8
a.- a 026b/8
a.- mağičün 220a/5
a.- mağdur 075a/8, 083b/8, 131a/6,
131b/5

2. Faydalandırmak,
menfaatlendirmek.

a.- mağ 319a/4

añdurınıl- -2- [T.] Hatırlatılmak, ikaz
edilmek.

a.- dılar 060a/6, 060a/8

anı- -1378- [T.] İşaret ve kişi zamiri ol'un
yükleme durumu, onu.

a. 003b/9, 004a/2, 004a/4, 004a/5,
004a/9, 004b/9, 006a/5, 006a/6,
006b/2, 006b/4, 006b/7, 007a/2,
007a/3, 007a/7, 007a/9, 007b/1,
007b/6, 008a/5, 008a/9, 008b/2,
008b/7, 008b/9, 009a/1, 009a/5,
009a/6, 009a/8, 009b/1, 009b/2,
009b/4, 009b/5, 010a/2, 010a/7,
010a/8, 011a/4, 011b/3, 011b/8,
012b/8, 013a/6, 013b/4, 014a/3,
014b/8, 015a/4, 015a/5, 015b/9,
016b/3, 017b/6, 017b/8, 018a/9,
019a/1, 019a/6, 020b/2, 021a/3,
021b/1, 021b/2, 021b/4, 021b/5,
021b/7, 022a/3, 022a/5, 022b/2,

022b/8, 023a/2, 023b/1, 023b/3,
023b/5, 023b/7, 023b/9, 024a/1,
024a/5, 024a/7, 024a/8, 024a/9,
025a/2, 025a/5, 025a/9, 025b/1,
025b/4, 025b/5, 026a/2, 026a/4,
026a/9, 026b/3, 026b/4, 026b/9,
027a/2, 027a/6, 027a/7, 027a/8,
027b/2, 027b/3, 029a/9, 029b/1,
029b/5, 029b/6, 029b/7, 030a/3,
030a/4, 030a/5, 030a/6, 030b/2,
030b/6, 031a/1, 031a/5, 031a/6,
031b/6, 031b/7, 032b/6, 032b/7,
032b/8, 033a/3, 033a/9, 034a/4,
034a/6, 034b/2, 034b/3, 035a/5,
036a/7, 036b/4, 036b/7, 037b/3,
037b/4, 038a/4, 038a/5, 038a/7,
038b/4, 038b/6, 039a/2, 039a/8,
039b/1, 039b/8, 040b/5, 040b/7,
040b/8, 041a/2, 041a/9, 041b/1,
041b/6, 041b/9, 042b/6, 042b/8,
043a/1, 043b/6, 043b/7, 044a/1,
044a/2, 044a/5, 044b/4, 044b/5,
045b/6, 045b/7, 046a/9, 046b/1,
046b/5, 046b/8, 047a/7, 047b/1,
047b/2, 048a/6, 048b/3, 048b/7,
048b/8, 050a/2, 050a/5, 050a/6,
050b/1, 051b/2, 052b/5, 052b/8,
052b/9, 053a/3, 053a/7, 053b/2,
053b/3, 053b/4, 054a/8, 054b/2,
056a/2, 056b/4, 056b/6, 057a/8,
057b/5, 058b/1, 059b/4, 060a/6,
060a/8, 060a/9, 060b/5, 060b/7,
061a/2, 061b/5, 062b/1, 062b/4,
063a/6, 063a/8, 063a/9, 063b/2,
063b/3, 063b/6, 064a/7, 064a/8,
064b/4, 064b/9, 065a/6, 065a/8,
065b/1, 065b/4, 066a/1, 066b/3,
066b/8, 067a/4, 067b/8, 067b/9,
068a/2, 068a/6, 068a/8, 068b/2,
068b/7, 069b/8, 070a/2, 070a/3,
070b/4, 070b/5, 071a/1, 071a/2,
071a/9, 071b/3, 071b/5, 072a/2,
073a/3, 073a/4, 073a/5, 073a/6,
073a/8, 073b/3, 074a/9, 074b/2,
074b/3, 074b/5, 074b/6, 074b/9,
075a/4, 075b/3, 075b/4, 076a/8,
076b/1, 077a/3, 077a/4, 077a/5,

077b/2, 078a/9, 078b/4, 079a/2,
079a/3, 079a/8, 079b/5, 080b/4,
080b/6, 081a/1, 081a/2, 081a/6,
081b/3, 081b/5, 081b/7, 082a/5,
082a/8, 082b/2, 082b/5, 082b/6,
082b/8, 083a/7, 083b/4, 083b/9,
084a/8, 084b/5, 085a/8, 085b/6,
085b/7, 086b/3, 086b/5, 086b/6,
086b/7, 087a/7, 087a/8, 087b/3,
087b/5, 087b/7, 088a/4, 088a/5,
088b/3, 088b/4, 088b/6, 088b/8,
089a/5, 089b/1, 089b/6, 091a/3,
091a/6, 091b/1, 091b/4, 091b/9,
092a/5, 092a/6, 092b/4, 092b/9,
093a/4, 093a/6, 093a/7, 093b/1,
093b/3, 093b/4, 093b/8, 094a/6,
094a/8, 094a/9, 094b/1, 094b/4,
095a/8, 095b/1, 095b/5, 095b/6,
095b/8, 096a/5, 096a/6, 096b/2,
096b/3, 096b/8, 097a/1, 097a/6,
097b/7, 097b/9, 098b/4, 099a/1,
100b/1, 100b/3, 100b/6, 101b/1,
101b/3, 101b/9, 102a/4, 102a/6,
102a/8, 102b/2, 103a/8, 103a/9,
104a/4, 105a/1, 106a/3, 106b/1,
106b/3, 106b/5, 106b/9, 107a/1,
107a/5, 107a/7, 109a/1, 109a/3,
109a/4, 110a/7, 110a/8, 110a/9,
111b/1, 111b/2, 111b/3, 111b/7,
112a/3, 112a/4, 112b/6, 113a/8,
113b/3, 113b/4, 114a/7, 115a/7,
115a/9, 116a/3, 116a/4, 116a/5,
116a/8, 116b/4, 116b/9, 117a/1,
117a/3, 117b/2, 117b/8, 118a/2,
118a/3, 118a/4, 118a/5, 118a/6,
118b/7, 119a/1, 119a/2, 119a/4,
119a/8, 120a/4, 120b/1, 120b/4,
120b/9, 121a/1, 122b/5, 123a/5,
123a/6, 123b/2, 123b/3, 123b/8,
123b/9, 124a/9, 125a/2, 125a/7,
125a/8, 125a/9, 125b/2, 125b/5,
125b/6, 125b/8, 126a/8, 126a/9,
126b/3, 127a/3, 127b/6, 127b/7,
128b/5, 129a/7, 129a/8, 129b/7,
129b/8, 129b/9, 130a/6, 130b/2,
130b/5, 131a/2, 131a/3, 131b/4,
131b/9, 132a/6, 132a/9, 132b/2,

132b/3, 132b/4, 132b/5, 132b/6,
132b/9, 133a/3, 133a/5, 134a/1,
134a/3, 134a/5, 134a/8, 134b/2,
135b/1, 135b/2, 135b/4, 135b/7,
136a/1, 136a/6, 136a/8, 136a/9,
136b/1, 136b/2, 136b/6, 136b/7,
137a/3, 137a/7, 137b/2, 137b/4,
137b/5, 137b/6, 137b/7, 138a/9,
138b/4, 138b/9, 139a/3, 139a/4,
139a/8, 139b/3, 140a/4, 140a/6,
141a/4, 141a/6, 141a/8, 141b/2,
142a/6, 142a/8, 142a/9, 142b/6,
142b/9, 143a/4, 143b/2, 143b/9,
144a/3, 144a/5, 144a/7, 144b/2,
144b/5, 144b/6, 145a/7, 145b/9,
146b/8, 147a/7, 147a/8, 147b/4,
148a/9, 148b/8, 148b/9, 149a/2,
149a/3, 149a/4, 149a/5, 149a/7,
149a/8, 149b/2, 149b/4, 149b/7,
151b/3, 152a/5, 152b/2, 152b/3,
152b/7, 152b/8, 153a/2, 153a/9,
153b/8, 154a/6, 154a/7, 154a/8,
154b/3, 154b/9, 155a/7, 155b/2,
155b/5, 156b/7, 158a/3, 158a/6,
158a/7, 158b/4, 158b/8, 158b/9,
159b/2, 159b/8, 160a/2, 160a/6,
160b/2, 160b/4, 160b/9, 161a/7,
161b/5, 162a/1, 162a/3, 162b/3,
162b/6, 163b/9, 164a/1, 164a/8,
164b/1, 164b/6, 165a/6, 166a/9,
166b/2, 166b/4, 167a/3, 167b/8,
167b/9, 168a/1, 168a/2, 168a/8,
168b/6, 168b/7, 169b/5, 170a/8,
170a/9, 171b/6, 171b/7, 172a/3,
172a/5, 172b/4, 172b/5, 173a/2,
173a/3, 173a/6, 173a/9, 173b/2,
173b/6, 174a/4, 174a/6, 174a/7,
174b/2, 174b/3, 174b/7, 174b/8,
174b/9, 176b/4, 176b/9, 178a/3,
178b/7, 179a/5, 179a/8, 179a/9,
179b/9, 180a/4, 180b/1, 180b/4,
180b/8, 181a/2, 182a/8, 182b/4,
182b/5, 183a/4, 183a/5, 183b/2,
183b/9, 184a/1, 184a/2, 184a/3,
184a/8, 184b/3, 184b/4, 184b/5,
185a/5, 185a/7, 186a/5, 186a/8,
186a/9, 186b/9, 187b/1, 188a/6,

188b/1, 188b/4, 188b/6, 189a/5,
189a/6, 189b/3, 189b/6, 189b/7,
189b/8, 189b/9, 190a/8, 190b/3,
190b/4, 190b/5, 191a/1, 191b/1,
191b/2, 191b/6, 192a/1, 192a/4,
192a/7, 193a/1, 193a/3, 193a/8,
193b/5, 194a/6, 194b/2, 194b/4,
194b/6, 195a/6, 195b/2, 195b/5,
196a/4, 196b/1, 196b/4, 196b/6,
196b/7, 197a/2, 197a/4, 197a/6,
198a/2, 198a/3, 198a/6, 198a/7,
198b/8, 199b/3, 199b/9, 200a/9,
200b/9, 201b/3, 201b/5, 201b/6,
201b/7, 202a/5, 202b/8, 203b/3,
203b/4, 203b/8, 203b/9, 204a/8,
205a/2, 205a/3, 205a/5, 205a/6,
206b/2, 206b/5, 206b/7, 206b/9,
207a/1, 207a/5, 207a/6, 207b/6,
209b/1, 209b/2, 209b/9, 210a/1,
210a/2, 210b/3, 210b/4, 211a/5,
211b/4, 212a/3, 212a/6, 212a/8,
212a/9, 212b/3, 212b/7, 213a/4,
214a/8, 214b/7, 214b/8, 215a/5,
215b/3, 215b/5, 216b/3, 217b/5,
218a/2, 218a/5, 218b/5, 219a/1,
219a/3, 219b/4, 219b/6, 219b/8,
219b/9, 220a/5, 220b/3, 221a/5,
221b/1, 222a/2, 222a/3, 222a/4,
222a/7, 222a/9, 222b/5, 223a/1,
223a/2, 223a/3, 223a/7, 223a/8,
223b/5, 224a/4, 224b/1, 224b/5,
225a/5, 225b/5, 225b/9, 226a/2,
226a/3, 226a/5, 226b/4, 226b/5,
226b/6, 226b/8, 226b/9, 227a/1,
227a/3, 227a/8, 227a/9, 227b/3,
228a/5, 228b/4, 228b/8, 229a/3,
229a/4, 229a/7, 230b/9, 231a/7,
231a/8, 231a/9, 232a/4, 232a/8,
232b/3, 232b/5, 232b/7, 233b/1,
233b/2, 233b/5, 234a/2, 234a/8,
234b/1, 234b/4, 235a/7, 235b/9,
236a/4, 236a/5, 236a/6, 236a/8,
236b/8, 237a/3, 238b/1, 238b/4,
240a/6, 241a/7, 241b/1, 241b/5,
242a/9, 242b/2, 242b/8, 242b/9,
243a/2, 243a/3, 243a/8, 243b/5,
244a/4, 244b/2, 244b/6, 244b/8,

245a/4, 245b/5, 245b/9, 246a/3,
246b/4, 247a/1, 247a/9, 247b/6,
248b/3, 249b/2, 250a/2, 250a/3,
250b/3, 250b/7, 250b/9, 251a/2,
251a/3, 251a/5, 251a/7, 251b/7,
252b/9, 253a/1, 253a/5, 253a/6,
253b/6, 254a/1, 254a/2, 254a/3,
254b/7, 255b/7, 255b/8, 256b/1,
256b/4, 257a/4, 257a/8, 257a/9,
257b/4, 257b/7, 257b/8, 257b/9,
258a/2, 258a/7, 259b/1, 259b/9,
260b/5, 261a/5, 261a/6, 261a/7,
261b/8, 262a/2, 262a/4, 262a/5,
262a/8, 262b/2, 262b/3, 262b/4,
263a/3, 263a/4, 263b/4, 263b/8,
263b/9, 264a/1, 264b/7, 265a/7,
265b/4, 265b/7, 266a/4, 266b/2,
266b/3, 266b/6, 267a/7, 267b/1,
267b/3, 267b/5, 268a/3, 269b/1,
269b/3, 269b/7, 269b/9, 270a/3,
270b/1, 270b/8, 271a/8, 271b/2,
272a/3, 272b/1, 272b/3, 273a/1,
273a/6, 273a/8, 273a/9, 273b/1,
273b/6, 274a/5, 274b/3, 274b/4,
274b/6, 275a/6, 275a/7, 275b/8,
276b/1, 276b/2, 277a/6, 278a/5,
278b/5, 279a/3, 279a/8, 279a/9,
279b/3, 279b/9, 280a/3, 280a/4,
281a/9, 281b/6, 282b/1, 282b/2,
283b/7, 284a/4, 285a/3, 285a/5,
285a/8, 286a/1, 286b/3, 286b/5,
287a/2, 287a/3, 287a/5, 287b/8,
288a/7, 288a/9, 289b/6, 289b/7,
289b/9, 290a/1, 290a/7, 290b/3,
291a/7, 292a/2, 292b/7, 293a/9,
294a/4, 295a/2, 295a/9, 295b/6,
296a/5, 296a/9, 296b/1, 297a/3,
297b/2, 297b/3, 297b/8, 298a/6,
298b/3, 298b/4, 299a/5, 299a/9,
300a/1, 300a/2, 300a/3, 300a/7,
300a/8, 300b/3, 301a/1, 301b/1,
301b/3, 302b/6, 303a/9, 303b/4,
304a/4, 304a/8, 304b/3, 305a/1,
305a/3, 305a/6, 305b/1, 305b/4,
305b/8, 306a/1, 306a/4, 306b/7,
307a/8, 307b/6, 307b/8, 308a/2,
308a/4, 308a/5, 308b/2, 308b/8,

308b/9, 309b/2, 309b/3, 309b/7,
309b/8, 310a/5, 310a/9, 310b/2,
310b/3, 310b/4, 310b/7, 310b/8,
311a/2, 311b/1, 311b/3, 312a/4,
312b/8, 312b/9, 313b/1, 313b/5,
314a/4, 314b/6, 314b/7, 315b/8,
315b/9, 316a/4, 316a/5, 317a/2,
318b/7, 319a/1, 319a/2, 319a/3,
319a/4, 319a/9, 319b/7, 319b/8,
320a/8, 321a/5, 321a/8, 321a/9,
321b/5, 321b/9, 322a/4, 322b/1,
322b/5, 322b/6, 322b/8, 323a/8,
324a/3, 324b/4, 324b/9, 325a/3,
326a/1, 326a/2, 326b/1, 326b/2,
326b/4, 327a/8, 327b/1, 327b/5,
328a/1, 328a/2, 328a/6, 328b/1,
328b/5, 329a/4, 329a/5, 329a/7,
329a/9, 330a/9, 330b/3, 330b/6,
330b/7, 330b/8, 331a/3, 331a/5,
331b/5, 332a/8, 332b/4, 332b/5,
332b/9, 333a/5, 333a/7, 333a/8,
333b/5, 333b/6, 335a/2, 335b/5,
335b/6, 335b/7, 335b/8, 336a/4,
336a/8, 336b/3, 337a/9, 337b/5,
337b/9, 338a/9, 338b/1, 338b/3,
339a/3, 339a/6, 341a/5, 341b/4,
342a/3, 342a/9, 342b/2, 342b/3,
342b/9, 343a/5, 343a/9, 343b/2,
343b/9, 344a/3, 344a/8, 344b/1,
344b/8, 345a/6, 345a/7, 345a/8,
345b/9, 346a/3, 346b/1, 347a/2,
347b/1, 347b/4, 348b/6, 349a/3,
349b/3, 349b/5, 349b/6, 349b/8,
350a/2, 350a/3, 350a/7, 350a/9,
350b/1, 351a/3, 351a/6, 351b/2,
351b/5, 352a/5, 352a/8, 352b/7,
352b/9, 353a/1, 353a/4, 353a/7,
353b/8, 354a/9, 354b/1, 355b/3,
355b/4, 356a/5, 356b/3, 356b/4,
356b/5, 356b/7, 357b/7, 358a/3,
358a/4, 358a/9, 359a/7, 359a/8,
360a/2, 360a/6

añıl-: -13- [T.] Zikredilmek, anılmak,
tesbih edilmek
a.- a 010b/4, 098a/5, 194b/1,
206a/7, 274b/9, 275a/1

a.- dı 079a/9, 079b/1
a.- ıla 349a/5
a.- madı 079b/4
a.- mağunı 357b/4
a.- mış olmadı 345b/8
a.- ur 195a/1

añıl: -1- [T.] Yavaş, sakin, hafif. (Bk.
añıl)
a.+ ıla 349a/5

añılmañlıñ: -1- [T.] Hatırlanılma, yad
edilme durumu.
a. eyle 178a/1

añıñ: -5- [T.] Teklik üçüncü kişi zamirinin
ilgi hâli, onun. (Bk. añıñ)
a. 173b/7, 361b/6
a.+ ıla 052b/6
a.+ içündür 029a/7
a.+ layıdı 088a/5

añla-: -69- [T.] 1. Bir şeyin ne olduğunu
akıl yoluyla kavramak, akıl
erdirmek, idrak etmek.
a.- dılar 007a/7
a.- mağa 025b/3
a.- mayalar 072a/2, 163b/9, 172b/5
a.- maz mısız 005a/3, 007a/9,
032a/6, 095b/6, 116a/6, 126b/6,
140a/3, 186b/4, 189b/1, 201a/5,
230b/8, 267b/2
a.- maz 236a/5
a.- mazlar mı 007a/9, 263b/3
a.- mazlar oldıarsa 118b/1
a.- mazlar oldıysa 015a/1
a.- mazlar oldılar 304b/6
a.- mazlar 015a/2, 064b/4, 068b/4,
096a/9, 099b/2, 102b/5, 111a/5,
114b/7, 237b/3, 274b/8, 306b/3,
325b/2, 325b/4, 329b/8, 330a/6
a.- mazesiz 072b/3, 163b/6
a.- mazuz 129b/5
a.- r 020a/3
a.- rlar 014b/1, 110b/6, 140b/7,
152b/1, 156a/1, 212a/7, 235b/3,
239b/1, 239b/7, 296a/2

a.- rmissaduk 334b/9
a.- rsız olası 036a/4
a.- rsız olmaduğuz 263a/7
a.- rsız olursanız 215a/3
a.- yalar 049b/8, 174b/4, 180b/7
a.- yasız 007a/4, 022a/9, 075a/4,
082b/2, 131b/9, 209a/3, 281b/4,
290a/5, 320b/9
a.- yu 151a/2

anlar: -4181- [T.] Ol zamirinin çoğul hâli,
onlar.

a. 002a/4, 002a/5, 002a/7, 002b/1,
002b/4, 002b/6, 002b/7, 002b/8,
002b/9, 003a/4, 003b/4, 003b/6,
003b/7, 003b/9, 004b/6, 004b/7,
005a/4, 005a/6, 005b/9, 006a/7,
006a/8, 006b/1, 006b/3, 007a/7,
007a/8, 007b/2, 007b/6, 007b/7,
008a/7, 093b/2, 009b/1, 009b/5,
009b/7, 009b/8, 009b/9, 010b/1,
010b/2, 010b/8, 010b/9, 011a/5,
012a/8, 012b/9, 013a/3, 013a/6,
013a/7, 013b/2, 013b/5, 013b/8,
014a/2, 014a/4, 014a/5, 014a/6,
014b/2, 014b/3, 014b/4, 014b/5,
014b/6, 015a/1, 015a/2, 015a/5,
015a/8, 015a/9, 015b/4, 016a/2,
016b/1, 016b/6, 017a/1, 018b/1,
018b/6, 018b/7, 019a/1, 019a/4,
019b/4, 020a/3, 021b/2, 022a/5,
022a/9, 023a/5, 023a/6, 023b/4,
023b/6, 024a/4, 024b/7, 024b/8,
024b/9, 025a/8, 025b/9, 026a/2,
026a/3, 026a/4, 026a/6, 026a/7,
026a/8, 026a/9, 026b/3, 026b/4,
028a/1, 028a/2, 028a/6, 028a/7,
028b/6, 028b/9, 029a/4, 029a/7,
029a/9, 031b/4, 031b/5, 032a/9,
032b/4, 032b/8, 033a/1, 033a/4,
033b/8, 033b/9, 034a/1, 034a/2,
034a/7, 034b/3, 034b/6, 035a/3,
035a/4, 035a/5, 035b/3, 035b/5,
035b/7, 035b/8, 036a/1, 036b/7,
036b/8, 037a/2, 037a/3, 037a/5,
038a/2, 038b/5, 038b/7, 038b/8,
039a/8, 039b/1, 039b/6, 039b/7,

039b/8, 040a/4, 040a/5, 040a/9,
040b/1, 040b/2, 040b/6, 041a/1,
041b/1, 041b/2, 041b/4, 042a/1,
042a/5, 042a/8, 042a/9, 043a/6,
043a/7, 043b/8, 044a/3, 044a/9,
044b/7, 044b/8, 044b/9, 045b/2,
045b/3, 046a/1, 046a/3, 046a/9,
046b/2, 046b/6, 046b/7, 047a/5,
047a/7, 047b/1, 047b/3, 047b/8,
048a/1, 048a/5, 048a/7, 048b/4,
048b/8, 049a/2, 049a/6, 049a/8,
049a/9, 049b/1, 050a/5, 050b/6,
051a/9, 051b/6, 052a/5, 052a/8,
052b/4, 053b/8, 054a/6, 054b/8,
055a/2, 055a/4, 055a/6, 055a/9,
055b/5, 055b/7, 056a/2, 056a/5,
056b/5, 057a/9, 057b/9, 058a/1,
058a/3, 058a/9, 058b/1, 058b/8,
059a/4, 059a/7, 059b/5, 059b/7,
059b/8, 060a/5, 060a/7, 060b/3,
060b/5, 062a/3, 062a/4, 062a/5,
062a/7, 062b/2, 063a/1, 063b/9,
064a/4, 064a/5, 064a/6, 064a/9,
064b/1, 064b/2, 064b/4, 064b/9,
065a/1, 065a/8, 065b/5, 065b/6,
065b/7, 066a/1, 066a/3, 066b/1,
066b/4, 066b/6, 066b/7, 066b/8,
067a/3, 067a/4, 067b/1, 067b/7,
067b/9, 068b/1, 068b/4, 068b/6,
068b/8, 069b/2, 070a/5, 070a/8,
070b/1, 070b/9, 071a/5, 071b/5,
071b/6, 071b/8, 072a/3, 072a/6,
072a/9, 072b/1, 072b/3, 072b/8,
073a/3, 073a/7, 073a/9, 073b/1,
073b/3, 073b/5, 073b/6, 073b/9,
074a/4, 074b/7, 075a/8, 076a/9,
077a/6, 077b/2, 077b/3, 079a/3,
079a/5, 079b/3, 080b/1, 081a/5,
081a/6, 082a/4, 082a/6, 082a/8,
082b/7, 083a/6, 083a/8, 083b/9,
085a/4, 085b/1, 085b/2, 085b/9,
086a/1, 086a/3, 086a/8, 086b/1,
086b/2, 086b/7, 086b/8, 086b/9,
087a/3, 087a/6, 088a/5, 088a/6,
088a/7, 089a/2, 089a/4, 089b/1,
089b/8, 090a/4, 090a/5, 090a/6,
090a/8, 090b/1, 090b/3, 090b/4,

090b/6, 092b/1, 092b/2, 092b/5,
092b/6, 093a/8, 093b/5, 094a/1,
094a/2, 094a/4, 094a/9, 094b/3,
094b/4, 095a/3, 095a/8, 095b/3,
095b/6, 096a/3, 096a/6, 096a/7,
096b/1, 096b/2, 096b/3, 097a/6,
097a/8, 097b/2, 097b/4, 097b/6,
098a/2, 098a/7, 098b/1, 098b/9,
099a/2, 099a/8, 099b/1, 099b/2,
099b/3, 099b/7, 099b/9, 100a/2,
100a/6, 100a/7, 100a/9, 100b/1,
101a/1, 101a/7, 101a/9, 101b/4,
101b/5, 101b/7, 102a/1, 102a/3,
102a/4, 102a/6, 102b/5, 103a/5,
103a/6, 103a/8, 103a/9, 103b/1,
103b/2, 103b/4, 103b/8, 104a/5,
104a/6, 104a/9, 104b/4, 104b/5,
105a/3, 105a/7, 105b/1, 106a/1,
106a/4, 106b/2, 106b/3, 106b/9,
107a/2, 107a/5, 107b/2, 107b/3,
107b/4, 107b/5, 107b/6, 108a/1,
108a/7, 108a/8, 108a/9, 108b/1,
108b/2, 108b/3, 108b/4, 108b/9,
109a/6, 109b/2, 110a/8, 110b/1,
110b/3, 111a/1, 111a/3, 111a/5,
111a/8, 111b/2, 111b/4, 111b/5,
112a/5, 112a/6, 112b/7, 112b/9,
113b/2, 113b/8, 114a/1, 114a/3,
114a/9, 114b/2, 114b/3, 114b/4,
114b/5, 114b/6, 115a/7, 115b/2,
115b/3, 115b/4, 116a/2, 116b/6,
116b/8, 117a/2, 117a/5, 117a/6,
117a/8, 117b/7, 118a/6, 118b/4,
118b/6, 119a/4, 119b/6, 119b/9,
120a/1, 120a/4, 122a/1, 123a/4,
123b/1, 123b/5, 124a/9, 124b/1,
124b/4, 124b/5, 124b/8, 124b/9,
125a/4, 125b/4, 128b/1, 128b/3,
128b/8, 130a/1, 130b/3, 130b/5,
131a/1, 131a/8, 132b/7, 134b/3,
135a/9, 135b/5, 136a/6, 136b/1,
137a/2, 139b/4, 139b/6, 139b/7,
139b/8, 140a/3, 140b/9, 141a/2,
141b/2, 141b/3, 142a/4, 142a/5,
142a/8, 142a/9, 142b/5, 142b/8,
143a/1, 143a/2, 143a/4, 143a/6,
143a/7, 143b/3, 143b/7, 144a/6,

144a/8, 144b/4, 145a/5, 145b/6,
146b/2, 146b/6, 147a/2, 147a/9,
147b/4, 148a/1, 148b/3, 150a/6,
150b/9, 151b/2, 151b/4, 152b/6,
152b/8, 153a/1, 153a/4, 153a/5,
153a/7, 153a/8, 153b/2, 153b/5,
153b/7, 153b/9, 154a/1, 154a/7,
154a/8, 154b/1, 154b/3, 154b/5,
154b/7, 154b/8, 155b/3, 156a/7,
156b/1, 157a/5, 157b/2, 157b/3,
157b/4, 157b/6, 158b/7, 159a/1,
159a/2, 159a/3, 159a/6, 159a/9,
159b/2, 159b/6, 160a/1, 160a/2,
160b/5, 161a/9, 161b/1, 164a/2,
164b/3, 167b/1, 168a/3, 168b/2,
169a/2, 169a/9, 169b/1, 169b/7,
170a/1, 170a/4, 170b/6, 172a/5,
172a/9, 172b/3, 175a/2, 175a/3,
175a/5, 175a/6, 175a/8, 177b/1,
178b/9, 179a/2, 179a/3, 179b/8,
182a/7, 183a/6, 183b/3, 184b/6,
186a/4, 186a/5, 186a/6, 186a/9,
186b/6, 187a/4, 187a/5, 187a/7,
187a/9, 187b/2, 187b/3, 187b/6,
187b/8, 188a/1, 188a/3, 188a/5,
188a/7, 188a/8, 188b/5, 188b/6,
189b/7, 189b/9, 190a/7, 190b/1,
190b/6, 191a/2, 191a/5, 191a/6,
191a/7, 191a/8, 192a/2, 193a/3,
193a/4, 193a/8, 193b/5, 194a/9,
194b/8, 195a/2, 195b/3, 195b/6,
195b/7, 195b/9, 196a/1, 196a/2,
196a/3, 196b/4, 197a/1, 197a/3,
197a/7, 197b/5, 197b/6, 197b/7,
197b/8, 197b/9, 198a/1, 198b/9,
199a/4, 199a/5, 200a/4, 200a/5,
200a/6, 200a/7, 200a/8, 200a/9,
200b/4, 200b/6, 200b/8, 201a/2,
201b/2, 202a/4, 202a/9, 203a/4,
203a/5, 203a/6, 203b/2, 204a/3,
204a/5, 204b/2, 204b/6, 204b/7,
205b/1, 205b/5, 206b/1, 207b/2,
207b/4, 208a/1, 208a/3, 208a/4,
208a/6, 208b/2, 208b/4, 209a/5,
209a/9, 209b/7, 209b/8, 210b/9,
211a/2, 211b/3, 211b/5, 211b/7,
212a/2, 212a/7, 213a/9, 213b/2,

213b/3, 213b/7, 213b/8, 215b/1,
216a/2, 216b/4, 217a/1, 217a/2,
217a/3, 218b/2, 220a/2, 220a/6,
220b/3, 220b/4, 220b/5, 220b/7,
220b/8, 220b/9, 221a/1, 221a/9,
221b/5, 221b/7, 222a/6, 222b/8,
223b/2, 223b/7, 224a/3, 224a/8,
224b/6, 224b/8, 225a/7, 225b/2,
225b/4, 225b/5, 225b/7, 225b/8,
226a/1, 226b/8, 227a/1, 227a/3,
228b/7, 229a/1, 229a/7, 229b/1,
229b/2, 229b/6, 230a/4, 230a/5,
230a/6, 231a/1, 231a/2, 231a/4,
231a/6, 231b/6, 232a/6, 232a/7,
232b/1, 232b/5, 233a/4, 233a/5,
233a/8, 233b/2, 233b/6, 233b/7,
233b/8, 234a/1, 234a/4, 234b/2,
234b/3, 236a/9, 236b/2, 236b/9,
237a/1, 237a/4, 237a/5, 237a/6,
237b/5, 237b/9, 238a/2, 238a/6,
238b/7, 238b/8, 239b/7, 240a/7,
240b/1, 240b/2, 240b/6, 241a/7,
241b/3, 241b/7, 241b/8, 241b/9,
242a/1, 242a/2, 242a/3, 242a/5,
242a/6, 242b/1, 242b/4, 244b/7,
245a/6, 245b/3, 245b/4, 245b/7,
245b/8, 246a/1, 246a/9, 246b/6,
247a/7, 247b/3, 248a/1, 248a/7,
250a/6, 250a/9, 250b/6, 250b/9,
251b/1, 252a/1, 252a/2, 252a/3,
252a/4, 252a/6, 252b/5, 252b/7,
253a/6, 253b/1, 253b/2, 253b/3,
253b/5, 254b/8, 255a/9, 255b/2,
255b/3, 255b/4, 256a/3, 256b/3,
256b/4, 257a/5, 257b/5, 257b/6,
258a/2, 258b/1, 259a/2, 259a/7,
259b/7, 259b/8, 260a/5, 260a/6,
260a/9, 261a/1, 261a/2, 261a/3,
261a/4, 261b/5, 262a/1, 262a/2,
262a/7, 262b/3, 262b/5, 262b/8,
262b/9, 263a/2, 263a/3, 263b/5,
263b/7, 264b/6, 264b/8, 264b/9,
265a/4, 265a/5, 265a/8, 265b/1,
265b/2, 265b/8, 266a/1, 266a/4,
267a/3, 267a/7, 267b/7, 267b/8,
268a/1, 268a/6, 268b/2, 268b/7,
269b/2, 269b/3, 269b/6, 270b/3,

270b/9, 272a/1, 272a/2, 272b/5,
272b/6, 273a/3, 273a/4, 273a/7,
273b/7, 273b/9, 274a/1, 274a/3,
274a/5, 274b/1, 274b/2, 275a/1,
275a/2, 275a/7, 275a/9, 275b/2,
276a/3, 276a/7, 276a/8, 276b/1,
276b/2, 276b/6, 277a/4, 277a/7,
277a/8, 277b/4, 278a/6, 278a/8,
278a/9, 279a/5, 279a/9, 279b/7,
280a/7, 280a/8, 280b/6, 280b/7,
280b/9, 281a/2, 281a/6, 281b/6,
282b/6, 282b/9, 283a/1, 283b/4,
283b/6, 284a/4, 284a/5, 284a/6,
284a/9, 284b/1, 284b/7, 285a/1,
285a/4, 285a/6, 285b/1, 285b/3,
286a/5, 286b/2, 287a/7, 287b/1,
287b/4, 287b/5, 288a/1, 288a/3,
288b/9, 289a/1, 289a/2, 289a/4,
289a/5, 289a/9, 290b/8, 291a/1,
291a/7, 291b/1, 291b/7, 291b/8,
292a/6, 292a/7, 292a/9, 292b/3,
292b/6, 293a/4, 293a/6, 293b/1,
293b/2, 293b/9, 294a/1, 294a/7,
294b/7, 295a/4, 295a/5, 295a/7,
295b/6, 296a/7, 296b/8, 297a/1,
297a/3, 297a/6, 297b/3, 297b/5,
298a/2, 298a/6, 298b/1, 298b/3,
298b/9, 299a/3, 299b/4, 299b/5,
300a/8, 300b/7, 300b/9, 301a/3,
301a/5, 301a/9, 301b/1, 301b/2,
301b/6, 302a/5, 302a/6, 302a/9,
302b/5, 302b/6, 302b/8, 302b/9,
303a/3, 303a/5, 303a/6, 303b/1,
304a/5, 305a/7, 305b/1, 305b/5,
306a/1, 306a/7, 306a/8, 306b/1,
306b/3, 306b/4, 306b/5, 307a/4,
307a/7, 307b/4, 308a/3, 308b/1,
309a/5, 309b/6, 309b/7, 309b/8,
309b/9, 310b/6, 310b/7, 311a/1,
311a/2, 311a/5, 311a/9, 311b/5,
311b/8, 312a/4, 312a/5, 312a/6,
312a/8, 312a/9, 312b/3, 313a/7,
313b/2, 314a/3, 314b/2, 315a/1,
316b/4, 317a/7, 318b/1, 320a/2,
320b/2, 320b/4, 320b/6, 321a/1,
321a/3, 321b/2, 321b/8, 322a/1,
322a/7, 322a/8, 322a/9, 322b/4,

322b/9, 323a/3, 323a/5, 323a/6,
323a/8, 323b/3, 323b/4, 323b/5,
323b/7, 323b/8, 324a/1, 324a/6,
324a/9, 324b/3, 325a/1, 325a/3,
325a/5, 325a/6, 325a/8, 325a/9,
325b/2, 325b/4, 325b/7, 326a/2,
326a/7, 326b/5, 327a/6, 327a/8,
327b/7, 328a/1, 328a/3, 328b/2,
328b/6, 329a/5, 329a/6, 329b/1,
329b/7, 329b/8, 329b/9, 330a/3,
330a/5, 330a/8, 330a/9, 331a/2,
331a/6, 331b/1, 332a/6, 332a/7,
332b/7, 333b/3, 333b/5, 333b/6,
334b/5, 335a/1, 335a/6, 336a/9,
336b/1, 337a/5, 337a/6, 337a/7,
337b/1, 337b/6, 339a/3, 339a/8,
339a/9, 339b/1, 339b/2, 339b/3,
339b/4, 339b/5, 340a/1, 340a/2,
340b/8, 344a/5, 344a/6, 344a/7,
344b/6, 347a/3, 348a/6, 348b/5,
349a/9, 350a/3, 351b/6, 352a/1,
352a/2, 352a/4, 352a/6, 352a/7,
352b/3, 352b/4, 352b/5, 352b/6,
353a/6, 353a/7, 353b/2, 353b/4,
353b/5, 353b/9, 354a/6, 355b/1,
355b/2, 356b/1, 357b/8, 358b/4,
358b/6, 358b/8, 359a/1, 360a/4,
360b/8

a.+ a 002a/5, 002b/6, 003a/1,
003a/2, 003b/5, 004a/8, 006a/1,
006b/4, 007a/8, 007b/2, 007b/3,
008b/2, 008b/3, 008b/5, 009a/9,
009b/5, 009b/6, 010a/6, 011a/4,
011a/7, 011b/7, 013a/4, 013a/6,
013b/8, 014a/3, 014a/4, 014b/5,
014b/8, 016b/3, 016b/5, 018b/4,
018b/5, 019a/1, 019a/2, 019a/3,
019b/8, 020a/4, 020a/5, 020b/2,
020b/5, 021b/9, 022a/1, 022a/9,
022b/7, 023a/1, 023b/4, 024a/3,
024b/1, 028a/8, 029a/1, 029a/2,
029a/4, 031b/4, 031b/6, 033a/2,
033b/7, 035a/2, 035a/9, 035b/7,
036a/1, 036b/7, 037b/8, 038a/1,
038a/3, 039a/4, 039b/2, 039b/6,
040a/2, 040a/3, 040a/4, 040a/5,
040a/6, 040a/7, 040b/2, 040b/6,

041b/9, 042b/9, 043a/1, 043a/3,
043a/6, 044a/5, 044a/7, 044a/9,
044b/1, 044b/8, 044b/9, 045a/4,
045a/7, 046a/1, 046b/1, 047a/6,
047b/4, 047b/6, 047b/7, 047b/9,
048a/9, 048b/1, 048b/3, 048b/8,
048b/9, 049b/2, 049b/6, 049b/7,
050a/4, 053b/5, 053b/6, 053b/7,
054a/7, 054b/4, 055a/5, 055b/7,
056a/6, 056a/8, 056b/1, 056b/5,
056b/8, 057a/3, 057b/1, 057b/9,
058a/1, 058a/4, 059a/1, 059a/2,
059a/5, 059a/6, 059b/7, 060a/5,
060a/9, 060b/3, 061b/9, 063b/8,
065b/8, 066a/5, 066a/7, 066b/6,
067a/2, 068b/5, 069b/2, 070a/3,
070a/5, 070b/4, 070b/5, 071a/2,
071b/5, 072a/6, 072a/9, 072b/2,
072b/5, 072b/7, 073a/7, 073a/8,
073b/6, 074a/4, 074a/7, 076b/6,
076b/8, 078b/3, 078b/4, 078b/5,
079a/5, 079b/5, 079b/8, 079b/9,
081a/3, 081a/5, 081a/6, 082a/2,
082a/3, 082b/1, 083a/3, 083a/4,
083a/7, 084a/1, 084a/2, 084b/1,
084b/5, 084b/8, 085a/7, 086a/1,
086a/2, 086a/6, 086a/8, 087a/3,
087a/7, 088b/5, 089a/3, 090b/3,
090b/5, 090b/7, 092a/4, 093b/4,
094a/1, 094a/4, 094a/9, 094b/2,
095a/1, 095a/3, 095a/4, 095a/5,
095a/6, 095a/9, 095b/1, 095b/5,
095b/6, 095b/8, 096b/4, 097b/6,
097b/7, 098a/7, 099a/2, 099a/3,
099b/4, 100a/5, 100b/4, 101b/1,
102a/5, 102a/6, 103b/8, 103b/9,
104a/6, 104b/6, 105a/8, 105b/4,
105b/8, 107b/3, 108a/3, 108a/9,
108b/4, 108b/9, 109a/3, 109a/4,
109a/9, 109b/4, 109b/5, 109b/6,
109b/8, 110a/5, 110a/7, 111a/2,
111a/8, 111a/9, 111b/5, 112a/7,
112a/9, 112b/2, 112b/3, 112b/7,
113b/2, 113b/4, 113b/6, 113b/7,
113b/8, 113b/9, 114a/2, 114a/3,
114a/7, 114b/3, 115a/2, 115a/7,
115b/5, 115b/8, 116b/3, 116b/6,

117a/9, 118b/5, 119a/1, 120a/5,
120b/3, 120b/6, 120b/9, 121a/3,
121b/7, 121b/8, 122a/1, 122a/2,
122b/1, 123b/2, 123b/3, 124a/2,
124b/2, 125a/6, 125a/7, 126b/2,
128a/3, 128b/1, 130a/7, 130a/8,
130a/9, 130b/8, 131a/1, 131b/5,
132b/7, 134a/1, 134a/6, 134a/7,
134b/7, 136a/5, 136a/6, 136b/5,
137a/2, 137a/5, 137b/5, 139b/7,
139b/8, 140a/3, 140a/4, 141b/3,
141b/9, 142b/1, 143a/3, 143a/7,
143a/9, 143b/2, 143b/7, 144a/4,
144b/6, 144b/8, 145a/6, 145b/2,
145b/7, 146a/5, 147a/3, 147b/3,
148a/1, 148a/4, 148b/9, 149b/9,
150a/4, 150a/5, 150a/7, 151a/4,
151a/6, 151b/1, 151b/2, 152a/5,
153a/2, 153a/6, 153b/2, 153b/4,
153b/6, 153b/8, 154a/7, 154b/3,
154b/4, 155a/4, 155a/5, 155b/5,
157b/2, 157b/6, 158b/2, 158b/4,
159a/3, 159b/5, 160a/3, 160a/4,
162b/6, 163a/1, 163b/3, 165a/1,
165a/7, 165b/6, 166a/2, 167a/4,
167a/9, 167b/6, 168a/5, 168b/3,
169a/2, 169a/8, 172a/8, 172b/2,
177a/8, 183b/4, 185b/1, 185b/6,
185b/8, 186a/4, 186b/1, 186b/3,
188a/5, 188a/6, 188b/2, 189a/6,
194a/1, 194a/8, 194b/1, 194b/2,
194b/7, 194b/8, 195b/8, 195b/9,
196a/1, 196a/3, 197a/1, 197a/2,
200a/3, 200b/3, 200b/4, 200b/6,
200b/7, 200b/9, 201b/2, 201b/6,
202a/9, 203a/4, 204b/4, 204b/9,
205a/4, 205a/9, 205b/7, 206a/9,
206b/1, 207b/5, 207b/9, 208a/2,
208b/5, 209a/9, 209b/2, 210b/3,
212b/8, 213a/4, 213a/5, 214a/7,
214a/8, 215a/1, 215b/3, 216a/4,
216a/9, 217a/1, 217a/7, 217b/7,
218a/7, 218b/7, 219a/6, 219b/8,
220a/2, 220a/3, 220a/4, 220a/5,
220b/2, 220b/9, 221a/9, 222a/4,
222a/5, 222b/8, 225b/3, 226b/3,
226b/6, 229a/2, 229b/6, 229b/7,

229b/8, 230a/4, 230a/5, 230a/7,
230b/2, 231a/1, 231a/4, 231b/5,
233a/9, 233b/6, 235b/6, 235b/7,
236a/1, 236b/2, 236b/6, 237a/1,
237a/5, 237b/1, 237b/5, 237b/9,
238b/1, 240a/4, 240a/5, 240a/7,
240a/9, 240b/5, 240b/9, 242a/1,
243b/1, 243b/5, 243b/6, 244b/7,
245b/5, 245b/9, 246a/1, 246a/6,
246a/9, 248b/2, 248b/7, 249b/8,
250b/7, 252a/7, 252b/2, 252b/4,
252b/5, 253a/9, 254b/1, 255b/2,
255b/3, 255b/4, 256a/8, 256a/9,
256b/3, 257b/8, 259a/2, 259a/8,
259a/9, 259b/2, 260a/6, 260a/9,
260b/1, 261a/7, 262a/1, 262b/3,
262b/4, 262b/5, 262b/6, 263b/5,
264b/2, 264b/8, 265a/5, 265a/9,
267a/3, 267a/4, 267b/6, 268b/3,
269b/8, 270b/9, 272a/1, 272b/7,
273a/5, 273b/7, 274a/6, 274a/9,
275a/5, 275a/8, 275a/9, 276a/1,
276a/4, 276b/3, 276b/7, 277a/9,
277b/1, 278a/9, 278b/3, 279b/1,
280a/6, 280b/2, 280b/6, 281b/1,
281b/5, 281b/7, 282a/2, 282a/9,
282b/1, 282b/3, 283a/8, 283b/3,
283b/4, 284a/4, 284a/7, 285a/6,
285a/9, 286a/1, 286a/4, 286a/5,
287a/5, 288a/1, 288a/7, 288a/8,
289a/1, 289a/2, 289b/1, 289b/5,
290a/7, 290a/8, 290b/9, 291a/1,
291a/8, 292a/2, 292a/4, 292a/6,
292a/7, 293a/3, 293a/4, 293b/2,
294a/1, 294a/9, 294b/3, 295a/2,
295b/3, 296a/6, 296b/1, 296b/4,
296b/5, 296b/6, 297b/7, 297b/8,
298b/1, 298b/3, 298b/9, 299b/5,
300a/5, 300a/6, 300a/7, 300a/8,
301a/9, 301b/1, 301b/5, 301b/8,
302a/6, 302a/7, 302b/2, 302b/3,
302b/4, 302b/6, 303a/4, 303b/8,
304a/2, 305a/3, 305b/4, 305b/6,
306a/5, 306b/4, 308a/1, 308a/3,
309b/8, 310b/5, 311b/3, 311b/5,
311b/6, 311b/7, 312a/3, 312a/6,
312a/8, 312b/3, 313a/3, 313a/4,

313a/5, 313b/2, 314a/9, 315a/5,
315b/2, 317a/7, 317b/3, 321a/7,
322a/1, 322b/8, 323a/2, 323b/3,
323b/4, 323b/6, 323b/9, 324a/9,
325a/4, 325a/7, 325b/1, 325b/9,
326b/8, 327a/4, 327a/8, 327a/9,
327b/2, 327b/6, 328a/7, 329a/2,
329a/3, 330a/1, 330a/2, 331a/1,
331b/8, 332a/9, 332b/2, 333b/5,
334a/2, 334a/4, 334a/5, 334b/7,
337a/1, 337a/4, 337a/6, 340a/3,
340a/5, 340a/8, 340b/2, 341b/6,
343a/1, 344a/5, 344b/5, 345b/1,
346a/6, 346a/7, 347b/7, 348a/3,
352a/1, 353a/7, 354a/7, 356b/6,
358b/5, 358b/6, 359b/4, 360b/5
a.+ adur 002b/4, 143a/2
a.+ da 054a/6, 099b/2, 125b/4,
170a/4, 174a/8, 198b/9, 205b/6,
250a/6, 252a/8, 263b/6, 326b/9
a.+ dadur 152a/2, 152a/3, 163b/6,
200b/6, 200b/9
a.+ dan 007a/7, 008a/7, 009a/4,
009a/9, 009b/1, 010b/9, 011b/3,
011b/6, 013a/7, 013b/2, 014a/6,
014b/4, 014b/5, 018a/2, 022b/6,
023a/2, 023a/5, 023b/2, 023b/4,
023b/5, 024b/4, 026b/8, 028a/6,
028a/7, 029a/6, 031a/8, 031b/2,
033a/3, 033b/5, 033b/8, 034b/4,
036b/5, 037b/4, 038a/8, 038b/8,
039b/7, 040a/5, 040a/6, 040a/8,
041a/7, 042a/2, 042a/7, 043a/1,
045a/3, 046a/4, 047a/4, 047b/4,
048b/3, 048b/8, 049b/3, 050a/2,
050a/5, 050a/6, 050b/5, 050b/6,
052a/1, 052a/6, 052b/8, 053a/1,
053a/2, 053a/6, 056a/5, 056b/1,
056b/7, 056b/9, 057a/1, 058b/8,
059a/5, 060a/1, 060a/6, 061a/5,
061b/9, 062a/6, 062b/2, 062b/3,
062b/7, 063b/7, 064b/3, 064b/7,
064b/9, 065a/4, 065a/7, 065b/1,
065b/4, 066a/1, 066a/5, 066b/3,
066b/6, 066b/7, 068b/1, 069a/3,
069b/2, 070a/7, 070b/6, 070b/8,
071b/9, 072a/1, 075a/6, 076b/7,

082a/4, 083a/1, 083a/7, 084b/3,
086a/3, 087b/1, 089a/3, 089a/6,
090a/6, 090b/9, 092a/9, 092b/1,
094b/3, 095a/3, 095a/6, 095b/4,
096a/2, 096b/3, 098b/9, 101b/7,
102a/1, 102b/5, 103a/4, 106a/4,
108a/1, 108a/7, 108b/3, 108b/7,
109b/4, 110a/6, 110b/8, 110b/9,
111a/9, 111b/8, 111b/9, 112a/1,
112a/8, 113b/7, 114a/8, 114b/2,
115a/2, 116a/2, 117b/3, 118a/6,
118a/7, 118a/9, 118b/1, 121b/9,
122a/3, 122a/8, 123b/1, 123b/2,
124b/3, 126b/2, 128a/4, 128b/1,
128b/2, 130a/7, 131a/3, 131a/8,
132b/1, 134a/2, 138a/6, 139b/5,
140a/2, 141a/1, 144a/6, 145a/5,
150a/1, 150a/3, 151a/3, 151a/5,
151a/9, 153a/5, 153b/7, 154a/1,
154a/3, 157b/3, 157b/4, 157b/5,
159b/5, 162b/6, 165a/5, 165a/6,
169a/6, 169b/3, 169b/4, 170a/5,
170b/2, 171b/9, 175a/9, 178a/8,
180a/1, 185b/1, 185b/5, 186a/9,
187b/2, 194b/7, 195a/4, 197a/4,
198b/8, 199a/2, 199a/3, 199b/3,
203b/3, 203b/4, 205b/6, 206a/1,
207a/4, 207a/7, 207a/9, 208a/1,
208a/9, 208b/2, 209a/6, 222a/9,
223a/5, 226b/1, 226b/4, 227b/9,
228b/7, 230b/5, 231b/7, 233a/4,
233a/8, 235a/9, 236a/9, 238a/9,
239b/6, 240a/2, 240a/4, 241a/4,
246a/4, 246a/6, 246a/9, 246b/6,
247a/6, 247b/4, 247b/5, 250a/4,
251a/5, 251b/4, 254a/2, 254b/9,
256a/7, 256b/4, 259a/2, 259b/8,
260b/4, 260b/5, 262a/2, 263b/6,
266a/2, 268a/7, 268a/8, 268b/2,
268b/3, 268b/5, 268b/9, 269a/7,
271a/3, 271b/5, 271b/6, 273b/7,
275a/8, 277a/5, 278a/2, 278a/8,
279a/5, 282a/3, 282a/6, 282a/8,
282a/9, 283b/2, 284a/5, 285b/7,
287a/7, 290a/7, 291a/5, 292a/2,
292a/9, 292b/4, 293b/1, 294a/2,
294b/3, 295a/4, 299a/8, 299b/4,

301a/4, 301a/8, 301b/4, 305a/9,
305b/3, 305b/4, 306a/6, 307a/4,
307a/5, 308a/1, 308a/3, 308a/8,
309a/5, 309b/1, 310a/5, 311a/1,
311a/2, 311a/4, 314b/1, 314b/4,
317a/7, 317b/4, 320a/7, 320b/6,
320b/8, 321b/7, 322a/1, 322b/4,
323b/4, 324a/5, 324b/5, 325a/3,
325a/5, 325b/5, 327a/2, 327a/3,
327a/4, 329a/2, 329a/3, 330a/1,
332a/2, 335a/6, 339b/7, 339b/9,
342b/9, 343a/8, 344b/7, 346b/6,
350b/5, 352b/3, 353b/3, 356a/9,
359a/3

a.+ dandur 064a/1, 263b/6

a.+ din 022a/9, 065a/9, 065b/7,
084a/2, 111b/8, 114a/9, 140a/1,
147b/9, 154b/1, 176a/5, 183b/3,
189b/5, 222a/9, 222b/6, 222b/8,
256b/4, 261a/8, 262a/2, 286a/8,
306b/4, 310a/5, 325a/3, 326a/8,
326b/1, 327a/4

a.+ dur 003a/1, 015a/7, 029a/4,
032a/8, 047b/5, 048b/2, 062b/5,
075b/1, 076b/8, 076b/9, 084a/4,
098a/5, 100b/3, 103b/1, 104b/1,
105a/8, 105b/2, 108b/8, 109a/8,
109b/4, 111a/6, 115b/3, 124a/3,
124a/8, 124b/3, 140b/8, 159a/4,
159a/7, 159a/8, 164b/4, 175a/6,
188a/2, 197b/8, 197b/9, 200a/5,
202a/2, 202a/3, 202a/9, 203a/5,
203b/6, 207b/2, 207b/3, 207b/4,
208a/3, 209a/4, 213a/8, 220b/8,
220b/9, 221a/1, 231a/2, 236b/9,
240b/1, 240b/3, 242a/6, 268a/6,
273a/1, 273a/5, 274a/5, 276a/3,
280a/3, 288a/1, 289a/9, 290b/8,
299a/8, 299b/3, 300a/9, 302b/4,
305b/1, 306b/2, 306b/8, 307a/6,
307b/5, 321a/2, 323b/8, 325a/2,
325a/5, 325b/9, 326a/1, 327a/6,
330a/1, 330a/5, 330b/1, 331b/4,
339b/4, 356b/1

a.+ durlar 008a/6

a.+ i 002b/2, 003a/1, 003a/3,
003a/8, 005b/2, 006a/4, 008a/4,

008b/1, 009a/3, 011a/8, 011b/7,
012b/5, 014b/2, 015a/7, 017a/2,
017a/3, 020b/9, 021a/1, 021a/4,
021b/6, 022b/1, 023a/8, 024a/3,
024a/4, 024b/1, 024b/3, 024b/4,
025b/9, 026a/1, 028a/8, 028b/1,
029a/5, 029a/7, 029a/8, 031b/3,
033a/3, 036a/6, 036b/6, 037a/9,
037b/1, 037b/2, 038a/6, 038b/2,
038b/7, 039a/4, 039b/2, 040a/1,
041a/3, 042a/3, 042b/9, 044a/4,
044b/2, 045a/7, 046a/4, 046b/4,
047a/2, 047a/8, 047b/5, 047b/9,
048a/1, 048a/2, 048a/7, 048a/9,
048b/3, 049b/2, 050b/3, 050b/5,
050b/6, 050b/8, 051a/2, 053b/5,
053b/7, 053b/9, 055a/5, 056a/8,
057a/5, 057b/1, 057b/8, 058a/3,
060a/2, 060a/7, 060b/2, 064a/1,
064a/2, 064a/7, 065a/2, 065a/8,
066b/5, 070a/5, 070b/6, 070b/7,
071b/7, 072b/7, 072b/8, 073a/6,
073a/9, 073b/8, 074a/1, 074a/2,
075a/5, 075a/8, 076b/6, 077a/4,
078a/3, 078b/7, 079a/2, 080a/5,
080b/1, 080b/9, 081a/1, 085a/6,
087a/2, 087a/6, 088a/6, 088b/6,
089a/6, 089a/9, 089b/9, 090a/5,
090b/1, 090b/2, 091a/9, 092b/1,
094a/5, 094b/2, 094b/7, 095a/6,
095a/8, 095b/2, 095b/3, 095b/9,
096b/2, 096b/4, 096b/7, 097a/7,
097a/8, 097b/3, 097b/4, 098a/6,
098b/8, 099a/4, 099a/5, 100a/5,
101a/3, 101a/4, 101a/5, 101b/8,
102a/1, 102a/2, 102a/4, 102a/6,
102a/7, 102a/8, 104a/2, 104b/7,
104b/9, 105b/2, 105b/3, 105b/8,
106a/6, 107b/7, 108a/2, 108a/7,
109a/8, 110a/4, 110b/2, 110b/3,
112a/5, 112a/9, 112b/2, 112b/3,
115b/8, 116b/8, 117a/7, 117a/9,
118b/3, 120b/2, 122a/4, 122a/9,
125a/3, 125a/5, 126b/2, 127a/5,
127a/6, 127b/8, 127b/9, 130a/1,
130a/5, 131b/2, 132a/3, 135a/4,
135a/8, 136a/6, 138a/5, 140a/9,

143b/1, 145a/5, 146b/7, 146b/9,
147b/8, 148b/4, 149b/1, 150a/1,
150b/2, 151a/1, 151a/5, 152a/2,
153a/4, 153a/6, 153a/8, 153b/5,
153b/8, 154a/9, 154b/5, 155b/1,
157a/3, 158a/3, 158b/9, 159b/6,
164b/7, 165a/1, 165b/6, 167a/8,
167b/8, 168b/6, 169a/1, 169b/1,
169b/3, 170a/1, 170b/5, 171b/9,
172a/6, 172a/7, 172a/8, 172b/6,
172b/7, 172b/8, 175a/1, 178b/9,
179a/1, 179a/6, 183a/1, 183a/7,
183b/7, 184a/9, 185a/8, 185b/8,
186b/3, 186b/8, 187b/5, 188a/5,
188a/6, 188a/8, 188a/9, 189a/3,
189a/5, 189b/3, 189b/4, 190a/1,
190b/1, 191a/8, 192b/9, 193b/2,
195a/2, 195a/5, 196a/4, 199b/1,
199b/2, 199b/4, 200a/2, 200b/7,
201a/1, 202a/8, 205b/4, 205b/5,
205b/6, 205b/8, 205b/9, 206a/7,
207b/9, 208a/1, 209a/8, 210a/9,
210b/4, 210b/6, 211b/8, 211b/9,
216a/3, 216a/7, 217b/4, 217b/5,
218a/5, 218b/5, 219b/4, 220a/3,
222a/5, 222b/8, 223b/4, 223b/8,
223b/9, 224a/5, 225b/8, 226b/2,
229a/7, 229a/8, 231a/2, 231a/4,
231a/5, 233a/5, 233b/2, 233b/5,
234a/1, 235b/4, 235b/6, 237a/2,
237b/5, 243b/2, 243b/5, 243b/6,
244a/7, 246b/8, 247a/9, 248a/3,
248b/5, 250b/8, 251a/8, 253b/7,
254a/9, 254b/4, 255a/5, 256a/6,
258b/1, 258b/5, 259a/3, 260b/7,
261a/4, 261a/5, 262b/2, 262b/8,
263b/5, 264b/2, 264b/7, 264b/8,
266b/3, 267b/6, 268a/7, 269b/8,
270b/3, 271a/2, 271a/3, 271b/4,
275b/9, 276a/1, 277a/6, 277a/9,
277b/1, 277b/2, 277b/3, 278a/3,
278a/8, 278b/1, 283a/5, 283b/2,
283b/5, 283b/6, 284b/1, 284b/9,
285b/6, 286b/4, 287a/4, 288b/3,
288b/7, 289a/8, 289b/7, 290a/9,
291b/7, 292a/7, 292b/4, 293b/6,
294a/1, 294b/8, 295a/2, 295a/5,

295b/5, 296a/2, 296b/2, 296b/5,
297a/1, 297b/4, 298a/7, 299a/2,
300b/6, 301a/6, 301a/7, 301b/1,
301b/6, 301b/8, 302b/1, 302b/4,
303a/1, 303a/7, 304b/4, 305a/4,
305a/5, 305b/3, 306a/2, 310b/1,
310b/3, 310b/5, 312b/2, 315a/9,
315b/1, 315b/4, 318a/8, 322a/8,
322b/5, 323a/7, 323b/3, 323b/7,
324a/4, 324a/8, 325a/7, 327a/5,
327a/7, 327a/9, 328a/2, 328b/8,
329a/2, 329b/9, 330a/3, 330a/4,
331b/8, 332a/2, 332b/8, 333b/8,
334b/4, 335a/7, 336a/8, 337a/5,
337b/8, 339a/4, 339b/8, 340a/1,
340a/9, 340b/2, 341a/4, 342a/3,
346a/6, 346b/2, 346b/4, 346b/9,
349b/7, 356b/7, 360b/2, 360b/5
a.+ iñçün 167a/8
a.+ iñçün 084b/1
a.+ iñçün 097a/6, 111a/7
a.+ uñ midur 312a/9
a.+ uñ 001b/6, 001b/7, 002b/2,
002b/3, 003a/2, 003a/3, 003a/6,
003a/7, 003b/4, 004a/8, 004b/6,
006a/1, 006a/6, 006b/1, 007b/3,
008a/3, 008a/4, 008b/3, 0093b/2,
009a/3, 009a/4, 009a/9, 010a/8,
010b/1, 010b/3, 010b/5, 010b/9,
011a/2, 011a/3, 011b/6, 011b/7,
012a/7, 012a/8, 013a/5, 013b/9,
014b/6, 014b/9, 015a/1, 015b/9,
016a/1, 016a/2, 016a/3, 016b/2,
017b/5, 018b/7, 019a/3, 019b/3,
019b/8, 020a/9, 020b/3, 020b/4,
021a/1, 021a/7, 021b/9, 022a/1,
022a/6, 022b/4, 022b/6, 024a/4,
024b/5, 024b/8, 025a/3, 025b/7,
026a/1, 026a/3, 026a/8, 027b/3,
028a/6, 028b/5, 029a/5, 029a/8,
030b/6, 030b/7, 031b/3, 031b/5,
032b/3, 032b/7, 033b/7, 034a/1,
034a/2, 034a/3, 035a/4, 035a/5,
035a/9, 035b/1, 035b/2, 036a/3,
036a/7, 036b/6, 037a/5, 037a/6,
037b/9, 038a/4, 038b/5, 038b/8,
039a/4, 039b/2, 040a/3, 040a/5,

040a/9, 040b/8, 041a/8, 042a/1,
042a/4, 042a/6, 042a/8, 043a/3,
043a/6, 043a/7, 043b/3, 043b/5,
044a/2, 044a/4, 044a/6, 044a/8,
044a/9, 044b/3, 045a/7, 045a/8,
045b/1, 046a/1, 046a/2, 046a/4,
046a/5, 046b/3, 046b/6, 047a/6,
047b/7, 047b/8, 047b/9, 048b/1,
048b/6, 048b/7, 049a/1, 049b/3,
050a/1, 050a/7, 050b/7, 050b/8,
050b/9, 051b/6, 051b/8, 052a/6,
052a/8, 053a/2, 053a/8, 053b/8,
053b/9, 055a/6, 055b/3, 056a/7,
056a/9, 056b/3, 056b/5, 056b/7,
056b/8, 057b/9, 060a/7, 060a/8,
061a/6, 061a/9, 061b/1, 062a/1,
062a/4, 062a/5, 063a/4, 063b/6,
064a/1, 064a/3, 064a/5, 065a/2,
065a/3, 065a/5, 065a/9, 065b/7,
065b/9, 066b/4, 066b/7, 066b/9,
067a/8, 067b/5, 068b/4, 068b/6,
069a/3, 070a/4, 070a/5, 070a/6,
070a/7, 070a/8, 070b/7, 071a/2,
071b/8, 072b/6, 073a/1, 073a/9,
073b/5, 073b/9, 074a/2, 075a/7,
076b/9, 078b/2, 078b/4, 078b/8,
078b/9, 079a/3, 080a/3, 080a/5,
080b/7, 080b/9, 081b/9, 082a/1,
082a/7, 084a/1, 084a/2, 084b/2,
085b/1, 085b/7, 085b/9, 086a/2,
086a/8, 086b/9, 087a/1, 087a/2,
088a/6, 088b/6, 088b/7, 089b/2,
090b/1, 090b/8, 091b/9, 092a/5,
092a/6, 092a/8, 093b/3, 094b/1,
094b/3, 094b/9, 095a/4, 095a/5,
095a/7, 095b/1, 095b/2, 095b/3,
095b/5, 095b/7, 095b/9, 096a/3,
096a/9, 096b/1, 096b/6, 097a/9,
097b/1, 097b/7, 098a/6, 098b/8,
100a/3, 100a/6, 100a/8, 100b/1,
101a/6, 102a/4, 103a/6, 103a/7,
103a/8, 103b/3, 104a/8, 104b/7,
106a/6, 106b/4, 106b/5, 106b/7,
107a/7, 107b/1, 108a/9, 109a/3,
109b/1, 109b/4, 109b/9, 110a/2,
110a/6, 110a/8, 110b/2, 111a/2,
111a/9, 111b/2, 111b/3, 111b/4,

111b/8, 112a/3, 112b/3, 113a/4,
113b/1, 113b/9, 114a/2, 114a/5,
114b/7, 115b/6, 116a/2, 116b/1,
117a/6, 117a/7, 117b/1, 117b/7,
118a/2, 118b/6, 118b/8, 119a/5,
119b/1, 119b/2, 119b/6, 119b/8,
120a/6, 121b/1, 122a/6, 122a/8,
124a/3, 124b/2, 128a/8, 128b/9,
130b/4, 131a/2, 131a/9, 134a/1,
134a/2, 134a/6, 134a/7, 135b/2,
135b/5, 137a/7, 137b/9, 139b/7,
140a/2, 140b/7, 141a/9, 141b/5,
142a/5, 142a/6, 142b/4, 143b/4,
143b/5, 143b/6, 145a/5, 145b/7,
146a/1, 146a/2, 146b/3, 148a/1,
148a/3, 148a/5, 149a/2, 150a/2,
150a/3, 151a/1, 151a/9, 153a/5,
153a/7, 154a/4, 154a/5, 155a/6,
155a/8, 155b/1, 155b/4, 156b/5,
157b/1, 157b/7, 158b/6, 158b/7,
158b/8, 160a/8, 160b/4, 161a/4,
162a/5, 162a/7, 163a/1, 163b/7,
163b/8, 164b/1, 164b/4, 165a/6,
165a/8, 166b/6, 167a/6, 167a/9,
167b/1, 168a/3, 168b/3, 168b/5,
168b/6, 169a/2, 169a/5, 169b/2,
169b/3, 169b/8, 169b/9, 170a/1,
170a/5, 170a/8, 174b/2, 175a/7,
178a/1, 179b/2, 179b/7, 183a/1,
184a/6, 185a/4, 187a/7, 188a/8,
188a/9, 189a/3, 190a/2, 190a/7,
191a/3, 191a/7, 193a/9, 193b/9,
195a/8, 195b/3, 196b/9, 197a/1,
198b/1, 199a/3, 200a/8, 200b/5,
201a/2, 201b/8, 201b/9, 202a/4,
203a/5, 203a/7, 204b/3, 206b/2,
207a/9, 207b/1, 208a/5, 208a/9,
208b/4, 212a/7, 214a/6, 214b/1,
214b/3, 216a/8, 217a/6, 217b/2,
217b/4, 217b/6, 218a/5, 218a/6,
218b/6, 219a/4, 219a/5, 219b/5,
219b/9, 220b/2, 222b/8, 223b/1,
223b/8, 224a/4, 224a/8, 224b/1,
224b/7, 225a/2, 225a/4, 225a/5,
225b/2, 225b/5, 226a/2, 226b/1,
226b/2, 227a/4, 229a/9, 229b/4,
229b/5, 230a/5, 230b/3, 230b/4,

230b/6, 231a/2, 231a/5, 231a/7,
231a/8, 231b/8, 232b/3, 233b/7,
234a/1, 235b/8, 235b/9, 236a/1,
236a/2, 236b/4, 236b/7, 237b/3,
238a/9, 238b/3, 238b/5, 239b/8,
240a/5, 240b/7, 241a/8, 243b/7,
244a/8, 245b/4, 245b/8, 246a/6,
247a/2, 247a/3, 247a/8, 247b/6,
248a/6, 248b/3, 248b/5, 249b/9,
250b/3, 250b/7, 251a/3, 251a/6,
251a/7, 251a/9, 251b/7, 253b/7,
254a/9, 254b/6, 254b/9, 255b/7,
256a/8, 256b/1, 257a/3, 257a/4,
257a/5, 258a/3, 259a/9, 259b/2,
259b/3, 259b/4, 259b/7, 260b/4,
261a/2, 261a/4, 262a/3, 262a/5,
262a/7, 262b/1, 262b/2, 263a/9,
263b/1, 263b/2, 263b/7, 263b/8,
265b/1, 265b/9, 266a/1, 266a/2,
266b/1, 267a/4, 267b/2, 269b/7,
273b/4, 274a/2, 274b/5, 275a/1,
275a/3, 275a/7, 275b/9, 277a/7,
278a/7, 278a/9, 278b/3, 278b/4,
279b/1, 282a/6, 282a/7, 282a/8,
282b/1, 282b/6, 283b/2, 283b/7,
284a/3, 284a/5, 284b/2, 285b/1,
285b/7, 286b/1, 286b/2, 286b/5,
287b/8, 288b/7, 289a/4, 289a/5,
289b/1, 289b/4, 290b/6, 290b/8,
290b/9, 291a/2, 291a/4, 292a/2,
293a/7, 293b/5, 294a/9, 294b/9,
295a/6, 296b/8, 297a/6, 297a/7,
298a/7, 298b/1, 298b/2, 299a/3,
299b/3, 300a/3, 300a/4, 300a/6,
300b/9, 301a/3, 301b/2, 301b/3,
301b/4, 301b/5, 301b/7, 302a/4,
302a/7, 302b/4, 302b/7, 302b/9,
303a/4, 303b/9, 304a/1, 304a/2,
305a/1, 305a/3, 305a/6, 305b/1,
306a/3, 306b/3, 309b/2, 310a/8,
310b/4, 311a/5, 311b/8, 312a/6,
312a/7, 312a/8, 312b/3, 312b/4,
313a/6, 313a/7, 314b/2, 314b/9,
315a/7, 315a/9, 315b/2, 317a/6,
317b/2, 318a/2, 320b/8, 321b/6,
321b/9, 322a/7, 322a/8, 323b/9,
324a/9, 324b/2, 325b/4, 327a/2,

327a/7, 327b/7, 329a/2, 329a/4,
329b/9, 330a/1, 330a/3, 330b/9,
331b/8, 332a/6, 332a/7, 332b/1,
332b/6, 333b/8, 334a/1, 334b/4,
335b/6, 336b/4, 337a/2, 337a/4,
337a/7, 337b/5, 337b/7, 338a/3,
339b/6, 340a/2, 340b/6, 341a/2,
344a/5, 344b/6, 346a/8, 346a/9,
346b/1, 346b/2, 346b/3, 349a/7,
350b/7, 352a/5, 352b/5, 353a/6,
353b/9, 354b/8, 355a/5, 355a/6,
355b/2, 356b/1, 359a/1, 360a/8,
360b/1, 360b/2, 360b/4

a.+ uğçün 006b/4, 039a/5, 048b/5,
058a/1, 063a/2, 104a/2, 144a/2,
155b/4, 245b/6, 284a/4 288b/9,
300a/5, 321a/1

a.+ uğdur 002b/3, 002b/5, 003b/4,
003b/5, 006a/9, 010b/5, 012a/3,
012b/4, 015a/7, 018a/4, 020b/3,
026a/2, 026a/8, 027b/8, 033a/3,
034a/3, 035a/3, 040b/1, 040b/2,
040b/3, 041b/2, 042a/5, 042a/8,
043a/9, 043b/6, 048a/2, 055a/5,
059b/7, 062a/3, 062a/6, 062a/7,
062b/6, 070a/6, 075b/1, 076a/9,
080a/4, 085b/4, 086a/9, 092b/5,
092b/6, 098a/7, 103b/2, 105a/9,
107b/9, 108b/9, 109b/1, 110b/2,
111a/6, 113a/6, 115a/3, 115a/8,
116b/3, 119b/6, 123b/6, 142a/6,
142b/2, 142b/6, 146b/2, 153b/4,
155b/3, 155b/5, 159a/3, 159a/6,
160a/2, 161b/1, 168b/2, 170b/7,
172b/7, 178a/7, 182b/7, 191a/6,
193b/1, 196a/3, 204a/4, 204b/3,
204b/7, 210b/3, 221a/1, 234b/3,
242a/8, 242b/1, 245b/7, 250b/5,
253a/9, 253b/1, 256a/3, 257b/5,
257b/6, 258a/3, 259b/7, 263a/4,
263b/6, 264b/1, 265a/8, 267b/7,
269b/6, 273a/2, 273a/4, 273a/7,
274a/5, 280b/3, 283a/1, 284a/8,
287b/3, 287b/9, 288a/8, 289a/5,
296a/5, 296a/7, 296a/8, 301b/2,
302a/2, 306b/2, 308a/7, 309a/4,
320a/2, 321a/1, 321a/2, 323b/6,

324b/3, 325b/5, 330b/9, 335a/1,
353a/8, 353b/5, 353b/6, 357b/8
a.+ uğıla 039a/5, 049a/4, 049a/5,
051a/3, 055a/8, 097a/9, 097b/1,
100b/5, 102a/4, 114a/9, 126a/1,
243a/1, 270a/9, 274a/8, 306a/5,
325b/1
a.+ uğıladur 049a/1
a.+ uğıçün 052a/6, 112a/7, 114a/7,
134a/2
a.+ uğıla 017a/3, 017a/4, 018b/9,
044b/1, 044b/2, 046b/7, 066b/3,
082a/7, 102a/3, 106a/3, 108b/1,
111a/2, 116b/5, 116b/6, 160b/1,
165a/7, 190a/9, 212b/5, 213a/8,
304b/7, 321b/3, 327b/6
a.+ uğıladur 008b/2, 008b/7, 009b/1,
160b/5, 322b/8
a.+ uğımidur 047b/5, 260a/6,
268b/8
a.+ uğıla 170b/1
a.+ uğıladur 052b/9
a.+ uğüçün 107a/1, 112a/5, 156b/2,
167b/3, 171a/1, 171b/5,
161b/2, 172b/7, 175a/7, 175a/9,
179b/2, 182b/9, 183b/2, 183b/4,
184b/6, 200a/3, 208a/2, 209a/7,
228a/1, 252a/3, 263b/5, 270b/5,
330a/4
a. mı 210b/5, 264b/2, 295a/4

anlarca: -1- [T.] Onlar kadar.
a. 028b/1

anlarcılaym: -11- [T.] Onlar gibi.
a. 035a/2, 099a/9, 167b/3, 252b/6,
264a/4, 270a/9, 297a/1, 320b/7,
325b/8, 333a/2
a.+ sız 055a/8

ağlat-: -1- [T.] Söylemek, hikâye etmek,
nakletmek.
a.- duğ 190a/2

ağmağlık: -9- [T.] Zikretme, anma
durumu, tesbih etme.

a. 180b/1, 184b/6
a.+ da 188a/2
a.+ dur 175b/6
a.+ larından 200b/6
a.+ larımı 200b/6

ağmağlık

a.+ ığuzdur 186b/4
a.+ umı 202a/8
a.+ uğuz 018a/1

ağsuz: -13- [T.] Ansızın, birdenbire.
a.+ da 072a/9, 073a/9, 073b/4,
090b/1, 096b/9, 188a/5, 196a/1,
220a/2, 237a/1, 275b/5, 293a/4,
302a/7
a.+ da iken 139b/8

ağul: -1- [T.] Hafif, yavaş. (Bk. ağıl)
a. eyler 306b/1

ağul ağul: -1- [T.] Yavaş yavaş, hafif
hafif.
a. dutavuz 096b/4

anuç: -1398- [T.] Teklik üçüncü kişi
zamirinin ilgi hâli, onun.
a. 002a/3, 003a/4, 003b/2, 003b/3,
003b/6, 004a/4, 004b/3, 004b/7,
005a/8, 006b/2, 006b/3, 006b/7,
006b/8, 007a/1, 007a/2, 007b/6,
007b/7, 008b/5, 009b/6, 010b/3,
010b/4, 010b/7, 012b/6, 012b/8,
013b/3, 014a/2, 014a/6, 014a/9,
014b/9, 015a/3, 015a/5, 015b/9,
016a/1, 016a/5, 017a/6, 017b/1,
018a/1, 018a/2, 018a/5, 018a/6,
018a/7, 018a/8, 018b/9, 019a/1,
019a/2, 019a/9, 019b/4, 020b/3,
020b/6, 021a/7, 021a/8, 021b/4,
021b/5, 022a/7, 022b/3, 022b/7,
023a/1, 023b/6, 023b/8, 024a/3,
024a/5, 024a/7, 024a/8, 024b/7,
024b/9, 025a/1, 025a/2, 025a/6,
025a/7, 025b/1, 026a/6, 026b/3,
026b/5, 026b/6, 026b/7, 027b/2,
027b/8, 028a/3, 028a/6, 029a/8,

029b/7, 030a/5, 030a/6, 030a/7,
030b/8, 031a/4, 031a/6, 031b/4,
031b/8, 032a/6, 032b/8, 033a/9,
033b/8, 034a/8, 034b/2, 034b/7,
035a/5, 035b/8, 035b/9, 037a/1,
037a/5, 037a/6, 038a/6, 038b/1,
038b/7, 039a/9, 039b/4, 040b/3,
042a/9, 042b/9, 043b/1, 043b/2,
043b/4, 044a/3, 044b/1, 044b/3,
045a/4, 045a/8, 045b/6, 047b/6,
048a/2, 048b/6, 049a/5, 049a/9,
050a/4, 050a/8, 050a/9, 050b/2,
051a/1, 051a/8, 051b/8, 052a/3,
053b/9, 056b/5, 057b/2, 057b/5,
057b/6, 057b/8, 058a/4, 058a/5,
059a/3, 060b/2, 060b/6, 060b/8,
061a/4, 061a/7, 062a/6, 062b/9,
063a/1, 063a/2, 063a/4, 063a/6,
063a/8, 063b/1, 063b/2, 063b/5,
063b/6, 063b/7, 064a/4, 064b/7,
066a/3, 066a/6, 067a/3, 067a/7,
067a/9, 067b/2, 067b/5, 067b/9,
068b/5, 069b/1, 069b/6, 070a/7,
070b/2, 070b/5, 070b/9, 071a/3,
071a/5, 072b/1, 072b/4, 072b/9,
074a/1, 074b/2, 074b/5, 074b/7,
075a/2, 075a/9, 075b/6, 076b/3,
077a/1, 077b/1, 078a/3, 078a/4,
078a/5, 079a/9, 079b/1, 079b/4,
079b/6, 079b/7, 080a/7, 080b/2,
080b/6, 081a/3, 081a/5, 081a/8,
081b/7, 082a/3, 082b/7, 083b/1,
083b/4, 084a/5, 084a/8, 085a/2,
085a/3, 085a/6, 085a/7, 086a/1,
086a/5, 086b/2, 087a/8, 087b/8,
088b/2, 088b/9, 089a/2, 090a/2,
090a/6, 092b/6, 093a/8, 094a/4,
095a/1, 095b/6, 095b/8, 096a/3,
096a/5, 096b/8, 096b/9, 097a/5,
098a/2, 099a/4, 099b/9, 100a/7,
102b/8, 102b/9, 105a/5, 105a/9,
105b/4, 106a/8, 106b/9, 107a/6,
107b/6, 108b/6, 109a/2, 109a/9,
111a/7, 111b/3, 112a/2, 112a/8,
113a/1, 113a/7, 114a/3, 114b/9,
115b/6, 116a/9, 116b/1, 116b/2,
117a/2, 117a/3, 117a/6, 117a/8,

118a/4, 118a/6, 118b/5, 119b/4,
120a/1, 120a/2, 120a/3, 120b/7,
121a/4, 121b/7, 122b/4, 122b/5,
123a/7, 123b/6, 123b/7, 124a/2,
124a/4, 124b/5, 125a/3, 125b/5,
125b/7, 125b/8, 125b/9, 126b/6,
127b/1, 128a/1, 128a/4, 128b/9,
129a/1, 129b/2, 129b/3, 130a/2,
130b/1, 130b/2, 130b/3, 130b/4,
130b/6, 130b/9, 131a/8, 133a/2,
133a/8, 133b/4, 133b/9, 135a/2,
135b/3, 135b/6, 136a/6, 136b/3,
136b/8, 137a/1, 137a/7, 137a/9,
137b/5, 137b/6, 137b/7, 137b/8,
138a/4, 138b/2, 139b/5, 139b/6,
140b/3, 140b/9, 141a/3, 141a/5,
141a/8, 141b/1, 141b/9, 142a/2,
142a/7, 142b/1, 142b/9, 143b/4,
143b/6, 144a/4, 145b/5, 145b/9,
146b/3, 146b/7, 148b/6, 149a/5,
150a/7, 150a/9, 150b/4, 151b/8,
152b/4, 152b/6, 153b/1, 153b/8,
154a/3, 154a/6, 154a/7, 155a/5,
155a/9, 155b/6, 156a/3, 156a/7,
158a/6, 158b/6, 159a/1, 159a/5,
160a/8, 160a/9, 160b/7, 160b/8,
160b/9, 161b/9, 162a/1, 162a/3,
162b/7, 163a/6, 163b/5, 166a/4,
166b/5, 166b/6, 167b/3, 168a/8,
168b/1, 168b/7, 169a/1, 169b/9,
170b/4, 170b/5, 170b/7, 170b/8,
170b/9, 171a/3, 171b/1, 171b/2,
171b/3, 172a/2, 173a/5, 173a/6,
173b/5, 173b/6, 173b/7, 174a/5,
174a/7, 174b/2, 174b/5, 174b/6,
174b/8, 175a/9, 175b/2, 176a/1,
176b/4, 177a/5, 177a/6, 178b/3,
178b/6, 179a/4, 179a/8, 180a/5,
180b/3, 181a/2, 181a/4, 181b/1,
181b/2, 181b/3, 181b/4, 181b/5,
181b/6, 181b/8, 182b/3, 182b/4,
182b/5, 182b/6, 182b/8, 183a/4,
183b/2, 183b/6, 184a/3, 184b/1,
184b/2, 184b/6, 184b/8, 185a/2,
185a/5, 185b/3, 185b/6, 185b/7,
186b/4, 186b/5, 186b/6, 187a/1,
187a/2, 187a/6, 187a/7, 187a/9,

187b/2, 187b/6, 189a/2, 189b/3,
190a/5, 190a/6, 190a/7, 190b/2,
190b/6, 190b/7, 191a/1, 191a/6,
191b/8, 192a/4, 192a/9, 192b/1,
192b/2, 192b/8, 193a/2, 193a/7,
193b/2, 193b/3, 193b/4, 193b/6,
194a/1, 194a/5, 194a/7, 194a/8,
194b/1, 194b/2, 194b/3, 194b/6,
195a/1, 196a/5, 196a/6, 196a/7,
196b/2, 196b/6, 196b/7, 198a/1,
198a/8, 198b/1, 198b/5, 198b/8,
200b/4, 201a/2, 201a/7, 201b/1,
201b/5, 201b/9, 202a/4, 202a/6,
202b/5, 202b/8, 203a/8, 203b/1,
203b/2, 203b/6, 203b/7, 203b/8,
204a/2, 204a/3, 204a/5, 204a/7,
205a/3, 206a/2, 206a/4, 206a/7,
206b/3, 206b/6, 207b/7, 209b/1,
209b/4, 209b/5, 209b/9, 210a/1,
210a/5, 210a/9, 211b/3, 212a/1,
212a/5, 212a/6, 212a/9, 213a/1,
213a/6, 213b/1, 213b/5, 213b/8,
214a/2, 214a/8, 214a/9, 217a/2,
217a/3, 217a/6, 217a/9, 217b/6,
217b/8, 218a/8, 218b/1, 218b/9,
219a/5, 219a/7, 220a/4, 221b/8,
222a/4, 222b/9, 223a/1, 223a/3,
224a/9, 225a/4, 225a/7, 225b/6,
225b/7, 226b/5, 226b/9, 227a/6,
227a/7, 227b/8, 228a/5, 228a/6,
228a/8, 229a/4, 230b/7, 230b/8,
231b/4, 231b/5, 231b/9, 232a/1,
232a/6, 232a/9, 233a/1, 234b/3,
234b/5, 235a/7, 235a/8, 235b/9,
236b/5, 236b/7, 237a/6, 237b/2,
239a/5, 239a/6, 239a/8, 239b/1,
239b/4, 239b/6, 239b/9, 240a/8,
240b/4, 240b/5, 240b/8, 242a/8,
242b/1, 242b/3, 242b/8, 242b/9,
243a/1, 243a/5, 243b/2, 243b/4,
244b/2, 244b/6, 245a/1, 245a/4,
245b/9, 246a/5, 246a/7, 246b/4,
247a/1, 247a/7, 248a/4, 248b/3,
249a/2, 250a/5, 250a/9, 252a/8,
252b/1, 252b/2, 253b/5, 254a/1,
254a/5, 254b/6, 254b/9, 255a/1,
256b/5, 258a/4, 258a/7, 259a/1,

259b/4, 259b/5, 259b/6, 259b/7,
259b/8, 260a/1, 260a/3, 262a/4,
262a/5, 262a/6, 263a/4, 264a/4,
264a/5, 264a/8, 264b/2, 265b/8,
265b/9, 266a/5, 266b/8, 267a/1,
267a/8, 267b/4, 267b/5, 268a/1,
268a/3, 268b/6, 269a/2, 269a/3,
270a/2, 270a/7, 270b/6, 270b/7,
271a/8, 272a/2, 272a/3, 273a/6,
273b/5, 274a/1, 274a/6, 274a/7,
274a/8, 274b/2, 274b/4, 274b/6,
275a/3, 275a/4, 275a/5, 275a/8,
275a/9, 275b/4, 275b/6, 276a/7,
276a/8, 276b/5, 278a/1, 278b/9,
279a/1, 279a/7, 279b/8, 280a/2,
280a/4, 280a/5, 280a/8, 281a/3,
282a/1, 282a/2, 282a/6, 283a/3,
284a/6, 284a/7, 284a/8, 284b/3,
284b/4, 284b/6, 285a/2, 285a/9,
285b/2, 286a/1, 286b/4, 286b/7,
286b/8, 286b/9, 287a/4, 287b/2,
287b/7, 288a/3, 288a/4, 289a/3,
289a/6, 289b/2, 289b/3, 290a/9,
290b/4, 291a/4, 291b/4, 291b/5,
292b/2, 293a/1, 293a/2, 293a/8,
293a/9, 293b/1, 293b/9, 294b/8,
295a/2, 295b/4, 295b/9, 296a/1,
296a/4, 296a/8, 296b/6, 296b/7,
297a/9, 297b/6, 298b/4, 298b/8,
299a/4, 299a/6, 300a/3, 300a/5,
300b/5, 300b/7, 302a/1, 302a/3,
302b/1, 302b/2, 303b/8, 304a/6,
305b/6, 306b/6, 308a/5, 308b/4,
309a/4, 309a/6, 309a/7, 310a/4,
310a/9, 310b/1, 310b/4, 311a/8,
311b/7, 311b/8, 312a/7, 312b/2,
312b/9, 313a/3, 314a/1, 314a/5,
314b/1, 315a/3, 316a/5, 316b/2,
317a/2, 317a/3, 317b/7, 318a/2,
318a/5, 318b/5, 318b/8, 320a/2,
320b/1, 320b/3, 321a/5, 321a/7,
321b/1, 321b/4, 322a/1, 322a/6,
323b/7, 324a/5, 324b/6, 325b/7,
327b/3, 327b/4, 328a/6, 330b/3,
331a/6, 331a/7, 331b/3, 332a/4,
332a/8, 332a/9, 332b/3, 333a/1,
333a/7, 333a/9, 333b/4, 334a/7,

334b/6, 334b/7, 335b/8, 336a/2,
336a/7, 336a/9, 336b/9, 337b/6,
338a/6, 338b/1, 338b/2, 339a/1,
339a/2, 339b/3, 340b/7, 341b/5,
342a/3, 342a/5, 342a/8, 342b/1,
342b/5, 342b/9, 343b/8, 344a/4,
346a/4, 346a/7, 346a/8, 346b/1,
346b/7, 347b/3, 348a/6, 348b/4,
348b/8, 349a/6, 350a/2, 350b/3,
350b/7, 352b/2, 353b/2, 354a/3,
354a/5, 354b/3, 355a/1, 355b/4,
355b/8, 355b/9, 356a/4, 356a/6,
356b/3, 356b/4, 356b/9, 357a/5,
358b/2, 358b/5, 358b/9, 359a/3,
359b/7, 360a/6, 361b/2, 361b/4
a.+ çün 003a/8, 005b/1, 005b/2,
006b/2, 007a/4, 015b/7, 016a/2,
016a/8, 016a/9, 016b/6, 016b/9,
019b/7, 021a/7, 025a/8, 034b/9,
036b/1, 036b/9, 037a/1, 050b/4,
059b/3, 080b/2, 092a/3, 095b/9
157a/2, 323b/7
a.+ dur 010a/3, 010a/9, 010b/7,
015b/7, 017b/3, 018a/5, 023b/8,
025a/7, 026a/5, 027b/2, 043b/1,
043b/8, 044a/3, 045a/9, 057b/6,
058a/5, 062a/9, 067b/8, 071a/5,
074b/8, 075b/4, 075b/7, 083a/8,
087b/3, 093b/4, 094b/5, 109a/2,
113b/5, 141a/7, 141b/2, 144b/3,
145b/8, 148b/5, 155a/1, 168a/6,
170a/8, 174a/9, 178b/4, 180a/4,
180a/5, 182b/6, 185a/7, 187a/2,
192b/4, 196a/9, 201a/4, 203b/4,
209b/5, 218b/4, 226a/1, 226a/3,
231a/9, 232b/4, 233a/1, 238b/9,
239b/2, 239b/4, 253a/4, 258b/1,
262a/8, 268a/3, 269a/9, 269b/4,
272a/8, 274b/9, 276a/2, 286a/8,
287a/1, 290a/2, 293b/8, 298a/2,
316b/2, 319b/5, 319b/9, 320a/8,
326a/5, 330b/5, 342a/8, 353b/3,
359a/3
a.+ ıla 003a/9, 003b/8, 006a/6,
009b/5, 014a/8, 014a/9, 015a/6,
019a/4, 020b/6, 021a/3, 021a/5,
023a/5, 027a/7, 033a/6, 034a/3,

037b/8, 041a/9, 041b/2, 042b/3,
045a/4, 045b/7, 048a/4, 048b/8,
053a/5, 060b/2, 062a/6, 063a/1,
063a/4, 063a/7, 063b/1, 064b/9,
065b/8, 067a/7, 069a/1, 071b/3,
073a/8, 073b/8, 075a/9, 076a/5,
076b/7, 077b/6, 077b/9, 079a/2,
079b/6, 081a/1, 082b/2, 083b/7,
087b/7, 089a/4, 089b/7, 092a/6,
092a/8, 094a/6, 094b/4, 094b/7,
095a/8, 096a/9, 096b/1, 096b/2,
096b/3, 097a/4, 098b/5, 098b/6,
098b/7, 102a/7, 106b/4, 106b/9,
111a/6, 112b/3, 113a/3, 114a/5,
116b/6, 117a/1, 123b/7, 125b/9,
127a/3, 127a/5, 127b/8, 130a/1,
131b/4, 132a/1, 132b/6, 134a/8,
142a/5, 143a/5, 143a/6, 147a/4,
148a/9, 149a/8, 150b/4, 151a/9,
152a/8, 155a/7, 155b/7, 158a/6,
160b/1, 160b/3, 163a/4, 163b/4,
172b/4, 179b/9, 180b/3, 180b/8,
181b/5, 185b/5, 193a/9, 195a/8,
196a/5, 198a/7, 200a/3, 200b/2,
201b/3, 201b/6, 209a/4, 210a/4,
211b/4, 211b/7, 212b/2, 212b/5,
224a/7, 236a/8, 237b/2, 239a/9,
245b/3, 246a/8, 253b/8, 257b/9,
259a/4, 266b/5, 269a/4, 270b/1,
273a/3, 273a/9, 273b/5, 275a/4,
277a/6, 278a/3, 278b/4, 281b/6,
283a/9, 284b/5, 290a/1, 290b/1,
290b/6, 291a/5, 292a/8, 292b/3,
296a/1, 297a/3, 299a/1, 299b/6,
300a/2, 307a/1, 308a/7, 308a/8,
308b/2, 308b/6, 311b/3, 312b/8,
313b/2, 322a/3, 322b/1, 323a/1,
323a/2, 332a/3, 333b/8, 337a/5,
339a/6, 343a/6, 343b/7, 345a/7,
346a/3, 348b/1, 352b/3
a.+ ıladı 216a/7
a.+ ıladur 092a/5, 120b/1, 217b/5,
257a/1, 306a/2
a.+ ılaydı 167b/9
a.+ içün 020a/3, 022a/8, 062a/5,
067a/2, 068a/9, 073a/7, 073b/9,
082b/2, 082b/5, 082b/6, 082b/7,

082b/8, 085a/4, 090a/8, 096a/7,
097b/9, 099b/7, 102a/4, 104b/4,
114a/9, 149b/4, 152b/4, 157a/8,
158a/2, 161b/6, 162a/3, 228a/2,
238b/3, 266b/2, 287b/6, 288a/4,
343b/7

a.+ la 007b/3, 009b/5, 020a/9,
036b/5, 040b/7, 041a/2, 041b/1,
045a/3, 063b/1, 063b/6, 067b/1

a.+ ladı 326b/5

a.+ laydı 088b/6

a.+ için 075a/4, 075a/8, 079b/3,
084a/4, 087b/8, 088a/5, 088b/3,
093a/6, 094b/6, 095b/3, 095b/8,
096a/3, 101a/7, 131b/9, 140b/2,
146b/6, 152b/5, 154b/3, 162a/3,
168b/6, 169b/1, 176b/2, 179a/9,
187b/1, 223a/5, 245b/2, 272b/8,
290b/5, 320a/8, 326a/9

a.+ üçündür 192b/4

a. katındamıdır 313b/6

ar-: -11- [T.] Yorulmak, yorgun düşmek.

a.- asın 180a/3

a.- ıcı 354b/7

a.- ıcılarıdır 354b/7

a.- mağ 114a/3, 150a/5, 173a/2,
259b/7, 309a/7

a.- mazlar 187a/3

a.- mişken 334b/3

a.- mişlardır 354b/7

ara: -251- [T.] 1. Toplu nesne veya
kişilerin içi.

a.+ larında 010b/3, 019a/1, 029a/1,
086b/7, 118b/4, 169b/4, 169b/9,
177a/8, 182a/3, 184a/7, 190b/9,
200a/2, 212b/4, 289a/2, 291b/1,
293a/3, 306a/2

a.+ larındadır 287a/6

a.+ larındayiken 100a/6

a.+ muzda 032a/3, 127b/2, 214b/5,
214b/6, 287b/1

a.+ muzdan 268b/7, 315a/4

a.+ nuzda 016b/6, 022a/3, 027a/2,
032a/3, 045b/4, 068b/8, 077b/3,
098a/4, 107b/7, 107b/8, 158a/5,

158a/8, 209a/7, 234b/6, 318b/7,
321a/4

a.+ nuzdadur 306b/6

a.+ sına 011b/6

a.+ sında 012a/7, 016a/1, 018b/9,
020a/8, 027a/9, 033b/5, 037a/9,
048a/3, 053a/9, 112b/8, 128a/8,
220a/9, 248a/7, 257a/4, 299a/9,
324b/9

a.+ sındadır 324a/1

a.+ sından 212a/1

2. İki şey arasında, ortasında
bulunan yer.

a.+ larında 172a/8, 174b/5, 174b/6,
254b/2, 320b/3, 333a/2

a.+ muzda 174b/5, 282b/7

a.+ nda 282b/7

a.+ nuzda 174b/6

a.+ sına 174b/3

a.+ sında 006b/7, 014b/1, 086b/8,
126a/4, 151a/7, 155b/8, 161a/4,
168a/7, 171a/2, 171a/3, 187b/5,
212b/6, 213b/2, 224a/9, 254b/2,
316a/9, 317a/2, 327b/5, 327b/6
a.+ sındadır 178b/5, 178b/6,
180a/4, 186b/9, 213a/3, 244b/8,
264a/8, 269b/7, 298a/6, 309a/7
a.+ sındağı 238a/7, 295a/6

a.+ sındağınuş 060b/5, 060b/8,
215a/1, 215a/3, 268b/8, 271a/5,
293b/8, 294a/6, 348b/9

a.+ sından 166b/9, 207a/1, 241a/6,
354a/4

a.+ sını 206b/9

a.+ sınış 172b/9

a.+ ya girici 202a/1

3. Kişilerin birbirleri ile ilgili
yakınlıkları, dostluk, samimiyet,
duyguya dayalı bağ.

a.+ larında 060a/8, 164a/8, 202a/1,
296b/6

a.+ larını 102b/3

a.+ mda 139a/9

a.+ muzı 061a/8

a.+ nda 284b/6

a.+ ıuzda 049a/5, 050b/7, 067b/2, 239a/4

a.+ sına 099b/4

a.+ sında 009b/5, 046a/6, 049a/5, 050b/7, 061a/8, 065a/5, 139a/9, 284b/6, 307a/1, 307a/2, 307a/3

a.+ sını 034b/8, 102b/2

4. Kişiler veya topluluklar arasında karşılıklı bir konu üzerine kurulu ilişki, hukuki, ticari, sözleşme, ahd.

a.+ larında 021a/5, 029a/6, 051a/6, 054a/9, 062b/7, 062b/8, 063b/3, 103a/8, 118b/6, 119a/4, 121b/7, 131a/1, 160a/9, 196a/1, 207a/8, 207b/3, 217b/4, 225a/8, 246a/5, 272a/2, 276b/1, 277a/1, 285b/3, 287a/7, 287b/9, 296b/6, 315a/5, 325b/3

a.+ mda 071b/2, 074b/2, 144a/8, 167a/6, 173b/7, 217b/4, 228a/8, 236b/8, 298b/5

a.+ muzda 089b/8, 090a/3, 117b/1, 181b/8, 255a/5, 269a/8, 287b/1, 326b/6

a.+ ııda 163b/7, 173b/7, 181b/8, 228a/8

a.+ ıuzda 026b/4, 031b/4, 051a/6, 055b/2, 071b/2, 074b/2, 103a/8, 117b/1, 144a/9, 167a/6, 196b/6, 236b/8, 287a/9, 287b/1, 298b/5, 326b/4, 326b/6, 327a/2, 327b/1, 332b/2

a.+ sında 046a/5, 048b/6, 052b/6, 054b/2, 063b/6, 090a/3, 116b/1, 163b/8, 193a/5, 268a/1, 269b/5, 275a/3, 280a/8, 327a/2

a.+ sını 117a/9

5. İki şeyin birbirine olan uzaklığı, mesafe.

a.+ sında 029b/7

6. Kıyaslama durumunda bulunma, fark.

a.+ mda 291b/8

a.+ ııda 291b/8

a.+ sında 055b/4, 056a/3, 056a/4, 056a/5

7. İki zaman dilimi arasındaki uzaklık, süre.

a.+ sında 135a/3, 254b/4

‘**Arab**’ -13- [Ar.] 1. Arap yarım adasından çıkıp yayılmış olan Sâmi bir kavmin adı.

‘A.+ dan 039b/2

‘A. 285a/9

2. Arap milletine mensup olan.

‘A.+ lar 112a/1, 219b/9, 248a/7, 307b/2

‘A.+ lardan 111a/8, 112a/3, 112a/4, 112a/8, 114a/2, 304a/7, 304b/7

‘**Arabça**’ -10- [Ar.+T.] Arap milletinin konuştuğu dil.

‘**Arabca**

‘A. 131b/9, 143b/9, 184b/6, 273b/9, 282b/5, 286b/3, 290a/5, 299a/2

‘A.+ dur 159a/2

‘A. mıdur 285a/9

‘**Ā rāf**’ -2- [Ar.] Cennetle cehennem arasındaki yer.

‘Ā. 086b/8

‘Ā.+ uı isleri 087a/2

‘**Arafāt Tağı**’ -1- [Ar.+T.] Mekke’nin doğusundaki mukaddes dağ.

‘A.+ ndan 017b/7

aralan- -1- [T.] Birbirinden ayrılmak, uzaklaşmak, araya mesafe girmek.

a.- dı 126a/4

ard- -82- [T.] 1. Hemen ardından, arkasından, peşinden, ardı sıra, ardı ardına.

a. 165b/5

a.+ inca geldi 356b/3

a.+ inca ola 349a/6

a.+ inca oldu 264b/2
a.+ inca olucu 349a/6
a.+ inca olur 124a/4
a.+ inca 008a/8, 024b/7, 024b/9,
051a/7, 070b/7, 098b/4, 110b/5,
126b/7, 128a/5, 129a/1, 141a/7,
149a/5, 178a/9, 181a/5, 183a/1,
186b/5, 199b/3, 201a/4, 209a/8,
213a/7, 227a/1, 246b/4, 292b/3,
294b/6, 299b/8, 321b/7, 322b/2,
336a/5, 337b/6, 340b/3, 345a/8,
347a/4, 360a/6
a.+ larınca oldu 121b/2
a.+ larınca 150b/5, 216a/4, 229a/9
a.+ larıncadır 187b/1
a.+ umca 183b/7
a.+ umcadur 183a/6
a.+ uñca 166a/4
a.+ uñuzca 216a/1, 225a/3

2. Arka, sırt.
a.+ ında 342b/2
a.+ ından 009b/1, 016b/9, 133b/3,
133b/6, 133b/7, 141a/7, 251b/4,
285a/7, 289b/8, 306b/3, 325b/3,
353b/9
a.+ ları 302b/5
a.+ larındadır 023b/9, 102a/4,
184b/3
a.+ larından 253b/6
a.+ larını 101b/6, 302b/8
a.+ uñuzdadur 262b/4
a.+ uñuzdan 052a/7

3. sonra.
a.+ ında 146a/1
a.+ ından 040a/3

4. (Nesil, soy için) Geriden gelen,
sonradan gelen.
a.+ ından 043a/7
a.+ umuzdadur 178b/5
a.+ uñuzda 129b/7

5. (döndürmek ile birlikte) Kabul
etmeme, yüz çevirme.

a.+ ını döndüre 099a/3
a.+ ları döndüreler 325b/1
a.+ larını döndereleridi 305a/7
a.+ larını döndürmeyeler 247b/7
a. döndürücülerken 105b/7

6. Geline yer yön taraf.
a.+ uñuza 320b/2

‘arefe: -2- [Ar.] Dinî bayramlardan bir
önceki gün.
‘a. günü 017b/3, 353b/1

arı: -1- [T.] Yorulmak.
a.- ğıl 357b/5

arı: -9- [T.] 1. Temiz, pak.
a. 346b/5
a.+ lardan 121b/6, 281a/8
a.+ larından 005b/7, 015a/3

2. Yüce, ulu.
a. 326a/4, 329a/1
a. oldu 317b/5, 334a/9

arıdıl: -1- [T.] Temizetilmek
a.- mış 318a/6

arık: -1- [T.] Zayıf, cılız. (Bk. aruk)
a.+ lar 135a/8

arılığ: -10- [T.] Münezzehlik, eksiklik,
kötülük vb.nden arınmış ve uzak
olan, berî olan. (Bk. aruluğ, aruluk)
a. 010b/7
a.+ dur 177a/6

arılığ
a.+ ı 116a/9, 155a/5, 276a/7
a.+ ıdur 201b/3
a.+ uñ 004a/7, 070a/1, 190b/3,
256a/7

arın: -21- [T.] 1. Manevi olarak
temizlenmek, günahlardan
kurtulmak.

a.- a 350a/5
a.- alar 113a/2
a.- asın 349b/2
a.- dı 182b/8, 354b/4
a.- duñuz 276b/7
a.- ıcıları 113a/2
a.- maya 350a/6
a.- mayayıdı 204a/7
a.- urlar 089b/1, 224a/3

2. Cünüplükten kurtulmak, gusül abdesti almak.

a.- alar 020a/5
a.- ıcıları 020a/5
a.- uñ 059a/9

3. Kutsal olmak, mukaddes olmak.

a.- mış 349b/1, 358b/5

4. Temizlenmek.

a.- mışlar 003b/6, 028b/6, 048a/2, 319a/6

arınıl-: -2- [T.] 1. Kutsal olunmak, mukaddes olunmak.

a.- mışlardır 204b/6

2. Temizlenilmek, temiz hale getirilmek.

a.- mış 350a/8

arıt-: -27- [T.] 1. Manevi kirlerden, günahlardan temizlemek

a.- dı 030b/4, 356b/5
a.- mağ 249b/2, 357a/5
a.- maya 015a/7, 033a/3

arıl-

a.- a 011b/7, 059b/2, 062b/6, 249b/2, 274a/6
a.- asın 112b/2, 112b/3
a.- avuz 233a/8
a.- ıcırağdur 323b/1
a.- ıcıvan 031b/2
a.- ur 013b/4, 039b/2, 047b/2, 204a/8, 329a/2

a.- urlar 047b/2

2. Temizlemek, temiz hale getirmek.

a. 193b/7, 343b/5

arıl-

a.- a 098b/6
a.- ıcı 346b/5
a.- uñ 011b/1

arka: -34- [T.] 1. Birlikte kullanıldığı fiille birlikte yüz çevirmek, geride bırakmak, kabul etmemek, terk etmek anlamlarında deyim yapar.

a.+ ların döndüreler 315b/6
a.+ larını döndüreler 035b/1
a.+ ıuzı döndürmeğ 099a/3
a. döndürücilerken 225b/1

2. Arka, geri.

a.+ da 129b/7
a.+ ları 009b/1, 041a/9, 047a/8 164a/1
a.+ larından 016b/8, 084b/2
a.+ larıñuz 061a/3, 077b/2
a.+ ıuz egüñ 005a/2
a.+ sından 353a/3
a. egicilerle 005a/2

3. Sırt, vücudun arka tarafı.

a.+ ları 072b/1, 081a/2, 082a/1, 106b/5, 290b/3
a.+ larından 188a/4
a.+ mı 357b/3
a.+ sında 260b/6

4. Zürriyet, cinsel birleşme sırasında erkekten akan salgı, meni.

a.+ larından 095b/9
a.+ sın 095b/9
a.+ sından 095b/9

5. Yardım, destek alınan güç.

a. 038a/4, 130a/6, 230a/1
a.+ mı 180b/8
a. dilenmişdür 133a/2

a. kılmak 194b/8

6. Bulunulan yer.

a.+ sı 288b/6

arğa vir-: -167- [T.] Yardım etmek, destek olmak.

a. 008b/3, 027b/4

a.- di 036b/1, 105b/5, 209b/9

a.- diler 094b/4, 103a/6, 103b/1, 248b/7, 327a/5

a.- e 039a/6, 039a/7, 104b/7, 107a/5, 125a/5, 127b/4, 195a/1, 232a/9, 303b/5, 301b/2

a.- eler 171b/4, 289b/1

a.- esiz 033a/9, 301b/1, 304a/4

a.- evüz 280b/1, 325a/9

a.- ici oldı 212b/9

a.- ici oldıysa 166b/7

a.- ici olma 232b/8

a.- ici olmayam 227b/1

a.- ici 010a/3, 011a/4, 047a/3, 047b/5, 049a/9, 050b/6, 054a/2, 055b/7, 058a/2, 075a/9, 110a/6, 113b/6, 144a/1, 166a/3, 166a/8, 168a/8, 169b/1, 170a/8, 172a/7, 211b/7, 228b/8, 244b/9, 252b/2, 255a/1, 260a/1, 286b/6, 288b/5, 301b/5, 301b/8, 305a/8, 354a/5

a.- icidin 342a/9

a.- icidür 024a/3, 100b/7, 301b/5, 333b/1

a.- iciler 031b/5, 066a/3, 085a/7, 124b/2, 131a/4, 154a/5, 167a/8, 172a/5, 175a/4, 210b/6, 236a/2, 328b/6, 341a/3

a.- icilerden 112a/6, 232a/9

a.- icilerdür 103a/6, 103a/9, 333b/1

a.- icileri 024a/4, 025b/5, 029a/5, 034a/3, 041b/7, 239b/8, 300b/5

a.- icilerinüz 064a/9

a.- icilerivüz 328b/7

a.- icileriyüz 031a/9

a.- icilerüm 031a/8, 328b/7

a.- icilikdin 161a/5

a.- icimüzdür 108a/4

a.- icimüzsın 027b/4

a.- içinüz 297b/9

a.- içinüzdür 038a/3

a.- icirekdür 027a/1

a.- icisi 156b/6

a.- icisidür 032a/9, 036a/9, 155b/4

a.- iciye 168a/8

a.- icüm 097b/2, 139b/2

a.- icümüzsın 094a/7

a.- içinüzdür 100b/6

a.- ileler 188a/5

a.- ilmişdür 288b/2

a.- ineleler 295a/8

a.- ineler 011a/7, 312b/3

a.- inilmeyeler 008a/7, 035b/1, 283b/4, 325b/2

a.- inilmeyesiz 131a/4, 275b/4

a.- inilmiş 130a/6, 163a/4

a.- inilmişler 268a/6

a.- inün 058b/4

a.- işmeñ 058b/4

a.- işürsüz 008a/3

a.- me 246a/9

a.- medi 300a/8

a.- mediler 103b/9

a.- mege 097a/6

a.- megi 019a/4, 019a/5, 103a/9

a.- megile 028b/1, 099b/6, 102b/1

a.- meginden 103a/7

a.- megümüz 072b/5, 140a/4

a.- mek 001b/5, 005a/3, 013b/5,

036b/5, 091b/9, 098b/3, 098b/5,

103a/7, 145b/8, 171b/5, 191b/8,

227a/7, 303b/5, 328b/5

a.- meye 193a/1

a.- meyeler 325b/1

a.- meyesiz 107a/5

a.- ün 174b/6, 189b/1

a.- ür 195a/2

a.- ürler 097a/7, 097b/3, 325a/2

a.- ürlerse 325b/1

arğa virmeklik: -1- [T.] Yardım etme, destek olma.

virmeklig

a.- ünüze 097b/3

arka birikdür-: -1- [T.] Yardım etmek,
destek olmak.
a.- diler [230a/1](#)

arğun: -1- [T.] Aheste, yavaş, ağır, sakin.
a. [137b/8](#)

arқurd-: -1- [T.] Değiştirmek.
a.- ur [099b/4](#)

‘ārlan-: -4- [T.] Utaņ duymak, utanmak,
sıkılmak, çekinmek.
‘ā.- a [057b/8](#)
‘ā.- dılar [058a/1](#)
‘ā.- maz [057b/7](#)
‘ā.- mazlar [187a/2](#)

arpacılık: -1- [T.] Falcılık.
a. [151b/2](#)

arşlan: -1- [T.] Aslan.
a.+ dan [344b/6](#)

arşun: -1- [T.] Arşın, bir adım boyu
uzaklık.
a.+ undur [338b/1](#)

‘arş: -22- [Ar.] Kürsü, taht, makam.
‘a. [087b/2](#), [115a/5](#), [140a/9](#), [180a/4](#),
[187a/5](#), [213a/4](#), [222a/4](#), [244b/8](#),
[319b/7](#), [353b/8](#)
‘a.+ ı [123a/8](#), [277a/8](#)
‘a.+ ın [338a/3](#)
‘a.+ uğ issindin [163b/4](#)
‘a.+ uğ [114b/9](#), [201a/8](#), [202b/4](#),
[222a/8](#), [276b/9](#), [277b/9](#), [293b/6](#)
‘a. issinüğ [351a/5](#)

art-: -3- [T.] Çoğalmak, kabarmak,
artmak.
a.- a [192a/9](#), [285a/3](#)
a.- arlar [267b/6](#)

art: -4- [T.] Arka, arka taraf
a.+ larındadır [197a/6](#), [284a/4](#)
a.+ larından [261a/3](#), [283a/8](#)

artca: -1- [T.] Ardınca, peşi sıra.
a. [163a/6](#)

arıtmaқlık: -1- [T.] Temizlik, paklık.
arıtmaқlık
a.+ ı [176a/7](#)

artuқ: -27- [T.] 1. Çok, sayıca fazla, pek
çok, daha çok, fazla.
a. [025b/2](#), [117a/5](#), [119b/9](#), [256a/3](#),
[309a/2](#), [309a/4](#), [337b/8](#)
a.+ lar [022b/3](#)
a. eyledi [045b/7](#)
a. eyleyevüz [136b/6](#)
a. iken [166a/6](#)
a. ola [240b/1](#)
a. olmaz [240b/2](#)

2. Arta kalan, ihtiyaç fazlası.
a.+ ı [019b/7](#)

3. Üstün.

a. [310b/1](#)

a. [189b/4](#)

a. eyledi [046a/2](#), [051b/4](#), [051b/5](#)

a. eyledük [076b/5](#), [162a/6](#), [164b/2](#)

a. eyledüm [005a/5](#), [011a/6](#)

a. eylemekdin [162a/7](#)

a. eylerler [276a/7](#)

a. eylerüz [140b/6](#)

artuқlık: -8- [T.] 1. Çoğalma, artma, artış.
(Bk. artuқlık)
a. [125a/1](#)
a.+ dın [163a/8](#)
a.+ dur [106b/8](#)
a. eylemeğ [017a/1](#)
a. eyleyicileri [017a/1](#)
a. olmadı [086a/7](#)

artuқluk: -11- [T.] 1. Çoğalma, artma,
artış. (Bk. artuқlık)
a. [123a/3](#), [228a/8](#)
a.+ lar [240b/3](#)

2. Saldırganlık, saldırma, haddi
aşma.

- a. 017a/5, 198b/4
- a. eyledi 017a/7
- a. eyley 017a/6
- a. eyleye 017a/6
- a. eylesiz 058b/4
- a. eyleyiciler 197b/8

- 3. Faiz.
- a. 240b/1

- artuğlu:** -4- [T.] Üstün.
- a. eyledi 156a/6
  - a. eyledük 165b/6
  - a. eylemek 165b/7
  - a. olundılar 156a/7

- artur-:** -72- [T.] Fazlalaştırmak, çoğaltmak, ziyadeleştirmek.
- a. 112b/3, 271a/2, 342b/5
  - a.- a 046b/5, 057b/9, 065b/4, 098a/6, 126b/7, 179a/6, 206b/1, 259a/9, 320a/8, 331b/5, 340b/3
  - a.- alar 040b/3, 303b/6, 344a/6
  - a.- am 145a/3
  - a.- avan 343b/9
  - a.- avuz 005b/9, 095a/3, 167a/9, 179a/8, 287b/6, 288a/4
  - a.- dı 002b/5, 022b/9, 040a/6, 088b/2, 114b/2, 114b/3, 213a/5, 218a/2, 302a/6
  - a.- dılar 034a/1, 055a/4, 170a/7, 341b/3
  - a.- duğ 023b/2, 157b/6, 169a/2, 311b/7
  - a.- ı vir 184b/8
  - a.- ma 341a/1, 341a/6
  - a.- madı 130a/9, 248b/2, 260b/1, 340a/8, 340b/8
  - a.- mağ 179a/8
  - a.- maya 260a/3, 260a/4
  - a.- mayalardı 107b/8
  - a.- mayavuz 348b/6
  - a.- maz 163b/3, 165a/1, 166a/9
  - a.- mazzız 127b/5
  - a.- ur 003a/1, 022b/2, 024b/6, 026a/7, 065a/4, 141a/4, 168a/5, 222b/7, 257a/7, 288a/8

- a.- urlar 097b/7

- arturıl-:** -1- [T.] Artırılmak, çoğaltılmak.
- a.- mış 343b/8

- arturınıl-:** -1- [T.] Artırılmak, çoğaltılmak.
- a.- a 321a/1

- aru:** -58- [T.] 1. Temiz, pak.
- a. 014b/7, 047a/1, 059b/1, 067a/5, 068a/9, 087b/8, 155b/8
  - a.+ dur 103a/1
  - a.+ lar 059a/2, 059a/4
  - a.+ lardan 099b/7, 156a/9, 165b/6
  - a.+ ları 056b/8, 094b/2
  - a.+ larından 025a/9, 095a/1
  - a.+ larını 067a/4
  - a.+ rağdur 021a/6, 128b/3, 169b/6
  - a.+ suna 025a/9
  - a.+ ya 156a/1
  - a. eylediler 055b/8
  - a. eyleye 037b/1, 038b/6
  - a. idici 212b/2
  - a. iken 159b/7
  - a. olunmışlar 150a/1
  - a. olunmış 061a/3
  - a. olunmışdur 180a/8

- 2. Helal.
- a.+ dan 040b/4
- a.+ ya 042b/4

- 3. İyi, takvalı, namuslu, iffetli.
- a. 030a/8, 173b/2, 176b/2, 178a/2, 204b/6
- a.+ dan 100b/2
- a.+ rağdur 205a/1, 205a/4, 251b/5
- a. olmaz 258b/6
- a. olunmışlar 133b/2
- a. oldu 258b/6

- 4. Yüce, ulu.
- a. 134a/3, 209a/2
- a. dutaruz 004a/5
- a. olmağı 187a/5

5. Güzel, hoş.
a. 110a/1, 146b/4, 158b/4, 258a/2,
328b/5

aruk: -1- [T.] Zayıf, cılız, semiz olmayan.
(Bk. arık)
a.+ lar 135a/4

aruluk: -23- [T.] Münezzehlik, eksiklik,
kötülük vb.nden arınmış ve uzak
olan, berî olan. (Bk. arılık, aruluk)
a.+ dur 135b/6

aruluğ

a.+ ı 057b/6, 106a/8, 120a/3,
139b/9, 151b/8, 160b/7, 163b/5,
168a/4, 187a/9, 221a/4, 231a/8,
240b/4, 262a/6, 290b/4, 326a/4
a.+ ıdur 078a/4
a.+ ıla 319b/3, 319b/4
a.+ uş 041b/6, 093a/5, 210b/5
a.+ uşdur 204a/1

aruluğa-: -1- [T.] Temize çıkarmak.
a.- mamışdur 313b/5

aruluk: -9- [T.] Münezzehlik, eksiklik,
kötülük vb.nden arınmış ve uzak
olan, berî olan. (Bk. arılık, aruluk)

aruluğ

a.+ ı 167a/3, 264a/5, 268a/2,
268a/9, 272a/3, 293b/6, 312b/1,
336b/4
a.+ uş 115b/6

arusuz: -18- [T.] Kötü, murdar, fena. (Bk.
arusuz)
a. 068a/8, 106a/1, 146b/6, 189b/7,
204b/5, 204b/6
a.+ dan 194a/4
a.+ dur 067b/1, 111b/8
a.+ ı 040b/4, 042b/4, 100b/2
a.+ ları 094b/2
a.+ uş 068a/9

arusuz: -1- [T.] Kötü, murdar, fena. (Bk.
arusuz)
a. oldı 087b/8

arvana: -3- [Far.] Dişi deve. (Bk. arvāna)
a. 088b/8, 089a/5, 164b/8

arvāna: -1- [Far.] Dişi deve. (Bk. arvana)
a. 127b/5

arz: -10- [Ar.] Takdim etme, sunma,
gösterme, sunuş.
‘a. eyledi 004a/6
‘a. eyledük 252b/8
‘a. olına 299b/5, 300b/7
‘a. olındılar 171b/9
‘a. olunurlar 124a/8, 289a/8
‘a. olunusuz 338a/3
‘a. olundı 270a/2
‘a. olunurlar 280a/5

arzū: -7- [Far.] Dilek, istek.
ā.+ lara 045b/2
ā.+ lardan 045b/3
ā.+ ları 054a/1
ā.+ larıdur 010a/8
ā.+ larıuşuz 054a/1
ā. eylemeş 045b/7
ā. eyler 284b/3

arzūla-: -17- [Far.+T.] Bir şeyi elde etmek
için şiddetli istek duymak, arzu
etmek.
ā.- dılar oldı 232b/1
ā.- mayalar 009a/3, 329a/7
ā.- ŋ 009a/2, 329a/7
ā.- r olduşuzdı 037b/3
ā.- r 028b/2, 191a/8, 313a/5, 320b/5
ā.- rlar 155a/6, 257a/4, 263a/4,
311b/7, 318a/4, 348a/1
ā.- yup 089a/8

arzūlandur-: -2- [Far.+T.]
Heveslendirmek, bir şeye karşı
istek duymasını sağlamak.

a.- am 053b/5

ā.- ur 053b/7

aş-: -4- [T.] Asmak, idam etmek.

a.- am 091b/5, 215b/8

a.- avan 182b/2

a.- madılar 056b/4

‘aşā: -13- [Ar.] Uzun sopa, değnek,
baston.

‘a. 167b/5

‘a.+ ları 182a/6

‘a.+ larını 215b/4

‘a.+ mdur 180b/3

‘a.+ ını 091b/1, 094b/8, 221a/5,
228b/3

‘a.+ ınıla 006a/2, 216a/6

‘a.+ sını 091a/4, 215a/6, 215b/5,
254a/6

āsān: -1- [Far.] Kolay.

ā. eyledük 179b/9

‘āṣī: -27- [Ar.] Allah’ın emir ve
yasaklarına uygun davranmayan,
günahkâr.

‘ā. mi oldu 183b/7

‘ā. ola 044a/2

‘ā. olam 116a/4, 127b/5

‘ā. oldu 147b/1, 343a/4, 349b/3

‘ā. oldılar 006a/8, 035b/3, 046b/6,
066b/2, 127a/6, 337b/8, 340b/8

‘ā. oldu 008b/9, 047a/4

‘ā. oldu 121b/4

‘ā. olduğuz 038a/6

‘ā. olmağı 323a/1, 323a/3

‘ā. olmayalar 327b/6

‘ā. olmayam 173a/7

‘ā. olmazlar 333b/4

‘ā. olursa 249b/9, 342a/8

‘ā. olursam 071a/8, 272b/9

aşıl-: -1- [T.] Asılmak, idam edilmek.

a.- analar 062a/2

aşılın-: -2- [T.] 1. Asılmak, idam edilmek.

a.- a 135a/1

2. Bir kanca veya asıya takılmak,
aşılmak.

a.- mış 054b/2

aşıl: -6- [Ar.] 1. Esas, öz, hakiki.

aşl

a.+ ı 144a/3

a.+ ıdur 028a/1

a.+ ında 290a/5

2- Soy, nesep.

a.+ ından 178a/7, 178a/8

aşşı: -76- [T.] Yarar, fayda.

a. 093a/4, 141b/7, 192b/7, 256a/9,
304a/9

a.+ lardur 019b/6

a.+ sından 019b/6, 192b/8

a.+ ya 097a/1, 118b/7, 209b/7

a. degüre 226b/8

a. degürmege 183b/4

a. degürmez 075b/2, 177b/3,
189a/9, 212b/8

a. degürürler mi 216b/2

a. eyledi 122a/3

a. eylemedi 087a/2, 105b/6, 130a/7,
151a/6, 275a/8, 282a/9, 300a/6,
334a/3, 338a/8, 361b/1

a. eylemediler 003a/2

a. eylemege 066a/8

a. eylemekdin 043b/4

a. eylemeye 011a/7, 035b/7,

083a/5, 099a/7, 125a/9, 184b/2,
216b/8, 246a/9, 247b/8, 261b/6,

280b/2, 291b/9, 295a/7, 296a/6,
312b/2, 313a/6, 323b/6, 326b/3,
344b/5

a. eylemeyeler 296b/8

a. eylemez 009b/6, 116a/7, 118a/2,
122a/7, 122b/3, 142a/3, 241b/8,

255a/1, 313a/8, 314b/1, 347b/5,
354b/9, 357a/2

a. eylemez 136b/9

a. eyler 070a/6, 137a/2, 282b/3

- a. eylerse 354b/2
- a. eyleye 133a/5
- a. eyleyici misiz 146a/6
- a. ide 350a/5
- a. ider 311a/3
- a. itmeye 220a/4

aştar: -1- [Far.] Bazı eşyaların iç kısma geçirilen daha ucuz, koruyucu kumaş.
a.+ ları 317a/6

aşağa: -24- [T.] 1. Aşağı taraf.
a. 007a/6, 094b/3, 189a/8, 217a/2, 261a/3
a.+ a 052b/1, 312b/6
a.+ dan 247b/1
a.+ larından 273a/3
a. eyleyicilerdür 245a/8

2. Alçak, zelim kişi.
a.+ lar 266b/3
a.+ rak eyledi 107a/7
a.+ raklardan 284b/1

3. Alçaklık, zellilik.
a.+ ları 357b/8
a.+ rağına 357b/8

4. (Yer için) Alçakta bulunan.
a.+ rak 101a/1
a.+ sın 151a/1
a.+ sına 129a/1

5. Derece olarak altta olan.
a.+ rak 055b/7
a. ayakdadur 055b/7

6. Dışarı.
a. 004b/4, 004b/5, 084a/8, 085a/1, 185a/5

aşaklık: -2- [T.] Mütevazilik, alçak gönüllülük.
a. eylediler 124b/5
a. eyleyicidir 113b/4

aşak gönüllü: -1- [T.] Mütevazi, alçak gönüllü.
a.+ dür 128a/9

aşak yir: -2- [T.] Tuvalet.
a.+ den 046b/9, 059b/1

âşikâre: -44- [Far.] Açık, meydanda, gözle görülebilen, belli.

â. 005b/5, 026a/2, 056a/8, 073b/4, 085b/6, 142b/2, 147a/3, 259a/8, 340b/2

â.+ dür 085b/6

â.+ ğüzi 070b/3

â.+ sin 079b/2

â.+ yi 191b/6, 354b/1

â. eyle 151b/3

â. eyledi 141a/6

â. eylediler 119a/4, 255b/6

â. eyledüm 340b/2

â. eyledünüz 326b/1

â. eylemek 056a/1

â. eylemekden 098a/1

â. eylemeye 096b/8

â. eylemezler 038b/4

â. eyleş 335a/2

â. eylerler 007b/1, 123a/6, 225a/5, 231a/9

â. eylersiz 004a/9, 068a/8, 152b/8, 153a/2, 205a/3, 222a/7, 330b/8

â. eylerüz 147b/4

â. eylesiz 056a/1, 251b/7

â. eyleyicidir 250a/2

â. olına 354a/4

â. ola 074a/7

â. oldı 072a/6

â. olurlar mı 156b/5

at: -7- [T.] 1. (Suç, kabahat, vebal) İsnat etmek, yüklemek.
a.- a 053a/4

2. Atmak, fırlatmak

a.- arlar 360b/2

a.- dı 099a/5

a.- duş 099a/5

a.- ıcı 315a/9

a.- maduḡ 099a/5

a.- maḡlar 334b/4

at: -3- [T.] At.

a. 359a/9

a.+ lar 270a/2, 324b/6

ata: -154- [T.] 1. Cet, dede, büyük baba ve aynı soydan daha önce yaşamış olan kimse.

a.+ ları 007b/4, 014b/9, 068b/6, 130b/8, 174a/3, 261a/1

a.+ larımız 127b/3, 145b/1, 153b/9, 297a/8

a.+ larımızı 068b/5, 120b/8, 188b/9, 243b/2

a.+ larına 200b/3, 246b/8

a.+ larından 277b/2

a.+ larını 188a/9, 210b/7, 246b/9, 262b/1, 266a/1, 291a/8

a.+ larınıḡ 168b/4

a.+ larınıḡuz 008a/2, 077a/4, 088b/5, 134b/7, 216b/3, 313a/3

a.+ larınıḡuzı 018a/1

a.+ larumunḡ 134b/4

a.+ larumuz 082a/4, 088b/4, 096a/2, 129a/7, 201a/6, 224b/9, 264b/5, 318b/3

a.+ larumuza 090a/9

a.+ larumuzdan 198b/5, 229a/3

a.+ larumuzu 014b/9, 085a/7, 216b/2, 291a/2, 291a/3, 295a/4

a.+ larunḡ 012a/2

a.+ larunḡuz 188b/9, 208b/8, 256b/2

a.+ larunḡuzı 291a/5

a.+ larunḡuzunḡ 208b/7, 215a/2, 294a/7

a.+ larunḡuzun 267a/7

a.+ ḡuzunḡ 197a/9

a.- asın 149b/2, 316a/7

2. Baba.

a. 021a/8, 043a/4, 045b/9, 054b/9, 060b/7, 175b/8

a.+ ḡ 177a/1

a.+ ları 137a/2, 139a/1, 324a/3

a.+ larına 132b/7, 205a/7

a.+ larında 251b/8

a.+ larından 076b/5, 142b/3

a.+ larından 136b/1

a.+ larınıḡuz 044b/5

a.+ larınıḡuz 043b/3, 105b/2

a.+ larınıḡuzı 105b/1

a.+ m 132a/2, 138a/1, 139a/7, 177b/3, 177b/4, 177b/5, 228a/3, 228a/4, 266b/6

a.+ ma 221b/8, 299a/7

a.+ mı 147b/7, 216b/8, 341a/5

a.+ muḡ 093b/8, 138b/9

a.+ muz 132a/9, 132b/3, 132b/8, 136b/2, 136b/5, 138a/2, 139a/4, 228a/1

a.+ muza 132a/8

a.+ ḡ 132a/6, 251a/1

a.+ ḡa 242b/8

a.+ ḡuz 044b/7, 137b/9

a.+ ḡuzdan 136a/7

a.+ ḡuzdın 138a/2

a.+ ḡuzı 085a/5

a.+ ḡuzunḡ 132b/1

a.+ sı 043b/2, 043b/7, 137b/6, 173b/9, 250a/8

a.+ sıḡün 113b/3

a.+ sina 075b/8, 132a/2, 139a/6, 176a/7, 177b/2, 188b/8, 216a/9, 233a/9, 242b/8, 266a/7, 291a/6, 299a/5, 299b/1, 326b/7

a.+ sından 136a/9, 244b/1, 350b/5

a.+ sını 139a/7

a.+ sınuḡ 043b/1

a.+ ya 007b/8, 015b/8, 019a/5, 046a/7, 082a/9, 162a/9

a.+ yı 244a/9

‘aḡā: -4- [Ar.] Cömertḡe verme, ihsan, baḡıḡ.

‘a. 130a/6

‘a.+ muzdur 270a/6

‘a.+ sından 241a/1

‘a. virmek 130a/6

atasuz: -2- [T.] Yetim, babasız kalmış.

a. 058a/4

a.+ lar 174a/2

atıl: -2- [T.] Savrulmak, fırlatılmak.

a.- mış 359b/6

a.- urlar 264b/1

atlu: -1- [T.] Atlı, at üstünde.

a.+ larunla 165a/6

av: -6- [T.] Avlanma işi.

a.+ dan 067b/7

a.+ ı 058b/1, 067b/9, 068a/3,
068a/4

a.+ larımı 095a/6

āvāz: -1- [Far.] Ses.

ā.+ larun 243a/7

avcı: -1- [T.] Avlanmakta avcılara

yardımcı olan, av tutmaya alışık
hayvan.

a. 059a/2

avla: -4- [T.] Bir av hayvanını ölü veya

diri olarak ele geçirmek,
yakalamak.

a.- dılar 006b/3

a.- mağa 068a/3

a.- mayanlar 095a/6

a.- ŋ 058b/3

‘avrat: -223- [Ar.] 1. Kadın

‘a. 026b/8, 043b/7, 044a/5, 046a/6,
149a/6, 192a/1, 192a/2, 202b/9,
203a/3, 203a/9, 222a/4, 227b/9,
249b/8, 251a/1, 332b/3 ‘.+ a 203a/2

‘a.+ dan 020a/1

‘a. iken 128a/6

‘a.+ lar 003b/6, 020b/1, 020b/3,
021b/3, 022a/2, 028b/5, 042b/3,
043a/9, 044b/5, 045a/1, 046a/2,
046a/3, 048a/2, 054a/6, 058a/6,
059a/5, 109a/7, 109b/6, 133b/9,
134a/5, 144a/2, 203b/5, 204b/5,
204b/6, 205b/1, 239a/4, 249b/4,

249b/5, 249b/6, 249b/7, 302a/8,
305b/3, 307a/4, 317b/2, 320b/2,
321a/1, 327a/6, 327a/7, 327b/4,
333b/2, 333b/3, 348b/7

er görmüş ‘a.+ lar 333b/3

‘a.+ lara 042b/7, 109a/9, 109b/9,
203a/4, 204b/2, 205a/5, 250b/6,
253a/1, 253a/2, 303b/9, 304a/1

‘a.+ lardan 028b/2, 030b/1, 042b/6,
044b/5, 045a/1, 049a/8, 051b/9,
059a/5, 089a/9, 208b/4, 224a/2,
249a/7, 307a/5

‘a.+ ları 020a/1, 020a/2, 021b/5,
030b/5, 044b/1, 197b/7, 205b/3,
252a/3, 303b/8, 320a/9, 341a/5

‘a.+ larımıza 081a/4

‘a.+ larına 203a/6

‘a.+ larından 142b/3

‘a.+ larını 091b/8

‘a.+ larıuz 105b/3

‘a.+ larıuzdan 044a/3

‘a.+ larıuzı 145a/2

‘a.+ larumuzdan 213b/9

‘a.+ larun 135b/5, 205b/1, 327a/9,
333a/5

‘a.+ larundur 043a/4, 045b/8,
204b/6

‘a.+ larıuzdan 219a/1

‘a.+ larıuzdandır 331b/1

‘a.+ larıuzı 092b/8

‘a.+ van 310a/7

2. Eş, zevce, hanım.

‘a. 009b/5, 045a/4, 054a/8, 062a/7,
186b/9, 341b/1

‘a.+ a 017b/5

‘a.+ ı 030a/2, 078a/5, 085b/9,
128a/4, 133b/9, 135b/7, 219a/3,
226b/7, 310a/6, 361b/2

‘a.+ ın 334a/2, 334a/5

‘a.+ ına 133a/5, 180a/6

‘a.+ ından 350b/5

‘a.+ ını 042b/2, 089b/1, 097a/3,
150b/3, 190b/6, 224a/4, 235a/8

‘a.+ ıyla 339a/5

‘a.+ lar 022a/6

‘a.+ lara 020b/9, 021a/4, 021b/8,

046b/9, 059b/1, 251a/8, 331b/8
‘a.+ lardan 020a/4, 054a/7, 251a/8
‘a.+ ları 044b/9, 247a/2, 249a/4,
249a/7, 327b/3, 332a/9, 339b/3
‘a.+ larımız 031b/9
‘a.+ larına 022a/6, 205a/9, 252a/5
‘a.+ larına 249a/1
‘a.+ larında 250a/4, 251a/3, 251b/8
‘a.+ larından 020a/9, 322a/7,
322a/9
‘a.+ larından 333a/7
‘a.+ larını 251b/6
‘a.+ larımız 043b/4, 044b/8
‘a.+ larımızdan 044b/8
‘a.+ larımızdan 016b/1
‘a.+ larımız 005a/7, 031b/9
‘a.+ larımız 021a/7, 054a/6, 054b/2
‘a.+ larımıza 252a/4
‘a.+ larımız 250b/8
‘a.+ larımız 020a/6, 293a/7
‘a.+ larımızdan 327b/2, 332a/6
‘a.+ larımız 246b/6
‘a.+ um 030b/2, 175b/8, 176a/2
‘a.+ uş 004b/2, 044b/3, 128b/8,
235b/1, 354a/3
‘a.+ uşa 185a/1
‘a.+ uşu 250a/2

avuç: -5- [T.] 1. Avuç, elin iç kısmı.
a. 023a/4
a.+ ları 338a/3
avc
a.+ ı 276a/6

2. Avuç içinin alabileceği miktar.
a. 183b/9, 270b/1

avuçla-: -1- [T.] Avucu ile kavramak,
avuçlarının içine almak.
a.- dı 023a/4

ay: -51- [T.] 1. Bir senenin 12’de biri, ay.
a. 016a/6, 017a/5, 051a/7, 077b/5,
078b/7, 104a/1
a.+ adur 017a/6
a.+ dan 019a/9, 358b/1
a.+ dur 106b/6, 254a/1, 299a/6,

332a/7
a.+ ı 016a/5, 058b/2, 068a/5
a.+ lar 021b/3, 103b/5, 104a/1
a.+ lardan 016b/8
a.+ lardur 017b/4, 332a/6
a.+ larımız 106b/6, 115a/9
a.+ uş 020a/9

2. Ay, Dünya’nın uydusu.
A. 193a/6, 213a/6, 284b/9, 314a/8,
316a/3, 344a/9, 345a/5, 349a/5,
356b/3
A.+ a 262a/9, 284b/9, 353a/5
A.+ ı 076a/2, 087b/3, 115a/9,
132a/3, 140b/1, 147a/6, 152b/1,
187b/7, 237a/9, 244a/3, 258a/9,
272a/5, 340b/6, 345a/5

aya: -2- [T.] Avuç
a.+ sını 141b/4, 171b/3

ayağ: -28- [T.] 1. Ayak, yürüme organı.
a. 062a/2, 091b/5, 158a/9, 248b/9
a.+ ları mı 097a/9
a.+ ları 062a/2, 098b/7, 204b/4,
263a/9, 327b/6
a.+ larımız 023a/8
a.+ larına 205b/1
a.+ larımız 065a/9, 237a/3
a.+ larımız 091b/5
a.+ larımız yirinde durur 038a/1
a.+ larımız altına 284b/1
a.+ larımız 075a/2
a.+ larımız 059a/8, 182b/2,
215b/8, 301b/2
dört a.+ luda 198a/9

ayağ
a.+ ı 207a/4, 207a/5
a.+ uşla 270a/8

2. Direk, destek için kullanılan
kazık
ayağ
a.+ ı 081a/7

3. derece.
aşağı a.+ dadur 055b/7

ayağa düş-: -1- [T.] Zıyan olmak, harap olmak.
a.- megin 105b/4

ayağlı: -2- [T.] Ayaklı, ayakları olan.
dört a.+ lar 194a/3
dört a.+ sı 058a/9

‘ayāl: -8- [Ar.] Aile
‘a.+ ını 223b/6, 235a/8
‘a.+ umdandır 126a/6
‘a.+ uñdan 126a/7
‘a.+ uñı 125b/8, 235b/1
‘a.+ uñıla 150b/5
‘a.+ uñula 128b/7

aya karşı-: -1- [T.] El çırpmaq, elleri birbirine vurarak ses çıkarmak.
a.- maq 100a/8

‘ayb: -2- [Ar.] Noksan, kusur. (Bk. ‘ayıb)
‘a. 334b/2
‘a.+ ı 007a/1

‘aybla-: -1- [Ar.+T.] Ayıplamak, kınamak.
‘a.- yıcı 360a/6

‘aybsuz: -1- [Ar.+T.] Kusursuz, noksansız.
‘a. 326a/4

aydın: -2- [T.] Aydın, nurlu, ışıklı. (Bk. aydıñ, ayduñ)
a. eyledi 003a/3
a. eyleyici 041a/4

aydıñ: -10- [T.] 1. Işık, nur, aydınlık. (Bk. aydın, ayduñ)
a.+ dan 245b/6
a.+ dur 226b/7, 350b/6
a.+ ın 003a/3

2. Aydın, nurlu, ışıklı.
a. eyleye 206a/4
a. eyleyici 243b/1

a. ola 227a/3, 251a/6
a. oldı 276a/9, 344b/1

ayduñ: -1- [T.] Aydın, nurlu, ışıklı. (Bk. aydıñ, aydın)
a. 120a/1

aydınlık: -3- [T.] 1. Aydınlık, nur, ışık. (Bk. aydıñlıq)
a. 003a/6
a. eyledi 003a/6

2. Hidayete ulaşma, hak yol, İslamiyet.
a.+ dın 024a/3

aydıñlıq: -34- [T.] 1. Aydınlık, nur, ışık. (Bk. aydınlık)
a. 115a/9, 206b/6, 258b/7, 340b/6
a. eyledük 079b/5
a. eylemedi 206b/5

aydıñlıq

a.+ ı 070b/1, 207a/2

2. Hidayete ulaşma, hak yol, İslamiyet.
a. 058a/3, 060b/2, 063a/1, 063a/8, 141b/8, 188b/5, 206a/5, 231b/2, 273b/2, 322a/2
a.+ dan 024a/4, 144b/8
a.+ dın 060b/3, 144b/2, 320a/5, 332b/9
a.+ dur 206a/5
a. iken 077a/3

aydıñlıq

a.+ a 250b/2
a.+ ı 331a/3
a.+ ını 328a/9

3. Sevinç kaynağı, mutluluk, huzur.
göz a.+ 307b/9
gözlerüñ a.+ ı 213b/9

āyet: -174- [Ar.] 1. Kur’ân-ı Kerim’deki kelime veya cümlelerden her biri.

ā.+ i 058a/9, 158b/7
ā.+ ler 009a/8, 193a/3, 202b/8,
205b/9, 207a/6
ā.+ lerden 031b/6
ā.+ lerdür 028a/1, 131b/9, 226a/8,
236b/4, 242a/4
ā.+ lere 023b/1
ā.+ leri 019b/7, 034b/5, 074a/7,
075a/3, 078a/9, 080a/3, 085b/5,
087b/9, 098a/6, 115b/1, 122b/9,
204a/2, 208b/1, 209a/3, 213b/8,
282b/5, 285a/9, 300a/8
ā.+ leridür 035a/5, 214a/5, 220b/7
ā.+ lerimi 004b/9, 172b/4
ā.+ lerimüz 100a/3, 179a/2, 352a/5
ā.+ lerimüzden 083a/3, 115b/3,
121b/5
ā.+ lerimüze 047b/8, 059b/8,
074a/5
ā.+ lerimüzi 004b/7, 013b/4,
067a/3, 073a/3, 073b/6, 082a/7,
088a/6, 088b/7, 096a/4, 096a/6,
096a/7, 096b/4, 120b/2, 175a/8,
211b/8, 230b/6, 238b/8, 331a/7,
348b/6
ā.+ lerin 020a/3, 034b/9, 035b/4,
039b/2
ā.+ lerinde 277a/4, 279a/9, 280b/6,
281b/5
ā.+ lerinden 077b/1, 232b/9, 249b/3
ā.+ lerine mi 109a/5
ā.+ lerine 006a/7, 027b/8, 029a/1,
032b/1, 034b/1, 035b/3, 056b/2,
072b/4, 101b/8, 159a/2, 159a/4,
185a/9, 200a/5, 234b/3, 276a/3,
296a/7, 300a/7
ā.+ lerini 016b/6, 021a/2, 022a/8,
025a/8, 029a/4, 055a/7, 067a/9,
071b/7, 079a/9, 083a/2, 086a/2,
102a/1, 116a/6, 122a/1, 208b/3,
238b/3, 276b/3, 296a/4, 298a/1,
329a/2, 329a/6, 332b/8
ā.+ leriyle 042a/8, 120a/7, 172b/4,
246a/2
ā.+ leriyle 104a/8
ā.+ lerüm 200b/1, 202a/4, 275b/8,
297b/5

ā.+ lerümi 080a/9, 085b/9, 225b/4
ā.+ lerümle 063a/3
ā.+ lerümüz 116a/2, 116b/4,
185a/8, 196b/9, 221a/9, 242a/8,
256b/1, 285a/4, 297a/7, 298b/2,
336a/7
ā.+ lerümüzde 195b/4, 288b/7
ā.+ lerümüzden 296a/5
ā.+ lerümüze 084a/4, 087a/7,
167b/1, 179a/7, 225b/2, 225b/3,
236b/3, 236b/5, 241b/3, 245b/3,
246a/4, 283b/2, 284a/9, 293a/6,
356b/1
ā.+ lerümüzi 028a/8, 085b/9,
086a/8, 189b/9, 196a/2, 197a/1,
225b/4, 229b/5, 315b/4
ā.+ lerüğe 185b/9, 229b/8
ā.+ lerüği 011b/7
ā. 010a/1, 079b/8, 158b/7, 282a/4

2. Kimsenin inkâr edemeyeceği
alâmet, işâret, nişan.

ā.+ ler 122a/7
ā.+ lerdür 140a/8
ā.+ leri 036a/3, 096a/3, 104b/2,
117a/4
ā.+ leridür 115a/1, 148b/3
ā.+ lerimüz 075a/5
ā.+ lerinden 313a/1
ā.+ lerindendür 085a/4
ā.+ lerini 270a/1
ā. 072b/7

‘ayyb: -6- [Ar.] Noksan, kusur. (Bk. ‘ayb)
‘a.+ dan 007a/1, 177a/6, 187a/9,
190b/3
‘a.+ lardan 319b/3, 319b/4

‘aybla-: -6- [Ar.+T.] Kusurlu bularak
kınamak, beğenmemek.
‘a.- madılar 353b/2
‘a.- maḡ 307a/5
‘a.- larlar 110b/1
‘a.- r 108b/3, 188a/1
‘a.- yalar 104b/3

‘**ayıblan-**: -5- [Ar.+T.] Kınanmak,
yerilmek.
‘a.- mış 084b/3, 162a/4, 162a/8,
162b/8, 163b/1

‘**ayıblu**: -1- [Ar.+T.] Kusurlu.
‘. eyleyem 173b/8

ayır-: -26- [T.] 1. (Yol, din için)
Çıkarmak, terk ettirmek,
uzaklaştırmak.
a.- a 082b/6

2. iki kişinin arasını açmak,
birbirinden uzaklaştırmak.
a. 061a/8
a.- alar 056a/3
a.- duğ 117a/9
a.- urlar 009b/4

3. Seçmek, görevlendirmek.
a.- dı 138b/7
a.- duğ 011b/8

4. Bölme, bölük bölük, kısım
kısım yapmak.
a.- dılar 240a/2
a.- duğ 168a/2

5. İkiye ayırmak, yarmak.
a.- duğ 005a/8

6. Ayırt etmek, iyi ve kötüyü
seçmek, birbirinden ayırmak.
a.- ıcı 005b/2
a.- ıcılar 347a/4
a.- mağ günü 295a/7, 347a/7,
348b/2
a.- mağ 269a/6, 287b/8, 347a/5,
347b/8
a.- mazuz 027a/9

7. (Karı- koca için) Boşamak.
a.- duğ 251a/5

8. Farklı farklı yapmak, farklılıkları
ortaya çıkarmak.

a.- ıcı 326a/5

9. (Çocuklar için) Sütten kesmek,
emzirmeyi bırakmak.
a.- mağı 242b/8, 299a/6
a.- mağ 021a/9

ayırd: -1- [T.] (Etmek yardımcı fiiliyle
birlikte) Fark gözetmek, birini
diğerinden üstün görmek.
a. eylemediler 056a/5

ayırtla-: -7- [T.] 1. Ayırt etmek, iyi ve
kötüyü birbirinden ayırmak.
a.- mağ günü 100b/9
a.- mağ 099b/9
a.- ya 040b/3, 100b/2
a.- yu 193a/4

2. Açıklamak.
a.- ruz 074a/7, 085b/5

‘**Āyışe**: -1- [Ar.] Hz. Muhammed’in karısı
ve Hz. Ebu Bekir’in kızı.
‘Ā. 333a/9

aylık: -1- [T.] Bir ay süren.
a. 350b/9

ayna: -1- [T.] Ayna.
a.+ dın 093b/3

ayne irtesi: -3- [T.] Cumartesi.
a. 095a/5, 095a/6

ayrık: -1- [T.] Başka, diğer, ayrı. (Bk.
ayruk)
ayrığ
a.+ u mı 073a/5

ayrıl-: -29- [T.] 1. Hicret etmek,
yurudundan ayrılmak.
a.- a 052a/1
a.- alar 050b/5
a.- anlara 204a/9
a.- dı 325a/3
a.- dılar 103b/1, 103b/2, 105a/7,

154a/8, 159a/9, 251a/1

a.- duñuz 051b/8

a.- ıclarken 327a/6

a.- ıclıvan 234b/8

a.- ıclıyken 052a/2

a.- mışlardan 112a/6

2. Ayırt olmak, diğerlerinden seçilmek.

a.- alar 238b/6

a.- mışlarmıssa 305b/4

a.- uñ 263a/5

3. Uzaklaşmak, uzak durmak, terk etmek, yaklaşmamak.

a.- am 177b/8

a.- dı 177b/9

a.- dılar 083a/6, 169a/6

a.- mışlardur 220a/6

a.- uñ 046a/4

4. Bir yerden yola çıkmak, yola koyulmak.

a.- dı 139a/1

5. Birisiyle yolları ayırmak, birisini bırakmak.

a.- ıclar olmadı 358b/4

a.- mağdur 173b/7

6. Dünya'dan ayrılmak, ölmek.

a.- mağdur 345b/2

7. Eşinden boşanmak.

a.- uñ 332a/2

ayrılış- -1- [T.] Eşinden boşanma, evliliği sonlandırma.

a.- alar 054b/3

ayrınıl- -1- [T.] Ayırt olunmak, diğerlerinden seçilmek.

a.- ur 294a/5

ayru- -1- [T.] Ayrı, ayrılmış, uzaklaşmış.

a. oldı 126a/2

ayruğ- -262- [T.] Başka, diğer, ayrı. (Bk. ayrığ)

a. 003b/2, 005b/9, 009a/2, 010a/3,

014b/2, 016a/3, 016a/7, 020b/8,

024a/2, 029b/4, 032a/4, 033a/6,

033b/5, 036a/2, 038b/2, 050a/2,

051b/3, 052a/7, 053b/6, 054a/2,

055a/6, 055a/8, 055b/6, 058a/2,

058b/6, 066a/9, 068b/9, 070a/1,

071a/6, 071b/4, 073b/2, 073b/9,

074a/8, 075a/6, 075a/9, 077a/9,

077b/1, 081b/8, 083b/8, 085b/2,

087b/1, 088a/1, 088a/7, 088b/8,

089a/8, 089b/3, 095a/3, 097b/3,

098a/1, 102a/4, 102a/7, 106a/7,

107a/4, 112b/1, 113b/5, 116a/3,

118a/3, 118a/5, 122b/1, 124b/2,

126a/8, 126b/5, 127a/1, 127a/4,

127a/9, 127b/5, 129a/3, 130a/9,

131a/4, 141a/9, 148a/6, 152b/8,

154a/1, 157b/4, 159b/8, 160b/9,

162a/8, 163b/1, 164b/3, 166a/1,

167a/8, 169a/3, 169a/4, 170a/8,

170b/1, 171b/4, 172a/5, 172b/7,

175a/4, 177b/8, 177b/9, 180b/3,

180b/5, 186b/5, 187a/4, 187a/6,

187b/2, 188a/8, 190a/7, 191a/5,

196a/8, 197a/3, 197b/8, 198a/4,

198b/3, 199a/4, 200a/9, 204b/8,

205a/9, 209b/6, 209b/9, 210b/4,

210b/6, 213b/3, 215a/4, 220a/6,

222a/5, 224a/2, 227b/9, 229a/5,

231b/2, 231b/3, 232a/9, 233a/1,

234b/2, 234b/6, 236a/4, 241b/6,

244b/9, 248a/1, 251a/3, 254b/8,

256a/7, 257b/1, 259b/9, 261b/6,

263b/7, 264b/8, 266a/8, 270b/8,

272a/1, 272b/1, 273a/1, 274b/8,

278a/6, 281b/8, 285a/9, 286b/2,

286b/6, 288b/4, 289b/1, 293b/9,

296a/7, 298a/7, 300b/5, 303b/2,

305a/6, 308b/8, 311a/1, 312b/1,

312b/9, 314a/5, 328b/5, 329a/7,

332b/3, 335a/9, 341a/3, 342a/7,

353b/1

a.+ a 097a/8, 116a/7, 119b/9,

122b/3, 123b/9, 153b/9, 189a/9,

189b/1, 192b/7, 260a/5
a.+ dur 047b/1, 053b/3, 095b/3,
242b/4, 274a/8, 275a/1, 341b/7
a.+ ı 098b/2, 104b/9, 105a/1,
130a/8, 141b/3, 141b/6, 236a/2,
281b/1, 300a/9
a.+ lar 028a/2, 054b/7, 062b/3,
070b/8, 080b/4, 102a/7, 112b/1,
112b/6, 135a/5, 135a/9, 199b/3,
270a/6, 294b/9, 329a/3, 343a/9
a.+ ları 051a/1, 216a/7, 216a/8,
219a/4, 266a/6, 267b/1
a.+ sı eylemez 141a/8
a.+ sı eyleyeler 141a/8
a.+ sı olam 129a/9
a.+ sı 007a/1
a.+ uş 258b/4, 313b/7
a. eyleye 286a/2
a. eyledük mi 292a/4
a. mı olucuyiken 155a/1
a. mı 033b/2, 079a/4, 083b/2,
092b/7
a. oladı 050a/3
a. olan 069a/3
a. oldı 032a/7
a. tıtdılar 179a/9

ayruğ

a.+ a mı 276a/3
a.+ a 008b/6, 053b/1, 053b/4,
066a/8, 075b/2, 078b/3, 086a/3,
134b/7, 156b/1, 196b/8, 212b/8,
217a/1, 223a/7, 234a/4, 234a/5,
244a/4, 258b/1, 274b/1, 298a/9,
326b/6, 354b/7
a.+ ı 015a/4
a.+ ın 045a/2
a.+ uş 083b/3

az: -87- [T.] 1. Küçük bir bölüm, küçük parça, bir bütünün bir kısmı.
a. 165a/4, 318a/1, 342b/5

2. Az miktarda, çok olmayan, azıcık.
a. 004b/9, 007b/3, 007b/9, 015a/6,
022b/6, 023a/4, 023a/6, 033a/1,

036b/1, 047a/7, 048b/7, 050a/6,
055b/4, 056b/3, 060a/6, 063a/3,
099b/5, 101a/4, 101a/6, 107a/3,
110b/7, 125b/9, 131a/8, 135b/1,
135b/2, 166a/2, 166b/3, 170a/4,
230b/5, 248a/3, 248a/8, 252a/8,
254b/1, 280b/9, 304b/6, 313b/5
a.+ ın 212a/9
a.+ ırak 322b/7
a.+ ırakdur 342a/9
a.+ ırakvan 171a/9
a.+ lar 216a/2
a. oldı 043a/5
a. olduğuz idi 089b/6

3. Beklentiyi karşılamayan, düşük kalitede.

a. 008b/1, 083b/9, 084a/5, 201a/3,
224b/2, 245a/5, 335b/3, 338b/4,
338b/5

4. (Zaman için) Kısa bir süre.

a. 011b/3, 042a/4, 049b/4, 160a/2,
164a/7, 166a/4, 199b/1, 202b/2,
243b/6, 247b/7, 247b/9, 272b/4,
294b/2, 309b/9, 342b/5, 343a/1,
348a/2, 354a/7
a.+ dur 049b/5
a.+ ırak 343a/7

5. Gerçek değerinin altında.

a. 007b/3, 033a/1, 041a/9, 042a/8,
104a/9, 158b/1

6. Yavaş yavaş, derece derece.

a.+ ın azın 337a/5
azın a.+ ın 337a/5

az-: -66- [T.] 1. Doğru yoldan çıkmak, sapmak, sapkinlığa dalmak.
a.- a 157b/5, 161b/8
a.- adı 023b/1
a.- alar 121a/8, 147a/1
a.- ar 106b/9, 122b/7, 161b/8
a.- arın 257a/1
a.- arısa 226a/4
a.- arlar 079b/2, 269b/6

a.- arsam 257a/1
a.- asız 047a/3
a.- dı 010a/5, 053b/3, 055a/4,
060a/4, 068b/7, 079a/8, 122b/7,
160b/2, 175a/5, 180b/6, 185a/4,
250a/1, 266a/1, 274b/5, 313b/1,
326b/2, 336a/4
a.- dılar 057a/9, 066a/9, 066b/1,
081a/7, 093b/5, 164a/3, 183b/7,
210a/6, 210b/5, 300a/9
a.- duğ 231a/2
a.- dum 074a/8
a.- madı 024b/1, 302a/2, 312b/6
a.- mağ 053b/3, 055a/4, 057a/9,
165a/1, 250a/1
a.- maya 185a/6
a.- mayasız 058a/7
a.- maz 181b/3
a.- mışlar 001b/7
a.- mışlaruz 336b/3
a.- mışsañ 357a/9

2. Kaybolmak.

a.- dı 077b/3, 087b/1, 117b/3,
124b/3, 165b/1, 285b/6
a.- dılar 086a/3, 281b/8

‘azāb: -466- [Ar.] Günah işleyenlere,
kâfirlere ve inkârcılara ölüm
sonrası verilecek ceza ve
uygulanacak eziyet.

‘a. 002b/3, 002b/5, 006a/1, 006b/4,
008a/7, 008b/5, 009b/9, 010b/5,
014a/6, 015a/7, 015a/8, 015b/7,
027b/8, 029a/4, 031b/4, 033a/3,
033b/8, 034a/3, 035a/3, 040b/1,
040b/2, 040b/3, 041b/2, 044a/3,
044a/9, 051a/9, 052b/2, 055a/5,
056a/5, 056b/9, 058a/1, 062a/3,
062a/6, 062a/7, 062a/8, 062b/6,
066a/5, 066b/4, 067b/8, 069b/9,
073b/6, 075b/2, 080a/1, 086a/1,
088b/5, 088b/9, 092a/8, 095a/7,
100a/5, 100a/6, 103a/1, 107a/4,
108b/9, 109b/1, 110a/5, 110b/2,
111a/9, 115a/8, 125b/6, 125b/7,
126b/2, 127b/6, 128b/1, 129b/9,

139b/8, 143a/8, 146b/2, 148a/1,
150b/4, 153a/6, 154b/4, 155b/5,
158a/9, 159a/3, 159a/6, 159b/6,
160a/2, 161b/2, 164b/6, 172b/2,
174a/9, 177b/5, 181b/1, 185b/3,
187a/2, 193a/7, 196a/1, 196a/3,
201a/2, 203b/4, 203b/8, 204a/4,
204b/3, 209a/9, 211b/9, 213b/4,
214a/3, 218b/6, 219b/4, 222a/2,
234b/3, 235b/2, 237a/1, 237a/2,
238b/8, 242a/8, 247a/7, 249a/5,
252a/3, 253a/1, 253b/1, 253b/5,
256b/7, 257b/6, 258a/3, 261a/2,
261b/2, 264b/1, 265a/4, 269b/6,
273b/7, 274b/3, 274b/4, 275b/4,
275b/5, 282b/9, 287b/3, 287b/9,
288a/8, 289a/5, 289b/1, 291b/9,
296a/5, 296a/7, 296a/8, 299b/3,
304b/9, 305a/2, 305b/4, 308b/8,
310b/5, 311a/8, 315b/2, 320b/3,
322b/5, 323b/6, 325b/5, 330b/9,
332b/6, 332b/7, 340a/5, 343a/2,
345b/4, 347a/3, 347a/8, 348b/6,
349b/4, 355a/5, 360a/5, 360b/7
‘a.+ a 021b/8, 068b/2, 237a/1,
237a/2, 337a/5, 342a/3
‘a.+ da 254a/7, 256a/4
‘a.+ dan 003a/8, 008a/6, 009a/5,
041b/2, 045a/9, 071a/8, 127a/6,
144b/4, 168b/2, 179a/8, 193b/6,
246a/1, 252b/5, 253b/1, 278a/9,
280a/9, 283a/7, 286a/2, 295a/1,
296a/8, 300b/4, 310b/1, 328b/2,
335b/7, 339a/5, 343b/5, 349a/2
‘a.+ dın 050a/8, 112b/1, 243b/6
‘a.+ dur 133b/4, 143b/4, 146a/1,
150a/7, 294a/8, 296a/3, 300a/3,
311a/5, 311a/9, 312b/3, 321a/6,
322b/3
‘a.+ ı olucı 339a/1
‘a.+ ı 014b/3, 014b/4, 035a/4,
046b/2, 047b/9, 065b/9, 072a/8,
073a/4, 073b/4, 075a/2, 080a/3,
082a/3, 086a/6, 086a/7, 092a/9,
092b/1, 095a/4, 099a/2, 100a/9,
101b/6, 108a/5, 118b/9, 119a/1,
119a/4, 120a/6, 121a/9, 122a/2,

122a/6, 123b/1, 141a/1, 143b/4,
157b/2, 157b/6, 164b/5, 172b/7,
179a/5, 182a/1, 185a/7, 185b/1,
192a/3, 192b/4, 193b/2, 195a/9,
203a/9, 210b/8, 212a/5, 213b/1,
218b/5, 219b/4, 220a/1, 231a/4,
233b/4, 242a/9, 255b/6, 265a/7,
271a/2, 273b/8, 275b/7, 283b/3,
284a/7, 289a/7, 292a/9, 294a/9,
294b/1, 296a/5, 300b/8, 323b/4,
324a/9, 324b/3, 336b/6, 336b/7,
339a/3, 339b/2, 347b/4, 353b/5,
356b/7
'a.+ ıla 095a/9, 103b/8, 106b/4,
182a/2, 185b/9, 200a/9, 201a/1,
270a/8, 292a/7, 353a/7
'a.+ ın 299b/6
'a.+ ina 011b/3, 191b/7, 192a/4,
203a/2
'a.+ ında 293b/1
'a.+ ından 018a/3, 028a/7, 028b/7,
041b/6, 062a/6, 116a/4, 123a/3,
124b/8, 127b/4, 130b/1, 139b/8,
146a/6, 164b/5, 188b/2, 218a/3,
254a/3, 259b/8, 272b/9, 277b/1,
279a/2, 293a/4, 295b/1, 295b/5,
298b/4, 299b/9, 311b/4, 312a/1,
339b/1
'a.+ ındın 243b/3
'a.+ ını 040b/9, 077a/9, 088a/1,
122a/3, 129a/4, 213b/1, 235a/4,
245b/2, 245b/9, 256a/9, 283b/3,
334b/5, 355b/9
'a.+ ıñı 233b/4
'a.+ ınuñ 283a/7
'a.+ lar 141a/1
'a.+ um 094a/8, 143b/1, 145a/3,
150a/6, 256b/5, 259a/3, 269a/2,
277a/7, 308b/1, 314b/8, 314b/9,
315a/1, 315a/6, 335a/7
'a.+ umı 268b/7, 315b/2, 315b/3
'a.+ umuz 073a/7, 084a/1, 090b/3,
090b/4, 140a/4, 186b/7, 188b/3,
191a/4, 262b/9, 264b/6, 336b/5
'a.+ umuza 220a/2, 268a/7
'a.+ umuzı 082a/4, 186b/6, 282b/2,
282b/3

'a.+ uñ issidür 285a/8
'a.+ uñ 005a/7, 083a/3, 092b/8,
095b/1, 145a/1, 157b/7, 221a/1,
246a/1, 273a/6, 273b/6, 275a/4,
276b/4, 280a/4, 280a/6, 283b/5,
299b/2, 355b/3
'a.+ uñuzdan 055b/9
'a.+ uñuzı 309b/7
'a. eylenildiler 159b/1
'a. eylenildünüz 160b/3
'a. eylede 107a/4
'a. eyledi 105b/8
'a. eyledük 332b/5
'a. eyleme 181a/9
'a. eylemege 038b/8
'a. eylemek 027b/8, 055b/6
'a. eylemekdin 050a/8
'a. eylemeye 355b/9
'a. eylemeyem 069b/9
'a. eylemez 323a/2
'a. eyleñ 160b/3
'a. eyler 060b/6, 234b/1
'a. eyleye 027a/8, 036b/6, 036b/7,
055b/9, 058a/1, 060b/7, 062b/1,
100a/5, 100a/6, 104b/6, 108a/9,
110a/5, 111a/2, 112b/7, 121a/3,
164b/1, 174a/9, 303b/9, 304b/3,
304b/8, 305a/2, 355a/5
'a. eyleyedük 305b/4
'a. eyleyem 031b/4, 069b/9, 222a/1
'a. eyleyesin 070a/5, 174a/8
'a. eyleyesiz 128a/8, 160b/3
'a. eyleyevüz 112a/9, 174a/9
'a. eyleyeyidi 324b/2
'a. eyleyicilerüz 164b/6
'a. eyleyicisi olmadı 100a/6
'a. eyleyicisidür 095a/7
'a. ide 248b/4
'a. olına 109a/6
'a. olınasılar 218a/5
'a. olunur 124b/2
'a. olunmışlar 255b/9, 265b/6
'a. olunmuşlardan 220a/7
'a. olmamağı 007b/4
'a. viriciler olmaduk 161b/8

‘azāblu: -18- [Ar.+T.] Azap eden, azap verici, ceza veren.

‘a. 277a/3

‘a.+ dur 014b/3, 017b/4, 018b/6, 028a/8, 058b/5, 068a/7, 083b/5, 095b/2, 099a/1, 099b/5, 101b/4, 101b/8, 141a/2, 182b/3, 278b/1, 324b/4, 325a/1

āzād: -14- [Far.] Hür, köle olmayan.

ā. 015b/5, 059a/5

ā.+ a 015b/5

ā.+ lar 045a/5, 045a/8

ā.+ lardan 208b/2

ā. eylemek 067a/8

ā. eylemekdür 051a/4, 051a/5, 051a/6, 322b/1, 356a/7

ā. olunmuş 030a/3

‘azametlü: -1- [Ar.+T.] Büyük, ihtişamlı, haşmetli, muhteşem.

‘a. olmuş 147b/2

azdur-: -82- [T.] Doğru yoldan çıkarmak, saptırmak, sapkınlığa sevk etmek.

a. 254a/4, 269b/3

a.- a 048a/9, 050b/4, 055b/5, 073a/3, 080a/2, 081b/6, 096a/8, 096b/7, 113b/4, 125b/1, 143b/3, 144b/6, 167a/8, 169a/9, 192a/4, 192b/3, 212a/4, 242a/7, 269b/5, 272b/3, 273b/5, 274a/8, 279a/7, 289a/6, 289b/2

a.- alar 032a/9, 063b/7, 079a/7, 222b/5, 341a/4

a.- alardı 053a/6

a.- am 053b/5, 150a/1, 271b/4

a.- dı 050b/4, 075b/3, 183a/2, 183a/7, 211a/9, 239b/8, 263a/7, 284a/9, 297a/4, 301a/3, 301b/2

a.- dılar 066b/1, 086a/6, 147a/9, 252b/4, 341a/1

a.- duğ 231a/2, 265a/3

a.- duğ 084b/1, 149b/9

a.- duğuz 210b/5

a.- ıcıdur 227a/8

a.- madılar 217a/4

a.- madum 308b/9

a.- mağıla 080a/5

a.- mağın 062b/5

a.- mağ 360b/1

a.- maya 301a/9

a.- maz 003b/8

a.- mazlar 032b/1, 053a/6

a.- ucu 274a/8

a.- ucılar 268a/3

a.- ucuları 172a/7

a.- ur 003b/8, 142b/9, 146b/8, 154a/5, 158a/7, 257b/7, 279a/9, 281b/9, 344a/8

a.- urlar 153a/4

a.- urlardı 151b/1

a.- ursın 094a/6

Āzer: -1- [T.] Hz. İbrahim peygamberin babası.

Ā.+ e 075b/8

azğın: -2- [T.] Sapmış, sapgın, şaşırılmış, doğru yoldan çıkmış. (Bk. azğın)

a.+ ırağdur 064b/8, 165b/9

azğın: -29- [T.] Sapmış, sapgın, şaşırılmış, doğru yoldan çıkmış. (Bk. azğın)

a. 019b/9

a.+ ırağdur 096b/1

a.+ ırağlar 314a/3

a.+ lar oladum 076a/3

a.+ lar olduğıdı 265a/4

a.+ lar olduğ 202a/5

a.+ lar olduğuz idi 265a/3

a.+ lar 150b/1, 217a/1, 217a/2,

220b/2, 266a/1, 311a/2, 312a/4,

318b/4, 319b/2

a.+ lardan 017b/8, 096a/4, 150a/2, 216b/8

a.+ lardur 034a/1, 352b/5

a.+ sın 227b/2

a.+ urağ 212a/5, 286a/4, 298a/9

a.+ urağdur 211b/6, 212a/7, 230a/3

azğınlık: -4- [T.] Sapkınlık, doğru yoldan çıkma, yolunu şaşırma. (Bk. azğınlık)

a. 039b/3, 097b/7, 144b/5

a.+ ları 096b/7

azgınluk: -1- [T.] Sapkınlık, doğru yoldan çıkma, yolunu şaşırma. (Bk. azgınlık, azgınluk)

a. 088a/2

azgınlık: -24- [T.] Sapkınlık, doğru yoldan çıkma, yolunu şaşırma. (Bk. azgınluk, azgınlık)

a. 075b/8, 134a/1, 154a/3, 188b/9, 209a/9, 242b/5, 261b/7, 278b/4, 280b/1, 300b/5, 308b/9, 335b/8, 341a/2, 344a/5

a.+ da 262b/6

a.+ dadur 273b/3

a.+ dın 036a/2

a.+ ları 078b/7, 150b/9

a.+ larından 225b/1

azgınlıĝ

a.+ ı 003a/1, 047a/2

a.+ uıdasın 139a/2

azgınluk: -26- [T.] Sapkınlık, doğru yoldan çıkma, yolunu şaşırma. (Bk. azgınlık, azgınlık)

a. 062a/1, 085b/1, 088a/2, 093b/1, 115b/8, 117b/6, 132a/9, 141b/4, 146a/3, 177a/9, 192b/8, 217a/3, 253b/5, 315b/7, 329a/3, 334b/8

a.+ da 255a/3, 292a/1

a.+ dadur 232b/7, 287b/5, 315a/3

a.+ dan 024a/2

a.+ larından 241b/3

a. eyledi 139a/9

azgınlıĝ

a.+ ı 015a/7

a.+ ıla 356b/6

azım: -2- [Ar.] Büyük.

‘a. 177a/1, 179b/5

azın-: -1- [T.] (Akıl için) Sarhoş olmak, akılı kabulmak.

a.- urlar 318a/3

‘**aziz:** -18- [Ar.] Yüce, kıymetli, değerli, mukaddes.

‘a. 133a/9, 137b/6, 138b/2, 285a/6, 295b/1, 351a/5

‘a.+ dür 197a/5

‘a.+ ıraıvan 171a/4

‘a.+ i 133a/5

‘a.+ iregünüz 307b/1

‘a.+ irek 330a/7

‘a.+ ler 350a/8, 351b/5

‘a.+ lerini 222b/5

‘a.+ üı 133b/9, 135b/7

‘a. eylersin 029b/1

‘a. eyleyici 193a/7

azmaılık: -2- [T.] Sapkınlık, hak yoldan çıkma.

a. 048a/9, 179a/4

‘**Azrā‘il:** -1- [T.] Ölüm meleği.

‘A. 349a/6

azuk: -2- [T.] Azık, yolculuk için hazırlanan kumanya.

a.+ larıı 017b/6

azuĝ

a.+ uı 017b/6

Babil: -1- [T.] Hârut ile Mârut isimli iki meleğin insanlara sihir öğrettikleri şehir.

B. 009b/3

baĝarşuk: -1- [T.] Baĝırsak. (Bk. baĝırsuk)

b.+ larını 302a/4

baĝçe: -4- [Far.] Bahçe.

b. 166b/9

b.+ ler 224a/7, 254a/7, 350b/3

bağışla-: -27- [T.] 1. Vermek, lutfetmek, bahsetmek.

b. 028a/5, 030a/8, 175b/8, 213b/9, 216b/6, 266b/4, 270a/4

b.- dı 147b/5, 214b/8, 234b/9

b.- duğ 076b/2, 177b/9, 178a/1, 178a/3, 189b/4, 190b/5, 270a/1, 270a/9

b.- r 289b/6

b.- yam 176b/2

b.- yıcı 270a/5

b.- yıcısın 028a/5

2. Suçu affetmek, ceza vermemek.

b.- mak 024b/9

b.- sunlar 204b/1

b.- yıcıdur 268b/8

3. Hakdan vazgeçmek, hakkı kendi rızasıyla terk etmek.

b.- rsa 251a/2

bağla-: -28- [T.] 1. (Kapı için) kapatmak, kilitlemek.

b.- dı 133a/9

2. Anlaşma yapmak, kararlaştırmak, kararlı olmak.

b.- dı 046a/1

andları b.- duğuz 067a/7

gönül b.- ı 120a/8

gönli b.- yasın 039a/5

3. Uydurmak.

b.- dı 186a/8

yalan mı b.- dı 253b/4

4. Sağlamlaştırmak, pekiştirmek, metanet vermek.

b.- duğ 169a/2, 226b/9

b.- ya 098b/7, 288a/5

5. Bir araya getirip düzene sokmak.

şaf b.- dılar 023a/7

b.- maduğ 097b/7

şaf b.- yıcılar 264a/7, 335a/7

şaf b.- yıcılar 328a/2

6. İp vb ile bir şeyleri bir arada tutmak için sarmak, düğüm atmak.

b.- mağı 301a/7

b.- maya 355b/9

b.- ı 301a/7, 338a/9

b.- yavuz 228b/9

7. Hayvan beslemek, yetiştirmek.

b.- mağdan 102a/7

8. Giyinmek, kuşanmak, bürünmek.

ihrām b.- rsa 016b/9

9. Kaplamak, sarmak, tutmak.

b. 121a/9

bağlan-: -11- [T.] 1. (Kapı için)

Kapatılmak, kilitlenmek.

b.- mış 356b/2

b.- mışdur 360a/8

2. Kararlaştırılmak, yapma niyetinde olunmak.

gönül b.- mışlarından 041a/8

3. İp vb ile bir şeyleri bir arada tutturmak için sarılmak, düğüm atılmak.

b.- mış 162b/7

b.- mışdur 065a/3

b.- mışlar 148a/7, 270a/6

b.- mışlarken 210b/1

b.- sun 065a/3

4. Giyinilmek, kuşanılmak, bürünmek.

b.- mış iken 067b/9

ihrām b.- mışlar olduğuz 068a/4

bağlanıl-: -1- [T.] Tutulmak, büyülenmek.

b.- dı 149a/2

bağlu-: -3- [T.] 1. Birleşik, bir arada.

b. oldıldarı 187b/4

2. İp vb ile bağlanmış.
b. 194b/3
3. (Mecaz) Kapalı olan,
gerçekleşyen, yolunda gitmeyen.
b. 303b/3
- bağluluk:** -1- [T.] 1. Tutukluk, istenildiği
şekilde kullanamamak.
bağluluk
b.+ ı 180b/7
- bağursuk:** -1- [T.] Bağırsak. (Bk.
bağarsuk)
b.+ ları 082a/1
- bahā:** -10- [Far.] Para, ücret.
b. 007b/3, 033a/1, 041a/9, 042a/8,
104a/9, 158b/1
b.+ sina 015b/2
b.+ ya 004b/9, 063a/3, 133a/4
- bahālu:** -3- [Far.+T.] 1. ... pahada olan,
... fiyatta olan.
b. 033a/1, 063a/3
2. Pahalı, fiyatı yüksek.
b. 317b/4
- baḥīl:** -5- [Ar.] Cimri.
b. 339a/7, 351a/7
b.+ lerken 248a/3, 248a/5
b. oldu 167b/5
- baḥīllık:** -17- [Far.+T.] Cimrilik.
b. 325a/5
b.+ ı 321b/2
b. eylediler 110a/7
b. eyledilerdi 040b/7
b. eyler 303b/1, 303b/2
b. eylerise 303b/1
b. eylerler 040b/6, 046b/1, 321b/2
b. eyleyedüñüz 167b/4
b. eyleyesiz 303a/9

baḥīllıg

- b.+ a 025b/2, 054b/1
b.+ ı 046b/1
b.+ ında 325a/5
b.+ ından 331b/4

baḥş: -1- [Far.] Kısım, cüz, parça.
b.+ ında 150b/5

baḥşiş: -5- [Far.] Hediye, ihsan.
b. 042b/7, 240b/1, 348b/8
b.+ i 162a/6
b.+ inden 162a/6

baḥt: -1- [Far.] Kısmet, uygun tâlih, ikbal.
b. 191a/7

baḥ-: -96- [T.] 1. Seyretmek, görmek,
bakmak.
b. 024a/9, 024b/1, 047b/2, 066a/7,
071b/9, 073b/3, 075a/3, 089b/2,
090b/9, 092a/2, 118a/6, 120b/2,
162a/6, 164a/3, 184a/2, 210a/5,
221b/1, 222a/9, 223b/7, 229a/8,
241a/8, 266a/2, 266b/5, 268a/8,
291a/5
b.- alar 352b/6
b.- alardı 238a/9
b.- ar 118b/1
b.- arduñuz 005a/9
b.- arlar 098b/1, 276a/8, 289a/8,
352b/1
b.- arlarken 005b/5, 310b/6
b.- arsız 037b/4, 319a/8
b.- avan 279b/3
b.- ayın 093a/3
b.- dı 114b/5, 265b/4, 266a/8,
344a/1
b.- duñ mı 022a/9
b.- ıcı 362a/1
b.- ıcılar mısız 265b/4
b.- ıcılar 149a/4
b.- ıcılara 091a/4, 151a/2, 215a/6
b.- ıcıları 006b/8
b.- ıcıvan 222b/6
b.- madılar mı 096b/5, 157a/2,
214a/8, 260b/4, 282a/8, 308a/4

b.- maduḡ mı 281b/5
b.- maḡı 156b/9
b.- maḡ 266a/8, 315b/8
b.- masun 128b/8, 150b/5
b.- maz 269a/2
b.- mazlar mı 355a/3
b.- sun 193a/2, 325b/7, 350b/1,
354a/3
b.- uḡ 037a/7, 071a/3, 078a/2,
122a/6, 154a/4, 225a/1, 234a/8,
240b/6

2. Şüphe, tereddüt.
b.- avuz 116a/2, 222a/8, 223a/5

3. Şaşkınlıkla etrafı incelemek,
baka kalmak.
b.- alar 264b/6
b.- maḡı 302b/2

4. İğilenmek, ciddiye almak,
yüzüne bakmak.
b.- anlar 014a/7
b.- maya 033a/2

5. Gözleri bir şey üzerine çevirmek.
b.- arlar 097b/4, 248a/3, 302b/1
b.- ıdır 345b/1
b.- ma 151a/9
b.- sun 169b/6

6. Düşünmek, karar vermek.
b.- ḡıl 222b/4

7. Beklemek, vaktini gözlemek.
b.- ıcılar 251b/1
b.- ıcılaruz 131b/6
b.- uḡ 131b/6

baḡdur-: -1- [T.] Gözleri bir şey üzerine
çevirmek.
b.- ma 185b/5

bāḡī: -8- [Ar.] Ebedî, ölümsüz, sürekli.
b. 344a/3
b. ḡalıcı 291a/7
b. ḡalıcıdur 182b/5, 185b/1, 185b/6,

288b/8
b. ḡalıcıdır 230b/8, 354b/5

baḡımlıḡ: -1- [T.] Gösteriş, dış görünüş.
baḡımlıḡ
b.+ a 179a/4

baḡınıl-: -1- [T.] Şaşkınlıkla etrafa
bakınmak.
b.- alar 033b/9

baḡır: -4- [T.] Bakır.
b. 170b/6, 174b/8
b.+ dan 316b/7
b.+ uḡ 254a/2

baḡmaḡlıḡ: -1- [T.] Bakış, bakma.
baḡmaḡlıḡ
b.+ um 223a/3

baḡtulu: -1- [T.] Aydın.
b. ol 176b/8

bal: -1- [T.] Bal.
b.+ dan 302a/2

balḡık: -22- [T.] Çamur.
b. 229a/5
b.+ dan 031a/3, 069a/9, 070b/2,
084a/8, 129a/1, 149b/2, 149b/3,
149b/7, 151a/2, 245a/3, 264b/2,
271a/7, 271b/2, 310a/8, 316a/7,
360b/2
b.+ dandur 149b/2, 149b/7, 198a/2
b.+ dur 149b/3
b. iken 165a/3

Ba 'l: -1- [Ar.] Ba 'l isimli put.
B.+ e 267a/6

balıḡ: -10- [T.] Balık.
b. 006b/3, 152b/3, 173a/1, 190b/2,
267b/3, 336a/2, 337a/8
b.+ ı 173a/2
b.+ ları 095a/5
b.+ larını 173a/1

baña: -187- [T.] Bana. Birinci teklik kişi zamiri (ben)'in yaklaşma hali.
b. 004a/6, 013b/5, 016a/9, 024b/2, 029a/2, 029b/8, 030a/8, 030b/2, 031a/1, 031a/7, 069b/3, 070a/2, 070a/3, 071b/3, 073a/4, 073b/3, 073b/7, 076a/2, 076a/6, 077a/7, 081b/3, 081b/7, 083a/9, 084a/9, 093a/1, 093a/3, 093b/8, 097a/2, 097b/1, 097b/8, 108a/1, 114b/8, 116a/4, 120a/9, 125a/2, 125a/5, 125b/4, 126a/8, 126b/1, 127a/1, 127b/4, 127b/5, 129a/9, 132a/3, 134a/6, 134b/2, 135a/5, 135b/4, 136a/1, 136a/6, 136a/8, 136b/7, 138a/1, 138a/2, 138a/5, 138b/9, 139a/8, 139b/1, 139b/2, 139b/9, 146a/9, 147b/1, 147b/5, 149b/8, 150a/8, 150a/9, 165a/3, 170a/6, 171a/9, 173a/2, 173a/5, 173a/7, 173b/4, 174b/6, 174b/7, 174b/8, 175b/8, 176a/3, 176b/3, 176b/4, 177a/2, 177a/3, 177b/3, 177b/4, 177b/8, 179a/8, 180a/9, 180b/7, 183b/5, 184a/1, 184b/8, 187a/8, 190a/8, 190b/8, 191b/4, 193b/7, 198b/6, 199b/1, 201b/5, 202a/6, 208a/2, 214b/8, 216a/5, 216b/4, 216b/5, 216b/6, 217a/8, 217a/9, 217b/8, 218a/2, 218a/8, 218b/1, 218b/8, 219a/7, 221b/8, 222a/1, 222a/2, 222b/2, 222b/7, 222b/9, 227b/8, 228a/2, 233b/1, 235a/5, 237a/4, 242b/4, 242b/8, 242b/9, 255a/5, 260a/5, 261b/5, 261b/6, 263a/6, 266b/4, 269b/1, 270a/4, 270a/8, 271b/3, 274b/1, 274b/2, 275b/6, 279b/5, 279b/8, 281b/1, 291a/7, 292b/9, 293a/2, 294b/3, 294b/5, 298a/7, 298a/8, 298b/6, 299a/7, 299b/1, 307b/7, 311a/3, 311a/4, 333a/8, 338a/8, 340a/6, 340b/8, 341a/8, 347b/8, 361a/5

barana: -1- [Yun.] Üzüm çubuklarını dayamaya yarayan çatal ağaç.

b.+ ları 171b/3

barçın: -5- [Çuv.] İpekli kumaş.
b.+ dan 295b/3, 317a/6

barcın

b.+ dan 170b/9,

barış-: -6- [T.] Dargınlığı bitirmek, bir araya gelmek.

b.- alar 054a/9

b.- mağa 102a/9

b.- mağ 054a/9

2. Savaşı bitirmek için anlaşmak.

b.- mağdın 303a/7

barmaq: -6- [T.] Parmak.

b. 098b/9

b.+ ları 036a/5, 345a/3

b.+ larını 003a/5, 340a/9

b. urmağ 047a/5

bas-: -1- [T.] Ansızın saldırmak, gâfil avlamak, bir yere baskın yapmak.

b.- mağ 083b/9

baş-: -6- [T.] 1. Bir yere ulaşmak, ayak basmak.

b.- aç 114a/4

b.- mayalar 114a/4

b.- maduğuz 248b/9

2. Çiğnemek, tepelemek, baskın yapmak.

b.- aduğuz 305b/3

b.- mağ iken 090b/3

b.- mağda 118b/9

baş: -21- [T.] 1. Kafa.

b. 175b/7, 261a/3, 339a/6

b.+ ın 093b/7

b.+ ından 017b/1, 135a/1

b.+ ını 187a/1

b.+ ını 295b/1

b.+ ları 189a/8, 217a/2

b.+ larını 147b/9, 164a/6, 245a/8,

330a/3

b.+ larının 193a/9

b.+ larınuzı 017a/9

b.+ larunuza 059a/8

b.+ um 134a/9

b.+ umı 183b/8

b.+ unuzı 305b/8

2. Lider, önde giden.

b.+ larıdur 265b/8

başı degzin-: -1- [T.] Bocalamak.

b.- ür 220b/9

başar-: -1- [T.] Başarmak.

b.- ımayasız 343a/9

başa kağı-: -1- [T.] Yapılan iyiliği, kırmak
incitmek amacıyla yüzüne vurmak.

b.- mağ 138b/8

başı kayu eyle-: -1- [T.] Tersine çevirmek.

b.- yevüz 263b/3

başla-: -16- [T.] 1. Bir iş için harekete
geçmek ve ilk bir kısmını yapmak,
başlangıcını yapmak.

b.- dı 085a/9, 137b/1, 234a/9,
245a/3

b.- duğ 191b/1

b.- r 115a/6, 117b/8, 224b/4,
234a/7, 238b/4, 239b/3, 353b/7

b.- rın 001b/2

b.- ya 234a/9

2. Yeni birşey ortaya koymak.

b.- maz 256b/9

bat-: -5- [T.] 1. (Gök cisimleri için) ufuk
çizgisinin altına geçmek.

b.- acağ 092b/3

b.+ asına 174a/7

b.- duğından 185b/4

b.- mağdan 309a/8

2. Bir sıvının veya yumuşak bir

maddenin içine girmek, gömülmek.

b.- ar 174a/7

batı-: -6- [T.] Güneş'in battığı taraf, garp,
gün batısı.

b.+ larının 339b/9

b.+ sındın 206a/4, 229b/2

b.+ sınığ 215a/3, 316a/8, 342b/8

bâtl-: -72- [Ar.] 1. Yanlış inanç, hak
olmayan inanç, inançlara uymayan.

b. 106b/3, 131b/1, 166a/8, 187a/1,

196a/8, 225a/1, 237b/3, 244a/5,

285a/6, 336a/7, 348b/8, 354a/6

b.+ a mı 156a/9

b.+ a 005a/1, 236b/9, 237b/7,

277a/6, 301a/5

b.+ dan 005b/2, 197b/5, 347a/4

b.+ dur 092b/6, 124a/4, 287b/2

b.+ ı 027b/7, 098b/3, 142a/3,

256b/9, 288a/6

b.+ ıla 016b/6, 032b/2, 045b/4,

056b/9, 172b/3

b.+ ın 242a/7

b. eyleyiciler 297b/1

b. getürücüler 242a/1

b. getürücüler 236b/4

b. işleyiciler 096a/3

b. işlüler 282a/5

b. olmağdan 122b/9

2. İşlemez, geçersiz, boş.

b. 202b/3, 269b/7

b. eyledi 195b/5, 248a/5, 301b/3,
302b/9

b. eylemeğ 024b/9, 303a/5

b. eyleye 098b/3, 121a/1, 303a/4

b. eyleyeler 172b/4, 277a/6

b. eyleyevüz 233a/8

b. ola 276a/4

b. oladı 076b/7

b. oldı 0 093b/2, 019b/3, 029a/5,

059a/7, 064a/5, 091b/2, 105a/2,

109b/3, 124a/3, 166a/8, 175a/7,

231b/7

b. olmaya 306b/1

b. olur 258a/3

bay: -30- [T.] 1. Bir şeye ihtiyaç

duymayan, müstağni.

b. 196b/1, 243b/8, 258b/4, 321b/3,
327a/1

b.+ dur 024b/9, 025b/1, 080b/3,
120a/3, 145a/4, 223a/5, 233a/8,
242b/6, 303b/2, 331a/2

b. oldu 054b/6

2. Zengin, varlıklı

b. 055a/1

b.+ lar iken 111b/4

b.+ lar 324b/9

b.+ lardur 026a/1

b.+ ları 255b/8, 291a/3

b.+ laruz 040b/8

b. eyledi 314a/2, 357b/1

b. eyleye 054b/3, 205b/4, 205b/5

b. eyleyedük 291b/5

b. ola 043a/2

bayık: -2433- [T.] 1. Cümle başı

pekiştirme sözü, andolsun,
muhtakkak, gerçekten.

b. 002b/1, 002b/8, 002b/9, 003a/7,
003b/4, 003b/6, 003b/7, 004a/4,
004a/5, 004a/7, 004a/8, 004b/5,
005a/3, 005a/4, 005a/5, 005b/2,
006a/2, 006a/6, 006a/7, 006a/8,
006b/3, 006b/5, 006b/7, 006b/8,
006b/9, 007a/1, 007a/5, 007a/9,
008a/8, 008b/7, 009a/6, 009a/7,
009b/6, 009b/7, 010a/2, 010a/4,
010a/6, 010a/7, 010b/6, 010b/8,
011a/1, 011a/2, 011a/6, 011a/8,
011b/5, 011b/6, 011b/7, 011b/8,
012a/1, 012a/3, 012a/8, 012b/2,
012b/4, 012b/9, 013a/1, 013a/3,
013a/6, 013a/9, 013b/6, 013b/8,
013b/9, 014a/1, 014a/2, 014a/5,
014a/7, 014b/3, 014b/5, 014b/7,
014b/8, 015a/3, 015a/5, 015a/8,
015b/9, 016a/1, 016a/9, 016b/2,
017a/1, 017a/4, 017a/7, 017a/8,
017b/4, 017b/6, 017b/8, 017b/9,
018a/6, 018b/3, 018b/6, 019a/4,
019a/6, 019b/4, 019b/9, 020a/5,

020a/7, 020b/1, 021a/2, 021a/4,
021b/5, 021b/7, 021b/8, 022a/3,
022b/1, 022b/5, 022b/7, 022b/8,
023a/1, 023a/2, 023a/3, 023a/4,
023a/6, 023b/2, 024a/2, 024a/6,
024b/2, 024b/5, 025b/1, 025b/3,
025b/4, 026a/2, 026a/4, 026a/7,
027a/3, 027a/6, 027b/8, 028a/5,
028a/6, 028a/9, 028b/2, 028b/6,
028b/8, 028b/9, 029a/1, 029a/3,
029a/4, 029b/1, 029b/7, 030a/1,
030a/3, 030a/4, 030a/5, 030a/7,
030a/8, 030a/9, 030b/2, 030b/4,
030b/7, 031a/1, 031a/3, 031a/5,
031a/7, 031a/9, 031b/2, 031b/7,
032a/1, 032a/2, 032a/8, 032b/5,
032b/6, 032b/8, 033a/1, 033a/3,
033b/6, 033b/7, 033b/9, 034a/1,
034a/4, 034a/8, 034b/1, 034b/5,
035b/3, 035b/7, 036a/2, 036a/3,
036a/6, 036a/7, 036b/1, 037a/6,
037a/9, 037b/3, 037b/4, 038a/5,
038a/8, 038b/2, 038b/3, 038b/7,
038b/8, 039a/5, 039b/1, 039b/3,
039b/4, 040a/4, 040a/5, 040a/8,
040a/9, 040b/1, 040b/2, 040b/7,
040b/8, 040b/9, 041a/1, 041a/2,
041a/3, 041a/5, 041a/6, 041a/8,
041b/3, 041b/6, 041b/7, 041b/9,
042a/1, 042a/6, 042a/8, 042b/3,
042b/5, 043a/7, 043a/8, 043b/4,
044a/6, 044a/8, 044b/4, 045a/1,
045a/4, 045a/5, 045b/5, 045b/9,
046a/1, 046a/5, 046a/6, 046a/9,
046b/4, 047a/1, 047a/9, 047b/1,
047b/7, 047b/8, 048a/1, 048a/3,
048a/4, 048a/7, 048a/8, 048b/4,
048b/7, 048b/8, 049a/3, 049a/4,
049b/2, 049b/9, 050b/1, 051b/2,
051b/6, 052a/3, 052a/5, 052b/1,
052b/4, 052b/6, 052b/7, 053a/5,
053b/2, 053b/3, 053b/6, 054a/8,
054b/1, 054b/3, 054b/4, 054b/5,
055a/1, 055a/4, 055a/5, 055a/6,
055a/7, 055a/8, 055b/3, 055b/7,
056a/2, 056a/7, 056b/4, 056b/5,
056b/9, 057a/3, 057a/5, 057a/9,

057b/2, 057b/3, 058a/2, 058b/1,
058b/5, 059a/1, 059a/3, 059a/7,
060a/1, 060a/2, 060a/4, 060a/7,
060a/9, 060b/1, 060b/3, 060b/8,
060b/9, 061a/4, 061a/5, 061a/6,
061a/7, 061a/8, 061a/9, 061b/2,
061b/3, 061b/7, 061b/9, 062a/1,
062a/4, 062a/5, 062a/9, 063a/1,
063a/4, 063b/7, 063b/8, 064a/1,
064a/2, 064b/1, 064b/6, 064b/8,
064b/9, 065a/7, 065a/8, 065b/2,
065b/5, 065b/7, 066a/1, 066a/2,
066a/3, 066a/6, 066a/9, 066b/7,
066b/8, 067a/4, 067b/1, 067b/2,
067b/4, 068a/6, 068a/7, 068b/2,
069a/2, 069a/4, 069a/7, 069b/6,
069b/8, 069b/9, 070a/2, 070a/3,
070a/5, 070a/6, 070b/4, 071a/2,
071a/8, 071a/9, 071b/3, 071b/4,
071b/7, 072a/6, 072a/9, 072b/3,
072b/4, 072b/5, 072b/8, 072b/9,
073a/6, 073a/9, 073b/7, 074a/5,
074a/6, 074a/7, 074a/8, 074a/9,
074b/1, 075b/4, 075b/8, 076a/2,
076a/4, 076a/5, 076a/7, 076b/1,
076b/9, 077b/1, 077b/3, 077b/4,
077b/7, 077b/8, 078a/2, 078a/7,
078b/5, 079a/5, 079a/8, 079b/1,
079b/2, 079b/3, 079b/4, 079b/5,
080a/3, 080a/5, 080a/7, 080b/1,
080b/4, 080b/5, 080b/6, 081a/5,
081a/7, 081a/9, 081b/8, 081b/9,
082a/7, 082b/5, 082b/9, 083a/1,
083a/7, 083a/9, 083b/1, 083b/5,
084a/1, 084a/4, 084a/5, 084a/9,
084b/7, 084b/9, 085a/3, 085a/6,
085a/8, 085b/2, 085b/5, 086a/3,
086a/4, 086a/8, 086b/4, 086b/6,
086b/7, 087a/5, 087a/7, 087a/9,
087b/1, 087b/4, 087b/5, 087b/9,
088a/1, 088a/2, 088a/6, 088a/8,
088b/4, 088b/6, 088b/8, 089a/3,
089a/4, 089a/6, 089b/1, 089b/3,
090a/1, 090a/4, 090a/7, 090a/9,
090b/1, 090b/6, 090b/8, 091a/1,
091a/2, 091a/5, 091a/7, 091a/8,
091b/4, 091b/6, 091b/9, 092a/3,

092a/5, 092b/6, 093a/3, 093a/5,
093b/1, 093b/4, 093b/5, 093b/8,
094a/1, 094a/2, 094a/8, 094b/4,
095b/2, 095b/7, 095b/8, 096a/2,
096a/9, 096b/6, 096b/8, 096b/9,
097a/8, 097b/2, 097b/6, 097b/8,
098a/2, 098a/5, 098a/9, 098b/1,
098b/2, 098b/4, 098b/5, 098b/8,
098b/9, 099a/1, 099a/4, 099a/6,
099a/7, 099a/8, 099b/1, 099b/3,
099b/4, 099b/5, 099b/8, 099b/9,
100a/3, 100a/9, 100b/4, 100b/6,
100b/7, 101a/3, 101a/5, 101b/2,
101b/3, 101b/5, 101b/7, 101b/8,
101b/9, 102a/2, 102a/9, 102b/1,
102b/3, 102b/5, 102b/6, 103a/1,
103a/4, 103a/5, 103b/3, 103b/5,
103b/7, 103b/8, 104a/3, 104a/6,
104a/9, 104b/4, 105a/3, 105a/9,
105b/5, 106a/1, 106a/2, 106b/2,
106b/6, 106b/8, 107a/5, 107b/2,
107b/5, 107b/9, 108a/2, 108a/3,
108a/6, 108a/7, 108b/1, 108b/4,
108b/5, 109a/2, 109a/4, 109a/6,
109a/8, 109b/8, 110a/9, 111a/2,
111b/3, 111b/9, 112a/1, 112a/5,
112a/6, 112b/2, 112b/4, 113a/3,
113a/5, 113a/6, 113b/2, 113b/4,
113b/5, 113b/6, 113b/9, 114a/1,
114a/5, 114b/1, 114b/4, 114b/7,
115a/3, 115a/4, 115a/6, 115b/1,
115b/2, 115b/4, 115b/7, 116a/2,
116a/4, 116a/5, 116a/6, 116b/2,
116b/6, 116b/8, 117a/1, 117a/2,
117b/1, 118b/2, 118b/4, 119a/1,
119a/3, 119a/5, 119a/6, 119b/1,
119b/5, 119b/8, 120a/2, 120a/4,
120b/6, 121a/1, 121a/3, 121a/8,
121b/1, 121b/3, 121b/4, 121b/5,
121b/6, 121b/7, 121b/9, 122a/1,
122a/8, 122b/4, 122b/6, 123a/1,
123a/3, 123a/4, 123a/6, 123a/9,
123b/5, 123b/7, 124a/1, 124a/6,
124b/4, 124b/7, 125a/1, 125a/4,
125a/6, 125a/7, 125a/9, 125b/3,
125b/6, 125b/9, 126a/6, 126a/7,
126a/8, 126a/9, 126b/9, 127a/1,

127a/2, 127a/3, 127a/8, 127b/1,
127b/2, 127b/3, 127b/9, 128a/1,
128a/2, 128a/4, 128a/6, 128a/7,
128a/8, 128a/9, 128b/1, 128b/5,
128b/6, 128b/8, 129a/3, 129a/4,
129a/8, 129b/5, 129b/7, 129b/8,
129b/9, 130a/3, 130a/9, 130b/1,
130b/5, 130b/8, 131a/1, 131a/2,
131a/3, 131b/6, 131b/9, 132a/1,
132a/2, 132a/7, 132a/9, 132b/3,
132b/4, 132b/6, 132b/8, 133a/9,
133b/1, 133b/7, 133b/8, 133b/9,
134a/1, 134a/4, 134a/7, 134a/9,
135a/2, 135a/4, 135b/5, 135b/8,
136a/1, 136a/2, 136a/9, 136b/2,
137a/3, 137a/4, 137a/6, 137a/8,
137b/4, 137b/6, 137b/8, 137b/9,
138a/2, 138a/4, 138a/8, 138b/1,
138b/5, 138b/6, 138b/7, 139a/1,
139a/2, 139a/5, 139a/8, 139b/1,
140a/3, 140a/5, 140b/4, 140b/6,
140b/7, 141a/1, 141a/2, 141a/3,
141a/7, 142a/5, 142a/7, 142b/9,
143a/3, 143a/5, 143a/9, 143b/8,
144a/1, 144a/4, 144a/5, 144a/6,
144b/7, 144b/8, 145a/3, 145a/4,
145a/7, 145b/4, 146a/3, 146a/5,
146a/8, 146b/1, 146b/2, 147a/8,
147a/9, 147b/1, 147b/2, 147b/4,
147b/8, 148a/4, 148a/6, 148a/9,
148b/8, 149a/1, 149a/2, 149a/3,
149a/9, 149b/1, 149b/2, 149b/3,
149b/7, 149b/8, 150a/2, 150a/3,
150a/4, 150a/6, 150a/8, 150b/2,
150b/3, 150b/4, 150b/7, 151a/2,
151a/3, 151a/4, 151a/7, 151a/8,
151b/1, 151b/3, 151b/4, 151b/9,
152a/4, 152a/9, 152b/1, 152b/2,
152b/7, 153a/2, 153a/4, 153a/7,
153a/9, 154a/2, 154a/4, 154a/8,
154b/5, 154b/9, 155b/3, 155b/4,
155b/7, 156a/1, 156a/4, 157a/3,
157a/9, 157b/5, 157b/9, 158a/3,
158a/5, 158b/5, 158b/6, 158b/8,
159a/1, 159a/2, 159a/3, 159a/6,
159a/7, 159a/9, 159b/1, 159b/5,
159b/7, 159b/9, 160a/1, 160a/3,

160a/5, 160a/7, 160a/8, 160b/2,
160b/5, 160b/8, 161a/1, 161a/9,
161b/1, 161b/7, 161b/8, 162b/3,
162b/4, 162b/8, 163a/1, 163a/3,
163a/4, 163a/5, 163a/7, 163b/2,
163b/3, 163b/7, 164a/4, 164a/8,
164b/2, 164b/5, 164b/9, 165a/5,
165a/8, 165b/1, 165b/5, 165b/9,
166a/3, 166a/4, 166a/5, 166a/8,
166b/5, 166b/7, 167a/7, 167b/2,
167b/5, 167b/6, 167b/7, 167b/8,
168a/3, 168a/4, 168b/2, 168b/6,
168b/7, 169a/2, 169a/4, 169b/7,
169b/8, 170a/5, 170b/6, 170b/7,
172a/1, 172a/9, 172b/5, 173a/2,
173a/6, 173a/9, 173b/2, 173b/3,
173b/4, 174a/6, 174b/3, 174b/4,
175a/4, 175a/6, 175a/8, 175b/2,
175b/3, 175b/7, 175b/8, 175b/9,
176a/2, 176a/3, 176b/1, 176b/2,
176b/8, 176b/9, 177a/2, 177a/6,
177a/7, 177b/1, 177b/3, 177b/5,
178b/7, 179b/1, 179b/4, 179b/7,
179b/8, 179b/9, 180a/5, 180a/6,
180a/7, 180a/8, 180a/9, 180b/1,
180b/9, 181a/1, 181a/7, 181a/8,
181a/9, 181b/1, 181b/5, 181b/7,
181b/8, 182a/2, 182a/3, 182a/5,
182a/7, 182a/8, 182b/1, 182b/4,
182b/6, 182b/7, 182b/8, 183a/2,
183a/5, 183a/7, 183b/4, 183b/5,
184a/1, 184a/2, 184a/3, 184a/5,
184b/4, 184b/8, 184b/9, 185a/1,
185a/2, 185a/7, 185b/2, 185b/8,
186b/3, 187a/8, 187b/2, 187b/3,
188a/6, 188a/9, 188b/1, 188b/3,
188b/5, 188b/7, 188b/9, 189a/4,
189a/7, 189b/7, 189b/8, 189b/9,
190a/8, 190b/3, 190b/8, 191a/1,
191a/2, 191a/4, 191a/7, 191b/2,
191b/3, 191b/4, 191b/6, 192a/4,
192a/5, 192b/1, 192b/2, 192b/5,
192b/8, 192b/9, 193a/1, 193a/3,
193a/4, 193a/5, 193a/8, 193b/2,
193b/5, 194a/7, 194b/6, 194b/7,
194b/8, 195a/1, 195a/4, 195b/1,
195b/2, 195b/7, 195b/8, 196a/4,

196a/5, 196a/6, 196a/7, 196a/8,
196a/9, 196b/1, 196b/4, 196b/5,
196b/7, 196b/8, 197a/3, 197a/5,
197a/6, 197b/5, 198a/1, 198a/4,
198a/5, 198a/7, 198a/9, 198b/2,
199a/2, 199a/6, 199a/7, 199b/7,
200a/1, 200a/3, 200a/4, 200a/6,
200b/7, 200b/8, 200b/9, 201a/6,
201b/2, 201b/5, 201b/9, 202a/9,
202b/2, 202b/3, 202b/5, 203a/6,
203a/8, 203a/9, 203b/1, 203b/2,
204a/3, 204b/2, 204b/5, 205a/4,
205b/9, 206b/6, 206b/8, 207a/3,
207a/5, 207b/2, 207b/6, 207b/7,
207b/9, 209a/3, 209a/5, 209a/8,
209b/1, 209b/9, 210a/2, 210b/7,
210b/9, 211a/3, 211b/1, 211b/6,
212a/2, 212a/4, 212a/7, 212b/3,
213b/1, 213b/6, 214a/3, 214a/7,
214a/9, 214b/1, 214b/2, 214b/5,
215a/2, 215a/3, 215a/7, 215b/2,
215b/3, 215b/6, 215b/8, 215b/9,
216a/1, 216a/2, 216a/3, 216a/5,
216a/8, 216a/9, 216b/4, 217a/3,
217a/5, 217a/6, 217a/8, 217b/3,
217b/5, 217b/6, 217b/7, 218a/3,
218a/5, 218a/6, 218a/7, 218b/3,
218b/6, 218b/8, 219a/2, 219a/4,
219a/5, 219a/6, 219b/2, 219b/4,
219b/5, 219b/6, 219b/7, 220a/8,
220a/9, 220b/3, 220b/8, 221a/1,
221a/2, 221a/4, 221a/5, 221a/7,
221a/9, 221b/2, 221b/4, 222a/3,
222b/1, 222b/4, 222b/5, 223a/4,
223a/7, 223a/9, 223b/1, 223b/8,
223b/9, 224a/1, 224b/9, 225a/4,
225a/5, 225a/6, 225a/7, 225a/8,
225a/9, 225b/3, 225b/6, 225b/6,
225b/9, 226a/2, 226a/5, 226a/9,
226b/1, 226b/6, 226b/9, 227a/8,
227a/9, 227b/2, 227b/5, 227b/6,
228a/2, 228a/3, 228a/5, 228b/1,
228b/3, 228b/7, 228b/9, 229a/4,
229a/6, 229a/7, 229b/1, 230a/1,
230a/3, 230a/4, 230a/6, 230a/9,
231a/4, 231b/8, 232a/3, 232a/4,
232a/6, 232b/1, 232b/2, 232b/6,

233a/4, 233a/6, 233a/7, 233b/4,
233b/8, 233b/9, 234a/4, 234a/6,
234a/8, 234a/9, 234b/5, 234b/8,
235a/1, 235a/2, 235a/3, 235a/6,
235a/7, 235a/9, 235b/1, 235b/2,
235b/5, 235b/7, 236a/3, 236a/6,
236a/7, 236b/6, 236b/7, 237a/2,
237a/4, 237b/1, 237b/6, 238a/8,
239a/5, 239a/6, 239a/8, 239b/1,
240a/7, 240a/8, 241a/3, 241a/7,
241a/9, 241b/1, 241b/7, 241b/9,
242b/1, 242b/5, 242b/6, 243a/2,
243a/3, 243a/8, 243b/3, 243b/5,
243b/8, 244a/1, 244a/2, 244a/4,
244a/5, 244a/6, 244b/1, 244b/2,
244b/3, 245a/6, 245a/9, 245b/2,
245b/3, 246a/2, 246a/3, 246a/5,
246a/7, 246a/9, 246b/3, 246b/4,
247b/5, 247b/7, 248a/2, 248a/7,
248a/8, 249a/3, 249b/1, 249b/3,
250a/1, 250b/3, 250b/5, 250b/8,
251a/3, 251b/3, 251b/6, 251b/7,
251b/9, 252a/1, 252a/2, 252a/4,
252b/1, 252b/4, 252b/8, 253a/1,
253a/7, 253b/4, 253b/7, 253b/8,
254a/1, 254a/7, 254b/5, 255a/3,
255b/8, 255b/9, 256a/4, 256b/5,
256b/9, 257a/1, 257a/2, 257a/3,
257a/5, 257a/8, 257b/2, 257b/3,
257b/5, 257b/7, 257b/8, 258a/5,
258b/5, 258b/6, 258b/8, 258b/9,
259a/1, 259a/3, 259a/6, 259a/7,
259a/9, 259b/1, 260a/1, 260a/2,
260a/7, 260a/8, 260b/6, 260b/7,
260b/9, 261a/1, 261a/2, 261a/6,
261a/8, 261b/1, 261b/2, 261b/7,
262a/2, 262b/1, 263a/3, 263a/7,
263b/5, 263b/8, 263b/9, 264a/4,
264a/7, 264a/8, 264b/2, 264b/4,
264b/8, 265a/1, 265a/3, 265a/4,
265a/5, 265a/6, 265b/3, 265b/4,
265b/5, 265b/6, 265b/7, 265b/8,
265b/9, 266a/1, 266a/2, 266a/3,
266a/5, 266a/6, 266a/9, 266b/3,
266b/5, 266b/7, 266b/9, 267a/2,
267a/4, 267a/5, 267a/7, 267a/9,
267b/1, 267b/2, 267b/4, 267b/7,

268a/1, 268a/2, 268a/4, 268a/5,
268a/6, 268b/4, 268b/5, 269a/4,
269a/9, 269b/1, 269b/3, 269b/4,
269b/6, 270a/1, 270a/2, 270a/3,
270a/7, 270a/8, 270b/1, 270b/2,
270b/3, 270b/5, 270b/7, 270b/9,
271a/3, 271a/4, 271a/6, 271a/7,
271b/3, 271b/9, 272a/2, 272a/9,
272b/1, 272b/6, 272b/7, 272b/8,
272b/9, 273a/1, 273a/8, 273b/1,
273b/8, 274a/2, 274a/3, 274b/3,
274b/4, 274b/5, 274b/7, 275a/3,
275a/7, 275b/1, 275b/2, 275b/3,
275b/6, 275b/7, 275b/8, 276a/4,
277b/2, 277b/3, 277b/4, 277b/6,
278a/3, 278a/6, 278a/9, 278b/1,
278b/5, 278b/6, 278b/8, 279a/1,
279a/4, 279a/6, 279a/7, 279b/3,
279b/6, 280a/1, 280a/2, 280a/3,
280a/7, 280a/8, 280b/1, 280b/3,
280b/5, 280b/6, 280b/7, 281a/1,
281a/2, 281a/4, 281a/9, 281b/4,
282a/3, 282b/3, 282b/7, 282b/8,
283a/1, 283a/9, 283b/1, 284a/2,
284a/5, 284a/7, 284b/1, 284b/5,
285a/2, 285a/3, 285a/4, 285a/5,
285a/6, 285a/7, 285a/8, 285b/2,
285b/3, 285b/7, 286a/1, 286a/5,
286a/6, 286b/1, 287a/2, 287a/7,
287b/5, 287b/9, 288a/4, 288a/6,
288b/1, 288b/6, 289a/3, 289a/6,
289b/1, 289b/4, 289b/5, 289b/7,
289b/9, 290a/2, 290a/4, 290a/5,
290b/4, 290b/5, 291a/2, 291a/3,
291a/4, 291a/5, 291a/6, 291a/7,
291a/9, 291b/7, 291b/9, 292a/2,
292a/3, 292a/5, 292a/6, 292a/8,
292b/3, 292b/8, 293a/1, 293b/1,
293b/3, 293b/4, 294a/2, 294a/4,
294a/5, 294a/6, 294a/9, 294b/1,
294b/2, 294b/3, 294b/4, 294b/5,
294b/6, 295a/1, 295a/2, 295a/3,
295a/7, 295a/8, 295b/1, 295b/2,
295b/6, 295b/8, 296b/1, 296b/3,
296b/6, 296b/8, 297b/3, 297b/6,
298b/8, 299a/3, 299a/8, 299b/1,
299b/2, 299b/4, 299b/8, 300a/5,

300a/7, 300b/2, 300b/6, 300b/7,
301a/5, 301b/5, 302a/7, 302a/8,
302b/5, 303a/3, 303a/5, 303b/1,
303b/4, 304a/3, 304a/5, 304a/6,
304b/2, 305a/2, 305a/6, 305a/8,
305b/7, 306b/1, 306b/3, 306b/4,
306b/6, 307a/7, 307a/9, 307b/1,
307b/3, 307b/8, 308a/2, 308b/2,
308b/6, 309a/6, 309b/1, 309b/4,
309b/5, 309b/8, 310a/3, 310a/7,
310a/8, 310b/7, 310b/9, 311a/1,
311a/4, 311a/5, 311a/8, 311b/3,
311b/9, 312a/1, 312a/3, 312b/3,
312b/4, 312b/9, 313a/1, 313a/4,
313a/7, 313a/9, 313b/3, 313b/8,
313b/9, 314a/1, 314a/2, 314a/9,
314b/5, 314b/6, 314b/7, 314b/8,
314b/9, 315a/2, 315a/3, 315a/4,
315a/5, 315a/7, 315a/8, 315b/1,
315b/2, 315b/3, 315b/7, 315b/8,
315b/9, 316a/1, 318a/8, 318b/1,
318b/2, 318b/3, 318b/4, 318b/9,
319a/2, 319a/5, 319a/6, 319a/7,
319b/3, 320a/3, 320b/8, 320b/9,
321a/3, 321a/9, 321b/2, 321b/3,
321b/5, 322a/4, 322a/6, 322a/8,
322a/9, 322b/4, 322b/6, 323b/1,
323b/5, 323b/8, 323b/9, 324a/1,
324a/6, 324a/9, 324b/3, 324b/4,
325a/9, 325b/6, 325b/7, 325b/8,
326a/8, 326b/2, 326b/4, 326b/5,
326b/9, 327a/1, 327a/4, 328a/2,
328a/3, 328a/4, 328a/5, 329a/7,
329a/8, 329b/6, 329b/7, 331b/1,
332a/1, 332a/5, 332b/7, 333a/1,
333a/2, 333a/3, 333a/5, 333a/9,
334b/3, 334b/7, 335a/1, 335a/2,
335a/6, 335a/8, 336a/2, 336a/3,
336a/4, 336a/8, 336b/3, 336b/4,
336b/5, 336b/6, 336b/7, 336b/9,
337a/1, 337a/4, 337b/1, 337b/2,
337b/8, 338a/5, 338b/4, 338b/6,
338b/7, 338b/8, 339a/3, 339a/6,
339a/7, 339b/2, 339b/3, 339b/8,
339b/9, 340a/5, 340a/6, 340a/7,
340a/8, 340a/9, 340b/1, 340b/2,
340b/5, 340b/8, 341a/1, 341a/8,

341a/9, 341b/1, 341b/2, 341b/3,
341b/4, 341b/5, 341b/6, 341b/7,
341b/8, 341b/9, 342a/2, 342a/4,
342a/6, 342a/8, 342b/2, 342b/3,
342b/6, 342b/7, 343a/1, 343a/3,
343a/6, 343a/7, 343a/9, 343b/9,
344b/1, 345a/8, 345b/2, 345b/8,
345b/9, 346a/1, 346a/2, 346a/5,
346b/5, 346b/8, 346b/9, 347a/2,
347a/5, 347b/5, 347b/9, 348a/1,
348a/2, 348b/1, 348b/3, 348b/5,
348b/7, 349a/2, 349a/7, 349a/9,
349b/4, 349b/9, 350a/1, 350a/7,
350b/2, 351a/4, 351a/6, 351b/4,
351b/5, 352a/2, 352a/3, 352a/6,
352a/7, 352a/8, 352a/9, 352b/3,
352b/5, 353a/1, 353a/4, 353b/4,
353b/5, 353b/6, 353b/7, 353b/8,
354a/2, 354a/4, 354a/6, 354b/1,
354b/4, 354b/5, 354b/7, 355a/6,
355b/3, 356a/3, 356b/5, 356b/9,
357a/3, 357a/6, 357b/4, 357b/7,
358a/3, 358a/4, 358a/6, 358a/9,
358b/8, 358b/9, 359a/6, 359b/2,
359b/3, 360a/3, 360a/6, 360a/8,
360b/9, 361a/1, 361a/8

2. Zira, çünkü.

b. 002b/6, 005b/4, 018b/2, 024a/2,
028a/5, 030a/1, 033a/1, 036b/7,
044b/6, 052b/3, 052b/8, 059b/4,
059b/6, 060a/7, 061a/8, 061b/3,
062a/9, 062b/8, 064b/4, 068a/3,
068a/6, 081b/1, 081b/6, 083a/6,
085b/1, 085b/3, 089a/8, 095b/1,
096a/1, 096b/4, 097b/5, 101a/9,
102a/5, 104a/1, 107a/6, 108a/7,
108a/9, 109a/5, 110b/8, 111a/1,
111b/6, 112b/3, 112b/9, 113b/7,
114b/6, 116b/4, 117b/7, 118a/2,
119b/8, 121a/1, 123b/4, 124b/8,
125a/8, 125b/4, 126b/4, 127a/4,
128b/8, 129b/4, 131a/5, 131a/6,
131b/6, 132a/4, 133b/2, 134b/1,
135b/7, 135b/9, 136a/3, 136a/7,
137b/7, 138a/5, 138b/4, 139a/3,
139a/4, 143a/8, 147b/6, 148a/9,

148b/6, 149b/7, 150b/6, 150b/9,
154a/7, 156a/6, 156b/3, 156b/9,
158b/1, 160a/4, 163a/2, 163a/8,
164a/8, 166a/1, 170b/5, 173a/1,
176b/6, 177b/2, 177b/5, 177b/8,
178a/2, 178a/4, 178a/6, 178b/2,
179b/2, 180b/6, 180b/9, 181a/6,
181a/8, 182a/8, 183b/8, 186b/7,
188b/3, 189a/8, 190b/1, 190b/6,
191a/4, 192a/1, 192b/1, 195a/2,
196b/2, 198b/9, 199b/9, 200b/1,
202a/6, 202a/7, 204a/5, 204a/6,
209a/7, 211a/9, 214b/4, 215b/4,
216b/8, 220a/6, 221a/6, 223a/1,
223b/6, 224a/3, 225a/9, 226b/5,
227a/4, 227a/8, 228b/5, 230a/4,
231b/9, 232a/3, 235a/6, 236a/3,
237b/9, 241a/1, 242a/2, 242b/7,
243a/5, 243a/6, 243a/7, 244a/4,
248b/5, 257b/4, 259b/5, 263a/6,
267a/9, 267b/8, 269a/4, 269b/1,
270a/5, 271b/2, 272b/4, 277a/7,
282a/2, 284b/8, 291b/8, 292a/3,
292b/9, 293a/2, 294b/7, 295a/5,
299b/9, 306a/8, 307a/2, 309a/1,
310b/7, 311a/3, 314a/3, 320a/5,
322a/7, 322b/8, 324a/2, 325a/1,
325a/7, 326b/9, 327a/4, 327b/6,
327b/7, 329b/7, 330a/4, 331b/2,
333b/9, 338b/1, 340b/3, 341a/4,
343b/3, 343b/9, 349b/1

3. Halbuki.

b. 185a/8, 237b/3

4. Ancak, lakin, fakat.

b. 039b/8, 083a/6, 094b/9, 102a/6,
103b/6, 110a/3, 116a/1, 118a/2,
122b/7, 124b/4, 134b/3, 147a/2,
195a/8, 289a/9, 294b/2, 313a/8,
329a/3, 337a/6

bayıt:- -2- [T.] Birinin zengin olmasını
sağlamak, zengin etmek.

b.- dı 110a/4

bayıl-
b.- a 106a/2

baylık: -5- [T.] Zenginlik.
b. 111a/4, 285b/8
b.+ da 291b/2

baylıg
b.+ a 045a/5
b.+ ından 054b/3

bayram: -3- [T.] 1. mecaz. Sevinç ve neşe.
b. 069b/7
2. Özel eğlence ve tören düzenlenerek kutlanan dinî gün.
b. 181b/9, 361a/1

bâzâr: -2- [Far.] Pazar, çarşı, pazar yeri.
b.+ larda 210a/3, 211a/1

ba'zî: -1- [Far.] Bir kısım, bazı.
b.+ nda 166a/6

bâzîrgânlik: -10- [Far.+T.] Tüccarlık, alışveriş, ticaret. (Bk. bâzirgenlik)
b. 027a/1, 045b/4, 105b/3, 133a/3, 138b/3, 206a/8, 259a/8
b.+ den 329b/4
b.+ leri 003a/2

bâzîrgânlîg
b. +i 329b/3

bâzirgenlik: -1- [Far.+T.] (Bk. bâzîrgânlik)
b. 328b/2

bâzû: -1- [Far.] Kuvvet, kudret.
b.+ ı 228b/9

becid: -6- [Far.+Ar.] Ciddî, gerçek, önemli.
b. 093a/7, 176a/6
b. ola 302b/2
b. olalardı 200b/9

2. Bir işin üstüne çok düşen, ısrar eden, düşkün.
b. 303a/9, 318b/2

becidlik: -2- [Far.+Ar.] Ciddiye alma, önem verme.

becidlig

b.+ ile 006b/2, 008b/9

bezbaht: -8- [Far.] Talihi kötü olan, bahtsız, talihsiz.

b. 177a/4

b.+ dur 130b/3

b.+ ırak 354b/3, 357a/4

b.+ ırağı 356b/6

b. oldılar 130b/4

b. olmaya 185a/6

b. olmayam 177b/9

bezbahtlık: -1- [Far.] Bahtsız olma durumu, bahtsızlık, tâlihsizlik.

bezbahtlig

b.+ umuz 202a/5

bedel: -4- [Ar.] 1. Değer, karşılık.

b.+ i 124a/2

2. (Eylemek yardımcı fiiliyle birlikte) Değiştirmek.

b. eyleye 208a/2

b. eyleye 303b/2

b. eyledi 221a/7

Bedir: -7- [Ar.] Bedir Savaşı

B. 036b/3, 037a/9, 039b/4, 101a/9,

101b/1, 294b/2

B.+ de 036b/1

begen-: -4- [T.] 1. Seçmek, tercih etmek, uygun bulmak.

b.- di 208a/1, 342b/2

2. Hoşuna gitmek, beğenmek.

b.- eler 196a/4

b.- ürsüz 026b/8

begenil- -3- [T.] İyi ve güzel bulunmak,
takdir edilmek.
b.- miş 175b/9, 178a/5, 316a/1

beḳā: -1- [Ar.] Devamlılık.
b.+ sı 142b/7

Ebū Bekir: -3- [Ar.] Hz. Muhammed'in
yakın arkadaşı, ilk halife.
B. 107a/6, 357a/1
B.+ e 107a/6

bekle- -3- [T.] 1. Bir şeyi korumak,
gözetmek
b.- di 097b/6

2. Takip etmek, gözetlemek,
bekçilik yapmak.
yol b.- yici 341b/6
yol b.- yiciler 342b/3

belā: -6- [Ar.] Hak edilmiş olarak verilen
ceza, büyük dert.
b. 071a/2, 103a/9, 336a/9
b.+ dur 145a/2
b. eylegil 102a/4

belī: -1- [Ar.] Peki, hayhay, evet.
b. 280b/1

Belḳıs: -3- [Ar.] Kur'an'da tevhid dinini
kabul ettiği bildirilen Sebe
melikesi.
B. 222b/2, 222b/4, 223a/9

belki: -146- [Ar.+ Far.] 1. Olabilir, olabilir
ki, muhtemelen.
b. 008b/1, 133a/1, 138a/4, 143b/3,
186a/8

2. Hayır, oysa, bilakis.
b. 009a/9, 010b/7, 012a/5, 013b/7,
014b/9, 024a/9, 038a/3, 040a/1,
040b/6, 047b/2, 047b/6, 056b/3,
056b/6, 060b/7, 065a/3, 072a/6,
073a/5, 089a/9, 096b/1, 118a/5,
123b/8, 125a/1, 143a/6, 150b/4,

156b/5, 158b/8, 172b/7, 182a/6,
187a/1, 187a/7, 187a/9, 188a/5,
188a/7, 188a/9, 189a/1, 189a/6,
191a/4, 200a/4, 200a/8, 200b/4,
200b/6, 201a/5, 201b/2, 203b/3,
207b/2, 210a/8, 212a/3, 212a/7,
216b/2, 222b/7, 223b/4, 224a/2,
224a/8, 224b/1, 224b/7, 224b/8,
236b/4, 237b/2, 239b/7, 242b/4,
243b/2, 243b/7, 244b/6, 245a/6,
253b/5, 255a/6, 255b/4, 255b/5,
256a/7, 260a/6, 261b/3, 264b/9,
265a/2, 265a/6, 268b/2, 268b/7,
270b/9, 274a/2, 275a/7, 276a/5,
281b/8, 286b/6, 288a/5, 291a/2,
291a/8, 292b/1, 292b/6, 293b/4,
294a/7, 300a/3, 300a/9, 302b/5,
304a/9, 304b/6, 307b/7308a/1,
308a/3, 308b/1, 311a/2, 312a/2,
312a/3, 312a/4, 312a/6, 315a/4,
315b/6, 319a/2, 335b/1, 336b/3,
344b/6, 344b/7, 345a/3, 345a/6,
345a/9, 351b/4, 352a/6, 353a/6,
353b/9, 354b/4, 355b/5

3. Yoksa.

b. anlaruñmıdır 047b/5

b. 007b/5, 019a/3, 037b/2, 125b/2,
149a/3, 168b/7, 172a/1, 219a/1,
264b/3, 265a/1, 268b/7, 297a/1

bellü: -215- [T.] 1. Açık, anlaşılır, apaçık
b. 005a/4, 016a/6, 018b/2, 018b/5,
039b/3, 044b/4, 047b/3, 051a/3,
052a/5, 053a/5, 053b/7, 055b/6,
056a/9, 058a/3, 060b/2, 067b/5,
069b/3, 070b/9, 071a/9, 073b/3,
074b/4, 075b/9, 081b/2, 084b/9,
088a/2, 091a/4, 096b/5, 115a/3,
119b/5, 120b/6, 123a/7, 123b/1,
124b/7, 130a/3, 131b/9, 132a/5,
132a/9, 134a/1, 135a/2, 145b/1,
149a/5, 151a/4, 151b/1, 152a/2,
154a/2, 157a/9, 159a/2, 164a/9,
169a/5, 177a/9, 188b/9, 192b/7,
195b/3, 199b/5, 203b/5, 204b/5,
207b/8, 215a/5, 215a/6, 217a/3,

217b/3, 219b/7, 221a/9, 221b/5,
222a/2, 225a/6, 225a/9, 226a/8,
227a/8, 227b/2, 232b/7, 234a/7,
235b/2, 236b/6, 242b/5, 249a/4,
250a/1, 252a/4, 255a/4, 256b/3,
261a/7, 261b/2, 261b/7, 262b/6,
263a/6, 263b/4, 263b/9, 264b/4,
266b/8, 267a/2, 267a/3, 267b/9,
269b/3, 271a/7, 273a/2, 273b/3,
278b/2, 290b/5, 291a/8, 292b/9,
294a/8, 294b/5, 295a/2, 297b/4,
298b/3, 298b/7, 300b/6, 303b/4,
310b/2, 310b/9, 311a/1, 312a/7,
328a/7, 329a/3, 331a/9, 335b/5,
335b/8, 340a/6, 351a/5, 351a/6
b.+ ler 009a/8, 034a/8, 116a/2,
167b/6, 193a/3, 196b/9, 202b/8,
206a/1, 207a/6, 229a/2, 236b/4,
256b/1, 297a/7, 298b/2, 320a/4,
322b/5
b.+ yidi 095b/9
b. eyle 135a/8
b. eyledi 302b/5, 303a/4, 334a/2,
334a/4
b. eylediler 014a/4
b. eyledük 011a/1, 014a/3, 036a/3,
077b/7, 077b/8, 087a/7, 193b/7
b. eylemek 007a/2, 054a/5, 058a/4,
135a/2, 157b/9, 345a/8
b. eylemekdin 163a/6
b. eylemekdür 037a/7
b. eyleñ 051a/9, 051b/2, 306b/5
b. eyler 016b/5, 019b/7, 020a/3,
020b/9, 022a/8, 025a/8, 034b/9,
054a/6, 058a/4, 058a/7, 060b/1,
060b/9, 067a/9, 142a/3, 158a/6,
204a/2
b. eylerin 083b/7
b. eylerüz 066a/7, 326a/2
b. eylesün 006b/8, 006b/9
b. eyleye 006b/6, 045b/1, 113b/4,
144b/6, 154a/6
b. eyleyeler 041a/9
b. eyleyesin 154b/3
b. eyleyici 044b/2, 148b/3, 214a/5,
220b/7, 253a/9, 290a/4, 290b/8,
294a/4, 294b/1, 331b/9

b. eyleyiciler 332b/8
b. eyleyiciyiken 164b/8
b. ola 016b/3, 286a/4
b. oldu 010a/6, 024a/2, 024b/2,
053b/1, 098a/9, 113b/3, 148a/3,
235b/5, 254a/6, 297b/7
b. oldılar 292a/1
b. olunca 107b/3

belür-: -5- [T.] Belli olmak, ortaya
çıkılmak, görünmek.
b.- di 036a/2, 082b/1, 113b/2,
240b/5
b.- ince 358b/3

belürdil-: -2- [T.] Açıklanmak.
b.- e 068b/1, 068b/2

belürsüz-: -1- [T.] Görünmez.
b. eyledük 315b/2

belürt-: -6- [T.] Anlatmak, açıklamak,
ortaya çıkarmak.
b.- medi 137b/5

belürd-

b.- e 292b/2
b.- evüz 192a/6
b.- ici 014b/7
b.- eyidi 226b/9
b.- ürler 263b/8

ben: -332- [T.] Teklik birinci kişi zamiri.
b. 004a/4, 004a/5, 004a/8, 005a/5,
011a/6, 011a/8, 014a/4, 016a/9,
024a/6, 030a/3, 030a/4, 030a/5,
031a/3, 031b/2, 033b/1, 042a/1,
044a/8, 060a/2, 061a/8, 061b/3,
069b/8, 069b/9, 071a/7, 071a/8,
071b/4, 073b/7, 074a/7, 074a/8,
074a/9, 075b/8, 076a/4, 076a/5,
078a/8, 080b/5, 083a/9, 083b/2,
083b/7, 084a/7, 084b/7, 088a/1,
088a/9, 088b/1, 088b/6, 091a/1,
093a/5, 094b/4, 097a/2, 098b/4,
098b/8, 101b/2, 101b/3, 116a/4,
116b/2, 118a/9, 121b/3, 122a/8,

122b/7, 123a/1, 123a/3, 124b/7,
124b/8, 125a/3, 125a/4, 125a/6,
125a/7, 125b/2, 126a/8, 126a/9,
126b/9, 127a/1, 127a/2, 128a/6,
129a/3, 129a/4, 129a/6, 129b/8,
129b/9, 132a/2, 132b/4, 134a/9,
134b/3, 135a/4, 135a/7, 135a/9,
135b/7, 135b/8, 136a/3, 136a/7,
137a/4, 137a/8, 138b/5, 139a/1,
139a/3, 139b/9, 146b/1, 147b/2,
149b/3, 150a/6, 150a/8, 151b/1,
151b/9, 167a/3, 167b/6, 167b/8,
170a/5, 171a/4, 171a/7, 171a/9,
171b/3, 173a/2, 175b/2, 175b/7,
175b/8, 176a/3, 176b/1, 176b/2,
176b/3, 176b/5, 176b/8, 177a/2,
177b/3, 177b/5, 177b/9, 178b/6,
180a/7, 180a/8, 180a/9, 180b/1,
181a/8, 183a/5, 183a/6, 183b/8,
187a/8, 187b/2, 189a/2, 190a/8,
190b/3, 190b/8, 191b/5, 195b/2,
199b/9, 200a/1, 202a/9, 211a/8,
211a/9, 214b/2, 214b/7, 217a/8,
217b/2, 217b/7, 218a/3, 218a/7,
218b/8, 219a/2, 219a/6, 220a/8,
221a/2, 221a/6, 221a/7, 222a/3,
222b/1, 222b/3, 222b/5, 223a/1,
223a/2, 223a/9, 226a/5, 227a/8,
227b/6, 228a/2, 228a/5, 228b/1,
228b/3, 228b/7, 228b/9, 229a/6,
232a/3, 234b/8, 236b/6, 254a/1,
261b/7, 265b/3, 266a/9, 266b/3,
266b/5, 270a/2, 270a/8, 271a/4,
271a/7, 271b/2, 271b/6, 272b/8,
272b/9, 274b/3, 278b/5, 278b/6,
279a/3, 279a/4, 279a/6, 279b/2,
279b/3, 280a/1, 281a/9, 282b/8,
284b/5, 291a/6, 292a/6, 292b/1,
293b/5, 294b/4, 294b/5, 298b/6,
299a/8, 299b/9, 300a/2, 309a/1,
310b/9, 311a/1, 312a/3, 314b/5,
324a/2, 325b/6, 326b/1, 328a/5,
335b/5, 338a/5, 338a/7, 340a/6,
340a/8, 340a/9, 340b/1, 340b/2,
342a/6, 349a/3, 349b/3, 355b/8,
361a/4
b.+ de 088a/2, 088a/9

b.+ den 004b/6, 004b/8, 004b/9,
012a/2, 013b/2, 016a/9, 017b/6,
023a/4, 030a/3, 040a/8, 041a/2,
058b/8, 063a/3, 093b/7, 123b/5,
133b/4, 134a/6, 151b/9, 155a/1,
160b/9, 172a/5, 175a/4, 175b/7,
175b/9, 177b/7, 181a/3, 185a/6,
200a/1, 215a/4, 228b/8, 229a/5,
245b/1, 261b/6, 270a/5, 273a/3,
299b/2, 328a/6, 338a/9
b.+ dendür 023a/4, 147b/1
b.+ din 031b/2, 031b/3, 061b/2,
175b/2, 222b/1, 233b/1, 242b/9,
243a/1, 257a/1, 271a/6, 282b/8
b.+ üm 004b/9
b.+ ümiledür 187a/6, 216a/5,
217b/4
b.+ ven 002a/3, 180a/8, 180a/9,
221a/5, 228b/3, 233a/3

bend: -9- [Far.] Bağ, zincir.

b.+ ini 355b/9
b.+ ler 255b/6, 261a/2, 281b/6,
343a/1, 346a/1
b.+ lerde 148a/8, 270a/6
b.+ lerdür 140b/8

beñdeş: -32- [T.] Eş, bezer, aynı.

b. 003b/5, 078a/2, 081a/8
b.+ dür 329a/3
b.+ i 178b/6, 361b/4
b.+ inden 262b/2, 270b/8
b.+ ine 122a/8
b.+ iyiledür 117a/7
b.+ ler kılmaç 003a/9
b.+ ler 255b/6, 272b/3, 283a/2
b.+ lerdür 028a/2
b.+ leri 014b/2
b.+ lerine 257a/5
b.+ lerini 264b/7, 346b/9
b.+ leriñüz 073a/2
b.+ lerüñüz 097a/8
b.+ lerüñüzi 315b/9
b. eylemekdür 017a/6, 063a/6
b. oldı 006b/9, 010b/9, 028a/2,
141b/9

b. şaklamak 015b/5, 015b/7

beğdeşsiz: -8- [T.] Eşi benzeri olmayan.

b. 234b/8, 277a/2, 326b/9, 329a/1

b.+ dür 155a/9, 244a/1

b.+ üñ 077b/6, 262a/8

beğdeşsüz: -72- [T.] Eşi benzeri olmayan.

b. 010b/7, 011b/7, 018b/3, 027b/8,

028a/1, 028b/9, 070a/6, 098b/5,

101b/5, 102b/3, 144b/3, 148a/6,

195a/2, 216a/9, 217a/6, 217b/6,

218a/6, 218b/7, 219a/5, 219b/6,

221a/5, 236a/4, 238a/4, 242b/2,

245a/2, 248b/7, 255a/6, 257a/9,

259a/7, 268b/8, 271a/5, 271b/8,

272a/6, 277b/2, 286a/8, 290a/9,

295b/8, 298a/5, 326a/4, 326a/6,

328a/1, 353b/3

b.+ din 280a/1

b.+ dür 019b/9, 020b/4, 022a/7,

024b/5, 032a/2, 062a/8, 102b/9,

107a/8, 109b/8, 127b/9, 144b/7,

214b/1, 225a/8, 239b/4, 295a/8,

298a/3, 319b/4, 324a/8, 331b/6,

334b/1

b.+ e 220a/9

b.+ üñ 253b/3, 261a/1, 283a/7

b. oldı 048a/1, 056b/6, 057a/7,

304a/3, 305a/4

Benī İsrā'īl: -34- [Ar.] Tevrat ve

Kur'an'da Hz. Ya'küb'un (İsrâil) çocuklarına ve onların soyundan gelenlere verilen ad.

B. 007b/8, 065b/7, 091a/3, 092a/9,

092b/3, 092b/5, 121b/2, 121b/3,

121b/6, 160b/9, 161a/1, 167b/6,

167b/9, 181a/9, 183a/2, 183b/8,

214b/5, 214b/9, 216a/2, 216a/4,

219b/8, 225a/7, 226b/1, 246a/4,

280b/4, 292b/7, 295a/1, 296b/4,

298b/8, 328a/5, 328b/8

B.+ e 048b/7

B.+ i 069b/2

B.+ üñ 060a/1

beni: -104- [T.] Teklik birinci kişi zamiri belirtme hali.

b. 013b/5, 016a/9, 061b/2, 070a/1,

070a/4, 084a/7, 084b/1, 093a/3,

093a/4, 093b/8, 093b/9, 108a/1,

126a/3, 126b/1, 126b/6, 128b/4,

132b/4, 134a/4, 134a/6, 135a/2,

135a/7, 136a/2, 139a/2, 139a/8,

139b/3, 146a/9, 146b/1, 147a/9,

147b/6, 149b/9, 150b/8, 162b/2,

165a/4, 166a/7, 171a/9, 173a/7,

173b/1, 176b/6, 177a/3, 177a/4,

180b/1, 181a/6, 185a/8, 190b/5,

198b/6, 199a/1, 199b/1, 201b/5,

201b/8, 211a/9, 214b/2, 214b/4,

214b/8, 216b/4, 216b/5, 216b/6,

216b/7, 216b/8, 217b/4, 219a/3,

221b/9, 223a/3, 227a/9, 227b/3,

227b/7, 228a/7, 228b/8, 228b/9,

261b/5, 261b/6, 261b/7, 261b/8,

265b/5, 266b/6, 270a/4, 271b/2,

279b/9, 280a/1, 281a/2, 291a/7,

294b/5, 328a/3, 330b/2, 334a/5,

334a/6, 335b/7, 337a/5, 341a/5,

342a/6, 343a/1, 343b/7, 355b/4,

355b/5

Benū Hārise: -1- [Ar.] Uhud Savaşı'nda Hz. Muhammed'in ordusunda yer alan kabilelerden biri.

B. 036a/9

Benū Hāşim: -1- [Ar.] Kureyş kabilesinin Hz. Peygamber'in de mensup olduğu kolu.

B. 220a/7

Benū Muṭṭalib: -1- [Ar.] Hz. Muhammed'in dedesi Abdümuttalib'in soyundan gelenler.

B. 220a/7

Benū Seleme: -1- [Ar.] Uhud Savaşı'nda Hz. Muhammed'in ordusunda yer alan kabilelerden biri.

B. 036a/9

benüm: -89- [T.] Teklik birinci şahıs ilgi hali, benim.

- b. 011a/8, 030b/1, 030b/3, 030b/9, 033a/5, 049a/4, 061b/3, 070a/2, 071b/2, 073b/6, 074a/9, 074b/1, 074b/2, 093b/7, 116a/3, 125b/2, 126a/9, 128b/6, 133a/3, 136a/8, 139b/3, 146a/9, 150a/1, 165a/3, 166a/7, 173b/4, 176a/2, 176a/4, 176b/3, 177a/4, 177b/6, 180b/3, 180b/6, 180b/7, 180b/8, 181a/2, 181a/6, 200b/1, 214b/3, 214b/8, 216b/7, 217b/4, 217b/9, 218a/8, 219a/8, 221a/6, 221b/8, 222b/2, 226b/7, 228a/6, 228a/8, 229a/5, 234b/3, 236b/8, 265b/3, 269b/1, 270a/3, 271a/6, 275b/7, 279b/2, 279b/9, 286a/1, 291b/8, 292b/1, 298b/4, 299a/8, 308b/7, 309a/1, 314b/5, 334a/5
b.+ dür 118a/8, 269a/9, 285b/9
b.+ ile 076a/5, 088b/5, 091a/3, 110b/8, 173a/6, 173b/1, 173b/3, 198b/8, 228b/8
b.+ ledür 335b/7

beñze-: -4- [T.] 1. (İki kimse veya şey arasında) Birbirine uygun ve ortak taraflar bulunmak.

- b.- mekdin 124b/7
b.- meydi 050a/5
b.- r 273b/3
b.- rler 106a/6

beñzet-: -1- [T.] Örnek vermek, misal göstermek.

beñzed-

- b.- e 003b/6

beñzer: -14- [T.] 1. misal, gibi.

- b. 003a/2
b.+ i 003a/2, 079b/6, 124b/6, 129b/3, 236a/2

2. Aynı şey, aynı hâl veya durum.

- b.+ i 019a/3

3. Aynı, aynısı, onun gibi.

- b. 290b/6

- b.+ in 083a/8

- b.+ ini 190a/9

- b.+ ler 206a/1

- b. olındı 056b/5

4. Allah'a şirk koşma anlamında eş, ortak.

- b.+ ler 147a/1

berāber: -46- [Far.] 1. Aynı, eşit, denk, aynı ölçüde.

- b. 035b/4, 051b/3, 156b/5, 245b/7, 258a/5, 258b/7, 258b/8, 280b/9, 325b/9

- b.+ dür 002b/1, 085b/3, 097a/7, 141a/5, 146a/7, 156a/7, 193b/6, 218a/3, 259b/3, 261a/4, 297a/2, 311b/2, 330a/3

- b.+ i 068a/2

- b.+ siz 239b/6

- b. eyledi 356b/7

- b. eylerler 070b/2, 224a/8

- b. eyledi 174b/7

- b. eyledük 217a/4

- b. midür 073b/8, 274a/2

- b. olası 050b/5

- b. olmaya 068a/8

- b. olmayalar 105a/6

- b. olur mı 124b/6, 141b/7, 141b/8

- b. ola mı 272b/5

- b. olmaya 320a/6

- b. olur mı 156b/7

2. Birlikte.

- b. 032a/3, 181b/9, 265a/9, 283a/4, 284b/5

- b. olna 046b/7

berāberlik: -2- [Far.+T.] Aynı şekilde.

- b. 102a/5, 191b/5

bereketlü: -6- [Ar.+T.] 1. Uğurlu, kutlu, mübarek, bolluk içinde.
b. 189b/3, 228b/3, 308a/7
b.+ yiken 034a/8
b. eyledük 160b/8
b. olmuş 209a/2

bereket: -8- [Ar.] 1. Allah'tan gelen hayrın devam etmesi, artıp çoğalması, bolluk, ihsan.
b.+ ler 090b/2
b.+ leri 128a/7
b. eyledük 190a/6
b. virdi 283a/3
b. virdük 092b/3, 254b/2, 267a/1
2. Uğurlu olma, kutluluk, saâdet, mübâreklik.
b.+ ile 126b/1

beri: -2- [Ar.] Temiz, arınmış.
b. eyledi 252b/6
b. eylemezin 135b/9

berk: -16- [T.] 1. Sağlam, kuvvetli.
b. 121a/9, 243b/4, 308a/5, 311a/4, 347b/3, 355b/9
b.+ dür 146b/5
b.+ ireksiz 349b/4
b.+ ler 348a/9

2. Şiddetli.
b.+ irekdür 337a/6

3. (Ahd, and, yemin için) Sağlam, kuvvetli.
b.+ iregin 078b/5

4. Korunmuş, koruma altına alınmış.
b. 198a/2, 347b/1
b. olunmuş 031b/7
b. olunmuşlar 028a/1

5. Derinleşmiş, bir konuda uzmanlaşmış.

b. olmuşlar 057a/1

berki: -1- [T.] Sağlamlaşmak, kesinleşmek.
b.- miş 337a/1

berkin-: -1- [T.] Pekiştirilmek.
b.- miş 302b/1

berkinil-: -1- [T.] Sağlamlaştırılmak, pekiştirilmek.
b.- miş 325b/3

berkit-: -5- [T.] 1. (Sözleşme için) Yapmak.
b.- düğinden 003b/9, 158a/3

2. Sağlamlaştırmak, sıkılmak.
b.- mekten 158a/4

berkid-
b.- ü 228b/9

3. Sağlama almak, güvence altına almak.
b.- dük 346b/9

besle-: -1- [T.] Beslenmesini sağlamak, rızık vermek.
b.- yicisi 001b/3

beş: -1- [T.] 5 sayısı. (Bk. biş)
b. 002b/9

beşik: -2- [T.] Beşik, bebek yatağı.
b.+ dedür 177a/2
b.+ deyiken 030b/9

beşinci: -2- [T.] 5. sıra sayısı.
b. 203a/8, 203b/1

bey': -2- [Ar.] Satma, satış, ticaret.
b.+ i 026a/5, 329b/1

beyân: -44- [Ar.] Açıklama, bildirme, söyleme.

b. eyle 261a/7
b. eyledi 146b/4, 159b/3, 239b/5, 287a/2
b. eylediler 287b/8
b. eyledük 080a/3, 163b/3, 211b/4, 212a/1, 241b/9, 261a/7, 273b/8, 300a/8, 320b/9
dönderü b. eyledük 166b/7
döndürü b. eyledük 172a/9
b. eylemegiçün 082b/7
b. eylemek 211b/4
b. eylemekdin 211b/5
b. eyleş 222b/2
b. eyler 142a/4, 206a/5, 208b/1, 208b/3, 209a/3, 301a/6
b. eylerüz 075a/3, 078a/9, 236a/5, 239b/7
b. eyleyem 293a/1
b. eyleyesin 155b/5
b. eyleyevüz 078a/9
b. eyleyü 104b/2, 115b/1, 161b/5
b. kıldı 156b/3
b. kılduk 148a/4
b. olındı 079b/1, 123a/1
b. olunmadı 285a/9
b. olunmuş 079a/4
b. olunmuşdur 282b/5

bey'at: -4- [T.] Kabul ve tasdik edip tabi olma.
b. eylediler 305a/2
b. eylemezler 304a/5
b. eyler 327b/4
b. eylerdiler 304a/5

beyerle-: -6- [T.] Kabul etmek.
b.- di 030a/5
b.- düğünüz 207b/6
b.- dük 190a/8, 190b/3
b.- megile 030a/6
b.- r 061b/2

beyeren-: -4- [T.] Kabul edilmek.
b.- di 061b/1
b.- medi 061b/1
b.- meye 011a/7, 108a/6

beyerenil-: -1- [T.] Kabul edilmek.
b.- e 108a/7

beynüsiz: -1- [T.] Akli ermeyen, akılsız.
(Bk. beynüsüz)
b. olsa 026b/6

beynüsüz: -4- [T.] Akli ermeyen, akılsız.
(Bk. beynüsüz)
b.+ dür 002b/8
b.+ ler 002b/8, 012b/5
b.+ lere 042b/8

beynüsüzlik: -1- [T.] Bilgisizlik.
b.+ den 081a/6

Beyte'1-Muqaddis: -1- [Ar.] Mescid-i Aksa.
b.+ e 161a/7

beze: -1- [T.] Koltuk altı, koyun.
b.+ ŋ 180b/5

beze-: -19- [T.] 1. Süslemek, tezyin etmek.
b.- dük 149a/3, 264a/8, 283a/6, 308a/4, 334b/4

2. Süslü göstermek, hoş göstermek.
b.- di 073a/8, 101b/1, 133a/1, 138a/4, 155b/4, 184a/1, 222a/5, 235b/6, 302b/6, 306b/7
b.- diler 284a/4
b.- dük 078b/3, 220b/9
b.- yem 149b/9

bezek: -23- [T.] 1. Süs, zinet eşyası.
b. 121a/8, 152a/5, 152b/3, 168b/6, 232a/5, 290b/7, 321a/4

bezeg
b.+ i 142a/2, 230b/8
b.+ idür 171b/7
b.+ in 185b/5
b.+ inden 183b/1
b.+ ini 085b/3, 117a/2, 124a/2, 170b/3, 249a/2
b.+ iyile 264a/9

b.+ üzü 085b/2

2. Kadınların başkalarına göstermemeleri gereken yerleri.
b.+ lerinden 205b/2
b.+ lerini 205a/6, 205a/7, 208b/5

bezenil-: -13- [T.] 1. Süslenilmek, tezyin edilmek.
b.- diler 346b/4
b.- eler 193b/3, 259b/4

2. Güzel, cazip gösterilmek, hoş gösterilmek.
b.- di 018b/6, 028b/2, 079b/6, 107a/1, 116a/1, 143b/3, 257b/7, 279b/4, 301b/9, 304b/1

bezen-: -5- [T.] 1. Süslenmek.
b.- di 117a/2
b.- miş 079a/2
b.- üp 249a/9

2. Güzel gösterilmek, hoş gösterilmek
b.- di 080b/9

bıçak: -1- [T.] Bıçak.
b. 134a/2

bıldırcın: -3- [T.] Kekliğe benzer küçük, göçücü bir av kuşu.
b. 094b/9, 183a/3
b.+ ı 005b/6

buğar: -5- [T.] Pınar, suyun çıktığı yer, yerden kaynatarak çıkan su. (Bk. buğar)
b.+ a 174a/7
b.+ lar 218a/3, 218a/9
b.+ lardan 216a/3, 318a/3

bırağıl: -10- [T.] 1. İlham edilmek, gönlüne işlenilmek.
b.- dı mı 315a/3
b.- ur 181a/1

2. Bahşedilmek, verilmek.
b.- ayıdı 210a/4
b.- dı 222b/1
b.- madı 292b/2

3. Salınmak, kendi haline bırakılmak, terkedilmek.
b.- asın 163b/1
b.- dılar 217a/2
b.- dıydı 337a/9
b.- mış 176b/6

4. Yere kapanılmak, yüz üstü atılmak.
b.- a 226a/2

bırağınıl: -6- [T.] 1. Atılmak.
b.- a 285a/4, 334b/6, 360a/7
b.- alar 051a/1
b.- miş 142a/3

2. Yere kapanılmak.
b.- dı 091b/2

bırağın: -2- [T.] Atılmak.
b.- alar 210b/1, 334b/5

bırağ: -115- [T.] 1. Sona erdirmek, kesmek, terketmek.
b.- dı 009a/8, 009b/1, 051b/1, 195b/5
b.- dılar 153a/9
b.- mağdur 095a/2
b.- mayalar 051a/2

bırağ-
b.- alar 050b/9, 157b/5
b.- ıcılar 347a/5
b.- urlar 220b/2
b.- ursuz 326a/8
b.- avuz 187a/1

2. Devretmek.
b.- dı 057b/5

3. Elinde tutmamak, atmak, salıvermek.

b. 091b/1, 180b/4, 182a/8, 221a/5,
226b/5, 228b/3

b.- dı 091a/3, 093b/7, 180b/4,
181a/2, 182a/6, 183b/2, 215a/5,
215b/4

b.- dılar 091a/9, 121a/1, 215b/4

b.- duğı 094a/3

b.- duğ 183b/2

b.- duğlarından 182a/6

b.- dum 184a/1

b.- mağun 182a/6

b.- un 182a/6

bırağ-

b.- a 352b/9

b.- asın 091a/8

b.- avuz 253b/7

b.- ıcılardan olavuz 091a/8

b.- ıcılırsız 120b/9

b.- ıcısız 215b/3

b.- un 091a/9, 120b/9, 215b/3,
266b/3

b.- ur 347b/6

b.- urlardı 030b/6

4. Yapmak, inşa etmek.

b.- dı 113a/2, 113a/3, 152b/4,
242b/2

b.- duğ 149a/5, 308a/5

bırağ-

b.- ur 256b/9

5. İlham etmek, manevi olarak etki
altına almak, gönlüne işlemek.

b.- dı 128a/4, 248b/8, 310a/5,
324b/1, 356b/4

b.- dışa 345a/7

b.- duğ 065a/5, 181a/1

b.- ğıl 221b/8, 299a/6

b.- mağa 107b/9

bırağ-

b.- a 067b/2

b.- am 098b/8

gümān b.- ıcı 131a/1, 145a/7,
257a/5, 285b/3, 287a/7

b.- ur 038a/4

6. Sarkıtmak, aşığı doğru salmak.

b.- dı 133a/2

bırağ-

b.- un 132b/2

7. Koymak, yerleşmek.

b. 181a/1

b.- dı 139a/3, 266b/6, 314a/4

b.- dılar 041a/9

b.- duğ 270a/4

b.- sunlar 205a/6

bırağ-

b.- un 138b/9

b.- ur 277b/9

8. Teslim etmek, vermek, getirmek,
gideceği yere götürmek.

b.- sun 181a/2

b. 222a/9

9. Vermek, bahşetmek.

b.- duğ 181a/5

b.- dum 181a/2

b.- mağ 016b/6

bırağ-

b.- urdı 195b/5

10. Bir yere, bir şeyin içine salmak,
terketmek, yalnız bırakmak, kendi
haline bırakmak.

b. 102a/5, 180a/8

b.- duğ 229a/7, 267b/5, 310b/3

bırağ-

b.- ayıdı 019b/9

b.- un 132a/9, 308b/7, 308b/8

12. Bir şeye maruz bırakmak.

b.- duğ 183a/7

b.- duğuz 320b/4

b.- ma 108a/1

b.- maḡ 017a/8

bıraġ-

b.- a 052a/5

b.- alar 165b/9

b.- ur 257a/4

13. (Yardımcı fiil) Yapmak, etmek.
ḡura b.- dı 267b/3

14. (Yardımcı fiil) Koymak.

girü b.- maḡ 049b/4

girü b.- maḡ 106b/8

15. (Yardımcı fiil) Söylemek, dile
getirmek, yaymak.

bıraġ-

söz b.- alar 157b/4

söz b.- avuz 342b/6

gümān b.- ıdı 127b/3

ḡaber b.- ıdılar 252a/7

bıraġmaġlıġ: -2- [T.] 1. Yapıla gelinen bir
şeyi terketme, bırakma durumu.
b.+ dur 005b/9

2. Bir şeye maruz bırakma durumu.
b. 181a/5

bızaġu: -3- [T.] Buzaġı. (Bk. buzaġu)

b. 183b/2, 183b/3

b.+ yı 056a/8

biç-: -2- [T.] Tarladaki mahsülü hasat
etmek.

b.- düñüz 135b/1

b.- megüñ 081a/9

biçil-: -2- [T.] (Ekin, ot vb. için) Kesilmek.

b.- miş 186b/8, 308a/7

bid'at: -1- [Ar.] İslām dîninde sonradan
ortaya konan hüküm ve âdet.

b. 028a/2

bikir: -2- [Ar.] Bakire, bekar.

b. 333b/3

b.+ ler 318a/8

bil-: -841- [T.] 1. Anlamak, idrak etmek.

b. 024b/4, 063b/7, 302a/8

b.- di 050a/5, 117a/2, 135a/2,
206b/7, 269b/3, 343a/9, 345b/2

b.- diler 009b/6, 095b/8, 113b/9,
116b/6, 140a/3, 231b/7, 285b/7

b.- dü mi 179a/8

b.- düğinden 192a/8

b.- düğ 078b/5, 149a/9, 149b/1,
308a/2

b.- düm 183b/9

b.- düñ 128b/5, 167b/7

b.- düñüz ise 319a/6

b.- düñüz 137a/8, 318b/9

b.- e 054a/8, 135b/8, 144a/7,
220b/5, 227a/3, 296a/5, 322a/3

b.- eler 020b/5, 118b/3, 148b/4,
151b/4, 179a/5, 195b/7, 212a/5,
268a/5, 281b/6, 315a/4, 333a/2,
342a/9, 342b/3, 348a/6, 348a/7

b.- elerdi 195a/8, 261b/8

b.- er 321b/5

b.- esiz 020b/6, 046b/8, 068a/6,
129b/8, 155a/4, 226a/5, 240a/5,
271b/7, 274b/3, 294a/3, 335a/6,
335b/8, 359b/9, 360a/1

b.- esiz 020b/6, 046b/8, 068a/6,
129b/8, 155a/4, 226a/5, 240a/5,
271b/7, 274b/3, 294a/3, 335a/6,
335b/8, 359b/9, 360a/1

b.- esiz 020b/6, 046b/8, 068a/6,
129b/8, 155a/4, 226a/5, 240a/5,
271b/7, 274b/3, 294a/3, 335a/6,
335b/8, 359b/9, 360a/1

b.- esiz 020b/6, 046b/8, 068a/6,
129b/8, 155a/4, 226a/5, 240a/5,
271b/7, 274b/3, 294a/3, 335a/6,
335b/8, 359b/9, 360a/1

b.- esiz 020b/6, 046b/8, 068a/6,
129b/8, 155a/4, 226a/5, 240a/5,
271b/7, 274b/3, 294a/3, 335a/6,
335b/8, 359b/9, 360a/1

b.- esiz 020b/6, 046b/8, 068a/6,
129b/8, 155a/4, 226a/5, 240a/5,
271b/7, 274b/3, 294a/3, 335a/6,
335b/8, 359b/9, 360a/1

b.- esiz 020b/6, 046b/8, 068a/6,
129b/8, 155a/4, 226a/5, 240a/5,
271b/7, 274b/3, 294a/3, 335a/6,
335b/8, 359b/9, 360a/1

b.- esiz 020b/6, 046b/8, 068a/6,
129b/8, 155a/4, 226a/5, 240a/5,
271b/7, 274b/3, 294a/3, 335a/6,
335b/8, 359b/9, 360a/1

b.- esiz 020b/6, 046b/8, 068a/6,
129b/8, 155a/4, 226a/5, 240a/5,
271b/7, 274b/3, 294a/3, 335a/6,
335b/8, 359b/9, 360a/1

b.- esiz 020b/6, 046b/8, 068a/6,
129b/8, 155a/4, 226a/5, 240a/5,
271b/7, 274b/3, 294a/3, 335a/6,
335b/8, 359b/9, 360a/1

b.- esiz 020b/6, 046b/8, 068a/6,
129b/8, 155a/4, 226a/5, 240a/5,
271b/7, 274b/3, 294a/3, 335a/6,
335b/8, 359b/9, 360a/1

b.- esiz 020b/6, 046b/8, 068a/6,
129b/8, 155a/4, 226a/5, 240a/5,
271b/7, 274b/3, 294a/3, 335a/6,
335b/8, 359b/9, 360a/1

b.- esiz 020b/6, 046b/8, 068a/6,
129b/8, 155a/4, 226a/5, 240a/5,
271b/7, 274b/3, 294a/3, 335a/6,
335b/8, 359b/9, 360a/1

b.- esiz 020b/6, 046b/8, 068a/6,
129b/8, 155a/4, 226a/5, 240a/5,
271b/7, 274b/3, 294a/3, 335a/6,
335b/8, 359b/9, 360a/1

b.- esiz 020b/6, 046b/8, 068a/6,
129b/8, 155a/4, 226a/5, 240a/5,
271b/7, 274b/3, 294a/3, 335a/6,
335b/8, 359b/9, 360a/1

b.- esiz 020b/6, 046b/8, 068a/6,
129b/8, 155a/4, 226a/5, 240a/5,
271b/7, 274b/3, 294a/3, 335a/6,
335b/8, 359b/9, 360a/1

b.- esiz 020b/6, 046b/8, 068a/6,
129b/8, 155a/4, 226a/5, 240a/5,
271b/7, 274b/3, 294a/3, 335a/6,
335b/8, 359b/9, 360a/1

b.- esiz 020b/6, 046b/8, 068a/6,
129b/8, 155a/4, 226a/5, 240a/5,
271b/7, 274b/3, 294a/3, 335a/6,
335b/8, 359b/9, 360a/1

b.- esiz 020b/6, 046b/8, 068a/6,
129b/8, 155a/4, 226a/5, 240a/5,
271b/7, 274b/3, 294a/3, 335a/6,
335b/8, 359b/9, 360a/1

b.- esiz 020b/6, 046b/8, 068a/6,
129b/8, 155a/4, 226a/5, 240a/5,
271b/7, 274b/3, 294a/3, 335a/6,
335b/8, 359b/9, 360a/1

b.- esiz 020b/6, 046b/8, 068a/6,
129b/8, 155a/4, 226a/5, 240a/5,
271b/7, 274b/3, 294a/3, 335a/6,
335b/8, 359b/9, 360a/1

b.- esiz 020b/6, 046b/8, 068a/6,
129b/8, 155a/4, 226a/5, 240a/5,
271b/7, 274b/3, 294a/3, 335a/6,
335b/8, 359b/9, 360a/1

b.- meyeler 112a/2
b.- meyici oldu 253a/1
b.- mez iken 275b/5
b.- mez mi 335a/2, 359b/3
b.- mez olduğuz idi 241b/8
b.- mez 028a/3, 145a/5, 245b/5,
332a/1
b.- mezin 191b/6
b.- mezler iken 139b/8
b.- mezler mi 109a/2
b.- mezler 002b/5, 002b/7, 002b/8,
010b/3, 079b/8, 092a/5, 092b/6,
100a/8, 111b/5, 119a/5, 132b/7,
133a/7, 134b/9, 137a/4, 154a/6,
156b/5, 158b/8, 187a/7, 200a/4,
220a/2, 223b/7, 224a/2, 224b/1,
226b/8, 227a/4, 230b/3, 238a/5,
240a/1, 242a/2, 243b/7, 255a/7,
256a/1, 262a/7, 272b/6, 273b/7,
274a/2, 275a/7, 280b/8, 293a/4,
295a/6, 296b/8, 297a/9, 312b/4,
330a/8, 337a/6
b.- mezlerden 006b/6
b.- mezlerken 157a/1, 227a/1
b.- mezlersiz 138b/5
b.- mezseğüz olduğuz 186b/2
b.- mezsiz 086a/6, 152a/5
b.- mezüz 008b/1
b.- sedi 188a/3
b.- üş 017a/7, 017b/4, 018a/6,
020a/7, 021a/3, 021b/7, 021b/8,
022b/2, 025b/1, 062a/4, 067b/4,
068a/7, 099b/3, 099b/5, 099b/8,
100b/6, 100b/7, 103b/5, 103b/8,
106b/8, 114b/1, 124a/1, 306b/6,
320b/8, 321a/3
b.- ür olduğuzsa 340a/8
b.- ürün 167b/6, 167b/8
b.- ürlere olasız 329b/2
b.- ürlere oldıarsa 009b/7, 236a/3,
273b/8, 336b/7
b.- ürlere olduğuz ise 202b/2
b.- ürlere 020b/9, 223b/9, 272b/5,
282b/5, 339b/8, 345b/1
b.- ürlereken 294a/1
b.- ürlere misse olurlar 254a/6
b.- ürsenğüz 217b/2, 327a/7

b.- ürsüz olasız 107a/9, 158b/2
b.- ürsüz olduğuzsa 076a/8
b.- ürsüz olursanız 016a/5
b.- ürsüz 099b/8
b.- ürsün 128b/5
b.- ürtüz 112a/9
2. İnanmak.
b.- diler 023a/6, 172a/9
b.- dük 341b/8
b.- düm 338a/5
b.- eler 135a/9, 148a/9, 237b/6
b.- esiz 075a/5, 080b/5, 164a/7
b.- evüz 069b/6
Tağrı b.- iciler oluş 033a/6
b.- iciler 063a/2
b.- medi 011b/8
b.- mediler 197a/4
b.- medüğüzdi 077a/4
b.- mek 360a/1
b.- mezler oldıysa 068b/6
b.- mezler olmayalardı 078b/9
b.- mezler 007b/1, 009b/2, 010b/8,
072a/4, 073a/1, 097a/1, 104a/5,
121b/1, 125a/4, 154b/4
b.- mezlerden 097b/5
b.- mezlerken 237a/1
b.- mezsiz 013b/7, 154b/2
b.- ür misiz 089a/3
b.- mişken 221b/1
b.- mişmisedüğüz 360a/1
b.- ür olmuş imissem 097a/1
b.- ürün 024b/2
b.- ürlere oldıarsa 237b/4
b.- ürlere oldıarsa 154b/1
b.- ürlere olduğuz ise 201a/7, 201b/1
b.- ürlere 002a/7, 003b/7, 005a/4,
020b/9, 077b/7, 077b/8, 078a/9,
079a/5, 085b/5, 104b/2, 287b/4
b.- ürsüz olduğuz ise 234a/3
3. Tanımak.
b.- di 136a/6
b.- düğdi 303a/1
b.- e 154a/7
b.- esin 303a/1
b.- esiz 307b/1

b.- mezlerken 136a/6
b.- seņ 026a/1
b.- ũr misin 180a/1
b.- ũrler 086b/8, 087a/2
b.- ũrüz 125a/1

4. Haberi olmak, her Şeye vakıf olmak.

b.- di 016b/2, 021b/5, 305a/3, 305b/8, 343a/9
b.- dũk 251a/3
b.- dũņ 070a/2
b.- e 067b/8, 103a/2
b.- esiz 091b/5, 125b/6
b.- evũz 012b/8, 254b/7, 303a/2
b.- ici gŕrũci oldu 162b/9
b.- ici oldu 043b/4, 044a/7, 045a/5, 045b/9, 046b/4, 051a/7, 051b/2, 052b/5, 053a/4, 054a/8, 057b/4, 246b/3, 246b/4, 250a/9, 251b/7, 303b/7, 305b/7, 347a/2
b.- ici olduņ 180b/9
b.- ici 030a/3, 046a/7, 049a/2, 055b/9, 056a/1, 069a/7, 070a/3, 077b/6, 091a/7, 138a/5, 139b/1, 150a/8, 151a/8, 162a/2, 221a/2, 251a/7, 253a/5, 253a/7, 260b/6, 262a/8, 275a/2, 283a/7, 290a/9, 310a/6, 310a/7, 333a/9, 342b/1
b.- icidin 111b/7, 112b/6, 329a/9
b.- icidũr 004a/3, 009a/3, 010b/6, 012a/9, 014a/2, 016a/1, 019a/6, 020a/8, 020b/1, 021a/4, 021b/4, 022b/2, 022b/6, 022b/9, 024a/3, 024b/7, 025b/3, 025b/6, 026a/2, 027a/4, 027a/6, 030a/2, 032a/2, 032b/6, 034a/4, 035b/7, 036a/6, 036a/8, 038b/6, 040b/7, 043b/9, 045a/6, 045b/2, 058a/7, 059b/4, 064a/9, 066a/8, 068a/7, 071a/6, 075b/7, 076b/2, 078a/5, 079a/7, 080a/7, 081a/5, 091a/5, 097b/6, 099a/6, 101a/3, 101a/5, 102a/1, 102a/9, 103a/4, 103b/3, 104b/8, 106a/2, 107b/5, 107b/9, 108b/7, 110b/1, 112a/2, 112a/4, 112b/3, 112b/7, 113a/5, 113b/5, 118a/2,

119b/8, 120b/9, 123a/6, 132a/7, 133a/3, 134a/7, 135b/5, 136a/3, 137b/4, 141a/5, 149b/1, 153a/9, 156a/6, 186a/8, 195b/6, 196a/5, 201b/4, 204a/3, 204a/8, 205a/2, 205b/4, 206b/7, 208b/1, 208b/5, 209b/2, 213a/2, 220b/1, 225a/8, 225b/9, 233a/7, 237a/8, 237b/1, 241b/5, 243b/5, 244a/4, 244b/4, 256b/9, 257b/8, 259b/1, 260a/1, 260a/2, 264a/4, 272b/1, 277a/2, 284b/8, 287a/2, 288a/6, 289b/7, 293b/8, 294a/6, 306a/8, 306b/9, 307b/1, 307b/6, 319b/6, 320a/1, 322b/1, 322b/9, 323a/8, 326a/3, 327b/1, 329a/8, 330b/3, 330b/8, 331a/4, 331a/8, 331b/6, 333a/6, 335a/2
b.- iciler olduķ 188b/7, 190a/6
b.- iciler 065a/2, 135a/6, 326a/1
b.- icirekdũr 039b/8
b.- icisin 004a/7, 011b/5, 096b/9
b.- iciven 200a/1
b.- medũņũz 305b/9
b.- mege 081b/3
b.- megile 084a/2, 101b/1, 129b/8
b.- megũm 217b/1
b.- mek 233b/1, 297a/4
b.- mekdin 076a/7, 090a/3, 174b/3, 184a/4, 277a/9, 333a/3
b.- mez 025b/9, 074b/2, 116a/8
b.- mezsiz 019a/8, 021a/6, 032a/7, 156b/3204a/4, 306b/1, 318b/8
b.- ũņ 018b/3, 021b/2, 026b/1
b.- ũr 017b/6, 019a/8, 019b/9, 021a/6, 021b/7, 025b/4, 029b/6, 032a/7, 048b/2, 068a/6, 068a/8, 070b/3, 074b/3, 074b/5, 107b/2, 110a/9, 123a/5, 141a/4, 142a/6, 144a/7, 152b/7, 153a/2, 156b/3, 158a/3, 180a/5, 184b/3, 186a/7, 187b/1, 191b/6, 196b/7, 197a/6, 204a/4, 205a/3, 206a/6, 209a/8, 209b/1, 210a/2, 222a/7, 225a/5, 231a/8, 233a/3, 236a/4, 236a/8, 236b/8, 244b/2, 248a/2, 251a/7, 253a/5, 261b/1, 288a/7, 288b/7,

302a/9, 302b/7, 303a/2, 307b/6,
307b/8, 319b/7, 322b/6, 329b/6,
330b/7, 330b/8, 343a/7, 354b/1
b.- ürdür 071b/2, 075b/7, 078a/7,
196a/9, 205a/4, 207b/6, 208b/3,
243a/4, 244b/4, 245a/2, 255a/5
b.- üregüz 201b/7, 309b/2
b.- ürekür 054b/8, 313b/1
b.- ürün 083b/7, 326b/1
b.- üriregüz 235a/7
b.- ürirek 074a/4, 233b/5
b.- ürirekür 047a/3, 064b/9,
074b/2, 079b/9, 137b/6, 169b/5,
170a/1, 170a/7, 196b/6, 219b/3,
230b/1, 313b/1, 313b/3, 313b/5
b.- ürler 204b/5, 351b/5
b.- ürsin 070a/2, 147b/4
b.- ürsüz olmaduğuz 013b/5
b.- ürüregiz 164a/1
b.- ürüregüz 178b/9, 184a/8
b.- ürürekür 030a/4, 079a/8,
079b/2, 118a/8, 125a/7, 158b/8,
160b/2, 162b/3, 164a/9, 164b/1,
166b/2, 170a/3, 229a/3, 232b/6,
276b/1, 298b/4, 327a/7, 336a/4,
353a/7
b.- ürüz 072b/3, 263b/8, 308b/2,
338b/7

5. Bir konuda bilgisi olmak, ilim
sahibi olmak.

b.- esiz 115a/9, 161b/4
b.- medi 037b/2, 037b/3, 094b/9,
358a/3
b.- medüj mi 062a/9
b.- megi 096b/8, 096b/9, 224b/7,
252b/1, 285b/5
b.- megile 258a/4
b.- megine 118a/6
b.- megiyle 285b/6
b.- megümüz 004a/7, 069a/7
b.- mek 021a/3, 029a/1, 031b/9,
032a/6, 056b/5, 082a/5, 121b/7,
126a/8, 126a/9, 153a/7, 168b/4,
173a/5, 223a/2, 244b/2, 271a/6,
280a/1, 287a/6, 293b/9, 313b/6
b.- mekden 144a/1, 166b/3, 013a/5

b.- mekdür 292b/8
b.- mez idüj olduj 290a/1
b.- mez 026b/6, 143b/2, 170a/4,
224b/6, 244b/3, 344a/9
b.- mezem 070a/2
b.- mezin 073b/7, 125a/6, 191b/5,
298b/6, 342a/9
b.- mezler 152b/9, 153a/6, 155a/4,
224b/7
yazu b.- mezler 032b/9
yazu b.- mezlere 029a/2
b.- mezsiz 004a/5, 007b/5, 014b/8,
043b/3, 085a/8, 085b/7, 088a/4,
102a/7, 120a/4, 138a/9, 139a/4
b.- mezüz 297b/7, 341b/6
b.- ür olmaduğ 126b/3
b.- ür 007b/1, 102a/8, 123a/7,
215a/7, 215a/9, 258b/3
b.- ürdi 219b/8
b.- üre 213a/4
b.- ürün 004a/5, 004a/9, 088a/3,
138a/9, 139a/3
b.- ürken 003b/1, 016b/7
b.- ürler 013a/3, 013a/6, 032b/9,
037a/5, 071b/5, 115b/1
b.- ürlerdi 008b/3
b.- ürlerken 007a/8, 013a/7, 033a/4,
323b/4
b.- ürsin olmaduğ 053a/7
b.- ürsiz olası 026b/3
b.- ürsiz olduğuz 033a/6
b.- ürsiz olmaduğuzıdı 022a/5
b.- ürsiz 005a/1, 032b/3, 328a/3
b.- lürüken 186a/7b.- ürüresiz
012b/3

6. Görmek.

b.- di 006a/2, 031a/8, 102b/6,
179b/7, 268a/1
b.- dise 099b/2
b.- dük 138a/3, 348b/6
b.- düj mi 022a/9
b.- düj 189a/8
b.- düjüz 006b/3
b.- e 037b/1, 039b/5, 039b/6
b.- eler 169b/8
b.- esin 107b/3, 181a/3, 196b/9,

352b/1
b.- esiz 182b/3, 186a/1, 215b/7
b.- evüz 169a/1
b.- medi mi 232a/3
b.- medi 104b/9
b.- mediler mi 167b/2, 200b/3, 275b/1
b.- medük mi 214b/5
b.- medük 135b/6
b.- medüm 229a/5
b.- medüñ mi 022b/3, 024a/5, 029a/5, 047b/3, 048a/7, 049b/2, 196b/7, 206b/6, 206b/8, 220b/3, 322b/6, 355a/9, 360a/9
b.- meyesin 167a/8
b.- meyesiz 246b/9
b.- mez 284a/2
b.- mezler 221b/7
b.- ür misin 178b/6
b.- ür 023b/8, 278a/5
b.- ürler 157a/9, 238a/5
b.- ürşenüz 205b/6
b.- ürsiz 218a/2, 224a/1
b.- ürüz 151b/4, 159a/1

7. Farkına varmak.

b.- diler 066b/9
b.- eler 136b/1
b.- evüz 039b/7
b.- medin 074a/6
b.- mezler 032b/1, 096b/4
b.- mezleriken 090b/1
b.- mezsın 112a/9

8. Bir konuda yeteneği olmak

b.- ürdür 264a/2

9. Hatırlamak.

b.- düñüz mi 138b/4
b.- medüñüz mi 137b/9

bil II: -3- [T.] Züriyet, cinsel birleşme sırasında erkekten akan salgı, meni, bel suyu.

b.+ leriñüzendür 044b/9
b. şuyı 345b/5

b. şuyından 345b/9

bildür-: -29- [T.] Açıklamak, belirtmek, anlatmak, bildirmek.

b.- di 052b/6, 095b/1, 145a/2, 301b/1, 333a/7, 337b/4, 344a/3, 347a/7, 350a/5, 351b/7, 352a/3, 352a/8, 354a/2, 358b/1, 359b/5, 359b/8, 360a/7
b.- dük 285b/6
b.- düm 191b/5
b.- ir 287b/3
b.- mekdür 103b/6
b.- mesün 169b/6
b.- meye 342b/2
b.- meydi 116a/5
b.- üñ 255a/5
b.- ür misiz 307b/5
b.- ür 078b/6, 356a/7

bi'l-emri ve'l-vefa: -1- [Ar.] “Emir ve vefa ile” [?] anlamında söz.

b. 158a/6

bileñ: -2- [T.] İki dağ arasındaki geçit, belen.

b. 356a/7
b.+ e 356a/7

bilezik: -1- [T.] Süs için bileğe ve kola takılan halka. (Bk. bilezük)

b.+ lerden 193b/3

bilezük: -4- [T.] Süs için bileğe ve kola takılan halka. (Bk. bilezik)

b.+ ler 292b/2
b.+ lerden 170b/8
b.+ lerile 346b/4
b.+ lerle 259b/4

bile: -16- [T.] 1. Beraber, birlikte.

b. 031b/1, 071b/3, 110b/8, 111a/3, 112b/1, 116b/5, 161a/1, 230b/2, 310b/9, 320b/4, 351a/3, 351b/2
b.+ dür 106b/8, 237b/9

2. Hatta daha fazlası.

b.+ sinde 275a/4

3. Şart cümlesini karşılıklı ilişkisi içinde başka bir cümleye bağlar.
b. 016a/1

bilin-: -23- [T.] 1. Hakkında bilgi sâhibi olunmak, öğrenilmiş bulunmak, mâlûm olmak.

b.- e 069a/2, 205b/2, 317a/1

b.- memiş 322a/8

b.- mez 314b/2, 332b/6

2. Tanınmak.

b.- eler 252a/5

b.- memişler 310a/4

b.- mezler 150b/4

3. Bellü olmak, önceden belirlenmek, tayin edilmek.

b.- miş 149a/7, 149b/9, 194a/1, 215a/9, 218b/4, 265a/8, 268a/4, 271b/4, 318b/4, 347b/1

b.- mişdür 148b/5

b.- mişler 017b/5

şerî' atda b.- ür işile 022a/8

şerî' atda b.- ür nesneyile 021b/4

bilmeklik: -4- [T.] 1. İlim.

bilmeklig

b.+ i 181b/3

b.+ ile 057a/8, 342b/3

b.+ iyile 124a/1

bilmeklü: -1- [T.] Bilgili.

b. olası 328b/4

bilmeksiz: -1- [T.] Cahil, bilgisiz, bilmeden, cahilce. (Bk. bilmeksüz)

b. 153a/4

bilmeksüz: -9- [T.] Cahil, bilgisiz, bilmeden, cahilce. (Bk. bilmeksiz)

b.+ in 078a/3, 079b/2, 081a/6, 081b/6, 239b/7

b.+ ün 192a/3

b. 078b/3, 242a/7, 305b/3

bilmemeklig: -1- [T.] 1. Cahillik, bilgisizlik.
b.+ ile 306b/5

bilmezlik: -3- [T.] Cahillik, bilmeme durumu.

bilmezlig

b.+ ile 044a/6, 160a/4

b. eylersiz 300a/2

bilün-: -3- [T.] Bilinmek, tanınmak, bir sistem içinde tanınmak.

şerî' atda b.- ür nesneyile 020b/4

şerî' atda b.- ür işile 022a/7

şerî' atda b.- ür nesneyile 021a/5

biğ: -16- [T.] 1000 sayısı

b. 009a/4, 032b/7, 032b/8, 098b/4, 102b/7, 195b/1, 234a/1, 245a/1, 267b/6, 339a/2, 358b/1b.+ i 102b/5, 102b/7

b.+ ler 036b/2

b.+ leriken 022a/9

b.+ lerle 036b/3

bin-: -13- [T.] 1. (Kara, veya deniz taşıtlarına) Yolculuk yapmak üzere yer almak, girmek.

b. 126a/2

b.- diler 173a/8

b.- eler 237b/4

b.- erler 262b/2

b.- üğ 125b/9

2. Bir şeyin üstüne çıkmak.

b.- eler 174b/8

3. (binek hayvanları için) Kullanmak, yönetmek, sürmek.

b.- ersiz 290b/3

b.- esiz 152a/5, 282a/6

b.- iciler 101a/1

b.- mege 081a/2

4. Bir halden başka hale geçmek.

b.- esiz 353a/5

5. Üst üste birikmek, kat kat olmak.
b.- miş 078a/1

binâ: -2- [Ar.] Yapı yapma, kurma, inşâ etme.
b. eyledük 308a/4
b. olına 206a/6

bindür-: -7- [T.] 1. (Kara, veya deniz taşıtlarına) Binmesini sağlamak, bindirmek.
b.- dük 161a/1, 165b/6, 178a/7, 314b/6, 337b/9

2. (Binek hayvanları için) Binek hayvanı tedarik edip biner hale getirmek.
b.- e 111b/2
b.- edi 111b/2

binid: -1- [T.] Binek hayvanı.
b.+ leri 263b/6

binidlü: -1- [T.] Binek hayvanı üzerinde olmak. (Bk. binitlü)
b.+ lerken 179b/3

binitlü: -1- [T.] Binek hayvanı üzerinde olmak. (Bk. binidlü)
b.+ yiken 022a/5

bir: -978- [T.] Belirsizlik bildiren sıfat.
b. 003b/1, 004b/4, 005a/5, 005b/9, 006a/4, 006b/5, 006b/7, 006b/8, 007a/1, 007a/2, 007a/7, 008a/3, 008a/9, 008b/1, 009a/9, 009b/1, 010a/1, 010b/8, 010b/9, 011a/1, 011a/6, 011a/7, 011b/5, 012a/3, 012b/4, 012b/7, 013a/2, 013a/7, 013a/8, 014b/1, 016a/4, 016b/7, 018b/2, 019a/7, 019a/8, 020a/1, 020a/2, 020b/8, 020b/9, 021a/8, 022b/3, 023b/6, 024a/8, 025a/6, 026b/3, 026b/4, 028a/5, 028a/9, 029a/6, 029a/8, 030b/1, 030b/3,

030b/8, 031a/1, 032a/9, 032b/3, 033a/3, 033b/6, 034b/4, 035a/1, 035b/4, 035b/9, 036b/5, 038b/2, 039a/5, 040a/3, 042b/2, 043b/7, 044b/3, 046a/6, 049a/3, 049b/3, 049b/4, 050a/2, 050a/4, 050b/6, 050b/8, 051a/2, 051a/3, 051a/4, 051a/5, 051a/6, 052a/6, 052a/7, 052a/9, 053a/6, 054a/8, 055a/8, 058a/4, 058b/3, 059b/5, 059b/9, 061b/5, 061b/7, 061b/8, 062b/3, 064a/3, 064a/6, 064b/4, 065a/9, 065b/8, 066a/6, 066a/9, 067a/8, 068b/2, 069b/9, 070b/2, 070b/6, 070b/8, 072b/7, 072b/9, 073a/1, 073a/2, 074b/5, 076a/1, 076b/9, 077b/7, 080b/4, 083a/5, 085a/2, 085b/1, 086a/5, 087a/8, 087b/7, 087b/9, 088a/2, 088a/4, 088a/6, 088a/7, 088b/1, 089a/2, 089b/2, 089b/7, 089b/8, 090a/4, 090a/7, 091a/3, 091a/4, 091b/7, 092a/8, 092b/1, 092b/5, 094b/7, 095a/3, 095a/6, 095a/7, 096b/3, 097b/8, 098a/9, 099a/3, 099b/4, 100a/5, 101a/7, 101b/9, 102a/4, 102a/5, 102b/5, 103a/8, 104a/3, 104a/5, 104b/2, 104b/4, 104b/7, 106b/4, 106b/9, 107a/4, 108b/2, 109a/3, 109a/6, 110b/7, 111a/3, 112a/1, 113a/4, 113b/4, 113b/7, 114a/8, 114b/2, 114b/4, 114b/5, 115a/2, 115b/1, 115b/2, 116a/5, 116a/9, 116b/1, 116b/2, 117a/4, 118a/5, 120a/2, 120b/5, 121a/2, 121a/5, 122a/2, 122a/4, 122a/7, 123a/2, 123b/1, 124b/8, 124b/9, 125a/4, 125b/5, 126a/2, 127a/2, 127a/4, 128b/4, 128b/7, 130b/2, 130b/3, 130b/9, 131b/1, 132a/9, 132b/1, 133a/1, 133a/3, 133a/4, 133b/1, 134a/8, 134b/3, 135a/5, 135a/7, 137a/2, 137b/8, 138a/5, 140a/5, 140b/1, 140b/4, 140b/7, 141a/8, 142b/9, 143a/3, 144a/2, 145a/9, 147a/3, 147b/2, 147b/9, 148a/2, 148a/7, 149a/5, 149a/7, 149b/5,

150a/3, 150a/8, 150b/2, 150b/4,
150b/6, 151b/4, 152a/4, 152a/9,
154a/8, 155a/3, 155b/1, 155b/7,
156a/1, 156a/4, 156b/3, 156b/5,
157a/3, 157a/6, 158b/4, 158b/7,
159b/3, 160a/5, 160b/7, 161b/6,
161b/9, 164a/2, 164b/6, 165b/4,
166a/7, 167b/3, 169a/5, 171b/4,
173a/1, 173a/4, 173a/7, 173b/2,
173b/5, 173b/6, 173b/9, 174a/7,
174a/9, 174b/2, 174b/4, 176a/1,
176a/9, 176b/2, 176b/5, 177a/6,
177b/8, 178a/6, 180a/1, 180a/7,
180b/5, 181a/1, 181a/4, 181a/7,
181b/6, 181b/9, 183b/4, 184a/2,
185b/1, 185b/8, 186a/4, 186a/6,
186a/8, 186b/4, 186b/5, 188b/2,
188b/4, 189a/4, 190a/2, 190b/8,
191b/7, 192a/6, 192a/7, 193a/2,
194a/6, 194a/7, 195b/1, 197a/3,
198a/3, 198a/8, 198b/3, 198b/5,
198b/6, 199a/3, 199a/6, 199a/9,
199b/3, 199b/6, 199b/8, 200a/1,
200a/3, 200a/7, 202a/5, 202a/7,
203a/2, 206a/9, 207a/7, 207a/9,
209a/4, 210a/5, 210b/1, 210b/2,
211b/4, 213b/3, 214b/6, 214b/8,
216a/2, 218b/4, 219a/1, 219a/3,
221a/2, 221a/3, 221a/9, 221b/2,
221b/6, 222a/4, 222b/1, 222b/3,
222b/4, 222b/6, 223a/1, 225b/2,
225b/7, 226a/9, 226b/1, 227a/1,
227a/2, 227b/4, 227b/5, 227b/9,
228b/1, 228b/7, 229b/6, 230a/1,
234b/5, 235a/4, 236b/7, 239b/7,
240a/4, 240b/8, 242a/1, 243a/2,
244a/1, 244a/9, 244b/6, 245a/1,
245b/5, 246b/5, 247b/4, 247b/5,
248b/8, 249a/4, 249b/9, 253b/3,
254b/6, 255b/7, 256b/1, 256b/6,
257a/2, 261a/1, 261b/4, 262a/1,
262b/3, 262b/7, 263a/2, 264b/1,
264b/3, 265a/2, 266b/2, 266b/4,
266b/6, 267b/1, 267b/6, 268a/7,
268a/8, 268b/4, 269a/2, 270a/4,
270b/9, 271b/7, 272a/6, 273b/3,
274a/1, 274a/2, 278b/7, 278b/8,

280a/9, 281b/4, 282a/4, 282b/5,
285b/2, 286b/4, 286b/5, 287a/6,
289b/2, 290a/6, 291a/2, 291a/3,
291a/9, 291b/3, 291b/7, 292b/4,
292b/6, 292b/7, 293b/4, 294b/5,
294b/9, 295a/4, 295a/7, 295b/2,
295b/5, 295b/9, 296a/2, 296b/2,
296b/7, 296b/9, 297b/6, 298a/8,
298b/8, 300a/2, 300b/1, 300b/2,
302a/9, 302b/1, 303b/2, 304b/2,
304b/7, 306b/5, 308a/4, 309a/9,
310a/5, 310a/6, 310b/1, 310b/5,
312a/4, 314a/2, 314a/8, 314b/3,
314b/6, 315a/3, 315a/7, 316b/4,
316b/8, 318a/1, 318a/9, 320b/3,
323b/3, 324a/2, 325b/2, 327b/7,
328a/6, 328a/8, 328b/2, 328b/8,
329a/6, 330a/4, 330b/3, 332a/2,
333a/7, 334a/2, 334a/4, 334a/5,
334b/7, 337a/9, 338a/1, 338a/2,
339a/2, 340b/5, 341a/8, 341b/4,
343a/8, 345b/8, 346a/3, 346a/6,
346b/8, 349a/9, 351b/8, 353a/5,
353a/6, 354b/8, 358a/5, 359b/1,

2. Aynı, ortak, müşterek.

b. 014a/7, 097a/2, 097a/3, 136b/8,
140b/5, 140b/6, 158a/5, 158a/7,
b.+ dür 236b/1, 264a/7

3. Tek.

b. 018b/8, 032a/3, 057b/6, 063b/4,
066a/4, 071b/4, 106a/8, 134b/6,
148b/1, 152b/9, 155a/1, 175b/3,
191b/4, 194a/9, 271a/4, 272a/4,
278a/2, 282b/8, 315b/8
b.+ dür 141b/9, 361b/4

4. 1 sayısı.

b. 014b/5, 043b/1, 043b/3, 043b/8,
043b/9, 132a/3, 301a/2, 312b/5,
b.+ den 043b/8
b.+ dür 043b/1, 043b/2
b.+ i 043b/5, 043b/6

5. Adet, miktar belirtir.

b. 022a/6, 023a/3, 023a/4, 024a/9, 024b/5, 026b/8, 043b/1, 058a/5, 085b/5, 085b/8, 118b/3, 118b/8, 135b/3, 146a/2, 155b/2, 169b/4, 169b/5, 183b/9, 184a/8, 217a/5, 218b/3, 241b/6, 254a/1, 255a/9, 263a/1, 264b/5, 269a/9, 270b/1, 275b/7, 276a/8, 280a/7, 295a/3, 301a/1, 322b/1, 356a/7

6. Denk, eşit.

b. 042b/6

7. Birlikte.

b. 132b/6

birbiri: -2- [T.] Birbiri. (Bk. biribiri)

b.+ ne 003b/5, 318a/5

biregi: -1- [T.] Bir kimse. (Bk. biregü)

b.+ nün 063b/3

biregü: -2- [T.] Bir kimse. (Bk. biregi)

b.+ yi 176b/8

b. 250a/8

biregü yirine durıcı: -1- [T.] Halife, arkadan gelen.

b.+ lar 089a/1

biregü yirine ıurıcı: -1- [T.] Halife, arkadan gelen.

b.+ lar 088b/2

bir: -23- [T.] 1. Biri, bir kişi. (Bk. birü)

b.+ nden 061b/2

b.+ nüz 046b/9

2. Bir tanesi.

b.+ n 110b/1

b.+ ine 025b/2, 108a/4, 201b/8, 256b/5

b.+ ümüzi 137b/7

b.+ nden 258a/6, 343a/8

b.+ nündür 043b/8

b.+ nün 027b/1, 045b/9, 120b/2

3. Diğeri.

b.+ ne 026b/8, 028b/1, 129a/1, 134a/9, 135a/1, 258a/9, 270b/4, 272a/5, 291b/1, 362a/1

biribiri: -48- [T.] Birbiri. (Bk. biribiri)

b. 051a/7, 070b/7, 078a/1, 098b/4, 100b/3, 118b/3, 126b/7, 140b/5, 141a/7, 181a/5, 199b/3, 201a/4, 206b/9, 209a/8, 213a/7, 218b/1, 292b/3, 308a/7, 318a/6, 322b/2, 334b/2, 337b/6, 340b/3, 340b/5, 342a/5, 347a/4, 356a/5

b.+ n 185a/4, 264b/9, 278a/1, 356a/9

b.+ ne 010b/9, 020b/8, 081a/8, 086a/5, 101b/2, 216a/4, 231a/6, 293b/4, 316a/9, 351b/1, 360a/4

b.+ nüz 332b/2

b.+ nüzden 203b/8

b.+ nüzü 008a/1

b.+ yile 227a/6, 352b/4

biribirü: -3- [T.] Birbiri. (Bk. biribiri, birbiri)

b.+ nüz 307b/1, 359b/9

b.+ nüzü 355b/5

birin birin: -1- [T.] Birer birer

b. 256b/6

birince: -234- [T.] Bazı, bir nice, bir çok.

b. 005a/1, 007a/5, 013a/5, 014b/1, 023b/2, 023b/5, 038b/7, 045b/8, 046a/2, 063b/8, 075a/3, 083a/4, 100b/3, 140b/6, 156a/6, 164b/2, 175b/9, 201b/3, 208b/1, 209a/6, 219b/9, 233b/3, 239a/3, 239a/5, 239a/7, 239a/8, 239b/1, 241a/1, 242a/7, 265b/2, 269b/2, 290b/5, 302b/7, 307a/7, 333a/7, 336b/5, 338b/5

b.+ den 030a/2, 042a/1, 234b/7, 333a/8

b.+ dendür 045a/7, 109a/7

b.+ ler 007b/1, 109b/6, 296b/8
b.+ leri 007a/8, 013a/5, 109a/7,
114b/6, 265b/2, 269b/2, 291b/2,
293a/5, 311b/9, 336b/5
b.+ lerinden 007a/8
b.+ lerini 023a/9, 023b/2, 023b/3,
074a/3, 175a/1, 194b/9
b.+ müz 032a/4, 080a/6, 269a/8
b.+ müzile 080a/6
b.+ nüh 013a/5, 064a/1, 103a/6,
109b/7, 206b/5296b/9
b.+ nüz 004b/4, 027a/5, 038a/7,
042a/1, 044b/4, 045a/6, 049a/3,
085a/1, 185a/5, 192a/8, 208a/9,
234b/7, 256a/8, 303b/1, 307a/8,
330b/6
b.+ nüzü 004b/4, 044b/5, 075a/3,
185a/5, 211a/1, 306b/1
b.+ nüzü 045b/7, 083b/4, 156a/6,
211a/1
b.+ nüzü 301a/9
b.+ nüzü 083b/5, 209a/8, 306b/1
b.+ si 007a/5, 007a/6, 018a/2,
018a/6, 018a/9, 024a/9, 028a/1,
030a/2, 032b/7, 035a/9, 035b/4,
042a/6, 047b/7, 047b/8, 050a/5,
056b/5, 064a/1, 065a/9, 079a/1,
080a/7, 095b/2, 095b/3, 103a/6,
103a/8, 103b/3, 126b/9, 130b/3,
132b/2, 151b/2, 152a/6, 162a/7,
166b/6, 192a/3, 201b/3, 202b/1,
206b/4, 225a/4, 235b/8, 235b/9,
236a/1, 243a/9, 244a/8, 247a/3,
248b/3, 255b/1, 259b/2, 259b/3,
260a/7, 264b/9, 273b/3, 279a/1,
282a/3, 291b/2, 302a/4, 321b/6
b.+ sile 007a/3
b.+ sin 031a/6, 044b/1, 162a/7,
169b/4, 205a/4, 240b/5, 293a/1,
300b/4, 312b/4, 333a/8, 340a/7,
346b/7
b.+ sinde 309a/8
b.+ sinden 063b/7
b.+ sine 008a/4, 050a/5, 079a/1,
103a/9, 143b/8, 199b/4, 265a/1,
273b/3, 311b/9
b.+ sini 046a/2, 100b/2, 118b/4,

123b/6, 140b/6, 144a/4, 164b/2,
192b/2, 199b/4, 205a/5, 282a/2,
291b/2

b.+ ye 005a/1, 008a/5, 027a/5,
032a/4, 056a/3, 056a/4, 080a/8,
085a/1, 103b/3, 114b/6, 166b/6,
175a/1, 234b/7, 247a/3, 255b/2,
256a/9, 260a/7, 293a/5, 307a/8

b.+ yi 209a/8, 291b/2

b.+ yile 023a/9, 074a/3, 194b/9,
301a/9

birisi: -27- [T.] 1. Biri, bir kişi.

b.+ ne 044a/8

b.+ nüh 203a/7

2. Bir tanesi..

b. 009a/4, 026b/8, 134a/9, 155a/6,
156b/6, 162a/9, 171a/1, 228a/4,
249a/7, 290b/6, 307a/1

b.+ dür 344b/1

b.+ n 228a/6

b.+ nden 061b/1

b.+ ne 044b/3, 134a/2, 202b/9

b.+ ni 098b/1, 228a/2

b.+ nüh 043b/1

3. Diğeri.

b. 307a/1

b.+ n 274b/7

4. (Olumsuz cümlelerde) hiçbiri

b. 012a/7, 033b/5

birü: -9- [T.] 1. Biri, bir kişi. (Bk. biri)

b.+ nüz 025a/6, 059a/9, 135a/1,
307a/8, 338b/7

b.+ nüzü 015b/8, 068b/8, 074b/7,
330b/1

biryān: -1- [T.] Kızartılmış.

b. olmuş 128a/3

bisle-: -1- [T.] Yetiştirmek, büyütme.

b.- diler 162b/2

bislen-: -1- [T.] Yaşamak, gelişmek, yetişmek.
b.- mişler oldılar 318b/1

bislenil-: -1- [T.] Yetiştirilmek, büyütülmek.
b.- e 290b/7

biş: -4- [T.] 5 sayısı. (Bk. beş)
b. 036b/3, 131a/5
b.+ dür 170a/2
b.+ üñ 322b/7

biş-: -3- [T.] 1. Yanmak.
b.- e 047b/9

2. Sıcaktan sertleşmiş.
b.- miş 151a/2, 360b/2

bişde: -1- [T.] Beşte bir.
b. 100b/7

bişik: -1- [T.] Beşik, bebek yatağı. (Bk. beşik)
b. 069a/8

bişir-: -1- [T.] Yakmak, kavurmak.
b.- ür 170b/6

buğday biti: -2- [T.] Buğday biti, haşere.
b. 167b/5
b.+ i 092a/7

biti: -13- [T.] Yazılmış kitap, amel defteri. (Bk. bitü)
b.+ dür 352a/4, 352a/9
b.+ ler 344b/7, 351a/2
b.+ leri 276a/9
b.+ müzi 269a/3
b.+ si 311a/7, 338a/4, 338a/7, 352a/3, 352a/8, 353a/2, 353a/3

bitür-: -20- [T.] 1. (Tohum için) Filizlenip topraktan dışarıya çıkmasını, yetişmesini sağlamak.
b.- di 024b/5, 242b/3
b.- dük 224a/7, 267b/5, 308a/7,

350b/2

b.- e 192a/9

b.- eyidüñüz 224a/7

b.- iciler mivüz 319a/1

b.- ür misiz 319a/1

b.- ür 006a/4, 152a/8, 198a/9, 262a/6

2. (İnsan için) Yetiştirmek, bakımını yapmak, büyütmek.
b.- di 030a/6

3. Yaratmak.

b.- di 340b/6

b.- dük 149a/5, 214a/9, 308a/5

b.- mek 340b/6

bitü: -2- [T.] Yazılmış kitap, amel defteri. (Bk. biti)
b.+ mi 338a/5, 338a/8

bit- I: -5- [T.] 1. (Tohum için) Filizlenip topraktan dışarıya çıkmak, yeşermek, yetişmek, büyümek
b.- en 316a/4
b.- megi 321a/5
b.- megin 077b/9

2. (İnsan için) Yetişmek, büyümek.
b.- mek 030a/6

bit- II: -1- [T.] Sona ermek, tamamlanmak.
b.- miş oldı 176b/4

biz: -772- [T.] Çokluk birinci şahıs zamiri, biz.
b. 002b/6, 002b/9, 004a/5, 004b/2, 005b/7, 006b/9, 008a/1, 009b/4, 011a/1, 011b/5, 012a/3, 012a/7, 012a/9, 012b/1, 013b/8, 013b/9, 022b/5, 022b/8, 028b/6, 031a/9, 033b/5, 036a/5, 040b/8, 041b/7, 048b/2, 048b/7, 052b/6, 056b/4, 057a/3, 060a/7, 060b/6, 061a/4, 061a/5, 061a/7, 061a/8, 063a/1, 066b/7, 069a/2, 069a/4, 069b/3,

071b/9, 072a/5, 072a/7, 074b/9,
075b/5, 078b/7, 082a/2, 082a/9,
083a/6, 084a/1, 085a/6, 088a/2,
088a/8, 089a/4, 091a/7, 091a/8,
091b/6, 091b/9, 092b/4, 094a/8,
095b/7, 096a/1, 097a/4, 108a/5,
108a/6, 108b/5, 109a/4, 112a/9,
112b/9, 117b/2, 120b/8, 125b/6,
126b/9, 127b/3, 128a/4, 128b/6,
129b/5, 130b/8, 131b/6, 131b/9,
132a/1, 132a/8, 132b/3, 132b/4,
132b/5, 132b/6, 132b/8, 134a/1,
134b/1, 135a/6, 136a/9, 136b/2,
137b/7, 137b/8, 138a/4, 138b/7,
139a/4, 144a/5, 145a/7, 145b/2,
146a/5, 148b/8, 149a/3, 149a/9,
150a/8, 150b/2, 150b/4, 151b/3,
153b/9, 163a/1, 164a/1, 164b/6,
167b/2, 168b/6, 169a/1, 170b/5,
170b/7, 172b/5, 173a/2, 174a/6,
175a/4, 175b/9, 177b/1, 178a/1,
178b/4, 178b/9, 179b/1, 179b/2,
181a/4, 181a/7, 181a/8, 181b/1,
181b/9, 182b/4, 183a/7, 183b/1,
184a/8, 185b/7, 185b/8, 186b/7,
187b/4, 188a/9, 188b/3, 188b/4,
190a/2, 190a/4, 190a/6, 191a/1,
191b/2, 192a/5, 198a/6, 198a/7,
199a/8, 199a/9, 201a/6, 201b/5,
201b/6, 202a/6, 211b/9, 212b/4,
214b/4, 214b/5, 215b/1, 215b/2,
215b/4, 215b/8, 215b/9, 216a/3,
216a/5, 218a/5, 220a/2, 221b/4,
222b/3, 223b/6, 223b/8, 224b/9,
225b/6, 226b/5, 229b/4, 229b/5,
230a/1, 230a/6, 230b/5, 232b/2,
233b/4, 233b/7, 235a/6, 235a/7,
235a/9, 235b/1, 236b/1, 236b/6,
237b/6, 245a/6, 245a/9, 245b/2,
246a/2, 246a/7, 250b/3, 250b/8,
252b/4, 252b/8, 255a/3, 255b/8,
258b/9, 261a/2, 261a/6, 261a/8,
261b/1, 261b/2, 262b/1, 263b/5,
263b/8, 263b/9, 264a/8, 264b/2,
264b/4, 265a/3, 265a/4, 265a/6,
265b/4, 265b/5, 265b/6, 265b/7,
266a/5, 266b/7, 267a/4, 267a/9,

268a/4, 269a/4, 269b/4, 270b/1,
270b/3, 271b/9, 274b/4, 280a/7,
280a/8, 280b/1, 282b/7, 283a/9,
284b/3, 289b/4, 290a/4, 290b/4,
291a/2, 291a/3, 291a/4, 291a/5,
291a/9, 291b/1, 292a/2, 292a/8,
293b/4, 294a/4, 294a/5, 294a/9,
294b/1, 294b/2, 295a/3, 297b/3,
297b/7, 300b/2, 303b/4, 304a/3,
304b/2, 307a/9, 308b/2, 309b/1,
309b/2, 310a/8, 310b/7, 311b/9,
312a/1, 314b/9, 315a/3, 315a/4,
315a/7, 315a/8, 315b/5, 315b/8,
318a/8, 318b/6, 318b/7, 318b/8,
319a/1, 319a/2, 319a/3, 319a/4,
319a/8, 326b/5, 328b/7, 336a/8,
336b/3, 336b/4, 336b/5, 336b/6,
337b/8, 338b/7, 339b/8, 339b/9,
340a/5, 341a/8, 341b/1, 341b/4,
341b/5, 341b/6, 341b/7, 341b/8,
341b/9, 342b/6, 343a/3, 345b/8,
346a/1, 346a/5, 346b/5, 346b/9,
348a/1, 349a/2, 349a/7, 350b/2,
358a/9, 360b/9

b.+ de 129b/5

b.+ den 011b/5, 014b/5, 027b/3,
027b/4, 041b/8, 064b/5, 082b/9,
084a/9, 086a/3, 088b/6, 091b/6,
092a/9, 094a/6, 095a/7, 123b/3,
126b/1, 126b/2, 127a/6, 127b/8,
130a/1, 132a/8, 136b/2, 156b/4,
176b/4, 177b/7, 188a/8, 191a/7,
200b/1, 213b/1, 233a/6, 253b/8,
259b/5, 261b/2, 262b/3, 268a/3,
270a/9, 275a/6, 280a/7, 280a/9,
281b/8, 283b/1, 285b/6, 285b/8,
289b/4, 294a/9, 298b/9, 315a/3,
341b/7, 341b/9, 342a/1

b.+ din 012a/5, 116b/9, 118b/5,
120a/5, 177b/1, 181b/1, 183b/6,
185b/9, 187b/9, 190b/9, 195b/2,
202b/3, 212a/9, 229a/7, 229b/8,
236a/9, 237a/5, 243b/5, 248a/2,
282a/3

b.+ e 001b/5, 004a/7, 005b/7,
006b/6, 007a/9, 008b/3, 009b/8,
010b/9, 011b/6, 012b/1, 018a/2,

018a/3, 022b/5, 023a/8, 027b/3,
027b/4, 028a/4, 028a/5, 029a/7,
038a/1, 039b/9, 040a/6, 041a/1,
041b/8, 041b/9, 047a/5, 047a/6,
056a/7, 060b/7, 060b/9, 064a/3,
064b/5, 066b/9, 067a/1, 068b/5,
069b/6, 069b/8, 075b/2, 075b/3,
075b/4, 077b/1, 083a/1, 085a/1,
085a/8, 086b/3, 086b/4, 086b/6,
088b/3, 088b/4, 089a/5, 090a/2,
091b/6, 092a/1, 092a/2, 092a/6,
095a/1, 095b/5, 097a/4, 100a/5,
108a/3, 108a/4, 108b/5, 110a/6,
111b/6, 117b/1, 120b/7, 122a/9,
125a/8, 126b/8, 132b/3, 132b/9,
133a/5, 134b/1, 135a/8, 136b/5,
138b/2, 138b/4, 145b/1, 145b/4,
146a/6, 146a/7, 148a/2, 148b/6,
168b/8, 172a/1, 172a/2, 173a/1,
177a/8, 179a/9, 181b/7, 182b/3,
185b/7, 186a/8, 189a/1, 189b/6,
190b/7, 199b/7, 202a/7, 210b/6,
213a/5, 213b/9, 215b/2, 215b/9,
223a/6, 226b/8, 230a/8, 231a/3,
232a/7, 235a/4, 247b/3, 248b/1,
255b/5, 259b/6, 263a/9, 263b/9,
266a/3, 269a/8, 271a/2, 276b/8,
279a/2, 284a/9, 291b/8, 299b/9,
300a/1, 300a/3, 304b/5, 304b/6,
320b/2, 323a/2, 331a/1, 334b/7,
335b/7, 344b/5, 355a/6
b.+ i 006b/6, 007b/4, 018a/3,
027b/2, 027b/4, 028b/6, 028b/7,
031b/1, 038a/1, 041b/6, 041b/8,
041b/9, 049a/8, 049b/4, 067a/1,
074b/9, 085a/1, 086a/6, 087a/1,
092a/6, 093b/5, 093b/9, 094a/5,
094a/6, 094a/7, 096a/2, 111a/4,
115b/3, 115b/8, 115b/9, 116a/1,
116b/7, 120b/7, 121a/5, 125b/6,
127b/2, 127b/3, 145a/7, 145b/1,
145b/5, 147b/7, 164a/5, 164b/7,
180b/9, 181b/7, 182b/4, 182b/5,
190b/6, 199a/1, 202a/6, 202a/7,
212a/4, 213b/9, 216a/2, 217a/4,
221b/3, 245a/9, 252b/4, 259b/6,
259b/9, 262b/9, 272a/1, 275a/6,

276b/8, 277b/5, 282b/7, 283b/8,
284a/9, 292b/4, 297a/6, 299b/9,
304a/7, 304b/4, 312a/1, 325a/6,
326b/8, 326b/9, 333b/9

b.+ ler 193a/9

b.+ üm 003b/1, 004a/7, 006a/4,
006b/6, 006b/8, 006b/9, 008b/6,
011b/6, 023a/5, 023a/7, 038b/3,
038b/4, 038b/9, 049a/9, 069a/4,
069a/7, 069b/7, 072b/1, 074a/4,
080a/6, 082a/5, 083a/1, 087a/9,
091a/7, 092a/8, 092b/5, 094a/7,
108a/4, 108a/5, 120b/6, 128b/5,
134b/4, 138b/3, 139a/4, 145b/3,
145b/4, 145b/6, 146a/7, 161a/3,
166a/3, 166b/8, 167a/3, 168b/9,
176a/7, 181a/8, 182b/5, 184a/5,
188b/3, 189b/5, 190a/9, 198b/7,
200a/7, 204a/1, 217a/4, 217a/5,
218a/4, 219b/3, 228a/3, 229b/9,
232b/2, 233b/7, 237b/9, 255a/5,
256a/2, 262a/3, 263a/2, 265a/2,
268a/5, 269a/3, 269b/4, 270a/7,
270b/3, 271a/1, 278b/3, 282b/7,
283b/8, 285a/4, 290a/5, 290b/4,
292a/8, 304a/7, 308a/3, 309a/4,
333b/9, 334a/7, 336b/6, 338b/5,
343a/1, 355a/6, 357a/3

b.+ ümdür 092a/4, 287a/9, 357a/3

b.+ ümile 022b/4, 125a/8, 126a/2,
128a/8, 132b/3, 136b/2, 181a/9,
214b/5

b.+ ümiledür 107a/6

b.+ ümmisse 014b/5, 232a/6

b.+ üz 309b/1

b. mi 140b/7, 164a/4, 255b/3

bīše: -1- [Ar.] Eyke kabilesi, Hz. Şuayb'ın
peygamber olarak gönderildiği
kavmin ve bu kavmin yaşadığı
yerin adı.

b.+ nün isleri 269a/1

bizār: -19- [Far.] Bıkış, usanmış,
bezmiş.

b.+ dur 103b/7

b.+ ın 101b/3, 125b/2, 325b/6

b.+ larsız 118a/9
b.+ laruz 326b/5
b.+ van 071b/4, 076a/4, 118a/9,
127a/1, 220a/8, 291a/6
b. ola 234b/6
b. olayıduğ 014b/5
b. oldı 014b/4, 113b/4
b. oldılar 014b/5
b. olduk 231a/3

bizārhlık: -1- [Far.+T.] Bezginlik,
bıkkınlık.
b.+ dur 103b/4

bizcileyin: -7- [T.] Bizim gibi.
b. 124b/9, 145a/9, 198b/4, 199b/6,
218b/3, 219b/2, 261a/9

boğ-: -1- [T.] Boğazını sıkamak suretiyle
nefes almasını engelleyerek
öldürmek.
b.- mağ 040b/6

boğaz: -5- [T.] 1. Boğaz, yiyecekleri
mideye ulaştırıran organ.
b.+ a 258a/6, 343a/2
b.+ dan 155b/9
b.+ ından indüre 145b/9

2. Boğaz seviyesinde olan
yükseklik.
b.+ larına 092a/6

boğazla-: -11- [T.] 1. Bir hayvanı kesmek
suretiyle öldürmek.
b. 361a/1
b.- dı 058b/7
b.- dılar 007a/2
b.- duğuz 058b/7
b.- mağı 017b/1
b.- yasız 006b/5

2. Öldürmek.
b.- rdı 226b/1
b.- rın 266b/5
b.- rlardı 005a/7, 145a/1

b.- yam 222a/2

boğazlağı: -3- [T.] Gırtlak.
b.+ lara 247b/1
b.+ laruğ 278a/4
b.+ ya 319a/8

boğul-: -1- [T.] Boğularak öldürülmek.
b.- mış 058b/6

bol: -1- [T.] Çok, bol.
b. 313b/3

borç: -7- [Sogd.+T.] Borç.

borc
b.+ a 026b/4
b.+ dan 043b/3, 043b/6, 043b/7,
043b/9
b.+ ıla 026b/4
b.+ ına 027a/5

borçlu: -2- [Sogd.+T.] Borcu olan.

borclu
b. 026b/2
b.+ laruğdur 108b/6

bostān: -25- [Far.] Sebze bahçesi.
b. 166b/9, 171a/1, 171a/2, 171b/1,
254a/9
b.+ ı 025a/6, 210a/5
b.+ ına 171a/4
b.+ lar 078a/1, 081a/7, 140b/5,
218a/3, 218a/9, 262a/4, 294b/7,
308a/7, 340b/4, 348b/1, 348b/7
b.+ lardan 216a/3
b.+ larına 254a/9
b.+ uğ islerini 336a/8
b.+ uğ 025a/4
b.+ uğa 171a/8
b.+ uğdan 171b/1

boş: -4- [T.] (Mecaz) 1. Bilsiz, verimsiz.
b.+ dur 148a/1

2. İssız, terkedilmiş.
b. 132a/9
b.+ iken 223b/8

b. ola 352b/9

botlacı: -1- [T.] (Deve için) Gebe.

b. develer 350b/9

boynuz: -1- [T.] Boynuz.

b.+ la 058b/6

boyun: -123- [T.] 1. Boyun, baş ile omuz arasında kalan organ.

b. 308b/3, 345b/2

b.+ lara 270a/3

b.+ ları 098b/9

b.+ larında 140b/9, 255b/6, 261a/2, 281b/7

boyn

b.+ ın 192b/3

b.+ ına 058b/2, 068a/6

b.+ ında 361b/2

b.+ un 338a/9

b.+ unda 161b/6

b.+ uñdın 162b/7

2. Yardımcı fiille birlikte çâresizliğini kabul etmek, teslim olmak manalarında deyim yapar.

b.+ ları 214a/6

3. Urmak fiiliyle birlikte öldürmek anlamında deyim yapar.

b.+ ları urmağı 301a/7

4. Tutmak fiiliyle birlikte: vekil olmak, kefil olmak, himaye etmek anlamında deyim yapar.

b. dutdu 030b/7

b. dutucıdur 337a/2

b. tutucu 342b/9

boyun vir-: -101- [T.] İtaat etmek, uymak, tabi olmak.

b. virinile 048b/4, 278a/5

b. vir 030b/5

b. virdi 033b/2, 049b/9, 266b/6

b. virdiler 063a/1

b. virdük 047a/6, 307b/2

b. vire 044a/1, 049b/9

b. vireler 046a/4, 048b/6

b. virelerdi 039b/9

b. viresin 079a/7

b. viresiz 038a/3

b. virevüz 075b/5

b. virici 011b/5, 087b/3, 152b/1, 160a/5

b. viriciler 207a/9

b. viricilere 028b/7, 194a/9

b. viricilerken 156a/3, 283a/5

b. viricilerüz 012a/3, 012a/7, 033b/5

b. virme 170b/3, 212b/5, 233b/1, 242b/9, 246b/3, 336a/4, 336a/5, 358a/8

b. virmedi 271a/9

b. virmediler 073a/7, 086a/8, 089a/2, 089a/4, 089a/5, 089b/9, 092a/7, 095a/9, 120b/5, 146a/5, 199b/6, 235b/7, 255b/3, 255b/5

b. virmedüj mi 271b/1

b. virmedüj 275b/8

b. virmedüjüz 008a/9

b. virmegi 050b/9, 157b/5

b. virmeginden 046a/4

b. virmek 048b/6, 051a/2, 051b/1, 153a/9, 248b/2

b. virmemek 057b/8, 058a/1, 066b/8, 154b/8

b. virmemekden 260b/1

b. virmeyevüz 325a/8

b. virmeyici 053b/4, 192a/4, 279b/2

b. virmeyicidir 264a/9

b. virmeyicilerdür 153a/1

b. virmeyicileri 153a/2

b. virmeyicilerünj 270b/7

b. virmeyicinünj 127a/7

b. virmeyiciyiken 200b/2, 242a/9

b. virmezler 106a/4

b. virmezlerse 220a/8

b. virmezsiz olduğuzdı 087a/3

b. virmişler 011b/5

b. virünj 029b/9, 031a/7, 036b/9, 048a/5, 067b/4, 098a/5, 099a/9, 101a/8, 194a/9, 217a/8, 217a/9, 331b/4

b. virür eyledi 140b/1

b. virürler 109b/8, 158b/7

b. virürse 048b/9

boyun virmezlik: -103- [T.] İtaat etmeme,
uymama, tabi olmama durumu.

b. 077b/1, 255b/2

bölük: -2- [T.] Cemâat, takım, kavim,
topluluk, millet, grup. (Bk. bölük)

b. 343a/8

b.+ ler 348b/2

bölük: -222- [T.] Cemâat, takım, kavim,
topluluk, millet, grup. (Bk. bölük)

b. 007a/7, 009a/9, 009b/1, 011b/5,
012a/3, 012b/4, 012b/7, 013a/7,
016b/7, 022b/3, 023a/6, 028a/9,
029a/6, 032a/9, 032b/3, 033a/3,
034b/4, 035b/4, 036a/9, 036b/5,
038b/2, 038b/7, 039b/5, 049b/3,
050a/2, 052a/6, 052a/7, 053a/6,
065b/8, 070b/6, 070b/8, 082b/9,
085b/1, 086a/5, 088a/2, 088a/7,
089a/2, 089b/7, 089b/8, 090a/4,
091a/4, 091b/7, 094b/7, 095a/6,
098a/9, 100b/9, 101b/3, 109a/6,
114a/8, 116a/9, 124b/8, 125b/5,
131b/1, 135a/5, 143a/3, 148b/5,
155a/3, 158a/5, 158a/7, 171b/4,
178a/9, 199a/3, 199b/3, 200a/2,
202a/7, 203a/2, 207a/7, 207a/9,
216a/2, 223b/5, 227b/9, 232a/9,
240a/3, 240a/4, 247b/4, 247b/5,
248b/8, 254a/7, 254b/6, 259a/1,
263a/7, 286b/4, 291b/3, 297b/1,
297b/2, 300b/1, 306b/9, 309a/5,
310b/8, 318a/1, 318a/9, 328b/8,
334b/7, 341a/8, 359b/1

b.+ de 128b/7

b.+ den 109a/6, 114a/8, 157b/1,
158a/5, 178b/8, 231b/6, 268b/3

b.+ dür 065a/9, 096b/3, 150a/3,
270b/9

b.+ iken 050b/3

b.+ ler iken 200a/2

b.+ ler oldılar 083a/6, 240a/3

b.+ ler olduk 341b/7

b.+ ler 037b/8, 049a/3, 075a/3,
078b/8, 086a/4, 094b/8, 095b/2,
126b/2, 131a/5, 143a/3, 155b/4,
177a/7, 199b/3, 212a/1, 226a/9,
229b/4, 248a/6, 248a/7, 269a/1,
276b/2, 276b/6, 277a/5, 279a/4,
284a/5, 293a/3, 299b/2, 299b/3,
339b/7

bölük b.+ ler 361a/7

b.+ lerde 148b/9

b.+ lerden 124a/6, 143b/7, 246a/6,
262a/2, 268b/9

b.+ lerdür 073a/2

b.+ leri 229b/1, 248b/1

b. bölük eyledük 094b/7, 095b/2

b. bölük oldılar 035a/2, 190b/9

b. bölük olmadı 358b/6

b. bölük olmadılar 287a/5

b. bölük olmağ 034b/7, 287a/4

b. bölük olup 075a/3

b. bölük 359a/7

b. bölükler 360b/2, 361a/7

b. iken 099a/2

bölük b. oldılar 035a/2, 190b/9

bölük b. olmadı 358b/6

bölük b. olmadılar 287a/5

bölük b. olmağ 034b/7, 287a/4

bölük b. olup 075a/3

bölük b. 359a/7

bölüg

b.+ e 086a/5, 099a/3, 101a/7,
110b/7, 154a/2, 157b/7

b.+ i 008a/3, 023a/6, 080a/5,
080a/8, 085a/6, 248b/8, 268b/5,
316b/5, 323b/9, 324a/6

b.+ idi 223b/2

b.+ idür 064b/1, 323b/9, 324a/5

b.+ in 008a/9

b.+ iğ 226b/1

b.+ üdi 160a/5

b.+ üğ 035a/7, 076a/8, 085b/7,
098b/1, 113b/7, 118b/6, 118b/8,
124b/6, 169a/1, 179a/3

b.+ üni 008b/1, 257b/5

b.+ üñüz 099a/8

2. Bölünmüş bir bütünün parçası,
parça, kısım.
b.+ ler 151b/2

böyle: -1- [T.] Böyle, bu şekilde.
b. 316b/8

budağ: -4- [T.] Dal.
b.+ ı 262a/9
b.+ ların isleri 317a/4
b.+ uş 347b/5

budağ
b.+ ı 146b/5

buğday: -2- [T.] Buğday.
b. 004b/3
b.+ ından 006a/5

Buğday biti: -1- [T.] Buğday biti, haşere.
b.+ i 092a/7

buğra: -1- [T.] Damızlık erkek deve.
b.+ dan 068b/4

bugün: -37- [T.] 1. İçinde bulunulan
zaman, şimdiki zaman.
b. 023a/5, 058b/8, 059a/4, 077a/9,
087a/6, 101b/2, 121b/4, 126a/3,
136a/2, 138b/8, 153a/8, 155b/5,
161b/7, 177a/9, 182a/5, 185a/9,
200b/1, 202a/9, 210b/1, 263a/5,
263a/8, 264b/9, 278a/2, 279a/2,
291b/9, 293a/6, 297b/8, 299b/6,
308b/7, 320a/9, 320b/5, 333b/5,
336b/2, 338b/2, 352b/6

2. İçinde bulunulan gün.
b. 176b/9

buğağ: -1- [T.] Buğağı, köstek, bağ.
b.+ ları 094b/3

bul-: -146- [T.] 1. Bir şeyin (iyi/kötü)
karşılığını görmek.
b.- asız 010a/7, 343b/2
b.- avan 171a/6

b.- dılar 172a/3
b.- dıñuz 039b/4
b.- duğ 086b/6
b.- duñuz mı 086b/6
b.- madılar 248b/6
b.- mağ 114a/5
b.- maya 011a/9
b.- mayalar 114a/4
b.- mayasız 034a/3

2. ... bir durumda, bir hal üzerinde
görmek, görmek.
b.- a 053a/3
b.- asın 066b/6, 066b/7, 173a/7,
228a/7, 266b/6
b.- asız 009a/3, 050b/9
b.- dı 206b/3, 357a/9, 357b/1
b.- dılar 266a/1
b.- duğ 014b/9, 068b/5, 085a/7,
090b/8, 120b/7, 188b/8, 216b/2,
243b/2, 270b/1, 291a/2, 291a/3,
341b/4
b.- dum 222a/4
b.- duñuz 291a/4
b.- madı mı 357a/9
b.- maduğ 090b/8
b.- mayasın 084b/2
b.- sunlar 114b/1
b.- urlar 094b/1

3. (Yardımcı fiil) Erişmek,
ulaşmak, varmak, elde etmek.
toğrı b.- dı 252b/8
nuşret b.- mağ 036a/6
toğrı b.- mağ 252b/8, 341a/9
toğrı yol b.- alar 016b/1
zafer b.- mağ 110a/1
zafer b.- adum 049a/5
zafer b.- alar 104a/7
zafer b.- dı 041a/5
zafer b.- mağ 055a/9, 119b/7,
277b/3, 320b/1, 348b/7
toğru b.- mağdur 328b/5
zafer b.- mağdur 044a/2, 070a/8,
111a/7, 112a/8, 113a/8, 331a/6,
353b/6
zafer b.- mağ ol-mışmissam 049a/5

zafer b.- uçılar 105a/8

4. Temin etmek, elde etmek, çözüm bulmak, imkan elde etmek.

b.- a 052a/2, 341b/5

b.- avan 180a/7

b.- madı 206b/2

b.- maq 341b/7

b.- masa 067a/8

b.- maya 017b/2, 051a/7, 322b/2

b.- mayalar 053b/8, 172b/7

b.- mayasın 055b/5, 170b/1, 305a/9

b.- mayasız 027a/4, 046b/9, 050b/4, 059b/1, 323b/1

b.- mazın 111b/2

b.- mazlar 110b/1, 111b/1, 111b/3, 205b/5

b.- salardı 108b/2

b.- mayasın

5. Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak, rastlamak.

b.- a 049b/5

b.- dı 174a/7, 174b/2, 174b/3, 227a/6, 227b/8, 227b/9

b.- dılar 133b/3, 173a/4, 173b/5

b.- dum 222a/3

b.- duşuz 050b/6, 051a/2, 104a/2

b.- maduq 310a/9

b.- maduq 222a/3

b.- mayalar 048b/6

b.- mayasın 324a/2

b.- mazsaşuz 204b/9

b.- urdı 030a/7

b.- urlarsa 326b/2

b.- ursa 344a/3, 360a/7

6. Edinmek.

b.- alardı 048b/5

b.- madılar 341a/2

b.- maya 054a/2

b.- mayalar 058a/1, 248a/1, 252b/2

b.- mayalardı 305a/8

b.- mayam 342a/7

b.- mayasın 047b/5, 055b/7, 166a/2, 166b/4, 169b/1

b.- mayasız 165b/3, 165b/5

7. Bir şeyi arayıp bulmak, kaybolmuş bir şeye denk gelmek.

b.- dı 226b/6

b.- dılar 136b/4

b.- duq 137b/8

b.- ina 137b/1

8. Tespit etmek, ortaya çıkarmak.

b.- alardı 050a/4

b.- maduq 184b/8

b.- mayasın 166a/4, 252a/9, 260b/3

b.- mazın 081b/7

9. Hissetmek, duymak.

b.- dı 182a/7

b.- mazlar 325a/4

b.- urın 139a/1

bular: -2- [T.] Bunlar.

b. 002b/9, 093b/1

bulın-: -2- [T.] 1. Yakalanılmak, ele geçirilmek. (Bk. bulun-)

b.- dılar 035b/1

2. Var olmak, bilinmek.

şerī' atda b.- ur nesneyile 020b/3

bulıt: -3- [T.] Bulut. (Bk. bulud, bulut)

b.+ dan 018b/4

b.+ dur 206b/4

bulıd

b.+ iken 300a/2

bulını: -2- [T.] Ganimet.

b.- lar 098a/4

b.- lardan 098a/4

bulud: -14- [T.] Bulut. (Bk. bulıt, bulut)

b. 141b/1, 219b/4, 225b/9

b.+ dan 003a/5

b.+ ı 005b/6, 094b/9, 141b/1, 206b/9, 241a/5, 257b/9, 340b/3

b.+ ıla 211a/6

b.+ lar 087b/6, 244a/7

bulun-: -6- [T.] 1. Yakalanılmak, ele geçirilmek. (Bk. bulın-)
b.- alar 252a/8

2. Var olmak, bilinmek.
şerī' atda b.- maz işlerden 066b/3
şerī' atda b.- maz iş 204a/7
şerī' atda b.- maz işden 158a/1, 236a/7
şerī' atda b.- maz nesneye 235a/4

bulunlan-: -1- [T.] Ganimet olarak ele geçirmek.
b.- duğuz 103a/1

bulut: -7- [T.] Bulut. (Bk. bulıt, bulud)
b.+ da 014b/1
b.+ dan 005b/5, 056a/8, 319a/3
b.+ dur 300a/3, 312b/2
b. olup 316b/8

buğar: -2- [T.] Pınar, suyun çıktığı yer, yerden kaynarak çıkan su. (Bk. bığar)
b. 166b/8
b.+ larda 150a/4

bundur-: -2- [T.] Şımartmak.
b.- mış 315a/4

bundıra-: -1- [T.] Böbürlenmek, çalım satmak.
b.- mağdan 101a/9

bundıradınıl-: -1- [T.] Şımartılmak
b.- mışların 161b/9

bunlar: -26- [T.] Bunlar.
b. 002b/4, 137a/1, 177b/1, 177b/9, 179b/1
b.+ a 113b/7, 178a/1, 178a/7, 181a/9
b.+ dan 006a/9, 177b/9, 179a/3, 180a/1
b.+ ı 177a/8, 177a/9, 178b/8,

179b/7
b.+ mıdur 188b/1
b.+ uğ 178a/8, 179b/8, 180a/1, 193a/5, 235b/5
b.+ uğdur 178b/3

burç: -5- [Ar.] Burç, Güneş sistemine ait on iki takım yıldızdan her biri.
burc
b.+ lar 049b/6, 149a/3, 213a/6, 353a/9
b.+ lar issi 353a/9

burtar-: -4- [T.] (Yüz için) buruşturmak, surat asmak.
b.- dı 344a/1
b.- mış 346a/6
b.- mışdur 345b/1

buru-: -1- [T.] (Yüz için) asmak, kaşlarını çatmak.
b.- dı 350a/5

burul-: -1- [T.] (İp için) Bükülmek, örülmek.
b.- mış 361b/3

burun: -3- [T.] Burun, koku alma organı.
b.+ a 063a/5
b.+ dur 063a/5

burn
b.+ ı 336a/7

buğ: -1- [T.] Bacak, ayak.
b.+ ıla 007a/3

buyruk: -5- [T.] Yapılması veya yapılmaması emredilen şey, emir. (Bk. buyruk)
b. 038a/6
b. isdeşü 048a/8

buyriğ
b.+ ina 087b/3, 112b/7
b.+ ından 141a/7

buyrul-: -4- [T.] Buyruk verilmek,
emredilmek. (Bk. buyrul-)
b.- dılar 048a/8
b.- duğ 075b/5
b.- dum 071a/7
b.- mışlarındandır 289a/6

buyrın-: -1- [T.] Buyruk verilmek,
emredilmek. (Bk. buyrın-)
b.- urlar 333b/5

buyrınıl-: -1- [T.] Buyruk verilmek,
emredilmek.
b.- mayasın 050a/7

buyruk: -73- [T.] Yapılması veya
yapılmaması emredilen Şey, emir.
(Bk. buyruk)
b. 087b/3, 238a/3, 333a/2, 351b/8
b.+ dan ıkııcılarıdur 064b/6
b.+ dan ıkanlar 351b/6
b.+ dan ıkııcılar 061a/9, 061b/1
b.+ dan ıkııcılara 069a/6
b.+ dan ıkııcılarıdur 066b/6
b.+ dan ıkııcılarıuğ 352a/3
b.+ dan ıkmağını 356b/5
b.+ dan ıkmağdur 058b/7
b. eylemeğ 306a/8
b. eylemezüz 200a/7

buyruğ

b. 229b/3
b.+ ı 108a/1, 128a/9, 130a/8,
151b/7, 153a/5, 153b/7, 264a/4,
282a/5, 320b/5, 351a/5, 355b/7
b.+ ıdur 332a/8
b.+ ıla 178b/4
b.+ ın 105b/5, 283a/6
b.+ ına 134a/5
b.+ ından 006a/8, 089a/5, 126a/3,
128a/7, 151b/8, 172a/5, 209a/9,
278a/1, 306a/8, 310b/5, 332b/5
b.+ ındandır 166b/3
b.+ ındın 307a/2
b.+ ıyıla 087b/8, 152b/1, 187b/1,
241a/2
b.+ ıyla 146b/3, 147a/5, 190a/5,

196b/2, 239b/2, 270a/5, 296a/8,
300a/4
b.+ uma 183b/5
b.+ umuz 117a/3, 125b/7, 127a/5,
127b/8, 128b/9, 130a/1, 189b/5,
198b/7, 246a/4, 315b/8
b.+ umuza 183b/7
b.+ umuzdan 174b/1, 254a/3,
289b/9
b.+ una 093b/7

buyrul-: -17- [T.] Buyruk verilmek,
emredilmek. (Bk. buyrul-)
b.- duğları ise 349a/5
b.- dum 083b/1, 120a/9, 122b/2,
143b/8, 226a/3, 272b/8, 281b/1
b.- duğ 131a/2, 287a/8
b.- madılar 106a/7, 358b/7
b.- ursın 266b/6
b.- ursız 150b/6, 151b/3

buyrın-: -1- [T.] Buyruk verilmek,
emredilmek. (Bk. buyrın-)
b.- urlar 154b/9

buyruş-: -1- [T.] Karşılıklı anlaşmak.
b.- uğ 332b/2

buyur-: -59- [T.] Bir Şeyin yapılmasını
kesin olarak bildirmek, emretmek
b.- alar 195a/3
b.- am 053b/5, 053b/6
b.- dı 003b/9, 020a/5, 053a/8,
085a/8, 134b/8, 137a/2, 142a/8,
142b/6, 177a/3, 283a/6, 333b/5,
350b/1
b.- dısa 358a/5
b.- duğların 020a/3
b.- dum 084a/7, 287a/9
b.- duğ 070a/3
b.- duğuz 255b/5
b.- mağ 294a/5
b.- maz 033a/7, 085a/8
b.- sını 213a/5
b.- ucıdur 135b/9
b.- uçılar 113a/9
b.- ur mı 033a/7

b.- ur mısız 005a/2
b.- ur oldı 178a/5
b.- ur 006b/5, 009a/1, 014b/8,
025b/2, 029a/4, 048a/3, 094b/2,
156b/7, 157b/9, 204a/6, 312a/3
b.- urın 134a/5
b.- urlar 035a/1, 035b/5, 046b/1,
109a/7, 109b/7, 321b/2
b. 093a/7, 097b/4, 185b/6, 243a/4
b.- urşan 207b/5, 222b/4
b.- urşın 129a/7
b.- urşız 035a/7, 091a/6, 276a/3

buyurul-: -1- [T.] Buyruk verilmek,
emredilmek. (Bk. buyrul-)
b.- ur 006b/7

buzāḡu: -10- [T.] Buzaḡı. (Bk. bızāḡu)
b. 093b/3, 128a/3, 310a/5
b.+ ya 007b/4
b.+ yı 005a/9, 005b/3, 008b/8,
008b/9, 094a/1
b.+ yıla 183b/5

būzīne: -3- [Far.] Maymun.
b.+ ler oluḡ 095a/9
b.+ ler 064b/7
b. oluḡ 006b/4

bu: -25- [T.] 1. İ̇şaret sıfatı, bu.
b. 101a/9, 162a/3, 188b/6, 218a/9,
221b/2, 290a/3, 303b/3, 306a/6,
307b/9, 309b/3, 311a/6, 312b/5,
314a/7
2. İ̇şâret zamiri, bu.
b.+ ndan 069b/9, 087a/9, 176b/6,
191a/4, 308b/6
b.+ nı 189a/4, 189a/6
b.+ nuḡ 197b/1, 265b/6
b. 008b/1, 185a/1, 198b/5

būḡüle-: -1- [T.] Büyülemek.
b.- yesin 092a/6

būḡülen-: -8- [T.] Büyülenmek, büyüün
tesirinde olmak.
b.- miş 164a/2, 210a/5, 224b/1
b.- mişler 149a/3
b.- mişlerden 218b/3, 219b/2
b.- mişsin 167b/7
b.- ürsiz 201b/2

būhtān: -9- [Ar.] İftira, yalan yere
suçlama.
b. 056b/3, 194a/4, 256b/2
b.+ a 209b/9
b.+ dur 204a/1
b.+ ı getürmeyeler 327b/5
b.+ ı 053a/5, 252a/4
b.+ uḡ 203b/4

būnyād: -2- [Far.] Yapı, bina.
b. 266b/2
b. uruḡ 266b/2

bürün-: -1- [T.] Sarınmak, örtünmek,
giyinmek.
b.- miş 342b/5

būyūk: -4- [T.] Büyük, iri.
b. 114a/6, 206a/3, 265b/2, 318a/4

cabbār: -1- [Ar.] Güç ve sahibi olan.
c.+ lar mıdur 312a/6

cāhil: -8- [Ar.] (Din için) Müşrik, kafır,
İslamiyet hakkında bilgisi
olmayan.
c.+ ler 012b/5, 213a/8, 276a/4
c.+ lerden 134a/6
c.+ leri 230a/9
2. Bilgisiz, tecrübesiz.
c.+ lerden iken 214b/7
c.+ lerden 072b/8, 126a/9

cāhiliyyet: -3- [Ar.] Araplar'ın
İslâmiyet'ten önceki karanlık,
sapıklık ve cāhillik devri.

c. 016b/9, 054a/7

c.+ üñ 249a/9

cāhillik: -4- [Ar.+T.] Sapkınlık, kafirlik.

c. 063b/8, 305b/5, 309b/6

cāhillig

c.+ üñ 038b/3

Cālūt: -4- [Ar.] Hz. Dâvûd tarafından

öldürülen ünlü bir savaşçı.

C. 023a/7

C.+ a 023a/5, 023a/8

C.+ ı 161a/4

cānavar: -22- [Far.] 1. Hayvan.

c. 058b/7

c.+ dan 194a/1, 194a/9

c.+ lar 193a/6

c.+ lardan 059a/2, 259a/5

c.+ ları 350b/9

c.+ laruñ 099b/1

2. Canlı varlık.

c. 073a/1, 123a/6, 127a/2, 155b/1,
225b/2

c.+ dan 014a/9, 154b/8, 242b/3,
260b/7, 288b/2, 295b/9

c.+ ı 207a/4

c.+ lar 237a/7

c.+ laruñ 102a/2

cān: -33- [Far.] 1. Ruh, insan ve hayvanların yaşamalarını sağlayan, ölümle birlikte bedenden ayrılan madde dışı varlık.

c. 166b/3, 345b/2, 356a/1

c.+ dan 166b/3, 334a/7

c.+ dur 057b/5

c.+ ı 281b/3, 349a/6

c.+ ın ala 074b/7

c.+ ın 349a/5

c.+ ından 245a/4

c.+ lar 351a/1

c.+ ları alur 274b/6

c.+ ları çıka 111a/2

c.+ ları 108b/1

c.+ ların ala 044a/4, 302b/7

c.+ larını aldı 051b/6

c.+ um al 139b/3

c.+ umdan 149b/4, 271a/8

c.+ umuz al 091b/7

c.+ umuzdan 190b/7, 334a/7

c.+ umuzı algıl 041b/8

c.+ uñuz ala 245a/7

c.+ uñuzı alur 074b/4

c. alıcılar 349a/5

c. almağa 083a/4

c. alur 086a/2

c. alurlardı 101b/5

2. Kur‘ān

c.+ ı 289b/9

cāzū: -27- [Far.] Büyücü, sihirbaz.

c. 182a/9, 292a/8

c.+ dur 091a/5, 182a/3, 215a/7,
268b/4, 278b/3, 310b/3, 311a/2,
328a/7

c.+ lar 091a/7, 091b/2, 120b/7,
120b/9, 182a/9, 182b/3, 215a/9,
215b/2, 215b/5, 230a/1

c.+ lara 182a/1, 215b/1

c.+ ları 349b/3

c.+ ya 047b/4

c.+ yı 091a/7, 120b/9, 215a/9

cāzūhıq: -27- [Far.+T.] Büyücülük,

sihirbazlık. (Bk. cāzūluq)

c. 069b/2, 070b/9, 091a/9, 229a/2,
256b/3,

c.+ dan 182b/5

c.+ dur 115a/3, 121a/1, 123b/1,
221a/9, 291a/9, 298b/3, 314a/8

c.+ larından 182a/7

c.+ larıyla 182a/4

c.+ uñ 182a/9

c. eylediler 091a/9

c. mıdur 120b/7, 311b/1,
264/b

cāzūlūġ
c.+ a 186a/6
c.+ ı 009b/3, 182b/2, 215b/7
c.+ ıla 181b/8
c.+ ıyıla 215a/8

cāzūlūġ: -3- [Far.+T.] Büyüculük, sihirbazlık. (Bk. cāzūlūġ)
c. 344a/2
c.+ dur 120b/6, 151b/2

Cebrā‘il: -21- [Ar.] Vahiy meleği.
C. 008a/9, 023b/3, 069a/8, 124a/4, 158b/9, 176a/3, 176b/1, 176b/2, 219b/6, 332b/7, 333b/1, 339a/2, 348b/9, 349a/6, 358b/2
C.+ dür 002a/3
C.+ e 009a/5, 009a/7
C.+ i 214b/3
C.+ le 324a/4
C.+ ümüzi 176b/1

cedel: -1- [Ar.] Tartışma, münâkaşa.
c.+ den 172b/1

cehdlik: -2- [Ar.+T.] Çalışıp çabalama, büyük gayret sarfetme durumu.
c. eylemek 353a/1
c. eyleyicisin 353a/1

Cehennem: -9- [İbra.] Günahkârların öldükten sonra âhirette azap görecekları, cezâlarını çekecekları yer.
C. 178b/1, 178b/8, 259b/7, 348b/3, 355b/8C.+ dür 359b/7
C.+ e 179b/3
C.+ üñ 353b/5, 358b/9

Ebu Cehil: -4- [Ar.] Hz. Muhammed’in ve İslâm’ın azılı düşmanlarından biri.
C. 101a/9, 358a/3, 358a/6

cem‘: -3- [Ar.] Toplama, toplanma, bir araya gelme, getirilme.

c. eylesiz 044b/9, 045a/1
c. olunasız 335b/4

cemā‘at: -18- [Ar.] Aynı dinden veya aynı soydan olanların meydana getirdiği topluluk.
c. 035a/1, 198b/3, 199a/4, 222b/1, 222b/2, 222b/9, 225b/3, 227b/5, 229a/5, 315b/6
c.+ a 215a/7
c.+ dur 035b/4, 203b/2
c.+ ina 228b/7
c.+ ları
c.+ ları 214a/6
c.+ uz 132a/9, 315b/5
c. iken 132b/6

Cennet: -1- [Ar.] İmanlı ve iyi kimselerin ölümden sonra mükafat görecekları ve ebedi kalacakları yer.
C.+ üñ 084b/8

cevāb: -19- [Ar.] 1. Bir soruya, bir isteğe, bir söz ya da yazıya verilen karşılık, yanıt.
c.+ ı 089a/9, 224a/2, 234b/4, 235a/4
c. virinildüñüz 069a/6
c. virdüñüz 231a/5
c. vire 224b/1
c. virmeyelerdi 258b/2
c. virmez 298a/9
c. virmezler 141b/3

2. Yapılan çağrıya uyma, isteği, teklifi kabul etme.
c. virdiler 040a/4, 289a/1
c. virem 281a/2
c. viriciler 266a/3
c. virmediler 231a/4
c. virmezler 230a/2
c. virüñ 289b/2, 300b/3
c. virür 288a/7

cevāblaş-: -1- [Ar.+T.] Konuşmak.
c.- duġını 322a/6

cezā: -79- [Ar.] 1. Suç işleyen bir kimseye suçunun derecesine göre verilen acı karşılık.

- c. 079b/3, 279b/7
- c.+ larını 204b/4
- c.+ ı uzundur 165a/5
- c.+ sı 008a/5, 017a/4, 033b/7, 051a/8, 061b/4, 062a/1, 067b/9, 071a/3, 117a/7, 133b/4, 137a/9, 182b/8, 289a/3
- c.+ sı dur 105b/9, 137b/1, 167b/1, 175a/7, 284a/8, 325b/7
- c.+ sın virdi 110b/2
- c.+ sına 213b/4
- c. alınmaya 083a/8
- c. virineler 096b/3
- c. virinile 054a/1, 278a/2
- c. virinileler mi 093b/3, 255b/7
- c. virinilesiz 077a/9, 299b/6
- c. virinilmedi 352b/7
- c. virinilmeye 232b/5
- c. virinilmeyesiz 265a/7
- c. virinilmez 226a/2
- c. virinilmezsiz 119a/2, 311b/3
- c. virinilmişlerden mivüz 265b/4
- c. virinilür mi 254b/2
- c. virdük 082a/2
- c. vire 081a/5, 148a/8, 313b/2
- c. virevüz 083a/3, 284a/7, 300a/4
- c. virirüz 187b/3
- c. virmek 165a/5, 284a/8, 348b/5
- c. virürüz 086a/9, 086b/1, 094a/2, 137b/1, 185a/9, 259b/8
- c. vire 081a/3
- c. virmegiçün 110b/7

2. Yapılan iyiliğin karşılığı olan mükafat.

- c.+ sı 037a/5, 317a/8
- c. vire 240b/9, 313b/2
- c. virürüz 116a/2

3. İyilik yada kötülük neticesinde verilen karşılık, hesap.

- c. 297b/2, 313b/8, 333b/6
- c.+ nuş 264b/6, 309b/6
- c.+ yı 351b/4

- c. virinile 297a/3
- c. virinilmemişler olursanız 319a/9
- c. virevüz 296b/2
- c. virmegi 360b/6
- c. virmek 313b/8, 357b/9

cezā günü: -4- [Ar.+T.] Hesap günü, Kıyamet günü. (Bk. cezā günü)

- c. 351b/6, 351b/7
- c.+ nüş 001b/4

cezā günü: -3- [Ar.+T.] Hesap günü, Kıyamet günü. (Bk. cezā günü)

- c.+ ni 339b/1, 344b/5, 352a/5

cihād: -2- [Ar.] din uğrunda ve Hak yolunda yapılan savaş, gazâ

- c. eyle 212b/5
- c. eylemek 212b/5

cihān: -1- [Ar.] Dünya hayatı.

- c.+ ı 162a/3

cins: -1- [Yun.] Bir şeyin hammadesi.

- c.+ inden 187a/4

Cūdi Tağr: -1- [?+T.] Cudi Dağı.

- C. 126a/5

cuḥūd: -31- [Ar.] Yahudi.

- c. 001b/6, 005a/2, 032a/7
- c.+ lar oldı 010a/8
- c.+ lar oldılar 012b/2
- c.+ lar 008a/1, 010b/1, 010b/2, 011a/2, 012a/1, 012a/4, 056a/4, 065a/3, 095a/5, 106a/5, 195a/1
- c.+ lara 066b/6
- c.+ lardan 063a/3
- c.+ ları 064a/1
- c.+ ları 002b/9, 007b/1
- c. oldılar 006a/8, 047a/4, 056b/7, 062b/3, 063a/2, 065b/5, 081b/9, 160a/2, 193a/4, 329a/6

cum^ḥa günü: -2- [Ar.+T.] Cuma günü.

- c. 329b/1, 353b/1

cünüb: -2- [Ar.] Cenabet, gusletmemiş olan.

c.+ lerken 046b/8

c. olası 059a/9

çadır: -2- [Far.] 1. Otağ.

ç.+ lar 317b/3

2. Kadınların örtündükleri çarşaf, örtü.

ç.+ larından 252a/5

çağır-: -7- [T.] 1. İlan etmek, duyurmak.

ç.- ıclılar 215a/8

2. Bir insana seslenmek, çağırarak.

ç.- ma 357b/1

3. Kıyamet günü sura üfleme.

ç.- ma 264b/5, 315a/7

ç.- ma 349a/8

4. Hayvanlara bağırarak.

ç.- ur 015a/1

5. Feryat etmek, çığlık koparmak.

ç.- ma 310a/6

çağlu: -1- [T.] ...yaşında, ...yaşlarda olan.

ç. 006b/7

çağırış-: -1- [T.] Hep beraber feryat etmek.

ç.- alar 259b/8

çağarmış: -1- [Far.] Dört kazık, çadır.

ç. 355b/1

çal-: -1- [T.] Müzikli eğlence yapmak.

ç.- mağıla 101a/9

Çalab: -711- [T.] Rab, ilah. (Bk. Çalabı)

Ç. 083b/2, 286b/6

Ç.+ dan 263a/5

Ç.+ dur 254a/8

Ç.+ lar 024b/8

ç.+ lar 032a/4

Ç.+ ları 006a/9, 040a/1, 098a/6,

098a/8, 105a/8, 154b/1, 170a/1, 336b/7

Ç.+ ların 245b/4

Ç.+ larına 142a/4, 146a/2, 288b/9, 289a/1, 334b/5

Ç.+ larından 002b/1, 013b/9,

186a/5, 301a/4, 301a/6, 352a/7

Ç.+ larından 345b/1

Ç.+ larını 238a/8, 286a/6, 286b/1

Ç.+ larını 070b/4, 115a/3, 175a/6,

188a/7, 262b/4, 310b/5, 339b/1,

339b/2, 358b/2

Ç.+ um 011b/2, 024a/6, 024b/2,

030a/2, 030a/4, 030a/8, 030b/1,

030b/2, 030b/9, 061a/8, 076a/1,

076a/2, 076a/3, 076a/6, 083a/9,

085a/8, 085b/5, 088a/9, 089a/7,

093a/3, 093b/9, 094a/5, 119a/2,

125b/9, 126a/6, 126a/9, 127a/3,

127a/4, 127b/1, 129b/4, 129b/7,

133a/9, 134a/5, 134b/3, 135b/9,

136a/1, 139a/8, 139b/1, 147a/8,

147a/9, 147b/6, 149b/8, 149b/9,

162b/2, 166a/7, 167b/4, 170a/3,

170a/6, 171a/9, 174b/6, 175b/6,

175b/7, 175b/9, 176a/1, 176a/4,

180b/6, 181b/3, 183a/6, 184a/9,

184b/8, 185a/8, 186a/7, 190b/4,

191b/7, 198b/6, 199a/1, 199b/1,

201b/4, 201b/5, 201b/7, 201b/8,

202b/5, 211b/1, 214a/2, 214b/2,

214b/8, 216a/5, 216b/6, 217b/2,

217b/3, 219a/3, 219b/3, 221b/8,

223a/4, 223a/9, 227a/8, 227a/9,

227b/7, 227b/8, 228a/2, 228b/7,

229a/3, 232b/6, 235a/5, 253a/7,

255b/9, 256a/4, 256b/9, 261b/8,

266b/4, 270a/4, 271b/3, 278b/8,

294a/2, 294a/9, 299a/6, 331a/2,

334a/5, 340a/8, 340b/8, 341a/3,

341a/5, 342b/1, 355b/4, 355b/5

Ç.+ uma 066a/2, 070a/4, 071a/8,

116a/4, 127a/2, 139a/5, 171a/8,

171b/4, 272b/9, 278b/6, 294b/5,

342a/5

Ç.+ umdan 074a/9, 097b/8, 125a/1,

127b/4, 129a/9, 174b/9, 177b/7,

257a/1, 281b/1
Ç.+ umdın 171a/6, 234b/8, 266b/4, 286a/1
Ç.+ umdur 031a/7, 143a/4, 171a/7, 177a/7, 286b/8, 293a/2
Ç.+ umı 177b/8, 177b/9, 270a/2
Ç.+ umuñ 088a/3, 090a/7, 096b/8, 166b/3, 167a/3, 174b/9, 175a/1, 175b/1, 175b/2, 223a/3, 265b/5
Ç.+ umuz 011b/4, 011b/5, 011b/6, 018a/2, 018a/3, 023a/7, 027b/1, 027b/2, 027b/3, 028a/4, 028a/5, 028b/6, 031a/9, 037b/9, 041b/5, 041b/6, 041b/7, 041b/8, 049a/8, 049b/4, 066b/9, 067a/1, 069b/7, 071b/9, 072a/8, 080a/6, 084b/9, 086a/6, 086b/6, 087a/1, 090a/2, 090a/3, 121a/5, 121a/8, 121a/9, 147b/2, 147b/3, 147b/4, 147b/7, 148a/1, 157b/3, 168b/8, 169a/3, 181a/7, 181b/2, 182b/5, 185b/9, 191b/7, 194b/9, 202a/5, 202a/6, 202a/7, 213b/1, 213b/9, 215b/9, 229b/7, 231a/2, 245a/8, 252b/4, 254b/4, 255a/5, 259b/5, 259b/9, 261b/1, 269a/3, 271a/1, 277a/9, 277b/1, 277b/5, 283a/9, 284a/9, 284b/1, 299a/3, 300b/8, 308b/9, 325a/6, 325a/7, 326b/8, 326b/9, 330b/1, 333b/9, 336b/6
Ç.+ umuza 341a/9
Ç.+ umuzdan 230a/6, 346a/5
Ç.+ umuzdın 091b/6, 215b/9, 290b/4, 336b/6
Ç.+ umuzdur 012b/1, 287a/9
Ç.+ umuzı 211a/3
Ç.+ umuzuñ 072a/5, 086b/4, 087a/9, 091b/6, 168a/4, 265a/3, 336b/4, 341a/9
Ç.+ uñ 004a/4, 048b/5, 061a/7, 076b/1, 079a/2, 079a/6, 079a/8, 079b/2, 080a/7, 080b/2, 080b/3, 081b/9, 083a/4, 083b/5, 092a/8, 094a/3, 095b/1, 095b/9, 097a/4, 098a/8, 098b/8, 118a/7, 121b/7, 122a/1, 122a/4, 127b/9, 130b/5, 130b/6, 131a/1, 131a/9, 131b/1,

131b/2, 131b/7, 132a/5, 132a/7, 141a/1, 141a/2, 149b/1, 149b/3, 151a/8, 151b/2, 156a/1, 159a/9, 159b/1, 160a/3, 160a/4, 160a/9, 160b/2, 162a/2, 162a/8, 162b/8, 163a/9, 164b/1, 164b/9, 165a/8, 166a/6, 171b/8, 171b/9, 172a/4, 172b/6, 174a/3, 176a/3, 176b/3, 176b/6, 178b/5, 178b/7, 179a/1, 180a/8, 210b/4, 211a/1, 212b/8, 214b/1, 216a/9, 217a/6, 217b/6, 218a/6, 218b/6, 219a/5, 219b/5, 225a/4, 225a/5, 225a/8, 226a/6, 230b/5, 231a/7, 231a/8, 246a/5, 254b/7, 271a/7, 285a/8, 285b/4, 286a/5, 293b/2, 296b/6, 310a/7, 313a/9, 313b/3, 319b/3, 336a/2, 336a/4, 343a/7, 343b/6, 344a/9, 346b/6, 346b/7, 351b/3, 355a/9, 355b/2, 355b/3, 355b/7, 357a/8, 357a/9, 358a/2, 359a/6, 360b/1, 361a/1
Ç.+ un 130b/5, 163b/1, 211b/3, 310a/9
Ç.+ uña 151b/6, 343b/5
Ç.+ uñdan 006a/4, 006b/6, 006b/8, 006b/9, 013a/3, 013a/9, 031b/8, 065a/5, 065b/1, 065b/4, 078b/1, 079a/5, 116b/1, 119b/4, 124a/6, 130b/9, 142a/7, 158b/9, 162b/6, 166b/5, 181a/9, 185b/3, 195b/8, 228b/6, 229b/6, 232b/8, 233b/4, 244b/6, 246b/4, 253b/2, 285b/3, 287a/6, 294a/5, 295b/5, 348b/8
Ç.+ undan 121b/9, 140a/8, 174a/4
Ç.+ uñdandır 013a/7
Ç.+ uñdın 196b/5, 212a/8, 232b/9, 313b/9, 345a/6, 345b/3, 349b/2, 350a/2, 353a/1, 356a/1, 357b/5, 358a/4
Ç.+ uñı 030b/3, 097b/9, 151b/5, 163b/9, 170a/6, 185b/4, 292a/8, 309a/8, 338b/9, 358a/2, 361a/8
Ç.+ unı 280b/5
Ç.+ unuñ mıdur 267b/6
Ç.+ unuñ 069b/4, 083a/4, 083a/5, 092b/3, 098a/2, 117b/7, 128a/9,

128b/7, 129a/1, 130a/8, 130a/9,
153b/7, 156a/3, 160b/1, 162a/6,
170a/9, 175b/6, 176b/2, 178b/4,
179a/7, 195b/1, 200b/7, 268b/8,
277a/7, 291b/3, 291b/6, 311a/8,
312a/2, 312a/6, 312b/4, 316b/3,
317b/5, 319a/5, 337a/8, 338a/3,
342b/8, 354a/8, 357b/2
Ç.+ unuñ 080a/3, 164b/5, 181a/9,
185b/6, 188b/2, 268a/9, 291b/1,
312b/4, 314a/4, 353b/7
Ç.+ uñuz 007a/9, 032b/5, 036b/2,
036b/3, 074a/5, 078a/6, 082a/2,
082a/8, 084b/6, 086b/6, 087b/1,
092a/2, 096a/1, 115a/4, 145a/2,
152a/4, 153b/2, 154b/6, 161a/8,
162b/2, 163b/2, 164a/9, 165a/9,
166b/2, 169a/6, 169b/5, 181b/2,
183a/8, 183b/5, 189a/1, 215a/2,
219a/1, 255a/2, 274a/3, 281a/2,
320a/3, 333b/7, 359b/4
Ç.+ uñuza 003a/7, 041b/7, 066a/2,
070a/4, 127a/2, 197a/7, 261b/7,
278b/6, 284a/2, 289b/2, 294b/5,
326a/9
Ç.+ uñuzdan 005a/8, 005b/3,
010a/1, 015b/6, 017b/7, 023a/1,
031a/3, 031a/7, 037a/1, 042b/2,
057b/3, 058a/2, 065b/4, 078a/8,
083a/2, 083b/8, 088a/4, 088b/1,
088b/4, 088b/8, 089b/3, 091a/2,
092b/9, 095a/7, 097b/8, 119a/7,
122b/6, 123a/2, 126b/7, 129b/4,
145a/2, 161b/4, 170b/4, 183a/9,
191b/9, 244a/9, 272b/6, 275b/4,
278b/9, 321a/7, 331b/8, 336a/9,
340b/3
Ç.+ uñuzdın 083b/3, 098b/4,
245a/7, 272b/1, 275b/3, 296b/3
Ç.+ uñuzdur 012b/1, 031a/7,
115a/5, 117b/6, 125b/1, 177a/7,
258a/9, 267a/7, 272a/8, 281a/5,
281a/8, 287a/9, 293a/2, 294a/7,
333a/6
Ç.+ uñuzı 087b/4, 140b/2, 280a/9
Ç.+ uñuzuñ 093b/7, 254a/8,
276b/3, 285a/1, 290b/3, 316a/7,

316a/8, 316a/9, 316b/1, 316b/2,
316b/3, 316b/4, 316b/5, 316b/7,
316b/8, 316b/9, 317a/1, 317a/3,
317a/4, 317a/5, 317a/6, 317a/7,
317a/8, 317a/9, 317b/1, 317b/2,
317b/3, 317b/4, 317b/5
Ç.+ uñuzvan 190b/8, 200a/1,
349b/3

2. Efendi, sahip.

Ç.+ um 135b/5

Ç.+ un 135a/2

Ç.+ uña 135b/4

Çalabı: -262- [T.] 1. Rab, ilah. (Bk. Çalab)

Ç.+ lar 033a/7, 134b/6

Ç.+ ları 026a/3, 026a/8, 028b/5,
042a/8, 084b/8, 089a/5, 115b/5,
117b/3, 124a/8, 158b/6, 193a/8,
245a/8, 255b/1, 297b/4, 309b/8,
311b/4, 341b/6, 346b/4, 356b/7

Ç.+ ların 082b/7

Ç.+ larına 070b/2, 072a/8, 082a/8,
127a/8, 128a/1, 140b/8, 155a/3,
169a/2, 172b/2, 200a/5, 201a/1,
213a/9, 237a/7, 240a/4, 245b/5,
342b/3

Ç.+ larından 003b/7, 012a/7,
013a/3, 033b/4, 037a/5, 042a/5,
065a/9, 078b/4, 094a/1, 094a/4,
124b/5, 142a/9, 154b/8, 188b/6,
200a/6, 242a/6, 258b/6, 273a/7,
273b/4, 276b/6, 302a/3, 313a/5,
335a/1

Ç.+ larındın 073a/2, 073b/9,
164b/4, 262b/9

Ç.+ larını 005a/4, 074a/1, 125a/4,
170b/2, 240a/4, 277a/1, 277a/8

Ç.+ larınıñ 080a/4, 102a/1, 127a/6,
142b/1, 144b/2, 146b/3, 200a/4,
200a/5, 202b/5, 213b/8, 245a/6,
260a/4, 274a/6, 287b/2, 288a/2,
296a/7, 321a/2, 337b/8, 359a/2

Ç.+ niçün 030b/5

Ç.+ sı 010b/1, 011a/8, 011b/9,
026b/6, 027a/6, 030a/5, 042a/1,
073b/1, 083b/1, 087b/4, 091b/3,

093a/2, 093a/4, 115b/7, 134a/7,
141b/6, 145b/7, 167b/7, 174a/1,
175b/6, 178a/5, 185a/5, 201a/8,
202b/4, 212b/9, 214b/9, 215b/6,
216b/4, 217a/9, 217b/9, 218a/9,
218b/9, 219a/8, 219b/6, 221a/4,
222a/8, 228b/3, 264a/8, 268a/9,
268b/1, 271a/4, 277a/1, 281a/8,
281a/9, 293b/6, 294a/6, 294a/7,
298a/2, 310a/2, 317a/3, 325b/6,
332b/5, 333b/2, 337a/9, 342b/8,
348b/8, 349a/9, 349b/9, 351a/8,
352a/3, 353a/4, 355b/3
Ç.+ sıdur 061b/3, 083b/2, 114b/9,
169a/3, 178b/5, 189a/1, 214b/9,
215a/2, 215a/3, 223b/1, 264a/8,
267a/7, 283a/2, 314a/2, 316a/8
Ç.+ sına 011b/9, 030a/8, 075b/5,
091b/3, 126a/6, 133b/2, 162b/5,
182b/1, 182b/6, 185a/4, 190a/8,
190b/4, 215b/6, 217a/4, 226a/3,
266a/7, 266a/8, 270a/8, 278b/5,
281b/2, 339b/8, 341b/9, 352b/9,
359b/2, 360b/4, 361b/6, 361b/9
Ç.+ sına 339b/9
Ç.+ sında 024a/5
Ç.+ sindan 004b/5, 026a/5, 027a/9,
058b/3, 072b/9, 088a/3, 088a/9,
089a/3, 091a/1, 116b/2, 124a/4,
141a/3, 142b/9, 174a/9, 185b/8,
236b/6, 244b/6, 269b/3, 273b/2,
301b/9, 319a/7, 337a/9, 338b/5,
343a/7, 359a/3
Ç.+ sindandur 118a/4
Ç.+ sindın 213a/1, 347a/1, 349a/2
Ç.+ sını 272b/2, 294b/6, 314b/4
Ç.+ sını 087b/8, 093a/1, 133b/2,
135a/3, 146b/5, 150b/1, 172a/5,
172b/5, 175b/3, 175b/4, 185a/9,
194a/3, 214b/5, 246a/2, 254a/2,
272b/5, 276a/9, 292a/6, 293b/6,
300a/4, 313a/1, 334a/7, 342a/3,
354b/4, 357a/6
2. Efendi, sahip.
Ç.+ sını 135a/1

çalış- -67- [T.] Çarpışmak, savaşmak,
mücadele etmek.
ç. 050a/6, 065a/6, 102b/4, 105b/6,
110a/2, 301a/8
ç.- a 049a/6, 099a/7
ç.- alar 017a/3, 035a/9, 050b/7,
110b/5
ç.- alardı 050b/8
ç.- avuz 022b/4
ç.- dı 037b/8, 112b/8, 320a/6
ç.- dılar 019b/4, 037b/3, 111a/6,
113a/6, 159b/1, 301a/9, 320a/7,
327a/4
ç.- in 075a/3
ç.- mağa 104b/5
ç.- mağ 019a/7, 019a/9, 022b/5,
022b/6
ç.- mağ 017a/3
ç.- mayalar 050b/8
ç.- mayalardı 023b/4, 023b/5,
248a/8
ç.- mayasız 022b/5, 110b/8
ç.- mayavuz 022b/5
ç.- mazzsız 049a/7
ç.- uş isleri 161a/3
ç.- uş islerivüz 222b/3
ç.- uş 017a/1, 017a/4, 049a/5,
061a/8, 062a/5, 100b/5, 104b/3,
104b/6, 106b/7
ç.- ur 028a/9
ç.- urlar 017a/1, 019b/2, 049b/1,
062a/1, 064a/7, 106b/8, 328a/2,
343a/9
ç.- urlarsa 017a/3
ç. eyleyiciler 051b/3
ç. eyleyicileri 051b/4, 051b/5

çalış- -7- [T.] Çarpışma, cenk, muharebe,
mücadele.
ç. 099a/3
ç.+ dan 019a/9, 157a/8
ç.+ dur 321b/4
ç.+ ı 026b/1
ç.+ ını 050a/7
ç.+ uşuzdan 190a/5

çanağ: -3- [T.] Kilden yapılmış yayvan ve küçük kap.
ç. 142b/7
ç.+ lar 254a/4
ç.+ larıyla 293a/7

çayır: -2- [T.] Yeşil otlarla kaplı arazi.
ç. 238b/7
ç.+ larında 288a/1

çek-: -7- [T.] 1. Yapmak.
ç.- di 140b/2, 212a/8
ç.- dük 149a/5, 308a/5

2. Tartaklamak.
ç.- erdi 093b/7

3. Bir şeyi gerdirmek, çekmek.
ç.- mek 349a/5

4. Yardımcı fiil: Uzaklaşmak, uzak durmak.
el ç.- üñ 020a/4

çekil-: -1- [T.] Uzatılmak, yayılmak.
ç.- miş 318a/6

çekirdek: -4- [T.] Meyvelerin sert kabuklu tohumu. (Bk. çekirdik)
çekirdeg
ç.+ i 047b/6, 049b/5, 054a/3, 077b/4
ç.+ inüñ 165b/8

çekiş-: -3- [T.] Tartışmak.
ç.- diler 098b/9
ç.- esiz 048a/5
ç.- ür misiz 088b/5

çekirdik: -1- [T.] Meyvelerin sert kabuklu tohumu. (Bk. çekirdek)
çekirdig
ç.+ i 258b/1

çekürge: -3- [T.] Çekirge.
ç. 092a/7, 167b/5
ç.+ dür 314b/2

çemen: -1- [Far.] Çimen, yeşillik yer.
ç. 238b/7

çerâğ: -1- [Far.] Yağ kandili. (Bk. çırâğ)
ç.+ dur 206a/2

çeri: -1- [T.] Ordu.
ç.+ siyile 183a/1

çeşme: -19- [T.] 1. Su çıkan yer, su içilen yer. (Bk. çişme)
ç. 006a/2, 007a/5, 094b/9, 317b/1, 346a/2, 346b/1, 352b/3, 355a/1
ç.+ den 354b/8
ç.+ dür 317a/4
ç.+ ler 273a/9, 314b/6, 347b/9
ç.+ lerde 295b/2
ç.+ leredür 309b/8
ç.+ lerden 262a/5
ç.+ si 346a/2
ç.+ sindendür 352b/2

2. Bir şeyin çok miktarda olduğunu anlatmak için kullanılır.
ç.+ si 254a/2

çeşnilü: -1- [T.] Lezzetli.
ç. 302a/2

çevüklük: -1- [Far.+T.] Kurnazlık.
ç. eylesün 169b/6

çıbık: -1- [T.] İnce ağaç dalı. (Bk. çıbuğ)
çıbiğ
ç.+ ı 081a/7

çıbuğ: -2- [T.] İnce ağaç dalı. (Bk. çıbık)
ç. 270b/1
ç.+ ları 171b/3

çığan: -1- [T.] Cimri.
ç. oldı 357a/2

çığır-: -5- [T.] 1. İlan etmek, duyurmak.

(Bk. çağır-)

ç.- ıcılar 216a/2

2. Kıyamet günü sura üflemek.

ç.- mağa 262b/7, 269a/2

ç.- mağ 262a/1, 263a/1

çığırış-: -2- [T.] Topluca feryat etmek.

ç.- ırlar 200a/9

ç.- mağ 200b/1

çık-: -131- [T.] 1. Bir yerden, bir yerin

içinden dışarı varmak

ç. 084a/9, 084b/3, 149b/7, 271b/2

ç.- a 052a/2

ç.- adı 038b/5

ç.- alar 061a/4, 061a/5, 062a/7,
193b/1, 245b/9, 278a/1, 314b/2,
324a/9

ç.- ardı 016b/9

ç.- arlar 340a/1

ç.- asız 239b/2, 316b/6

ç.- dı 176a/5, 176b/5

ç.- dılar 302a/4

ç.- ıcı 079b/6

ç.- ıcılar 014b/6, 062a/7

ç.- mağı 249a/9

ç.- mağuş 309b/1

ç.- mağ 308a/8, 324b/2

ç.- mağdın 277b/6

ç.- mağ 249a/9

ç.- masunlar 331b/9

ç.- mayalar 298a/1

ç.- mayası 019b/9

ç.- mayasız 316b/6

ç.- miş idi 006a/1

ç.- uş 048b/7, 316b/6

2. (Yardımcı fiil) Haddi aşmak,
yoldan çıkmak.

buyruğdan ç.- anlar 351b/6

tâ'atdan ç.- arlar oldılar 006a/1,
095a/6

ç.- dı 096a/4

tâ'atdan ç.- dı 172a/5

ç.- dılar 064b/9

tâ'atdan ç.- dılar 117b/7, 161b/9

tâ'atdan ç.- ıcı 341a/4

tâ'atdan ç.- ıcılar iken 111a/1

tâ'atdan ç.- ıcılar oldılar 095a/9

buyruğdan ç.- ıcılar 061a/9, 061b/1

tâ'atdan ç.- ıcılar 009a/8

buyruğdan ç.- ıcılara 069a/6

buyruğdan ç.- ıcılardır 064b/6,
066b/6

tâ'atdan ç.- ıcılardır 035a/9,

063b/8, 104a/8, 112a/1

tâ'atından ç.- ıcılardır 320b/8

tâ'atdan ç.- ıcıları 003b/8

buyruğdan ç.- ıcıları 352a/3

andlarıñuzdan ç.- mağı 333a/6

tâ'atdan ç.- mağı 306b/8

buyruğdan ç.- mağını 356b/5

buyruğdan ç.- mağdır 058b/7

3. Bir yerden veya bir şeyin içinden
dışına çıkarak görünür hale gelmek.

ç.- a 180b/5, 228b/5

ç.- ar 007a/5, 206b/9, 241a/6,
253a/5, 316b/1, 319b/7, 354a/3

ç.- ıcıdır 141a/6

ç.- ıcılar 317b/1

ç.- maz 285b/5

4. Yolculuğa veya sefere başlamak
amacıyla yola koyulmak, başlamak.

ç. 227b/6

ç.- aduk 107b/2

ç.- alar olmadı 114a/7

ç.- alar 207b/5

ç.- alardı 107b/7

ç.- asız 058b/3

ç.- ayıduş 306b/4

ç.- ıcı 193b/6

ç.- dı 023a/3

ç.- dılar 022a/9, 023a/7, 146a/5

ç.- duş 013a/3

ç.- duşuz ise olduñuz ise 326a/9

ç.- madı 114a/8

ç.- mağı 107b/6

ç.- mağ 110b/8

ç.- mağ 110b/6

ç.- mayasız 107a/3, 110b/8

- ç.- uñ 049a/3, 107a/2
5. Bir yeri terketmek, birinin yanından ayrılmak.
ç.- avuz 325a/8
ç.- dı 176a/9, 227b/6
ç.- dılar 050a/1, 101a/9
ç.- duñ 013a/9
ç.- mayalar 325b/1
6. Vazgeçmek.
ç.- arlarsa 022a/7
7. (Zaman, süre için) Sona ermek, geçmek.
ç.- a 104a/1
8. (Can, yaşam için) Son bulmak. cānları ç.- a 108b/1, 111a/2
9. (Bitkiler için) Yetişmek, topraktan çıkmak.
ç.- a 265b/8
ç.- ar 087b/8, 198a/8
ç.- maz 087b/8
10. Çıkış yolu bulmak, çözüm bulmak.
ç.- acağ 332a/4
11. Yukarı doğru yükselmek.
ç.- ar 080a/2
ç.- dılar 148a/7
12. Söz söylemek, konuşmak.
ç.- ar 168b/4
13. Yanına gitmek, huzura çıkmak.
ç. 134a/2
ç.- dı 232a/5
14. Bir kenara çekilmek.
ç.- dılar 137b/8
15. Gezmek, dolaşmak.
ç.- ıclarmıssa 248a/7

16. Oluşmak, meydana gelmek, ortaya çıkmak.
ç.- mağ 359b/1

17. Soyunmak, çıplak olmak.
ç.- miş 171b/9

çıkar-: -117- [T.] 1. Meydana getirmek, oluşturmak, hâsil etmek.

- ç. 156a/3
ç.- avuz 181b/6, 192a/7, 225b/2, 262a/7, 348b/1
ç.- dı 003a/9, 085b/4, 095b/9, 147a/4, 156b/9, 183b/2, 306a/4, 349b/5, 349b/6, 354a/9, 359a/5
ç.- duğ 077b/9, 087b/7, 181b/5, 259a/4, 262a/4
ç.- ıclar 359b/1
ç.- sını 006a/4
ç.- ur 077b/4, 117b/4, 117b/5, 239a/1, 273a/9, 281b/2
ç.- ursın 029b/2
ç.- ursız 319a/4
ç.- uruz 077b/9, 087b/7, 246a/8

2. (Maden için) Elde etmek, kazmak, çıkarmak.
ç.- ursız 258a/7

3. (Bir yerden) Çıkmak zorunda bırakmak, çıkmaya mecbur etmek.

- ç. 166a/7
ç.- a 091a/5, 215a/7, 330a/7, 332b/8
ç.- alar 100a/2, 166a/3, 182a/4
ç.- asını 181b/7
ç.- asız 091b/4
ç.- avuz 145b/6, 222b/8
ç.- dı 004b/3, 085a/5, 324a/8
ç.- dılar 017a/2, 327a/5
ç.- duğ 216a/3, 310a/9
ç.- madılar 327a/3
ç.- mağa 104b/5
ç.- mağı 008a/4, 166a/7
ç.- mağ 019b/1, 022a/6, 327a/5
ç.- mañ 008a/1, 331b/8
ç.- masuñ 185a/1

ç.- uş 017a/2, 089a/9, 224a/3
ç.- urlar 326a/9
ç.- ursız 008a/3

4. Ortaya çıkarmak, görünür bilinir hale getirmek, göstermek.

ç. 221a/8, 259b/9
ç.- a 303a/9, 320a/4
ç.- alar 174a/4
ç.- asız 082a/5
ç.- dı 206b/5
ç.- duş 086b/2, 150a/4
ç.- ıcıdur 007a/3, 109a/4
ç.- maya 303a/1
ç.- ur 096a/6, 222a/6
ç.- uruz 161b/6

5. Bir yerden çıkmasını sağlamak, kurtarmak.

ç. 049a/8, 060b/2, 144b/7, 202a/6
ç.- a 250b/2, 340b/7
ç.- asın 144b/2
ç.- avuz 089b/9
ç.- dı 098a/8, 107a/5, 139a/8, 301b/8
ç.- duş 025a/9
ç.- ıcı 071a/9
ç.- ır 024a/3
ç.- maş 340b/7
ç.- uş 077a/9
ç.- urduş 069b/1
ç.- urlar 024a/4

6. Bir şeyin iç yüzünü mahiyetini ortaya koymak, anlaşılır hale getirmek, sonuca varmak.

ç.- urlar 050a/5

7. (Kıyafet için) Soymak, çıkarmak.

ç. 180a/8
ç.- ur 085a/5

8. Canını almak, canını çıkarmak, öldürmek.

ç.- maşdur 130b/4

9. Bir şeyin içinden başka bir şeyi çıkarmak.

ç.- dı 137b/2

10. Bir maddeden başka bir şey elde etmek, kazanmak.

ç.- asız 152b/3

11. Seçmek, ayıklamak.

ç.- avuz 178b/8
ç.- duş 231b/6

12. yanından ayrılmak, uzaklaşmak.

ç.- lar 209a/8

çıkaryl-: -6- [T.] 1. Diriltilmek, hayat verilmek.

ç.- am 299b/1
ç.- ası mıvan 178b/7
ç.- mışsız 199a/7

2. Vücuda getirilmek, meydana getirilmek.

ç.- dı 217a/1

3. (Şehir, belde vb.den) Kovulmak, çıkarılmak

ç.- duş 022b/5
ç.- mışlardan 219a/2

çıkarm-: -1- [T.] Diriltilmek, hayat verilmek.

ç.- asılar 224b/9

çıkarmıl-: -10- [T.] (Şehir, belde vb.den) Kovulmak, çıkarılmak, sürülmek.

ç.- alar 325a/9
ç.- asız 325a/8
ç.- dılar 042a/2, 194b/8, 325a/1
ç.- mışlar 150a/6

2. Diriltilmek, hayat verilmek.

ç.- asız 085a/3, 239a/2, 290b/2

3. Vücuda getirilmek, meydana getirilmek.

ç.- dı 035a/7

çıkart-: -1- [T.] Hayat vermek.
ç.- ırsın 029b/2

çirâğ: -7- [Far.] Kandil, çıra. (Bk. çerâğ)
ç. 206a/3, 213a/6, 250b/4, 340b/6,
348a/9
ç.+ lar 283a/6, 334b/4

çiçek: -4- [T.] Çiçek.
ç. 308a/7
ç.+ leri 218b/1

çiçeg

ç.+ i 316a/6
ç.+ inden 078a/1

çift: -20- [Far.] 1. (Hayvanlar için) Bir dişi ve bir erkekten meydana gelen birlik.
ç.+ den 198b/8
ç.+ ler 081b/2, 272a/7, 286b/9
ç.+ lerden 125b/8

2. Eş.

ç.+ in 272a/6
ç.+ ler 156a/8, 286b/9
ç.+ leri 263a/3
ç.+ lerinden 277b/2
ç.+ lerünüzden 156a/9
ç.+ üñ 084b/4
ç. eyledük 295b/3

3. Karı- koca, kadın-erkek.

ç. 314a/1, 345b/6
ç.+ ler 348a/8

4. Birbirinin zıddı ve tamamlayıcısı olan iki şeyden biri.

ç. 140b/3, 310b/8, 317a/5

5. İkişer tane olan her şey.

ç. 355a/8

çiftlen-: -8- [Far.+T.] Evlenmek, nikahına almak.

ç.- di 044b/5
ç.- e 020b/8
ç.- eler 021a/4
ç.- mege 043a/1
ç.- meñ 020a/1, 044b/5
ç.- mesün 203a/3
ç.- üñ 042b/5

çiftlendür-: -6- [Far.+T.] Evlenmek, nikahına almak.

ç.- dük 250a/3, 311b/5
ç.- em 228a/5
ç.- meñ 020a/2
ç.- üñ 205b/3
ç.- ür 289b/7

çiftlenil-: -1- [Far.+T.] Birbirine ait olan parçaların bir araya gelmesini sağlamak, birleştirilmek
ç.- e 351a/1

çiftlenmeklik: -1- [Far.+T.] Evlenmek.

çiftlenmeklig
ç.+ i 208b/4

çim-: -1- [T.] Yüzmek.

ç.- esi 270a/9

çirk: -1- [Far.] Kir.

ç.+ lerünüzü 194a/2

çirkin: -1- [Far.] Kötü ve yakışık almaz biçimde.

ç.+ dür 016b/1

çirkinlik: -1- [Far.+T.] (Kadınlar için)

Çirkin olma durumu.
ç.+ den 054a/7

çise: -2- [T.] İnce toz hâlinde yağın yağmur.

ç. 025a/5

çişme: -1- [T.] Su çıkan yer, su içilen yer.
(Bk. çeşme)
ç.+ lar 294b/7

çivilde: -2- [T.] Fısıldamak, kulağa
hafifçe söylemek.
ç.- yü 322b/9, 323a/1

çivildeş: -2- [T.] Fısıldaşmak.
ç.- esiz 323a/3
ç.- meñ 323a/3

çivşeş: -2- [T.] Fısıldaşmak.
ç.- mek 323a/4
ç.- üñ 323a/4

çoban: -1- [Far.] Hayvan sürülerini güdüp
otlatan kimse.
ç.+ lar 228a/1

çok: -129- [T.] Fazla miktarda.
ç. 005a/7, 018b/8, 022b/3, 023a/6,
025b/3, 028b/3, 037b/8, 041a/7,
042b/3, 044b/3, 050a/4, 050a/8,
052a/2, 101a/4, 105b/6, 110b/7,
159b/4, 165b/6, 195a/1, 198a/4,
198a/8, 198b/1, 210a/6, 212a/1,
212b/3, 213a/5, 220b/4, 234a/1,
263a/7, 270b/6, 281a/8, 286a/3,
293a/9, 293b/8, 305a/4, 317b/2,
318a/7, 336a/6, 342a/3, 343b/6,
348b/1, 360b/9
ç.+ dur 051b/2
ç.+ ırak 322b/8
ç. eyledi 089b/6
ç. eyledük 161b/9
ç. eyledünüz 080a/5
ç. oldı 043a/5, 209b/4
ç. oldılar 090a/9
ç. oldıysa 099a/8

çoğ
ç.+ urak 109b/1
ç.+ urakvan 171a/4

2. Bir şeyin büyük bir bölümü.
ç. 060b/1, 061b/9, 063b/8, 064b/9,
065a/4, 065b/1, 065b/4, 065b/9,
066b/3, 066b/5, 096a/9, 106b/2, &,
147b/1, 193a/7, 221b/3, 238a/8,
269b/2, 320b/8, 322a/1
ç.+ da 053a/8, 306b/7
ç.+ dan 060b/1, 288b/4, 288b/7,
307a/7
ç.+ ı 066b/1, 104a/8, 129b/5,
133a/7, 134b/5, 219a/5, 284a/2,
321b/6
ç.+ ın 090b/8

çoğ
ç.+ a 080b/9
ç.+ ı 068b/4, 073a/1, 078b/9
ç.+ ın 084b/2
ç.+ una 079a/7
ç.+ unuz 064b/6

3. Değeri, şiddeti, derecesi, niteliği
fazla olan.
ç. 003b/8, 010a/5, 056b/8, 077a/3,
079b/2, 101a/7, 102b/8, 113b/4,
128a/9, 180b/8, 180b/9, 210b/2,
213a/5, 248b/1, 249b/7, 250b/1,
264a/4, 296a/3, 301a/7, 329b/3,
336a/5, 341a/1, 342b/6, 355b/7
ç.+ ırağıdı 232a/4
ç. eylediler 355b/2
ç. eyledün 125a/8
ç. eyleyedüm 097a/2

4. (Zaman için) Uzun.
ç. 030b/5, 177b/7, 263b/2

çokluk: -8- [T.] 1. Bolluk, çok olma
durumu.
ç. 022b/8

çokluğ
ç.+ ı 068a/9
ç.+ ıla 321a/4, 359b/9

2. Topluluk, kalabalık.
ç.+ ıla 017b/7, 017b/9
ç.+ uñuz 105b/6

çök-: -2- [T.] Çömelmek, diz çökmek.
ç.- üpler 179a/2
ç.- üplerken 178b/8

çölmek: -2- [T.] Çömlək.
ç. 142b/7
ç.+ ler 254a/4

çöp: -1- [T.] Kurumuş ot sapı, çer çöp.
ç. 354b/1

çöpçe: -1- [T.] Çöp gibi, kıl kadar.
çöpce
ç. 165b/8

çör çöp: -1- [T.] Çalı çırpı kırıntısı.
ç. eyledük 199b/2

çöz-: -1- [T.] Örülmüş bir şeyi açmak,
dağıtmak.
ç.- di 158a/4

çözül-: -1- [T.] Açılmak, dağıtılmak.
ç.- mişlerken 158a/4

çukur: -3- [T.] 1. Uçurum.
ç. 034b/8

2. Küçük oyuk.
ç. 049b/5

3. Etrafına göre daha içerde olan.
ç. 184a/7

çukurcuğ: -2- [T.] Küçük çukur.
ç. 047b/6

çukurcuğ
ç.+ undağı 049b/5

çürü-: -2- [T.] (Ceset için) Toprak içinde
parçalanıp kaybolmak.

ç.- miş iken 264a/1
ç.- miş 349a/8

dad-: -2- [T.] Olumlu veya olumsuz bir
şeyi bütün nitelikleriyle yaşamak.
d.- uñ 245b/1, 245b/2

dağallık: -2- [Far.+T.] Hilekarlık, aldatma
durumu.
d. 158a/5, 158a/8

dağıt-: -1- [T.] Bozguna uğratmak.
dağıd-
d.- ğıl 102a/4

dağıla-: -1- [T.] Birisinin yanından
uzaklaşmak, gitmek.
d.- lardı 039a/4

dağı: -5856- [T.] 1. Ve, ile.
d. 001b/4, 001b/7, 002a/4, 002b/1,
002b/2, 002b/3, 002b/4, 002b/5,
003a/1, 003a/4, 003a/7, 003a/8,
003a/9, 003b/2, 003b/3, 003b/4,
003b/5, 003b/6, 003b/7, 003b/8,
003b/9, 004a/1, 004a/5, 004a/9,
004b/1, 004b/2, 004b/4, 004b/7,
004b/8, 004b/9, 005a/1, 005a/2,
005a/3, 005a/6, 005a/7, 005a/8,
005b/6, 005b/8, 005b/9, 006a/3,
006a/5, 006a/6, 006a/7, 006a/8,
006a/9, 006b/1, 006b/2, 006b/3,
006b/4, 007a/1, 007a/2, 007a/6,
007b/1, 007b/2, 007b/4, 007b/7,
007b/8, 007b/9, 008a/1, 008a/2,
008a/3, 008a/5, 008a/7, 008a/8,
008a/9, 008b/1, 008b/9, 009a/8,
009b/9, 010b/1, 011a/8, 011b/6,
014a/5, 014a/6, 014a/8, 014a/9,
015a/1, 015a/2, 015a/4, 015b/1,
015b/2, 015b/3, 016a/6, 016a/9,
016b/2, 016b/6, 016b/8, 016b/9,
017a/2, 017a/6, 017a/7, 017b/4,
018a/7, 018b/4, 018b/9, 019a/6,
019b/2, 019b/4, 019b/8, 020a/4,
020a/5, 020a/6, 020b/2, 021a/3,
021b/6, 022b/2, 023a/8, 023a/9,

023b/8, 023b/9, 024a/1, 024b/8,
025a/1, 025a/2, 025a/3, 025a/9,
025b/2, 026a/3, 026a/5, 026a/7,
026a/8, 026b/6, 026b/7, 027a/5,
027a/6, 027a/9, 027b/1, 027b/2,
027b/7, 028b/3, 028b/7, 028b/8,
029b/7, 030b/1, 030b/8, 031a/2,
031a/4, 031a/5, 031a/6, 031a/7,
031a/9, 031b/1, 031b/2, 031b/5,
031b/7, 031b/9, 032a/2, 032a/4,
032a/8, 032a/9, 032b/1, 032b/2,
032b/9, 033a/1, 033a/3, 033a/5,
033a/6, 033a/7, 033a/8, 033a/9,
033b/2, 033b/3, 033b/4, 033b/6,
033b/8, 033b/9, 034a/2, 034a/3,
034a/4, 034a/7, 034b/6, 034b/7,
034b/8, 035a/1, 035a/2, 035a/3,
035a/6, 035a/8, 035a/9, 035b/2,
035b/3, 035b/4, 035b/5, 036a/6,
036a/7, 036a/9, 036b/3, 036b/7,
037a/1, 037a/2, 037a/8, 037b/1,
037b/2, 037b/3, 037b/5, 038a/1,
038b/6, 039a/4, 039b/2, 039b/3,
040a/2, 040a/3, 040a/4, 040a/6,
040b/5, 040b/7, 040b/8, 041a/8,
041b/3, 041b/4, 041b/8, 042a/2,
042a/3, 042a/6, 042a/7, 042b/3,
042b/4, 042b/6, 042b/9, 043a/1,
043a/2, 043a/5, 043a/6, 043a/7,
043a/8, 044a/1, 044b/1, 046a/1,
046a/4, 046a/7, 046a/8, 046a/9,
046b/4, 046b/5, 047a/1, 047a/2,
047a/4, 047a/5, 047a/6, 047b/2,
047b/4, 047b/5, 047b/7, 048a/1,
048a/6, 048a/7, 048a/8, 048b/2,
048b/3, 048b/5, 048b/8, 048b/9,
049a/1, 049a/6, 049a/9, 049b/2,
049b/3, 050a/3, 050a/5, 050a/6,
050a/9, 050b/5, 050b/7, 050b/9,
051a/1, 051a/2, 051a/4, 051a/5,
051a/6, 051a/8, 051a/9, 051b/3,
051b/4, 051b/6, 051b/9, 052a/2,
052a/3, 052a/7, 052a/8, 052b/3,
052b/5, 053a/5, 053a/6, 053a/7,
053b/1, 053b/2, 053b/3, 053b/4,
053b/5, 053b/6, 053b/7, 053b/8,
054a/3, 054a/4, 054a/5, 054a/6,

054a/7, 054b/1, 054b/4, 054b/5,
054b/6, 054b/7, 054b/9, 055a/2,
055a/3, 055a/4, 055a/9, 055b/7,
055b/8, 055b/9, 056a/2, 056a/3,
056a/4, 056a/5, 056b/1, 056b/2,
056b/3, 056b/5, 056b/9, 057a/1,
057a/2, 057a/3, 057a/4, 057a/5,
057a/7, 057a/9, 057b/1, 057b/3,
057b/4, 057b/5, 057b/6, 057b/7,
057b/8, 057b/9, 058a/1, 058a/2,
058a/3, 058a/4, 058a/5, 058a/6,
058b/3, 058b/4, 058b/5, 058b/6,
058b/7, 058b/8, 058b/9, 059a/2,
059a/3, 059a/4, 059a/5, 059a/6,
059a/7, 059a/8, 059b/2, 059b/3,
059b/4, 059b/6, 059b/7, 059b/9,
060a/1, 060a/2, 060a/3, 060a/6,
060a/7, 060a/8, 060b/3, 060b/5,
060b/6, 060b/7, 060b/8, 061a/1,
061a/2, 061a/4, 061a/6, 061a/7,
061a/8, 062a/1, 062a/2, 062a/4,
062a/5, 062a/6, 062a/7, 062a/9,
062b/1, 062b/4, 062b/5, 063a/1,
063a/2, 063a/3, 063a/5, 063a/6,
063a/8, 063a/9, 063b/1, 063b/2,
063b/4, 063b/6, 063b/7, 064a/1,
064a/7, 064a/8, 064a/9, 064b/1,
064b/2, 064b/4, 064b/5, 064b/7,
064b/8, 064b/9, 065a/1, 065a/2,
065a/3, 065a/4, 065a/5, 065a/7,
065a/8, 065b/1, 065b/3, 065b/4,
065b/5, 065b/6, 065b/7, 066a/3,
066a/5, 066a/6, 066a/9, 066b/1,
066b/2, 066b/4, 066b/5, 066b/6,
066b/7, 066b/8, 067a/1, 067a/4,
067a/5, 067b/1, 067b/3, 067b/4,
067b/6, 067b/7, 068a/3, 068a/4,
068a/5, 068a/6, 068a/8, 068a/9,
068b/5, 068b/6, 069a/8, 069a/9,
069b/1, 069b/3, 069b/8, 070a/1,
070a/8, 070b/1, 070b/3, 070b/7,
070b/8, 071a/4, 071a/6, 071a/7,
071b/5, 072a/2, 072a/4, 072b/2,
072b/5, 073a/1, 073a/3, 073a/7,
073b/2, 073b/5, 073b/7, 073b/8,
074a/1, 074a/2, 074b/2, 074b/3,
074b/4, 074b/5, 074b/6, 074b/9,

075b/5, 075b/6, 075b/7, 075b/8,
075b/9, 076a/4, 076b/2, 076b/3,
076b/4, 076b/5, 076b/6, 076b/8,
077a/5, 077a/8, 077b/1, 077b/4,
077b/5, 077b/7, 077b/8, 078a/1,
078a/3, 078a/4, 078b/2, 078b/6,
078b/7, 079a/1, 079a/2, 079a/3,
079a/8, 080a/2, 080b/3, 080b/6,
081a/7, 081a/8, 081a/9, 081b/4,
081b/9, 082a/1, 082a/7, 082a/8,
082a/9, 082b/1, 082b/3, 082b/4,
082b/5, 082b/7, 083a/2, 083b/1,
083b/2, 083b/3, 083b/4, 083b/8,
084a/2, 084a/5, 084b/2, 084b/4,
084b/9, 085a/1, 085a/2, 085a/3,
085a/4, 085a/9, 085b/3, 085b/4,
085b/6, 086a/1, 086a/3, 086a/4,
086a/8, 086b/1, 086b/3, 086b/4,
086b/8, 087a/6, 087b/1, 087b/2,
087b/3, 087b/4, 087b/5, 088a/3,
088b/2, 088b/5, 088b/6, 089a/1,
089a/5, 089a/6, 089b/4, 089b/5,
089b/6, 089b/9, 090a/7, 090a/8,
090a/9, 090b/2, 091a/6, 091b/5,
092a/7, 093a/6, 093a/7, 093a/9,
093b/4, 093b/5, 093b/7, 093b/8,
093b/9, 094a/2, 094a/4, 094a/8,
094a/9, 094b/1, 094b/2, 094b/4,
094b/9, 095a/2, 095a/6, 095b/8,
097b/4, 098a/1, 098a/5, 098b/9,
099b/3, 100a/1, 100a/2, 100b/7,
100b/8, 101a/3, 101a/8, 101b/3,
103a/8, 103a/9, 104b/5, 104b/6,
105a/3, 105b/3, 106b/3, 106b/6,
107b/4, 110a/3, 111a/1, 113b/2,
115a/4, 115a/8, 115b/5, 116a/9,
119b/7, 119b/9, 120a/1, 120a/3,
120b/5, 121a/8, 124b/5, 128a/8,
130b/3, 130b/5, 133b/2, 134a/5,
137a/9, 138b/3, 140b/2, 141a/7,
141a/8, 142a/3, 142b/3, 142b/6,
143a/1, 143b/3, 144a/4, 144a/6,
145a/1, 145a/5, 145a/6, 145a/8,
145b/5, 145b/8, 145b/9, 146a/1,
146a/4, 146a/9, 146b/1, 146b/2,
146b/5, 146b/8, 146b/9, 147a/2,
147a/3, 147a/4, 147a/6, 147a/9,

147b/1, 147b/3, 147b/7, 148a/1,
148a/3, 148a/5, 148a/7, 148a/8,
148a/9, 148b/4, 148b/5, 148b/7,
149a/3, 149a/5, 149a/6, 149a/7,
149a/9, 149b/4, 150a/1, 150a/4,
150a/5, 150b/4, 150b/5, 150b/6,
150b/7, 150b/8, 151a/7, 151a/9,
151b/5, 152a/1, 152a/3, 152a/5,
152a/6, 152a/7, 152a/8, 152a/9,
152b/1, 152b/2, 152b/4, 152b/5,
152b/8, 153a/1, 153a/2, 153a/4,
153a/6, 153a/8, 153b/2, 153b/3,
153b/7, 153b/8, 153b/9, 154a/2,
154a/5, 154b/1, 154b/2, 154b/6,
154b/7, 154b/8, 154b/9, 155a/6,
155a/9, 155b/2, 155b/5, 155b/8,
155b/9, 156a/2, 156a/5, 156a/8,
156a/9, 156b/1, 156b/2, 156b/4,
156b/5, 156b/6, 156b/7, 156b/8,
157a/1, 157a/2, 157a/4, 157a/5,
157a/6, 157a/7, 157a/8, 157b/1,
157b/5, 157b/8, 157b/9, 158a/1,
158a/2, 158a/6, 158a/7, 158a/8,
158b/2, 158b/4, 158b/7, 158b/8,
159a/4, 159a/6, 159a/8, 159b/1,
159b/2, 159b/5, 159b/7, 159b/8,
159b/9, 160a/1, 160a/2, 160a/3,
160a/4, 160a/5, 160a/6, 160b/1,
160b/4, 160b/5, 160b/9, 161a/4,
161b/5, 161b/8, 162a/6, 162a/7,
162a/9, 162b/1, 162b/4, 162b/5,
162b/6, 162b/7, 163a/3, 163a/6,
163a/7, 163b/1, 163b/2, 163b/6,
163b/8, 163b/9, 164a/4, 164a/6,
164a/7, 164b/2, 164b/5, 164b/8,
164b/9, 165a/1, 165a/6, 165a/7,
165b/2, 165b/6, 165b/8, 165b/9,
166a/3, 166a/4, 166a/5, 166a/7,
166a/8, 166a/9, 167a/1, 167a/6,
167a/8, 167b/1, 167b/2, 167b/3,
167b/7, 167b/9, 168a/5, 168a/6,
168a/7, 168a/8, 168b/1, 168b/2,
169a/3, 169a/7, 169a/9, 169b/1,
169b/2, 169b/3, 169b/6, 170a/4,
170a/6, 170a/7, 170a/8, 170a/9,
170b/1, 170b/2, 170b/3, 170b/5,
170b/6, 170b/8, 170b/9, 171a/2,

171a/3, 171a/4, 171a/5, 171a/8,
171b/7, 171b/8, 171b/9, 172a/3,
172a/5, 172a/8, 172b/4, 172b/6,
173a/3, 173a/5, 173a/7, 173b/1,
174a/1, 174a/3, 174a/4, 174a/6,
174a/7, 174a/8, 174b/1, 174b/6,
175a/3, 175a/8, 175b/2, 175b/4,
175b/7, 175b/8, 175b/9, 176a/2,
176a/4, 176a/6, 176a/7, 176b/3,
176b/4, 176b/6, 176b/8, 177a/3,
177a/4, 177a/5, 177a/7, 177b/1,
177b/3, 177b/8, 178a/1, 178a/2,
178a/5, 178a/6, 178a/9, 178b/3,
178b/5, 178b/6, 178b/8, 179a/1,
179a/3, 179a/6, 179a/7, 179a/8,
179b/1, 179b/5, 179b/7, 179b/9,
180a/3, 180a/4, 180a/9, 180b/2,
180b/3, 180b/4, 180b/7, 180b/8,
180b/9, 181a/2, 181a/4, 181a/5,
181a/6, 181a/8, 181a/9, 181b/1,
181b/3, 181b/4, 181b/5, 181b/6,
181b/7, 181b/8, 182a/3, 182a/4,
182a/6, 182a/9, 182b/1, 182b/2,
182b/3, 182b/4, 182b/5, 182b/6,
183a/2, 183a/3, 183a/4, 183a/5,
183a/6, 183a/7, 183b/3, 183b/5,
183b/8, 184a/2, 184b/3, 184b/5,
184b/6, 184b/8, 185a/1, 185a/2,
185a/3, 185a/4, 185a/6, 185a/9,
185b/3, 185b/4, 185b/6, 185b/7,
186a/2, 186a/5, 186a/7, 186b/2,
186b/3, 186b/5, 186b/6, 186b/7,
186b/9, 187a/2, 187a/3, 187a/6,
187a/9, 187b/1, 187b/4, 187b/5,
187b/6, 187b/7, 187b/9, 188a/1,
188a/5, 188a/7, 188a/9, 188b/5,
188b/6, 188b/7, 188b/8, 188b/9,
189a/1, 189a/2, 189a/9, 189b/2,
189b/3, 189b/4, 189b/5, 189b/6,
189b/9, 190a/3, 190a/4, 190a/6,
190a/7, 190a/9, 190b/1, 190b/4,
190b/5, 190b/6, 190b/7, 190b/8,
190b/9, 191a/2, 191a/4, 191a/6,
191a/8, 191a/9, 191b/3, 191b/5,
191b/6, 191b/7, 192a/2, 192a/3,
192a/4, 192a/6, 192a/7, 192a/8,
192a/9, 192b/1, 192b/2, 192b/3,

192b/4, 192b/6, 192b/7, 192b/8,
192b/9, 193a/3, 193a/4, 193a/6,
193a/7, 193b/1, 193b/2, 193b/3,
193b/4, 193b/5, 193b/6, 193b/7,
193b/8, 193b/9, 194a/1, 194a/2,
194a/3, 194a/4, 194a/5, 194a/9,
194b/1, 194b/4, 194b/5, 194b/9,
195a/1, 195a/3, 195a/4, 195a/5,
195a/6, 195a/7, 195b/3, 195b/7,
196a/2, 196a/5, 196a/6, 196a/9,
196b/1, 196b/2, 196b/7, 196b/8,
196b/9, 197a/4, 197a/6, 197a/7,
197a/8, 197b/1, 197b/2, 197b/3,
197b/5, 197b/6, 197b/8, 197b/9,
198a/8, 198a/9, 198b/1, 198b/7,
198b/8, 198b/9, 199a/4, 199a/5,
199a/6, 199a/7, 199a/8, 199a/9,
199b/4, 199b/5, 199b/6, 199b/8,
199b/9, 200a/1, 200a/3, 200a/4,
200a/5, 200a/6, 200a/7, 200a/8,
200b/6, 200b/7, 200b/9, 201a/1,
201a/3, 201a/4, 201a/5, 201a/6,
201a/7, 201a/8, 201b/1, 201b/2,
201b/3, 201b/4, 201b/7, 201b/9,
202a/1, 202a/4, 202a/5, 202a/6,
202a/7, 202a/8, 202b/3, 202b/5,
202b/6, 202b/9, 203a/1, 203a/3,
203a/5, 203a/6, 203a/7, 203b/4,
203b/5, 203b/7, 203b/8, 203b/9,
204a/4, 204a/5, 204a/7, 204a/9,
204b/1, 204b/3, 204b/4, 204b/5,
204b/6, 204b/7, 204b/8, 205a/1,
205a/3, 205a/4, 205a/5, 205a/6,
205a/7, 205b/1, 205b/3, 205b/4,
205b/5, 205b/7, 205b/8, 206a/1,
206a/2, 206a/4, 206a/5, 206a/7,
206a/8, 206a/9, 206b/1, 206b/3,
206b/5, 206b/6, 206b/7, 206b/8,
207a/1, 207a/2, 207a/3, 207a/4,
207a/6, 207a/7, 207a/8, 207b/1,
207b/3, 207b/4, 207b/6, 207b/7,
207b/9, 208a/1, 208a/2, 208a/3,
208a/4, 208a/5, 208a/6, 208a/7,
208a/8, 208b/5, 208b/6, 208b/7,
209a/4, 209a/5, 209a/6, 209b/1,
209b/5, 209b/6, 209b/7, 209b/8,
209b/9, 210a/1, 210a/2, 210a/3,

210a/5, 210a/8, 210a/9, 210b/3,
210b/4, 210b/7, 210b/8, 210b/9,
211a/1, 211a/3, 211a/4, 211a/6,
211a/7, 211b/1, 211b/3, 211b/4,
211b/5, 211b/6, 211b/7, 211b/8,
211b/9, 212a/1, 212a/8, 212b/1,
212b/2, 212b/3, 212b/5, 212b/6,
212b/7, 212b/8, 212b/9, 213a/2,
213a/3, 213a/5, 213a/6, 213a/7,
213a/9, 213b/2, 213b/3, 213b/4,
213b/5, 213b/6, 213b/7, 213b/9,
214a/1, 214a/2, 214b/3, 214b/6,
214b/8, 215a/1, 215a/2, 215a/3,
215a/6, 215a/8, 215b/4, 215b/6,
215b/8, 216a/3, 216a/7, 216a/9,
216b/3, 216b/4, 216b/5, 216b/7,
216b/8, 217a/1, 217a/2, 217a/3,
217a/8, 217a/9, 217b/4, 217b/5,
217b/8, 218b/9, 218a/1, 218a/2,
218a/3, 218a/5, 218a/8, 218a/9,
218b/1, 218b/2, 218b/4, 218b/8,
219a/1, 219a/3, 219a/4, 219a/7,
219a/8, 219a/9, 219b/1, 219b/2,
219b/7, 220a/5, 220a/7, 220a/8,
220a/9, 220b/4, 220b/5, 220b/7,
220b/8, 221a/1, 221a/4, 221a/6,
221a/8, 221b/1, 221b/2, 221b/3,
221b/4, 221b/5, 221b/7, 221b/8,
221b/9, 222a/4, 222a/5, 222a/7,
222b/3, 222b/5, 222b/8, 223a/4,
223a/6, 223a/7, 223a/8, 223a/9,
223b/4, 223b/5, 223b/6, 223b/7,
223b/8, 224a/4, 224a/5, 224a/6,
224a/9, 224b/1, 224b/2, 224b/3,
224b/5, 224b/6, 224b/7, 224b/9,
225a/2, 225a/3, 225a/5, 225a/6,
225a/8, 225a/9, 225b/6, 225b/8,
225b/9, 226a/1, 226a/3, 226a/4,
226a/5, 226a/9, 226b/1, 226b/2,
226b/3, 226b/5, 226b/6, 226b/7,
226b/8, 227a/1, 227a/2, 227a/3,
227a/4, 227a/5, 227a/6, 227b/4,
228a/3, 228a/7, 228a/8, 228a/9,
228b/4, 228b/5, 228b/6, 228b/8,
228b/9, 229a/1, 229a/4, 229a/6,
229a/7, 229a/9, 229b/2, 230a/1,
230a/3, 230a/5, 230a/7, 230a/8,

230b/1, 230b/4, 230b/5, 230b/6,
230b/8, 231a/4, 231a/6, 231a/7,
231a/8, 231a/9, 231b/1, 231b/4,
231b/5, 231b/7, 231b/8, 232a/2,
232a/4, 232a/8, 232a/9, 232b/2,
232b/5, 232b/7, 232b/9, 233a/1,
233a/2, 233a/8, 233a/9, 233b/1,
233b/2, 233b/6, 233b/7, 233b/8,
234a/2, 234a/3, 234a/4, 234a/5,
234a/6, 234a/7, 234b/1, 234b/2,
234b/7, 234b/8, 234b/9, 235a/1,
235a/3, 235a/8, 235a/9, 235b/1,
235b/3, 235b/4, 235b/5, 235b/6,
235b/7, 235b/8, 236a/1, 236a/4,
236a/5, 236a/7, 236a/8, 236a/9,
236b/1, 236b/2, 236b/3, 236b/5,
236b/7, 236b/8, 236b/9, 237a/1,
237a/3, 237a/6, 237a/8, 237a/9,
237b/1, 237b/5, 237b/6, 237b/7,
237b/9, 238a/3, 238a/4, 238a/6,
238a/7, 238b/1, 238b/3, 238b/6,
238b/8, 238b/9, 239a/1, 239a/2,
239a/3, 239a/4, 239a/5, 239a/6,
239a/7, 239a/9, 239b/1, 239b/3,
239b/4, 239b/8, 240a/2, 240a/8,
240a/9, 240b/4, 240b/5, 240b/9,
241a/2, 241a/4, 241a/6, 241b/5,
241b/7, 242a/5, 242a/6, 242a/8,
242b/2, 242b/3, 242b/5, 242b/6,
242b/7, 242b/8, 243a/1, 243a/4,
243a/5, 243a/6, 243a/7, 243a/8,
243a/9, 243b/1, 243b/3, 243b/7,
243b/8, 243b/9, 244a/1, 244a/3,
244a/8, 244a/9, 244b/1, 244b/3,
244b/8, 245a/2, 245a/3, 245a/4,
245a/5, 245a/8, 245b/1, 245b/3,
245b/4, 245b/5, 245b/7, 245b/9,
246a/4, 246a/8, 246a/9, 246b/3,
246b/5, 246b/6, 246b/7, 246b/8,
246b/9, 247a/1, 247a/2, 247a/3,
247a/4, 247a/5, 247a/6, 247a/8,
247b/1, 247b/2, 247b/3, 247b/4,
247b/9, 248b/1, 248b/2, 248b/4,
248b/6, 248b/7, 248b/9, 249a/2,
249a/3, 249a/5, 249a/6, 249a/9,
249b/1, 249b/2, 249b/3, 249b/4,
249b/5, 249b/6, 249b/7, 249b/8,

249b/9, 250a/1, 250a/2, 250a/3,
250a/5, 250a/6, 250a/7, 250a/9,
250b/1, 250b/2, 250b/3, 250b/4,
250b/5, 250b/6, 250b/9, 251a/1,
251a/3, 251a/5, 251a/6, 251a/7,
251a/8, 251a/9, 251b/5, 251b/8,
251b/9, 252a/1, 252a/2, 252a/3,
252a/4, 252a/5, 252a/6, 252a/7,
252a/9, 252b/1, 252b/2, 252b/5,
252b/6, 252b/7, 252b/8, 252b/9,
253a/1, 253a/2, 253a/4, 253a/5,
253a/6, 253a/9, 253b/2, 253b/6,
253b/9, 254a/2, 254a/4, 254a/8,
254b/2, 254b/3, 254b/9, 255a/2,
255a/3, 255a/4, 255a/7, 255b/5,
255b/6, 255b/9, 256a/1, 256a/5,
256a/6, 256a/9, 256b/2, 256b/4,
256b/5, 256b/8, 256b/9, 257a/1,
257a/2, 257a/3, 257a/4, 257a/7,
257a/9, 257b/2, 257b/4, 257b/6,
257b/7, 258a/2, 258a/4, 258a/6,
258a/7, 258a/8, 258a/9, 258b/2,
258b/3, 258b/4, 258b/6, 258b/7,
259a/1, 259a/2, 259a/4, 259a/5,
259a/6, 259a/7, 259a/8, 259a/9,
259b/2, 259b/3, 259b/4, 259b/8,
260a/1, 260a/2, 260a/8, 260b/2,
260b/3, 260b/4, 260b/5, 261a/3,
261a/5, 261a/6, 261a/9, 261b/2,
261b/5, 261b/6, 261b/8, 261b/9,
262a/4, 262a/5, 262a/6, 262b/1,
262b/2, 262b/3, 262b/4, 263a/1,
263a/2, 263a/3, 263a/4, 263a/6,
263a/9, 263b/1, 263b/2, 263b/3,
263b/4, 263b/6, 263b/8, 264a/1,
264a/3, 264a/5, 264a/8, 264b/1,
264b/3, 264b/4, 264b/6, 264b/7,
265a/2, 265a/5, 265a/6, 265a/8,
265b/1, 265b/3, 265b/6, 266a/7,
266b/8, 267a/2, 267a/3, 267a/4,
267a/8, 267b/5, 267b/7, 268a/7,
268a/8, 268a/9, 268b/1, 268b/5,
268b/8, 268b/9, 269a/1, 269a/4,
269a/6, 269a/8, 269a/9, 269b/1,
269b/3, 269b/5, 269b/7, 270b/1,
272a/5, 273b/6, 274a/6, 276a/8,
277a/5, 279a/5, 280b/8, 281a/7,

282b/8, 283a/3, 283a/6, 283b/1,
283b/3, 283b/6, 283b/7, 283b/8,
284a/3, 284a/4, 284b/2, 285b/8,
286a/2, 286b/8, 287a/8, 287b/3,
288b/2, 290a/7, 290a/8, 291a/6,
293a/8, 293b/7, 293b/8, 294a/6,
294a/7, 294b/3, 294b/5, 294b/7,
294b/8, 294b/9, 295a/2, 295a/3,
295b/2, 295b/3, 295b/5, 295b/8,
296a/1, 296a/6, 296a/9, 296b/1,
296b/3, 296b/4, 296b/5, 296b/9,
297a/2, 297a/3, 297a/6, 297b/1,
297b/5, 297b/6, 297b/7, 297b/8,
297b/9, 298a/2, 298a/3, 298a/5,
298a/6, 298b/2, 298b/5, 298b/6,
298b/7, 299a/1, 299a/2, 299a/5,
299a/7, 299a/9, 299b/4, 299b/5,
299b/7, 299b/8, 300a/1, 300a/5,
300a/6, 300a/8, 300a/9, 300b/3,
300b/4, 300b/5, 300b/6, 300b/9,
301a/4, 301a/9, 301b/1, 301b/2,
301b/6, 301b/7, 301b/9, 302a/1,
302a/6, 302a/8, 302b/1, 302b/6,
302b/7, 302b/8, 303a/1, 303a/3,
303a/5, 303a/6, 303a/7, 303a/8,
303a/9, 303b/2, 303b/4, 303b/5,
303b/6, 303b/7, 303b/8, 304a/1,
304a/3, 304a/4, 304b/1, 304b/2,
304b/3, 304b/9, 305a/1, 305a/3,
305a/5, 305a/6, 305a/7, 305a/8,
305a/9, 305b/2, 305b/3, 305b/6,
305b/8, 305b/9, 306a/1, 306a/3,
306a/4, 306a/5, 306a/8, 306a/9,
306b/1, 306b/3, 306b/4, 306b/7,
306b/8, 306b/9, 307a/2, 307a/3,
307a/5, 307a/6, 307a/9, 307b/1,
307b/3, 307b/4, 307b/5, 307b/6,
307b/8, 308a/1, 308a/2, 308a/3,
308a/4, 308a/5, 308a/7, 308a/8,
308a/9, 308b/2, 308b/3, 308b/5,
309a/3, 309a/4, 309a/7, 309a/8,
309b/1, 309b/2, 309b/4, 309b/5,
309b/8, 309b/9, 310a/1, 310a/2,
310a/6, 310b/1, 310b/2, 310b/3,
310b/5, 310b/6, 310b/8, 310b/9,
311a/3, 311a/4, 311a/7, 311a/8,
311a/9, 311b/4, 311b/5, 311b/6,

311b/7, 311b/8, 312a/6, 312a/7,
312b/4, 312b/6, 312b/7, 313a/2,
313a/3, 313a/4, 313a/6, 313a/9,
313b/1, 313b/2, 313b/3, 313b/4,
313b/5, 313b/6, 313b/7, 313b/9,
314a/1, 314a/2, 314a/3, 314a/4,
314a/6, 314a/7, 314a/8, 314a/9,
314b/4, 314b/5, 314b/6, 314b/8,
314b/9, 315a/2, 315a/3, 315a/5,
315a/7, 315b/1, 315b/2, 315b/3,
315b/6, 315b/7, 315b/8, 315b/9,
316a/1, 316a/3, 316a/4, 316a/5,
316a/6, 316a/7, 316b/1, 316b/2,
316b/3, 316b/4, 316b/5, 316b/6,
316b/7, 316b/8, 317a/1, 317a/6,
317a/8, 317b/2, 317b/4, 317b/5,
317b/8, 317b/9, 318a/1, 318a/3,
318a/4, 318a/7, 318a/9, 318b/1,
318b/2, 318b/3, 318b/8, 319a/5,
319a/7, 319a/8, 319b/1, 319b/2,
319b/3, 319b/4, 319b/5, 319b/6,
319b/7, 319b/8, 319b/9, 320a/1,
320a/5, 320a/6, 320a/7, 320a/9,
320b/2, 320b/4, 320b/5, 320b/6,
320b/7, 320b/8, 321a/1, 321a/2,
321a/3, 321a/4, 321a/5, 321a/6,
321a/7, 321a/8, 321b/1, 321b/2,
321b/3, 321b/4, 321b/5, 321b/6,
321b/8, 322a/2, 322a/4, 322a/6,
322a/8, 322b/1, 322b/3, 322b/5,
322b/6, 323a/1, 323a/2, 323a/3,
323a/4, 323a/5, 323a/7, 323b/1,
323b/2, 323b/3, 323b/4, 323b/8,
324a/2, 324a/3, 324a/4, 324a/5,
324a/7, 324a/8, 324a/9, 324b/1,
324b/3, 324b/4, 324b/7, 324b/8,
324b/9, 325a/1, 325a/2, 325a/3,
325a/4, 325a/5, 325a/6, 325a/8,
325a/9, 325b/1, 325b/5, 325b/8,
325b/9, 326a/2, 326a/3, 326a/6,
326a/8, 326a/9, 326b/1, 326b/2,
326b/3, 326b/4, 326b/5, 326b/6,
326b/8, 326b/9, 327a/1, 327a/2,
327a/3, 327a/4, 327a/5, 327a/8,
327a/9, 327b/1, 327b/3, 327b/4,
327b/5, 327b/6, 327b/9, 328a/4,
328a/6, 328b/1, 328b/3, 328b/5,

328b/6, 328b/8, 329a/1, 329a/2,
329a/3, 329a/7, 329a/9, 329b/1,
329b/3, 329b/4, 329b/6, 329b/9,
330a/6, 330a/8, 330b/2, 330b/3,
330b/5, 330b/6, 330b/7, 330b/8,
330b/9, 331a/1, 331a/2, 331a/3,
331a/4, 331a/5, 331a/6, 331a/7,
331a/8, 331a/9, 331b/1, 331b/2,
331b/3, 331b/4, 331b/5, 331b/6,
331b/8, 331b/9, 332a/1, 332a/2,
332a/3, 332a/4, 332a/5, 332a/6,
332a/7, 332a/8, 332a/9, 332b/1,
332b/2, 332b/5, 332b/6, 332b/8,
332b/9, 333a/2, 333a/3, 333a/5,
333a/6, 333a/8, 333a/9, 333b/1,
333b/3, 333b/4, 333b/5, 333b/7,
333b/8, 333b/9, 334a/1, 334a/2,
334a/4, 334a/5, 334a/6, 334a/7,
334a/9, 334b/1, 334b/4, 334b/5,
334b/6, 334b/8, 335a/1, 335a/2,
335a/4, 335a/7, 335b/1, 335b/2,
335b/3, 335b/4, 335b/5, 335b/6,
335b/7, 335b/8, 336a/2, 336a/3,
336a/4, 336a/7, 336a/8, 336b/2,
336b/7, 337a/3, 337a/4, 337a/6,
337a/8, 337b/1, 337b/4, 337b/6,
337b/7, 337b/9, 338a/1, 338a/2,
338a/3, 338a/6, 338a/8, 338b/1,
338b/3, 338b/4, 338b/5, 339a/2,
339a/3, 339a/4, 339a/5, 339a/7,
339a/8, 339a/9, 339b/1, 339b/2,
339b/4, 339b/5, 339b/7, 339b/9,
340a/1, 340a/6, 340a/7, 340a/8,
340b/1, 340b/2, 340b/3, 340b/4,
340b/6, 340b/7, 340b/8, 340b/9,
341a/1, 341a/4, 341a/5, 341a/6,
341a/9, 341b/2, 341b/5, 341b/6,
341b/7, 341b/8, 342a/1, 342a/5,
342a/7, 342a/8, 342a/9, 342b/2,
342b/6, 342b/7, 342b/8, 342b/9,
343a/1, 343a/2, 343a/3, 343a/8,
343a/9, 343b/1, 343b/2, 343b/3,
343b/5, 343b/6, 343b/8, 344a/2,
344a/3, 344a/4, 344a/6, 344a/7,
344a/8, 344a/9, 344b/4, 344b/5,
344b/9, 345a/2, 345a/4, 345a/5,
345a/7, 345a/8, 345a/9, 345b/1,

345b/2, 345b/3, 345b/6, 346a/1,
346a/2, 346a/3, 346a/4, 346a/6,
346a/7, 346a/8, 346a/9, 346b/2,
346b/3, 346b/4, 346b/5, 346b/6,
346b/7, 346b/8, 346b/9, 347a/1,
347a/2, 347a/4, 347a/5, 347a/6,
347b/3, 347b/8, 347b/9, 348a/1,
348a/7, 348a/8, 348a/9, 348b/1,
348b/2, 348b/3, 348b/5, 348b/7,
348b/9, 349a/1, 349a/5, 349a/6,
349b/2, 349b/3, 349b/4, 349b/5,
349b/6, 349b/7, 349b/8, 349b/9,
350a/5, 350a/6, 350a/7, 350b/3,
350b/4, 350b/5, 350b/6, 350b/8,
350b/9, 351a/1, 351a/2, 351a/3,
351a/4, 351a/6, 351a/7, 351b/1,
351b/2, 351b/6, 351b/7, 351b/8,
352a/1, 352a/5, 352b/2, 352b/4,
352b/5, 352b/8, 352b/9, 353a/2,
353a/3, 353a/5, 353a/6, 353a/7,
353a/9, 353b/1, 353b/2, 353b/3,
353b/4, 353b/5, 353b/7, 353b/9,
354a/5, 354a/6, 354a/9, 354b/1,
354b/3, 354b/5, 354b/6, 354b/9,
355a/2, 355a/3, 355a/4, 355a/5,
355a/8, 355b/1, 355b/3, 355b/4,
355b/5, 355b/7, 355b/8, 355b/9,
356a/2, 356a/3, 356a/6, 356b/3,
356b/4, 356b/5, 356b/6, 356b/9,
357a/1, 357a/2, 357a/3, 357a/4,
357a/7, 357a/8, 357b/1, 357b/3,
357b/4, 357b/7, 358a/6, 358a/8,
358b/1, 358b/2, 358b/4, 358b/7,
358b/8, 358b/9, 359a/1, 359a/5,
359a/8, 359b/3, 359b/5, 359b/6,
359b/7, 360a/4, 360a/6, 360a/7,
360b/2, 360b/4, 360b/5, 360b/7,
360b/8, 361a/3, 361a/4, 361a/7,
361a/8, 361b/1, 361b/2, 361b/4,
361b/6, 361b/7, 362a/1

2. De, dahi, bile

d. mī 215a/5, 243b/2

d. 002a/6, 002a/7, 005b/5, 006b/7,
007a/5, 008a/6, 009a/4, 014b/9,
016a/4, 018a/3, 019b/3, 020a/1,
027a/3, 029a/5, 029b/7, 030b/2,

031b/5, 032a/8, 038a/7, 039b/6,
045b/8, 046a/1, 046b/1, 046b/5,
046b/6, 048a/7, 049b/6, 050a/7,
052a/2, 052a/6, 052a/8, 055b/7,
056b/4, 056b/7, 057a/8, 059a/4,
060b/5, 061b/4, 062a/3, 063a/2,
066a/2, 068b/6, 070a/4, 070a/7,
070b/3, 071a/2, 072a/2, 072a/7,
072b/8, 074a/6, 075a/1, 075b/3,
076b/5, 076b/6, 078b/7, 078b/8,
079b/3, 083a/8, 085b/8, 094a/5,
106a/9, 106b/1, 118b/1, 118b/8,
133b/1, 154a/9, 155b/2, 193a/1,
199b/3, 204b/3, 216a/4, 219b/8,
229b/4, 229b/5, 230a/8, 235a/1,
258b/2, 309a/2, 314a/2, 316a/4,
328a/9, 328b/1, 335a/1, 344a/1,
359a/3, 361a/5

ne d. 004b/6, 006b/1, 010b/1,
011a/2, 011a/4, 014a/6, 023b/8,
024b/8, 026a/3, 026a/8, 027a/3,
027b/9, 033b/8, 035b/8, 038b/1,
040a/3, 044a/8, 046b/2, 046b/8,
050b/6, 054a/1, 054a/2, 055b/5,
057b/1, 057b/8, 058a/2, 058b/2,
060b/9, 065b/7, 066a/8, 068b/3,
068b/4, 073b/5, 073b/9, 075a/9,
077a/4, 081b/9, 082a/3, 082a/4,
085b/9, 087a/4, 097b/3, 106a/3,
114a/4, 114a/6, 114b/5, 118b/7,
119b/4, 119b/5, 119b/6, 126b/3,
141b/7, 144a/1, 147a/3, 147b/5,
157b/2, 157b/3, 164b/3, 168b/4,
172a/3, 172a/6, 181b/9, 184b/1,
188a/4, 188a/8, 195b/5, 206a/8,
208a/9, 209b/7, 209b/8, 210b/8,
212b/8, 216b/9, 217a/5, 232b/4,
234b/2, 241b/9, 244a/9, 244b/9,
246a/9, 251a/8, 251b/5, 251b/8,
251b/9, 252b/2, 253a/8, 254b/9,
255a/9, 255b/1, 256a/9, 258a/4,
258b/7, 258b/8, 260b/5, 262a/9,
262b/3, 265b/1, 280a/2, 284a/1,
284b/5, 284b/9, 285a/7, 286b/6,
288b/5, 295a/7, 296a/6, 298a/2,
298b/6, 299a/3, 300a/6, 305a/8,
307a/4, 312b/3, 316b/9, 317a/7,

317b/4, 318a/3, 318a/5, 320b/6,
321a/9, 322b/7, 322b/8, 323b/6,
324b/6, 326b/4, 330a/9, 341a/1,
341b/1, 341b/9, 342a/6, 346a/5,
346a/8, 348b/4, 348b/8

3. İbtidâiye (Başlangıç) edatı.
Arapça'da cümleyi başlatmak için
kullanılan ۛ'ın karşılığı olarak
kullanılır. Tercümede karşılık
gösterilmez (Akdağ, 1981: 137).

d. 002a/5, 002b/3, 002b/5, 002b/6,
002b/7, 002b/8, 002b/9, 003a/3,
003a/4, 003a/5, 003a/6, 003b/1,
003b/3, 003b/5, 003b/7, 004a/3,
004a/6, 004a/9, 004b/2, 004b/4,
004b/6, 004b/8, 004b/9, 005a/1,
005a/3, 005a/4, 005a/5, 005a/8,
005b/6, 005b/7, 006a/1, 006a/3,
006a/6, 006b/3, 006b/5, 007a/3,
007a/6, 007a/8, 007a/9, 007b/1,
007b/3, 007b/4, 007b/6, 007b/7,
007b/9, 008a/8, 008b/1, 008b/2,
008b/5, 008b/7, 008b/9, 009a/3,
009a/5, 010b/1, 011a/3, 013a/2,
013a/3, 014a/7, 014b/1, 015a/1,
015a/8, 015b/7, 016a/8, 016b/6,
016b/8, 017a/1, 017a/4, 017a/7,
017b/7, 018a/2, 018a/4, 018a/5,
018b/1, 018b/2, 018b/5, 018b/7,
019a/6, 019b/1, 019b/3, 019b/9,
020a/2, 020a/4, 020a/7, 020b/1,
020b/3, 020b/5, 020b/7, 020b/9,
021a/2, 021a/4, 021b/4, 022a/8,
022a/9, 022b/3, 022b/9, 023a/5,
023a/7, 024b/9, 025a/7, 025a/9,
025b/3, 025b/4, 025b/6, 025b/7,
026b/9, 027a/3, 027b/1, 028a/8,
029b/8, 030b/2, 031a/6, 031b/1,
031b/3, 031b/6, 032a/2, 032b/3,
032b/4, 032b/7, 033a/3, 033a/4,
033a/7, 033b/2, 033b/3, 033b/5,
033b/7, 034a/3, 034a/8, 034a/9,
034b/1, 034b/5, 034b/7, 034b/9,
035a/2, 035a/4, 035a/6, 035a/7,
035a/8, 035b/6, 036a/4, 036a/5,
036a/7, 036a/8, 036a/9, 036b/1,

036b/4, 036b/7, 036b/8, 036b/9,
037a/9, 037b/1, 037b/3, 037b/4,
037b/5, 037b/8, 037b/9, 038a/8,
038b/6, 039a/3, 039a/5, 039b/1,
039b/3, 040a/1, 040a/4, 040a/6,
040a/9, 040b/5, 040b/7, 040b/9,
041b/7, 042a/3, 042a/5, 042a/6,
042b/4, 042b/5, 043a/3, 043a/5,
043b/9, 044b/4, 044b/5, 045a/1,
045b/1, 045b/5, 045b/8, 045b/9,
046a/3, 046a/5, 046a/7, 046b/1,
046b/2, 046b/3, 046b/4, 046b/8,
047a/3, 047a/5, 047b/1, 047b/3,
047b/4, 048a/1, 048a/9, 048b/6,
048b/7, 048b/8, 048b/9, 049a/1,
049a/3, 049a/4, 049a/7, 049b/4,
049b/6, 049b/9, 050a/1, 050a/3,
050a/4, 050a/6, 050a/8, 050a/9,
050b/1, 050b/2, 050b/4, 050b/6,
050b/8, 051a/3, 051a/4, 051a/6,
051a/7, 051a/8, 051a/9, 051b/5,
051b/8, 052a/1, 052a/3, 052a/4,
052a/5, 052a/9, 052b/4, 052b/5,
052b/7, 052b/9, 053a/1, 053a/2,
053a/3, 053a/4, 053a/5, 053a/7,
053a/9, 053b/1, 053b/5, 053b/6,
053b/8, 053b/9, 054a/1, 054a/2,
054a/3, 054a/4, 054a/5, 054a/8,
054b/1, 054b/2, 054b/3, 054b/4,
054b/6, 054b/8, 054b/9, 055a/3,
055a/7, 055b/1, 055b/2, 055b/3,
055b/4, 055b/5, 056a/1, 056a/3,
056a/4, 056a/5, 056a/6, 056a/9,
056b/1, 056b/3, 056b/4, 056b/5,
056b/6, 056b/8, 057a/4, 057a/5,
057a/6, 057a/7, 057b/3, 057b/7,
058a/6, 058a/7, 058b/9, 059a/3,
059a/9, 059b/3, 059b/5, 059b/7,
060a/1, 060a/7, 060b/1, 060b/6,
061a/1, 061b/1, 061b/4, 061b/9,
062a/7, 062a/8, 062b/1, 062b/3,
062b/7, 062b/8, 063a/3, 063a/4,
063a/6, 063a/7, 063a/9, 063b/1,
063b/3, 063b/4, 063b/6, 063b/8,
063b/9, 064a/1, 064a/4, 064a/8,
064a/9, 064b/1, 064b/3, 064b/4,
064b/6, 064b/8, 064b/9, 065a/3,

065a/5, 065a/6, 065a/7, 065a/8,
065b/2, 065b/9, 066a/1, 066a/4,
066a/5, 066a/8, 066b/2, 066b/5,
066b/8, 067a/1, 067a/3, 067a/5,
067a/9, 067b/4, 067b/9, 068a/4,
068a/6, 068a/7, 068a/8, 068b/1,
068b/2, 068b/4, 068b/5, 069a/5,
069a/9, 069b/3, 069b/9, 070a/4,
070a/5, 070b/3, 070b/4, 070b/8,
070b/9, 071a/1, 071a/2, 071a/5,
071a/6, 071a/7, 071a/9, 071b/1,
071b/3, 071b/4, 071b/6, 071b/7,
072a/6, 072a/7, 072b/2, 072b/4,
072b/5, 072b/6, 072b/7, 072b/9,
073a/1, 073a/3, 073a/6, 073b/1,
073b/2, 073b/4, 073b/6, 073b/8,
074a/1, 074a/3, 074a/4, 074a/7,
074b/1, 074b/2, 074b/3, 074b/4,
074b/6, 074b/8, 075a/4, 075a/5,
075a/7, 075a/8, 075a/9, 075b/1,
075b/2, 075b/3, 075b/5, 075b/6,
075b/7, 076a/5, 076a/7, 076b/2,
076b/4, 076b/5, 076b/6, 076b/7,
077a/1, 077a/4, 077a/5, 077a/7,
077a/8, 077b/1, 077b/5, 077b/6,
077b/7, 077b/8, 078a/3, 078a/5,
078a/6, 078a/7, 078a/9, 078b/1,
078b/2, 078b/4, 078b/6, 078b/9,
079a/2, 079a/4, 079a/5, 079a/6,
079a/7, 079a/9, 079b/2, 079b/3,
079b/5, 080a/1, 080a/7, 080b/2,
080b/3, 080b/4, 081a/1, 081a/4,
081a/7, 081a/9, 081b/1, 081b/4,
081b/9, 082a/3, 082a/5, 082b/1,
082b/2, 082b/4, 082b/5, 082b/8,
082b/9, 083a/8, 083b/2, 083b/4,
083b/9, 084a/3, 084a/5, 084b/4,
084b/7, 085a/1, 085a/7, 085b/2,
085b/7, 085b/9, 086a/7, 086b/1,
086b/2, 086b/5, 086b/8, 087a/1,
087a/2, 087a/3, 087a/4, 087a/7,
087b/3, 087b/6, 087b/8, 088a/6,
088b/1, 088b/9, 089a/7, 089a/9,
089b/2, 089b/5, 089b/7, 090b/1,
090b/5, 090b/6, 090b/8, 091a/4,
091a/7, 091b/1, 091b/9, 092b/7,
092b/9, 093a/9, 093b/3, 093b/5,

093b/6, 094a/3, 094a/4, 094a/7,
094b/2, 094b/6, 094b/7, 095a/4,
095a/6, 095a/8, 095b/6, 096b/5,
097a/6, 097a/7, 097b/2, 097b/3,
098a/9, 099b/2, 099b/8, 100a/5,
100a/8, 100b/7, 100b/9, 101a/9,
101b/1, 103a/8, 106a/1, 111a/1,
113b/8, 119b/8, 125a/9, 125b/5,
129b/8, 130b/5, 131b/2, 137a/1,
133b/3, 137b/6, 139a/8, 140b/4,
144a/5, 144a/6, 144a/8, 145a/3,
145a/4, 145b/3, 145b/4, 145b/6,
145b/7, 145b/8, 145b/9, 146a/4,
146a/5, 146a/7, 146b/2, 146b/6,
147a/1, 147a/5, 147a/7, 147b/8,
148a/2, 148a/3, 148a/5, 148a/7,
148b/4, 148b/6, 148b/8, 148b/9,
149a/3, 149a/4, 149a/5, 149a/6,
149a/7, 149a/8, 149a/9, 149b/1,
149b/2, 149b/3, 150a/4, 150b/4,
151a/3, 151a/4, 151a/5, 151a/6,
151b/4, 151b/5, 152a/5, 152a/6,
152b/3, 152b/4, 152b/6, 152b/7,
152b/8, 153a/2, 153b/8, 154a/2,
154a/5, 154a/8, 154b/1, 154b/3,
154b/9, 155a/2, 155a/5, 155a/6,
155a/9, 155b/2, 155b/5, 155b/6,
155b/7, 155b/9, 156a/1, 156a/4,
156a/6, 156a/8, 156b/5, 156b/8,
156b/9, 157a/3, 157a/6, 157b/1,
158a/2, 158a/4, 158a/6, 158a/8,
158a/9, 158b/7, 159a/1, 159a/7,
159b/3, 159b/5, 159b/6, 160a/7,
160b/2, 160b/4, 160b/8, 161b/2,
161b/5, 161b/9, 162a/1, 162a/4,
162a/8, 162b/6, 162b/7, 162b/9,
163a/1, 163a/2, 163a/4, 163a/5,
163a/8, 163b/3, 163b/6, 163b/7,
163b/8, 163b/9, 164a/3, 164a/8,
164b/1, 164b/2, 164b/5, 164b/7,
165a/5, 165a/8, 165b/4, 165b/9,
166a/1, 166a/3, 166a/6, 166a/7,
166a/9, 166b/1, 166b/3, 166b/4,
166b/7, 166b/8, 167a/3, 167b/5,
167b/8, 167b/9, 168a/5, 169a/5,
169b/1, 169b/3, 169b/8, 170a/5,
170a/9, 170b/1, 171a/5, 171a/8,

171b/2, 171b/4, 171b/9, 172a/2,
172a/7, 172b/1, 172b/4, 172b/6,
173b/9, 174a/5, 175a/1, 175b/8,
176a/2, 176a/3, 176a/6, 176a/8,
177a/4, 177a/7, 177a/9, 177b/2,
178a/1, 178a/5, 178b/4, 178b/6,
178b/9, 179a/9, 179b/4, 179b/6,
180a/6, 180b/2, 180b/5, 181a/1,
181a/4, 181a/5, 181b/7, 182a/2,
182b/6, 182b/8, 184a/5, 184b/4,
184b/5, 184b/7, 184b/8, 185a/2,
185b/1, 185b/2, 185b/5, 185b/6,
185b/7, 185b/8, 186b/1, 186b/2,
186b/4, 186b/8, 187a/7, 187a/8,
187b/2, 187b/5, 187b/6, 187b/7,
187b/8, 187b/9, 188a/3, 188a/6,
188b/2, 188b/3, 188b/4, 188b/5,
188b/6, 188b/7, 189a/2, 189b/2,
189b/3, 189b/4, 189b/6, 189b/7,
189b/8, 189b/9, 190a/1, 190a/2,
190a/4, 190a/5, 190a/6, 190a/7,
190a/9, 190b/1, 190b/2, 190b/4,
190b/5, 190b/7, 190b/9, 191a/1,
191a/3, 191a/6, 191b/2, 192a/2,
192a/3, 192b/1, 192b/5, 193a/3,
193b/1, 193b/4, 194a/6, 194a/8,
194b/6, 194b/8, 195a/1, 195a/3,
195a/9, 195b/1, 195b/2, 195b/3,
195b/4, 195b/6, 195b/7, 195b/8,
195b/9, 196a/2, 196a/3, 196a/4,
196a/7, 196a/8, 196b/1, 196b/3,
196b/5, 196b/8, 196b/9, 197a/2,
197a/6, 198a/1, 198a/5, 198a/6,
198a/7, 198a/9, 198b/2, 198b/4,
199a/1, 199a/2, 199a/4, 199a/6,
199b/7, 199b/8, 200a/7, 200b/5,
200b/7, 200b/8, 200b/9, 201a/2,
201a/3, 201a/4, 201b/2, 201b/5,
201b/7, 202a/2, 202b/4, 203a/4,
203a/6, 203a/8, 203a/9, 203b/1,
203b/2, 203b/7, 203b/9, 204a/2,
204a/5, 204a/8, 205a/2, 205a/3,
205a/5, 205b/2, 205b/3, 205b/4,
205b/9, 206a/6, 207a/3, 207a/6,
207a/9, 207b/4, 207b/5, 207b/8,
208a/3, 208b/1, 208b/2, 208b/3,
208b/5, 209a/4, 209b/2, 209b/6,

209b/9, 210a/3, 210b/1, 210b/4,
210b/9, 211a/1, 211a/2, 211a/4,
211a/6, 211a/8, 211b/1, 211b/2,
211b/3, 211b/4, 211b/6, 212a/1,
212a/2, 212a/3, 212a/9, 212b/1,
212b/3, 212b/4, 212b/5, 212b/7,
212b/8, 212b/9, 213a/1, 213a/4,
213a/6, 213a/8, 213a/9, 213b/2,
213b/3, 213b/6, 213b/7, 213b/8,
214a/7, 214b/1, 214b/3, 214b/6,
214b/8, 215a/9, 215b/3, 216a/1,
216a/2, 216a/3, 216a/7, 216a/9,
216b/9, 217a/4, 217a/6, 217a/8,
217b/2, 217b/6, 217b/8, 218a/1,
218a/5, 218a/6, 218b/1, 218b/6,
218b/8, 219a/5, 219b/2, 219b/5,
219b/6, 219b/9, 220a/4, 220b/2,
221a/1, 221a/5, 221a/7, 221b/2,
221b/3, 221b/5, 222a/1, 222b/1,
222b/4, 222b/5, 223a/1, 223a/7,
223b/1, 223b/4, 223b/6, 223b/9,
224a/1, 224b/8, 225a/2, 225a/4,
225a/5, 225a/7, 225a/8, 225b/2,
225b/3, 225b/5, 225b/7, 225b/8,
226a/3, 226a/5, 226b/2, 226b/4,
226b/7, 226b/8, 227a/4, 227a/5,
227b/5, 227b/7, 227b/8, 227b/9,
228b/3, 229a/6, 229a/8, 229a/9,
229b/7, 230a/4, 230b/1, 230b/5,
230b/7, 231a/1, 231a/3, 231a/5,
231a/7, 231a/8, 231a/9, 231b/4,
231b/5, 231b/6, 232a/1, 232a/7,
232b/1, 232b/4, 232b/7, 232b/8,
233a/4, 233a/7, 233a/8, 233a/9,
233b/2, 233b/3, 233b/5, 233b/6,
233b/8, 233b/9, 234a/1, 234a/2,
234a/6, 234b/1, 234b/5, 234b/9,
235a/2, 235a/8, 235b/2, 235b/3,
235b/5, 235b/7, 236a/1, 236a/4,
236a/8, 236b/1, 236b/3, 236b/5,
236b/6, 237a/1, 237a/2, 237a/5,
237a/7, 237a/8, 237b/1, 237b/3,
237b/7, 237b/9, 238a/8, 238b/4,
238b/5, 238b/6, 238b/7, 238b/9,
239b/2, 240a/3, 240a/6, 240b/1,
241a/1, 241a/3, 241b/1, 241b/2,
241b/5, 241b/7, 241b/9, 242a/7,

242a/8, 242b/2, 242b/5, 242b/7,
242b/9, 243b/1, 243b/3, 243b/4,
243b/6, 243b/8, 244a/4, 244a/5,
244a/7, 245a/5, 245a/8, 245a/9,
245b/8, 246a/1, 246a/2, 246a/3,
246a/4, 246a/9, 246b/4, 247a/5,
247a/7, 247a/9, 247b/2, 247b/6,
247b/7, 248a/1, 248b/5, 248b/6,
248b/7, 249a/2, 249b/2, 249b/8,
250a/9, 250b/1, 251a/4, 251b/4,
252a/3, 252a/6, 252b/4, 253a/6,
253b/1, 253b/2, 253b/3, 253b/8,
254a/1, 254a/4, 254b/2, 254b/5,
254b/6, 254b/7, 255a/1, 255a/6,
255a/7, 255a/9, 255b/4, 255b/7,
255b/8, 256a/1, 256a/3, 256a/6,
256b/1, 256b/3, 256b/4, 257a/2,
257a/3, 257b/2, 257b/3, 257b/6,
257b/8, 258a/5, 258b/4, 258b/7,
258b/8, 259a/1, 259a/5, 259a/9,
259b/5, 260a/8, 260a/9, 260b/6,
261a/3, 261a/4, 261a/7, 261b/1,
261b/3, 261b/5, 261b/8, 262a/3,
262a/7, 262b/3, 262b/4, 262b/5,
262b/7, 262b/8, 263a/5, 263a/7,
263b/1, 263b/2, 263b/3, 263b/5,
263b/7, 264a/9, 264b/3, 264b/9,
265a/7, 265b/5, 266a/1, 266a/2,
266a/3, 266a/4, 267a/9, 268a/1,
268a/5, 269a/3, 269a/6, 270a/3,
276a/1, 276a/5, 279b/8, 283a/2,
284a/2, 284a/9, 284b/5, 284b/7,
285b/8, 286a/2, 286b/3, 290a/6,
294a/2, 295a/5, 295b/9, 296a/5,
296b/8, 297a/7, 297a/9, 297b/1,
297b/6, 297b/7, 297b/8, 298a/9,
298b/1, 298b/9, 299a/1, 299a/5,
299a/6, 299b/1, 299b/4, 299b/7,
299b/8, 300a/5, 300a/7, 300b/1,
300b/7, 301a/5, 302a/9, 303a/1,
303a/2, 303b/2, 303b/9, 304b/3,
305a/4, 305a/6, 305a/7, 305a/9,
305b/6, 306b/4, 306b/6, 306b/9,
308a/5, 308a/6, 308b/2, 308b/4,
308b/5, 309a/1, 309a/2, 309a/5,
309a/6, 309b/5, 310a/1, 310b/7,
311a/3, 312b/3, 312b/9, 313a/4,

313a/8, 313b/8, 314a/1, 314a/8,
314a/9, 314b/7, 314b/8, 315a/2,
315b/1, 315b/2, 315b/3, 315b/9,
316a/5, 317a/9, 318a/6, 318b/9,
319a/5, 320a/5, 321a/1, 321b/5,
322a/8, 322a/9, 322b/4, 322b/6,
323b/3, 324b/2, 324b/5, 325a/3,
325a/5, 328a/1, 328a/3, 328a/7,
328b/5, 329a/3, 329b/5, 330a/2,
330b/1, 331a/1, 331a/8, 332a/6,
334a/4, 334a/6, 334b/3, 334b/5,
334b/8, 335a/6, 335b/4, 336a/5,
337b/1, 337b/7, 338b/7, 338b/8,
339a/9, 339b/4, 340a/9, 340b/5,
340b/6, 341a/1, 341a/3, 341a/9,
341b/1, 341b/2, 341b/3, 341b/4,
341b/7, 341b/8, 341b/9, 342a/2,
342a/4, 343a/1, 343b/7, 344b/8,
346a/7, 346b/3, 348a/3, 348b/6,
349b/8, 349b/9, 351a/6, 351a/8,
351b/4, 351b/5, 353a/3, 354a/5,
354b/2, 355b/1, 356a/7, 357a/6,
359b/2

4. Halbuki.

d. 002b/4, 025b/2, 028b/4, 055b/3,
064b/8, 066a/4, 155a/8, 159a/2,
233b/7, 337b/2

5. Zira, çünkü.

d. 005a/9, 007a/5, 008a/6, 008b/2,
032b/7, 037b/1, 038a/4, 045b/6,
050a/3, 052a/1, 054b/7, 056b/8,
057b/2, 062b/9, 065a/6, 069a/6,
073a/8, 075b/5, 083b/8, 090a/3,
094a/1, 120b/7, 126b/8, 146b/8,
147b/5, 162a/5, 163a/2, 163a/8,
165a/7, 170b/4, 171b/7, 172a/4,
184a/1, 190a/8, 199a/1, 202b/6,
204a/3, 204b/1, 206b/3, 213b/6,
221b/7, 228a/1, 246a/3, 246b/5,
248a/6, 249a/5, 250b/6, 255a/5,
257a/9, 264a/2, 264a/4, 303a/7,
307b/6, 309a/1, 314a/6, 318b/8,
320a/7, 322a/3, 323a/8, 326b/7,
329a/4, 329a/8, 331a/8, 331b/3,

358a/2

6. Fakat, ancak, ama.

d. 002b/4, 002b/5, 004b/2, 006b/9, 007a/2, 008a/4, 008b/6, 009a/4, 009a/8, 016a/6, 016a/7, 019b/6, 025b/3, 026a/6, 032a/7, 032b/1, 032b/4, 033a/4, 036a/4, 036a/5, 039b/3, 044b/2, 046b/2, 047a/9, 049b/6, 049b/8, 050a/5, 052b/9, 053a/6, 053b/7, 055b/1, 056b/4, 061b/1, 061b/8, 062a/7, 062b/2, 071a/7, 072a/1, 072a/4, 076a/7, 077a/3, 077b/2, 079b/8, 080b/1, 084a/2, 084b/4, 110b/1, 120b/8, 130a/8, 132b/2, 142a/3, 145a/3, 145b/8, 146a/1, 149a/8, 152b/9, 156b/3, 163b/3, 167a/2, 173a/2, 186a/4, 186a/5, 188b/1, 195a/9, 197a/3, 200b/5, 204a/6, 214a/9, 216a/8, 217a/6, 217b/6, 218a/5, 218b/6, 219a/5, 222a/3, 227a/1, 230b/8, 232a/1, 236a/5, 240a/7, 240b/2, 253a/1, 255b/6, 258a/2, 258b/1, 258b/3, 258b/9, 259b/7, 263b/9, 268b/3, 293a/4, 296a/7, 296b/7, 296b/9, 298a/6, 303b/2, 304b/8, 307b/2, 308b/2, 313a/7, 316b/3, 322a/1, 325a/9, 325b/4, 328a/9, 329b/3, 330a/7, 331a/6, 332b/3, 345a/9, 354b/5, 356b/1

7. Böylece.

d. 003a/2, 006a/7, 014b/4, 029b/9, 035b/2, 036b/4, 039b/5, 052b/6, 065a/8, 069b/5, 069b/6, 075b/9, 092b/9, 098b/2, 116b/6, 156b/1, 167b/5, 181a/3, 182b/3, 195a/7, 210b/7, 212a/5, 220a/7, 241a/2, 258a/8

8. Öyleyse, o halde, artık.

d. 005b/8, 015a/3, 043b/2, 043b/8, 172b/2, 182a/8, 250b/4

9. Veya, ya da, yahut.

d. 026b/4, 041a/9, 078a/2, 078a/8, 081a/7, 081a/8, 107b/1, 145a/9, 162b/8, 170a/2, 170a/3, 183b/4, 189a/9, 192a/2, 192a/6, 247b/5, 250b/8, 258a/5, 295b/3

10. Hem-hem de, hem de.

d. 033a/2, 037a/8, 047a/3, 131b/4, 264b/5

11. Bilhassa, özellikle.

d. 009b/3

12. Hani! Daha önce olmuş bir şeyi hatırlamak için cümlelerin başında kullanılır.

d. 005a/6, 005a/8, 005a/9, 005b/1, 005b/2, 005b/4, 005b/7, 006b/1, 007a/2, 008a/1, 008b/8, 030b/4, 033a/8, 036a/8, 061a/1, 069b/2, 164a/2, 164b/9, 165a/2, 172a/4, 181a/1, 184b/9, 193b/7, 242b/6, 328a/3, 328a/5, 333a/6

13. Başka, ayrı, öbür, diğer.

d.+ lar 199a/3

d. 008b/1, 057a/6, 061b/2, 065b/8, 083a/6, 151b/2, 151b/4, 160b/4, 166b/6, 192b/2

14. Bunun üzerine, hemen, hemen ardından.

d. 053b/4, 066a/1, 069b/1, 084b/6, 086b/3, 093a/4, 093b/7, 126a/3, 229a/3, 229a/4, 252a/8, 266b/7, 266b/8, 268b/3, 297a/5, 308b/7, 338a/1

15. Bundan dolayı, bu nedenle.

d. 007b/5, 016a/8, 022a/6, 031b/1, 038a/5, 055b/8, 056b/9, 138a/6, 185a/9, 210a/8, 234b/3, 279b/4, 328a/8, 353b/9

16. -e rağmen, -diği halde

d. mı 090a/1

d. 003b/1, 007a/7, 019a/3, 025a/1, 025b/1, 032a/5, 033a/4, 034b/3, 045b/5, 047a/5, 052b/1, 063a/2, 071b/9, 077a/7, 078a/5, 084a/8, 099a/8, 169b/1, 176b/3, 221b/1, 224a/1, 294a/1, 323b/4, 328a/8

17. Bilakis, aksine.

d. 063a/3, 073b/7, 078a/7, 209b/7, 210b/2, 213b/2, 291b/6, 307a/8

18. Soru cümlelerinde pekiştirme.

d. 171b/4, 214b/9, 230b/2, 232a/3, 233b/5, 236b/6, 237b/6, 238a/6, 238a/8, 240a/7, 246a/6, 246a/7, 259b/9, 260b/4, 262b/8, 278a/7, 286a/5, 300b/6, 335a/7

19. İşte.

d. 035a/1, 035b/6, 076b/3, 077b/3, 086a/9, 086b/1, 146b/5, 148a/4, 193a/3, 203a/5, 207a/7, 207b/3, 213b/4, 227a/5, 239a/2, 240b/1, 330a/3, 330a/9, 331a/3, 331b/9

20. İlâveten, ek olarak

d. 017b/3

21. Hem, kaldı ki, zaten, esasen, ki zaten.

d. 051b/4, 054a/9, 088b/3, 173a/6, 176b/4, 229a/2, 229b/2, 361b/1

22. Tekrar, daha.

d. 181b/7

dâim: -1- [Ar.] Sürekli, devamlı.

d. 246b/3

dağ-: -2- [T.] Takmak.

d.- duğları 068a/6

d.- duğların 058b/2

dağı: -3493- [T.] 1. Ve, ile.

d. 002a/5, 093b/2, 009a/6, 009a/7, 009b/3, 009b/5, 009b/6, 009b/7, 009b/8, 010a/3, 010a/6, 010a/7, 010b/7, 010b/8, 011a/1, 011a/7, 011a/9, 011b/1, 011b/2, 011b/3, 011b/4, 011b/6, 011b/7, 012a/2, 012a/3, 012a/4, 012a/5, 012a/6, 012a/7, 012b/1, 012b/8, 013b/2, 013b/4, 013b/5, 013b/6, 013b/7, 013b/8, 013b/9, 014a/1, 014a/3, 014a/4, 014a/5, 014a/8, 014b/1, 014b/6, 014b/7, 014b/8, 015a/4, 015a/6, 015a/7, 015a/8, 015b/1, 015b/2, 015b/3, 015b/4, 015b/5, 015b/6, 015b/8, 016b/3, 016b/4, 016b/9, 017a/5, 017a/8, 017b/4, 017b/5, 018a/3, 018a/6, 018a/8, 018b/7, 019a/2, 019a/4, 019a/5, 019a/6, 019a/9, 019b/1, 019b/4, 019b/5, 019b/8, 020a/2, 020a/3, 020a/7, 020a/8, 021a/2, 021a/3, 021a/5, 021a/6, 021a/7, 021a/9, 021b/2, 021b/3, 021b/8, 021b/9, 022a/1, 022a/4, 022b/6, 022b/9, 023a/2, 023a/4, 023a/5, 023a/7, 023a/8, 023a/9, 023b/2, 023b/3, 023b/6, 023b/9, 024a/2, 024a/6, 024b/1, 025a/4, 025a/6, 025b/1, 025b/5, 025b/8, 026a/2, 026a/6, 026a/7, 026a/8, 026b/1, 026b/3, 026b/5, 026b/9, 027a/1, 027a/4, 027a/7, 027a/8, 027b/4, 028a/3, 028a/5, 028a/6, 028a/9, 028b/3, 028b/5, 028b/6, 028b/7, 028b/8, 029a/2, 029a/4, 029a/7, 029a/8, 029a/9, 029b/1, 029b/2, 029b/3, 029b/5, 029b/6, 029b/9, 030a/1, 030a/4, 030a/5, 030a/6, 030b/1, 030b/4, 030b/5, 030b/9, 031a/2, 031a/4, 032a/3, 032b/6, 033b/2, 035b/2, 035b/5, 035b/6, 037a/1, 037a/2, 037a/3, 037a/4, 037a/5, 037b/2, 037b/9, 038a/1, 038a/2, 038a/6, 038a/9, 039a/1, 039a/5, 039a/8, 040a/7, 040b/5, 040b/8, 041a/4, 041a/5, 041a/6, 041b/1,

041b/3, 041b/5, 041b/8, 041b/9,
042a/9, 042b/2, 043a/4, 043b/1,
043b/3, 043b/6, 043b/7, 044a/2,
044a/3, 044a/5, 044b/4, 044b/6,
044b/7, 044b/8, 044b/9, 045a/7,
045a/8, 045b/1, 045b/5, 046a/2,
046a/4, 046b/6, 047a/6, 047b/7,
048a/2, 048a/3, 048a/5, 048a/6,
048a/9, 048b/3, 049a/5, 049a/8,
049a/9, 049b/5, 050a/8, 052a/6,
052a/8, 052b/2, 053a/7, 053b/2,
053b/8, 054b/1, 054b/3, 054b/8,
055a/1, 055a/2, 055a/3, 055a/7,
057b/6, 058a/5, 058b/4, 059b/4,
059b/7, 060a/2, 060a/5, 060b/2,
060b/5, 061a/3, 063a/8, 063a/9,
065a/5, 065a/9, 065b/2, 065b/6,
065b/9, 067a/3, 067b/5, 067b/6,
068a/2, 069a/5, 069b/1, 069b/6,
069b/7, 069b/8, 070b/3, 070b/7,
071b/2, 071b/3, 072a/5, 072b/5,
074b/9, 075a/8, 076a/9, 076b/2,
077a/3, 077a/6, 077a/7, 077b/5,
078a/1, 078a/3, 079a/6, 079b/5,
080a/6, 080a/8, 080a/9, 080b/1,
080b/7, 080b/9, 081a/1, 081a/2,
081a/4, 081a/6, 081a/9, 081b/1,
081b/2, 082a/8, 082a/9, 082b/1,
082b/7, 082b/8, 083a/2, 083a/9,
083b/1, 083b/7, 084b/2, 085a/6,
085a/7, 085b/6, 085b/9, 086a/8,
086b/1, 086b/7, 086b/9, 087a/6,
087a/8, 087b/3, 087b/5, 088a/5,
088b/1, 088b/5, 088b/9, 089a/1,
089a/2, 089a/5, 089a/7, 089b/1,
089b/4, 089b/6, 090a/2, 090a/3,
090a/6, 090b/1, 090b/6, 090b/9,
091a/9, 091b/2, 091b/7, 091b/8,
091b/9, 092a/1, 092a/2, 092a/3,
092a/5, 092a/7, 092a/9, 092b/2,
092b/3, 092b/4, 092b/6, 092b/8,
093a/2, 093a/5, 093a/6, 093b/5,
093b/9, 094a/1, 094a/4, 094a/6,
094a/7, 094a/8, 094b/2, 094b/3,
094b/4, 094b/5, 094b/6, 094b/7,
095a/2, 095a/5, 095a/8, 095b/2,
095b/3, 095b/4, 095b/7, 095b/9,

096a/2, 096a/5, 096a/8, 096a/9,
096b/1, 096b/2, 096b/3, 096b/6,
096b/7, 096b/9, 097a/2, 097a/3,
097b/2, 097b/4, 097b/5, 097b/8,
097b/9, 098a/1, 098a/2, 098a/4,
098a/5, 098a/6, 098a/7, 098a/8,
098b/2, 098b/3, 098b/5, 098b/7,
098b/9, 099a/1, 099a/4, 099a/5,
099a/7, 099a/9, 099b/4, 099b/6,
099b/7, 099b/8, 100a/1, 100a/6,
100a/7, 100a/8, 100b/2, 100b/4,
100b/7, 100b/8, 101a/4, 101a/7,
101a/8, 101a/9, 101b/1, 101b/4,
101b/6, 101b/7, 102a/1, 102a/2,
102a/6, 102a/7, 102a/8, 102a/9,
102b/2, 102b/3, 102b/5, 102b/6,
102b/7, 103a/1, 103a/5, 103a/6,
103a/7, 103b/1, 103b/2, 103b/3,
103b/4, 103b/5, 103b/6, 103b/7,
104a/2, 104a/3, 104a/5, 104b/1,
104b/2, 104b/3, 104b/5, 104b/7,
104b/8, 104b/9, 105a/1, 105a/2,
105a/3, 105a/4, 105a/5, 105a/6,
105a/7, 105a/8, 105a/9, 105b/1,
105b/2, 105b/3, 105b/4, 105b/6,
105b/7, 105b/8, 106a/3, 106a/4,
106a/7, 106b/1, 106b/2, 106b/3,
106b/5, 106b/7, 106b/8, 106b/9,
107a/4, 107a/7, 107a/8, 107b/3,
107b/4, 107b/5, 107b/7, 107b/8,
107b/9, 108a/1, 108a/3, 108a/8,
108a/9, 108b/2, 108b/4, 108b/5,
108b/6, 108b/7, 108b/8, 108b/9,
109a/1, 109a/2, 109a/5, 109a/7,
109a/8, 109a/9, 109b/1, 109b/2,
109b/4, 109b/5, 109b/6, 109b/7,
109b/8, 109b/9, 110a/2, 110a/4,
110a/5, 110a/6, 110a/8, 110a/9,
110b/4, 110b/5, 110b/7, 110b/8,
111a/1, 111a/2, 111a/3, 111a/4,
111a/5, 111a/6, 111a/8, 111a/9,
111b/1, 111b/6, 111b/7, 112a/1,
112a/3, 112a/4, 112a/5, 112a/6,
112a/7, 112a/9, 112b/1, 112b/3,
112b/4, 112b/5, 112b/6, 112b/8,
112b/9, 113a/3, 113a/6, 113a/7,
113a/9, 113b/1, 113b/5, 113b/6,

114a/1, 114a/2, 114a/3, 114a/4,
114a/6, 114a/8, 114b/3, 115a/2,
115a/7, 115a/9, 115b/1, 115b/2,
115b/3, 115b/6, 116a/2, 116a/5,
116b/5, 116b/6, 117a/2, 117a/5,
117a/9, 117b/1, 117b/2, 117b/4,
117b/5, 118a/4, 118a/5, 118a/6,
118a/9, 118b/4, 119a/2, 119a/4,
119a/5, 119a/6, 119a/7, 119a/8,
119a/9, 119b/3, 119b/9, 120a/2,
120a/7, 120a/8, 120a/9, 120b/1,
120b/2, 120b/5, 120b/8, 121a/3,
121a/6, 121a/7, 121a/8, 121a/9,
121b/1, 121b/2, 121b/3, 121b/4,
121b/6, 122a/4, 122a/7, 122a/9,
122b/2, 122b/7, 122b/8, 123a/1,
123a/3, 123a/6, 123a/7, 123a/8,
123b/5, 123b/6, 123b/9, 124a/1,
124a/2, 124a/4, 124a/5, 124a/8,
124a/9, 124b/1, 124b/3, 124b/5,
124b/6, 124b/9, 125a/3, 125a/6,
125a/9, 125b/1, 125b/4, 125b/5,
125b/8, 125b/9, 126a/2, 126a/5,
126a/7, 126a/9, 126b/1, 126b/7,
126b/8, 126b/9, 127a/1, 127a/2,
127a/4, 127a/5, 127a/6, 127a/7,
127b/4, 127b/6, 127b/8, 128a/4,
128a/5, 128a/7, 128b/1, 128b/2,
128b/4, 128b/7, 129a/1, 129a/3,
129a/5, 129a/9, 129b/1, 129b/2,
129b/7, 129b/9, 130a/1, 130a/3,
130a/4, 130a/6, 130b/2, 130b/4,
130b/6, 131a/2, 131a/4, 131a/5,
131a/8, 131b/1, 131b/2, 131b/3,
131b/4, 131b/6, 131b/7, 132a/1,
132a/3, 132a/5, 132a/6, 132a/7,
132a/8, 132b/1, 132b/4, 132b/8,
133a/1, 133a/4, 133a/6, 133a/8,
133a/9, 133b/5, 133b/6, 133b/8,
134a/1, 134a/2, 134a/6, 134a/9,
134b/4, 134b/5, 134b/7, 135a/4,
135a/5, 135a/7, 135a/8, 135a/9,
135b/3, 136a/4, 136a/5, 136a/8,
136b/5, 136b/6, 136b/9, 137a/1,
137a/7, 137b/4, 137b/9, 138a/3,
138a/4, 138a/6, 138a/8, 138b/1,
138b/2, 138b/3, 138b/5, 138b/6,

138b/9, 139a/6, 139a/9, 139b/2,
139b/3, 139b/6, 139b/9, 140a/4,
140a/6, 140a/8, 140b/1, 140b/3,
140b/5, 140b/6, 140b/8, 140b/9,
141a/1, 141a/2, 141a/4, 141a/5,
141a/6, 141a/9, 141b/1, 141b/4,
141b/5, 141b/6, 141b/7, 141b/8,
142a/2, 142a/5, 142a/8, 142a/9,
142b/1, 142b/2, 142b/3, 142b/5,
142b/8, 142b/9, 143a/2, 143a/7,
143b/2, 143b/4, 143b/6, 143b/8,
143b/9, 144a/2, 144a/3, 144a/4,
144a/7, 144a/9, 144b/3, 144b/5,
144b/6, 144b/8, 145a/1, 145b/9,
146a/8, 146b/1, 147a/4, 147a/7,
147b/4, 147b/6, 148a/2, 148b/1,
149a/5, 149b/7, 150b/1, 151a/1,
151a/8, 151b/3, 152a/2, 152a/3,
152b/3, 152b/6, 153b/3, 154a/3,
154b/8, 155a/1, 155b/6, 155b/9,
156a/9, 157b/6, 157b/8, 157b/9,
158a/1, 158b/2, 158b/6, 158b/9,
159b/2, 160a/8, 161a/2, 161a/5,
161a/7, 161a/8, 161a/9, 161b/3,
161b/4, 161b/6, 161b/7, 162a/4,
162b/1, 162b/2, 163a/1, 163a/5,
164b/4, 165b/6, 166a/1, 166a/2,
166b/1, 166b/3, 166b/6, 166b/9,
167a/7, 167a/9, 167b/1, 168a/1,
168a/2, 168a/8, 168b/7, 168b/9,
169a/9, 169b/8, 170a/8, 170b/2,
170b/6, 171a/4, 171a/9, 171b/1,
171b/3, 171b/5, 171b/8, 172a/5,
172a/6, 172a/7, 172a/9, 172b/3,
172b/4, 172b/5, 172b/8, 173b/7,
174a/2, 174a/3, 174a/4, 174a/9,
174b/5, 174b/8, 175a/1, 175a/6,
175a/8, 175b/9, 176a/7, 176a/8,
177a/3, 177a/8, 177b/1, 177b/9,
178a/1, 178a/2, 178a/3, 178a/4,
178a/7, 178a/8, 178a/9, 178b/1,
178b/5, 178b/7, 179a/4, 179a/7,
179a/9, 179b/7, 179b/8, 180a/4,
180a/5, 180b/3, 181a/2, 181a/6,
182b/5, 182b/8, 183a/1, 183a/5,
184a/6, 184a/7, 185a/2, 185a/5,
185a/7, 185b/4, 186a/1, 187a/1,

187b/2, 187b/4, 189b/1, 189b/4,
189b/5, 189b/6, 190a/1, 192b/1,
192b/6, 194a/3, 195b/3, 198a/7,
198b/7, 201a/4, 202a/7, 202b/8,
203a/3, 206b/7, 207a/4, 211a/6,
212b/1, 213b/8, 214b/8, 216b/6,
217b/4, 220a/2, 221b/2, 222b/2,
222b/8, 223b/9, 226a/8, 226b/5,
229b/2, 229b/8, 232a/5, 233a/4,
233a/5, 233b/8, 234b/3, 235a/9,
235b/9, 236a/7, 236b/2, 236b/8,
237a/5, 237a/7, 237b/3, 238a/2,
238b/7, 238b/9, 239a/1, 239a/8,
239b/1, 239b/4, 240a/1, 240a/2,
240b/9, 241a/3, 241b/2, 241b/5,
242a/1, 242a/3, 242a/5, 242b/1,
245a/4, 245a/5, 245b/2, 245b/5,
247a/6, 247b/1, 247b/6, 247b/7,
248a/2, 248a/9, 248b/3, 248b/8,
248b/9, 249a/6, 249a/8, 249a/9,
249b/1, 249b/4, 249b/6, 249b/7,
249b/8, 250a/2, 251a/1, 251a/7,
251b/2, 251b/3, 252a/2, 252b/3,
252b/4, 252b/7, 253b/5, 254a/1,
254a/3, 254a/9, 254b/1, 254b/4,
256a/2, 256b/6, 257a/1, 257a/4,
258a/3, 258b/5, 259b/6, 260a/3,
260a/4, 262a/5, 262a/7, 264a/8,
264b/1, 264b/4, 265b/3, 265b/9,
266a/4, 266b/2, 266b/6, 267a/1,
267a/2, 267a/3, 267a/4, 267a/6,
267a/7, 267b/1, 267b/2, 268a/1,
268a/2, 268a/4, 268b/2, 268b/8,
268b/9, 269a/5, 269a/8, 269b/1,
269b/2, 269b/4, 269b/7, 269b/8,
270a/1, 270a/3, 270a/4, 270a/6,
270a/7, 270a/8, 270a/9, 270b/2,
270b/3, 270b/4, 270b/6, 270b/8,
271a/4, 271a/5, 271a/8, 271a/9,
271b/3, 271b/5, 271b/6, 271b/7,
272a/4, 272a/5, 272a/6, 272a/9,
272b/3, 272b/5, 272b/7, 273a/2,
273a/3, 273a/4, 273a/5, 273b/4,
273b/5, 273b/8, 274a/1, 274a/4,
274a/5, 274a/6, 274a/8, 274a/9,
274b/4, 274b/5, 274b/7, 274b/8,
274b/9, 275a/1, 275a/2, 275a/4,

275a/5, 275a/9, 275b/1, 275b/3,
275b/8, 276a/2, 276a/3, 276a/4,
276a/5, 276a/6, 276a/7, 276a/8,
276a/9, 276b/1, 276b/3, 276b/4,
276b/6, 276b/7, 276b/8, 277a/1,
277a/3, 277a/5, 277a/6, 277a/8,
277a/9, 277b/1, 277b/2, 277b/3,
277b/5, 277b/7, 277b/8, 278a/5,
278a/8, 278a/9, 278b/2, 278b/4,
278b/5, 278b/6, 278b/8, 278b/9,
279a/3, 279a/5, 279a/7, 279b/1,
279b/4, 279b/7, 279b/9, 280a/1,
280a/3, 280a/5, 280b/2, 280b/3,
280b/4, 280b/5, 280b/6, 280b/9,
281a/4, 281a/7, 281b/1, 281b/3,
281b/4, 281b/6, 281b/7, 282a/1,
282a/3, 282a/4, 282a/5, 282a/6,
282a/7, 282a/9, 282b/1, 282b/2,
282b/3, 282b/6, 282b/7, 282b/9,
283a/1, 283a/3, 283a/4, 283a/6,
283a/8, 283b/2, 283b/4, 283b/9,
284a/5, 284a/6, 284a/7, 284a/9,
284b/3, 284b/4, 284b/5, 284b/6,
284b/7, 284b/8, 284b/9, 285a/1,
285a/3, 285a/8, 285b/1, 285b/2,
285b/4, 285b/5, 285b/9, 286a/1,
286a/4, 286a/8, 286a/9, 286b/1,
286b/2, 286b/3, 286b/5, 286b/6,
286b/7, 286b/8, 286b/9, 287a/1,
287a/2, 287a/3, 287a/5, 287a/8,
287a/9, 287b/1, 287b/2, 287b/3,
287b/4, 287b/6, 287b/7, 287b/8,
288a/1, 288a/3, 288a/4, 288a/5,
288a/6, 288a/7, 288a/8, 288b/1,
288b/2, 288b/3, 288b/4, 288b/8,
288b/9, 289a/1, 289a/2, 289a/3,
289a/5, 289a/6, 289a/7, 289a/9,
289b/2, 289b/3, 289b/6, 289b/7,
290a/1, 290a/3, 290a/9, 290b/2,
290b/3, 290b/4, 290b/6, 290b/7,
290b/9, 291a/8, 291b/2, 291b/4,
291b/5, 291b/7, 291b/8, 292a/1,
292a/3, 292a/4, 292a/5, 292a/7,
292b/1, 292b/2, 292b/5, 292b/7,
292b/9, 293a/1, 293a/2, 293a/6,
293a/7, 293a/8, 293b/1, 293b/4,
293b/5, 293b/6, 293b/8, 293b/9,

294a/2, 294b/1, 294b/8, 295a/5, 295b/9, 296a/2, 296a/3, 296a/9, 296b/4, 297a/1, 297a/3, 297a/4, 297a/6, 297b/4, 298a/1, 298a/2, 298b/1, 298b/8, 299a/2, 299a/6, 299b/2, 299b/6, 300a/5, 300a/7, 300a/9, 300b/4, 301a/3, 301a/4, 301a/5, 301a/7, 301a/8, 301b/2, 301b/4, 302a/2, 302a/3, 302a/8, 302a/9, 302b/2, 302b/3, 302b/4, 302b/9, 303a/3, 303a/4, 303a/5, 303a/9, 303b/1, 303b/4, 303b/8, 303b/9, 304a/1, 304a/2, 304a/3, 304a/4, 304a/6, 304a/7, 304b/1, 304b/2, 305a/1, 305b/2, 306a/1, 306a/6, 306a/8, 308a/6, 308b/6, 309b/1, 309b/4, 310a/2, 311b/3, 311b/4, 311b/5, 311b/8, 312a/1, 312a/2, 312b/4, 313a/1, 313a/2, 313a/5, 313b/9, 314a/8, 316a/6, 317a/2, 317b/2, 319b/4, 319b/6, 320a/1, 320a/2, 320a/3, 320a/8, 320b/3, 320b/7, 321a/1, 321a/3, 321a/4, 321b/2, 321b/7, 322a/2, 322a/3, 322a/6, 322b/3, 322b/4, 323a/1, 323a/4, 323a/5, 323a/8, 323b/2, 324a/1, 324b/5, 324b/8, 325a/3, 325b/7, 325b/8, 326b/3, 327a/8, 327b/1, 327b/6, 328b/4, 329b/4, 330a/3, 330b/8, 333a/7, 336a/3, 339a/6, 339a/7, 342a/3, 342b/3, 342b/7, 343a/2, 343a/8, 344a/1, 344a/5, 344b/1, 345a/6, 346b/7, 346b/9, 348a/2, 348a/8, 348a/9, 349a/3, 349a/5, 352b/9, 353a/8, 353b/1, 353b/5, 354a/2, 354a/4, 355a/8, 355b/6, 356a/3, 356a/9, 356b/3, 357a/9, 357b/5, 357b/6, 357b/8, 358b/7, 360a/4, 361a/1, 361a/7, 361b/4, 361b/7

2. De, dahi, bile

d. 010b/5, 010b/6, 011a/8, 011b/5, 011b/6, 012a/1, 012b/1, 012b/2, 012b/3, 012b/4, 012b/6, 012b/7, 013a/4, 013a/5, 013b/9, 014a/3, 014a/4, 016b/1, 018a/2, 019a/8,

021a/8, 021b/9, 022a/3, 024b/1, 026b/2, 026b/5, 027a/8, 027a/9, 027b/7, 029a/5, 030b/6, 030b/7, 030b/8, 030b/9, 031a/7, 032a/5, 033b/1, 034b/5, 037b/7, 041a/2, 041b/8, 043a/2, 049b/1, 050a/1, 057b/9, 060b/8, 062b/6, 070b/2, 071a/7, 077a/6, 100a/2, 101a/1, 101a/6, 106a/5, 108a/5, 108b/6, 109b/3, 113b/9, 118a/8, 121a/2, 122b/3, 126a/5, 127a/7, 129b/3, 130a/7, 134a/8, 135a/1, 138b/6, 161a/6, 170b/4, 177a/1, 229b/3, 274a/2, 277b/9, 287a/9, 297a/6, 316a/4, 347b/5

ne d. 009b/9, 010a/3, 011a/2, 011a/7, 021a/8, 024b/7, 029a/4, 055a/5, 097a/1, 097a/7, 104a/7, 104b/1, 110a/6, 113b/6, 114a/3, 116a/7, 117a/6, 248a/1, 262b/8, 276a/1, 278a/4, 280b/9, 293a/6

3. İbtidâiye (Başlangıç) edatı.

Arapça'da cümleyi başlatmak için kullanılan 'ın karşılığı olarak kullanılır. Tercümede karşılık gösterilmez (Akdağ, 1981: 137).

d. 093b/2, 009a/7, 009a/9, 009b/2, 009b/5, 009b/6, 009b/7, 009b/8, 010a/1, 010a/3, 010a/4, 010a/7, 010a/8, 010b/3, 010b/4, 010b/6, 010b/8, 011a/1, 011a/5, 011a/6, 011a/8, 011a/9, 011b/1, 011b/2, 011b/3, 011b/4, 011b/7, 011b/9, 012a/8, 012a/9, 012b/1, 012b/4, 012b/6, 012b/9, 013a/3, 013a/4, 013a/6, 013a/8, 013a/9, 013b/1, 013b/2, 013b/5, 013b/6, 013b/7, 013b/8, 013b/9, 014a/2, 014a/4, 014b/2, 014b/3, 014b/4, 014b/8, 015a/6, 015b/1, 016a/3, 016a/8, 017a/2, 017a/7, 017a/8, 017a/9, 017b/5, 017b/6, 017b/8, 017b/9, 018a/4, 018a/5, 018a/6, 018a/7, 018a/8, 018a/9, 018b/5, 018b/7, 019a/1, 019a/4, 019a/8, 019b/6, 019b/8, 019b/9, 020a/1, 020a/2,

020a/7, 020a/8, 020a/9, 020b/2,
020b/3, 020b/4, 020b/9, 021a/6,
021b/2, 021b/4, 021b/7, 022a/1,
022a/2, 022a/5, 022a/7, 022b/1,
022b/3, 022b/7, 022b/9, 023a/1,
023a/7, 023a/9, 023b/2, 023b/3,
023b/5, 023b/7, 024a/1, 024a/3,
024a/4, 024b/2, 024b/4, 024b/6,
024b/8, 025a/3, 025a/5, 025b/2,
025b/5, 025b/6, 025b/7, 025b/8,
026a/1, 026b/1, 026b/2, 026b/3,
027a/2, 027a/3, 027a/4, 027a/6,
027a/7, 027a/8, 027b/1, 027b/3,
027b/8, 028a/3, 028a/7, 028a/9,
028b/1, 028b/6, 028b/9, 029a/1,
029a/2, 029a/3, 029b/1, 029b/4,
029b/5, 029b/6, 029b/9, 030a/2,
030a/4, 030a/5, 030a/9, 030b/3,
030b/9, 031a/2, 031b/1, 032a/6,
034a/2, 034b/2, 034b/4, 036a/1,
036a/3, 036a/9, 036b/9, 037a/3,
037a/6, 037a/8, 037b/6, 037b/9,
038a/5, 038a/8, 038b/1, 038b/9,
039a/1, 039a/2, 039a/4, 039a/6,
039a/7, 039a/8, 039a/9, 039b/5,
039b/6, 040a/7, 040b/1, 040b/2,
040b/3, 040b/4, 040b/7, 041a/4,
041a/5, 041a/7, 041a/8, 041b/2,
041b/3, 041b/4, 041b/5, 042b/7,
042b/8, 042b/9, 043a/2, 043b/4,
044a/2, 044a/3, 044a/5, 044a/7,
044b/3, 044b/6, 044b/9, 045a/2,
045a/4, 045a/5, 045a/6, 045a/9,
045b/2, 045b/7, 046b/1, 047a/6,
047a/9, 047b/8, 048b/3, 048b/4,
049a/2, 049b/5, 050a/2, 050a/8,
051a/3, 053a/7, 054b/2, 054b/4,
054b/5, 055b/9, 058b/3, 059b/9,
060b/7, 062a/6, 067b/6, 069a/1,
069a/2, 069a/4, 070a/8, 071a/9,
072a/1, 072a/3, 072a/4, 072b/1,
074a/9, 074b/2, 074b/3, 074b/7,
075a/3, 075a/6, 075b/9, 076a/6,
076a/9, 078a/2, 078a/8, 079a/2,
079b/1, 079b/2, 079b/4, 079b/5,
079b/7, 079b/8, 080a/3, 080a/4,
080b/2, 080b/3, 080b/6, 080b/8,

081a/1, 081a/2, 081a/3, 082a/2,
082b/8, 083b/2, 083b/5, 084a/4,
087b/4, 088a/3, 088a/4, 088a/8,
088b/2, 088b/6, 088b/7, 089b/1,
090a/4, 090a/8, 090b/1, 090b/3,
090b/8, 091a/1, 091a/8, 091b/2,
091b/3, 091b/6, 091b/7, 092a/3,
092a/6, 092a/8, 092b/2, 092b/4,
092b/7, 092b/9, 093a/2, 093a/6,
093b/1, 094a/2, 094b/8, 094b/9,
095a/1, 095b/1, 095b/2, 095b/5,
095b/6, 095b/7, 095b/9, 096a/3,
096a/4, 096a/9, 096b/2, 096b/3,
096b/4, 096b/6, 097a/1, 097b/5,
097b/7, 097b/9, 098b/1, 098b/4,
098b/5, 098b/6, 099a/1, 099a/3,
099a/4, 099a/6, 099a/7, 099a/9,
099b/2, 099b/4, 099b/5, 099b/9,
100a/3, 100a/4, 100a/6, 100b/1,
100b/5, 100b/6, 101a/1, 101a/3,
101a/4, 101a/5, 101a/6, 101a/8,
101b/1, 101b/2, 101b/5, 101b/6,
101b/7, 101b/9, 102a/4, 102a/5,
102a/6, 102a/8, 102a/9, 102b/1,
102b/9, 103a/4, 103a/5, 103a/8,
103a/9, 103b/1, 103b/2, 103b/6,
103b/7, 103b/8, 104a/3, 104a/7,
104b/3, 104b/7, 104b/8, 105a/1,
105a/6, 105a/8, 105b/5, 105b/8,
106a/4, 106a/5, 107a/1, 107a/4,
107a/8, 107b/1, 107b/2, 107b/5,
107b/6, 107b/8, 107b/9, 108a/1,
108a/7, 108b/1, 108b/3, 108b/4,
108b/7, 109a/4, 109b/3, 109b/6,
110a/1, 110a/2, 110a/3, 110a/6,
110b/9, 111a/3, 111a/7, 111b/1,
111b/2, 111b/8, 112a/2, 112a/4,
112a/6, 112a/8, 112b/1, 112b/3,
112b/4, 112b/5, 112b/6, 112b/7,
112b/9, 113a/4, 113a/5, 113a/7,
113b/1, 113b/3, 113b/4, 113b/5,
114a/6, 114a/7, 114b/1, 114b/3,
114b/4, 114b/5, 115a/7, 115b/2,
115b/6, 115b/7, 115b/9, 116a/2,
116a/7, 116a/9, 116b/1, 116b/2,
116b/3, 117a/2, 117a/4, 117a/6,
117a/9, 118a/1, 118a/3, 118a/7,

118a/8, 118a/9, 118b/1, 118b/2,
118b/3, 118b/4, 118b/5, 118b/6,
119a/1, 119a/2, 119a/3, 119a/4,
119b/1, 119b/2, 119b/4, 119b/6,
120a/6, 120b/8, 121a/2, 121a/3,
121a/4, 121a/5, 121a/6, 121a/7,
121b/2, 121b/4, 121b/5, 121b/9,
122a/2, 122a/4, 122a/5, 122a/6,
122a/7, 122b/2, 122b/3, 122b/4,
122b/5, 122b/7, 123a/2, 123a/4,
123a/6, 123a/7, 123a/9, 123b/1,
123b/3, 123b/4, 123b/8, 124a/7,
124b/1, 124b/7, 125a/2, 125a/3,
125a/4, 125a/5, 125b/2, 125b/4,
125b/7, 125b/9, 126a/1, 126a/4,
126a/5, 126a/6, 126b/4, 126b/6,
127a/4, 127a/5, 127a/6, 127a/7,
127a/8, 127b/1, 127b/3, 127b/5,
127b/9, 128a/2, 128a/4, 128b/1,
128b/2, 129a/2, 129a/4, 129a/9,
129b/2, 129b/4, 129b/5, 129b/6,
129b/9, 130a/1, 130a/3, 130a/5,
130a/7, 130a/9, 130b/2, 130b/8,
130b/9, 131a/1, 131a/3, 131a/4,
131a/6, 131a/9, 131b/1, 131b/3,
131b/5, 131b/6, 131b/7, 132a/5,
132b/3, 132b/4, 132b/7, 132b/9,
133a/2, 133a/3, 133a/4, 133a/7,
133a/8, 133b/1, 133b/6, 133b/9,
134a/4, 134a/6, 134b/3, 135a/2,
135a/3, 135a/6, 135b/4, 135b/7,
135b/8, 135b/9, 136a/1, 136a/3,
136a/4, 136a/5, 136a/6, 136a/9,
136b/2, 136b/4, 136b/5, 136b/8,
137a/3, 137a/4, 137a/8, 138a/3,
138a/4, 138a/6, 138a/9, 138b/7,
139a/1, 139a/6, 139b/3, 139b/4,
139b/5, 139b/6, 139b/7, 139b/9,
140a/1, 140a/2, 140a/3, 140b/2,
140b/7, 140b/9, 141a/1, 141a/2,
141a/3, 141b/1, 141b/2, 141b/3,
141b/5, 141b/9, 142a/6, 142a/8,
142a/9, 142b/3, 142b/5, 142b/6,
142b/7, 142b/8, 143a/5, 143a/9,
143b/3, 143b/5, 143b/7, 143b/9,
144a/1, 144a/2, 144a/3, 144a/9,
144b/3, 144b/5, 144b/7, 144b/9,

145a/2, 145a/7, 147a/8, 148a/1,
148a/4, 148b/3, 149a/1, 149a/2,
150a/3, 150a/6, 150a/7, 151a/2,
151a/4, 151a/7, 151a/8, 151b/1,
152a/2, 154a/4, 154b/7, 155a/1,
155a/4, 155b/3, 157b/2, 157b/3,
157b/5, 157b/7, 158b/1, 159a/3,
161a/1, 161a/8, 161b/1, 161b/2,
161b/3, 161b/5, 161b/8, 162a/2,
162b/4, 163a/6, 163b/5, 165b/1,
165b/5, 165b/8, 167a/7, 168a/1,
168a/2, 168a/4, 168b/6, 169a/2,
169a/7, 169a/8, 170a/7, 170b/4,
171a/1, 171a/4, 171b/5, 171b/8,
172a/8, 172a/9, 172b/3, 172b/6,
172b/8, 174a/2, 174a/9, 174b/3,
175a/2, 176a/7, 176b/7, 177a/3,
177a/4, 177b/8, 178a/3, 178a/4,
179a/2, 179a/3, 179a/6, 179a/8,
179b/3, 179b/7, 179b/9, 180a/5,
180a/8, 181b/9, 182a/5, 183b/4,
183b/5, 184a/9, 184b/4, 185a/6,
187a/2, 189b/4, 191b/6, 196a/5,
196b/5, 200a/1, 204a/8, 206b/1,
207a/8, 214b/1, 214b/7, 217b/1,
220b/3, 221a/4, 225b/1, 229b/1,
233a/7, 233b/4, 234b/2, 235a/5,
235b/5, 236a/3, 237b/3, 239b/3,
241a/7, 241a/9, 243a/9, 247b/3,
248a/7, 248b/1, 248b/8, 249a/8,
250a/1, 250a/7, 253b/9, 254a/2,
255a/3, 255b/1, 258a/3, 262a/8,
262b/1, 262b/2, 264a/7, 264b/3,
264b/4, 264b/8, 266a/6, 266b/3,
266b/9, 267a/2, 267a/5, 267b/1,
267b/2, 267b/5, 267b/8, 268a/1,
268a/3, 268a/4, 268a/6, 268a/8,
268b/3, 269a/2, 269a/5, 269b/4,
269b/7, 270a/1, 270a/6, 270a/7,
270a/9, 270b/1, 270b/2, 270b/3,
270b/4, 270b/5, 270b/6, 270b/7,
270b/8, 271a/2, 272b/2, 272b/8,
273a/3, 273b/8, 274a/5, 274a/8,
274a/9, 274b/5, 274b/9, 275a/3,
275a/4, 275b/3, 275b/4, 275b/6,
275b/8, 276a/4, 276a/6, 276a/7,
276a/9, 276b/1, 276b/2, 276b/6,

276b/7, 276b/9, 277a/7, 277b/3,
278a/3, 278a/5, 278b/1, 278b/4,
278b/6, 278b/7, 279a/3, 279a/5,
279a/7, 279b/2, 279b/3, 279b/5,
279b/6, 280a/2, 280a/6, 280a/8,
280b/3, 280b/9, 281a/2, 282a/3,
282a/6, 282b/6, 282b/9, 283b/4,
283b/5, 283b/6, 283b/9, 284a/4,
284a/6, 284b/4, 284b/6, 284b/8,
285a/2, 285a/6, 285a/8, 285b/2,
285b/3, 285b/4, 285b/6, 285b/7,
286b/2, 286b/4, 286b/7, 287a/4,
287a/5, 287a/6, 287a/7, 287b/1,
287b/9, 288a/6, 288a/7, 288a/9,
288b/1, 288b/2, 288b/3, 288b/4,
288b/5, 288b/7, 288b/9, 289a/1,
289a/2, 289a/3, 289a/4, 289a/6,
289a/8, 289b/1, 289b/4, 289b/7,
289b/9, 290a/2, 290a/4, 290a/5,
290a/8, 290b/1, 290b/2, 290b/4,
290b/5, 290b/6, 290b/8, 290b/9,
291a/2, 291a/4, 291a/6, 291a/7,
291a/8, 291a/9, 291b/3, 291b/5,
291b/6, 291b/7, 291b/9, 292a/3,
292a/4, 292a/5, 292a/7, 292a/8,
292a/9, 292b/5, 292b/6, 292b/7,
292b/8, 292b/9, 293a/1, 293a/8,
293b/2, 293b/7, 293b/8, 293b/9,
294a/1, 294a/4, 294a/9, 294b/3,
294b/4, 294b/5, 294b/7, 294b/8,
295a/1, 295a/2, 296b/3, 297b/5,
299a/8, 300b/4, 301a/3, 301b/5,
302a/4, 303a/2, 304a/2, 304b/2,
305b/1, 306b/7, 309a/9, 310b/3,
311b/5, 311b/9, 312b/1, 313a/5,
313b/1, 315a/7, 317a/3, 318a/6,
318b/1, 319b/1, 320a/2, 320a/3,
320a/5, 322a/4, 326a/8, 327b/2,
332b/4, 338b/2, 343b/5, 344a/3,
344a/9, 345b/2, 346b/1, 347a/7,
347b/3, 352a/3, 352a/8, 353b/2,
354a/2, 354b/4, 355b/7, 357a/3,
357a/5, 359b/1, 359b/2

4. Halbuki.

d. 050b/3, 095b/6, 266b/2

5. Zira, çünkü.

d. 010a/1, 017a/2, 019b/5, 029a/6,
034a/1, 035b/7, 037a/3, 038a/2,
045b/3, 052a/8, 069b/8, 089b/8,
092a/1, 094a/7, 099a/8, 100a/1,
101b/2, 101b/4, 102a/2, 102a/4,
102b/7, 103a/3, 104a/8, 105b/9,
110a/9, 113a/2, 113a/8, 114b/9,
120a/9, 122b/8, 124a/3, 129a/2,
129a/6, 129b/6, 130a/9, 136a/7,
138a/2, 138b/8, 141a/4, 151b/8,
173b/8, 310b/7

6. Fakat, ancak, ama.

d. 009b/2, 009b/4, 009b/5, 017a/1,
017a/3, 019a/7, 019a/8, 020a/3,
021a/6, 023b/5, 025b/5, 028a/3,
028a/4, 029a/3, 030a/4, 032b/7,
034b/3, 035a/9, 045b/2, 058a/1,
058b/4, 070a/2, 072a/4, 079b/7,
087b/8, 092a/4, 097b/4, 102b/9,
103b/9, 104a/8, 106a/9, 108a/2,
108b/4, 108b/9, 110a/5, 111a/8,
116a/8, 117b/3, 123a/3, 128b/5,
130a/4, 132b/6, 132b/9, 135a/6,
137b/5, 139b/6, 141b/4, 143a/4,
146b/8, 160b/3, 166b/1, 172b/1,
175a/5, 204a/4, 219b/5, 223b/7,
248a/2, 248b/2, 271b/2, 272a/1,
274a/7, 274b/6, 274b/8, 277b/8,
278a/6, 278b/9, 279b/9, 280b/1,
283a/2, 286a/2, 287b/4, 287b/7,
289b/5, 291b/3, 295a/4, 321b/6,
327a/5

7. Böylece.

d. 093b/2, 013b/3, 020a/3, 038a/6,
041a/9, 078a/9, 084b/2, 092a/7,
092b/3, 093b/4, 095b/3, 100b/5,
103a/3, 106b/9, 108b/1, 110a/7,
111a/1, 111a/2, 111a/5, 111b/4,
112b/6, 114b/1, 114b/4, 117a/7,
117b/5, 118b/6, 123b/2, 131a/9,
133a/6, 141b/1, 148a/9, 154a/7,
174b/9, 177b/7, 269b/3, 282a/7

8. Öyleyse, o halde, artık.
d. 017b/6, 074a/8, 108a/4

9. Veya, ya da, yahut.
d. 022b/3, 109a/5, 140b/5, 141b/5,
183b/4, 267b/6, 285a/9, 288b/7

10. Hem-hem de, hem de.
d. 011b/8, 019b/6, 037a/8, 131b/4,
282a/6

11. Bilhassa, özellikle.
d. 022a/4

12. Hani! Daha önce olmuş bir şeyi
hatırlamak için cümlelerin başında
kullanılır.
d. 069a/8, 075b/7, 100a/1, 110b/6

13. Başka, ayrı, öbür, diğer.
d. 026b/8, 028b/1, 038b/2, 046a/6,
047b/8, 085b/1, 089b/7, 095b/3,
118a/7, 126b/2, 134a/9, 135a/1,
143b/7, 169a/6, 286b/4

14. Bunun üzerine, hemen, hemen
ardından.
d. 010b/2, 022b/5, 040b/9, 060a/1,
080a/5, 084b/8, 090a/9, 093a/1,
095b/8, 108b/5, 117b/1, 125b/7,
126a/1, 126a/5, 132b/7, 133b/3,
134a/3, 139a/7

15. Bundan dolayı, bu nedenle.
d. 014b/4, 086b/8, 096a/7, 113b/9,
123b/6, 134a/3, 169a/2, 172a/2,
280a/4, 296a/7, 329a/6

16. -e rağmen, -diği halde
d. 010b/2, 018a/7, 025a/7, 031a/1,
037a/5, 044b/5, 099b/2, 106a/7,
108a/1, 111b/4, 132a/8, 132b/9,
139b/4, 260b/4

17. Bilakis, aksine.
d. 040a/8, 097a/6, 152b/8

18. Soru cümlelerinde pekiştirme.
d. 012a/9, 012b/3, 234a/7, 263b/9,
264a/3, 268a/7, 275b/1, 280a/9,
283b/1, 290b/7

19. İşte.
d. 015b/4, 035a/2, 035b/8, 094a/2,
104b/1, 109b/4, 110b/2, 111a/6,
115b/3, 190b/4, 256a/3, 277b/3,
280b/3

20. Hem, kaldı ki, zaten, esasen, ki
zaten.
d. 022b/8, 024a/7, 037a/4, 100a/3,
110b/4, 128a/6, 248a/8

21. Sayılarda onlar ve birler basamağını
ayırarak için kullanılır.
d. 269a/9

dâne: -11- [Far.] Tohum, çekirdek.
d. 074b/3, 077b/9, 262a/4, 316a/6,
348b/1, 350b/3
d.+ dür 024b/6
d.+ nün 024b/5, 188b/4, 243a/2
d.+ yi 077b/4

danış-: -2- [T.] İstişare etmek.
d.- mağıla 021a/9
d. 039a/5

dānişmend: -4- [Far.] İlim sâhibi kimse,
bilgin, âlim. (Bk. dānişmen)
d.+ lerden 106b/2
d.+ ler 063a/2, 065a/2
d.+ lerini 106a/7

dañlat-: -1- [T.] Memnuniyetle birlikte
şaşırtmak, hayrete düşürmek.
d.- dışıya 068a/9

dap: -5- [T.] Yeterli, kafi.
d. 047b/8
d.+ dur 047b/3, 050a/3
d. oldı 049a/2, 049b/9

dart-I: -3- [T.] 1. Esirgemek.

d.- arsin [029a/9](#)

2. Çekmek, çıkartmak.
d.- dı [091a/4](#)
d.- maqdan [354b/7](#)

dart-II: -1- [T.] Terazile bir şeyin ağırlığını ölçmek.
d.- up [352a/1](#)

dartışık: -2- [T.] Tartışma, çekişme.
d. [048b/6](#), [195b/7](#)

dartış-: -7- [T.] 1. Mücadele etmek, savunmak.
d.- dılar [023b/4](#), [028b/9](#)
d.- ıdır [263b/9](#)

2. Münakaşa etmek, çekişmek, ayrılığa düşmek
d.- alar [072a/3](#)
d.- duşuz [032a/6](#)
d.- ırlar oldılar [246a/5](#)
d.- urlar oldılar [010b/3](#)

dar: -1- [T.] Zorluk.
d. eyleye [355b/4](#)

daş-: -1- [T.] Meydana gelmek, ortaya çıkmak, olmak.
d.- dı [048b/6](#)

dat-: -1- [T.] Olumlu veya olumsuz bir şeyi bütün nitelikleriyle yaşamak.
d.- mayalar [348b/4](#)

datlu: -1- [T.] Tatlı.
d. [347b/3](#)

davar: -1- [T.] Mal.
d.+ ın [051b/1](#)

da'vî: -1- [Ar.] İddia etmek.
d. eyledüñ [167a/1](#)

Dāvūd: -18- [Ar.] İsrâiloğulları'na gönderilen ve kendisine Zebûr verilen peygamber.
D. [023a/8](#), [190a/3](#), [254a/4](#), [269a/7](#), [269b/1](#), [269b/3](#), [269b/4](#)
D.+ a [057a/5](#), [076b/3](#), [164b/2](#), [221b/2](#), [253b/8](#), [270a/1](#)
D.+ ı [161a/4](#), [190a/1](#), [221b/3](#), [269a/4](#)
D.+ uñ [066b/2](#)

dāyim: -6- [Ar.] Devamlı, sürekli.
d. [002a/5](#), [125b/7](#), [264b/1d.](#)+ lerdür [339a/9](#)
d. kıala [213b/5](#)
d. olduñuz [279a/8](#)

de'āsı: -1- [Ar.] Dua.
d. [121b/1](#)

def': -11- [T.] Savmak, uzaklaştırmak, kovalamak.
d. eyleñ [039b/6](#)
d. eyle [201b/6](#), [284b/5](#)
d. eylemegi [023a/9](#), [194b/9](#)
d. eylemeye [028a/6](#)
d. eyleñ [039b/6](#)
d. eylerler [142b/2](#)
d. eyleyici [339a/1](#)
d. eyleyiciler misiz [280a/7](#)
d. eyleyiciler [338b/7](#)

deg-: -14- [T.] 1. Ulaşmak, varmak, erişmek.
d.- di [013b/8](#), [071b/3](#), [305b/3](#)
d.- e [079b/9](#), [194b/5](#)
d.- ecek [350a/2](#)
d.- mek [313b/9](#)
d.- meye [194b/5](#)
d.- mez [080b/8](#)
d.- üci [174b/1](#)

2. Bir şeyin etkisine maruz kalmak.
d.- di [275a/8](#)
d.- erise [289b/5](#)
d.- medi [331a/7](#)

3. Tesir etmek, zararı dokunmak.
d.- meye 185a/2

degin: -70- [T.] Değın, kadar.

d. 004b/4, 016b/4, 022a/6, 026b/4,
026b/9, 031b/3, 049b/4, 059a/8,
059a/9, 060a/8, 065a/5, 084a/9,
085a/2, 092a/6, 092b/1, 095b/1,
104a/1, 110a/8, 121a/8, 122a/4,
123a/2, 123b/1, 134a/8, 140b/1,
145a/9, 148a/2, 149b/8, 149b/9,
155b/1, 157a/6, 165a/4, 166a/5,
179b/3, 181a/4, 181a/6, 191b/7,
192a/4, 192a/7, 194a/7, 194b/1,
198b/6, 200a/3, 202a/1, 231b/3,
231b/9, 238a/3, 241b/7, 244a/3,
258a/9, 260b/7, 262b/3, 267b/4,
267b/6, 268a/7, 268a/8, 271b/3,
271b/4, 272a/5, 274b/7, 276b/2,
287a/6, 298b/1, 310b/5, 330b/2,
337a/1, 340a/7, 347b/1
d.+ dür 261a/3

degir-: -10- [T.] Ulaştırmak, göndermek,
vermek. (Bk. degür-)

d.- düm 127a/3
d.- megiçün 112b/8
d.- mek 157a/9
d.- meye 036a/7
ziyān d.- meyeler 035a/9, 040a/9,
040b/1
d.- mez 192b/7
d.- se 192b/5, 192b/6

degirmeklik: -1- [T.] Ulaştırma.

d. 207b/8

değsir-: -1- [T.] Değıştirmek. (Bk. degür-
)

d.- diler 146b/9

degür-: -31- [T.] Değıştirmek. (Bk.
değsir-)

d. 116a/3
d.- di 005b/9, 095a/3
d.- dük 090a/9, 158b/7, 254a/9
d.- e 107a/4, 174a/1, 213b/5

d.- em 116a/3

d.- esin 251a/8

d.- evüz 047b/9, 318b/8, 339b/9,
346b/9

d.- ı vire 333b/2

d.- ici 170b/1

d.- megin 044b/3

d.- mek mi 006a/5

d.- mek 119b/7, 252a/9, 260b/3,
346b/9

d.- meņ 042b/4

d.- se 015b/9

d.- ü vire 336b/6

d.- üci 072b/5

d.- ür ise 018b/5

d.- ürler 015b/9, 062b/4

d.- ürse 010a/4

değsüril-: -1- [T.] Değıştirilmek.

d.- mekdin 172a/6

değsürmeklik: -1- [T.] Değıştirme.

d. 260b/3

değsürünil-: -1- [T.] Değıştirilmek.

d.- e 148a/6

degül: -448- [T.] Değil.

d. 006b/7, 007a/1, 007a/6, 007b/2,
008a/5, 009a/4, 009b/5, 010b/1,
010b/2, 012a/8, 012b/4, 013a/3,
013a/5, 013a/9, 014b/6, 015a/9,
015b/9, 016b/8, 017b/6, 020a/9,
020b/5, 021b/8, 022a/6, 023a/4,
026a/4, 029b/4, 030a/4, 030b/2,
033a/4, 034b/3, 035a/6, 037b/4,
038b/8, 041a/1, 041a/6, 043b/9,
045a/4, 046a/8, 048b/5, 051b/3,
054a/1, 055b/5, 056b/5, 057b/5,
057b/6, 058b/1, 062a/7, 062b/9,
064a/9, 066a/6, 067b/4, 068b/2,
068b/9, 069b/2, 070b/9, 071b/4,
072a/3, 072a/7, 072b/2, 073a/1,
074a/1, 074a/2, 074a/9, 074b/3,
074b/4, 075a/7, 077a/1, 078a/2,
079a/8, 079b/6, 080b/3, 081a/8,
094a/6, 096b/5, 100a/4, 101b/7,

107a/3, 108b/2, 119b/9, 120a/1,
120a/9, 123b/1, 125a/3, 126b/6,
129a/2, 129b/1, 129b/3, 129b/6,
130a/4, 131b/7, 134a/3, 134b/8,
136b/9, 139b/4, 139b/5, 140b/5,
141b/4, 142b/8, 146a/1, 146a/4,
147b/2, 150a/5, 154b/5, 156a/7,
156b/8, 160b/4, 163b/6, 164b/5,
179a/8, 179a/9, 189a/8, 192a/2,
196b/9, 198b/3, 198b/5, 199a/5,
199a/8, 199a/9, 201a/6, 201b/9,
206a/4, 207a/7, 207b/8, 209b/8,
212a/7, 214b/4, 216a/5, 217a/9,
217b/2, 217b/9, 218a/4, 218a/8,
222a/2, 224b/9, 226a/5, 229a/2,
233b/7, 234a/7, 234b/2, 237b/3,
244a/1, 247b/5, 255a/6, 256a/1,
256b/1, 256b/2, 256b/3, 256b/7,
256b/8, 258a/5, 258b/4, 258b/7,
258b/8, 261b/1, 262a/3, 262a/9,
263b/3, 264a/4, 264b/4, 264b/5,
268b/3, 268b/6, 269a/1, 271b/7,
273b/9, 275a/9, 278b/4, 279a/5,
279b/4, 280b/1, 280b/6, 280b/7,
280b/9, 282b/8, 284a/4, 284b/5,
285b/4, 289a/4, 289b/4, 290b/7,
291a/1, 291b/5, 292b/7, 295a/3,
297a/5, 297a/6, 299b/3, 300a/1,
300b/5, 302a/1, 303a/7, 307a/3,
312b/6, 313a/3, 315b/8, 318b/1,
321a/3, 321a/6, 322a/7, 322a/8,
323a/4, 323b/3, 323b/4, 325b/9,
327a/8, 331a/9, 331b/2, 335a/9,
335b/5, 337b/2, 338b/3, 338b/4,
338b/6, 339a/6, 339b/2, 339b/3,
339b/8, 343b/7, 343b/9, 344a/2,
344a/9, 344b/7, 345a/5, 345a/8,
345b/1, 347b/5, 348a/6, 348a/7,
349a/8, 350a/7, 350b/1, 351a/6,
351a/7, 351b/4, 351b/6, 352a/3,
352a/6, 352a/8, 354a/6, 355b/5,
355b/7, 358a/3, 358a/6, 358a/8,
359b/9, 360a/7
d.+ dün 229b/2, 229b/3, 229b/4,
229b/5
d.+ dür 002b/4, 008a/6, 024b/9,
126a/7, 133b/4, 192b/5, 197b/7,

218b/9, 219a/8
d.+ idi 206b/5, 261b/9
d.+ iken 015a/4, 016a/4, 043b/9,
047a/5, 059a/1
d.+ in 061b/3, 074a/8, 075a/4,
076a/5, 078a/8, 097a/1, 097a/2,
122b/7, 139b/9, 146b/1, 271b/6,
282b/8, 298b/6, 309a/1, 335b/5
d.+ ken 015a/4, 045a/3, 045a/7,
045a/8, 058b/1, 159b/8, 194a/5,
309a/2
d.+ ler 001b/6, 001b/7, 035b/4,
076b/9, 152b/9, 219b/9, 229a/7,
245b/7, 322a/3
d.+ misse 006b/3, 023a/9, 050a/6,
053a/5, 086b/4, 102b/9, 129b/6,
130b/9, 194b/9, 203b/7, 204a/5,
204a/7, 229b/7, 237a/1, 287a/6,
291b/3, 305b/2
d.+ müsse 203b/1
d. se 039b/6
d.+ sin 013a/4, 051b/1, 078b/2,
083a/6, 132b/9, 144a/8, 218b/3,
219b/2, 225b/1, 241b/2, 258b/9,
274b/5, 286b/2, 309b/2, 311a/2,
312a/2, 336a/2, 350a/2, 355a/4,
355a/5
d.+ siz 065b/3, 080b/5, 082a/5,
103b/5, 103b/8, 119a/3, 125a/9,
126b/5, 145a/9, 146b/1, 149a/8,
234b/1, 242a/1, 249a/7, 261b/1,
262b/6, 268a/3, 288b/4, 334b/8,
361a/3, 361a/4
d.+ süz 261a/9
d.+ üken 025b/1, 059a/6, 159b/8,
251b/1, 251b/2
d.+ ümisse 116b/1, 212a/5, 226b/9,
232b/2, 265b/5
d.+ ümisseñüz 255b/2
d.+ ün 061a/8, 125a/3, 129a/6,
217b/2
d.+ üz 002b/6, 002b/9, 009b/4,
072a/7, 092a/6, 120b/8, 126b/9,
135a/6, 145b/2, 199a/8, 199a/9,
218a/5, 255b/9, 295a/3, 297b/7,
318b/8, 339b/9
d.+ ven 118b/7, 326b/7, 342a/6,

361a/4
d. iken 014a/2
d. mi 072a/8, 074a/4, 128b/9,
233b/5, 264a/3, 265b/5, 265b/6,
274a/4, 274a/7, 274a/9, 292b/1,
300b/8, 345b/6, 357b/9
d. midi 051b/7
d. midük 055b/1, 320b/4
d. misse 166a/1, 185b/2, 214a/2,
267b/4, 285b/2
d. miven 096a/1
d. öyle 360a/1

degür-: -55- [T.] Ulaştırmak, göndermek,
vermek. (Bk. degir-)

d. 065b/1
d.- diler 342b/3
d.- dük 150b/6
d.- düm 089a/6, 090a/7
d.- e 031b/6, 032b/7, 057b/9,
131a/1, 204b/4
aşşı d.- e 226b/8
d.- esiz 021b/1
d.- evüz 124a/2, 299b/5
ziyān d.- iciler 009b/5
d.- medüñ 065b/2
aşşı d.- mege 183b/4
ziyān d.- mege 183b/4, 212b/8
d.- mek 029a/3, 067b/5, 068a/8,
144a/4, 234a/7, 261b/1, 289b/4,
331a/9, 342a/7
ziyān d.- mek 021a/2
d.- mekdür 148a/9, 301a/1
ziyān d.- meñ 332a/9
ziyān d.- mesün 027a/3
ziyān d.- meyeler 062b/8, 303a/4
ziyān d.- meyesiz 127a/4
aşşı d.- mez 075b/2, 177b/3,
189a/9, 212b/8
ziyān d.- mez 068b/7, 075b/3,
116a/7, 189a/9, 192b/7
ziyān d.- mezler 053a/6
ziyān d.- üci 323a/5
d.- ücivüz 130b/8
d.- ürin 088a/3, 088a/9, 300a/1
aşşı d.- ürlər mi 216b/2
ziyān d.- ürlər mi 216b/2

d.- ürlər 250a/7
d.- üruz 178b/4

degürin-: -1- [T.] Ulaştırılmak,
gönderilmek, verilmek.
d.- eler 214a/1

degürinil-: -2- [T.] Ulaştırılmak,
gönderilmek, verilmek (Bk.
degürünil-)
d.- e 025b/8, 159b/2

degürünil-: -1- [T.] Ulaştırılmak,
gönderilmek, verilmek (Bk.
degürinil-)
d.- e 029a/8

degzin-: -8- [T.] 1. Dolanmak, dolaşmak.
(Bk. degzün-)
d.- di 336a/9
d.- e 311b/8, 346b/2
d.- ici 336a/9
d.- ürlər 317a/2

2. Sallanmak, çalkalanmak,
sarsılmak.
d.- e 311a/8
d.- mek 311a/8

3. (Baş kelimesiyle birlikte)
Bocalamak, ne yağacağını
bilememek.
Başları d.- ür 220b/9

degzindür-: -2- [T.] Dolaştırılmak,
gezdirmek.
d.- ünür 346a/9
d.- ürsiz 027a/2

degzün-: -1- [T.] Dolanmak, dolaşmak.
(Bk. degzin-)
d.- ürlər 318a/2

dek-: -1- [T.] Kadar.
d.+ dür 355a/6

del-: -4- [T.] Delmek, delik açmak.

d.- di 173a/9
d.- düj mi 173a/9
d.- erdi 016b/9
d.- mege 174b/9

delil: -3- [Ar.] İspat edici belge, kanıt.
d.+ ler 296b/5
d.+ lerdür 097b/8, 296b/9

deli: -1- [T.] Akıl dengesi bozulmuş,
divane. (Bk. delü)
d.+ yile 160b/1

delilük: -1- [T.] Delilik, divanelik. (Bk.
delülük, delülük)
delilüg
d.+ idür 198b/5

delimki: -1- [T.] Eskiki, önceden beri var
olan.
d. 139a/2

delü: -12- [T.] Akıl dengesi bozulmuş,
divane. (Bk. deli)
d.+ dür 215a/3, 294b/1, 310b/3,
311a/2, 314b/4, 336a/3, 337b/2
d.+ sin 148b/6
d. 265a/6, 312a/2, 336a/2, 351a/6

delük: -1- [T.] Delik.
delüg
d.+ in 072b/7

delülük: -3- [T.] Delilik, divanelik. (Bk.
delilük, delülük)
d. 096b/5

delülig
d.+ i mi 253b/5
d.+ inden 026a/4

delülük: -3- [T.] Delilik, divanelik. (Bk.
delilük, delülük)
d. 256b/7
d.+ de 315a/3

delülüg
d.+ i 200b/4

demür: -5- [T.] Demir.
d. 164a/4, 174b/7
d.+ den 193b/1
d.+ i 253b/9, 321b/4

dene: -1- [Ar.] Tahıl.
d.+ si 308a/7

deng: -3- [T.] Hayran, şaşkın.
d.+ e 316b/8
d. qalurlar 115b/8
d. qalurlar 107b/6

deñiz: -55- [T.] Deniz.
d. 068a/3, 167b/5, 175b/1, 181a/2,
182b/9, 184a/3, 229a/8, 243b/9,
258a/6, 310b/3, 311a/8
d.+ de 014a/8, 092b/1, 116b/5,
147a/5, 165a/9, 165b/1, 165b/6,
173a/1, 173a/3, 173b/8, 196b/2,
206b/4, 240b/5, 244a/5, 288b/5,
316b/2
d.+ dedür 074b/3
d.+ den 183a/1, 258a/7
d.+ e 092b/5, 121b/2, 190a/7,
226b/5
d.+ i 005a/8, 152b/3, 212b/6,
216a/6, 294b/7, 296a/8, 316a/9
D.+ i 212b/6
d.+ ler 243b/9, 351a/1, 351b/1
d.+ üñ 074b/9, 077b/7, 095a/5,
172b/9, 224a/9, 224b/3

depe: -2- [T.] Tepe.
d.+ sinden 007a/6

depele-: -88- [T.] Öldürmek.
d.- di 023a/8, 051a/4, 061b/5,
099a/5, 173b/2, 227a/7, 315a/6
d.- diler 081a/6, 089a/4, 127b/7,
356b/7
d.- dük 056b/4
d.- düklerin 040b/8
d.- düklerinden 056b/2

d.- düm 228b/7
d.- dün mi 173b/2
d.- dün 181a/4, 227b/3
d.- dünüz 041a/3
d.- mediler 056b/4, 056b/6
d.- medünüz 099a/4
d.- megi 080b/9
d.- megile 161a/4
d.- mek 008a/4, 038b/5, 051a/3,
061b/4, 161a/2, 246a/1
d.- mekde 163a/3
d.- mekden 017a/3, 019b/1
d.- meñ 008a/1, 045b/5, 067b/9,
082a/9, 082b/1, 162b/9, 163a/2,
226b/8
d.- meyeler 327b/5
d.- mezler 213b/3
d.- miş 061b/8
d.- ñ 005b/3, 017a/2, 017a/3,
048b/7, 050b/5, 051a/2, 104a/1,
132a/9, 234b/4, 278b/3, 307a/1
d.- r misiz 278b/8
kök kese d.- rdünüz 038a/6
d.- rler 006a/7, 035b/3, 065b/8,
169b/7
d.- rsiz 008a/2, 008b/1, 008b/7,
248b/8
d.- süñ 106a/6
d.- şün 114a/9
d.- ye 051a/3, 051a/8, 061b/7,
102b/8
d.- yedük 129b/6
d.- yeler 100a/2, 113a/6, 214b/4,
227b/6, 228b/8
d.- yelerdi oldılar 093b/8
d.- yem 061b/2, 061b/3
d.- yesin 061b/2, 227b/3
d.- yesiz 294b/5, 301a/7
d.- yevüz 091b/8, 261b/2
d.- yeyin 278b/5
d.- yicilerken 218a/1

depelen-: -21- [T.] Öldürülmek.

d.- di 351a/2
d.- diler 040a/1, 042a/2, 196a/3
d.- e 049a/6
d.- eler 062a/2, 113a/6, 252a/8

d.- esiz 039a/2, 039a/3
d.- ile 163a/3
d.- ilesiz 325a/9
d.- mek 252a/8
d.- mekden 247b/8
d.- meyedük 038b/4
d.- meyelerdi 039a/1, 039b/9
d.- mişlerde 015b/5
d.- mişlerden 217b/3
d.- ür 013b/6
d.- ürse 037b/5

depelenil-: -1- [T.] Öldürülmek.

d.- eler 325b/1

depeleş-: -5- [T.] Vuruşmak, savaşmak.

d.- mek 049b/3
d.- meyesiz 104b/4
d.- ün 049b/1, 106a/3
d.- ürlerse 307a/1

depelü: -1- [T.] Tepesi olan, tepeli.

d.+ lü 149a/5

depret-: -14- [T.] 1. Hareket ettirmek,
kımıldatmak, oynatmak.

d. 165a/5, 176b/7
d.- me 345a/7
d.- mek 317b/7, 359a/5
d.- meye 187b/5

depred-

d.- eler 164a/6, 166a/3
d.- ile 317b/7

2. Kışkırtmak, tahrik etmek, aklını
çelmek.

d.- mek 179b/2, 284b/8

depred-

d.- ür ise 284b/7
d.- ür 179b/2
d.- ürise 097b/5

depredinil-: -3- [T.] Hareket ettirilmek,
kımıldatılmak.

d.- di 359a/5, 359b/3
d.- diler 019a/4

depren-: -16- [T.] Hareket etmek, harekete gelmek, kımıldanmak, sarsılmak.
d.- e 192a/9, 285a/3, 335a/5, 343a/2
d.- mek 089a/6, 090a/5, 147b/9, 247b/2, 337b/5
d.- mekten 289a/8
d.- mez 147b/9
d.- ür 073a/1, 123a/6, 127a/2, 221a/5, 228b/4

deprenil-: -1- [T.] Hareket ettirilmek, sarsılmak
d.- diler 247b/2

dere: -14- [Far.] 1. Vadi
d.+ de 147b/2, 220b/3, 349b/1, 355b/1
d.+ desin 180a/8
d.+ lerine 300a/3
d.+ ye 178b/1
d. 101a/1, 114a/6

2. Küçük akarsu.
d.+ ler 142a/1
d.+ lerüñ 254a/9
d.+ nüñ 228b/2
d.+ si 221b/6

derecât: -3- [Ar.] Dereceler, mertebeler.
(Bk. derecet, derece)
d.+ lar 083b/5, 291b/2, 323a/8

derece: -6- [Ar.] Mertebe. (Bk. derecât, derecet)
d. 206a/2
d.+ ler 098a/8, 182b/7
d.+ leri 076b/1, 080b/2, 277b/9

derecet: -5- [Ar.] Dereceler, mertebeler.
(Bk. derecât, derece)

d.+ din 105a/7, 162a/7, 320a/7
d.+ ler 137b/4
d.+ lerdür 299b/4

deri: -11- [T.] 1. Deri, ten.
d.+ ler 047b/9, 193b/1
d.+ leri 047b/9, 273b/4, 283b/7
d.+ lerini 339a/6
d.+ lerine 283b/8
d.+ lerüñ 344a/4
d.+ lerüñüz 284a/1

2. Deri üzerine yazılmış Tevrat.
d.+ de 311a/7

deriñ: -1- [T.] (Deniz için) Derin.
d. 206b/4

derincek: -1- [T.] Baş örtüsü.
d.+ lerini 205a/6

dermân: -3- [Far.] Çare, ilaç.
d.+ dur 156a/3, 166a/9
d. virmek 119a/7

derü: -1- [T.] Hayvan derisi. (Bk. deri, diri)
d.+ si 155b/8

destür: -54- [Far.] Bir kimseye verilen izin, ruhsat, müsaade, icazet.
d. 107b/4, 107b/5, 110b/8, 111a/3, 111b/4, 208a/6, 208b/2, 209a/5, 209a/6, 247b/4
d.+ ıyla 009b/5, 045a/7, 048b/4, 102b/7, 122a/6, 130b/3, 144a/2, 144b/2, 145b/3, 146b/5, 196b/2, 250b/4, 254a/2, 259b/3, 282a/4, 323a/5, 331a/8
d.+ ıyla 009a/6, 289b/9, 324b/5, 358b/2
d. virinildi 194b/7
d. virinile 111a/8, 205a/1, 251b/1
d. virinilmeye 157b/1, 347b/7
d. vir 108a/1, 209a/6
d. virdi 119a/9, 184b/2, 206a/6, 255a/1, 349a/1

d. vire 138a/1, 215b/6, 313a/6
d. virem 091b/3, 182b/1
d. virmedi 287b/8
d. virmedüñ 107b/3
d. virmeginden 115a/5

deve: -23- [T.] Deve, hörgüçlü çöl hayvanı.
d. 068b/3, 086a/9, 101a/1, 152a/2, 157a/5, 194a/9
d.+ den 081b/4
d.+ din 355a/3
d.+ dür 218b/4
d.+ ler 081b/1, 194b/2, 324b/6
botlacı d.+ ler 350b/9
d.+ lerdür 347b/6
d.+ nün 137a/8
d.+ sidür 088b/8, 127b/5
d.+ sin 164b/8, 356b/6
d.+ yi 089a/5, 315a/5, 356b/7

devlet: -3- [Ar.] Talih, saadet.
d. 324b/9
d.+ i 161a/1
d.+ ünüz 101a/8

deyeze: -1- [T.] Tezye.
d.+ nün 251a/1

deyü: -7- [T.] Diye.
d. 175b/8, 197a/9, 210b/1, 210b/2, 242b/3, 345a/2

Dımışk Tağı: -1- [?+T.] Sinâ Dağı.
D. 357b/6

dırnaq: -1- [T.] Tırnak.
d. 011a/8

dırnaqlı: -1- [T.] Tırnaklı hayvan.
d.+ yı 081b/9

dīv: -8- [Far.] Şeytan.
d. 026a/4, 048a/8, 155b/4, 223a/1
d.+ den 149a/4
d.+ ler 009b/2, 009b/3

d.+ lerün 201b/7

dīvār: -10- [Far.] Duvar.
d. 169b/9, 173b/6, 174a/2, 174b/6, 261a/3, 320b/3
d.+ ina 269a/7
d.+ larına 153a/5
d.+ larun 325b/3

di-: -23- [T.] Söylemek.
d.- digi 100a/4
d.- diler 085b/9
d.- dügün 008b/1
d.- dük 008a/1
d.- düklerinden 056b/2
d.- düğüz 005a/9
d.- mekten 127b/5
d.- mesenüz 139a/2
d.- mezler 336a/8
d.- r misiz 120b/6
d.- ridük 127b/2
d.- rin 228b/8
d.- rler 269a/3, 353a/7
d.- rsiz 071b/4
d.- rüz 004a/5
d.- yen 020a/1, 020a/2
d.- yenlerden 071a/8
ah d.- yicidür 128a/9
d.- yicinün 338b/5

dig-: -3- [T.] Değmek, dokunmak.
d.- e 278b/9
d.- erise 049a/3
d.- medi 321a/8

digür-: -1- [T.] Ulaştırmak.
d.- mek 154a/1

dik-: -2- [T.] 1. Elbise dikmek.
d.- erler 084b/8

2. (Göz için) Bakmak
göz d.- mişlerdür 261a/3

diken: -2- [T.] Diken.

d.+ den 354b/8

d.+ i 318a/6

dikil-: -1- [T.] 2. (Göz için) Bakılmak

d.- e 147b/9

dikilin-: -2- [T.] Dikey olarak konulmak.

d.- di 355a/4

d.- miş 340a/2

dil: -33- [T.] 1. Konuşma, konuşma yeteneği.

d.+ din 228b/8

d.+ i 159a/1

d.+ lerile 248a/5

d.+ lerini 033a/3, 047a/5, 326b/3

d.+ leriyle 304a/8

d.+ lerünüz 203b/8

d.+ üm 214b/3

d.+ ümden 180b/7

2. Lisan.

d.+ dür 159a/2

d.+ i 066b/2

d.+ inden 285a/9

d.+ iyile 144b/6, 219b/7

d.+ ken 299a/2

d.+ lerünüz 239a/6

d.+ üñile 179b/9, 295b/6

3. Tat alma ve konuşma organı.

d. 356a/6

d.+ ile 007a/3

d.+ in 096a/6

d.+ leri 155b/3, 204b/3

d.+ lerünüz 159b/9

d.+ üñde 345a/8

d.+ üñi 345a/7

4. Anahtar.

d.+ leri 074b/2, 231b/9, 276a/2, 287a/1

d.+ lerine 208b/9

dile-: -513- [T.] İstemek, dilemek.

d. 006a/4, 006b/6, 006b/8, 006b/9, 039a/4, 039a/5, 110b/2, 133b/8, 139a/4, 209a/6, 251b/4, 302a/8, 304a/7d.- di mi 341b/6

d.- di 006a/1, 021a/7, 023b/9, 080a/7, 094b/8, 097a/1, 111a/4, 118b/7, 130b/5, 130b/6, 133b/4,

167b/8, 171a/8, 174a/3, 208b/2, 213a/1, 213a/7, 225b/8, 227a/7,

227b/2, 227b/3, 269b/3, 276a/8, 339a/1, 344a/8, 344b/1, 351a/8,

351b/4, 354b/1, 361b/7

d.- diler 037a/4, 056a/7, 111b/1, 173b/5, 266b/3, 315b/1

d.- diñüz 006a/6

d.- dük 154a/8, 161b/9, 174a/1

d.- dükleri 115b/7

d.- düm 089a/7, 090a/7, 173b/8, 256b/7

d.- dñjise 330a/4

d.- dñjüz 084b/4, 095a/2, 147a/7, 183a/9, 273a/1, 285a/5

d.- me 110b/3, 126a/8

d.- medi 062b/5, 107b/7, 313a/9

d.- medügi 196b/2

d.- medük 048b/2, 112b/9

d.- medünse 330a/4

d.- megile 269b/1

d.- megim 125a/9

d.- meginden 025b/8

d.- mek 026a/1, 113b/3, 173b/4

d.- mekde 021b/5

d.- mekden 285b/8

d.- meñ 109a/5, 111b/5, 333b/5

d.- meye 107b/4

d.- meyeler 347b/7

d.- meyesin 163a/8

d.- meyesiz 351a/8

d.- mez 016a/7, 059b/2, 261b/4, 303a/8

d.- mezin 077a/1, 126b/5, 129a/9, 129b/1, 212b/9, 217a/8, 217b/8,

218a/8, 218b/8, 219a/7, 228a/7, 271b/6, 288a/3, 311a/4

d.- mezler 026a/1, 232b/3, 247b/5

d.- mezsın 139b/5, 227b/4

d.- mezsiz 054a/7, 223b/3, 347a/1
d.- mezüz 185b/7, 346a/5
d.- miş misseñ 094a/5
d.- mişmissedük 303a/1
d.- ñ 017b/9, 045b/8, 052b/7,
091b/9, 123a/2, 126b/6, 127b/1,
129b/4, 282b/8, 327a/9, 340b/2,
343b/3
d.- r isem 125a/9
d.- r misin 200b/7, 227b/3, 312a/8,
337a/6, 349b/1
d.- r misiz 010a/3, 050b/3, 055b/6
d.- r oldı 054b/8, 287b/6
d.- r ola 125b/1, 162a/2
d.- r 003b/8, 008b/5, 016a/7,
018b/8, 019a/2, 022b/9, 023a/9,
023b/5, 024b/6, 025b/7, 027a/8,
027b/9, 028b/2, 030a/7, 030b/2,
031a/1, 032b/6, 035a/6, 036b/7,
036b/8, 038a/7, 040a/9, 040b/5,
045b/1, 045b/2, 045b/3, 047b/1,
047b/2, 048a/8, 053b/3, 058b/1,
059b/2, 060b/5, 060b/7, 062b/1,
063b/7, 064a/8, 065a/4, 067b/2,
076b/7, 080b/4, 091a/5, 092a/1,
102b/9, 104b/8, 105b/9, 107b/5,
108a/9, 111a/2, 113b/2, 117a/5,
122b/5, 130b/5, 136a/4, 139b/1,
141b/2, 142b/7, 142b/9, 144a/3,
144b/6, 144b/7, 145b/3, 146b/8,
151b/9, 158a/7, 162b/8, 173b/6,
193a/1, 193a/3, 193a/8, 198b/4,
204a/8, 206b/1, 207a/5, 207a/6,
215a/7, 230b/1, 231a/7, 232b/2,
234b/1, 237a/9, 238a/4, 240a/8,
241a/6, 241a/7, 241b/5, 249b/1,
254a/3, 256a/1, 256a/5, 256b/2,
257a/8, 257b/7, 258b/9, 272a/3,
273b/5, 275b/1, 278a/1, 279a/5,
286b/5, 287a/2, 287a/5, 287b/6,
288a/9, 288b/3, 289b/6, 289b/7,
289b/9, 293a/8, 304b/3, 305b/4,
313a/4, 313a/6, 316b/4, 321a/8,
322a/4, 324b/7, 329a/4, 344a/8,
344b/7, 344b/8, 345a/3, 347a/2,
353b/8

d.- rdük 226b/2
d.- ridi 098b/2, 247b/4
d.- rin 061b/3, 088a/3, 228a/5
d.- rise 073a/3, 080a/1, 080a/2,
207a/1, 207a/2, 248a/1, 258a/1,
274b/2, 287b/7, 304a/9, 305b/8,
349a/2
d.- risem 094a/8
d.- rken 170b/2
d.- rler mi 055a/6, 312a/9
d.- rler 047a/2, 048a/8, 051a/1,
056a/3, 056a/4, 074a/1, 100a/6,
106a/8, 111b/4, 111b/5, 153b/4,
170b/2, 182a/3, 189b/2, 209a/5,
210b/3, 240a/9, 270b/6, 274a/5,
277a/8, 286b/1, 288a/2, 299b/2,
304b/5, 309a/4, 309b/9, 328a/8
d.- rlerdi 145a/1, 232a/6
d.- rlerse 020b/3, 021a/9, 205b/8
d.- rse 006b/9, 010a/1, 012b/6,
025b/3, 054b/7, 062b/5, 073a/6,
080b/3, 106a/2, 122b/5, 139a/6,
170b/4, 173a/7, 206a/5, 210a/7,
228a/7, 247b/9, 248b/4, 251a/2,
258b/4, 261b/6, 266b/6, 274b/1,
288a/5, 288b/5, 303a/9, 343a/7,
350a/7
d.- rseñ 110b/3, 209a/6
d.- rseñiz 004b/2
d.- rseñüz olursañuz 249a/1, 249a/3
d.- rseñüz 021a/9
d.- rsevüz 253b/7, 262b/2
d.- rsin 029a/9, 029b/1, 029b/3,
094a/6, 094a/7, 251a/5
d.- rsiz olduğuz idi 335b/6
d.- rsiz 005b/8, 051b/1, 080b/4,
102b/8, 145b/1, 240b/2, 266a/8
d.- rüz 069b/5, 076b/1, 081a/2,
128b/5, 129a/8, 136a/4, 137b/4,
140a/4, 162a/3, 186b/3, 192a/7,
276b/8, 290a/1
d.- se 046a/6, 212a/8
d.- sedi 003a/6, 019b/9, 023b/3,
023b/5, 050b/8, 063b/4, 079a/2,
081a/1, 082a/3, 082a/6, 116a/4,
122a/4, 131b/1, 143a/7, 152a/6,
158a/6, 198b/4, 262b/6, 272a/3,

283a/9, 286b/4, 290b/9, 301a/8
d.- sedük 090b/5, 096a/4, 100a/3,
186b/9, 212b/4, 245a/9, 263b/1,
292b/7, 319a/1, 319a/3
d.- seler 209a/6
d.- selerdi 107b/6
d.- sevüz 166b/4, 214a/6
d.- seyidi 072b/7, 078b/1
d.- seyidün 173b/6
d.- sin 208a/6
d.- sün 330a/2
d.- sünler 208b/2, 327b/1
d.- ye ola 124a/2
d.- ye 037b/6, 037b/7, 060b/4,
076a/6, 078b/9, 090a/2, 125a/9,
137b/3, 141a/8, 146a/4, 162a/4,
164a/9, 164b/1, 170a/5, 193b/6,
264a/4, 344b/8, 347a/1, 350b/1,
351a/8
d.- yedi 048b/5, 153b/9
d.- yeler 062a/6, 102b/1, 103a/4,
110b/8, 172b/2, 193b/1, 209a/5,
245b/8
d.- yelerdi 048b/4
d.- yem 125b/1, 126a/9, 139a/5,
177b/7, 326b/7
d.- yesiz 010a/4, 044b/3, 251b/4
d.- yevüz 136a/8, 346b/9
d.- yici 310a/1, 339a/1, 339a/9
‘özür d.- yiciler 111a/8
d.- yicilerdenven 084b/7
d.- yicilerdür 227a/3
d.- yicilere 028b/7
d.- yicileri 089a/7
d.- yicilerüz 132b/3
d.- yicinün 361b/7
d.- yiciven 088b/1
d.- yiciye 194b/4

dilek: -12- [T.] 1. İstek, arzu.

d. 231a/8
d.+ lerine 013a/5, 066a/9, 074a/8,
082a/7, 143b/9, 230a/3, 239b/7,
287a/8, 296b/7, 301b/9, 302a/6,
314a/9
d.+ leriyle 079b/2

dileg

d.+ i 137a/2, 249b/9
d.+ ile 283a/5
d.+ in 212a/6, 297a/4
d.+ inden 185a/4, 312b/6, 350a/1
d.+ ine 011a/3, 055a/1, 063b/3,
063b/6, 096a/5, 170b/3, 178a/9,
180b/2, 200b/5, 230a/3, 269b/5
d.+ iyile 019a/2, 020a/3, 023a/6,
023a/8, 023b/8, 031a/4, 037b/6,
038a/6, 039b/5
göñül d.+ iyile 021a/9
d.+ iyle 060b/3
d.+ ümile 069a/9, 069b/1
d.+ ümüle 069b/1
d.+ ümüz 256a/7
d.+ üñi 180b/9
d.+ üñüzdür 020a/6

2. Rıza, hoşnutluk.

dileg

d.+ in 025a/4

dileklü: -1- [T.] Dileği olan, dileyen.
d.+ ler 341b/7

dilen-: -5- [T.] İstemek.

d.- di 010a/4
d.- endür 191b/8
d.- miş oldı 210b/4
d.- mişdür 133a/2
d.- ür 268b/5

dilenci: -2- [T.] Başkalarına el açan,
isteyen.

d.+ lere 015b/2
d.+ yi 357b/1

dilenil-: -3- [T.] İstenilmek, arzulanmak.

d.- di 341b/6
d.- esiz 186b/7
d.- seler 247b/6

dileş-: -1- [T.] Karşılıklı istekte bulunmak.

d.- ürsiz 042b/3

dilgirlik: -1- [Far.] Gönle sıkıntı verme.
d. eylerler 248a/5

dilsiz: -1- [T.] Konuşamayan kimse. (Bk. dilsüz)
d. 156b/6

dilsüz: -7- [T.] 1. Konuşamayan kimse.
(Bk. dilsiz)
d.+ ler iken 167a/9
d.+ lerdür 003a/4, 015a/2, 073a/3,
099b/1

2. Konuşma yetisi olmayan hayvan.
d. 194a/1, 194a/9

dilsüzlük: -1- [T.] Kendi derdini
anlatamama durumu.
dilsüzlük
d.+ inden 026b/6

dīn: -96- [Ar.] Allah tarafından konulan ve
akıl sahiplerine tebliğ edilen,
yaşama ve inanç sistemi.
d. 012a/1, 024a/1, 028b/9, 033b/5,
047a/5, 063b/4, 083a/9, 100b/5,
103a/7, 104b/2, 106b/1, 114a/8,
122b/2, 158a/7, 197a/9, 239b/8,
240a/1, 240b/7, 272a/1, 272b/8,
296b/5, 305b/9, 306a/1, 327a/3,
327a/5, 328b/1

d.+ de 246b/9, 268b/6
d.+ den 287a/2, 287b/8
d.+ din 012a/9, 054a/3
d.+ dür 106b/7, 134b/9, 358b/8
d.+ e 106a/4
d.+ i 012a/9, 012b/1, 029a/8,
047b/7, 085a/9, 116b/7, 175b/8,
193a/8, 194b/2, 244a/7, 271b/9,
277b/9, 281a/9, 287a/4, 358b/7
d.+ iken 190b/8
d.+ ile 106b/1, 328b/1
d.+ inde 137b/3, 287b/2
d.+ inden 011b/8, 019b/3, 033b/2,
064a/6
d.+ ine 011a/2, 032a/8, 034b/7,

054a/4, 160a/7, 361a/7
d.+ iñüze 032b/4
d.+ lerden 032a/7
d.+ leri 101b/5, 190b/9
d.+ lerin 055b/8
d.+ lerinden 083a/6
d.+ lerini 075a/8, 081a/1, 087a/6,
208a/1, 240a/2
d.+ üm 273a/1, 361a/5
d.+ ümden 122b/1
d.+ ümüz 090a/1
d.+ ümüze 145b/6
d.+ ünüñ 031a/9
d.+ üñüz 057b/4, 066a/9, 090a/1,
361a/5
d.+ üñüzden 019b/2, 058b/8
d.+ üñüzdür 190b/8
d.+ üñüzi 058b/9, 064b/2, 104b/3,
278b/5, 307b/5
d. iken 058b/9

dīndaş: -1- [Ar.+T.] Aynı dinden olan.
d.+ indandur 266a/6

diñle-: -1- [T.] Dinlemek, kulak tutmak.
d.- rler 312a/7

diñlen-: -13- [T.] 1. Refah, bol nimet ve
huzur içinde yaşamak.
d.- ecek 211a/6
d.- iciler oldıladı 294b/8
d.- megün 216b/7, 242b/1, 318a/1,
319b/1
d.- mek 336b/8, 339b/8, 346b/3,
352b/1
d.- mekde 311b/3
d.- mekden 360a/2

2. Yorgunluk gidermek, istirâhat
etmek.
d.- mek 348a/8

diñlenmek: -2- [T.] Naim Cenneti.
d. 351b/5, 352a/9

diñlenmeklik: -1- [T.] Yorgunluk
gidermek, istirâhat etmek.

d. 212b/1

dinlü: -1- [Ar.+T.] Bir dine bağlı olan.
d.+ ler olalardı 131b/1

dişsiz: -1- [Ar.+T.] Sessiz. (Bk. dişsüz)
d. 176b/9

dişsüz: -3- [T.] Sessiz. (Bk. dişsiz)
d. 097b/9
d.+ lerişüz 097a/8
d. oluğ 300b/1

dip: -9- [T.] Bir şeyin en altı, dip.
d.+ leridür 315a/1, 337b/6

dib
d.+ den 140b/5, 140b/6
d.+ i 206a/2
d.+ inden 315a/1
d.+ ine 132b/2, 132b/6
d.+ iyle 007a/3

diplü: -1- [T.] Sabit, sağlam.
diblü
d. 152b/5

dir-: -36- [T.] 1. Bir araya getirmek,
birleştirmek, toplamak.
d.- di 034b/8, 182a/1, 339a/7,
349b/3
d.- dük 175a/1, 347b/8
d.- e 024a/8, 050b/2, 069a/6,
071a/4, 255a/4, 287b/1, 297a/8,
331a/4
d.- edi 072b/7
d.- erler 335a/7
d.- evüz 029a/8, 080a/5, 345a/3
d.- icidür 055a/8
d.- iciler 091a/6
d.- icisin 028a/5
d.- megi 317a/6, 345a/8
d.- megine 288b/3
d.- megün 331a/4
d.- mek 175a/2, 179a/3
d.- mekin 232a/5
d.- meyvüz 345a/3

d.- mişmissevüz 078b/8
d.- üğ 264b/7

2. (Mal, servet için) Biriktirmek,
toplamak.
d.- di 360a/6
d.- düğünüz 087a/2
d.- erler 039a/3, 119a/8

direk: -5- [T.] Direk.
d. 081a/7, 355a/9
d.+ ler 355a/9, 360a/8

direksüz: -2- [T.] Direksiz, desteksiz.
d. 140a/9, 242b/2

dirgür-: -2- [T.] Diriltmek, canlandırmak.
d.- di 196b/3, 237b/2

diri I: -1- [T.] Deri, post.
d.+ lerinden 157a/4

diri II: -30- [T.] Yaşayan, canlı.
d. 005a/7, 027b/6, 091b/8, 092b/8,
145a/2, 176a/8, 177a/5, 178b/7,
213a/2, 226b/1, 278b/4, 281a/8,
351a/1
d.+ çün 184b/4
d.+ den 029b/3, 077b/4, 117b/5,
239a/2
d.+ ler 152b/9, 258b/8
d.+ lerdür 040a/1
d.+ lere 347b/3
d.+ yi 029b/2, 077b/4, 117b/4,
239a/1
d. eyledi 004a/2
d. oldu 263b/4
d. oldum 177a/4

dirid-: -4- [T.] Diriltmek, hayat vermek.
(Bk. dürüd-)
d.- ür 023b/7, 024a/6, 187b/4
d.- ürin 024a/6

diril- I: -16- [T.] 1. Canlanmak, hayat
kazanmak, yaşar duruma gelmek.

d.- di 024a/9, 101a/3
d.- e mivüz 140b/8
d.- e 101a/3
d.- evüz 199a/8, 349a/8
d.- mege 209b/8
d.- megi 338a/8
d.- mek 335a/4
d.- mekten 192a/5
d.- meye 182b/6, 354b/3
d.- mişlerdür 318b/3
d.- ürler 013b/7
d.- ürüz 297a/6

2. Ayılmak, kendine gelmek.
d.- di 093a/4

diril- II: -28- [T.] 1. Toplanmak, bir araya gelmek, birleşmek.

d.- di 215a/9
d.- diler 040a/6
d.- dük 172b/9
d.- e 181b/9, 345a/5
d.- ecek 172b/9
d.- eler 166b/5
d.- esiz 085a/2
d.- iben 271a/9
d.- ici misiz 215b/1
d.- mek 253b/4, 283b/6
d.- meş 044b/1
d.- miş iken 269a/5
d.- miş 176b/7, 325b/4
d.- mişlerken 209a/1
d.- übü 216a/3
d.- üş 044b/2
d.- üp 221b/5, 225b/4, 263a/2
d.- ür 262a/3
d.- ürlerse 197a/3

2. Derlenip, bir araya getirilmek.
d.- di 353a/5
d.- miş 028b/3, 318a/6, 343a/3

dirildil-: -1- [T.] Diriltilmek, hayat verilmek.
d.- mişlerdür 352a/2

dirildinil-: -3- [T.] Diriltilmek, hayat verilmek.
d.- mişlersiz 123a/9
d.- mişlerüz 164a/4, 167b/2

dirildin-: -1- [T.] Diriltilmek, hayat verilmek.
d.- eler 152b/9

dirilin-: -1- [T.] Diriltilmek, hayat verilmek.
d.- mişler 295a/3

dirilt-: -29- [T.] Canlandırmak, hayat vermek.
d.- di 014a/9, 022b/1, 285a/3, 296a/1, 313b/9
d.- dük 005b/5, 079b/5, 290b/1
d.- düğ 277b/5
d.- mek 008a/8, 167b/2, 245a/6
d.- miş 061b/8

dirild-

d.- e 004a/2, 061b/8, 264a/1, 350b/1
d.- evüz 158b/4, 212b/2
d.- icidür 285a/3
d.- üp 166a/6
d.- ür 007a/3, 196b/3, 216b/5, 240b/3
d.- ürler 187a/4
d.- ürsin 024b/2
d.- ürtüz 149a/9

dirin-: -1- [T.] Diriltilmek, hayat verilmek.
d.- eler 298b/1

dirinil-: -7- [T.] Toplanmak, bir araya gelmek, birleşmek.
d.- di 221b/5
d.- diler 029a/2
d.- e 351a/1
d.- eler 283b/6
d.- esiz 323a/4
d.- miş 130b/2
d.- ür 230b/2

dirir-: -3- [T.] Diriltmek, canlandırmak.
(Bk. dirür-)
d.- ür 094b/5, 294a/7, 297a/8

dirlik: -23- [T.] 1. Hayat, yaşam.
d. 009a/4, 015b/7, 158b/4, 184a/2,
237b/4, 338a/5, 359b/7
d.+ de 182b/4
d.+ leri 297a/2

dirliğ

d.+ e 209b/8
d.+ i 334a/9
d.+ üm 083b/1, 355b/9
d.+ ün 150b/9
d.+ üñ 166a/2

2. Maişet, geçim.

d. 004b/2, 005b/8, 185a/7, 342b/7,
348a/9
d.+ ler 149a/6
d.+ lerini 291b/1

dirliğ

d.+ ine 230b/4

dirliklü: -1- [T.] Maişet sorumluluğu olan.
d.+ ye 194a/2

dirnek: -4- [T.] İnsan topluluğu, toplanma.
d. 216a/5

dirneg

d.+ ini 358a/8
d.+ üñ 286b/4
d.+ üñüz 235a/4

dirsek: -1- [T.] Kolun orta yerindeki
eklemin dış tarafı.
d.+ lere 059a/8

dirşür-: -3- [T.] Dirsek.
d. 180b/5
d.- ür 206b/9
d.- ürleri 291b/3

dirür-: -25- [T.] Diriltmek, canlandırmak.
(Bk. dirir-)
d.- di 155b/7

d.- dük 171b/9, 257b/9, 262a/4,
308a/8

d.- e 099b/3, 300b/7, 345b/7

d.- em 031a/4

d.- icidür 241a/9

d.- mekdür 309b/2

d.- ür 039a/1, 074b/5, 113b/5,
119a/6, 192b/1, 201a/4, 239a/2,
239a/9, 241a/9, 281b/4, 286b/6,
319b/5

d.- ürüz 261a/6, 309b/1

diş: -2- [T.] Diş.

d.+ dür 063a/6

d.+ e 063a/6

dişilü: -1- [T.] Dişi olarak.
erkekli d. 258a/4

dişi: -34- [T.] 1. Erkek cinsiyetin karşıtı
cinsiyet.

d. 030a/4, 043a/9, 058a/7, 081b/3,
081b/4, 081b/5, 141a/4, 218b/4,
258a/4, 269a/9, 285b/5, 313a/3,
313a/7, 314a/1, 345b/6, 356b/6
d.+ ler 267b/7, 290b/8

d.+ yi 356b/9

d. oldu 155a/6

2. Kadın.

d. 015b/5, 042a/1

d.+ den 054a/2, 158b/3, 279b/7,
307a/9

d.+ ler 053b/4, 163b/2, 289b/6,
289b/7

d.+ ye 015b/5

ditre-: -5- [T.] Titremek.

d.- mek 094a/5, 235b/4

d.- ye 349a/6

d.- yici 349a/6

d.- yü 273b/3

divit: -1- [Ar.] Divit.
d. 336a/2

divşür: -4- [T.] Devşirmek.
d.- di 102b/2
d.- meyedün 102b/2
d.- üci oldılar 209a/4

diz: -3- [T.] Diz.
d.+ i 297b/1
d.+ in 178b/8, 179a/2

dizil: -3- [T.] Dizilmek, yan yana bulunmak.
d.- miş 311b/5, 349a/1, 355a/2

doğ: -2- [T.] 1. (Güneş için) Doğudan belirlemek.
d.- acağ 092b/3

2. (İnsan için) Dünyaya gelmek.
d.- mış 069b/1

doğu: -2- [T.] Doğu yönü.
gün d.+ sına 174b/1
gün d.+ sunuğ 215a/3

doğur: -5- [T.] Doğurmak, dünyaya getirmek.
d.- a 068b/3
d.- dı 030a/3, 030a/4
d.- dum 030a/4
d.- ucu 030b/2

doğun: -2- [T.] Tesir etmek.
d.- ucu 283a/7, 283b/5

doğuş: -3- [T.] Savaş, gaza.
Bedir d.+ ında 039b/4, 101a/9
Bedir d.+ unda 037a/9

dost: -62- [Far.] Çıkar beklemeden sevilen ve güvenilen yakın arkadaş.
d. 011a/4, 047a/3, 050b/6, 053b/6, 054a/2, 054a/5, 058a/2, 064a/1, 071a/6, 105b/2, 110a/6, 113b/6, 166a/1, 192a/4, 211a/9, 217a/5,

234b/2, 248a/1, 252b/2, 286b/5, 288b/5, 289a/7, 295a/7, 305a/8, 327a/5
d.+ a 295a/7
d.+ dur 284b/6, 296b/9
d.+ lar dutmasun 029b/3
d.+ lar 045a/8, 050b/5, 055a/6, 055b/6, 059a/6, 064a/1, 066b/5, 085b/1, 105b/1, 272a/1, 286b/2, 286b/6, 289b/1, 293a/5, 296a/7, 326a/8
d.+ ları 005a/2, 064b/3, 080a/5, 119b/5
d.+ larıdur 064a/1, 109b/6, 296b/9
d.+ larına 079b/4
d.+ larınuğ 064a/9
d.+ larısız 329a/7
d.+ larıyla 040a/8
d.+ larıyla 049b/1
d.+ larıyuz 060b/6
d.+ larınuğ 208b/9
d.+ larınuğuz 284b/3
d.+ umuz 256a/7

dostlık: -5- [Far.+T.] Samimi arkadaşlık.
(Bk. dostluğ)
d. 234b/6, 327a/2
d.+ dın 066b/7
d. eylemler 066b/3

dostluğ
d.+ ına 062b/2

dostluğ: -10- [Far.+T.] (Bk. dostlık)
d. 023b/6, 049a/5, 147a/3, 179b/9, 239a/5, 288a/3
d.+ dan 326a/8
d. eylemeğ 327b/7

dostluğ
d.+ ı 326b/1, 346a/4

dög: -3- [T.] Dövmek.
d.- mek 046a/5
d.- üci 143a/8
d.- üğ 008b/1

dök-: -13- [T.] 1. yağdırmak, indirmek.

d. 023a/7, 091b/7

d.- di 355b/2

d.- dük 350b/2

d.- er 241a/7

d.- mek 350b/2

2. Kan kelimesiyle birlikte yardımcı fiil görevinde öldürmek anlamında deyim yapar.

kanları d.- e 004a/5

kan d.- mekde 015b/7

kanlarınuzı d.- meş 008a/1

3. Akıtmak.

d.- ersiz 318b/7

4. Bir kap içinde olan nesneyi başka bir şey üzerine ya da içine aktarmak.

d.- eyin 174b/8

d.- üñ 087a/5, 295b/1

dökil-: -1- [T.] Aşağı düşmek, dökülmek.

d.- e 350b/9

dökilin-: -1- [T.] Akıtılmak.

d.- ür 345b/5

dökül-: -4- [T.] Aşağı düşmek, dökülmek.

d.- e 351b/1

d.- miş 318a/7

2. Akıtılmak.

d.- miş 081b/8

3. Yağdırılmak.

d.- üci 348b/1

dökülin-: -4- [T.] 1. Akıtılmak. (Bk.

dökülün-)

d.- e 193a/9

d.- ür 314a/1

2. Çökmek, yıkılmak.

d.- di 113a/3

d.- ici 113a/3

dökülün-: -1- [T.] Yağdırmak. (Bk. dökülün-)

d.- üci 314b/5

döl: -8- [T.] Nesil.

d. 030a/8, 043a/7

d.+ i 018a/8

d.+ in 030a/5, 095b/9

d.+ ini 172a/5

d. iken 030a/2

nesil d. 096a/2

dölek: -1- [T.] (Bina için) İçinde yaşamaya elverişli hale getirilmiş.

d. olmamışdur 205a/2

döleklilik: -2- [T.] 1. Açık ve net olma durumu.

d. 168a/2

2. Dinginlik, vakarlılık.

d. 213a/8

dölen-: -72- [T.] 1. Yatışmak, huzura

kavuşmak, sükûnet bulmak.

d.- e 024b/3, 036b/4, 069b/6,

097a/3, 098b/5

d.- esiz 052b/3, 120a/2, 239a/4

d.- ici 356a/1

d.- iciler iken 168b/3

d.- megi 303b/6, 305a/3, 305b/5

d.- megin 107a/6

d.- megini 105b/7

d.- mekdür 023a/1, 112b/3

d.- miş iken 159a/5

d.- miş 159b/3

d.- ür 143a/1, 192b/6

2. karar kılmak, yerleşmek, barınmak, bir yerde kalmak.

d.- di 071a/6, 096a/5, 126a/5, 267b/4

d.- diler 115b/3, 169a/1, 170a/7, 170a/8

d.- dük 169b/4, 202b/1
d.- düm 024a/9, 116a/5
d.- düñ 024a/9, 181a/5, 214b/6
d.- düñüz 169b/4, 169b/5, 202b/1,
241b/7
d.- e 093a/3
d.- ecek 004b/4, 105b/4, 198a/2,
199b/9, 281a/7
d.- icilerken 348b/4
d.- mediler 241b/6, 301a/1, 350a/3
d.- medüñüz 164a/7, 184a/7,
184a/8, 202b/2
d.- meyelerdi 247b/6, 254a/6
d.- üñ 095a/1, 249a/8
d.- ür 049a/3
d. 004b/2, 084b/4

3. Ortaya çıkmak, olmak, tecelli
etmek.
d.- di 357a/7

4. Dinlenmek.
d.- esi 077b/5
d.- esiz 231b/4, 281a/3

5. Çalışmak, çabalamak.
d.- esiz 231b/5

6. Durmak, beklemek.
d.- medi 128a/3
d.- meyeler 166a/4

7. Dolaşmak.
d.- mişler oldı 167a/5

8. Açmak.
d.- miş 294b/7

dölendür-: -8- [T.] 1. Rahata, huzura
kavuşmak.
d.- evüz 195a/2, 211b/4

2. Yerleştirmek, barındırmak.
d.- di 107b/7
d.- dük 198a/6
d.- e 288b/5

d.- evüz 145b/7, 192a/6

3. Çalışmak, çabalamak.
d.- üci 195b/4

dön-: -234- [T.] 1. Tevbe etmek, batıldan
hakka yönelmek, hakka sığınmak.

d. 135b/4, 356a/1
d.- di 131a/2, 142b/9, 243a/1,
269b/4, 270a/4, 343a/9
d.- dük 326b/8
d.- düler 273a/4
d.- düm 093a/5, 299a/8
d.- e 307a/2
d.- ecek 074b/5
d.- eler 240b/6, 246a/1, 291a/7,
292a/7, 300a/8
d.- er 287a/5
d.- erin 286b/8
d.- erise 307a/2
d.- ersiz 085b/1
d.- esin 163a/6
d.- mek 333b/6
d.- mezler 003a/4
d.- üci 308a/6, 309a/4
d.- ücidür 269a/4, 269a/5, 270a/1,
270b/2
d.- üciye 309a/3
d.- üñ 005b/3, 126b/7, 127b/1,
129b/4, 253b/8, 275b/3, 333b/6

2. mec. Dünya hayatından sonra
Ahiret'e dönmek.

d.- dük 094a/8
d.- e 206a/9, 213b/7
d.- ecegiñüz 147a/2
d.- ecegümüz 280a/2
d.- ecegiñüz 115a/6, 272b/1
d.- ecek 027b/1, 028b/4, 029b/5,
031b/3, 039a/9, 051b/8, 053b/2,
060b/8, 063b/5, 068b/7, 078b/4,
083b/3, 099a/4, 110a/2, 116b/9,
118b/5, 120a/5, 123a/4, 171a/6,
172a/9, 197a/2, 206b/8, 208a/5,
210b/3, 220b/5, 233b/1, 242b/9,
243a/1, 243b/5, 258b/7, 269b/4,
270a/7, 270b/5, 270b/7, 277a/4,

287b/1, 304a/2, 309b/1, 320b/6,
323a/3, 326b/8, 330b/7, 331a/7,
334a/2, 334b/5, 348b/4, 349a/2
d.- ecekleri 265b/9
d.- eler 359a/6
d.- er 035a/7, 131b/7, 197a/7,
290a/3
d.- erin 129b/2
d.- erler 220b/5
girü d.- esi 232b/6
d.- icilerdür 005a/4
d.- megi 042a/4
d.- megim 143b/9
d.- megüm 143a/5
d.- megün 143a/2
d.- mek issi 354a/5
d.- mek 349a/8, 358a/4
d.- mekdin 048a/7
d.- mekleri 355a/6
d.- üci 253b/8
girü d.- üciler 351a/3
d.- ücilerdür 190b/9, 200a/6
d.- ücilerken 240a/1, 240a/4
d.- ücilerüz 013b/9, 215b/9, 290b/5
d.- ücivüz 091b/6
d.- üciyiken 272b/2

3. Bir şeye maruz kalmak, ...-e
uğramak.

d.- di 039a/9, 099a/4
d.- diler 006a/7, 008b/5
d.- mek 064a/3

4. Toplanmak, bir araya gelmek.

d.- ecek 011a/9, 011b/4

5. Bir tarafa doğru bakmak,
yönelmek, o yöne doğru gitmek.

d.- diler 302b/5
d.- e 223a/2, 334b/3
d.- er 012b/8, 248a/4
girü d.- medi 221a/6
d.- megi 161a/4
d.- megini 013a/1
d.- meye 147b/9
d.- mezler mi 066a/5

6. Ayrılılan yere tekrar gelmek,
geri gelmek veya gitmek.

d. 222b/8
d.- di 093b/6, 183a/7, 228a/1
d.- diler 040a/6, 111b/3, 114b/6,
136b/1, 189a/7, 189a/8, 352b/4
girü d.- diler 173a/4
d.- dünüz 017b/3, 111b/5, 111b/8
d.- e 183b/6, 192b/6, 228a/1,
353a/2
d.- eler 032b/4, 036b/6, 095b/3,
114a/9, 136b/1, 189a/4, 262b/8
girü d.- eler 136b/1
d.- er 222b/6
d.- erler 096a/3
d.- ersevüz 330a/7
d.- erise 019b/2
d.- esiz 017b/7, 103b/7
d.- icileri 112a/3
d.- icisi 112a/3
girü d.- medi 228b/4
d.- megüm 275b/7
d.- mek 014b/5, 053b/8, 175b/1,
269a/3
girü d.- mekdin 289a/7
d.- meye 304b/1, 353a/4
d.- meyeler 191a/2, 263b/2
d.- ün 017b/9, 138a/2, 186b/6,
247b/4, 320b/2
girü d. 222a/9

7. Bir işe, davranışa ya da inanca
tekrar bıraktığı yerden devam
etmek.

d.- e 026a/6, 064a/6, 068a/3
d.- eler 100b/4
d.- elerdi 072a/6
d.- erler 322a/9, 322b/9
d.- ersevüz 090a/1
d.- esidür 277b/8
d.- esiz 099a/7, 145b/6, 161a/8,
189a/3
girü d.- esiz 089b/9, 204a/2
d.- evüz 090a/2, 099a/7, 161a/8
d.- meyeler 262a/3

8. Vazgeçmek, geriye dönmek, kaçmak, işi yarıda bırakmak.

d. 128a/9

d.- di 101b/3

d.- e misiz 037b/5

d.- erdünüz olduğunuz idi 200b/2

d.- eridüğ olduğudü 308b/5

d.- erise 037b/5

d.- ersevüz 202a/6

d.- esen 061b/3

d.- esiz 038a/3, 061a/3

girü d.- meñ 061a/3

girü d.- ücilersiz 294b/2

d.- üñ 205a/1

9. Başka bir hale geçmek, ... gibi olmak, benzetmek, andırmak.

d.- di 139a/3, 262a/9

d.- diler 091b/2, 352b/4

d.- e 138b/9

d.- er 255b/1

10. Alt üst olmak, helak olmak.

d.- miş 109b/5

11. Çevrilmek.

d.- er 154b/6

dönder-: -26- [T.] 1. Haktan batıla yöneltmek, eski inanç ve davranışına yönlendirilmek. (Bk. döndür-)

d.- eler 010a/5

2. mec. Dünya hayatından sonra Ahiret'e dönderilmek.

d.- dük 300b/1

3. Değiştirmek, tahrif etmek, başka şekle sokmak.

d.- diler 145a/6

girü d.- dük 357b/7

d.- ü beyân eyledük 166b/7

d.- ürüz 087b/9

4. Çevirmek, döndermek.

ardlarını d.- eleridi 305a/7

5. Bir şeyi geldiği yere tekrar göndermek, geri gitmesini veya gelmesini sağlamak.

d.- dük 181a/4

girü d.- dük 161a/4

d.- eler 038a/3

d.- üñ 201b/8, 223a/5

6. Bir işten vazgeçirmek.

d.- mek 141a/8

d.- üñ 044a/6

d.- ür 207a/2

7. Hakk'a yöneltmek, Hakk'a sığınmak, müracaat etmek.

d.- diler 107b/9

d.- selerdi 050a/5

d.- üñ 048a/6

8. Karşılık vermek, cevap vermek.

d.- üñ 050b/1

9. Tekrarlamak.

d.- ür 115a/7

girü d.- ür 117b/8, 238b/4, 239b/3, 353b/7

10. Gidermek, kaldırmak.

d.- di 134a/7

11. Hareket ettirmek, çevirmek.

d.- ür 207a/2

dönderilin-: -1- [T.] 1. Hakk'a yöneltmek, Hakk'a sığınılmak, müracaat edilmek. (Bk. dönderünil-, döndirininil-, dönderininil-)

d.- eler 072a/6

dönderininil-: -4- [T.] 1. mec. Dünya hayatından sonra Ahiret'e dönderilmek. (Bk. dönderünil-, döndirininil-)

d.- e 174a/9
d.- esiz 111b/7

2. Başka tarafa doğru bakmak,
yönelmek, o yöne doğru gitmek.
d.- e 087a/1

3. Değiştirilmek, tahrif edilmek,
başka şekle sokulmak.
d.- ür 156a/5

dönderinül-: -1- [T.] Haktan batıla
yöneltilmek, eski inanç ve
davranışına yönlendirilmek. (Bk.
dönderünil-, döndirini-)
d.- ürsiz 117b/6

dönderin-: -2- [T.] 1. Hareket ettirilmek,
çevrilmek. (Bk. döndürün-)
d.- ürler 237a/9

2. Bir şeye maruz bırakılmak, ...-e
uğratılmak.
d.- eler 008a/6

dönderünil-: -5- [T.] 1. Haktan batıla
yöneltilmek, eski inanç ve
davranışına yönlendirilmek. (Bk.
döndirini-)
d.- ürsiz 117b/8

2. mec. Dünya hayatından sonra
Ahiret'e dönderilmek..
d.- diler 117b/2

döndirini-: -2- [T.] mec. Dünya
hayatından sonra Ahiret'e, Allah'ın
huzuruna dönderilmek. (Bk.
dönderünil-,)
d.- ür 018b/5, 119a/6

döndürün-: -1- [T.] Haktan batıla
yöneltilmek, eski inanç ve
davranışına yönlendirilmek. (Bk.
dönderin-)
d.- ürler 330a/2

döndür-: -103- [T.] 1. Haktan batıla
yöneltilmek, eski inanç ve
davranışına yönlendirilmek. (Bk.
dönder-)
d.- di 050b/3, 114b/6, 235b/6
girü d.- di 223a/7, 248b/5
girü d.- dük 255b/3
d.- eler 019b/2, 034b/4, 169b/7
d.- em 093a/8
d.- evüz 133b/2, 180b/4
d.- mek 166a/5
d.- mesin 180b/1, 292b/9
girü d.- mez 257a/1
d.- üci 192b/3
d.- ürler 291b/7
d.- ürüz 078b/6
girü d. 222a/5

2. mec. Dünya hayatından sonra
Ahiret'e, Allah'ın huzuruna
döndermek.
girü d.- e 165b/4
girü d.- icidür 232b/6

3. Bir şeye maruz kalmak, ...-e
uğramak.
girü d.- diler 035b/2

4. Yolundan çevirmek,
vazgeçirmek, alıkoymak.
d.- di 012b/5
girü d.- megine 020b/3

5. Başka tarafa doğru bakmak,
yönelmek, o yöne doğru gitmek..
d. 334b/2, 334b/3
d.- diler 330a/2
d.- me 170b/2, 243a/5
d.- üş 013b/1
d.- ürler 330a/3

6. Sevketmek, yönlendirmek.
d.- e 110b/7
d.- meginde 296a/2
d.- mekden 014b/1

7. Değiştirmek, tahrif etmek, başka şekle sokmak.

- d.- e 278b/5
- d.- edük 263b/2
- d.- eler 053b/6, 101b/9, 304b/5
- d.- evüz 047a/8
- d.- ici 079a/6
- d.- icidür 344a/3
- d.- mek 239b/9
- girü d.- mekdür 130b/4
- d.- ü beyân eyledük 172a/9
- d.- ü 163b/3
- d.- üci olmadı 101b/9
- d.- ür 075a/3
- d.- ürler 007a/7, 047a/4, 060a/5, 222a/9
- d.- ürüz 073b/3

8. Ard, arka, yük kelimeleriyle birlikte kabul etmemek anlamında deyimler yapar.

- ardını d.- e 099a/3
- ardları d.- eler 325b/1
- arğaların d.- eler 315b/6
- arğalarını d.- eler 035b/1
- ard d.- icilerken 105b/7
- arğa d.- icilerken 225b/1
- arğaıuzı d.- meı 099a/3
- ardlarını d.- meyeler 247b/7

9. Bir şeyi geldiği yere tekrar göndermek, geri gitmesini veya gelmesini sağlamak.

- d.- di 324b/5, 324b/7
- d. 245a/9
- girü d.- di 250b/9
- girü d.- dük 227a/3
- girü d.- icivüz 226b/5
- d.- meı 327a/7
- d.- üı 270a/3
- d.- ürüz 037a/9

10. Bir işten vazgeçirmek.

- d. 213b/1
- d.- di 038a/7
- d.- esiz 055a/1
- d.- evüz 134a/4

- d.- ici 156a/7
- d.- mediler 248b/4
- d.- meı 164b/3
- d.- meı 210b/8
- d.- meı 289b/2
- girü d.- meıne 188a/5
- d.- mek 240b/8, 248b/4, 305a/9
- d.- mezsiz 319a/9

11. Hakk'a yöneltilmek, Hakk'a sığınılmak, müracaat edilmek.

- d. 121a/9
- d.- e 256b/2
- d.- esin 299b/9
- d.- esiz 120b/7

12. Karşılık vermek, cevap vermek..

- d.- dük 184b/6
- d.- mez 183b/3

13. Tekrarlamak.

- d.- meı 354a/4
- d.- ür 224b/5
- girü d.- ür 117b/8, 234a/8

14. Gidermek, kaldırmak.

- d.- meyesin 134a/6

15. Bir şeyi tekrar eski haline getirmek, eskisi gibi yapmak..

- girü d.- e 164a/5
- girü d.- eler 192a/8
- d.- evüz 191b/1
- d.- mekdür 308a/2
- girü d.- ürüz 181b/6

16. Hareket ettirmek, çevrilmek..

- d.- ür oldı 171b/2
- d.- ürüz 169b/1

döndüril- -6- [T.] 1. mec. Dünya hayatından sonra Ahiret'e, Allah'ın huzuruna dönderilmek. (Bk. döndürül-, döndürül-) d.- esiz oldılar 238b/4 d.- esiz 209b/1, 237a/5, 274b/9

d.- ürise 071a/8

2. Tekrar eski haline getirilmek,
eskisi gibi yapılmak.

d.- mişler mivüz 349a/7

döndürinil-: -18- [T.] 1. Haktan batıla
yöneltilmek, eski inanç ve
davranışına yönlendirilmek. (Bk.
döndürinül-, döndürünil-)

d.- esiz 296b/3

d.- ürsiz 281a/5, 294a/2

2. mec. Dünya hayatından sonra
Ahiret'e, Allah'ın huzuruna
dönderilmek.

d.- e 319b/9

girü d.- eler 074b/8

d.- esiz 004a/2, 026b/3, 033b/3,
231b/1, 234b/1, 245a/7, 329a/9

d.- evüz 171a/5

d.- ür 101a/6, 285b/4

d.- ürsem 285b/9

3. Geldiği yere tekrar gönderilmek,
geri gitmesini veya gelmesini
sağlamak.

girü d.- eydük 072a/5

4. Bir işten vazgeçirilmek.

d.- e 069a/5

döndürin-: -3- [T.] 1. Haktan batıla
yöneltilmek, eski inanç ve
davranışına yönlendirilmek. (Bk.
döndürün-)

d.- eler 066a/7

d.- elüm mi 075b/3

2. mec. Dünya hayatından sonra
Ahiret'e, Allah'ın huzuruna
dönderilmek.

d.- eler 177b/2

döndürinül-: -1- [T.] Haktan batıla
yöneltilmek, eski inanç ve

davranışına yönlendirilmek. (Bk.
döndürinil-, döndürünil-)

d.- ürsiz 077b/5

döndürül-: -6- [T.] 1. Haktan batıla
yöneltilmek, eski inanç ve
davranışına yönlendirilmek. (Bk.
döndüril-)

d.- ürsiz 257b/2

2. mec. Dünya hayatından sonra
Ahiret'e, Allah'ın huzuruna
dönderilmek.

d.- esiz 234a/6

d.- ür 257b/3

3 Bir şeye maruz bırakılma, ...-e
uğratılmak.

d.- e 252b/3

4. Geldiği yere tekrar gönderilmek,
geri gitmesini veya gelmesini
sağlamak.

d.- di 136b/4

girü d.- evüz 087a/9

döndürün-: -8- [T.] 1. Haktan batıla
yöneltilmek, eski inanç ve
davranışına yönlendirilmek. (Bk.
döndürin-)

d.- eler 281a/6

d.- irler 106a/6

d.- ürler 281b/5

2. mec. Dünya hayatından sonra
Ahiret'e, Allah'ın huzuruna
dönderilmek.

d.- eler 282a/3

d.- ürler oldılar 241b/6

3 Bir şeye maruz bırakılma, ...-e
uğratılmak.

d.- eler 112b/1

4. Geldiği yere tekrar gönderilmek,
geri gitmesini veya gelmesini
sağlamak.

d.- eler [193b/1](#)
girü d.- er [245b/9](#)

döndürünil-: -19- [T.] 1. Haktan batıla yöneltmek, eski inanç ve davranışına yönlendirilmek. (Bk. döndürünil-, döndürünül-)
d.- eler [051a/1](#)
d.- esiz [272a/8](#)
girü d.- miş [123b/2](#)

2. mec. Dünya hayatından sonra Ahiret'e, Allah'ın huzuruna dönderilmek.
d.- esiz [022b/3](#), [112b/6](#), [125b/1](#), [261b/5](#), [264a/5](#), [283b/9](#), [293b/9](#)
girü d.- esiz [233a/2](#)
d.- meyesiz [202b/3](#)

3. Değiştirmek, tahrif etmek, başka şekle sokmak.
d.- di [309b/6](#)
d.- e [309b/5](#)

4. Geldiği yere tekrar gönderilmek, geri gitmesini veya gelmesini sağlamak.
d.- di [136b/5](#)

5. Bir işten vazgeçirilmek.
d.- di [279b/4](#)
d.- esi [229a/7](#)
d.- memiş [128b/1](#)
d.- mez [140a/4](#), [309a/1](#)

dönül-: -1- [T.] mec. Dünya hayatından sonra Ahiret'e, Allah'ın huzuruna dönülmek. (Bk. dönül-)
d.- eler [072b/9](#)

dönmeklik: -5- [T.] 2. Dönüp dolaşma, gezme.
d.+ leri [277a/4](#)
d.+ ünle [220a/9](#)

2. Geriye dönüş.
dönmeklig

d. [195b/2](#), [213b/7](#)
d.+ imüz [217a/5](#)

dönül-: -1- [T.] mec. Dünya hayatından sonra Ahiret'e, Allah'ın huzuruna dönülmek. (Bk. dönül-)
d.- esiz [187b/9](#)

dönüş-: -1- [T.] (Karı-koca için) Karşılıklı olarak birbirlerine dönmek, birleşmek.
d.- eler [020b/8](#)

dördün: -2- [T.] Dörder.
dördün d.+ ün [042b/6](#)

dördünci: -3- [T.] 4. sıra sayısı.
d. [150a/3](#)
d.+ lerdür [322b/7](#)
d.+ leri [170a/2](#)

dört: -20- [T.] 4 sayısı.
d. [020a/9](#), [021b/3](#), [024b/3](#), [044a/4](#), [103b/5](#), [104a/1](#), [106b/7](#), [203a/4](#), [203a/7](#), [203a/9](#), [203b/6](#), [207a/5](#), [257a/7](#), [283a/3](#)
d.+ de [043b/5](#), [043b/6](#)
d. ayaklılar [194a/3](#)
d. ayaklısı [058a/9](#)
d. ayaklıda [198a/9](#)

döşe-: -25- [T.] 1. Yaygın hâlde, bol miktarda vermek, sunmak.
d.- düm [343b/8](#)
d.- me [162b/7](#)
d.- megün [162b/7](#)
d.- mek [343b/8](#)
d.- r [022b/3](#), [142b/7](#), [162b/8](#), [232b/1](#), [237a/9](#), [240a/8](#), [255b/9](#), [256a/4](#), [275b/1](#), [287a/1](#)
d.- sedî [288a/9](#)

2. Yaymak, sermek.
d.- r [241a/5](#)

3. Hazırlamak.

d.- rler 240b/9

4. Uzatmak.

ellerini d.- yeler 326b/2

d.- yici 141b/3

d.- yicidir 169b/2

d.- yiciler 077a/8

5. Düzenlemek, bezemek,
donatmak.

d.- di 349b/6, 356b/4

d.- dük 310b/8

d.- yiciler 310b/8

döşek: -17- [T.] Yatak, yünle doldurulmuş
kaba şilte.

d. 003a/8, 086b/1, 142a/6, 181b/4,

290a/9, 340b/7, 348a/7

d.+ dür 018a/9, 028a/9, 042a/5,
270b/8

d.+ ler 317a/5, 317b/4, 318a/7,
355a/2

d.+ lerinden 245b/4

döşen-: -2- [T.] 1. Yayılmak, serilmek.

d.- miş 081a/7

2. (El için) Uzatılmak.

d.- mişlerdür 065a/4

döşenil-: -2- [T.] Bezenilmek, donatılmak.

d.- di 355a/4

d.- miş 355a/2

du´ā: -16- [Ar.] Dua.

d.+ da 357b/5

d.+ larınıñ 115b/7

d.+ mı 147b/7

d.+ ñ 112b/3

d.+ nuñ 286a/3

d.+ sı 084a/1, 115b/6, 141b/4,
161b/2

d.+ sından 298b/1

d.+ yı 030a/9, 147b/6

d. eyle 112b/3

d. eyledükleri 115b/6

d. eyler 161b/2

d. kılmakları 112a/5

dudağ: -1- [T.] Dudak.

d. 356a/6

duhūl: -2- [T.] Cinsel ilişkide bulunma.

d. eyledüğüz 044b/8, 044b/9

dur-: -57- [T.] 1. Bir yerde kalmak,

eğlenmek. (Bk. tur-)

d.- acağ 038a/5

d.- ıcı iken 115b/9

d.- ucı 105a/9, 193b/6

2. Kalkmak, ayakta durmak.

d.- alar 055b/3

d.- asın 223a/1

d.- dı 342a/4

d.- duğı 011b/1

d.- ıcıçün 184b/4

d.- mayalar 026a/4

d.- ur 026a/4, 081a/7

d.- urken 030a/9

d.- urıdı 128a/5

örü d.- urken 041b/4

3. Bir işin başında bulunmak, bir işi
yapmak, bir işte vazifeli olmak.

d.- a 064b/1

d.- asız 054a/8

d.- ıcı olduğunça 032b/8

iş üstinde d.- ıcılar olmadı 100a/7

d.- mağum 120a/7

d.- mağ 054a/8

d.- ucı 175b/9

iş üstinde d.- uçuları 100a/7

d.- urlar 220b/3

4. Hareket etmemek,

kımıldamamak, sabit olmak.

d.- dı 097a/4

d.- dılar 003a/6

d.- mağı 146b/7

d.- uçılar olalar 288b/6

d.- uñ 097b/9

d.- ur 142a/4

ayağlarımızı yirinde d.- ur 038a/1
d.- urlarken 194b/3

5. Birinin yerine geçmek, yerini almak.

d.- alar 069a/3
d.- ıcılar 120b/2
d.- urduğuz 093b/7

6. Bir işi yapmaya koyulmak.
d.- dılar 185a/4, 340b/1

7. Devamlılık bildiren yardımcı fiil.
göre d.- duğumuz 312b/4, 314b/7

8. Kalıcı olmak, gitmemek, ayrılmamak.

d.- ıcı 'azāb 062a/7
d.- ucı 109b/1, 125b/7, 151a/2, 289b/1
d.- ucıdur 143b/1

9. İbadet etmek, ibadet için ayakta durmak.

d. 030b/5
d.- ıcılar oluş 059b/5
d.- mağičün 068a/5
d.- mağdan 145b/8
yörendürü d.- mışlar 276b/9
d.- ucıardur 046a/2
d.- ucıyiken 028b/8
d.- ur 010b/7
d.- ursun 220a/9

10. Gerçekleşmek, olmak, vuku bulmak.

d.- ucıdur 285b/9

11. Yerinde kalmak, yıkılmamak, sağlam olarak kalmak.

d.- urdur 130a/7

durak: -1- [T.] Durulan, karar kılınan yer, yurt. (Bk. *turağ*)
d. 279b/6

durdur-: -1- [T.] Yerine getirmek, ifa etmek, dosdoğru yapmak.
namāzı d.- urlar 002a/4

durmağlık: -2- [T.] 1. Bekleme, durma durumu.

durmağlık
d.+ ı 176b/9

2. Bir yerde ikamet etme, kalma durumu.

d.+ uñ sarāyına 259b/6

durmağlu: -1- [T.] (Yiyecek için) Yutulması zor, boğazda kalan.
d. 343a/2

durud-: -2- [T.] Yerine getirmek, ifa etmek, dosdoğru yapmak. (Bk. *turağ*)
namāzı d.- ıcılar 057a/2

2. Yerinde tutmak, durdurmak
d.- ur 146b/7

durug-: -1- [T.] Çabalamak, gayret etmek.
d.- dı 010b/4

durur-: -10- [T.] 1. Yerine getirmek, ifa etmek, dosdoğru yapmak. (Bk. *turağ*)

d.- asız 065b/3
d.- dı 015b/2
d.- dılar 026a/8
d.- mağa 027a/1
d.- mayalar 020b/5, 020b/6
d.- ucılar oluş 054b/9
d.- uñ 343b/1

2. Kaldırmak, diriltmek.
d.- maya 154a/5

4. Hareketine engel olmak, durdurmak, yakalamak.
d.- uñ 264b/8

dut- -346- [T.] 1. Gitmesine mani olmak.

(Bk. tüt-)

d.- a 020a/9

d.- duğu 095a/5

d.- duğ 073a/9, 090b/1

d.- duğuz 017a/2

d.- mağ 024a/1

d.- maz 157a/3

d.- uğ 005a/2, 050b/5, 051a/2

2. (Yardımcı fiil) İsmi belirttiğini yapmak, yerine getirmek.

kulak d.- a 341b/5, 352b/8, 352b/9

ögüt d.- a 181a/7, 259b/9, 350a/5

şābit d.- a 098b/7

tanuğlar d.- a 037b/1

toğrı yol d.- a 122b/6

yağsuya d.- a 008b/1, 291b/2

karār d.- acağ 077b/8, 085a/2, 213b/1, 214a/2

karār d.- acağdın 262a/8

göz d.- alar 020b/1, 021b/3

toğrı yol d.- alar 199b/8, 244b/7

yol d.- alar 056a/4

yağsuya d.- ar mısın 006b/6

ümīz d.- ar oldı 233a/6, 248a/9

ümīz d.- ar olmadı 232b/7

göz d.- ar 112a/3

kulak d.- ar 072a/1, 302a/4

tanuğ d.- ar 018a/7

toğrı yol d.- ar 122b/6

yağsuya d.- ar 003a/1

hor d.- ardı 226a/9

göz d.- arıdı 227b/7

taḡma d.- arın 216b/5

tanuğ d.- arın 126b/9

göz d.- arken 227b/1

göz d.- arlar mı 018b/4

girçek d.- arlar 339b/1

kulak d.- arlar 118a/9

ögüt d.- arlar 080a/4

şüm d.- arlar 092a/4

ümīz d.- arlar 019b/5

kulak d.- arlardı 164a/1

yavuz d.- arlarsa 277b/9

toğrı yol d.- arsam 257a/1

andlarığuzı d.- arsız 158a/4

hor d.- arsız 319a/7

ögüt d.- arsız 224b/2

aru d.- aruz 004a/5

karār d.- ası 345a/6

menfa'at d.- ası 142b/8, 169a/7

karār d.- arsız 290b/3

oruç d.- arsız 016a/4

ögüt d.- arsız 082b/5, 310b/9

toğrı yol d.- arsız 005b/2, 012a/4, 013b/3, 034b/9, 077b/6, 094b/6

ağul ağul d.- avuz 096b/4

toğrı yol d.- avuz 086b/4

tar d.- ayıdı 019b/9

'ahdını d.- dı 041a/8, 060a/1

girçek d.- dı 357a/1

iş d.- dı 053b/2

kulak d.- dı 341a/8

tanuğ d.- dı 095b/9

'ahd d.- dılar 044b/5

toğrı yol d.- dılar 012a/8, 029a/3, 302a/6

yol d.- dılar 093b/4

boyun d.- du 030b/7

düşmen d.- duğı 277b/4

düşmen d.- duğuzdan 277b/4

'ahdı kavlı d.- duğ 056b/1

'ahdını d.- duğ 060a/7

girçek d.- ıdı 008b/2, 009a/9, 033a/8, 299a/2

girçek d.- ıdıdur 077a/5

sipās d.- ıdıdur 014a/2

toğrı yol d.- ıdıdur 047b/4

toğrı yol d.- ıdılar 003a/2, 081a/7

toğrı yol d.- ıdılardan 074a/8

toğrı yol d.- ıdılardur 076a/9, 085b/2

yol d.- ıdılardur 014a/1

toğrı yol d.- ıdıları 079a/9

gerçek d.- ıdıyiken 009a/6

girçek d.- ıdıyiken 027b/6, 328a/6

girçek d.- ıdıyiken 008b/7

düşmen d.- madı 357a/8

girçek d.- madı 345b/3

toğrı yol d.- madılar 299a/1

toğrı yol d.- mağma 154a/4

ma'zür d.- mağ 347a/5

şaf d.- mağ 264a/7

toğrı yol d.- mağ 173a/5
düşmen d.- mağ 044b/6
girçek d.- mağ 140a/6
menfa'at d.- mağ 004b/4
oruç d.- mağ 068a/2
yirine d.- mağ 025a/4
'ibret d.- mağ oldı 140a/5
toğrı yol d.- mağ 043a/1
girçek d.- mağdur 118a/3
oruç d.- mağdur 005a/2, 322b/2
yaňşuya d.- mađ 021a/2
dostlar d.- masun 029b/3
i'tibārsuz d.- maya 020a/8
kulağ d.- mazlar 264a/9
toğrı yol d.- mazlar 015a/1, 051b/9,
068b/6
ümiz d.- mazlar 115b/8, 208b/4
girçek d.- mazsız 318b/6
ümiz d.- mazsız 340b/4
imin d.- sağ 032b/7, 032b/8
toğrı yol d.- sağuz 068b/7
oruç d.- sun 016a/6
göz d.- sunlar 020b/1
düşmen d.- uci 361a/1
girçek d.- uci 063a/8, 300b/3
oruç d.- uci 249b/6, 333b/3
boyun d.- ucıdur 337a/2
göz d.- ucıdur 186a/1
karār d.- ucıdur 314a/9
orta iş d.- ucıdur 244a/8
lezzet d.- ucılar 352b/4
oruç d.- ucılar 113a/9
toğrı yol d.- ucılar 306b/8
menfa'at d.- ucılara 319a/5
toğrı yol d.- ucılardan 105a/4
göz d.- ucılardur 246a/9, 295b/6
toğrı yol d.- ucılardur 291b/8
toğrı yol d.- ucıları 160b/2, 230b/1
şaf d.- ucılaruz 268a/4
toğrı yol d.- ucılaruz 006b/9,
291a/2, 292a/8
yaňşuya d.- ucılaruz 002b/9
göz d.- ucıvan 129b/9
girçek d.- ucıyiken 004b/9, 030b/1,
031a/6, 047a/7, 063a/9, 063b/2,
259b/1
göz d.- uğ 105b/5, 129b/9, 186a/1,

198b/5
kulağ d.- uğ 197a/3
tanuğ d.- uğ 026b/7, 027a/2,
043a/3, 044a/3, 332a/2
göz d. 009b/8, 047a/6, 246a/9,
294a/8, 295b/6
kulağ d. 009b/8, 047a/5, 180a/9
yüzüğ d. 013a/3

3. Kaplamak, etkisi altına almak.
d.- a 018a/9, 073b/2, 088b/9,
127b/6, 261b/2
d.- adı 005b/5
d.- dı 056a/8, 089a/6, 159b/6,
234a/1, 235b/4, 349b/3
d.- duğ 073a/6
d.- maz 023b/7

4. Tapmak, ilah kabul etmek, tabi
olmak.
d.- alar 104a/3
d.- ar mısız 172a/5
d.- ar 014b/2, 075b/8
d.- arlarsa 234a/6
d.- asız 033a/7
d.- dılar mı 187a/3, 187a/6
d.- dılar 056a/8, 085b/1, 236a/2
d.- duğuz 008b/8
d.- ucılar mıdur 274b/2
d.- ucılardur 196b/4
d.- ucıları 162b/3
d.- uğ 008b/9, 062b/4

5. Sahip olmak, edinmek.
d.- a 053b/6, 105b/2, 177a/6,
179b/6
d.- arlar 055a/6
d.- arsa 064a/1, 192a/4, 327a/5
d.- arsız 155b/9
d.- asız 327a/5
d.- avuz 133a/5, 186b/9
d.- ayıduğ 186b/9
d.- dı 010b/7, 054a/4
d.- dılar 286b/2
d.- ıcılar 045a/8, 059a/6
d.- madı 168a/7, 341a/9
d.- mağcün 068a/3

d.- maņ 050b/5, 050b/6, 326a/7
d.- mayalardı 066b/5
d.- uņ 011a/9

6. Bir yöne doğru doğrultmak.
d. 013a/2, 013a/9

7. Elinde tutmak, saklamak,
sahipliğın devam etmesi sağlamak.
d.- ar 112a/4
d.- duņuz 129b/7
d.- maķdur 020b/4
d.- maņ 021a/1
d.- sun mı 155a/7
d.- uņ 021a/1, 332a/2

8. Birşeyin olduğu yerde
kıymıdamadan kalmasını sağlamak.
yirinde d. 023a/7

9. Bir şeyden dolayı mesul tutmak.
d.- ar 067a/6
d.- dı 028a/8
d.- ma 027b/2

10. Tedbir almak, durumun
gereklerini yapmak.
d.- am 135a/9
d.- sunlar 052a/8
d.- uņ 049a/2, 052b/1

11. Eliyle kavramak, bırakmamak.
d.- arlar 097a/9
d.- dı 094a/3
d.- ma 183b/7
d.- sunlar 052a/6

12. ... olarak görmek, saymak.
d.- aruz 219b/2
d.- dı 203b/4
toğrı d.- dı 334a/7
orta d.- ıcalar 065a/9
d.- maķ 168a/8
d.- masun 242a/3
d.- maz 067a/6
d.- ucılardanvan 219a/2
d.- uņ 257b/4

d. 168a/8, 173b/1

13. Mülk edinmek, yer tutmak.
d.- a 169a/6, 349a/2
yir d.- armıssam 128b/6
d.- arsız 157a/5
d.- uņ 085b/2

14. Tabi olmak, uymak, kabul
etmek.
yol d.- a 343a/7, 347a/1
toğru yol d.- arlar olmuşlarmıssa
231a/4
d.- arlar 093b/1
d.- dı 313b/1
toğru yol d.- dı 183a/5
d.- mayalar 093b/1
toğrı yol d.- uci 128b/4, 129a/8,
130a/4
toğru yol d.- ucıdur 321b/6
toğru yol d.- ucıları 336a/4
toğru yol d.- ucıraķdur 166b/2,
335b/1
d.- uņ 121a/6

15. Cezalandırma amacıyla
yakalamak, tutsak almak.
d.- a 227b/3
d.- arsız 218a/1
d.- avuz 294b/2
d.- dı 095b/9, 278a/8, 337b/8
d.- duķ 095a/8
d.- mağıla 095b/8
d.- mağumuzdan 315b/1
d.- maķ 101b/8, 294b/2, 337b/8
d.- maķdın 309a/5
d.- uņ 104a/2

16. Bir şey yapmasına mani olmak,
elini tutmak.
d.- ar 257a/9
d.- arısa 335a/9
d.- arlar 109a/8
d.- ğıl 134a/5
d.- masun 202b/9
d.- maz 335a/7

d.- ucı 257a/9

17. Yapmak, etmek, işlemek.

d.- arlar 330a/3

d.- dı 009a/3, 040b/9, 048b/1,
066b/4, 101b/6, 236a/2, 351b/2

d.- dıyısı 271a/1

d.- duşuz 010a/7

d.- mişmişsam 355b/9

d.- uş 020a/6

d. 309a/1, 329a/8, 338a/6, 343b/2,
345a/6, 349a/3

18. Bir şeyin ayakta kalmasını
sağlamak.

d.- ar 260a/7

19. Yakalamak, avlamak

d. 024b/3

dutıl- -1- [T.] (Ay için) Tutulmak. (Bk.
dutul-)

d.- a 345a/4

dutış- -1- [T.] Tutuşmak.

d.- dı 175b/7

dutmağlık- -1- [T.] Tapma, ilah edinme
dutmağlık

d.+ uşuzla 005b/3

dutul- -3- [T.] 1. Cezalandırma amacıyla
yakalanmak. (Bk. dutıl-)

d.- dılar 257a/2

2. (Anlaşma, söz için) Güvence
alınmak, sağlamlaştırılmak

d.- madı mı 095b/5

3. (Yardımcı fiil) Sayılmak, olarak
kabul edilmek.

düşhâr d.- miş oldı 163a/9

dutulu- -1- [T.] Bir şeyin içinde tutulan.
d. 206a/2

dutunıl- -2- [T.] (Yardımcı fiil) Sayılmak,
olarak kabul edilmek. (Bk.
dutunul-)

emîn d.- dı 027a/5

2. Yerine getirilmek, ifa edilmek.

d.- miş 351a/5

dutunul- -1- [T.] (Yardımcı fiil)

Sayılmak, olarak kabul edilmek.

(Bk. dutunıl-)

ümîz d.- miş 127b/2

duturımıl- -1- [T.] Bir şeyin etkisine
maruz kalmaz.

öde d.- mişlaruz 319a/2

düğün I: -2- [T.] Düğün.

d.+ i 022a/2

d.+ ine 021b/7

düğün II: -1- [T.] Düğüm, yumru, ukde.

d.+ ler 361b/7

dükedü- -1- [T.] Hepsini, tamamını

d.- ü 165a/4

dükelcük- -3- [T.] Hep, bütün, hepsi. (Bk.
dükelicik, dükelicük)

d.+ lerine 151b/2

dükelcüg

d.+ i 179b/7

d.+ in 271b/4

dükeli- -104- [T.] Hep, bütün, hepsi. (Bk.
dükelü)

d. 004b/5, 010b/7, 013a/4, 014b/3,
025a/7, 027a/9, 028a/4, 038b/3,
049b/7, 054b/2, 055a/7, 068a/3,
072a/2, 076b/4, 083b/2, 100b/5,
102a/2, 118b/5, 118b/8, 121a/9,
123a/7, 131b/7, 140b/1, 163a/7,
163a/9, 166b/2, 177a/6, 184a/4,
186a/1, 187a/9, 187b/7, 190b/1,
190b/3, 190b/9, 191a/6, 205b/2,
206b/7, 225b/8, 239b/3, 244a/3,
245b/1, 251a/7, 253b/4, 254b/5,

255a/6, 258a/1, 262a/3, 262b/1,
269a/1, 269a/5, 271a/9, 274b/9,
275a/4, 276a/6, 280a/8, 291b/5,
295a/7, 306a/1, 306a/6, 308b/1,
325b/3, 328b/1, 339a/6, 349a/3,
358b/2

d.+ leri 014a/6

d.+ n 004a/3, 004a/6, 131a/1,
162b/7, 189b/4, 190a/1, 216a/7,
219a/3, 235b/8, 262a/6, 267b/1,
275b/3, 290b/2, 292b/4, 296b/1,
315b/4, 322b/5, 323b/7

d.+ ne 036a/4, 051b/4, 076b/2,
082a/6, 086a/6, 162a/5, 190a/3,
230a/1, 320a/7

d.+ ni 054b/3, 076b/5, 086b/9,
131b/3, 212a/1, 223b/8, 256a/6

d.+ nüñ 013a/8, 080b/2, 299b/4

dükelicik: -1- [T.] Hep, bütün, hepsi. (Bk.
dükelücük, dükelcük)

dükelicig

d.+ in 150a/1

dükelicük: -9- [T.] Hep, bütün, hepsi. (Bk.
dükelücük, dükelcük, dükelüçük)

d.+ ler 084b/4

d.+ lere 152a/6

d.+ leri 033b/8, 150b/2

dükelicüg

d.+ i 106b/1, 217a/3

d.+ in 178a/1, 181b/7

d.+ üñüzi 215b/8

dükelü: -1- [T.] Hep, bütün, hepsi. (Bk.
dükelü)

d.+ ñüz 185a/5

dükelücük: -5- [T.] Hep, bütün, hepsi.
(Bk. dükelicük, dükelcük,
dükelüçük)

d.+ leri 122a/4, 150a/3

d.+ lerin 139a/1

dükelücüg

d.+ i 149b/5

d.+ inden 271b/6

dükelüçük: -1- [T.] Hep, bütün, hepsi.
(Bk. dükelücük, dükelicük)

d.+ leri 131b/3

düken-: -6- [T.] Tükenmek, bitmek.

d.- e 175b/1

d.- edi 175b/1

d.- mek 270b/7

d.- meydi 243b/9

d.- miş 162b/8

d.- ür 158b/2

dümük-: -1- [T.] İlgilenmek, bir işle
aladar olmak.

d.- em 316b/5

dün: -6- [T.] Gece.

d. 227b/4

d. 176a/5

d.+ üñ 150b/5

2. Dün.

d. 117a/4, 227b/2, 227b/4, 232b/1

düñürlük: -1- [T.] Hısımlık.

d. 212b/7

dünyā: -61- [Ar.] 1. Ölmeden önceki bu
hayat, dünya hayatı. (Bk. dünya)

d. 010b/5, 011b/8, 019b/7, 031b/5,
037a/9, 037b/7, 072b/1, 109b/3,
110a/5, 120a/5, 178b/5, 192b/6,
229a/9, 324b/3, 357a/3

d.+ da 003b/5, 018a/2, 018a/3,
019b/3, 029a/5, 030b/8, 062a/3,
062b/6, 069a/6, 085b/3, 109b/2,
111a/2, 127a/7, 139b/2, 153b/3,
154a/9, 160a/6, 192b/4, 193a/1,
203b/7, 204a/4, 204b/2, 231a/9,
235a/1, 243a/1, 252a/2, 272b/7,
280a/2, 354b/7

d.+ dan 232a/2

d.+ nuñ 038a/2, 049b/5, 054b/8,

102b/8, 287b/7, 336b/6
d.+ ya 014b/5
d.+ yı 038a/7, 345a/9, 346b/8

2. Yerzüyü, Yerküre.
d. 095b/4, 358b/2
d.+ dadur 218a/9
d.+ nuş 264a/8, 283a/6

dünyâlik: -3- [T.] Geçici dünyaya ait mal
mülk. (Bk. dünyelik)
d. 004b/9, 063a/3, 069a/1
dünyâlig
d.+ e 033a/1

dünye: -4- [Ar.] Ölmeden önceki bu hayat,
dünya hayatı. (Bk. dünyā)
d.+ de 094a/7, 110b/6, 177b/1,
360a/2

dünyelik: -1- [Ar.+T.] Geçici dünyaya ait
mal mülk. (Bk. dünyâlik)
d. 007b/3

dür-: -5- [T.] Toplamak.
d.- dügi 191b/1
d.- evüz 191b/1
d.- i vir 168b/9
d.- üci 347b/2
d.- ürevüz 210b/4

düril-: -1- [T.] Dürülmek. (Bk. dürül-)
d.- e 350b/8

dürinil-: -1- [T.] Bir şeye alıştırmak,
ısrındırılmak. (Bk. dürünil-)
gönülleri d.- mişlerüñdür 108b/6

düriş-: -1- [T.] Çalışmak, çabalamak,
mücadele etmek. (Bk. dürüş-)
d.- e 018a/7

dürülen-: -1- [T.] Çeşitlenmek.
d.- miş 273a/9

dürlü: -27- [T.] 1. Türlü, çeşit çeşit.

d. 152b/2, 259a/4, 259a/5, 259a/6,
341b/7
dürlü d. 081a/8, 156a/3
d.+ den 192a/9, 214a/9, 242b/4,
308a/6
d.+ ler iken 152b/2
d.+ ler 151a/9, 172b/3, 181b/5,
185b/5, 262a/6, 270b/8, 290b/2
d. dürlü olucı 309b/5
d. dürlü 081a/8, 156a/3

2. Tür, çeşit.
d. 220b/3, 354b/8
d.+ dür 362a/1
d.+ ler olduñuz 317b/8

dürlülen-: -1- [T.] Çeşitlenmek.
d.- dügi 239a/6

dürt-: -2- [T.] (Şeytan için) Vesvese
vermek.
d.- mek 097b/5
d.- erise 097b/5

dürüd-: -1- [T.] Diriltmek. (Bk. dirid-)
d.- ür 320b/9

dürül-: -1- [T.] Dürülmek, toplanmak.
(Bk. düril-)
d.- mişdür 276a/6

dürünil-: -1- [T.] Toplanılmak. (Bk.
dürinil-)
d.- mişler 255b/1

dürüst: -2- [Far.] Doğru, yanlışsız.
d. 163b/1

dürüst işli: -1- [Far.+T.] Mutlak güç
sahibi, Hakim. (Bk. dürüst işli)
d.+ dür 075b/7

dürüst işlü: -88- [Far.+T.] Mutlak güç
sahibi, Hakim. (Bk. dürüst işli)
d. 004a/7, 011b/7, 018b/3, 019b/9,
020b/4, 032a/2, 043b/4, 044a/7,
045a/5, 045b/2, 048a/1, 051a/8,

052b/5, 053a/4, 054b/4, 056b/6,
057a/7, 057b/4, 062a/8, 070a/6,
098b/5, 101b/5, 102b/3, 106a/2,
123a/1, 138a/6, 139b/1, 246b/4,
253a/5, 255a/6, 257a/9, 271b/9,
277b/2, 286a/8, 289b/9, 293b/8,
298a/3, 298a/5, 303b/7, 304a/3,
305a/4, 310a/7, 324a/8, 326b/9,
327b/2, 328a/1, 329a/1, 333a/6,
347a/2

d.+ den 285a/7

d.+ dür 022a/7, 024b/5, 028a/1,
028b/9, 036b/5, 071b/2, 076b/1,
080a/7, 081a/5, 102b/9, 103a/4,
104b/8, 107a/8, 108b/7, 109b/8,
112a/2, 112b/7, 113a/5, 132a/7,
144b/7, 149b/1, 155a/9, 195b/6,
203b/2, 204a/3, 208b/1, 208b/3,
234b/9, 236a/4, 239b/4, 242b/2,
244a/1, 295b/8, 306b/9, 319b/5,
326a/6, 329a/4, 331b/6

dürüst sözlü: -11- [T.] Hikmet sahibi.

d. 028a/1, 221a/2, 221a/5, 295b/8,
298a/3, 305a/4, 326a/6, 331b/6
d.+ dür 019b/9, 022a/7, 112b/7

dürüş-: -15- [T.] 1. Çalışmak, çabalamak,
gayret göstermek. (Bk. düriş-)

d.- e 162a/4

d.- megi 162a/5

d.- meginden 105b/4

d.- megini 162a/4

d.- megünüz 346b/5

d.- mekleri 175a/5

2. Savaşa tutuşmak, çarpışmak,
mücadele etmek.

d.- di 105a/6

d.- diler 103a/5, 103b/1, 104b/9

d.- düler 103b/2

d.- üj 107a/8

3. Çekişmek, ortalığı karıştırmak,
bozgunculuk yapmak.

d.- diler 195b/4, 253b/1

d.- ürler 256a/3

dürüşmeklik: -1- [T.] Cihad etmek,
savaşmak.

d. 107b/4

düş: -15- [T.] Rüya.

d. 208a/7, 208b/2, 289b/8

d.+ de 134a/9, 266b/5

d.+ i 135a/5, 266b/7, 305b/7

d.+ lerdür 135a/6, 186a/8

d.+ lerüj 135a/6

d.+ ümi 135a/5

d.+ ümüj 139a/7

d.+ üjnde 101a/4

d.+ üjü 132a/4

düş-: -44- [T.] 1. Yere düşmek, yere
serilmek.

d.- di 093a/4, 194a/5, 254a/6,
312b/6

d.- megin 196b/2

d.- miş 337b/7

d.- mişler oldılar 235b/5

d.- mişler 337b/6

d.- üciyiken 171b/3, 335b/1

d.- üp 058b/6

d.- üpdür 195a/6

2. Ölmek.

d.- ecek 038b/5

3. Sorumluluk yüklemek, vacip
olmak, yerine getirmek.

d.- di 052a/3, 088b/4, 225b/5

d.- e 225b/2

4. Yıkılmak, devrilmek.

d.- di 153a/5

d.- e 173b/6, 179b/5

d.- icidür 095b/8

d.- mişken 024a/8

5. Yere kapanmak, eğilmek.

d.- di 182a/9, 269b/3

d.- diler 139a/7, 215b/5

d.- eler 245b/3

d.- erler 168a/4, 168a/5

d.- erlerdi 178a/8

d.- mediler 213b/8

d.- üñ 149b/4, 271a/8

6. Bir şeyin içine girmek.

d.- di 183a/5

d.- icilerdür 172a/9

7. Bir şeye kapılmak, bir şeyin etkisi altında kalmak.

d.- diler 108a/2

8. Maruz kalmak, zahmete düşmek.

d.- dünüz 036a/2

d.- tügünüz 114b/7

d.- ücidür 288a/1

9. (Meyve, yaprak için) Dökülmek.

d.- e 176b/7, 194b/3

d.- mez 074b/3

10. İnme, yağmak, dökülmek.

d.- er 003a/5

d.- üci 312b/1

düşhār: -27- [Far.] 1. Çirkin, hoş

gitmeyen, kerih görülen, istenmeyen.

d. 277b/9

d.+ iken 019a/7

d. dutulmuş oldu 163a/9

d. gördiler 301b/3, 302b/6, 302b/9

d. gördilerse 106a/9, 106b/1, 121a/2

d. gördiyse 328a/9, 328b/1

d. göresiz 019a/7

d. göriciler iken 108a/1

d. göricilerdür 098a/9, 108a/9, 293b/3

d. göricilerken 125a/2

d. göriciler olduğusa 090a/1

d. görürler 155b/2

d. görürse 098b/3

d. görürsenüz 044b/2

d. ola 044b/2

2. Zor, çetin.

d. 258b/4, 343b/6

d.+ ırakdur 143b/4

3. Zorluk.

d. eyleyem 228a/7

d. gelmez 091b/6

düşhārlik: -9- [Far.+T.] 1. Zor durumda olma.

d. issi olına 026b/2

2. Zorluk.

d.+ da 037a/2

d.+ dan 332b/4

d. 113b/7

düşhārlik

d.+ ı 357b/4

d.+ ıla 299a/5, 357b/4

d.+ ıyıla 152a/4

düşmān: -4- [Far.] Düşman, hasım. (Bk. düşmen)

d.+ dur 004b/4, 227b/3

d.+ ları 093b/8, 283b/6

düşmanlık: -6- [Far.+T.] Hasımlık, husûmet. (Bk. düşmenlik, düşmānlık)

d. 012a/8, 036a/2, 060a/8, 065a/5

d.+ dın 066b/6

düşmanlık

d.+ ın 014b/7

düşmānlık: -2- [Far.+T.] Hasımlık, husûmet. (Bk. düşmenlik, düşmanlık)

d.+ dur 284b/6

d. 268b/2

düşmeklik: -1- [T.] Çökme, yıkılma durumu.

d. 179b/6

düşmen: -57- [Far.] Düşman, hasım. (Bk. düşmān)

d. 014b/7, 018b/2, 052a/5, 219a/2, 257b/5, 301a/2, 327a/2, 330a/1, 331b/2, 361a/1

d.+ den 114a/5

d.+ dür 009a/7, 051a/5, 081b/2, 084b/9, 085a/2, 132a/5, 172a/6, 185a/1, 185a/6, 216b/4, 227a/8, 292b/9, 293a/5

d.+ i 039b/6, 181a/2

d.+ idür 113b/4

d.+ ile 110b/8

d.+ inden idi 227a/7

d.+ indendür 227a/7

d.+ ini 102a/7

d.+ ler olalar 298b/2, 326b/2

d.+ ler olduğuzdı 034b/7

d.+ leri 328b/8

d.+ lerinüj 284a/8

d.+ leriñüzi 047a/3, 092a/2

d.+ üm 181a/2

d.+ ümi 326a/8

d.+ üjüzden 183a/2

d.+ üjüzdür 257b/4, 263a/6

d.+ üjüzi 102a/7, 326a/8

d. dutduğı 277b/4

d. dutduğunuzdan 277b/4

d. dutmadı 357a/8

d. dutmağ 044b/6

d. eyledük 079a/1, 211b/2

d. ola 009a/6, 226b/6

d. olalar 179b/1

d. oldı 164a/9

d. olursa 009a/5

d. tütmağdın 279b/1

düşmenlik: -2- [Far.+T.] Hasımlık, husûmet. (Bk. düşmanlık)

d. 067b/3, 326b/6

düşür-: -2- [T.] İndirmek, düşürmek.

d. 219b/3

d.- esin 166b/9

düşürünil-: -1- [T.] Düşürülmek.

d.- di 093b/5

dütün: -3- [T.] Duman, tütün.

d. 294a/8

d.+ den 318b/1

d. iken 283a/4

dütünsüz: -1- [T.] Dumansız.

d. 316b/7

düz-: -11- [T.] Meydana getirmek, şekil vermek.

d.- di 171a/7, 351b/3, 354a/9,

356b/4

d.- em 149b/4

d.- megün 357b/7

2. (Uydurma söz, tezvirat için) Tertip etmek, uydurmak.

düzgün d.- e 050a/2

d.- erler düzgün eyleyi 052b/9

yalanı d.- ersiz 234a/4

3. İnsanların arsını düzeltmek.

d.- mege 053a/9

düz: -4- [T.] Düz, doğru.

d. 089a/1, 184a/9

d.+ irekdür 161a/9

düzgün: -3- [T.] 1. Uydurma söz, tezvirat.

d. düze 050a/2

düzerler d. eyleyi 052b/9

2. İyi, olması gerektiği gibi.

d. eyleyesiz 054b/3

düzül-: -1- [T.] Yapılmak, düzenlenmek.

d.- miş 223a/9

ebed: -83- [Ar.] Sonu olmayan gelecek zaman.

e. eyledi 360a/6

e. kalıcılardır 124b/5

e. kalasız 218a/1

e. kalıcıdır 302a/3

e. kâlıcılar iken 105a/9, 109a/9, 109b/9, 111a/7, 112a/8, 130b/4
e. kâlıcılar olmadılar 186b/2
e. kâlıcılar 057b/1, 184a/6, 210b/3, 318a/2, 331a/6, 333a/1
e. kâlıcılardan 084b/7
e. kâlıcılardur 003b/6, 004b/7, 007b/6, 007b/7, 019b/4, 024a/5, 026a/6, 035a/5, 035b/8, 066b/4, 086a/1, 086b/2, 105a/3, 117a/6, 117a/8, 140b/9, 191a/6, 191a/8, 198a/1, 202a/3, 293b/1, 323b/7
e. kâlıcılariken 033b/8
e. kâlıcılariken 014a/6, 028b/5, 037a/6, 042a/6, 044a/2, 044a/3, 048a/2, 053b/9, 067a/2, 070a/7, 080a/6, 130b/6, 146b/3, 153b/1, 175a/9, 182b/8, 214a/1, 237a/6, 242b/1, 252b/2, 276b/5, 276b/7, 282a/1, 299a/4, 303b/8, 320b/1, 324a/5, 325b/7, 331a/7, 342a/8, 358b/9, 359a/2
e. kâlıcılarımıdır 187b/8
e. kâlıcılırsız 293a/8
e. kâlıcıyiken 051a/8, 109a/2
e. kâlmak 146a/1
e. kâlmakıñ sarāyı 284a/8
e. kâlmakıñ 119a/2, 309a/4
e. olunıñlar 346b/2
e. olmak 187b/8

ebedī: -1- [Ar.] Sürekli, devamlı
e. 171a/5

ebedlik: -3- [Ar.+T.] Devamlılık, süreklilik.
e. 245b/2
ebedlig
e.+ üñ 185a/3, 210b/2

Ebrehe: -1- [Ar.] Kabe'yi yıkmak için ordusuyla gelen Yemen valisi.
E. 360b/1

ebrişim: -1- [Far.] İbrişim, ipek iplik.
e.+ dendür 259b/5

Ebu Süfyān: -1- [Ar.] Kureyş kabilesinin reislerinden, sahābî.
E. 047b/5

Ebu 'Ukayl: -1- [Ar.] Hz. Muhammed'in sahabelerinden biri.
E. 110b/01

ecel: -12- [Ar.] Hayatın sonu.
e. 148b/5
e.+ i 085b/7, 096b/6, 118b/8, 330b/3
e.+ ine 199b/3
e.+ ini 115b/8
e.+ leri 021b/2, 022a/6, 260b/7

ecir: -2- [Ar.] Sevap. (Bk. ecr)
e. 215b/2
e.+ lerin 045a/7

ecr: -1- [Ar.] Sevap. (Bk. ecir)
e.+ üm 126b/6

Ecüc: -1- [Ar.] Yecüc, Kur'an-ı Kerim'de adı geçen zararlı, bozguncu ve kısa boylu iki kavimden biri.
E. 174b/4

ed-: -1- [T.] (Yardımcı fiil) Etmek
giñezlik e.- in 026b/2

ediş-: -1- [T.] Karşılıklı yapmak.
muñālefet e.- diler 056b/5

efsün: -1- [Far.] Büyü, sihir.
e. eyleyici 345b/2

eg-: -12- [T.] 1. Değıştirmek, çevirmek, bozmak.
e.- di 328a/4
e.- erler 033a/3, 123a/4
e.- me 028a/4
e.- meginde 303a/2
e.- mek 047a/5

2. (Baş için) Öne eğmek.

e.- diler 330a/3

3. Rükü, secde yapmak, ibadet etmek.
arğa e.- icilerle 005a/2
e.- mek 141b/1
arğanuzı e.- üñ 005a/2

4. Sarsmak.
e.- mesün 242b/3
e.- meye 152b/5

eger: -13- [T.] Eğer, şâyet. (Bk. iger)
e. 021a/9, 034b/3, 038b/4, 038b/5,
043b/2, 043b/8, 044b/2, 044b/3,
044b/9, 046a/6, 047a/5, 149a/2,
320a/4

egil: -19- [T.] 1. Rükü, secde yapmak,
ibadet etmek.
e.- mişlerken 005b/8, 056b/1,
095a/2

2. Dine aykırı hareket etmek.
e.- diler 328a/4
e.- e 113b/7
e.- esiz 045b/3
e.- icilerdür 200b/8
e.- iciyiken 099a/3
e.- mek 045b/3, 184b/1
e.- mekdür 028a/2
e.- ürler 096b/2, 285a/4

3. Meyletmek.
e.- mek 054b/2
e.- meñ 054b/2

4. Çevrilmek, dönmek.
e.- di mi 271a/3
e.- di 247b/1
e.- medi 313a/1
e.- ür 169a/8

egir: -2- [T.] 1. Yünden iplik yapmak.
e.- dügin 158a/4

2. Hapsetmek.
e.- düñ 104a/2

egle: -2- [T.] Eğlemek, oyalamak.
e.- di 359b/9
e.- mesün 330a/9

eglen: -9- [T.] Eğlenmek, bir yerde
kalmak.
e.- di 135a/3, 233b/9
e.- iciler 251b/2
e.- icilersiz 293b/3
e.- mediler 118b/3

2. Beklemek, oyalanmak, durmak.
e.- di 222a/2
e.- düğinden 158a/9
e.- üñ 180a/6, 228b/1

egri: -3- [T.] 1. Yanlış, dine aykırı.
e. 152a/6
e. yol 034b/3

2. Düz olmayan.
e. 299b/8

egrilik: -6- [T.] Eğrilik, bozukluk.
e. 086b/8, 168b/1
e. iken 089b/6, 124a/9, 144b/5

egrilig
e.+ üñ 273b/9

egsü: -1- [T.] Yarısı yanmış odun, ucu
ateşli odun.
e. 228b/1

ehl: -25- [Ar.] 1. Bir cemaate, topluma
mensup bulunanlar.
e.+ i 035b/4
e.+ in 019b/1
e.+ inden 009b/9, 010a/5, 032a/9,
032b/3, 042a/6, 056b/6, 248b/7,
324a/8, 325a/8, 358b/4, 358b/8
e.+ indensin 272b/4
e.+ ine 186b/1
e.+ inüñ 032b/7, 035b/4, 271a/4

e.+ iyle 236a/8

2. Bir işin ustası, o işte becerikli, mahâretli, yeterli kimse.

e.+ i 050a/5, 305b/6

e.+ ine 048a/3, 154b/2

3. Sahip.

e.+ ine 204b/8, 260b/2

ehl-i İncîl: -1- [Ar.] Hristiyan
e. 063a/9

ehl-i kitâb: -16- [Ar.] Yahudi ve Hristiyanların ortak adı.
e. 032a/3, 032a/5, 032b/1, 032b/2, 034b/1, 034b/2, 056a/6, 057b/4, 060a/9, 060b/8, 064b/5, 065a/7, 065b/3, 066a/9, 322a/3
e.+ uñ 054a/1

ehl-i Medîne: -1- [Ar.] Medine halkı.
e. 247b/4

ejdehâ: -2- [Far.] Ejderha.
e.+ dur 091a/4, 215a/6

ekin: -17- [T.] 1. Tarlaya ekilen bitkilerin hasat sonuna kadar aldıkları durum. (Bk. ikin)
e.+ de 190a/2
e.+ den 028b/3, 140b/5
e.+ dür 081a/1
e.+ i 007a/1, 018a/8, 246a/8
e.+ ine 035b/9
e.+ ler 294b/8
e. 081a/8, 152a/8, 171a/2, 273a/9, 306a/4, 360b/3

2. Ekin ekilen yer, tarla.

e.+ dür 020a/6

e.+ üñüze 020a/6

ekinci: -1- [T.] Çiftçi. (Bk. ikinci)
e.+ leri 306a/5

ekiz: -1- [T.] İkiz.
e. 068b/3

eks-: -26- [T.] Eksiltmek, kısmak, azaltmak
e. 243a/7, 342b/5
e.- er 026a/6, 141a/4, 308a/2
e.- erler 352a/2
e.- erüz 144a/5
e.- esiz 052a/4
e.- icilerden 219a/9
e.- medi 171a/3
e.- mediler 103b/9
e.- medük 311b/6
e.- mek 133a/4, 154b/5
e.- mekden 013b/7, 184b/5, 341b/9
e.- meñ 089b/4, 129a/3, 129a/5, 219a/9, 316a/5
e.- meye 303a/7, 307b/3
e.- mezler 213b/2

eksik: -1- [T.] Eksilmiş, az. (Bk. eksük)
e. 124a/3

eksil-: -1- [T.] Azalmak, eksilmek.
e.- mez 258a/5

eksini- -2- [T.] Azaltılmak.
e.- di 126a/5
e.- memiş 130b/8

eksmeklik: -1- [T.] Eksiklik, kıtlık.
eksmeklig
e.+ ile 092a/3

eksük: -1- [T.] Eksilmiş, az. (Bk. eksik)
e. 351b/9

eksüklik: -2- [T.] Eksiklik, azlık.
e. 166b/1

2. Mazeretli olmak

eksüklig

e.+ üñ islerinden 051b/3

el: -118- [T.] El, dokunma ve tutma organı.

e. 062a/2, 091b/5, 167b/5
e.+ i 361b/1
e.+ im 026b/5
e.+ in 056b/4, 206b/5, 211a/8,
338a/9
e.+ ine 165b/7, 338a/4, 338a/7,
353a/2
e.+ ini 091a/4, 215a/6
e.+ inile 270b/1
e.+ iyile 023a/4
e.+ iyle 266b/1
e.+ leri mi 097a/9
e.+ leri 007b/3, 062a/2, 204b/3,
263a/9, 327b/5
şag e.+ leri 156a/7, 339b/3
e.+ lerine 093b/5
e.+ lerini 062a/8, 128a/3, 134a/3,
135b/5, 145a/6
e.+ leriñüze 047a/1
e.+ leriñüzi 091b/5
e.+ leriyle 007b/2, 070b/9
e.+ lerüñüze 059b/2
e.+ lerüñüzi 059a/8, 182b/2, 215b/7
e.+ üñ 180b/5
e.+ üñdedür 180b/2, 182a/8
e.+ üñi 162b/7, 180b/5, 221a/7,
228b/5, 228b/6
e.+ üñile 236b/4
e.+ üñüz 059a/8

2. Bir işin bizzat kendisi tarafından yapıldığını vurgulamak için kullanılır.
e.+ den 106a/4
e.+ i 172b/5, 349a/3
e.+ inden 350a/8
e.+ leri 009a/3, 048b/1, 229b/7,
240a/7, 240b/5, 262a/5, 289b/5,
329a/8
e.+ lerini 109a/8
e.+ leriñüz 046a/1
e.+ leriñüzi 017a/8
e.+ leriyle 324b/1
e.+ lerümüz 263b/5
e.+ lerüñüz 101b/7, 104b/6, 288b/3
e.+ lerüñüzi 040b/9
e.+ ümile 271b/1

e.+ ümüz 108a/5
e.+ üñi 192b/4

3. Sahiplilik, sahip olma, tasarrufunda bulunma.
e.+ indedür 022a/2, 032b/6, 201a/9,
264a/5, 334a/9
e.+ leri 197b/7, 205a/9, 251a/4,
251b/9
e.+ leriñüz 045a/6, 046a/9
e.+ lerüñüz 205b/6, 208a/6
şag e.+ lerüñüz 042b/7, 045a/2
e.+ lerüñüzedür 103a/2
e.+ üñ 250b/9
şag e.+ üñ 251a/9
e.+ üñdedür 029b/1
şag e.+ üñüz 239b/5

4. (Çekmek, bırakmak, yığmak fiiliyle birlikte) Bir şeyi bırakmak, terketmek, uzaklaşmak, dokunmamak.
e.+ lerin 051a/2
e.+ lerini 059b/9, 305a/5, 305a/9
e.+ leriñüzi 049b/2
e.+ lerüñüzi 305a/9
e.+ üñüzi 020a/4

5. (Döşemek fiiliyle birlikte) Saldırmak, müdahale etmek.
e.+ leri 065a/4
e.+ lerini 077a/8
e.+ lerini döşeyeler 059b/9, 326b/2
e.+ lümi döşeyici 061b/3
e.+ lüñi döşeyesin 061b/2

6. Bir işi yapabilme gücü, iktidar.
e. 103a/4
e.+ i 065a/3, 304a/5
e.+ indedür 322a/4
e.+ leri 065a/3
e.+ lerinüñ 304a/5
e.+ üñ isleri 270b/2
e.+ üñüz 067b/7
e. virdürdi 174b/6

el II: -1- [T.] Ülke, yurt, memleket, diyar,
şehir. (Bk. il)
e.+ inden 008a/4

elif: -1- [Ar.] Arap alfabesinin ilk harfi.
e. 083b/7

eli üstün ol-: -3- [T.] Güç, iktidar sahibi
olmak, muktedir olmak.
andan e.- dı 087b/2, 140a/9
e.- dı 115a/4

elli: -2- [T.] 50 sayısı.
e. 234a/1, 339a/2

elvâh: -4- [Ar.] Levhalar.
e.+ ı 094a/3
e. 093a/6, 093b/7, 094a/3

Elyesa': -1- [Ar.] Kur'ân-ı Kerîm'de adı
geçen peygamberlerden biri.
E.+ a 076b/5

el sürücü: -3- [T.] Hastaları elini sürerek
iyileştiren Hz. İsa.
e. 057b/5, 057b/7
e.+ yi 056b/4

el üstünlüğü: -1- [T.] Güç, iktidar.
e.+ n 136a/3

emân: -2- [Ar.] Bağışlama.
e. 104a/4
e. vir 104a/4

emânet: -6- [Ar.] Geri alınmak üzere
bırakılan şey.
e.+ e 027a/5
e.+ i 252b/9
e.+ leri 048a/3
e.+ lerin 197b/8
e.+ lerini 339b/4
e.+ lerünjüze 099b/8

emcek: -2- [T.] Meme.
emceg
e.+ i 227a/2, 348b/7

emeklen-: -1- [T.] Zahmet çekmek.
e.- esin 185a/1

emîn: -10- [Ar.] Güvenilir. (Bk. imin)
e. 027a/5
e. ola 027a/5

2. Tehlikesiz, güvenli.
e. eyle 011b/2
e. olasız 017b/2, 052b/3
e. oldı mı 090b/2, 090b/3
e. olduñuz mı 165b/2, 165b/4
e. olucılarken 139a/6

emînlik: -2- [Ar.] Güvenlik. (Bk. iminlik)
e. 011a/9
e.+ den 050a/4

emir: -2- [Ar.] Emir, buyruk.
e. 020b/6, 083a/4

emzür-: -10- [T.] Emzirmek.
e. 226b/4
e.- di 192a/1
e.- diler 044b/7
e.- e 332b/3
e.- eler 332b/2
e.- ici 192a/1
e.- mek 021a/7
e.- mekden 044b/8
e.- sün 021a/6
e.- ücileri 227a/2

emzürd-: -1- [T.] Emzirtmek.
e.- ici 021b/1

en lâ teberrü: -1- [Ar.] “İyilik etmemek”
[?] anlamında söz.
l. 020a/8

enâr: -1- [T.] Nar.
e. 317b/2

encir: -3- [Far.] İncir.
e. 004b/3, 084b/8, 357b/6

endāze: -33- [Far.] Ölçü.
e. 332a/5
e.+ lerdün 069a/9
e.+ yile 149a/7, 198a/6, 288a/9,
290b/1, 315b/8
e.+ yiledür 141a/5
e. eyle 253b/9
e. eyledi 115a/9, 283a/3, 344a/1,
350a/9, 354a/9
e. eylediler 346b/1
e. eyledük 262a/8, 347b/1
e. eyledüm 031a/3
e. eylemegidür 077b/6, 262a/8,
283a/7
e. eylemek 209b/6, 250a/6, 346b/1
e. eyler 343a/8
e. eyleyicilerüz 347b/2
e. olunmuş 022a/2, 053b/5
e. olundu 314b/6
e. olunmuş 250a/6, 347b/1

endāzele-: -3- [Far.+T.] Ölçmek.
e.- di 209b/6
e.- dünüz 022a/1
e.- r 142b/7

endīşe: -28- [Far.] 1. Düşünce, fikir.
e. eyledi 343b/9
e. eylemediler mi 238a/6
e. eylemez mi 050a/3, 178b/7
e. eylemez misiz 073b/8, 201a/8,
244b/9
e. eylemezler mi 096b/5, 302b/4
e. eylemezler midi 200b/3
e. eylerler 041b/5, 117a/4, 140b/4,
152a/9, 156a/4, 239a/5, 274b/7,
296b/1
e. eyleyeler 096a/7, 154b/3, 212b/4,
269b/9, 326a/2
e. eylesiz 025a/8, 256b/6
e. kılasız 019b/7
e.+ leri 320a/1

2. Bakış..
e.+ nün 124b/9

ejek: -2- [T.] Çene.
e.+ leri 168a/4, 168a/5

Enellāhu ā'lem: -5- [Ar.] Allah bilir.
e. 002a/3, 027b/6, 083b/7, 238a/2,
244b/5

enşār: -1- [T.] Mekke'den hicret eden
müslümanlara yardım eden
Medineliler.
e.+ a 113b/6

er: -68- [T.] 1. Adam, erkek kişi.
e. 020b/8, 026b/7, 026b/8, 043b/7,
061a/5, 062a/7, 071a/2, 088a/4,
088b/1, 094a/5, 099b/4, 128b/4,
171a/7, 177a/1, 180a/2, 198b/5,
199a/9, 202b/9, 203a/2, 203b/1,
227a/6, 227b/5, 246b/5, 249b/8,
256b/1, 261b/4, 274a/1, 278b/7,
291a/9, 311b/6
e.+ e 115a/2, 164a/2, 203a/3,
210a/5, 253b/3
e.+ i 156b/6, 171a/1, 278b/8
e.+ ün 274a/2
e. idi 295a/4

2. Koca, eş.
e. 009b/5, 021a/4, 044a/5, 046a/6
e.+ i 322a/6
e.+ inden 054a/9
e.+ lerine 046a/3
e.+ üm 128a/6
e. görmüş 'avratlar 333b/3

3. Sahip, efendi.
e.+ den 020a/2

4. Erkek cinsiyeti.
e. kardeş 043b/8
e. karındaşlarından 208b/8
e. karındaşlarıñuzun 208b/8
e. karındaşun 044b/7
e. oğlana 173b/2

e. oğlanlar 156a/9, 163b/2, 290b/6,
312a/8

e. oğlanlarını 091b/8, 226b/1

e. oğlanlarınujuz 043b/3

e. oğlanlarınujuzi 145a/1

e. oğlanlarınujuzi 092b/8

e. oğlan 030b/2

e. oğlanlarınujuzi 031b/9

eren: -54- [T.] 1. Adam, erkek kişi.

e.+ ler 042b/3, 046a/2, 058a/6,

087a/2, 109a/7, 109b/6, 113a/2,

140a/1, 154b/1, 186b/1, 193b/8,

204b/5, 204b/6, 206a/7, 248b/2,

249b/3, 249b/4, 249b/5, 249b/6,

249b/7, 271a/2, 305b/2, 307a/4,

341b/2

e.+ lerden 049a/8, 051b/9, 205b/1

e.+ lerdür 086b/8

e.+ lere 020a/2, 089a/8, 109a/9,

224a/2, 235a/3, 341b/3

e.+ leri 020b/3, 216a/5, 307a/4

e.+ lerin 021a/4, 318a/8

e.+ leriñüzden 026b/7

e.+ lerüñdür 020b/4, 043a/3,

045b/8, 204b/5, 204b/6

e.+ lerüñüzden 250a/8

2. Koca, eş.

e.+ lerine 205a/7

e.+ lerinüñ 205a/7, 205a/8

eri-: -2- [T.] Erimek.

e.- miş 170b/6, 174b/8

eridilin-: -1- [T.] Eritilmek.

e.- e 193a/9

erininil-: -1- [T.] Erişilmek, yakalanmak.

e.- mişlerüz 216a/5

erkek: -4- [T.] Cinsiyeti erkek olan. (Bk.
ırkek)

e.+ den 279b/7

e.+ ler 289b/6

e. mi 081b/2

erkeg

e.+ üñdür 058a/6

erkekli: -1- [T.] İçinde erkeklerin de
olduğu halde.

e. dişilü 258a/4

erli: -2- [T.] (Kadın için) Evli.

e. olınalar 045a/8

e. 045a/1

ersüz: -1- [T.] (Kadın için) Bekar.

e. 205b/3

erük: -1- [T.] Şeftali, kayısı, erik gibi
meyvelerin genel adı.

e. 254b/1

es-: -6- [T.] Esmek.

e.- ici 116b/6, 314b/9, 337b/5

e.- iciler 347a/4

e.- mek issidür 146a/2

e.- mek 347a/4

esen: -1- [T.] Sağlıklı.

e. iken 176a/5

esenle-: -1- [T.] Sağlık dilemek.

e.- megi 250b/3

esenleş-: -1- [T.] Topluca sağlık
temennisinde bulunmak.

e.- dügi 146b/3

eşer: -4- [Ar.] İz.

e.+ i 130a/7

e.+ inden 306a/3

2. Eser.

e.+ lerindin 241a/8

e.+ lerini 261a/6

esir: -4- [Ar.] Tutsak.

e.+ e 346a/4

e. eylemek 008a/4

e. eylersiz 248b/8

e.+ ler 008a/4

esirge-: -7- [T.] Korumak, himaye etmek, merhamet etmek.
e.- megi 356a/9
e.- mekten 162b/2
e.- mekdin 174a/2
e.- yicidür 191b/7
e.- yiciler 306a/2
e.- yicilerüj 190a/8
e.- yiciregisin 190a/8

eski-: -1- [T.] Eskimek.
e.- mez 185a/3

eski: -1- [T.] (Ağaç için) Kuru.
e. 262a/9

esrük: -2- [T.] Sarhoş. (Bk. esürük)
e.+ leriken 046b/8
e. olunurlar 265b/1

esürük: -2- [T.] Sarhoş. (Bk. esrük)
e.+ ler 192a/2

eş: -2- [T.] Yoldaş.
e.+ din 046b/3
e. ola 046b/3

eşek: -4- [T.] Eşek, merkep.
e. 334b/6
e.+ lerdür 344b/6
e.+ lerüj 243a/7

eşeg
e.+ üj 329a/5

eşid-: -30- [T.] Duymak, dinlemek, işitmek. (Bk. eşit-)
e.- di 040b/8
e.- dük 099b/1
e.- eler 066b/8
e.- esiz 041a/6
e.- ici oldı 056a/1
e.- ici 280b/7
e.- icidür 015b/9, 020a/8, 020b/1, 022b/2, 024a/3, 066a/8, 099a/6,

101a/3, 112a/4, 119b/8, 147b/6, 196a/7, 233a/7, 257a/2
e.- iciler 062b/3
e.- icilerdür 062b/3, 062b/6
e.- icisin 030a/3, 030a/9
e.- üj 008b/9, 009b/8
e.- ür misin 180a/1
e.- ürün 181a/8
e.- ürler 155b/7
e.- ürsiz 099a/9

eşit-: -8- [T.] Duymak, dinlemek, işitmek. (Bk. eşid-)
e.- di 134a/1
e.- dük 008b/9, 041b/7, 047a/4, 059b/4, 100a/3
e.- düklerini 220b/2
e.- meye 355a/1

eşitdür-: -1- [T.] Duyurmak, işittirmek.
e.- meyesin 225a/9

eşitdürül-: -1- [T.] Duyurulmak, işittirilme.
e.- miş 047a/5

eş'şirk: -1- [Ar.] Allah'a ortak koşmak.
e. 108a/1

et: -16- [T.] 1. Canlı vücûdunun kas ve yağdan meydana gelen kısmı.
e. 198a/3
e.+ den 192a/6, 340b/5
e.+ i 024b/1, 198a/3
e.+ ini 307a/8

2. Hayvan vücûdunun yiyecek maddesi olarak kullanılan kas kısmı.
e. 152b/3, 258a/7, 311b/7
e.+ i 058b/6, 081b/8, 318a/4
e.+ in 015a/4
e.+ ini 159b/8
e.+ leri 194b/5

etmek: -1- [T.] Ekmek.

e. 134a/9

ev: -82- [T.] 1. Kabe

e. 034a/8, 068a/5, 311a/7

e.+ den 011b/4

e.+ e 014a/1

e.+ i 011a/9, 194a/2

e.+ ümi 011b/1, 193b/7

e.+ üñ 034a/9, 100a/8, 147b/2,

193b/7, 194a/7, 360b/4

e.+ üñden 098a/8

2. İçinde yaşanan, ikâmet edilen yer, konut.

e. 024a/8, 092b/4, 156a/2, 167a/2, 173a/1, 236a/3, 334a/5

e.+ idür 236a/3

e.+ inde 110b/1

e.+ inden 052a/2, 208b/9

e.+ indeydi 133a/8

e.+ inüñ 016b/9

e.+ ler 044a/4, 089a/2, 151a/5, 156a/2, 206a/6, 218b/1

e.+ lere 016b/8, 016b/9, 204b/8, 205a/2, 209a/2

e.+ leri 121a/7, 223b/8

e.+ lerinden 050b/5, 204a/9,

208b/7, 208b/8, 208b/9, 331b/9

e.+ lerine 092a/6, 251b/1, 291b/4, 291b/5

e.+ lerini 324b/1

e.+ lerinüz 031a/5

e.+ lerün 204b/8, 236a/3

e.+ lerünüz 038b/5, 249a/9

e.+ lerünüzde 249b/2

e.+ lerünüzden 157a/4, 204b/8, 208b/7

e.+ lerünüzi 121a/7

e.+ üme 341a/5

e. âletini 360b/8

e. kumâşı 251b/4

3. Aynı evde yaşayan âile fertleri, âile.

e. 128a/7, 227a/2, 310a/4

e.+ den 310b/1

e.+ i 221a/2, 228a/9, 228b/1,

270a/9, 273a/2

e.+ lerümüz 247b/5

e.+ üñ 249b/2

eved: -1- [T.] Evet. (Bk. evet)

e. 086b/6

evet: -24- [T.] 1. Öyledir, doğrudur,

tamam” anlamında doğrulama ve tasdik kelimesi. (Bk. eved)

e. 072a/8, 091a/8, 096a/1, 215b/3, 253a/7, 264a/4, 264b/5, 276b/4,

280b/1, 300b/7, 300b/8, 320b/4,

334b/7, 345a/3

2. Olumlu cümlelerin anlamını güçlendirmek için kullanılır.

e. 007b/5, 010a/9, 032b/9, 036b/3, 153a/9, 154a/6

3. Hayır, bilakis.

e. 275b/8, 293b/4, 331a/2, 353a/4

evlenmeklik: -1- [T.] Evlenme imkanı.

e. 205b/5

evvel: -1- [Ar.] Önce.

e. 150a/3

evvelki: -4- [Ar.] Önceki.

e.+ 207b/4, 295a/3

e.+ ler 218a/4

ey: -280- [T.] Seslenme sözü.

e. 002b/8, 044a/9, 167b/2, 178b/7,

183a/8, 183b/7, 193a/5, 196b/1,

210b/2, 212a/4, 212a/6, 212a/8,

213a/5, 214a/8, 214b/2, 214b/5,

215a/1, 215b/2, 216b/1, 216b/3,

217a/7, 217b/7, 217b/9, 218a/7,

218b/8, 218b/9, 219a/2, 219a/3,

219a/6, 219b/8, 220a/2, 220a/3,

223a/6, 224a/1, 224a/6, 224a/8,

224b/1, 224b/2, 224b/5, 224b/8,

224b/9, 225b/4, 225b/6, 227a/2,

229a/4, 229b/9, 230b/2, 230b/8,

231b/2, 231b/4, 232a/3, 233a/3,
233b/5, 234a/7, 235a/3, 236b/6,
237b/6, 237b/7, 237b/8, 238a/6,
238a/8, 240a/5, 240a/7, 242b/7,
243a/2, 243a/4, 243a/8, 243b/2,
244a/2, 244a/5, 244b/6, 244b/9,
245a/6, 245b/6, 246a/6, 246a/7,
246a/8, 246b/3, 253b/6, 256a/6,
257b/7, 259a/3, 259b/9, 260b/4,
261b/5, 262a/2, 262a/6, 262a/8,
262b/6, 263a/5, 263a/7, 263b/3,
263b/4, 263b/6, 263b/9, 264a/3,
264b/2, 264b/4, 264b/6, 265a/6,
265b/3, 265b/4, 265b/5, 265b/7,
266a/7, 266b/2, 267a/6, 267b/2,
267b/6, 267b/7, 267b/8, 267b/9,
268a/7, 268b/4, 268b/6, 269a/3,
271a/3, 271b/1, 271b/9, 272a/5,
272b/4, 272b/6, 273a/2, 273a/6,
273a/8, 273b/5, 274a/4, 274a/7,
274a/9, 274b/7, 274b/8, 275b/1,
275b/9, 276a/4, 276b/3, 277a/9,
278a/7, 278b/8, 280a/9, 281b/5,
283a/1, 283b/1, 285a/4, 285a/9,
286a/5, 286a/6, 286b/1, 287b/5,
287b/8, 289b/1, 290a/3, 290a/5,
290b/5, 290b/7, 290b/8, 291a/1,
291b/1, 291b/8, 292a/1, 292a/4,
292a/8, 292b/1, 292b/6, 293a/4,
295a/4, 297a/3, 297a/5, 297b/5,
298a/7, 298b/3, 299b/1, 299b/9,
300b/3, 300b/6, 300b/8, 301b/1,
301b/3, 301b/9, 302b/4, 302b/9,
307a/8, 307b/5, 308a/2, 308a/4,
308b/1, 308b/9, 309a/2, 310a/2,
310a/5, 310a/8, 311a/2, 311b/1,
312a/5, 312a/6, 312a/7, 312a/8,
312a/9, 312b/8, 313a/2, 313b/5,
313b/6, 314a/6, 315a/3, 315b/5,
316b/5, 318b/2, 318b/7, 318b/9,
319a/2, 319a/4, 319a/7, 320b/6,
322a/1, 322b/2, 322b/6, 322b/9,
323a/3, 323b/1, 323b/3, 323b/8,
323b/9, 324a/6, 325a/7, 326b/8,
330b/8, 335a/2, 335a/4, 335a/5,
335a/7, 336b/4, 336b/8, 338a/7,
338a/8, 339b/7, 340b/5, 345a/2,

345b/5, 345b/6, 347a/8, 347a/9,
347b/2, 348a/7, 349a/3, 349a/8,
349b/4, 352a/2, 355a/3, 355a/8,
355a/9, 355b/8, 356a/4, 356a/5,
357a/9, 357b/3, 357b/9, 358a/4,
358a/5, 358a/6, 359b/3, 360a/9,
360b/1, 360b/6

eydil- -48- [T.] Söylenmek, denilmek.
(Bk. eydil-)

e.- di 002b/6, 002b/7, 006a/1,
008b/5, 014b/8, 039b/6, 049b/2,
068b/5, 095a/1, 107a/2, 107b/7,
119a/1, 121b/4, 126a/4, 126a/5,
126b/1, 153a/2, 153b/2, 186b/6,
213a/4, 215a/9, 217a/1, 223a/6,
223a/8, 231a/3, 243b/1, 261b/7,
265a/5, 276b/5, 281b/7, 297b/6,
302b/1, 310b/5, 334a/4, 335b/6,
345b/2

e.- e 018a/8, 048a/9, 205a/1,
245b/9, 320b/2, 323a/6, 323a/7,
330a/2, 348a/3, 352a/7

e.- er 116b/2

e.- ür 189a/5

eydiş- -1- [T.] Karşılıklı söylemek,
demek.

e.- meş 307a/5

eyegü: -1- [T.] Eğe kemiği, kaburga.

e.+ leri 194b/3

eyid- -7- [T.] Söylemek, demek. (Bk. eyit-
)

e.- e 033a/5, 242a/1

e.- eler 074a/3

e.- ici 132b/1

e.- üñ 043a/6

e.- ür 037a/6, 203b/3

eyidil- -6- [T.] Söylenilmek, denilmek.
(Bk. eydil-)

e.- di 095a/3, 262b/3, 262b/5,
273b/6, 277a/1, 297b/8

eyidinil- -2- [T.] Söylenilmek, denilmek.

- e.- di 285a/8
- e.- mez 285a/7

eyir- -1- [T.] Seçmek. (Bk. üyür-)

- e.- düm 093a/5

eyit- -21- [T.] Söylemek. demek. (Bk. eyid-)

- e. 008b/7, 012a/5
- e.- di 004a/3, 004a/6, 004a/8, 005b/2
- e.- diler 002b/6, 002b/7, 002b/9, 003b/5, 004a/4, 004a/7
- e.- dük 004a/9, 004b/2, 004b/4, 004b/5, 005b/7, 006a/3
- e.- düñüz 005b/4
- e.- mişler 006a/1

eyle- -2656- [T.] 1. Yapmak, etmek, işlemek.

- e. 011b/5, 092b/5, 213b/9, 216b/7, 125b/4, 229a/5, 253b/9
- e.- di 077b/5, 083b/4, 110a/8, 120a/1, 140b/3, 174b/7, 176b/6, 177a/3, 181b/4, 189a/3, 189a/4, 189a/6, 212a/9, 212b/1, 212b/6, 213a/6, 213a/7, 214b/8, 224a/8, 224a/9, 226a/9, 231b/4, 239a/4, 241b/4, 245a/3, 245a/4, 258a/4, 263b/5, 264a/2, 272a/6, 272b/3, 281a/3, 282a/5, 286b/8, 290a/9, 290b/2, 290b/6
- e.- diler 080b/6, 168b/8, 182a/8, 268a/1
- e.- düğünüz 238b/9, 239a/1
- e.- düğünüzüñ 022a/2
- e.- dük 070b/7, 072a/1, 079b/7, 120b/1, 144a/2, 171a/1, 171a/2, 178a/1, 186b/8, 187b/4, 187b/5, 187b/6, 189b/3, 189b/4, 189b/9, 190b/7, 194a/8, 194b/2, 196b/4, 198a/2, 199b/4, 211a/1, 211a/5, 211b/7, 212a/8, 225b/6, 234a/2, 234b/9, 237b/6, 246a/3, 246a/4, 255b/6, 262a/4, 290a/1, 290a/4, 296b/7, 300a/5, 307a/9

e.- dükleri 182a/8

e.- düñ 189a/6

e.- gil 175b/9, 180b/7, 198b/6

e.- me 093b/9

e.- medi 177a/4, 197a/9, 246b/6, 246b/7

e.- medük 078b/2, 176a/1, 187b/8

e.- megil 201b/5

e.- megümüzi 129a/7

e.- mek 160a/8, 254a/4, 308a/6

e.- meyesiz 042b/6, 103a/9

e.- mezler 024b/7, 095a/6

e.- r misin 004a/4

e.- r 079b/9, 080a/3, 193a/1, 206a/7, 206b/9, 224b/2, 233b/3, 241a/6

e.- rdi 125b/5

e.- rise 231b/1, 231b/3

e.- rler 062b/9, 155a/5, 156a/2, 213a/9, 254a/3

e.- rse 326b/2

e.- rsiz 077a/3, 207b/6

e.- sedük 071a/1, 285a/8

e.- sen 182b/4

e.- seyidük 071a/1

e.- ye 036b/6, 073a/4, 099b/9, 100b/2, 210a/7, 210a/8, 322a/2, 327a/2

e.- yedi 212a/8, 286b/4

e.- yeler 197a/1, 222b/5

e.- yem 174b/6, 215a/4

e.- yesi 194a/8

e.- yesiz 040b/4, 247a/4

e.- yevüz 223b/5, 226b/2, 228b/9, 232b/3, 255b/5, 265a/4, 347a/9

e.- yeyidi 214a/2

e.- yiciler olduñ 190a/4, 191b/2

e.- yiciler olduñuz 189b/2

e.- yiciler olsavuz 187a/1

e.- yicisin 182b/4

e.- yiciven 004a/4

e.- yicivüz 226b/5

e.- yü 115a/5

2. (Yardımcı fiil) Etmek, icra etmek, yerine getirmek, yapmak, kılmak, yaratmak.

‘azāb e.- de 107a/4
‘afv e.- di 016b/2, 038a/8, 038b/8,
045a/1, 068a/2, 068b/2, 107b/3,
289a/6
‘ahd e.- di 292a/8
‘arz e.- di 004a/6
‘azāb e.- di 105b/8
bedel e.- di 221a/7
berāber e.- di 174b/7
beri e.- di 252b/6
beyān e.- di 146b/4, 159b/3,
239b/5, 287a/2
endāze e.- di 115a/9, 283a/3,
344a/1, 350a/9, 354a/9
endişe e.- di 343b/9
eylük e.- di 049a/1, 049a/4, 061a/5,
082b/7, 139a/8, 232a/2
ğazā e.- di 233a/7
helāk e.- di 011b/8, 036a/1, 232a/4,
284a/3, 301b/4, 314a/2, 356b/7
helāl e.- di 045a/2
hükme.- di 070b/2, 162a/8, 274b/6,
280a/8
ıraq e.- di 008b/1, 047a/6, 047b/5
işāret e.- di 176a/5, 177a/2
kaşd e.- di 004a/3, 036a/9, 115a/4,
133b/1, 213a/3, 244b/8, 247a/1,
270a/5, & 277a/5, 283a/4, 319b/7
kesb e.- di 029a/9
keseb e.- di 361b/1
kıtāl e.- di 305a/7
la‘net e.- di 051a/8, 064b/7, 109a/9,
252a/2, 252b/1, 302b/4, 304a/2
meşğül e.- di 304a/7
meyl e.- di 096a/5, 266b/1, 266a/9,
310a/4 333a/9
minnet e.- di 039b/1, 051b/2,
074a/3, 138b/6, 232b/2, 312a/1
musallaḡ e.- di 337b/5
pāyandān e.- di 030a/6
secde e.- di 271a/8
şükür e.- di 223a/4, 315b/1
tekebbürlük e.- di 004b/1
tesbīḡ e.- di 324a/7, 327b/9
tevbe e.- di 074a/6, 178b/1, 183a/5,
213b/5, 213b/6, 231a/6
toğrı e.- di 004a/3

toğrı e.- di 038a/5, 254b/5
va‘de e.- di 059b/6, 086b/6, 098b/1,
109a/8, 109b/8, 146a/8, 178b/2,
197a/2, & 207b/8, 248b/1, 263a/1,
305a/4, 306a/5, 320a/7
yanını ıraq e.- di 166b/1
yarağ e.- di 136a/6, 137a/5
yimiş e.- di 078a/2, 081a/9
zıkr e.- di 095b/9
zulm e.- di 174a/8, 269b/1
zulüm e.- di 021a/2, 119a/3,
221a/7, 332a/1
‘ahd e.- diler 015b/3, 248b/3
beyān e.- diler 287b/8
bey‘at e.- diler 305a/2
cāzūlık e.- diler 091a/9
endāze e.- diler 346b/1
eylik e.- diler 040a/5
eylük e.- diler 117a/5, 153b/2,
272b/7, 313b/2
ğazā e.- diler 105a/7, 237b/9
ğazā e.- diler 307b/4
ıkrār e.- diler 112b/1, 334b/9
‘imāret e.- diler 238b/1
inkār e.- diler 127a/6, 221b/1
isrāf e.- diler 275b/2
ittifāđ e.- diler 139b/4
kaşd e.- diler 104b/5, 110a/4,
132b/6, 342a/1
kesb e.- diler 007b/4, 296a/6,
297a/1
kıtāl e.- diler 042a/2
kırbān e.- diler 061b/1
ortağ e.- diler 038a/4, 066b/6,
071b/7, 117a/9, 153b/9, 157b/3,
193a/4
secde e.- diler 084a/6, 165a/2,
172a/4, 184b/9
terk e.- diler 060a/6, 060a/8
tevbe e.- diler 014a/4, 033b/9,
062a/3, 094a/2, 160a/4, 203a/6,
277a/9
tevekkül e.- diler 154b/1, 237a/7
toğru e.- diler 248b/3
va‘de e.- diler 110a/9
zulm e.- diler 014b/3, 048b/4,
095a/3, 095a/9, 099b/5, 127b/9,

130a/7, 131a/3, & 131a/8, 164b/8,
225b/5, 241b/9, 254b/4, 256a/9,
275a/3, 275a/9, 293a/3, & 312b/3
zülüm e.- diler 005b/9, 006a/1,
013b/2, 035b/9, 037a/4, 057b/1,
073b/1, 090b/9, & 116a/2, 116b/8,
119a/1, 130a/1, 148a/1, 148a/3,
157b/2, 172b/8, 198b/9, & 220b/5,
223b/8, 236a/9, 239b/7, 264b/7,
299a/2, 311a/5
zülüm e.- diler oldılar 005b/7
‘ahd e.- dilerdi oldıldardı 247b/7
hüküm e.- diyidi 137a/3
va‘de e.- diyidi 113b/3
‘ahd e.- dügin 008a/2
zāyi‘ e.- dügümde 201b/9
‘afv e.- dük 005b/1, 056a/9
‘ahd e.- dük 229b/3
‘arż e.- dük 252b/8
‘azāb e.- dük 332b/5
berāber e.- dük 217a/4
beyān e.- dük 080a/3, 163b/3,
211b/4, 212a/1, 241b/9, 261a/7,
273b/8, 300a/8, & 320b/9
binā e.- dük 308a/4
dönderü beyān e.- dük 166b/7,
172a/9
endāze e.- dük 262a/8, 347b/1
eylük e.- dük 166b/1
farīza e.- dük 251a/3
fidā e.- dük 266b/8
ğarķ e.- dük 005a/8, 102a/2,
120b/2, 167b/8, 190a/1, 211b/8,
216a/8, 217b/5, & 236a/1, 266a/6,
292b/4
halīfeler e.- dük 116a/2
helāk e.- dük 070b/6, 070b/7,
083b/9, 092b/4, 102a/1, 116a/2,
162a/1, 172b/8, & 179a/3, 179b/9,
185b/1, 186a/9, 186b/3, 186b/4,
191a/1, 195a/6, 211b/8, & 212a/1,
218a/5, 219a/4, 223b/8, 229b/1,
230b/4, 246a/6, 262a/2, 267b/1, &
268b/2, 290a/7, 295a/5, 300a/7,
301b/8, 309a/5, 310b/6, 315b/9
hisāb e.- dük 332b/5
hüküm e.- dük 161a/1, 254a/5

ikrār e.- dük 033b/1, 277b/6
ırak e.- dük 047a/8
kaşd e.- dük 211a/5
kısmet e.- dük 291b/1
la‘net e.- dük 060a/5
meded e.- dük 161a/5
minnet e.- dük 181a/1, 267a/2
taķdīr e.- dük 150b/3, 224a/4,
254b/3, 284a/4, 318b/7
tevekkül e.- dük 090a/3, 121a/5,
326b/8, 335b/8
toğru e.- dük 186b/3
va‘de e.- dük 183a/2, 292a/2
vaşiyyet e.- dük 011b/1
zülüm e.- dük 084b/9
ayruķ e.- dük mi 292a/4
du‘ā e.- dükleri 115b/6
endāze e.- düm 031a/3
eylük e.- düm 004b/8, 005a/5,
011a/6
nezir e.- düm 030a/3
neẓr e.- düm 176b/8
tevbe e.- düm 044a/8
tevekkül e.- düm 114b/9, 120a/7,
127a/2, 129b/2, 137a/1, 143a/5,
286b/8
va‘de e.- düm 146a/8
zülüm e.- düm 223a/9, 227a/8
da‘vī e.- düh 167a/1
eylük e.- düh 001b/6
hüküm e.- düh 048b/6
terk e.- düh 185a/8
toğru e.- düh 266b/7
va‘de e.- düh 041b/9, 089a/5,
277b/1
duhül e.- dühüz 044b/8
ikrār e.- dühüz 008a/2
ortak e.- dühüz 076a/7, 146b/1,
258b/3
pāyandān e.- dühüz 158a/3
şatı e.- dühüz 113a/8
zülüm e.- dühüz 005b/2
ikrār e.- dühüz mi 033a/9
duhül e.- dühüz olmayasız 044b/9
kaḅul e.- dühüzden 006b/2
‘avf e.- gil 041b/8
belā e.- gil 102a/4

nişān e.- gil 176a/4
‘azāb e.- me 181a/9
ḥayf e.- me 269a/8
ortak e.- me 193b/7, 242b/7
terk e.- medi 357a/8
va‘de e.- medi 247b/3
zulüm e.- medi 036a/1, 153b/7
ayırd e.- mediler 056a/5
kıtāl e.- mediler 327a/3
tevbe e.- mediler 353b/4
zulm e.- mediler 095a/1
zulüm e.- mediler 005b/7
endīşe e.- mediler mi 238a/6
helāk e.- medük 148b/4, 220a/4
terk e.- medük 073a/2
zulm e.- medük 130a/7, 293b/2
zulüm e.- medük 160a/3
helāk e.- medük mi 347a/8
ḥāzır e.- medüm 172a/6
va‘de e.- medüm mi 183a/8
vaşıyyet e.- medüm mi 263a/5
‘azāb e.- mege 038b/8
ḥīle e.- mege 051b/9
ḥükm e.- mege 001b/4
‘imāret e.- mege 105a/5
va‘de e.- mege 028a/6
vaşıyyet e.- mege 262b/8
‘amel e.- megi 033a/5
def‘ e.- megi 023a/9, 194b/9
eylük e.- megi 022a/3
ḥisāb e.- megi 217b/2
beyān e.- megiçün 082b/7
endāze e.- megidür 077b/6, 262a/8,
283a/7
eylük e.- megile 020b/5, 112a/7
minnet e.- megile 025a/1
zulüm e.- megile 008a/3
ta‘ e.- meginden 064a/8
inkār e.- megüm 195a/6
eylük e.- megünj 023b/1, 277a/3
ḥükm e.- megünj 264b/6
secde e.- megünj 306a/3
‘azāb e.- mek 055b/6
beyān e.- mek 211b/4
cihād e.- mek 212b/5
endāze e.- mek 209b/6, 250a/6,
346b/1

esīr e.- mek 008a/4
eylük e.- mek 007b/8, 046a/7,
048b/2, 082a/9, 158a/1, 317a/8
fażl e.- mek 295b/5
ḥatā e.- mek 016a/1
helāk e.- mek 161a/7, 162a/1,
211b/8, 212a/2
ḥisāb e.- mek 077b/5, 144a/5,
147b/8, 332b/5, 353a/2
ḥükm e.- mek 099a/7, 133a/8,
217b/4, 295a/7, 296b/4
‘imāret e.- mek 127b/1
inkār e.- mek 191a/1, 197a/1,
289b/3
işāret e.- mek 030b/3
istincā e.- mek 011a/8
kaşd e.- mek 052a/9, 336b/2
la‘net e.- mek 252b/5
meyl e.- mek 193b/6
minnet e.- mek 024b/7, 301a/7
satı e.- mek 206a/8
şatu e.- mek 026a/4
secde e.- mek 309a/9
şefā‘at e.- mek 050a/8, 050a/9
şükür e.- mek 213a/7, 346a/5
sünnet e.- mek 011a/8
tavāf e.- mek 085b/6
tevbe e.- mek 051a/7
toğrı e.- mek 152a/6
va‘de e.- mek 154a/6, 210b/4
vaşıyyet e.- mek 015b/8
yakışık e.- mek 048b/2
yardım e.- mek 103a/7
zulm e.- mek 085b/6
zulüm e.- mek 029a/1, 058b/5,
121b/2
‘azāb e.- mek issidür 027b/8
ḥased e.- mekden 010a/5
helāk e.- mekden 130a/9
tefsīr e.- mekden 132a/5, 133a/6
terk e.- mekden 026a/1
va‘de e.- mekden 113b/3
‘azāb e.- mekden 050a/8
beyān e.- mekden 211b/5
secde e.- mekden 337a/3, 337a/4
beşdeş e.- mekdür 017a/6, 063a/6
va‘de e.- mekdür 113a/7, 127b/7,

191b/1
helāk e.- mekleri 172b/8
ārzū e.- meṅ 045b/7
buyruḳ e.- meṅ 306a/8
inkār e.- meṅ 005a/1
istīze e.- meṅ 026a/1
ḳaşd e.- meṅ 021b/6, 025a/9
meyl e.- meṅ 131a/3
minnet e.- meṅ 307b/7
mücādele e.- meṅ 236a/8
ortaḳ e.- meṅ 046a/7
secde e.- meṅ 284b/9
terk e.- meṅ 022a/3
zūlm e.- meṅ 106b/7
ortaḳ e.- mesūn 175b/4
‘azāb e.- meye 355b/9
def‘ e.- meye 028a/6
ḥācetsüz e.- meye 011a/6
ḥükm e.- meye 063a/4, 063a/7,
063b/1
inkār e.- meye 244a/8
meyl e.- meye 079a/3
ortaḳ e.- meyedüm 171b/3
ḳıtāl e.- meyeler 325b/3
ortaḳ e.- meyeler 327b/4
raġbet e.- meyeler 114a/3
secde e.- meyeler 222a/6
şefā‘at e.- meyeler 187b/1
‘azāb e.- meymem 069b/9
ortaḳ e.- meymem 143b/8
secde e.- meyesin 084a/7, 271b/1
ortaḳ e.- meyesiz 082a/9
zūlüm e.- meyesiz 026b/2, 042b/7
ortaḳ e.- meyvüz 341a/9
tevekkül e.- meyvüz 145b/4
raġbet e.- meycilerden 133a/4
ortaḳ e.- meyvüz 032a/3
zāyi‘ e.- meyvüz 170b/7
‘azāb e.- mez 323a/2
farḳ e.- mez 012a/7
helāk e.- mez 297a/6
ḥisāb e.- mez 018b/8
inkār e.- mez 236b/2
ḳabūl e.- mez 104a/8
meşġūl e.- mez 206a/7
ortaḳ e.- mez 170a/9
rukū‘ e.- mez 348a/3

va‘de e.- mez 260a/7
zāyi‘ e.- mez 040a/4, 114a/5,
131a/6, 138b/6
zūlm e.- mez 172a/4
zūlüm e.- mez 046b/4, 118b/2
tevbe e.- mez ise 307a/6
endīşe e.- mez mi 050a/3, 178b/7
endīşe e.- mez misiz 073b/8,
201a/8, 244b/9
beri e.- mezin 135b/9
ortaḳ e.- mezin 171a/8, 342a/5
zāyi‘ e.- mezin 042a/1
bey‘at e.- mezler 304a/5
helāk e.- mezler 072a/4
ḥükm e.- mezler 278a/6
inkār e.- mezler 236b/5
isrāf e.- mezler 213b/2
kibir e.- mezler 098a/2
ortaḳ e.- mezler 200a/5
secde e.- mezler 353a/6
şükr e.- mezler 225a/5, 281a/5
şükür e.- mezler 022b/1, 119b/2,
134b/6, 201a/3, 245a/5
tesbīḥ e.- mezler 336b/4
tevbe e.- mezler 114b/5
endīşe e.- mezler mi 096b/5,
302b/4
şükr e.- mezler mi 262a/6
şükür e.- mezler mi 263b/6
endīşe e.- mezler midi 200b/3
buyruḳ e.- mezüz 200a/7
farḳ e.- mezüz 033b/4
zāyi‘ e.- mezüz 095b/7, 136a/4
‘afv e.- ḡ 010a/6
‘azāb e.- ḡ 160b/3
beyān e.- ḡ 222b/2
def‘ e.- ḡ 039b/6
eylük e.- ḡ 017a/8, 046a/8, 162a/9
ḳaşd e.- ḡ 046b/9, 057b/6, 059b/1,
182a/4
ḳıtāl e.- ḡ 022b/1, 039b/6
mükāteb e.- ḡ 205b/6
nikāḥ e.- ḡ 045a/7
rec‘at e.- ḡ 021a/1
rukū‘ e.- ḡ 197a/7, 348a/3
şalavāt e.- ḡ 252a/1
secde e.- ḡ 084a/6, 165a/2, 197a/7,

213a/4, 284b/9, 314a/7
şükür e.- η 015a/3, 159b/7, 234a/6,
254a/8
şükür e.- η 013b/5
tā'at e.- η 197a/8
tavāf e.- η 194a/2
tesbīh e.- η 250b/1
tevbe e.- η 123a/2, 205b/2
tevekkül e.- η 061a/6, 121a/4
yakınlık e.- η 016b/3
tamām e.- ηüz 163a/5
'afv e.- r 060b/1, 288a/7, 288b/4
ārzü e.- r 284b/3
'azāb e.- r 060b/7, 234b/1
beyān e.- r 142a/4, 206a/5, 208b/1,
208b/3, 209a/3, 301a/6
bey'at e.- r 327b/4
du'ā e.- r 161b/2
endāze e.- r 343a/8
ğazā e.- r 233a/7
gile e.- r 322a/6
helāk e.- r 300a/4
hüküm e.- r 058b/1, 063a/1, 074b/1,
115a/5, 117b/5, 121b/7, 140b/1,
144a/5, & 244b/9, 272a/2, 278a/5,
327b/1
'imāret e.- r 105a/3
inkār e.- r 143b/8
ķabül e.- r 112b/4, 288a/6
la'net e.- r 014a/3, 014a/4
minnet e.- r 307b/7
mücādele e.- r 192a/3, 192b/2,
243a/9
şād e.- r 006b/8
secde e.- r 141b/5, 154b/7, 193a/5
şükür e.- r 223a/4
tesbīh e.- r 141b/1, 163b/5, 163b/6,
206b/6, 326a/5, 329a/1, 330b/4
tevekkül e.- r 274b/2
va'de e.- r 025b/2
vaşiyet e.- r 043b/5, 043b/7
zulüm e.- r 125b/4, 307a/1
ķısmet e.- r mi 291b/1
va'de e.- r mi 199a/7
bey'at e.- rdiler 304a/5
horlık e.- rdiler 005a/7
ortak e.- rdünüz 281b/8

ķabül e.- rin 014a/4
şikāyet e.- rin 138a/8
kesb e.- rise 288a/4
zulm e.- rise 307a/1
geleci e.- rken 171a/4
hüküm e.- rken 190a/1
taķdīs e.- rken 004a/5
tesbīh e.- rken 004a/5
'afv e.- rler 289a/1
def' e.- rler 142b/2
dostlık e.- rler 066b/3
endīşe e.- rler 041b/5, 117a/4,
140b/4, 152a/9, 156a/4, 239a/5,
274b/7, 296b/1
hākım e.- rler 048b/6
helāk e.- rler 107b/2
hüküm e.- rler 080b/8, 155a/8,
233a/6, 297a/2
inkār e.- rler 072b/4, 156a/8,
157a/9, 179b/1
kaşd e.- rler 052a/9
ķıtāl e.- rler 194b/8
meyl e.- rler 159a/1
minnet e.- rler 307b/6
ortak e.- rler 082a/8, 097a/6,
106a/8, 116a/9, 151b/8, 152a/1,
155a/3, 158b/7, & 224a/6, 224b/4,
231a/8, 237b/5, 240a/4, 240b/4,
312b/1, 326a/5
ortak mı e.- rler 097a/6
rukū' e.- rler 064b/1
şalavāt e.- rler 252a/1
secde e.- rler 098a/2, 222a/5,
316a/4
şükür e.- rler 084a/5, 087b/9
tama' e.- rler 086b/9
tesbīh e.- rler 098a/2, 187a/3,
245b/3, 269a/4, 276b/9, 277a/8,
286b/1
tevekkül e.- rler 098a/6, 158b/6,
288b/9
zihār e.- rler 322a/7, 322a/9
zulm e.- rler 289a/5
zulüm e.- rler 036a/1, 118b/3
inkār e.- rler oldılar 087a/7, 281a/6,
283b/2, 284a/9, 300a/7
ortak e.- rler oldılar 240a/6

zulum e.- rler oldılar 095a/1, 095a/4,
236a/1, 238b/2
zulüm e.- rler oldılar 084a/4,
096a/8, 109b/6, 153b/8, 160a/3
kısmet e.- rlerdi 067b/1
tesbîh e.- rlerken 190a/3
kaşd e.- rlerse 020b/1
mücâdele e.- rlerse 196b/5
helâk e.- rse 335b/7
ortak e.- rse 194a/5
şükr e.- rse 242b/5
hamle e.- rse 096a/6
helâk e.- rsin 096a/2
helâk mı e.- rsin 094a/6
meşgûl e.- rsin 350a/7
minnet e.- rsin 214b/8
şükür e.- rsin 314a/4
va'de e.- rsin 125a/8, 300a/1
hüküm e.- rsiz 118a/1, 267b/9
hüküm e.- rsiz 336b/8, 337a/1
inkâr e.- rsiz 282a/7
ortak e.- rsiz 073a/6, 076a/4,
076a/6, 127a/1
şükür e.- rsiz 335b/3
tama' mı e.- rsiz 007a/6
beyân e.- rüz 075a/3, 078a/9,
236a/5, 239b/7
ikrâr e.- rüz 005a/1
kaşd e.- rüz 188b/1
meded e.- rüz 162a/5, 200a/3
tama' e.- rüz 215b/9
va'de e.- rüz 118b/5, 144a/4,
201b/6, 282a/2
hüküm e.- se 177a/6
midâd e.- se 243b/9
helâk e.- sedük 185b/8
hüküm e.- sün 063a/9
la'net e.- sün 330a/1
rağbet e.- sün 352b/2
tevekkül e.- sün 036a/9, 059b/9,
108a/4, 137a/1, 145b/4, 145b/5,
323a/6, 331b/1
'afv e.- sünler 204b/1
'afv e.- ye 052a/1, 288b/7, 289a/3
'azâb e.- ye 027a/8, 036b/6,
036b/7, 055b/9, 058a/1, 060b/7,
062b/1, 100a/5, & 100a/6, 104b/6,

108a/9, 110a/5, 111a/2, 112b/7,
121a/3, 164b/1, 174a/9, & 303b/9,
304b/3, 304b/8, 305a/2, 355a/5
bedel e.- ye 208a/2
eylük e.- ye 016a/1
ğark e.- ye 165b/5
halife e.- ye 207b/9
hayf e.- ye 207b/1
helâk e.- ye 018a/8, 060b/4, 092a/2,
131a/9, 288b/7
hisâb e.- ye 027a/7
hüküm e.- ye 010b/3, 010b/8,
029a/6, 055b/2, 068a/1, 089b/8,
101a/2, 122b/8, & 138a/1, 160a/9,
225a/8, 246a/5, 249b/8, 255a/5,
281b/4, 296b/6, 326b/4
hüküm e.- ye 018b/9, 031a/1,
193a/4, 196a/1, 196b/6, 207a/8,
207b/3
kaşd e.- ye 014a/1
la'net e.- ye 047b/5, 086a/5, 234b/7
meşgûl e.- ye 148b/4
meyl e.- ye 147b/3
meyl e.- ye 254a/2
nikâh e.- ye 045a/5, 251a/2
ortak e.- ye 047b/1, 053b/3, 066a/2
şefa'at e.- ye 023b/8, 050a/8,
050a/9
şükr e.- ye 242b/6
tama' e.- ye 249a/8
tavâf e.- ye 014a/2
terk e.- ye 022a/2
tevbe e.- ye 062a/8
tevekkül e.- ye 332a/5
zâyi' e.- ye 012b/9
zikir e.- ye 213a/7
ziyâret e.- ye 014a/1
zulum e.- ye 053a/3, 109b/6, 238b/2
zulüm e.- ye 236a/1
kaşd e.- yedi 053a/5
'afv e.- yedük 065a/7
'azâb e.- yedük 305b/4
helâk e.- yedün 094a/5
endişe e.- yeler 096a/7, 154b/3,
212b/4, 269b/9, 326a/2
helâk e.- yeler 080b/9, 161a/7
'imâret e.- yeler 105a/1

şefâ'at e.- yeler 087a/9
şükr e.- yeler 147b/4
tevbe e.- yeler 044a/5, 104b/1,
113b/9
yakın e.- yeler 252a/5
zâyi' e.- yeler 175b/8
secde e.- yeler olsunlar 052a/7
zulm e.- yelerdi 288a/9
meyl e.- yelesiz 102a/9
secde mi e.- yelüm 213a/5
'afv e.- yem 042a/2, 060a/3
'azâb e.- yem 031b/4, 069b/9,
222a/1
beyân e.- yem 293a/1
hüküm e.- yem 031b/4
meyl e.- yem 134a/6
şükr e.- yem 299a/7
şükür e.- yem 221b/8
şükür mi e.- yem 223a/4
secde e.- yem olmadum 149b/6
gölge e.- yen 219b/4
vaşiyet e.- yenden 016a/1
eylük e.- yenlere 076b/4
rukû' e.- yenlere 193b/8
secde e.- yenlere 193b/8
tavâf e.- yenlere 193b/7
eylük e.- yenleri 017a/8
eylik e.- yenlerüñ 274a/6
hüküm e.- yeseñ 062b/8
'azâb e.- yesin 070a/5, 174a/8
beyân e.- yesin 155b/5
ğarķ e.- yesin 173a/9
helâk e.- yesin 265b/5
hüküm e.- yesin 182b/4, 275a/3,
293b/2
hüküm e.- yesin 052b/6
meyl e.- yesin 166a/2
ortak e.- yesin 233b/1
'afv e.- yesiz 056a/2, 331b/2
'azâb e.- yesiz 128a/8, 160b/3
cem' e.- yesiz 044b/9, 045a/1
düzgün e.- yesiz 054b/3
endîşe e.- yesiz 025a/8, 256b/6
eylük e.- yesiz 054b/1, 161a/5,
327a/3
gazâ e.- yesiz 328b/3
hüküm e.- yesiz 048a/3, 048a/4

kıtâl e.- yesiz 304b/7
meyl e.- yesiz 055a/1
nezir e.- yesiz 025b/4
nikâh e.- yesiz 054a/7, 250b/6,
251b/6, 327a/9
ortak e.- yesiz 085b/6, 242b/9
şükr e.- yesiz 231b/5, 272a/9
şükür e.- yesiz 005b/1, 005b/6,
016a/8, 036b/1, 055b/9, 059b/3,
067b/1, 099b/7, 145a/3, & 152b/4,
157a/2, 241a/3, 258a/8, 296a/9
tekbîr e.- yesiz 194b/6
terk e.- yesiz 022a/3
tesbîh e.- yesiz 304a/4
tevbe e.- yesiz 026b/1, 333a/9
tevekkül e.- yesiz 039a/7
zulüm e.- yesiz 021a/2
'afv e.- yevüz 045b/6
'azâb e.- yevüz 112a/9, 174a/9
beyân e.- yevüz 078a/9
helâk e.- yevüz 145b/7, 161b/9
ıraq e.- yevüz 047a/8
minnet e.- yevüz 226b/2
musallaḥ e.- yevüz 252a/7
nesh e.- yevüz 010a/1
nişân e.- yevüz 176b/4
ortak e.- yevüz 134b/4
taḳdîr e.- yevüz 291b/7
toğrı e.- yevüz 345a/3
'azâb e.- yeyidi 324b/2
secde mi e.- yeyim 165a/3
def' e.- yici 339a/1
efsün e.- yici 345b/2
eylük e.- yici 176a/7, 177a/4
gölge e.- yici 347b/5
helâk e.- yici 223b/6
hisâb e.- yici 043a/3, 161b/7,
250a/8
hüküm e.- yici 046a/6, 062b/9,
079a/4
'ibâdet e.- yici 333b/3
istîze e.- yici 127a/7, 145b/8
ḳabül e.- yici 277a/3
ḳahr e.- yici 134b/7, 141b/9
ḳahr e.- yici 074b/6, 148a/7,
271a/4, 272a/4, 278a/2, 326a/4
men' e.- yici 339a/8

meyl e.- yici 059a/1
şefâ'at e.- yici 073b/9, 115a/5,
244b/9, 278a/4
şükr e.- yici 254a/5, 254b/5, 288b/6
şükür e.- yici 144b/9, 160a/6,
161a/1
tevbe e.- yici 333b/3
tevbe kabûl e.- yici 048b/5
zûlm e.- yici 101b/7, 253a/1,
285b/4, 309a/1
zûlüm e.- yici 015a/4, 041a/1,
049a/9, 159b/8, 192b/5, 308b/8
'afv e.- yici oldı 047a/1, 052a/1,
056a/2
eylük e.- yici oldı 177b/8
hısâb e.- yici oldı 050b/1
şükür e.- yici oldı 055b/9
terk e.- yici oldı 211b/1
zûlüm e.- yici oldıydı 186b/5
helâk e.- yici olmadı 080b/2,
230b/5, 230b/6
farğ e.- yiciden 016a/6
'afv e.- yicidür 196a/6, 322a/9
hısâb e.- yicidür 018a/4
hüküm e.- yicidür 255a/5
kabûl e.- yicidür 004b/5
terk e.- yicidür 264b/9
'afv e.- yiciler 037a/3
çalış e.- yiciler 051b/3
def' e.- yiciler 338b/7
hısâb e.- yiciler 188b/4
'ibâdet e.- yiciler 113a/8
kısmet e.- yiciler 309b/4
la'net e.- yiciler 014a/4
ortağ e.- yiciler 194a/5
rağbet e.- yiciler 352b/2
rukû' e.- yiciler 011b/2, 113a/9
rüşen e.- yiciler 179a/2
secde e.- yiciler 011b/2, 113a/9,
213a/9, 271a/8
şefâ'at e.- yiciler 217a/4
şükir e.- yiciler 084b/3
tavâf e.- yiciler 011b/1, 208a/9
tedbîr e.- yiciler 349a/6
tevbe e.- yiciler 113a/8
tevekkül e.- yiciler 137a/1, 145b/5,
274b/2

zûlm e.- yiciler 267a/1
secde e.- yiciler iken 215b/5
def' e.- yiciler misiz 280a/7
eylük e.- yiciler oldılar 309b/9
zûlm e.- yiciler oldılar 314a/3
zûlüm e.- yiciler oldılar 342a/2
ortağ e.- yiciler olduğı 282b/2
zûlüm e.- yiciler olduğ 186b/7
ortağ e.- yiciler olmadı 071b/9
zûlüm e.- yiciler olmadı 220a/5
eylik e.- yicilerden 134b/1
eylük e.- yicilerden 137b/7
ortağ e.- yicilerden 139b/9, 151b/3,
160a/5, 160a/8, 240a/2
secde e.- yicilerden 084a/7, 149b/5,
149b/6, 151b/5
şefâ'at e.- yicilerden 087a/9
şükr e.- yicilerden 093a/6, 097a/5
şükür e.- yicilerden 075a/1, 116b/7
eylük e.- yicilerdür 160b/5
'ibâdet e.- yicilerdür 066b/8
inkâr e.- yicilerdür 200b/4
ortağ e.- yicilerdür 139b/7
zûlüm e.- yicilerdür 147a/8, 342a/1
ortağ e.- yicilerdür oldıydı 240b/7
eylik e.- yicilere 133a/8
eylük e.- yicilere 087b/6, 242a/5
şükr e.- yicilere 037b/6
şükür e.- yicilere 037b/7
çalış e.- yicileri 051b/4, 051b/5
eylük e.- yicileri 060a/7
ğazâ e.- yicileri 303a/2
kaşd e.- yicileri 058b/2
şükür e.- yicileri 074a/4
tevekkül e.- yicileri 039a/6
şefâ'at e.- yicilerimizdür 116a/8
rukû' e.- yicilerken 306a/2
secde e.- yicilerken 091b/2, 139a/7,
149b/4, 154b/7, 168a/4, 182a/9,
245b/3
sücüd e.- yicilerken 306a/2
zûlm e.- yicilerken 051b/6, 130a/9,
153a/8
eylük e.- yicilerle 237b/9
rukû' e.- yicilerle 030b/5
şükür e.- yicilersiz 190a/5
'amel e.- yicilerünğ 237a/6

eylük e.- yicilerün 067a/3, 131a/6,
136a/4, 138b/7
hisâb e.- yicilerün 074b/8
hüküm e.- yicilerün 089b/8, 090a/3,
122b/8, 126a/7, 138a/2
hüküm e.- yicilerün 074b/1, 357b/9
şefâ'at e.- yicilerün 344b/5
ta' e.- yicilerün 064a/8
'azâb e.- yicilerüz 164b/6
endâze e.- yicilerüz 347b/2
helâk e.- yicilerüz 164b/6
rağbet e.- yicilerüz 108b/5, 336b/6
tesbîh e.- yicilerüz 268a/4
hüküm e.- yiciregi 357b/9
hüküm e.- yiciregisin 126a/7
ıraç e.- yicisi 009a/5
'azâb e.- yicisi olmadı 100a/6
'azâb e.- yicisidür 095a/7
helâk e.- yicisidür 095a/7
helâk e.- yicisin 168b/5, 214a/5
helâk e.- yicivüz 235a/6
şükr e.- yiciye 244a/6
fark e.- yiciyi 027b/7
zulüm e.- yiciydi 195a/6
eylük e.- yiciyiken 054a/4, 243b/3
kaşd e.- yiciyiken 051a/8, 067b/9
secde e.- yiciyiken 272b/4
şükür e.- yiciyiken 346a/1
zulüm e.- yiciyiken 195b/2
beyân e.- yü 104b/2, 115b/1,
161b/5
düzerler düzgün e.- yü 052b/9
rağbet e.- yü 190b/6
secde e.- yü 269b/3
'afv e. 027b/4, 039a/4, 060a/6,
294a/2
beyân e. 261a/7
cihâd e. 212b/5
def' e. 201b/6, 284b/5
du'â e. 112b/3
endâze e. 253b/9
eylük e. 232a/2
gâzâ e. 334a/1
hüküm e. 062b/7, 062b/8, 063b/3,
090a/3, 191b/7, 269a/8, 269b/5
hüküm e. 063b/6, 217b/4
ikrâm e. 220a/7

ıraç e. 147a/9, 254b/4
kabûl e. 011b/4, 030a/3
kabûl e. 147b/7
la'net e. 252b/5
meyl e. 102a/9
nidâ e. 193b/8
ortak e. 180b/8
rağbet e. 357b/5
rukû' e. 030b/5
secde e. 030b/5, 358a/8
şükr e. 242b/5, 242b/8
şükür e. 319a/3
tekbîr e. 343b/5
tesbîh e. 030b/4, 151b/5, 213a/2,
280b/5, 309a/8, 312b/4, 319a/5,
338b/8, & 354a/8, 361a/8
tevekkül e. 039a/5, 050a/3, 102a/9,
131b/7, 213a/1, 220a/8, 225a/9,
246b/5, & 250b/6
toğrı e. 239b/8
toğrı e. 122b/2
yardım e. 023a/8

3. (Yardımcı fiil) İsmi belirttiği
duruma sokmak, hale getirmek.
kütlu e. 177a/3
ağır e.- di 357b/3
artuqlu e.- di 156a/6
artuq e.- di 045b/7, 046a/2, 051b/4,
051b/5
aşağaraq e.- di 107a/7
âşikâre e.- di 141a/6
aydınlık e.- di 003a/6
aydın e.- di 003a/3
bâtil e.- di 195b/5, 248a/5, 301b/3,
302b/9
bay e.- di 314a/2, 357b/1
bellü e.- di 302b/5, 303a/4, 334a/2,
334a/4
boyun virür e.- di 140b/1
çok e.- di 089b/6
diri e.- di 004a/2
ebed e.- di 360a/6
farz e.- di 333a/5
fazıllu e.- di 092b/7, 221b/3
geñez e.- di 350b/1
giñez e.- di 061b/4

görlü e.- di 133a/9, 170b/7,
245a/2, 281a/7, 330b/7, 333a/1
görmez e.- di 302b/4
harām e.- di 026a/5, 034a/5,
066a/2, 081b/2, 082a/7, 082a/8,
082b/1, 085b/3, 085b/5, 087a/5,
106a/3, 106b/9, 107a/1, 159b/7,
163a/2, 213b/3, 226a/3
hāzır e.- di 351a/3
helāl e.- di 026a/5, 067a/4, 250a/5,
333a/5
hor e.- di 193a/7
imin e.- di 360b/5
kāfir e.- di 350a/9
karaņu e.- di 349b/5
kaygulu e.- di 038b/2
lāzım e.- di 305b/6
mağrūr e.- di 298a/1, 320b/5,
351b/3
muḥkem e.- di 225b/9
musahḥar e.- di 140b/1, 147a/5,
147a/6, 152a/9, 152b/3, 194b/6,
196b/1, 237a/8, 243a/8, 244a/3,
258a/9, 272a/5, 290b/4, 296a/8,
296a/9
muṭī' e.- di 333a/7
pāre pāre e.- di 302a/4
perākende e.- di 288b/2
rast e.- di 245a/4
sağır e.- di 302b/4
sevgülü e.- di 306b/7
tamām e.- di 011a/8, 059b/3,
132a/6, 206b/3, 228a/9, 243a/8,
250a/3, 283a/5, 313b/7, 345b/6
toğru e.- di 173b/6
vācib e.- di 071a/4, 232b/6
yaqın e.- di 310a/5
yeyni e.- di 102b/6
aru e.- diler 055b/8
aşaklık e.- diler 124b/5
āşikāre e.- diler 119a/4, 255b/6
bellü e.- diler 014a/4
çoğ e.- diler 355b/2
harām e.- diler 081a/6
ihtilāf e.- diler 015a/9, 019a/2,
155b/6, 160a/8, 177a/7
kesük kesük e.- diler 200a/2

muḥkem e.- diler 293b/4
rüs-vāy e.- diler 041b/6
tamām e.- diler 250a/4
varış e.- düğünüz 302a/9
artuğlu e.- dük 165b/6
artuğ e.- dük 076b/5, 162a/6,
164b/2
āsān e.- dük 179b/9
aydınlık e.- dük 079b/5
bellü e.- dük 011a/1, 014a/3,
036a/3, 077b/7, 077b/8, 087a/7,
193b/7
belürsüz e.- dük 315b/2
bereketlü e.- dük 160b/8
bölük bölük e.- dük 094b/7, 095b/2
çift e.- dük 295b/3
çoğ e.- dük 161b/9
çörçöp e.- dük 199b/2
düşmen e.- dük 079a/1, 211b/2
fazıllu e.- dük 296b/5
fitne e.- dük 265b/7
ğāfil e.- dük 170b/3
ğarğ e.- dük 088a/6, 092b/1
ğarra e.- dük 199a/5
geñez e.- dük 314b/8, 315a/2,
315a/8, 315b/3
giñez e.- dük 295b/6
gölgelik e.- dük 005b/6
hāliş e.- dük 270b/3
harām e.- dük 056b/8, 081b/9,
082a/1, 160a/2, 227a/2
helāl e.- dük 250b/8
hor e.- dük 263b/5
hürmetlü e.- dük 165b/5
kavī e.- dük 261a/8, 269a/5
lāzım e.- dük 161b/5
musahḥar e.- dük 254a/1, 269a/4,
270a/5
revān e.- dük 254a/2
tamām e.- dük 092b/9
yaqın e.- dük 178a/3
yumuşak e.- dük 253b/9
artuğ e.- düm 005a/5, 011a/6
āşikāre e.- düm 340b/2
gizlü e.- düm 340b/2
tamām e.- düm 058b/8, 058b/9
çoğ e.- düğ 125a/8

hürmetlü e.- düj 165a/3
kul e.- düj 214b/9
perâkende e.- düj 183b/8
âşikâre e.- düjüz 326b/1
çok e.- düjüz 080a/5
harâm e.- düjüz 119a/9
hor e.- me 357b/1
rûsvây e.- me 041b/9, 216b/8
zâlimler e.- me 087a/1
aydınlık e.- medi 206b/5
harâm e.- medi 015a/3
sâbit e.- megi 096b/8
harâb e.- meginde 010b/4
artuğu e.- mek 165b/7
âşikâre e.- mek 056a/1
âzâd e.- mek 067a/8
bellü e.- mek 007a/2, 054a/5,
058a/4, 135a/2, 157b/9, 345a/8
hoşnüd e.- mek 157b/2, 298a/2
muṭî e.- mek 346a/8
âşikâre e.- mekden 098a/1
artuğ e.- mekden 162a/7
bellü e.- mekden 163a/6
sâbit e.- mekden 048b/8
âzâd e.- mekdür 051a/4, 051a/5,
051a/6, 322b/1, 356a/7
bellü e.- mekdür 037a/7
tanışık e.- mekdür 289a/1
bâtil e.- meñ 024b/9, 303a/5
harâm e.- meñ 067a/4
helâl e.- meñ 058b/1
rûsvây e.- meñ 128b/4, 150b/8
kaygulu e.- mesün 040a/9, 062b/2,
119b/8, 243b/4, 263b/8
mağrür e.- mesün 257b/3, 257b/4
âşikâre e.- meye 096b/8
hâcetsüz e.- meye 005a/5
kaygulu e.- meye 191a/8
muṭṭali e.- meye 342b/1
rûsvây e.- meye 333b/8
harâm e.- meyedük 082a/4, 153b/9
vâcib e.- meyesiz 021b/9
âciz e.- meyvüz 341b/8
tar e.- meyvüz 190b/2
ayruksı e.- mez 141a/8
geñsüz e.- mez 332b/4
hâcetsüz e.- mez 244a/9

âciz e.- mezler 102a/6
âşikâre e.- mezler 038b/4
harâm e.- mezler 106a/3
istisnâ e.- mezlerken 336a/8
âşikâre e.- η 335a/2
bellü e.- η 051a/9, 051b/2, 306b/5
giñ e.- η 323a/7
sâbit e.- η 098b/8
tamâm e.- η 016b/4, 017a/8, 103b/9
tamâm e.- η 082b/3, 129a/4
bellü e.- r 016b/5, 019b/7, 020a/3,
020b/9, 022a/8, 025a/8, 034b/9,
054a/6, 058a/4, 058a/7, 060b/1,
060b/9, 067a/9, 142a/3, 158a/6,
204a/2
harâm e.- r 094b/2
hâş e.- r 010a/1, 032b/6
helâl e.- r 094b/2
kaygulu e.- r 036a/6, 132b/4
perâkende e.- r 288b/1
sâbit e.- r 144a/3
tamâm e.- r 157a/8
tar e.- r 022b/3, 162b/8, 232b/2,
237b/1, 240a/8, 256a/1, 256a/5,
275b/1, 287a/2
yalancı e.- r 357b/9
yeyni e.- r 157a/5
ağır e.- rdi 231b/9
sağ e.- rdüñ 069b/1
bellü e.- rin 083b/7
tamâm e.- rin 136a/7
tamâm e.- risem 228a/8
ihtilâf e.- rler oldılar 160a/9, 275a/3
artuğ e.- rler 276a/7
âşikâre e.- rler 007b/1, 123a/6,
225a/5, 231a/9
harâb e.- rler 324b/1
harâm e.- rler 106b/9
helâl e.- rler 106b/9
hoşnüd e.- rler 104a/8
ihtilâf e.- rler 116b/1, 154a/7
tamâm e.- rseñ 228a/6
âzîz e.- rsin 029b/1
harâm e.- rsin 333a/4
hor e.- rsin 029b/1
âşikâre e.- rsiz 004a/9, 068a/8,
152b/8, 153a/2, 205a/3, 222a/7,

330b/8
esîr e.- rsiz 248b/8
artuğ e.- rüz 140b/6
âşikâre e.- rüz 147b/4
bellü e.- rüz 066a/7, 326a/2
sâbit e.- rüz 131b/4
üstün ellü e.- rüz 080a/7
bellü e.- sün 006b/8, 006b/9
lâzım e.- sün 182a/1
‘âciz e.- ye 260b/5
aru e.- ye 037b/1, 038b/6
aydıñ e.- ye 206a/4
bâtl e.- ye 098b/3, 121a/1, 303a/4
bay e.- ye 054b/3, 205b/4, 205b/5
bedel e.- ye 303b/2
bellü e.- ye 006b/6, 045b/1, 113b/4,
144b/6, 154a/6
dar e.- ye 355b/4
ğâlib e.- ye 106b/1, 306a/1, 328b/1
giñ e.- ye 323a/7
hayrân e.- ye 188a/5
hor e.- ye 104b/7, 125b/6, 129b/9,
153a/6
kayğulu e.- ye 068b/1, 323a/5
rüsvey e.- ye 274b/4, 324b/5
sâbit e.- ye 098b/2, 098b/3, 121a/2,
158b/9, 288a/6, 301b/2
tamâm e.- ye 021a/7, 101a/6,
106a/9, 132a/6, 259a/8, 303b/4,
333b/9
tar e.- ye 080a/2
ulu e.- ye 332a/9
yakın e.- ye 256a/2
yanını ayruğ e.- ye 286a/2
yeyni e.- ye 045b/3
yiñi e.- ye 332a/1
yoğ e.- ye 037b/2, 182a/2
za‘îf e.- ye 360b/1
üstün ellü e.- yedi 050b/8
bay e.- yedük 291b/5
çok e.- yedüm 097a/2
ayruğsı e.- yeler 141a/8
bâtl e.- yeler 172b/4, 277a/6
bellü e.- yeler 041a/9
harâb e.- yeler 161a/7
harâm e.- yeler 053b/6
helâl e.- yeler 053b/6, 106b/9

hoşnüd e.- yeler 109a/1
imin e.- yeler 051a/1
kayğulu e.- yeler 161a/6
yakın e.- yeler 272a/1
‘ayıblu e.- yem 173b/8
düşhâr e.- yem 228a/7
giñsüz e.- yem 011b/3
helâl e.- yem 031a/6
şağ e.- yem 031a/4
tamâm e.- yem 013b/2
tamâm e.- yeseñ 357b/4
bellü e.- yesin 154b/3
âşikâre e.- yesiz 056a/1, 251b/7
tamâm e.- yesiz 016a/7
tar e.- yesiz 332b/1
artuğ e.- yevüz 136b/6
bâtl e.- yevüz 233a/8
geñsüz e.- yevüz 243b/6, 343b/9
giñez e.- yevüz 357a/1, 357a/2
hâzır e.- yevüz 178b/8
hoşnüd e.- yevüz 109a/1
yakın e.- yevüz 337a/5
hâş e.- yeyin 136a/1
geñez e.- yi vir 180b/7
‘âciz e.- yici 103b/5, 103b/8,
234b/1, 300b/5
aydın e.- yici 041a/4
aydıñ e.- yici 243b/1
‘azîz e.- yici 193a/8
bellü e.- yici 044b/2, 148b/3,
214a/5, 220b/7, 253a/9, 290a/4,
290b/8, 294a/4, 294b/1, 331b/9
hor e.- yici 008b/5, 040b/3, 044a/3,
046b/2, 052b/2, 056a/5, 196a/3,
242a/8, 252a/3, 254a/7, 295a/1,
296a/6, 322b/5, 323b/6
imin e.- yici 326a/4
rüşen e.- yici 213a/6, 250b/4
şağır e.- yici 350b/4
şâd e.- yici 192b/1
yüksek e.- yici 277b/9
aşaklık e.- yicidür 113b/4
âşikâre e.- yicidür 250a/2
hâcetsüz e.- yicidür 244b/1
hor e.- yicidür 103b/6
tamâm e.- yicidür 328a/9
‘âciz e.- yiciler olmadılar 124b/1

‘āciz e.- yiciler 119a/3, 125a/9,
154b/5, 275a/9, 288b/4
bāṭıl e.- yiciler 297b/1
bellü e.- yiciler 332b/8
ḥelāl e.- yiciler 058b/1
kısa e.- yiciler 270b/6
aşağa e.- yicilerdür 245a/8
muḥkem e.- yicilerüz 293b/4
ağıl e.- yicinüñ 315a/7
rüs-vāy e.- yicirekdür 283b/4
bellü e.- yiciyiken 164b/8
genç e.- yü 106b/5
ḥorlık e.- yü 145a/1
āşikāre e. 151b/3
bellü e. 135a/8
emīn e. 011b/2
ḳavī e. 180b/8
ṣābit e. 094a/7
şefā’ atçı olalar e. 179a/9
tamām e. 138b/3
toğru e. 240b/7
yumşak e. 151a/9
yumuşak e. 162b/1

4. (Yardımcı fiil) İsmi belirttiği gibi davranmak.

artuḳluk e.- di 017a/7
azğunluk e.- di 139a/9
ğāliblık e.- di 269b/1
girçek e.- di 305b/7
güç e.- di 231b/8, 269a/8
ḥıyānet e.- di 039a/8
muḥālefet e.- di 324a/3
nāsipāsılık e.- di 159b/4
raḥmet e.- di 071a/9
rast e.- di 349b/5, 351b/3
şabır e.- di 289a/6
şabr e.- di 300b/9
şirk e.- di 185a/9
ululuk e.- di 271a/9
vefā e.- di 304a/6
vesvese e.- di 084b/5, 185a/2
baḥīllık e.- diler 110a/7
boyun virmezlik e.- diler 255b/2
boyun virmemek e.- diler 058a/1
ḥıyānet e.- diler 103a/4, 334a/3
ḥilāf e.- diler 110a/8

kibr e.- diler 211a/3
muḥālefet e.- diler 116b/1, 303a/3,
324b/3
münāfıklık e.- diler 039b/6
şabır e.- diler 123b/5, 214a/1,
230a/7, 237a/6, 246a/4, 284b/7,
306b/4
şabr e.- diler 072b/4, 092b/4,
202a/9
şirk e.- diler 082a/3, 096a/2, 186a/6
yavuzluk e.- diler 238b/3
baḥīllık e.- dilerdi 040b/7
şabr e.- düğise 146a/7
taḳşīrlık e.- dük 072b/1
şabır e.- dükleri 346a/7
nisbet e.- düklerinden 179b/6
ḥilāf e.- düm 146a/8
ihlāş e.- düm 011b/9
taḳşīrlık e.- düm 275b/6
raḥmet e.- düñ 277b/3
kibr e.- düñüz olduñuzdi 282a/1
gümān e.- düñüz 284a/1, 284a/2
ḥilāf e.- düñüz 183a/9
kibir e.- düñüz 297b/5
şabır e.- düñüz 142b/4
şirk e.- düñüz 291b/9
taḳşīrlık e.- düñüz 138a/1
e.- medi 246b/5
zārılık e.- mediler 201a/1
ḥilāf e.- medük 183b/1
ḥıyānet e.- medüm 135b/8
raḥmet e.- megi 176a/6
şabır e.- megi 356a/9, 360a/5
‘adl e.- mek 157b/9
cehdlik e.- mek 353a/1
faḥr e.- mek 321a/4, 359b/9
gümān e.- mek 118a/2
gümānın e.- mek 038b/3
ḥıyānet e.- mek 102a/5, 103a/4,
133b/2
kibir e.- mek 341b/3
nāsipāsılık e.- mek 174a/1
raḥmet e.- mek 229b/6, 232b/8
şabr e.- mek 339a/3
şirk e.- mek 100b/5, 242b/7
yavuzluk e.- mek 189b/2
yazuḳlu e.- mek 311b/8, 318a/5

artuqlık e.- meņ 017a/1
dostluk e.- meņ 327b/7
gümān e.- meņ 292b/8
hıyānet e.- meņ 099b/7, 099b/8,
nāsipāslık e.- meņ 013b/5
şabır e.- meņ 311b/2
yumşaklık e.- meņ 249a/8
yücelik e.- meņ 222b/2, 294b/4
ğaybet e.- mesün 307a/8
nizā´ e.- mesünler 196b/5
hılāf e.- meye 007b/5, 195a/9
şirk e.- meyedük 082a/3
taķşırılık e.- meyeler 036a/2
hılāf e.- meyesin 184a/2
raħmet e.- meyesin 126b/1
´adil e.- meyesiz 042b/5, 059b/6
gümān e.- meyesiz 027a/1
hılāf e.- meyeüz 181b/9
şabır e.- meyeüz 006a/4
şabır e.- mez misiz 211a/1
hılāf e.- mez 028a/6, 143a/9,
238a/4, 273a/8
şabır e.- mez 045b/3
boyun virmemek e.- mezler 066b/8,
154b/8
şirk e.- mezler 208a/2
taķşırılık e.- mezler 074b/7
tekebbürlik e.- mezler 245b/4
hılāf e.- mezsın 041b/9
´adl e.- η 059b/6, 082b/4, 307a/2
artuqlık e.- η 017a/6
ihlāş e.- η 275b/3
i´tibār e.- η 324b/2
nisbet e.- η 246b/8
şabır e.- η 089b/8, 311b/2
şabr e.- η 091b/9, 268b/5
vefā e.- η 082b/4
ţama´ e.- r mi 339b/7
gümān e.- r oldı 193a/1
aņul e.- r 306b/1
baħıllık e.- r 303b/1, 303b/2
güç e.- r 269b/2
iş başarıcılık e.- r 097b/2
musallaţ e.- r 324b/6
vesvese e.- r 164a/8, 308b/2,
362a/1
baħıllık e.- rise 303b/1

ħased e.- rler mi 047b/6
kibir e.- rler oldıardı 265a/5
gümān e.- rler olduņuz idi 231a/1
´adil e.- rler 096b/3
´adl e.- rler 094b/7
baħıllık e.- rler 040b/6, 046b/1,
321b/2
dilgırlık e.- rler 248a/5
gümān e.- rler 007b/2, 038b/2,
118a/2, 297a/7
hıyānet e.- rler 052b/8
kibir e.- rler 093a/8
muħālefet e.- rler 322b/4, 324a/1
münāfıklık e.- rler 325a/7
riyā e.- rler 360b/8
şabır e.- rler 158b/2
şaklık e.- rler 077a/6
şirk e.- rler 201b/4, 224a/8
ululuk e.- rler 281a/2
vefā e.- rler 142a/8, 346a/3
vesvese e.- rler 079b/4
yalan e.- rlerdi 215b/5
kibir e.- rlerise 285a/1
şabır e.- rlerise 284a/3
´ikāb e.- rse 196a/5
muħālefet e.- rse 324b/4
kibr e.- rseņüz 298b/8
gümān e.- rsiz olduņuz 295b/2
hıyānet e.- rsiz olduņuz 016b/2
kibr e.- rsiz olduņuz 299b/7
boyun virmezlik e.- rsiz olduņuzdı
077b/1
gümān e.- rsiz olduņuzdı 071b/8
bilmezlik e.- rsiz 300a/2
ħased e.- rsiz 304b/6
oyun e.- rsiz 217b/9
şirk e.- rsiz 075a/1
zārılık e.- rsiz 155a/2
raħmet e.- sedük 200b/9
şirk e.- selardi 076b/7
çevüklık e.- sün 169b/6
alçaklık e.- ye 320b/7
artuqluk e.- ye 017a/6
boyun virmemek e.- ye 057b/8
hıyānet e.- ye 039a/8
kesb e.- ye 244b/3
raħmet e.- ye 164a/9

şabır e.- ye 312b/4
tiz e.- ye 179b/8
vefâ e.- ye 032b/9
bahîllik e.- yedünüz 167b/4
iki yüzlülük e.- yedünüz 336a/5
nâsipâslık e.- yeler 155a/3
iki yüzlülük e.- yelerdi 336a/5
‘adil e.- yem 287a/9
nâsipâslık mı e.- yem 223a/4
yavuzluk e.- yem 189a/2
şabır e.- yen 249b/5
şirk e.- yen 203a/3
kanâ‘at e.- yene 194b/4
vefâ e.- yenler 015b/3
kibir e.- yesin 084a/8
şirk e.- yesin 276a/4
‘adil e.- yesiz 054b/2, 327a/4
artuqluk e.- yesiz 058b/4
bahîllik e.- yesiz 303a/9
katılık e.- yesiz 332b/2
müsâmaħa e.- yesiz 025b/1
şabır e.- yesiz 036a/7, 041a/8
yavuzluk e.- yesiz 161a/6
ilzâm mı e.- yevüz 125a/2
şabır e.- yeyidük 212a/5
güç e.- yici iken 081b/8
nâsipâslık e.- yici oldı 162b/5
hıyânet e.- yici oldı 052b/8
nâsipâslık e.- yici oldı 165b/2
yücelik e.- yici oldı 295a/1
alçaklık e.- yici 249b/5
alçaklık e.- yici 285a/2, 326a/1
faħr e.- yici 243a/6, 321b/2
hılâf e.- yici 148a/6
kaħır e.- yici 359b/5
nâsipâslık e.- yici 244a/8
tekebbür e.- yici 046a/9, 177a/4
yavuzluk e.- yici 280b/9
süst e.- yicidür 099a/6
tîz e.- yicidür 206b/3
ihlâş e.- yiciler iken 116b/7
alçaklık e.- yiciler oldı 214a/6
alçaklık e.- yiciler oldılar 190b/7
yücelik e.- yiciler oldılar 199b/6
alçaklık e.- yiciler 064a/7
artuqluk e.- yiciler 197b/8
güç e.- yiciler 219a/1

gümân e.- yiciler 304a/1
hıyânet e.- yiciler 052b/7
şabır e.- yiciler 015b/3, 232a/8
şabr e.- yiciler 288b/6, 303a/3
vefâ e.- yiciler 113a/7
gümân e.- yicilerden 013a/7,
121b/9
şabır e.- yicilerden 266b/6
şabır e.- yicilerdendir 190b/1
kibir e.- yicilerdür 330a/3
ţana‘um e.- yicilerdür 263a/3
şabır e.- yicilere 013b/8
şabr e.- yicilere 272b/7
‘adil e.- yicileri 062b/8, 327a/4
‘adl e.- yicileri 307a/3
artuqluk e.- yicileri 017a/1
alçaklık e.- yicilerken 289a/8,
337a/4
alçaklık e.- yicilerken 042a/7
hâlîş e.- yicilerken 237b/4
ihlâş e.- yicilerken 085a/9, 244a/7,
277b/9, 281a/9, 358b/7
şabr e.- yicilerledür 013b/6
hıyânet e.- yicilerün 135b/9
kibir e.- yicilerün 153b/1
raħmet e.- yicilerün 094a/1
ihlâş e.- yicilerüz 012b/1
vesvese e.- yicinün 361b/9
raħmet e.- yiciregi 094a/1
cehdlik e.- yicisin 353a/1
meded e.- yiciven 098b/4
şabır e.- yiciye 244a/6, 254b/5
hıyânet e.- yiciyi 194b/7
alçaklık e.- yiciyiken 340a/2
ihlâş e.- yiciyiken 271b/9, 272b/8,
273a/1
kibir e.- yiciyiken 296a/4
küfür e.- yiciyiken 346a/1
sipâslık e.- yiciyiken 214b/7
oyun e.- yü 186b/9
zârlık e.- yü 200a/9, 200b/1
alçaklık e. 151b/1
aňılmaqlık e. 178a/1
raħmet e. 027b/4, 162b/2, 202a/7
şabır e. 131a/6, 243a/4, 315a/5,
337a/7, 342b/9, 343b/6
şabr e. 122b/8, 178b/6, 185b/3,

185b/6, 242a/2, 269a/3, 280b/5,
282a/2, 300b/9, 309a/7, 339a/3,
346b/6

5. (Yardımcı fiil) İsmi belirttiği
şeyin oluşmasını sağlamak.

aşşı e.- di 122a/3

ziyān e.- diler 071a/5, 071b/5,
084a/4, 087b/1, 124b/3, 202a/3,
289a/9

aşşı e.- medi 087a/2, 105b/6,
130a/7, 151a/6, 275a/8, 282a/9,
300a/6, 334a/3, 338a/8, 361b/1

aşşı e.- mediler 003a/2

aşşı e.- mege 066a/8

ziyān e.- mege 066a/8

ziyān e.- mek 085b/6

aşşı e.- mekin 043b/4

aşşı e.- meye 011a/7, 035b/7,
083a/5, 099a/7, 125a/9, 184b/2,
216b/8, 246a/9, 247b/8, 261b/6,
280b/2, 291b/9, 295a/7, 296a/6,
312b/2, 313a/6, 323b/6, 326b/3,
344b/5

ziyān e.- meye 037b/5

aşşı e.- meyeler 296b/8

ziyān e.- meyesiz 107a/4

aşşı e.- mez 009b/6, 116a/7,
118a/2, 122a/7, 122b/3, 142a/3,
241b/8, 255a/1, 313a/8, 314b/1,
347b/5, 354b/9, 357a/2

ziyān e.- mez 122b/3

aşşı e.- mezin 136b/9

aşşı e.- r olmadı 282b/3

aşşı e.- r 070a/6, 137a/2

ziyān e.- r 009b/5

aşşı e.- rse 354b/2

aşşı e.- ye 133a/5

aşşı e.- yici misiz 146a/6

ziyān e.- yici 043b/9

ziyān e.- yiciler 045a/3, 045a/7,
059a/6

6. (Yardımcı fiil) İşlemek.

eyü e.- di 301a/5

ma'şiyet e.- di 185a/4

mekr e.- di 223b/6

zişt e.- di 306b/8

eyü e.- diler 055b/7

fısk e.- diler 245b/8

mekir e.- diler 148a/4, 154b/3

mekr e.- diler 280a/4, 340b/9

yazuğ e.- diler 241a/4

mekr e.- dük 137b/3, 223b/7

yazuğ e.- dük 255a/4

melāmet e.- düğüz 134a/4

fesād e.- medin 061b/8

ma'şiyet e.- megi 306b/8

eyü e.- meginden 087b/5

yazuğ e.- megüm 125b/2

eyü e.- mek 019b/8, 020b/3, 129b/1

mekr e.- mek 223b/7, 340b/9,
354a/6

eyü e.- mekden 089b/4

fesād e.- mekden 131a/7

fesād e.- meñ 002b/6, 006a/3,
087b/5, 089a/2, 089b/4, 129a/5,
219b/1, 235b/4

melāmet e.- meñ 146a/9

süstlük e.- meñ 181a/6

zinā e.- meyeler 327b/5

eyü e.- mez 121a/1

zinā e.- mezler 213b/4

mekir e.- ñ 347b/8

melāmet e.- ñ 146b/1

melāmet e.- r 345a/2

mekr e.- rin 354a/6

mekir e.- rler iken 139b/4

küfür e.- rler olalar 241b/1

fesād e.- rler oldılar 157b/7

fısk e.- rler oldılar 073b/6, 235b/2

küfr e.- rler oldılar 075b/2

eyü e.- rler 175a/6

fesād e.- rler 004a/1, 142b/6,
218b/2

mekir e.- rler 354a/6

mekr e.- rler 258a/2

fesād e.- rlerdi 223b/5

fısk e.- rsiz olduñuz 299b/7

yazuğ e.- rsiz 125b/2

zihār e.- rsiz 246b/6

eyü e.- ye 301b/1

fesād e.- ye 004a/4, 018a/7

ma'şiyet e.- ye 345a/4

fesād e.- yeler 091b/8
fitneyi e.- yelerdi 247b/6
sengser e.- yem 177b/7
zinā e.- yen 203a/3
fesād e.- yesiz 161a/2, 302b/3
fesād e.- yevüz 137a/8
fitne e.- yevüz 185b/6
yazuğ e.- yici oldı 177b/5
zinā e.- yici olmadı olmadı 177a/1
fesād e.- yici 015a/4
melāmet e.- yici 345a/2
yazuğ e.- yici 176a/7
zinā e.- yici 202b/9, 203a/2, 203a/3
fesād e.- yicidür 279a/1, 279a/9
yazuğ e.- yiciler olduğudı 139a/4
fesād e.- yiciler 269b/8, 295a/1,
310a/9
yazuğ e.- yicilerden 133b/8
fesād e.- yicilerdür 002b/7, 174b/5
fesād e.- yicileri 065a/7, 118a/8,
232a/3
fesād e.- yicileriken 089a/2
fesād e.- yicilerken 006a/3, 129a/6,
219b/1, 235b/4
fesād e.- yicilerün 089b/7, 093a/2,
121a/1
küfr e.- yiciye 346b/7

7. (Yardımcı fiil) ... olarak ortaya
koymak, göstermek, anlatmak.
şūret e.- yici 326a/5
şūret e.- yicilerün 198a/4
kışsa e.- di 228a/3
farīza e.- dük 202b/8
hikāyet e.- dük 057a/5, 160a/2
kışsa e.- dük 282a/3
nişān e.- dük 292b/7
şıfat e.- düklerini 081a/5
şıfat e.- dūñüz 187a/2
hikāyet e.- me 132a/4
hikāyet e.- medük 057a/6
kışsa e.- medük 282a/4
hikāyet e.- meginde 140a/5
meşel e.- mekin 003b/8
şıfat e.- rler 078a/4, 155b/2, 187a/5,
201b/4, 201b/7, 268a/2, 268a/9,
293b/6

işāret e.- rsiz 215a/8
şıfat e.- rsiz 133a/2, 137b/6, 191b/8
hikāyet e.- rüz 090b/6, 130a/6,
131b/3, 132a/1, 184a/4
hikāyet e.- yevüz 084a/2, 169a/1
hikāyet e. 096a/6

8. (Yardımcı fiil) (Zaman ve ahid
alamı taşıyan kelimelerden sonra)
Söz vermek, süre tanımak.
‘ahd kavül e.- di 110a/6
kavil e.- di 306a/4
kavl e.- di 304a/6
‘ahd kavül e.- diler 103b/4, 103b/8
kavl e.- diler 009a/8
kavī e.- dük 008a/9
şalu e.- dük 005a/9
‘ahd kavül e.- dūñ 102a/3
müddet e.- dūñdi 080a/6
‘ahd kavül e.- dūñüz 104a/6, 158a/2
kavl e.- mek 009a/8
va‘ de mi e.- rsiz 299b/1
kavl e. 327b/6

9. (Yardımcı fiil) (Alet için)
Kullanmak, uygulamak.
mühür e.- di 056b/3
misvāk e.- mekde 011a/8

10. (Yardımcı fiil) Olmak,
bulunmak.
berāber e.- di 356b/7
yakınlık e.- di 097a/3
yakınlık e.- medi 317a/7, 317b/3
yakınlık e.- memiş iken 176b/3
yakınlık e.- meñ 016b/4, 020a/4
yakınlık e.- meyesiz 021b/9, 022a/1
yakınlık e.- ñ 020a/5
berāber e.- rler 070b/2, 224a/8
yakınlık e.- rsiz 218b/9
yakınlık e.- siz 046b/9
yakınlık e.- ye 322b/1, 322b/2
yakınlık e.- yesiz 059b/1, 250b/7

11. (Yardımcı fiil) Vermek,
harcamak.

harc e.- di 171b/3
nafaka e.- di 320a/6
harc e.- diler 142b/1
nafaka e.- diler 024b/7, 046a/3,
259a/8, 320a/2, 320a/7, 327a/8,
327b/1, 327b/3
nafaka e.- düñüz 327b/1
harc e.- megün 167b/5
şadağa e.- megünüz 026b/2
nafaka e.- meñ 330a/5
harc e.- meyeler 114a/6
harc e.- mez 106b/3, 108a/8
nafaka e.- mezsiz 320a/5
harc e.- mişmissen 102b/2
harc e.- η 108a/6
nafaka e.- η 017a/7, 025a/8, 262b/5,
320a/1, 330b/1, 331b/4, 332b/1
harc e.- r 035b/9, 112a/4
nafaka e.- r 025a/1, 065a/4, 156b/4
şüret e.- r 027b/9
yolu e.- rise 075b/1
harc e.- rler 100b/1, 112a/3
nafaka e.- rler 019a/5, 019b/7,
025a/3, 026a/2, 046b/2, 100a/9,
194b/2, 245b/5, 289a/2
nafaka e.- seler 213b/2
nafaka e.- sün 332b/3
şadağa e.- ye 063a/6
harc e.- yeler 111b/1, 111b/3,
147a/2
şadağa e.- yeler 051a/5
harc e.- yesiz 102a/8
nafaka e.- yesiz 019a/5, 025b/4,
025b/7, 025b/8, 026a/1, 256a/5,
303b/1

12. (Yardımcı fiil) Göndermek,
iletmek, ulaştırmak
ilhām e.- di 156a/1
vaḥy e.- di 098b/8, 145b/7, 163a/9,
312b/8
fermān e.- dük 190a/3
vaḥy e.- dük 057a/3, 057a/4,
091b/1, 094b/8, 115a/2, 121a/6,
132a/1, 132b/7, 143a/4, 150b/6,
160a/7, 161a/1, 165b/9, 166b/4,
182b/9, 189b/5, 198b/6, 216a/1,

216a/6, 226b/4, 259a/9, 286b/3,
287a/3, 289b/9
ilhām e.- düm 069b/3
vaḥy e.- rin 139b/3
vaḥy e.- rüz 030b/6, 126b/3, 226a/8
vaḥy e.- ye 289b/8

eyle II: -28- [T.] Öyle.

e. 179a/8, 201b/9, 214b/4, 216a/5,
255a/6, 339a/6, 339b/8, 343b/9,
344b/7, 345a/5, 345a/8, 345b/1,
348a/6, 348a/7, 350a/7, 350b/1,
351b/4, 352a/3, 352a/6, 352a/8,
355b/5, 355b/7, 358a/3, 358a/6,
358a/8, 359b/9, 360a/7

eylemeklik: -1- [T.] Yapma, eyleme
durumu.

ḥalīfe e.+ de 208a/1

eylen-: -13- [T.] 1. Yapılmak,
davranılmak.

e.- di 160a/8

e.- e 017b/2

2. (Yardımcı fiil) Yapılmak,
edilmek.

tamām e. 219a/8

güç e.- di 056a/1

zülüm e.- diler 194b/8, 220b/5

zulum e.- düğinden 289a/4

zulum e.- meyeler 083a/8

zülüm e.- mezler 118b/6, 200a/8

zülüm e.- miş iken 163a/3

3. (Yardımcı fiil) Edinmek,
sahiplenmek.

oğul e.- düğünzleri 246b/7

oğul e.- düklerinün 250a/4

eylenil-: -15- [T.] 1. Yapılmak,
davranılmak.

e.- di 257a/5, 277a/1

e.- e 298b/6, 345b/1

e.- eler 040b/6, 062a/2, 339a/4

2. (Yardımcı fiil) Yapılmak,
edilmek.
güç e.- di 196a/5
‘azāb e.- diler 159b/1
‘azāb e.- düñüz 160b/3
ortak e.- e 053b/2
vaşiyet e.- e 043b/3
zulüm e.- mezler 119a/4, 299b/5
şirk e.- se 277b/7

eyleş-: -6- [T.] İşteşlik bildiren yardımcı
fiil.
la‘net e.- elüm 032a/1
nizā‘ e.- diler 182a/3
şatu e.- düñüz 027a/3
fahır e.- mek 321a/4
melāmet e.- ü 265a/1
melāmet e.- ürler 336b/5

eylik: -10- [T.] İyilik, hayır, güzel amel.
(Bk. eyelük, eyülük)
e. 016b/9, 094b/2, 097b/4, 332b/2
e. eylediler 040a/5
e. eyleyenlerün 274a/6
e. eyleyicilerden 134b/1
e. eyleyicilere 133a/8
e. issidür 038a/8

eylig

e.+ inden 040a/2

eylük: -105- [T.] İyilik, hayır, güzel amel.
(Bk. eylik, eyülük)
e. 015a/9, 015b/1, 016b/8, 018a/3,
029b/1, 032b/6, 034a/3, 036a/6,
040a/3, 049a/2, 049a/4, 049b/6,
058a/3, 058b/4, 221a/7, 233a/9,
286a/1, 299a/5
e.+ den 049b/8
e.+ dür 272b/7
e.+ ile 015b/6
e.+ lere 213b/6
e. eyle 232a/2
e. eyledi 049a/1, 049a/4, 061a/5,
082b/7, 139a/8, 232a/2
e. eylediler 117a/5, 153b/2, 272b/7,
313b/2

e. eyledük 166b/1
e. eyledüm 004b/8, 005a/5, 011a/6
e. eyledün 001b/6
e. eylemegi 022a/3
e. eylemegile 020b/5, 112a/7
e. eylemegün 023b/1, 277a/3
e. eylemek 007b/8, 046a/7, 048b/2,
082a/9, 158a/1, 317a/8
e. eyleş 017a/8, 046a/8, 162a/9
e. eyleye 016a/1
e. eyleyenlere 076b/4
e. eyleyenleri 017a/8
e. eylesiz 054b/1, 161a/5, 327a/3
e. eyleyici oldı 177b/8
e. eyleyici 176a/7, 177a/4
e. eyleyiciler oldılar 309b/9
e. eyleyicilerden 137b/7
e. eyleyicilerdür 160b/5
e. eyleyicilere 087b/6, 242a/5
e. eyleyicileri 060a/7
e. eyleyicilerle 237b/9
e. eyleyicilerün 067a/3, 131a/6,
136a/4, 138b/7
e. eyleyiciyiken 054a/4, 243b/3
e. issidür 022b/1, 040a/7
e. ola 046b/5
e. oldı 247a/4

eylüg

e.+ i 005a/2, 053a/7, 058b/3,
156b/7, 323a/4
e.+ ile 021a/1, 021a/7, 021b/1,
022a/1, 040a/7, 044b/2, 045a/7,
178a/2, 332a/2
e.+ inden 040b/6, 045b/9, 046b/1,
047b/7, 058a/1
e.+ ün issidür 032b/7
e.+ ün 100a/1

hereyne: -1- [Far.] Mutlaka

e. 184a/3

eyrek: -67- [T.] Çok, çoğu.

eyreg

e.+ i 009a/9, 022b/1, 035a/9,
092a/5, 097a/1, 100a/8, 118a/2,
119a/5, 119b/2, 124a/7, 134b/9,

137a/3139b/4, 139b/7, 140a/8,
154a/6, 156b/5, 157b/1, 158b/8,
166b/7, 172b/1, 187a/7, 200b/5,
212a/7, 212b/4, 214b/1, 216a/8,
217a/6, 217b/6, 218a/5, 218a/6,
218b/6, 219b/5, 220b/2, 224b/1,
225a/4, 225a/7, 227a/4, 230b/3,
237b/3, 238a/5, 240a/1, 240b/7,
243b/7, 255a/7, 256a/1, 256a/8,
261a/2, 266a/2, 274a/2, 275a/7,
280b/8, 281a/1, 281a/4, 282b/6,
295a/6, 297a/9, 306b/3, 312b/4
e.+ in 161a/5
e.+ ini 090b/8
e.+ irek olalar 043b/8
e.+ irek oldılar 282a/8
e.+ irek 158a/5, 238b/1
e.+ üñüz 293b/3
e.+ üz 255b/9

eyt-: -1567- [T.] Söylemek, demek.

e. 004a/8, 007b/4, 009a/1, 009a/5,
010a/9, 011a/2, 012a/9, 012b/3,
012b/6, 016b/8, 019a/5, 019a/9,
019b/6, 019b/7, 019b/8, 020a/4,
028a/8, 028b/4, 029a/2, 029a/9,
029b/5, 029b/8, 029b/9, 031b/9,
032a/3, 032b/5, 032b/6, 033b/3,
034a/5, 034a/7, 034b/1, 034b/2,
036a/5, 038b/3, 038b/5, 039b/4,
039b/9, 041a/2, 048b/3, 049b/5,
049b/7, 054a/6, 058a/4, 059a/1,
060b/4, 060b/6, 064b/5, 064b/6,
065b/3, 066a/7, 066a/8, 068a/8,
071a/3, 071a/4, 071a/6, 071a/7,
071a/8, 071b/2, 071b/4, 072b/9,
073a/4, 073b/1, 073b/3, 073b/6,
073b/8, 074a/5, 074a/7, 074a/8,
074a/9, 074b/1, 074b/8, 075a/1,
075a/2, 075a/4, 075b/2, 075b/4,
077a/1, 077a/2, 077a/4, 078b/5,
080b/5, 081b/2, 081b/4, 081b/7,
082a/2, 082a/6, 082a/8, 083a/6,
083a/8, 083b/1, 083b/2, 084a/7,
085a/8, 085b/3, 085b/4, 085b/5,
094b/4, 096b/8, 096b/9, 097a/1,
097b/1, 097b/8, 098a/4, 100b/3,

103a/2, 105b/2, 108a/3, 108a/4,
108a/6, 108b/8, 109a/4, 109a/5,
110b/6, 110b/8, 111b/5, 112b/5,
114b/8, 116a/3, 116a/4, 116a/8,
116b/2, 116b/4, 117b/3, 117b/5,
117b/7, 117b/8, 117b/9, 118a/4,
118a/8, 118b/7, 118b/9, 119a/2,
119a/7, 119a/8, 119a/9, 120a/4,
122a/6, 122a/8, 122a/9, 122b/6,
123b/8, 131b/5, 139b/8, 141b/6,
141b/7, 141b/9, 142b/9, 143a/4,
143b/2, 143b/8, 144a/8, 147a/1,
147a/2, 151b/1, 158b/9, 162b/1,
162b/2, 162b/6, 163b/4, 164a/4,
164a/5, 164a/6, 164a/8, 164b/2,
166a/7, 166a/8, 166b/2, 166b/3,
166b/5, 167a/3, 167a/5, 167a/6,
167b/4, 168a/3, 168a/5, 168a/7,
170a/3, 170a/6, 170a/7, 170b/4,
174a/5, 175a/4, 175b/1, 175b/2,
179a/4, 184a/9, 184b/8, 186a/1,
187a/6, 188a/7, 188b/1, 191b/4,
191b/5, 195b/2, 196b/6, 197a/1,
198b/9, 199a/1, 201a/7, 201a/8,
201a/9, 201b/1, 201b/4, 201b/7,
202b/5, 205a/3, 205a/5, 207b/5,
207b/6, 210a/1, 210b/2, 212b/9,
214a/2, 220a/8, 224a/5, 224b/5,
224b/6, 225a/1, 225a/3, 226a/5,
230a/1, 231b/1, 231b/2, 232b/6,
234a/8, 236b/6, 236b/8, 237b/2,
240b/6, 243b/7, 245a/6, 246a/9,
247b/8, 247b/9, 249a/1, 252a/4,
253a/7, 254b/8, 255a/2, 255a/3,
255a/4, 255a/5, 255a/8, 255b/9,
256a/4, 256b/5, 256b/7, 256b/9,
257a/1, 260a/4, 264a/1, 264b/5,
271a/4, 271a/5, 271b/6, 272b/5,
272b/6, 272b/8, 272b/9, 273a/1,
274b/1, 274b/2, 274b/3, 274b/8,
275a/2, 275b/2, 276a/3, 281a/9,
282b/8, 283a/1, 283a/7, 285a/9,
286a/3, 287a/8, 288a/3, 293b/5,
294a/2, 296b/1, 297a/8, 298a/7,
298b/5, 298b/7, 304a/8, 304b/5,
304b/6, 307b/2, 307b/5, 307b/7,
312a/3, 318b/3, 329a/6, 329a/8,

329b/4, 335b/2, 335b/3, 335b/4,
335b/6, 335b/8, 335b/9, 341a/8,
342a/5, 342a/6, 342a/9, 349b/1,
361a/3, 361b/4, 361b/6, 361b/9
e.- di 004a/5, 006a/5, 006b/5,
006b/6, 006b/7, 006b/8, 007a/1,
010b/2, 010b/8, 010b/9, 011a/8,
011a/9, 011b/2, 011b/3, 011b/9,
012a/2, 022a/9, 022b/4, 022b/7,
022b/8, 023a/1, 023a/3, 023a/6,
024a/5, 024a/6, 024a/8, 024a/9,
024b/2, 024b/3, 030a/2, 030a/4,
030a/7, 030a/8, 030b/1, 030b/2,
030b/3, 030b/4, 030b/7, 030b/9,
031a/1, 031a/8, 031a/9, 031b/2,
031b/7, 032b/3, 033a/9, 033b/1,
040a/5, 044a/8, 049a/4, 053b/4,
056b/5, 060a/1, 061a/1, 061a/5,
061a/8, 061a/9, 061b/2, 061b/6,
065a/3, 066a/1, 069a/7, 069b/2,
069b/4, 069b/5, 069b/6, 069b/8,
069b/9, 070a/1, 070a/6, 072a/8,
075b/8, 076a/1, 076a/2, 076a/3,
076a/4, 076a/5, 077a/7, 077a/8,
080a/5, 080a/6, 084a/7, 084a/8,
084a/9, 084b/1, 084b/3, 084b/6,
084b/9, 085a/1, 085a/2, 086a/4,
086a/5, 086a/6, 086a/7, 088a/1,
088a/2, 088a/7, 088a/8, 088b/4,
088b/7, 089a/2, 089a/4, 089a/6,
089a/7, 089b/2, 089b/8, 090a/1,
090a/4, 090a/6, 091a/1, 091a/3,
091a/4, 091a/8, 091a/9, 091b/3,
091b/7, 091b/8, 091b/9, 092a/2,
092b/6, 092b/7, 093a/1, 093a/3,
093a/5, 093b/6, 093b/8, 093b/9,
094a/5, 094a/8, 095a/6, 101b/2,
101b/3, 106a/5, 115a/3, 116a/2,
120a/6, 120b/6, 120b/8, 120b/9,
121a/1, 121a/4, 121a/7, 121b/1,
121b/3, 124b/8, 125a/1, 125a/8,
125b/5, 125b/9, 126a/2, 126a/3,
126a/6, 126a/7, 126a/9, 126b/4,
126b/9, 127a/9, 127b/3, 127b/7,
128a/2, 128a/4, 128a/5, 128a/8,
128b/2, 128b/3, 128b/5, 129a/2,
129a/8, 129b/6, 133a/1, 132a/2,

132a/3, 132b/1, 132b/4, 133a/3,
133a/4, 133a/9, 133b/3, 133b/4,
133b/7, 133b/9, 134a/2, 134a/4,
134a/5, 134a/8, 134a/9, 134b/1,
135a/2, 135a/3, 135a/6, 135a/9,
135b/4, 135b/5, 135b/6, 136a/1,
136a/2, 136a/6, 136a/9, 136b/3,
136b/6, 136b/8, 137a/4, 137b/5,
137b/7, 137b/9, 138a/4, 138a/6,
138a/8, 138b/4, 138b/5, 138b/8,
139a/1, 139a/3, 139a/4, 139a/6,
139a/7, 144b/9, 145a/3, 145a/7,
145b/2, 145b/6, 146a/5, 146a/7,
147a/8, 149b/3, 149b/6, 149b/7,
149b/8, 149b/9, 150a/1, 150a/7,
150a/8, 150b/1, 150b/3, 150b/7,
150b/8, 151b/2, 153a/7, 153b/8,
154b/9, 165a/2, 165a/3, 165a/4,
167b/6, 167b/7, 169b/4, 170a/1,
171a/3, 171a/5, 171a/6, 172b/8,
173a/1, 173a/2, 173a/3, 173a/5,
173a/6, 173a/7, 173a/9, 173b/1,
173b/2, 173b/3, 173b/6, 174a/8,
174b/6, 174b/7, 174b/8, 174b/9,
175b/6, 176a/1, 176a/3, 176a/4,
176b/1, 176b/2, 176b/3, 176b/5,
177a/2, 177b/2, 177b/6, 177b/7,
179a/2, 179a/7, 180a/6, 180b/2,
180b/3, 180b/4, 180b/6, 180b/9,
181a/8, 181b/2, 181b/3, 181b/7,
181b/9, 182a/1, 182a/6, 182b/1,
183a/6, 183a/8, 183b/4, 183b/6,
183b/7, 183b/9, 184a/1, 185a/3,
185a/5, 185a/7, 185a/8, 186a/7,
188b/8, 188b/9, 189a/1, 189a/6,
189a/8, 191b/7, 198b/2, 198b/3,
198b/6, 199a/4, 199b/1, 201a/5,
202a/6, 202b/1, 202b/2, 209b/8,
210a/5, 211a/2, 211b/1, 211b/3,
214b/2, 214b/4, 214b/5, 214b/7,
214b/9, 215a/1, 215a/2, 215a/3,
215a/4, 215a/5, 215a/7, 215b/3,
215b/6, 216a/5, 216a/9, 216b/1,
216b/3, 217a/7, 217b/1, 217b/3,
217b/7, 218a/7, 218b/4, 218b/7,
219a/2, 219a/6, 219b/3, 221a/2,
221b/3, 221b/6, 221b/8, 222a/1,

222a/3, 222a/8, 222a/9, 222b/2,
222b/4, 222b/6, 222b/9, 223a/1,
223a/2, 223a/3, 223a/5, 223a/6,
223a/9, 223b/2, 223b/4, 224a/1,
224b/8, 225b/4, 226b/7, 227a/1,
227a/2, 227a/8, 227a/9, 227b/2,
227b/3, 227b/5, 227b/7, 227b/8,
227b/9, 228a/2, 228a/3, 228a/4,
228a/5, 228a/7, 228b/1, 228b/7,
228b/9, 229a/3, 229a/4, 231a/2,
231b/9, 232a/3, 232a/5, 232a/7,
233b/6, 234a/2, 234b/5, 234b/8,
235a/2, 235a/5, 235a/7, 235b/3,
241b/7, 242b/6, 247b/4, 252a/9,
253a/6, 253b/3, 255a/2, 255a/9,
255b/3, 255b/4, 255b/8, 256b/2,
261b/4, 261b/8, 262b/5, 264a/1,
265b/2, 265b/4, 266a/7, 266a/9,
266b/1, 266b/3, 266b/5, 267a/6,
268b/3, 269a/9, 269b/1, 270a/2,
270a/4, 271a/7, 271a/9, 271b/1,
271b/2, 271b/3, 271b/4, 271b/5,
272b/3, 275a/6, 275a/7, 276b/3,
276b/7, 278b/4, 278b/6, 278b/7,
279a/3, 279b/2, 279b/5, 280a/7,
280a/8, 281a/2, 283a/4, 284a/6,
284a/9, 284b/5, 289a/9, 290a/3,
291a/3, 291a/4, 291a/6, 292a/5,
292a/9, 293a/1, 293b/2, 298b/2,
298b/3, 298b/9, 299a/6, 299b/1,
300a/1, 300b/8, 302a/5, 304b/5,
307b/1, 308a/1, 308b/7, 308b/9,
310a/4, 310a/5, 310a/6, 310a/7,
310b/2, 325b/6, 328a/3, 328a/5,
328b/6, 328b/7, 333a/8, 334a/5,
336a/7, 336b/3, 340a/6, 340a/8,
340b/8, 340b/9, 341a/1, 341a/3,
344a/2, 349a/1, 349b/3, 352a/6,
356b/6, 359a/5

e.- diler 005a/2, 006b/5, 006b/6,
006b/8, 006b/9, 007a/1, 007a/8,
007b/4, 008b/1, 008b/6, 008b/9,
010a/8, 010b/1, 010b/2, 010b/6,
012a/2, 012a/4, 013b/8, 014b/4,
014b/9, 022b/4, 022b/5, 022b/7,
023a/5, 023a/7, 026a/4, 027b/1,
029a/7, 032b/8, 033a/9, 036a/5,

037b/9, 038b/9, 039b/7, 039b/8,
040a/6, 040b/8, 041a/1, 047a/5,
049b/4, 051b/7, 056a/7, 056b/5,
060a/7, 060b/3, 061a/4, 061a/7,
062b/2, 064b/8, 065a/3, 066a/1,
066a/3, 066b/7, 067a/2, 068b/5,
069a/6, 069b/3, 069b/5, 070b/9,
071b/8, 072a/5, 072a/7, 072a/8,
072b/1, 072b/9, 077a/2, 079b/8,
080a/9, 080b/7, 081a/1, 081a/3,
084a/1, 085a/7, 086a/3, 086b/3,
086b/6, 087a/1, 087a/2, 087a/5,
088b/3, 089a/3, 089a/5, 089a/9,
090a/9, 091a/6, 091a/7, 091a/8,
091b/3, 091b/6, 092a/1, 092a/4,
092a/6, 092a/8, 092b/5, 093b/5,
095a/7, 096a/1, 097b/7, 099b/1,
100a/3, 100a/4, 101b/4, 108b/5,
110a/3, 110b/6, 111a/4, 117b/1,
120a/2, 120b/6, 120b/7, 121a/5,
125a/7, 126b/8, 127b/2, 128a/2,
128a/6, 128b/4, 128b/6, 129a/7,
129b/5, 132a/8, 132b/3, 132b/5,
132b/8, 134a/3, 134a/5, 135a/6,
135b/6, 136a/8, 136b/2, 136b/5,
137a/6, 137a/7, 137a/8, 137a/9,
137b/4, 137b/6, 138a/7, 138b/2,
138b/5, 138b/7, 139a/2, 139a/4,
145a/7, 145a/9, 146a/6, 148b/6,
150a/7, 150a/8, 150a/9, 150b/2,
150b/4, 150b/8, 153a/3, 153b/2,
157b/3, 158b/8, 164a/3, 166b/8,
167a/4, 167b/1, 168b/3, 168b/8,
169a/3, 169b/4, 169b/5, 169b/9,
174b/4, 176b/9, 177a/2, 179b/4,
181a/7, 182a/3, 182a/5, 182a/9,
182b/3, 183b/1, 183b/3, 183b/5,
185b/7, 186a/8, 186b/7, 187a/8,
188b/8, 188b/9, 189a/4, 189a/5,
189a/6, 189a/7, 189a/8, 189b/1,
199b/6, 201a/5, 202a/5, 202b/1,
203b/5, 210a/1, 210a/3, 210b/5,
213a/5, 213a/9, 215a/8, 215b/2,
215b/4, 215b/5, 215b/8, 216b/1,
216b/2, 217a/3, 217b/1, 217b/3,
218a/3, 218b/2, 219a/2, 219b/2,
221a/8, 221a/9, 221b/2, 222b/3,

223b/3, 223b/5, 224a/3, 228a/1,
229a/2, 229b/7, 229b/9, 230a/1,
230a/5, 230a/8, 230b/1, 234b/4,
235a/4, 235a/6, 235a/7, 235a/9,
236b/5, 243b/2, 245a/5, 248b/1,
252b/4, 252b/6, 254b/3, 255a/2,
255b/8, 256a/7, 256b/1, 256b/2,
257a/3, 259b/5, 261a/8, 261a/9,
261b/1, 261b/2, 261b/3, 262b/9,
264b/4, 264b/6, 265a/1, 266b/2,
269a/3, 269a/7, 270b/9, 271a/1,
271a/2, 276b/4, 276b/7, 277b/5,
278b/2, 278b/3, 280a/9, 280b/1,
281b/8, 282b/2, 282b/6, 283a/5,
283a/9, 283b/1, 283b/8, 284b/1,
285b/6, 290b/9, 291a/2, 291a/5,
291a/9, 292a/8, 292b/6, 294b/1,
297a/5, 297a/7, 299a/3, 299b/9,
300a/3, 300b/1, 300b/2, 300b/8,
302a/5, 302b/6, 310a/4, 310a/5,
310a/7, 310a/8, 311a/1, 311b/9,
314b/4, 315a/2, 320b/4, 322a/9,
326b/5, 328a/7, 329b/6, 331a/1,
334b/7, 334b/8, 336b/3, 336b/4,
336b/5, 341a/8, 344b/3, 349a/8,
352b/5
e.- dügi 338b/3
e.- düginden 278b/8
e.- dük 006a/2, 006b/4, 007a/3,
056a/9, 056b/1, 084a/6, 095a/9,
125b/7, 164b/9, 165a/2, 167b/9,
169a/4, 172a/4, 174a/8, 182a/7,
184b/9, 189b/2, 211b/7, 231b/7,
270a/8, 334b/8
e.- düklerinden 056b/3, 056b/4,
194b/9
e.- düm 070a/2, 340b/2
e.- düñ 070a/1, 111b/2
e.- düñüz 039b/4, 041a/2, 059b/4,
279a/8, 297b/7
e.- gil 176b/8
e.- me 162b/1, 170a/5
e.- mediler 110a/3
e.- medüm mi 004a/8, 084b/9,
139a/3, 173a/9, 173b/3, 336b/4
e.- medüm 070a/3
e.- medüñ 171a/8

e.- medüñüz 204a/1
e.- megin 294a/2
e.- meginden 275b/5, 275b/6,
275b/7
e.- mek 016b/1
e.- meñ 009b/8, 013b/6, 051a/9,
057b/4, 057b/6, 159b/9
e.- meyeler 095b/5
e.- meyem 091a/2
e.- meyesiz 060b/9, 083a/1, 096a/1,
096a/2
e.- mezin 073b/6, 073b/7, 125a/5,
125a/6
e.- mezler 168b/4
e.- mezüz 126b/9
e.- sün 026b/5, 026b/7
e.- sünler 043a/7

eyd-
e.- e 026b/7, 049a/4, 069a/6,
072a/3, 075b/6, 082a/3, 087a/8,
123b/4, 124a/8, 148a/1, 153a/6,
172a/7, 184a/8, 201b/8, 210b/5,
211a/8, 231a/1, 231a/5, 231b/6,
233b/4, 237a/3, 264a/4, 280a/6,
285b/9, 290a/3, 291b/8, 304a/7,
304b/4, 309a/2, 314b/3, 320b/1,
330b/1, 338a/4, 338a/7, 344a/7,
345a/5, 349a/3, 355b/4, 355b/5,
355b/8
e.- eler 009b/4, 055b/1, 078a/9,
108a/3, 109a/4, 117b/5, 123a/9,
123b/2, 164a/5, 188b/3, 191a/9,
201a/8, 201a/9, 201b/1, 207b/3,
211a/4, 220a/2, 237a/9, 237b/2,
243b/7, 274a/9, 289a/7, 290a/8,
294a/1, 299a/1, 304b/6, 312b/1,
314a/8, 329b/9
e.- elerdi 149a/2, 185b/9, 285a/9
e.- em 070a/2
e.- esin 123a/9, 183b/8, 184a/2
e.- esiz 021b/5, 021b/6, 085b/7,
290b/4, 328a/2
e.- evüz 071b/7, 117a/9, 154a/8,
174b/1, 223b/6, 256a/6, 256a/9,
309a/2
e.- eyidi 070b/9

e.- eyidük 100a/3
e.- ici 169b/4, 265b/2
e.- icidür 186a/8, 312a/2
e.- icileri 248a/2
e.- icisidür 201b/9
e.- irin 171a/7
e.- meyesiz 082b/9
e.- üñ 005b/8, 007b/8, 007b/9,
009b/8, 012a/5, 032a/4, 042b/9,
095a/2, 138a/2, 181a/7, 181a/8,
214b/5, 236a/9, 249a/8, 252b/7,
307b/2
e.- ür misiz 012b/2, 085a/8, 120a/4
e.- ür oldu 341b/1
e.- ür 002b/3, 006b/7, 006b/8,
007a/1, 010b/8, 018a/2, 018a/3,
031a/1, 060b/6, 108a/1, 114b/2,
141a/2, 142b/8, 144a/8, 171b/3,
177a/6, 179a/8, 179a/9, 233b/3,
246b/8, 255b/2, 281b/5, 299b/3,
302a/9, 356a/4
e.- ürdi 019a/4, 181a/3, 247b/2
e.- ürdünj 036b/1
e.- ürdünjüz 203b/8, 250a/1
e.- üridi 107a/6, 265b/3
e.- ürün 271b/5, 280a/3
e.- ürler mi 118a/4, 125b/2, 200b/4,
244b/6, 298b/3, 315b/5
e.- ürler oldılar 268a/4, 318b/2
e.- ürler 003b/7, 007b/2, 012b/5,
028a/3, 028b/6, 032b/9, 033a/4,
038b/3, 038b/4, 039b/7, 041b/5,
047a/4, 047b/4, 049a/8, 049b/6,
049b/7, 050a/1, 050a/2, 056a/3,
062b/4, 064a/3, 064a/4, 066a/4,
066b/9, 072b/3, 080a/8, 095b/4,
108b/8, 116a/8, 118b/6, 123b/7,
123b/8, 151b/5, 153b/5, 159a/1,
163b/4, 163b/5, 164a/6, 164a/8,
168a/4, 170a/2, 170a/3, 172a/2,
178b/6, 184a/8, 188a/3, 204b/7,
207a/6, 213a/9, 213b/8, 220b/3,
225a/3, 232b/1, 233a/4, 246a/9,
252b/3, 255a/7, 262b/7, 265a/5,
267b/8, 288a/5, 295a/3, 304a/8,
309a/7, 309b/2, 312a/2, 312a/4,
322a/8, 323a/2, 325a/6, 325a/7,

330a/5, 330a/7, 333b/9, 335b/4,
337b/1, 342b/9, 349a/7
e.- ürlerdi 008b/3, 164a/2, 202a/7,
247b/5
e.- ürse 187b/2
e.- ürsin 129b/5
e.- ürsiz olduğuz 077a/9
e.- ürsiz 007b/5, 014b/8, 046b/8,
163b/2, 328a/1
e.- ürürler 185b/3
e.- ürüz 040b/9, 136b/8, 228a/8,
323a/2

eyü: -239- [T.] 1. İyilik, hayır, güzel amel.

e. 002b/6, 005b/9, 006a/9, 014a/4,
044a/5, 062a/9, 067b/6, 073b/5,
074a/6, 084b/7, 085b/9, 088a/3,
088b/1, 089a/7, 090a/7, 093a/2,
095a/3, 095b/7, 097a/5, 098a/4,
111b/1, 112b/1, 114a/5, 125a/9,
125b/1, 131a/9, 132b/1, 132b/3,
160a/4, 162b/3, 174a/9, 178b/1,
183a/5, 213b/6, 223b/5, 231a/6,
232a/8, 232b/4, 240b/9, 256a/2,
289a/3, 299a/3, 353b/5
e.+ den 223b/3
e.+ dür 276b/8
e.+ yi 195a/3
e.+ yile 230a/7
e. eyledi 301a/5
e. eylediler 055b/7
e. eylemeginden 087b/5
e. eylemek 019b/8, 020b/3, 129b/1
e. eylemekden 089b/4
e. eylemez 121a/1
e. eylerler 175a/6
e. eyleye 301b/1
e. işledi iş 213b/5

2. Hayırlı, güzel, iyi, takvalı.

e. 003b/4, 007b/7, 019b/9, 020a/8,
021b/6, 022a/1, 024b/8, 025b/5,
026a/7, 031b/5, 033b/9, 035a/1,
035a/7, 035b/5, 037a/3, 038a/2,
040a/6, 041b/8, 042a/6, 042b/9,
043a/6, 046a/3, 048a/1, 048a/4,
053a/8, 053b/8, 054a/2, 057b/9,

059b/7, 063b/5, 065b/6, 067b/5,
067b/6, 078a/7, 083a/7, 086b/1,
090a/9, 092a/4, 094a/7, 095b/3,
100b/6, 100b/7, 108a/2, 109a/7,
109b/7, 113a/9, 114a/5, 115a/7,
115b/5, 123b/5, 124b/5, 126a/8,
131a/5, 141a/1, 142b/2, 143a/2,
146b/2, 158b/3, 161b/1, 168b/2,
170b/7, 174a/3, 175a/8, 175b/4,
179a/6, 179b/8, 183a/8, 184b/5,
189b/5, 190b/9, 191a/7, 192b/9,
193b/2, 194b/6, 195b/3, 196a/2,
196a/9, 197b/3, 199b/9, 201b/9,
207b/6, 207b/9, 220b/4, 221b/9,
226a/1, 227a/3, 227a/5, 227b/5,
228a/7, 233a/8, 233b/2, 237a/5,
238b/7, 241a/1, 242b/1, 243a/1,
243a/3, 243a/4, 245a/9, 245b/7,
248a/9, 249a/3, 249a/6, 249a/8,
249b/3, 253a/9, 253b/9, 257b/6,
257b/7, 258a/2, 259b/9, 266a/3,
266a/5, 266b/7, 266b/9, 267a/1,
267a/5, 267a/9, 269b/3, 269b/8,
270a/1, 270b/2, 275b/7, 279b/7,
280b/9, 283a/1, 284b/5, 285b/4,
285b/8, 287b/5, 288a/1, 288a/3,
288a/4, 288a/8, 296b/3, 297a/2,
297b/4, 299a/7, 301a/4, 301b/6,
302b/2, 306a/6, 310b/8, 312a/1,
327b/6, 331a/5, 332b/8, 332b/9,
338a/6, 339a/3, 342b/9, 346a/2,
347b/1, 352a/8, 352a/9, 353a/8,
357b/8, 359a/1, 360a/4
e.+ dūr 142b/5, 237a/6
e.+ sine 193b/4
e. ola 050a/8
e. olavuz 097a/4
e. oldu 142b/3, 153b/3, 170b/9,
277b/2
e. olmakdan 174a/2

3. Sağlıklı.
e. olurdu 056b/4

4. İnananlar, müminler, takvalı
insanlar.

e.+ ler 171b/8, 270b/4, 351b/5
e.+ lerdendir 270b/4

eyülük: -1- [T.] İyilik. (Bk. eylük, eylik)
e. issidür 010a/1

Eyyüb: -4- [Ar.] Kur'ân-ı Kerîm'de adı
geçen peygamberlerden biri.

E.+ a 057a/4, 076b/3

E.+ ı 270a/8

E. 190a/7

faḥır: -3- [Ar.] Övünme,
gururlanma. (Bk. faḥr)

f. eyleşmek 321a/4

f. eylemek 321a/4

f. eyleyici 321b/2

faḥr: -2- [Ar.] Övünme, gururlanma. (Bk.
faḥr)

f. eylemek 359b/9

f. eyleyici 243a/6

faḫīḥ: -1- [Ar.] Anlayışlı, çabuk kavrayan,
zeki.

f. olalar 114a/8

faḫīrlük: -1- [Ar.+T.] Yoksulluk.

f. 339a/8

fālcılık: -1- [Ar.+T.] Fala bakma işi,
falcının mesleği.

f.+ dur 151b/2

farīza: -18- [Ar.] Farz, ilahi emir. (Bk.
farīz)

f. 014a/2, 016a/4, 043b/4, 045a/4

f.+ dan 045a/4

f.+ dur 108b/7

f.+ ları 182b/7

f. eyledük 202b/8, 251a/3

f. iken 045a/4

f. olındı 015b/4, 015b/8, 016a/2,

019a/6, 022b/6

f. olınmış 043a/5

f. olunursa 022b/5

fāriğ: -1- [Ar.] Rahat, sıkıntıdan uzak.
f. 226b/9

Fāriž: -1- [Ar.] Özel isim.
F. 006b/7

farğ: -4- [Ar.] Fark, ayırım.
f. eylemez 012a/7
f. eylemezüz 033b/4
f. eyleyiciden 016a/6
f. eyleyiciyi 027b/7

Fārs Deñizi: -1- [Far.+T.] İnan Körfezi
F. 212b/6

farz: -1- [Ar.] Allah'ın emri.
f. eyledi 333a/5

fāsık: -26- [Ar.] Günahkar.
f. 306b/5
f.+ lar oldılar 189b/7, 221a/9,
228b/7, 292b/4, 310b/7
f.+ lar olduğuz 108a/7
f.+ lar 033b/2, 063b/1, 090b/9,
109a/8, 203a/5, 208a/3, 269b/9,
301a/1, 325b/9, 330a/5, 350b/7
f.+ lardur 105b/5, 110b/4, 321b/7,
322a/1, 328a/5
f.+ ları 324b/5
f.+ ları sarayın 093a/8
f. oldu 245b/7

fāydala-: -1- [Ar.+T.] Fayda sağlamak.
f.- vuz 014a/8

fāydasuz: -1- [Ar.+T.] Faydasız. (Bk.
fāyidesüz)
f. 284a/6

fāyidesüz: -2- [Ar.+T.] Faydasız. (Bk.
faydasuz)
f. 041b/6, 186b/9

fażıl: -5- [Ar.] Âlicenaplık ve cömertlik,
iyilik, lutuf, kerem. (Bk. fażıl)

f. 050a/6, 250b/5, 253b/8, 322a/4
f.+ dur 221b/4

fażıllık: -1- [Ar.+T.] Âlicenaplık ve
cömertlik
f. 221b/2

fażıllu: -3- [Ar.+T.] Cömert. alicenap.
f. eyledi 092b/7, 221b/3
f. eyledük 296b/5

fażıl: -52- [Ar.] Âlicenaplık ve cömertlik,
iyilik, lutuf, kerem. (Bk. fażıl)
f. 288a/2, 306b/9, 325a/2
f.+ ı 006b/3, 017b/7, 053a/5,
166b/5, 203b/1, 203b/7, 204a/5,
204a/7, 306a/2
f.+ ıdur 064a/8, 259b/3, 321a/8,
329a/4
f.+ ın issine 123a/3
f.+ ına 122b/5
f.+ ından 008b/4, 106a/2, 108b/5,
110a/4, 110a/7, 119a/7, 152b/4,
165a/9, 205b/4, 205b/5, 206b/1,
231b/5, 239a/8, 241a/3, 258a/8,
259a/9, 259b/6, 288a/8, 296a/9,
322a/4, 329b/3, 343a/9
f.+ ındandır 134b/5, 223a/3
f.+ uñ isleri 204a/9
f.+ uñ issidür 100a/1, 119b/2,
225a/4, 321a/8, 322a/4, 329a/4
f. eylemek 295b/5
f. issidür 281a/4

felek: -1- [Ar.] Gökyüzü, sema, göğün
katları.
f.+ de 262b/1

ferc: -7- [Ar.] Kadın cinsel organı, mec.
Namus.
f.+ ini 190b/7, 334a/7
f.+ lerin 197b/6, 339b/2
f.+ lerini 205a/4, 205a/5, 249b/7

ferište: -74- [Far.] Melek. (Bk. firište)
f. 071a/1, 084b/6, 123b/7, 134a/4,
141b/1, 191b/1

f.+ ler 004a/6, 018b/4, 023a/2,
028b/8, 030a/9, 030b/4, 030b/7,
057a/8, 057b/8, 077a/8, 078b/8,
083a/4, 097a/5, 101b/6, 141b/1,
142b/4, 148b/6, 149b/5, 150b/7,
153b/5, 153b/6, 154b/8, 155a/5,
167a/5, 191a/9, 198b/4, 211a/2,
211a/4, 211a/6, 264b/1, 302b/8,
347a/4, 349a/5
f.+ lerden 036b/2, 036b/4, 098b/4,
163b/2, 197a/5
f.+ lerdin 264a/9
f.+ lere 004b/1, 006a/9, 015b/1,
084a/6, 098b/8, 149b/3, 165a/2,
172a/4, 184b/9, 202b/2, 256a/6,
271a/7
f.+ leri 033a/7, 148b/7, 151b/8,
167a/1, 211a/4, 250b/2, 252a/1,
257a/7, 267b/7, 276b/9
f.+ lerine 009a/7, 055a/3
f.+ lerün 033b/8
f.+ si 245a/7
f.+ ven 073b/7, 125a/6
f.+ ye 065b/6

fermān: -1- [Far.] Buyruk, emir, hüküm.
f. eyledük 190a/3

feryād: -3- [Ar.] Feryat, çığlık, yardım
dileme.
f. 170b/5, 227b/2

fesād: -49- [Ar.] Kötülük, fenalık,
kargaşalık, anlaşmazlık, fitne.
f. 103a/9, 107b/8, 232b/4, 278b/6
f.+ a 200b/5
f.+ ı 018a/8, 232a/2, 355b/2
f. eylemedin 061b/8
f. eylemekden 131a/7
f. eylemeñ 002b/6, 006a/3, 087b/5,
089a/2, 089b/4, 129a/5, 219b/1,
235b/4
f. eylerler oldılar 157b/7
f. eylerler 004a/1, 142b/6, 218b/2
f. eylerlerdi 223b/5
f. eyleye 004a/4, 018a/7
f. eyleyeler 091b/8

f. eylesiz 161a/2, 302b/3
f. eyleyevüz 137a/8
f. eyleyici 015a/4
f. eyleyicidir 279a/1, 279a/9
f. eyleyiciler 269b/8, 295a/1,
310a/9
f. eyleyicilerdür 002b/7, 174b/5
f. eyleyicileri 065a/7, 118a/8,
232a/3
f. eyleyicileriken 089a/2
f. eyleyicilerken 006a/3, 129a/6,
219b/1, 235b/4
f. eyleyicilerün 089b/7, 093a/2,
121a/1
f. işlerler 065a/6

fetiḥ: -1- [Ar.] Fetih.
f. 246a/9

fetvā: -1- [Ar.] Yorma, yorum.
f. virün 135a/5

fevt: -3- [T.] Elden çıkarma, kaybetme,
kaçırma.
f. oldı 038b/1
f. olıcılar 080b/5
f. olucılar 208a/5

fıṣḫ: -5- [Ar.] Hak yoldan çıkma, günah
işleme.
f.+ dur 307a/6
f. eylediler 245b/8
f. eylerler oldılar 073b/6, 235b/2
f. eylersiz olduñuz 299b/7

fidā: -2- [Ar.] Fidyeye.
f. eyledük 266b/8
f. virmekdür 017b/1

Fir‘avn: -91- [Ar.] Eski Mısır
hükümdarlarına verilen unvan.
F. 005a/7, 005a/8, 091a/1, 091a/3,
091a/8, 091b/3, 092b/4, 120b/8,
121a/3, 121a/8, 121b/2, 167b/6,
167b/8, 181b/2, 181b/3, 181b/7,
182a/1, 182b/1, 183a/1, 183a/2,
183b/2, 214b/5, 214b/9, 215a/1,

215a/2, 215a/4, 215a/5, 215a/7,
215b/3, 215b/6, 216a/1, 226a/9,
226b/6, 229a/4, 268b/9, 278b/5,
279a/3, 279b/2, 292a/9, 308a/9,
337b/7, 343a/4, 353b/8, 355b/1
F.+ a 091a/7, 181a/6, 181a/8,
214b/4, 215b/2, 235b/7, 279b/4,
310b/2, 343a/4, 349b/1
F.+ dan 120b/5, 121a/3, 295a/1,
334a/6
F.+ dın 090b/9, 130a/4, 180b/6,
199b/5, 221a/8, 228b/6, 278b/2,
292a/5
F.+ ı 226b/3
F.+ nuñ 101b/7, 102a/1, 214b/2
F.+ u 145a/1
F.+ uñ 028a/7, 091a/5, 091b/7,
092a/3, 092b/8, 102a/2, 130a/4,
215b/4, 226a/8, 226b/6, 226b/7,
278b/7, 279b/4, 280a/4, 280a/5,
294b/3, 315b/4, 334a/5

firdevs: -2- [Far.] Cennet.
F. 198a/1
f.+ üñ 175a/9

firişte: -35- [Far.] Melek. (Bk. ferişte)
f. 009b/3, 071a/1, 167a/6, 210a/4,
308b/7, 313a/5, 338a/2, 338a/3,
355b/7
f.+ ler 051b/6, 051b/7, 153a/8,
264b/7, 271a/8, 283a/9, 284b/2,
286a/9, 290b/8, 292b/3, 292b/8,
333b/1, 336a/2, 339a/2, 344a/4,
349a/1, 358b/2
f.+ lerdür 333b/4
f.+ lere 004a/4, 128a/8, 271a/6,
290b/9, 313a/7
f.+ leri 349a/6
f.+ lerine 027a/9

firişteh: -1- [Far.] Melek. (Bk. ferişte)
f.+ lerüñ 014a/5

fitil: -1- [Ar.] Kıl.
f. 047b/2

fitne: -25- [Ar.] Karışıklık, fesat,
kargaşalık, bozgunculuk.
f. 017a/2, 019b/1, 028a/2, 108a/1,
121a/5, 192b/6, 326b/8, 331b/3
f.+ din 051a/1
f.+ dür 191b/7, 275a/7
f.+ ye 052a/5, 108a/1, 165b/9,
183a/7, 320b/4
f.+ yi eyleyelderdi 247b/6
f.+ yi 107b/8, 107b/9, 195b/6
f.+ yiçün 187b/9
f. eyledük 265b/7
f. eyleyevüz 185b/6
f. olunduñuz 183b/5
f. olmaya 017a/5

fiitre: -1- [Ar.] Fitre sadakası.
f. 354b/4

fülân: -1- [T.] Felan, herhangi bir kimse.
f.+ ı 211a/9

ğafil: -36- [Ar.] 1. Çevresinde olup
bitenleri göremeyen, idrak
edemeyen, olanlardan habersiz
kimse.
ğ. 204b/2
ğ.+ ler iken 132b/5
ğ.+ ler oldılar 0 093b/2, 092b/2
ğ.+ ler olduğı 083a/1
ğ.+ ler olduğ 117b/2
ğ.+ ler olmaduğ 198a/6
ğ.+ ler 096a/1, 159a/8
ğ.+ lerdin 098a/1, 132a/2
ğ.+ lerdür 096b/2, 115b/4, 121b/5,
238a/6, 261a/1, 298b/1, 309b/6,
360b/8
ğ.+ lerken 080b/2
ğ.+ lersiz 314a/6
ğ. eyledük 170b/3
ğ. iken 186a/5
ğ. ola 192a/1
ğ. olası 052a/8

2. Habersiz.
ğ. 007a/6, 008a/6, 012b/4, 013a/3,
013a/9, 034b/3, 080b/3, 131b/8,

147b/8, 226a/6

ġāfilīk: -4- [Ar.+T.] Gaflet içinde olmak.

ġ. 177b/1, 186a/4, 191a/4

ġ.+ larında 200a/3

ġaflet: -3- [Ar.] Hak'tan habersizlik, kalbin Hak'tan ġāfil olması.

ġ. 261a/3

ġ.+ de 308b/6

ġ.+ dedür 200a/8

ġāh: -1- [Far.] Kāh, bazen.

g. 003a/6

ġālib: -26- [Ar.] Üstün gelen, yenen, galebe çalan

ġ. 274a/9

ġ.+ dūr 071b/1, 121a/3, 133a/7, 287b/6, 321b/5, 324a/2

ġ.+ ler oldılar 267a/3, 328b/9

ġ.+ üç 315b/4

ġ. eyleye 106b/1, 306a/1, 328b/1

ġ. ola 301a/2

ġ. olalar 169b/7

ġ. olam 324a/2

ġ. olasız 284a/7

ġ. oldı 182a/5, 202a/5, 323b/8, 352a/6

ġ. oldılar 161a/7, 170a/1

ġ. olmadı mı 055b/1

ġ. olucılarken 279a/2

ġ. oluġ 042a/9

ġālibīk: -1- [T.] Üstünlük.

ġ. eyledi 269b/1

ġānī: -1- [Ar.] Zengin.

ġ. olduġuz 100b/7

ġānīmet: -5- [Ar.] Savaştae geçirilen her türlü mal.

ġ. 327b/2

ġ.+ ler 051b/1, 305a/3, 305a/4

ġ.+ lardan 304b/4

ġārib: -1- [Ar.] Garip.

ġ.+ e 240a/9

ġarġ: -22- [T.] Suya batırma, suda boġma.

ġ.+ dan 183a/1, 266a/4

ġ. eyledük 005a/8, 102a/2, 120b/2, 167b/8, 190a/1, 211b/8, 216a/8, 217b/5, 236a/1, 266a/6, 292b/4

ġ. eyleye 165b/5

ġ. eylesin 173a/9

ġ. eyledük 088a/6, 092b/1

ġ. olunmuşlardır 125b/4

ġ. olundılar 341a/2

ġ. olunmuşlar 294b/7

ġ. olunmuşlardan 126a/4

ġ. olucılardır 198b/9

ġarra: -1- [Ar.] Parlak, gösterişli, güzel.

ġ. eyledük 199a/5

ġayb: -35- [Ar.] Madde âlemi dışında olan, gözle görülemeyen, gizli. (Bk. ġāyb)

ġ. 040b/4, 111b/7, 116b/2, 170a/8, 312a/8, 331b/6, 337a/7, 351a/6

ġ.+ ı 075b/7, 097a/2, 125a/6,

131b/6, 141a/5, 170a/3, 179a/8,

224b/7, 245a/2, 253a/7, 254a/6,

275a/2, 313b/6, 326a/3, 329a/9,

342b/1

ġ.+ ını 260a/2, 307b/8

ġ.+ uġ 030b/6, 074b/2, 126b/3,

139b/3

ġ. iken 258b/6, 261a/5, 321b/5,

335a/1

ġaybet: -2- [Ar.] Gizli kalma, görünmeme.

ġ.+ den 312a/2

ġ. eylesün 307a/8

ġāyet: -1- [Ar.] Son derece, pek çok, çok.

ġ.+ in 064a/5

ġāyb: -16- [T.] Madde âlemi dışında olan, gözle görülemeyen, gizli. (Bk. ġayb)

ğ.+ ı 073b/7, 112b/6, 201b/4,
210a/2
ğ.+ lardan 222a/1
ğ.+ ları 069a/7, 070a/3, 256b/9
ğ. iken 135b/8, 188b/6, 309a/3
ğ. olana 138a/3
ğ. oldu 071b/9
ğ. oldılar 281b/8
ğ. olucılar olmaduk 084a/2
ğ. olucular 351b/6

ğayrı: -2- [Ar.] Başka.
ğ. 119b/9, 202b/4

ğazā: -18- [Ar.] Din adına yapılan savaş.
ğ. 104a/1
ğ.+ da 102a/4
ğ.+ dan 113b/8
ğ.+ ya 112b/1, 207b/5, 304b/9
ğ.+ için 326a/9
ğ. eyle 334a/1
ğ. eyledi 233a/7
ğ. eylediler 105a/7, 237b/9, 307b/4
ğ. eyler 233a/7
ğ. eyleyesiz 328b/3
ğ. eyleyicileri 303a/2
ğ. ideler 233b/1, 242b/9
ğ. idün 111a/3

ğazab: -1- [Ar.] Öfke.
ğ.+ ı 203b/1

ğāzi: -1- [Ar.] Savaştan şehit olmadan
dönen kimse:
ğ.+ ler oldılar 038b/9

geç-: -131- [T.] 1. Gelmek, varmak,
ulaşmak, buluşmak. (Bk. giç-)
g.- di 024a/8, 125b/5
g.- diler 007a/8, 352b/4
g.- ersiz 267b/2
2. (Yardımcı fiil) Sınırı aşmak,
kural çiğnemek uymamak.
haddan g.- di 181a/7, 337b/8,
349b/1, 349b/8
haddan g.- diler 006b/3, 211a/3,

310b/5, 355b/2
haddan g.- e 067b/8, 332b/5
orandan g.- e 020b/7
haddan g.- enleri 081a/9
haddan g.- er 358a/4
haddan g.- erler oldılar 006a/8,
066b/2, 035b/4
haddan g.- erse 015b/6
haddan g.- ici 159b/8, 337b/5,
352a/5
haddan g.- iciler olduk 336b/5
haddan g.- iciler 062a/1, 089a/9,
104b/1, 339b/4
orandan g.- iciler 162b/5
haddan g.- icilerdendir 121a/4
haddan g.- icilere 116a/1, 348b/4
haddan g.- icileri 067a/5, 079b/2,
087b/4
orandan g.- icileri 085b/3
haddan g.- icilerün 120b/4
orandan g.- icilerün 218b/2
haddan g.- iciyile 337b/5
g.- medi 313a/1
haddan g.- megi 323a/1, 323a/3
haddan g.- megümüzi 038a/1
haddan g.- mek 045b/5, 065a/5,
065b/5, 121b/2, 169a/4, 211a/3,
335b/1
orandan g.- mek 174a/1
haddan g.- meñ 056b/1, 066a/9,
067a/4, 081a/9, 131a/3, 316a/4
hadlardan g.- meñ 020b/7
orandan g.- mesün 163a/3
haddan g.- mezler 316a/9
haddan g.- üre 181a/8

3. Vazgeçmek, terketmek,
bırakmak.
g.- di 026a/6, 044b/6, 303b/4
g.- diler 213b/7
g.- e 355a/8
g.- iciler olmadılar 235b/8
g.- ün 010a/6, 150b/6
g. 060a/7

4. Geçmişte olmak, gerçekleşmek,
gemişte kalmak.

g.- di 012a/3, 012b/4, 023a/5,
037a/6, 037b/4, 045a/1, 066a/6,
068a/2, 100b/4, 102b/9, 116a/1,
125b/8, 130b/9, 141a/1, 143a/3,
184a/5, 191a/7, 198b/8, 259a/1,
284a/5, 285b/3, 287a/6, 290a/8,
299b/2, 299b/4, 299b/8, 305a/8,
321b/1

g.- diler 019a/3, 086a/4, 122a/8,
206a/1, 250a/6, 252a/9

ilerü g.- diler 102a/6

g.- icidür 259b/3

g.- iciler 112a/6

g.- icileri 149a/9

g.- icilerken 253b/1, 256a/4

g.- miş 268b/3, 309a/5, 338a/7

g.- mişler 292b/5

5. Bir şeyi geride bırakmak, geçip
gitmek, ilerlemek, ileri geçmek.

g.- diler 173a/1, 213b/7

g.- icidür 262b/1

g.- iciler 317b/9

g.- icilerdür 317b/9

g.- megi 360b/4

g.- üp 069a/8

6. Taşımak.

g.- di 097a/4

7. Gidermek, arındırmak.

g.- üre 100a/1

8. İstemek, dilemek.

gönüllerinden g.- meye 148a/1

9. Var olmak, bir kitap yada
anlatımda yer almak.

g.- di 116b/1, 149a/1, 268a/5,
282b/3

geçen: -1- [T.] Geceleyin
g. 200b/2

geçmeklik: -3- [T.] Uzaklaşma.

haddan g.+ den 176a/3

hakkdan g.+ leri 003a/1

geçmeklig

haddan g.+ e 178b/9

geçür-: -8- [T.] 1. Bir yerden bir yere
sevketmek.

g.- dük 092b/4, 121b/2

g.- ü virdüm 195a/5

g.- üci 196a/5

2. Yardımcı fiil: Aşırılığa sebep
olmak, başıbukluğa sevketmek.

haddan g.- ici iken 081b/9

orandan g.- meş 085b/3

3. Vakit geçirmek.

g.- mekten 360a/2

g.- ürüz 216b/1

geçürmeklik: -1- [T.] Uzaklaştırma.

haddan g.+ lerinde 200b/9

gel-: -483- [T.] 1. Gönderilen bir şeyin
ulaşması, eline geçmesi,
gönderilmek.

g.- di mi 200b/3, 269a/6

g.- di 008b/2, 008b/3, 009a/9,

011a/3, 013a/5, 018b/3, 019a/1,

023b/4, 029a/1, 031b/8, 033b/7,

035a/2, 041a/2, 050a/4, 056a/8,

057b/2, 058a/2, 060a/9, 060b/1,

060b/8, 060b/9, 061b/9, 063b/3,

065b/8, 067a/1, 070b/5, 072b/5,

078a/8, 079b/8, 083a/1, 086b/4,

087a/9, 088a/4, 088b/1, 088b/8,

089b/3, 090b/7, 091b/6, 093a/2,

099a/7, 109b/5, 114b/7, 117a/3,

118b/6, 119a/6, 120b/6, 120b/7,

121b/7, 121b/9, 122b/6, 125b/7,

127a/5, 127b/8, 128a/8, 128a/9,

128b/9, 130a/1, 130a/8, 131b/4,

140a/4, 143b/9, 145a/6, 151b/7,

153a/5, 159b/5, 166a/8, 167a/4,

172b/2, 174b/9, 177b/3, 180a/6,

180a/7, 182b/3, 185a/8, 200b/4,
221a/3, 221a/9, 228a/2, 229b/8,
232b/7, 238b/1, 255b/4, 256b/3,
256b/9, 259a/2, 260a/1, 260b/1,
261a/7, 261b/5, 265a/6, 267b/8,
268b/3, 274a/4, 275b/8, 278b/3,
279a/7, 279b/1, 279b/8, 280b/6,
281b/1, 282a/4, 282b/1, 283a/8,
285a/6, 287a/5, 291a/8, 292a/6,
293a/1, 294a/9, 294b/3, 296b/6,
298b/3, 302a/7, 308a/1, 308a/3,
310a/3, 313a/4, 314a/9, 315b/3,
320b/5, 326a/8, 328a/7, 334b/7,
345b/8, 349a/9, 349b/7, 353b/8,
354b/7, 358b/6, 359a/6
g.- diler 120b/3, 241a/4
g.- diyse 122a/2
g.- dük 201b/2
g.- dümise 215a/5
g.- dünj mi 088b/3, 189a/1, 299b/9
g.- dünj 181a/5
g.- dünjüz mi 120b/7
g.- e 023a/1, 023b/6, 026a/5,
033a/8, 070b/5, 078b/6, 083a/4,
086a/2, 095b/5, 134b/2, 151b/6,
153b/6, 172b/2, 198b/7, 214a/8,
253a/7, 328a/6, 358b/5, 361a/6
g.- ecek 078b/7
g.- esileri 177a/8
g.- icidür 080b/4, 128b/1
g.- iciler 098b/4
g.- icilerini 133a/2
g.- medi mi 080a/8, 109b/4, 145a/4,
185b/8, 276b/3, 280a/9, 330b/8,
334b/7
g.- medi 019a/3, 060b/9, 070b/4,
118a/6, 123b/7, 177b/4, 200b/3,
229b/6, 244b/7, 290a/7, 311a/1
g.- megin 078b/5
g.- mek 359a/9
g.- meye 134b/1, 285a/6
g.- mez 010b/9, 186a/4, 214a/7,
262a/1, 262b/4
g.- mezdi 148b/9
g.- miş 298a/8
g.- se 233b/4
g.- ür ise 004b/6

g.- ür oldı 331a/1
g.- ür 159b/3
g.- ürdi 095a/5
g.- üridi oldı 278a/9
g.- ürise 078b/5, 085b/8, 220a/3
g.- ürse 260a/9

2. (İnsan için) Birinin yanına
uğramak, gitmek, başına
toplanmak.

g.- di 091a/7, 107b/9, 111a/8,
120b/9, 128a/2, 128b/1, 128b/2,
135b/4, 136a/5, 150b/3, 167b/6,
182a/1, 206b/2, 211a/9, 215b/2,
222b/6, 228a/3, 228b/2, 229a/2,
235a/6, 235a/8, 235b/7, 237b/8,
266a/7, 329b/6, 350a/5, 350a/6
g.- diler 048b/2, 050b/7, 064b/8,
072a/2, 111b/2, 137a/7, 283b/7,
300b/1, 323a/1
g.- dük 092a/2, 150b/4, 181a/9
g.- dünj mi 181b/7
g.- dünjüz 077b/1, 172a/1
g.- e 074a/4, 083a/4, 153b/6,
179a/9, 291b/8, 302a/7, 327b/4
g.- eler 024b/4, 062b/7, 207a/9,
222b/9
g.- elerdi 048b/4
g.- em 084b/1
g.- enleri 151b/1
g.- esin 092a/1
g.- evüz 181b/8, 222b/8
g.- mediler 062b/3
g.- medük 137a/8
g.- mege 339b/7
g.- mezler 248a/2
g.- ün 020a/6, 048a/9, 068b/5,
214b/4, 222b/2, 248a/2, 336b/1
g.- ür misiz 089a/7, 224a/1
g.- ür 265a/1, 352a/9
g.- ürise 306b/5
g.- ürse 008a/9, 185a/6
g.- ürsiz 089a/8, 235a/3

3. İsabet etmek, rastlamak, maruz
kalmak.

g.- di 005b/5, 012a/2, 018b/6,
038b/2, 048b/1, 072a/9, 073a/7,
083b/9, 084a/1, 085b/7, 086a/2,
153a/6, 182a/9, 248a/3, 273b/7,
308b/4, 310b/4, 315b/2, 324a/9,
344b/5, 350b/4

g.- e 024b/9, 074b/7, 087a/8,
090b/3, 092a/4, 118b/8, 118b/9,
125b/6, 129b/8, 139b/7, 139b/8,
143a/8, 145b/9, 148a/1, 154b/4,
172b/2, 188a/5, 196a/1, 201b/8,
220a/2, 260b/7, 274b/3, 275b/4,
275b/5, 293a/4, 330b/1, 330b/3,
340a/5

g.- ecek 207b/4

g.- eler 036b/3

g.- eyidi 237a/1

g.- mek 036b/3

g.- meye 096b/9, 100a/6

g.- se 073a/4

g.- sün 052a/7

g.- ürirdi 294a/8

g.- ürise 073b/3

g.- ürse 073a/4, 279a/2

4. Bulunulan yere başka bir yerden
gelmek.

g. 133a/9, 214b/2, 228b/4

g.- di 092b/5, 133a/2, 150b/7,
227b/5, 227b/8, 247a/8, 261b/3,
264b/9, 265b/2, 310a/6, 311b/9,
336b/5

g.- diler 101a/9, 173b/5, 212a/2,
221b/6, 247a/9

g.- dü 138a/4

g.- e 327a/6

g.- eler 193b/8, 193b/9

g.- en 141b/1

g.- ici 165b/5, 300a/2

g.- medi 292b/3

g.- ürise 248a/7

g.- ürse 008a/4

g.- ürüz 144a/5

5. Haydi!, hitap, çağırma.

g.- üñ 031b/9, 032a/3, 039b/6,
082a/8, 181a/8, 182a/5, 249a/2,

330a/2

g. 075b/4

6. Ortaya çıkmak, meydana
gelmek.

g.- di 199b/3, 308b/5

g.- diler 325a/5

g.- dük 283a/5

g.- ici 354a/2

g.- megi 201a/4

g.- meginde 041b/4, 296a/1

g.- meginden 014a/8, 115b/1

g.- üñ 283a/4

7. Gidilen yerden geri dönmek.

g.- di 139a/2, 216b/9, 309a/3

g.- diler 132b/6, 132b/7, 276b/2,
276b/6

g.- dise 182b/6

g.- e 046b/9, 059a/9, 182b/6

g.- eler 225b/4

g.- esiz 016b/8, 348b/2

g.- icidür 179b/7

g.- iciler 179b/3

g.- meklerinde 154b/5

g.- üñ 016b/9

8. Zannetmek.

g.- e 018b/4

g.- mezler 095a/6

9. (Yardımcı fiil) ...gibi görünmek.

imin g.- e 285a/5

katı g.- icidür 114b/7

düşhâr g.- mez 091b/6

hoş g.- ür ise 251a/8

işe g.- ür misiz 224a/1

ulu g.- ürise 072b/6

10. Yapmak için gelmek, başlamak,
işin başına geçme,

g.- di 125b/7, 232b/4

g.- diler 209b/9

g.- düñ 173a/9, 173b/3, 176b/9

g.- mezler 108a/8

g.- ür misiz 186a/6

g.- ürsüz 235a/2

11. (Zaman, gün için) Erişmek, kavuşmak, gelmek.

g.- di 116b/6, 223a/6, 340a/7

g.- e 123b/2, 130b/3, 135b/2, 135b/3, 147a/3, 155b/1, 159b/2, 161a/3, 161a/6, 167b/9, 195b/9, 240b/8, 289b/2

g.- ecekdür 179b/8

g.- icidür 151a/7, 180b/1, 192b/2, 233a/7, 281a/1

g.- meye 253a/7

12. Gelmek, yürümek, ilerlemek.

g.+eciler 141a/7

g.+ ecilerdür 225b/8

g.- di 178a/9

ardınca g.- di 356b/3

g.- eler 191a/9

g.- eyüdüñ 183b/7

g.- ici 213a/7

g.- icilersiz 216a/1

g.- ürsin 350a/6

13. Meyletmek, tevessül etmek, yaklaşmak.

yağın g.- meñ 004b/2, 082b/1, 082b/2, 084b/4, 136a/8, 163a/1, 163a/4

yağın g.- mesün 106a/1

gelin-: -5- [T.] 1. Gerçekleşmek.

g.- miş oldı 178b/3

2. Gönderilmek, ulaştırılmak.

g.- miş 214b/8, 219a/6

3. Varılmak, gidilmek.

g.- miş 130a/5

4. Takip edilmek, yürünmek.

g.- mişlersiz 294b/6

geliş: -1- [T.] Gelme.

g. 302a/9

gelmeklik: -1- [T.] Gelme durumu.

g.+ den 177a/8

gemi: -33- [T.] Büyük deniz taşıtı. (Bk. gimi)

g. 120b/1, 125b/4, 125b/5, 173b/8, 198b/1, 198b/6, 198b/7, 198b/9, 241a/2, 244a/5, 282a/7, 296a/8, 314b/6

g.+ de 014a/8, 116b/5, 217b/5

g.+ den 290b/2

g.+ din 267b/3

g.+ ler 316b/2, 349a/5

g.+ lerdür 288b/5

g.+ leri 152b/4, 258a/7

g.+ nün islerini 234a/2

g.+ si 262b/2

g.+ ye 173a/8, 237b/4, 262b/1, 337b/9

g.+ yi 147a/5, 165a/9, 173b/9, 196b/1

geñ: -3- [T.] Geniş.

g.+ dür 237a/4

g.+ ince 345b/5

g.+ ler 340b/8

genc: -7- [Far.] Hazine.

g. 123b/7, 174a/3, 210a/4

g.+ lerden 216a/3, 231b/8

g.+ lerini 174a/4

g. eyleyü 106b/5

gendöz: -80- [T.] Kendisi, şahsı, zatı, nefsi. bk. gendözü, gendözi)

g. 258b/6

g.+ leri 038b/2, 048b/8, 071b/9, 080b/1, 086a/3, 095b/9, 105a/2, 203a/7, 221b/1, 246a/8, 275b/2, 277b/5, 325a/4

g.+ leriçün 240b/9

g.+ lerin 002b/4, 008b/4, 048b/4

g.+ lerinde 022a/7, 048b/3, 048b/6, 238a/6, 286a/4, 323a/2

g.+ lerindedür 101b/9, 141a/8

g.+ lerinden 039b/2, 157b/8, 247a/2, 262a/7

g.+ lerindin 189a/7
g.+ lerine 036a/1, 040b/2, 051b/6,
052b/8, 071b/6, 079b/8, 084a/4,
087b/1, 095a/1, 096a/7, 097a/7,
097b/3, 109b/6, 115b/6, 118b/3,
124b/3, 130a/7, 141b/7, 148a/3,
153b/7, 160a/3, 188a/8, 203b/5,
236a/1, 238b/2, 254b/4, 273a/2,
289a/9
g.+ lerini 009b/7, 032b/1, 047b/2,
053a/6, 066b/4, 072a/4, 107b/2,
325b/9
g.+ lerinüñ 172a/7
g.+ leriñüz 106b/5
g.+ leriñüzden 039b/9
g.+ leriñüze 106b/7
g.+ leriñüzi 032a/1
g.+ lerümüz 080a/9
g.+ lerünüzde 310a/1
g.+ lerünüze 016b/2
g.+ lerünüzi 008a/2, 048b/7,
146b/1, 307a/5

gendözi: -30- [T.] Kendisi, şahsı, zatı,
nefsi. (Bk. gendözü, gendöz)
g. 074a/5, 078a/8, 083b/3, 122b/7,
161b/7, 274b/5, 285b/4, 296b/3,
339a/5
g.+ lerine 153a/9
g.+ leriñüzden 343b/2
g.+ n 020b/6, 034a/3
g.+ nde 137b/5, 271b/6
g.+ nden 029b/5, 029b/8, 159b/2
g.+ ne 021a/2, 053a/3, 133a/9,
171a/5, 181a/3, 259b/2, 332a/1
g.+ ni 030b/1, 133b/9
g.+ ñüz 020a/6

gendözü: -55- [T.] Kendisi, şahsı, zatı,
nefsi. (Bk. gendözi, gendöz)
g.+ 078a/8, 223a/4, 233a/7, 242b/6,
285b/4, 304a/6
g.+ lerimüzi 031b/9
g.+ m 097a/1, 136a/1, 181a/6,
257a/1
g.+ mdin 116a/3
g.+ me 061a/8, 118b/7, 223a/9,

227a/9
g.+ mi 133b/5
g.+ müze 084b/9
g.+ ñ 161b/7
g.+ ñden 097b/7
g.+ nden 135b/7
g.+ ñe 050a/7
g.+ ne 267a/2
g.+ ni 011b/8, 134a/4, 135b/6,
251a/2, 358a/4
g.+ ñi 011b/9, 093a/3, 168b/5,
170b/1, 214a/5, 350a/7
g.+ nüñ 331b/4
g.+ ñüz üzerineyise 054b/9
g.+ ñüz 010a/7, 025b/7, 107a/8,
161a/6, 208b/7, 331b/4
g.+ ñüzde 321a/9
g.+ ñüzden 039b/6, 114b/7, 156a/8,
239a/4, 239b/5, 239b/6, 286b/9
g.+ ñüze 209a/2
g.+ ñüzi 277b/4, 320b/4
g.+ yiçün 226a/4
g.+ yüçündür 296b/3

gegez: -24- [T.] Kolay. (Bk. giñez)
g. 136b/6, 162b/7, 203b/9, 309b/2,
343b/7, 353a/2, 354b/2
g.+ dür 176a/3, 176b/4, 234a/8,
321b/1
g.+ i 354b/2
g.+ irekdür 239b/4
g. eyledi 350b/1
g. eyledük 314b/8, 315a/2, 315a/8,
315b/3
g. eyleyi vir 180b/7
g. oldı 045b/6, 248a/6, 249a/5,
343a/9

gegezlik: -5- [T.] Kolaylık. (Bk. giñezlik)
g. 174b/1,
g.+ de 037a/2
g.+ dür 357b/4

gegezlig
g.+ ile 309b/4

genin-: -1- [T.] tas tamam olmak, eksiksiz olmak.

g.- meğile 124a/2

geniş: -1- [T.] Geniş.

g. 169a/9

genlik: -7- [T.] Genişlik, bolluk, ferahlık.

g. 022b/9, 052a/2

g. isleri 204a/9

g. issi 332b/3

g. olmasun 270b/9, 271a/1

genlig: -1-

g.+ inden 332b/3

genlülük: -1- [T.] Kendi isteğine göre hareket edebilme durumu, hür irade.

g.+ den 141b/5

genşüz: -11- [T.] Zor durumda olan. (Bk. gişüz)

g. 033b/3, 108a/6

g. eylemez 332b/4

g. eyleyevüz 243b/6, 343b/9

g. olma 015a/4, 058b/9

g. olunduğunuz 079b/1

g. olundu 159a/5

g. olunursa 081b/8

g. olanı 159b/8

genşüzlendir-: -1- [T.] Zorlanmak, mecbur edilmek.

g.- düklerinde 205b/9

genşüzlet-: -3- [T.] Zorlamak.

g.- meş 205b/7

genşüzled-

g.- ür 122a/5

g.- ürse 205b/8

genşüzlik: -1- [T.] Zorluk.

g.+ den 141b/5

ger: -2- [Far.] “Eğer”in kısaltılmış şekli.

g. 044a/4, 178b/1

ger-: -1- [T.] (Kanat için) Açmak, çırpma.

g.- üp 206b/7

gerçek: -14- [T.] 1.Yaptıklarında ve söylediklerinde sadık olan, doğru söyleyen. (Bk. girçek)

g.+ ler olası 081b/3

g.+ ler olduğusa 132b/9

g.+ ler olduğunuz ise 268a/1, 319b/1

g.+ ler olursanız 010a/9, 298a/9

g.+ lardan 088b/4

g. dutıcıyiken 009a/6

g. tuttu 265a/6

gerçeg

g.+ irek 050b/2

2. Hakiki, gerçek.

g. 011a/1

3. Doğru, yalan olmayan.

g. 091a/2, 135a/8

g.+ dür 309b/5

gerçeklik: -3- [T.] Doğruluk. (Bk. girçeklik)

g. 166a/7

g.+ lerile 248b/4

geri: -1- [T.] Arka taraf.

g. 110b/5

geş-: -1- [T.] Geçmek, ayrılmak.

g.- diler 002b/9

getür-: -542- [T.] 1. İletmek, ulaştırmak, bildirmek, göstermek, getirmek.

g. 091a/3, 116a/2, 125a/8, 215a/5, 218b/3, 300a/1

g.- di 008b/8, 077a/3, 229a/3,

278b/8, 279a/8, 337b/7, 346a/6

g.- diler 041a/4, 321b/9

g.- dük 087a/7, 150b/4, 157b/8,

200b/6, 211b/5, 216a/7, 293b/3

g.- düm 031a/3, 031a/7, 091a/2, 293a/1
g.- dümisse 291a/4
g.- düj 069b/2
g.- dünjise 091a/3
g.- dünjüz 121a/1, 179b/5
g.- e 013a/8, 073b/2, 105b/5, 144a/2, 222a/2, 243a/3, 282a/4, 294a/8
g.- edük 175b/2
g.- eler 166b/6
g.- em 228b/1, 294b/4
g.- esin 092a/6, 167a/1, 167a/2, 242a/1
g.- evüz 010a/2, 145b/3
g.- mediler 203a/4
g.- medünj 097b/7
g.- meñ 126b/8
g.- meyeler 166b/6
g.- mez 185b/7
g.- mezler 169a/4
g.- mezsın 148b/6
g.- sin 072b/7
g.- sün 186a/8, 312a/7
g.- ünj 003b/1, 007a/2, 010a/9, 082a/6, 118a/4, 123b/8, 145b/1, 187a/6, 224b/5, 230a/1, 231b/7, 267b/9, 298a/8, 312a/4
g.- ürsenj 013a/4

2. (Yardımcı fiil) İkrar etmek, söylemek, belirtmek.

İmān g.- di 002b/7, 002b/8, 006a/9, 011b/3, 015b/1, 034b/2, 065b/6, 073b/5, 089a/3, 105a/3, 105a/5, 122a/3, 125b/8, 174a/9, 178b/1, 183a/5, 213b/5, 231a/6, 232a/7, 256a/2, 279a/4, 279b/5, 328b/8
yalan g.- di 203b/2
İmān g.- diler 002b/9, 003b/4, 003b/7, 006a/8, 007a/8, 007b/6, 009b/8, 012a/7, 013b/5, 014b/2, 015a/2, 015b/4, 016a/2, 018b/1, 018b/7, 019a/2, 019a/4, 019b/4, 023a/5, 023b/5, 023b/6, 024a/3, 024b/9, 025a/8, 026a/7, 026a/9, 026b/4, 031b/5, 032a/9, 032b/3,

034b/3, 034b/6, 036a/1, 036b/8, 037b/1, 037b/2, 038a/2, 038b/8, 042a/7, 042a/9, 044a/9, 045b/4, 046b/7, 047b/4, 047b/8, 048a/1, 048a/5, 048a/7, 049a/2, 049a/9, 051a/9, 053b/8, 054b/9, 055a/2, 055a/4, 055b/5, 056a/5, 057b/9, 058a/3, 058a/9, 058b/1, 059a/7, 059b/5, 059b/7, 059b/8, 062a/4, 063b/9, 064a/4, 064a/6, 064a/9, 064b/1, 064b/2, 065b/5, 066b/6, 066b/7, 067a/4, 067b/1, 067b/5, 067b/6, 067b/7, 067b/9, 068b/1, 068b/6, 068b/8, 074a/4, 076a/9, 085b/4, 086b/1, 087a/8, 089b/7, 089b/9, 094a/2, 094b/3, 098b/8, 099a/2, 099a/8, 099b/3, 099b/7, 099b/9, 101a/7, 103a/5, 103a/6, 103a/9, 103b/2, 105a/7, 105b/1, 106a/1, 106b/2, 107a/2, 108b/9, 111a/5, 113b/1, 114a/1, 114a/9, 114b/2, 115a/3, 115a/7, 115b/4, 119b/6, 122a/3, 122a/9, 124b/4, 125a/4, 127a/5, 127b/8, 130a/1, 136a/5, 143a/1, 143a/2, 143a/7, 146b/2, 146b/7, 147a/2, 158b/6, 158b/9, 169a/2, 170b/6, 175a/8, 179a/2, 179b/8, 192b/9, 193a/3, 193b/2, 194b/7, 195b/3, 195b/9, 196a/1, 197a/7, 204a/4, 204a/6, 204b/7, 207b/9, 208a/6, 209a/4, 209a/5, 220b/4, 223b/9, 233a/8, 233b/2, 233b/6, 236b/9, 237a/4, 237a/5, 238b/7, 240b/9, 242b/1, 245b/7, 247a/7, 250a/9, 250b/6, 251b/1, 252a/1, 252b/5, 252b/7, 253a/9, 257b/6, 262b/6, 267b/6, 269b/2, 269b/8, 272b/6, 277a/9, 278b/4, 279b/1, 280b/2, 280b/9, 283a/1, 283b/6, 285a/9, 287b/4, 288a/1, 288a/3, 288a/8, 288b/9, 289a/9, 293a/6, 296b/2, 297a/1, 297b/4, 298b/9, 301a/3, 301a/5, 301b/1, 301b/5, 301b/6, 302a/9, 303a/5, 306a/5, 306a/7, 306a/9, 306b/5, 307a/4, 307a/7, 307b/4, 311b/5, 320a/2, 320b/2, 320b/7,

321a/1, 321a/7, 322a/1, 322a/2,
323a/3, 323a/5, 323a/6, 323a/7,
323a/9, 325a/7, 325b/7, 326a/7,
327a/6, 327b/7, 328a/1, 328b/2,
328b/6, 328b/8, 329b/1, 329b/8,
330a/8, 331b/1, 332b/7, 332b/8,
333b/3, 333b/6, 333b/8, 334a/5,
344a/6, 352b/3, 352b/6, 353a/8,
353b/5, 356a/9, 357b/8, 359a/1,
360a/4
kavüllerini g.- diler 136b/7
şalâh g.- diler 203a/6
yalan g.- diler 091b/1
îmân g.- düği 083a/5
îmân g.- dük 002b/9, 007a/8,
012a/5, 036a/5, 041b/8, 062b/2,
064b/5, 064b/8, 091b/3, 182b/5,
233a/4, 233b/3, 236a/9, 307b/2,
341a/9
îmân g.- dükleri 246a/9
îmân g.- düm 261b/7
îmân g.- düñüz ise olduñuz ise
121a/4
îmân g.- düñüz mi 091b/3, 182b/1
îmân g.- düñüz olduñuz ise 100b/8
îmân g.- düñüz 215b/6
îmân g.- e 056b/7, 122a/5, 245b/3
şalâh g.- e 252b/7
îmân g.- eler mi 186a/9
îmân g.- eler 020a/1, 020a/2,
069b/3, 078b/9, 111a/3, 167a/4,
195b/8
tanuqluğı g.- eler 069a/5
zişt iş g.- eler 044b/1, 045a/8
îmân g.- elerdi 046b/3, 065a/7
îmân mı g.- elüm 002b/8
şirk g.- em 279b/9
şirk g.- en 203a/2
îmân g.- enler 008a/1
îmân g.- esiz 040b/5, 055b/9,
060a/2, 078b/5, 326b/6, 328b/2
kavl g.- esiz 136b/7
tanuq g.- evüz 046b/5, 046b/6
bâtil g.- iciler 242a/1
îmân g.- medi 083a/5, 125b/8,
185a/9, 186a/9
îmân g.- mediler 062b/2, 078b/7,

089b/8
îmân g.- medüñüz 307b/2
yüksek g.- mek 306a/9
bühtânı g.- meyeler 327b/5
îmân g.- meyeler 072a/2
mesel g.- meyeler 211b/4
şerik g.- meyelerdi 078b/2
îmân g.- mez mi 187b/5
îmân g.- mez 304b/2
îmân g.- mezler 071a/5, 071b/6,
159a/2, 177b/1, 199b/4, 200b/8,
220a/1, 261a/2
îmân g.- mezsiz işbunlarmıdır
087a/3
îmân g.- mişler imisse 090b/1
îmân g.- mişlermisse 009b/7
îmân g.- sedi 035a/8
îmân g.- sün 170b/4
îmân g.- sünler 016a/9
îmân g.- üci 020a/1, 020a/2
bâtil g.- üciler 236b/4
îmân g.- üñ 002b/7, 004b/8,
008b/6, 032b/3, 040b/5, 041b/7,
047a/7, 055a/2, 057b/5, 094b/5,
300b/4
şalâh g.- üñ 307a/1, 307a/2, 307a/3
yirine g.- üñ 158a/2
îmân g.- ürler olalardı 066b/5
îmân g.- ürler olduñuz ise 203a/1
îmân g.- ürler 002b/4, 008b/1,
035b/5
îmân g.- ürlerise 012a/7
îmân g.- ürse 298b/8
şirk g.- ürse 210b/8
îmân g.- ürsiz 035a/8, 326a/9
şalâh g. 299a/7

3. Bir yere gelirken bir şeyi
yanında veya üstünde taşımak,
getirmek.
g.- di 110b/1, 137a/7, 176b/5,
176b/9, 310a/4
g.- diler 132b/9
g.- dük 138b/3
g.- düm 222a/3
g.- e 010a/6, 039a/8
g.- eler 091a/6, 215a/9

g.- even 180a/7
g.- evüz 136b/5
g.- meye 156b/7
g.- meyesiz 136a/8
g.- üç 138b/9
g.- ürise 083a/7, 083a/8
g.- ürsüz 152a/3

4. Vermek, sunmak
g. 088b/4, 089a/5, 173a/1
g.- di 128a/3, 171a/2
g.- e 041a/1, 125a/9, 231b/2,
231b/3
g.- evüz 188b/4
g.- mediler 203b/5, 203b/6
g.- sün 169b/6

5. Bir şeyin gelmesini sağlamak.
g. 024a/7, 100a/5, 235a/4
g.- di 139a/9
g.- e 138a/5, 222b/9, 335b/9
g.- em 221a/2, 221a/3, 223a/1,
223a/2
g.- evüz 168a/1
g.- sünler 337a/2
g.- üç 034a/5, 120b/9, 135b/4,
136a/1, 136a/6, 174b/7, 174b/8,
189a/5
g.- ür 024a/6

6. İşlemek, yapmak.
g.- di 226a/1, 274a/5
g.- diler 091a/9
g.- eler 331b/9
g.- mediler 201a/1
g.- ürise 249a/4

7. Yaratmak.
g.- e 054b/7, 064a/3, 064a/6,
080b/3, 146a/4, 258b/4
g.- üç 295a/3, 297a/7

getürd-: -1- [T.] (Yardımcı fiil) İkrar
ettirmek.
îmān g.- edi 122a/4

getürin-: -1- [T.] Getirilmek.
g.- ürise 221a/1

getürül-: -1- [T.] Getirilmek.
g.- e 355b/7

getürünil-: -3- [T.] Getirilmek. (Bk.
getürünül-)
g.- di 003b/5, 276a/9
g.- meye 284b/6

getürünül-: -1- [T.] Getirilmek. (Bk.
getürünil)
g.- meye 284b/7

gevde-: -3- [T.] Gövde.
g. 022b/9
g.+ de 056b/5
g.+ dür 093b/4

gey-: -1- [T.] Giymek. (Bk. giy-)
k.- iciler 058b/1

geydür-: -2- [T.] Giydirmek.
k.- dük 198a/3
k.- üruz 024b/1

geyür-: -1- [T.] Giydirmek.
k.- siz 258a/7

geyürünil-: -1- [T.] Giydirilmek.
k.- eler 170b/8

gez-: -3- [T.] Gezmek, dolaşmak.
g.- diler 161a/3, 309a/5
g.- dük 173a/2

gezici-: -1- [T.] Vesvese.
g. 097b/6

gezdürünil-: -1- [T.] (İkram için)
Sunulmak, dolaştırılmak. (Bk.
gezdürünil-)
g.- ür 293a/7

gezdürünil- -1- [T.] (İkram için)

Sunulmak, dolaştırılmak. (Bk. gezdürünil-)
g.- ür 265a/9

gibi- -148- [T.] Benzerlik bildiren edat.

g. 003a/5, 008b/1, 010b/3, 010b/9, 014b/2, 018a/1, 020b/3, 024a/7, 025a/1, 028a/7, 030a/4, 031a/3, 038b/8, 043a/9, 049a/5, 049b/3, 054b/2, 058a/7, 060b/7, 062a/6, 067b/9, 069a/9, 078b/7, 081a/7, 081a/8, 083b/9, 090a/6, 095b/8, 101a/9, 101b/7, 102a/1, 105a/5, 109b/1, 115b/7, 116a/1, 117a/3, 117a/8, 118b/3, 126a/1, 128a/1, 130a/2, 141b/3, 141b/9, 142b/7, 156b/9, 161b/2, 166b/6, 170b/6, 175b/2, 181b/8, 191b/1, 194a/9, 204a/2, 209a/7, 212a/7, 216a/7, 225b/9, 233b/4, 239b/6, 242a/9, 244a/1, 244a/7, 249a/7, 249a/9, 254a/4, 258b/3, 262a/9, 262b/2, 265b/6, 269b/8, 269b/9, 275a/4, 279a/4, 283a/7, 288b/5, 289a/3, 289b/8, 295a/9, 296a/4, 298b/8, 302b/2, 306a/4, 306a/9, 310b/4, 311a/5, 315a/7, 316a/7, 316b/2, 316b/8, 318a/4, 321a/7, 325b/5, 327b/3, 334b/6, 336a/9, 336b/8, 337a/8, 339a/4, 347b/6, 355a/9, 359b/6, 360b/3
g.+ den 003b/2
g.+ dür 003a/2, 003a/4, 007a/4, 015a/1, 024b/5, 025a/2, 025a/4, 026a/5, 031b/7, 035b/9, 039a/9, 061b/8, 096a/5, 096b/1, 117a/1, 124b/6, 142a/7, 143b/6, 146a/2, 146b/4, 146b/6, 152b/6, 171b/6, 194a/5, 195b/1, 206a/2, 206b/3, 236a/2, 302a/3, 329a/5
g.+ ler 303b/3
g.+ siz 008a/2

gice- -132- [T.] Gece.

g. 005a/9, 021b/3, 026a/2, 029b/2, 074a/1, 074b/4, 076a/1, 083b/9,

092b/9, 093a/1, 117a/3, 118b/9, 128b/7, 141a/6, 160b/7, 176a/6, 178b/3, 182b/9, 184a/8, 187a/3, 188a/7, 190a/2, 196a/7, 210a/1, 213a/9, 216a/1, 238b/9, 239a/7, 244a/3, 250b/1, 254a/1, 262a/7, 262a/9, 267b/2, 269a/5, 270a/2, 272a/5, 280a/5, 280b/5, 285a/1, 294a/4, 294a/5, 294b/6, 304a/4, 320a/1, 336a/9, 340a/8, 342b/5, 344a/9, 346b/7, 346b/8, 351a/4, 353a/5, 353b/1, 354a/2, 355a/8, 356b/3, 356b/9, 357a/7

g.+ de 071a/6

g.+ den 117a/8, 128b/7, 131a/5, 150b/5, 309b/9

g.+ dür 284b/8

g.+ ler 206a/7, 254b/3, 337b/6, 355a/8

g.+ nüñ 014a/8, 035b/5, 041b/4, 115b/1, 161b/3, 166a/5, 166a/6, 185b/4, 201a/4, 255b/5, 272b/4, 296a/1, 309a/8, 312b/4, 342b/5, 342b/6, 343a/8, 346b/7, 361b/6

g.+ rü 152a/3

g.+ si 016b/1

G.+ si 311a/6, 358b/1

g.+ sini 349b/5

g.+ ye 016b/4, 030b/4, 098a/1, 132b/8, 140b/4, 141b/6, 170b/2, 239a/1, 258a/9, 350a/3, 353a/5

g.+ yi 029b/2, 077b/5, 087b/2, 120a/1, 147a/7, 152a/9, 161b/3, 187b/7, 196a/6, 207a/3, 212b/1, 213a/7, 225b/6, 231b/1, 231b/3, 231b/4, 244a/2, 258a/8, 272a/4, 281a/3, 319b/9, 343a/9, 348a/8

giçenleyin- -2- [T.] Böylece

g. 067a/9, 074a/6

giçilin- -1- [T.] Bağışlanılmak.

g.- ür 299a/9

giç- -22- [T.] (Yardımcı fiil) Sınırı aşmak, kural çiğnemek uymamak. (Bk. geç-)

g.- e 044a/2
haddlerinden g.- e 332a/1
haddan g.- erlerdi 095a/5
haddan g.- ici 336a/6
haddan g.- mek 069a/4
orandan g.- mek 162b/4
haddan g.- meñ 057b/4, 183a/4
orandan g.- miş oldı 170b/4

2. Vazgeçmek, terketmek,
bırakmak.
g.- esiz 331b/2

3. Geçmişte olmak, gerçekleşmek,
gemişte kalmak.
ilerü g.- en 086a/3
g.- miş 207b/4

4. Gitmek, bir yerden başka bir
yere doğru gitmek, geçmek.
g.- ecek 348b/4, 355b/3
g.- em 172b/9
g.- er 225b/9
g.- eriken 046b/8
g.- erler 139b/6
g.- erlerdi 149a/2
g.- mek 225b/9

5. Kaçmak.
g.- eler 233a/6
g.- erse 327b/2

giçir-: -1- [T.] (Yardımcı fiil) Sınırı
aşırmaq, kural çiğnetmek
orandan g.- me 162b/4

gider-: -38- [T.] 1. Ortadan kaldırmak, yok
etmek.
g.- di 003a/3
g.- dük 190a/8, 308b/6
g.- e 011b/8, 054b/7, 080b/3,
098b/7, 146a/4, 258b/4
g.- edi 003a/7
g.- em 165a/4
g.- evüz 166b/4
g.- eyidük 263b/1
g.- ici 068a/1, 122b/4

uş g.- ici 308b/4
g.- icidür 063a/6
g.- iciler midür 274b/1
g.- icisidür 067a/8
g.- icivüz 294b/1
g.- mege 164b/3, 198a/7
g.- seyidük 200b/9
g.- ücisi 067a/7
g.- üñ 194a/2
g.- ür mi 193a/2
g.- ür 131a/5, 224b/1
g.- ürsevüz 292a/1

2. Uzaklaştırmak, def etmek.
g.- 294a/9
g.- di 259b/5, 356b/3
g.- dük 122a/3, 292a/9
g.- e 104b/7, 155a/3, 249b/1
g.- ür 073a/5

3. Ortaya çıkarmak, açığa
çıkarmak.
g.- ici 314a/5

4. Harcamak, bitirmek.
g.- dñüz 299b/6

5. Elinden almak, mahrum
bırakmak.
g.- elüm mi 290a/5
g.- evüz 123b/3

gideril-: -1- [T.] Giderilmek, ortadan
kaldırılmak.
g.- di 255a/1

gile: -1- [Far.] Şikâyet, yakınma.
g. eyler 322a/6

gimi: -1- [T.] Gemi. (Bk. gemi)
g. 088a/5

gine: -5- [T.] Bir daha, yeniden, tekrar,
gene, yine.
g. 010b/2, 034b/9, 067a/9, 074a/6,
117b/6

giñ: -15- [T.] 1. (Fiziki olarak) Geniş.

g. 051b/7, 253b/9

g.+ dür 272b/7

g. eyleñ 323a/7

g. eyleye 323a/7

g. olduğıyla 113b/8

g. oluñ 323a/6

2. Bol, geniş, çok.

g. 022b/9, 024b/6, 025b/3, 032b/6,
064a/9

g.+ dür 010b/6

3. Lütufkar, çömert, eli açık.

g. 082a/2

g. oldu 054b/4

giñez: -13- [T.] Kolay. (Bk. geñez)

g. 033b/2, 258a/6

g.+ dür 196b/8, 258a/5, 331a/3

g.+ i 357a/1

g. eyledi 061b/4

g. eyledük 295b/6

g. eyleyevüz 357a/1, 357a/2

g. oldu 017a/9, 017b/2, 057b/2

giñezlik: -6- [T.] Kolaylık. (Bk. geñezlik)

g. 016a/7, 026b/2, 332a/8, 332b/4

g.+ dür 357b/4

giñezlig

g.+ ile 108a/6

giñlik: -5- [T.] 1. Bolluk, refah.

g. 088b/2

giñlig

g.+ i 005b/8

g.+ iyile 004b/2

2. Fiziki genişlik.

g.+ i 037a/1

g.+ iyle 105b/7

giñsüz: -1- [T.] Mecbur, zoraki. (Bk. geñsüz)

g. eyleyem 011b/3

gir-: -128- [T.] 1. Bir yere, mekana, bir şeyin içine girmek.

g. 223a/8, 261b/7, 356a/2

g.- di 134a/8, 171a/4, 227a/5,
227b/1, 341a/5

g.- diler 136a/5, 137a/1, 137a/4,
138b/2, 139a/5, 150a/7, 161a/7,
269a/7, 271a/3, 310a/4

g.- diñüzdi 203b/7

g.- dükleri 137a/2

g.- düñ 171a/8

g.- e 034a/9, 162a/3, 353a/3,
354b/3, 354b/8, 361b/1

g.- ecek 108b/2

g.- eler 010b/5, 142b/3, 142b/4,
147a/1, 153b/4, 161a/7, 178b/1,
222b/4, 259b/4, 270b/8, 281a/3,
323a/2, 351b/6

g.- esiz 019a/3, 037b/2, 061a/6,
205a/2, 209a/1, 305b/7

g.- ici olurısa 335b/9

g.- ici 179a/1, 270b/9

g.- icidür 268a/3

g.- icilerdür 262a/7, 270b/9, 352a/7

g.- icilerken 334a/4

g.- icilersiz 191a/5

g.- icilerüz 061a/5

g.- mediler 086b/9

g.- mege 178b/9

g.- mekten 104a/2

g.- meñ 136b/8, 204b/7, 204b/9,
251b/1

g.- mesün 336b/2

g.- meye 010a/8, 357a/4

g.- meyeler 086a/9

g.- meyelerdi 191a/6

g.- meyevüz 061a/4

g.- mişdür 218b/1

g.- üñ 005b/8, 056b/1, 061a/3,
061a/6, 086a/4, 087a/3, 095a/2,
136b/9, 139a/6, 150a/4, 153b/1,
153b/5, 221b/6, 251b/2, 263a/8,
276b/5, 276b/7, 282a/1, 293a/6,
309a/4, 311b/2, 334a/4

g.- ür 253a/5, 319b/7

g.- ürlendi 078a/3

g.- ürsüz 298b/4

2. Bir topluluk içinde yer almak, intisap etmek.

g. 356a/1

g.- diler 064b/8, 109b/3

g.- düñüz 109b/3

g.- e 086a/5

g.- irdi 030a/6

g.- üñ 018b/1

g.- ürler 361a/7

3. Sulu bir şeyin içine batmak, dalmak.

g.- ıcek 006a/1

4. Konuşmak, söze karışmak, söz söylemek.

g.- eler 055a/8, 075a/6

g.- ürüz olduğ 109a/4

5. Bir işe girmek, karışmak, birlikte yapmak.

g.- medi 356a/6

g.- meyevüz 061a/7

g.- ürsüz 119b/4

6. Bir şey hakkında ileri geri konuşmak, dedikodu yapmak.

g.- ürler 075a/5

7. Bir şeyin içine girip çabalamak, bocalamak.

g.- iciler 344b/4

g.- mekler 077a/4

g.- sünler 293b/6, 340a/1

g.- üridük olduğı 344b/4

8. Sığmak, geçmek.

g.- ince 086a/9

9. İçini doldurmak, kaplamak.

g.- di 092a/6

10. Bir zaman diliminin başlaması, o zamana erişmek.

g.- icilerken 150b/7, 151a/6,

267b/2, 336b/1

g.- mekte 280b/6

11. İki şeyin arasına girip mani olmak.

araya g.- ici 202a/1

12. Tesir etmek, yerleşmek, kabul etmek.

g.- medi 307b/2

girçek: -96- [T.] 1. Yaptıklarında ve söylediklerinde sadık olan, doğru söyleyen, doğrulayan. (Bk. gerçek)

g. 069b/6, 086b/6, 113a/7, 140a/6, 175a/1, 249b/4, 249b/5

g.+ dür 154a/6

g.+ irek 053b/9

g.+ ler olalar 337a/3

g.+ ler olası 039b/9, 041a/3,

097a/9, 118a/5, 118b/7, 123b/9,

329a/7, 335b/4, 336b/1

g.+ ler olduñuz ise 188a/3, 230a/2,

246a/9, 255a/8, 262b/7

g.+ ler olduñuzısa 225a/3

g.+ ler olduñuzsa 224b/6

g.+ ler olurlarsa 312a/5

g.+ ler olursañuz 003b/2, 004a/7,

009a/3, 295a/4, 297a/8, 307b/8

g.+ ler 114a/1, 307b/5, 325a/3

g.+ lerdən olası 034a/6

g.+ lerdən 049a/1, 091a/3, 125a/8,

148b/7, 203b/1, 215a/5, 235a/5,

300a/1

g.+ lerdendür 133b/7, 135b/7

g.+ lere 028b/7, 070a/6, 247a/6,

248b/4

g.+ lerüz 138a/4, 150b/5

g.+ leyin 050b/5

g. dutarlar 339b/1

g. dutdı 357a/1

g. dutıcı 008b/2, 009a/9, 033a/8,

299a/2

g. dutıcıdur 077a/5

g. dutıcıyiken 027b/6, 328a/6

g. dutıcıyken 008b/7

g. dutmadı 345b/3
g. dutmaktadır 118a/3
g. dutmazsız 318b/6
g. dutucu 063a/8
g. dutucuyiken 004b/9, 030b/1,
031a/6, 047a/7, 063a/9, 063b/2,
259b/1
g. eyledi 305b/7
g. oldılar 107b/3
g. söyleyiciler olursanız 073a/5

2. Hakiki, gerçek.
g. 103b/2, 117b/3, 117b/6, 139a/8,
140b/2, 150b/4, 171b/5
g.+ den 056a/4, 098a/7
g.+ i 095b/6

3. Doğru, yalan olmayan.
g. 115a/6, 203a/8g.+ dür 100a/4
g. dutucu 300b/3
g. iken 305b/7
g. mi 222a/8
g. olursa 278b/9

girçeklik: -6- [T.] Doğruluk. (Bk.
gerçeklik)
g.+ lerinden 247a/7

girçeklig
g.+ i 070a/6
g.+ ile 018b/9, 169a/2
g.+ üñ 115a/3, 121b/6

girinil-: -1- [T.] Girilmek, birinin yanına
uğramak.
g.- se 247b/6

girmeklik: -1- [T.] Bir şeye dalıp gitme
durumu.
g.+ de 311a/9

girü: -124- [T.] 1. Arkada, geri, geride.
g. 074a/7, 082a/3, 091a/6, 128b/8,
150b/5, 179a/6, 194b/7, 215a/8,
230a/7, 248a/2, 251a/5, 304a/7,
304b/4, 304b/6, 310b/1, 314a/3,
362a/1

g. bırakmaduñ 049b/4
g. bırakmak 106b/8
g. kalınmışlar 110b/4
g. kala 129a/5, 344b/2
g. kalalar 114a/2
g. kalanlardan 219a/3
g. kalanların 217b/5
g. kaldı 026a/9, 095b/3
g. kaldılar 113b/8
g. kaldıklarını 112b/1
g. kalıcıdur 158b/2
g. kalıcılar 095b/4, 110b/9, 111a/5,
111b/4
g. kalıcılardan 089b/1, 235a/8,
235b/1
g. kalıcılardandır 150b/3
g. kalıcıları 149b/1
g. kalmayalar 085b/7, 118b/8,
148b/5, 155b/1
g. kalmışdur 023a/1
g. kalmışı 129a/6
g. kalmışlar 266a/4
g. kalmışlardan 224a/4, 267b/1
g. kalu 049a/3
g. kalursa 018a/5
g. konulmuşlar 112b/7
g. mi 349a/8
g. tür 126a/5
g. тұrmayasız 316b/8

2. Tekrar, yeniden.
g. 074b/5, 140b/8, 145b/6, 158a/4
g. dönderür 117b/8, 238b/4,
239b/3, 353b/7
g. dönderdük 161a/4, 357b/7
g. döndürinilmiş 123b/2
g. döndürinileler 074b/8
g. döndürinileydük 072a/5
g. döndürülevüz 087a/9
g. döndürüneler 245b/9
g. döndürünilesiz 233a/2
g. döndür 222a/5
g. döndürdi 223a/7, 248b/5
g. döndürdük 255b/3
g. döndürmez 257a/1
g. döndürmegine 188a/5
g. döndürür 117b/8, 234a/8

g. döndüre 164a/5
g. döndüreler 192a/8
g. döndürürüz 181b/6
g. döndüre 165b/4
g. döndürücidür 232b/6
g. döndürdiler 035b/2
g. döndürmegine 020b/3
g. döndürmekdür 130b/4
g. döndürdi 250b/9
g. döndürdük 227a/3
g. döndürüciüz 226b/5
g. dönesi 232b/6
g. dönüciler 351a/3
g. dönmedi 221a/6
g. dön 222a/9
g. döndiler 173a/4
g. döneler 136b/1
g. dönmedi 228b/4
g. dönmeğdin 289a/7
g. dönesiz 089b/9, 204a/2
g. dönmeğ 061a/3
g. dönücilersiz 294b/2

3. Geri, geriye, sonraya.
g. 123b/1, 127b/2, 130b/2, 145a/9,
147b/8, 155b/1, 165a/4, 192a/5,
201a/6, 203a/9, 209b/8, 212a/3,
241b/7, 244a/1, 255a/8, 258a/1,
267b/4, 295a/3, 318b/2, 322b/5,
331a/2, 335a/4, 340b/7

git-: -50- [T.] 1. Bir yerden başka bir yere doğru gitmek.

g.- diler 173b/4
g.- mediler 248a/6
g.- megi 254a/1

gid-

g.- er 142a/3
g.- eridünüz 038a/8
g.- erken 101b/1
g.- ün 214b/4

2. Bırakmak, terketmek.

g.- di 077b/3, 327b/3

3. Uzaklaşmak, etkisi kaybolmak.

g.- di 123b/5, 128a/8, 248a/4
g.- miş 093a/4, 302b/2

4. Bulunduğu yerden ayrılmak, çıkmak.

g. 216a/1, 294b/6
g.- di 190b/2
g.- diler 019b/4, 042a/2, 103a/5,
132b/6, 196a/3
g.- dük 132b/8
g.- düğ 036a/8
g.- gil 182b/9, 184a/1
g.- mediler 103a/6, 209a/4
g.- mege 018a/5
g.- meyem 138a/1
g.- mişler 325a/1

gid-

g.- eler 103a/7
g.- iciven 266b/3

5. Kaybolmak, görünmemek.

g.- meğinde 041b/4, 296a/1
g.- meğinden 014a/8, 115b/1

gid-

g.- e 101a/8

givir-: -22- [T.] Sokmak, girdirmek, girmesini sağlamak. (Bk. givür-)

g. 166a/7
g.- dük 189b/7, 190b/1, 220a/1
g.- e 044a/1, 044a/2, 058a/3,
112a/5, 193b/2
g.- ecek 045b/7
g.- eler 134a/8
g.- em 060a/3
g.- evüz 045b/7, 048a/1, 048a/2
g.- meğdür 319b/3
g.- ür 319b/9
g.- ürsin 029b/2, 041b/6
g.- üruz 149a/1

givirinil-: -3- [T.] Sokulmak, girdirilmek.
(Bk. givirünil-, givürinil-)
g.- e 041a/5, 133b/4, 134a/5

givirünil-: -1- [T.] Sokulmak, girdirilmek.
(Bk. givirinil-, givürinil-)
g.- eler 054a/3

givür-: -46- [T.] Sokmak, girdirmek,
girmesini sağlamak. (Bk. givir-)
g. 093b/9, 198b/7, 221a/7, 221b/9,
228b/5, 269b/1, 277b/1
g.- di 130a/5, 181b/4, 273a/8,
344b/3, 350b/1
g.- e 067a/1, 192b/9, 196a/4,
297b/4, 301b/1, 303b/7, 305a/1,
305b/4, 324a/4, 328b/4, 331a/5,
332b/9, 333b/7, 342a/3, 347a/2
g.- edük 065a/8
g.- em 042a/3, 344a/3
g.- esi 196a/4
g.- evüz 053b/8, 233b/2, 253b/7
g.- inç 338a/9, 338b/1
g.- megi 166a/7
g.- ün 280a/5
g.- ür 196a/6, 244a/2, 244a/3,
258a/8, 286b/5, 301b/6

givüril-: -1- [T.] Sokulmak, girdirilmek.
g.- mişmişem 338a/8

givürin-: -2- [T.] Sokulmak, girdirilmek.
g.- eler 279b/8, 309b/7

givürinil-: -3- [T.] Sokulmak, girdirilmek.
(Bk. givirinil-, givirünil-)
g.- di 146b/2
g.- diler 341a/2
g.- e 339b/8

giy-: -3- [T.] Giymek. (Bk. gey-)
g.- eler 170b/8
g.- erler 295b/3
g.- esiz 152b/3

gizle-: -65- [T.] 1. (Bir şeyi) Başkasından
gizli tutmak, bilerek, isteyerek

saklamak, başkasına duyurmamak
veya hissettirmemek, ketmetmek.
g.- di 012b/3, 141a/6, 333a/6,
356b/5

g.- diler 064a/4, 182a/3
g.- düğüz 021b/5, 326b/1
g.- meñ 005a/1, 027a/6
g.- meyeler 041a/9, 046b/7
g.- mezüz 069a/2
g.- ñ 335a/1
g.- r oldıladı 072a/6
g.- r 036a/3, 205b/2, 225a/5,
278a/5, 278b/8
g.- riz 077a/3
g.- rler oldılar 064b/9
g.- rler 002b/4, 007b/1, 013a/7,
014a/2, 015a/5, 038b/3, 039b/8,
046b/1, 123a/5, 153a/2, 186a/5,
263b/8
g.- rsin 250a/2
g.- rsiz olduñuz 004a/9, 007a/3,
060b/1, 106b/5
g.- rsiz 032b/2, 068a/8, 152b/8,
191b/6, 205a/3, 222a/7, 326b/1,
330b/8
g.- rüz 147b/4
g.- se 027a/6
g.- yeler 020b/2
g.- yem 180b/1
g.- yesiz 027a/7, 029b/5, 056a/2,
251b/7
g.- yü 021b/5, 021b/6, 079b/4

2. Başkalarının göremeyeceği bir
yere koymak veya belli olmayacak
bir duruma sokmak, saklamak.
g.- di 137b/5
g.- mek 340b/2

3. Korumak amacıyla saklamak,
tehlikeden esirgemek, muhâfaza
etmek.
g.- diler 133a/3
g.- düğüz 106b/5
g.- rler 106b/3
g.- yesiz 025b/5

4. Gömmek.

g.- sin mi 155a/7

gizlen-: -18- [T.] 1. Saklanmak, gösterilmemek, söylenmemek, bildirilmemek.

g.- di 082b/1, 125a/2, 231a/5, 245b/5

g.- ici 338a/4

g.- meye 278a/2, 338a/4

g.- mez 027b/8

g.- mezler 052b/9, 285a/4

g.- ür 354b/2

g.- ürler 052b/8

2. Bir şeyin içine girmek veya arkasına geçmek suretiyle görünmemek, saklanmak.

g.- di 270a/3

g.- eler 123a/5

g.- icidür 141a/6

g.- iciler 351a/4

g.- ür 155a/7

g.- ürdünüz olmadunuzdu 283b/9

gizlü: -36- [T.] 1. Gizli, görünmeyen.

g.+ dür 319b/6

2. Başkalarının görmesine, bilmesine izin verilmeyen, saklı kalan.

g. 026a/2, 053a/8, 085b/6, 119b/4,

120a/8, 142b/1, 147a/3, 156b/4,

175b/6, 182a/3, 259a/8, 289a/9,

293b/4, 318a/4, 322b/7

g.+ leri 110b/1

g.+ lerini 110a/9

g.+ nüzü 070b/3

g.+ sin 079b/3

g.+ yi 046a/3, 222a/6

g. oldu 085b/6

g. olmaz 147b/5

3. Gayb, bilinmeyen.

g. 225a/6, 243a/9

g.+ si 156b/8

g. eyledüm 340b/2

4. Sessiz.

g. 074b/9, 079a/1, 087b/4, 164a/2,

168a/6, 184b/2, 191a/8, 336b/2

gizlülük: -1- [T.] 1. Gizlilik

gizlülük

g.+ i 180a/5

göç-: -1- [T.] Göç etmek.

g.- megünüz 157a/5

göçeklen-: -1- [T.] Böbürlenmek,

öğünmek.

g.- iciyi 321b/2

gögüs: -16- [T.] 1. Gönül, insanın iç

dünyası. (Bk. göğüz)

g.+ ler issini 038b/6

g.+ leredür 119a/7

g.+ leri 086b/3

g.+ leriünüz 029b/5, 038b/6

gögs

g.+ inde 236b/4

g.+ üm 214b/3

g.+ üñ 083b/7, 123b/7, 151b/5

g.+ üni 080a/2

g.+ üni aç 080a/1

g.+ üni açdı 273b/1

g.+ üñi açmaduğ mı 357b/3

2. Vücûdun ön tarafı, döş, sine.

g.+ leri 089a/6

3. Akciğer zarının çevrelediği,

akciğer ve kalbi içine alan boşluk.

g. 354a/4

gögüz: -31- [T.] 1. Gönül, insanın iç

dünyası. (Bk. göğüs)

g.+ ler issi 335a/2

g.+ ler issini 036a/6, 288a/6, 320a/1

g.+ ler 278a/5

g.+ leredür 195a/9, 359b/3

g.+ lerdekiyi 260a/2, 272b/2

g.+ leri 036a/3, 050b/7, 225a/5,
231a/8, 280b/7
g.+ lerin 104b/7
g.+ lerinde 362a/1
g.+ lerindedür 233b/5
g.+ lerindeydi 150a/5
g.+ lerini 123a/5
g.+ lerünj issini 330b/8
g.+ lerünj issini 059b/4, 101a/5,
123a/6
g.+ lerünj islerini 243b/5
g.+ lerünjüz 164a/5, 282a/7
g. açdı 159a/5

gög

g.+ ümi açı vir 180b/6

2. Vücûdun ön tarafı, döş, sine.
g. 128a/1, 130a/2
g.+ leri 090a/5

gök: -318- [T.] 1. Gökyüzü, yeryüzünün
üstünü kaplayan kubbe biçimindeki
mâvi boşluk.

g. 027b/9, 126a/5, 187a/4, 211a/6,
239b/1, 286a/4, 294a/8, 294b/9,
310b/7, 311a/8, 314b/6, 316b/8,
338a/2, 339a/3, 343a/6, 347a/6,
348b/3, 351a/2, 351b/1, 352b/8
g.+ de 119b/5, 147b/5, 186a/7,
225a/6, 234b/2, 241a/6, 293b/7,
310a/2
g.+ dedür 146b/5, 187a/2, 196b/7,
335a/4, 335a/5
g.+ den 003a/4, 003a/9, 004a/3,
006a/1, 013a/1, 014a/9, 077b/9,
090b/2, 095a/4, 098b/6, 100a/5,
117a/1, 117b/4, 141b/1, 142a/1,
147a/4, 149a/8, 152a/7, 155b/6,
171b/1, 171b/6, 181b/4, 194a/5,
196a/8, 198a/6, 207a/1, 212b/2,
214a/6, 219b/3, 224a/7, 224b/5,
235b/2, 237b/2, 239a/9, 242b/3,
253a/6, 253b/6, 253b/7, 255a/3,
257b/1, 259a/4, 261b/9, 273a/8,
277b/8, 290b/1, 296a/1, 308a/6,
312b/1, 319b/8

g.+ din 193a/2, 308a/4, 355a/3
g. gürlmek 003a/4
g. mi 349b/5

gög

g.+ e 072b/7, 167a/2, 196b/2
g.+ i 003a/9, 166b/9, 187b/6,
269b/7, 281a/7, 316a/4, 334b/4,
341b/4
g.+ ile 014b/1
g.+ ine 358b/2
g.+ ünj 310a/2, 314b/5, 321a/7
g.+ üni 264a/8, 283a/6

2. Yedi kat gökler, semavi
varlıkların bulunduğu yer.

g. 309b/5, 352a/8
g.+ de 283a/6
g.+ den 056a/7, 069b/5, 069b/7,
149a/2, 167a/6, 191b/2, 244b/9
g.+ din 283a/4
g.+ ler 004a/9, 010b/7, 060b/7,
096b/8, 115b/2, 130b/4, 130b/6,
148a/7, 163b/5, 179b/5, 187b/3,
198a/5, 200b/5, 276a/6, 286a/9,
289b/6, 295b/8, 339a/1
g.+ larde 024a/1, 070b/3, 116a/8,
122a/6, 139b/6, 210a/2, 238b/9,
239b/4, 243a/3, 253a/8, 254b/9,
260a/6, 260b/5, 298a/3, 298a/8,
313a/6
g.+ lardedür 023b/8, 027a/7,
029b/6, 033b/2, 035a/6, 036b/7,
054a/5, 054b/4, 054b/5, 054b/6,
057b/3, 057b/7, 068a/6, 071a/4,
119a/5, 119b/9, 120a/3, 141b/5,
144b/3, 154b/7, 155a/1, 164b/1,
179b/7, 180a/4, 193a/6, 196a/9,
206b/6, 209b/1, 224b/6, 225b/7,
236b/8, 239b/3, 243a/8, 243b/8,
253a/4, 276a/7, 286a/8, 290a/2,
296a/9, 307b/6, 313b/1, 316b/4,
319b/4, 322b/6, 324a/7, 326a/6,
327b/9, 329a/1, 330b/5, 330b/7
g.+ lerden 156b/2, 222a/7
g.+ lere 252b/9
g.+ leri 004a/3, 010b/7, 041b/3,

070b/1, 071a/6, 075b/6, 076a/4,
078a/4, 087b/2, 106b/6, 115a/4,
123a/8, 139b/2, 140a/9, 146a/3,
147a/4, 151a/6, 151b/9, 167b/2,
172a/6, 180a/3, 186b/8, 213a/3,
224a/6, 236a/5, 237a/8, 238a/7,
239a/6, 242b/2, 243b/6, 244b/7,
257a/6, 260a/7, 264a/3, 272a/4,
274a/9, 275a/2, 283a/5, 286b/8,
288b/2, 290a/8, 295a/5, 297a/2,
298a/5, 300b/6, 309a/7, 312a/5,
319b/6, 330b/6, 333a/2, 334b/1,
340b/5
g.+ lerün 010a/3, 014a/7, 040b/7,
041b/3, 041b/5, 060b/5, 062a/9,
070a/8, 075b/9, 086a/8, 094b/5,
096b/6, 113b/5, 131b/6, 141b/6,
145a/8, 156b/8, 157a/2, 167b/7,
169a/3, 170a/8, 178b/5, 189a/1,
201a/8, 206a/2, 206b/8, 209b/5,
214b/9, 260a/2, 264a/8, 268b/8,
271a/4, 274b/9, 276a/2, 279b/3,
280b/8, 287a/1, 293b/6, 293b/8,
294a/6, 297a/9, 298a/2, 303b/7,
304a/2, 304b/3, 307b/8, 316b/6,
319b/5, 319b/9, 320a/6, 330a/6,
348b/8, 353b/3

gög

g.+ e 080a/2

3. Uzay.

g. 353a/9, 354a/2, 354a/5, 356b/4
g.+ de 149a/3, 187b/7, 213a/6

gög

g.+ i 191b/1

gökcek: -2- [T.] Güzel, sevimli hoş.
g. oğlan 150b/7

gökceg

g.+ i 028b/4

gökçeklen-: -1- [T.] Böbürlenmek,
öğünmek. (Bk. gökçeklen-)

g.- ici oldı 046a/9

gökçeklen-: -1- [T.] Böbürlenmek,
öğünmek. (Bk. gökçeklen-)
g.- nür 345b/4

göklerce: -1- [T.] Gökler kadar.
g.+ dür 037a/2

gölge: -17- [T.] 1. Güneş ışınlarının yakıcı
etkisinden korunmayı sağlayan yer.
g. 258b/8, 318a/6
g.+ de 318b/1
g.+ din 228a/2, 347b/5
g.+ ler 157a/7, 263a/4, 347b/9
g.+ si 143b/6
g.+ ye 048a/3
g.+ yi 212a/8

2. Işıқта varlıkların arkalarında ve
altlarında oluşan karaltı.
g.+ leri 141b/5, 154b/6, 346a/8
g. eyleyen 219b/4
g. eyleyici 347b/5

gölgelik: -4- [T.] 1. Gölge yapmaya
yarayan, gölgesinde oturlan
şemsiye, tente, çardak.
g. 094b/9, 095b/8
g.+ ler 018b/4
g. eyledük 005b/6

gölük: -2- [T.] Eşek.
g.+ leri 152a/5

gölüg

g.+ üne 024b/1

gömül-: -1- [T.] Gömülmek.
g.- miş 351a/1

gön-: -1- [T.] Bereketlenmek, bollaşmak.
g.- üciler iken 095a/5

göndürünil-: -1- [T.] Gönderilmek.
g.- di 320b/3

gönen-: -32- [T.] 1. Nimetten faydalanmak, refaha kavuşmak.
g. 272b/4
g.- di 080a/6, 109b/2
g.- diler 109b/2
g.- düşünüz 045a/3, 109b/2, 186b/6, 299b/6
g.- e 017b/2
g.- eler 148b/4
g.- esi 157a/6
g.- megi 041a/6, 049b/5, 321a/6
g.- mek 004b/4, 116b/9, 262b/3, 279b/6, 291b/5, 319a/5
g.- mekdür 042a/4, 120a/5, 160a/2, 191b/7
g.- sünler 237b/5
g.- ün 127b/7, 147a/1, 155a/4, 240a/5, 310b/5, 348a/2
g.- ürler 301b/7

gönendür-: -20- [T.] 1. Sevindirmek, gün göstermek, mutluluk ve geçim genişliği vermek.
g.- dük 122a/4, 151a/9, 185b/5, 188a/9, 230b/9, 267b/6
g.- düşün 210b/6
g.- e 123a/2
g.- edüm 291a/8
g.- em 011b/3
g.- evüz 126b/2, 243b/5
g.- megi 349b/7
g.- mek 021b/9, 022a/6, 085a/2, 123a/2, 350b/4
g.- mekdür 022a/8
g.- ürsevüz 220a/3

gönendürin-: -1- [T.] Sevindirilmek, gün gösterilmek, mutluluk ve geçim genişliği verilmek.
g.- ürler oldıldardı 220a/4

gönendürül-: -1- [T.] Sevindirilmek, gün gösterilmek, mutluluk ve geçim genişliği verilmek.
g.- meyesiz 247b/9

gönlek: -9- [T.] 1. Zırh.
g.+ ler 157a/7, 157a/8

2. Gömlek.
g. 133b/5, 133b/6
g.+ leri 148a/8

gönleg
g.+ i 133a/1
g.+ ini 133b/3, 133b/7
g.+ ümi 138b/9

gönül: -171- [T.] 1. Manevi kalp, insanın iç dünyası, duyguların merkezi.
g. 021a/9, 099b/4, 216b/9, 229b/2, 279b/2
g.+ din 235a/9
g.+ e 181a/1
g.+ ile 266a/7, 309a/3
g.+ ler 143a/2, 180a/5, 195a/9, 278a/4, 300a/6, 302b/5, 349a/6
g.+ lerdeki 038b/6, 320a/1
g.+ lerdekini 036a/6
g.+ leri 002b/2, 002b/5, 008b/9, 010b/9, 028a/2, 039a/1, 039b/8, 048b/3, 062b/3, 072a/1, 073a/8, 079a/3, 090b/6, 090b/8, 096a/9, 098a/6, 101b/4, 104a/8, 107b/6, 108b/6, 110a/8, 111a/5, 111b/5, 113a/5, 113b/7, 120b/4, 143a/1, 148a/1, 149a/1, 153a/1, 159a/8, 163b/8, 169a/2, 172b/5, 186a/5, 191a/8, 194b/1, 195a/8, 195b/6, 195b/7, 195b/8, 200a/6, 200a/8, 200b/5, 207b/1, 242a/2, 247b/3, 273b/4, 275a/1, 300a/6, 302a/5, 303b/6, 305b/5, 320b/7, 320b/8, 324b/1, 325a/4, 325b/2, 325b/4, 329b/8, 335b/3, 352a/6, 359b/5
g.+ lerimiz 069b/6
g.+ lerimizizi 028a/4
g.+ lerinde 002b/4, 114b/3, 252a/7, 302b/1, 302b/9, 304a/8, 321b/8, 324a/4, 344a/7
g.+ lerindedür 064a/2, 109a/3, 305a/3
g.+ lerinden 148a/1, 255a/2

g.+ lerine 038a/4, 098b/8, 220a/1,
248b/8, 251b/5
g.+ lerini 060a/5, 062b/6, 078b/6,
114b/6, 121a/9, 306b/2, 328a/4
g.+ lerinüñ 102b/2, 104b/7
g.+ lerinüz 038b/6, 073b/2, 098b/5,
103a/2
g.+ lerinüzi 098b/7
g.+ lerümüz 008b/1, 282b/6, 325a/6
g.+ lerün 194a/7
g.+ lerünüz 020a/9, 034b/8, 036b/4,
247a/1, 307b/2, 333a/9
g.+ lerünüzde 304b/1, 306b/7
g.+ lerünüzdedür 251a/7
g.+ lerünüze 251b/5
g. gözlerinüñ islerine 207a/3

göñl

g.+ i oldı 309a/6
g.+ i 027a/6, 226b/9, 297a/4,
312b/8
g.+ in 337b/4
g.+ inde 249a/8
g.+ indeki 018a/7
g.+ indeyidi 137a/3
g.+ ine 128a/4, 181a/1, 310a/5,
331a/8, 356b/4
g.+ ü 159a/5
g.+ üm 024b/3
g.+ üme 221b/8
g.+ ümi 180b/6, 299a/6
g.+ üñ 219b/7, 288a/5
g.+ üñi 131b/4, 170b/3, 211b/4
g.+ ünüñ 009a/6
g.+ ünüz 007a/4, 056b/2

2. Kalp, vücuda kan pompalayan organ.

g. 163a/7, 246b/5
g.+ ler 157a/2, 206a/9, 245a/5

3. mecaz. Arzu, istek.

g. bağlanmışlarındandır 041a/8
g. bağlañ 120a/8

göñl

g.+ i bağlayasın 039a/5

4. Rıza gösterme, kabul etme.

g.+ i oldı 226b/8

göñüllü: -4- [T.] 1. İstekli.

g.+ ler 235b/6

2. Yürekli, kalpli.

g.+ lerdür 224b/8

g.+ lere 273b/2

kalın g. olduñ 039a/4

gör-: -403- [T.] 1. (Gözle) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

g. 268a/8

g.- di 076a/1, 076a/2, 076a/3,
128a/3, 133b/7, 180a/6, 221a/5,
223a/3, 223a/8, 227a/1, 228a/9,
228b/4, 248b/1, 257b/7, 265b/4,
312b/8, 312b/9, 351a/6

g.- diler olmadı mı 212a/3

g.- diler 134a/3, 134a/8, 264b/3,
300a/2, 335b/5, 336b/3, 359b/1

g.- dük 245a/8, 302b/1

g.- düm 132a/2, 132a/3, 134a/9,
180a/7, 221a/2, 228b/1, 266b/5

g.- düñ mi 173a/2, 179a/7, 193a/5,
212a/6, 220a/3, 297a/3, 313b/5,
322b/9, 358a/4, 358a/5, 358a/6,
360b/6

g.- düñ 183b/7, 248a/3, 330a/3,
337b/6

g.- düñüz mi 216b/3

g.- düñüz 037b/4

g.- e durduğumuz 312b/4, 314b/7

g.- e sever 339a/4

g.- e 210a/9, 313b/6

g.- edi 206b/5

g.- edüñ 101b/5, 326a/1

g.- eler 072a/2, 093a/9, 097b/1,
140a/2, 179a/5, 211a/4, 250b/3,
263b/1, 268a/9, 312b/1, 314a/8,
336a/3, 350a/3

g.- er misiz 127b/3

g.- erin 181a/8
g.- ersiz 140a/9
g.- esin 064a/2, 066b/3, 072a/7,
093a/4, 148a/7, 169a/7, 171b/9,
172a/2, 192a/2, 192a/8, 206b/9,
225b/8, 241a/6, 245a/8, 255b/1,
257a/2, 273a/9, 275b/9, 276b/9,
287b/9, 289a/7, 289a/8, 297b/1,
320a/9, 321a/5, 329b/9, 336a/3,
346b/2, 346b/3, 361a/7
g.- esiz 037b/3, 043a/1, 044b/2,
064b/9, 192a/1, 301a/6
g.- evüz 005b/5
g.- gil 268a/7
g.- ici 124b/6, 138b/9
g.- medi mi 263b/9
g.- medi 356a/5
g.- mediler mi 070b/5, 144a/5,
154b/6, 225b/6, 234a/7, 237b/6,
240a/7, 246a/7, 253b/6, 262a/2,
263b/4, 278a/7, 283b/1, 300b/6,
301b/4, 335a/7
g.- mediler 247a/9
g.- medüñ mi 047a/2, 047b/1,
146a/3, 146b/4, 146b/9, 179b/1,
196a/8, 196b/1, 212a/8, 232b/1,
232b/2, 244a/2, 244a/5, 259a/3,
273a/8, 323b/3, 325a/7, 340b/5
g.- medüñüz mi 243a/8
g.- medüñüz 105b/8, 107a/7
g.- mege 117b/4
g.- megi 028b/1
g.- megiçün 046b/2
g.- mek iken 167a/1
g.- mek 025a/1
g.- meseyidi 133b/1
g.- messiz 085a/6
g.- meyesin 093a/3, 184b/1, 334b/2
g.- meyevüz 211a/3
g.- mez eyledi 302b/4
g.- mez misiz 136a/7, 231b/4,
292b/1, 310a/2, 311b/2
g.- mez olmaz 195a/8
g.- mez 177b/3
g.- mezin 222a/1, 279a/3
g.- mezler mi 188a/9
g.- mezler oldılarsa 118b/2

g.- mezler 003a/3, 096b/1, 261a/4
g.- mezsiz 319a/9, 338b/3
g.- mezüz 077b/2, 271a/2
g.- seler 241b/1
g.- señ 066b/9, 072a/4, 306a/2
g.- üci 120a/2, 139a/3
g.- ürdür 170a/8
g.- ür misin 334b/2, 337b/7
g.- ür misiz 114b/6
g.- ür oldumıdı 185a/8
g.- ür 141b/8, 177a/8, 220a/9,
258b/7, 280b/9, 312b/9, 338b/3,
339a/4, 349b/8, 358a/6
g.- ürün 075b/8, 129a/3, 135a/4,
279a/3
g.- üriseñ 077a/8
g.- ürlr olmadılar 124b/3
g.- ürlr 028b/1
g.- ürsin 258a/7, 266b/5, 285a/2
g.- ürsiz 152b/4
g.- ürsüz 242b/2
g.- ürün 125a/4
g.- ürüz 088a/2, 134a/1

2. Kavuşmak, karşılaşmak, yanına varmak.

g.- di 187b/9
g.- diler 352b/5
g.- eler 212a/3, 312b/2
g.- icilerdür 097b/6
g.- mege 082b/7, 233a/6
g.- megi 0 093b/2, 072a/9, 087a/7,
164b/9, 199a/4, 238b/8, 245b/2
g.- megin 175b/3, 297b/9
g.- meginden 246a/3
g.- megine 140b/2, 175a/6, 234b/3,
245a/6
g.- megini 118b/4
g.- megümüzi 116a/2
g.- megün 278a/1
g.- mekden 286a/6
g.- señ 048a/9, 075a/5, 097b/4
g.- üçilerdür 005a/4, 125a/4
g.- üçisin 353a/1
g.- üriseñ 176b/8

3. Öğrenmek, bilmek, haberdar olmak, vakıf olmak.

g.- e 111b/6, 112b/5

g.- ici 054b/8

g.- ici oldı 211a/2

g.- icidür 010a/8, 021b/2, 025a/5, 028b/6, 039b/1, 230b/9, 285a/5

g.- icüdür 022a/3

g.- mezsiz 101b/3

g.- üci oldı 162b/9, 167a/7,

247a/9260b/8, 305b/1, 353a/4

g.- üci 048a/4, 160b/8, 162a/2, 221a/9, 225b/6, 280b/7, 281a/4,

322a/7, 345b/9

g.- ücidür 009a/5, 029a/3, 066a/1, 100b/6, 103a/8, 131a/3, 196a/7, 197a/6, 244a/2, 259b/1, 278a/6, 280a/3, 287a/1, 288b/1, 307b/8, 319b/8, 326b/4, 329a/9, 330b/6, 335a/8

g.- üçiven 254a/1

g.- üçüdür 039a/2

g.- ür 085a/6

g.- ürüz 013a/1

g.- ürven 101b/3

4. Anlamak, idrak etmek, farkına varmak.

g.- di 078a/8, 313a/1

g.- diler 093b/5, 110b/5

g.- eler 093a/9, 093b/1, 268a/7

g.- esiz 360a/1

g.- mediler mi 093b/4

g.- medin 178b/2

g.- mek 360a/2

g.- meye 078a/8

g.- mez mi 183b/3

g.- mez olur 195a/9

g.- mezler mi 114b/4, 246a/8

g.- mezler 097b/4

g.- se 014b/3

g.- üçilerken 336a/8

g.- ür oldılar 235b/6

g.- ür 253b/2

5. İyi veya kötü karşılık görmek.

g.- diler 014b/4, 119a/4, 172a/8, 186b/5, 231a/4, 255b/6, 282b/2, 282b/3, 289a/7

g.- e 157b/2, 157b/3, 275b/7, 349a/3, 359a/7, 359a/8

g.- eler 014b/3, 110a/8, 121a/9, 122a/2, 212a/5, 220a/1, 293b/7, 300b/9, 340a/1, 342a/9

g.- mekten 276b/4

g.- mezler 346a/7

g.- mezüz 124b/9

6. Değerlendirmek, saymak, ... olarak görmek.

g.- di 358a/4

yād g.- di 128a/3

g.- diler 329b/3

düşhār g.- diler 301b/3, 302b/6, 302b/9

ulu g.- diler 134a/3

düşhār g.- dilerse 106a/9, 106b/1, 121a/2

düşhār g.- diyse 328a/9, 328b/1

kerih g.- dünüz 307a/8

düşhār g.- esiz 019a/7

düşhār g.- iciler iken 108a/1

düşhār g.- icilerdür 098a/9, 108a/9, 293b/3

düşhār g.- icilerken 125a/2

g.- mediler 110a/4

g.- mezüz 124b/9

düşhār g.- üçiler olduğusa 090a/1

g.- üçülerdür 200b/5

güce g.- üp 356a/6

helāl g.- üp 051a/9

g.- ür 308a/6

hor g.- ür 125a/6

g.- ürin 300a/2

g.- ürler 339a/3

düşhār g.- ürler 155b/2

düşhār g.- ürse 098b/3

g.- ürseñ 171a/9

düşhār g.- ürseñüz 044b/2

‘aceb mi g.- ürsin 128a/6

g.- ürüz 088a/8, 129b/5, 134b/1,

137b/7, 339a/3

7. (Yardımcı fiil) Yapmak, etmek, halletmek.

hısâbumı g.- üçiven 338a/5

8. Birlikte olmak, sahip olmak.

er g.- miş 'avratlar 333b/3

göril-: -2- [T.] Görülmek.

g.- e 313b/8

g.- eler 225b/6

görindür-: -1- [T.] Göstermek, aşikare yapmak. (Bk. göründür-, göründür-)

g.- esiz 025b/5

görinil-: -1- [T.] Görülmek.

g.- e 102a/8

görin-: -7- [T.] 1. Kendini göstermek, ortaya çıkmak, gözükmek. (Bk. görün-)

g.- ür 171b/9, 227b/5, 238a/5, 243a/9

g.- ürdür 319b/6

2. Karşılaşmak, buluşmak.

g.- diler 216a/4

3. Görülebilecek kadar yakında olmak.

g.- ür 254b/3

görk: -5- [T.] Güzellik.

g. 007b/9, 152a/3

g.+ i 143a/2

g.+ ini 038a/2

g.+ leri 251a/9

görklü: -113- [T.] Güzel, iyi.

g. 007b/9, 022b/2, 030a/6, 045b/7, 060a/3, 092b/3, 098a/8, 099a/5, 103b/2, 123a/2, 129a/9, 133a/1, 134a/4, 138a/5, 151a/7, 153b/3, 154a/9, 156a/1, 156b/4, 160a/6, 160b/1, 162b/1, 168b/3, 170b/9,

180a/6, 188b/6, 192b/1, 196a/4, 202b/4, 204b/7, 214a/9, 216a/4, 216b/7, 222b/1, 230b/9, 242b/4, 249a/2, 249a/7, 250b/3, 250b/8, 253a/9, 261a/6, 304b/8, 308a/6, 318b/1, 319a/6, 320a/8, 321a/1, 326a/5, 331b/5, 335a/3, 343b/1

g.+ ler oldılar 088a/6

g.+ ler 317b/2, 317b/5

g.+ leri 147b/3

g.+ regile 050b/1

g.+ regin 093a/8, 114a/7, 132a/1, 273b/3

g.+ regiñde 357b/7

g.+ regiyle 274a/7

g.+ rek 012a/9, 054a/3, 063b/9, 112b/9, 158b/3, 158b/4, 168a/6, 168b/6, 174b/1, 211b/5, 284b/4, 299a/9

g.+ rekden 108a/5

g.+ rekdür 048a/7, 082b/3, 117a/5,

123a/9, 142a/5, 155b/3, 160b/1, 163a/4, 163a/6, 164a/8, 179a/3, 201b/6, 211a/6, 236a/8, 284b/6, 334b/1

g.+ rekler 096b/2

g.+ si 042a/4

g.+ sine 273a/5, 275b/4

g.+ sini 267a/6

g.+ yi 357a/1, 357a/2

g. eyledi 133a/9, 170b/7, 245a/2, 281a/7, 330b/7, 333a/1

g. işlülere 348a/2

g. oldı 049a/1, 214a/2, 326b/5, 326b/9

görklülük: -3- [T.] Güzellik, iyilik. (Bk. görklülük)

g. 174a/8, 269b/4, 270b/5

görklülük: -3- [T.] Güzellik, iyilik. (Bk. görklülük)

g. isleri 224a/7

g. 270a/7, 288a/4

görmeklik: -5- [T.] Kavuşma, buluşma, görüşme.
g.+ lerine 115b/3, 115b/8

görmeklig

g.+ e 238a/8
g.- ümüzi 211a/2
g.+ üñüzden 080a/9

görün-: -19- [T.] 1. Kendini göstermek, ortaya çıkmak, gözükmek, aşikar olmak. (Bk. görün-)
g.- di 093a/4, 108a/1, 134a/7, 185a/3, 205a/6, 356b/9
g.- mez iken 067b/8
g.- mez olınalar 347a/6
g.- mez oldılar 300a/4
g.- mez 002a/4
g.- mezin 004a/9
g.- üci 161b/4, 170a/4
g.- ür 120a/1, 143b/2

2. Karşılaşmak, buluşmak.
g.- di 101b/2

3. İtibarlı olmak, seçkin olmak.
g.- ür 222b/1, 229a/5

4. Benzemek, gibi gözükmek.
g.- ür 317a/9

göründür-: -1- [T.] Göstermek, aşikare yapmak. (Bk. göründür-, görindür-)
g.- esiz 029b/5

göründür-: -8- [T.] Göstermek, aşikare yapmak. (Bk. göründür-, Bk. görindür-)
g.- dük 175a/2
g.- e 233a/5, 233b/5, 233b/6
g.- esiz 027a/7
g.- mek 175a/2
g.- meycilerken 208b/5

göründürünil-: -1- [T.] Gösterilmek.
g.- di 349b/8

gössüz: -2- [T.] Kör. (Bk. gözsüz)
g. 124b/6
g.+ dür 142a/7

göster-: -220- [T.] 1. Öğretmek, bildirmek, anlatmak.

g.- e 061b/5
g.- ür 075b/9

2. Ortaya koymak, gözler önüne sermek.

g. 011b/6
g.- e 014b/5
g.- ür 007a/3

3. Birinin görmesini sağlamak, bir şeyin görünmesini sağlamak.

g. 024b/2, 056a/7, 093a/3, 284a/9, 349b/2
g.- di 038a/7, 101a/4, 101a/5, 101a/6
g.- dük 164b/9, 181b/7
g.- düh 315a/5
g.- e 085a/5, 226a/5, 244a/6
g.- edük 303a/1
g.- em 093a/8, 188a/2
g.- evüz 118b/4, 144a/4, 160b/8, 180b/6, 201b/6, 226b/3, 286a/4, 292a/2

g.- mesünler 205a/6, 205a/7

g.- mezüz 292a/7

g.- üñ 242b/4, 260a/5, 298a/7

g.- ür 141a/9, 239a/8, 277b/7, 282a/7

g.- üridi 101a/3

g.- ürsen 201b/5

g.- ürsevüz 282a/2

g.- ürsiz 077a/3

4. Gösteriş yapmak, kendini önemli göstermek.

g.- icilerden 271b/6
g.- mek 055b/4

g.- mekiçün 101a/9

5. Rehberlik etmek, yönlendirmek.
g. 001b/5

toğrı yol g.- di 012b/9, 085b/1,
113b/4, 145b/4, 154a/3, 160a/6,
185a/5, 194b/6, 273a/5, 354a/9,
357a/9

toğru yol g.- di 307b/7

yol g.- di 017b/8, 076a/6, 083a/9,
086b/3, 086b/4, 181b/2

toğrı yol g.- düği 016a/8

toğrı yol g.- dük 076b/2, 076b/6,
345b/9

toğru yol g.- dük 283b/4

yol g.- dük 048b/9, 178a/8, 267a/3,
267a/4, 356a/6

yol g.- düm 177b/4

toğrı yol g.- düñ 028a/4

toğrı yol g.- e 033b/6, 055a/5,
057b/1, 058a/4, 080a/1, 117b/9,
144b/6, 167a/7, 169a/9, 170a/6,
224b/3, 239b/8, 274a/8, 297a/5

toğru yol g.- e 075b/3, 303b/5,
305a/6, 331a/8

yol g.- e 192a/4, 216a/5, 227b/8,
266b/4, 291a/7, 301a/9

toğrı yol g.- edi 143a/7, 146a/7,
152a/6

yol g.- edi 082a/6

yol g.- edük 146a/7

yol g.- elüm mi 253b/3

toğrı yol g.- em 349b/2

yol g.- em 279b/5

yol g.- esin 292a/1

toğrı yol g.- esiz 050b/3

toğrı yol g.- evüz 237b/9

yol g.- eyim mi 227a/2

toğrı yol g.- i virdise 096a/8

toğrı yol g.- ici 169b/1, 273b/5

yol g.- ici 096b/7, 141a/3, 211b/3,
212a/9, 225b/1, 274a/8, 279a/7

yol g.- iciden 143b/4

yol g.- icidür 195b/8

toğrı yol g.- icirek 291a/4

toğrı yol g.- medi mi 185b/1

yol g.- medi mi 246a/6

toğrı yol g.- medi 090b/5, 183a/2
yol g.- medi 254a/5

toğrı yol g.- megiçün 027b/7,
280b/4

toğrı yol g.- mek iken 034a/8

toğrı yol g.- mek 004b/6, 155b/6,
157b/9, 158b/9, 169a/2

toğru yol g.- mek 063a/1, 357a/3

toğrı yol g.- mekdin 170a/7

toğrı yol g.- mekdür 094a/4, 097b/8

yol g.- mekdür 002a/3, 016a/5

yol g.- mesedi 076a/2

yol g.- meyesin 230a/9

toğrı yol g.- mez 024a/7, 025a/3,
033b/7, 064a/2, 069a/6, 105a/6,
105b/5, 107a/1, 110b/4, 113a/4,
118a/1, 135b/8, 154a/4, 298b/8

toğru yol g.- mez 065b/2, 159a/3,
159a/7, 230a/4, 279a/1, 328a/4,
328a/8, 329a/6, 330a/4

yol g.- mez 081b/6, 093b/4, 272a/2

yol g.- mezin 279a/3

toğru yol g.- mişmisse 275b/6

yol g.- üñ 264b/8

toğrı yol g.- ür 003b/8, 012b/6,
019a/1, 019a/2, 025b/7, 045b/1,
076b/9, 115b/5, 117a/5, 117b/9,
142b/9, 158a/7, 161a/9, 216b/4,
246b/8, 273b/5, 287a/5, 300b/3,
341a/8, 344a/8

toğru yol g.- ür 193a/3, 253b/2,
257b/7, 331a/1

yol g.- ür 076b/7, 206a/5, 207a/6,
230b/1

toğrı yol g.- ürler 094b/7, 096b/3,
189b/5

yol g.- ürler 246a/4

toğrı yol g.- ürsin 094a/6, 118b/1

toğru yol g.- ürsin 290a/2

yol g.- üruz 290a/1

toğrı yol g. 060b/2, 060b/3

yol g. 269a/8

gösterdin- -1- [T.] Ortaya konulmak,
gözler önüne serilmek.
g.- eler 359a/7

gösterd-: -2- [T.] Rehberlik etmek,
yönlendirmek.
toğru yol g.- ici 241b/3
yol g.- eyin mi 181a/3

gösterinil-: -4- [T.] Rehberlik edilmek,
yönlendirilmek.
yol g.- di 034b/5
yol g.- diler 193b/4
toğrı yol g.- e 118a/1

gösterin-: -1- [T.] Gösterilmek.
g.- eler 214a/1

götür-: -63- [T.] 1. Taşımak, alıp başka bir
yere götürmek.
g.- di 023a/2, 082a/1, 087b/6,
142a/1, 184b/4, 242b/8, 253a/1,
299a/5
g.- dük 183b/1
g.- e 184a/6, 338a/3
g.- eler 153a/3, 233b/8, 252b/9
g.- elüm 233b/7
g.- en 336a/2
g.- mediler 329a/5
g.- megi 299a/6
g.- meye 161b/8, 258b/4, 272a/9,
313b/7
g.- mez 083b/3, 237a/7, 258a/4
g.- üci 083b/3, 161b/8, 258b/4,
272b/1, 313b/7, 361b/2
g.- üciler 081b/1, 233b/7, 309b/4
g.- ür 073b/6, 141a/4, 152a/3,
329a/5
g.- üridüm 134a/9
g.- ürler 072b/1, 072b/2, 153a/4,
277a/8

2. Yükseltmek, kaldırmak.
g.- di 023b/2, 056b/6, 083b/4,
140a/9, 316a/4
g.- dük 006b/1, 008b/9, 056a/9
g.- meņ 306a/9
g.- ücüven 031b/2
g.- ür 137b/3
g.- ürdi 011b/4

g.- üruz 024b/1

3. Bir kimseyi bir yere kadar
yanında götürmek.

g. 125b/7
g.- di 139a/6, 176b/9, 226b/6
g.- e 132b/2
g.- ücilerken 147b/9

4. Yüklenmek, bir işle meşgul
olmak, bir şeyin peşine takılmak.
g.- diler 252a/4

götürül-: -6- [T.] 1. Taşınmak,
götürülmek.
g.- miş 316b/2, 318a/8

2. Kaldırılmak, yükseltilmek.
g.- di 355a/3
g.- e 338a/1
g.- miş 311a/7
g.- ür 245b/4

götürünül-: -2- [T.] Taşınmak,
götürülmek.
g.- meye 258b/5
g.- ürsiz 282a/7

göyn-: -1- [T.] Yanmak.
g.- eler 043a/8

göyündür-: -12- [T.] Yakılmak.
g.- di 005b/5
g.- diler 353b/4
g.- e 202a/3
g.- evüz 045b/6, 047b/9, 053b/2,
184a/3
g.- üci 192b/4, 193b/2, 310b/5
g.- üņ 189b/1, 234b/4

göyündürinil-: -1- [T.] Yakılmak.
g.- e 106b/4

göz: -92- [T.] Göz.
g. 028b/1, 066b/9, 111b/3, 156b/9,
163a/7, 261a/3, 289a/8, 307b/9,
313a/1, 334b/3, 345a/4, 356a/6

g.+ din 176b/8
g.+ dür 063a/5
g.+ e 063a/5, 227b/5
g.+ i 138a/6, 181a/4, 227a/3,
270b/6, 297a/4, 313a/1, 317a/7,
334b/2, 334b/3
g.+ ile 315b/8
g.+ ler tutar 293a/8
g.+ ler 078a/7, 147b/9, 157a/1,
195a/8, 201a/3, 206a/9, 245a/5,
247b/1, 271a/3, 300a/5
g.+ lerdür 096a/9
g.+ lere 078a/7
g.+ leri mi 097b/1
g.+ leri 002b/3, 087a/1, 111b/3,
147b/9, 159a/8, 175a/2, 189a/5,
191a/3, 207a/2, 248a/4, 251a/6,
283b/7, 300a/6, 314b/2, 335b/3,
337a/4, 340a/2, 349a/7
g.+ lerile 295b/4
g.+ lerin 066b/9, 265b/1
g.+ lerinde 101a/6
g.+ lerine 315b/2
g.+ lerini 003a/6, 003a/7, 078b/6,
091a/9, 263b/1, 302b/4
göñül g.+ lerinüñ islerine 207a/3
g.+ lerinüñ 205a/4, 205a/5
g.+ leriñüzi 073b/2
g.+ leriyle 337b/1
g.+ lerümüz 149a/3
g.+ lerüñ isleri 324b/2
g.+ lerüñ islerine 028b/2
g.+ lerüñ 213b/9, 245b/6, 270b/3,
278a/5
g.+ lerüñüz 125a/6, 284a/1
g.+ lerüñüzde 101a/5
g.+ ümüz 125b/4
g.+ üñ 169b/2, 226b/7, 308b/7
g.+ üñi 151a/9, 170b/2, 185b/5

göz: -22- [T.] Bakmak, gözetmek.
g. dut 009b/8, 047a/6, 246a/9,
294a/8, 295b/6
g. dutalar 020b/1, 021b/3
g. dutar 112a/3
g. dutaradı 227b/7
g. dutarken 227b/1

g. dutarlar mı 018b/4
g. dutsunlar 020b/1
g. dutucıdur 186a/1
g. dutucılardur 246a/9, 295b/6
g. dutucıvan 129b/9
g. dutuñ 105b/5, 129b/9, 186a/1,
198b/5
g. tutarlar 055a/9
g. tutduñuz 320b/4

göz bırağdur-: -2- [T.] Haberdar etmek.
g.- duğ 169b/8, 169b/8

göz kaçış-: -1- [T.] Kaş göz işareti
yapmak.
g.- ırlar 352b/4

gözü kısa ey-: -1- [T.] Göz dikmek, başka
bir şeye bakmamak.
g.- yiciler 270b/6

göz yaşı: -2- [T.] Göz yaşı.
g.+ ndan 066b/9, 111b/3

gözlü: -7- [T.] 1. Gözlü, gözü olan.
g.+ ler 184a/7, 265b/2, 317b/3,
318a/4

2. Gören, kör olmayan.
g. 040b/4, 073b/8

3. (Pınar için) Su akacak gözenek,
delik.
g. 318a/3

gözsüz: -23- [T.] 1. Kör. (Bk. gössüz)
g. 069b/1, 073b/8, 141b/7, 185a/7,
185a/8, 208b/6, 258b/7, 280b/9,
304b/9, 350a/5
g.+ dür 165b/9
g.+ i 031a/4
g.+ ler iken 167a/9, 213b/8
g.+ lerdür 003a/4, 015a/2
g.+ lere 118b/2, 225b/1, 241b/3,
292a/1
g. oldı 165b/8

g. oldılar 065b/9

gözsüzlük: -1- [T.] Körlük.
g.+ i 283b/4

gücemle-: -1- [T.] Zorlamak, icbar etmek.
g.- yü 360b/7

gücük: -1- [T.] Kısır.
g.+ dür 361a/1

güç: -152- [T.] 1. Takat, dayanıklılık, bir şeyi yapabilme, becerebilme, üstesinden gelebilme kabiliyeti.
g.+ leri 310b/6
g. yitmek 119b/8

güc
g. 128b/6
g.+ din 232a/4, 283b/2
g.+ i yitdiği 021a/8
g.+ i yitdiğin 082b/4, 086b/2, 110b/2, 154a/5
g.+ i yitdiğine 027b/2
g.+ i yitdiğünce 200a/7
g.+ i yite 034a/9
g.+ i yiter mi 069b/4
g.+ i yiter oldu 054b/7, 248b/6, 249a/1, 260b/6
g.+ i yiter oldu 171b/7, 212b/8
g.+ i yiter 020b/4, 021b/9, 024b/2, 027a/8, 027b/8, 028a/1, 028b/9, 029b/1, 029b/6, 050a/9, 056a/2, 060b/6, 061a/1, 062b/1, 070a/9, 071b/1, 075a/2, 100b/9, 107a/5, 127b/9, 129b/6, 144b/3, 156a/6, 156b/9, 192b/1, 286b/7, 288b/3, 289b/7, 315b/4, 316a/2, 333a/3, 334a/9
g.+ i yiterdür 003a/7
g.+ i yitmek 163a/3
g.+ i yitmeye 026b/6, 045a/5, 322b/2
g.+ i yitmez 026b/6, 156b/4, 156b/6
g.+ i yitmezler 051b/9
g.+ i yiterdür 010a/2, 010a/6, 013a/9, 039b/5, 041b/3, 068a/3,

123a/4, 148a/6, 167b/3, 194b/8, 205b/4, 207a/5, 234a/9, 241a/9, 241b/5, 257a/8, 285a/4, 287b/6, 300b/7
g.+ i yiterirekdür 129b/7
g.+ i yiterler olmadı 290b/4
g.+ i yiterler olmadılar 124b/2
g.+ i yiterlerdür 117a/3
g.+ i yitmek 166a/8
g.+ leri yiter 016a/4
g.+ leri yiterise 019b/2
g.+ leri 025b/9, 097a/6, 097b/3, , 156b/2, 164a/3, 174b/8, 175a/3, 188a/5, 188a/8, 210a/6, 220a/6, 262b/8, 263b/2, 263b/7, 337a/3
g.+ lerümüz yitmez 210b/8
g.+ üm yetdi 129b/1
g.+ ümüz yitseyidi 107b/2
g.+ ümüz 027b/3
g.+ üñ yitdi 165a/6
g.+ üñ yiterse 072b/6
g.+ üñ yitmedi 173b/7, 174a/5
g.+ üñ yitmeye 171b/2, 173a/6, 173b/1, 173b/3
g.+ üñüz yitdi 102a/6, 123b/9
g.+ üñüz yitdiğünce 331b/3
g.+ üñüz yitdiğinden 332a/9
g.+ üñüz yite 062a/3
g.+ üñüz yiter 118a/5
g.+ üñüz yiterse 316b/6
g.+ üñüz yitmeye 054b/2
g. yitmegi 158b/6
g. yitmek olmadı 150a/2
g. yitmek 165a/8

2. Bir toplumun sahip olduğu beşeri, askeri ve ekonomik imkanların tamamı.

g. 126b/7
g.+ din 109b/1, 238b/1, 283b/1, 301b/8

güc
g.+ din 260b/5
g.+ ümüz 023a/5
g.+ üñüz 126b/8

3. Zorbalık, zor, baskı, zulüm.
g. eylenildi 196a/5
g. eyelendi 056a/1
g. eyledi 231b/8, 269a/8
g. eyler 269b/2
g. eyleyici iken 081b/8
g. eyleyiciler 219a/1

güc

g.+ ile 024a/1, 044b/1, 173b/9,
182b/5, 283a/5, 295a/9, 311b/1

4. Zor.

güc

g.+ e görüp 356a/6

güç götürücü: -3- [T.] Yumuşak huylu,
halim.

güç götürücü

g. 129a/8, 260a/9, 331b/5
g.- icidür 128a/9
g. oldu 251a/7

güçlü: -1- [T.] Kuvvetli, güçlü.

güçlü

g.+ dür 228a/5

gül-: -9- [T.] 1. Mutlu olmak.

g.- di 128a/5
g.- erdür 350b/6
g.- ersiz 314a/6
g.- sünler oldıarsa 110b/6
g.- üciyiken 221b/7

2. Alay etmek, küçümsemek,
önemsiz bulmak.

g.- erler olduğuzdı 202a/9
g.- erler 292a/6, 352b/3, 352b/6

güldür-: -1- [T.] Mutlu etmek.

g.- ür 313b/9

gülef: -1- [Far.] Bir tür kırmızı gül.

g. 316b/8

gülün: -2- [Far.] Gül renkli, pembe.

g. 316b/8

gümân: -71- [Far.] Şüphe.

g. 002a/3, 028a/5, 029a/8, 050b/2,
071a/5, 113a/4, 118a/4, 145a/8,
167b/3, 169b/9, 190b/2, 192b/2,
203b/4, 244b/5, 246a/3, 254b/7,
279a/8, 281a/1, 285b/3, 286b/4,
294a/7, 297a/9, 297b/6, 304a/1,
304b/2, 307a/7, 313a/8

g.+ a 056b/5, 079a/8

g.+ dan 307a/7

g.+ e 313a/4

g.+ ıdur 269b/7

g.+ ıla 170a/3, 257a/4

g.+ ın eylemek 038b/3

g.+ ını 254b/6

g.+ lar 247b/2

g.+ ları 107b/6

g.+ uñuz 266a/8

g.+ uñuzdur 284a/2

g. bırağıcı 127b/3, 131a/1, 145a/7,
257a/5, 285b/3, 287a/7

g. eyledüñüz 284a/1, 284a/2

g. eylemek 118a/2

g. eylemeñ 292b/8

g. eylemeyesiz 027a/1

g. eyler oldı 193a/1

g. eylerler olduğuz idi 231a/1

g. eylerler 007b/2, 038b/2, 118a/2,
297a/7

g. eylersiz olduğuz 295b/2

g. eylersiz olduğuzdı 071b/8

g. eyleyiciler 304a/1

g. eyleyicilerden 013a/7, 121b/9

g. içinde 003b/1, 056b/5, 121b/8,
122a/9, 192a/5

g. içindedür 131a/1

g. içindevüz 127b/3, 145a/7

gümânlan-: -10- [Far.+T.] Şüphel etmek.

g.- asız 069a/1, 332a/6

g.- dı 107b/5, 236b/4

g.- duñuz 247b/1, 320b/4

g.- madılar 307b/4

g.- urlar oldılar 150b/4

g.- urlar olmadı 177a/5

g.- ursız 070b/3

gümānlundur- -1- [Far.+T.] Şüphe duymasına sebep olmak.

g.- am 084b/2

gümānlu: -5- [Far.+T.] Şüphe içinde olan.

g. 279a/9, 308b/8

g.+ lardan 031b/8, 079a/6

g. mı olurlar 207b/1

gümānsuz: -36- [Far.+T.] Kesin olarak.

g. 002a/7, 023a/6, 056b/6, 164a/7, 167b/6, 167b/8, 172a/9, 219b/2, 221b/1, 222a/3, 319b/3, 338a/5, 341b/8, 344b/5, 345b/1, 345b/2, 360a/1, 360a/2

g.+ lar 242a/6

g.+ lardan 075b/9

g. ola 344a/5

g. olalar 063b/9

g. olmazlar oldılar 225b/3

g. olmazlar 242a/3, 312a/6

g. olucıladur 245a/9

g. olucılar olursañuz 215a/1, 294a/6

g. olucılar 297b/7

g. olucılara 310a/1

g. olurlar oldılar 246a/5

g. olurlar 220b/8, 295b/9, 297a/1

g.+ uñ 338b/8

gümānsüzlik: -1- [Far.+T.] Kesinlik.

g. 151b/6

gümüş: -6- [T.] Gümüş. (Bk. gümüş)

g. 093b/3, 339a/4

g.+ den 028b/3, 291b/4, 346a/9

g.+ i 106b/3

gümüş: -3- [T.] Gümüş. (Bk. gümüş)

g. 121a/8

g.+ den 346a/9, 346b/4

Gün I: -26- [T.] 1.Güneş.

G. 193a/6, 211a/7, 216a/4, 345a/5, 349a/5, 350b/8, 353a/9

G.+ e 222a/5

G+ i 076a/3, 212a/9

G.+ i 213a/6, 237a/9, 340b/6

2. Doğu ve batı yönlerini belirtmek için kullanılır.

g. 174b/1, 176a/9, 206a/4, 215a/3, 229b/2, 316a/8, 339b/8, 339b/9, 342b/8

gün II: -547- [T.] Gelecekte herhangi bir zamanı belirlemek için kullanılır.

g. 023b/6, 028a/5, 029a/8, 029b/6, 035a/3, 038b/7, 039b/5, 039b/7, 046b/6, 069a/6, 071a/9, 071b/7, 075b/6, 075b/7, 080a/4, 083a/4, 084a/3, 087a/8, 095a/5, 099a/3, 100b/9, 106b/4, 106b/6, 117a/9, 118b/3, 123b/2, 130b/3, 147a/3, 147b/8, 147b/9, 148a/6, 148a/7, 157b/1, 157b/5, 157b/7, 159b/2, 164a/7, 165b/7, 171b/8, 172a/7, 175a/1, 175a/2, 176a/8, 177a/4, 177a/5, 177a/8, 179b/2, 184a/6, 184a/7, 184a/8, 184b/1, 184b/2, 190a/2, 191b/1, 192a/1, 196a/1, 202a/1, 204b/3, 204b/4, 209b/1, 210b/4, 211a/3, 211a/4, 211a/5, 211a/6, 211a/7, 211a/8, 216b/8, 218a/3, 225b/3, 225b/7, 226a/1, 231a/1, 231a/5, 231a/6, 231b/5, 237a/2, 238a/3, 238b/4, 238b/6, 240b/8, 241b/5, 241b/8, 250b/3, 252b/3, 256a/6, 256a/8, 263a/2, 263a/3, 263a/9, 265a/4, 277b/3, 278a/1, 278a/2, 278a/3, 279a/6, 280a/5, 280b/2, 283b/6, 285b/6, 289b/2, 289b/3, 293a/5, 294b/2, 295a/7, 297b/1, 297b/2, 298a/1, 299b/5, 300b/7, 300b/9, 309a/1, 309a/9, 309b/1, 309b/7, 311a/8, 311a/9, 311b/1, 312b/2, 314b/1, 315b/7, 314b/9 316b/9, 320a/9, 320b/1, 322b/5, 323b/7, 331a/4, 333b/8, 337a/3, 338a/2, 338a/3, 339a/3, 340a/1, 340a/3, 343a/2, 343b/6, 345a/5, 345a/6, 345a/9, 345b/1, 345b/3, 346a/6, 347a/7 347a/8, 347a/9, 347b/2,

347b/4, 347b/6, 347b/7, 347b/9,
348a/2, 348a/3, 348a/4, 348b/2,
348b/9, 349a/2, 349a/3, 349a/6,
349a/7, 349b/8, 350a/3, 350b/4,
350b/5, 350b/6, 351b/7, 351b/8,
352a/2, 352a/4,
g.+ de 146a/2
g.+ den 005a/5, 011a/6, 026b/3,
148a/1, 206a/9, 244a/9, 343a/5,
346a/3
g.+ dür 128b/2, 130b/1, 130b/2,
314b/3
g.+ dür 343b/6
g.+ e 084a/9, 110a/8, 149b/8,
271b/4, 202a/1, 271b/3, 294a/8
ayırmağ g.+ i 295a/7, 347a/7,
348b/2
g.+ i 081a/9, 100b/9 103b/6,
105b/6, 157a/5, 177a/9, 188b/3,
241b/8, 246a/9, 255a/8, 270b/7,
279a/4, 279a/6, 294b/2, 309b/6,
331a/4
g.+ idür 264b/6, 309b/1, 331a/4,
347b/7, 347b/8
g.+ inde 062a/6, 301a/2
g.+ inden 269a/3, 278a/3, 286b/3
g.+ indin 050b/2
g.+ ine 241b/7, 271b/3 278b/7,
298b/1, 345a/2
hasret g.+ iyle 177a/9
g.+ ki 196a/1
g.+ lerede 020a/4, 283b/3
g.+ lerden 016a/3
g.+ lerinden 296b/2, 311a/6
g.+ lerini 087a/7, 144b/8, 293b/7,
312b/2, 340a/1
g.+ üdür 309a/4
g.+ ünde 278a/1, 318b/6
g.+ üne 149b/9, 267b/4
hisâb g.+ üni 269b/6
g.+ üñ 071a/8 088a/1, 116a/4,
123a/3, 124b/8, 127b/9, 129a/4,
215a/9, 218b/4, 218b/5, 219b/4,
272b/9, 219b/5, 293a/4, 299b/9,
318b/4 339a/5, 346a/6
g.+ üñüzdür 191a/9
g.+ üñüzi 080a/9, 245b/2, 276b/4
g.+ üñüzün 297b/9, 352a/7, 354a/4,
354b/7, 354b/9, 355b/8, 355b/9,
359a/6, 359b/4, 359b/5, 360a/2

2. Bir günlük zaman, gün.
g. 007b/4, 017b/3, 018a/5, 024a/9,
030b/3, 169b/4, 195b/1, 202b/1,
280a/9, 283a/2, 283a/3, 283a/5,
316b/4, 346b/8
g.+ de 245a/1, 339a/2, 356a/7
g.+ dür 070a/6
g.+ ler 007b/4, 017b/3, 067a/8,
087b/2, 115a/4, 123a/8, 127b/7,
213a/3, 244b/8, 309a/7, 319b/7
g.+ üñ 024a/9, 169b/4, 202b/1

3. Haftanın günleri, takvimde yeri
olan belirli günler, şenbe günü.
g.+ dür 181b/9
g.+ i 056b/1, 353b/1
'arefe g.+ i 017b/3
g.+ inde 006b/4, 329b/1
g.+ ler 029a/7, 037a/9, 194a/1,
338a/7
g.+ lerede 016a/3
g.+ lerden 016a/7
g.+ leri 018a/4, 037a/9, 095a/5
teşrik g.+ leri 018a/4
g.+ lerün 115a/9
g.+ üñ 047a/9

4. Gündüz.
g. 077b/5, 151a/1

5. Bir iş için belirlenmiş zaman, o
işin yapıldığı ya da gerçekleştiği
zaman.
g. 218a/3, 314b/9
g.+ den 005a/5, 011a/6, 026b/3,
148a/1, 206a/9
g.+ dür 130b/1, 130b/2, 314b/3
g.+ e 271b/4
g.+ i 081a/9, 103b/6, 105b/6,
157a/5, 188b/3, 241b/8, 246a/9,
270b/7, 279a/4, 279a/6, 294b/2,
309b/6, 331a/4
ayırtlamak g.+ i 100b/9
ayırmağ g.+ i 295a/7, 347a/7,
348b/2
g.+ idür 309b/1, 331a/4, 347b/7,

347b/8
g.+ inde 301a/2
g.+ inden 269a/3, 278a/3, 286b/3
g.+ ine 278b/7, 298b/1, 345a/2
yanuduñ g.+ ine 271b/3
ħasret g.+ iyle 177a/9
g.+ ki 196a/1
g.+ lerde 283b/3
g.+ lerden 016a/3
g.+ lerinden 296b/2, 311a/6
g.+ lerini 087a/7, 293b/7, 312b/2,
340a/1
g.+ üdür 308b/5, 309a/4
g.+ üñ 088a/1, 116a/4, 123a/3,
124b/8, 129a/4, 215a/9, 218b/4,
218b/5, 219b/4, 219b/5, 293a/4,
299b/9, 318b/4
g.+ ünde 278a/1
yanud g.+ ünde 318b/6
g.+ üne 149b/9
ħisāb g.+ üni 269b/6
g.+ üñüzi 276b/4
g.+ üñüzüñ 297b/9

gündüz: -64- [T.] Güneşin doğmasından batımına kadar geçen aydınlık zaman.
g. 026a/2, 029b/2, 074b/5, 083b/9,
117a/3, 141a/6, 149a/2, 187a/3,
188a/7, 196a/6, 216b/1, 239a/7,
244a/2, 272a/4, 285a/1, 319b/9,
337b/6, 340a/8, 342b/7, 356b/3,
356b/9
g.+ de 071a/6, 118b/9
g.+ den 118b/3, 301a/1
g.+ dür 284b/8
g.+ e 087b/2, 258a/8
g.+ i 029b/2, 120a/2, 140b/4,
147a/7, 152a/9, 161b/3, 187b/7,
196a/6, 207a/3, 212b/1, 213a/7,
225b/6, 231b/3, 231b/4, 244a/3,
258a/8, 262a/7, 272a/5, 281a/4,
320a/1, 343a/9, 348a/8
g.+ ile 353b/1
g.+ ler 254b/3
g.+ üñ 014a/8, 032b/4, 041b/4,
115b/1, 131a/5, 161b/4, 185b/4,

201a/5, 255b/5, 262b/1, 296a/1
g.+ ün 085b/6

Güneş: -31- [T.] Güneş.
G. 092b/3, 132a/3, 174b/2, 185a/2,
262a/8, 262a/9, 269a/5, 270a/3,
284b/8, 309a/8, 316a/3, 346a/8,
348a/9, 356b/3
G.+ e 284b/9
G.+ i 024a/6, 087b/3, 115a/8,
140b/1, 147a/6, 152b/1, 169a/7,
187b/7, 244a/3, 258a/9, 272a/5,
356b/3
G.+ üñ 166a/5, 174a/7, 185b/4

gürle-: -1- [T.] Gürülütülü ses çıkarmak.
gök g.- mek 003a/4

güzāf: -1- [Far.+T.] Boş söz, mânâsız lâf
g.+ dan 043a/2

ħā: -1- [Ar.] Arap alfabesinin altıncı harfi.
ħ. 290a/4

ħaber: -122- [Ar.] 1. Bilgi.
ħ. 050a/4, 055b/1, 138a/9, 221a/3
ħ.+ den 348a/6
ħ.+ dür 271a/5
ħ.+ e 350a/7
ħ.+ idür 187a/6
ħ.+ ini 096a/3, 271b/7
ħ.+ ler 231a/5
ħ.+ lerden 314a/9
ħ.+ lerindendür 030b/6, 126b/3,
139b/3
ħ.+ lerini 250a/7, 359a/6
ħ.+ lerüñüzden 111b/6, 248a/8
ħ.+ lerüñüzi 303a/3
ħ.+ üñ 075a/5
ħ. birağıcılar 252a/7
ħ. mi virürsüz 116a/8
ħ. virinile 345a/6
ħ. virinilesiz 331a/3
ħ. virinilmedi mi 313b/6
korğıdı ħ. virinilmedi 261a/1
korğıdı ħ. virinilmişlerüñ 120b/2

2. (Virmek fiiliyle birlikte)
Bildirmek, söylemek.
h. vir 004a/8, 134b/1, 150a/6,
150a/7, 165a/3, 315a/5
korkıdu h. vir 115a/2
h. virdi 004a/8, 111b/6, 333a/7,
333a/8
h. virdüğümüzde 082a/2
h. virdüm 134b/2
h. vire 060a/9, 063b/5, 068b/7,
074b/6, 078b/4, 083a/7, 083b/3,
109a/3, 111b/7, 112b/6, 116b/9,
209b/2, 272b/1, 322b/5, 322b/8,
329a/9
korkıdu h. vireler 114a/8
h. virelüm mi 175a/5
h. virem 135a/7, 173b/7, 233b/2,
243a/2
h. viresin 132b/7
korkıdu h. viresin 261a/1
h. virevüz 243b/5, 286a/1
h. vireyim mi 064b/6, 197a/1
h. vireyin mi 028b/4, 220b/1
h. virmekdür 032a/1
h. virmeye 258b/3
h. virünj 004a/6, 073a/4, 073b/1,
073b/3, 081b/3, 118b/9, 119a/8,
125a/1, 129a/8, 231b/1, 231b/2,
260a/4, 274b/1, 286a/3, 298a/7,
298b/7, 313a/2, 318b/6, 318b/9,
319a/2, 319a/3, 335b/6, 335b/9
h. virür misiz 143b/2
h. virür 253b/4
h. virürem 031a/5

3. Haber, bir olay, bir olgu veya bir
kişi hakkında edinilen bilgi.
h. 222a/3, 228b/1
h.+ i 109b/4, 145a/5, 269a/6,
330b/9
h.+ ile 306b/5
h.+ in 061b/1, 169a/2
h.+ inden 072b/5, 226a/8
h.+ ini 120a/6, 216a/9
h.+ leri 070b/5, 214a/8
h.+ lerinden 090b/6, 131b/3, 184a/5

h.+ lerindendir 130a/6

haberlü: -20- [Ar.+T.] Haberdar, her şeyi
görüp bilen.

h. 123a/1, 167a/7, 333a/9
h.+ dür 038b/1, 059b/6, 105a/1,
131a/2, 288b/1, 307b/1, 320a/8,
323b/3, 325b/8, 335a/3, 359b/4
h. oldı 046a/7, 054b/1, 055a/2,
249b/3, 304a/9
h. olmadılar 205b/1

Habîbi: -2- [Ar.] Yâsîn sûresinde kıssası
anlatılan kişi.

H. 261b/4, 261b/9

hacc: -13- [Ar.] Kabe'yi tavaf edilerek
yapılan ibadet.

h. 016b/8, 017b/3, 017b/4, 017b/5,
058b/2, 194a/6
h.+ a 193b/8
h.+ dan 017b/2
h.+ ı 017a/8, 017b/2, 034a/9
h.+ uñ 103b/6

haccı: -1- [Ar.] Hac ibadetini yapan
müslüman.

h.+ ları 105a/5

hâcet: -9- [Ar.] Dilek, ihtiyaç, istenen şey.

h. 137a/2, 325a/4
h.+ e 282a/6
h.+ i 250a/3, 250a/4
h.+ lerdür 180b/3
h. islerinden 205a/9
h. olunur 361b/4
h. oldısa 325a/5

hâcetlü: -1- [Ar.+T.] Muhtaç.

h.+ lersiz 258b/3

hâcetsüz: -10- [Ar.+T.] Hiçbir şeye ihtiyaç
duymayan.

h.+ dür 034b/1, 272a/9
h. eylemeye 011a/6
h. eylemeye 005a/5
h. eylemez 244a/9

h. eyleyicidir 244b/1
h. oldu 331a/1, 350a/6, 357a/2,
358a/4

had: -75- [Ar.] Allah'ın koyduğu kurallar
ve helal dairenin sınırı.

h.+ dan geçici 159b/8, 352a/5
h.+ dan geçürücü iken 081b/9
h.+ dan geçdi 181a/7, 337b/8,
349b/1, 349b/8
h.+ dan geçdiler 006b/3, 211a/3,
310b/5, 355b/2
h.+ dan geçce 067b/8, 332b/5
h.+ dan geçenleri 081a/9
h.+ dan geçer 358a/4
h.+ dan geçerler oldılar 006a/8,
035b/4, 066b/2
h.+ dan geçerse 015b/6
h.+ dan geçici 337b/5
h.+ dan geçiciler olduk 336b/5
h.+ dan geçiciler 062a/1, 089a/9,
104b/1, 339b/4
h.+ dan geçicilerdendir 121a/4
h.+ dan geçicilere 116a/1, 348b/4
h.+ dan geçicileri 067a/5, 079b/2,
087b/4
h.+ dan geçicilerün 120b/4
h.+ dan geçiciyiyle 337b/5
h.+ dan geçmegi 323a/1, 323a/3
h.+ dan geçmegümüzi 038a/1
h.+ dan geçmek 045b/5, 065a/5,
065b/5, 121b/2, 169a/4, 211a/3,
335b/1
h.+ dan geçmeñ 056b/1, 066a/9,
067a/4, 081a/9, 131a/3, 316a/4
h.+ dan geçmezler 316a/9
h.+ dan geçüre 181a/8
h.+ dan giçerlerdi 095a/5
h.+ dan giçici 336a/6
h.+ dan giçmek 069a/4
h.+ dan giçmeñ 057b/4, 183a/4
h.+ dan 066a/9, 176a/3, 178b/9,
200b/9
h.+ lardan geçmeñ 020b/7
h.+ larıdur 016b/5, 020b/7, 044a/1,
322b/3, 331b/9
h.+ ların 020b/6, 020b/9

h.+ larından giçe 332a/1
h.+ larından 020b/7, 044a/2
h.+ larındandır 020b/9
h.+ larını 112a/2, 113b/1

hādī: -1- [Ar.] “Kendisine ulaşan
doğru yolu gösterici, hidâyet edici”
anlamında esmâ-i hüsnâdan
(Allah'ın en güzel
isimlerinden)dır.h. 175b/5

Hafşa: -1- [Ar.] Hz. Ömer'in kızı ve Hz.
Peygamber'in hanımı.
H. 333a/8, 333a/9

hākīkat: -2- [Ar.] Gerçek.
h.+ da 119b/9
h.+ ıla 308b/4

hākīm: -1- [Ar.] Allah'ın
isimlerinden (esmâ-i hüsnâ) biri.h.
175b/5

hākīm: -2- [T.] Hâkim.
h.+ lerden 016b/7
h. eylerler 048b/6

Hak Te'âla: -1- [Ar.] Allah Te'âla.
H. 311a/6

hak: -96- [Ar.] 1. Doğru, gerçek, doğru
yol. (Bk. hakk)
h. 010a/6, 013a/7, 032a/1, 060a/4,
067a/1, 091b/1, 098a/9, 106a/4,
106b/1, 120b/6, 121b/9, 122b/6,
131b/4, 135b/7, 146a/8, 168a/1,
177a/5, 196a/7, 200b/5, 211a/7,
225a/9, 231b/7, 242b/2, 253b/2,
255a/2, 256b/9, 291a/8, 291a/9,
300b/8, 326a/8, 328b/1
h.+ dan 003a/1, 019a/2, 027b/7,
038b/2, 077a/9, 106a/6, 117b/6,
118a/2, 182a/1, 192b/8, 251b/4,
313a/8, 328a/4, 333a/9
h.+ dın 117b/9, 265a/1, 300b/3
h.+ dur 003b/7, 013a/3, 013a/9,
031b/8, 033b/7, 084a/3, 119a/3,

124a/6, 126a/7, 140a/8, 142a/7,
169b/8, 170b/4, 195b/8, 227a/4,
230a/6, 242a/3, 244a/4, 244b/1,
244b/6, 257b/3, 259b/1, 271a/3,
280b/5, 282a/2, 286a/5, 287b/5,
297b/6, 299b/2, 301a/4, 310a/3,
349a/2

h. iken 008b/6, 053b/9

h. midur 119a/2

2. Olması gerektiği şekliyle, gerekli önem ve özeni göstererek.

h. 026b/5, 026b/6, 128b/5, 310a/1

h.+ dur 075a/4, 339a/9

h. iken 015b/9

3. Payına düşen hisse, hak edilmiş pay.

h. 309b/3, 331b/5

h.+ dan 063b/3, 320b/7

hakık: -218- [Ar.] 1. Doğru, gerçek, doğru yol. (Bk. hak)

h. 108a/1, 207a/9

h.+ a 117b/9, 124b/4, 153a/1,
155b/3, 159a/9, 256b/3, 294a/1,
298b/3, 301a/6, 356a/1

h.+ ı 005a/1, 005b/2, 007a/2,
013a/7, 032b/2, 034b/6, 057b/5,
066b/9, 070b/5, 074b/1, 098b/2,
098b/3, 121a/2, 142a/3, 150b/4,
172b/4, 187a/1, 187a/7, 200a/8,
200b/5, 211b/5, 229b/8, 237b/8,
246b/8, 256b/9, 277a/6, 288a/6,
293b/3, 308a/3, 347a/4, 360a/4

h.+ ıla 011a/1, 015a/8, 023b/2,
035a/6, 052b/6, 057b/2, 061b/1,
063b/2, 079a/5, 086b/4, 087a/9,
094b/7, 096b/3, 098a/8, 115b/1,
146a/4, 148b/7, 150a/9, 151a/7,
152a/1, 158b/9, 163a/3, 168a/1,
189a/1, 199b/2, 200b/4, 201b/2,
213b/4, 238a/7, 259a/1, 265a/6,
271b/9, 272a/4, 274b/4, 277a/1,
287b/3, 295a/6, 296a/3, 297a/3,
297b/3, 298a/6, 306a/1, 309a/9,
330b/7

h.+ uñ 141b/3, 191a/3

2. Adalet.

h.+ ıla 026b/5, 026b/7, 082b/2,
090a/3, 191b/7, 255a/5, 269a/8,
269b/5, 276b/1, 278a/5, 282a/5

3. Üzerine yemin edilen şeyi belirtmek için kullanılır.

h.+ ı 048b/5, 072a/8, 150b/9,
182b/4, 189a/2, 357b/6, 357b/7,
359b/1, 360a/3

h.+ için 075b/6, 178b/7, 215b/4,
236a/6, 253a/7, 271b/4, 290a/4,
294a/4, 300b/8, 309b/4, 309b/5,
311a/7, 311a/8, 336a/2, 347a/4,
349a/5, 355a/8

h.+ ıyçün 312b/6, 344a/9, 344b/1,
347a/4, 347a/5, 349a/5, 349a/6,
351a/4, 353a/9, 353b/1, 354a/2,
354a/5, 355a/7, 355a/8, 356b/3,
356b/4, 356b/9, 357a/7, 357b/6,
359a/9, 359b/1, 360a/3

h.+ ıyçün 151b/2, 264a/7, 268b/2,
308a/1, 331a/2

h.+ ıyüçün 260b/9

4. Bir şey üzerinde, hakkında.

h.+ ında 032a/5, 043a/9, 054a/6,
054a/8, 128a/8, 138a/1, 153a/7,
192a/3, 296b/5, 322a/6

h.+ ıñuzda 325a/8

h.+ ıumuzda 237b/9

5. Olması gerektiği şekliyle, gerekli önem ve özeni göstererek.

h.+ ınca ululamağı 077a/2

h.+ ınca 011a/4, 069a/5, 197a/5,
197a/8, 276a/6, 321b/9

h.+ ını virüñ 081a/9

6. Payına düşen hisse, hak edilmiş pay.

h.+ ı 282b/5

h.+ ını 162b/4, 240a/9

ḥaqqā: -3- [Ar.] Gerçekten, doğrusu, elhak.

ḥ. 344a/9, 344b/8, 350b/1

ḥaqlu: -9- [Ar.+T.] Adil, adalete uygun olan.

ḥ.+ rağı 032a/8

ḥ.+ raqdur 020b/3, 069a/4, 076a/8, 109a/1, 113a/1, 118a/1

ḥ. olındı 069a/3

ḥ. oldılar 069a/2

ḥaqsuz: -18- [T.] Haksız, adalete uygun olmayan.

ḥ. 006a/7, 006a/8, 029a/4, 035b/3, 040b/9, 043a/8, 056b/2, 085b/6, 093a/9, 116b/8, 194b/9, 218a/1, 229a/7, 282a/1, 283b/1, 289a/5, 299b/7, 313a/3

ḥāl: -49- [Ar.] 1. Hal, vaziyet, durum.

ḥ. 021b/9, 090a/9, 314b/6

ḥ.+ a 349a/7, 353a/5

ḥ.+ da 004a/1, 005a/9, 007a/7, 022b/5, 032b/2, 032b/3, 032b/9, 034b/5, 036a/2, 037b/4, 044b/3, 044b/4, 048a/8, 056b/9, 062b/9, 100a/6, 100a/7, 108a/8, 111b/3, 113a/9, 126a/1, 132b/7, 137a/7, 158a/3, 171a/6, 184b/5, 190b/9, 191a/2, 225b/4

ḥ.+ dan 005a/1, 353a/6

ḥ.+ ı 181b/3

ḥ.+ ıla 039b/9, 090a/8

ḥ.+ ına 180b/5

ḥ.+ ında 179b/3, 179b/7

ḥ.+ larını 054b/8, 301a/5, 301b/1

ḥ.+ uñuz 080b/5, 274b/3

2. Dert, keder, sıkıntı..

ḥ.+ dur 350b/5

ḥ.+ i 135b/4

ḥalīfe: -11- [T.] Birinin yerine geçen kimse, vekil.

ḥ. 004a/4, 269b/5

ḥ.+ ler eyledük 116a/2

ḥ.+ ler 260a/3

ḥ.+ leri 083b/4, 224b/2

ḥ. eylemeklikde 208a/1

ḥ. eyleye 207b/9

ḥ. olunmuşlar 320a/2

ḥ. olgıl 093a/1

ḥ. olurlardı 292b/8

ḥāliş: -6- [Ar.] Saf, temiz ve samîmî.

ḥ. 081a/4, 274a/1

ḥ. eyledük 270b/3

ḥ. eyleyicilerken 237b/4

ḥ. olmağıla 270b/3

ḥ. olmuşlar 271b/5

ḥalk: -3- [Ar.] Halk, insan topluluğu.

ḥ. 263a/7

ḥ.+ dan 198a/6

ḥ.+ ı 258b/4

ḥalvet: -1- [Ar.] Gözlerden uzak, yalnız kalma.

ḥ.+ de 048b/3

ḥām: -3- [Ar.] Arap alfabesinin altıncı harfi.

ḥ. 294a/4, 295b/8, 298a/5

Hāmān: -6- [Ar.] Kur'an'da Hz. Mûsâ dönemindeki Firavun sarayının bir yetkilisi olarak anılan kişi.

H. 226b/7, 229a/5, 278b/2, 279b/2

H.+ a 235b/7

H.+ ı 226b/3

ḥamiyyet: -3- [Ar.] Millî şeref ve haysiyet.

ḥ. 268b/2

ḥ.+ i 305b/5

ḥamle: -1- [Ar.] Davranam, hamle.

ḥ. eylersen 096a/6

ḥamr: -1- [Ar.] Şarap.

ḥ.+ ı 085b/6

Ḥamza: -1- [Ar.] Hz. Peygamber'in amcası, Uhud şehidlerinden.
Ḥ. 285a/5

ḥarāb: -3- [Ar.] Yıkık dökük.
ḥ. eylemesinde 010b/4
ḥ. eyerler 324b/1
ḥ. eyleyeler 161a/7

ḥarāc: -1- [Ar.] Müslüman olmayan tebaadan alınan vergi.
ḥ. vireler 106a/4

ḥaraf: -1- [Ar.] Bunamış.
ḥ. 139a/2

ḥarām: -72- [Ar.] Yasak, haram.
ḥ. 019a/9, 058b/2, 068a/5, 068a/8, 212b/7, 230b/2
ḥ.+ dan 205b/5
ḥ.+ dur 081a/2, 081b/8, 160a/1, 211a/4
ḥ.+ ı 053b/6, 062b/7, 065a/1, 065a/2
ḥ.+ ıla 045b/4
ḥ.+ lar 017a/6, 104a/1
ḥ.+ lardur 106b/7
ḥ. eyledi 026a/5, 034a/5, 066a/2, 081b/2, 082a/7, 082a/8, 082b/1, 085b/3, 085b/5, 087a/5, 106a/3, 106b/9, 107a/1, 159b/7, 163a/2, 213b/3, 226a/3
ḥ. eylediler 081a/6
ḥ. eyledük 056b/8, 081b/9, 082a/1, 160a/2, 227a/2
ḥ. eyledüğüz 119a/9
ḥ. eylemedi 015a/3
ḥ. eylemeḡ 067a/4
ḥ. eylemeyedük 082a/4, 153b/9
ḥ. eylemezler 106a/3
ḥ. eyler 094b/2
ḥ. eyerler 106b/9
ḥ. eylersin 333a/4
ḥ. eyleyeler 053b/6
ḥ. olındı 044b/6, 058b/5, 068a/4, 081a/2
ḥ. olınmış 081b/7, 212b/7

ḥ. olınmışdur 008a/4, 081a/4
ḥ. olundı 045a/2, 203a/3
ḥ. olunmuşdur 061a/9, 211a/4
ḥ. olandı 031a/6
ḥ. oldı 079b/1, 081b/4
ḥ. oldıydı 104a/1
ḥ. olmadın 068a/2
ḥ. olmuş 017a/6

ḥaramzāde: -1- [Ar.+Far.] Soysuz, ahlâksız kimse, haram yiyici.
ḥ. 336a/6

ḥarç: -17- [Ar.] Bir iş için harcanan para, masraf, nafaka.

ḥarc

ḥ. 114a/6
ḥ. eyledi 171b/3
ḥ. eylediler 142b/1
ḥ. eylemegün 167b/5
ḥ. eylemeyeler 114a/6
ḥ. eylemez 106b/3, 108a/8
ḥ. eylemişmissen 102b/2
ḥ. eyleḡ 108a/6
ḥ. eyler 035b/9, 112a/4
ḥ. eyerler 100b/1, 112a/3
ḥ. eyleyeler 111b/1, 111b/3, 147a/2
ḥ. eyleyesiz 102a/8

ḥarem: -1- [Ar.] Mekke ve Medine şehirleriyle çevrelerindeki belirli bölgeler için kullanılan terim.
ḥ. 237b/6

ḥarīr: -3- [Ar.] İpek.
ḥ. 346a/7, 346b/4
ḥ.+ dür 193b/4

ḥarīṣ: -5- [Ar.] Bir şeye çok düşkün olan.
ḥ.+ dür 114b/7
ḥ.+ ıraḡı 009a/4
ḥ. olası 154a/4
ḥ. olduḡsa 139b/5
ḥ. olduḡuzsa 054b/2

Hārūn: -23- [Ar.] Hz. Mūsâ'nın kardeşi, onun yardımcısı olarak

İsrâiloğulları'na gönderilen
peygamber.
H. 023a/2, 093b/8, 181a/6, 183b/6,
183b/7, 267a/2, 267a/4
H.+ a 057a/5, 076b/3, 093a/1,
183b/4, 188b/5, 214b/3
H.+ ı 120b/5, 178a/3, 180b/8,
199b/5, 211b/7, 228b/8
H.+ uñ 091b/3, 177a/1, 182b/1,
215b/6

Harût: -1- [Ar.] Kur'ân-ı Kerîm'de adları
geçen ve insanlara sihir
öğrettiklerine inanılan iki melekten
biri.
H.+ a 009b/3

hâş: -8- [Ar.] Seçkin, imtiyaz.
h. 009a/2, 085b/3
h. eyler 010a/1, 032b/6
h. eyleyeyin 136a/1
h. iken 099b/5, 251a/2
h. olmuş iken 085b/4

hased: -7- [Ar.] Kıskançlık, çekememe.
h. 287a/6, 296b/6
h.+ den 008b/4, 019a/1
h. eylemekden 010a/5
h. eylerler mi 047b/6
h. eylesiz 304b/6

haşekî: -2- [Ar.] Sarayın hizmetlisi.
h. 036a/2, 105a/1

hâşıl: -2- [T.] Meydana çıkan, semere,
netîce.
h. olundu 359b/3
h. olmağičün 312b/5

haşım: -1- [Ar.] Düşman.
h.+ dur 193a/8

hasret: -8- [T.] 1. Pişmâklık, hayıflanma.
h. 262a/1
h.+ dür 338b/8
h.+ üm 275b/5
h.+ ümüz 072b/1

h. günüyle 177a/9

2. Üzüntü, keder.
h. 039a/1, 100b/1
h.+ ler 257b/8

haşr: -1- [Ar.] Kıyamette ölülerin dirilip
toplanması.
h. olunatsız 201a/4

hatâ: -1- [T.] Hata, günah.
h. eylemek 016a/1

hâtun: -1- [T.] Hakan eşi, kraliçe.
h.+ laruñ 134a/5

havâ: -3- [Ar.] Gökyüzü, semâ.
h.+ da 206b/7
h.+ sında 157a/2
h.+ ya 335a/7

havârî: -5- [Ar.] Hz. İsa'nın, yakın dostu
olan on iki kişiden her biri.
h.+ ler 031a/9, 069b/4, 328b/7
h.+ lere 069b/3, 328b/7

Havvâ: -4- [Ar.] İlk kadın, Hz. Âdem'in
zevcesi ve insan neslinin annesi.
H. 004b/4, 097a/4, 097a/6
H.+ yı 097a/3

havz: -1- [Ar.] Havuz.
h.+ lar 254a/4

hay: -1- [T.] Ha, Arap alfabesinin altıncı
harfi.
h. 282b/5

hayâl: -1- [Ar.] Hayal.
h. olunurdu 182a/7

hayf: -2- [Ar.] Yazık, eyvah.
h. eyleme 269a/8
h. eyleye 207b/1

hayır I: -39- [Ar.] 1. Güzel amel, iyi ve makbul olan hal ve iş

- h. 344b/2, 356a/6, 359a/7
h.+ dan 017b/6, 019a/6, 029b/7, 035a/1, 035b/7, 054a/8, 343b/2, 344b/2
h.+ dur 194b/3
h.+ lar 035b/6, 111a/6, 200a/4
h.+ lara 013a/8, 200a/7
h.+ larda 190b/6
h.+ larıla 259b/3
h. isleri 131a/7

2. Maddî veya mânevî karşılık beklenilmeden yapılan iyilik, yardım, ihsan.

- h.+ dan 019a/5, 025b/7, 025b/8, 026a/1

3. Fayda, menfaat, nimet.

- h. 009b/9, 025b/3, 044b/3, 053a/8, 083a/6, 099b/2, 108b/8, 122b/5, 156b/7, 226a/1, 232b/5, 248b/6, 339a/8, 359b/2, 360b/9

hayır II: -1- [Ar.] Hayır, olmaz, yok, aslâ.
h. 153b/2

hayırlı: -6- [Ar.+T.] Hayırlı, uğurlu, mübârek.

- h. oldı 198a/4, 210a/6, 213a/5, 281a/8, 293b/8, 334a/9

hayırsuz: -1- [T.] Faydasız.

- h. 310b/4

hayız: -3- [Ar.] (Kadınlarda) Âdet hâli, aybaşı.

- h. 020b/2
h.+ dan 332a/6
h.+ lar 020b/1

hayız gör-: -3- [Ar.+T.] (Kadınlarda) Âdet hâli olmak.

- h.- dügi 020a/4
h.- medi 332a/7

h.- mekten 020a/4

haykır-: -1- [T.] Çok yüksek sesle bağırarak.

- h. 165a/6

hayrân: -7- [Ar.] Şaşkın, şaşırıp kalmış kimse

- h. eyleye 188a/5
h. iken 075b/4
h. olurlar 150b/9
h. olalar 061a/9
h. oldı 024a/7
h. olurlar 003a/1, 096b/7

hayr: -26- [Ar.] 1. Güzel amel, iyi ve makbul olan hal ve iş

- h. 027b/2, 097a/2, 125a/7, 129a/4, 161b/2, 203b/5
h.+ a 057b/3, 057b/6
h.+ dan 010a/7
h.+ ı 014a/2, 016a/4, 056a/1, 115b/8, 197a/8, 209b/4, 270a/2, 308b/8, 336a/6
h.+ ıla 187b/9
h. oladı 298b/9

2. Maddî veya mânevî karşılık beklenilmeden yapılan iyilik, yardım, ihsan.

- h. 248a/5, 331b/4

3. Fayda, menfaat, nimet.

- h. 071b/1, 103a/3, 192b/6

hazîne: -8- [Ar.] Hazine.

- h.+ leri 073b/7, 125a/6, 136a/2, 149a/7, 268b/7, 312a/6, 330a/6
h.+ lerine 167b/4

hazır: -65- [Ar.] 1. (Aynı mekanda) Hazır bulunan, beraber, şahit olan.

- h. 008a/1, 012a/2, 046a/2, 172a/3, 300b/1, 308b/4, 331b/6, 352a/9
h.+ dur 193a/5, 256b/8, 308b/7, 322b/6, 353b/4
h. eylemedüm 172a/6

h.+ ken 309a/6
h.+ lar olduk 119b/4
h.+ lar olduğumuz mı 012a/1
h.+ lar 343b/8, 353b/2
h.+ lardan 229b/3
h.+ larken 267b/7
h.+ sın 070a/5
h. mı oldılar 290b/8
h. olunmuş oldu 166a/6
h. olunmuş 315a/6
h. olunmuşlardan 265b/5
h. olunmuşlardır 238b/8, 256a/4,
263a/2, 267a/7, 268a/2
h. ola 027a/1, 043a/5
h. olalar 193b/9
h. olasız 222b/3
h. oldu 251b/9
h. olmadı 017b/4
h. olmadık 223b/6
h. olmadum 049a/4
h. olmaıklarından 201b/8
h. olmazlar 213b/7
h. olmuşlardandır 231a/1

2. Ulaşan, yetişen, erişen.

h. 177a/8
h. ola 016a/6
h. oldu 015b/8, 044a/8, 068b/8

3. Yatkın, elverişli, yapmaya hazır.

h.+ lar olduk 190a/2
h. olındı 054b/1

4. Varlık alemi, var olan, var olan herşey.

h. 111b/7, 141a/5, 326a/3
h.+ ı 075b/7, 112b/6, 201b/4,
245a/2, 275a/2, 329a/9

5. Herhangi bir amaçla hazırlanmış olan, yapılmış, tedarik edilmiş.

h. eyledi 351a/3
h. eyleyevüz 178b/8
h. olunmuş ola 029b/7
h. olunmuş 130b/2
h. olunmuşlar 262a/3, 263b/8

h. olsun 203a/1

hediye: -3- [T.] Hediye, lütuf.

h. 222b/6, 240b/1
h.+ çüze 222b/7

helâk: -114- [Ar.] Ölme, mahvolma, yok olma.

h. 172a/8, 233a/1
h.+ a 138a/8
h. eyledi 011b/8, 036a/1, 232a/4,
284a/3, 301b/4, 314a/2, 356b/7
h. eyledük 070b/6, 070b/7, 083b/9,
092b/4, 102a/1, 116a/2, 162a/1,
172b/8, 179a/3, 179b/9, 185b/1,
186a/9, 186b/3, 186b/4, 191a/1,
195a/6, 211b/8, 212a/1, 218a/5,
219a/4, 223b/8, 229b/1, 230b/4,
246a/6, 262a/2, 267b/1, 268b/2,
290a/7, 295a/5, 300a/7, 301b/8,
309a/5, 310b/6, 315b/9
h. eylemedük mi 347a/8
h. eylemedük 148b/4, 220a/4
h. eylemek 161a/7, 162a/1, 211b/8,
212a/2
h. eylemekden 130a/9
h. eylemekleri 172b/8
h. eylemez 297a/6
h. eylemezler 072a/4
h. eyler 300a/4
h. eylerler 107b/2
h. eylerse 335b/7
h. eylersin 096a/2
h. eylesedük 185b/8
h. eyleye 018a/8, 060b/4, 092a/2,
131a/9, 288b/7
h. eyleyedün 094a/5
h. eyleyeler 080b/9, 161a/7
h. eyleyesin 265b/5
h. eyleyevüz 145b/7, 161b/9
h. eyleyici olmadı 080b/2, 230b/5,
230b/6
h. eyleyici 223b/6
h. eyleyicilerüz 164b/6
h. eyleyicisidür 095a/7
h. eyleyicisin 168b/5, 214a/5
h. eyleyicivüz 235a/6

h. mı eylersin 094a/6
h. olinasız 136b/7
h. olundu 337b/5
h. olundılar 337b/4
h. olunmaya 073b/4
h. olunmaz 301a/1
h. olunmuş olduğuz 304b/2
h. olunmuşdur 092b/6
h. olunmuşlardan oldılar 199b/7
h. ola 101a/2
h. olalardı 187a/4
h. olasın 180b/2
h. oldı 101a/2, 130a/3, 166a/8,
171b/2, 279a/8, 338a/9, 357a/3,
361b/1
h. olmağa 075a/9, 075b/1
h. olmak olsun 128a/2
h. olmak 301b/2
h. olmasun 257b/8
h. olmaya 259a/8
h. olmuş oldılar 210b/7
h. olmuş 167b/8
h. olsa 058a/4
h. olsun 361b/1
h. olucı 166a/9
h. olucudur 187a/1
h. olucılardan 138a/8

helâklık: -1- [Ar.+T.] Helak olma durumu.
(Bk. helâklik)

helâklığ

h.+ uña 246b/1

helâklik: -10- [Ar.+T.] Helak olma
durumu. (Bk. helâklık)
h. 210b/1, 210b/2, 341a/6, 353a/3
h. olsun 126a/6, 127a/8, 130a/2
h. sarâyına 146b/9

helâklığ

h.+ e 017a/8

helâl: -49- [Ar.] Dînin yasaklamadığı şey,
hareket veya davranış.
h. 014b/7, 020b/5, 067a/5, 068a/9,
119a/9, 129a/5, 327a/8
h.+ dur 059a/4, 159b/9

h.+ ı 053b/6
h.+ ırak 169b/6
h.+ lardan 183a/3, 199b/9, 296b/4
h.+ ları 085b/4
h.+ sın 356a/3
h. eyledi 026a/5, 045a/2, 067a/4,
250a/5, 333a/5
h. eyledük 250b/8
h. eylemeğ 058b/1
h. eyler 094b/2
h. eylerler 106b/9
h. eyleyeler 053b/6, 106b/9
h. eyleyem 031a/6
h. eyleyiciler 058b/1
h. görüp 051a/9
h. iken 103a/1, 159b/6
h. olındı 058a/9, 059a/1, 068a/3,
194a/3
h. olındıydı 056b/8
h. olundu 016b/1, 059a/4
h. olalar 327a/8
h. oldı 042b/6
h. oldıydı 034a/4
h. olduğu 017b/1
h. olmaya 020b/2, 020b/8, 251a/8
h. olmaz 044a/9

halellü: -2- [T.] Tehlikede bulunan.

h. 247b/5

h.+ dür 247b/5

hem: -2- [T.] Hem.

h. 246b/9, 247a/4

hemân: -41- [Far.] 1. Ancak, yalnız, fakat.

h. 009b/1, 015a/1, 035b/9, 049a/5,
061b/6, 101a/9, 300b/9, 350a/3

2. Sanki, aynı, gibi.

h. 061b/8, 095b/8, 096b/9, 105a/5,
117a/3, 118b/3, 128a/1, 130a/2,
242a/9, 265b/2, 265b/8, 284b/6,
286b/9, 296a/4, 302a/3, 311b/8,
314b/2, 315a/1, 317a/7, 321a/4,
328a/3, 329b/9, 337b/6, 340a/2,

344b/6

3. Hemen.

h. 080a/2, 090a/5, 098a/9, 116a/1,
117a/7

hemîşe: -49- [Far.] Her zaman, daima.

h. 009a/3, 019b/2, 032b/8, 048a/2,
053b/9, 057b/2, 060a/6, 061a/7,
070a/7, 105a/9, 110b/8, 111a/1,
112a/8, 113a/1, 131b/1, 138a/7,
147a/6, 155a/1, 168b/3, 172b/6,
177a/4, 183b/5, 184b/4, 195b/9,
204a/2, 204a/8, 231b/1, 231b/3,
251b/6, 252b/2, 299a/1, 304b/1,
315a/1, 325a/9, 326b/6, 329a/8,
331a/6, 333a/1, 342a/8, 359a/3

h.+ dūr 143b/6

h. olalar 143a/7

h. oldı 213b/1

h. oldılar 061a/7

h. olıcı 023b/7, 027b/6

h. olma 172b/9

h. olur 113a/4

hep: -33- [T.] Sürekli olarak, her zaman,
daima.

heb

h. 013a/8, 034b/7, 055a/9, 057b/9,
060b/5, 061b/8, 061b/9, 062a/5,
063b/5, 068b/7, 071b/7, 080a/5,
086a/5, 091b/5, 094b/5, 100b/3,
102b/2, 106b/7, 106b/8, 114a/7,
115a/6, 117a/9, 119b/8, 122a/5,
127a/1, 138a/5, 142a/5, 143a/6,
143a/7, 144a/7, 145a/4, 146a/5,
167b/9

her: -597- [Far.] Tüm, bütün, hep.

h. 003a/6, 003a/7, 003b/4, 004a/3,
004b/6, 006a/3, 007b/5, 009a/5,
009a/6, 010a/2, 010a/4, 010a/6,
010a/7, 010a/9, 011a/5, 011b/7,
013a/9, 014a/1, 014a/2, 014a/9,
015a/4, 015b/5, 015b/6, 015b/9,
016a/1, 016a/3, 016a/4, 016a/6,
017a/6, 017b/1, 017b/2, 017b/5,

018a/5, 018b/5, 019a/5, 019a/6,
019b/2, 020b/7, 021a/2, 021a/4,
023a/3, 023a/4, 024a/2, 024b/2,
024b/4, 024b/6, 025b/3, 025b/4,
025b/7, 025b/8, 026a/1, 026a/5,
026a/6, 026a/7, 026b/3, 027a/4,
027a/6, 027a/8, 029a/1, 029a/2,
029a/8, 029b/1, 029b/4, 029b/6,
029b/7, 030a/6, 031b/8, 032b/9,
033a/8, 033b/1, 033b/5, 034a/4,
034a/6, 034a/9, 034b/1, 034b/5,
035b/6, 037b/5, 037b/6, 037b/7,
039a/8, 039a/9, 039b/5, 041a/4,
041a/5, 041b/3, 041b/6, 043a/2,
043b/1, 043b/8, 044a/1, 044a/2,
045a/5, 045b/5, 045b/9, 046a/1,
046b/3, 046b/6, 047b/1, 047b/5,
048b/9, 049a/6, 049b/8, 049b/9,
050a/1, 050a/8, 050a/9, 050b/1,
051a/1, 051a/4, 051a/7, 051a/8,
052a/1, 052a/2, 053a/2, 053a/3,
053a/4, 053a/9, 053b/1, 053b/3,
053b/6, 054a/1, 054a/2, 054a/5,
054a/8, 054b/1, 054b/7, 055a/3,
055b/5, 057b/8, 058a/7, 058b/9,
059a/6, 060a/4, 060b/6, 061a/1,
061b/7, 061b/8, 062a/8, 062b/1,
062b/5, 063a/3, 063a/6, 063b/1,
063b/3, 063b/9, 064a/1, 064a/6,
064b/1, 065b/8, 066a/2, 067a/8,
067b/8, 067b/9, 068a/2, 068a/7,
069b/8, 070a/5, 070a/8, 071a/8,
071b/1, 073a/3, 073a/9, 073b/5,
074a/5, 075a/1, 075a/5, 076a/6,
077b/9, 078a/5, 078a/6, 078a/8,
078b/4, 078b/8, 079a/1, 079b/7,
080a/1, 080a/2, 081b/8, 081b/9,
082b/7, 083a/7, 083a/8, 083b/2,
084a/3, 084b/3, 085a/9, 085b/2,
085b/7, 085b/9, 086a/5, 087b/7,
089b/5, 090a/3, 091a/6, 092a/6,
093a/7, 093a/9, 094a/8, 094b/9,
096a/8, 096b/7, 098b/9, 099a/1,
099a/3, 100b/9, 101b/5, 102a/3,
103b/3, 104a/2, 105b/2, 107a/4,
109a/2, 113a/9, 113b/4, 114a/8,
114b/4, 116b/6, 117b/2, 119a/3,

120b/9, 122a/2, 122b/6, 122b/7,
123a/3, 123a/4, 123b/8, 124a/2,
124a/5, 125b/5, 125b/8, 127a/4,
127a/7, 134a/2, 137b/1, 137b/4,
138b/6, 140a/6, 140b/3, 141a/3,
141a/4, 141b/9, 142b/4, 143b/1,
143b/3, 144a/3, 144a/7, 144b/9,
145b/8, 146a/1, 146b/5, 147a/7,
147b/1, 148a/8, 149a/4, 149a/6,
150a/3, 152a/8, 154a/2, 156a/2,
156b/9, 157b/1, 157b/7, 157b/9,
158b/3, 159b/2, 159b/4, 159b/8,
161b/5, 162a/2, 162a/4, 163a/3,
165a/5, 165b/7, 165b/8, 166b/7,
167a/7, 167a/9, 169a/9, 170b/4,
171b/7, 172b/1, 173b/9, 174a/6,
175b/3, 178b/8, 179b/6, 180b/1,
181b/2, 182b/6, 183a/4, 184a/3,
184a/5, 184b/4, 185a/6, 186b/3,
187b/2, 187b/4, 187b/9, 190a/6,
190b/9, 191a/2, 192a/1, 192a/2,
192a/3, 192a/9, 192b/1, 193a/1,
193a/5, 193a/7, 193b/1, 193b/6,
193b/8, 193b/9, 194a/3, 194a/5,
194a/6, 194a/8, 194b/7, 196b/4,
197b/7, 198b/7, 200a/2, 200b/6,
201a/9, 201b/3, 202a/2, 202b/9,
203b/3, 204a/6, 205b/8, 206a/6,
206b/5, 207a/3, 207a/5, 207b/4,
208a/3, 209b/2, 209b/6, 210b/8,
211b/2, 212b/4, 213b/4, 213b/6,
214a/9, 215a/9, 216a/6, 217b/9,
220b/1, 220b/3, 221b/4, 222a/4,
223a/4, 225b/3, 225b/9, 226a/1,
226a/3, 226a/4, 230b/3, 231b/6,
232b/4, 232b/5, 233a/1, 233a/6,
233a/7, 234a/9, 237a/4, 237b/1,
240a/3, 240b/8, 240b/9, 241a/9,
242a/1, 242b/3, 242b/4, 242b/5,
242b/6, 243a/6, 243b/3, 243b/4,
244a/6, 244a/8, 245a/2, 245a/9,
248b/9, 249a/4, 249a/5, 249b/9,
250a/9, 251a/9, 251b/7, 251b/9,
252b/8, 253b/8, 254a/2, 254b/5,
254b/8, 256a/5, 256b/8, 257a/8,
257a/9, 258a/1, 258a/6, 258a/9,
258b/6, 259b/8, 260a/3, 261a/6,

263b/2, 264a/2, 264a/5, 264a/9,
264b/1, 270a/6, 270b/4, 271a/1,
272a/5, 273a/6, 273b/5, 273b/9,
274a/8, 274b/5, 276a/2, 276b/1,
277a/5, 277a/9, 277b/3, 278a/2,
278b/7, 279a/7, 279b/2, 279b/6,
279b/7, 281a/5, 283a/6, 283b/9,
285a/3, 285b/3, 285b/4, 286a/5,
286a/6, 286b/7, 287a/2, 287b/6,
287b/7, 288a/4, 288b/6, 289a/3,
289a/4, 289a/6, 289b/2, 290a/3,
291b/6, 294a/5, 295b/4, 296a/3,
296b/2, 296b/3, 297a/3, 297b/1,
297b/2, 300a/4, 300b/4, 300b/7,
302a/3, 303b/1, 304a/5, 304a/6,
304b/2, 305a/1, 305a/7, 305b/7,
307a/6, 307b/6, 308a/6, 308b/5,
308b/7, 309a/3, 310b/8, 311b/6,
314a/7, 314a/9, 315a/6, 315b/8,
315b/9, 316a/1, 316b/2, 316b/4,
317a/5, 319b/5, 319b/6, 321b/2,
322b/2, 322b/6, 322b/9, 324b/4,
324b/7, 325a/5, 326b/1, 327a/1,
327a/5, 330a/1, 330a/9, 330b/5,
331a/5, 331a/8, 331b/4, 332a/1,
332a/4, 332a/5, 332a/7, 332a/8,
332b/9, 333a/2, 333a/3, 333b/9,
334a/9, 334b/6, 335a/8, 336a/5,
339b/3, 339b/7, 340a/9, 341b/5,
341b/9, 342a/1, 342a/3, 342a/8,
342b/4, 343a/7, 344b/2, 344b/7,
344b/8, 347a/1, 348b/6, 349a/2,
349b/8, 349b/9, 350a/7, 350b/5,
351a/3, 352a/5, 353b/4, 354a/2,
359a/7, 359a/8, 359b/6, 360a/6

hergiz: -101- [Far.] Asla, hiçbir vakit.

h. 003b/3, 005b/4, 006a/4, 007b/4,
007b/5, 009a/3, 010a/8, 011a/2,
028a/6, 029a/7, 033b/5, 034a/1,
034a/2, 034a/3, 035a/9, 035b/7,
036b/2, 040a/9, 040b/1, 047b/5,
050b/4, 055b/2, 055b/5, 055b/7,
057b/7, 061a/4, 061a/7, 062b/5,
062b/7, 093a/3, 099a/7, 108a/3,
108a/6, 110b/3, 110b/8, 111b/6,
125a/7, 125b/3, 128b/7, 136b/6,

138a/1, 163a/8, 166b/8, 167a/2,
167a/8, 169a/3, 169b/1, 169b/8,
170b/1, 171b/2, 172a/1, 172b/6,
172b/7, 173a/6, 173a/9, 173b/3,
176b/9, 182b/3, 190b/2, 193a/1,
194b/5, 195a/9, 197a/3, 203a/5,
227b/1, 247b/8, 255a/9, 259a/8,
260b/3, 279a/8, 291b/9, 296b/8,
301a/9, 302b/9, 303a/4, 303a/6,
303a/7, 304b/1, 304b/5, 305a/8,
323b/6, 326b/3, 330a/4, 330b/2,
331a/2, 341a/9, 341b/2, 341b/4,
341b/8, 342a/6, 342a/7, 343a/9,
345a/3, 348b/6, 353a/4, 356a/4

her bir: -39- [Far.+T.] Ayrı ayrı, tek tek
hepsi.

h. 024b/4, 024b/6, 046b/6, 079b/7,
085a/9, 085b/2, 085b/7, 114a/8,
114b/4, 116b/6, 137b/4, 140a/6,
141a/3, 143b/1, 144a/3, 150a/3,
178b/8, 192a/9, 193b/8, 194a/8,
196b/4, 198b/7, 202b/1, 203b/3,
211b/2, 212b/4, 214a/9, 216a/6,
217b/9, 220b/1, 220b/3, 225b/3,
231b/6, 242b/4, 244a/6, 273b/9,
350b/5, 360a/6

h.+ sinüñ 043b/1

herze: -7- [Far.] Saçma sapan söz, boş söz,
zevzeklik.

h. 200b/2, 311b/8, 318a/5, 355a/1

h.+ den 197b/5

h.+ regine 192a/8

h.+ yi 230a/8

hevā: -2- [Ar.] Hava.

h. 316b/8

hīç: -208- [Far.] Olumsuz bir cümlenin
anlamını pekiştirmek için
kullanılır.

h. 009b/4, 009b/5, 009b/6, 010a/3,
011a/4, 018a/2, 025b/5, 027b/1,
029a/5, 031b/5, 032a/2, 033a/4,
033b/5, 034a/3, 037b/6, 038a/9,
039a/7, 041a/1, 041b/7, 048b/3,

051a/3, 053a/6, 056a/5, 056b/5,
056b/6, 059b/2, 060b/9, 066a/3,
066a/4, 068b/3, 069b/9, 070b/4,
073a/1, 074b/3, 074b/4, 077a/2,
082a/5, 082b/3, 086a/7, 086b/2,
087a/9, 088a/7, 088b/5, 088b/8,
089a/8, 089b/3, 090a/8, 090b/3,
090b/8, 093b/3, 096b/5, 102b/8,
110a/6, 111b/1, 117b/7, 117b/9,
119b/4, 120a/4, 122a/5, 123a/6,
125a/1, 126b/5, 127a/2, 127a/9,
128b/5, 129a/3, 130a/8, 134b/8,
135b/6, 141a/9, 143b/5, 144a/2,
144b/6, 146a/7, 147b/5, 147b/9,
148a/1, 148a/3, 148b/5, 148b/9,
153a/9, 153b/6, 154a/1, 163b/6,
164b/5, 168b/3, 176b/9, 177a/6,
178b/6, 180a/1, 186a/9, 187b/8,
193a/2, 198b/3, 199a/3, 199b/3,
201b/2, 204a/8, 206b/6, 213a/1,
214a/7, 217a/1, 217a/4, 217a/9,
217b/8, 218a/8, 218b/9, 219a/7,
220a/4, 225a/6, 226a/2, 229a/5,
229b/6, 232a/9, 234b/2, 234b/8,
235a/2, 236b/3, 239b/5, 240b/4,
249b/8, 250a/5, 250a/7, 250b/7,
254b/1, 255a/1, 255b/7, 256b/4,
257b/1, 258a/4, 258a/5, 259a/1,
260a/1, 260a/8, 260b/2, 261a/9,
261b/9, 262a/1, 262b/4, 265a/2,
265b/4, 270a/5, 270b/7, 271a/4,
271b/6, 272b/5, 273b/5, 274a/2,
274a/8, 274b/1, 274b/2, 277b/6,
278a/4, 278a/9, 279a/6, 279a/9,
280a/7, 282a/4, 285b/5, 285b/6,
285b/7, 286b/5, 287b/7, 288b/4,
288b/8, 289a/4, 289a/7, 289b/2,
289b/3, 289b/8, 290a/7, 291a/1,
291a/3, 292a/7, 297a/6, 297b/9,
301a/1, 302a/6, 308a/5, 308b/4,
309a/2, 309a/5, 309a/7, 310b/4,
311a/1, 311a/4, 311a/8, 311b/6,
313a/4, 313a/8, 321a/9, 331a/7,
332b/4, 334b/2, 337b/7, 338b/7,
349b/1, 354a/5, 357a/5

hîle: -2- [Ar.] Hile, düzen.

h.+ sin 193a/2

h. eylemege 051b/9

hışım: -19- [Ar.] Akraba. (Bk. hışm)

h. 046a/8, 217a/5, 284b/6, 339a/4

h.+ a 240a/9

h.+ dan 269a/7

h.+ ı 278a/4, 338b/2, 339a/4

h.+ lar 043a/4, 046a/1, 054b/9

h.+ lara 015b/8, 019a/5

h.+ ları 042b/3

h.+ ma 223b/6

hışımlık: -23- [Ar.+T.] Akrabalık.

h. 046a/8, 104a/7, 104b/1, 268a/1,
288a/4, 356a/8

h.+ laruñ isleri 103b/3

h.+ laruñ isleridür 247a/3

h.+ laruñuz 326b/3

h.+ laruñuzı 302b/4

h. isleri 043a/5

h. issi oldısa 082b/4

h. issi oldıyısı 069a/2

h. issi olursa 258b/5

h. issine 158a/1, 162b/4

h. issine 007b/8

h. issinüñ 100b/8, 324b/8

h. isleri 113b/2

h. islerine 015b/2, 204a/9

hıyānet: -20- [Ar.] Güveni kötüye

kullanma, ihânet etme.

h. 039a/7

h.+ in 278a/5

h. eyledi 039a/8

h. eylediler 103a/4, 334a/3

h. eylemek 102a/5, 103a/4, 133b/2

h. eylemedüm 135b/8

h. eylemeñ 099b/7, 099b/8

h. eylerler 052b/8

h. eylersiz olduñuz 016b/2

h. eyleye 039a/8

h. eyleyici oldı 052b/8

h. eyleyiciler 052b/7

h. eyleyicilerün 135b/9

h. eyleyiciyi 194b/7

h. idicileri 102a/5

h. üzere 060a/6

hıyāt: -1- [Ar.] Engel, duvar.

h.++ ı 170b/5

hızr: -1- [Ar.] Hz. Mûsâ döneminde
yaşayan, kendisine ilâhî bilgi ve
hikmet öğretilen kişi.

h. 173a/4

hicāb: -1- [Ar.] Perde, örtü.

h.+ uñ 289b/8

Hicr: -1- [Ar.] Semûd kavminin yaşadığı
kabul edilen bölge.

H. yirinüñ isleri 151a/4

hikāyet: -16- [Ar.] Hikāye.

h. 096a/7

h.+ i 228a/4

h.+ üñ 132a/1

h. eyle 096a/6

h. eyledük 057a/5, 160a/2

h. eyleme 132a/4

h. eylemedük 057a/6

h. eylemeginde 140a/5

h. eylerüz 090b/6, 130a/6, 131b/3,
132a/1, 184a/4

h. eyleyevüz 084a/2, 169a/1

hikmet: -19- [Ar.] Bilgelik, hakîmlik.

h. 021a/3, 025b/3, 053a/7, 214b/8,
227a/5, 293a/1

h.+ den 033a/8, 249b/3

h.+ dür 314b/1

h.+ i 011b/7, 013b/4, 031a/2,

039b/3, 047b/7, 069a/9, 176a/6,
242b/5, 329a/3

h. issidür 290a/5

hikmetlü: -2- [Ar.+T.] Hikmetli, hikmeti
bulunan.

h. 115a/2, 242a/4

hılāf: -15- [Ar.] 1. (Söz, ahd için) Cayma, bozma, aykırı davranma.
h. eylediler 110a/8
h. eyledüm 146a/8
h. eyledüğüz 183a/9
h. eylemedük 183b/1
h. eylemeye 007b/5, 195a/9
h. eylemeyesin 184a/2
h. eylemeyevüz 181b/9
h. eylemez 028a/6, 143a/9, 238a/4, 273a/8
h. eylemezsın 041b/9
h. eyleyici 148a/6

3. Zıt, çapraz.
h.+ ından 182b/2

hılim: -1- [Ar.] Yumuşak huyluluk. (Bk. hılim)
h. 286a/7

hılm: -1- [Ar.] Yumuşak huyluluk. (Bk. hılim)
h.+ üm 282b/5

hısāb: -43- [Ar.] 1. Hesap günü, kıyamette amellerin hesabı, hesap sorma
h. 018b/4
h.+ dan 348b/5
h.+ ı 202b/5, 206b/3, 351b/4, 355a/6
h.+ ından 074a/2
h.+ ını 206b/3
h.+ ları 186a/4
h.+ larından 075a/7
h.+ ludur 029a/1, 042a/8, 059a/3, 144a/6, 148a/9, 278a/3
h.+ um 338a/8
h.+ umı görüciven 338a/5
h.+ uñ 142a/6, 142a/9, 269a/3, 270b/7, 278b/7
h.+ uñdan 074a/2
h. eyledük 332b/5
h. eylemegi 217b/2
h. eylemek 144a/5, 147b/8, 332b/5, 353a/2
h. eylemez 018b/8

h. eyleye 027a/7
h. eyleyici oldı 050b/1
h. eyleyici 043a/3, 161b/7, 250a/8
h. eyleyicidür 018a/4
h. eyleyiciler 188b/4
h. eyleyicilerün 074b/8
h. gününi 269b/6
h. oluna 353a/2

2. Saymak, sayılarla işlem yapmak.
h.+ uñ 161b/5
h. eylemek 077b/5

hısābsuz: -7- [Ar.+T.] Sınırsız, sayısı belirsiz.
h. 018b/8, 029b/3, 030a/8, 206b/1, 270a/7, 272b/8, 279b/8

hışār: -1- [Ar.] Hisar, kale, sur.
h.+ ları 324a/9

hōr: -61- [Far.] 1. Aşağılık, zelil, bayağı, kötü, çirkin, değersiz.
h. 245a/4
h.+ dur 292b/2
h.+ ırağı 330a/7
h.+ ırağına 156a/5
h.+ ıraqlar 217b/1, 324a/1
h.+ lar iken 106a/5, 222b/8, 281a/3, 289a/8
h.+ lar 091b/2, 222b/5, 225b/8
h.+ lardan 134a/5
h.+ lardansın 084a/9
h.+ lardur iken 222b/9
h.+ larken 264b/5
h. dutardı 226a/9
h. dutarsız 319a/7
h. eyledi 193a/7
h. eyleme 357b/1
h. eylesin 029b/1
h. eyleye 104b/7, 125b/6, 129b/9, 153a/6
h. eyleyici 008b/5, 040b/3, 044a/3, 046b/2, 052b/2, 056a/5, 196a/3, 242a/8, 252a/3, 254a/7, 295a/1, 296a/6, 322b/5, 323b/6
h. eyleyicidür 103b/6

h. görür 125a/6
h. olındı 322b/4
h. olundılar 322b/4
h. olavuz 186a/1
h. olmuş 213b/5, 336a/5, 347b/1
h. tutınıldılar 226b/2

2. Aşağıda, yerde, başı yere eğilmiş.

h.+ dur 349a/7, 354b/7
h. iken 314b/2
h. oldu 184b/4

3. Alçak gönüllü, tevazu sahibi.

h.+ lar iken 154b/7
h.+ lar 064a/7

4. Zayıf, güçsüz.

h.+ lariken 036b/1
h. oldu 184b/1
h. olmadı 168a/8

5. İtaatkar, boyun eğen.

h. 335a/3
h. eyledük 263b/5
h. olunmuş 014b/1

horla- -2- [Far.+T.] Aşağılamak.

h.- dı 355b/5
h.- mañ 150b/8

horluk: -17- [Far.+T.] Zillet, alçaklık. (Bk. horluk)

h. 035b/1, 062a/3, 079b/9, 094a/1, 117a/7, 153a/8, 155a/7, 162b/2, 179b/6, 299b/6
h.+ dan 168a/8
h.+ ı 283b/5
h.+ lar 006a/8
h. eylerdiler 005a/7
h. eyleyü 145a/1

horluğ

h.+ ından 127b/8
h.+ uñ 077a/9

horluk: -7- [Far.+T.] Zillet, alçaklık. (Bk. horluk)

h. 006a/6, 062b/6, 117a/6, 122a/3, 337a/4, 340a/3
h.+ dan 289a/8

hoş: -10- [Far.] Hoş, güzel, iyi, latif.

h. 116b/5, 158b/4, 254a/8, 258a/6, 299b/6, 360a/2
h.+ dur 212b/6
h.+ lar iken 153b/5
h. gelür ise 251a/8
h. olalar 042b/7

hoşnüz: -2- [Far.] Bir kimseden veya bir halden memnun durumda olan, râzı. (Bk. hoşnüd)

h. olasın 013a/2
h. olmaya 011a/2

hoşnüd: -39- [Far.] Bir kimseden veya bir halden memnun durumda olan, râzı. (Bk. hoşnüz)

h. 356a/1
h.+ dur 354b/9
h. eylemek 157b/2, 298a/2
h. eylerler 104a/8
h. eyleyeler 109a/1
h. eyleyevüz 109a/1
h. olunmuş 356a/1
h. olunmuşlar 284a/4
h. ola 313a/6, 357a/6
h. olalar 108b/3, 251a/6
h. olasın 183a/6, 185b/5, 221b/9, 357a/9
h. olasız 111b/9
h. oldu 070a/7, 112a/7, 184b/3, 187b/2, 324a/5, 359a/3
h. oldılar 070a/7, 111a/4, 111b/4, 112a/7, 115b/3, 324a/5, 359a/3
h. oldum 058b/9
h. olduñuz 105b/4, 107a/2, 110b/9
h. olmaz 052b/9, 112a/1
h. olsalardı 108b/4

hoşnuzlaş-: -1- [Far.+T.] Topluca hoşnut olmak.
h.- duşuz 045a/4

hoşnūdlık: -17- [Far.+T.] Hoşnut olma durumu, memnuniyet. (Bk. hoşnūdluğ)
h. 058b/3, 105a/8, 110a/1, 113a/3, 241b/9, 284a/3, 306a/3, 321a/6, 325a/2

hoşnūdlığ

h.+ ıla 045b/4
h.+ ına 039a/9, 040a/7, 060b/2
h.+ ımı 053a/9, 302b/9, 321b/9, 333a/5

hoşnūdlıklı: -2- [Far.+T.] Hoşnut bir durumda.
h. 338a/5, 359b/7

hoşnūdluğ: -2- [Far.+T.] Hoşnut olma durumu, memnuniyet. (Bk. hoşnūdlık)
h. 028b/6

hoşnūdluğ

h.+ ımı 326b/1

hū: -2- [Far.] Huy, fitrat.
h. 336a/3
h.+ sı 166b/2

Hūd: -8- [Ar.] Kur'ân-ı Kerîm'de Âd kavmine gönderildiği bildirilen peygamber.
H. 126b/4, 126b/8, 217b/7, 311a/5
H.+ ı 088a/7, 127a/5
H.+ uş 127a/8, 129b/3

hulu: -1- [Far.+T.] Huylu.
iri h. 039a/4

hūn: -2- [Far.] Kan.
h. 069b/5, 069b/7

hūndkār: -1- [Far.] Efendi, koca.
h.+ ını 133b/3

Hūneyn: -1- [Ar.] Hz. Peygamber ile Hevâzinliler arasında yapılan savaş.
H.+ üş 105b/6

hūn bahā: -1- [Far.] Diyet.
h.+ dur 051a/6

hurmā: -30- [Far.] Hurma.
h. 025a/6, 047b/6, 049b/5, 054a/3, 078a/1, 081a/8, 140b/5, 152a/8, 155b/9, 165b/8, 166b/9, 171a/2, 176b/5, 176b/7, 182b/3, 198a/7, 218b/1, 258b/1, 262a/5, 262a/9, 308a/7, 315a/1, 316a/6, 317b/2, 324b/4, 337b/6, 350b/3
h.+ dan 176b/7
h.+ sı 110b/1

hūru: -1- [Ar.] Huri.
h.+ ları 311b/5

hūccet: -100- [Ar.] İnsanların doğru yolu bulmaları için Allah'ın ortaya koyduğu delil.
h. 038a/5, 051a/3, 055b/6, 056a/9, 058a/2, 074a/9, 076a/8, 082a/6, 083a/2, 085b/6, 088b/5, 088b/8, 089b/3, 091a/2, 120a/4, 124a/4, 126b/8, 134b/8, 139b/9, 145b/1, 145b/3, 166a/8, 169a/5, 185b/8, 196b/8, 222a/2, 229a/1, 240a/5, 263b/4, 267b/9, 294b/4, 301b/9, 310b/2, 312a/7, 313a/4, 358b/5, 358b/6
h.+ den 101a/3
h.+ dūr 146a/9, 345a/7
h.+ ile 130a/3, 181a/9, 199b/5, 278b/2
h.+ imüzdür 076b/1
h.+ ini 133b/1
h.+ ler iken 167b/7
h.+ ler 008a/8, 008b/8, 014a/3, 018b/3, 019a/1, 023b/3, 023b/4,

033b/7, 035a/2, 041a/4, 056a/8,
078a/8, 097b/8, 109b/5, 120b/3,
235b/7, 238b/2, 241a/4, 259a/2,
260a/6, 278b/1, 278b/8, 279a/7,
280b/1, 281b/1, 282b/1, 287b/2,
321b/3, 328a/7, 331a/1

h.+ lerden 182b/4

h.+ lerdür 228b/6

h.+ leri 057a/7, 069b/2, 154b/2,
297a/7

h.+ lerile 041a/2, 090b/7, 116a/2,
293a/1

h.+ leriñüzi 010a/9

h.+ lerle 061b/9, 145a/6

h.+ lerünüzi 231b/7

h.+ üm 338a/9

h.+ ünüzi 187a/6, 224b/6

h. olmaya 013b/1, 202b/4

h. üzere 125a/1, 127b/4, 129a/9

hüccetleş-: -5- [Ar.+T.] Tartışmak.

h.- di 024a/5

h.- e 031b/8

h.- eler 007a/9, 029a/2

h.- ür misiz 012a/9

hüccetsüz: -2- [Ar.+T.] Delilsiz, vesikasız.

h. 279b/1, 280b/6

hücre: -1- [Ar.] Oda.

h.+ lerünj 306b/3

hüküm: -116- [Ar.] Karar, fetva. (Bk. hüküm)

h. 074a/9, 099a/6, 233a/2, 261a/2

h.+ i 054a/5, 054a/6, 058a/4,
062b/9, 135a/2, 135a/8, 203a/1,
286b/7

h.+ idür 327b/1

h.+ in mi 063b/8

h.+ inde 170a/9

h.+ ine 144a/6, 190a/2, 312b/4,
337a/7, 346b/6

h.+ üme 269b/1

h. eyle 062b/7, 062b/8, 063b/3,
090a/3, 191b/7, 269a/8, 269b/5

h. eyledi 070b/2, 162a/8, 274b/6,

280a/8

h. eylediyidi 137a/3

h. eyledük 161a/1, 254a/5

h. eylemege 001b/4

h. eylemegünj 264b/6

h. eylemek 099a/7, 133a/8, 217b/4,
295a/7, 296b/4

h. eylemeye 063a/4, 063a/7, 063b/1

h. eylemezler 278a/6

h. eyler 058b/1, 063a/1, 074b/1,
115a/5, 117b/5, 121b/7, 140b/1,
144a/5, 244b/9, 272a/2, 278a/5,
327b/1

h. eylerler 080b/8, 155a/8, 233a/6,
297a/2

h. eylesiz 118a/1, 267b/9

h. eylese 177a/6

h. eylesün 063a/9

h. eyleye 010b/3, 010b/8, 029a/6,
055b/2, 068a/1, 089b/8, 101a/2,
122b/8, 138a/1, 160a/9, 225a/8,
246a/5, 249b/8, 255a/5, 281b/4,
296b/6, 326b/4

h. eyleyesenj 062b/8

h. eyleyesin 182b/4, 275a/3, 293b/2

h. eyleyesiz 048a/3, 048a/4

h. eyleyici 046a/6, 062b/9, 079a/4

h. eyleyicidür 255a/5

h. eyleyicilerünj 089b/8, 090a/3,
122b/8, 126a/7, 138a/2

h. eyleyiciregisin 126a/7

h. iken 143b/9

h. olmaydı 074b/1

h. olındı 118b/6, 119a/4

h. oluna 282a/5

h. olunaydı 285b/3, 287b/9

h. olunaydı 130b/9, 287a/6

h. olundı 276b/1, 300b/2

h. olunmaya 259b/7

h. olunmuş 176b/4, 179a/1, 294a/5

h. olundı 277a/2

hüküm: -26- [Ar.] Karar, fetva. (Bk. hüküm)

h. 074b/8, 134b/8, 136b/9, 170a/4,
231b/1, 277b/7

h.+ din 063b/9

h. eyle 063b/6, 217b/4
h. eyledün 048b/6
h. eylerken 190a/1
h. eylesiz 336b/8, 337a/1
h. eyleye 018b/9, 031a/1, 193a/4,
196a/1, 196b/6, 207a/8, 207b/3
h. eyleyem 031b/4
h. eyleyesin 052b/6
h. eyleyicilerün 074b/1, 357b/9
h. eyleyiciregi 357b/9
h. olunaydı 116b/1

hünerlü: -1- [Far.+T.] Hünerli.
h. 317b/2

hürmet: -1- [Ar.] Hürmet, saygı.
h.+ lerini 194a/3

hürmetlü: -7- [Ar.+T.] 1. Hürmete layık,
saygıdeğer, muteber.
h. 136a/2, 294b/3, 294b/8, 295b/1
h. eyledük 165b/5
h. eyledün 165a/3
yüzlü h.+ yiken 030b/8

ıbrık: -1- [Far.] İbrık, su kabı.
1.+ larıla 318a/3

ılan: -3- [T.] Yılan.
1.+ ıdı 180b/4
1.+ dur 221a/6, 228b/4

ıldıra-: -3- [T.] Parıldamak, ışıık saçmak.
ıldırım 1.- mağ 003a/4
1.- yıcı 348a/9, 354a/2

ıldırım: -5- [T.] Yıldırım. (Bk. ıldurum)
1. 003a/5, 171b/1
1.+ ı 141a/9
1.+ uñ 207a/2
1. ıldıramak 003a/4

ıldız: -6- [T.] Yıldız. (Bk. ılduz, yıldız,
yılduz)
1.+ lar 283a/6, 349a/5, 349a/6,
350b/9, 351b/1

1.+ ları 152b/1

ıldurum: -1- [T.] Yıldırım. (Bk. ıldırım)
1.+ ı 239a/9

ılduz: -11- [T.] Yıldız. (Bk. ıldız, yıldız,
yılduz)
1. 076a/1, 264b/2
1.+ dur 206a/3, 354a/2
1.+ ıla 152b/6
1.+ lara 006a/9, 266a/8
1.+ ları 077b/6, 087b/3
1.+ larun 319a/5

ılgım salgım: -1- [T.] Serap. (Bk. ılgım
şalgım)
1. oldı 348b/3

ılgım salgım: -1- [T.] Serap. (Bk. ılgım
şalgım)
1. 206b/2

ılgun: -1- [T.] İlgın, çalı veya ufak ağaç
hâlindeki bitki.
1. 254b/1

ılkı: -2- [T.] Dört ayaklı hayvanlara verilen
genel ad. (Bk. yılkı)
1.+ larun 053b/6, 058a/9

ımızgan-: -3- [T.] Uyuklamak.
1.- mağ 023b/8, 038b/2, 098b/6

ır: -1- [T.] Boş laf.
1. 242a/7

ır-: -1- [T.] Üzmek, zahmet vermek.
1.- alar 337b/1

ırak: -66- [T.] 1. Uzak.
1. 029b/8, 038a/8, 046a/8, 107b/1,
129b/4, 144b/5, 176b/5, 193b/9,
210a/9, 222a/3, 257a/3, 257a/4,
285b/2, 308a/2, 309a/3, 339a/3
1. eyle 147a/9, 254b/4
1. eyleyicisi 009a/5
1. midur 191b/5

1. ol 194a/6
1. olına 041a/5
1. ol 334b/3
1. ola 354b/3
1. oldı 107b/1, 199a/7, 199a/8
1. oldular 072a/4
1. olmağdur 199b/2, 199b/4
1. olmaz 253a/7
1. oluğ 194a/4, 307a/7
1. olur 245b/4
1. olurlar 288b/9

ırağ

- 1.+ ındayıdı 101a/1
- 1.+ ırağından 227b/5, 261b/3

2. Kovulmuş, rahmetten uzaklaştırılmış, lanetlenmiş.

1. 286a/4, 287b/5
1. eyledi 008b/1, 047a/6, 047b/5
- yanını 1. eyledi 166b/1
1. eyledük 047a/8
1. eyleyevüz 047a/8
1. olunmuş 163b/1
1. olunmuşlardandır 229b/1
1. olunmuşlardur 191a/7
1. olucılar 006b/4095a/9
1. oluğ 202a/6

3. Çok, daha fazla, büyük.

1. 015a/9, 048a/9, 053b/3, 055a/4, 057a/9, 129a/2, 146a/3, 192b/8, 195b/7, 253b/6, 308b/9, 341b/1

ıraqlıq: -3- [T.] 1. Uzaklık, mesafe.

1. 029b/8

ıraqlıq

- 1.+ ı 291b/8

2. Allah'ın lanetine uğrama, merhametinden uzaklaşma.

1. olsun 334b/9

ırıl-: -5- [T.] Kımıldamak, sarsılmak, yerinden oynamak.

- 1.- a 148a/5
- 1.- madı 186b/7
- 1.- mağı 166a/5
- 1.- mağ 148a/3
- 1.- maz 048a/3

ırmağ: -58- [T.] Nehir, ırmağ.

1. 171a/3, 176b/7
- 1.+ da 316a/1
- 1.+ dan 265a/9
- 1.+ lar 003b/4, 007a/5, 025a/6, 028b/5, 037a/6, 042a/3, 042a/6, 044a/1, 048a/2, 053b/9, 060a/4, 067a/2, 070a/7, 086b/3, 109b/9, 111a/7, 112a/8, 115b/5, 140b/3, 143b/6, 146b/3, 152b/5, 153b/4, 166b/9, 170b/8, 182b/8, 192b/9, 193b/3, 210a/8, 224a/9, 237a/6, 273a/7, 292b/1, 301b/6, 302a/2, 303b/8, 305a/1, 320b/1, 324a/5, 328b/4, 331a/6, 333a/1, 333b/8, 340b/4, 353b/6, 359a/2
- 1.+ lardur 302a/1
- 1.+ ları 070b/7, 147a/6

ırmağ

- 1.+ ı 360b/9
- 1.+ ıla 023a/3
- 1.+ ina 226b/5

ıııd-: -1- [T.] Sıcak tutmak.

- 1.- ııı 152a/2

ııın-: -2- [T.] Isınmak.

- 1.- asız 221a/3, 228b/2

ııır-: -2- [T.] Isırmak.

- 1.- a 211a/8
- 1.- dılar 036a/5

ııımarla-: -23- [Far.] 1. Teslim etmek, emanet etmek.

1. 011b/9
- 1.- dum 011b/9

2. Vasiyet etmek.
1.- maḳdur 022a/6
3. Tavsiye etmek, emretmek.
1.- dı 011b/9, 041a/1, 081b/5,
082b/2, 082b/6, 092a/8, 287a/2
1.- dılar 356a/9, 360a/4
1.- duḳ 054b/4, 184b/8, 233a/9,
242b/7, 287a/3, 299a/5
1.- maḳdur 043b/9
1.- r 043a/8
4. Havale etmek, birine bırakmak.
1.- rın 280a/3
- ı̇smarlan-**: -3- [Far.+T.] 1. Vasiyet
edilmek, vasi olunmak.
1.- mı̇ş 051a/4, 051a/6
2. Emredilmek
1.- dı 082b/4
- ı̇smarlaş-**: -1- [Far.+T.] Karşılıklı
tavsiyetleşmek.
1.- dılar mı 311a/2
- ı̇şra**: -1- [T.] öte ileri
1. 169a/1
- ı̇yş**: -2- [Ar.] Yiyip içme, zevk u safâ.
ı̇. 131a/8, 360a/2
- i-**: -262- [T.] Ek fiil.
azḡunlar olduḡuz i.- di 265a/3
az olduḡuz i.- di 089b/6
bilmez olduḡuz i.- di 241b/8
çıkmı̇ş i.- di 006a/1
dilersiz olduḡuz i.- di 335b/6
dönerdüḡüz olduḡuz i.- di 200b/2
düşmeninden i.- di 227a/7
er i.- di 295a/4
gümân eylerler olduḡuz i.- di
231a/1
idüḡüz olduḡuz i.- di 265a/1
ı̇şlersiz olduḡuz i.- di 086b/5,
153a/9
ı̇vdürsüz olduḡuz i.- di 119a/1

- ḳavminden i.- di 227a/7
kim i.- di 264b/7
kim i.- di 077a/9
ḳorḳarlar i.- di 107b/9
mırâs virmez i.- di 054a/7
mü‘minler olmaduḡuz i.- di 265a/2
mü‘minlerler i.- di 107b/9
örter i.- di 098b/6
şanursız olduḡuz i.- di 231b/6
ṭaparlar olduḡuz i.- di 217a/1
ṭaparsız olduḡuz i.- di 086a/3
ṭartırsız olduḡuz i.- di 083b/4
virilür olduḡuz i.- di 191a/9
yaşında i.- di 128a/6
yirde i.- di 169a/9
bilmez i.- düḡ olduḡ 290a/1
i.- düḡüz olduḡuz idi 265a/1
i.- düḡüz 099b/5
ölü i.- düḡüz 004a/1
açılmı̇ş i.- ken 270b/5, 276b/6
‘adl i.- ken 079a/6
aḳ i.- ken 221a/8
aḡsuzda i.- ken 139b/8
artuḳ i.- ken 166a/6
aru i.- ken 159b/7
‘avrat i.- ken 128a/6
aydınlık i.- ken 077a/3
baḡlanmı̇ş i.- ken 067b/9
balçık i.- ken 165a/3
başmaḳ i.- ken 090b/3
baylar i.- ken 111b/4
bilmez i.- ken 275b/5
bilmezler i.- ken 139b/8
bölük i.- ken 099a/2
bölükler i.- ken 200a/2
câhillerden i.- ken 214b/7
cemâ‘at i.- ken 132b/6
çürümü̇ş i.- ken 264a/1
degül i.- ken 014a/2
dīn i.- ken 058b/9
dilsüzler i.- ken 167a/9
dirilmı̇ş i.- ken 269a/5
döl i.- ken 030a/2
döleniciler i.- ken 168b/3
dölenmi̇ş i.- ken 159a/5
durıcı i.- ken 115b/9
dürlüler i.- ken 152b/2

düşhâr görüciler i.- ken 108a/1
dütün i.- ken 283a/4
ebed kalıcılar i.- ken 105a/9,
109a/9, 109b/9, 111a/7, 112a/8,
130b/4
egrilik i.- ken 089b/6, 124a/9,
144b/5
esen i.- ken 176a/5
farîza i.- ken 045a/4
ğâfil i.- ken 186a/5
ğâfiller i.- ken 132b/5
gayb i.- ken 258b/6, 261a/5,
321b/5, 335a/1
ğâyıb i.- ken 135b/8, 188b/6,
309a/3
girçek i.- ken 305b/7
gönüciler i.- ken 095a/5
görünmez i.- ken 067b/8
görmek i.- ken 167a/1
gözsüzler i.- ken 167a/9, 213b/8
güç eyleyici i.- ken 081b/8
haddan geçürici i.- ken 081b/9
hâk i.- ken 008b/6, 015b/9, 053b/9
hâş i.- ken 099b/5
hâş olmuş i.- ken 085b/4
hayrân i.- ken 075b/4
helâl i.- ken 103a/1, 159b/6
horlar i.- ken 106a/5, 154b/7,
222b/8, 281a/3, 289a/8
horlardur i.- ken 222b/9
hor i.- ken 314b/2
hoşlar i.- ken 153b/5
hüccetler i.- ken 167b/7
hükm i.- ken 143b/9
iminler i.- ken 151a/5, 305b/8
içinde i.- ken 100a/6
ihlâş eyleyiciler i.- ken 116b/7
ikincisi i.- ken 107a/5
imâm i.- ken 124a/5
isterler i.- ken 107b/8
işitmezler i.- ken 099b/1
iver i.- ken 108b/3
kaçıcı i.- ken 341b/8
kâfirler i.- ken 108b/1, 111a/3,
114b/4
kalıcılar i.- ken 164a/1
karındaşlar i.- ken 150a/5

karışıp i.- ken 168a/1
katında i.- ken 125b/4
kesiciler i.- ken 305b/8
kırgıl i.- ken 030b/9
kiçî i.- ken 162b/2
korçar i.- ken 087b/5
Kur‘ân i.- ken 131b/9, 184b/6
kurbân i.- ken 068a/1
lâyık i.- ken 267b/4
lâzım i.- ken 214a/3
mekir eylerler i.- ken 139b/4
millet i.- ken 200a/1
muhsin i.- ken 010a/9
muştılık i.- ken 009a/6
mü‘min i.- ken 010a/9, 051a/5,
054a/3, 162a/4, 279b/7, 341a/5
müslimân i.- ken 054a/4
müslmân i.- ken 139b/3
müslmânlar i.- ken 222b/9
nevmîzler i.- ken 036b/6
ni‘metler olmak i.- ken 159b/4
nişân i.- ken 127b/5
oğlan i.- ken 176a/6, 177a/2,
192a/7, 214b/6, 281b/3
olmamış i.- ken 178b/7
oturucu i.- ken 115b/9
oynarlar i.- ken 077a/4
öğüt i.- ken 063a/9
peygâmbere i.- ken 030b/1
rahmet i.- ken 087a/8, 124a/5,
242a/5
şâd i.- ken 243a/6
şâğırlar i.- ken 167a/9, 213b/8
şayru i.- ken 267b/5
secde eyleyiciler i.- ken 215b/5
seviniciler i.- ken 108a/3
siğici i.- ken 348a/1
tâ‘atdan çıkıcılar i.- ken 111a/1
tâma‘ i.- ken 087b/5
tamâm i.- ken 153a/3
tanuk i.- ken 063b/2, 213b/7
tanukluk viriciler i.- ken 105a/2
toğrı yol göstermek i.- ken 034a/8
toğrı yol i.- ken 063a/9, 077a/3,
087a/8, 242a/5
toğruluk i.- ken 079a/6
toğru i.- ken 082b/5

tolmuş i.- ken 138a/7, 155a/6
tutucular i.- ken 213a/9
ulular i.- 304a/3
uymuş i.- ken 217b/1
üzere i.- ken 102a/5, 115b/9,
139b/9
vâcib i.- ken 022a/1
yakınlık eylememiş i.- ken 176b/3
yakın i.- ken 346a/8
yalancılar i.- ken 220b/2
yalıyorsunuz i.- ken 164a/1, 282b/2,
343b/7
yaratmış i.- ken 340b/5
yarıcılar i.- ken 152b/4
yavuz i.- ken 019a/8
yayalar i.- ken 022a/4
yazılmış i.- ken 348b/6
yazuklular i.- ken 126b/8
yegrek i.- ken 019a/7
yığlınmış i.- ken 305b/2
yigrek i.- ken 022b/8
yil i.- ken 190a/5
yücelik i.- ken 221b/1
yüliyeciler i.- ken 305b/8
yüz döndürücüler i.- ken 099b/2,
110a/8
zâlim i.- ken 171a/4
zâlimler i.- ken 159b/6
zulm i.- ken 221b/1
zulüm eylemiş i.- ken 163a/3
zulüm i.- ken 045b/5
i.- misse 062a/5, 187a/4, 268a/5
îmân getürmüşler i.- misse 090b/1
şakınmışlar i.- misse 090b/1
bilür olmuş i.- missem 097a/1
çıkdunuz i.- se olduğuz ise 326a/9
îmân getürdünüz i.- se olduğuz ise
121a/4
bildünüz i.- se 319a/6
bilürler olduğuz i.- se 201a/7,
201b/1, 202b/2
bilürsüz olduğuz i.- se 234a/3
buyruldukları i.- se 349a/5
cevâb virmezler i.- se 230a/2
çıkdunuz ise olduğuz i.- se 326a/9
değşürür i.- se 018b/5
depredür i.- se 284b/7

gelür i.- se 004b/6
gerçekler olduğuz i.- se 268a/1,
319b/1
girçekler olduğuz i.- se 188a/3,
230a/2, 246a/9, 255a/8, 262b/7
hoş gelür i.- se 251a/8
îmân getürdünüz ise olduğuz i.- se
121a/4
îmân getürdünüz olduğuz i.- se
100b/8
îmân getürmez i.- se 304b/2
îmân getürürler olduğuz i.- se
203a/1
iger i.- se 069b/5, 189b/1, 307b/8
işlemedünüz i.- se 003b/2
ol i.- se 177a/6
oldunuz i.- se 192a/5
tevbe eylemez i.- se 307a/6
uyar i.- se 004b/6
varmaz i.- se 304b/9
yüziñi işmarlar i.- se 010a/9
zişt i.- se 089a/8
diler i.- sem 125a/9
i.- şe gelür misiz 224a/1

‘ibâdet: -7- [Ar.] Tapınma.

‘i.+ de 357b/5
‘i.+ ile 003a/8
‘i.+ lerinüzü 018a/1
‘i.+ lerümüz 011b/6
‘i. eyleyici 333b/3
‘i. eyleyiciler 113a/8
‘i. eyleyicilerdür 066b/8

İblīs: -19- [Ar.] Şeytan.

İ. 004b/1, 004b/4, 053b/4, 084a/6,
084a/9, 084b/1, 084b/6, 097a/5,
149b/5, 149b/6, 165a/2, 172a/5,
184b/9, 254b/6, 271a/9, 271b/4,
349a/3
İ.+ ün 217a/2

İbrâhîm: -81- [Ar.] Yahudilik,

Hıristiyanlık ve İslâm’ın
müştereke kabul ettiği büyük
peygamber.

İ. 011b/1, 011b/2, 011b/4, 012a/3,
012a/5, 012b/2, 024a/6, 024b/2,
032a/5, 032a/7, 033b/3, 034a/7,
075b/8, 113b/4, 128a/9, 134b/4,
147a/8, 160a/5, 177b/6, 177b/7,
188b/9, 189a/3, 189a/5, 189a/6,
189a/8, 189b/2, 216b/1, 216b/3,
266a/6, 266b/1, 266b/5, 266b/7,
266b/9, 291a/6, 310a/5, 313b/7
İ.+ de 326b/5
İ.+ den 128a/8, 247a/5
İ.+ dür 197a/9
İ.+ e 011b/1, 012a/6, 024a/5,
032a/8, 057a/4, 075b/9, 076b/1,
113b/3, 128a/2, 132a/7, 188b/7,
189b/4, 193b/7, 235a/6, 287a/3
İ.+i 011a/8, 054a/4, 177b/2,
189b/1, 234a/2, 234b/4, 270b/2,
321b/6
İ.+ üñ 011b/8, 030a/1, 034a/9,
047b/7, 054a/4, 083a/9, 109b/5,
150a/7, 160a/7, 178a/8, 195a/4,
216a/9, 310a/3, 326b/7, 354b/5
İ. oğlanlarına 011b/9

İbni Yâmin: -1- [Ar.] Hz. Ya'küb'un en
küçük oğlu ve Hz. Yûsuf'un öz
kardeşi Bünyamin.
İ.+ i 136a/7

İbret: -6- [Ar.] Bir olaydan çıkarılan göz
açıcı, uyarıcı ders.
İ. 028b/2, 155b/8
İ.+ dür 198a/9, 207a/3, 349b/4
İ. dutmak oldu 140a/5

İbük: -1- [T.] İbibik, hüthüt kuşu.
ibüg
i.+ i 222a/1

İcâbet: -2- [T.] Çağrıyla yerine getirme,
cevap verme.
i. itdük 189b/8, 190b/5

İç-: -32- [T.] 1. İçmek, bir sıvıyı yutmak
i.- diler 023a/4
i.- e 023a/3

i.- ecek 006a/3
i.- er 199a/6, 346a/3, 352b/3
i.- erler 346a/2
i.- ersiz 199a/6, 319a/2
i.- esi nesne 075b/1
i.- esi 152a/7, 156a/3, 170b/6,
270a/9
i.- gil 176b/8
i.- icilere 155b/9, 265b/1, 302a/2
i.- icilersiz 318b/5
i.- mege 131a/8
i.- megi 258a/6, 318b/6
i.- mekler 263b/6
i.- meyenler 023a/6
i.- üñ 006a/3, 016b/3, 085b/3,
311b/4, 338a/6, 348a/1

2. İçki tüketmek, içkili eğlence
yapmak.
i.- megile 101a/9

İç: -934- [T.] Bir şeyin kendi sınırları
arasında kalan kısmı, dâhil, iç.
i. 320b/3
i.+ i 259b/3
i.+ inde iken 100a/6
i.+ inde mivüz 245a/6
şek i.+ inde olma 130b/7
tarlık i.+ inde olma 160b/4
i.+ inde 002a/3, 002b/5, 003a/1,
003a/3, 003a/6, 003b/1, 003b/6,
004a/4, 004b/3, 004b/7, 005a/8,
007a/1, 007a/2, 007b/6, 007b/7,
008a/5, 008b/9, 010b/3, 010b/4,
010b/5, 011b/8, 012a/8, 012b/1,
014a/3, 014a/6, 014a/9, 015a/6,
015a/9, 015b/7, 016a/5, 016a/6,
017b/5, 018a/4, 018a/5, 018a/7,
018a/8, 018b/4, 018b/9, 019a/1,
019a/2, 019a/9, 019b/4, 019b/6,
019b/7, 019b/8, 020a/9, 020b/3,
020b/6, 021b/4, 021b/5, 022a/7,
022b/9, 023a/1, 023a/2, 023b/6,
024a/1, 024a/5, 025a/7, 025b/1,
026a/6, 026b/3, 027b/9, 028a/2,
028a/3, 028a/6, 028a/9, 028b/2,
028b/5, 029a/8, 029b/2, 029b/4,

029b/5, 031a/4, 031a/5, 031b/4,
031b/5, 031b/8, 032a/6, 032b/9,
033b/8, 034a/8, 035a/5, 035b/6,
035b/8, 035b/9, 037a/6, 038a/1,
038a/6, 038b/4, 038b/5, 039a/1,
039b/2, 039b/3, 039b/8, 041a/6,
041b/3, 042a/6, 042b/9, 043a/8,
043b/9, 044a/2, 044a/3, 044a/4,
044b/3, 045a/4, 047a/5, 048a/2,
048a/6, 048b/6, 048b/8, 049b/6,
050a/4, 050b/2, 051a/8, 052a/6,
053a/1, 053b/9, 054a/6, 056b/5,
057a/1, 057b/2, 057b/4, 059a/1,
061a/4, 061a/7, 062b/2, 062b/9,
063a/1, 063a/4, 063a/8, 063b/1,
063b/5, 063b/6, 064a/3, 064a/4,
066a/9, 066b/4, 067a/3, 067a/6,
067b/5, 069a/8, 070a/4, 070a/7,
071a/5, 072a/2, 072b/1, 072b/7,
073a/2, 073a/3, 074b/5, 075a/5,
075b/8, 077a/4, 078a/2, 078b/7,
079b/6, 079b/7, 080a/7, 081a/5,
081b/7, 083a/5, 083b/4, 083b/5,
083b/7, 084a/5, 084a/8, 085a/2,
085a/3, 085b/3, 085b/4, 086a/1,
086a/5, 086b/2, 087b/2, 088a/2,
088a/6, 088a/8, 088b/2, 088b/5,
089a/6, 090a/1, 090a/5, 090a/6,
091b/4, 092b/9, 093a/2, 093a/6,
094a/2, 094a/4, 094b/1, 096b/2,
096b/7, 096b/8, 097a/5, 097b/7,
097b/9, 098a/9, 100b/3, 101a/4,
101b/4, 102b/9, 103a/7, 103b/3,
104b/2, 105a/2, 105a/9, 106b/4,
106b/6, 106b/7, 106b/8, 107b/4,
107b/6, 108b/1, 108b/3, 109a/2,
109a/9, 109b/3, 109b/9, 110a/1,
110a/5, 110a/8, 111a/7, 112a/8,
113a/1, 113a/5, 113a/7, 114a/8,
115a/4, 115b/2, 115b/6, 115b/8,
116b/1, 116b/4, 117a/6, 117a/8,
118a/4, 119b/3, 119b/7, 120a/1,
120a/2, 120a/5, 120b/1, 121a/8,
121b/7, 121b/8, 122a/4, 124a/6,
122a/9, 122b/2, 123a/8, 124a/2,
124a/4, 124b/5, 125b/7, 126a/1,
127b/1, 128a/1, 129a/4, 129a/8,

130a/2, 130b/4, 130b/6, 130b/9,
131a/8, 133b/9, 134a/1, 135a/2,
135a/3, 135b/3, 138a/4, 140b/3,
140b/4, 140b/6, 140b/9, 141b/4,
143b/4, 144b/8, 145a/2, 146b/3,
146b/8, 150b/4, 150b/9, 151a/2,
152a/9, 152b/1, 152b/2, 152b/4,
153b/1, 154a/7, 155b/6, 155b/7,
156a/1, 156a/3, 156a/4, 156a/6,
156a/7, 157a/3, 158a/6, 160a/8,
160a/9, 161b/9, 162a/3, 164a/5,
166b/7, 167b/3, 168a/8, 169b/9,
170a/5, 170b/8, 170b/9, 172b/6,
173b/5, 174b/6, 175a/3, 175a/5,
175a/9, 176a/8, 177a/5, 177b/2,
178a/2, 178a/4, 178a/6, 178b/3,
179a/2, 179a/4, 180b/1, 180b/3,
180b/8, 181a/5, 181a/6, 181b/3,
181b/4, 181b/5, 181b/6, 182a/7,
182b/6, 182b/8, 182b/9, 183a/4,
184a/2, 184a/3, 184a/6, 184b/1,
184b/6, 185a/2, 185b/6, 186b/4,
186b/6, 187a/4, 188b/9, 189b/3,
190a/2, 190a/6, 190b/3, 190b/9,
191a/4, 191a/6, 191a/8, 191b/2,
191b/3, 192a/5, 192a/6, 192b/2,
193a/8, 193b/3, 193b/4, 193b/6,
194a/1, 194a/7, 194b/2, 195a/1,
195b/5, 195b/6, 195b/9, 196b/6,
196b/7, 197a/9, 197b/1, 197b/5,
198a/1, 198a/8, 198b/1, 199a/2,
199a/3, 199a/5, 200a/4, 201a/2,
201b/5, 202a/3, 202a/4, 202a/6,
202b/8, 203a/1, 203b/7, 204a/3,
205a/3, 206a/2, 206a/6, 206a/7,
207a/3, 207b/1, 211a/3, 213a/3,
213a/6, 213b/5, 214a/2, 214a/9,
216a/8, 217a/3, 217a/6, 217b/6,
218a/5, 218a/9, 218b/1, 218b/6,
219a/4, 219b/5, 221a/8, 221b/9,
222b/2, 223b/4, 223b/9, 224a/9,
224b/8, 225a/2, 225a/7, 225b/6,
225b/7, 226a/2, 227a/6, 229a/9,
229b/4, 231b/4, 231b/5, 232a/1,
232a/5, 234a/1, 234b/5, 234b/6,
235a/7, 236a/6, 236b/7, 237a/6,
238a/3, 238b/7, 238b/8, 239a/5,

239a/7, 239a/8, 239b/1, 239b/6,
240a/8, 240b/1, 241b/7, 241b/9,
242a/9, 242b/1, 242b/3, 242b/8,
243a/3, 243a/7, 244a/6, 244b/6,
244b/8, 246a/3, 246a/5, 246a/7,
246b/6, 247a/1, 247a/4, 247b/3,
249a/9, 250a/2, 250a/5, 252a/8,
252b/2, 253b/7, 254b/5, 257a/5,
258a/7, 259a/1, 259b/4, 259b/5,
259b/6, 259b/7, 259b/8, 260a/1,
262a/4, 262a/5, 263a/3, 263a/4,
265a/4, 265b/1, 266a/2, 266a/5,
268b/2, 269b/1, 270b/6, 271a/2,
272a/2, 273b/1, 273b/9, 274a/1,
274b/7, 275a/3, 275b/1, 276b/5,
277a/4, 278b/4, 279a/8, 279b/5,
279b/8, 280a/6, 280b/1, 280b/2,
280b/7, 281a/3, 281b/7, 282a/1,
282a/6, 282b/3, 282b/7, 283a/2,
283a/3, 283a/5, 283b/3, 284a/5,
284a/6, 284a/8, 284b/3, 284b/4,
285a/4, 285b/2, 286b/4, 286b/7,
286b/9, 287a/4, 287b/2, 287b/5,
288a/4, 288b/2, 288b/6, 290a/9,
290b/7, 291a/7, 291b/2, 291b/9,
292a/9, 293a/2, 293a/8, 293a/9,
293b/1, 294a/4, 294a/5, 294a/7,
294b/8, 295a/2, 295b/4, 295b/8,
295b/9, 296a/1, 296a/8, 296b/1,
296b/6, 296b/7, 297a/9, 297b/6,
298b/4, 299a/4, 299a/8, 299b/3,
300a/3, 300a/5, 302a/1, 302a/3,
302b/1, 303b/8, 305b/5, 306a/3,
306a/4, 308a/5, 308b/9, 309a/4,
309a/6, 309a/7, 309b/6, 310a/1,
310a/6, 310a/9, 310b/1, 311b/7,
311b/8, 312b/2, 313b/4, 314b/9,
315b/5, 315b/7, 317a/4, 317a/6,
318a/3, 318a/4, 318a/5, 318a/6,
318a/7, 318b/8, 319a/6, 319b/7,
320a/2, 320b/1, 321a/4, 321b/4,
323b/7, 324a/5, 324b/3, 325a/4,
325a/6, 325b/2, 325b/3, 325b/7,
327a/3, 327a/5, 329a/3, 331a/6,
331a/7, 333a/1, 334b/8, 334b/9,
335b/1, 336b/9, 337b/6, 338a/6,
338a/7, 339a/9, 339b/6, 340b/6,

342a/3, 342a/8, 342b/7, 344b/3,
346a/7, 346a/8, 346b/1, 347b/3,
347b/9, 348a/6, 348b/4, 348b/8,
349b/4, 350a/8, 350b/3, 351b/4,
352b/2, 354a/1, 354b/3, 355a/1,
355a/8, 355b/2, 356a/4, 358b/2,
358b/5, 358b/9, 359a/3, 360a/8,
360b/1

i.+ **indedür** 003a/4, 006b/2, 021b/7,
025a/6, 038b/6, 048b/3, 070a/8,
086b/3, 092b/6, 095b/6, 095b/8,
119b/5, 123a/7, 125a/7, 130b/4,
130b/6, 131a/1, 132a/9, 144b/5,
172a/2, 177a/9, 177b/1, 185b/2,
186a/4, 193a/9, 195b/7, 196b/7,
198b/1, 201a/7, 206a/3, 225a/6,
235a/7, 242b/5, 253b/5, 254b/7,
258a/5, 268b/2, 268b/7, 276a/6,
280a/8, 282a/7, 282b/6, 285b/3,
286a/4, 286a/6, 287a/7, 289b/1,
293a/8, 300b/5, 308b/1, 314b/1,
315b/7, 316a/5, 317a/5, 317b/1,
317b/2, 317b/3, 318a/9, 320b/3,
321a/9, 325b/7, 335b/8, 338a/5,
351b/5, 351b/6, 352a/9, 352b/9,
353b/9, 355a/1, 359b/7, 360a/4

i.+ **indedürler** 318a/6

i.+ **indeki** 047b/6, 054a/3, 103a/2

i.+ **indekiyi** 192b/2

i.+ **inden** 051b/8

i.+ **indesin** 350a/2

i.+ **indesiz** 253b/4, 309b/5

i.+ **indeven** 261b/7

i.+ **indevüz** 127b/3, 145a/7

i.+ **ine** 003a/5, 018b/2, 051a/1,
055a/8, 055a/9, 058a/3, 065a/1,
069b/1, 075a/6, 075b/7, 078a/3,
086a/4, 090a/1, 090a/2, 093b/9,
108a/1, 112a/5, 113a/4, 119b/4,
125b/9, 136a/9, 137a/6, 143a/3,
149a/1, 169b/7, 175a/1, 178b/8,
181a/1, 181a/2, 181a/5, 189b/8,
190b/1, 190b/7, 193b/2, 196a/6,
196a/7, 198b/7, 202a/1, 203b/8,
216a/2, 217a/2, 218b/1, 221a/8,
225b/7, 227b/1, 229a/8, 233b/3,
244a/2, 244a/3, 245a/4, 245b/9,

262b/9, 270a/3, 271a/8, 276a/7,
276a/8, 285a/4, 297b/4, 303b/6,
305b/4, 307b/2, 308b/5, 308b/8,
310b/3, 319b/9, 320a/1, 324b/1,
329a/2, 329a/3, 334a/7, 334b/6,
334b/7, 338a/1, 338a/9, 340b/1,
340b/7, 342b/5, 343b/6, 344b/3,
347a/2, 348b/2, 356a/2, 360a/7
i.+ iñüzde 061a/2, 107b/8, 248a/8
i.+ iñüzdedür 034b/5
i.+ lerinde 020b/2
i.+ üñüze 013b/3

içil-: -2- [T.] İçilmek.

i.- esi 115a/8
i.- ür 024b/1

içün: -379- [T.] 1. Menfaatine, yararına,
faydasına.

i. 003a/6, 003a/8, 003a/9, 004a/2,
006a/2, 006a/4, 006b/6, 006b/8,
006b/9, 010a/7, 011a/8, 011a/9,
011b/1, 011b/2, 012a/1, 016a/5,
016b/6, 020a/6, 020a/7, 021a/8,
021b/9, 022a/1, 022a/8, 025a/9,
028b/2, 030b/3, 034a/8, 037a/7,
039a/4, 040a/9, 049a/9, 052b/7,
054a/8, 057b/3, 062b/3, 068a/4,
069b/7, 077a/1, 077a/3, 080a/6,
082a/5, 083a/7, 085b/4, 086a/8,
087a/9, 087b/7, 088a/1, 092a/8,
092b/5, 094a/7, 096a/9, 097a/1,
106b/5, 108a/4, 109a/1, 111b/9,
114a/5, 119a/7, 119a/9, 120a/1,
121a/6, 122b/7, 132a/8, 133b/8,
135b/2, 136a/1, 136a/8, 137a/2,
138a/4, 138b/3, 139a/4, 142a/2,
146b/6, 147a/5, 147a/6, 147a/7,
148a/4, 149a/4, 152a/7, 160b/3,
161a/6, 161b/7, 166a/3, 166a/7,
166a/9, 166b/7, 166b/8, 168b/9,
171a/1, 172a/9, 174b/2, 176a/2,
176a/4, 176b/3, 178a/1, 179b/8,
180b/6, 180b/7, 181a/6, 182b/5,
190a/7, 190b/6, 191a/7, 193b/5,
194b/2, 194b/6, 209b/7, 216b/7,
219a/1, 220b/7, 221b/5, 223a/4,

224a/6, 225b/2, 227a/3, 228a/3,
229a/5, 233a/7, 239b/5, 242b/6,
245a/4, 246b/5, 249a/3, 250b/3,
258b/6, 262b/2, 264b/1, 269a/3,
279b/2, 287b/7, 290b/4, 292a/8,
292b/7, 298b/4, 299a/8, 300b/9,
302a/8, 304a/7, 304a/8, 306a/6,
310a/1, 314b/5, 316a/5, 322a/2,
323b/8, 326a/2, 331b/4, 331b/5,
332a/4, 332a/8, 332a/9, 332b/3,
333b/9, 334a/5, 335a/3, 336b/6,
337b/9, 339a/9, 341a/2, 343b/8,
351b/8, 354b/8, 355b/9
i.+ dür 025b/7, 078a/8, 274b/5,
285b/4

2. Zararına, -e karşı, karşılığında.

i. 012a/8, 036a/8, 062a/8, 115b/7,
132a/5, 151b/3, 170b/5, 179a/8,
184b/2, 193a/9, 217a/1, 243a/5,
271a/1, 310a/9, 332b/6, 334b/4

3. Uğrunda, adına, yolunda.

i. 003b/3, 004a/5, 023a/7, 036b/9,
046b/2, 052b/2, 054b/9, 055b/2,
055b/8, 056a/5, 056b/9, 058b/6,
066b/4, 080a/1, 081b/8, 099a/3,
137a/2, 146a/5, 148a/7, 159b/8,
161a/8, 175a/2, 175a/4, 179a/9,
197a/8, 223b/1, 239b/8, 240b/7,
265a/6, 273b/2, 322b/3, 343b/6,
346a/1, 352a/3, 361a/1

4. Sebep bildirir, sebebiyle, -den
ötürü, -den dolayı.

i. 022b/3, 056a/9, 062a/8, 130b/2,
196b/2, 245b/5, 257b/8, 280b/5,
302a/8, 341b/5, 346a/7
i.+ dür 095a/7, 196a/6, 196a/7

5. Amaç bildirir, maksadıyla,
amacıyla, gâyesiyle.

i. 013b/3, 016b/8, 018b/1, 021a/2,
025a/1, 025a/4, 028a/3, 029a/1,
042a/9, 045b/5, 047a/5, 051a/7,
053a/9, 055b/4, 063b/9, 065a/6,
067a/9, 067b/2, 079a/2, 080b/2,

082b/7, 098b/6, 107b/6, 110b/8,
112b/8, 121b/2, 140a/6, 141a/9,
142b/1, 152a/5, 155b/6, 157b/9,
158b/9, 160b/9, 161a/2, 162b/6,
164b/8, 164b/9, 168a/1, 172b/8,
174a/4, 176b/4, 179a/4, 182b/4,
190a/9, 226a/9, 230b/3, 234b/6,
239a/9, 265b/6, 270a/9, 275b/5,
280b/4, 283b/6, 286b/1, 287a/6,
292b/6, 296b/6, 303b/3, 306b/2,
307b/9, 308a/6, 308a/8, 314b/7,
314b/8, 315a/2, 315a/8, 315a/9,
315b/3, 321b/9, 326b/1, 329b/1,
342b/1, 344b/1, 346a/5, 349b/4,
349b/7, 350b/4, 356a/6, 357a/6,
358b/2, 360b/4
i.+ dür 166b/5, 192b/1

6. Yemin sözleri yapar.
i. 048b/5, 150b/9

7. Sorumluluk yükler, ... üzerine.
i. 016b/8, 166a/6, 274b/4

8. Bir şey hakkında, üzerinde.
i. 056b/5, 072a/8, 078a/3, 080b/6,
120b/6, 179b/6, 189a/2, 287b/8,
332a/3

9. Bulunma hali yapar, içinde.
i. 093a/2, 094a/5, 130b/2, 147b/9,
156a/4, 175a/9, 188b/3, 270b/7,
331a/4, 347a/7, 352a/2

10. -e has, -e mahsus.
i. 194a/8

İçür-: -1- [T.] İçirmek.
i.- ür 216b/5

İddet: -8- [Ar.] Boşanan veya kocası ölen kadının tekrar evlenebilmesi için beklemesi gereken süre.
i. 020b/3, 250b/7
i.+ i 331b/8, 332a/6, 332a/7
i.+ ine 331b/8

i.+ lerinüj 332a/7

İdiş-: -1- [T.] İşteşlik bildiren yardımcı fiil.
ihtilâf i.- ürsiz olduğuz 158a/6

İdris: -2- [Ar.] Kur'ân-ı Kerîm'de adı geçen peygamberlerden biri.
İ.+ e 190b/1
İ.+ i 178a/6

İger: -782- [Far.] Eğer, şart anlamını güçlendirmek için şart cümlelerinin başına getirilir, şâyet. (Bk. eger)
i. 003a/6, 003b/1, 003b/2, 004a/7,
004b/6, 006b/3, 006b/9, 008a/3,
008b/7, 009a/1, 009a/2, 009b/7,
010a/9, 011a/3, 012a/7, 012a/8,
013a/4, 013a/5, 014b/3, 014b/5,
014b/9, 015a/3, 015b/8, 016a/5,
017a/3, 017a/4, 017a/5, 017a/9,
018b/3, 019b/2, 019b/8, 019b/9,
020a/1, 020a/2, 020a/9, 020b/1,
020b/2, 020b/3, 020b/6, 020b/7,
020b/8, 020b/9, 021a/9, 021b/8,
022a/1, 022a/2, 022a/4, 022a/7,
022b/4, 023a/2, 023a/9, 023b/3,
023b/5, 025a/5, 025b/5, 026a/9,
026b/1, 026b/2, 026b/6, 026b/7,
027a/3, 027a/4, 027a/5, 027a/7,
027b/2, 029a/1, 029a/3, 029b/5,
029b/7, 029b/8, 029b/9, 031a/5,
032a/2, 032a/4, 032b/7, 032b/8,
034a/2, 034a/6, 035a/8, 036a/3,
036a/6, 036a/7, 036b/3, 037a/8,
037a/9, 037b/4, 038a/2, 038b/9,
039a/2, 039a/3, 039a/4, 039a/6,
039b/7, 039b/9, 040a/8, 040b/5,
041a/3, 041a/7, 042b/5, 042b/6,
042b/7, 043a/1, 043a/6, 043a/9,
043b/1, 043b/2, 043b/5, 043b/6,
043b/7, 044a/5, 045a/8, 045b/6,
046a/4, 046a/5, 046b/3, 046b/5,
046b/8, 048a/5, 048a/6, 048b/4,
049a/3, 049a/4, 049b/6, 050a/3,
050a/5, 050a/6, 050b/5, 050b/8,
051a/2, 051a/5, 051a/6, 052a/5,
052a/9, 052b/4, 053a/5, 054a/8,

054b/1, 054b/2, 054b/3, 054b/5,
054b/7, 054b/9, 055a/1, 055a/9,
055b/1, 055b/9, 056a/1, 057b/3,
058a/4, 058a/5, 058a/6, 058b/7,
059a/9, 060a/2, 060b/4, 061a/5,
061a/6, 061b/2, 062a/5, 062b/4,
062b/7, 062b/8, 063b/4, 063b/7,
064b/3, 065a/7, 065a/8, 065b/2,
066a/4, 066b/5, 067b/4, 068a/9,
068b/1, 068b/2, 068b/6, 068b/9,
069a/1, 069a/2, 070a/2, 070a/5,
070b/8, 071a/1, 071a/8, 071a/9,
071b/1, 072a/2, 072a/4, 072a/6,
072a/7, 072b/6, 073a/4, 073a/5,
073b/2, 074a/8, 074b/1, 074b/9,
075a/6, 075b/1, 076a/2, 076a/8,
076b/7, 076b/8, 077a/8, 078b/1,
078b/5, 078b/7, 079a/2, 079a/7,
079a/9, 079b/5, 080b/3, 081a/1,
081a/4, 081b/3, 082a/2, 082a/3,
082a/6, 082a/7, 082b/4, 083a/1,
085a/1, 085b/8, 086b/4, 088b/4,
089a/5, 089b/5, 089b/7, 090a/1,
090a/4, 090b/1, 090b/5, 091a/3,
091a/7, 092a/4, 092a/9, 093a/3,
093a/9, 093b/1, 093b/5, 094a/5,
095b/5, 096a/4, 096a/6, 097a/1,
097a/4, 097a/7, 097a/9, 097b/3,
097b/5, 098a/5, 098b/3, 099a/6,
099a/7, 099b/2, 099b/9, 100a/3,
100a/4, 100b/4, 100b/5, 100b/6,
100b/8, 101a/1, 101a/4, 101b/5,
102a/4, 102a/5, 102a/9, 102b/2,
102b/4, 102b/5, 102b/6, 102b/7,
102b/9, 103a/2, 103a/4, 103a/7,
103a/9, 103b/7, 104a/3, 104a/7,
104b/1, 104b/3, 104b/6, 105b/1,
106a/2, 106a/9, 106b/1, 107a/3,
107a/5, 107a/9, 107b/2, 107b/6,
107b/7, 108a/2, 108b/2, 108b/3,
108b/4, 109a/4, 109a/6, 110a/4,
110a/5, 110a/6, 110b/3, 110b/6,
110b/7, 111b/9, 113b/2, 114b/8,
115b/7, 116a/4, 116b/1, 116b/7,
118a/5, 118a/8, 118b/1, 118b/2,
118b/4, 118b/7, 118b/9, 119a/3,
120a/7, 120a/9, 121a/2, 121a/4,

121b/8, 122a/2, 122a/4, 122a/9,
122b/3, 122b/4, 122b/5, 123a/3,
123a/9, 123b/1, 123b/3, 123b/4,
123b/9, 125a/1, 125a/5, 125a/8,
125a/9, 125b/1, 125b/2, 125b/5,
126a/9, 127a/3, 127b/4, 127b/5,
128b/6, 129a/6, 129a/8, 129b/6,
130b/9, 131b/1, 132b/2, 132b/5,
132b/9, 133b/1, 133b/5, 133b/6,
134a/6, 135a/5, 136a/8, 137a/9,
137b/4, 138b/7, 139a/1, 139a/6,
139b/5, 140b/7, 142a/5, 143a/5,
143a/7, 143b/9, 144a/4, 145a/3,
145a/4, 146a/4, 146a/6, 147a/7,
148a/5, 148b/3, 148b/7, 150b/9,
152a/6, 152b/7, 153b/9, 154a/4,
154b/1, 154b/2, 155a/9, 157a/9,
158a/6, 158b/1, 159b/7, 160b/2,
160b/3, 161a/5, 161a/6, 161a/8,
162a/9, 162b/3, 162b/6, 163b/4,
164a/9, 165a/3, 166a/1, 166b/4,
166b/5, 166b/6, 167a/5, 167b/4,
168b/5, 169a/4, 169b/2, 169b/7,
170b/5, 171a/5, 171a/9, 172b/6,
172b/7, 173a/7, 173b/3, 173b/6,
175b/1, 175b/2, 176b/2, 176b/8,
177b/7, 180a/5, 185a/6, 185b/2,
185b/8, 186b/9, 187a/1, 187a/4,
187b/8, 188a/3, 188b/2, 188b/4,
189a/7, 191a/5, 191b/5, 192a/5,
192b/5, 192b/6, 194b/9, 195a/2,
195a/3, 196b/5, 197a/3, 197a/4,
198b/4, 199a/6, 200b/5, 200b/9,
201a/7, 201b/1, 201b/5, 202a/6,
202b/2, 203a/1, 203a/8, 203b/1,
203b/7, 204a/2, 204a/5, 204a/7,
204b/9, 205a/1, 205b/4, 205b/6,
205b/8, 206a/5, 207a/9, 207b/5,
207b/7, 207b/8, 210a/7, 212a/5,
212a/8, 212b/4, 214a/2, 214a/6,
215a/1, 215a/3, 215a/4, 215a/5,
215b/1, 215b/2, 217a/5, 217b/2,
217b/3, 218b/3, 219a/2, 219b/3,
219b/9, 220a/3, 220a/8, 224b/6,
225a/3, 226b/9, 228a/6, 228a/7,
229b/7, 230a/2, 230b/1, 231a/4,
231b/1, 231b/2, 232b/2, 233b/1,

233b/4, 234a/3, 234a/6, 235a/5,
236a/3, 237a/1, 237a/8, 237b/1,
237b/4, 240a/7, 241b/1, 242a/1,
242b/9, 243a/2, 243b/2, 243b/6,
243b/8, 245a/8, 245a/9, 246a/9,
246b/9, 247b/6, 247b/8, 247b/9,
248a/7, 248a/8, 248b/4, 249a/1,
249a/2, 249a/7, 251a/2, 251a/8,
251b/7, 252a/6, 253b/7, 254a/6,
255a/8, 255b/1, 255b/2, 257a/1,
257a/2, 257b/2, 258b/1, 258b/2,
258b/4, 258b/5, 259a/1, 260a/8,
260a/9, 260b/6, 261b/2, 261b/3,
261b/6, 262b/2, 262b/6, 262b/7,
263b/1, 265b/5, 266b/6, 267b/4,
268a/1, 268a/4, 272a/3, 272a/8,
272a/9, 272b/9, 273b/8, 274a/9,
274b/1, 274b/8, 275a/3, 275b/6,
275b/7, 276a/4, 277b/7, 277b/9,
278b/9, 279a/2, 282a/2, 283a/7,
283a/9, 284a/3, 284b/7, 284b/9,
285a/1, 285a/8, 285b/8, 285b/9,
286a/3, 286b/4, 287a/6, 287b/8,
288a/5, 288a/9, 288b/5, 289b/3,
289b/5, 290a/6, 290a/8, 290b/9,
291a/4, 291b/3, 292a/1, 292b/7,
293b/5, 294a/1, 294a/6, 294b/5,
295a/4, 297a/8, 298a/8, 298b/4,
298b/7, 298b/9, 300a/1, 301a/8,
301b/1, 302b/2, 302b/3, 303a/1,
303a/8, 303a/9, 303b/2, 304a/8,
304b/7, 304b/8, 305a/7, 305b/2,
305b/4, 305b/8, 306b/4, 306b/5,
306b/6, 306b/9, 307a/1, 307a/2,
307b/3, 312a/5, 312b/1, 314a/8,
316b/6, 319a/1, 319a/3, 319a/6,
319a/9, 319b/1, 319b/2, 323b/1,
324a/3, 324b/2, 325a/4, 325a/8,
325a/9, 325b/1, 326a/1, 326a/9,
326b/2, 326b/3, 327a/7, 327b/2,
328a/9, 328b/1, 328b/4, 329a/6,
329a/7, 329b/2, 329b/9, 330a/7,
331a/9, 331b/2, 331b/5, 332a/6,
332b/1, 332b/2, 333a/9, 333b/2,
334b/8, 335a/9, 335b/4, 335b/6,
335b/9, 336a/5, 336a/6, 336b/1,
336b/7, 337a/2, 337a/8, 338b/5,

339a/5, 340a/8, 341a/4, 342a/2,
343a/5, 345a/7, 347b/8, 354b/2,
358a/5, 358a/6, 360a/1
i. ise 069b/5, 189b/1, 307b/8

igne: -1- [T.] İğne.

i.+ nün yurdusına 086a/9

ihlâş: -13- [Ar.] Riyâsız ve yapmacıksız

inaniş, çok samîmî bağlılık,

katışıksız tam doğruluk.

i.+ ı 207b/6

i. eyledüm 011b/9

i. eyleş 275b/3

i. eyleyiciler iken 116b/7

i. eyleyicilerken 085a/9, 244a/7,

277b/9, 281a/9, 358b/7

i. eyleyicilerüz 012b/1

i. eyleyiciyiken 271b/9, 272b/8,
273a/1

ihrâm: -6- [T.] Hacceden müslüman

giydikleri dikişsiz elbise.

i. 016b/9, 058b/3, 067b/9

i. bağlanmışlar olduğuz 068a/4

i. bağlarsa 016b/9

i. tonın 058b/1

ihtilâf: -19- [Ar.] Anlaşmazlık,

uyuşmazlık, aykırılık.

i.+ dadur 015a/9

i. eylediler 015a/9, 019a/2, 155b/6,
160a/8, 177a/7

i. eylerler oldılar 160a/9, 275a/3

i. eylerler 116b/1, 154a/7

i. idersiz olduğuz 063b/6

i. idişürsüz olduğuz 158a/6

i. iderler 018b/9

i. idersiz olduğuz 031b/4

i. idersiz 196b/7

i. idicilerdür 348a/6

i. itmedi 019a/1

i. olındı 285b/2

i. oldı 130b/9

ih̄tiyār: -5- [Ar.] Seçme, intihap etme,
tercih etme.

- i. idedi 272a/3
- i. ider 231a/7
- i. itdük 295a/2
- i. itdüm 093a/5
- i. olunmuşlardur 270b/3

ik-: -2- [T.] Tohum ekmek.

- i.- ersiz 318b/9
- i.- esiz 135b/1

ik̄āb: -2- [Ar.] Azap, ezâ, eziyet.

- ‘i. eylerse 196a/5
- ‘i. olundı 196a/5

iki: -362- [T.] 2 sayısı.

- i. 006a/2, 009b/3, 012b/8, 018a/5,
020b/4, 021a/7, 025a/5, 026b/7,
026b/8, 028a/9, 028b/1, 032b/7,
036a/9, 036b/8, 037b/5, 038b/7,
039b/4, 039b/5, 043a/9, 045a/1,
050b/3, 051a/7, 058a/6, 058a/7,
059a/9, 060a/1, 061a/5, 061b/1,
068a/1, 070a/1, 073a/2, 076a/8,
081b/2, 081b/3, 081b/4, 081b/5,
082b/9, 084b/6, 086a/6, 094b/7,
094b/9, 098b/1, 100b/9, 101b/3,
102b/5, 102b/7, 106b/6, 108a/5,
110b/1, 112a/9, 114b/5, 124b/2,
124b/6, 125b/8, 131a/4, 134a/8,
134b/9, 138a/6, 140b/3, 141b/4,
151a/9, 154b/9, 156b/6, 161a/2,
161b/3, 166a/2, 169a/1, 169b/2,
170b/2, 171a/1, 171a/2, 171b/3,
172b/5, 172b/9, 174a/2, 174b/3,
174b/7, 179a/3, 180a/8, 181a/9,
182a/3, 185b/5, 187b/5, 192b/4,
198b/8, 199b/6, 207a/4, 211a/8,
212b/6, 213a/6, 216a/5, 223a/9,
223b/2, 224a/9, 227a/6, 227b/9,
228a/6, 228b/6, 230a/1, 230a/7,
242a/9, 242b/8, 246b/5, 249a/5,
249a/6, 252b/5, 254a/7, 254a/9,
258a/6, 269a/7, 271a/2, 271b/1,
277b/5, 283a/2, 283a/5, 291b/1,
306b/9, 307a/3, 308b/3, 310b/8,

312b/7, 314a/1, 316a/8, 316a/9,
317a/3, 317a/4, 317a/5, 317a/6,
317a/9, 317b/1, 322a/2, 322b/2,
332a/3, 334a/3, 334b/3, 343a/8,
345b/6, 349a/3, 353a/9, 356a/6,
361b/1, 362a/1

i.+ den 043a/9
i.+ dür 068b/8

2. Zamir, iki şeyden yada kişiden
birisi.

i.+ de 203a/1, 254b/9

i.+ den 009b/4, 021a/9, 042b/3,
043b/1, 043b/8, 044a/6, 084b/5,
085a/5, 134a/9, 135a/2, 135a/7,
202b/9, 230a/2, 316b/1, 317a/9

i.+ nün 019b/6, 024a/1, 026b/8,
036a/9, 046a/5, 058a/6, 061b/1,
062a/8, 069a/3, 069a/4, 082a/1,
084b/8, 085a/5, 107a/5, 121b/1,
151a/7, 156b/6, 161a/3, 171a/1,
171a/3, 174a/1, 174a/3, 180a/4,
199b/6, 203a/2, 215a/3, 226b/3,
226b/7, 227b/9, 228a/2, 228a/4,
244b/8, 267a/1, 307a/1, 316a/9,
317a/4, 317a/5, 321b/6, 322a/6,
325b/6

i.+ nündür 120b/8

i.+ nüz 181a/6, 181a/8, 336b/1

i.+ si 162a/9, 264a/8, 268b/8,
269b/7, 293b/8, 294a/6, 309a/7

i.+ sin 017b/2

i.+ sinden 162a/9

i.+ sine 227b/3

i.+ sinün 084b/8, 178b/6, 186b/9,
212b/6, 215a/1, 238a/7, 295a/5

i.+ ye 014a/2, 055a/1, 084b/5,
084b/7, 084b/8, 084b/9, 085a/5,
097a/5, 120b/8, 134b/1, 134b/2,
162b/1, 162b/2, 174a/1, 185a/4,
199b/8, 228b/9, 229a/1, 233b/1,
242b/9, 267a/3, 299b/1, 334a/3

i.+ yi 004b/3, 011b/5, 069a/1,
084b/6, 084b/7, 084b/8, 087a/5,
171a/2, 173b/5, 185a/1, 199b/7,
260a/8, 261a/8, 267a/2, 284a/9

i. 009b/4, 019b/6, 020b/6, 020b/8,

021a/9, 044a/5, 046a/6, 054a/9,
060b/5, 060b/8, 061a/5, 068b/9,
069a/2, 069a/3, 084b/7, 084b/8,
084b/9, 086b/8, 097a/5, 107a/5,
124b/6, 126a/4, 151a/4, 171a/2,
172b/9, 174a/3, 174b/4, 182a/3,
185a/3, 187b/4, 193a/8, 214b/4,
221b/2, 228a/6, 228a/8, 228b/6,
229a/1, 261a/8, 266b/6, 267a/5,
271a/5, 274a/2, 288b/2, 295a/6,
298a/6, 299b/2, 307a/1, 307a/2,
308b/7, 316b/7, 317b/1, 322b/2,
325b/7, 333a/9, 334a/4, 338a/1,
348b/9

3. Çokluk belirtmek için kullanılır.

i. 071a/8, 071b/4, 154b/9

ikilen-: -3- [T.] 1. İkiye katlanmak.
i.- e 213b/4, 249a/4

2. Tekrarlanmak.

i.- icilerden 151a/8

ikin I: -4- [T.] 1. Tarlaya ekilen bitkilerin
hasat sonuna kadar aldıkları
durum. (Bk. ekin)

i.+ den 080b/6

i.+ ler 218a/9

2. Menfaat, fayda.

i.+ in 287b/6, 287b/7

i.+ inde 287b/7

ikin II: -8- [T.] İkişer.

i.+ 042b/6

i.+ ikin 256b/6, 257a/7

i.+ ikinler 273b/3

ikinci I: -4- [T.] Çiftçi.

i.+ leri 321a/5

ikinci II: -1- [T.] 1. İkinci sırada, ikinci
olarak.

i. 150a/3, 207b/4, 349a/8

2. Zamir, iki kişiden biri.

i.+ si iken 107a/5

ikindi: -1- [T.] Öğle ile akşam arasındaki
vakit. (Bk. ikindü)

i. 239a/1

ikindü: -2- [T.] Öğle ile akşam arasındaki
vakit. (Bk. ikindi)

i. 022a/4, 360a/3

ikinlü: -1- [T.] Verimli, tarıma uygun.

i. 147b/2

iki yüzlülük: -2- [T.] İki yüzlülük.

i. eyleyedünüz 336a/5

i. eyleyelerdi 336a/5

ikrām: -1- [Ar.] Hürmet, şefkat ve
sevgi ile bir şeyler verme.

i. eyle 220a/7

ikrār: -7- [Ar.] Tasdik etme.

i. eylediler 112b/1, 334b/9

i. eyledük 033b/1, 277b/6

i. eyledünüz mi 033a/9

i. eyledünüz 008a/2

i. eylerüz 005a/1

iks-: -2- [T.] Eksiltmek. (Bk. eks-)

i.- erüz 188b/1

i.- mesüj 026b/6

il: -35- [T.] Ülke, yurt, memleket, belde,
şehir.

i.+ den 324b/2

i.+ din 152a/4, 257b/9

i.+ dür 254a/8

i.+ i 189b/3, 212a/3, 290b/1

i.+ inde 009b/3, 161a/2

i.+ inden 222a/3

i.+ ine 121a/8, 214b/5

i.+ ler 277a/4

i.+ lerde 042a/4, 355b/1, 355b/2

i.+ leri 128a/1, 130a/2

i.+ lerinden 008a/3, 022a/9, 042a/2,

050b/5, 101a/9, 324a/8, 325a/1,

327a/6

- i.+ lerine 008a/4
i.+ lerinüzden 048b/7
i.+ lerümüzden 022b/5
i.+ lerinüzden 008a/2, 327a/3,
327a/5
i. 087b/7, 087b/8

ilâhî: -1- [Ar.] “Ey benim Allah’ım”
anlamında Allah’a hitap sözü
i. 008b/3

ildir-: -1- [T.] Değirmek, dokundurmak,
iliştirmek.
i.- er 025a/2

ile: -91- [T.] 1. Birlikte, beraber.
i. 075a/3, 106b/8, 109b/5, 110b/9,
111a/3, 111a/4, 111a/5, 111b/4,
114a/1, 120a/8, 120b/3, 120b/5,
130a/3, 144b/7, 154b/2, 169b/5,
182b/9, 199b/5, 211a/8, 214b/4,
220a/6, 222b/8, 229a/1, 229a/2,
235b/7, 238b/2, 241a/4, 259a/2,
278b/1, 278b/2, 279a/7, 280b/1,
282b/1, 292a/5, 292a/6, 310b/2,
321b/3, 328a/7, 331a/1, 344b/4
i.+ dür 099a/8, 101a/9, 102b/7,
114b/1

2. İsimlerden sonra gelerek
berâberlik, refâkat, vâsita, araç,
hal, tarz, ilişki vb. anlamlarda
zarflar yapar.
i. 004a/5, 008a/9, 013b/6, 017b/2,
023b/3, 069a/8, 104b/6, 106b/3,
107a/8, 108a/5, 109b/2, 125b/4,
141b/1, 143b/3, 183b/1, 189b/5,
190a/3, 198b/7, 203b/8, 213a/8,
213b/8, 216b/9, 221b/9, 246a/4,
246b/7, 283a/6, 289a/4, 328b/3,
334b/4, 360a/8

3. Kadar.
i. 036b/2, 098b/4

4. -e karşı.
i. 106b/7, 110a/2, 332b/2

5. Ve.
i. 179b/6, 187a/4

6. Sebebiyle, nedeniyele.
i. 210b/7

ileriki: -2- [T.] Önceki, evvelki. (Bk.
ilerki, ilerüki)
i. 009a/6
i.+ ler 264b/5

ilerki: -8- [T.] Önceki, evvelki. (Bk.
ileriki, ilerüki)
i. 265b/6, 308b/1, 314a/3, 349a/7
i.+ ler 201a/5, 215a/2
i.+ lardan 268a/5
i.+ lerin 072a/3

ilerü: -308- [T.] 1. Önce, daha önce,
önceden, evvel.
i. 002a/3, 002a/6, 009a/3, 010a/7,
017b/8, 019a/3, 020a/6, 022a/1,
023b/6, 034a/5, 037a/6, 037b/3,
037b/4, 040b/9, 041a/2, 041a/4,
045b/1, 047a/8, 048a/8, 048b/1,
054b/5, 055a/3, 056b/7, 057a/2,
066a/6, 066b/4, 068b/3, 070b/6,
071a/2, 072b/4, 073a/6, 082b/9,
086a/4, 087a/9, 091b/3, 092a/1,
101b/6, 102b/9, 107b/9, 116a/2,
116a/5, 117b/2, 121b/4, 121b/8,
122a/8, 124a/5, 125b/8, 126b/4,
127b/2, 130b/9, 132a/2, 134b/2,
135b/2, 137a/7, 138a/4, 141a/1,
143a/3, 143a/9, 144a/1, 147a/3,
148b/9, 153b/7, 154b/1, 155b/4,
164b/6, 166a/4, 168a/3, 172b/5,
175b/1, 176b/6, 179a/3, 180a/1,
182b/1, 184b/7, 185b/1, 185b/2,
185b/4, 186a/1, 186a/9, 186b/1,
187b/8, 188a/6, 192b/4, 195a/4,
195b/4, 198b/8, 206a/1, 208a/1,
208a/7, 210b/9, 222b/9, 223a/1,
223a/2, 223a/6, 223b/3, 229b/6,

229b/7, 230a/5, 230a/6, 232a/4,
234a/6, 236b/3, 240a/7, 241a/3,
241a/8, 244b/7, 246a/6, 250b/7,
256b/4, 257b/3, 261a/6, 262a/2,
268b/9, 269a/3, 271a/1, 275b/3,
275b/5, 277a/5, 278a/8, 279a/7,
281b/9, 282a/3, 284a/5, 285a/8,
289b/2, 289b/5, 291a/1, 291a/3,
292a/4, 294b/3, 298a/8, 299b/2,
299b/4, 303b/4, 304b/8, 305a/8,
305b/9, 309a/1, 309a/5, 309a/8,
309b/8, 310b/7, 312b/3, 314b/4,
317a/7, 317b/4, 318b/1, 320a/6,
320b/8, 321a/9, 322b/1, 322b/2,
323a/9, 323b/1, 325a/3, 325b/8,
329a/3, 329a/8, 330b/1 330b/9,
335a/6, 338a/6, 340a/5, 343b/2,
345a/4, 345a/6, 349a/3, 351b/2,
355b/9

i.+ den 003b/5, 008b/2, 008b/7,
010a/4, 027b/7, 039b/3, 041a/7,
051b/2, 057a/6, 059a/5, 062a/3,
064b/3, 064b/6, 066b/1, 072a/6,
076b/2, 083a/5, 090b/7, 094a/5,
096a/2, 103a/4, 106a/6, 107b/9,
108a/3, 112b/9, 120b/4, 128b/2,
130b/8, 131a/7, 132a/7, 136b/3,
137b/5, 137b/9, 139a/8, 140a/1,
146b/2, 148a/2, 149b/2, 160a/3,
176a/1, 176a/3, 178b/7, 183b/4,
184b/8, 187a/8, 188b/7, 189b/8,
197b/1, 201a/6, 215b/6, 224b/9,
227a/2, 230a/1, 238a/3, 240b/8,
241a/7, 247b/7, 250a/6, 252a/9,
257a/3, 257a/5, 272b/3, 281b/3,
285b/7, 304b/6, 311b/9, 312a/1,
314a/3

i.+ di 016a/2, 027b/3, 028a/7,
082a/4, 101b/7, 102a/1, 109b/1,
109b/2, 109b/4, 118a/6, 140a/2,
145a/5, 153a/5, 154a/1, 208b/2,
233a/4, 238a/9, 256b/4, 260b/4,
273b/7, 275a/8, 276a/4, 282a/8,
286a/8, 295a/4, 301b/4, 311a/1,
322b/4, 325b/5

i.+ dür 003a/8, 006b/4, 299a/1
i.+ lerdi 144a/6

i.+ yidi 010b/9

2. Önceki, eskisi, evvelki.

i. 185b/9, 266a/2, 268b/2, 308a/8

i.+ yidi 240b/7, 259a/2

3. Ön, ileri.

i. 085b/8, 112a/6, 118b/8, 133a/9,
149a/9, 191a/7, 191a/9, 228b/4,
253b/1, 255a/9, 256a/4, 259b/3,
262b/1, 264b/9, 265b/2, 300a/2,
306a/8, 310a/6, 311b/9, 317b/9,
336b/5, 344b/2, 350a/6

i. geçdiler 102a/6

i. giçen 086a/3

ilerüki: -27- [T.] Önceki, evvelki. (Bk.
ilerki, ileriki)

i. 077b/1, 078b/7, 180b/5, 198b/5,
229b/2, 249a/9, 295b/5, 314a/5

i.+ ler 149a/2, 172b/2, 186a/9,
200b/3, 216b/3, 229a/3, 267a/7,
294a/7

i.+ lerdin 290a/6

i.+ lerüñ 148b/9, 153a/3, 201a/7,
210a/1, 225a/1, 260b/3, 266a/2,
290a/8, 299b/3

ilet-: -6- [T.] 1. İletmek, ulaştırmak, alıp
götürmek. (Bk. ilt-)

i.- di 160b/7, 203b/4

i.- esiz 132b/4

i.- eyidi 201b/3

2. Yok etmek, gidermek, .

iled-

i.- e 207a/2

i.- eler 182a/4

iley: -52- [T.] 1. Huzur, kat, yan.

i.+ inde 201b/9

i.+ ine 306a/8

2. Ön, önde.

i.+ ince 130a/4, 299b/8

i.+ inde 169b/2, 174b/4, 224b/3,
254a/2, 342b/2

i.+ inden 133b/5, 141a/7, 285a/7
i.+ lerinde 173b/9, 261a/3, 320a/9,
333b/8, 346b/8
i.+ lerindedür 023b/9, 184b/3,
187b/1, 197a/6, 284a/4
i.+ lerinden 084b/1
i.+ lerindin 253b/6
i.+ lerine 268a/8
i.+ üñüzdedür 262b/3

3. Önce, öncesinde.
i.+ ince 212b/2, 246a/1
i.+ inde 087b/6, 323a/9, 323b/1,
345a/4
i.+ inedi 140a/6
i.+ inededür 009a/6, 027b/6, 063a/8,
063a/9, 063b/2, 077a/5, 118a/3,
255b/1, 259b/1, 300b/3
i.+ indegi 256b/7
i.+ lerinden 283a/8, 296a/6
i.+ ümdedür 187a/7, 328a/6
i.+ ümüzdedür 178b/4
i.+ ündedür 031a/6

4. Sonra, ardından.
i.+ inde 145b/9

5. Taraf, yön.
i.+ indin 176a/9

ilhām: -4- [Ar.] Allah tarafından kulun
gönlünde doğan bilgi.
i. 289b/8, 359a/6
i. eyledi 156a/1
i. eyledüm 069b/3

‘ilim: -15- [Ar.] Bilgi. (Bk. ‘ilm)
‘i. 189b/6, 190a/3, 195b/8, 214b/8,
221b/2, 223a/6, 232a/3, 232a/7,
236b/5, 253b/2, 286a/7, 302a/5,
323a/8
‘i.+ den 011a/3, 298a/8

‘ilimsiz: -1- [Ar.+T.] Bilgisiz.
‘i. 192b/3

ilk: -34- [T.] 1. (Sıra, zaman ve yer için)
En önce olan, en önde gelen,
birinci.
i. 034a/8, 071a/7, 104b/5, 110b/9,
113a/1, 161a/7, 164a/6, 172a/1,
276a/7, 283b/9
i.+ i 272b/9
i.+ inde 124b/9
i.+ inki 182a/6
i.+ iven 083b/2, 293b/5

2. Geçmiş, önce, önceki.
i. 256b/9, 313a/5
i.+ idi 181b/3
i.+ in 030b/4
i.+ inden 357a/8
i.+ inki 004b/9, 185b/8, 349b/4
i.+ inkilerümüz 069b/7
i.+ inkilerüñ 100a/4

3. Baş, ön, başlangıç.
i. 131a/5
i.+ inde 032b/4

4. Başlangıç olarak, en önce, birinci
olarak.
i. 115a/6, 117b/8, 191b/1, 264a/2,
298b/5

illā: -694- [Ar.] -den başka, ..den hariç, ...
dışında.
i. 002b/4, 002b/6, 002b/9,
003b/8, 004a/7, 004b/1, 005a/3,
007b/2, 007b/4, 007b/8, 007b/9,
008a/5, 009a/8, 009b/4, 009b/5,
010a/8, 010b/5, 011b/8, 012a/1,
012a/8, 012b/8, 012b/9, 013b/2,
014a/4, 014a/7, 015a/2, 015a/4,
015a/6, 015b/9, 017a/5, 018b/4,
019a/1, 020b/5, 021a/8, 021b/6,
022a/2, 022b/6, 023a/4, 023b/7,
023b/8, 023b/9, 025b/1, 025b/4,
025b/8, 026a/4, 026a/5, 027a/1,
027b/2, 027b/6, 027b/9, 028a/3,
028a/4, 028b/8, 028b/9, 029a/3,

029a/7, 029b/4, 030b/3, 032a/2,
032a/3, 032a/6, 032b/1, 032b/4,
032b/8, 033b/9, 034a/5, 034b/6,
035a/9, 035b/1, 036b/4, 036b/5,
037a/4, 037b/4, 037b/6, 037b/9,
041a/6, 044a/6, 044b/1, 044b/5,
045a/1, 045a/2, 045b/4, 047a/7,
048b/2, 048b/4, 048b/7, 050a/6,
050a/7, 050b/2, 050b/6, 051a/4,
051a/5, 051b/8, 053a/6, 053a/8,
053b/4, 053b/7, 055b/4, 055b/7,
056a/1, 056b/3, 056b/5, 056b/7,
057b/1, 057b/4, 057b/5, 057b/6,
058a/9, 058b/7, 060a/6, 061a/8,
062a/3, 064a/9, 064b/5, 066a/4,
066a/6, 067b/5, 068a/8, 069b/2,
070a/3, 070b/4, 070b/9, 071b/1,
071b/4, 071b/8, 072a/4, 072a/7,
072b/2, 073a/2, 073b/4, 073b/5,
073b/7, 074a/9, 074b/2, 074b/3,
074b/4, 076a/6, 077a/1, 078a/6,
078b/1, 078b/9, 079a/8, 079b/1,
079b/8, 080a/7, 081a/2, 081b/7,
082a/1, 082a/5, 082b/2, 082b/3,
083a/4, 083a/8, 083b/3, 084a/1,
084a/6, 084b/6, 086b/2, 087a/8,
087b/9, 089a/9, 089b/1, 090a/2,
090a/8, 091a/2, 091b/6, 093b/3,
094a/6, 094b/5, 095b/6, 096b/5,
096b/8, 096b/9, 097a/1, 097a/2,
098b/5, 099a/3, 100a/4, 100a/7,
100a/8, 103a/8, 103b/8, 104a/6,
105a/4, 106a/7, 106a/8, 106a/9,
107a/3, 107b/8, 108a/3, 108a/4,
108a/7, 108a/8, 110a/4, 110b/2,
112b/9, 113a/5, 113b/3, 113b/9,
114a/5, 114a/6, 114b/8, 115a/5,
115b/1, 116a/3, 116a/9, 117b/6,
118a/1, 118a/2, 118b/3, 118b/7,
119a/2, 119b/3, 119b/5, 120a/1,
120a/9, 121a/2, 121b/3, 122a/3,
122a/6, 122a/7, 122b/4, 123a/1,
123a/6, 123b/1, 123b/5, 124a/1,
124a/3, 124b/8, 124b/9, 125a/3,

125b/3, 125b/8, 125b/9, 126a/3,
126b/5, 126b/6, 126b/9, 127a/2,
128b/8, 129b/1, 129b/2, 130b/2,
130b/3, 130b/5, 130b/6, 130b/7,
131a/8, 131b/2, 133b/4, 134a/3,
134b/2, 134b/7, 134b/8, 135b/1,
135b/2, 135b/9, 136b/3, 136b/7,
137a/1, 137b/3, 137b/7, 138a/3,
138b/1, 139b/5, 139b/7, 140a/1,
141b/3, 141b/4, 142b/8, 143a/4,
144a/2, 144b/6, 145a/6, 145a/9,
145b/2, 145b/3, 146a/9, 148b/5,
148b/7, 148b/9, 149a/4, 149a/7,
149b/5, 150a/1, 150a/2, 150b/1,
150b/2, 150b/3, 151a/7, 151b/9,
152a/4, 153b/6, 154a/1, 154b/1,
155b/5, 156b/9, 157a/3, 159a/4,
160b/4, 162a/9, 163a/3, 163a/4,
163b/3, 163b/6, 164a/2, 164a/7,
164b/6, 164b/7, 164b/8, 164b/9,
165a/1, 165a/2, 165a/4, 165a/8,
165b/2, 166a/4, 166b/1, 166b/3,
166b/8, 167a/3, 167a/4, 167b/4,
167b/7, 168a/2, 168b/4, 169a/6,
170a/4, 170a/5, 171a/9, 172a/3,
172a/4, 172b/2, 172b/3, 173a/3,
178b/4, 179a/1, 179b/7, 180a/5,
180a/9, 182b/4, 184a/4, 184a/8,
184b/2, 184b/9, 186a/5, 186a/6,
186b/1, 187a/8, 187b/1, 188a/1,
189a/3, 190b/3, 191b/4, 194a/4,
194b/9, 196b/2, 197b/7, 198b/3,
198b/5, 198b/8, 199a/5, 199a/8,
199a/9, 200a/7, 201a/7, 202b/2,
202b/4, 203a/2, 203a/3, 203a/5,
203a/7, 205a/6, 205a/7, 207b/8,
209b/9, 210a/5, 210b/9, 211b/5,
212a/3, 212a/7, 212b/4, 212b/9,
213a/1, 213b/3, 213b/5, 214a/7,
216b/4, 216b/9, 217a/4, 217a/9,
217b/2, 217b/9, 218a/4, 218a/8,
218b/3, 218b/9, 219a/3, 219a/8,
219b/2, 220a/4, 220b/3, 221a/7,
222a/7, 224a/3, 224a/4, 224b/7,
225a/1, 225a/6, 225b/1, 225b/8,
226a/2, 226a/4, 227b/4, 229a/2,
230b/5, 230b/7, 231a/9, 232a/8,

232b/5, 232b/8, 233a/1, 234a/1,
234a/7, 234b/4, 235a/4, 235a/8,
235b/1, 236a/5, 236a/8, 236a/9,
236b/3, 236b/5, 237b/3, 238a/7,
241b/3, 242a/1, 244a/1, 244a/8,
247a/4, 247b/3, 247b/5, 247b/7,
247b/9, 248a/3, 248a/8, 248b/2,
250a/7, 251a/9, 251b/1, 252a/8,
253a/8, 254a/5, 254b/2, 254b/6,
254b/7, 255a/1, 255a/6, 255b/7,
255b/8, 256a/2, 256b/1, 256b/2,
256b/3, 256b/7, 256b/8, 257b/2,
258a/4, 258a/5, 258b/5, 258b/6,
258b/9, 259a/1, 259a/6, 260a/4,
260a/7, 260b/1, 260b/2, 261a/5,
261a/9, 261b/1, 262a/1, 262a/2,
262b/3, 262b/5, 262b/6, 262b/7,
263a/1, 263a/2, 263b/3, 264b/1,
264b/4, 264b/5, 265a/5, 265a/7,
265b/6, 266a/3, 267a/8, 267b/1,
268a/3, 268b/6, 269a/2, 269b/2,
271a/4, 271a/6, 271a/9, 271b/4,
271b/7, 272a/1, 272a/8, 272b/6,
276a/8, 277a/3, 277a/4, 277b/8,
278b/4, 279a/3, 279b/5, 279b/6,
279b/7, 280b/1, 280b/7, 281a/5,
281a/9, 282a/4, 282b/8, 283a/8,
284b/7, 285a/7, 285b/6, 287a/5,
288a/3, 289a/5, 289b/4, 289b/8,
290a/7, 291a/1, 291a/3, 291a/7,
291b/5, 292a/7, 292b/6, 292b/7,
293a/4, 293a/5, 294a/1, 294a/7,
295a/3, 295a/6, 295a/8, 295b/4,
296b/5, 297a/5, 297a/6, 297a/7,
297b/7, 298a/6, 298b/6, 298b/7,
299b/3, 299b/9, 300a/1, 300a/4,
301a/1, 302a/7, 302a/8, 303a/8,
304a/5, 304a/6, 304b/6, 307a/3,
308b/4, 310b/4, 311a/1, 311a/3,
311b/3, 312b/6, 313a/3, 313a/4,
313a/6, 313a/8, 313a/9, 313b/3,
313b/8, 315a/9, 315b/8, 316b/6,
317a/8, 318a/5, 319a/6, 321a/4,
321a/6, 321a/9, 321b/9, 322a/8,
322b/7, 322b/8, 323a/5, 325b/3,
326a/3, 326a/4, 326b/7, 327a/4,
331a/8, 331a/9, 331b/1, 331b/3,

331b/9, 332b/4, 333b/6, 334b/8,
335a/8, 335a/9, 335b/5, 337b/2,
338b/2, 338b/3, 339a/8, 339b/3,
340a/9, 340b/9, 341a/2, 341a/4,
341a/6, 342a/5, 342a/7, 342b/2,
342b/5, 344a/2, 344a/4, 344a/5,
344a/9, 344b/2, 344b/8, 346a/5,
347a/1, 348b/5, 348b/6, 349a/1,
350a/2, 350a/3, 351a/7, 351a/8,
352a/5, 352b/7, 353a/7, 353b/3,
354b/1, 354b/8, 355a/5, 357a/4,
357a/6, 357b/8, 358b/6, 358b/7,
360a/4

i. mi 178b/1

‘ilm: -21- [Ar.] Bilgi. (Bk. ‘ilim)

‘i. 022b/9, 028a/3, 057a/1, 133a/8,
137b/4, 168a/3, 300a/1

‘i.+ den 177b/4

‘i.+ i 076b/8, 144a/9, 175b/8,
196b/9, 216b/6, 221b/2, 241b/7

‘i.+ ile 025b/3, 036a/8

‘i.+ inden 023b/9

‘i.+ iyle 053a/1

‘i. isleri 028b/8

‘i. issiyidi 137a/3

ilt-: -5- [T.] İletmek. (Bk. ilet-)

i. 222a/8

i.- e 340b/7

i.- esiz 044b/1

i.- üñ 138b/9

gümān i.- di 190b/2

İlyās: -3- [Ar.] Kur’ân-ı Kerîm’de adı
geçen peygamberlerden biri.

İ. 267a/5, 267a/8

İ.+ a 076b/4

ilzām: -1- [Ar.] Cevap veremez hale
getirme, susturma.

i. mı eyleyevüz 125a/2

imām: -6- [Ar.] Lider, önder, başkan.

i.+ lar 189b/5, 226b/2, 229a/8,
246a/4

i.+ larıyla 165b/7

i. iken 124a/5

īmān: -410- [Ar.] İslamiyet'e inanma,
İslamiyet'i kabul etme.

i. 023b/5, 078b/7, 098a/6, 105b/1,
122a/4, 233a/5, 290a/1, 307b/2,
336a/2

i.+ a 039b/7, 159a/5, 307b/7,
325a/3

i.+ da 325a/6

i.+ dan 307a/6

i.+ dın 277b/5

i.+ ı 010a/4, 040a/6, 041b/7,
059a/6, 083a/5, 122a/3, 241b/7,
257a/3, 306b/7, 324a/4

i.+ ıla 040b/1, 311b/6

i.+ indan 034a/1, 159a/4

i.+ ını 278b/8

i.+ ları 282b/3

i.+ larından 033b/6

i.+ larını 076a/9

i.+ larıyla 115b/5

i.+ uñuzdan 010a/5, 034b/4,
035a/4, 109a/6

i.+ uñuzı 012b/9, 045a/6

i. getürdi 002b/7, 002b/8, 006a/9,
011b/3, 015b/1, 034b/2, 065b/6,
073b/5, 089a/3, 105a/3, 105a/5,
122a/3, 125b/8, 174a/9, 178b/1,
183a/5, 213b/5, 231a/6, 232a/7,
256a/2, 279a/4, 279b/5, 328b/8

i. getürdiler 002b/9, 003b/4,
003b/7, 006a/8, 007a/8, 007b/6,
009b/8, 012a/7, 013b/5, 014b/2,
015a/2, 015b/4, 016a/2, 018b/1,
018b/7, 019a/2, 019a/4, 019b/4,
023a/5, 023b/6, 024a/3, 024b/9,
025a/8, 026a/7, 026a/9, 026b/4,
031b/5, 032a/9, 032b/3, 034b/3,
034b/6, 036a/1, 036b/8, 037b/1,
037b/2, 038a/2, 038b/8, 042a/7,
042a/9, 044a/9, 045b/4, 046b/7,
047b/4, 047b/8, 048a/1, 048a/5,
048a/7, 049a/2, 049a/9, 051a/9,
053b/8, 054b/9, 055a/2, 055a/4,
055b/5, 056a/5, 057b/9, 058a/3,
058a/9, 058b/1, 059a/7, 059b/5,

059b/7, 059b/8, 062a/4, 063b/9,
064a/4, 064a/6, 064a/9, 064b/1,
064b/2, 065b/5, 066b/6, 066b/7,
067a/4, 067b/1, 067b/5, 067b/6,
067b/7, 067b/9, 068b/1, 068b/6,
068b/8, 074a/4, 076a/9, 085b/4,
086b/1, 087a/8, 089b/7, 089b/9,
094a/2, 094b/3, 098b/8, 099a/2,
099a/8, 099b/3, 099b/7, 099b/9,
101a/7, 103a/5, 103a/6, 103a/9,
103b/2, 105a/7, 105b/1, 106a/1,
106b/2, 107a/2, 108b/9, 111a/5,
113b/1, 114a/1, 114a/9, 114b/2,
115a/3, 115a/7, 115b/4, 119b/6,
122a/3, 122a/9, 124b/4, 125a/4,
127a/5, 127b/8, 130a/1, 136a/5,
143a/1, 143a/2, 143a/7, 146b/2,
146b/7, 147a/2, 158b/6, 158b/9,
169a/2, 170b/6, 175a/8, 179a/2,
179b/8, 192b/9, 193a/3, 193b/2,
194b/7, 195b/3, 195b/9, 196a/1,
197a/7, 204a/4, 204a/6, 204b/7,
207b/9, 208a/6, 209a/4, 209a/5,
220b/4, 223b/9, 233a/8, 233b/2,
233b/6, 236b/9, 237a/4, 237a/5,
238b/7, 240b/9, 242b/1, 245b/7,
247a/7, 250a/9, 250b/6, 251b/1,
252a/1, 252b/5, 252b/7, 253a/9,
257b/6, 262b/6, 267b/6, 269b/2,
269b/8, 272b/6, 277a/9, 278b/4,
279b/1, 280b/2, 280b/9, 283a/1,
283b/6, 285a/9, 287b/4, 288a/1,
288a/3, 288a/8, 288b/9, 289a/9,
293a/6, 296b/2, 297a/1, 297b/4,
298b/9, 301a/3, 301a/5, 301b/1,
301b/5, 301b/6, 302a/9, 303a/5,
306a/5, 306a/7, 306a/9, 306b/5,
307a/4, 307a/7, 307b/4, 311b/5,
320a/2, 320b/2, 320b/7, 321a/1,
321a/7, 322a/1, 322a/2, 323a/3,
323a/5, 323a/6, 323a/7, 323a/9,
325a/7, 325b/7, 326a/7, 327a/6,
327b/7, 328a/1, 328b/2, 328b/6,
328b/8, 329b/1, 329b/8, 330a/8,
331b/1, 332b/7, 332b/8, 333b/3,
333b/6, 333b/8, 334a/5, 344a/6,
352b/3, 352b/6, 353a/8, 353b/5,

356a/9, 357b/8, 359a/1, 360a/4
i. getürdüğü 083a/5
i. getürdük 002b/9, 007a/8, 012a/5,
036a/5, 041b/8, 062b/2, 064b/5,
064b/8, 091b/3, 182b/5, 233a/4,
233b/3, 236a/9, 307b/2, 341a/9
i. getürdükleri 246a/9
i. getürdüm 261b/7
i. getürdünüz ise olduğunuz ise
121a/4
i. getürdünüz mi 091b/3, 182b/1
i. getürdünüz olduğunuz ise 100b/8
i. getürdünüz 215b/6
i. getüre 056b/7, 122a/5, 245b/3
i. getüreler mi 186a/9
i. getüreler 020a/1, 020a/2, 069b/3,
078b/9, 111a/3, 167a/4, 195b/8
i. getürelerdi 046b/3, 065a/7
i. getürenler 008a/1
i. getüresiz 040b/5, 055b/9, 060a/2,
078b/5, 326b/6, 328b/2
i. getürmedi 083a/5, 125b/8,
185a/9, 186a/9
i. getürmediler 062b/2, 089b/8
i. getürmedünüz 307b/2
i. getürmeyeler 072a/2
i. getürmez mi 187b/5
i. getürmez 304b/2
i. getürmezler 071a/5, 071b/6,
159a/2, 177b/1, 199b/4, 200b/8,
220a/1, 261a/2
i. getürmezsiniz 087a/3
i. getürmüşler imisse 090b/1
i. getürmüşlerimise 009b/7
i. getürsedi 035a/8
i. getürsün 170b/4
i. getürsünler 016a/9
i. getürücü 020a/1, 020a/2
i. getürün 002b/7, 004b/8, 008b/6,
032b/3, 040b/5, 041b/7, 047a/7,
055a/2, 057b/5, 094b/5, 300b/4
i. getürürler olalardı 066b/5
i. getürürler olduğunuz ise 203a/1
i. getürürler 002b/4, 008b/1, 035b/5
i. getürürlerise 012a/7
i. getürürse 298b/8
i. getürürsüz 035a/8, 326a/9

i. mı getürelüm 002b/8

īmānlu: -1- [Ar.+T.] İman etmiş.
i. 182b/7

‘imāret: -7- [Ar.] Bir yeri bayındır ve
mâmur etme.
‘i. eylediler 238b/1
‘i. eylemege 105a/5
‘i. eylemek 127b/1
‘i. eyler 105a/3
‘i. eyleyeler 105a/1
‘i. olunmuş 311a/7

imdi: -4- [T.] Şimdi.
i. 007a/1, 016b/3, 135b/7
i. mi 121b/4

‘İmrān: -3- [Ar.] Kur’ân-ı Kerîm’de Hz.
Meryem’in babasının adı.
‘İ.+ uñ 030a/1, 030a/2, 334a/6

imin: -30- [Ar.] 1. Emin, güvenilir. (Bk.
emin)
i. dutsağ 032b/7, 032b/8
i. gele 285a/5

2. Güvenli, güvende olma.

i. 147a/9, 230b/2, 237b/6
i.+ ler iken 151a/5, 305b/8
i.+ ler 254b/3
i.+ lerdensin 228b/5
i.+ lerdür 226a/1, 256a/3
i.+ lerken 295b/4
i. eyledi 360b/5
i. eyleyeler 051a/1
i. eyleyici 326a/4
i. olunmuş 339b/2
i. ola 034a/9, 314a/7
i. olacak 104a/4
i. oldu mı 154b/3
i. oldu 159b/3
i. oldılar mı 139b/7
i. oldılar 090b/4
i. olduğunuz mı 335a/4, 335a/5
i. olıcılar 218a/9
i. olıcılarken 150a/4

i. olmaya 090b/4

iminlik: -5- [T.] Güvende olma durumu.
(Bk. eminlik)

i. 038b/2, 076a/9, 098b/6, 208a/2

iminlig

i.+ e 076a/8

in I: -8- [T.] Mağara.

i. 072b/7

i.+ de 168b/9

i.+ din 168b/8, 169a/6

i.+ ler 108b/2

i.+ lerinde 170a/7

i.+ lerinden 169a/8

i.+ üñ isleri 168b/7

in II: -2- [T.] En, genişlik.

i.+ i 321a/7

in-: -46- [T.] 1. (İlahi emirler ve ruhani varlıklar için) gelmek, kullara ulaşmak.

i.- di 168a/1, 188a/6, 320b/7

i.- en 191b/2

i.- er 220b/1, 284b/2, 333a/2, 358b/2

i.- eridi 136a/3

i.- medi 211a/2

2. Yukarıdaki bir yerden daha aşağıdaki bir yere doğru gelmek.

i.- en 056a/8

i.- er 007a/6, 253a/5, 319b/7

i.- mekte 312b/9

3. (Allah tarafından) azab gönderilmek, ceza verilmek.

i.- di 071a/2, 092a/8, 123b/2, 275a/5, 280a/4, 282b/1, 297b/8, 300a/7

i.- e 183a/4, 183a/9, 268a/7, 274b/4

i.- er 143a/8

i.- icidür 311a/8

i.- mez 260b/2

4. (Gök cisimleri için) Batmak, gurup etmek.

i.- di 312b/6

i.- düği 319a/5

5. (Yolcu için) Gideceği yere ulaşmak, varmak.

i.- esi 305b/2

i.- üñ 006a/6

6. Bir yerden çıkmak.

i. 084a/8

i.- üñ 004b/4, 004b/5, 085a/1, 185a/5

7. Bir araçtan çıkmak veya binek hayvanından yere ayak basmak.

i. 126b/1

8. (Yağmur için) Yağmak.

i.- ici 126b/7, 340b/3

9. (Yiyecek ve içecek için) Boğazdan geçmek.

i.- ici 155b/9, 258a/6

inām: -13- [Ar.] 1. Güvenilir, emin, mutemet.

i. 088b/1, 136a/2, 217a/8, 217b/8, 218a/8, 218b/8, 219a/7, 219b/6, 223a/2, 228a/5, 294b/4

2. Güvenli, emin, korunaklı.

i. 295b/2, 357b/7

ināmlik: -2- [Ar.+T.] Adalet, eminlik.

i. 068a/1

i. isleri 068b/9

inan-: -224- [T.] 1. İman etmek.

i.- a mıvuz 217b/1

i.- a 024a/2, 331a/5, 331a/8, 332b/9, 341b/9

i.- alar olmadılar 090b/7, 116a/2, 120b/3

i.- alar 078b/5, 082b/8, 096b/7, 172b/1, 348a/4

i.- asız 033a/9, 140b/2, 277b/7, 296a/3, 303a/8, 304a/4, 320a/3, 322b/3
i.- avuz 092a/9
i.- dı 027a/8, 027a/9, 089b/6, 121b/3, 125b/3, 234b/8
i.- dılar 002b/4, 301a/4
i.- duğunuz 009a/1
i.- duğ 002b/3, 028a/3, 028b/6, 031a/9, 033b/3, 066b/9, 069b/3, 091b/6, 182a/9, 202a/7, 207a/7, 215b/5, 230a/6, 257a/3, 282b/2, 335b/8, 341b/9
i.- dum 024b/3, 121b/3, 287a/8
i.- duğuz 089a/4, 119a/1
i.- ıcı oldı 177b/2, 178a/6
i.- ıcıdur 066a/6
i.- ıcılar olası 079a/9, 104b/6, 320a/4
i.- ıcılar olmadı 219b/5
i.- ıcılar olmayardı 219b/9
i.- ıcılar olursanız 023a/3
i.- ıcılar 057a/2, 092a/6, 126b/9, 199a/9
i.- ıcılara 139b/5
i.- ıcılardan 217a/5, 229b/8
i.- ıcılardansın 265b/3
i.- ıcılardur 256a/8
i.- ıcılırsız 067a/6, 327b/3
i.- ıcıların 093a/5, 215b/9
i.- ıcılaruz 089a/4, 236b/1, 294a/9
i.- madılar 248a/5
i.- madıklarından 056b/2
i.- maduğ mı 024b/3
i.- mağa 114b/3
i.- mağı 114b/2, 344a/6
i.- mağ 248b/2, 303b/6
i.- mağlarıyla 303b/6
i.- mamağa 166b/8, 167b/4
i.- mağ 032b/4, 168a/3
i.- maya 125b/3
i.- mayalar 093a/9, 121a/9, 168b/5
i.- mayavuz 041a/1, 079b/8, 255a/9
i.- mayıcıdur 153a/1
i.- mayıcılar 188b/7
i.- maz oldı 338b/1
i.- maz 025a/1, 118a/7, 139b/7,

180b/2, 278b/7
i.- mazlar 002b/2, 009a/9, 046b/2, 047a/7, 056a/4, 056b/3, 078b/6, 079a/3, 080a/3, 082a/8, 085a/7, 102a/3, 106a/3, 107b/5, 117b/7, 122a/2, 122a/6, 122a/7, 124a/7, 131b/5, 134b/3, 140a/9, 149a/1, 153a/1, 155a/8, 159a/3, 161b/1, 163b/8, 220b/9, 253b/5, 261a/5, 275a/1, 281a/1, 285b/1, 287b/4, 294a/2, 312a/4, 313a/7, 353a/6
i.- mazsız 320a/3, 338b/4
i.- mazuz 067a/1, 178b/4
i.- mışlar 002b/4
i.- uğ 057b/3, 168a/3, 320a/1, 322a/2, 331a/3
i.- ur oldı 021a/5, 332a/3
i.- ur 094b/6, 108b/8, 112a/4, 118a/7, 225b/2, 236b/2, 241b/3, 249b/8, 254b/7
i.- urlar olalar 020b/2
i.- urlar 002a/4, 002a/6, 011a/1, 011a/5, 047b/3, 056a/4, 057a/1, 077a/6, 078a/3, 094a/9, 097a/2, 097b/8, 107b/4, 124a/5, 140a/6, 155b/6, 157a/3, 200a/5, 225b/7, 226a/9, 230a/5, 234b/5, 236b/2, 236b/8, 237b/7, 240a/8, 275b/2, 277a/8, 324a/2, 353b/3
i.- ursız olası 048a/6
i.- ursız 036a/4, 156b/1
i.- uruz 008b/6, 056a/3

2. Gerçek olduğunu kabul etmek.

i.- alar 007a/6
i.- alum mı 199b/6
i.- ası kavı getüresiz 136b/7
i.- ası kavüllerini getürdiler 136b/7
i.- ıcı 132b/9
i.- ıcılar 120b/8
i.- madı 121a/2
i.- mayavuz 005b/4, 111b/6, 166b/8, 167a/2
i.- mazağuz 294b/5
i. 299b/2

3. Sanmak, öyle olduğunu düşünmek, zannetmek.
i.- ur mısız 008a/4

4. Güvenmek, emin olmak.
i.- ayın mı 136b/3
i.- dum 136b/3
i.- mazsın 132b/3
i.- ur 108b/8

inanıl-: -2- [T.] Onaylanmamak, tasdik edilmemek.
i.- madı oldı 314b/7
i.- maz 055a/7

ince: -1- [T.] İnce, kalın olmayan.
i. 170b/9

İncil: -17- [Yun.] Hz. İsa'ya verilen ilâhî kitabın Kur'an'daki adı.
İ. 002a/6, 008a/8, 032a/5, 071b/5, 094b/1, 113a/7, 235a/1, 255b/1, 259a/2, 306a/4
İ.+ i 027b/7, 031a/2, 063a/8, 065a/8, 065b/3, 069a/9, 321b/8

incidil-: -2- [T.] İncidilmek, eziyet edilmek.
i.- diler 042a/2
i.- dük 092a/1

incidinil-: -3- [T.] İncidilmek, eziyet edilmek.
i.- diler 072b/5
i.- meyeler 252a/6
i.- se 233b/3

incik: -3- [T.] Bacak, diz kapağından topuğa kadar olan kısım. (Bk. incük)
i. 345b/2

incig
i.+ e 345b/2
i.+ in 223a/9

incin-: -7- [T.] İncinmek.
i.- esi 024b/7, 024b/9, 025a/1, 035a/9, 041a/7, 052b/1
i.- megi 017b/1

incinil-: -1- [T.] İncitilmek.
i.- ür 020a/4

incit-: -13- [T.] İncitmek.
i.- düñüz 145b/5
i.- meklerini 250b/5
i.- mez 024a/1

incid-

i.- eler 252b/6
i.- esiz 251b/5
i.- üñ 044a/5
i.- ür oldı 251b/3
i.- ürler 108b/8, 108b/9, 252a/2, 252a/3
i.- ürlerdı 092b/8
i.- ürsiz 328a/3

incü: -8- [Çin.] İnci.
i.+ den 193b/3, 259b/4
i.+ dür 317a/8
i.+ lerdür 311b/8
i. 258a/7, 316b/1, 318a/4, 346b/3

incük: -2- [T.] Bacak, diz kapağından topuğa kadar olan kısım. (Bk. incük)
i.+ den 337a/3
i.+ leri 306a/5

indür-: -213- [T.] 1. (Allah için) Emirlerini peygamberleri aracılığıyla kullarına göndermek.
i.- di 008b/4, 008b/6, 009a/6, 014b/9, 015a/5, 015a/8, 018b/9, 021a/3, 027b/6, 027b/7, 028a/1, 048a/9, 053a/7, 055a/3, 055a/7, 057a/8, 063a/4, 063a/7, 063b/1, 063b/3, 063b/6, 063b/7, 068b/5, 077a/2, 077a/8, 079a/4, 097b/2, 112a/2, 153a/3, 153b/2, 158b/9, 168b/1, 209b/4, 210a/2, 219b/6,

243b/1, 248b/7, 273b/3, 287a/8,
287b/3, 301b/3, 302b/6, 332a/8,
332b/7

i.- dük mi 240a/5

i.- dük 003b/1, 009a/8, 014a/3,
047a/7, 052b/6, 058a/2, 063a/1,
077a/5, 082b/8, 100b/9, 121b/8,
131b/9, 143b/9, 144b/2, 148b/8,
151b/1, 154b/2, 157b/8, 168a/1,
168a/2, 184b/5, 186b/4, 188b/6,
193a/3, 202b/8, 205b/9, 207a/6,
236b/1, 236b/7, 269b/9, 271b/9,
274b/4, 294a/4, 321b/3, 322b/4,
331a/4, 346b/6, 358a/9

i.- düm 004b/8

i.- düğ 031b/1

i.- e 072b/9, 073a/6, 241a/8

i.- evüz 077a/7, 214a/6

i.- medi 038a/5, 076a/8, 077a/2,
088b/5, 085b/6, 134b/8, 167b/7,
196b/8, 220a/5, 261a/9, 313a/4,
334b/8

i.- medük 155b/5, 180a/2

i.- megi 277a/2

i.- megiçün 338b/6

i.- megidür 219b/6, 260b/9, 261a/1,
271b/8

i.- mek 168a/2, 180a/3, 244b/5,
295b/8, 298a/5, 346b/6

i.- mekdür 285a/7, 319a/7, 338b/5

i.- mişmissedük 219b/9

i.- sedük 326a/1

i.- seğ 056a/7

i.- ür 158b/8, 320a/4

i.- ürüz 166a/9

2. Yukardan aşağı indirmek.

i.- di 003a/9, 014a/9, 077b/8,
098b/6, 142a/1, 147a/4, 152a/7,
155b/6, 181b/4, 196a/8, 224a/6,
237b/1, 242b/3, 259a/4, 273a/8,
290b/1, 296a/1

i.- dük 087b/7, 117a/1, 149a/8,
171b/6, 198a/6, 212b/2, 285a/2,
308a/6, 348a/9

i.- dünüz 319a/2

i.- e 194a/6

i.- evüz 192a/9

i.- mişmissedük 078b/8

i.- seydük 070b/8

i.- seydük 071a/1

i.- icidür 317b/7

i.- üçiler mivüz 319a/3

i.- ür 207a/1, 239a/9, 244b/2,
288b/1

i.- ürün 180b/3

3. (Allah tarafından) Nimet
vermek, ikram etmek, yardım
göndermek.

i. 069b/7, 220a/7

i.- di 038b/1, 105b/7, 105b/8,
107a/6, 119a/8, 272a/6, 303b/6,
305a/3, 305b/5

i.- dük 005b/6, 085a/3, 094b/9,
183a/3, 321b/4

i.- düğ 228a/2

i.- e 069b/4

i.- edi 283a/9

i.- edük 167a/5

i.- eyidi 198b/4

i.- iciler olmaduk 261b/9

i.- medük 261b/9

i.- mek 211a/7, 282b/5

i.- mezüz 148b/7, 149a/7

i.- üçiven 069b/8

i.- ür 151b/8, 277b/8, 288a/9

4. (Allah tarafından) Azab, ceza
vermek.

i.- dük 006a/1

i.- e 008b/4

i.- icivüz 235b/1

5. Bir yere yerleştirmek,
konuşlandırmak.

i. 199a/1

i.- di 259b/6

i.- diler 146b/9

i.- ecek 199a/1

i.- esin 036a/8

6. Yükü yere koymak.

i.- ür 094b/3

7. Misafir ağırlamak.

i.- icilerün 136a/7

i.- ücilerün 199a/2

8. Yutmak.

boğazından i.- e 145b/9

indüril-: -9- [T.] (İlahi emirler için)

Kullara ulaştırılmak. (Bk. indürül-)

i.- di mi 268b/6

i.- di 232b/9

i.- dügi 194a/7

i.- medi 210a/3, 211b/3, 236b/5,
291a/9

i.- mişdür 079a/5

i.- sedi 083a/1

indürünil-: -30- [T.] (İlahi emirler için)

Kullara ulaştırılmak. (Bk.

indürünil-)

i.- di 002a/6, 012a/5, 027a/8,
032b/3, 042a/7, 048a/7, 065a/4,
065a/8, 065b/1, 065b/4, 066b/8,
083b/7, 083b/8, 094b/4, 111a/3,
143b/7, 148b/6, 236a/9, 300b/2,
301a/4, 302a/9

i.- e 009b/9

i.- medi 032a/5, 116b/2

i.- miş 036b/2

indürül-: -5- [T.] (İlahi emirler için)

Kullara ulaştırılmak. (Bk. indüril-)

i.- di 008b/6, 275b/4

i.- e 211a/6

i.- medi 070b/9, 072b/9, 302a/9

indürünil-: -22- [T.] (İlahi emirler için)

Kullara ulaştırılmak. (Bk.

indürünil-)

i.- di 016a/5, 033b/3, 057a/1,
057a/2, 064b/5, 065b/4, 066b/5,
082b/9, 114b/5, 124a/1, 140a/8,
142a/7, 154b/3, 253b/2

i.- e 034a/5, 109a/3, 114b/2

i.- medi 123b/7, 141a/3, 142b/9

i.- ür 068b/2

iğek-: -1- [T.] Çene kemiği, çene.

i.+ lere 261a/3

iğile-: -1- [T.] İnlemek.

i.- mek 191a/6

inkār-: -23- [Ar.] Kabul ve tasdik etmeme,
tanımama.

i. eylediler 127a/6, 221b/1

i. eylemegüm 195a/6

i. eylemek 191a/1, 197a/1, 289b/3

i. eylemeñ 005a/1

i. eylemeye 244a/8

i. eylemez 236b/2

i. eylemezler 236b/5

i. eyler 143b/8

i. eylerler oldılar 087a/7, 281a/6,

283b/2, 284a/9, 300a/7

i. eylerler 072b/4, 156a/8, 157a/9,

179b/1

i. eylersiz 282a/7

i. eyleyicilerdür 200b/4

i. olunmayasız 035b/7

inşā‘Allāh-: -1- [Ar.] “Eğer Allah isterse,

Allah nasip ederse” anlamında
dilek sözü.

i. 336a/8

intiḳām-: -8- [Ar.] Öç alma.

i. ala 068a/3

i. alduğ 092b/1, 151a/3

i. alıcılaruz 246a/2, 292a/2, 294b/2

i. almak issidür 068a/3, 148a/6

ip-: -5- [T.] İp.

i. 193a/2

i.+ dür 361b/2

i.+ ine 034b/7

i.+ leri 182a/6

i.+ lerini 215b/4

iplik: -2- [T.] İnce ip.

i. 016b/4

i.+ ten 016b/4

ir-: -136- [T.] 1. Kavuşmak, erişmek, ulaşmak, varmak.

i.- di 023b/9, 037b/8, 038b/1, 039b/5, 044b/4, 121b/3, 128b/8, 153b/8, 174a/7, 174b/1, 174b/3, 183a/1, 224b/7, 247b/1, 319a/8, 345b/2

i.- diler 007a/8, 172b/9, 173b/2

i.- dük 080a/6

i.- dün 173b/4, 277a/9

i.- düşün mi 093b/7

i.- e 017a/9, 021b/7, 049a/4, 086a/2, 087b/3, 141b/4, 161b/6, 213b/4, 225a/3, 262a/9, 305b/2

i.- edük 090b/5

i.- eler 021a/1, 021a/4, 178b/1, 332a/2

i.- em 172b/9, 279b/3

i.- er 067b/7, 078a/7, 080b/8, 360a/8

i.- esiz 099a/2, 101a/7, 281b/4, 282a/6

i.- eydi 203b/7

i.- eyidi 229b/7

i.- ici 068a/1, 141b/4, 337a/1

i.- icidür 128b/8, 332a/5

i.- iciler 280b/7

i.- icilerdür 023a/6, 092b/1

i.- icisiz 020a/7

i.- mediler 040a/2, 110a/4, 118a/6, 256b/5, 329a/3

i.- medise 206a/5

i.- megin 078a/2

i.- mek 170b/5, 251b/2, 299b/2

i.- mekleri 313a/9

i.- memişmisse 337a/8

i.- meye 099b/4, 108a/3

i.- meyeler 128b/7, 229a/1

i.- meyesiz 306b/5

i.- mez 078a/7, 128a/3

i.- seler 002b/8

2. İsbet etmek, başa gelmek.

i.- di 025a/2, 025a/4, 025a/5, 025a/7, 030b/2, 035b/9, 039b/3, 040a/4, 129b/3, 243a/5, 288b/3

i.- e 049b/5, 049b/6, 049b/7, 049b/8, 052a/3, 063b/8, 064a/3, 068b/9, 082b/3, 094a/1, 108a/2, 111a/8, 129b/3, 177b/5, 209a/9, 275a/9, 289a/2, 337a/4

i.- eler 021b/3, 043a/1

i.- er 143a/7, 340a/3

i.- erise 092a/4, 240a/7

i.- erse 036a/6

i.- meye 114a/3

i.- mezse 025a/5

3. Belirli bir yaşa, çağa, olgunluğa erişmek.

i.- di 133a/7, 227a/4, 266b/4, 299a/6

i.- düm 176a/2

i.- e 162a/9, 163a/4, 174a/3, 192a/7, 208b/2

i.- esiz 281b/3

i.- mediler 208a/7

4. boyca, yükseklik olarak erişmek.

i.- meyesin 163a/8

İrem: -3- [T.] Şeddat tarafından cennete benzetilerek meydana getirilen asma bahçe, sahte cennet.
İ. 355a/9

iri: -5- [T.] Kaba, sert, kalın, katı.
i. 146a/1, 336a/6
i. ol 110a/2, 334a/1
i. hulu 039a/4

irilik: -1- [T.] Sertlik, katılık.
i. 114b/1

iriş: -1- [T.] İrin, cerahat, iltihap.
i. 270b/8

irinül-: -1- [T.] Ulaştırılmak, Eriştirilmek.
i.- eler 170b/5

irir-: -2- [T.] Eriştirmek, ulaştırmak. (Bk. irür-)
i. 104a/4
i.- ürler 142a/8

iriş-: -9- [T.] Erişmek, ulaşmak, kavuşmak.
i.- di 038b/7, 039b/5, 100b/9, 314b/6
i.- diler 028a/9, 036a/5, 086a/5
i.- düñüz 101a/5
i.- ür 316a/9

irişdür-: -2- [T.] Eriştirmek, ulaştırmak.
i.- ici 062a/4
i.- ürlerdı 185a/4

irkek: -14- [T.] 1. Erkek kişi, adam. (Bk. erkek)
i. 030a/4, 042a/1, 313a/2, 314a/1, 345b/6
i.+ den 054a/2, 158b/3, 307a/9
i.+ dür 043a/9
i.+ ler 289b/7
i.+ lere 218b/9
i.+ lerümüze 081a/4

2. Erkek cinsiyeti.
i. mi 081b/4

irkeg
i.+ i 356b/9

irmeklik: -1- [T.] Yetişmek, yakalamak.
i.+ den 183a/1

irte: -30- [T.] 1. Sabah.
i. 016b/4, 036a/8, 074a/1, 150b/7, 151a/6, 176a/6, 178b/3, 206a/7, 210a/1, 238b/9, 250b/1, 280a/5, 304a/4, 336a/8, 336b/1, 346b/7, 355a/7
i.+ cek 170b/2, 227b/1, 315b/2
i.+ nüñ 208a/7

i.+ ye 267b/2
i.+ yiçün 325b/8

2. Gündüz.
i.+ nüñ 166a/5

3. Gelecek zaman, ileride.
i. 244b/3, 315a/4

4. Erken.
i. 336b/1

5. Yarın.
i. 132b/3, 170a/5

irtele-: -4- [T.] 1. Öne almak, acele etmek, erkenden yapmak.
i.- diler 336b/2

2. Sabahlamak.
i.- mekte 030b/4, 098a/1, 141b/5

irür-: -20- [T.] Eriştirmek, ulaştırmak. (Bk. irir-)
i. 173b/1
i.- di 103a/4
i.- dük 161a/1, 229a/9
i.- e 108a/5, 122b/5, 174a/1
i.- eyidi 115b/8
mağşüda i.- ici 174a/6
i.- iciye 174b/3
mağşüda i.- iciye 174a/6
i.- idi 126b/9
i.- irin 094a/8
i.- ise 071a/9, 071b/1
i.- meye 087a/3
i.- üñ 120a/8
i.- ür 141b/2, 207a/1
i.- ürüz 136a/4

is: -133- [T.] 1. Sahip, malik, ... sahibi. (Bk. issi)
artuqluqlar i.+ leri 240b/3
'ağıllar i.+ leri 025b/4, 028a/4, 332b/7
'ağıllaruñ i.+ leri 068a/9, 272b/6
baylıq i.+ leri 111a/4

bīṣenūḡ i.+ leri 269a/1
budakların i.+ leri 317a/4
çalışun i.+ leri 161a/3
elūḡ i.+ leri 270b/2
fazluḡ i.+ leri 204a/9
genlik i.+ leri 204a/9
görlölük i.+ leri 224a/7
gözlerūḡ i.+ leri 324b/2
ḡayır i.+ leri 131a/7
ḡıŝımlık i.+ leri 043a/5
ḡıŝımlıklarūḡ i.+ leri 103b/3
inūḡ i.+ leri 168b/7
‘ilm i.+ leri 028b/8
ināmlik i.+ leri 068b/9
kuvvetūḡ i.+ leri 231b/9
kuvvetūḡ i.+ leri 304b/7
kuyunun i.+ leri 308a/9
ni‘met i.+ leri 343a/1
pīŝe i.+ leri 219a/6
pīŝenūḡ i.+ leri 308a/9
şabır i.+ leri 300b/9
ŝaḡ yanun i.+ leri 318a/6, 344b/2
toḡrulıḡun i.+ leri 299a/9
uslar i.+ leri 017b/6
usların i.+ leri 015b/7
yimiŝūḡ i.+ leri 254b/1
yüklerūḡ i.+ leri 332a/7, 332b/1
yimiş i.+ leridür 263a/3
odun i.+ lerinden 061b/4
ŝaḡ yanun i.+ lerinden 319b/2
i.+ lerinden 050a/5
i.+ lerine 048a/3
‘aḡıllar i.+ lerine 140a/5
‘aḡıllarūḡ i.+ lerine 041b/4
‘aḡluḡ i.+ lerine 270b/1, 273b/1,
280b/4
göñöl gözlerinūḡ i.+ lerine 207a/3
gözlerūḡ i.+ lerine 028b/2
pīl i.+ lerine 360b/1
‘aḡıllar i.+ lerini 181b/6
bostānun i.+ lerini 336a/8
res kuyusunun i.+ lerini 211b/9
çalışun i.+ lerivüz 222b/3
kuvvet i.+ lerivüz 222b/3

2. ... ehli, halkı, bir şeyin içinde
olanlar, bir yerde bulunanlar.

‘aḡluḡ i.+ leri 142a/7, 148b/1,
270a/1, 273a/6
‘arāfuḡ i.+ leri 087a/2
ḡıŝımlık i.+ leri 113b/2
ḡıcr yirinūḡ i.+ leri 151a/4
inūḡ i.+ leri 168b/7
Medyenūḡ i.+ leri 109b/5, 195a/5
od i.+ leri 026a/6
odun i.+ leri 087a/4, 280a/3, 325b/9
pīŝenūḡ i.+ leri 151a/3
ŝaḡ yanun i.+ leri 317b/8, 317b/9
şol yanun i.+ leri 317b/9, 318a/9
Ṭamununun i.+ leri 334b/9
toḡru yolun i.+ leri 186a/1
uçmaḡ i.+ leri 325b/9
uçmaḡun i.+ leri 086b/5, 211a/5,
263a/3, 326a/1
ün i.+ leri 184b/2
yir i.+ leri 109b/5
yirūḡ i.+ leri 353b/1
zindān i.+ leri 134b/9
zindānunun i.+ leri 134b/6
ḡıŝımlıklarūḡ i.+ leridür 247a/3
od i.+ leridür 004b/7, 007b/6,
086a/1
odun i.+ leridür 019b/4, 024a/4,
035b/8, 117a/8, 140b/9, 277a/7,
323b/7, 331a/7
ŝaḡ yanun i.+ leridür 356b/1
şol yanun i.+ leridür 356b/1
Ṭamununun i.+ leridür 059b/8,
067a/3, 113b/2, 195b/4, 321a/3
uçmaḡ i.+ leridür 007b/7, 124b/5
uçmaḡun i.+ leridür 086b/2,
117a/6, 299a/4
uçmaḡun i.+ lerin 086b/9
eksükliḡun i.+ lerinden 051b/3
ḡācet i.+ lerinden 205a/9
ŝaḡ yanun i.+ lerinden 319b/2
sinlerūḡ i.+ lerinden 327b/8
Ṭamununun i.+ lerinden 011a/1,
087a/1, 257b/5
‘aḡıllarūḡ i.+ lerine 185b/2
ḡıŝımlık i.+ lerine 015b/2, 204a/9
kitāb i.+ lerine 154b/2
od i.+ lerine 086b/5
Ṭamununun i.+ lerine 334b/9

uçmağın i.+ lerine 087a/4
i.+ lerini 047a/9
geminün i.+ lerini 234a/2
gögüzlerün i.+ lerini 243b/5
köyün i.+ lerini 261a/7
od i.+ lerini 344a/4
şag yanun i.+ leriğün 318a/8

İsā: -41- [Ar.] Kur'an'da adı gezen ve kendisine kutsal kitap İncil verilen peygamber.

İ. 008b/1, 031a/8, 031a/9, 031b/2, 031b/7, 056b/5, 066a/2, 106a/5, 177a/5, 176b/4, 177a/2, 293a/1
Meryemün oğlı İ.+ dan 247a/6
İ.+ dın 177a/2
Meryemün oğlı İ.+ dur 066a/1
İ.+ ya 012a/6, 033b/4, 056a/4, 056b/7, 057a/4, 076b/4, 287a/3
Meryem oğlına İ.+ ya 008a/8
Meryemün oğlına İ.+ ya 023b/3
İ.+ yı 030b/1, 176b/9
Meryem oğlın İ.+ yı 321b/7
Meryemün oğlıdır İ.+ yı 106a/7
Meryemün oğlın İ.+ yı 060b/4
İ.+ yıla 176b/5
Meryemün oğlı İ.+ yıla 063a/7
Meryem oğlı İ. 069a/7, 069b/4, 069b/9
Meryem oğlunu İ. 056b/4
Meryemün oğlı İ. 030b/8, 057b/5, 066b/2, 069b/7, 328a/5, 328b/7

isbeten: -2- [Far.] Hardal.
i.+ den 188b/4, 243a/2

isde: -2- [T.] İstemek. (Bk. iste-)
i. 168a/7
i.- yici 197a/4

isdeş: -1- [T.] Toplu olarak istemek.
buyruk i.- ü 048a/8

isdetil: -1- [T.] İstedilmek.
i.- miş 197a/4

İshāk: -17- [Ar.] Hz. İbrâhim'in oğlu, Kur'an'da adı gezen peygamberlerden biri.
İ.+ a 012a/6, 033b/4, 057a/4, 132a/7, 267a/1
İ.+ ı 076b/2, 128a/5, 147b/6, 177b/9, 189b/4, 234b/9, 266b/9, 270b/2
İ. 012a/3, 012b/2, 128a/5, 134b/4

islām: -11- [Ar.] İslamiyet, Müslümanlık.
i. 018b/2, 047b/7, 152a/6, 155a/1, 200a/1, 214a/2
İ.+ dan 033b/5
İ.+ ı 059b/3
İ.+ la 034b/8
i.+ larından 110a/3, 342a/2

İsmā'îl: -14- [Ar.] Hz. İbrâhim'in oğlu, Kur'an'da adı gezen bir peygamber.
İ.+ e 011b/1, 012a/6, 033b/3, 057a/4, 076b/4, 190a/9
İ.+ i 147b/2, 147b/6, 178a/4, 270b/4
İ. 011b/4, 012a/3, 012b/2, 266b/4

isrâf: -2- [Ar.] Boşuna sarfetme.
i. eylediler 275b/2
i. eylemezler 213b/2

İsrâfil: -1- [Ar.] Kıyâmet gününü sura üfleyecek olan melek.
İ. 184b/1

İsrâ'îl: -31- [İbr.] Tevrat ve Kur'an'da Hz. Ya'küb'un (İsrâil) çocuklarına ve onların soyundan gelenlere verilen ad.
İ. 092b/3, 121b/3, 160b/9, 183a/2, 216a/2, 225a/7, 226b/1, 292b/7, 328a/5
İ.+ den 298b/8, 328b/8
İ.+ e 121b/6, 161a/1, 167b/6, 167b/9, 246a/4, 280b/4, 296b/4
İ.+ i 091a/3, 092a/9, 092b/5, 121b/2, 181a/9, 183b/8, 214b/5,

214b/9, 216a/4, 295a/1
İ.+ ün 007b/8, 065b/7, 219b/8

issi I: -131- [T.] 1. Sahip, malik, ... sahibi.

(Bk. is)

i. 001b/3, 068a/1, 075b/2, 115a/8,
137b/4, 149b/3, 171a/6, 172b/7,
174a/7, 178a/3, 187a/5, 190b/2,
193a/9, 199b/9, 201a/2, 212b/7,
257a/7, 265b/9, 268b/2, 270b/8,
273b/9, 274a/9, 277a/3, 277b/9,
281b/7, 284b/7, 295a/9, 295b/1,
312b/7, 316a/6, 316b/8, 317a/2,
318b/5, 319b/3, 337a/8, 339a/1,
345a/2, 345b/1, 347b/5, 348b/5,
353b/8, 354b/8, 355a/9, 355b/1,
356a/8, 358a/7, 359b/8, 361b/2
i.+ de 110b/6
i.+ dîn 110b/6
i.+ dūr 286a/3
ağırlamağ i.+ dūr 316b/3
‘ālemler i.+ dūr 023b/1
‘azāb eylemek i.+ dūr 027b/8
‘azābuğ i.+ dūr 285a/8
esmek i.+ dūr 146a/2
eylik i.+ dūr 038a/8
eylügün i.+ dūr 032b/7
eylük i.+ dūr 022b/1, 040a/7
eyülük i.+ dūr 010a/1
fazl i.+ dūr 281a/4
fazluğ i.+ dūr 100a/1, 119b/2,
225a/4, 321a/8, 322a/4, 329a/4
hikmet i.+ dūr 290a/5
intikām almak i.+ dūr 068a/3,
148a/6
işlü i.+ dūr 316b/3
kuvvetün i.+ dūr 311a/4
luṭf i.+ dūr 139b/1
naşībün i.+ dūr 232a/6
rahmet i.+ dūr 080b/3, 082a/2
ululuk i.+ dūr 128a/7
yarlağamak i.+ dūr 141a/2
yarlağamağ i.+ dūr 285a/8
yollaruğ i.+ dūr 309b/5
‘arşuğ i.+ ndin 163b/4
i.+ ne 046a/8, 171a/3
‘aqluğ i.+ ne 355a/8

fazlın i.+ ne 123a/3
hışımlık i.+ ne 158a/1, 162b/4
i.+ ni 004a/6

‘adil i.+ ni 332a/3

gögüzler i.+ ni 320a/1

gögüzlerün i.+ ni 330b/8

‘arş i.+ nün 351a/5

taḳvā i.+ nündür 185b/7

‘ilm i.+ yidi 137a/3

düşhârlık i. olına 026b/2

hışımlık i. oldısa 082b/4

hışımlık i. oldıyısı 069a/2

hışımlık i. olursa 258b/5

māl i. olursa 336a/6

ağırlamak i. 317b/5

burclar i. 353a/9

geçlik i. 332b/3

kuvvet i. 269a/4, 351a/5

mıhlarıuğ i. 269a/1

od i. 354b/8

oğlanlar i. 336a/7

ululuk i. 317b/5, 326a/4

2. ... ehli, halkı, bir şeyin içinde
olanlar, bir yerde bulunanlar.

hışımlık i.+ ne 007b/8

gögüsler i.+ ni 038b/6

gögüzler i.+ ni 036a/6, 288a/6

gögüzlerün i.+ ni 059b/4, 101a/5,
123a/6

hışımlık i.+ nün 100b/8, 324b/8

dönmek i. 354a/5

gögüzler i. 335a/2

od i. 353b/1

yarmağ i. 354a/5

issi II: -4- [T.] Sıcak.

i. 302a/3, 318a/9, 318b/1

i.+ den 157a/8

issü: -1- [T.] +lu, +lü isimden isim yapan

yapım eki görevinde kullanılır.

çiçegi i. kaplarıuğ 316a/6

iste-: -113- [T.] Dilemek, istemek. (Bk. isde-)
i. 232a/1, 280b/5, 327b/6, 361a/8
i.- di 127b/1, 133a/8, 133b/4, 222a/1, 229a/6, 344a/2
i.- diler 107b/9, 145b/8, 280a/7, 283b/1, 318a/5, 340b/1
i.- düm 135b/7
i.- me 232a/2
i.- mege 171b/2
i.- megi 300a/9
i.- megünüz 239a/7, 356b/9
i.- mek 018b/1, 025a/4, 028a/3, 053a/9, 142a/2, 142b/1, 162b/6, 321b/9, 326b/1, 340b/1, 357a/6
i.- mekde 052b/4
i.- mekden 028a/2
i.- meñ 046a/5, 151b/7, 307a/7
i.- meyeler 175a/9
i.- mezin 120a/9, 125a/3
i.- mezüz 230a/9
i.- ñ 005a/3, 013b/5, 016b/3, 062a/4, 138a/9, 234a/5, 320b/2, 329b/3
i.- r 033b/2, 087b/3, 133b/9, 287b/4, 357a/5
i.- rdünüz 098b/3
i.- rise 197b/7, 339b/3
i.- risenüz 099a/6
i.- rler iken 107b/8
nuşret i.- rler oldıardı 008b/3
i.- rler 054a/5, 058a/4, 058b/2, 063b/9, 086b/7, 124a/9, 140b/9, 144b/5, 164b/4, 195a/9, 205b/6, 241b/9, 280a/6, 289a/5, 306a/2, 325a/2, 343a/9
i.- rlerise 284a/3
i.- rsin 333a/5
i.- rsiz 006a/5, 034b/3, 089b/6, 135a/2, 137a/7
i.- rüz olduğ 173a/3
i.- rüz 001b/5, 136b/5, 137a/7
i.- seler 058b/7
i.- sün 205b/5
i.- ye 033b/5, 053a/3, 104a/4, 198b/4, 258a/7
i.- yeler 103a/7, 170b/5

i.- yelerdi 163b/4
i.- yeseñ 343b/6
i.- yesin 072b/6, 251a/5
i.- yesiz 017b/7, 021b/1, 045a/3, 152b/4, 161b/4, 165a/9, 205b/8, 231b/5, 241a/3, 296a/9
i.- yeyin 079a/4, 083b/2, 092b/7

istemeklik: -1- [T.] İsteme durumu.
i.+ leri 208b/5

istenil-: -3- [T.] Dilenilmek, istenilmek.
i.- diler 063a/2
i.- eler 157b/2
i.- meyeler 298a/2

istize: -3- [Ar.] Alay etme, eğlenme.
i. eylemeñ 026a/1
i. eyleyici 127a/7, 145b/8

istincā: -1- [Ar.] Taharetlenme.
i. eylemek 011a/8

istişnā: -1- [Ar.] “İnşā‘ Allāh“ deme.
i. eylemezlerken 336a/8

iş I: -421- [T.] Amel, davranış.
i. 006a/9, 049b/7, 049b/8, 065b/6, 074a/6, 083a/7, 083a/8, 090a/9, 092a/4, 094a/7, 108a/2, 112b/9, 114a/5, 117a/7, 119b/3, 133b/4, 138a/5, 158b/3, 160a/4, 174a/9, 175a/6, 175b/3, 178b/1, 190a/7, 197b/3, 199b/9, 201b/9, 204a/7, 213b/6, 221b/9, 222b/3, 226a/1, 226a/2, 231a/6, 232a/8, 232b/4, 240a/7, 240b/9, 245a/9, 249a/6, 253b/9, 256a/2 259b/9, 279b/6, 284b/5, 285b/4, 288a/4, 289b/5, 293b/4, 296b/3, 299a/7, 331a/5, 332b/9, 345a/2
i.+ de 327b/6
i.+ den 035a/1, 035a/8, 035b/6, 094b/2, 109a/7, 109b/7, 113b/1, 119b/3, 126a/8, 141a/1, 158a/1, 211a/5, 236a/7, 243a/4
şerī‘ atda bulunmaz i.+ den 158a/1, 236a/7

i.+ dūr 192b/8
i.+ e 053a/8, 173a/7, 235a/2
i.+ i 007b/5, 014b/8, 025b/2,
035a/7, 035b/5, 037a/3, 044a/3,
044a/6, 085a/8, 109a/7, 113a/9,
133b/2 141a/1, 142b/2, 163a/9,
170b/4, 232b/5, 243a/4, 257b/7,
279b/4, 279b/7
işledi i.+ i 232b/4
yazuk i.+ i 337b/8
zişt i. 085a/7, 331b/9
zişt i. getüreler 044b/1, 045a/8
zişt i. oldı 044b/6, 163a/2
i.+ ile 035a/1, 109b/7, 142b/2
şerī'atda bilinür i.+ ile 022a/8
şerī'atda bilünür i.+ ile 022a/7
i.+ imüzden 168b/9
i.+ ine 191a/1
i.+ ini 121a/1
i.+ inüñ 301b/9, 332b/6
i.+ inüzi 112b/5
i. işlediler 033b/9
i. işlemeyesiz 020a/8
i.+ ler işlediler 003b/4
i.+ ler oldıydı 189b/7
i.+ ler 007b/7, 018b/5, 026a/7,
031b/5, 044a/8, 048a/1, 053b/8,
057b/9, 059b/7, 063b/5, 067b/5,
067b/6, 086b/1, 094a/2, 101a/6,
115a/7, 115b/5, 123b/5, 124b/5,
131a/5, 143a/2, 146b/2, 161b/1,
168b/2, 170b/7, 175a/9, 179b/8,
189b/5, 192b/9, 193b/2, 195b/3,
196a/2, 197a/7, 207b/9, 220b/4,
232b/5, 233a/8, 233b/2, 237a/5,
238b/7, 241a/1, 242b/1, 245b/7,
253a/9, 257b/3, 257b/6, 269b/3,
269b/8, 280b/9, 283a/1, 288a/1,
288a/3, 288a/8, 290a/3,
297a/2, 297b/4, 301a/4, 301b/6,
306a/6, 319b/9, 332b/8, 352a/9,
353a/8, 353b/6, 357b/8, 359a/1,
360a/4
i.+ lerdin 019b/9, 054a/2, 183a/5,
184b/5, 190b/9, 277b/3, 288b/9,
313b/3
şerī'atda bulunmaz i.+ lerdin
066b/3
i.+ lerdin 175a/5
i.+ lere 082b/1

i.+ leri 019b/9, 083a/7, 085b/5,
117a/7, 124a/2, 128b/3, 131a/5,
153b/8, 154b/4, 200a/8, 233a/6,
288a/7, 297a/1
i.+ lerile 095b/3, 096a/5
i.+ lerin 042a/3, 065a/7, 332a/9
i.+ lerinde 096b/5
i.+ lerinden 154b/9
i.+ lerine 209a/6
i.+ lerini 131a/1, 132b/7 169b/9,
220b/9, 303b/9, 331a/5
i.+ lerinüñ 325b/5, 330b/9
i.+ leriñüzi 045b/7
i.+ lerle 095b/3
i.+ lerümüzi 041b/8
i.+ lerüñ 041a/8, 243b/4, 289a/6
i.+ lerüñüzi 060a/3, 100a/1, 219a/2
i.+ lidür 075b/7
i.+ üñi 214b/6

2. Konu, mevzu, mesele.

i. 018b/4, 038b/3, 050a/4, 050a/7,
064a/3, 071a/1, 074b/1, 101a/4,
126a/5, 133a/7, 135a/2, 143a/6,
146a/8, 150b/6, 173a/9, 173b/3,
176b/4, 177b/1, 209a/4, 222b/4,
249b/9, 281b/4, 294a/5, 302b/2,
308a/1, 314a/9
i.+ de 039a/5, 302b/7
i.+ dedür 316b/4
i.+ den 038b/3, 089b/1, 296b/7,
306b/7
i.+ e 039a/5
i.+ i 026a/6, 047a/9, 098a/4,
101a/2, 101a/6, 115a/5, 117b/5,
140b/1, 170a/1, 203a/6, 225b/9,
244b/9, 349a/6
i.+ imden 174a/4
i.+ imi 280a/3
i.+ inde 196b/5
i.+ inden 332a/8
i.+ ine 064b/1, 175b/9
i.+ ini 010a/6
i.+ ler 035a/7
i.+ lerdendür 243a/5
i.+ leri 071b/2, 107b/9, 289a/1,
303b/3
i.+ lerinden 249b/9

i.+ lerini 139b/4, 182a/3, 200a/2
i.+ lerün 195a/3
i.+ üm 180b/8, 222b/2
i.+ ümden 173b/1
i.+ ümi 180b/7
i.+ ümüzi 108a/3
i.+ ün 048a/5, 050a/5, 183b/9
i.+ ünüz 120a/8
i.+ ünüze 120a/8
i.+ ünüz başarıcı 197b/2
i. üstinde durucular olmadı 100a/7
i. üstinde durucuları 100a/7
i. virevüz 053b/2

3. Şey.

i. 031a/1, 351b/8
i.+ e 177a/6
i.+ i 010b/8
i.+ ler 166b/2

4. Hal, durum, vaziyet.

i. 131b/7
i.+ den 036b/6, 038b/4
i.+ i 133a/1, 227b/9, 308b/7
i.+ in 190b/2
i.+ inün 068a/2
i.+ inüz 135b/5, 310a/7
i.+ inüzde 256b/6
i.+ inüzden 169a/7
i.+ lerin 074b/8
i.+ ümüz 038a/1
i.+ ünüz 150b/1
i. dutdı 053b/2

5. Bir şeye dair veya ona ait olan herşey.

i.+ den 296b/5
i.+ din 314b/2
i.+ i 156b/8, 250a/5, 250a/6
i.+ inde 243a/9
i.+ inden 067b/2, 296b/5
i.+ indendür 227a/8
i.+ ine 332a/5
i.+ ler 284a/4

6. Gidilen yol, tabi olunan din.

i. 321b/4
i.+ dedür 308a/4
i.+ i 130a/4
i.+ ine 127a/7, 130a/4, 218b/2
i.+ inün 332b/6
i.+ inüz 118a/8
i.+ üm 118a/8
orta i. dutucudur 244a/8

7. Vazife görev.

i. 358b/2
i.+ i 309b/4

iş II: -10- [T.] Eş, yoldaş. (Bk. eş)

i. 265b/3, 332a/2, 341b/1
i.+ i 308b/9
i.+ ine 107a/6
i.+ lerini 315a/6
i.+ ünüz 312b/6, 351a/6
i. olasin 177b/6
i. olma 173b/4

iş başarıcı: -2- [T.] Sahip, veli, mevla.

i.- 074b/8
i.- dur 197b/3

iş başarıcılık: -1- [T.] Velilik.

i. eyler 097b/2

iş is: -2- [T.] Veli, dost, yardımcı.

i.+ leri 141b/7
i.+ lerine 048a/5

iş issi: -1- [T.] Veli, dost, yardımcı.

i.+ dür 080a/4

işâret: -4- [Ar.] İşaret, belirti.

i. eylemek 030b/3
i. eylersiz 215a/8
i. eyledi 176a/5, 177a/2

işbu: -279- [T.] 1. İşaret sıfatı, işte bu. (Bk. uşbu)

i. 004b/3, 005b/8, 013a/7, 032a/8, 035b/9, 036b/3, 049a/8, 049b/7, 061b/6, 070a/6, 071b/3, 072a/3,

077a/5, 080a/3, 081a/1, 081a/4, 081b/5, 084b/5, 084b/6, 084b/9, 086a/5, 087a/7, 094a/7, 095a/2, 095b/4, 097b/8, 114b/2, 118a/3, 118b/7, 127a/7, 128a/6, 132a/1, 132b/7, 138b/9, 140a/8, 147a/9, 148b/3, 153b/2, 161a/9, 163b/3, 166b/6, 166b/7, 168b/5, 169b/5, 172a/2, 172a/9, 173a/2, 182a/3, 182b/4, 188b/8, 189a/6, 193a/8, 198b/3, 209b/8, 210a/3, 211b/2, 222a/9, 225a/3, 225a/6, 226a/3, 228a/6, 229a/9, 235a/6, 235b/1, 237b/3, 241b/9, 245b/2, 246a/9, 255a/7, 255a/9, 262b/7, 270b/7, 272b/7, 273b/9, 276b/4, 279b/6, 284a/6, 291a/9, 292b/1, 297b/9, 311b/1, 314a/6, 318b/6, 319a/7, 326a/1, 335b/4, 337a/5, 356a/3, 357b/7, 360b/4

2. İşaret zamiri, işte bu.

i. 003b/5, 007b/2, 030a/7, 031a/8, 032a/1, 037a/7, 039b/4, 049b/6, 049b/7, 069b/2, 072a/8, 076a/3, 080a/9, 080b/7, 082b/5, 082b/8, 088b/8, 091a/5, 091b/4, 092a/4, 100a/4, 106a/1, 106b/5, 115a/3, 120b/6, 120b/7, 123b/1, 127b/5, 128a/6, 128b/2, 133a/3, 134a/3, 136b/5, 138b/6, 139a/7, 139b/8, 148a/9, 150a/1, 159a/2, 159b/9, 160a/1, 070b/9, 171a/5, 173b/7, 174b/9, 177a/7, 186a/6, 187a/6, 188a/1, 190b/8, 199a/5, 200a/1, 201a/6, 201a/7, 203b/5, 204a/1, 212b/6, 215a/7, 218a/4, 218b/4, 221a/9, 221b/4, 223a/3, 225a/1, 227a/6, 227a/8, 229a/2, 242b/4, 248b/1, 256b/1, 256b/2, 256b/3, 258a/6, 263a/1, 263a/7, 263a/8, 264b/4, 264b/6, 265b/6, 266b/7, 268b/4, 268b/5, 268b/6, 269a/9, 270a/6, 270a/9, 270b/4, 270b/6, 270b/7, 270b/8, 270b/9, 285b/9, 291a/9, 292b/9, 293a/3, 294a/8, 295b/2, 296a/7, 296b/9, 297b/2,

298b/3, 299a/1, 299a/2, 299b/3, 300a/3, 300b/8, 308a/2, 308b/7, 309a/3, 309b/7, 311b/2, 314a/4, 314b/3, 317a/2, 319b/3, 328a/7, 335a/8, 335a/9, 335b/6, 343a/6, 344a/2, 346b/5, 346b/9, 347b/7, 347b/8, 352a/7, 354b/5

i.+ dur 076a/1, 076a/2, 076a/3, 241b/8

i. mıdur 212a/4

i.+ ға 086b/3

i.+ na 120a/4

i.+ nda 038b/5, 131b/4, 338b/2

i.+ ndan 003b/8, 061a/8, 096a/1, 116a/3, 116b/7, 126b/3, 133b/8, 165a/3, 170a/6, 200a/8, 292b/2, 298a/8

i.+ nı 011b/2, 024a/8, 041b/6, 062b/4, 082a/7, 198b/5, 204a/1, 224b/9, 268b/6, 271a/2, 290b/4, 305a/5, 312a/4

i.+ nlar 076b/8, 116a/8, 128b/3, 150b/9, 231a/2, 256a/6, 269a/2, 294a/2, 294b/6, 352b/5

i.+ nlardan 236b/2, 275a/9

i.+ nları 101b/4, 210b/5

i.+ nlarımıdur 087a/3

i.+ nuñıla 344a/8

işbuncılayın: -1- [T.] İşte bunun gibi.

i. 100a/3

işci: -1- [T.] İşçi, amele. (Bk. işcü)

i.+ lerüñdür 108b/6

işcü: -1- [T.] İşçi, amele. (Bk. işci)

i.+ m olasın 228a/6

işik: -1- [T.] Eşik, giriş.

i. 169b/2

işit-: -114- [T.] Duymak, dinlemek, işitmek. (Bk. eşit-, eşid-)

i. 047a/5, 047a/6, 309a/9

i.- di 015b/9, 322a/6

i.- diler 230a/8, 337b/1

i.- dük 027b/1, 047a/5, 189a/4,

207b/3, 245a/8, 300b/2, 341a/8,
341b/4, 341b/8
i.- dünüz 135b/6, 203b/4, 203b/9
i.- medi 242a/9
i.- medük 198b/5, 229a/2, 268b/6
i.- mege 117b/4, 124b/3, 341a/8,
341b/5
i.- mek 341b/5
i.- mekten 220a/6
i.- mekin 175a/3
i.- memiş 296a/4
i.- meyeler 090b/6, 097b/4, 178b/3,
258b/2, 318a/5, 348b/8
i.- meyesin 184b/2
i.- mez mi 215a/1
i.- mez misiz 231b/2
i.- mez 015a/1, 177b/3, 188b/2
i.- mezler iken 099b/1
i.- mezler mi 246a/7
i.- mezler 096b/1, 191a/7, 191a/8,
282b/6
i.- mezüz 293b/4
i.- selerci 258b/2

işid-

i.- e 104a/4
i.- eler 210a/9, 309a/9, 334b/6
i.- elerdi 195a/8
i.- esiz 055a/7
i.- ici oldu 048a/4, 054b/8
i.- ici 124b/6, 160b/8, 220b/1,
345b/9
i.- icidür 012a/8, 030a/2, 036a/8,
071a/6, 079a/7, 097b/5, 101b/9,
102a/9, 112b/3, 134a/7, 186a/7,
197a/6, 204a/8, 208b/5, 237a/8,
244a/2, 278a/6, 284b/8, 287a/1,
294a/6, 306a/8
i.- icilerdür 107b/8
i.- icisi 312a/7
i.- icisin 011b/5
i.- icivüz 214b/4
i.- icüdür 322a/7
i.- ü 264a/9
i.- üñ 069a/5, 097b/9, 261b/7,
331b/3
i.- üp 362a/1

i.- ür 126a/8, 177a/8, 296a/4,
322a/6
i.- ürdür 170a/8
i.- ürleri mi 216b/1
i.- ürleri 007a/7, 072b/8, 097b/1,
120a/2, 164a/1, 186a/5, 212a/7,
239a/8, 273a/5, 300b/1
i.- ürmisedük 334b/9
i.- ürsin 329b/9
i.- ürürsin 118b/1

işitdür- -10- [T.] Duyurmak, işittirmek.

i.- esin 292a/1
i.- eyidi 099b/2
i.- ici 258b/8, 258b/9
i.- meyesin 225a/9, 225b/1, 241b/2
i.- mezsini 241b/3

işle- -445- [T.] 1. Yapmak, etmek,
işlemek.

i. 093a/2, 266b/6, 282b/7
i.- di iş 006a/9, 178b/1, 213b/6,
231a/6, 232a/8, 240b/9, 256a/2
i.- di işi 232b/4
i.- di işleri 183a/5
i.- di 012a/3, 029b/7, 065b/6,
073b/5, 074a/5, 074a/6, 085b/9,
094a/6, 096a/2, 153b/7, 154a/1,
159b/2, 174a/9, 232b/5, 262a/5,
276b/1, 278a/3, 284b/4, 285b/3,
285b/4, 288b/3, 297a/3, 313b/8,
344b/2, 349b/8, 355a/9, 355b/1,
360b/1
eyü i.- di iş 213b/5
i.- diler oldılar 012a/4
yazuk i.- diler oldılar 352b/3
i.- diler 007b/7, 014a/4, 021b/4,
022a/7, 026a/7, 031b/5, 037a/3,
037a/5, 041b/1, 045b/8, 048a/1,
053b/8, 057b/9, 059b/7, 066b/3,
067b/5, 067b/6, 080b/3, 085a/7,
086b/1, 094a/2, 115a/7, 115b/5,
123b/5, 124a/3, 124b/5, 143a/2,
143a/8, 146b/2, 153b/8, 160a/4,
170b/6, 172a/3, 175a/8, 179b/8,
192b/9, 193b/2, 195b/3, 196a/2,
207b/9, 211a/5, 220b/4, 232b/5,

233a/8, 233b/2, 237a/5, 238b/7,
240b/6, 240b/9, 242b/1, 243b/5,
245b/7, 253a/9, 256a/3, 257b/6,
269b/2, 269b/8, 274a/6, 275a/5,
275a/8, 275a/9, 280b/9, 283a/1,
286a/1, 288a/3, 288a/8, 288b/7,
297a/1, 297b/4, 297b/8, 299a/9,
299b/5, 301a/3, 301b/6, 306a/5,
313b/2, 315b/9, 322b/5, 322b/8,
332b/8, 353a/8, 353b/5, 357b/8,
359a/1, 360a/4
iş i.- diler 033b/9
işler i.- diler 003b/4
yazuk i.- diler 079b/9
i.- dügi 207b/4, 313b/8
i.- dügünü 354b/9
i.- dük 148a/4, 345a/2
i.- düm 214b/7
i.- dün 214b/6
i.- dünüdi 214b/6
i.- dünüz 012a/4, 138b/4, 306b/6,
331a/3
i.- medi 350b/1
i.- mediler 041b/2
i.- medin 252a/3
i.- medüm 174a/4
i.- medünüz ise 003b/2
i.- medünüz 323b/2
i.- megi 170b/7
i.- mek 189b/5
i.- mekdin 168b/6
i.- meye 134a/5
i.- meyelerdi 048b/7, 079a/2,
081a/1
i.- meyesin 065b/2
i.- meyesiz 003b/3, 026b/1, 119b/3
iş i.- meyesiz 020a/8
i.- mezler 218b/2, 220b/3
i.- mezlerdi 223b/5
i.- mezsiz 328a/1, 328a/2
i.- miş ola 182b/7
i.- ŋ 006b/7, 080b/5, 098a/4,
112b/5, 129b/8, 131b/5, 197a/7,
199b/9, 253b/9, 274b/3, 285a/5
i.- r oldı 092b/4
i.- r oldılar 124a/4
i.- r 008a/5, 023b/5, 030b/2,

146b/8, 147b/8, 180b/1, 187a/5,
193a/8, 258a/2
i.- rdi 254a/2
i.- rdük oldu 259b/9
i.- rdünüz oldu mı 225b/5
i.- rdünüz oldu 245b/3
i.- rin 118a/9
i.- rise 213b/4
i.- rler oldılar 060a/9, 065a/1,
065a/3, 066b/3, 073a/8, 079b/7,
080a/4, 083a/7, 092b/7, 093b/3,
096b/3, 104a/9, 114a/7, 116a/2,
125b/3, 128b/3, 137a/5, 158b/3,
158b/5, 159b/5, 204b/4, 217b/1,
245b/6, 245b/8, 255b/7, 274a/7,
284a/8, 296b/2, 299a/4, 318a/5,
323b/5, 329b/8, 352a/6, 352b/7
i.- rler oldıardı 012b/5, 076b/7,
091b/2, 232b/6, 233a/9, 275a/8,
283b/8
i.- rler oldıardı 078b/4
i.- rler 009a/5, 013a/3, 036a/7,
039b/1, 044a/3, 044a/6, 044a/8,
053a/1, 062a/1, 065b/1, 066a/1,
100b/6, 101b/1, 118a/2, 118b/5,
131a/2, 133a/3, 151b/3, 161b/1,
168b/2, 187b/1, 205a/5, 206a/9,
206b/7, 209b/2, 216b/3, 219a/3,
222b/5, 225b/9, 233a/5, 257b/8,
276b/2, 284a/2, 288a/1, 288a/7,
333b/5, 353b/2
fesād i.- rler 065a/6
i.- rlerdi 048b/8, 190a/7
i.- rlersiz 012b/4, 080b/3
i.- rse 014a/2, 021a/2, 029b/4,
190b/9, 249a/6, 296b/3
i.- rsiz oldu idi 086b/5, 153a/9
i.- rsiz oldu 068b/7, 111b/7,
112b/6, 116b/9, 153b/6, 158a/8,
226a/2, 237a/3, 263a/3, 265a/7,
272b/1, 293a/9, 297b/2, 297b/3,
311b/3, 311b/4, 329a/9, 333b/6,
348a/1
i.- rsiz oldu dı 074b/6, 233b/2,
243a/2
i.- rsiz 007a/6, 008a/6, 010a/8,
013a/3, 013a/9, 021b/2, 021b/4,

022a/3, 025a/5, 025b/6, 027a/6,
034b/2, 034b/3, 038b/1, 039a/2,
040b/7, 051b/2, 054b/1, 055a/2,
059b/6, 092a/3, 103a/8, 105a/1,
116a/2, 118a/9, 129b/7, 131a/3,
131b/8, 158a/4, 196b/6, 200a/1,
205a/2, 219b/4, 220a/8, 226a/6,
236a/8, 244a/4, 246b/4, 247a/9,
254a/1, 255a/4, 266b/2, 285a/5,
304a/9, 305b/1, 307b/8, 319b/8,
320a/8, 322b/1, 323a/8, 323b/3,
325b/8, 326b/4, 330b/3, 330b/6,
331a/4, 351b/5
i.- rüz olduğdı 087b/1
i.- rüz 153a/9
i.- sün 175b/3, 265b/6
i.- ye 045b/5, 053a/2, 053a/4,
053a/9, 054a/1, 054a/2, 062a/9,
158b/3, 184b/4, 240b/4, 279b/6,
279b/7, 289a/3, 330a/9, 331a/5,
332b/9, 359a/7, 359a/8
i.- yeler 007a/2, 044a/5
i.- yem 201b/9, 221b/9, 299a/7
i.- yesin 122b/4
i.- yesiz 017b/5, 019a/6, 027a/3,
035b/7, 054a/8
i.- yevüz 087a/9, 245a/9, 259b/9
i.- yici 353b/8
i.- yicidür 130b/5, 354b/7
i.- yiciler olası 132b/1, 132b/2,
150b/9, 162b/3
yazuğ i.- yiciler olduğ 138b/7
i.- yiciler 111b/1, 265b/7
bâtil i.- yiciler 096a/3
i.- yicilerdür 131a/9, 200a/9
i.- yicilere 005b/9, 095a/3, 299a/3
i.- yicileri 067b/6, 110b/1
i.- yicilerken 147a/6
i.- yicilerün 037a/6, 089b/2,
095b/7, 114a/5, 276b/9
yazuğ i.- yicilerün 074a/7
i.- yicilerüz 002b/6, 131b/6, 136a/9,
282b/7
i.- yicinün 042a/1
i.- yiciven 080b/5, 129b/8, 170a/5,
274b/3

2. Çalışmak, bir işle megul olmak.
i.- rler 173b/8

3. Vermek.
zekâti i.- yicilerdür 197b/6

işlen- -5- [T.] Yapılmak, edilmek.
i.- miş oldu 047a/9, 101a/2, 101a/6,
168a/4, 250a/5

işlenil- -2- [T.] Yapılmak, edilmek.
i.- miş oldu 343a/6
va'de i.- miş oldu 161a/4

işlü: -31- [T.] Birlikte kullanıldığı sıfata
göre kişinin yaptığı işin nasıl
olduğunu belirtir.
i. 046a/3, 249b/3, 312a/1
i.+ dür 078a/7, 196a/9, 243a/3,
287b/5, 335a/3
i.+ ler 022a/1, 249a/3, 267a/1,
280a/2, 346a/2
bâtil i.+ ler 282a/5
i.+ lerdin 227b/5, 228a/7, 275b/7
i.+ lere 042a/6, 194b/6, 227a/5,
266a/5, 266b/7, 266b/9, 267a/5,
267a/9
görklü i.+ lere 348a/2
i.+ leri 037a/3, 038a/2
i.+ lerle 041b/8
i.+ lerün 352a/8
i. issidür 316b/3

işsüz: -1- [T.] İşlemez, çalışmaz durumda,
atıl olan.
i. kalmışdur 195a/7

iş issi: -3- [T.] Dost, yardımcı, veli.
i. 010a/3, 049a/9, 141a/9

iş sürücü: -16- [T.] Vekil. (Bk. iş sürücü)
i. 050a/3, 054b/6, 057b/7, 075a/4,
078b/2, 160b/9, 165a/9, 166b/4,
246b/5, 250b/6, 286b/2
i.+ dür 040a/6, 078a/7, 276a/2
i.+ lere 083b/8

i. ola 053a/2

it: -5- [T.] Köpek.
i. 059a/2
i.+ i 169b/2
i.+ leridür 170a/2, 170a/3

i'tibār: -1- [Ar.] Saygı görme.
i. eyleş 324b/2

i'tibārsuz: -2- [Ar.+T.] saygınlığı
olmayan, değersiz.
i. 067a/6
i. dutmaya 020a/8

ittifāk: -1- [Ar.] Birlik.
i. eylediler 139b/4

it-: -57- [T.] 1. Yardımcı fiil: Eylemek,
yapmak, etmek.
icābet i.- dük 189b/8, 190b/5
iḥtiyār i.- dük 295a/2
yardım i.- dük 267a/3
iḥtiyār i.- düm 093a/5
kifāyet i.- medi mi 236b/6
iḥtilāf i.- medi 019a/1
ün i.- mek 015a/2
yardım i.- mek 233b/4, 241a/5
aşşı i.- meye 220a/4
yardım i.- mezsiz 264b/9
yardım i. 198b/6, 199b/1, 235a/5
yardım i.- ici 234b/2

id-
aşşı i.- e 350a/5
'azāb i.- e 248b/4
yardım i.- e 196a/5, 314b/5
iḥtiyār i.- edi 272a/3
ğazā i.- eler 233b/1, 242b/9
oyun i.- enlerden misin 189a/1
aşşı i.- er 311a/3
iḥtilāf i.- ersiz olduğuz 063b/6
iḥtiyār i.- er 231a/7
kifāyet i.- er 057b/7, 068b/5
yardım i.- er 238a/4, 321b/5
yardım mı i.- er 335a/8
mücādele i.- erdi 128a/8

şirk i.- erise 019b/2
geleci i.- erken 171a/6
yardım i.- erler mi 217a/2
iḥtilāf i.- erler 018b/9
kıtāl i.- erler 227a/6
şer i.- erler 285b/8
iḥtilāf i.- ersiz olduğuz 031b/4
geleci mi i.- ersiz 007a/8
iḥtilāf i.- ersiz 196b/7
aru i.- ici 212b/2
kifāyet i.- ici 274a/7
önegilik i.- ici 308b/8
yardım i.- ici 211b/3, 234b/8,
248a/1, 315b/6
āh i.- icidür 113b/4
alçaklık i.- icilerdür 197b/5
iḥtilāf i.- icilerdür 348a/6
hıyānet i.- icileri 102a/5
yardım i.- icilerün 038a/4
ğazā i.- ün 111a/3

2. Eylemek, yapmak, etmek,
kılmak.
i.- medi 004b/1

id-
i.- elerdi 107b/8

iv-: -52- [T.] 1. Acele etmek, bir şeyleri
aceleyle yapmak.
i.- düm 183a/6
i.- e yürür 333b/8
i.- e yürürler 266b/1
i.- e yürüye 320a/9
i.- e 018a/5, 345a/7
i.- elerdi 263b/1
i.- er iken 108b/3
i.- er 118b/9, 227b/5, 349b/3,
350a/7
i.- erler mi 220a/3, 268a/7
i.- erler 035b/6, 040a/9, 062b/2,
064a/2, 065a/1, 200a/6, 340a/2
i.- erlerdi oldılar 190b/6
i.- erlerdi 107b/9
i.- ersiz 074a/9, 074b/1, 223b/2
i.- erüz 200a/3
i.- ici oldı 161b/3

- i.- ici 020a/9, 021b/8, 024b/9,
038b/8, 043b/9, 068b/2
i.- iciler olmadunuz 152a/4
i.- icilerken 147b/9, 309b/2,
314b/3, 339b/7, 340a/2
i.- me 179b/2, 184b/7
i.- megile 024b/4, 150b/5
i.- mek 195a/9
i.- mekten 188a/2
i.- meñ 188a/3
i.- üñ 037a/1, 329b/1

2. Aşırıya gitmek.

- i.- e 181a/7

3. Önce gelmek.

- i.- iciyi 346b/8
i.- mişi 345a/9

‘ivaz: -5- [Ar.] Bedel, karşılık. (Bk. ‘ivaz)

- ‘i. 210b/3
‘i. oldı 346b/5
‘i. virdi 346a/7
‘i. vire 256a/5
‘i. virmek 042a/3

‘ivaz: -1- [Ar.] Bedel, karşılık. (Bk. ‘ivaz)

- ‘i. 346a/5

ivdür:- -20- [T.] acele ettirmek, önce yaptırmak.

- i. 269a/3
i.- di 183a/5, 305a/5
i.- dünüz 300a/3
i.- evüz 162a/3
i.- inürler 266a/1
i.- me 300b/9
i.- megi 115b/7
i.- mek 140b/9, 151b/7, 287b/4
i.- mesünler 311a/5
i.- sedi 115b/7
i.- ünürler 128b/2
i.- erler 236b/9
i.- ürler 237a/2
i.- ürsiz olduğunuz idi 119a/1
i.- ürsiz olduğunuz 309b/7
i.- ürsiz 225a/4

- i.- eyidi 172b/7

iviş:- -2- [T.] Yarışmak.

- i.- üñ 013a/8, 321a/6

iy: -577- [T.] Hitap, seslenme sözü.

- i. 003a/7, 004a/8, 004b/2, 004b/7,
005a/2, 005a/4, 005b/2, 005b/4,
006a/4, 007a/6, 008a/1, 009b/8,
011a/5, 011b/2, 011b/4, 011b/5,
011b/6, 012a/1, 012a/9, 013b/5,
014b/6, 015a/2, 015b/4, 015b/7,
016a/2, 017b/6, 018a/2, 018a/3,
018b/1, 023a/7, 023b/6, 024b/2,
024b/3, 024b/9, 025a/8, 026a/9,
026b/4, 027b/1, 027b/2, 027b/3,
028a/4, 028a/5, 028b/6, 029a/9,
030a/2, 030a/4, 030a/7, 030a/8,
030b/1, 030b/2, 030b/4, 030b/5,
030b/6, 030b/7, 030b/9, 031a/9,
031b/2, 032a/3, 032a/5, 032b/1,
032b/2, 034b/1, 034b/2, 034b/3,
034b/6, 036a/1, 036b/8, 037b/9,
038a/2, 038b/8, 041b/5, 041b/6,
041b/7, 041b/8, 042a/8, 042b/2,
043a/1, 045b/3, 046b/7, 047a/7,
048a/4, 049a/2, 049a/5, 049a/8,
049b/4, 051a/9, 054b/7, 054b/8,
055a/2, 055b/5, 057b/2, 057b/4,
058a/2, 058a/9, 058b/1, 059a/7,
059b/5, 059b/8, 060a/9, 060b/8,
061a/1, 061a/3, 061a/4, 061a/7,
061a/8, 061b/6, 062a/4, 062b/1,
063b/9, 064a/6, 064b/2, 064b/5,
065b/1, 065b/3, 066a/2, 066a/7,
066a/8, 066b/9, 067a/4, 067b/1,
067b/7, 067b/8, 068a/9, 068b/1,
068b/6, 068b/8, 069a/7, 069b/4,
069b/7, 069b/9, 070b/5, 072a/5,
072b/1, 076a/4, 078b/5, 080a/5,
080a/6, 080a/8, 080b/5, 084b/4,
084b/9, 085a/3, 085a/4, 085b/2,
085b/8, 086a/6, 087a/1, 087b/3,
088a/1, 088a/2, 088a/7, 088a/8,
088b/7, 089a/5, 089a/6, 089b/3,
089b/9, 090a/3, 090a/6, 091a/1,
091a/8, 092a/5, 092a/8, 092b/5,

093a/3, 093a/5, 093b/8, 093b/9,
094a/5, 094b/4, 099a/2, 099a/8,
099b/3, 099b/7, 099b/9, 100a/4,
101a/7, 102b/3, 102b/4, 103a/2,
105a/9, 106a/1, 106b/2, 107a/1,
108a/1, 110a/1, 112a/5, 114a/1,
114a/9, 115b/6, 116b/8, 119a/5,
119a/6, 119b/5, 120a/7, 121a/4,
121a/5, 121a/8, 121a/9, 122a/9,
122b/6, 123a/4, 123a/5, 123b/2,
124a/8, 125a/1, 125a/3, 125a/4,
125a/7, 126a/2, 126a/4, 126a/5,
126a/6, 126a/7, 126a/9, 126b/1,
126b/4, 126b/5, 126b/6, 126b/8,
127a/8, 127a/9, 127b/2, 127b/3,
127b/5, 128a/1, 128a/2, 128a/7,
128a/9, 128b/3, 128b/6, 129a/2,
129a/4, 129a/7, 129a/8, 129b/2,
129b/5, 129b/6, 129b/8, 130a/2,
132a/2, 132a/4, 132b/3, 132b/8,
133a/3, 133b/8, 134b/6, 134b/9,
135a/5, 135a/7, 135a/8, 136b/2,
136b/5, 136b/8, 137a/6, 137b/6,
138a/2, 138a/6, 138a/9, 138b/2,
139a/4, 139a/7, 139b/1, 139b/4,
143a/1, 147a/8, 147a/9, 147b/2,
147b/3, 147b/4, 147b/6, 147b/7,
148a/1, 148b/6, 149b/6, 149b/8,
149b/9, 150b/1, 153a/4, 155a/8,
157b/3, 158a/6, 162b/2, 166a/7,
167b/6, 167b/8, 168b/8, 171b/3,
172a/2, 174a/8, 174b/4, 175b/6,
175b/7, 175b/9, 176a/1, 176a/4,
176a/6, 176b/5, 176b/9, 177a/1,
177b/3, 177b/4, 177b/5, 177b/6,
178b/6, 179a/7, 179a/8, 180a/2,
180a/8, 180b/2, 180b/4, 180b/6,
180b/9, 181a/3, 181a/5, 181a/7,
181b/2, 181b/8, 182a/5, 182b/1,
183a/2, 183a/6, 183a/8, 183b/4,
183b/6, 183b/7, 183b/9, 184b/8,
184b/9, 185a/3, 185a/8, 185b/1,
185b/8, 185b/9, 186a/6, 186a/9,
186b/4, 186b/7, 187a/3, 187a/6,
187b/3, 187b/4, 187b/8, 188a/1,
188a/8, 188a/9, 188b/1, 188b/3,
188b/6, 189a/1, 189a/6, 189a/8,

189b/1, 189b/2, 190a/5, 190b/4,
191a/4, 191b/4, 191b/7, 191b/9,
192a/5, 195a/7, 195b/2, 196a/8,
196b/7, 197a/2, 197a/7, 198b/2,
198b/6, 199a/1, 199a/4, 199a/7,
199b/1, 199b/9, 200a/3, 200b/3,
201a/5, 201a/6, 201a/8, 201b/4,
201b/5, 201b/7, 201b/8, 202a/4,
202a/5, 202a/6, 202a/7, 202b/2,
202b/5, 204a/5, 204b/1, 204b/7,
205b/2, 206b/6, 206b/8, 207b/1,
208a/5, 209b/1, 210b/5, 211a/1,
211a/8, 211a/9, 211b/1, 212a/2,
213b/1, 213b/9, 215b/1, 216b/6,
217b/3, 218a/9, 220b/3, 221a/5,
221a/6, 221b/4, 221b/6, 222a/9,
222b/2, 222b/7, 222b/9, 223a/9,
223b/2, 224a/1, 224b/4, 227a/8,
227a/9, 227b/3, 227b/5, 227b/7,
228a/2, 228a/4, 228b/3, 228b/4,
228b/7, 229a/5, 229b/7, 231a/2,
232a/6, 235a/5, 235b/3, 237a/3,
244a/8, 245a/8, 247a/7, 247b/4,
249a/1, 249a/4, 249a/7, 249b/2,
250a/9, 250b/3, 250b/6, 250b/8,
251a/9, 252a/1, 252a/4, 252b/3,
252b/4, 252b/5, 252b/6, 253b/8,
253b/9, 254b/4, 257b/1, 257b/3,
258b/3, 260b/9, 261b/4, 261b/8,
262a/1, 262b/9, 263a/5, 263a/6,
264b/7, 266b/4, 266b/5, 266b/6,
266b/7, 269b/4, 270a/4, 271a/1,
271a/9, 271b/3, 273a/3, 274b/3,
275a/2, 275b/2, 275b/5, 276a/3,
277b/1, 277b/5, 279a/1, 279a/4,
279a/5, 279b/2, 279b/5, 279b/8,
282a/8, 284a/9, 292b/1, 293a/5,
293b/2, 294a/2, 294a/9, 299a/6,
300b/2, 303a/5, 306a/7, 306a/8,
306b/5, 307a/4, 307a/6, 307a/9,
316b/5, 317a/8, 318b/4, 323a/6,
323a/8, 324b/2, 325a/6, 325a/7,
325b/7, 326a/7, 326b/8, 326b/9,
327a/6, 327b/3, 327b/7, 328a/1,
328a/3, 328a/5, 328b/2, 328b/6,
329a/6, 329b/1, 330a/8, 330b/1,
331a/1, 331b/1, 331b/7, 332b/7,

333a/4, 333b/3, 333b/5, 333b/6,
333b/9, 334a/1, 334a/5, 334b/7,
336b/5, 340a/6, 340a/8, 340b/8,
341a/3, 341a/5, 342b/5, 343b/4,
345b/4, 351b/2, 353a/1, 356a/1,
361a/3

iy vallâh: -1- [Ar.] “Evet, peki, öyle
olsun.” anlamında kabullenme
sözü.

i. 119a/2

iz: -14- [T.] 1. Bir insan veya hayvanın
yerde bıraktığı belirti, nişan,
alamet.

i.+ leri 173a/4

2. Takip edilen yol, tarz.

i.+ i 183a/6

i.+ inden 184a/1

i.+ leri 063a/7, 266a/1, 291a/2,
291a/4, 321b/7

i.+ lerince 168b/5

i.+ lerine 014b/7, 018b/2, 204a/6

i. basdurduk 063a/7

iz basdur-: -1- [T.] Aynı yolu
takip ettirmek.

i.- duk 063a/7

izce: -1- [T.] İze göre, iz üzerinde.

i. 173a/4

‘izzet: -10- [T.] Şeref, büyüklük, itibar.

‘i. 055a/6, 055a/7, 179a/9, 258a/1,
330a/7

‘i.+ i 258a/1

‘i.+ lü 134a/4, 303b/5, 338b/4

‘i.+ üñ 271b/4

Ka‘b bin Eşref: -1- [Ar.] İslâm’a
düşmanlığıyla tanınan yahudi şairi.
b.+e 048a/8

ķabak: -1- [T.] Kabak.

ķ.+ dan 267b/5

ķā‘be: -5- [Ar.] İslâm inancına göre
yeryüzünde yapılan ilk mâbed,
müslümanların kiblesi.

ķ.+ ‘i 011a/9

ķ.+ ye 058b/2, 068a/1

ķ.+ yi 068a/5

ķābīl: -1- [Ar.] Hz. Âdem ile Hz.
Havvâ’nın ilk iki oğlundan biri.

ķ. 061b/2

ķābīle: -18- [Ar.] Aynı soydan gelenlerin
oluşturduğu topluluk.

ķ.+ ler 307b/1

ķ.+ leri 324a/3

ķ.+ ñi 220a/7

ķ.+ ñüz 105b/3

ķ.+ si 008a/4, 127a/6, 128a/1,
217b/7, 218a/7, 360b/4

ķ.+ sidin 223b/1

ķ.+ sindin 088b/7, 089b/2, 126b/4

ķ.+ sine 088a/6

ķ.+ sinüñ 254a/7

ķ.+ siyle 339a/5

ķābin: -7- [Far.] Nikâhta güvey tarafından
geline verilmesi taahhüt edilen

para, mehir. (Bk. kebin, ķābīn)

k. 020b/5, 045a/4

k.+ in 045a/4

k.+ lerin 042b/7

k.+ lerini 059a/6, 250b/9, 327a/9

ķābīn: -1- [Far.] Nikâhta güvey tarafından
geline verilmesi taahhüt edilen

para, mehir. (Bk. kebin, ķābīn)

k. 045a/4

ķābūl: -19- [Ar.] 1. Rızı olma, rıza
gösterme.

ķ.+ ine 008a/2

ķ. kılmaj 203a/5

2. Verilen bir şeyi alma, geri
çevirmeme.

ķ. eyle 011b/4, 030a/3

ķ. olunur 299a/8

ķ. olunmaya 034a/2, 062a/6

3. Benimseme.

ķ. eyledünüzden 006b/2

ķ. eylemez 104a/8

ķ. olundu 287b/2

4. İstekleri duyma ve yerine getirme, icabet etme.

ķ. eyle 147b/7

ķ. eyler 112b/4, 288a/6

ķ. eylerin 014a/4

ķ. eyleyici 277a/3

tevbe ķ. eyleyici 048b/5

ķ. eyleyicidir 004b/5

ķ. olunmaya 033b/5, 034a/1

ķabūllen-: -1- [Ar.+T.] Verilen bir şeyi almak, geri çevirmemek.

ķ.- meye 005a/6

ķaç-: -20- [T.] 1. Kurtulmak için sūratle uzaklaşmak.

ķ.- a 350b/4

ķ.- dı 267b/3

ķ.- dılar 344b/6

ķ.- dum 214b/7

ķ.- ıcı iken 341b/8

ķ.- maķdan 169b/3

2. Hızla koşup bir yere saklanmak.

ķ.- acak 268b/3, 285b/7, 288b/8, 309a/5, 345a/5

ķ.- arsañuz 247b/8

ķ.- arsız 329a/8

ķ.- maķ 247b/5, 247b/8, 340a/9

3. Kaçınmak, yapmayı istememek.

ķ.- dı 004b/1, 181b/7

4. Yüz çevirmek, nankörlük etmek.

ķ.- dı 212b/4

5. Koşmak, yönelmek.

ķ.- uñ 310b/9

ķaçan: -360- [T.] 1. -diğı vakit, ne zaman ki.

ķ. 002b/6, 002b/7, 002b/8, 002b/9,

003a/6, 007a/8, 008b/5, 013b/8,

014b/8, 016a/8, 017b/3, 017b/7,

018a/1, 018a/7, 018a/8, 020a/5,

020b/9, 021a/4, 021b/1, 022a/5,

026b/4, 026b/9, 027a/2, 031a/1,

036a/5, 037a/3, 038a/6, 039a/5,

043a/1, 043a/3, 043a/5, 044a/8,

046b/5, 048a/3, 048a/9, 050a/1,

050a/4, 050b/1, 051a/9, 052a/4,

052a/5, 052a/7, 052b/2, 052b/3,

055a/7, 055b/3, 058b/3, 059a/7,

064b/8, 066b/8, 067a/9, 068b/5,

068b/8, 072a/2, 074a/4, 074b/7,

075a/5, 078b/6, 079b/8, 082b/4,

085a/7, 085b/7, 086a/5, 087a/1,

097b/6, 097b/7, 097b/9, 098a/5,

098a/6, 099a/2, 101a/7, 104a/1,

107a/2, 111a/3, 111b/2, 111b/5,

111b/8, 113b/8, 114a/9, 114b/1,

114b/5, 115b/9, 116a/2, 116b/3,

118b/8, 118b/9, 149b/4, 153a/2,

154a/8, 155a/2, 155a/3, 155a/6,

155b/1, 157b/3, 158b/5, 158b/7,

161a/2, 161a/6, 161b/9, 163a/5,

163b/7, 163b/9, 165b/1, 166b/1,

167b/9, 168a/3, 169a/5, 169a/7,

169a/8, 170a/6, 173a/8, 173b/2,

173b/5, 174a/7, 174b/1, 174b/3,

174b/7, 174b/9, 177a/6, 177b/9,

178a/8, 179a/2, 179a/5, 183b/7,

186b/6, 192a/9, 194b/1, 194b/3,

195b/5, 196b/9, 198b/7, 198b/9,

199a/7, 200a/9, 201a/1, 201a/5,

201b/8, 202a/1, 206b/2, 206b/5,

207a/8, 207b/2, 209a/1, 209a/4,

209a/6, 210a/9, 210b/1, 212a/3,

213a/4, 213a/8, 213b/2, 213b/7,

213b/8, 216b/5, 218a/1, 221b/6,

222b/4, 225b/2, 225b/4, 226b/4,

230a/5, 230a/8, 237b/4, 239b/2,

240a/3, 240a/4, 240a/6, 241a/6,

241b/2, 242a/8, 243b/1, 244a/7,

245a/5, 245b/3, 248a/3, 248a/4,

249b/8, 250a/4, 250b/6, 251b/2,

253b/4, 255a/1, 256b/1, 260b/7,
262a/1, 262b/3, 262b/5, 264a/4,
264b/3, 264b/4, 265a/5, 265b/3,
268a/7, 272b/2, 274b/9, 275a/1,
275a/6, 276b/2, 276b/6, 277b/6,
279a/8, 281b/4, 282a/4, 286a/2,
289a/1, 289a/2, 289b/4, 290b/3,
290b/6, 291b/8, 296a/5, 297a/7,
297b/6, 298b/1, 298b/2, 299a/6,
301a/7, 302a/4, 302a/7, 302a/9,
304b/4, 308a/2, 316b/8, 317b/7,
318b/2, 319a/8, 323a/1, 323a/3,
323a/6, 323a/7, 323a/9, 327a/6,
327a/9, 327b/4, 329b/1, 329b/2,
329b/3, 329b/6, 329b/9, 330a/2,
330b/3, 331b/7, 332a/2, 334b/5,
336a/7, 338a/1, 339a/7, 339a/8,
340a/7, 342a/8, 343b/6, 344b/1,
345a/4, 345a/8, 345b/2, 346b/2,
346b/3, 346b/9, 348a/3, 349a/8,
349b/7, 350b/1, 350b/4, 350b/8,
350b/9, 351a/1, 351a/2, 351a/3,
351a/4, 351b/1, 352a/1, 352a/5,
352b/4, 352b/5, 352b/8, 352b/9,
353a/5, 353a/6, 355a/8, 355b/3,
355b/4, 355b/7, 356b/3, 356b/9,
357a/3, 357a/7, 357b/4, 358a/5,
359a/5, 361a/6, 361b/6, 361b/7

2. Ne zaman?

ķ. + dur 019a/4, 096b/8, 118b/6,
164a/6, 188a/3, 225a/3, 246a/9,
255a/7, 262b/7, 309b/6, 335b/4,
345a/4, 350a/1
ķ. 026b/4, 152b/9

3. Cümleye şart anlamı katar.

ķ. 010b/6, 010b/8, 016a/9, 017b/2,
021a/5, 021b/3, 045a/8, 059a/5,
061a/6, 067b/5, 068b/7, 092a/4,
111b/1, 141a/8, 251b/4, 302b/2,
323b/2

4. Nasıl?

ķ. 024a/8, 029a/8, 302b/7

5. Nereye?

ķ. 156b/7

6. Hemen, ardından, bunun üzerine.

ķ. 239b/2, 240a/4, 240a/7

ķadar: -16- [Ar.] 1. Ölçüsünde,
derecesinde.

ķ. 054a/3

ķ. + ı 047b/2, 253a/8

ķ. +ınca 021b/9, 049b/5, 142a/1

2. Denk, süresince.

ķ. 007b/4

ķ. + ı 245a/1, 339a/2, 350a/3

3. Mesafesinde.

ķ. 312b/8

ķ. missa 291b/8

5. (Şu .. var yapısıyla) Fakat, lakin,
ama.

şu ķ. var 002b/7

6. Adet.

ķ. 199b/3

ķadeh: -2- [Ar.] Kadeh, bardak.

ķ. 348b/7

ķ. + lerle 318a/3

ķadīm ev: -2- [Ar.] Kabe.

ķ. 194a/2, 194a/8

ķādir: -22- [Ar.] Kudret ve kuvvet sâhibi,
yapabilme gücüne mâlik olan.

ķ. 264a/3, 322a/3, 345b/6

ķ. + dür 072b/9, 300b/6, 319b/5,

324b/7, 327a/2, 330b/5, 354a/4

ķ. + lerken 336b/3, 345a/3

ķ. + lerüz 198a/7, 201b/6, 292a/2,

310b/7, 339b/9

ķ. + sin 334a/1

ķ. oldı 305a/7

ķ. olmadı 305a/6

ķ. olmaya 356a/4
ķ. olmayalar 025a/2

Ķadir Gicesi: -3- [Ar.+T.] Kur'ân-ı Kerîm'in indirildiği gece.
Ķ. 358b/1

ķâf: -1- [Ar.] Arap alfabesinin yirmi birinci harfi.
ķ. 308a/1

ķâfî: -1- [Ar.] Meryem Suresi 1. ayette geçen kaf harfinin tercümesi olarak verilmiştir.
ķ. 175b/5

ķâfir: -483- [Ar.] Allah'a iman etmeyen, İslamiyeti kabul etmeyen.
ķ. 036b/5, 079b/5, 196b/4, 211a/8, 212b/9, 220b/4, 291b/3, 325b/6, 339a/5, 349a/3
ķ.+ dÛr 028b/1
ķ.+ e 259b/8, 327a/9
ķ.+ iken 019b/3
ķ.+ ken 014a/5
ķ.+ ler iken 108b/1, 111a/3, 114b/4
ķ.+ ler olalar 298b/2
ķ.+ ler oldılar 052a/5, 068b/3, 080b/1, 120a/6, 238b/6
ķ.+ ler oldılarıdı 086a/4
ķ.+ ler oldıydı 223a/8
ķ.+ ler olduņuz 263a/8
ķ.+ ler 003b/3, 008b/3, 010a/5, 014a/5, 025a/3, 027b/4, 034b/4, 036b/9, 038a/1, 046b/2, 052b/2, 055b/2, 056a/4, 056a/5, 056b/9, 062b/2, 063a/4, 064a/7, 065b/3, 065b/5, 070a/5, 076b/9, 079a/7, 085b/3, 087a/5, 106a/9, 110a/2, 115a/3, 124b/5, 144a/7, 153a/8, 161a/8, 175a/2, 175a/4, 179a/2, 179a/9, 179b/1, 179b/2, 185b/7, 188a/2, 202b/5, 210a/1, 211a/7, 218a/3, 232b/3, 236b/3, 263b/4, 263b/8, 268b/4, 271a/2, 276b/5, 277b/9, 282b/4, 288a/8, 291b/8, 301b/5, 306a/2, 308a/1, 314b/3,

322b/3, 327b/8, 328a/9, 335a/9, 338b/8, 342a/1, 343b/7, 344a/7, 346a/1, 349a/3, 349a/5, 352b/5, 352b/7, 358b/6, 361a/3
ķ.+ lerden 004b/1, 114b/1, 126a/2, 271a/9, 275b/8, 327b/2, 341a/3
ķ.+ lerdin 327a/7, 327b/2
ķ.+ lerdÛr 023a/8, 023b/7, 086b/8, 090a/7, 107a/1, 121a/6, 124b/1, 134b/3, 138b/2, 157b/1, 159a/7, 238a/8, 245a/6, 282b/9, 330b/6, 350b/7
ķ.+ lere 009a/7, 037a/9, 079b/6, 097b/7, 100a/5, 109a/9, 144b/4, 195a/5, 211a/4, 212b/5, 232b/8, 237b/8, 246b/3, 247a/7, 250b/5, 252b/2, 260a/3, 260a/4, 274a/4, 304b/2, 334a/1, 352b/6, 354a/7
ķ.+ leri 003a/5, 003b/8, 029b/3, 030a/1, 037b/2, 050b/3, 055a/6, 055a/9, 055b/6, 064b/3, 103b/6, 108a/2, 114a/4, 178b/8, 179b/2, 237a/2, 241a/1, 281b/9, 306a/5, 335b/7
ķ.+ leriken 034a/2
ķ.+ lerken 044a/9, 303a/6
ķ.+ lerÛn 017a/4, 055b/1, 090b/8, 098b/3, 099a/6, 105b/9, 141b/4, 143b/6, 191b/7, 201b/8, 278b/4, 280b/1, 301b/4, 339a/1
ķ.+ lerÛndÛr 008b/5, 009b/8, 099a/2, 322b/5
ķ.+ lerÛnÛz 315b/5
ķ.+ lerÛz 089a/4, 230a/1, 255b/8, 283a/9, 291a/5, 291a/9
ķ. eyledi 350a/9
ķ. mi olduņ 171a/6
ķ. mi olursız 283a/1
ķ. ola 055a/3, 059a/6, 060a/4, 069b/8, 124a/5
ķ. olalar 048a/8, 258b/2
ķ. olam 279b/9
ķ. olasız 034b/4, 050b/4, 054b/5, 057b/3, 145a/3, 145a/4
ķ. olavuz 255b/5
ķ. oldı 011b/3, 024a/2, 024a/7, 034b/1, 066a/3, 159a/4, 179a/7,

208a/3, 240b/8, 242b/6, 243b/4,
260a/3, 325b/6, 328b/8, 355a/5
k. oldılar oldılar 006a/7, 035b/3
k. oldılar 002b/1, 003b/7, 004b/7,
008b/3, 009b/3, 009b/9, 014a/5,
015a/1, 018b/6, 023b/5, 024a/4,
027b/8, 028a/6, 028a/8, 029a/1,
029a/4, 031b/3, 031b/4, 032b/4,
033b/6, 034a/1, 034a/2, 035b/7,
038a/3, 038a/4, 038b/9, 040b/2,
042a/4, 046b/6, 047b/4, 047b/8,
049b/1, 050a/8, 050b/4, 052a/5,
052a/8, 055a/4, 056a/2, 057a/9,
057b/1, 058b/8, 059b/7, 060b/3,
062a/5, 066a/1, 066a/5, 066b/1,
066b/4, 067a/3, 068b/4, 069b/2,
070b/1, 070b/9, 072a/3, 088a/8,
090a/4, 098b/8, 099a/2, 100a/2,
100a/9, 100b/1, 100b/4, 101b/5,
101b/8, 102a/3, 102a/6, 102b/5,
103a/8, 103b/8, 105b/8, 106a/6,
106b/9, 107a/5, 107a/7, 108a/8,
110a/3, 110b/4, 111a/1, 111a/9,
115a/7, 123b/1, 124b/9, 127a/8,
128a/1, 140b/8, 141a/3, 142b/8,
143a/7, 143a/9, 143b/3, 144a/8,
145b/6, 146a/2, 148b/3, 154a/7,
157b/2, 157b/6, 167b/1, 172b/3,
175a/3, 175a/6, 175a/8, 177a/8,
179a/2, 187b/3, 188a/1, 188a/4,
191a/3, 193a/8, 193b/5, 195b/9,
196a/2, 197a/1, 197a/2, 198b/3,
199a/4, 206b/1, 208a/5, 209b/8,
211b/3, 224b/8, 233b/6, 234b/3,
236b/9, 238b/8, 242a/1, 246a/9,
248b/5, 253a/6, 253b/3, 254b/1,
255a/9, 255b/7, 256b/3, 257a/3,
257b/5, 259a/3, 259b/7, 262b/6,
268a/5, 268b/2, 269b/7, 269b/8,
276a/3, 276b/2, 277a/4, 277a/7,
277b/4, 278b/1, 284a/6, 284a/7,
284a/9, 285a/6, 286a/1, 296a/7,
297b/5, 298a/6, 298b/3, 298b/9,
299b/5, 300b/7, 301a/3, 301a/5,
301a/6, 301b/2, 301b/7, 303a/3,
303a/6, 305a/7, 305b/2, 305b/4,
305b/5, 311a/5, 312a/9, 320b/6,

321a/3, 324a/8, 325a/8, 326a/8,
326b/9, 329b/8, 330b/9, 331a/1,
331a/2, 331a/6, 333b/5, 334a/2,
334b/5, 335b/6, 337b/1, 339b/6,
344a/5, 353a/7, 353b/9, 356b/1,
358b/4, 358b/8
k. oldıysa 223a/4
k. olduk 145a/7, 282b/2, 326b/6
k. oldum 146b/1
k. olduğuz mı 035a/4
k. olduğuz 109a/5, 165b/5, 277b/7,
298b/7
k. olicı 026a/7
k. olma 009b/4
k. olmadı 009b/2
k. olmadılar mı 229b/9
k. olmağı olmadı 055a/5
k. olmağ 019a/9
k. olmağ 004b/9
k. olmaya 009a/8
k. olmışmıssadüğuz 326b/3
k. olsun 170b/4
k. olsunlar 237b/5, 240a/5
k. olucı 194b/7, 254b/2, 272a/3,
308b/7, 341a/4
k. olucıdur 289b/5
k. olucudur 290b/5
k. olur 291b/4
k. olurduğuz 277b/5
k. olurlar oldılar 115a/8
k. olurlar 008b/4, 008b/6, 143a/4,
156b/1, 237b/7
k. olursa 011a/5
k. olursağuz 272a/8, 286a/3, 343a/5
k. olursız olduğuz 035a/4, 100a/9,
300b/8
k. olursız olduğuzdı 072a/9
k. olursız 004a/1, 008a/5, 032b/1,
034b/1
k. olurusa 076b/8
k. oluruz 056a/3

kâfirlik: -24- [Ar.+T.] Kâfir olma durumu.

k. 062b/2, 065a/5, 065b/5, 104b/4,
106b/8, 112b/8, 114b/3
k.+ dın 112a/1
k.+ larına 114b/4

k.+ larından 056b/3

kāfirliğ
k.+ a 039b/7, 051a/1, 064b/9,
159a/5, 272a/9
k.+ ı 031a/8, 033a/7, 034a/1,
040b/1, 105b/1, 260a/3, 306b/8
k.+ ıla 105a/2

kāfūr: -1- [Ar.] Cennette'ki bir çeşme.
k. 346a/2

kāğid: -2- [Far.] Kağıt.
k.+ da 070b/8
k.+ dan 077a/3

kaḥd: -1- [Ar.] Kıtlık.
k.+ da 311a/6

kāhel: -2- [Ar.] Olgunluk çağına gelen,
erişkin, ergin.
k.+ lerdür 108a/8
k.+ lerken 055b/4

kaḥır: -3- [Ar.] Yok etme, ezme. (Bk.
kaḥr)
k. eyleyici 134b/7, 141b/9, 359b/5

kaḥr: -7- [T.] Yok etme, ezme. (Bk. kaḥır)
k.+ ıla 316b/7
k. eyleyici 074b/6, 148a/7, 271a/4,
272a/4, 278a/2, 326a/4

kaḥtlık: -1- [Ar.+T.] Kıtlık.
k. 309b/3

kaḥı: -39- [T.] 1. Gazap etmek. (Bk.
kaḥı-)
k.- dı 051a/8, 064b/7, 066b/4,
304a/1, 323b/3, 327b/7
k.- duklarına 115b/6
k.- mağıla 006a/7, 008b/5, 035b/2,
039a/9, 099a/4, 210a/9
k.- mağum 183a/4
k.- maḥ 008b/5, 088b/5, 094a/1,
159a/6, 260a/4

k.- maḥdur 287b/2

2. Öfkelenmek, kızmak.
k.- dukları 036b/3
k.- mağı 037a/3
k.- mağın 193a/2
k.- mağını 104b/7
k.- mağıruzdan 036a/6
k.- maḥ 094a/3
k.- maḥdan 036a/5, 036a/6, 334b/6
k.- maḥlarından 036b/3
k.- maḥlarıyla 248b/6
k.- mış 183a/8
k.- rlar 108b/4
k.- yalar 289a/1
k.- yıban 190b/2
k.- yıcı 093b/6

kaḥımaḥlık: -1- [T.] Gazap
k. 183a/9

kaḥımıl: -1- [T.] Gazaba uğramak.
k.- mışlar 001b/6

kaḥıt: -5- [T.] Öfkelenmek.
k.- dı 302b/8
k.- dılar 292b/4

kaḥıd-
k.- a 114a/4, 306a/5
k.- ıcılardur 216a/2

kaḥı: -1- [T.] Öfkelenmek, kızmak. (Bk.
kaḥı-)
k.- yup 218a/1

kaḥ: -136- [T.] 1. Kalmak, durmak,
ilerlememek
girü k.- a 129a/5, 344b/2
girü k.- alar 114a/2, 179a/6
girü k.- anlardan 219a/3
k.+ ları 102a/4
girü k.- anların 217b/5
girü k.- dı 026a/9, 095b/3
girü k.- dılar 113b/8
girü k.- duklarını 112b/1
girü k.- ıcıdur 158b/2

girü kı.- ıclılar 095b/4, 110b/9,
111a/5, 111b/4
girü kı.- ıclılardan 089b/1, 235a/8,
235b/1
girü kı.- ıclılardandır 150b/3
girü kı.- ıclıları 149b/1
girü kı.- mayalar 085b/7, 118b/8,
148b/5, 155b/1
girü kı.- mışdur 023a/1
girü kı.- mışı 129a/6
girü kı.- mışlar 266a/4
girü kı.- mışlardan 224a/4, 267b/1
girü kı.- u 049a/3
girü kı.- urşa 018a/5

2. Yerleşmek, ikamet etmek,
konmak, oturmak.
ebed kı.- asız 218a/1
ebed kı.- ıclıdur 302a/3
ebed kı.- ıclılar iken 105a/9, 109a/9,
109b/9, 111a/7, 112a/8, 130b/4
ebed kı.- ıclılar olmadılar 186b/2
ebed kı.- ıclılar 057b/1, 184a/6,
210b/3, 318a/2, 331a/6, 333a/1
ebed kı.- ıclılardan 084b/7
ebed kı.- ıclıdur 003b/6, 004b/7,
007b/6, 007b/7, 019b/4, 024a/5,
026a/6, 035a/5, 035b/8, 066b/4,
086a/1, 086b/2, 105a/3, 117a/6,
117a/8, 124b/5, 140b/9, 191a/6,
191a/8, 198a/1, 202a/3, 293b/1,
323b/7
ebed kı.- ıclıariken 033b/8
ebed kı.- ıclıarken 014a/6, 028b/5,
037a/6, 042a/6, 044a/2, 044a/3,
048a/2, 053b/9, 067a/2, 070a/7,
080a/6, 130b/6, 146b/3, 153b/1,
175a/9, 182b/8, 214a/1, 237a/6,
242b/1, 252b/2, 276b/5, 276b/7,
282a/1, 299a/4, 303b/8, 320b/1,
324a/5, 325b/7, 331a/7, 342a/8,
358b/9, 359a/2
ebed kı.- ıclıarmıdır 187b/8
ebed kı.- ıclıarsız 293a/8
ebed kı.- ıclıyiken 051a/8, 109a/2
ebed kı.- mak 146a/1
ebed kı.- maķun 119a/2, 284a/8,

309a/4

3. var olmak, durmak, bulunmak,
varlığını sürdürmek..

dāyim kı.- a 213b/5

bākī kı.- ıclı 291a/7

bākī kı.- ıclıdur 182b/5, 185b/1,
185b/6, 288b/8

bākī kı.- ıclıraqdur 230b/8, 354b/5

4. Baş başa olmak, berâber
bulunmak, ... ile yalnız olmak.
kı.- a 132a/9

5. Bulunduğu durumu veya
konumu korumak, değiştirmeden
durmak.

kı.- ıclıdur 191a/3

kı.- ıclılar iken 164a/1

kı.- maz 119b/4

6. Geride bırakmak, geriye
bırakmak.

kı.- dı 303b/4

kı.- ıclı 182b/3

kı.- ıclılar 171b/8

kı.- mamış 130a/7

kı.- mazlar 199b/3

kı.- mış 313a/2

şonra kı.- mış 337b/7

7. Olmak.

yalınuz kı.- dılar 002b/9, 036a/5

işsüz kı.- mışdur 195a/7

deng kı.- urlar 107b/6, 115b/8

ķal'a: -3- [Ar.] Kale.

ķ.+ lar 218a/1, 254a/3

ķ.+ larından 248b/7

ķalem: -4- [Ar.] Kalem.

ķ. 336a/2

ķ.+ ile 358a/3

ķ.+ lerini 030b/6

ķ.+ lermisse 243b/9

ķalın-: -5- [T.] Bırakılmak.

ķ.- ısar mıvuz 220a/2
ķ.- mışlar 304a/7, 304b/4
girü ķ.- mışlar 110b/4
ķ.- mışlara 304b/6

ķalıı: -3- [T.] 1. şiddetli, etin.
ķ. 127a/6

2. İnce olmayan.
ķ 295b/3, 346b/4

3. Sert, kaba.
ķ. gnll olduğ 039a/4

4. Sağlam, sıkı.
ķ. 056b/1

ķalkān: -2- [T.] Kalkan, siper.
ķ. 323b/5, 329b/7

ķamař-: -1- [T.] Kamaşmak.
ķ.- a 345a/4

ķami: -2- [T.] Kırba.
ķ.+ lar 193b/1
ķ.+ sını 355b/3

ķan: -19- [T.] 1. Damarlarındaki hayati sıvı.
ķ. 058b/5, 081b/7, 092a/7, 133a/1, 155b/8, 167b/5, 198a/2, 345b/5
ķ.+ dan 192a/6, 281b/2, 340b/5
ķ.+ ı 198a/3
ķ.+ ları 194b/5

2. Kadınların ay halinde grdkleri kan.
ķ.+ ın 020b/2
oğlan ķ.+ ın 020b/2
ķ.+ lardan 358a/2

3. (Dkmek fiiliyle birlikte) ldrmek.
ķ.+ ları dke 004a/5
ķ.+ larııuzı dkmeğ 008a/1
ķ. dkmekte 015b/7

ķan-: -1- [T.] Suya doymak.
ķ.- mış 318b/6

ķanā'at: -1- [Ar.] Yetinme.
ķ. eyleyene 194b/4

ķanad: -3- [T.] 1. Kanat, uma organı.
(Bk. ķanat)
ķ. 206b/7
ķ.+ ıyıla 073a/2

2. mec. Koruma, merhamet etme.
ķ.+ uğı 220a/7

ķanat: -2- [T.] Kanat, uma organı. (Bk. ķanad)
ķ.+ ların 335a/7
ķ.+ larıı 257a/7

ķana: -1- [T.] Nereye?
ķ. 351a/7

ķandan: -1- [T.] Nereden?
ķ.+ dur 030a/7

ķanda: -17- [T.] 1. Nerede?
ķ. 013a/2, 013a/8, 035b/1, 049b/5, 095a/2, 104a/2, 177a/3, 252a/8, 276b/8, 319b/8, 322b/8
ķ.+ dur 071b/7, 217a/1, 281b/8, 345a/5

2. Ne fayda! Beyhude.
ķ.+ dur 355b/8

3. Nereye?
ķ. 182a/9

ķanı: -7- [T.] Hani?
ķ. 015a/4, 086a/3, 153a/7, 159b/8, 231a/1, 231b/6, 285b/6

ķankı: -57- [T.] Hangi? (Bk. ķanku)
ķ. 096b/6, 220b/5, 244b/3, 282a/7, 296a/3, 314a/4, 316a/6, 316a/8, 316a/9, 316b/1, 316b/2, 316b/3,

316b/4, 316b/5, 316b/7, 316b/8,
316b/9, 317a/1, 317a/3, 317a/4,
317a/5, 317a/6, 317a/7, 317a/8,
317a/9, 317b/1, 317b/2, 317b/3,
317b/4, 317b/5, 347a/7, 348a/4,
350a/9, 351a/2, 351b/3

ķ.+ ıuz 123a/9, 222b/9

ķ.+ ıuzdur 114b/2

ķ.+ sı 030b/6, 043b/3, 076a/8,
164b/4, 169a/1, 169b/6, 178b/9,
179a/2, 337a/2

ķ.+ sıdur 168b/6

ķ.+ sın 168a/6

ķ.+ sını 228a/8

ķanķu: -3- [T.] Hangi? (Bk. ķanķı)

ķ.+ muz 182b/3

ķ.+ ıuz 334b/1, 336a/3

ķan bahā: -1- [T.] Diyet.

ķ. 051a/4

ķap: -6- [T.] Kapmak, tutmak, almak.

ķ.- a 099b/6, 194a/6

ķ.- ar 003a/6

ķ.- arsa 197a/4

ķ.- dı 264b/1

ķ.- maķ 264b/1

ķap: -9- [T.] Kap.

ķ.+ dan 346a/2

ķ.+ larından 285b/5

ķ.+ larını 137b/2

ķ.+ ları 316a/6

ķab

ķ.+ a 339a/7

ķ.+ ıla 346a/9

ķ.+ ından 137b/2

2. Kabuk.

ķ.+ ma 258b/1

ķapı: -1- [T.] Kapı, bir yere girilip
çıkılırken içinden geçilen yer. (Bk.
ķapu)

ķ.+ larını 314b/5

ķapınıl-: -2- [T.] Atılmak, kovulmak,
çıkartılmak.

ķ.- avuz 230b/2

ķ.- ur 237b/6

ķapla-: -34- [T.] 1. Kuşatmak, kapsamak,
içine almak.

ķ.- dı 076a/6, 090a/2, 094a/8,
153b/8, 164b/9, 170b/5, 184a/4,
305a/6, 333a/3, 342b/3

ķ.- duķ 174b/3

ķ.- maduı 173a/6

ķ.- maduıuz 225b/5

ķ.- mazlar 023b/9

ķ.- mııdur 003a/5

ķ.- rısa 007b/6

ķ.- yıcı oldı 053a/1, 054a/5

ķ.- yıcı 129a/4

ķ.- yıcıdur 036a/8, 101b/1, 108a/2,
129b/8, 237a/2, 286a/6, 353b/9

ķ.- yu 023b/9, 078a/7, 118a/6

ķ.- yumayalar 184b/3

2. Bir şeyin için doldurmak.

ķ.- dı 081b/3, 081b/4

ķ.- duķ 171a/2

ķaplan-: -3- [T.] Kuşatılmak, sarılmak.

ķ.- dı 116b/6

ķ.- mııdur 008b/1

ķaplı: -1- [T.] Sarılmış, kuşatılmış.

ķ.+ dur 056b/2

ķapu: -30- [T.] Kapı, bir yere girilip
çıkılırken içinden geçilen yer. (Bk.
ķapı)

ķ. 133b/3, 149a/2, 201a/2

ķ.+ dan 136b/8, 142b/4

ķ.+ lar 150a/3, 270b/5, 291b/5,
348b/3

ķ.+ lardan 136b/9

ķ.+ ları 086a/8, 133a/9, 276b/2,
276b/6

ķ.+ larına 153b/1, 276b/5, 282a/1

ķ.+ larından 016b/9
ķ.+ larını açduķ 073a/9
ķ.+ nuķ 150a/3
ķ.+ sı 150a/3, 320b/3, 356b/1,
360a/8
ķ.+ ya 005b/8, 056b/1, 061a/6,
095a/2, 133b/3

ķa'r: -1- [Ar.] ukur Şeyin dibi, derinlik.
ķ.+ ında 265b/8

ķara: -18- [T.] 1. Siyah.
ķ.+ lar 259a/5
ķ. 016b/4, 295b/3, 311b/5, 317a/9,
317b/3, 318a/4, 318b/1, 354b/1

2. Koyu.
ķ. 149b/2, 149b/3, 149b/7, 317a/9

3. Gz bebeği.
ķ.+ sı 295b/3, 311b/5, 317b/3,
318a/4

ķaralık: -2- [T.] Siyahlık, koyuluk.
ķ. 350b/7

ķaralıę
ķ.+ a 316b/8

ķaraņı: -1- [T.] Karanlık, ışksız. (Bk.
ķaraņı)
ķ. 003a/6

ķaraņlık: -2- [T.] 1. Aydınlık olmama
durumu, karanlık. (Bk. ķaraņlık,
ķaraņuluk, ķaraņuluk)
ķ.+ lar 190b/3

2. Cehalet, sapkılık, kfr.
ķ.+ lardan 320a/4

ķaraņlık: -2- [T.] 1. Cehalet, sapkılık,
kfr. (Bk. ķaraņlık, ķaraņuluk,
ķaraņuluk)
ķ. 073a/3

2. IŞık grmeyen yer, karanlık yer.
ķ.+ larında 074b/3

ķaraņuluk: -20- [T.] Karanlık. (Bk.
ķaraņuluk, ķaraņlık, ķaraņlık)
ķ.+ lar 003a/3, 003a/4, 079b/6,
141b/8, 206b/3, 258b/7
ķ.+ lardur 206b/4
ķ.+ ları 070b/1

ķaraņulıę
ķ.+ ıla 076a/1
ķ.+ ına 166a/5

2. Cehalet, sapkılık, kfr.
ķ.+ dan 024a/3, 060b/3, 332b/9
ķ.+ lara 024a/4
ķ.+ lardan 144b/2, 144b/8

3. IŞık grmeyen yer, karanlık yer.
ķ.+ larda 272a/8
ķ.+ larında 077b/6

ķaraņulıę
ķ.+ ında 224b/3
ķ.+ ından 074b/9

ķaraņuluk: -1- [T.] Cehalet, sapkılık,
kfr. (Bk. ķaraņuluk, ķaraņlık,
ķaraņuluk)
ķ.+ dan 250b/2

ķaraņı: -3- [T.] Karanlık, ışksız. (Bk.
ķaraņı)
ķ. 117a/8
ķ.+ ya 262a/7
ķ. eyledi 349b/5

ķaraņı-: -1- [T.] Kararmak.
ķ.- rdı 361b/6

ķarar-: -6- [T.] 1. Kararmak.
ķ.- a yakıldı 336a/9

2. SiyahlaŐma
ķ.- a 035a/3
ķ.- dı 035a/3

ķ.- miş oldu 290b/7

ķ.- miş 155a/6

ķ.- mişdur 275b/9

ķarār: -13- [Ar.] 1. Bir yerde durma, sâkin olma.

ķ. dutacaķ 077b/8, 085a/2, 213b/1, 214a/2

ķ. dutacaķdın 262a/8

ķ. dutası 345a/6

ķ. dutasız 290b/3

2. Değişmez olma, devamlı ve sürekli olma, istikrar.

ķ. 315b/2

ķ. dutucıdur 314a/9

3. Bir konuda sebat etme, sadık olma.

ķavl u ķ. tıtdı 179a/8

ķavül ķ. tıtdı 179b/4

ķavl ķ. 090b/8

ķaravař: -8- [T.] Cârîye, halayık.

ķ. 020a/1, 042b/7, 043a/6, 149a/6, 322b/1, 356a/7

ķ.+ larıuzdan 045a/6

ķ.+ larıuzı 205b/7

ķaravul: -1- [Moğ.] Karakol, düşman baskınını engellemek amaçlı oluşturulan askeri birlik.

ķ. virüj 039b/6

ķarcařdurımıl-: -1- [T.] Karıştırılmak, alt üst edilmek.

ķ.- a 351b/2

ķardař: -12- [T.] 1. Aynı din, görüş, ya da toplumdandır, yoldaş.

ķ.+ ını 299b/7

ķ.+ lar oldujuz 034b/8

ķ.+ larını 235b/3

2. Aynı anne ve babadan olan kardeş.

ķ. 043b/8

ķ.+ ınıj 251a/1

ķ.+ ıyla 339a/5

ķ.+ lar 043b/2

er ķ.+ larıuzıj 208b/8

ķ.+ umdur 269a/9

ķ.+ uıj 181a/3

er ķ. 043b/8

ķarga: -2- [T.] Karga.

ķ. 061b/5

ķ.+ layın 061b/6

ķarı: -4- [T.] Yaşlı, ihtiyar, kocamış.

ķ. 128a/6, 310a/7

2. Eş, zevce.

ķ. 219a/3

3. Koca karı, yaşlı kadın.

ķ. 267b/1

ķarın: -19- [T.] 1. Vücutta iç organların bulunduğu bölüm.

ķ.+ lar 265b/9, 318b/5

ķ.+ larda 295a/9

ķ.+ ları 015a/6, 043a/8, 193a/9, 198b/1

ķ.+ larındadır 155b/8

ķ.+ larından 156a/3

ķarn

ķ.+ ı 207a/4, 246b/6

2. Rahim.

ķ.+ larında 272a/7

ķ.+ larındadır 081a/4

ķ.+ larından 157a/1

ķarn

ķ.+ ı 313b/4

ķ.+ ında 258a/4, 267b/4

ķ.+ ındağı 313b/4

ķ.+ umdadur 030a/3

ķarınca: -5- [T.] Karınca.

ķ. 221b/6, 359a/7
ķ.+ lar 221b/6
ķ.+ nuŷ 119b/4, 221b/6

ķarındaŷ: -93- [T.] 1. Aynı anne ve babadan olan kardeŷ.
ķ.+ ı 136b/3, 137b/5, 175b/8, 178a/3, 199b/5
ķız ķ.+ ı 177a/1, 227a/2
ķ.+ ın 061b/5, 132a/8, 211b/7
ķ.+ ına 093a/1, 121a/6, 137a/4, 138b/5
ķız ķ.+ ına 227a/1
ķ.+ ından 015b/5, 138b/1, 350b/4
ķ.+ ını 091a/6, 137b/3, 215a/8
ķ.+ ınıŷ 061b/6, 093b/7, 137a/6, 137b/2
ķ.+ lar iken 150a/5
ķ.+ lar 058a/6
ķız ķ.+ lar 058a/6
ķ.+ lara 136a/6
ķ.+ ları 136a/5, 324a/3
ķız ķ.+ ları 044b/7
ķ.+ larınıŷ 139a/9
ķ.+ larına 205a/8
ķ.+ larında 132a/8, 251b/8
ķız ķ.+ larında 251b/8
ķ.+ larından 076b/6, 136b/1
er ķ.+ larından 208b/8
ķ.+ larınıŷ 205a/8
ķız ķ.+ larınıŷ 205a/9
ķ.+ larınıŷ 105b/3
ķız ķ.+ larınıŷ 044b/6, 044b/7
ķ.+ larınıŷı 105b/1
ķ.+ larınıŷ 132a/4
ķız ķ.+ larınıŷı 208b/8
ķ.+ um 093b/9, 228b/8
ķ.+ uma 061a/8
ķ.+ umdur 138b/6
ķ.+ umı 180b/8
ķ.+ umunuŷ 061b/7
ķ.+ umuzu 136b/2, 136b/6
ķ.+ un 181a/6
er ķ.+ un 044b/7
ķız ķ.+ un 044b/7, 045a/1
ķ.+ unıla 228b/9
ķ.+ unuzı 136a/7

ķ.+ unvan 137a/4
ķız ķ. 058a/5

2. Aynı din, grŷ, ya da toplumdan olan, yoldaŷ.
ķ.+ ı 088b/7
ķ.+ ın 088a/6, 089b/2
ķ.+ ından 292a/7
ķ.+ ını 223b/1
ķ.+ ınıŷ 307a/8
ķ.+ ınıŷı 307a/3
ķ.+ lar 307a/3
ķ.+ ları oldılar 162b/5
ķ.+ ları 097b/7, 126b/4, 217a/7, 217b/7, 218a/7, 218b/7, 308a/9
ķ.+ larımız 325a/6
ķ.+ larına 038b/9, 039b/8, 248a/2, 325a/7
ķ.+ larını 127a/9, 129a/2
ķ.+ larınıŷdan 205b/4
ķ.+ larınıŷdur 019b/8, 104b/2, 246b/9

ķariŷ-: -10- [T.] 1. Karıŷmak, birbirine girmek.
ķ.- a 351b/1
ķ.- dı 082a/1, 117a/1, 171b/6
ķ.- maķ 279a/6
ķ.- miŷ 308a/4, 345b/9
ķ.- up iken 168a/1
ķ.- ur 175a/1
ķ.- uraŷuz 019b/8

ķariŷdur-: -1- [T.] Karıŷtırmak. (Bk. ķariŷdur-)
ķ.- dılar 112b/1

ķariŷdur-: -9- [T.] Karıŷtırmak. (Bk. ķariŷdır-)
ķ.- a 075a/3
ķ.- alar 080b/9
ķ.- ayuduk 071a/2
ķ.- dı 212b/6
ķ.- madılar 076a/9
ķ.- maķdur 265b/9
ķ.- maŷ 005a/1
ķ.- urlar 071a/2

ķ.- ursız 032b/2

ķarıřdurılmı- -1- [T.] Karıştırılmak.
ķ.- dılar 008b/9

ķarıřık: -1- [T.] Karışık. (Bk. ķarıřık)
ķ. 135a/6

ķarıřık: -1- [T.] Karışık. (Bk. ķarıřık)
ķ. 186a/8

ķarřu: -11- [T.] Karşı.
ķ. 331b/8
ķ. 150a/5, 167a/1, 284b/6, 284b/7,
346a/6
ķ. ķarřu olucularken 295b/3, 318a/2

ķarubān: -3- [Far.] Kervan.
k. 137a/6, 138a/4, 139a/1

ķārūn: -4- [Ar.] Zenginlięiyle tanınan,
Hz. Mūsā ve Hārūn'un řahsında
Allah'ın emirlerine ķarřı ķıktıęı
için cezalandırılan kişi.
ķ. 232a/5, 232a/6, 278b/2
ķ.+ a 235b/7

ķarřdur-: -1- [T.] Dahil etmek,
ķarıřtırmak.
ķ. 139b/3

ķařd: -37- [Ar.] Niyet, istek, amaç, gāye.
ķ. 034a/9
ķ. eyledi 004a/3, 036a/9, 115a/4,
133b/1, 213a/3, 244b/8, 247a/1,
270a/5, 277a/5, 283a/4, 319b/7
ķ. eylediler 104b/5, 110a/4, 132b/6,
342a/1
ķ. eyledük 211a/5
ķ. eylemek 052a/9, 336b/2
ķ. eylemeņ 021b/6, 025a/9
ķ. eyleņ 046b/9, 057b/6, 059b/1,
182a/4
ķ. eylerler 052a/9
ķ. eylerlerse 020b/1
ķ. eylerüz 188b/1
ķ. eyleye 014a/1

ķ. eyleyedi 053a/5

ķ. eyleyicileri 058b/2

ķ. eyleyiciyiken 051a/8, 067b/9

ķ.+ ıla 138b/7, 139a/4

ķ.+ ın 184b/8

ķasuk: -1- [T.] Kasık.
ķ. 011a/8

ķařuręa: -1- [T.] Kasıręa, çok şiddetli
rüzgar.
ķ. 025a/7

ķāřikā: -2- [Far.] Keşke. (Bk. ķāřikā, ķāřikā,
ķāřke)
k. 349a/3, 355b/8

ķāřkā: -1- [Far.] Keşke. (Bk. ķāřikā, ķāřikā,
ķāřke)
k. 072a/5

ķāřikī: -10- [Far.] Keşke. (Bk. ķāřikā,
ķāřikā, ķāřke)
k. 049a/5, 176b/5, 211a/8, 211a/9,
232a/6, 252b/3, 261b/8, 291b/8,
338a/7, 338a/8

ķat: -257- [T.] Huzur, makam, yan.
ķ. 352a/3, 352a/8

ķ.+ ımuzda 038b/9

ķ.+ ına 110b/1

ķ.+ ında iken 125b/4

ķ.+ ında 005b/3, 006a/9, 007a/9,
007b/4, 009a/2, 010a/7, 010b/1,
017a/3, 017b/8, 019b/1, 023b/8,
024b/8, 026a/8, 027a/1, 028b/5,
028b/9, 030a/7, 030b/6, 030b/7,
031b/7, 032b/5, 039b/1, 040a/1,
042a/8, 051b/1, 070b/2, 079b/9,
080a/4, 094b/1, 097a/5, 098a/8,
098b/5, 099b/1, 100a/8, 102a/2,
104a/5, 104a/6, 105a/6, 105a/8,
106b/6, 112a/5, 115a/3, 116a/8,
129a/1, 132b/8, 133b/3, 135a/3,
137b/5, 137b/8, 141a/5, 147b/2,

158b/1, 163a/9, 171b/8, 174a/7,
178a/5, 179a/7, 179a/8, 179b/4,
180a/7, 181a/5, 189a/5, 194a/3,
195b/1, 203b/6, 203b/9, 206b/3,
209a/2, 223a/2, 223a/3, 223b/4,
240b/2, 245a/8, 246b/9, 251b/6,
252b/6, 255a/1, 255b/1, 260a/4,
274a/3, 274a/6, 279b/1, 287b/2,
288a/2, 293b/5, 298b/7, 300a/1,
303b/9, 306b/2, 307b/1, 310a/9,
312b/9, 316a/1, 317a/3, 321a/2,
328a/2, 335b/5, 336b/7, 343b/2,
349b/9, 351a/5, 357a/5, 359a/2
k.+ indadur 028b/4, 042a/4, 042a/6,
074b/2, 078b/6, 092a/5, 096b/8,
096b/9, 098a/2, 099b/9, 105a/9,
144a/3, 144a/9, 148a/5, 158b/2,
174b/3, 181b/3, 187a/2, 194a/7,
202b/5, 230b/8, 236b/6, 244b/2,
252b/1, 278a/4, 285a/1, 286a/1,
288b/8, 291b/6, 293b/9, 308b/4,
312b/9, 320b/3, 329b/4, 330a/5,
331b/3, 337b/7
k.+ indamıdır 312a/8, 313b/6,
337a/7
k.+ indan 008b/2, 009a/9, 009b/7,
010a/5, 026a/3, 033a/4, 036b/5,
042a/3, 042a/6, 046b/5, 050a/4,
055a/6, 064a/4, 064b/6, 108a/5,
123a/1, 125a/2, 168b/2, 176a/9,
221a/2, 229a/3, 230a/2, 234a/5,
286a/3
k.+ indandur 007b/3, 028a/4,
030a/7, 039b/4, 049b/6, 049b/7,
054b/8
k.+ indayıldı 012b/3
k.+ lar 348a/9
k.+ larında midur 312a/6
k.+ larında 139b/4, 265b/1, 270b/6
k.+ larındadır 062b/9, 342b/3
k.+ larındağıya 200a/2
k.+ larındağı 240a/3
k.+ larındamıdır 268b/7
k.+ larındayıldı 282b/1
k.+ umda 073b/6, 074a/9, 136a/8,
221a/6, 232a/3, 308b/7, 309a/1
k.+ umdadur 125a/5

k.+ umdan 173b/4
k.+ umdayımışsa 074b/1
k.+ umuzda 136a/2, 200a/7, 256a/2,
262a/3, 263a/2, 268a/5, 269b/4,
290a/5, 308a/3
k.+ umuzdadur 149a/7, 270a/7,
270b/3, 309a/4, 343a/1
k.+ umuzdağı 334a/7
k.+ umuzdan 048b/9, 120b/6,
173a/4, 173a/5, 176a/7, 184a/5,
186b/9, 190a/9, 229b/9, 230b/3,
278b/3, 294a/5, 315a/9
k.+ uña 339b/7
k.+ uñda 092a/8, 162a/9, 292a/8,
334a/5, 339b/6
k.+ uñdadur 228a/6
k.+ uñdan 028a/5, 030a/8, 049a/9,
050a/2, 100a/4, 166a/8, 168b/8,
175b/8, 302a/4
k.+ undan 049a/9
k.+ uñdandır 049b/7
k.+ uñuzda 082a/5, 120a/3
k.+ uñuzdadur 158b/2
k. kat olmuş 312b/2

ķatar: -1- [Far.] Dizi, saf.

k.+ iken 172a/1

ķatı: -159- [T.] 1. Şiddetli, kuvvetli, ok,
zor.

k. 006a/3, 014b/3, 017b/4, 018a/7,
018b/6, 025a/2, 025a/4, 025a/5,
027b/8, 028a/8, 029b/8, 031b/4,
035b/9, 044b/5, 050a/7, 050a/8,
054b/1, 058b/5, 060a/5, 068a/7,
080a/1, 087b/9, 095a/7, 095a/9,
099a/1, 099b/5, 101b/4, 101b/8,
116b/6, 128b/2, 128b/6, 130b/1,
130b/4, 138a/6, 138a/8, 141a/2,
141b/2, 144b/4, 146a/2, 149b/3,
152a/2, 161a/3, 163a/8, 168a/6,
168b/2, 168b/5, 174a/9, 179b/9,
190a/5, 194a/2, 201a/2, 222a/2,
222b/3, 227b/3, 243b/6, 247a/6,
247b/2, 256b/7, 257b/6, 258a/3,
263b/9, 269b/6, 277a/3, 278b/1,
282b/9, 283a/7, 283b/3, 283b/5,

284a/7, 286a/2, 287b/3, 288a/8,
290a/7, 292b/6, 294b/2, 296a/3,
299b/2, 301a/7, 304b/7, 308b/8,
309a/5, 311a/5, 311a/9, 312b/7,
314b/9, 315b/1, 321a/6, 321b/4,
323b/5, 324b/4, 325a/1, 332b/5,
332b/6, 332b/7, 336b/5, 337a/3,
337b/5, 337b/8, 341b/4, 346a/6,
346a/8, 347a/8, 355b/6, 360a/5,
360b/7
k.+ dur 192a/3, 353b/7, 359b/3
k.+ lar 135b/2, 333b/4
k.+ rağı 290a/7
k.+ rağıdı 232a/4
k.+ rağın 260a/9
k.+ rağına 280a/6
k.+ rağ oldılar 109b/1, 260b/5,
278a/8
k.+ rağ oldıladı 238a/9
k.+ rağ 008a/6, 018a/1, 048b/8,
049b/4, 182b/3, 282a/9, 283b/1
k.+ rağdur 014b/2, 050a/8, 110b/6,
112a/1, 178b/9, 185b/1, 283b/2,
301b/8, 309a/5, 315b/6
k.+ rağsız 325b/2
k.+ sı 005a/7
k. oldı 146a/2, 164b/6

2. Kötü, fena, merhametsiz,
acımasız, zalim.
k. 273b/2, 345b/1
k.+ dur 120a/6, 145a/3, 325b/3
k.+ lardur 306a/2
k.+ rağını 066b/6
k.+ rağdur 017a/2
k.+ sın 092b/8
k. gelicidür 114b/7
k. oldı 007a/4, 073a/8, 320b/8

3. Yumuşak olmayan, sert, pek,
sağlam.
k.+ rağdur 007a/4

katılık: -14- [T.] 1. Sıkıntı, darlık,
yoksulluk.
k. 019a/4, 356a/4
k.+ dan 285b/8

katılığ

k.+ ıla 073a/7, 090a/8, 270a/8

2. Zorluk, katılık, şiddetlilik.

k. eylesiz 332b/2

k.+ dan 007a/4, 116b/3

katılığ

k.+ ı 308b/4

k.+ ın 312a/3

k.+ ında 077a/8

k.+ umuz 083b/9

3. Sertlik, sağlamlık.

k.+ dan 007a/5

katık: -1- [T.] Katık, katkı.

k. 198a/9

katıl- I: -3- [T.] 1. Bardağa doldurulmak.

k.- miş 346a/2

2. Karıştırılmak, katılmak.

k.- miş 346b/1

k.- mişi 352b/2

katıl- II: -1- [T.] Katı olmak.

k.- miş 195b/7

katır: -1- [T.] Katır.

k.+ ı 152a/5

katlan-: -36- [T.] Sabretmek, tahammül
etmek.

k. 126b/4, 160b/4

k.- a 138b/6

k.- asın 173a/6

k.- asız 036b/3, 045a/9, 160b/3

k.- avuz 145b/5

k.- dılar 142b/1, 154b/1, 159b/1,
347a/7

k.- ıcı 102b/6, 163b/7, 173a/7

ķ.- ıcılar 028b/7, 101a/9, 102b/4,
102b/7, 144b/9, 160b/3
ķ.- ıcıları 037b/3, 037b/9
ķ.- ıcılarıladur 023a/7
ķ.- maduğısa 146a/5
ķ.- mağa 173a/6, 173b/1, 173b/3,
173b/7, 174a/5
ķ.- mağı 091b/7
ķ.- mağda 042a/9
ķ.- mağdur 133a/1, 138a/5
ķ.- uğ 042a/9
ķ.- uğuz 101a/8

ķatlandur-: -1- [T.] Sabrettirmek,
tahammül ettirmek.
ķ. 170b/1

ķatrān: -1- [Ar.] Katran, siyah, ağır ve is
kokulu, suda erimeyen bir madde.
ķ.+ dan 148a/8

ķavī: -21- [Ar.] Dayanıklı, güçlü, kuvvetli,
sağlam.
ķ. 128b/6, 314a/8, 315a/1
ķ.+ dūr 018b/3, 096b/4, 101b/8,
127b/9, 195a/2, 197a/5, 278b/1,
321b/5, 324a/2
ķ.+ ler 064a/7
ķ.+ reğin 207b/5
ķ.+ ređdūr 342b/7
ķ.+ ven 223a/2
ķ. eyle 180b/8
ķ. eyledi 306a/4
ķ. eyledük 008a/9, 261a/8, 269a/5

ķavil: -1- [Ar.] Sözleşme, anlaşma. (Bk.
ķavl, ķavül)
ķ.+ lerinden 104b/3

ķavim: -16- [T.] Aynı soydan gelen, dil,
töre ve kültürleri ortak insan
topluluğu, budun.
ķ. 070b/6, 090b/3, 092a/8, 189b/7,
229b/4, 235a/7
ķ.+ din 171a/4
ķ.+ ler 210b/7
ķ.+ lerinden 116a/2

ķ.+ lerindin 120b/3, 241a/4, 262b/8
ķ.+ lerine 273a/2, 326b/5
ķ.+ lerini 146b/9

ķavl: -27- [Ar.] Sözleşme, anlaşma. (Bk.
ķavil, ķavül)
ķ.+ ı 056a/9, 092b/1, 142a/8
‘ahdın ķ.+ ın tıtdı 033a/8
‘ahdın ķ.+ ın tıtdığ 007b/7
ķ.+ ın 003b/9, 007b/5
ķ.+ ına 032b/9, 113a/7
‘ahdumı ķ.+ umı tıtdığuz mı
033a/9
ķ.+ umı 004b/8
ķ.+ uğuzı tıtdığ 008b/8
‘ahdığuzı ķ.+ uğuzı tıtdığ 006b/1
ķ.+ uğuzı 004b/8
‘ahdı ķ. dıtdığ 056b/1
ķ. eyle 327b/6
ķ. eyledi 304a/6
ķ. eylediler 009a/8
ķ. eylemek 009a/8
inanası ķ. getüresiz 136b/7
ķ. ķarār 090b/8
‘ahd ķ. tıtdı 137b/9
‘ahd ķ. tıtdığuz mı 007b/4
ķ. u ķarār tıtdı 179a/8
‘ahd ķ. 050b/7, 051a/6
‘ahdı ķ. 163a/5

ķavm: -440- [Ar.] Aynı soydan gelen, dil,
töre ve kültürleri ortak insan
topluluğu, budun. (Bk. ķavim,
ķavüm)
ķ. 012b/7, 023a/8, 038a/1, 059b/9,
060a/1, 061a/4, 061a/8, 061a/9,
062b/3, 063b/9, 064a/6, 065b/5,
068b/2, 076b/9, 080b/4, 088a/6,
090a/7, 090b/4, 092b/5, 101b/9,
103a/8, 108a/7, 120b/5, 127a/4,
132b/1, 138b/1, 174a/7, 174b/2,
174b/4, 186b/5, 189a/3, 194a/8,
199b/2, 199b/6, 201b/5, 202a/5,
216a/2, 221a/9, 226a/9, 228b/7,
235a/5, 239a/5, 265a/2, 290a/6,
292b/4, 297b/6, 300a/2, 301a/1,
304b/2, 310b/4, 310b/7

ķ.+ den 051a/5
ķ.+ dűr 064b/4, 104a/5, 108b/2
ķ.+ e 011a/1, 014b/1, 020b/9,
024a/7, 025a/3, 033b/6, 033b/7,
037a/9, 050b/7, 064a/2, 065b/2,
069a/6, 077b/7, 077b/8, 078a/2,
078a/9, 080a/4, 081b/6, 085b/5,
087a/8, 087b/9, 092b/2, 097a/2,
097b/8, 104b/2, 105a/6, 105b/5,
107a/1, 110b/4, 113a/4, 115b/1,
115b/2, 117a/4, 120a/2, 122a/7,
126a/6, 140a/6, 140b/4, 140b/7,
141a/8, 150b/2, 152a/9, 152b/1,
152b/2, 155b/6, 155b/7, 156a/1,
156a/4, 157a/3, 159a/7, 191b/3,
199b/4, 223b/9, 225b/7, 230a/4,
234b/5, 235b/2, 236b/7, 239a/8,
239b/1, 239b/7, 240a/8, 261a/1,
274b/7, 275b/1, 282b/5, 294b/9,
295b/9, 296a/2, 296b/1, 296b/2,
296b/9, 298b/9, 300a/4, 303b/2,
306b/5, 328a/4, 328a/8, 329a/6,
330a/4
ķ.+ i 006a/2, 011b/5, 017b/4,
023a/2, 028a/7, 049a/9, 052b/4,
058b/3, 059b/5, 076a/5, 076b/1,
080b/2, 083b/9, 090b/1, 092b/4,
093b/3, 094b/8, 095a/7, 101b/7,
102a/1, 107a/4, 109b/4, 109b/5,
113b/4, 114a/2, 117a/2, 120b/4,
122a/3, 127a/8, 128a/7, 128b/2,
129b/4, 130a/3, 131a/9, 132a/6,
145a/5, 150b/7, 176a/5, 176a/9,
176b/9, 179b/9, 181a/5, 181b/3,
195a/4, 199b/6, 199b/8, 217a/7,
218b/7, 226b/6, 227a/2, 229b/6,
230b/7, 231b/9, 232a/5, 235b/1,
244b/6, 249b/2, 254a/4, 267a/8,
268b/9, 269a/1, 277a/5, 279a/4,
292a/9, 295a/4, 308a/8, 308a/9,
310b/6, 311a/5, 314a/4, 314b/4,
314b/9, 315a/2, 315a/8, 315a/9,
323b/3, 324a/2, 337b/6, 337b/7,
348a/5
ķ.+ i 128a/8
ķ.+ ile 067a/2, 075a/7, 087a/1,
093b/9, 104b/4, 327b/7

ķ.+ imi 219a/3
ķ.+ iű 035b/9, 104b/7
ķ.+ in 091b/4, 211b/9
ķ.+ inden idi 227a/7
ķ.+ inden 005a/7, 046a/6, 088a/2,
088a/8, 088b/2, 089a/3, 089b/9,
090a/4, 090b/5, 091a/5, 091b/7,
092b/8, 094a/4, 094b/7, 112a/9,
121a/2, 124b/9, 125b/5, 133b/5,
140a/1, 145a/1, 175b/9, 179a/3,
189b/9, 198b/3, 199a/4, 227a/6,
278b/7, 324b/7, 353a/4
ķ.+ indendűr 227a/6
ķ.+ indin 087b/9, 124b/7, 127a/8,
128a/4, 183a/7, 221a/8, 233b/9,
292a/5, 310a/4, 340a/5, 345b/4,
353a/2
ķ.+ ine 005b/2, 006b/5, 011b/2,
047b/7, 051a/6, 061a/1, 089a/7,
091b/9, 093b/6, 120a/6, 129b/3,
130a/3, 144b/9, 173b/5, 176b/9,
178a/5, 188b/8, 198b/2, 199b/5,
216a/9, 221a/2, 224a/1, 228b/1,
235a/2, 261b/9, 280a/4, 291a/6,
315b/4, 328a/3
ķ.+ iűe 190a/1, 292a/3
ķ.+ ini 005a/8, 030a/1, 089b/1,
090a/8, 091b/7, 092a/3, 102a/2,
183a/2, 189b/9, 190a/9, 211b/8,
219a/3, 222a/4, 223b/6, 224a/3,
226a/9, 235a/6, 266a/4, 267b/1,
270a/9, 280a/5, 292b/3, 294b/3,
299b/8, 314a/3
ķ.+ inűű 045a/7, 089a/9, 130a/5,
144b/6, 183b/2, 190a/9, 222b/5,
224a/3, 234b/4, 235a/4
ķ.+ iyile 228a/9, 310b/2
ķ.+ iyle 050b/8
ķ.+ siz 089a/9, 310a/4
ķ.+ űm 005b/2, 061a/1, 061a/3,
076a/4, 080b/5, 088a/1, 088a/2,
088a/7, 088a/8, 088b/7, 089a/6,
089b/3, 090a/6, 093a/2, 093b/8,
120a/7, 121a/4, 125a/1, 125a/3,
125a/4, 126b/4, 126b/5, 126b/6,
127a/9, 127b/3, 127b/5, 128b/3,
129a/2, 129a/4, 129a/8, 129b/2,

129b/6, 129b/8, 183a/8, 183b/4,
198b/2, 211b/1, 217b/4, 223b/2,
235b/3, 261b/4, 261b/8, 274b/3,
279a/1, 279a/4, 279a/5, 279b/5,
279b/8, 292b/1, 328a/3, 340a/6
k.+ ümden 180b/8
k.+ ümi 340a/8
k.+ ümüz 169a/4, 300b/2, 300b/3
k.+ ümüzden 311b/9
k.+ ümüze 136b/5, 138b/2
k.+ ümüzi 138b/9
k.+ ümüzün 090a/3
k.+ ün 049b/7, 066a/9, 073b/1,
075a/4, 096a/6, 121a/5, 126b/3,
129b/6, 133b/4, 134b/3, 141a/3,
190a/2, 292b/5, 329a/5
k.+ ünnden 036a/8, 125b/3
k.+ üne 093a/7, 185b/6
k.+ üni 075b/8, 144b/8, 183a/7,
198b/8, 340a/5
k.+ ünüz 121a/6
k.+ ünüze 067a/8
k.+ üz 149a/3

kavş-: -1- [T.] Kavuşturmak.
k.- ur 228b/6

kavun: -1- [T.] Kavun.
k. 081a/7

kavül: -17- [Ar.] Sözleşme, anlaşma. (Bk.
kavl, kavil)
k. 102a/4, 104a/5, 104a/7, 104b/1,
228a/7
k.+ lerine 015b/3
inanası k.+ lerini getürdiler 136b/7
k.+ lerini 102a/3, 104a/1, 339b/4
k. eyledi 110a/6
k. eylediler 103b/4, 103b/8
k. eyledün 102a/3
k. eyledünüz 104a/6, 158a/2
k. karar tutdı 179b/4

kavüm: -68- [Ar.] Aynı soydan gelen, dil,
töre ve kültürleri ortak insan
topluluğu, budun. (Bk. kavm,
kavim)

k. 027b/4, 096a/7, 125a/4
k.+ dedür 141a/8
k.+ den 051a/6, 069a/3, 082a/3,
102a/5, 112a/1, 121a/6, 140a/4,
155a/7, 199a/1, 223a/8, 227b/7,
228a/4
k.+ din 211b/7, 304b/7, 310a/8
k.+ dür 012a/3, 012b/4, 102b/5,
114b/6, 216a/2, 224a/8, 292b/6,
294a/2, 294b/6, 311a/2, 312a/4,
325b/2, 325b/4
k.+ e 234a/3
k.+ inden 231b/8
k.+ ine 051a/5, 214b/2, 266a/7,
267a/6
k.+ ini 224a/4
k.+ ler 073b/4, 209b/9
k.+ lerden 076a/3, 334a/6
k.+ lere 214b/2
k.+ leri 150b/2, 150b/3, 185b/1
k.+ lerinden 131a/7, 162a/1, 180a/1
k.+ lerindin 300b/2, 304b/1, 352b/4
k.+ lerine 114a/8, 289a/9
k.+ lerini 051a/1, 223b/8, 267a/2
k.+ lerümüz 304a/7
k.+ lerünüzü 333b/4
k.+ siz 092b/6, 150b/4, 219a/1,
223b/4, 224a/2, 261b/3
k.+ üm mi 129b/6
k.+ ünnden 183a/6

kavza-: -2- [T.] Kavramak, derleyip
toplamak.
k.- dı 353a/5
k.- yıcı 347b/2

kaya: -1- [T.] Kaya.
k.+ larda 299b/8

kayda: -4- [Ar.] Kaide, kural, süre gelen
uygulama.
k.+ sı 149a/1, 166a/4, 282b/3
k.+ muzda 166a/4

kayğu: -23- [T.] Kaygı, gam, keder.
k. 120a/8, 226b/6, 278a/4
k.+ dan 038b/1, 075a/1, 111b/3,

138a/7, 155a/6, 181a/4, 189b/9,
190b/4, 193b/1, 266a/4, 267a/3,
337a/8

ķ.+ m 138a/6

ķ.+ mı 138a/8

ķ.+ yı 038a/9, 259b/5

ķ.+ yıla 038a/9

ķ. yuducuyiken 290b/7

ķayġulandır-: -1- [T.] Kaygılandırmak.

ķ.- ur 072b/3

ķayġulu: -16- [T.] Kaygılı, kederli, gamlı.

ķ. 183a/8

ķ. eyledi 038b/2

ķ. eylemesün 040a/9, 062b/2,
119b/8, 243b/4, 263b/8

ķ. eylemeye 191a/8

ķ. eyler 036a/6, 132b/4

ķ. eyleye 068b/1, 323a/5

ķ. eyleyeler 161a/6

ķ. olundu 128b/1, 235a/9

ķ. olalar 004b/6

ķayġur-: -24- [T.] Kaygılanmak, üzülmek.

ķ.- alar 010b/1, 024b/8, 073b/5,
085b/9, 276a/1

ķ.- am 090a/7

ķ.- asız 087a/4

ķ.- ma 065b/5, 107a/6, 125b/3,
137a/5, 151a/9, 160b/4, 225a/2,
235a/9

ķ.- maġıl 176b/6, 226b/5

ķ.- maķdan 168b/5

ķ.- maya 181a/4

ķ.- mayalar 251a/6, 299a/4

ķ.- mayasız 038a/9, 321b/1

ķ.- mazlar 006b/1

ķayır-: -3- [T.] Kaygılanmak, üzülmek.

(Bk. ķayur-)

ķ.- alar 040a/3

ķ.- ma 061a/9

ķ.- maya 227a/3

ķayırd-: -1- [T.] Üzmek.

ķ.- a 108a/2

ķayna-: -7- [T.] 1. Sıcaktan dolayı

kaynamak.

ķ.- maġı 295a/9

ķ.- maġın 210a/9

ķ.- r 295a/9

ķ.- rken 334b/6

ķ.- ya 198b/7

ķ.- yu geldi 125b/7

2. (Su için) Kaynağından çıkmak.

ķ.- yu 317b/1

ķayur-: -7- [T.] Kaygılanmak, üzülmek.

(Bk. ķayır-)

ķ.- alar 026a/9, 065b/7, 119b/6

ķ.- asız 293a/6

ķ.- maġ 037a/8, 284b/2

ķ.- urlar 026a/3

ķaz-: -1- [T.] Yeri kazmak, eşmek.

ķ.- ar 061b/5

ķazā: -3- [Ar.] 1. Gaza, din uğruna yapılan savaş.

ķ. 036b/3

2. Allah tarafından takdir edilenlerin gerçekleşmesi.

ķ.+ sından 137a/1

3. Zamanında yapılamayan ibadetlerin yerine getirilmesi.

ķ.+ yıla 016a/7

ķazan-: -53- [T.] 1. Çalışma ve amellerden dolayı iyi ya da kötü bir netice elde etmek, haketmek.

ķ.- a 053a/3

ķ.- alar 079a/3

ķ.- dı 020a/9, 026b/3, 027b/2,
039a/8, 075a/9, 143b/1, 148a/9,
203b/3, 240b/5, 311b/7

ķ.- dılar 012b/4, 018a/4, 025a/3,
038b/7, 050b/3, 062a/8, 075b/1,

117a/6, 146a/3, 172b/7, 260b/6,
287b/9

ķ.- duņuz 012b/4, 074b/5

ķ.- ıclardur 079a/4

ķ.- madı 083a/5

ķ.- maz 083b/2

ķ.- ur 144a/7

ķ.- urlar oldılar 079b/3, 080a/8,
110b/7, 111b/9, 115b/4, 263a/9,
282a/9, 283b/5

ķ.- urlar 079b/3, 090b/2, 151a/6

ķ.- ursa 007b/5

ķ.- ursız olduņuz 119a/2, 273b/6

ķ.- ursız olduņuzdı 086a/8

ķ.- ursız 070b/4

2. alışıp kazanç elde etmek.

ķ.- duņuz 025a/9, 105b/3

ķ.- masun 058b/3

ķ.- masuņ 059b/5

3. Başa bela açmak, musibete maruz
bırakmak, zarara uğratmak.

ķ.- masun 129b/2

ķazıl-: -1- [T.] (Yer için) Kazılmak, ukur
açılmak.

ķ.- mış 353b/1

ķazıyye: -1- [Ar.] İş, husus, mesele.

ķ.+ yi 190a/2

ķebın: -1- [Far.] Nikāhta gūvey tarafından
geline verilmesi taahhüt edilen

para, mehir. (Bk. kābin)

ķ.+ den 042b/8

ķei: -1- [T.] Keçi.

g.+ den 081b/2

ķelām: -1- [Ar.] Söz.

ķ.+ ını 104a/4

ķelb: -1- [Ar.] Köpek.

ķ.+ üņ 096a/5

ķeleci: -7- [T.] Söz, lakırdı.

g. 146b/4

g.+ lerine 094b/6

g. eylerken 171a/4

g. iderken 171a/6

g. mi idersiz 007a/8

ķelime: -6- [Ar.] Söz, kelime.

ķ.+ ler 004b/5

ķ.+ leri 243b/9

ķ.+ lerin 119b/7

ķ.+ lerini 072b/5, 334a/7

ķ.+ leriyle 011a/8

ķem: -3- [T.] Deęeri dūřuk, iyi olmayan.

ķ.+ irek 317a/9

ķ.+ irekdür 006a/5

ķ.+ ireklerimizdür 124b/9

ķendi: -3- [T.] Kendi. (Bk. kendü)

ķ.+ den 137a/4

ķ.+ din 093b/8

ķ.+ ye 056b/6

ķendü: -28- [T.] Kendi. (Bk. kendi)

ķ. 020b/1, 021b/3, 021b/4, 037a/4,

045b/5, 053a/4, 071a/4, 097b/9,

106a/2, 108b/5, 110a/4, 110a/7,

161b/8, 174a/4, 192b/6, 211a/3,

259b/6, 303b/2

ķ.+ den 057b/9, 110b/1, 186a/8

ķ.+ din 139a/6, 287a/5

ķ.+ ler 217a/2

ķ.+ lerüņ 010a/5

ķ.+ lerüņüzi 008a/2

ķ.+ nüņ 325a/5

ķeremlü: -2- [Ar.] Cömert, kerem sahibi.

ķ. 358a/2

ķ.+ dür 351b/3

ķerim: -1- [Ar.] Kerem sahibi, cömert.

ķ.+ dür 223a/5

kerih: -2- [Ar.] İğrenç, çirkin, kötü.

k. 200b/5

k. gördünüz 307a/8

kerre: -1- [Ar.] Defa, kez.

k. 181a/1

kes-: -27- [T.] 1. Kesici aletlerle kesip parçalara ayırmak.

k.- diler 134a/3, 135b/5, 355b/1

k.- düğüdi 338b/6

k.- düğüz 324b/4

k.- eler 053b/5

k.- em 091b/5, 215b/7

k.- even 182b/2

k.- iciler iken 305b/8

k.- mekte 011a/8

k.- süj 193a/2

k.- üj 062a/8

2. Ortadan kaldırmak, yok etmek.

k.- dük 088b/6

kök k.- e depelerdünüz 038a/6

k.- e 036b/5, 098b/3

3. Hasat etmek, tarladaki veya bahçedeki mahsülü toplamak.

k.- eler 336a/8

4. Engellemek, önünü kapatmak.

k.- er 169a/8

5. İlişkiyi koparmak.

k.- erler 003b/9, 142b/5

k.- esiz 302b/3

k.- iñ 342b/9

6. Kapatmak, çevirmek.

yolu k.- ersiz 235a/3

7. Karar vermek, hüküm vermek.

k.- ici olmadum 222b/3

8. Bitirmek, sonlandırmak

k.- ici 338a/8

9. Geçmek, katetmek.

k.- meyeler 114a/6

kesb: -6- [Ar.] Çalışarak elde etme. (Bk. kesb)

k. eyledi 029a/9

k. eylediler 007b/4, 296a/6, 297a/1

k. eylerise 288a/4

k. eyleye 244b/3

keseb: -1- [Ar.] Çalışarak elde etme. (Bk. kesb)

k. eyledi 361b/1

kesil-: -18- [T.] 1. Ortadan kaldırılmak, yok edilmek.

k.- di 073b/1

k.- mişdür 150b/7

2. (Elbise için) Biçilmek.

k.- di 193a/9

3. Kopmak, kırılmak.

k.- megi 024a/3

4. (İlişki, bağ için) Koparılmak, kopmak, ayrılmak, uzaklaşmak.

k. 342b/8, 343b/5

k.- di 014b/4, 077b/3

k.- gil 177b/7

k.- mek 342b/8, 342b/9

5. Kesintiye uğramak.

k.- mek 060b/9

6. Anlaşma yapmak.

k.- mişlere 015b/2

7. Bitmek, sonu gelmek, tükenmek.

k.- memiş 283a/1, 318a/7, 336a/3,

353a/8, 357b/8

kesinil-: -3- [T.] 1. Kesici aletlerle parçalanılmak.

k.- di 143a/5

k.- e 062a/2

2. Bitirilmek, tüketilmek.

k.- memiş 130b/7

kesük: -3- [T.] Parça, bölüm.
k. 126a/2
kesük k. eylediler 200a/2

keşiş: -1- [Far.] Hristiyan din adamı,
papaz, rahip.
k.+ lerdür 066b/8

kāşke: -1- [Far.] Keşke. (Bk. kāškī)
k. 171b/3

key: -75- [Soğd.] 1. Çok, pek, gayet, pek çok.
k. 001b/2, 001b/3, 002a/2, 003b/6, 004b/5, 006b/8, 014a/7, 048a/2, 049a/1, 092b/3, 115a/9, 128a/9, 143a/4, 144b/9, 147a/8, 161b/3, 162b/5, 165b/2168a/8, 216a/2, 254b/5, 259a/5, 264b/3, 268b/4, 268b/5, 269a/4, 269a/5, 270a/1, 270a/5, 270b/2, 278b/3, 279a/1, 295a/9, 295b/3, 296a/3, 311b/5, 312b/7, 317b/3, 318a/4, 321a/2, 326a/4, 329a/1, 340b/3, 340b/9, 348b/2, 352a/5, 353b/8, 354b/8, 358a/2, 359b/8, 360a/6
k.+ ler 350a/8

2. İyi, iyice, hakkıyla, tam.
k. 011b/1, 054b/9, 059a/9, 059b/5, 066a/6, 069a/7, 070a/3, 110b/1, 177a/8, 177b/2, 178a/6, 215a/7, 215a/9, 215b/7

3. Uygun, layık, doğru, yerinde.
k. 046a/2

4. Sıfatlarda pekiştirme görevinde kullanılır.
k. 028b/6

kez: -53- [T.] Defa, kere, sefer.
k. 014b/5, 077b/2, 078b/7, 102a/4, 104b/5, 110b/3, 110b/9, 112a/9, 114b/4, 114b/5, 125b/5, 150b/6,

161a/2, 161a/7, 164a/6, 165b/4, 172a/1, 181b/6, 203a/7, 203a/9, 208a/7, 210b/2, 217a/5, 230a/7, 249a/6, 262a/1, 263a/1, 264a/2, 275b/7, 276a/7, 277b/5, 283b/9, 295a/3, 295b/5, 301a/2, 303b/3, 307b/9, 309b/3, 311a/6, 314a/7, 315a/7, 334b/3, 334b/6, 338a/1, 338a/2, 340b/5, 349a/9
k.+ den 049a/3, 052a/9, 149b/5
k.+ dür 020b/4
k.+ ler 340b/5

kıble: -9- [Ar.] Mekke ve Kâbe tarafı.
k. 013a/2, 121a/7
k.+ lerinden 012b/5
k.+ lerine 013a/4
k.+ ne 013a/4
k.+ si 010b/6, 013a/8
k.+ sine 013a/5
k.+ 'i 012b/8

kığır-: -52- [T.] Çağırarak, davet etmek, seslenmek.
k. 287a/8
k.- a 224b/1, 231a/1, 231a/5, 231b/5, 285b/6, 309a/9
k.- alar 210b/1, 320b/4
k.- anuñ 016a/9
k.- avuz 165b/7
k.- dı 030a/8, 030a/9, 084b/8, 086b/5, 086b/6, 087a/2, 087a/4, 126a/1, 126a/6, 175b/6, 176b/6, 189b/8, 190a/7, 190b/2, 190b/4, 214b/1, 266a/3, 270a/8, 292a/9, 337a/8, 349a/9, 349b/3
k.- dılar 064b/4, 086b/9, 268b/3, 293b/2, 315a/6
k.- duğuña 148a/2
k.- duk 178a/3, 266b/7
k.- mağı 188b/2, 241b/2
k.- mağına 016a/9
k.- mağ 015a/2, 175b/6
k.- mañ 210b/1
k.- uñ 172a/7, 210b/2

ķ.- ur 041b/7, 257b/5

ķ.- urlar 306b/3

ķıġırnıl-: -1- [T.] Āaġırılmak, davet edilmek. (Bk. ķıġırnul-, ķıġırnıl-)
ķ.- dılar 086b/4

ķıġırnul-: -1- [T.] Āaġırılmak, davet edilmek. (Bk. ķıġırnıl-, ķıġırnıl-)
ķ.- dı 221a/4

ķıġırt-: -5- [T.] Āaġırmak, davet etmek, seslenmek.
ķ.- dı 137a/6

ķıġırd-

ķ.- ıcı 041b/7, 086b/7, 137a/6,
309a/9

ķıġırıl-: -1- [T.] Āaġırılmak, davet edilmek.
ķ.- dı 180a/8

ķıġırın-: -1- [T.] Āaġırılmak, davet edilmek.
ķ.- alar 277b/4

ķıġırnıl-: -2- [T.] Āaġırılmak, davet edilmek. (Bk. ķıġırnul-, ķıġırnıl-)
ķ.- a 329b/1
ķ.- dı 228b/2

ķıġırış-: -2- [T.] Āarşılıklı Āaġırışmak.
ķ.- alar 285b/2
ķ.- dılar 336b/1

ķıl-: -403- [T.] 1. Yapmak, etmek, eylemek, işlemek, icra etmek.
ķ. 030b/3, 049a/9, 166a/7, 181b/8
ķ.- a mı 342b/1
ķ.- a mıvuz 269b/8, 269b/9
ķ.- a 039a/1, 044a/5, 044b/2, 059b/2, 174b/9, 306a/6, 332a/4, 332a/8, 332b/4, 340b/4, 343a/5
ķ.- adı 063b/4, 158a/7
ķ.- aduķ 292b/7, 319a/1
ķ.- aduķıdı 319a/3
ķ.- alum mı 174b/5

ķ.- alum 032a/1

ķ.- asın 174b/5

ķ.- asız 055b/6

ķ.- avuz 162a/3, 297a/1, 337b/9

ķ.- ayıdı 131b/1

ķ.- dı mı 268b/4

ķ.- dı 003a/8, 042b/8, 061a/2,

064b/7, 068a/5, 070b/1, 077b/6,

093a/4, 097a/3, 097a/5, 115a/8,

139a/8, 140b/2, 156a/8, 157a/1,

157a/4, 157a/6, 157a/7, 167b/3,

212b/7, 257a/7, 281a/6, 283a/3,

291a/7, 305b/5, 305b/9, 332a/5,

335a/3, 335b/2, 340b/5, 340b/6,

340b/7, 345b/6, 354a/9, 360b/2

ķ.- dılar mı 141b/8

ķ.- dılar 143b/2, 147a/1, 151b/2,

290b/5, 290b/8

ķ.- duķ 012b/7, 051a/3, 060a/5,

063b/4, 084a/5, 128b/9, 149a/3,

149a/6, 151a/1, 160b/9, 161b/3,

161b/4, 163a/3, 163b/7, 163b/8,

168b/6, 172a/8, 172b/5, 172b/8,

193b/5, 199b/8, 211b/9, 254b/2,

254b/4, 261a/3, 266a/4, 266b/3,

291b/4, 292b/4, 314b/5, 318a/8,

319a/4, 321b/6, 334b/4, 345b/9,

347b/3, 348a/8, 348a/9

ķ.- dum 343b/7

ķ.- duġuz mı 105a/5

ķ.- ıcıvuz 168b/6

ķ.- ma 121a/5, 162a/8, 162b/7,

326b/8

ķ.- madı mı 360b/1

ķ.- madı 036b/4, 050b/9, 068b/3,

098b/4, 168b/1

ķ.- maduķ mı 347b/2, 348a/7,

356a/5

ķ.- maduķ 012b/8, 164b/9, 174b/2,

186b/2, 344a/5

ķ.- maya 040a/9, 055b/2

ķ.- mayavuz 172a/1

ķ.- uġ 121a/7

ķ.- ur 122a/6, 273b/1, 289b/7,

342b/2

ķ.- urlar 151b/4, 155a/4, 155b/2

ķ.- ursız 283a/2

2. (Yardımcı fiil) (Namaz için) Eda etmek, yerine getirmek.

namāz ķ.- açak 011b/1, 085a/9, 085b/2, 176a/5

ķ.- arken 052b/3

namāz ķ.- avuz 180b/8

namāz ķ.- dı 354b/4, 358a/5

namāz ķ.- ıcılar 220a/9

namāz ķ.- ıcılara 360b/7

namāz ķ.- ıcılardan 267b/4, 344b/4

namāz ķ.- ma 110b/9

namāz ķ.- madı 345b/3

namāz ķ.- madılar 052a/7

namāz ķ.- sunlar 052a/7

namāz ķ.- uņ 005a/2, 176a/5

namāzı ķ.- uņ 052b/3

namāz ķ.- ur 030a/9, 320b/4

ķ.- urlar 002a/5

namāz ķ.- urlar 285a/1

ķ.- ursız 319a/7

namāz ķ. 166a/6, 185b/3, 185b/4, 309a/8, 312b/4, 346b/7, 361a/1

3. Yardımcı fiil: Yapmak, etmek, eylemek, işlemek, icra etmek.

rahmet ķ. 094a/7, 202b/6

rahmet ķ.- a 109b/8, 135b/9, 161a/8

rūzī ķ.- a 309b/3, 311a/6

tevbe ķ.- alar 110a/5

şabr ķ.- anlar 194b/1203a/6, 209a/7, 210a/2, 216a/9, 217a/7, 217b/6, 218a/6, 218b/7, 219a/5, 219b/6, 220a/9, 221a/7, 222b/2, 227a/9, 245a/2, 251a/4, 263a/5, 286b/1, 295a/8, 298b/5, 306b/4, 307a/9, 307b/3, 312a/1, 320a/5, 322a/3, 323b/1, 325a/7, 326a/3, 327a/2, 327b/7, 331b/2, 333a/5

endīşe ķ.- asız 019b/7

şükür ķ.- asız 194b/4

yāz ķ.- asız 202b/8

beyān ķ.- dı 156b/3

rahmet ķ.- dı 126a/3, 131b/2, 295a/8

secde ķ.- dı 149b/4

toğrı ķ.- dı 276b/8

secde ķ.- dılar 004b/1

beyān ķ.- duķ 148a/4

musahhar ķ.- duķ 194b/4

şābit ķ.- duķ 166a/1

rahmet ķ.- ıcı 001b/2, 001b/3,

002a/2, 014a/5, 014a/7, 015a/5,

016a/1, 017a/4, 019b/5, 020a/9,

029b/9, 033b/9, 044a/6, 045a/1,

048b/5, 051b/6, 052a/4, 052b/7,

053a/3, 054b/3, 056a/6, 062a/9,

066a/6, 074a/6, 083b/6, 103a/3,

111b/2, 114a/1, 126a/1, 136a/1,

139a/5, 147b/1, 150a/6, 152b/7,

154b/6, 159b/1

rahmet ķ.- ıcı oldı 045b/5, 165b/1,

213b/6, 247a/2, 248b/5, 250b/2,

252a/6, 253a/3, 304b/4

şabır ķ.- ıcı 270b/1

şefā'at ķ.- ıcı 075a/9

tā'at ķ.- ıcı oldı 178a/2

tevbe ķ.- ıcı oldı 044a/6

zinā ķ.- ıcı olmadum 176b/3, 177a/1

rahmet ķ.- ıcidan 282b/5, 284b/4

rahmet ķ.- ıcidur 004b/5, 005b/4,

013a/1, 017b/9, 036b/8, 045a/9,

059a/1, 062a/4, 068a/7, 081b/9,

094a/3, 095b/2, 103a/2, 104a/3,

105b/9, 112a/6, 112b/2, 112b/5,

113b/8, 114b/8, 122b/6, 129b/5,

152a/4, 159b/9, 160a/5, 196b/3,

204a/5, 204b/2, 205b/9, 214b/1,

238a/4, 253a/6, 261a/1, 275b/3,

343b/3

ķ.- ıcılar 339a/8

secde ķ.- ıcılar 132a/3

tā'at ķ.- ıcılar 189b/4

tevbe ķ.- ıcıları 020a/5

secde ķ.- ıcılarken 178a/9

rahmet ķ.- ıcılaruņ 136b/4, 138b/8, 202a/8, 202b/6

rahmet ķ.- ıcırağıdur 136b/4, 138b/8

rahmet ķ.- ıcısın 011b/6

rahmet ķ.- ıcıya 143a/4

arķa ķ.- maķ 194b/8

du‘ā kı.- maqları 112a/5
beñdeşler kı.- mañ 003a/9
ķabül kı.- mañ 203a/5
raħmet kı.- masız 307a/4
raħmet kı.- mazsa 093b/5
raħmet kı.- mazsañ 085a/1
secde kı.- uñ 004b/1, 172a/4, 184b/9
raħmet kı.- ur 234b/1, 250b/1
secde kı.- urlar 035b/5
tevbe kı.- urlar 044a/7
raħmet kı.- ursa 335b/7

4. ... haline getirmek, vasıf kazandırmak,
vazifelendirmek.

ķ. 136a/2, 147a/9, 147b/3, 147b/6
ķ.- dı 061a/2, 088b/2, 088b/9,
177a/3, 260a/2, 261b/8, 320a/2,
337a/9
ķ.- dılar 078a/3
ķ.- duķ 006b/4, 011a/9, 045b/9,
085a/6, 117a/3, 161a/5, 161a/8,
229a/8, 269b/4
ķ.- ııvan 011a/8
ķ.- maduķ 344a/4
ķ.- mañ 020a/7

5. Bir yere koymak.

ķ.- a 100b/3
ķ.- alar 132b/6
ķ.- alum 284b/1
ķ.- dı 137a/5, 297a/4, 310b/4
ķ.- dılar 340a/9
ķ.- duķ 261a/2, 321b/8, 347b/1
ķ.- gıl 024b/4
ķ.- ma 325a/6
ķ.- uñ 136a/9
ķ.- urlar 003a/4

6. Üstün tutmak.

ķ.- ııvan 031b/3

7. ... şeklinde kabul etmek,
değerlendirmek, saymak.

ķ.- alum mı 336b/8
ķ.- mañ 209a/7

8. Edinmek.
ķ.- dı 308b/8
ķ.- ma 163b/1
ķ.- mañ 310b/9

ķıl: -1- [T.] Hayvanların derisini kaplayan
tüy.
ķ.+ larından 157a/6

ķılın-: -9- [T.] 1. (Yardımcı fiil) (Namaz
için) Eda edilmek. (Bk. ķılın-)
ķ.- a 329b/2

2. (Yardımcı fiil) Eylenilmek.
raħmet kı.- asız 037a/1, 082b/8,
088a/5, 097b/9, 208a/4, 223b/3,
262b/4

3. Yapılmak, edilmek.
ķ.- dı 006a/6

ķılın-: -1- [T.] (Yardımcı fiil) Eylenilmek.
(Bk. ķılın-)
ķ.- avuz 245a/5

ķımār: -3- [Ar.] Kumar.
ķ.+ da 067b/3
ķ. oynamak 067b/1
ķ. oynamaktan 019b/5

ķındır-: -1- [T.] Teşvik etmek, kışkırtmak.
(Bk. ķındır-)
ķ. 050a/7

ķındur-: -6- [T.] Teşvik etmek,
kışkırtmak. (Bk. ķındır-)
ķ. 165a/6
ķ.- duķ 060a/8
ķ.- ğıl 102b/4
ķ.- maz 338b/1, 360b/7
ķ.- mazsız 355b/5

ķınțār: -1- [Ar.] Kantar.
ķ.+ lardan 028b/3

kıraç: -11- [T.] 1. Dış çevre, kıyı, kenar, uç.

ķ.+ ı 034b/8, 113a/3

ķ.+ ma 178b/8, 181a/2

ķ.+ larında 185b/4, 335a/3

ķ.+ larından 144a/5, 188b/1, 316b/6

2. mec. Bir işi kıyısından köşesinden tutarak, önemsemeden.
ķ. 192b/5

3. Bir vaktin başı veya sonu.
ķ.+ larında 286a/4

kırgıl: -1- [T.] (İnsan için) Yetişkin.
ķ. iken 030b/9

kırk: -8- [T.] 40 sayısı.
ķ. 005a/9, 007b/4, 061a/9, 093a/1, 299a/6, 301a/2, 303b/3
ķ.+ a 231b/9

kısır: -1- [T.] Kısır, verimsiz.
ķ. 196a/1

kısmet: -4- [Ar.] 1. Bölme, pay etme, hisselerle ayırma.
ķ. eyledük 291b/1
ķ. eyler mi 291b/1
ķ. eyleyiciler 309b/4

2. Şans, talih, nasip, kader.
ķ. eylerlerdi 067b/1

kışsa: -4- [Ar.] Hikaye, macera.
ķ.+ şından 132a/2
ķ. eyledi 228a/3
ķ. eyledük 282a/3
ķ. eylemedük 282a/4

kış: -1- [T.] Kış mevsimi.
ķ.+ uş 360b/4

kıtāl: -18- [Ar.] Birbirini öldürme, vuruşma, savaş.
ķ. 015b/4, 036a/8, 049b/4, 302b/1
ķ.+ a 039b/9, 248a/3

ķ.+ ı 039b/7, 248b/6

ķ.+ ları 325b/3

ķ. eyledi 305a/7

ķ. eylediler 042a/2

ķ. eylemediler 327a/3

ķ. eylemeyeler 325b/3

ķ. eyleş 022b/1, 039b/6

ķ. eylerler 194b/8

ķ. eylesiz 304b/7

ķ. iderler 227a/6

kıtlık: -1- [T.] Kıtlık, yokluk.
ķ.+ dan 123b/4

kıyı: -1- [T.] Yan.
ķıy

ķ.+ larunuzdadur 044b/8

kıyāmet: -60- [Ar.] Varlık aleminin son bulacağı gün.
ķ. 072a/8, 072a/9, 073a/4, 139b/8, 151a/7, 169b/9, 171a/5, 180b/1, 192b/2, 195b/9, 241b/6, 244b/2, 252b/1, 253a/7, 262b/7, 280a/5, 281a/1, 287b/3, 287b/5, 297b/1, 297b/6, 297b/7, 314a/8, 315b/6, 337b/4, 338a/2, 339a/2, 348a/6, 353b/1, 359b/5
ķ.+ de 085b/3, 185b/9
ķ.+ den 096b/8, 188b/6, 252a/9, 350a/1

ķ.+ e 002a/4, 087a/8, 180b/2, 242a/3, 293a/4, 302a/7

ķ.+ i 179a/5, 210a/8, 210a/9, 285b/9, 287b/4

ķ.+ üş 050b/2, 062a/6, 156b/8, 188b/3, 192a/1, 278a/3, 285b/5, 292b/8, 293b/9, 298b/1, 345a/2

kıyāmet günü: -68- [Ar.+T.] Kıyāmet günü, hesap günü. (Bk. kıyāmet günü)
ķ. 010b/3, 015a/7, 018b/7, 033a/2, 039a/8, 040b/7, 041a/5, 041b/9, 053a/2, 055b/2, 056b/7, 085b/5, 096a/1, 119b/1, 121b/7, 124a/8, 130a/5, 130a/6, 153a/3, 153a/6,

158a/6, 160a/9, 161b/6, 167a/8,
175a/7, 179b/8, 184a/6, 185a/7,
193a/5, 196b/6, 198a/5, 213b/4,
216b/6, 229a/9, 230b/9, 233b/8,
234b/6, 238b/5, 238b/6, 246a/5,
258b/2, 273a/2, 273b/6, 274a/3,
275b/8, 276a/6, 285a/5, 289a/9,
296b/6, 322b/8, 326b/4, 345a/4
k.+ nde 001b/4, 008a/6, 127a/7,
184a/6, 192b/4, 275a/4
k.+ nden 164b/6
k.+ ndin 071a/5, 231b/1
k.+ ne 002a/7, 031b/3, 060a/8,
065a/5, 095b/1, 231b/3

kıyâmet günü: -4- [Ar.+T.] Kıyâmet
günü, hesap günü. (Bk. kıyâmet
günü)
k. 290a/3
k.+ ndin 297a/9
k.+ ne 165a/4, 337a/1

kıymetlü: -1- [Ar.] Değerli, kıymetli.
k. 085a/3

kız: -75- [T.] 1. Kız evlat.
k. 025a/7, 043a/7, 043b/5, 043b/6,
043b/8, 058a/5, 120a/3, 177a/6,
178a/1, 179a/8, 179b/4, 179b/6,
181a/3, 186b/9, 187a/9, 201b/2,
209b/5, 244a/9, 272a/3, 340b/9,
341b/1, 351a/1
k.+ dan 244a/9
k.+ dın 255b/9
k.+ ı 043b/2, 043b/5, 293b/5,
334a/6
k.+ ımuğ 228a/6
k.+ ını 089b/2
k.+ lar 078a/3, 155a/5, 267b/6,
290b/6, 312a/7, 321a/4, 323b/6
k.+ ları 044b/7, 250b/9, 251a/1,
267b/8
k.+ larını 226b/1, 278b/4, 327b/5
k.+ larınuş 044b/6, 044b/8
k.+ larumdur 128b/3, 150b/9
k.+ laruğa 252a/5
k.+ laruğda 128b/5

k.+ laruğuz 256a/2, 326b/4, 330a/9,
331b/3

2. Cinsiyet bakımından dişi olan.
k. karındaş 058a/5
k. karındaşı 177a/1, 227a/2
k. karındaşına 227a/1
k. karındaşlar 058a/6
k. karındaşları 044b/7
k. karındaşlarında 251b/8
k. karındaşlarınuş 205a/8
k. karındaşlarınuş 044b/6, 044b/7
k. karındaşlarınuşu 208b/8
k. karındaşu 044b/7, 045a/1
k. oğlanlarınuşu 145a/1

kızdırıl-: -1- [T.] Ateşle kızdırılmak.
k.- a 106b/4

kızgın: -1- [T.] Kızgın, sıcak.
k. olcağ 316b/8

kızıl: -4- [T.] Kızıl renk.
k. 316b/8
k.+ a 032b/8
k.+ lar 259a/5
k. ola 316b/8

kızılığ: -1- [T.] Kızıl renkli olma durumu.
kızılığ
k.+ a 316b/8

kızlık: -1- [T.] Kıtık
kızlık
k.+ ıla 092a/3

ki: -8- [Far.] İki cümleyi sebep, sonuç vb.
bakımından birbirine bağlayarak
birleşik cümle hâline getirir.
k. 003b/6, 017b/3, 026a/7, 159a/4,
164b/6, 168a/8, 230a/3, 310b/8

kibir: -15- [Ar.] Büyüklük taslama.
k. 280b/7
k.+ i 085b/6
k. eylediler 211a/3
k. eylemezler 098a/2

k. eyledünüz 297b/5
k. eyledünüz olduğuzdu 282a/1
k. eylemek 341b/3
k. eylerler oldıldardı 265a/5
k. eylerler 093a/8
k. eylerlerise 285a/1
k. eylersiz olduğuz 299b/7
k. eylersejüz 298b/8
k. eylesesin 084a/8
k. eyleyicilerdür 330a/3
k. eyleyicilerünj 153b/1
k. eyleyiciyiken 296a/4

kiçi: -14- [T.] Küçük.
k. 003b/6, 081b/1, 114a/6, 172a/3,
192a/7, 208b/2, 281b/3, 313b/3,
316a/1, 359a/7
k.+ rek 119b/5, 253a/8
k. iken 162b/2
k.+ yiken 026b/9

kifâyet: -4- [Ar.] Bir işi yapabilecek
yeterlikte olma.
k. ider 057b/7, 068b/5
k. idici 274a/7
k. itmedi mi 236b/6

kilit: -5- [T.] Kilit
kilid
k.+ i 074b/2, 208b/9, 276a/2,
287a/1
k.+ leri 302b/5

kilise: -2- [Far.] Hıristiyanların ibâdet yeri.
k.+ si 195a/1

kim I: -367- [T.] İnsanlar için kullanılan
soru ve belirsizlik zamiri.
k. 004b/6, 007b/5, 009a/5, 009a/6,
010a/4, 010a/9, 011a/5, 011b/7,
012b/3, 014a/1, 014a/2, 015a/4,
015b/5, 015b/6, 015b/9, 016a/1,
016a/3, 016a/4, 016a/6, 017a/6,
017b/1, 017b/2, 017b/5, 018a/5,
018b/5, 019b/2, 020b/7, 021a/2,
023a/3, 023a/4, 024a/2, 025b/3,
025b/4, 025b/7, 026a/1, 026a/5,

026a/6, 027a/6, 029a/1, 029a/2,
029b/4, 031b/8, 032b/9, 033b/1,
033b/5, 034a/6, 034a/9, 034b/1,
034b/5, 037a/4, 037b/5, 037b/6,
037b/7, 039a/8, 039a/9, 041a/5,
043a/2, 044a/1, 044a/2, 045a/5,
045b/5, 046b/3, 047b/1, 047b/5,
048b/9, 049a/6, 049b/9, 050a/1,
050a/8, 050a/9, 051a/4, 051a/7,
051a/8, 052a/1, 052a/2, 053a/2,
053a/3, 053a/4, 053a/9, 053b/1,
053b/3, 053b/6, 054a/1, 054a/2,
054b/1, 054b/7, 055a/3, 057b/8,
058b/9, 059a/6, 060a/4, 060b/4,
061b/7, 061b/8, 062a/8, 062b/5,
063a/3, 063a/6, 063b/1, 064a/1,
064a/6, 064b/1, 066a/2, 067a/8,
067b/8, 067b/9, 068a/2, 069b/8,
071a/8, 073a/3, 073b/5, 074a/5,
078a/8, 081b/8, 083a/7, 083a/8,
084a/3, 084b/3, 085b/9, 096a/8,
096b/7, 099a/1, 099a/3, 101b/5,
105b/2, 109a/2, 117b/3, 117b/4,
117b/5, 122b/6, 122b/7, 124a/2,
124a/5, 125a/4, 127b/4, 137b/1,
138b/6, 147b/1, 150b/1, 158b/3,
159a/4, 159b/8, 162a/2, 162a/4,
163a/3, 165a/5, 165b/7, 165b/8,
166a/6, 169a/9, 170b/4, 175b/3,
179b/6, 182b/6, 183a/4, 184a/5,
184b/4, 185a/6, 186a/2, 187b/2,
188a/7, 190b/9, 192a/4, 193a/1,
193a/7, 193b/6, 194a/3, 194a/5,
194a/6, 196a/5, 197b/7, 200b/6,
202a/2, 202b/4, 204a/6, 205b/8,
206b/5, 207b/4, 208a/3, 210b/8,
213b/4, 213b/6, 223a/4, 226a/1,
226a/4, 230a/3, 232b/4, 232b/5,
233a/6, 233a/7, 237a/8, 237b/7,
239b/8, 240b/8, 240b/9, 242b/5,
242b/6, 243b/3, 243b/4, 249a/4,
249a/5, 249b/9, 252b/8, 254a/2,
258a/1, 258b/6, 260a/3, 263b/2,
271a/1, 273a/6, 274a/3, 274b/5,
279a/2, 279a/7, 279b/6, 279b/7,
285b/3, 285b/4, 287a/2, 287b/6,
287b/7, 288a/4, 289a/3, 289a/4,

289a/6, 289b/2, 290a/3, 291b/6,
296b/2, 296b/3, 300b/4, 303b/1,
304a/5, 304a/6, 304b/2, 305a/1,
307a/6, 314a/7, 316b/2, 321b/2,
322b/2, 324b/4, 325a/5, 326b/1,
327a/1, 327a/5, 330a/9, 331a/5,
331a/8, 331b/4, 332a/1, 332a/4,
332a/5, 332a/7, 332a/8, 332b/9,
335b/7, 339b/3, 341b/5, 341b/9,
342a/1, 342a/3, 342a/8, 343a/7,
344b/2, 344b/8, 347a/1, 349a/2,
349b/8, 349b/9, 350a/7, 359a/7,
359a/8, 359b/6

k.+ den 207a/2

k.+ dür 012a/9, 022b/2, 023b/8,
031a/8, 039a/6, 050b/2, 053b/9,
054a/3, 063b/9, 071b/6, 073b/2,
077a/7, 083a/2, 086a/1, 113a/7,
116a/6, 124a/7, 141b/6, 169a/5,
172b/4, 181b/2, 186a/1, 201a/8,
201a/9, 212a/5, 231b/2, 231b/3,
246a/2, 247b/9, 255a/2, 283b/1,
284b/4, 286a/3, 298a/9, 315a/4,
320a/8, 328a/7, 328b/7, 335a/8,
335a/9, 345b/2

k.+ e 010a/1, 012b/6, 025b/3,
041b/6, 094a/8, 167a/7, 207a/1,
209a/6, 273b/5, 274a/8

k.+ i 055b/5, 080a/1, 080a/2,
143b/3, 167a/7, 186b/3, 273b/5,
274a/8, 277b/3

k.+ üñ 220b/1

k.+ üñdür 071a/4, 144a/7, 201a/7,
278a/2

kim II: -4929- [T.] İlk cümle ve onun
açıklaması olan ikinci cümleyi
bağlayarak birleşik cümle yapar.

k. 001b/6, 002a/3, 002a/4, 002a/5,
002a/6, 002b/1, 002b/3, 002b/4,
002b/9, 003a/1, 003a/2, 003a/3,
003a/6, 003a/8, 003b/1, 003b/3,
003b/4, 003b/5, 003b/6, 003b/7,
003b/9, 004a/1, 004a/2, 004a/3,
004a/4, 004a/5, 004a/7, 004a/8,
004a/9, 004b/2, 004b/3, 004b/6,
004b/8, 004b/9, 005a/1, 005a/2,

005a/4, 005a/5, 005a/6, 005a/8,
005a/9, 005b/1, 005b/2, 005b/4,
005b/5, 005b/7, 005b/8, 005b/9,
006a/1, 006a/3, 006a/4, 006a/5,
006a/6, 006a/7, 006a/8, 006a/9,
006b/1, 006b/2, 006b/3, 006b/4,
006b/5, 006b/6, 006b/7, 007a/2,
007a/3, 007a/5, 007a/6, 007a/7,
007a/8, 007a/9, 007b/1, 007b/2,
007b/6, 007b/7, 007b/8, 008a/1,
008a/5, 008a/6, 008a/9, 008b/2,
008b/3, 008b/4, 008b/5, 008b/6,
008b/7, 008b/8, 008b/9, 093b/2,
009a/1, 009a/4, 009a/5, 009a/6,
009a/8, 009a/9, 009b/1, 009b/2,
009b/4, 009b/5, 009b/6, 009b/8,
009b/9, 010a/1, 010a/3, 010a/4,
010a/5, 010a/6, 010a/7, 010a/8,
010b/2, 010b/3, 010b/4, 010b/5,
010b/6, 010b/7, 010b/8, 010b/9,
011a/1, 011a/6, 011a/8, 011a/9,
011b/1, 011b/2, 011b/3, 011b/4,
011b/8, 011b/9, 012a/2, 012a/3,
012a/4, 012a/5, 012a/6, 012a/7,
012b/3, 012b/4, 012b/5, 012b/6,
012b/8, 012b/9, 013a/2, 013a/3,
013a/4, 013a/6, 013a/8, 013a/9,
013b/1, 013b/2, 013b/4, 013b/5,
013b/6, 013b/8, 014a/2, 014a/3,
014a/4, 014a/5, 014a/8, 014b/1,
014b/2, 014b/3, 014b/4, 014b/5,
014b/7, 014b/8, 014b/9, 015a/1,
015a/2, 015a/3, 015a/4, 015a/5,
015a/7, 015a/8, 015a/9, 015b/1,
015b/3, 015b/4, 015b/8, 015b/9,
016a/2, 016a/3, 016a/4, 016a/5,
016b/1, 016b/2, 016b/3, 016b/8,
016b/9, 017a/1, 017a/2, 017a/6,
017a/7, 017a/9, 017b/2, 017b/3,
017b/4, 017b/5, 017b/7, 017b/9,
018a/1, 018a/2, 018a/3, 018a/4,
018a/5, 018a/6, 018a/7, 018a/9,
018b/1, 018b/3, 018b/4, 018b/6,
018b/7, 018b/8, 018b/9, 019a/1,
019a/2, 019a/3, 019a/4, 019a/5,
019a/6, 019a/7, 019a/8, 019b/4,
020a/3, 020a/5, 020a/7, 020a/9,

020b/2, 020b/3, 020b/5, 020b/6,
020b/8, 020b/9, 021a/3, 021a/4,
021a/5, 021a/7, 021b/1, 021b/2,
021b/3, 021b/4, 021b/5, 021b/7,
021b/8, 022a/1, 022a/2, 022a/3,
022a/5, 022a/7, 022a/8, 022a/9,
022b/2, 022b/4, 022b/5, 022b/6,
022b/9, 023a/1, 023a/2, 023a/3,
023a/4, 023a/5, 023a/6, 023a/7,
023a/8, 023a/9, 023b/2, 023b/4,
023b/5, 023b/6, 023b/8, 023b/9,
024a/3, 024a/4, 024a/5, 024a/6,
024a/7, 024b/1, 024b/2, 024b/5,
024b/6, 024b/7, 024b/9, 025a/1,
025a/3, 025a/5, 025a/6, 025a/8,
025a/9, 025b/6, 025b/7, 025b/8,
025b/9, 026a/2, 026a/3, 026a/4,
026a/6, 026a/7, 026a/9, 026b/3,
026b/4, 026b/5, 026b/6, 026b/7,
026b/8, 026b/9, 027a/1, 027a/2,
027a/5, 027a/6, 027a/7, 027a/8,
027b/2, 027b/3, 027b/6, 027b/9,
028a/1, 028a/2, 028a/4, 028a/5,
028a/6, 028a/7, 028a/8, 028a/9,
028b/1, 028b/5, 028b/6, 028b/9,
029a/1, 029a/2, 029a/4, 029a/5,
029a/7, 029a/8, 029a/9, 029b/1,
029b/3, 029b/5, 029b/6, 029b/7,
030a/2, 030a/3, 030a/4, 030a/6,
030a/7, 030b/2, 030b/3, 030b/4,
030b/6, 030b/7, 031a/1, 031a/5,
031a/6, 031a/8, 031b/1, 031b/2,
031b/3, 031b/4, 031b/5, 032a/3,
032a/6, 032a/8, 032a/9, 032b/2,
032b/3, 032b/4, 032b/5, 032b/6,
032b/7, 032b/8, 032b/9, 033a/1,
033a/5, 033a/6, 033a/7, 033a/8,
033a/9, 033b/2, 033b/3, 033b/4,
033b/6, 033b/9, 034a/2, 034a/4,
034a/5, 034a/8, 034a/9, 034b/2,
034b/3, 034b/4, 034b/5, 034b/6,
034b/7, 035a/2, 035a/3, 035a/4,
035a/6, 035a/7, 035b/1, 035b/2,
035b/3, 035b/6, 035b/7, 035b/9,
036a/1, 036a/2, 036a/3, 036a/7,
036a/8, 036a/9, 036b/1, 036b/2,
036b/5, 036b/7, 036b/8, 036b/9,

037a/2, 037a/3, 037a/5, 037b/1,
037b/2, 037b/3, 037b/4, 037b/6,
038a/2, 038a/3, 038a/4, 038a/6,
038a/7, 038a/8, 038b/1, 038b/4,
038b/5, 038b/6, 038b/7, 038b/8,
038b/9, 039a/2, 039a/3, 039a/5,
039a/6, 039a/7, 039a/8, 039b/1,
039b/2, 039b/3, 039b/4, 039b/5,
039b/6, 039b/8, 039b/9, 040a/1,
040a/2, 040a/3, 040a/4, 040a/5,
040a/9, 040b/1, 040b/2, 040b/3,
040b/5, 040b/6, 040b/7, 040b/8,
040b/9, 041a/1, 041a/2, 041a/7,
041a/8, 041b/1, 041b/2, 041b/4,
041b/6, 041b/7, 041b/9, 042a/1,
042a/3, 042a/4, 042a/5, 042a/6,
042a/7, 042a/8, 042a/9, 042b/2,
042b/3, 042b/5, 042b/6, 042b/7,
042b/8, 043a/1, 043a/3, 043a/4,
043a/5, 043a/6, 043a/7, 043b/1,
043b/4, 043b/5, 043b/6, 043b/7,
043b/9, 044a/1, 044a/3, 044a/6,
044a/8, 044a/9, 044b/1, 044b/2,
044b/3, 044b/4, 044b/5, 044b/7,
044b/8, 044b/9, 045a/1, 045a/2,
045a/3, 045a/4, 045a/5, 045a/6,
045a/8, 045a/9, 045b/1, 045b/2,
045b/3, 045b/6, 045b/7, 045b/8,
045b/9, 046a/1, 046a/3, 046a/9,
046b/1, 046b/2, 046b/4, 046b/5,
046b/6, 046b/7, 046b/8, 047a/2,
047a/3, 047a/4, 047a/7, 047a/8,
047a/9, 047b/1, 047b/2, 047b/3,
047b/4, 047b/5, 047b/6, 047b/8,
047b/9, 048a/1, 048a/3, 048a/5,
048a/7, 048a/8, 048a/9, 048b/1,
048b/2, 048b/3, 048b/4, 048b/6,
048b/8, 049a/2, 049a/3, 049a/4,
049a/6, 049a/8, 049a/9, 049b/1,
049b/2, 049b/5, 049b/8, 050a/2,
050a/5, 050a/7, 050b/3, 050b/4,
050b/6, 050b/7, 051a/1, 051a/2,
051a/3, 051a/5, 051a/6, 051a/9,
051b/1, 051b/2, 051b/6, 052a/1,
052a/4, 052a/5, 052a/7, 052a/8,
052b/1, 052b/5, 052b/6, 052b/8,
052b/9, 053a/1, 053a/6, 053a/7,

053a/8, 053b/1, 053b/2, 053b/3,
053b/8, 054a/3, 054a/5, 054a/6,
054a/7, 054a/8, 054a/9, 054b/1,
054b/2, 054b/4, 054b/5, 054b/6,
054b/8, 055a/1, 055a/2, 055a/3,
055a/4, 055a/5, 055a/6, 055a/7,
055a/9, 055b/5, 055b/6, 055b/7,
056a/1, 056a/2, 056a/3, 056a/4,
056a/5, 056a/7, 056a/8, 056b/5,
056b/7, 056b/8, 056b/9, 057a/1,
057a/5, 057a/6, 057a/8, 057a/9,
057b/1, 057b/3, 057b/6, 057b/7,
057b/9, 058a/1, 058a/3, 058a/5,
058a/6, 058a/7, 058a/9, 058b/1,
058b/2, 058b/4, 058b/6, 058b/7,
058b/8, 059a/2, 059a/3, 059a/4,
059a/5, 059a/7, 059b/2, 059b/4,
059b/5, 059b/6, 059b/7, 059b/8,
059b/9, 060a/4, 060a/6, 060a/7,
060a/8, 060a/9, 060b/1, 060b/2,
060b/3, 060b/4, 060b/5, 060b/7,
060b/9, 061a/1, 061a/2, 061a/3,
061a/5, 061a/7, 061b/1, 061b/3,
061b/6, 062a/1, 062a/3, 062a/4,
062a/5, 062a/7, 062a/8, 062b/1,
062b/2, 062b/3, 062b/5, 062b/9,
063a/1, 063a/2, 063a/4, 063a/7,
063a/8, 063a/9, 063b/1, 063b/2,
063b/3, 063b/5, 063b/6, 063b/7,
063b/8, 063b/9, 064a/2, 064a/3,
064a/4, 064a/5, 064a/6, 064a/8,
064a/9, 064b/1, 064b/2, 064b/3,
064b/4, 064b/5, 064b/7, 064b/9,
065a/1, 065a/2, 065a/4, 065a/6,
065a/8, 065b/1, 065b/4, 065b/5,
065b/6, 065b/8, 065b/9, 066a/1,
066a/3, 066a/4, 066a/5, 066a/8,
066b/1, 066b/2, 066b/3, 066b/4,
066b/5, 066b/6, 066b/7, 066b/8,
067a/1, 067a/2, 067a/3, 067a/4,
067a/5, 067a/7, 067a/8, 067b/1,
067b/2, 067b/5, 067b/7, 067b/8,
067b/9, 068a/1, 068a/2, 068a/4,
068a/6, 068a/8, 068b/1, 068b/3,
068b/4, 068b/5, 068b/6, 068b/7,
068b/8, 069a/2, 069a/3, 069a/4,
069a/5, 069a/6, 069a/7, 069a/8,

069a/9, 069b/1, 069b/2, 069b/3,
069b/4, 069b/5, 069b/6, 069b/9,
070a/2, 070a/3, 070a/4, 070a/8,
070b/1, 070b/2, 070b/4, 070b/5,
070b/6, 070b/9, 071a/2, 071a/3,
071a/4, 071a/5, 071a/7, 071b/3,
071b/4, 071b/5, 071b/6, 071b/7,
071b/8, 072a/1, 072a/2, 072a/3,
072a/5, 072a/6, 072a/8, 072a/9,
072b/1, 072b/2, 072b/3, 072b/6,
072b/8, 072b/9, 073a/1, 073a/3,
073a/5, 073a/6, 073a/7, 073a/8,
073a/9, 073b/1, 073b/2, 073b/3,
073b/6, 073b/7, 073b/8, 073b/9,
074a/1, 074a/3, 074a/4, 074a/7,
074a/9, 074b/1, 074b/3, 074b/4,
074b/5, 074b/6, 074b/7, 074b/8,
075a/2, 075a/5, 075a/7, 075a/8,
075a/9, 075b/1, 075b/2, 075b/3,
075b/5, 075b/6, 075b/7, 076a/1,
076a/2, 076a/3, 076a/4, 076a/6,
076a/7, 076a/8, 076a/9, 076b/1,
076b/7, 076b/8, 076b/9, 077a/2,
077a/4, 077a/5, 077a/6, 077a/7,
077a/8, 077b/2, 077b/3, 077b/6,
077b/7, 077b/8, 078a/2, 078a/4,
078b/1, 078b/3, 078b/4, 078b/5,
078b/6, 078b/9, 079a/2, 079a/3,
079a/4, 079a/5, 079a/8, 079a/9,
079b/1, 079b/3, 079b/4, 079b/5,
079b/6, 079b/8, 079b/9, 080a/1,
080a/2, 080a/3, 080a/4, 080a/6,
080a/7, 080b/1, 080b/3, 080b/4,
080b/6, 080b/7, 080b/8, 081a/1,
081a/2, 081a/3, 081a/6, 081a/7,
081a/9, 081b/1, 081b/3, 081b/4,
081b/5, 081b/6, 081b/7, 081b/8,
081b/9, 082a/1, 082a/4, 082a/6,
082a/7, 082a/8, 082a/9, 082b/1,
082b/2, 082b/5, 082b/6, 082b/7,
082b/8, 082b/9, 083a/2, 083a/3,
083a/6, 083a/7, 083b/4, 083b/8,
084a/1, 084a/2, 084a/4, 084a/7,
084a/8, 084a/9, 084b/4, 084b/5,
084b/7, 085a/4, 085a/6, 085a/7,
085a/8, 085b/3, 085b/4, 085b/5,
085b/6, 085b/7, 085b/9, 086a/1,

086a/2, 086a/3, 086a/4, 086a/5,
086a/8, 086b/1, 086b/3, 086b/4,
086b/5, 086b/6, 086b/7, 086b/9,
087a/3, 087a/5, 087a/6, 087a/8,
087b/1, 087b/2, 087b/6, 087b/8,
087b/9, 088a/4, 088a/5, 088a/6,
088a/7, 088b/1, 088b/2, 088b/3,
088b/4, 088b/5, 088b/6, 088b/9,
089a/2, 089a/3, 089a/4, 089a/5,
089a/7, 089b/6, 089b/7, 089b/8,
089b/9, 090a/2, 090a/4, 090a/5,
090a/6, 090a/7, 090a/8, 090b/3,
090b/4, 090b/5, 090b/7, 091a/2,
091a/4, 091a/5, 091a/9, 091b/1,
091b/2, 091b/3, 091b/4, 091b/6,
092a/1, 092a/2, 092a/5, 092a/6,
092a/8, 092a/9, 092b/1, 092b/2,
092b/3, 092b/4, 092b/5, 092b/6,
092b/7, 093a/2, 093a/4, 093a/6,
093a/8, 093b/1, 093b/3, 093b/5,
093b/6, 093b/8, 093b/9, 094a/1,
094a/2, 094a/3, 094a/4, 094a/5,
094a/6, 094a/9, 094b/1, 094b/3,
094b/4, 094b/5, 094b/6, 094b/8,
095a/1, 095a/2, 095a/3, 095a/4,
095a/5, 095a/6, 095a/7, 095a/8,
095a/9, 095b/1, 095b/5, 095b/6,
095b/7, 095b/8, 095b/9, 096a/1,
096a/3, 096a/6, 096a/7, 096b/2,
096b/3, 096b/4, 096b/6, 097a/1,
097a/2, 097a/3, 097a/4, 097a/5,
097a/6, 097a/8, 097b/2, 097b/6,
097b/7, 097b/8, 097b/9, 098a/2,
098a/5, 098a/7, 098a/9, 098b/1,
098b/2, 098b/3, 098b/6, 098b/8,
098b/9, 099a/2, 099a/5, 099a/8,
099a/9, 099b/1, 099b/3, 099b/4,
099b/5, 099b/6, 099b/7, 099b/8,
099b/9, 100a/1, 100a/2, 100a/3,
100a/4, 100a/5, 100a/6, 100a/7,
100a/9, 100b/1, 100b/4, 100b/6,
100b/7, 100b/8, 100b/9, 101a/2,
101a/3, 101a/5, 101a/6, 101a/7,
101a/9, 101b/1, 101b/2, 101b/3,
101b/4, 101b/5, 101b/7, 101b/9,
102a/1, 102a/3, 102a/4, 102a/6,
102a/8, 102b/1, 102b/2, 102b/3,

102b/5, 102b/8, 102b/9, 103a/1,
103a/2, 103a/3, 103a/5, 103a/6,
103a/8, 103a/9, 103b/1, 103b/2,
103b/4, 103b/8, 104a/1, 104a/2,
104a/6, 104a/9, 104b/2, 104b/4,
104b/6, 104b/7, 104b/8, 104b/9,
105a/1, 105a/3, 105a/5, 105a/6,
105a/7, 105b/1, 105b/2, 105b/3,
105b/4, 105b/5, 105b/6, 105b/8,
105b/9, 106a/1, 106a/3, 106a/4,
106a/6, 106a/8, 106a/9, 106b/2,
106b/3, 106b/4, 106b/5, 106b/6,
106b/9, 107a/1, 107a/2, 107a/5,
107a/6, 107a/7, 107b/3, 107b/4,
107b/5, 108a/1, 108a/4, 108a/5,
108a/7, 108a/8, 108a/9, 108b/3,
108b/4, 108b/8, 108b/9, 109a/1,
109a/3, 109a/4, 109b/2, 109b/3,
109b/4, 109b/6, 110a/3, 110a/4,
110a/6, 110a/7, 110a/8, 110a/9,
110b/1, 110b/4, 110b/7, 110b/9,
111a/5, 111a/8, 111a/9, 111b/2,
111b/3, 111b/4, 111b/7, 111b/9,
112a/1, 112a/2, 112a/3, 112a/4,
112a/6, 112a/7, 112a/8, 112b/2,
112b/6, 112b/7, 112b/8, 113a/1,
113a/2, 113a/3, 113a/4, 113a/8,
113b/1, 113b/2, 113b/3, 113b/4,
113b/6, 113b/7, 113b/8, 113b/9,
114a/1, 114a/2, 114a/6, 114a/7,
114a/9, 114b/1, 114b/2, 114b/3,
114b/5, 115a/2, 115a/3, 115a/4,
115a/7, 115a/8, 115b/1, 115b/2,
115b/3, 115b/4, 115b/8, 115b/9,
116a/1, 116a/2, 116a/3, 116a/6,
116a/7, 116a/8, 116a/9, 116b/1,
116b/3, 116b/4, 116b/5, 116b/6,
116b/8, 116b/9, 117a/1, 117a/2,
117a/4, 117a/5, 117a/6, 117a/9,
117b/2, 117b/3, 117b/8, 117b/9,
118a/1, 118a/2, 118a/3, 118a/5,
118a/6, 118a/7, 118a/9, 118b/1,
118b/3, 118b/4, 118b/5, 118b/6,
118b/7, 118b/9, 119a/1, 119a/2,
119a/3, 119a/4, 119a/5, 119a/7,
119a/8, 119b/1, 119b/4, 119b/6,
119b/9, 120a/1, 120a/2, 120a/3,

120a/4, 120a/6, 120b/1, 120b/2,
120b/3, 120b/4, 120b/6, 120b/7,
120b/9, 121a/1, 121a/5, 121a/6,
121b/3, 121b/5, 121b/7, 121b/8,
121b/9, 122a/1, 122a/2, 122a/3,
122a/4, 122a/5, 122a/6, 122a/7,
122a/9, 122b/1, 122b/5, 122b/7,
123a/1, 123a/2, 123a/5, 123a/6,
123a/7, 123b/1, 123b/2, 123b/3,
123b/5, 123b/6, 123b/7, 123b/9,
124a/1, 124a/3, 124a/4, 124a/7,
124a/8, 124a/9, 124b/3, 124b/4,
124b/7, 124b/8, 124b/9, 125a/3,
125a/4, 125a/6, 125a/7, 125a/8,
125b/1, 125b/2, 125b/3, 125b/4,
125b/6, 125b/7, 125b/8, 126a/1,
126a/3, 126a/6, 126a/8, 126a/9,
126b/2, 126b/6, 127a/1, 127a/3,
127a/5, 127b/2, 127b/3, 127b/8,
127b/9, 128a/3, 128a/8, 128b/1,
128b/5, 128b/8, 128b/9, 129a/5,
129a/7, 129a/8, 129a/9, 129b/1,
129b/3, 129b/5, 129b/7, 129b/8,
129b/9, 130a/1, 130a/8, 130a/9,
130b/1, 130b/3, 130b/4, 130b/5,
130b/6, 130b/7, 130b/9, 131a/2,
131a/3, 131a/7, 131a/8, 131a/9,
131b/2, 131b/4, 131b/5, 131b/8,
132a/1, 132a/2, 132a/8, 132b/4,
132b/5, 132b/6, 132b/7, 133a/3,
133a/4, 133a/5, 133a/7, 133a/8,
133b/4, 133b/7, 134a/1, 134a/2,
134a/4, 134a/5, 134a/6, 134a/8,
134b/2, 134b/4, 134b/7, 134b/8,
135a/2, 135a/6, 135a/9, 135b/1,
135b/2, 135b/3, 135b/4, 135b/5,
135b/6, 135b/9, 136a/2, 136a/4,
136a/5, 136a/6, 136b/1, 136b/4,
136b/7, 136b/8, 136b/9, 137a/1,
137a/2, 137a/3, 137a/4, 137a/5,
137a/7, 137b/4, 137b/6, 137b/7,
137b/8, 138a/3, 138a/4, 138a/5,
138a/9, 138b/2, 138b/4, 138b/5,
139a/1, 139a/2, 139a/4, 139a/5,
139a/8, 139a/9, 139b/1, 139b/4,
139b/7, 139b/9, 140a/2, 140a/3,
140a/4, 140a/5, 140a/6, 140a/8,

140a/9, 140b/2, 140b/4, 140b/7,
140b/8, 141a/2, 141a/4, 141a/6,
141a/8, 141a/9, 141b/2, 141b/3,
141b/5, 141b/8, 142a/2, 142a/3,
142a/4, 142a/5, 142a/6, 142a/8,
142a/9, 142b/1, 142b/3, 142b/5,
142b/6, 142b/7, 142b/8, 142b/9,
143a/1, 143a/2, 143a/4, 143a/5,
143a/6, 143a/7, 143a/9, 143b/1,
143b/2, 143b/3, 143b/5, 143b/6,
143b/7, 143b/8, 143b/9, 144a/2,
144a/3, 144a/4, 144a/6, 144a/7,
144a/8, 144a/9, 144b/3, 144b/4,
144b/6, 144b/7, 144b/9, 145a/2,
145a/4, 145a/5, 145a/7, 145b/1,
145b/3, 145b/4, 145b/5, 145b/6,
145b/7, 145b/8, 145b/9, 146a/1,
146a/2, 146a/3, 146a/5, 146a/8,
146b/1, 146b/2, 146b/3, 146b/7,
146b/8, 146b/9, 147a/2, 147a/3,
147a/4, 147a/7, 147a/8, 147a/9,
147b/4, 147b/5, 147b/8, 147b/9,
148a/1, 148a/3, 148a/5, 148a/6,
148a/9, 148b/3, 148b/5, 148b/6,
149a/4, 149a/6, 149b/2, 149b/3,
149b/5, 149b/6, 149b/7, 149b/8,
150a/2, 150a/5, 150a/7, 150b/3,
150b/4, 150b/6, 151a/6, 151a/9,
151b/1, 151b/2, 151b/3, 151b/4,
151b/8, 151b/9, 152a/1, 152a/3,
152a/4, 152a/5, 152a/7, 152a/9,
152b/1, 152b/2, 152b/3, 152b/4,
152b/5, 152b/6, 152b/8, 153a/1,
153a/2, 153a/4, 153a/5, 153a/6,
153a/7, 153a/8, 153a/9, 153b/2,
153b/4, 153b/5, 153b/7, 153b/8,
153b/9, 154a/1, 154a/2, 154a/3,
154a/5, 154a/6, 154a/7, 154a/8,
154a/9, 154b/1, 154b/3, 154b/4,
154b/6, 154b/7, 154b/8, 154b/9,
155a/2, 155a/3, 155a/4, 155a/5,
155a/6, 155a/7, 155a/8, 155b/2,
155b/3, 155b/5, 155b/6, 155b/7,
155b/8, 156a/1, 156a/2, 156a/4,
156a/5, 156a/7, 156b/1, 156b/3,
156b/4, 156b/7, 157a/2, 157a/3,
157a/8, 157b/1, 157b/2, 157b/3,

157b/4, 157b/5, 157b/6, 157b/7,
158a/2, 158a/3, 158a/4, 158a/6,
158a/7, 158a/8, 158b/2, 158b/3,
158b/4, 158b/6, 158b/7, 158b/8,
158b/9, 159a/1, 159a/2, 159a/3,
159a/4, 159a/5, 159a/7, 159a/9,
159b/1, 159b/2, 159b/6, 159b/8,
159b/9, 160a/1, 160a/2, 160a/4,
160a/7, 160a/8, 160a/9, 160b/1,
160b/2, 160b/3, 160b/4, 160b/5,
160b/7, 160b/9, 161a/2, 161a/7,
161a/8, 161a/9, 161b/1, 161b/7,
161b/9, 162a/3, 162a/8, 162b/3,
162b/8, 163a/2, 163a/4, 163a/6,
163a/9, 163b/5, 163b/6, 163b/8,
163b/9, 164a/1, 164a/2, 164a/4,
164a/5, 164a/6, 164a/7, 164a/8,
164b/1, 164b/3, 164b/4, 164b/7,
164b/9, 165a/1, 165a/2, 165a/3,
165a/6, 165a/9, 165b/1, 165b/2,
165b/3, 165b/4, 165b/6, 165b/7,
165b/9, 166a/1, 166a/4, 166a/9,
166b/2, 166b/4, 166b/6, 167a/4,
167a/9, 167b/1, 167b/2, 167b/3,
167b/6, 167b/8, 167b/9, 168a/3,
168a/6, 168a/7, 168b/1, 168b/2,
168b/3, 168b/6, 168b/7, 168b/8,
169a/1, 169a/3, 169a/5, 169a/6,
169b/5, 169b/9, 170a/1, 170a/8,
170a/9, 170b/1, 170b/3, 170b/6,
170b/7, 171a/5, 171a/6, 171a/7,
171a/8, 171a/9, 171b/3, 172a/1,
172a/2, 172a/3, 172a/4, 172a/7,
172a/9, 172b/1, 172b/3, 172b/4,
172b/5, 172b/8, 172b/9, 173a/1,
173a/2, 173a/3, 173a/5, 173a/6,
173b/5, 173b/6, 173b/7, 173b/8,
174a/1, 174a/3, 174a/8, 174a/9,
174b/2, 174b/3, 174b/4, 174b/5,
174b/6, 174b/8, 175a/2, 175a/3,
175a/4, 175a/5, 175a/6, 175a/8,
175b/1, 175b/6, 176a/4, 176a/5,
176a/9, 176b/2, 176b/6, 177a/2,
177a/3, 177a/4, 177a/5, 177a/6,
177a/8, 177a/9, 177b/1, 177b/2,
177b/3, 177b/4, 177b/5, 177b/8,
177b/9, 178a/7, 178a/8, 178b/1,

178b/2, 178b/4, 178b/5, 178b/6,
178b/9, 179a/1, 179a/2, 179a/3,
179a/4, 179a/5, 179a/6, 179a/7,
179a/8, 179a/9, 179b/4, 179b/5,
179b/6, 179b/8, 180a/3, 180a/4,
180a/6, 180a/7, 180a/9, 180b/1,
180b/2, 181a/1, 181a/3, 181a/7,
181a/8, 181b/1, 181b/2, 181b/3,
181b/4, 181b/9, 182a/2, 182a/4,
182a/5, 182a/6, 182a/8, 182a/9,
182b/1, 182b/3, 182b/4, 182b/5,
182b/7, 182b/8, 182b/9, 183a/1,
183a/4, 183a/5, 183a/9, 183b/3,
183b/7, 183b/8, 183b/9, 184a/1,
184a/2, 184a/3, 184a/4, 184a/5,
184a/6, 184a/8, 184b/2, 184b/3,
184b/4, 184b/5, 184b/7, 184b/9,
185a/1, 185a/9, 185b/2, 185b/5,
185b/8, 186a/1, 186a/6, 186a/9,
186b/2, 186b/3, 186b/5, 186b/6,
186b/9, 187a/2, 187a/4, 187a/5,
187a/6, 187a/7, 187a/8, 187b/1,
187b/3, 187b/5, 187b/6, 187b/7,
187b/9, 188a/1, 188a/3, 188a/4,
188a/6, 188a/8, 188b/2, 188b/5,
188b/8, 189a/2, 189a/3, 189a/4,
189a/8, 189a/9, 189b/3, 189b/7,
189b/8, 189b/9, 190a/1, 190a/2,
190a/6, 190a/7, 190a/8, 190b/2,
190b/3, 190b/4, 190b/7, 190b/9,
191a/1, 191a/2, 191a/3, 191a/4,
191a/7, 191a/8, 191a/9, 191b/1,
191b/3, 191b/6, 191b/8, 192a/1,
192a/3, 192a/7, 192a/8, 192a/9,
192b/1, 192b/2, 192b/4, 192b/5,
192b/7, 192b/8, 192b/9, 193a/1,
193a/3, 193a/4, 193a/5, 193a/6,
193a/8, 193a/9, 193b/1, 193b/2,
193b/5, 193b/7, 194a/1, 194a/4,
194a/5, 194a/8, 194a/9, 194b/1,
194b/6, 194b/7, 194b/8, 195a/1,
195a/2, 195a/9, 195b/1, 195b/3,
195b/5, 195b/6, 195b/7, 195b/8,
195b/9, 196a/1, 196a/2, 196a/3,
196a/4, 196a/5, 196a/7, 196a/9,
196b/1, 196b/3, 196b/6, 196b/7,
196b/8, 196b/9, 197a/1, 197a/2,

197a/3, 197a/6, 197a/7, 197b/5,
197b/6, 197b/7, 197b/8, 197b/9,
198a/1, 198a/8, 198b/1, 198b/3,
198b/4, 198b/5, 198b/6, 198b/7,
198b/8, 198b/9, 199a/1, 199a/3,
199a/4, 199a/5, 199a/6, 199a/8,
199b/3, 199b/4, 199b/9, 200a/3,
200a/4, 200a/5, 200a/9, 200b/3,
200b/8, 200b/9, 201a/1, 201a/2,
201a/3, 201a/4, 201a/5, 201a/7,
201a/9, 201b/3, 201b/4, 201b/5,
201b/6, 201b/7, 201b/8, 201b/9,
202a/1, 202a/3, 202b/3, 202b/4,
203a/4, 203a/5, 203a/6, 203a/9,
203b/2, 203b/3, 203b/4, 203b/6,
203b/7, 203b/8, 203b/9, 204a/1,
204a/2, 204a/3, 204a/5, 204a/8,
204a/9, 204b/1, 204b/2, 204b/3,
204b/7, 205a/2, 205a/3, 205a/5,
205a/6, 205a/9, 205b/1, 205b/2,
205b/5, 205b/6, 205b/7, 206a/1,
206a/3, 206a/4, 206a/5, 206a/6,
206a/9, 206b/1, 206b/2, 206b/5,
206b/6, 206b/7, 207a/1, 207a/2,
207a/4, 207a/5, 207a/6, 207b/1,
207b/3, 207b/6, 207b/7, 207b/9,
208a/1, 208a/4, 208a/6, 208a/7,
208b/2, 208b/4, 208b/7, 208b/9,
209a/1, 209a/4, 209a/5, 209a/8,
209a/9, 209b/1, 209b/2, 209b/4,
209b/8, 210a/2, 210a/7, 210a/8,
210b/2, 210b/3, 210b/4, 210b/6,
211a/2, 211a/3, 211a/5, 211a/6,
211a/8, 211a/9, 211b/3, 211b/5,
211b/7, 211b/8, 212a/2, 212a/4,
212a/5, 212a/6, 212a/9, 212b/1,
212b/3, 212b/5, 212b/7, 212b/8,
213a/1, 213a/2, 213a/3, 213a/5,
213a/6, 213a/7, 213a/8, 213a/9,
213b/2, 213b/3, 213b/5, 213b/7,
213b/8, 214a/8, 214b/1, 214b/2,
214b/4, 214b/5, 214b/6, 214b/7,
214b/8, 215a/1, 215a/2, 215a/7,
215b/2, 215b/3, 215b/5, 215b/6,
215b/7, 215b/9, 216a/1, 216a/4,
216a/6, 216a/7, 216a/9, 216b/2,
216b/3, 216b/4, 216b/5, 216b/6,

216b/8, 216b/9, 217a/1, 217a/3,
217a/7, 217b/1, 217b/4, 217b/5,
217b/7, 218a/1, 218a/2, 218a/7,
218a/9, 218b/2, 218b/7, 219a/1,
219a/3, 219a/6, 219b/1, 219b/4,
219b/8, 220a/3, 220a/4, 220a/8,
220a/9, 220b/3, 220b/4, 220b/5,
220b/7, 220b/8, 220b/9, 221a/2,
221a/3, 221a/4, 221a/5, 221a/7,
221a/9, 221b/2, 221b/6, 221b/8,
221b/9, 222a/3, 222a/6, 222a/7,
222a/8, 222b/2, 222b/4, 222b/6,
222b/7, 222b/8, 222b/9, 223a/1,
223a/2, 223a/3, 223a/5, 223a/6,
223a/7, 223a/8, 223b/1, 223b/4,
223b/5, 223b/9, 224a/1, 224a/5,
224a/6, 224a/7, 224a/8, 224b/1,
224b/3, 224b/4, 224b/5, 224b/6,
224b/7, 224b/8, 225a/2, 225a/3,
225a/4, 225a/5, 225a/7, 225b/1,
225b/2, 225b/3, 225b/4, 225b/6,
225b/7, 225b/8, 225b/9, 226a/2,
226a/3, 226a/4, 226a/6, 226b/2,
226b/4, 226b/9, 227a/2, 227a/4,
227a/7, 227b/1, 227b/2, 227b/3,
227b/4, 227b/5, 227b/7, 227b/8,
228a/3, 228a/5, 228a/6, 228a/7,
228a/8, 228a/9, 228b/2, 228b/3,
228b/4, 228b/8, 228b/9, 229a/1,
229a/2, 229a/3, 229a/4, 229a/7,
229b/1, 229b/3, 229b/4, 229b/5,
229b/6, 229b/7, 229b/8, 229b/9,
230a/3, 230a/4, 230a/5, 230a/7,
230a/8, 230a/9, 230b/1, 230b/7,
230b/8, 230b/9, 231a/1, 231a/2,
231a/5, 231a/6, 231a/7, 231a/8,
231a/9, 231b/2, 231b/4, 231b/6,
231b/7, 231b/8, 231b/9, 232a/1,
232a/3, 232a/4, 232a/6, 232a/7,
232b/1, 232b/2, 232b/3, 232b/5,
232b/6, 232b/7, 232b/9, 233a/4,
233a/5, 233a/6, 233a/8, 233a/9,
233b/1, 233b/2, 233b/3, 233b/5,
233b/6, 233b/9, 234a/2, 234a/4,
234b/1, 234b/2, 234b/5, 235a/2,
235a/5, 235a/7, 235a/8, 235b/2,
235b/8, 235b/9, 236a/1, 236a/2,

236a/4, 236a/6, 236a/8, 236a/9,
236b/2, 236b/4, 236b/6, 236b/7,
236b/8, 236b/9, 237a/2, 237a/3,
237a/4, 237a/5, 237a/6, 237a/9,
237b/1, 237b/4, 237b/5, 237b/7,
237b/8, 237b/9, 238a/2, 238a/4,
238a/9, 238b/1, 238b/2, 238b/3,
238b/4, 238b/6, 238b/7, 239a/3,
239a/4, 239a/5, 239a/8, 239b/1,
239b/2, 239b/3, 239b/5, 239b/6,
239b/7, 239b/8, 239b/9, 240a/2,
240a/3, 240a/4, 240a/5, 240a/6,
240a/8, 240a/9, 240b/1, 240b/2,
240b/3, 240b/4, 240b/5, 240b/7,
240b/8, 240b/9, 241a/1, 241a/4,
241a/5, 241a/7, 241a/8, 241b/3,
241b/4, 241b/5, 241b/7, 241b/8,
242a/1, 242a/2, 242a/3, 242a/5,
242a/7, 242b/1, 242b/3, 242b/4,
242b/5, 242b/6, 242b/8, 242b/9,
243a/2, 243a/5, 243a/8, 243a/9,
243b/1, 243b/2, 243b/5, 243b/6,
243b/7, 243b/8, 244a/4, 244a/7,
244a/9, 244b/2, 244b/7, 244b/8,
245a/1, 245a/2, 245a/5, 245a/7,
245b/2, 245b/3, 245b/5, 245b/6,
245b/7, 245b/8, 245b/9, 246a/2,
246a/4, 246a/5, 246a/9, 246b/4,
246b/6, 247a/1, 247a/5, 247a/7,
247a/8, 247a/9, 247b/1, 247b/2,
247b/3, 247b/9, 248a/3, 248a/4,
248a/9, 248b/1, 248b/3, 248b/5,
248b/7, 248b/9, 249a/8, 249b/2,
249b/8, 249b/9, 250a/1, 250a/2,
250a/3, 250a/5, 250a/6, 250a/9,
250b/1, 250b/3, 250b/6, 250b/7,
250b/9, 251a/1, 251a/2, 251a/3,
251a/5, 251a/6, 251a/7, 251a/8,
251a/9, 251b/1, 251b/2, 251b/4,
251b/5, 252a/1, 252a/2, 252a/3,
252a/5, 252a/6, 252a/8, 252b/3,
252b/5, 252b/6, 252b/7, 252b/9,
253a/4, 253a/5, 253a/6, 253a/9,
253b/1, 253b/2, 253b/3, 253b/5,
253b/6, 253b/9, 254a/1, 254a/2,
254a/3, 254a/5, 254a/6, 254b/2,
254b/7, 254b/8, 255a/1, 255a/4,

255a/5, 255a/9, 255b/1, 255b/2,
255b/3, 255b/4, 255b/5, 255b/6,
255b/7, 255b/8, 256a/1, 256a/2,
256a/3, 256a/5, 256a/6, 256a/9,
256b/2, 256b/3, 256b/4, 256b/5,
256b/6, 256b/7, 257a/1, 257a/2,
257a/4, 257a/8, 257a/9, 257b/5,
257b/6, 257b/7, 257b/8, 258a/2,
258b/1, 258b/5, 258b/9, 259a/2,
259a/3, 259a/7, 259a/8, 259a/9,
259b/1, 259b/2, 259b/5, 259b/6,
259b/7, 259b/9, 260a/1, 260a/2,
260a/5, 260a/8, 260b/1, 260b/4,
260b/5, 260b/7, 261a/1, 261a/5,
261a/6, 261a/7, 261a/8, 261b/4,
261b/5, 261b/8, 262a/3, 262a/5,
262a/6, 262a/7, 262a/9, 262b/2,
262b/3, 262b/4, 262b/5, 262b/6,
262b/9, 263a/1, 263a/3, 263a/4,
263a/6, 263a/8, 263a/9, 263b/4,
263b/5, 263b/8, 264a/1, 264a/2,
264a/3, 264a/4, 264a/5, 264a/8,
264b/1, 264b/2, 264b/4, 264b/7,
265a/5, 265a/7, 265b/5, 266a/7,
266b/2, 266b/4, 266b/5, 266b/6,
266b/7, 267a/6, 267b/1, 267b/3,
268a/2, 268a/3, 268a/9, 268b/2,
268b/3, 269a/3, 269a/6, 269a/7,
269b/2, 269b/6, 269b/7, 269b/8,
270a/1, 270a/4, 270a/5, 270a/8,
270b/6, 271a/6, 271a/7, 271b/1,
271b/3, 271b/6, 272a/1, 272a/2,
272a/3, 272b/1, 272b/3, 272b/4,
272b/5, 272b/6, 272b/7, 272b/8,
273a/1, 273a/3, 273a/4, 273a/5,
273a/6, 273a/7, 273b/1, 273b/4,
273b/5, 273b/6, 273b/7, 274a/4,
274a/5, 274a/6, 274a/7, 274a/8,
274a/9, 274b/1, 274b/3, 274b/6,
274b/7, 275a/1, 275a/3, 275a/4,
275a/5, 275a/6, 275a/7, 275a/8,
275a/9, 275b/1, 275b/2, 275b/4,
275b/5, 275b/6, 275b/7, 275b/9,
276a/1, 276a/3, 276a/4, 276a/7,
276a/8, 276b/1, 276b/2, 276b/6,
276b/8, 277a/2, 277a/4, 277a/7,
277a/8, 277a/9, 277b/1, 277b/2,

277b/4, 277b/6, 277b/7, 277b/8,
278a/1, 278a/4, 278a/5, 278a/6,
278a/7, 278a/9, 278b/3, 278b/5,
278b/6, 279a/1, 279a/3, 279a/4,
279a/5, 279a/6, 279a/8, 279a/9,
279b/1, 279b/5, 279b/9, 280a/1,
280a/3, 280a/4, 280a/5, 280a/6,
280a/7, 280a/8, 280b/2, 280b/6,
280b/9, 281a/2, 281a/3, 281a/6,
281b/1, 281b/2, 281b/3, 281b/4,
281b/5, 281b/6, 281b/8, 281b/9,
282a/1, 282a/2, 282a/3, 282a/4,
282a/5, 282a/6, 282a/8, 282a/9,
282b/1, 282b/2, 282b/3, 282b/5,
282b/7, 282b/9, 283a/1, 283a/2,
283a/8, 283a/9, 283b/1, 283b/6,
283b/7, 283b/8, 284a/1, 284a/2,
284a/4, 284a/5, 284a/6, 284a/7,
284a/8, 284a/9, 284b/1, 284b/2,
284b/3, 284b/4, 284b/5, 284b/6,
284b/7, 284b/9, 285a/1, 285a/2,
285a/3, 285a/4, 285a/5, 285a/6,
285a/7, 285a/9, 285b/1, 285b/3,
285b/7, 286a/1, 286a/4, 286a/5,
286a/8, 286a/9, 286b/2, 286b/3,
286b/5, 286b/7, 287a/2, 287a/3,
287a/4, 287a/5, 287a/6, 287a/7,
287a/8, 287b/1, 287b/3, 287b/4,
287b/5, 287b/6, 287b/8, 287b/9,
288a/1, 288a/2, 288a/3, 288a/6,
288a/7, 288a/9, 288b/1, 288b/2,
288b/3, 288b/7, 288b/8, 288b/9,
289a/1, 289a/2, 289a/5, 289a/7,
289a/9, 289b/2, 289b/6, 289b/7,
289b/8, 289b/9, 290a/1, 290a/2,
290a/3, 290a/8, 290a/9, 290b/1,
290b/2, 290b/3, 290b/4, 290b/6,
290b/7, 290b/8, 291a/5, 291a/6,
291a/7, 291a/8, 291b/3, 291b/4,
291b/8, 291b/9, 292a/1, 292a/2,
292a/3, 292a/4, 292a/6, 292a/8,
292b/2, 292b/4, 292b/5, 293a/1,
293a/3, 293a/4, 293a/6, 293a/8,
293a/9, 293b/6, 293b/7, 293b/8,
294a/1, 294a/8, 294b/2, 294b/3,
294b/5, 295a/2, 295a/4, 295a/8,
295b/2, 295b/9, 296a/1, 296a/2,

296a/5, 296a/6, 296a/7, 296a/8,
296a/9, 296b/1, 296b/2, 296b/6,
296b/8, 296b/9, 297a/1, 297a/2,
297a/3, 297a/5, 297b/1, 297b/2,
297b/3, 297b/5, 297b/8, 298a/6,
298a/7, 298a/9, 298b/3, 298b/4,
298b/6, 298b/9, 299a/1, 299a/2,
299a/3, 299a/4, 299a/7, 299a/8,
299a/9, 299b/1, 299b/3, 299b/4,
299b/5, 299b/7, 299b/8, 300a/1,
300a/2, 300a/3, 300a/5, 300a/6,
300a/7, 300a/8, 300a/9, 300b/1,
300b/3, 300b/6, 300b/7, 300b/9,
301a/1, 301a/3, 301a/4, 301a/5,
301a/6, 301a/9, 301b/1, 301b/2,
301b/3, 301b/4, 301b/5, 301b/6,
301b/8, 301b/9, 302a/1, 302a/4,
302a/5, 302a/6, 302a/7, 302a/8,
302a/9, 302b/1, 302b/3, 302b/4,
302b/5, 302b/6, 302b/8, 302b/9,
303a/3, 303a/4, 303a/5, 303a/6,
303b/1, 303b/4, 303b/6, 303b/8,
304a/5, 304a/6, 304a/8, 304a/9,
304b/1, 304b/3, 304b/5, 305a/2,
305a/3, 305a/7, 305a/8, 305a/9,
305b/1, 305b/2, 305b/3, 305b/4,
305b/5, 305b/7, 305b/8, 305b/9,
306a/1, 306a/5, 306a/7, 306a/8,
306b/1, 306b/2, 306b/3, 306b/5,
306b/6, 307a/1, 307a/4, 307a/6,
307a/7, 307a/8, 307b/4, 307b/6,
307b/7, 307b/8, 308a/1, 308a/2,
308a/3, 308b/2, 308b/3, 308b/5,
308b/7, 308b/8, 309a/1, 309a/3,
309a/4, 309a/6, 309a/7, 309a/9,
309b/1, 309b/2, 309b/3, 309b/4,
309b/6, 309b/7, 309b/8, 310a/2,
310a/3, 310a/4, 310a/9, 310b/1,
310b/2, 310b/4, 310b/5, 311a/1,
311a/4, 311a/5, 311a/6, 311a/8,
311a/9, 311b/1, 311b/3, 311b/5,
311b/7, 312a/9, 312b/1, 312b/2,
312b/3, 312b/4, 312b/6, 312b/8,
312b/9, 313a/1, 313a/4, 313a/5,
313a/6, 313a/7, 313a/9, 313b/1,
313b/2, 313b/4, 313b/5, 313b/6,
313b/7, 313b/8, 314a/1, 314a/4,

314b/1, 314b/6, 314b/7, 315b/1,
315b/7, 315b/9, 316a/4, 316b/4,
316b/6, 316b/8, 317a/2, 317a/3,
318a/4, 318a/5, 318b/7, 318b/8,
318b/9, 319a/2, 319a/4, 319b/4,
319b/6, 319b/7, 319b/8, 320a/1,
320a/2, 320a/4, 320a/5, 320a/6,
320a/7, 320a/8, 320a/9, 320b/1,
320b/2, 320b/6, 320b/7, 321a/1,
321a/3, 321a/7, 321a/8, 321a/9,
321b/1, 321b/2, 321b/5, 321b/8,
322a/1, 322a/3, 322a/4, 322a/6,
322a/7, 322a/8, 322a/9, 322b/1,
322b/2, 322b/4, 322b/5, 322b/6,
322b/8, 322b/9, 323a/1, 323a/3,
323a/4, 323a/5, 323a/6, 323a/7,
323a/8, 323b/1, 323b/3, 323b/5,
323b/7, 323b/8, 324a/1, 324a/2,
324a/3, 324a/7, 324a/8, 324a/9,
324b/3, 324b/4, 324b/5, 324b/7,
324b/9, 325a/1, 325a/3, 325a/5,
325a/6, 325a/7, 325a/8, 325b/4,
325b/5, 325b/6, 325b/7, 325b/8,
326a/3, 326a/5, 326a/6, 326a/7,
326a/8, 326a/9, 326b/1, 326b/4,
326b/5, 326b/8, 327a/1, 327a/2,
327a/3, 327a/4, 327a/5, 327a/6,
327a/8, 327b/1, 327b/2, 327b/3,
327b/4, 327b/7, 327b/9, 328a/1,
328a/2, 328a/3, 328a/4, 328a/5,
328a/6, 328a/7, 328a/8, 328b/1,
328b/2, 328b/5, 328b/6, 328b/8,
329a/1, 329a/3, 329a/4, 329a/5,
329a/6, 329a/8, 329a/9, 329b/1,
329b/4, 329b/8, 330a/4, 330a/5,
330a/8, 330b/1, 330b/3, 330b/4,
330b/5, 330b/6, 330b/7, 330b/8,
330b/9, 331a/2, 331a/3, 331a/4,
331a/6, 331b/1, 332a/3, 332a/4,
332a/6, 332a/7, 332a/9, 332b/3,
332b/4, 332b/7, 332b/8, 333a/1,
333a/5, 333a/7, 333a/8, 333b/2,
333b/3, 333b/5, 333b/6, 333b/8,
334a/2, 334a/5, 334a/6, 334a/9,
334b/1, 334b/5, 334b/6, 335a/1,
335a/2, 335a/3, 335a/4, 335a/5,
335a/6, 335a/8, 335a/9, 335b/1,

335b/2, 335b/3, 335b/5, 335b/6,
335b/7, 335b/8, 335b/9, 336a/2,
336a/4, 336a/8, 336b/1, 336b/2,
336b/3, 336b/9, 337a/1, 337a/3,
337a/5, 337a/6, 337a/8, 337b/1,
337b/7, 337b/8, 338a/4, 338a/5,
338a/7, 338b/3, 338b/7, 339a/2,
339a/3, 339a/5, 339a/6, 339a/7,
339a/8, 339a/9, 339b/1, 339b/2,
339b/3, 339b/4, 339b/5, 339b/6,
339b/7, 339b/8, 339b/9, 340a/1,
340a/3, 340a/5, 340a/6, 340a/9,
340b/4, 340b/8, 341a/5, 341a/8,
341b/2, 341b/3, 341b/8, 342a/4,
342a/5, 342a/9, 342b/1, 342b/2,
342b/3, 342b/9, 343a/2, 343a/5,
343a/7, 343a/9, 343b/1, 343b/7,
343b/8, 344a/5, 344a/6, 344a/7,
344a/8, 344b/1, 344b/2, 344b/7,
345a/3, 345a/6, 345b/1, 345b/5,
345b/7, 347a/2, 347a/5, 347a/6,
347b/4, 348a/1, 348a/6, 348b/2,
348b/9, 349a/1, 349a/3, 349a/6,
349a/9, 349b/1, 349b/4, 349b/8,
350a/2, 350a/3, 350a/5, 350a/6,
350b/1, 350b/4, 351a/3, 351a/8,
351b/2, 351b/3, 351b/4, 351b/5,
351b/7, 352a/1, 352a/2, 352a/4,
352a/6, 352a/8, 352b/3, 352b/6,
352b/7, 352b/9, 353a/1, 353a/3,
353a/4, 353a/5, 353a/6, 353a/7,
353b/1, 353b/2, 353b/3, 353b/4,
353b/5, 353b/8, 353b/9, 354a/4,
354a/9, 354b/1, 354b/2, 354b/3,
354b/4, 355a/5, 355a/9, 355b/1,
355b/2, 356a/3, 356a/4, 356a/5,
356a/9, 356b/1, 356b/4, 356b/5,
356b/6, 356b/9, 357a/1, 357a/2,
357a/4, 357a/5, 357b/3, 357b/8,
358a/2, 358a/3, 358a/4, 358b/4,
358b/6, 358b/8, 359a/1, 359a/3,
359b/3, 359b/5, 359b/7, 360a/4,
360a/6, 360a/7, 360a/8, 360b/5,
360b/6, 360b/7, 360b/8, 361a/3,
361a/4, 361a/5, 361b/1, 361b/6,
362a/1

k. idi 264b/6

2. Cümlelerin anlamına güç katmak, vurgulamak için kullanılır

k. 002b/7, 010a/2, 012b/8, 021b/6, 022a/2, 025b/1, 027a/1, 029b/4, 032b/8, 037b/9, 044b/1, 045b/4, 048b/4, 051a/5, 053a/1, 064b/5, 070b/4, 071b/8, 073a/2, 074b/4, 076a/6, 078b/9, 081b/7, 083a/4, 084a/1, 084b/6, 089a/9, 090a/2, 091b/6, 104a/4, 104a/6, 105a/4, 106a/7, 106a/9, 107b/4, 110a/4, 111a/4, 113a/1, 113a/5, 114a/5, 116a/3, 118a/1, 119b/3, 123a/2, 133a/2, 133b/4, 137b/3, 146a/9, 149a/7, 153b/6, 155b/5, 164b/7, 167a/4, 170a/5, 172b/2, 179b/7, 224a/3, 227b/4, 230b/7, 234b/4, 235a/4, 247a/4, 251b/1, 268a/3, 291a/3, 297a/7, 331b/9, 344b/8, 347a/1, 351a/8, 353b/3, 358b/7

3. Sebep-sonuç bakımından iki cümleyi bağlar.

k. 002b/5, 003a/5, 003a/8, 005b/1, 005b/2, 006a/1, 006b/2, 007a/4, 007b/3, 008b/4, 009a/3, 013b/3, 015b/7, 016a/2, 016a/8, 016b/6, 016b/9, 019b/7, 024a/5, 025a/8, 026a/4, 034b/9, 035a/4, 036b/1, 036b/9, 037a/1, 037b/8, 038a/4, 038a/9, 042a/9, 043a/2, 046a/2, 046a/3, 048b/1, 050b/3, 059b/3, 062a/5, 063a/2, 063b/9, 064b/4, 065a/3, 066b/7, 066b/9, 067a/9, 067b/2, 068a/9, 072a/8, 075a/4, 075a/8, 075a/9, 075b/1, 075b/2, 080a/1, 080a/4, 080a/8, 080b/2, 081a/3, 083a/3, 084b/1, 086a/7, 086b/5, 090b/2, 090b/7, 092a/3, 092b/1, 092b/4, 094a/6, 095a/4, 095a/6, 095a/9, 096a/2, 100a/9, 101a/7, 101b/6, 101b/9, 102a/4, 104b/4, 109a/3, 110a/8, 110a/9, 110b/3, 110b/5, 111a/2, 111a/3, 111b/3, 112a/2, 112b/2, 113a/2,

113b/7, 114a/4, 114a/9, 115a/8, 115b/2, 115b/4, 117b/7, 118a/1, 120a/6, 121a/3, 122b/2, 125b/1, 125b/3, 125b/6, 126a/8, 129b/3, 131b/9, 135a/9, 140b/2, 142b/4, 143a/8, 143b/1, 143b/7, 143b/8, 144b/7, 146b/6, 147b/4, 149b/9, 150a/9, 151b/5, 153b/6, 157b/7, 158a/5, 158a/9, 159b/5, 160b/9, 165b/5, 167b/1, 172b/7, 173b/1, 175a/7, 176b/4, 182b/4, 187a/2, 194b/8, 198b/6, 202a/9, 204b/4, 214a/1, 223b/8, 225b/5, 226a/9, 227a/9, 229b/7, 230a/7, 235b/2, 240a/7, 245b/2, 245b/8, 254b/1, 256a/3, 260b/6, 263a/8, 269b/6, 283b/5, 286b/1, 287a/6, 288b/3, 288b/7, 289b/5, 293a/9, 296b/2, 297b/9, 299b/7, 300b/8, 301a/5, 301b/3, 301b/5, 302b/6, 302b/8, 311b/4, 323a/2, 325a/4, 325b/2, 329a/8, 330b/9, 338a/6, 348a/1, 359a/6

k. idi 077a/9

kimse: -44- [T.] 1. Herhangi bir kişi, kim olduğu belirtilmeyen bir şahıs. (Bk. kimsene)

k. 071a/7, 104a/3, 175b/9, 181a/3, 182a/6

k.+ ye 032b/5

2. (Olumsuz cümlelerde) Hiçbir şahıs, hiçbir insan.

k. 056a/5, 056b/6, 089a/8, 204a/8, 204b/9, 235a/3, 260a/8, 341a/4, 342a/7, 355b/9, 356a/4, 356a/5

k.+ nün 357a/5

k.+ sinden 034a/2

k.+ ye 009b/4, 009b/5, 038a/9, 061a/2, 069b/9, 103b/9, 110b/9, 169b/7, 170a/5, 172a/4, 270a/5, 325a/9, 342a/4, 355b/9

k.+ yi 170a/9, 171a/8, 171b/4, 171b/9, 175b/4, 180a/1, 341a/9, 341b/4, 342a/6, 342b/2

kimsene: -4- [T.] (Olumsuz cümlelerde)

Hiçbir şahıs, hiçbir insan. (Bk. kimse)

k. 114b/6, 128b/8, 361b/5

k.+ den 250a/7

kīn: -2- [Far.] Kin, gizli düşmanlık, garez.

(Bk. kīne)

k.+ lerini 303a/1

k.+ lerünüzi 303a/9

kīne: -3- [Far.] Kin. (Bk. kīn)

k. 086b/3, 325a/7

k.+ den 150a/5

kireç: -2- [Far.] Kireç.

k.+ lenmiş 195a/7

kirec

k.+ ile 049b/6

kiri: -17- [Ar.] Ücret, karşılık, mükafat.

k. 077a/1, 091a/7, 120a/9, 139b/5, 173b/6, 200b/7, 213a/1, 261b/4, 271b/6, 288a/3, 312a/8, 337a/6

k.+ lerini 327a/9, 332b/2

k.+ m 120a/9

k.+ sini 228a/3

k.+ ye 228a/5

kirtü: -1- [T.] Doğru, gerçek, hakiki.

k. 228b/8

kişi: -28- [T.] İnsan, şahıs, kimse.

k. 007a/2, 011a/8, 027a/5, 058a/4, 061b/8, 131a/8, 151b/1, 174a/3, 213b/9, 228b/7, 307b/9, 339b/7, 344b/7, 349a/3, 350b/4

k.+ de 058a/4

k.+ dür 002b/9

k.+ lere 195b/4

k.+ nün 008a/5, 322b/7, 350b/5

k.+ ye 113b/8, 203b/3

k.+ yi 061b/7, 181a/4

k.+ yiçün 021a/7

k.+ yidi 036b/1, 089b/2

kişisüz: -1- [T.] Diyet olmaksızın,

öldürülen bir insanın canına karşılık olmaksızın.

k. 061b/7

kitab: -207- [Ar.] 1. Kur'ân-ı Kerîm.

k. 002a/3, 008b/2, 009b/1, 009b/9, 010a/5, 013a/4, 013a/6, 014a/3, 015a/5, 015a/9, 021a/3, 032a/9, 032b/3, 032b/7, 034b/4, 035b/4, 039b/3, 041a/4, 041a/8, 047a/7, 053a/7, 056a/7, 060b/2, 082b/9, 083a/1, 102b/9, 115a/1, 119b/5, 123a/7, 140a/8, 148b/3, 167a/3, 176a/8, 177b/2, 178a/2, 178a/4, 178a/6, 186b/1, 186b/4, 196b/7, 225a/6, 230a/1, 232b/8, 236b/3, 258a/5, 260a/6, 268a/5, 268b/6, 273b/3, 287a/7, 287a/8, 290a/1, 290a/4, 291a/1, 298a/8, 300b/2, 311a/7, 320b/7, 322a/3, 344a/6, 358b/6, 358b/8

k.+ a 029a/2, 036a/4, 055a/2, 055a/3, 095b/7

k.+ da 055a/7

k.+ dadur 253a/8

k.+ dan 033a/4, 033a/8, 063b/2, 086a/2, 223a/2, 259b/1

k.+ dur 077a/5, 082b/8, 083b/7, 122b/9, 144b/2, 200a/7, 269b/9, 282b/5, 285a/6, 299a/2, 308a/3

k.+ ı 011b/7, 013b/4, 027b/6, 033a/5, 033a/6, 041a/7, 052b/6, 063b/2, 069a/9, 079a/4, 097b/2, 103b/3, 106b/6, 115a/1, 155b/5, 157b/8, 230a/5, 244b/5, 287b/3, 295b/8, 321b/3, 329a/2

k.+ ıla 033a/3

k.+ ında 247a/3

k.+ ındadur 074b/4

k.+ ından 170a/9, 296a/3

k.+ ındın 029a/6

k.+ ını 259a/7

k.+ larına 055a/3

k.+ umuzdan 268b/7

k.+ umuzdur 297b/2

k.+ uş 028a/1, 131b/9, 144a/3,

144a/9, 214a/5, 220b/7, 226a/8,
242a/4, 271b/8, 277a/2, 290a/5,
298a/5

2. Kutsal kitaplar.

k.+ a 015b/1, 028b/9
k.+ dan 029a/6, 047b/3, 060b/1
k.+ ı 005a/2, 007b/1, 007b/2,
010b/2, 011a/4, 013a/3, 015a/8,
018b/9, 031a/2, 047b/7, 054b/5,
059a/4, 059a/5, 063a/2, 064b/3,
071b/5, 076b/8, 077a/2, 079a/5,
082b/6, 106a/4, 118a/4, 121b/8,
124a/5, 130b/9, 143b/7, 176a/6,
177a/3, 241b/7, 299a/1, 354b/5
k.+ ıla 259a/2
k.+ ın 009b/1, 164b/2
k.+ ından 047a/2
k.+ lar 009a/6, 041a/4, 154b/2,
191b/2, 256b/3, 259a/2, 315b/5,
350a/8, 358b/5
k.+ lardadır 185b/8, 315b/9
k.+ lardaydı 219b/7
k.+ lardur 354b/5, 358b/5
k.+ ları 178a/8
k.+ larına 027a/9
k.+ larından 313b/6
k.+ larından 297b/2
k.+ larını 334a/7
k.+ uñ 042a/7, 056b/6, 236a/8,
248b/7, 324a/8, 325a/8, 358b/4
k.+ uñuzı 267b/9
k. islerine 154b/2

3. Kitap.

k.+ ları 329a/5

kitāb ehli: -1- [Ar.] Hristiyanlar ve
Yahudiler.

k. 035a/8

kitābsuz: -2- [Ar.+T.] Kutsal bir kitap
olmaksızın.

k. 192b/3, 243b/1

ko-: -115- [T.] 1. Bir şeyin veya yerin
içinde bırakmak, içine koymak,
sokmak. (Bk. koy-)
k.- dı 003a/3

2. Dokunmadan, zarar vermeden
bırakmak, olduğu gibi bırakmak.
k. 312b/2

k.- dı 025a/2

k.- duğuz 324b/4

k.- mayadı 155a/9

k.- η 088b/8, 127b/6, 135b/1,
278b/4

k.- r mısın 091b/7

k.- rdı 226b/1

k.- rlardı 005a/7, 092b/8, 145a/2

k.- rsañ 096a/6

k.- yavuz 091b/8

3. Bir şeyi bir yere bırakmak,
yerleştirmek, koymak.

k.- dı 006a/1, 110b/1, 316a/4,
316a/5

k.- rsız 031a/5

k.- yavuz 179a/1, 188b/3

4. Geride bırakmak, ölüp geride
birisini ya da mal bırakmak, miras
bırakmak.

k.- dı 023a/2, 043a/4, 043b/1,
043b/4, 045b/9, 058a/5, 058a/6

şonra k.- dı 345a/6, 351b/2

k.- dılar 043b/5, 294b/7

k.- duğumda 201b/9

k.- duğ 235b/2, 266a/4, 266b/8,

267a/4, 267a/8, 310b/1, 314b/7

k.- duğuz 043b/6, 043b/7, 077b/2

k.- madı 314a/3

k.- mayadı 260b/6

k.- rısa 015b/8

5. Terketmek, bırakmak.

k.- dı 109a/8

k.- dılar 109a/8

k.- dum 134b/3

k.- mañ 340b/9

k.- η 026a/9, 079b/2

ķ.- yavuz 088b/3, 129a/7

6. Yalnız bırakıp gitmek, terketmek, alakayı kesmek, yüz çevirmek.

ķ. 075a/8, 077a/4, 079a/2, 081a/1, 148b/4, 200a/2, 250b/5, 337a/5, 340a/1, 343a/1, 343b/7

ķ.- dılar 329b/4

ķ.- duġuz 297b/8

ķ.- ma 190b/5

ķ.- maķda 358a/8

ķ.- η 096b/2, 329b/1

ķ.- rlar 346b/8

ķ.- rsa 039a/6

ķ.- rsız 219a/1, 267a/6

ķ.- rsuz 345a/9

ķ.- yavuz 078b/7, 087a/6, 115b/8, 297b/8

7. Alı koymak, tutmak.

ķ. 091a/6, 215a/8

8. Msade etmek, serbest bırakmak, salmak.

ķ. 111a/4, 293b/6

ķ.- duķ 175a/1

ķ.- ġıl 294b/7

ķ.- mazlardı 151b/1

ķ.- η 104a/3, 278b/5, 294b/5, 304b/4

ķ.- r 260b/7

9. Ertelemek, daha sonraya bırakmak.

ķ.- maduġ 330b/2

ķ.- maya 330b/2

ķ.- mayalar 255a/8

ķ.- mazuz 130b/2

ķ.- r 147b/8, 155b/1

ķ.- rsaġ 165a/4

ķ.- yavuz 123b/1

10. Vazifelndirmek, işin başına dikmek.

ķ.- duķ 132b/8

11. Geride bir kısmını, artıġını vs bırakmak, var olmaya devam etmek.

ķ.- ma 341a/3

ķ.- maduķ 171b/9

ķ.- maz 172a/3, 310b/4, 344a/3

ķ.- rsaġ 341a/4

12.(Gebe kadınlar için) Çocuġunu düşürmek, doġurmak.

ķ.- maķlarıdur 332a/7

13. Gidermek, temizlemek.

ķ.- maduķ mı 357b/3

ķoca: -5- [T.] Yaşlı.

ķ. 137b/6

ķ.+ dur 228a/1

ķ.+ lar olası 281b/3

ķ.+ lar 064b/7

ķ.+ yiken 128a/6

ķocalıķ: -6- [T.] İhtiyarlık.

ķ. 025a/7, 030b/2, 147b/6, 150a/9, 241b/5

ķocalıġ

ķ.+ a 162a/9

ķoç: -1- [T.] Damızlık erkek koyun.

ķ.+ ı 266b/8

ķodur-: -1- [T.] Koydurmak.

ad ķ.- dı 097a/5

ķoġa: -1- [T.] Kova.

ķ.+ sını 133a/2

ķoķu: -1- [T.] Koku.

ķ.+ sunı 139a/1

ķol: -1- [T.] (Hayvanlar için) n ayak.

ķ.+ ını 169b/2

oltu: -1- [T.] Koltuk altı.
. 011a/8

onak: -2- [T.] Konak, ev.
nzl . 175a/9

ona
nzl .+ a 175a/4

ondur-: -1- [T.] Terkip etmek,
oluturmak.
.- dı 351b/4

onul-: -9- [T.] 1. Emanet bırakılmak. (Bk.
onul-)
.- a 015b/5

2. Bir Şeye maruz bırakılmak.
.- a 075a/9
.- dılar 075b/1

3. Kendi haline bırakılmak.
.- a 345b/5
.- a mısız 218a/9
.- asız 104b/8

4. Yapılmak, bina edilmek.
.- dı 172a/2

5. Ortaya konulmak.
.- dı 034a/8

6. Geriye bırakılmak.
.- mış 129b/7

onun-: -1- [T.] Kendi haline bırakılmak.
.- alar 233a/4

onŐı: -3- [T.] KomŐu.
.+ ya 046a/8
. olmayalar 252a/7

onuk: -6- [T.] Konuk, misafir.
.+ larınıu 310a/3
.+ larumdur 150b/7

onu

.+ a 042a/6
.+ ından 150a/7
.+ umda 128b/4
.+ unı 315b/1

onukla-: -1- [T.] Misafir etmek.
.- yalar 173b/5

onul-: -6- [T.] 1. Ortaya konulmak. (Bk.
onul-)
.- dı 276a/9

2. YerleŐtirilmek, ikamet ettirilmek.
.- duı 123a/7

3. Konulmak.
.- mış 355a/2
.- mışlar olalar 342a/5

4. (Yardımcı fiil) Birisinin yerine
konulmak.
vekil .- mışdur 245a/7

5. Bırakılmak.
gir .- mışlar 112b/7

op-: -4- [T.] 1. Ortaya çıkmak, zuhur
etmek.
.- acak 077b/8

2. (Mahşerde) Yeniden dirilmek.
.- ası 176a/8
.- maı 212a/3

3. Harekete gemek, kalkmak.
.- tı 356b/6

opar-: -32- [T.] 1. (Mahşerde) Yeniden
diriltmek, haŐretmek, toplamak.
.- a 057b/8, 072b/8, 322b/5,
323b/7
.- avuz 071b/7, 117a/9, 118b/3,
167a/8, 178b/8, 179b/2, 184a/7,
185a/7, 225b/3, 256a/6
.- du 185a/8
.- mak 244a/1, 258a/1
.- maya 341b/4

ķ.- ur 149b/1, 192b/2

2. Azap etmek.

ķ.- a 100a/5

3. (Kişi, topluluk vb. için)

Bulunduğu ortamdan uzaklaştırmak, ayırmak, sürgün etmek.

ķ.- a 167b/8

ķ.- maķ 324a/9

4. Yaratmak.

ķ.- a 184a/9

5. Hareket ettirmek, kaldırmak.

ķ.- dı 257b/9, 262b/9

ķ.- dılar 359b/1

ķ.- duķ 095b/7

ķ.- ur 141a/9, 241a/5

6. Bir şeyi bağlı olduğu yerden çekip almak, ayırmak, sökmek.

ķ.- ııcıdur 339a/6

ķ.- ur 315a/1

ķoparıl- -6- [T.] 1. (Mahşerde) Yeniden diriltilmek, toplanılmak. (Bk. ķoparul-)

ķ.- alar 202a/1

ķ.- asız 198a/5

ķ.- mağun 241b/7, 241b/8

ķ.- mışlar mıvuz 201a/6

2.Sökülmek.

ķ.- mış 315a/1

ķoparılmaklıķ- -1- [T.] Harekete geçirilmek.

ķ.+ larını 107b/7

ķoparım- -6- [T.] (Mahşerde) Yeniden diriltilmek, toplanılmak.

ķ.- alar 073a/2, 073b/9, 100b/2,

216b/8, 224b/7, 271b/3

ķoparımıl- -17- [T.] (Mahşerde) Yeniden diriltilmek, toplanılmak.

ķ.- alar 149b/8, 211b/5

ķ.- ar 084a/9

ķ.- asız 018a/6, 028a/9, 039a/3, 068a/5, 075b/5, 099b/4, 331a/2

ķ.- mayalar 331a/2

ķ.- mış 199a/9

ķ.- mışlar mıvuz 264b/4, 318b/3

ķ.- mışlar 072a/7, 267b/4

2. Harekete geçirilmek.

ķ.- a 347a/6

3. Sökülmek

ķ.- dı 146b/7

ķoparmaklıķ- -1- [T.] Yaratma durumu.
ķ. 184a/9

ķoparul- -1- [T.] (Mahşerde) Yeniden diriltilmek, toplanılmak. (Bk. ķoparıl-)
ķ.- asum 177a/5

ķorķ- -247- [T.] 1. Takvalı olmak, hürmet etmek, saygıdan çekinmek.

ķ. 246b/3, 250a/2

ķ.- a 098a/1, 098a/6, 138b/6,

181a/7, 332a/7, 332a/8

ķ.- alar 016b/6, 069a/5, 184b/6,

274a/1

ķ.- ar iken 087b/5

ķ.- ar oldı 327a/1

ķ.- ar 067b/8, 180a/3, 194b/1,

272b/5, 309b/3, 349b/4, 354b/2

ķ.- arın 061b/3, 101b/3, 272b/9

ķ.- arise 332a/4

ķ.- arlar oldılar 223b/9, 226b/4,

283b/6

ķ.- arlar 073b/8, 094a/4, 154b/8,

188b/5, 250a/7, 258b/6, 273b/4,

335a/1

ķ.- arsa 207b/4

ķ.- arsanuz 249a/7

ķ.- arsız 155a/2
ķ.- aruz 346a/5
ķ.- asın 250a/3, 349b/2
ķ.- asız 029b/4, 052a/5, 099b/9,
303a/8
ķ.- dı 045a/9, 261a/5, 309a/3,
349b/9, 357a/1, 359a/3
ķ.- dılar 273a/7
ķ.- duņuz mı 323b/1
ķ.- maķ 029b/5, 305b/6
ķ.- maz mısız 198b/3, 199a/4,
267a/6
ķ.- maz 259a/6, 356b/8
ķ.- mazsız 201a/9
ķ.- ucı olduņısa 176b/2
ķ.- ucuyiken 200a/6
ķ.- ucılar 005a/3, 172a/2, 302a/1
ķ.- ucılardur 187b/2, 200a/4,
287b/4, 339b/1
ķ.- ucıları 269b/9
ķ.- ucılarınla 347b/9
ķ.- ucılarken 010b/5
ķ.- ucılarınur 232b/4, 291b/6,
336b/7
ķ.- uņ 004b/8, 004b/9, 058b/5,
098a/4, 103a/1, 151b/9, 155a/1,
191b/9, 217a/8, 217a/9, 217b/8,
218a/2, 218a/8, 218b/1, 218b/8,
219a/7, 234a/3, 240a/1, 244a/9,
251b/9, 252b/7, 262b/3, 272b/6,
273a/3, 293a/2, 306a/8, 307a/3,
307a/9, 322a/2, 323a/4, 325a/1,
325b/7, 325b/8, 327b/3, 331b/3,
331b/8, 332b/7, 340a/6

2. Endişelenmek, kaygılanmak.

ķ. 207b/4
ķ.- alardı 043a/7
ķ.- arın 071a/8, 088a/1, 116a/4,
123a/3, 124b/8, 129a/4, 132b/4,
177b/5, 214b/2, 218a/3, 228b/9,
278b/5, 279a/4, 279a/6, 299b/9
ķ.- arlar 206a/8, 310b/1, 346a/3
ķ.- arsız 046a/4, 105b/4
ķ.- asız 042b/5, 042b/6, 046a/5,
106a/2
ķ.- ma 235a/9

ķ.- mayasız 305b/8
ķ.- maz mısız 217a/8, 217b/7,
218a/7, 218b/8, 219a/6
ķ.- mazlar 212a/3, 296b/2
ķ.- mazsız 340b/4
ķ.- sun 043a/6
ķ.- uņ 005a/5, 011a/6, 235b/3,
244a/9

3. Korkuya kapılmak, ürkemek.

ķ.- a 054a/8, 190b/6
ķ.- am 076a/7
ķ.- ar 350a/2, 350a/7
ķ.- arduņuz 099b/6
ķ.- arın 214b/3, 228b/7, 325b/6
ķ.- arken 227b/1
ķ.- arlar idi 107b/9
ķ.- arlar mı 207b/1
ķ.- arlar 049b/3, 061a/5, 108b/2,
142a/9, 164b/5
ķ.- arsın 250a/2
ķ.- arsız 239b/6
ķ.- aruz 064a/3, 181a/7
ķ.- asın 102a/5
ķ.- asız 022a/4, 104b/6
ķ.- dı 016a/1, 130b/1, 145b/8,
269a/7, 317a/3
ķ.- dılar 257a/2
ķ.- duğundan 314a/7
ķ.- duğunuz 239b/6
ķ.- duķ 174a/1
ķ.- dular 252b/9
ķ.- dum 175b/8, 183b/8, 214b/7
ķ.- ma 128a/4, 150a/8, 180b/4,
182a/8, 221a/6, 228a/4, 228b/4,
269a/7, 310a/6
ķ.- madı 105a/4
ķ.- madun mı 271a/3
ķ.- mağa 344b/9
ķ.- mağıl 226b/5
ķ.- mağičün 239a/9
ķ.- maķ 141a/9
ķ.- maķdan 228b/6
ķ.- maķdın 325b/2
ķ.- maņ 013b/2, 040a/8, 058b/8,
063a/3, 181a/8, 284b/2
ķ.- maya 184b/5, 341b/9

ķ.- mayasın 182b/9, 183a/1
ķ.- maz mısız 076a/7, 088a/7,
104b/5
ķ.- maz 221a/6
ķ.- mazın 076a/6
ķ.- mazlar mı 214b/2
ķ.- mazlar oldılar 348b/5
ķ.- mazlar 064a/8, 250a/7, 344b/7
ķ.- saı 226b/4
ķ.- uçılar olduķ 311b/9
ķ.- uçılar 287b/9
ķ.- uçılardur 188b/6
ķ.- uçılarınuz 150a/8
ķ.- uçıyiken 227b/7
ķ.- uı 013b/2, 040a/6, 040a/8,
058b/8, 063a/3, 200a/1, 219b/1
ķ.- up 314a/7

ķorkı: -2- [T.] Korku. (Bk. ķorku)
ķ.+ larla 337b/4

ķorkıd-: -10- [T.] 1. Uyarmak, anlatmak.
(Bk. ķorkıt-)
ķ. 225b/7
ķ.- ıcılarken 018b/9
ķ.- u ħaber virinilmişlerüı 120b/2
ķ.- u ħaber vir 115a/2
ķ.- u ħaber vireler 114a/8
ķ.- ucı 011a/1
ķ.- urlar 080a/9

2. Korkutmak.
ķ.- ur 029b/5, 029b/8, 040a/8

ķorku: -51- [T.] 1. Takva, ħürmet,
çekinme. (Bk. ķorkı)
ķ. 004b/6, 006b/1, 010b/1, 024b/8,
026a/3, 026a/8, 038a/4, 040a/3,
065b/6, 073b/5, 085b/9, 087a/4,
098b/9, 107b/9, 119b/6, 121a/3,
128a/4, 128a/8, 182a/7, 191a/9,
207b/4, 248a/3, 248a/4, 248b/8,
255a/1, 290a/3, 293a/5, 299a/3,
310a/5
ķ.+ sı 049b/3
ķ.+ sından 007a/6
ķ.+ sından 187b/2, 200a/4, 326a/2

ķ.+ yiçün 245b/5
ķ.+ yla 359b/5

2. Endişe, kaygı.
ķ.+ sından 162b/9
ķ.+ sından 167b/5

3. Korku, korkuya kapılma.
ķ.+ dan 013b/7, 050a/4, 148a/1,
169b/3, 226a/1, 360b/5
ķ.+ dın 049b/4
ķ.+ larından 208a/2
ķ.+ nuı 159b/5
ķ.+ sından 141b/1
ķ.+ yı 324b/1

ķorkucılık: -1- [T.] Takvalı olma,
dindarlık.
ķ. 321b/8

ķorkıdu ħaber: -1- [T.+Ar.] İkaz, uyarı.
ķ. 148a/1

ķorkıdul-: -2- [T.] Uyarılmak.
ķ.- mışlaruı 266a/3
ķ.- salar 188b/2

ķorkıdunıl-: -4- [T.] Uyarılmak. (Bk.
ķorkıdunıl-)
ķ.- dılar 172b/4, 298a/6
ķ.- mışlaruı 219a/4, 268a/8

ķorkıdunul-: -1- [T.] Uyarılmak. (Bk.
ķorkıdunıl-)
ķ.- mışlaruı 224a/5

ķorkıdu ħaber: -5- [T. +Ar.] İkaz, uyarı.
ķ. 168b/3
ķ.- iciler 122a/7
ķ. vir 148a/9
ķ. vire 168b/1
ķ. virüı 151b/9

ķorkun-: -1- [T.] Korkutulmak.
ķ.- alar 102a/4

korkusuz: -1- [T.] Korkmayan.

ķ. olası 022a/5

korķut-: -118- [T.] 1. Uyarmak, anlatmak.

(Bk. korķıd-)

ķ. 073b/8, 220a/7, 340a/5, 343b/5

ķ.- dı 315b/1

ķ.- dıj mı 002b/2

ķ.- duķ 349a/2

ķ.- dum 283a/7, 357a/3

ķ.- mağuğ mı 002b/2

ķ.- mağuğ 261a/4

ķ.- mağı 309a/1

ķ.- mağumdan 145b/8, 309b/3

ķ.- maķ 164b/8, 344b/1, 347a/5

ķ.- maķdan 184b/6

ķ.- maķları 315b/1

ķ.- maķlarum 314b/8, 314b/9,

315a/2, 315a/7, 315b/3

ķ.- masın 258b/5

ķ.- mayasın 261a/5

korķud-

ķ.- a 088a/5, 088b/1, 263b/4,
278a/1, 299a/2

ķ.- am 071b/3

ķ.- asın 077a/5, 083b/7, 179b/9,
229b/6, 244b/6, 286b/3

ķ.- dı 299b/8

ķ.- ı ħaber virinilmedi 261a/1

ķ.- ı ħaber viresin 261a/1

ķ.- ıcı 217b/3

ķ.- ıcılar 057a/7

ķ.- ıcısın 141a/3

ķ.- ucı ola 209b/4

ķ.- ucı olalar 260a/9

ķ.- ucı 060b/9, 061a/1, 096b/5,
097a/2, 168a/2, 212b/5, 212b/9,
229b/6, 244b/7, 250b/4, 255a/7,
255b/8, 256b/4, 256b/7, 258b/9,
259a/1, 260a/1, 260b/1, 268b/3,
282b/6, 291a/3, 298b/7, 308a/1,
334b/7, 335a/6, 335b/5, 350a/2

ķ.- ucıdur 314a/5

ķ.- ucılar olduķ 294a/4

ķ.- ucılar 073b/5, 266a/2, 299b/8,
314b/1, 315a/2, 315a/8, 315b/4

ķ.- ucılardan 219b/7, 314a/5

ķ.- ucılardanvan 226a/5

ķ.- ucıları 220a/4

ķ.- ucılarken 172b/3, 300b/2

ķ.- ucısın 123b/8

ķ.- ucıvan 151b/1, 195b/3, 236b/6,
311a/1, 340a/6

ķ.- uciyiken 304a/3

ķ.- ucıvan 123a/1, 124b/7, 271a/4,
271a/7, 310b/9

ķ.- uğ 261a/4

ķ.- ur 279a/1

ķ.- urun 188b/1

ķ.- uruz 165a/1

2. Korkutmak.

ķ. 177a/9, 278a/3

ķ.- maķlar 315b/2

ķ.- maķuđ 308b/5

korķud-

ķ.- dılar 091a/9

ķ.- ucı oldılar 210a/4

ķ.- ur 273a/3, 276b/4

ķ.- urlar 274a/7

ķ.- ursız 089b/5

ķ.- ursuz 102a/7

ķov-: -3- [T.] Kovmak, yanından
defetmek.

ķ.- ma 074a/1

ķ.- sağ 074a/2

ķ.- ucı 217b/2

ķov: -1- [T.] Koğ, ķekiřtirme, yerme.

ķ.+ ula 336a/6

ķoy-: -32- [T.] 1. Bir şeyin veya yerin
içinde bırakmak, içine koymak,
sokmak. (Bk. ķo-)

ķ.- a 040b/3

ķ.- duķ 232a/8, 235b/9

ķ.- u 051a/1

3. Bir şeyi bir yere bırakmak,
yerleştirmek, koymak.

ķ.- a 100b/3, 165b/3, 184a/9
ķ.- dı 339a/7

4. Geride bırakmak, ölüp geride birisini ya da mal bırakmak, miras bırakmak.
ķ.- alar 021b/2, 022a/6
ķ.- alardı 043a/6

5. Terketmek, bırakmak.
ķ.- a 091b/8
ķ.- ıcılar 126b/9
ķ.- uçılar mıvuz 265a/6

6. Yalnız bırakıp gitmek, terketmek, alakayı kesmek, yüz çevirmek.
ķ.- a 096b/7, 192a/1
ķ.- asız 054b/2

7. Vaz geçmek, hakkından feragat etmek.
ķ.- a 045a/4

8. Elinden bırakmak, yere koymak.
ķ.- a 301a/8
ķ.- asız 052b/1

9. Alı koymak, tutmak.
ķ.- u virdüm 249a/2
ķ.- u virmek 249a/2

10. Müsade etmek, serbest bırakmak, salmak.
ķ.- a 092a/2, 127a/4

11. Ertelemek, daha sonraya bırakmak.
ķ.- a 145a/9, 340a/7
ķ.- asın 251a/5

12. Saklamak, gizlemek.
ķ.- ucısın 123b/6

13.(Gebe kadınlar için) Çocuğunu düşürmek, doğurmak.

ķ.- a 192a/2
ķ.- alar 332b/1

14. (Elbise için) Çıkarmak, soyunmak.
ķ.- alar 208b/4
ķ.- asız 208a/7

ķoyun: -13- [T.] Koyun.

ķ. 068b/3, 152a/2, 157a/5, 194a/9, 269a/9
ķ.+ dan 081b/2, 082a/1
ķ.+ ı 190a/2
ķ.+ lardan 259a/6
ķ.+ larından 269b/1
ķ.+ um 180b/3
ķ.+ uñı 269b/1

ķoyunıl-: -1- [T.] Koyulmak.

ķ.- duķ 232b/2

ķök: -3- [T.] 1. Ağaç kökü.

k.+ i 146b/4
k.+ leri 324b/5

2. Soy.

k. kese depelerdünüz 038a/6

ķöpük: -2- [T.] Köpük.

k. 142a/3
k.+ dür 142a/2

ķöpüg

k.+ i 142a/1

ķör: -1- [T.] mec. Maneviyata kapalı.

k. 224b/8

ķöşk: -16- [T.] 1. Saray, gösterişli ve süslü ev.

k. 195a/7, 269a/7, 347b/6
k.+ dür 223a/9
k.+ e 223a/8
k.+ ler 089a/1, 210a/8, 237a/5, 254a/3, 273a/7
k.+ lerde 256a/3

2. Oda, bölüm.

k.+ e 030a/6

3. Cennet.

k. 214a/1

4. Kule.

k. 229a/5, 279b/2

köy: -60- [Far.] Belde, memleket, şehir.

k. 024a/8, 083b/9, 090a/8, 122a/2,
159b/3, 164b/5, 186a/9, 186b/5,
191a/1, 195b/1, 212a/2, 220a/4,
301b/8, 332b/5

k.+ de 079b/7, 090a/8, 095a/2,
212b/5, 291a/3

k.+ den 049a/8, 095a/4, 148b/5,
186b/6, 189b/6, 230b/4, 291b/1

k.+ e 005b/8, 138a/3, 222b/4,
255b/7

k.+ i 161b/9, 195a/6

k.+ in 314a/4

k.+ ler 090b/1, 090b/3, 090b/6,
172b/8, 254b/3, 325b/3

k.+ lerden 232a/4, 300a/8

k.+ leri 080b/2, 130a/9, 131a/9,
230b/6, 230b/7, 337b/7

k.+ lerün 090b/3, 130a/6, 140a/1,
254b/2, 324b/7

k.+ ümüzden 089b/9

k.+ üş islerini 261a/7

k.+ üş 173b/5, 235a/6, 235b/1

k.+ üşden 301b/8

k.+ üşüzden 089a/9, 224a/3

şudret: -7- [Ar.] Kuvvet, güç, tâkat,
iktidar

ş. 265a/2, 286a/7, 335a/4, 335a/5

ş.+ ile 310b/7

ş.+ iyle 276a/7

ş.+ ümüz 183b/1

şul: -143- [T.] 1. Allah katında insanın
durumu.

ş. 173a/4, 292b/7

ş.+ a 253b/8

ş.+ dur 270a/1, 270b/2

ş.+ ı 168b/1, 209b/4, 308a/6,

320a/4, 342a/5, 358a/5

ş.+ ına 274a/7

ş.+ indin 312b/8

ş.+ ını 160b/7

ş.+ lar oluş 033a/5

ş.+ lar 161a/3, 178b/2, 179b/7,
262a/1

ş.+ lara 018b/1, 029b/8, 192b/5,
308a/8, 309a/1

ş.+ lardur 097a/8, 187a/9

ş.+ ları oladuş 268a/5

ş.+ ları 029a/3, 085b/4, 213a/8,
224a/5, 265a/7, 266a/3, 267a/8,
268a/2, 282b/3, 290b/8, 346a/3

ş.+ larıma 150a/6

ş.+ larımızdan 178b/4

ş.+ larımızdandır 133b/2

ş.+ larına 041a/1, 101b/7, 164a/8,
167a/7, 178b/2, 279a/5, 285b/4,
287b/5, 288a/2, 288a/9, 288b/1

ş.+ larından 008b/5, 076b/7,
092a/1, 112b/4, 122b/5, 145b/3,
151b/9, 221b/3, 232b/2, 237b/1,
241a/7, 256a/5, 259a/6, 272a/9,
278a/1, 288a/7, 290b/5

ş.+ larını 028b/6, 097b/6, 162b/9,
259b/1, 260b/8, 273a/3, 280a/4,
294b/4

ş.+ larınış 071b/1, 074b/6, 162a/2,
213a/2, 280a/8

ş.+ larum 016a/8, 150a/2, 165a/8,
182b/9, 191b/3, 237a/3, 272b/6,
273a/3, 275b/2, 293a/5, 356a/2

ş.+ laruma 147a/2, 273a/4

ş.+ larumdan 254a/4

ş.+ larumı 175a/4, 210b/5

ş.+ larumıla 216a/1, 294b/6

ş.+ larumuza 268a/6

ş.+ larumuzdan 173a/4, 202a/7,
259b/2, 290a/2, 334a/3

ş.+ larumuzdandır 266a/6, 266b/9,
267a/5, 267a/9

ş.+ larumuzı 270b/2

ş.+ larınış 221b/9

ş.+ larından 053b/5

ş.+ larınışdur 070a/5

ķ.+ laruņı 150a/1, 271b/5, 341a/4
ķ.+ laruņuņ 275a/3
ķ.+ um 290a/3
ķ.+ umuz 003b/1, 100b/9
ķ.+ umuzı 269a/4, 270a/8, 314b/4
ķ.+ uņ 334a/3
ķ.+ unı 175b/6
ķ.+ uvan 177a/2
ķ. ola 057b/7
ķ. oldı 161a/1

2. K le, hizmetçi, uşak.
ķ. 015b/5, 020a/2, 043a/6, 134a/8,
156b/3, 322b/1, 356a/7
ķ.+ a 015b/5
ķ.+ ından 133b/9
ķ.+ lar 205a/9
ķ.+ larına 136a/9
ķ.+ laruņuzdan 205b/3
ķ. eyleduņ 214b/9
ķ. olmazduņuz 149a/6

ķulaçla-: -1- [T.] İçi daralmak, sıkıntı çekmek.
ķ.- maķdan 128b/2

ķulaęuzla-: -1- [T.] Kılavuzluk yapmak, rehberlik etmek. (Bk. ķulavuzla-)
ķ.- yayın 185a/3

ķulaķ: -48- [T.] 1. Duyma organı.
ķ. 163a/7, 201a/3, 245a/4, 300a/5, 337b/9
ķ.+ dur 063a/5, 108b/8
ķ.+ ı 157a/1
ķ.+ lardur 096b/1
ķ.+ ları mı 097b/1
ķ.+ ları 003a/5, 072a/2, 159a/8, 168b/9, 172b/6, 195a/8, 283b/7, 300a/6, 340b/1
ķ.+ ların 053b/5
ķ.+ larında 163b/9, 285b/1
ķ.+ larınuı 073b/2
ķ.+ larumuz 282b/7

ķulaę

ķ.+ a 063a/5
ķ.+ ı 002b/2, 242a/9, 297a/4, 335b/2
ķ.+ ını 003a/7
ķ.+ uņuz 284a/1

2. (Dutmak fiiliyle birlikte)
Dinlemek.
ķ. dut 009b/8, 047a/5, 180a/9
ķ. duta 341b/5, 352b/8, 352b/9
ķ. dutar 072a/1, 302a/4
ķ. dutarlar 118a/9
ķ. dutarlardı 164a/1
ķ. dutdı 341a/8
ķ. dutmazlar 264a/9
ķ. dutuņ 197a/3
ķ. tutdı 149a/4, 309a/6
ķ. tutmaņ 284a/6

ķulavuzla-: -1- [T.] Kılavuzluk yapmak, rehberlik etmek. (Bk. ķulaęuzla-)
ķ.- yayım mı 328b/2

ķulluķ: -1- [T.] Kul olma durumu.
ķulluę
ķ.+ umuzda 281a/2

ķulp: -2- [Yun.] Bir Şeyin tutmaya yarayan yeri.
ķ.+ a 024a/2, 243b/4

ķulpsuz bardaķ: -4- [T.] Kadeh.
ķ.+ lar 355a/2
ķ.+ larıla 293a/8, 346a/9
ķ.+ larla 318a/2

ķum: -1- [Çiğil.] Kum.
ķ. 343a/3

ķumāř: -12- [Ar.] D nya metaı, eşya, d nyalık.
ķ. 157a/6
ev ķ.+ ı 251b/4
ķ.+ ıdur 028b/4
ķ.+ ından 288b/8
ķ.+ ını 230b/9

ķ.+ ların 359a/5
ķ.+ larını 136b/4
ķ.+ larıñuzdan 052a/9
ķ.+ larıñuzı 152a/3
ķ.+ umuzı 137b/8

2. Bez, kumaş, elbise.
ķ.+ ıdur 230b/7
ķ.+ umuzuñ 132b/8

ķur'a: -1- [T.] Kura, ad çekme.
ķ. bıraķdı 267b/3

ķur'ān: -148- [Ar.] İslam dininin kutsal kitabı.
ķ. 002a/3, 003b/2, 004b/8, 008b/2, 016a/5, 021a/3, 021b/7, 025b/3, 027b/7, 031b/7, 037a/7, 039b/3, 050a/6, 054a/6, 068b/2, 071b/3, 077a/1, 082b/8, 097b/8, 097b/9, 099b/2, 113a/7, 115a/3, 116a/2, 118a/3, 119b/3, 143a/5, 151b/2, 159a/2, 161a/9, 166b/7, 168a/5, 184b/7, 187a/6, 188b/6, 191b/3, 209b/8, 211b/3, 225a/6, 229b/8, 232b/8, 241b/9, 260b/9, 263b/4, 268b/2, 271b/7, 273b/9, 282b/5, 285a/9, 290a/5, 291a/9, 298b/7, 308a/1, 311a/7, 319a/7, 320b/7, 341a/8, 344b/8, 348a/6, 351a/7, 353a/6, 354a/6
ķ.+ a 002a/4, 077a/6, 094b/4, 149a/1, 255a/9, 261a/5, 284a/6, 285a/6
ķ.+ da 163b/3, 163b/9
ķ.+ dadur 165a/1
ķ.+ dan 166a/9, 185a/7, 211a/9, 236a/6, 291b/6, 343a/9, 348a/4
ķ.+ dur 319a/6, 353b/9
ķ.+ ı 009a/6, 011b/7, 028a/1, 050a/3, 053a/7, 087a/7, 106a/9, 132a/1, 148b/8, 151a/8, 151b/2, 158b/5, 163b/7, 168a/2, 168b/1, 172a/9, 179b/9, 180a/3, 184a/5, 200b/3, 209b/4, 210b/7, 211b/2, 219b/6, 221a/1, 226a/4, 232b/6, 235a/1, 236b/1, 236b/7, 259b/2,

264a/7, 271b/9, 273b/9, 274b/4, 281b/6, 286b/3, 289b/9, 290a/6, 300b/1, 302b/5, 314b/8, 315a/2, 315a/8, 315b/3, 316a/3, 326a/1, 329a/2, 332b/7, 337b/1, 342b/6, 346b/6, 358b/1, 360a/4
ķ.+ ıla 160b/1, 188b/1, 212b/5, 309b/3, 345a/7
ķ.+ umdan 313a/9
ķ.+ un 148b/3
ķ.+ uñ 166b/6, 220b/7
ķ. iken 131b/9, 184b/6

ķurayza: -1- [Ar.] Hz. Muhammed ile savaşan Medineli yahudi kabilesi.
ķ. 008a/4

ķurbaęa: -2- [T.] Kurbağa.
ķ. 167b/5
ķ.+ lar 092a/7

ķurbān: -16- [Ar.] Allah yolunda kesilen koyun, dana, deve vb. hayvan.
ķ. 017a/9, 041a/2, 058b/2, 068a/6, 194a/8, 196b/5, 305b/2
ķ.+ dan 017a/9, 017b/1, 017b/2
ķ.+ ı 017b/2, 068a/6
ķ.+ um 083b/1
ķ. eylediler 061b/1
ķ. iken 068a/1

ķureyř: -2- [Ar.] Hz. Muhammed'in mensup olduğu Arap kabilesi.
ķ. 360b/4
ķ.+ üñ 219b/7

ķurt: -3- [T.] Kurt.
ķ. 132b/5, 132b/9

ķurtar-: -72- [T.] Kurtulmasını sağlamak.
ķ. 121a/5, 217b/4, 219a/3, 227b/7, 244a/7, 334a/5, 334a/6
ķ.- a 300b/4, 328b/2, 335b/7
ķ.- asın 074b/9, 116b/7
ķ.- avuz 121b/4, 122a/8, 122a/9, 140a/4, 179a/1, 235a/7
ķ.- dı 034b/9, 090a/2, 116b/8,

144b/9, 165b/2, 199a/1, 234b/4, 339a/6

ķ.- duķ 005a/6, 005a/8, 088a/5, 088b/6, 089b/1, 092b/7, 095a/8, 120b/1, 127a/5, 127a/6, 127b/8, 130a/1, 131a/8, 181a/4, 183a/2, 186b/3, 189b/3, 189b/6, 189b/8, 190b/4, 216a/7, 217b/5, 219a/3, 223b/9, 224a/4, 234a/2, 237b/5, 266a/4, 267a/2, 267b/1, 283b/5, 295a/1, 315a/9

ķ.- ıcı 146b/1, 262b/2

ķ.- ıcıvuz 150b/2, 235a/9

ķ.- maya 342a/6

ķ.- mayalar 197a/4, 261b/6

ķ.- ur 074b/8, 075a/1, 276a/1

ķ.- ursın 273a/6

ķurtul-: -14- [T.] 1. Kurtuluŗa ermek, felah bulmak, selamete çıkmak, doğru yola ulaŗmak. (Bk. ķurtul-)

ķ.- asız 036b/9, 042a/9, 062a/5, 067b/2, 068a/9, 088b/3, 101a/7, 197a/8, 205b/3, 329b/3

ķ.- ıcılar 240b/1

ķ.- mayalar 120a/5

2. Tehlikeli, öldürücü, zararlı bir durumu atlatmak, tehlikeden uzaklaŗmak.

ķ.- dı 135a/7

ķ.- maz 120b/7

ķurtıl-: -1- [T.] Zor bir durumdan kurtarılmak.

ķ.- alar 262b/3

ķurtul-: -48- [T.] 1. Kurtuluŗa ermek, felah bulmak, selamete çıkmak, doğru yola ulaŗmak. (Bk. ķurtıl-)

ķ.- asız 016b/9

ķ.- dı 197b/5, 354b/4, 356b/5

ķ.- ıcılar 035a/2, 111a/6, 331b/4

ķ.- mağun 279b/5

ķ.- maķ 279a/3, 295b/5, 297b/4, 303b/9, 315b/5

ķ.- maķdın 279b/8

ķ.- maķdur 071a/9, 265b/6

ķ.- maķlarıyla 276a/1

ķ.- maya 071b/7, 182a/9, 229a/4

ķ.- mayalar 160a/2

ķ.- maz 080b/6, 116a/7, 133b/1, 202b/5, 232b/3

ķ.- mıŗlar 202a/2, 265a/8, 266a/3, 267a/8, 268a/5, 325a/5

ķ.- mıŗlardan 231a/7

ķ.- mıŗlardur 002b/1, 268a/2

ķ.- ucılar 207b/4, 207b/5, 242a/7

ķ.- ucılardur 084a/3, 094b/4, 324a/6

2. Tehlikeli, öldürücü, zararlı bir durumu atlatmak, tehlikeden uzaklaŗmak.

ķ.- acak 041b/2

ķ.- dı 182a/5

ķ.- duğ 228a/4

ķ.- maķ 257a/2

ķ.- mayasız 169b/8

ķ.- ucıdur 135a/2

ķ.- ucılar 202a/9

ķuru-: -2- [T.] (Bitki için) Sararmak, kurumak.

ķ.- r 273a/9

ķ.- ya 321a/5

ķuru: -14- [T.] 1. Yeŗillięi gitmiŗ, kurumuŗ.

ķ. 074b/4, 171b/6, 182b/9, 192a/9, 319a/1, 321a/5ķ.+ lar 135a/5, 135a/9

ķ. oldılar 315a/7

2. Nemi, suyu olmayan.

ķ. 149b/2, 149b/3, 149b/7, 168b/7, 316a/7

ķuŗ: -20- [T.] Kuŗ.

ķ. 031a/3, 031a/4, 069a/9, 069b/1, 073a/1, 134b/1, 135a/1, 194a/6

ķ.+ dan 024b/3, 221b/5

ķ.+ ı 190a/4, 222a/1, 335a/7

ķ.+ lar 206b/7, 253b/9, 360b/2

ķ.+ lara 157a/2
ķ.+ ları 269a/5
ķ.+ uğ 221b/4, 318a/4

ķuřlık: -1- [T.] Sabah ile oğle arasındaki zaman. (Bk. ķuřlık)
ķ. 090b/4

ķuřluk: -6- [T.] Sabah ile oğle arasındaki zaman. (Bk. ķuřlık)
ķ. 173a/1, 356b/3, 357a/7

ķuřluę

ķ.+ ı 350a/3
ķ.+ ını 349b/6
ķ.+ uğ 182a/1

ķutlu: -5- [T.] Uğurlu, mubârek.
ķ. 034a/8, 188b/6, 206a/4
ķ. eyle 177a/3
ķ. olundı 221a/4

ķuvvet: -22- [Ar.] 1. Sağlıklı olmanın verdiği zindelik, sağlamlık.
ķ.+ den 241b/4, 241b/5
ķ.+ i 095b/8
ķ.+ ile 174b/6
ķ.+ üğ isleri 231b/9

2. Mali ve askeri güç ve imkanlar.
ķ.+ den 102a/6
ķ.+ üğ isleri 304b/7
ķ. islerivüz 222b/3

3. Güç.
ķ. 014b/3, 171a/8, 268a/9, 354a/5
ķ.+ din 278a/8, 282a/9
ķ.+ ile 316b/7, 338b/6
ķ.+ üğ issidür 311a/4
ķ.+ üğ 312b/7
ķ. virür 028b/1

4. Gençlik çağı.
ķ.+ ine 133a/7

5. Manevi güç ve dayanıklılık, sabırlı olma.

ķ. issi 269a/4, 351a/5

ķuvvetlendir-: -8- [Ar.+T.]
Kuvvetlenmesini, daha güçlenmesini sağlamak, destek olmak.
ķ.- di 099b/6, 102b/1, 107a/7, 324a/4
ķ.- dük 023b/3
ķ.- dük 328b/8
ķ.- düm 069a/8
ķ.- esiz 060a/2

ķuvvetlü: -4- [Ar.+T.] 1. Sağlıklı, güçlü.
ķ. 223a/1

2. Mali ve askeri bakımdan güçlü olan.
ķ.+ ler 061a/4

3. Güç sahibi, iktidar sahibi.
ķ. 312b/7
ķ.+ dür 036b/5

ķuyruk: -1- [T.] Kuyruk.
ķuyruę
ķ.+ ı 007a/3

ķuyu: -5- [T.] Su Kuyusu.
ķ. 195a/7
ķ.+ nuğ isleri 308a/9
ķ.+ nuğ 132b/2, 132b/7
ķ.+ ya 133a/2

ķuziye'l-emrü: -1- [Ar.] "İş tamam oldu" [?] anlamında söz.
K. 308a/1

ķüçük: -2- [T.] Küçük yaşta olan.
ķ.+ lerüğ 332a/7

ķüçük

ķ. 205b/1

ķüfir: -1- [T.] Allah'a ortak koşma, kâfirlik. (Bk. küfr, küfür)

k.+ de 040a/9

küfr: -11- [Ar.] Allah'a ortak koşma, kâfirlik. (Bk. küfir, küfür)
k.+ e 010a/4, 209b/9
k.+ i 002b/4, 240b/9, 243b/4, 271a/1
k.+ inden 047a/6
k.+ üğ 110a/3
k.+ üñle 272b/4
k. eylerler oldılar 075b/2
k. eyleyiciye 346b/7

küfür: -7- [Ar.] Allah'a ortak koşma, kâfirlik. (Bk. küfir, küfür)
k. 166a/8
k.+ leri 008b/1, 009a/1, 260a/3, 260a/4
k. eyleyiciyiken 346a/1
k. eylerler olalar 241b/1

kükre-: -1- [T.] Kükremek.
k.- megin 210a/9

kül: -1- [T.] Yanan şeylerden geriye kalan toz.
k. 146a/2

kürsü: -1- [Ar.] Arşın altında bulunan, yeri ve gökleri kaplayan sekizinci felek.
k.+ si 023b/9

küy-: -26- [T.] Beklemek, gözetmek, gözlemek.
k.- er 248b/3
k.- erler mi 083a/3, 087a/8, 122a/7, 153b/6, 260b/2, 293a/4, 302a/6
k.- erler misiz 108a/4
k.- erüz 108a/5, 312a/2
k.- iciler 108a/6
k.- icilerdenven 088b/6, 116b/3
k.- icilerüz 083a/6
k.- mezler 083a/3, 262b/7
k.- ücilerdenven 122a/8, 312a/3
k.- üğ 083a/6, 088b/6, 108a/6,

116b/2, 122a/8, 312a/3, 320b/2

läbud: -4- [Ar.] Şüphesiz.
1. 124b/4, 153a/1, 155b/3, 159a/9

lağab: -2- [Ar.] lakap, takma ad.
1. 307a/5
1.+ larıla 307a/5

lām: -3- [Ar.] Arap alfabesinin yirmi altıncı harfi.
1. 083b/7
1.+ ı 002a/3

la'net: -41- [Ar.] Allah'ın bağış ve merhametinden yoksun kalma.
1. 127a/7, 130a/6, 142b/6, 149b/8, 229a/9, 280b/31.+ i 008b/3, 014a/5, 033b/8, 086b/7, 124a/9, 203a/8
1.+ in 032a/1
1.+ üm 271b/3
1. eyle 252b/5
1. eyledi 051a/8, 064b/7, 109a/9, 252a/2, 252b/1, 302b/4, 304a/2
1. eyledük 060a/5
1. eylemek 252b/5
1. eyler 014a/3, 014a/4
1. eylesün 330a/1
1. eyleşelüm 032a/1
1. eyleye 047b/5, 086a/5, 234b/7
1. eyleyiciler 014a/4
1. olındı 066b/1, 344a/1
1. olundı 344a/1, 350a/8, 353b/1
1. olundılar 204b/2
1. olunsunlar 065a/3
1. oldı 309b/6

Lāṭ: -1- [Ar.] Cahiliye döneminde Kâbe'deki putlardan birinin adı.
L.+ dan 313a/2

latîf: -1- [Ar.] "En ince işlerin bütün inceliklerini bilen, en ince şeyleri yapan, kullarına ince yollardan çeşitli faydalar ulaştırın" anlamında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dır.

1.+ dūr 002a/3

lāyık: -13- [Ar.] Elverişli, yaraşır, uygun.

1. 184b/7, 202b/3, 204b/5

1.+ dur 344b/8, 344b/9

1.+ ırağ oldılar 305b/6

1.+ ırağdur 104b/6, 178b/9

1. iken 267b/4

1. olma 352b/9

1. olucıyiken 310b/3

lāyig

1.+ ırağdur 112a/2

lāzım: -6- [Ar.] Gerekli.

1. eyledi 305b/6

1. eyledük 161b/5

1. eylesün 182a/1

1. iken 214a/3

1. olunmaya 021a/8

1. oldıydı 185b/3

lehv: -2- [Ar.] Oyun, eğlence.

1. 072b/2, 075a/8

levh: -5- [Ar.] Yaratılmışlar hakkındaki

bütün bilgiyi kapsayan kitâb-ı

mübın, levhimahfuz

1. 247a/4, 336a/2, 354a/1

1.+ de 164b/7, 348b/6

levhe'l-māhfüz: -4- [Ar.]

Yaratılmışlar hakkındaki bütün

bilgiyi kapsayan kitâb-ı mübin,

levhimahfuz.

1. 073a/2, 181b/3

L.+ da 261a/7

1.+ dan 191b/2

levın: -1- [Ar.] Renk.

1. 006b/8

lezzet: -3- [Ar.] Tat, zevk, haz.

1. 293a/8

1. dutucılar 352b/4

1. tütucılarken 311b/3

līkin: -13- [Ar.] Lakin.

1. 007b/1, 057a/1, 057a/8, 111a/5,

131a/8, 137a/2, 166b/5, 171a/7,

177a/9, 178b/3, 180a/3, 194b/5,

273a/6

Lođmān: -2- [T.] Kur'an'da kendisine hikmet verildiği bildirilen, peygamberliği tartışmalı bir din büyüğü.

L. 242b/6

L.+ a 242b/5

Lūt: -34- [Ar.] Kur'an'da adı geöen bir peygamber.

L. 083b/9, 089a/7, 089b/2, 128a/8,

128b/6, 189b/3, 195a/5, 218b/7,

219a/2, 219a/3, 234b/8, 235a/2,

235a/7, 235a/8, 267a/9, 269a/1,

314a/4, 315a/8, 315a/9, 337b/7

L.+ a 076b/5, 128b/1, 150b/3,

189b/6, 315b/1

L.+ ı 224a/1

L.+ uğ 128a/4, 129b/4, 150b/2,

224a/3, 308a/9, 334a/3

luğ: -2- [T.] Bağış, bağışlama, ihsan, kerem, cömertlik.

1. 177b/8

1. issidür 139b/1

mādām: -2- [Ar.] Madem. (Bk. mādem)

m. 130b/4, 130b/6

mādem: -3- [Ar.] Madem. (Bk. mādām)

m. 021b/8, 068a/4, 070a/4

ma'din: -2- [Ar.] Maden.

m.+ ler 121a/8, 121a/9

mađbūnlıđ: -1- [Ar.] Mađbun olma, řaşkınlık.

m.+ uğ 331a/4

mađlūb: -2- [Ar.] Yenilmiř.

m. olunmuşlar 339b/9
m. olunmuşlardan 267b/3

mağrīb: -5- [Ar.] Batı, garb.
m. 010b/6, 012b/6, 291b/8
m.+ dan 024a/7
m.+ dın 015b/1

mağrūr: -6- [Ar.] Kendini beğenen,
kibirli, gururlu.
m.+ uñ 321a/6
m. eyledi 298a/1, 320b/5, 351b/3
m. eylemesün 257b/3, 257b/4

mağrūrлік: -1- [Ar.] Kendini beğenme,
kibirlilik.
m.+ da 335a/9

maħrūm: -4- [Ar.] Mahrum, yoksun,
nasipsiz.
m. 310a/1, 339a/9
m.+ laruz 319a/2, 336b/3

maħām: -2- [Ar.] Makam, mertebe.
m.+ da 166a/7
m.+ ı 034a/9

maħşūd: -3- [Ar.] İstenilen şey, amaç,
gāye, maksat.
m.+ a 174b/1
m.+ a irürici 174a/6
m.+ a irüriciye 174a/6

māl: -108- [Ar.] Mal, varlık, servet, mülk.
m. 015b/8, 040b/6, 044b/3, 125a/3,
171b/7, 178a/1, 179a/8, 205b/7,
216b/9, 324b/9, 339a/8, 343b/8
m.+ dan 022b/8, 200a/3
m.+ dın 171a/4, 171a/9
m.+ ı 015b/2, 082b/2, 222b/7,
340b/9, 355b/6, 356a/5, 357a/3,
360a/6, 361b/1
m.+ ıla 179a/4
m.+ ın 110b/1, 138b/3, 205b/8,
357b/1
m.+ ına 163a/4
m.+ ından 205b/7, 360b/7

m.+ ını 025a/1, 357a/5
m.+ ıyiken 133a/3
m.+ lar 121a/8, 121a/9, 167b/5,
321a/4, 340b/3
m.+ larda 165a/7
m.+ lardan 013b/7
m.+ lardın 109b/1, 255b/9
m.+ ları 028a/6, 035b/8, 108a/9,
111a/2, 240b/1, 310a/1, 323b/6,
339a/9
m.+ larıla 161a/5
m.+ ların 042b/4, 042b/5
m.+ larına 115b/6
m.+ larından 016b/7, 046a/3,
112b/2, 325a/2
m.+ larını 024b/5, 024b/7, 025a/3,
026a/2, 043a/1, 043a/3, 043a/8,
046b/2, 056b/9, 100a/9, 106b/2,
113a/6, 121a/9, 136a/9, 136b/4,
248b/9
m.+ larıñuzı 045b/4
m.+ larıñuzla 042b/5, 045a/3
m.+ larıñuzun 026b/1
m.+ larıyıla 051b/4
m.+ larıyla 051b/4, 103a/5, 105a/7,
107b/4, 110b/5, 111a/6, 307b/4
m.+ larumuz 129a/8, 304a/7
m.+ larıñuz 041a/6, 099b/8,
105b/3, 107a/8, 256a/1, 328b/3,
330a/9, 331b/2
m.+ larıñuzı 016b/6, 016b/7,
042b/8
m.+ um 338a/9
m.+ umuzdur 136b/5
m.+ uñdan 343b/5
m.+ uñuzı 303a/9
m. issi olursa 336a/6

mālİK: -50- [Ar.] Bir şeye sâhip olan
(kimse), sâhip.
m. 045a/2, 061a/8, 097a/1, 117b/4,
118b/7, 202a/6, 293b/2, 326b/7,
342a/6
m.+ lerdür 263b/5
m. ola 060b/4, 171a/5, 304a/8
m. olan 001b/4
m. oldı 042b/7, 045a/2, 045a/6,

046a/9, 156a/7, 205a/9, 205b/6,
208a/6, 239b/5, 250b/9, 251a/3,
251a/9
m. oldılar 197b/7, 339b/3
m. olduğında 251b/9
m. olduğuz 167b/4, 208b/9
m. olmaya 256a/8, 351b/7
m. olmayalar 179b/3
m. olmayasın 062b/5
m. olmayasız 298b/4
m. olmaz 156b/2, 183b/4, 254b/8,
293b/9
m. olmazlar oldılarına 274b/8
m. olmazlar 066a/8, 141b/7,
164b/3, 209b/7, 209b/8, 234a/5,
258b/1, 348b/9
m. olur 222a/4

ma`rifet: -1- [Ar.] Bilgi, ilim.
m. 243a/9

Mārūt: -1- [Ar.] İnsanlara sihir öğreten iki
melekten biri.
M.+ a 009b/3

ma`şiyet: -13- [Ar.] Günah, isyan,
itaatsizlik, asilik.
m. 017b/5, 081b/8, 240b/5, 249a/4,
357a/2
m.+ den 006b/2
m.+ dür 027a/3, 079b/4
m.+ i 007b/4
m.+ lere 213b/7
m. eyledi 185a/4
m. eylemegi 306b/8
m. eyleye 345a/4

maşlahatlu: -2- [Ar.] Faydalı.
m.+ raq 047a/6
m.+ raqdur 161a/9

maşraba: -2- [Ar.] Kulplu su kabı.
m.+ sın 137a/7
m.+ 'ı 137a/5

maşrıq: -6- [Ar.] Güneşin doğduğu yer,
doğu, şark.
m. 010b/6, 012b/6
m.+ dan 024a/7
m.+ dın 015a/9
m.+ la 291b/8
m.+ larıq 264a/8

**Ma`vā:** -1- [Ar.] Me`va Cenneti.
M.+ nuq 312b/9

māyil: -3- [Ar.] Benzeyen.
m. olur 316b/8

ma`zūr: -1- [Ar.] Özur.
m. 347a/5

meclis: -1- [Ar.] İnsanların oluşturduğu
topluluk.
m.+ de 323a/6

Me`cūc: -2- [Ar.] Kıyamet Gününe yakın
ortaya çıkacak kısa boylu iki
kavimden biri.
M. 174b/5, 191a/2

meccūsi: -1- [Ar.] Zerdüş dînine inanan ve
ateşe tapan kimse.
m.+ ler 193a/4

meded: -5- [Ar.] Yardım, imdat, nusret.
m. 299b/2
m. eyledük 161a/5
m. eylerüz 162a/5, 200a/3
m. eyleyiciven 098b/4

Medīne: -5- [Ar.] Hz. Muahmmmed'in
mescidiyle kabrinin bulunduğu
hicret yurdu.
M. 008a/4, 112a/9
M.+ de 252a/7
M.+ din 330a/7
M.+ nūq 114a/2

Medyen: -11- [Ar.] Hz. Şuayb'ın peygamber olarak gönderildiği kavmin ve bu kavmin yaşadığı yerin adı.
M. 089b/2, 130a/3, 181a/5
M.+ din 129a/2, 227b/7, 235b/3
M.+ üç isleri 195a/5
M.+ üç 109b/5, 227b/8, 229b/4

mefacân: -1- [Ar.] (Müfakat) Ansızın oluverme, erişme.
m. 006a/1

meger: -4- [Far.] Meğer, oysa ki, halbuki.
m. 020b/5, 072a/7, 136b/7, 179b/4

mekir: -10- [Ar.] Hile, düzen, aldatma.
(Bk. mekr)
m. 260b/2, 347b/8
m.+ lerdür 141b/2
m.+ lerini 148a/4
m. eylediler 148a/4, 154b/3
m. eyleş 347b/8
m. eylerler iken 139b/4
m. eylerler 354a/6

Mekke: -14- [Ar.] Kâbe'nin bulunduğu ve hac ile umre ibadetinin ifa edildiği kutsal şehir.
M. 147a/9, 151b/1, 291b/1, 348a/5, 357b/7
M.+ de 034a/8
M.+ den 017a/2, 049a/8, 326a/9
M.+ nüş 305b/1
M.+ ye 104a/2, 305b/2
M.+ yi 077a/5, 286b/3

mekr: -26- [Ar.] Hile, düzen, aldatma.
(Bk. mekir)
m.+ i 072a/3, 148a/5, 258a/3, 278b/4
m.+ idür 182a/9, 255b/5
m.+ in 182a/1
m.+ inden 090b/4
m.+ ini 360b/1
m.+ üm 096b/4, 337a/6
m.+ üçüzi 182a/5

m. eyledi 223b/6
m. eylediler 280a/4, 340b/9
m. eyledük 137b/3, 223b/7
m. eylemek 223b/7, 340b/9, 354a/6
m. eylerin 354a/6
m. eylerler 258a/2

melâmet: -14- [Ar.] Kınama, yerme, ayıplama.
m. 290a/3
m.+ e 267b/4, 310b/3
m. eyleşü 265a/1
m. eyleşürler 336b/5
m. eyledünüz 134a/4
m. eylemeş 146a/9
m. eyleş 146b/1
m. eyler 345a/2
m. eyleyici 345a/2
m. olunmuş 311a/2
m. olunmuşken 337a/9
m. olunmuşlar 197b/7, 339b/3

melekü'l-mevt: -1- [Ar.] Azrail, ölüm meleği.
m. 250a/2

melik: -1- [Ar.] Hükümdar, padişah.
m.+ i 360b/1

mel'ün: -1- [Ar.] Lanetlenmiş.
m.+ dur 165a/1

men': -2- [Ar.] Yasak.
m. eyleyici 339a/8
m. olundu 257a/4

Menât: -1- [Ar.] Cahiliye zamanında Kabe'deki putlardan biri.
M.+ dan 313a/2

menfa'at: -15- [Ar.] Çıkar, fayda, yarar, kâr.
m. 068a/3
m.+ dan 205a/3
m.+ dur 017b/2
m.+ ı 107a/3
m.+ lar 152a/2, 263b/6, 282a/6

m.+ lardur 194a/7, 321b/4
m.+ larına 193b/9
m.+ larunuz 198b/1
m. dutmak 004b/4
m. dutası 142b/8, 169a/7
m. dutucılara 319a/5

menfaʿatlen-: -1- [Ar.+T.] Faydalanmak.
m.- esi 142a/2

menī: -8- [Ar.] Sperma, döl.
m. 318b/7
m.+ den 263b/9, 345b/5
m.+ yi 198a/2
m. şuyı 198a/2
m. şuyından 171a/7
m. şuyundan 152a/1, 245a/3

menmenlik kıl-: -1- [T.] Şımarmak,
böbürlenmek, kibirlenmek.
m.- ıdır 123b/5

menzil: -2- [Ar.] Yol, yörünge.
m.+ ler 262a/8
m.+ lere 115a/9

mercān: -1- [İbr.] Mercan.
m. 258a/7

mercimek: -1- [Far.] Mercimek.
mercimeg
m.+ inden 006a/5

mertebe: -1- [Ar.] Mertebe, derece.
m.+ sini 232b/1

Merve: -1- [Ar.] Hac ve umre sırasında
aralarında sa'y yapılan iki tepeden
biri.
M. 014a/1

Meryem: -45- [Ar.] Hz. İsa'nın annesi.
M. 030a/5, 030a/7, 030b/4, 030b/5,
030b/7, 056b/3, 176b/1, 176b/2,
176b/4, 176b/5, 176b/9, 177a/2,
334a/6
M.+ din 057b/5

M.+ e 030b/7, 176b/6
M.+ i 176a/9, 190b/7
M.+ üñ oğlu 'İsā 030b/8, 057b/5,
066b/2, 069b/7, 328a/5, 328b/7
M.+ üñ oğlu 'İsādan 247a/6
M.+ üñ oğlu 'İsādur 066a/1
M.+ üñ oğlu 'İsāyla 063a/7
M.+ üñ oğlu 060b/4, 292b/5
M.+ üñ oğludur 'İsā 177a/5
M.+ üñ oğludur 'İsāyı 106a/7
M.+ üñ oğlın 'İsāyı 060b/4
M.+ üñ oğlına 'İsāya 023b/3
M.+ üñ oğlını 199b/8
M. oğlu 'İsā 069a/7, 069b/4, 069b/9
M. oğlu 'İsā 066a/6
M. oğlın 'İsāyı 321b/7
M. oğlına 'İsāya 008a/8
M. oğlunu 'İsā 056b/4

mescid: -7- [Ar.] Müslümanların ibadet
yeri. (Bk. mezigit)
m. 019b/1
m.+ e 161a/7
m.+ ler 195a/1, 342a/4
m.+ lere 016b/5
m.+ lerini 105a/2, 105a/3

Mescidi'l-Ḥarām: -4- [Ar.] Kâbe'yi
kuşatan mescid. (Bk. Mescid-i
Ḥarām)
M.+ a 017b/4, 106a/1
M.+ dan 019b/1
M.+ ı 105a/5
M.+ uñ 104a/6

Mescid-i Aḫsā: -1- [Ar.] Müslümanların
Kudüs'te bulunan ilk kiblesi, en
kutsal sayılan üç mescidden biri.
M.+ dın 160b/7

Mescid-i Ḥarām: -11- [Ar.] Kâbe'yi
kuşatan mescid. (Bk. Mescidi'l-
Ḥarām)
M. 013a/9
M.+ a 017b/4, 106a/1, 305b/7
M.+ dan 013a/9, 058b/4, 100a/7,
160b/7, 193b/5, 305b/2

M.+ dın 013a/2, 013a/3
M.+ uğ 017a/3

meşel: -74- [Ar.] 1. Örnek, benzer, misal.

m. 156b/3, 239b/5, 261a/7
m.+ den 166b/7, 172b/1, 242a/1,
273b/9
m.+ din 096a/7, 274a/2, 344a/8
m.+ i urdı 146b/4
m.+ i 015a/1, 024b/5, 025a/2,
025a/3, 025a/4, 035b/9, 096a/5,
113a/4, 117a/1, 146a/1, 146b/6,
206a/2, 283a/7, 302a/1, 321a/4,
325b/5, 329a/4, 329a/5
m.+ ini ur 171b/5
m.+ ler urdılar 210a/6
m.+ ler urmağ 156b/2
m.+ ler 236a/4, 326a/2
m.+ leri urdılar 164a/3
m.+ leri urur 146b/5
m.+ leri urduğ 148a/4
m.+ leri 142a/4, 206a/6, 212a/1,
306a/4
m.+ leridür 306a/3
m. eylemekdin 003b/8
m. getürmeyeler 211b/4
m. ura 003b/6
m. uruldu 197a/3
m. ur 171a/1
m. urdı 156b/5, 159b/3, 263b/9,
274a/1

2. Ders ve ibret alınacak hikâye.
m. 292b/5, 334a/2, 334a/4
m.+ i urmadılar 292b/6
m.+ i 031b/7, 290a/8, 325b/4
m.+ idür 096a/6
m.+ leri 072a/3, 299b/3
m.+ leridür 153a/3, 210a/1, 301b/5,
336a/7, 352a/6
m.+ lerini 301a/6

Mesih: -2- [Ar.] Dünyanın sonuna doğru
gelmesi beklenen kurtarıcının
Yahudilik ve Hıristiyanlık'taki adı.
M.+ dür 030b/8, 060b/4

mestüralık: -1- [Ar.] İffetli olma durumu.
m. 205b/8

mestüre: -2- [Ar.] İffetli kadın.
m. 203a/4, 204b/2

meşakkat: -1- [Ar.] Güçlük, zorluk,
sıkıntı.
m. 356a/4

meş'ar-i ħarām: -1- [Ar.] Hac zamanında
ziyaret edilecek muayyen yer.
m.+ uğ 017b/8

meşgöl: -6- [Ar.] Meşgul, bir şeyle
uğraşan, meşguliyet.
m. 263a/3
m. eyledi 304a/7
m. eylemez 206a/7
m. eylesin 350a/7
m. eyleye 148b/4
m. oldı 270a/3

metā': -1- [Ar.] Dünyalık, eşyâ, mal,
servet.
m. 095b/5
m.+ ını 095b/4, 102b/8

mevc: -6- [Ar.] Dalga.
m. 116b/6, 126a/1, 126a/4, 244a/7
m.+ dür 206b/4

mevîz ağacı: -1- [Hint.+T.] Muz ağacı
m. 318a/6

meyl: -17- [Ar.] 1. Bir şeeye karşı
gösterilen ilgi ve istek.
m. eyledi 333a/9
m. eylemeye 079a/3

2. Bir işe niyetlenme, teşebbüs.
m. eyle 102a/9
m. eyledi 266b/1
m. eyleyesiz 102a/9
m. eyleyici 059a/1

3. Bir tarafa yönelme, bir tarafa doğru dönme.
m. eyledi 096a/5, 266a/9, 310a/4

4. Kabul etme, bir görüşü benimseme.
m. eylerler 159a/1
m. eyleyesin 166a/2

5. Katılma, dahil olma, uyma.
m. eylemeğ 131a/3
m. eyleye 147b/3
m. eyleyem 134a/6

6. Yüz çevirme, uzaklaşma.
m. eylemek 193b/6
m. eyleye 254a/2
m. eyleyesiz 055a/1

mezzit: -4- [Ar.] Mescit. (Bk. mescid)
m. 113a/1, 170a/1
m.+ lerini 010b/4

mezzid
m.+ i 112b/8

mıh: -3- [Far.] Kazık.
m.+ lar 355b/1
m.+ ları 348a/7
m.+ ları issi 269a/1

mıhlan-: -1- [Far.+T.] Çivilenmiş, tutturulmuş.
m.- mış 360a/8

mıhlu: -1- [Far.+T.] Çivili, çivilerle tutturulmuş.
m.+ lar 314b/6

mîm: -6- [Ar.] Arap alfabesinin yirmi dördüncü harfi.
m. 083b/7, 282b/5, 290a/4, 294a/4, 295b/8, 298a/5

mîrâs: -36- [Ar.] 1. Bir nesle atalarından kalan maddî-mânevî şey.
m. 287a/7

m. ala 175b/9
m. alavuz 177b/1, 179a/8
m. aldı 221b/3
m. aldılar 090b/5, 095b/4

2. Allah'ın kullarına luftu, bağışlaması.

m. 178b/4, 293a/9
m.+ ı 040b/7, 320a/6
m. ala 191b/2
m. alıcılar 197b/9, 226b/3
m. alıcılardan 216b/7
m. alıcıları 190b/5
m. alıcılaruz olduk 230b/5
m. alurlar 198a/1
m. olucularuz 149a/9
m. virinildünüz 086b/5
m. virdi 248b/8
m. virdük 092b/2, 216a/4, 259b/2, 280b/4, 294b/8
m. virür 091b/9

3. Ölen bir kimseden yakınlarına kalan mal, mülk, para vb.

m. alası 044b/1
m. alıcı 021a/8
m. alıcılar 045b/9
m. alınıla 043b/7
m. alur 058a/5
m.+ ı 355b/6
m.+ ın ala 043b/2
m. virmez idi 054a/7

Mısr: -8- [Ar.] Mısır ülkesi. (Bk. Mısır)
M. 093a/8, 133a/6, 136a/3, 226a/9
M.+ da 121a/7
M.+ dan 133a/5, 167b/8, 181b/8

Mısr: -4- [T.] Mısır ülkesi. (Bk. Mısır)
M.+ a 006a/6, 139a/6, 227a/5
M.+ u 292b/1

midād: -1- [Ar.] Yazı mürekkebi.
m. eylese 243b/9

miḥnet: -3- [Ar.] Sıkıntı, zorluk.
m. 181a/5, 192b/6

miḥrāb: -1- [Ar.] Mescitte imamın namaz
kıldırırken durduğu yer.
m.+ da 030a/9

mihribān: -7- [Far.] Şefkatli, muhabbetli.
(Bk. mihrubān)
m.+ dur 113b/8, 114b/8, 152a/4,
154b/6, 320a/5
ādemilere m.+ dur 013a/1
m.+ sını 325a/7

mihribānlıḫ: -1- [Far.+T.] Merhametlilik.
m. 321b/8

mihrubān: -3- [Far.] Şefkatli, muhabbetli.
(Bk. mihribān)
m.+ dur 018b/1, 029b/8, 196b/3

mihter: -1- [Ar.] Daha büyük, daha ulu.
m.+ lerümüze 252b/4

Mikā'il: -1- [Ar.] Dört büyük melekten
biri.
m.+ e 009a/7, 349a/6

millet: -13- [Ar.] Din.
m. 291a/2, 291a/4
m.+ i 011b/9, 012a/5, 083a/9
m.+ in 134b/3
m.+ ine 034a/7, 134b/4, 197a/9
m.+ leri 169b/7
m.+ ümüzdensin 127b/2
m.+ üjüzdür 200a/1
m. iken 200a/1

Mine: -1- [Ar.] Mina, Mekke yakınında
bazı hac menâsikinin icra edildiği
yer.
m.+ den 018a/5

minnet: -18- [Ar.] Lütuf, ihsan, mükafaat.
m. eyledi 039b/1, 051b/2, 074a/3,
138b/6, 232b/2, 312a/1
m. eyledük 181a/1, 267a/2
m. eylemegile 025a/1
m. eylemek 024b/7, 301a/7
m. eylemeḡ 307b/7
m. eyler 307b/7
m. eylerler 307b/6
m. eylersin 214b/8
m. eyleyevüz 226b/2
m. olunmamış 336a/3
m. olmamış 353a/8

mişāl: -1- [Ar.] Gibi, emsali.
m.+ leri 318a/4

misk: -1- [Ar.] Bir tür ceylandan elde
edilen güzel kokulu siyah madde.
m.+ dür 352b/2

miskīn: -20- [Ar.] Yoksul. (Bk. miskūn)
m. 336b/2, 355b/6, 356a/8
m.+ e 016a/4, 162b/4, 240a/9,
322b/3, 346a/4
m.+ ler 043a/6
m.+ lere 007b/9, 015b/2, 019a/6,
046a/8, 067a/7, 204a/9
m.+ lerüḡ 068a/2, 100b/8, 324b/8
m.+ lerüḡdür 108b/6
m.+ üḡ 360b/7

miskīnlık: -2- [Ar.] Yoksulluk.
m. 035b/2, 201a/1

miskūn: -1- [Ar.] Yoksul. (Bk. miskīn)
m.+ lerüḡ 173b/8

misli: -4- [Ar.] Eş, benzer.
m. 166b/6, 329a/5
m.+ dür 100a/4
m.+ ni 039b/4

misvāk: -1- [T.] Diş temizliğinde
kullanılan ağaç.
m. eylemekde 011a/8

miyāncı: -2- [Far.+T.] Arabulucu, hakem.
m. 046a/6

möle: -2- [T.] (İnek için) Bağırarak, ses çıkarmak.
m.- megi 183b/3
m.- mek 093b/4

mu'cize: -2- [Ar.] Peygamberlerin gösterdikleri olağanüstü hal veya davranış.
m. 005b/2
m.+ ler 008b/8

muḥācir: -2- [Ar.] Mekke'den Medine'ye hicret eden müslümanların ortak adı.
m.+ lardan 247a/4
m.+ lere 113b/6

muḥālefet: -10- [Ar.] Karşı olma, karşı çıkma
m. 050a/4, 286a/4
m. edişdiler 056b/5
m. eyledi 324a/3
m. eylediler 116b/1, 303a/3, 324b/3
m. eylerler 322b/4, 324a/1
m. eylerse 324b/4

Muḥammed: -42- [Ar.] Son peygamber Hz. Muhammed.
M. 003b/2, 006b/5, 007a/6, 007a/9, 007b/8, 008b/1, 012b/7, 013a/7, 030b/6, 037b/4, 056a/4, 058a/2, 077a/5, 100a/4, 124a/4, 139b/4, 148b/6, 176a/8, 177a/9, 185b/7, 186a/8, 210a/1, 229b/8, 229b/9, 250a/8, 253b/4, 260b/9, 282b/5, 286a/7, 296b/5, 301a/4, 306a/1, 313a/1, 351a/6, 353b/1, 358b/5, 358b/6
M.+ den 287a/7
M.+ di 005a/2
M.+ e 332b/7

Muḥarrem: -1- [Ar.] Hicrî senenin veya kamerî yılın birinci ayı.
M. 104a/1

muḥkem: -8- [Ar.] Anlamı kesin ve açık olan.
m. 115a/2, 260b/9
m. olundu 122b/9

2. Sağlam, kuvvetli.
m. 328a/3
m.+ irekdür 264b/2
m. eyledi 225b/9
m. eylediler 293b/4
m. eyleyicilerüz 293b/4

muḥliş: -2- [Ar.] Halis, dostluğu içten ve samîmî olan.
m.+ lerdür 225b/2
m.+ lerken 194a/5

muḥsin: -1- [Ar.] Lutuf ve ihsan eden.
m. iken 010a/9

muḥtāç: -1- [Ar.] İhtiyacı olan, aciz.
m. ola 168a/8

muḥîm: -9- [Ar.] Bir yere yerleşen, kalıcı olan, ikâmet eden
m. olduğudı 184a/3
m. olucılarken 216b/1
m. olmadılar 090a/5, 128a/1, 130a/2
m. olmuşlar 092b/5
m. olucı 229b/4
m. olucular 183b/6
m. olucısız 188b/8

muḫtaşit: -1- [Ar.] İçi dışı bir olan.
m.+ dur 259b/3

murād: -4- [Ar.] Dilek, istek.
m. 005a/2, 059a/1, 091b/9
m.+ ı 312b/5

murđār: -3- [Far.] Yenilmesi haram hayvan.

m. 058b/5

m.+ ı 015a/4, 159b/7

Mūsā: -172- [Ar.] İsrâiloğulları'na gönderilen ve kendisine Tevrat indirilen peygamber.

M. 005b/2, 005b/4, 006a/2, 006a/4, 006a/5, 006b/5, 008b/8, 010a/4, 023a/2, 061a/1, 061a/4, 061a/7, 077a/3, 091a/1, 091a/8, 091b/9, 092a/8, 092b/5, 093a/1, 093a/2, 093a/4, 093a/5, 093b/6, 094a/4, 094a/5, 120b/6, 120b/9, 121a/1, 121a/4, 121a/7, 144b/9, 145a/3, 167b/6, 172b/9, 173a/5, 180a/7, 180a/8, 180b/2, 180b/4, 180b/9, 181a/5, 181b/2, 181b/3, 181b/8, 181b/9, 182a/1, 182a/5, 182a/6, 183a/6, 183a/7, 183b/3, 183b/6, 183b/9, 184a/1, 195a/5, 214b/7, 214b/9, 215a/2, 215a/3, 215a/4, 215b/3, 215b/5, 216a/5, 221a/2, 221a/4, 221a/5, 221a/6, 226a/8, 227a/1, 227a/2, 227a/7, 227b/2, 227b/3, 227b/5, 228a/2, 228a/3, 228a/9, 228b/3, 228b/4, 229a/2, 229a/3, 229a/6, 229b/9, 235b/7, 267a/2, 267a/4, 278b/6, 289b/8, 294b/3, 311a/7, 328a/3

M.+ da 310b/2

M.+ dan 022b/4, 094a/3, 247a/6, 300b/3

M.+ dın 091b/1, 094b/8, 216a/1, 216a/6, 229b/3

M.+ nuğ 091b/3, 093b/3, 094b/7, 124a/5, 180a/6, 182b/1, 183b/3, 215b/6, 216a/5, 226b/4, 226b/9, 227a/1, 229a/6, 231b/8, 279b/3, 299a/1, 313b/6, 349a/9, 354b/6

M.+ ya 005a/9, 005b/1, 008a/8, 012a/6, 033b/4, 056a/4, 056a/7, 056a/9, 057a/6, 076b/3, 082b/6, 092b/9, 121a/2, 121a/6, 130b/9, 160b/8, 167b/5, 182a/7, 182b/9, 188b/5, 199b/7, 211b/6, 214b/1,

229b/1, 229b/9, 246a/3, 280b/3, 285b/2, 287a/3

M.+ yı 090b/9, 091b/7, 092a/5, 120b/5, 130a/3, 144b/7, 178a/2, 181a/1, 181a/3, 199b/5, 215a/8, 216a/7, 226b/4, 252b/6, 278b/2, 278b/5, 292a/5

musahhar: -22- [Ar.] Boyun eğdirilmiş, emir ve itâat altına alınmış.

m. eyledi 140b/1, 147a/5, 147a/6, 152a/9, 152b/3, 194b/6, 196b/1, 237a/8, 243a/8, 244a/3, 258a/9, 272a/5, 290b/4, 296a/8, 296a/9

m. eyledük 254a/1, 269a/4, 270a/5

m. kılduk 194b/4

m. olmuşlarken 157a/2

musallağ: -6- [Ar.] Bir kimsenin başına belâ olmak.

m. 309b/2, 355a/5

m. eyledi 337b/5

m. eyleyevüz 252a/7

m. eyler 324b/6

m. olmak olmadı 254b/7

muşibet: -9- [Ar.] Belâ, felâket, dert.

m. 013b/8, 039b/4, 048b/1, 049a/3, 068b/9, 108a/3, 288b/3, 321a/9, 331a/7

muşt: -1- [Far.] Yumruk, tokat.

m. 227a/7

muştıla-: -48- [Far.+T.] Müjdelemek. (Bk. muştıla-)

m. 003b/3, 013b/8, 020a/7, 029a/4, 055a/5, 103b/8, 106b/4, 113b/1, 115a/2, 121a/7, 194a/9, 194b/6, 242a/9, 250b/4, 261a/5, 273a/4, 296a/4, 328b/6, 353a/7

m.- duk 128a/5, 266b/9

m.- mağa 235a/6

m.- mak 036b/4, 098b/5

m.- ñ 284b/2

m.- r mısız 150a/8

m.- r 030b/8, 105a/8, 161a/9,

288a/2
m.- rsız 150a/9
m.- ruz 150a/8, 176a/1
m.- ya 168b/2
m.- yasin 179b/9
m.- yıcı 011a/1, 060b/9, 097a/2,
139a/2, 168a/2, 282b/6
m.- yıcılar 057a/6, 073b/5
m.- yıcılarken 018b/8, 172b/3,
241a/2
m.- yıcıvan 123a/1
m.- yıcıyiken 328a/6

muştılan-: -3- [Far.+T.] Müjdelenmek.
m.- dı 155a/6, 155a/7
m.- sa 290b/6

muştılık: -4- [T.] Müjde, sevindiren haber.
(Bk. muştılık, muştuluk)
m. 119b/7, 320a/9
m.+ dur 220b/7
m. iken 009a/6

muştıla-: -14- [Far.+T.] Müjdelemek.
(Bk. muştıla-)
m.- dılar 310a/6
m.- duk 150a/9, 266b/4
m.- mağ 128a/8, 158b/9, 211a/4
m.- mağdur 299a/2
m.- r 030a/9
m.- yıcı 060b/9, 212b/9, 250b/4,
255a/7, 259a/1
m.- yıcıyiken 304a/3

muştuluk: -1- [Far.+T.] Müjde, sevindiren
haber. (Bk. muştılık, muştuluk)
m. 157b/9

muştuluk: -2- [Far.+T.] Müjde, sevindiren
haber. (Bk. muştılık, muştuluk)
m. 273a/4

muştuluğ
m.+ ıla 128a/2

mut'a: -3- [Ar.] Boşanma bedeli verip
boşama.
m. virem 249a/2
m. virüñ 021b/9, 250b/8

mu'tedil: -1- [Ar.] Orta halde, orta kararda
olan.
m. olsa 316b/8

muñi': -56- [Ar.] İtaat eden, boyun eğen,
itaatli.
m. 249b/4, 333b/2, 335a/3
m.+ ler 350a/8
m.+ lerdür 334a/8
m.+ lerdür 046a/3, 199b/7, 239b/3
m. eyledi 333a/7
m. eylemek 346a/8
m. olundı 346a/8
m. olası 034b/4
m. olavuz 302b/7
m. oldılar 292b/3
m. olduk 027b/1, 059b/4, 207a/7,
207b/3, 252b/4
m. olıcılarken 022a/4
m. olma 250b/5, 346b/6
m. olmağ 218b/2, 263a/6
m. olmuşmissaduk 252b/3
m. olsadı 306b/6
m. olucılar 010b/7
m. oluğ 183b/5, 207b/6, 207b/7,
208a/4, 217b/8, 218a/2, 218a/8,
218b/1, 218b/8, 219a/7, 249b/1,
293a/2, 303a/5, 323b/2, 331a/8,
331a/9, 340a/6
m. olun 303a/5
m. olurısa 249a/5
m. olursa 207b/4, 252b/8, 305a/1
m. olursağuz 079b/5, 199a/6,
207b/8, 304b/8, 307b/3

muttaqi: -2- [Ar.] Dînin emir ve
yasaklarına tam olarak uyan kimse.
m.+ ler 274a/5
m.+ lere 338b/7

muṭṭali: -3- [Ar.] Haberdar olan, bilen.

- m. eylemeye 342b/1
- m. olur 360a/8
- m.+ u 060a/6

muvāfiq: -3- [T.] Uygun, münâsip.

- m. olalar 106b/9
- m. olmak 348b/5
- m. olmakdın 342b/7

mübârek: -5- [Ar.] Kutlu, uğurlu.

- m. 199a/1, 269b/9, 294a/4
- m.+ dūr 077a/5, 082b/8

mücâdele: -7- [Ar.] Tartışma, uğraşma, çalışma.

- m. 172b/3
- m. eylemeñ 236a/8
- m. eyler 192a/3, 192b/2, 243a/9
- m. eylerlerse 196b/5
- m. iderdi 128a/8

müdded: -1- [Ar.] Süre. (Bk. müddet)

- m. vire 036b/2

müddet: -18- [Ar.] Süre. (Bk. müdded)

- m. 070b/2, 074b/5, 185b/3, 345b/8
- m.+ den 228a/8
- m.+ e 026b/4, 049b/4, 258a/9
- m.+ i 228a/9
- m.+ ile 238a/7
- m.+ ine 021a/1, 021b/7
- m.+ iñe 026b/9
- m.+ leri 021a/4
- m.+ lerinüñ 021b/3
- m.+ ümüze 080a/6
- m. eyledüñdi 080a/6

müfsid: -6- [Ar.] Fitne fesat çıkarıcı (kimse), bozguncu, karıştıracı, fesatçı.

- m.+ lerdin 121b/4, 226b/1, 235a/5
- m.+ leri 032a/2
- m.+ lerüñ 091a/1, 221b/2

mühlet: -31- [Ar.] Süre.

- m. 014a/7, 188a/5, 246a/9
- m. virinilmeye 340a/8
- m. virinilmeyeler 157b/3
- m. virinilmeyelerdi 071a/1
- m. virinilmiş 037b/6
- m. virinilmişler olmadılar 148b/8, 294b/9
- m. virinilmişlerdensin 084a/9, 149b/9, 271b/4
- m. vir 084a/9, 148a/2, 149b/8, 271b/3, 343a/1, 354a/7
- m. virdi 302b/6
- m. virdüm 143a/9
- m. vireven 096b/4
- m. virevüz 337a/6
- m. virmek 354a/7
- m. virmekdür 026b/2
- m. virmeñ 097b/2, 120a/9, 127a/1
- m. virüm 195b/2
- m. virür 040b/2

mühr: -2- [Far.] 1. Mühür, tasdik. (Bk. mühür)

- m.+ i 352b/2
- 2. (Urmak fiiliyle birlikte) Kapatmak, karartmak, köreltmek.
- m. ura 073b/2

mühür: -14- [Far.] (Urmak, eylemek fiiliyle birlikte) Kapatmak, karartmak, köreltmek. (Bk. mühr)

- m. eyledi 056b/3
- m. uruldı 329b/8
- m. urunıldı 111a/5
- m. uravuz 090b/6, 263a/9
- m. urdı 002b/2, 111b/4, 159a/7, 279b/1, 297a/4, 302a/5
- m. urur 090b/7, 242a/2
- m. ururuz 120b/4

mühürülen-: -1- [Far.+T.] Muhafaza edilmek, el değmemek.

- m.- miş 352b/1

mükāteb: -2- [Ar.] Tamamlandığı zaman azad edilmek üzere bedele bağlanan köle. (Bk. mükātib)
m. 205b/6
m. eyleş 205b/6

mükātib: -1- [Ar.] Tamamlandığı zaman azad edilmek üzere bedele bağlanan köle. (Bk. mükāteb)
m.+ leründür 108b/6

mülk: -1- [Ar.] Mal, varlık.
m.+ i 067a/8

mülk olunmuş: -1- [Ar.+T.] Köle.
m. olunmuşdur 156b/3

mülk olunmuş ādemi: -3- [Ar.+T.] Köle.
m. 051a/4, 051a/5, 051a/7

mü'min: -193- [Ar.] Müslüman.
m. 051a/4, 051a/6, 051a/7, 051b/1, 109b/6, 109b/9, 249b/4, 278b/7, 305b/3
m.+ ler 027a/9, 029b/3, 036a/9, 038a/8, 039a/7, 039b/1, 040a/4, 052b/4, 053b/1, 055b/3, 057a/1, 060a/1, 063a/1, 064a/7, 078b/5, 098a/5, 099a/8, 100a/6, 103b/1, 105b/8, 108a/4, 112b/5, 114a/7, 119a/7, 124b/5, 128a/8, 145b/4, 166a/9, 173b/9, 197b/5, 203a/3, 203b/5, 205b/2, 207a/8, 209a/3, 220b/7, 221b/3, 238a/3, 247b/2, 248b/1, 253a/2, 266a/6, 266b/9, 267a/5, 267a/9, 302a/8, 304b/1, 305b/3, 306a/4, 307a/3, 307b/4, 323a/6, 331b/1, 333b/1, 344a/7, 349a/5, 349a/6, 353b/2
m.+ den 104b/1
m.+ dür 184b/5, 191a/1
m.+ i 051a/3, 051a/4, 051a/8
m.+ iken 158b/4
m.+ ler oladuk 255b/3
m.+ ler olalar 109a/2, 122a/5
m.+ ler olası 061a/7, 064b/3, 089b/5, 098a/5, 129a/6

iger m.+ ler olası 031a/6
m.+ ler olduğuz 069b/5
m.+ ler olduğuzsa 204a/2
m.+ ler olmadı 214b/1, 216a/8, 217a/6, 217b/6, 218a/5, 218a/6, 218b/6, 219a/5
m.+ ler olmadılar 088b/7
m.+ ler olmadıklarından 214a/6
m.+ ler olmadığınız idi 265a/2
m.+ ler olursanız 008b/7, 009a/1, 026a/9, 037a/8, 040a/8
m.+ lerdən olayduk 072a/5
m.+ lerdən 029b/4, 035a/9, 051b/3, 055a/6, 055b/2, 055b/6, 098a/9, 102b/3, 105a/1, 110b/1, 113a/5, 122b/2, 203a/2, 217b/4, 220a/8, 227a/1, 247a/2, 247a/3, 248b/2, 251a/3, 254b/6, 305a/2, 306b/9, 310a/9
m.+ lerdür 098a/7, 104b/7, 330b/6
m.+ lere 009a/6, 020a/7, 036b/2, 040b/3, 055b/8, 083b/8, 099a/5, 108b/9, 109b/9, 113b/1, 114b/8, 121a/7, 131b/5, 151a/3, 151b/1, 161a/9, 168b/2, 205a/3, 225a/8, 236a/6, 241a/5, 248b/6, 250a/4, 250b/2, 250b/4, 295b/9, 305a/5, 305b/6, 311a/3, 328b/6
m.+ leri 007a/6, 036a/8, 039b/6, 050a/7, 102b/4, 122a/9, 147b/7, 190b/4, 217b/2, 252a/3, 303b/7, 320a/9, 341a/5, 353b/4
m.+ lerile 102b/1
m.+ lerledür 055b/8
m.+ lerler idi 107b/9
m.+ lerün 032a/9, 112b/8, 207b/2, 252a/5, 303b/6, 324b/2, 330a/8
m.+ leründür 085b/3
m.+ ün 051a/3
m. iken 010a/9, 051a/5, 054a/3, 162a/4, 279b/7, 341a/5
m. oldı 245b/6
m. olmayalar 048b/5

mü'mine: -20- [Ar.] Müslüman kadın.
m. 020a/2, 059a/5, 109b/6, 203b/5, 204b/2, 205a/5, 249b/4, 250b/6,

251a/2, 252a/3, 253a/2, 302a/8,
303b/8, 320a/9, 327a/6, 327a/7,
327b/4, 333b/2, 341a/5
m.+ leri 353b/4

münâfık: -37- [Ar.] İnanmadığı halde
inanmış gibi görünen ve öyle
davranan kimse.

m. 109a/7, 109a/9
m.+ a 109a/7, 109a/9, 253a/1,
303b/9, 320b/2
m.+ lar 050a/1, 055a/9, 055b/3,
055b/7, 062b/2, 101b/4, 109a/3,
109a/8, 110a/2, 112a/9, 247b/3,
252a/6, 320b/1, 329b/6, 329b/7,
330a/6, 330a/8
m.+ lara 039b/6, 055a/5, 246b/3,
248b/4, 250b/5, 253a/1, 303b/9,
334a/1
m.+ larda 050b/3
m.+ lardur 112a/8
m.+ ları 048b/1, 055a/9, 233b/6

münâfıklık: -6- [Ar.+T.] Münâfık olma
durumu, iki yüzlülük, ara
bozuculuk.

m. 002b/5, 028a/2, 110a/8
m.+ dın 112a/1
m. eylediler 039b/6
m. eylerler 325a/7

münkir: -1- [Ar.] Kafir, inkar eden.
m. olur mısız 064b/5

mürekkeb: -2- [Ar.] Mürekkep.
m. 175b/2
m. oladı 175b/1

mürsel: -9- [Ar.] Peygamber, nebî, resul.
m. 072b/6, 217b/7, 218a/7, 218b/7,
219a/6, 226b/6
m.+ lardan 210b/9
m.+ lerdensin 260b/9, 268a/9

müsâmaḥa: -1- [Ar.] Hoşgörülü
davranma, hoşgörü.
m. eyleyesiz 025b/1

müselles: -1- [Ar.] Üzümünden elde edilen
ve haram sayılmayan bir nevi
şarap.
m. 155b/9

müslimân: -5- [Ar.+Far.] Mümin,
müslüman. (Bk. müslümân)
m.+ iken 012a/5
m.+ lar 045a/6
m.+ lardan 036a/2
m.+ ları 045a/6
m. iken 054a/4

müstevlî: -1- [Ar.] Hükümü altına almak.
m. oldu 180a/4

müslümân: -56- [Ar.+Far.] Mümin,
müslüman. (Bk. müslimân)
m. 085b/3, 160a/5, 249b/3, 249b/4,
333b/2
m.+ iken 034a/7, 076a/5, 083a/9,
122b/2, 160a/7, 239b/9
m.+ lar iken 222b/9
m.+ lar mısız 124a/1, 191b/5
m.+ lar olalar 148b/3
m.+ lar olasız 121a/5
m.+ lar oldılar 293a/6
m.+ lar olduk 223a/7, 230a/6
m.+ lar 197a/9
m.+ lara 032b/4, 157b/9, 159a/1
m.+ lardan 005a/2, 120b/1, 226a/4,
310b/1
m.+ lardanvan 121b/4, 284b/5,
299a/8
m.+ lardur 241b/3, 342a/1
m.+ ları 336b/8
m.+ larken 012a/1, 034b/7, 091b/7,
222b/2, 358b/7
m.+ larsız 033a/7
m.+ ları 083b/2, 272b/9
m.+ laruz 031a/9, 032a/5, 069b/4
m. iken 139b/3
m. ola 342a/1

m. olalar 029a/3, 304b/7
m. olam 281b/1
m. olasız 157a/9
m. oldu 071a/7
m. oldılar 307b/7
m. olduğunuzı 307b/7
m. oldum 223a/9
m. olduğuz mı 029a/3
m. oluş 124a/1

müslmānlık: -6- [Ar.+Far.+T.] İslamiyet,
İslam.
m. 032a/8, 080a/1, 273b/2
m.+ dan 328a/8
m.+ dur 028b/9

müslmānlık
m.+ ı 058b/9

müşfik: -1- [Ar.] Şefkat gösteren, şefkatli.
m.+ dür 060b/7

müşkil: -1- [Ar.] Zor.
m.+ dür 285b/1

müşrik: -40- [Ar.] Allah'a ortak koşan,
birden fazla tanrıya inanan kimse.
m.+ ler olursanız 290a/6
m.+ ler 106b/1, 106b/7, 261b/3,
286a/9, 287a/4, 295a/3, 328b/1,
338b/3
m.+ lerdin olmadı 032a/8, 034a/7
m.+ lerdin 009b/9, 012a/5, 076a/5,
078b/1, 080b/9, 083a/9, 103b/5,
103b/7, 103b/9, 104a/4, 122b/3,
211b/2, 232b/9, 358b/4, 358b/9
m.+ lerdür 106a/1
m.+ lere 104a/5, 253a/2, 282b/9,
304a/1
m.+ leri 104a/2, 186b/3, 291a/8
m.+ leriçün 113b/2
m.+ lersiz 079b/5
m.+ lerüj 105a/1
m.+ leründür 150a/3
m. oldılar 009a/4, 041a/7

müşrike: -2- [Ar.] Allah'a ortak koşan,
birden fazla tanrıya inanan kadın.
m. 253a/2, 304a/1

mütehayyir: -1- [Ar.] Hayrete düşen,
şaşkın.
m. olurlardı 200b/9

mütekebbir: -9- [Ar.] Kibirli, büyüklük
taslayan.
m. 145b/8, 279b/2
m.+ den 278b/7
m.+ lerdin 271b/1
m.+ lerüj 276a/1, 276b/5, 282a/2
m. oldu 226a/9
m. olmadı 176a/7

mütevâzi: -1- [Ar.] Uysal.
m. 266b/4

müzd: -99- [Far.] Mükâfat, ödül, sevap,
karşılık.
m. 009b/7, 010b/1, 026a/3, 037a/6,
040b/5, 042a/8, 046b/5, 048b/9,
049a/7, 051b/5, 053a/9, 054b/8,
055b/9, 057a/3, 059b/7, 099b/9,
105a/9, 123b/6, 126b/6, 161b/1,
168b/2, 200b/7, 217a/9, 217b/8,
218a/8, 218b/9, 219a/8, 237a/6,
249a/4, 249b/8, 250b/3, 256a/3,
256b/8, 257b/6, 261a/6, 283a/1,
304a/6, 304b/8, 306a/6, 306b/3,
311a/7, 320a/2, 320a/8, 321a/1,
331b/3, 335a/1, 336a/2, 353a/8,
357b/8
m.+ din 343b/2
m.+ dür 040a/5, 112a/5
m.+ i 024b/8, 026a/8, 038a/2,
052a/3, 136a/4, 154a/9, 276b/9,
289a/3, 332a/9
m.+ in 038a/2, 040a/4, 054b/8,
170b/7, 235a/1
m.+ ini 095b/7, 114a/5, 131a/6,
136a/4, 138b/7, 249a/6
m.+ ler 112a/5
m.+ leri 006a/9, 272b/8, 321a/2
m.+ lerin 056a/6

m.+ lerini 031b/6, 057b/9, 158b/3,
158b/4, 230a/7, 259a/9, 274a/7,
322a/1

m.+ lerünjüzi 041a/5, 303a/8
m.+ üm 125a/3, 217a/9, 217b/9,
218a/8, 218b/9

m. viricidür 331b/5

m. virmek 004b/8

m. virürüz 133a/8, 227a/5

nafaqa: -55- [Ar.] Para harcama, sadaka
verme.

n.+ dan 025b/4

n.+ ları 108a/7

n. eyledi 320a/6

n. eylediler 024b/7, 046a/3, 259a/8,
320a/2, 320a/7, 327a/8, 327b/1,
327b/3

n. eyledünjüz 327b/1

n. eylemeñ 330a/5

n. eylemezsiz 320a/5

n. eyleñ 017a/7, 025a/8, 262b/5,
320a/1, 330b/1, 331b/4, 332b/1

n. eyler 025a/1, 065a/4, 156b/4

n. eylerler 019a/5, 019b/7, 025a/3,
026a/2, 046b/2, 100a/9, 194b/2,
245b/5, 289a/2

n. eyleseler 213b/2

n. eylesün 332b/3

n. eylesesiz 019a/5, 025b/4,
025b/7, 025b/8, 026a/1, 256a/5,
303b/1

n. virdiler 037a/2

n. virelerdi 046b/4

n. viresiz 034a/4

n. viricilere 028b/7

n. virüñ 023b/6

n. virürler 002a/5, 024b/5, 024b/7,
230a/8

n. virürsiz 025b/1

naḥıs: -1- [Ar.] Uğursuz. (Bk. naḥıs)
n. 315a/1

naḥıs: -1- [Ar.] Uğursuz. (Bk. naḥıs)
n.+ lar 283b/3

Na'im: -1- [Ar.] Cennetlerden birinin adı.
N. 196a/2

na'ın: -1- [Ar.] Ayakkabı.
n.+ uñ 180a/8

namāz: -125- [Far.] İslamın beş şartından
biri olan ibadet.

n. 005a/3, 013b/6, 052b/3, 131a/5,
206a/7, 236a/7, 329b/1, 329b/2,
339a/8, 358a/8, 361a/1

n.+ a 046b/7, 108a/8

n.+ da 022a/4, 030b/5

n.+ dan 052a/4, 052b/3, 067b/3,
069a/1

n.+ dın 055b/3, 059a/7, 064b/4

n.+ ı durdururlar 002a/4

n.+ ı durudıcılar 057a/2

n.+ ı kıluc 052b/3

n.+ ı tururalar 104a/3, 104b/1,
147a/2, 147b/3, 358b/7

n.+ ı tururanlara 194b/1

n.+ ı tururasız 060a/2

n.+ ı tururdı 105a/3

n.+ ı tururdılar 095b/7, 142b/1,
258b/6, 259a/7, 289a/1

n.+ ı tururlar 220b/8

n.+ ı tururmağdan 206a/8

n.+ ı turursan 052a/6

n.+ ı tururucı 147b/6

n.+ ı tururuñ 005a/1, 007b/9,
010a/7, 049b/2, 075b/5, 121a/7,
131a/4, 197b/2, 208a/3, 240a/2,
249a/9, 323b/2

n.+ ı turururlar 098a/7, 109b/7,
195a/2, 242a/5

n.+ ı 015b/3, 022a/4, 026a/8,
052b/2, 052b/3, 064a/9, 100a/8,
166a/5, 177a/3, 178a/5, 178a/9,
180a/9, 185b/6, 189b/5, 236a/7,
238b/9, 239a/1, 243a/4, 343b/1,
360a/3, 361a/1

n.+ ıla 005a/3

n.+ indan 208a/7, 208a/8

n.+ ını 206b/7

n.+ ları 022a/4, 077a/6, 197b/5,
197b/9, 339b/5

n.+ larında 360b/8
n.+ ları mı 129a/7
n.+ um 083b/1
n.+ uşda 168a/6
n. kıl 166a/6, 185b/3, 185b/4,
309a/8, 312b/4, 346b/7, 361a/1
n. kılacak 011b/1, 085a/9, 085b/2,
176a/5
n. kılavuz 180b/8
n. kıldı 354b/4, 358a/5
n. kılıcılar 220a/9
n. kılıcılara 360b/7
n. kılıcılardan 267b/4, 344b/4
n. kılma 110b/9
n. kılmadı 345b/3
n. kılmadılar 052a/7
n. kılsunlar 052a/7
n. kılış 005a/2, 176a/5
n. kılur 030a/9, 320b/4
n. kılurlar 285a/1

nāme: -9- [Far.] 1. mec. Amel defteri.

n. 161b/6, 172a/2
n.+ lerini 165b/8
n.+ ŋi 161b/6
n.+ si 165b/7
n.+ ye 172a/3

2. Mektup.

n. 222b/1
n.+ mi 222a/9
n.+ yi 191b/1

nār: -1- [Ar.] Ateş.

n. 078a/1

naşārā: -2- [Ar.] Hıristiyanlar.

n. 006a/8
n.+ nuşdur 150a/3

naşīb: -6- [Ar.] 1. Allah'ın bir kimseye
tāyin ve kısmet ettiği şey, talih.

n. 047a/2, 047b/3
n.+ ūş issidür 232a/6
n.+ ūş 284b/7

2. Pay, hisse.

n.+ i 009b/6, 033a/2

nāşipās: -2- [Far.] Hamd etme, şükür,
yetinme.

n.+ dur 147a/8, 359b/2

nāşipāşlık: -10- [Far.+T.] Nankörlük,
şükürsüzlük.

n. 123b/4
n. eyledi 159b/4
n. eylemek 174a/1
n. eylemeş 013b/5
n. eyleyeler 155a/3
n. eyleyici 162b/5, 165b/2, 244a/8
n. mı eyleyem 223a/4

nāşipāşlık

n.+ a 146b/9

naşrānī: -16- [Ar.] Hristiyan.

n.+ ler oluş 012a/4
n.+ ler 001b/7, 010a/8, 010b/1,
010b/2, 011a/2, 012b/3, 060b/6,
065b/6, 106a/5, 193a/4, 195a/1
n.+ leri 064a/1
n.+ lerüz 060a/7, 066b/7
n. olmadı 032a/7

nāz: -1- [Ar.] Şımarıklık.

n.+ ıla 318b/1

nażar: -1- [Ar.] Bakış, bakış açısı.

n.+ umuşda 198b/7

nażire: -1- [Ar.] Bir davranışa karşılık
olarak yapılan davranış.

n. 008a/4

ne: -206- [T.] Ne, hangi, hangi şey?

n. 003b/8, 004b/2, 005b/8, 008b/1,
008b/4, 009a/1, 009b/6, 010a/1,
010b/7, 011b/4, 012a/3, 012a/4,
012b/4, 012b/5, 015a/8, 017a/9,
017b/5, 018a/9, 019a/5, 019a/6,
019b/6, 025b/5, 025b/6, 025b/7,
025b/8, 027b/2, 027b/6, 028a/9,

034a/4, 035b/6, 037a/6, 038a/5,
039a/9, 040a/6, 041b/1, 042a/5,
042a/6, 044b/6, 046b/3, 048a/4,
049b/8, 051b/7, 051b/8, 053b/2,
054a/7, 054a/8, 054b/4, 059a/1,
059a/2, 065a/1, 065a/2, 065b/1,
066b/3, 066b/4, 069a/6, 072b/1,
078b/6, 080b/8, 084a/7, 091a/5,
092a/6, 099a/4, 109b/9, 110a/2,
117b/6, 118b/9, 122a/6, 123b/2,
130a/5, 130a/6, 136b/5, 137a/7,
142a/6, 142b/5, 147a/1, 153a/3,
153b/1, 153b/2, 153b/3, 170a/8,
170b/6, 170b/9, 172a/2, 172a/6,
177a/8, 177b/1, 180a/4, 183a/5,
183b/6, 183b/9, 199b/3, 214a/2,
215a/8, 216b/1, 222a/9, 222b/4,
222b/6, 224b/7, 225b/5, 231a/5,
233a/6, 237a/6, 242b/4, 244b/3,
252b/1, 255a/2, 256a/5, 257a/8,
257a/9, 260a/5, 261b/5, 264b/9,
266a/3, 266a/7, 266b/5, 267b/8,
268a/2, 271b/1, 279b/8, 282a/1,
287b/3, 291b/9, 298a/7, 298b/6,
302a/5, 310b/8, 317b/9, 320b/6,
323a/3, 336b/8, 337b/4, 344a/3,
344a/7, 344b/3, 347a/7, 348a/5,
350a/5, 350a/6, 350a/9, 351b/3,
351b/7, 352a/3, 352a/8, 354a/2,
356a/7, 357b/9, 358b/1, 359a/6,
359b/5, 359b/7, 360a/7

n.+ den 354a/3

n.+ dür 006b/7, 006b/8, 006b/9,
028b/2, 049a/7, 049b/7, 050b/3,
079a/9, 107a/2, 118a/1, 119b/1,
135b/4, 135b/5, 137a/9, 150b/1,
180b/2, 181b/3, 188b/8, 210a/3,
213a/5, 214b/9, 222a/1, 227b/9,
266a/8, 266b/1, 290a/1, 297b/7,
310a/7, 318a/6, 318a/9, 337b/3,
337b/4, 338a/8, 339b/6, 340b/4,
344a/3, 344b/6, 347a/7, 351b/7,
352a/4, 352a/9, 353a/6, 354a/2,
356a/7, 358b/1, 359b/5, 359b/8,
360a/7

n.+ nün 350a/2

n.+ ye 012a/2, 163a/6

n.+ yi 344a/3, 360a/7

neyçün: -18- [T.] Ne için, niçin? (Bk.
neyüçün, neyiçün)

n. 008b/7, 032a/6, 032b/1, 032b/2,
034b/1, 034b/2, 041a/3, 049b/4,
060b/6, 070b/9, 073a/7, 097b/7,
210a/3, 211b/3, 318b/9, 319a/3,
319a/9, 323a/2

neyiçün: -41- [T.] Ne için, niçin? (Bk.
neyçün, neyiçün)

n. 032a/5, 072b/9, 095a/7, 107b/3,
114a/8, 116b/2, 117b/5, 122a/2,
122a/2, 131a/7, 141a/3, 142b/8,
148b/6, 171a/8, 177b/3, 185a/8,
185b/7, 185b/9, 201a/9, 203b/5,
203b/9, 211a/2, 211a/3, 223b/2,
223b/3, 229b/7, 236b/5, 266a/9,
283b/8, 285a/9, 291a/9, 292b/2,
300a/8, 302a/9, 318b/6, 319a/8,
328a/1, 328a/3, 330b/2, 336b/4,
345a/2

neyüçün: -1- [T.] Ne için, niçin? (Bk.
neyçün, neyiçün)

n. 123b/7

ne dahi: -134- [T.] Ne dahi, ne de. (Bk. ne
dağı)

n. 004b/6, 006b/1, 010b/1, 011a/2,
011a/4, 014a/6, 023b/8, 024b/8,
026a/3, 026a/8, 027a/3, 027b/9,
033b/8, 035b/8, 038b/1, 040a/3,
044a/8, 046b/2, 046b/8, 050b/6,
054a/1, 054a/2, 055b/5, 057b/1,
057b/8, 058a/2, 058b/2, 060b/9,
065b/7, 066a/8, 068b/3, 068b/4,
073b/5, 073b/9, 075a/9, 077a/4,
081b/9, 082a/3, 082a/4, 085b/9,
087a/4, 097b/3, 106a/3, 114a/4,
114a/6, 114b/5, 118b/7, 119b/4,
119b/5, 119b/6, 126b/3, 141b/7,
144a/1, 147a/3, 147b/5, 157b/2,
157b/3, 164b/3, 168b/4, 172a/3,
172a/6, 181b/9, 184b/1, 188a/4,
188a/8, 195b/5, 206a/8, 208a/9,

209b/7, 209b/8, 210b/8, 212b/8,
216b/9, 217a/5, 232b/4, 234b/2,
241b/9, 244a/9, 244b/9, 246a/9,
251a/8, 251b/5, 251b/8, 251b/9,
252b/2, 253a/8, 254b/9, 255a/9,
255b/1, 256a/9, 258a/4, 258b/7,
258b/8, 260b/5, 262a/9, 262b/3,
265b/1, 280a/2, 284a/1, 284b/5,
284b/9, 285a/7, 286b/6, 288b/5,
295a/7, 296a/6, 298a/2, 298b/6,
299a/3, 300a/6, 305a/8, 307a/4,
312b/3, 316b/9, 317a/7, 317b/4,
318a/3, 318a/5, 320b/6, 321a/9,
322b/7, 322b/8, 323b/6, 324b/6,
326b/4, 330a/9, 341a/1, 341b/1,
341b/9, 342a/6, 346a/5, 346a/8,
348b/4, 348b/8

ne dağı: -24- [T.] Ne dahi, ne de. (Bk. ne dağı)

n. 009b/9, 010a/3, 011a/2, 011a/7,
021a/8, 024b/7, 055a/5, 097a/1,
097a/7, 104a/7, 104b/1, 110a/6,
113b/6, 114a/3, 116a/7, 117a/6,
248a/1, 262b/8, 276a/1, 278a/4,
280b/9, 293a/6

nebi: -1- [Ar.] Kendisine kitap indirilmemiş peygamber.
n. 195b/5

nefes: -3- [Ar.] Nefes, soluk.
n. 351a/4
n.+ i 130b/4, 359a/9

nefis: -2- [Ar.] Kişi, kimse. (Bk. nefis)
n. 011a/6, 227b/4

nefssüz: -1- [Ar.+T.] Bir kişiye bedel olmaksızın.
n. 173b/2

nefs: -162- [Ar.] 1. Kendi, kişinin öz varlığı, öz varlık, kişilik, öz benlik, ben. (Bk. nefis)
n. 275b/5, 351b/2
n.+ den 011a/7

n.+ e 345a/2
n.+ i 034a/5, 053a/4, 345a/7
n.+ inden 114a/3, 303b/2
n.+ ini 018b/1, 349b/9
n.+ ler 054b/1
n.+ lerden 013b/8
n.+ leri 021b/4, 065b/8, 113b/9,
209b/7, 211a/3
n.+ lerine 005b/7, 020b/1, 021b/3,
037a/4, 071a/5, 114a/3, 202a/3
n.+ lerini 025a/4
n.+ lerinüzi 005a/2, 017a/8, 045b/5,
333b/3
n.+ lerünj 152a/4
n.+ lerünüz 008a/9, 116b/9
n.+ lerünüze 005b/3
n.+ lerünüzün 039b/4
n.+ ün 049b/8, 097b/9, 257b/8

2. Kişi, kimse.

n. 021a/8, 026b/3, 029a/9, 029b/7,
039a/8, 041a/4, 075a/9, 083b/2,
117b/2, 119a/3, 122a/5, 130b/3,
143b/1, 144a/7, 159b/2, 173b/2,
180b/1, 187b/9, 237a/4, 244a/1,
244b/3, 245b/5, 263a/2, 272b/1,
278a/3, 297a/3, 308b/5, 325b/8,
344b/2, 351a/3, 351b/8, 354a/2
n.+ den 005a/5, 005a/6, 042b/2,
077b/7, 097a/3, 272a/6
n.+ dür 063a/5
n.+ e 027b/1, 037b/6, 063a/5,
082b/3, 083a/5, 086b/2, 148a/8,
188b/4, 200a/7, 245a/9, 276b/1,
332b/4
n.+ i 005a/5, 061b/4, 082b/1,
163a/2, 213b/3, 330b/3
n.+ ün 272b/1

3. İnsanın yeme, içme, cinsel tatmin gibi istek ve arzu gibi biyolojik ihtiyaçlarının tümü, heva ve heves.

n. 055a/1, 135b/9, 178a/9, 269b/5,
350a/1, 356b/4
n.+ i 013a/5, 096a/5, 170b/3,
212a/6, 230a/3, 296b/7, 297a/4,

308b/2, 312b/6
n.+ in 180b/2
n.+ indin 042b/8
n.+ ler 302a/6, 313a/4
n.+ leri 011a/3, 063b/3, 063b/6,
066a/9, 079b/2, 082a/7, 143b/9,
230a/3, 239b/7, 287a/8, 301b/9,
314a/9
n.+ lerinüz 074a/8, 133a/1, 138a/5,
284b/3
n.+ lerinüzi 005b/3
n.+ lerinüzi 068b/6
n.+ üm 184a/1
n.+ ümi 135b/9

4. Bir şeyin içi, merkezi, kendisi.
n.+ i 182a/7
n.+ leri 038b/4, 064a/4, 125a/7
n.+ lerinüz 041a/6
n.+ lerinüzedür 027a/7
n.+ lerinüzi 077a/9
n.+ lerinüz 021b/5, 021b/7
n.+ lerinüzedür 162b/3
n.+ ümüdedür 070a/2
n.+ ün 250a/2
n.+ ünüzi 313b/5

5. Can.
n.+ ler 293a/8
n.+ lerini 113a/6
n.+ leriyle 051b/4
n.+ leriyle 051b/4, 103a/5, 105a/7,
107b/4, 110b/5, 111a/6, 307b/5
n.+ lerinüz 328b/3

nehy: -1- [Ar.] Yasak etme, menetme,
engelleme.
n. 020b/6

Nemrüd: -2- [Ar.] Hz. İbrâhim'i ateşe
attıran ve Bâbil'in kurucusu olduğu
söylenen hükümdar.
N. 024a/6
N.+ ı 024a/5

nerdübân: -3- [Far.] Merdiven.
n. 072b/7, 312a/7
n.+ lar 291b/4

nese: -30- [T.] 1. Nesne, şey, herşey. (Bk.
nesene, nesne)
n. 310b/4, 315b/9
n.+ lerinüzi 299b/6
n.+ nün 077b/9, 083b/2, 184a/5,
264a/5
n.+ ye 015a/1
n.+ yi 141b/9, 283b/9, 342b/4

2. İş, husus, mesele, bahsi geçen
konu.
n. 183b/9, 188a/6
n.+ nün 172b/1

3. Eşya, mal, varlık, nimet, sahip
olunan imkan.
n. 070b/6
n.+ dür 153b/3

4. Durum, hal, vaziyet.
n. 191a/8
n.+ de 051b/7

5. Ne? Nasıl?
n. 123b/2, 137a/7, 153b/2, 231a/5,
266b/5, 351b/3, 359b/5, 359b/7,
360a/7
n.+ dür 317b/9
n.+ ye 118b/9

neseb: -2- [Ar.] Soy, baba soyu, şecere.
n. 212b/7
n.+ ler 202a/1

nesene: -92- [T.] 1. Nesne, şey, herşey.
(Bk. nese, nesne)
n. 154b/6, 156a/3, 207a/5, 226a/3,
233a/1, 234a/9, 236a/4, 241a/9,
249a/1, 251a/9, 254b/1, 254b/8,
256b/8, 264a/4, 286b/7, 296a/5,

311b/6, 324b/7, 326b/5, 326b/9,
334a/9, 345b/8, 353b/4
n.+ den 230b/7, 310b/8
n.+ dür 308a/2
n.+ nüñ 230b/3
n.+ ye 332a/5

2. İş, husus, mesele, bahsi geçen konu.
n. 156a/6, 177a/1, 179b/5, 204a/3,
225b/5
n.+ de 312b/8
n.+ den 288b/8
n.+ dür 268b/4

3. Eşya, mal, varlık, nimet, sahip olunan imkan.
n. 157a/6, 327b/2

4. Durum, hal, vaziyet.
n. 218a/9

5. Hiç, hiç bir şey, hiç bir şekilde.
n. 134b/5, 153b/9, 154a/1, 156b/2,
177b/3, 178b/7, 189a/9, 206b/2,
208a/3, 209b/7, 244b/1, 260b/5,
261a/9, 261b/6, 263a/2, 278a/2,
278a/6, 281b/9, 287a/1, 296a/6,
296b/8, 298b/4, 303a/4, 307b/3,
312b/3, 313a/6, 313a/8, 322a/4,
323a/5, 323b/6, 326b/7, 327b/4,
334a/4, 334b/8, 351b/8
n.+ den 300a/6

6. Ne? Nasıl?
n. 150a/9, 183a/5, 244b/3, 252b/1,
255a/2, 298a/7, 302a/5, 344a/3,
344a/7, 347a/7, 352a/3, 352a/8,
354a/2, 356a/7

7. İmkan, olanak.
n. 304a/8

8. İlgi, alaka, alakadar eden durum.
n. 166a/2

9. Bir parça, bir miktar, biraz, azıcık.
n. 233b/7

nesih: -1- [Ar.] Hükmünü ortadan kaldırma.
n. eyleyevüz 010a/1

nesil: -10- [Ar.] Zürriyet, bir kişinin soyundan gelenler. (Bk. nesil)
n. 030a/8, 089b/2, 121a/2, 144a/2
n.+ leri 311b/5
n.+ lerinden 142b/3, 267a/1, 277b/2
n.+ lerini 311b/6
n. döl 096a/2

nesl: -13- [Ar.] Zürriyet, bir kişinin soyundan gelenler. (Bk. nesil)
n.+ i 160b/9, 291a/7
n.+ in 095b/9
n.+ inde 234b/9, 321b/6
n.+ ini 165a/4, 245a/3, 266a/4
n.+ üm 299a/8
n.+ ümden 011a/8, 147b/2, 147b/7
n.+ ümüzden 011b/5

nesne: -288- [T.] 1. Nesne, şey, herşey. (Bk. nese, nesene)
n. 003a/7, 009a/1, 010a/6, 010a/7,
024b/2, 026b/6, 027a/8, 027b/8,
029b/1, 029b/6, 039b/5, 041b/3,
046a/1, 048a/4, 050a/9, 050b/1,
060b/6, 061a/1, 062b/1, 070a/5,
070a/8, 071b/1, 076a/6, 077a/2,
077b/5, 078a/6, 096b/6, 100b/9,
107a/5, 115a/8, 123a/4, 123b/8,
127a/5, 134a/2, 141a/5, 142b/8,
147b/5, 148a/1, 156b/9, 163b/6,
169a/7, 170b/6, 171b/7, 192b/1,
193a/5, 197a/4, 200b/3, 251b/9,
257a/8, 276a/2, 285a/3, 286a/5,
299a/2, 300b/7, 305a/7, 319b/5,
322b/6, 330b/5, 333a/2, 333b/9,
353b/1
n.+ den 014a/8, 149a/6, 174a/6,
177b/8, 221b/4, 222a/4, 350a/9
n.+ dür 008b/4, 009a/1, 128a/6,

152a/7, 192a/1
n.+ ler 161b/4
n.+ ne 024b/1
n.+ nün 073a/9, 201a/9
n.+ sin 025a/5
n.+ ye 002a/4, 154a/8, 181b/2,
240a/3, 277a/9
n.+ yi 004a/3, 021a/4, 027a/4,
045b/9, 054a/5, 058a/7, 068a/7,
076a/6, 078a/5, 078a/6, 078b/8,
090a/3, 094a/9, 103b/3, 113b/4,
157b/9, 161b/5, 184a/4, 187b/4,
190a/6, 206a/6, 209b/2, 209b/6,
225b/9, 237b/1, 245a/2, 250a/9,
251b/7, 261a/7, 276a/2, 281a/5,
285b/8, 286a/6, 287a/2, 300a/4,
305b/7, 307b/6, 315b/8, 319b/6,
322b/9, 331a/8, 333a/3, 335a/8,
348b/6
n. üzere 010a/2, 013a/9
içesi n. 075b/1

2. İş, husus, mesele, bahsi geçen konu.
n. 010b/2, 015a/1, 016b/1, 029b/4,
048a/6, 059a/1, 065b/3, 078b/6,
082a/4, 103b/9, 129b/7, 177b/4,
191b/6, 222a/9, 323b/8
n.+ den 093a/7, 173b/4, 286b/7
n.+ dür 025b/5, 268b/5
n.+ lerden 068b/1
n.+ nüz 223b/4
n.+ ye 173a/9, 173b/3
şerī'atda bulunmaz n.+ ye 235a/4
n.+ yi 011a/8, 019a/7, 019a/8,
023b/9, 082b/7, 093a/7, 140a/6
n.+ yile 008a/9, 013b/7, 067b/7,
215a/5, 256b/6
şerī'atda bilinür n.+ yile 021a/5,
021b/4
şerī'atda bilünür n.+ yile 020b/4
şerī'atda bulunur n.+ yile 020b/3

3. Eşya, mal, varlık, nimet, sahip olunan imkan.
n. 015b/6, 019a/5, 019b/6, 020b/5,
034a/4, 044b/4, 083b/5, 102a/8,

142a/2, 152a/2
n.+ den 042b/8, 100b/7, 147a/7,
256a/5
n.+ ler 084a/5
n.+ lerini 089b/4, 129a/5, 219a/9
n.+ ye 174b/1
n.+ yi 044b/2

4. Fayda, fayda sağlayacak durum ya da şey.
n. 005a/6, 011a/7, 038b/3, 038b/4,
099a/8, 103a/7, 130a/8, 146a/6

5. Zarar, zararı dokunacak durum ya da şey.
n. 036a/7

6. Durum, hal, vaziyet.
n. 024b/7, 024b/9, 035a/9, 041a/7,
052b/1
n.+ dür 020a/4
n.+ yile 025a/1

7. Hiç, hiç bir şey, hiç bir şekilde.
n. 025a/3, 028a/7, 032a/4, 035b/8,
036b/6, 037b/5, 040a/9, 040b/1,
053a/6, 062b/5, 062b/8, 068b/6,
074a/2, 075a/7, 077a/7, 082a/9,
097a/6, 105b/7, 107a/4, 118a/2,
118b/2, 127a/4, 136b/9, 137a/2,
146a/3, 149a/7, 152b/8, 156b/4,
156b/6, 171a/3, 178b/2, 192a/8,
193b/7, 271b/6, 295a/7
n.+ den 173a/8, 240b/4
n.+ ye 060b/4, 170a/5, 274b/8
n.+ yi 046a/7, 157a/1
n.+ yile 141b/3
n. olmadı 176a/4

9. Ne? Nasıl?
n. 003b/8, 012b/5, 069a/6, 071b/2,
084a/7, 091a/5, 153a/3, 183b/6,
215a/8, 222b/4, 242b/4, 260a/5,
266a/7, 271b/1, 337b/4, 344b/3,
350a/5, 351b/7, 357b/9, 358b/1
n.+ den 348a/5
n.+ dür 046b/3, 117b/6, 122a/6,

183b/9, 350a/6

n.+ ye 216b/1

n.+ yile 222b/6

11. İlgi, alaka, alakadar eden durum.

n. 083a/7

12. Bir parça, bir miktar, biraz, azıcık.

n. 188b/4, 258b/5

nesnesüz: -1- [T.] Kendiliğinden, bir şeye ihtiyaç duymadan.

n. 312a/5

Nesr: -1- [Ar.] Kur'ân-ı Kerîm'de Nûh kavminin taptığı belirtilen putlardan biri.

N.+ i 341a/1

nevmîz: -23- [Far.] Hiçbir umudu olmayan, ümitsiz, çaresiz.

n.+ ler iken 036b/6

n.+ ler oldılar 241a/8

n. ola 150b/1, 238b/5

n. oldı 140a/3, 184b/4, 327b/8, 356b/5

n. oldılar 137b/8, 145b/8, 234b/3, 288b/1, 327b/7, 332a/6

n. olıcudur 285b/8

n. olmağ 138b/1, 275b/2

n. olmaz 138b/1

n. olucudur 123b/4

n. oluculardan 150a/9

n. oluculardur 201a/2, 293b/1

n. olurlar 240a/7

nezir: -4- [Ar.] Adak. (Bk. nezr)

n.+ den 025b/4

n.+ lerünjüzi 194a/2

n. eyledüm 030a/3

n. eylesiz 025b/4

nezr: -3- [Ar.] Adak. (Bk. nezir)

n.+ i 346a/3

n.+ ini 248b/3

n. eyledüm 176b/8

niçe: -21- [T.] 1. -sa -se, -diği vakit, -diği zaman. (Bk. niçe)

n. 003b/4, 008a/9, 009a/8, 030a/6, 033a/8, 051a/1, 061a/7, 065a/6, 065b/8, 086a/5, 193b/1, 245b/8, 340a/9

2. Oldukça çok, pek çok, ne kadar çok.

n. 018b/5, 037b/8, 083b/9

3. Ne kadar zaman, ne zamana kadar.

n. 024a/9

4. Nasıl?

n. 070b/6, 162a/1, 179a/3, 336b/8

niçe: -28- [T.] 1. -sa -se, -diği vakit, -diği zaman. (Bk. niçe)

n. 047b/9, 104a/6, 125b/5, 129b/1, 167a/9

2. Oldukça çok, pek çok, ne kadar çok.

n. 139b/6, 195a/6, 195a/7, 195b/1, 237a/7, 290a/6, 294b/7, 301b/7, 309a/5, 313a/5, 332b/4

3. Ne kadar zaman, ne zamana kadar.

n. 169b/4, 202b/1

4. Nasıl?

n. 023a/6, 148b/3, 179b/9, 185b/1, 186b/4, 214a/9, 230b/4, 262a/2, 268b/2

5. Pek çoğu, çoğu.

n.+ yi 246a/6

nîkbaht: -2- [Far.] Talihli.

n.+ dur 130b/3

n. oldılar 130b/5

Nîl Irmağı: -1- [Ar.] Nil Nehri.

N. 226b/5

nidâ: -1- [Ar.] Seslenme, çağırma.

n. eyle 193b/8

nifâk: -1- [Ar.] Fitne, fesat.

n.+ ı 220a/1

nihâyet: -1- [Ar.] Son.

n.+ e 313b/9

nikâh: -9- [Ar.] Evlenme, izdivaç.

n.+ uñ 021b/7, 022a/2

n. eyleñ 045a/7

n. eyleye 045a/5, 251a/2

n. eyleyesiz 054a/7, 250b/6,
251b/6, 327a/9

nikâhlan-: -1- [Ar.+T.] Evlenmek.

n.- masun 203a/2

ni' met: -104- [Ar.] Allah'ın kullarına
bağışı.

n. 123b/3, 131a/8, 145b/2, 178a/7,
221b/8, 227a/9, 250a/1, 272b/2,
275a/6, 286a/2, 289b/4, 292b/7,
294b/8, 299a/7, 306b/9, 314a/4,
315a/9, 337a/9, 355b/4, 357a/5

n.+ den 155a/2

n.+ dür 214b/8

n.+ e 040a/3

n.+ i 101b/9, 123b/4, 243a/9,
265b/5

n.+ ile 040a/7, 199a/5

n.+ in 018b/6, 357b/2

n.+ ine mi 156a/8

n.+ ine 144b/9, 156b/1, 237b/7

n.+ ini 034b/7, 059b/3, 059b/8,
061a/1, 132a/6, 146b/9, 147a/7,
152b/7, 157a/8, 157a/9, 159b/7,
247a/8, 257b/1, 290b/3, 303b/5

n.+ iyile 034b/8

n.+ iyle 244a/6, 312a/2, 336a/2

n.+ ler olmak iken 159b/4

n.+ leriçün 160a/6

n.+ lerin 021a/3, 316a/6, 316a/8

n.+ lerine 159b/4

n.+ lerini 088b/3, 089a/2, 316a/9,
316b/1, 316b/2, 316b/3, 316b/4,
316b/5, 316b/7, 316b/8, 316b/9,
317a/1, 317a/3, 317a/4, 317a/5,
317a/6, 317a/7, 317a/8, 317a/9,
317b/1, 317b/2, 317b/3, 317b/4,
317b/5

n.+ ümi 004b/7, 005a/4, 011a/6,
013b/2, 058b/9, 069a/7

n.+ üñ 065a/8

n.+ üñe 221b/8

n.+ üne 299a/7

n. isleri 343a/1

n. virici 101b/9

ni' metlü: -1- [Ar.+T.] Bolluk içinde
yaşayan.

n.+ lerini 200a/9

nisbet: -2- [Ar.] İsnat etme, yakıştırma.

n. eyledüklerinden 179b/6

n. eyleñ 246b/8

nişân: -211- [Far.] İşaret, alamet, delil,
ibret alınacak şey.

n. 010b/9, 018b/5, 024b/1, 030b/3,
031a/3, 031a/7, 069b/8, 070b/4,
072b/9, 073a/1, 078b/5, 091a/3,
097b/7, 116b/2, 122a/2, 139b/6,
141a/3, 142b/9, 144a/2, 161b/3,
180b/5, 180b/6, 185b/8, 186a/8,
190b/8, 199b/8, 211b/9, 214a/6,
217b/9, 218b/3, 234a/2, 235b/2,
239a/8, 239b/1, 242a/1, 262b/4,
264b/3, 292a/7, 310b/1, 314a/8,
314b/7, 349b/2

n.+ dan 092a/6

n.+ dur olmadı mı 219b/8

n.+ dur 023a/1, 023a/2, 031a/5,
088b/8, 130b/1, 151a/3, 152a/9,
152b/1, 152b/2, 155b/7, 156a/1,
156a/4, 214a/9, 216a/8, 217a/6,
217b/6, 218a/5, 218b/6, 219a/5,
219b/5, 223b/9, 236a/6, 253b/8,
262a/3, 262a/7, 262b/1

n.+ ı 013a/4, 072a/2, 093a/9,

239a/3, 239a/5, 239a/7, 241a/1
n.+ ıla 181a/9
n.+ ın 161b/4
n.+ mı 161b/3
n.+ ıyla 086b/9
n.+ ıyla 026a/1, 087a/2
n.+ lar oldu 132a/8
n.+ lar 078b/5, 078b/7, 083a/4,
083a/5, 092a/7, 115b/2, 152b/6,
167b/5, 185b/2, 199a/2, 236b/5,
236b/6, 320a/4, 322b/4
n.+ lardan 014b/1, 016b/8, 295a/2
n.+ lardın 278a/8, 282a/9
n.+ lardur 034a/8, 041b/4, 078a/2,
120a/2, 140b/4, 140b/7, 144b/8,
151a/2, 157a/3, 181b/6, 225b/7,
234b/5, 239a/5, 239a/7, 239a/8,
239b/1, 240a/8, 244a/6, 246a/7,
254b/5, 274b/7, 275b/1, 288b/6,
295b/9, 296a/2, 296b/1, 310a/1
n.+ ları 011a/1, 066a/7, 073b/3,
077b/7, 077b/8, 134a/8, 140b/1,
164b/7, 164b/8, 239b/7, 282a/7,
320b/9
n.+ larımız 130a/3, 144b/7
n.+ larımıza 094a/9, 244a/8
n.+ larımızdan 160b/8
n.+ larımızı 092b/2, 093b/1
n.+ ların 007a/4, 011b/6
n.+ larına 091b/6, 175a/6, 281a/6
n.+ larından 070b/4, 187b/6,
194b/2, 244a/6, 262b/4, 284b/8,
285a/2, 288b/5, 296a/3
n.+ larındandır 014a/1, 169a/9,
288b/2
n.+ larını 058b/2, 072a/5, 127a/6,
194a/6, 226a/5, 277b/8, 282a/7
n.+ larımızdan 093a/8
n.+ larımı 188a/2
n.+ larımıla 181a/6
n.+ larımız 120b/5, 199b/5,
214b/4, 229a/1, 229a/2, 278b/2,
292a/5, 292a/6, 343b/9
n.+ larımızda 253b/1
n.+ larımızdan 168b/8, 180b/6,
256a/4
n.+ larımızı 0 093b/2, 151a/4,

181b/7, 286a/4, 321a/3
n.+ larımızla 090b/9
n.+ uş 030b/3, 176a/4
n. eyledük 292b/7
n. eylegil 176a/4
n. eyleyevüz 176b/4
n. iken 127b/5
n. olunmuş 028b/3
n. ola 305a/5
n. olasin 121b/5
n. oldu 028a/9, 254a/7

nişānlan- -3- [Far.+T.] İşaretlenmek.

n.- mış 129a/1, 310a/9
n.- mışlar 036b/4

nişe- -4- [T.] Niçin, nasıl?

n. 010b/8, 065a/1, 104b/4, 333a/4

nite- -107- [T.] Nasıl?

n. 004a/1, 022b/7, 024a/8, 024b/1,
024b/2, 029a/8, 030b/1, 030b/9,
033b/6, 034b/4, 037a/7, 044b/4,
046b/5, 047b/2, 061b/5, 062b/8,
066a/7, 071a/3, 071b/9, 073b/3,
075a/3, 076a/7, 077b/5, 078a/4,
078b/5, 089b/2, 089b/7, 090a/7,
091a/1, 092a/3, 104a/5, 104a/7,
106a/6, 116a/2, 117b/6, 117b/8,
118a/1, 118a/7, 120b/2, 128a/8,
140a/2, 143b/1, 146b/4, 148a/4,
154a/4, 162a/6, 164a/3, 173a/6,
176a/1, 176b/3, 177a/2, 195a/6,
201b/1, 210a/6, 212a/8, 221b/1,
223b/7, 225a/1, 229a/8, 234a/7,
234a/8, 237a/9, 238a/9, 240b/6,
241a/8, 256b/5, 257a/3, 257b/2,
259a/3, 260b/4, 263b/1, 266a/2,
267b/9, 272a/8, 277a/6, 278a/7,
281a/5, 281b/5, 282a/8, 291a/5,
294a/1, 301b/4, 302b/7, 308a/4,
314b/7, 314b/9, 315a/1, 315a/6,
330a/1, 335a/6, 340b/5, 343a/5,
344a/1, 355a/3, 355a/4, 355a/9,
355b/1, 360b/1
n.+ dür 039b/4, 048b/1, 294a/9,

302a/7, 335a/6

nitekim: -67- [T.] Nitekim, nasıl ki, gerçekten, hakikaten.

n. 002b/7, 002b/8, 010a/4, 013a/6, 013b/3, 014b/5, 016a/2, 017b/8, 020a/6, 020a/7, 022a/5, 026a/4, 026b/5, 027b/3, 027b/9, 047a/8, 048b/7, 050b/4, 052b/5, 057a/3, 065a/4, 071b/5, 077b/1, 078b/7, 080b/4, 085a/5, 085a/9, 087a/6, 087a/7, 092b/6, 098a/8, 106b/8, 109b/2, 125b/6, 130a/3, 130b/8, 131a/2, 132a/6, 136b/3, 151b/1, 161a/7, 162b/2, 163b/4, 167a/1, 172a/1, 180b/1, 186a/8, 191b/1, 208a/1, 208b/2, 227b/3, 231a/2, 232a/2, 241a/6, 257a/5, 287a/8, 297b/8, 300b/9, 301b/7, 304b/8, 322b/4, 323b/8, 327b/8, 328b/6, 336a/8, 341b/3, 343a/4

niyyet: -2- [Ar.] 1. Bir ibadete başlamak için karar veme.

n.+ ile 016b/5

2. Amaç, gaye.

n.+ ine 311a/6

nizā': -2- [Ar.] Çekişme, kavga, anlaşmazlık, ihtilâf.

n. eyleşdiler 182a/3

n. eylemesünler 196b/5

n'oldı: -7- [T.] Ne oldu?

n. 022b/5, 067a/1, 132b/3, 149b/6, 271a/2, 320a/3, 320a/5

Nūh: -48- [Ar.] Kendisine inanmayan kavmi tûfan ile helâk edilen peygamber, Hz. Nuh.

N. 087b/9, 125a/7, 126a/1, 126a/6, 126a/7, 126b/1, 217a/7, 217b/1, 217b/3, 262b/2, 266a/3, 266a/5,

277a/5, 279a/5, 314a/3, 340a/6, 340b/8, 341a/1, 341a/3

N.+ a 057a/3, 076b/2, 125b/3, 189b/8, 287a/3

N.+ dan 162a/2, 247a/5

N.+ ı 030a/1, 124b/7, 198b/2, 233b/9, 268b/9, 321b/6, 340a/5

N.+ ıla 161a/1, 178a/7

N.+ uñ 088b/2, 109b/4, 120a/6, 129b/3, 145a/5, 195a/4, 211b/8, 217a/7, 308a/9, 310b/6, 314b/4, 334a/2

nūr: -16- [Ar.] 1. Qur'ân, Hak yol, doğru yol, İslamiyet.

n. 290a/1

n.+ a 094b/4

n.+ ı 106a/8, 333b/8

n.+ ina 206a/5

n.+ ını 106a/9

n.+ ıyla 276a/9

n.+ umuzı 333b/9

2. Aydınlık, ışık kaynağı.

n. 320b/3

n.+ ıdur 206a/2

n.+ ınıñ 206a/2

n.+ ları 229b/2, 320a/9, 321a/2

n.+ uñuzdan 320b/2

n. virici 259a/3

nūrlu: -1- [Ar.+T.] Parlak, aydın.

n. 215a/6

Nūr Tağı: -1- [Ar.+T.] Hz. Muhammed'e ilk vahyin geldiği mağaranın bulunduğu dağ.

N.+ nda 107a/6

nuşret: -2- [Ar.] Yardım.

n. bulmak 036a/6

n. isterler oldıldardı 008b/3

nuḫfe: -1- [Ar.] Meni, sperma.

n.+ den 281b/2

nübüvvet: -1- [Ar.] Peygamberlik, nebîlik.
n. 127b/4

nüzül: -4- [Ar.] Konaklama, inme.
n. 175a/4, 175a/9, 245b/8
n.+ dın 265b/7

obur-: -1- [T.] Yere batırmak, obrulmak.
u.- a 335a/4

od I: -169- [T.] 1. Cehennem, Cehennem
ateşi. (Bk. ot I)
o. 007b/4, 007b/5, 015a/8, 018a/3,
029a/7, 065b/9, 072a/5, 080a/6,
086a/4, 101b/6, 105a/2, 124a/3,
124a/6, 130b/4, 131a/3, 148a/8,
155b/3, 167a/9, 170b/5, 174b/8,
179a/2, 197a/2, 202a/4, 210a/9,
226a/2, 271a/2, 271a/4, 280a/6,
280a/5, 281b/7, 284a/3, 284a/8,
285a/4, 289a/8, 297b/9, 299b/5,
300b/7, 301b/7, 309b/7, 311b/1,
315b/7, 324b/3, 325b/7, 347b/5,
356b/1
o.+ a 041b/6, 044a/3, 045b/6,
130a/5, 178b/9, 179a/1, 183a/5,
268a/3, 270b/9, 271a/3, 283b/7,
334a/4, 341a/2, 354b/3, 361b/2
o.+ da 142a/2
o.+ dan 003b/3, 014b/6, 055b/7,
062a/7, 086a/6, 273a/3, 333b/4,
351b/6
o.+ dın 020a/3
o.+ dur 038a/5, 066a/3, 115b/4,
143b/7, 359b/8
o.+ ı 106b/4, 109a/2, 110b/6,
113a/4, 167a/9, 172a/8, 180a/6,
188a/4, 259b/7, 270b/7, 342a/8,
351a/2
o.+ ıdur 360a/7
o.+ ın 191a/5
o.+ ina 043a/8
o.+ indadır 358b/9
o.+ indın 311b/1
o.+ ını 109a/9
o.+ lar 315b/7
o.+ uş islerinden 061b/4

o.+ uş isleri 087a/4, 280a/3, 325b/9
o.+ uş isleridir 019b/4, 024a/4,
035b/8, 117a/8, 140b/9, 277a/7,
323b/7, 331a/7
o.+ uş 011b/4, 018a/3, 028a/7,
028b/7, 041b/6, 099a/2, 245b/9,
256a/9, 272b/4, 312a/1, 351b/6,
353b/5
o.+ un 252b/2
o. issi 354b/8
o. issi 353b/1
o. isleri 026a/6
o. isleridir 004b/7, 007b/6, 086a/1
o. islerine 086b/5
o. islerini 344a/4

2. Ateş.

o. 015a/6, 025a/7, 041a/2, 043a/8,
149a/5, 180a/7, 189b/2, 206a/5,
221a/2, 221a/3, 228a/9, 228b/1,
229a/5, 258b/8, 264a/2, 264a/3,
319a/4, 341b/5, 341b/6, 347b/5,
347b/6, 359b/1, 359b/6
o.+ a 180a/7, 266b/3
o.+ dan 084a/8, 316b/7
o.+ ı 003a/3, 065a/6, 319a/4
o.+ lar 343a/2
o.+ uş 040b/9

3. Şimşek.

o. 056a/8
o.+ dur 300a/3
o.+ lardan 003a/5
o.+ ları 141b/1

od II: -1- [T.] Ot, bitki. (Bk. ot II)
o. 319a/1

od kelebegi: -1- [T.] Pervane.
k. 359b/6

od kıymık: -1- [T.] Kıvılcım.
o.+ larını 347b/6

odun: -5- [T.] Odun, yakılacak ağaç
parçası.

o. 342a/2
o.+ ı 003b/3, 333b/4, 361b/2
o.+ larıdır 028a/7

oğlan: -175- [T.] 1. Erkek evlât. (Bk. oğul)

o. 133a/6, 168a/7, 168b/3, 173b/9,
176a/2, 176b/2, 176b/3, 176b/5,
266b/4, 310a/6
er o.+ a 173b/2
o.+ dur 133a/3
o.+ ı 057b/6, 058a/5, 085b/9
o.+ lar 078a/3, 267b/7
er o.+ lar 156a/9, 163b/2, 290b/6,
312a/8
o.+ lardan 028b/3
o.+ ları 094b/7, 324a/3
o.+ larına 012a/2
o.+ larından 076b/3, 076b/5
o.+ larını 013a/6, 071b/5
depelediler o.+ larını 081a/6
er o.+ larını 091b/8, 226b/1
o.+ larıñuzı 005a/7
er o.+ larıñuzı 145a/1
o.+ larıñuzıñ 044b/9
Tanrı o.+ larıñuz 060b/6
o.+ larum 012a/1, 136b/8, 138a/9
er o.+ larıñuz 043b/3
er o.+ larıñuzı 092b/8
o.+ uñ 174a/2
gökçek o. 150b/7

oğl

Meryemüñ o.+ ıdır 'İsā 177a/5
Meryemüñ o.+ ıdır 'İsāyı 106a/7
o.+ ıdır 106a/5
Meryem o.+ ı 'İsā 066a/6
Meryem o.+ ın 'İsāyı 321b/7
Meryemüñ o.+ ın 'İsāyı 060b/4
o.+ ın 190b/8
Meryem o.+ ına 'İsāya 008a/8
Meryemüñ o.+ ına 'İsāya 023b/3
o.+ ına 126a/1, 242b/6
Meryemüñ o.+ ını 199b/8
o.+ ınıñ 061b/1
Meryem o.+ ı 'İsā 069a/7, 069b/4,
069b/9
Meryemüñ o.+ ı 'İsā 030b/8,

057b/5, 066b/2, 069b/7, 328a/5,
328b/7

Meryemüñ o.+ ı 'İsādan 247a/6
Meryemüñ o.+ ı 'İsādur 066a/1
Meryemüñ o.+ ı 'İsāyıla 063a/7
o.+ ı 043b/2, 043b/5, 070a/1,
093b/8, 183b/7, 293b/5
Meryemüñ o.+ ı 060b/4, 292b/5
o.+ um 126a/6
o.+ uñ 138a/2
Meryem o.+ unı 056b/4

2. Nesil.

Ādemüñ o.+ ları 085a/3
Ya'kūb o.+ ları 004b/7, 005a/4,
011a/5, 012b/2, 061b/7, 066a/2
İbrāhīm o.+ larına 011b/9
Ya'kūb o.+ larına 012a/6, 018b/5,
033b/4, 034a/5, 057a/4
Ya'kūb o.+ larından 022b/3,
031a/2, 066b/1
o.+ larumı 147a/9

3. Çocuk, evlat.

o. 010b/7, 031a/1, 115b/6, 149a/6,
150a/8
o.+ dın 171a/9
o.+ ı 078a/5
o.+ ıyıla 021a/8
o.+ la 095b/9
o.+ lar issi 336a/7
o.+ lar 171b/7, 205b/1, 216b/9,
218a/3, 340b/3, 343b/8
o.+ larda 165a/7
o.+ lardan 049a/8, 051b/9, 200a/3,
208b/2
o.+ lardın 109b/2
o.+ ları 028a/6, 035b/8, 097a/6,
108a/9, 111a/2
o.+ larıla 161a/5
o.+ larımızdan 022b/6
o.+ larımız 031b/9
o.+ ların 080b/9, 095b/9
o.+ larına 205a/8
o.+ larında 251b/8
o.+ larından 080b/4, 175b/8,
350b/5

o.+ larını 021a/6, 095b/9, 278b/3
o.+ larınuzı 082a/9, 105b/3
er o.+ larınuzı 031b/9
o.+ larıyla 339a/5
o.+ larumuzdan 213b/9
o.+ larunuz 043a/9, 099b/8, 246b/7
o.+ larunuza 021b/1
o.+ larunuzdandır 331b/1
o.+ larınuzı 162b/9
kız o.+ larınuzı 145a/1
o. iken 192a/7, 281b/3
o. tutavuz 226b/8
o. yaradıldığı şundan 314a/1
er o. 030b/2
tamām o. 097a/5
tamām yaradılmış o. 097a/4

4. Ana karnındaki cenin.
o.+ larsız 313b/4
o. kanın 020b/2

5. Kız çocuğu.
uşak o.+ lara 054a/7
o.+ lardan 054a/7

6. Çocukluk çağı, çocukluk çağında
olan.
o.+ lar 346b/2
o.+ ları 343a/5
o. iken 176a/6, 177a/2, 214b/6

7. Delikanlı genç.
o.+ lar 311b/8, 318a/2

oğlan olduğu şu: -3- [T.] Meni, sperma.
o.+ dan 192a/5, 258a/4, 281b/2

oğlancuk: -6- [T.] Oğlan, oğlancık.
oğlancuğ
o.+ um 126a/2, 132a/4, 242b/7,
243a/2, 243a/4, 266b/5

oğlansuz: -1- [T.] Çocuğu olmayan.
o. 058a/4

oğul: -35- [T.] 1. Erkek evlât. (Bk. oğlan)
o. 025a/7, 043a/7, 043b/6, 120a/3,
176a/1, 177a/6, 178a/1, 179a/8,
179b/4, 179b/6, 186b/9, 187a/9,
201b/2, 209b/5, 244a/9, 255b/9,
256a/2, 272a/3, 321a/4, 323b/6,
326b/4, 327b/5, 331b/3, 340b/9,
341b/1
o.+ ı 043b/5, 175b/9
o.+ lar 267b/8
o.+ larunuz 330a/9

2. Nesil.
o. 094b/7

3. Çocuk, evlat.
o. 175b/9
o. eyelendüğünüzleri 246b/7
o. eyelendüklerinüñ 250a/4

oğulcân: -5- [T.] Ana rahmi.
o.+ lar 027b/9, 141a/4, 192a/6
o.+ ları 081b/3, 081b/5

oğulduğ: -1- [T.] Filiz.
oğulduğ
o.+ ını 306a/4

oğul oğlan: -1- [T.] Torun.
o.+ ları 156a/9

oğul oğlı: -1- [T.] Torun.
o. 189b/4

oğ: -4- [T.] Ok.
o.+ lar 067b/1, 171b/1
o.+ ları 171b/1
o.+ larla 058b/7

oğı: -44- [T.] 1. Çağırmaq, davet etmek.
(Bk. oğu)
o. 024b/4, 160a/9, 232b/9, 292a/8
o.- dılar 097a/4, 172a/8
o.- duğı 214a/2
o.- duğuzsa 097a/7
o.- mağı 209a/7
o.- mağını 209a/7

o.- rın 139b/9
o.- ya 099b/3
o.- yasın 097a/7, 172b/6

2. Tapmak, yalvarmak, istemek,
dua etmek.

o. 092a/8, 358a/1, 358a/2
o.- madı 116a/1
o.- mağı 141b/2
o.- mağıla 177b/9
o.- mağından 082b/9
o.- ı 097a/8
o.- rısaı 097b/3
o.- rlar 278a/6
o.- rlardı 009b/2
o.- rsız 073a/5, 074b/9

3. Okumak, anlatmak, açıklamak,
beyan etmek.

o. 061b/1, 096a/3, 161b/6, 216a/9,
236a/6, 342b/6
o.- dı 195b/5
o.- duı 163b/7
o.- mağıı 011a/4
o.- r 332b/8
o.- ya 011b/7, 353a/3
o.- yam 082a/8
o.- yasın 143a/3, 168a/2

oğımağlığ: -1- [T.] Dua. (Bk. oğımağlığ)
oğımağlığ
o.+ umıla 175b/7

oğın-: -8- [T.] Okunmak, beyan edilmek.
(Bk. oğın-)
o.- a 097b/9, 098a/6, 116a/2,
336a/7, 353a/6
o.- sa 179a/2
o.- ur 034b/5, 054a/6

oğı-: -176- [T.] 1. Çağırmak, davet etmek.
(Bk. oğı-)
o.- dı 284b/4
o.- dılar 231a/4
o.- dum 146a/9, 340a/8, 340b/2
o.- duı 078a/9
o.- mağum 340a/9

o.- mağ 239b/2, 280a/2
o.- ı 231a/3
o.- r 020a/3, 075b/4, 117a/4,
145a/8, 228a/3, 243b/2, 320a/3,
339a/7
o.- rıdı 038a/9
o.- rlar 020a/3, 035a/1, 134a/6,
229a/8
o.- rsın 127b/3
o.- rsız 145a/7, 280a/1
o.- rsun 200b/7
o.- rsuz 279b/9, 282b/7, 287a/4
o.- run 279b/8, 280a/1
o.- suı 358a/7
o.- ya 164a/7, 239b/2, 314b/1
o.- yalar 295b/4
o.- yalum 031b/9
o.- yavuz 358a/8
o.- yıcđın 147b/9, 314b/3
o.- yucı 250b/4, 314b/1
o.- yucısına 300b/4, 300b/5
o.- yucıya 184b/1

2. Tapmak, yalvarmak, istemek,
dua etmek.

o.- dı 272b/2, 275a/6, 294b/6,
314b/4
o.- dılar 116b/7
o.- dukları 186b/8
o.- ğıl 196b/5
o.- ma 122b/3, 220a/6, 233a/1
o.- mağı 166a/5, 280b/1
o.- mağııuzı 258b/2
o.- maı 303a/7
o.- mayavuz 169a/3
o.- mazlar 213b/3
o.- ı 003b/2, 087b/4, 087b/5,
096b/2, 097b/1, 118a/5, 123b/9,
164b/2, 168a/5, 254b/8, 277b/8,
280a/9, 280b/1, 281a/2, 281a/9
o.- r oldıydı 272b/3
o.- rın 143b/8
o.- rlar 097b/2, 119b/9, 130a/8,
141b/3, 152b/8, 164b/4, 170b/1,
197a/3, 244a/7
o.- rlardı 190b/6
o.- rsa 202b/4, 258b/5

o.- rsavuz 258b/1
o.- rsavuz 169a/4
o.- rsız olduğuz 033a/6
o.- rsız 097a/8, 165b/1, 216b/2,
281b/1, 284b/4
o.- ruz olduk 157b/4
o.- sa 016a/9
o.- sun 034b/9, 278b/5
o.- yalar 237b/4, 240a/3
o.- yam 177b/8, 340a/9
o.- yasız 168a/6
o.- yıcı 315a/8
o.- yucı 314b/8, 315a/2, 315b/3

3. Okumak. Anlatmak, açıklamak,
beyan etmek.

o. 120a/6, 170a/9
o.- dular 095b/6
o.- ma 168a/6
o.- mağa 184b/7
o.- mağı 345a/8
o.- mağınur 345a/8
o.- mak 314b/8, 315a/2, 315a/8,
315b/3, 342b/6
o.- mayadum 116a/4
o.- mayasın 119b/3
o.- maz 329a/2
o.- mişmissa 219b/9
o.- η 034a/6, 338a/4, 343a/9
o.- r olmadur 236b/3
o.- r 013b/3, 039b/2, 329a/2,
358b/5
o.- rın 001b/2
o.- rlar 011a/4, 035b/4, 085b/8,
121b/8, 197a/1, 256b/4, 259a/7,
276b/3
o.- rlarken 010b/2
o.- rsız 005a/2, 336b/9
o.- ruz 023b/1, 031b/6, 035a/5,
226a/8, 296a/2
o.- sa 290a/3
o.- ya 230b/6, 309b/3, 311a/6,
312b/5, 314a/7
o.- yalar 165b/8, 301a/2, 303b/3,
307b/9
o.- yam 174a/5
o.- yasın 158b/5, 229b/4

o.- yavan 226a/4
o.- yavuz 167a/3, 345a/8, 354b/1
o.- yıcılar 264a/7

oğud- -1- [T.] Dua etmek.

o. 115b/9

oğumağlık- -3- [T.] Dua. (Bk. oğumağlık)

o. 184b/7

oğumağlık

o.+ 1 195b/5, 225b/1

oğun- -30- [T.] Çağırılmak, davet
edilmek. (Bk. oğın-)

o.- alar 337a/3
o.- asız 251b/2, 304b/7
o.- dı 277b/6
o.- salar 207a/8
o.- urduğuz 277b/4
o.- urken 328a/8
o.- urlar oldılar 337a/4
o.- urlar 029a/6
o.- ursız 303b/1

2. Dua edilmek, tapılmak.

o.- a 196b/9, 230a/5, 297a/7,
297b/2, 298b/2
o.- ur oldıydı 200b/1
o.- ur olmadı mı 202a/4
o.- ur 168a/3, 194a/4, 210a/1,
236b/7, 242a/8, 249b/2, 256b/1,
296a/4, 297b/5, 352a/5
o.- urdı 100a/3

3. Okunmak, beyan edilmek.

o.- ur 058a/9

oğunul- -1- [T.] Çağırılmak. (Bk. oğunul-)

o.- alar 207b/2

oğunul- -1- [T.] Çağırılmak. (Bk. oğunul-)

o.- dılar 026b/9

oğut- -1- [T.] Okutmak, anlattırmak.

o.- dı 178a/8

ol I: -1008- [T.] İşaret zamiri, o.

o. 003a/3, 003b/7, 004a/3, 004a/8,
004a/9, 004b/3, 004b/5, 005a/3,
005a/6, 005a/8, 005a/9, 005b/1,
005b/2, 005b/4, 005b/7, 006a/1,
006a/3, 006b/1, 006b/5, 006b/7,
006b/9, 007a/2, 007a/3, 007a/4,
007a/7, 007b/7, 008a/1, 008a/2,
008a/5, 008b/2, 008b/3, 008b/8,
009a/1, 009a/9, 009b/4, 011a/3,
011a/8, 011a/9, 011b/2, 011b/4,
011b/9, 012a/2, 013a/3, 013a/9,
013b/1, 014a/2, 014a/8, 014b/3,
014b/4, 015a/1, 015b/3, 015b/8,
016b/1, 016b/8, 017a/2, 017b/3,
017b/9, 019b/6, 020a/4, 020b/6,
020b/7, 020b/8, 021a/7, 021a/9,
022b/4, 022b/5, 022b/6, 023a/3,
023a/5, 023a/7, 024a/1, 024a/5,
024b/1, 024b/2, 025b/5, 026b/7,
026b/8, 027a/5, 027b/9, 029b/6,
029b/7, 030a/2, 030a/3, 030b/4,
030b/6, 030b/7, 031a/8, 031b/2,
032b/3, 032b/9, 033a/4, 033a/8,
034b/5, 034b/7, 035a/3, 036a/2,
036a/8, 036a/9, 037b/4, 038a/6,
038a/8, 038b/7, 038b/9, 039b/2,
039b/3, 039b/5, 039b/7, 039b/9,
040a/6, 041a/8, 042b/3, 042b/8,
043b/1, 043b/8, 044a/5, 044a/6,
044b/3, 044b/4, 044b/5, 046a/5,
046a/6, 046b/6, 048a/8, 048b/1,
048b/4, 049a/4, 049b/3, 051a/7,
052b/9, 054a/4, 054a/9, 055a/1,
055a/7, 055a/8, 055b/3, 056b/9,
058a/5, 058a/6, 059a/7, 059b/8,
060b/5, 060b/8, 061a/1, 061a/2,
061a/5, 061a/9, 061b/1, 062a/8,
062b/9, 064b/4, 068b/1, 069a/1,
069a/3, 069a/4, 069a/6, 069a/7,
069a/8, 069a/9, 069b/1, 069b/2,
069b/3, 069b/4, 069b/9, 070a/4,
070b/5, 070b/6, 071a/8, 071b/1,
071b/4, 071b/7, 072a/5, 072a/7,
072a/8, 072a/9, 073a/7, 073a/8,
073a/9, 074a/6, 074b/2, 075a/4,
075b/6, 075b/7, 076a/1, 076a/2,

076a/3, 077a/2, 077a/8, 078a/2,
078b/5, 079b/9, 080a/4, 081a/9,
081b/5, 082a/1, 083a/4, 083b/2,
084a/1, 084a/3, 084a/7, 084a/9,
084b/4, 084b/5, 084b/7, 084b/8,
084b/9, 085a/5, 085a/6, 086a/2,
086b/8, 087a/5, 087a/8, 088b/2,
088b/9, 089a/7, 089b/1, 089b/2,
089b/6, 090a/2, 090a/8, 091a/4,
091a/9, 091b/1, 091b/6, 092a/8,
092a/9, 092b/1, 092b/7, 093a/2,
093a/4, 093a/6, 093b/5, 093b/6,
094a/3, 094a/5, 094b/5, 094b/8,
095a/1, 095a/5, 095a/6, 095a/8,
095a/9, 095b/1, 095b/7, 095b/8,
095b/9, 096a/5, 096b/4, 097a/3,
097a/4, 097a/5, 097b/6, 098b/1,
098b/3, 098b/6, 098b/8, 099a/3,
099a/5, 099b/3, 099b/5, 100a/1,
100a/3, 100a/4, 100a/6, 100a/7,
100b/9, 101a/3, 101a/5, 101b/1,
101b/2, 101b/4, 101b/5, 105b/6,
106b/4, 106b/6, 107a/5, 107a/6,
108a/8, 108b/4, 110a/7, 110a/8,
111b/3, 112b/4, 113a/8, 113b/3,
115a/6, 115b/9, 116a/2, 116b/3,
116b/5, 116b/8, 117a/2, 117a/9,
118b/3, 118b/6, 119a/4, 119b/4,
120a/6, 120b/6, 120b/7, 120b/9,
121a/1, 121b/3, 122a/3, 123a/5,
123b/2, 124b/6, 125a/7, 125b/7,
126a/1, 126a/4, 127a/5, 127b/8,
127b/9, 128a/3, 128a/8, 128b/1,
128b/9, 129b/9, 130a/8, 130a/9,
130b/3, 131a/1, 132a/2, 132a/8,
132b/6, 132b/7, 133a/7, 133b/4,
133b/6, 133b/7, 134a/1, 134a/2,
134a/9, 135a/2, 135a/7, 135b/4,
135b/6, 136a/2, 136a/6, 136b/1,
136b/4, 136b/7, 137a/1, 137a/2,
137a/4, 137a/5, 137a/7, 137b/8,
138a/7, 138b/2, 138b/5, 139a/1,
139a/2, 139a/5, 139a/8, 139b/4,
140a/3, 140b/7, 144b/9, 145a/2,
146a/8, 147a/8, 147b/8, 148a/1,
148a/6, 148a/7, 148a/9, 149b/3,
149b/8, 149b/9, 150a/3, 150a/6,

150a/7, 150b/3, 151a/2, 151a/4,
151a/7, 152a/1, 152a/3, 152a/6,
153a/6, 154b/4, 154b/9, 156b/6,
157b/1, 157b/2, 157b/5, 157b/7,
158a/2, 158a/3, 159b/2, 161a/3,
162b/1, 162b/2, 164a/1, 164a/2,
164a/4, 164a/6, 164a/7, 164b/9,
165a/2, 165b/2, 165b/7, 167a/4,
167b/1, 167b/6, 168b/8, 169a/3,
169b/9, 171a/1, 171a/2, 171a/3,
171a/6, 171a/7, 171a/8, 171b/8,
172a/4, 172a/7, 172b/1, 172b/8,
172b/9, 173a/1, 173a/2, 173b/5,
174a/1, 174a/3, 174b/3, 175a/1,
175a/2, 175b/6, 175b/9, 177a/6,
176a/9, 176b/4, 177a/8, 177a/9,
177b/2, 177b/4, 178a/9, 178b/6,
179a/8, 179b/2, 179b/5, 180a/4,
180a/6, 180a/7, 180a/8, 180b/2,
180b/4, 181a/1, 181a/3, 182a/6,
183b/9, 184a/5, 184a/6, 184a/7,
184a/8, 184b/1, 184b/2, 184b/5,
184b/9, 185a/3, 185a/4, 186b/5,
186b/6, 186b/9, 187a/1, 187b/2,
187b/4, 187b/5, 187b/9, 188a/4,
188a/6, 188b/2, 188b/8, 189a/3,
189b/6, 189b/8, 190a/1, 190a/2,
190a/6, 190a/7, 190b/2, 190b/4,
190b/9, 191a/1, 191a/2, 191a/8,
191b/1, 191b/6, 192a/1, 193b/7,
196a/1, 198b/3, 199b/6, 199b/7,
199b/8, 200b/3, 201b/9, 202a/1,
202b/4, 202b/9, 203a/1, 203a/2,
203b/4, 203b/6, 203b/8, 203b/9,
204b/3, 204b/4, 208a/7, 208b/2,
209b/1, 210b/4, 211a/3, 211a/4,
211a/5, 211a/6, 211a/7, 211a/8,
211a/9, 211b/8, 212a/5, 212b/6,
213b/6, 214b/1, 214b/7, 215a/3,
215a/6, 215b/2, 215b/3, 215b/5,
216a/4, 216a/9, 216b/2, 216b/8,
217a/3, 217a/7, 217b/7, 218a/7,
218a/9, 218b/5, 218b/7, 219a/6,
219b/6, 219b/7, 220a/9, 221a/2,
221a/3, 221a/5, 221a/9, 221b/4,
222a/7, 222b/1, 222b/6, 223a/3,
223a/6, 223a/8, 223b/2, 224a/1,

224b/1, 224b/8, 225b/1, 225b/3,
225b/4, 225b/7, 226a/1, 226b/3,
226b/7, 227a/4, 227b/1, 227b/2,
227b/7, 227b/8, 228a/2, 228a/3,
228a/4, 228a/8, 228a/9, 228b/2,
228b/4, 229a/2, 229b/3, 229b/5,
229b/8, 230a/2, 230b/9, 231a/1,
231a/5, 231a/6, 231b/5, 231b/9,
233b/1, 233b/3, 234a/2, 235a/2,
235a/5, 235a/8, 236b/4, 237a/2,
237b/5, 237b/8, 238a/3, 238b/4,
238b/6, 239a/3, 240b/8, 241b/5,
241b/8, 242b/6, 242b/9, 244a/7,
244b/8, 246a/4, 247a/5, 247a/8,
247a/9, 247b/1, 247b/2, 247b/3,
248b/1, 250a/1, 250a/3, 250b/3,
252b/3, 253a/4, 254a/5, 254a/6,
254b/9, 255b/1, 255b/5, 255b/6,
256a/6, 256a/8, 256b/3, 257a/2,
259b/3, 260a/8, 260b/1, 261a/2,
261a/7, 261a/8, 262a/1, 262a/3,
262a/7, 262b/9, 263a/2, 263a/3,
263a/9, 264a/3, 264b/6, 265a/4,
265b/6, 266a/7, 266b/4, 266b/6,
267a/1, 267a/2, 267a/3, 267a/5,
267a/6, 267b/1, 267b/3, 269a/6,
269a/7, 270a/1, 270a/8, 271a/5,
271a/6, 271a/7, 271b/3, 272a/5,
272b/9, 274a/2, 274a/4, 275b/7,
276a/8, 277b/3, 277b/4, 278a/1,
278a/2, 278a/3, 278a/4, 278b/3,
279a/6, 279b/6, 280a/5, 280a/6,
280b/2, 281b/1, 281b/6, 282a/9,
282b/2, 282b/3, 283a/4, 283a/8,
283b/6, 283b/7, 284a/9, 284b/6,
285a/2, 285a/6, 285b/6, 288b/2,
288b/3, 289a/7, 289b/3, 291a/6,
291a/8, 291b/9, 292a/6, 292a/8,
292a/9, 292b/4, 292b/5, 292b/6,
293a/1, 293a/5, 294a/5, 294a/6,
294a/8, 294b/2, 295a/5, 295a/6,
295a/7, 295a/8, 297b/1, 297b/2,
298a/1, 298a/6, 298b/3, 299a/1,
299b/2, 299b/5, 299b/8, 300a/2,
300a/6, 300b/1, 300b/7, 300b/9,
301a/6, 305a/2, 305b/5, 307a/1,
307a/2, 308a/3, 308b/3, 309a/1,

309a/9, 309b/1, 309b/7, 310a/4,
310b/2, 310b/4, 310b/5, 311a/8,
311a/9, 311b/1, 312b/2, 312b/4,
312b/6, 312b/8, 313a/1, 313a/3,
313b/4, 313b/8, 313b/9, 314a/1,
314b/1, 315a/3, 315a/4, 315b/7,
316a/9, 316b/1, 316b/9, 317a/4,
317a/5, 317a/9, 317b/1, 318b/7,
319a/8, 320a/9, 320b/1, 321b/6,
322b/2, 322b/5, 323b/7, 324b/1,
325b/5, 325b/6, 325b/7, 326a/2,
326a/3, 326b/5, 328a/3, 328a/4,
328a/5, 328a/7, 329a/3, 329a/8,
329b/2, 331a/4, 332a/4, 332a/9,
333a/6, 333a/7, 333a/8, 333b/8,
334a/3, 334a/4, 334a/5, 335a/2,
335a/5, 335b/5, 336a/8, 336b/3,
337a/3, 337a/6, 337a/8, 337b/1,
337b/8, 338a/1, 338a/2, 338a/3,
339a/3, 339a/5, 339a/6, 340a/1,
341b/8, 342a/4, 343a/2, 343a/5,
343b/6, 345a/5, 345a/6, 345a/8,
345a/9, 345b/1, 345b/3, 347a/5,
347a/6, 347a/8, 347a/9, 347b/2,
347b/4, 347b/5, 347b/6, 347b/7,
347b/9, 348a/2, 348a/3, 348a/4,
348b/2, 348b/9, 349a/3, 349a/6,
349a/7, 349a/8, 349a/9, 349b/8,
350a/3, 350b/4, 350b/5, 350b/6,
351a/7, 351b/6, 351b/7, 351b/8,
352a/2, 352a/4, 352a/7, 352b/2,
353b/1, 354a/4, 354a/6, 354b/7,
354b/9, 355b/8, 355b/9, 356b/6,
356b/7, 359a/6, 359b/1, 359b/3,
359b/4, 359b/5, 359b/7, 360a/2,
361b/4

ol II: -1443- [T.] Üçüncü teklik şahıs
zamiri, o.

o. 003a/8, 003b/3, 004a/2, 004a/3,
004a/7, 004b/8, 005a/5, 005b/4,
005b/5, 006a/5, 006a/6, 006a/9,
006b/7, 006b/8, 006b/9, 007a/1,
008a/4, 008b/3, 008b/4, 008b/6,
009a/5, 009a/6, 009b/6, 010a/8,
010a/9, 011a/6, 011b/3, 011b/8,
011b/9, 012a/8, 012b/1, 012b/6,

012b/8, 012b/9, 013a/3, 013a/8,
013a/9, 014a/7, 014a/8, 014b/7,
016a/4, 016b/9, 018a/7, 018a/9,
018b/2, 019a/7, 019a/8, 019b/3,
021a/5, 022a/2, 022b/2, 023a/4,
023a/5, 023b/7, 023b/8, 024a/1,
024a/7, 024a/8, 024b/1, 025b/6,
026a/4, 026a/6, 026b/5, 026b/6,
027a/3, 027a/6, 027a/7, 027b/6,
027b/9, 028a/1, 028a/9, 028b/8,
028b/9, 029a/8, 030a/7, 030a/9,
033b/2, 033b/5, 034a/5, 034a/9,
035a/6, 036a/3, 036b/7, 036b/9,
038a/4, 039a/6, 039a/9, 039b/4,
039b/5, 040b/2, 040b/6, 041b/1,
042a/5, 042b/2, 042b/3, 042b/5,
042b/6, 042b/8, 043b/3, 043b/7,
043b/9, 044b/5, 044b/6, 045a/1,
045a/2, 045a/3, 047a/9, 047b/3,
050b/2, 051a/5, 053a/8, 054a/3,
054a/5, 054a/6, 054b/5, 054b/6,
055a/2, 055a/3, 056a/1, 057b/3,
057b/7, 058a/9, 058b/6, 058b/7,
059b/4, 059b/6, 060b/4, 061a/3,
061a/9, 062a/5, 064a/1, 064b/7,
065a/1, 065a/2, 065a/4, 065b/1,
065b/4, 066a/1, 066b/3, 066b/4,
067a/5, 068a/4, 068b/5, 068b/7,
069a/2, 069b/3, 070a/8, 070b/1,
070b/2, 071a/4, 071a/5, 071a/6,
071a/7, 071b/1, 071b/2, 072a/1,
072a/6, 072b/1, 072b/3, 074a/9,
074b/1, 074b/4, 074b/8, 075b/5,
075b/6, 075b/7, 076b/7, 077a/1,
077a/2, 077b/3, 077b/6, 077b/7,
077b/8, 078a/5, 078a/6, 078a/7,
078b/1, 078b/6, 079a/4, 079a/5,
079a/6, 079a/8, 079b/1, 079b/2,
079b/4, 079b/5, 079b/6, 080a/4,
080a/6, 080a/7, 080b/4, 080b/7,
080b/8, 081a/2, 081a/3, 081a/5,
081a/7, 081b/1, 081b/4, 081b/8,
082a/1, 082b/1, 082b/2, 083b/4,
083b/5, 085a/6, 085b/3, 085b/4,
085b/5, 085b/6, 086a/3, 086b/3,
087a/3, 087b/1, 087b/4, 087b/6,
087b/8, 089b/8, 091a/4, 091b/1,

091b/2, 092b/3, 092b/6, 092b/7,
093b/4, 094a/6, 094b/1, 094b/3,
094b/4, 094b/5, 094b/6, 095a/4,
095b/2, 095b/8, 096a/5, 096a/8,
096b/5, 096b/6, 096b/8, 097a/3,
097b/2, 097b/5, 098b/1, 099a/7,
099b/4, 100b/4, 100b/7, 101a/2,
101a/3, 101a/5, 102a/9, 102b/1,
102b/3, 103b/7, 104a/9, 105a/3,
106a/8, 106a/9, 108a/4, 108b/8,
109a/9, 112b/4, 113a/2, 113a/3,
113a/4, 113a/8, 113b/4, 113b/7,
114b/8, 114b/9, 115a/4, 115a/8,
116a/1, 116a/6, 116b/4, 117b/3,
117b/8, 117b/9, 118a/1, 118b/9,
119a/3, 119a/5, 119a/6, 119a/8,
119b/8, 119b/9, 120a/1, 120a/3,
120b/1, 121a/1, 121a/3, 121b/3,
122a/4, 122b/1, 122b/4, 122b/5,
122b/8, 123a/4, 123a/6, 123a/7,
123b/3, 123b/4, 123b/5, 124a/1,
124a/2, 124a/3, 124a/4, 124a/6,
124b/4, 125b/1, 125b/3, 126a/1,
126a/7, 126a/8, 127a/2, 127a/9,
127b/9, 128a/7, 128b/8, 129a/2,
129b/9, 130a/8, 130a/9, 130b/5,
130b/6, 131a/2, 131a/3, 131a/8,
131b/2, 133a/4, 133a/8, 133b/2,
133b/7, 134a/7, 135a/2, 135a/6,
135b/7, 135b/9, 136b/4, 137a/3,
137b/1, 138a/2, 138a/4, 138a/5,
138b/8, 139a/5, 139b/1, 139b/5,
139b/9, 140a/8, 140b/2, 141a/6,
141a/9, 141b/2, 141b/4, 141b/5,
141b/9, 142a/3, 142a/5, 142a/6,
142a/7, 142b/3, 143a/4, 143b/1,
143b/5, 144a/6, 144a/9, 144b/3,
144b/7, 145a/4, 146a/1, 147b/1,
147b/5, 148b/6, 149a/4, 149a/6,
149b/1, 150a/2, 150a/5, 151a/6,
151a/8, 151b/5, 151b/9, 152a/1,
152a/7, 152b/3, 152b/6, 153a/2,
153a/4, 153b/4, 153b/8, 154b/7,
154b/8, 155a/2, 155a/6, 155a/8,
155a/9, 155b/4, 156b/4, 156b/6,
156b/7, 156b/8, 156b/9, 157b/5,
158a/5, 158b/1, 158b/2, 158b/3,

158b/5, 159a/4, 159a/5, 160a/7,
160b/2, 160b/3, 160b/7, 160b/8,
161a/1, 161a/9, 161b/7, 162a/4,
162b/3, 162b/8, 163a/2, 163a/4,
163b/6, 163b/7, 164a/5, 164a/8,
164b/9, 165a/3, 165a/9, 165b/1,
165b/2, 165b/9, 166a/9, 166b/2,
167a/7, 167b/2, 168a/7, 168b/1,
169a/9, 170a/8, 171a/4, 171b/3,
171b/5, 174a/8, 174a/9, 174b/6,
176a/3, 176a/7, 176b/4, 176b/6,
177a/5, 177b/2, 177b/8, 178a/2,
178a/4, 178a/5, 178a/6, 178b/1,
178b/2, 178b/4, 178b/5, 178b/6,
179a/4, 179a/5, 179a/7, 179a/9,
179b/4, 180a/5, 180b/2, 180b/6,
181a/1, 181a/3, 181a/6, 181a/7,
181b/4, 182a/2, 182a/5, 182a/8,
182b/1, 183a/1, 184a/3, 184a/4,
184a/5, 184a/6, 184b/4, 184b/5,
185b/8, 186a/7, 186a/8, 187a/2,
187b/6, 187b/7, 189a/2, 189a/4,
189a/9, 189b/3, 189b/8, 190b/7,
190b/9, 191a/4, 191a/9, 191b/6,
191b/7, 192a/4, 192b/1, 192b/8,
193a/5, 193a/6, 193a/9, 193b/5,
194a/3, 194a/4, 194a/7, 195a/6,
195a/9, 195b/2, 195b/8, 196a/7,
196a/9, 196b/3, 197a/8, 197a/9,
197b/7, 198b/9, 199a/1, 199a/8,
199a/9, 200a/3, 200b/7, 201a/2,
201a/3, 201a/4, 201a/7, 201b/1,
201b/6, 201b/9, 203a/8, 203a/9,
203b/3, 203b/4, 203b/9, 204a/6,
205a/1, 205b/2, 205b/7, 206a/3,
206b/6, 207b/7, 208a/1, 209b/1,
209b/4, 210a/1, 210a/2, 210a/7,
210b/2, 212a/4, 212a/9, 212b/1,
212b/5, 212b/7, 213a/1, 213a/2,
213a/3, 213a/5, 213a/6, 213b/1,
213b/3, 213b/5, 214b/1, 214b/6,
215a/2, 215a/6, 215b/5, 215b/6,
215b/7, 216b/4, 216b/5, 216b/8,
216b/9, 219b/4, 220a/3, 220a/4,
220a/9, 221a/4, 221a/5, 221a/7,
221b/2, 221b/8, 222a/6, 222b/1,
223a/2, 223a/6, 223a/7, 223a/9,

224a/6, 224a/8, 224b/1, 224b/3,
224b/4, 224b/5, 225a/7, 225a/8,
225b/9, 226a/3, 226b/1, 227a/7,
227b/1, 227b/3, 227b/6, 227b/8,
228b/4, 228b/8, 229a/4, 229a/6,
230a/2, 230a/6, 230b/1, 230b/7,
230b/8, 230b/9, 231a/6, 231a/9,
231b/7, 231b/8, 232a/3, 232a/4,
232a/6, 232b/6, 232b/7, 233a/1,
233a/6, 233a/7, 233a/9, 234b/8,
235a/1, 236a/4, 236a/8, 237a/8,
238a/4, 239b/2, 239b/3, 239b/4,
239b/9, 240a/6, 240a/9, 240b/2,
240b/4, 241a/1, 241a/9, 241b/5,
242b/2, 242b/7, 243a/2, 243b/3,
243b/7, 243b/8, 244a/4, 244a/5,
244b/1, 244b/6, 245a/2, 245a/7,
245b/6, 245b/9, 246a/5, 246b/3,
246b/8, 247a/1, 247b/5, 247b/9,
249a/8, 250b/1, 251a/1, 251a/9,
253a/1, 253a/4, 253a/6, 253b/2,
253b/6, 254b/2, 254b/7, 255a/5,
255a/6, 256a/2, 256a/5, 256a/6,
256a/9, 256b/7, 256b/8, 257a/2,
257a/9, 257b/2, 257b/7, 258a/3,
259a/9, 259b/1, 259b/5, 259b/6,
260a/1, 260a/2, 260a/8, 260b/6,
263a/6, 263a/8, 263b/3, 263b/9,
264a/1, 264a/2, 264a/3, 264a/4,
264b/1, 264b/2, 264b/5, 264b/6,
265b/8, 266a/6, 266b/9, 267a/9,
267b/4, 267b/5, 268a/3, 269a/4,
270a/1, 270b/2, 271a/5, 271b/7,
272a/2, 272a/4, 272a/8, 272a/9,
272b/1, 272b/4, 273b/1, 273b/2,
273b/5, 274a/5, 274b/1, 275a/4,
275a/5, 275a/7, 275a/8, 275b/3,
276a/2, 276b/1, 276b/8, 277a/2,
277a/3, 277b/1, 277b/7, 277b/8,
278a/6, 278b/1, 279a/1, 279a/4,
279a/9, 279b/5, 279b/7, 280a/1,
280b/7, 281a/5, 281a/9, 281b/2,
281b/4, 281b/8, 282a/9, 282b/1,
282b/3, 283b/1, 283b/2, 283b/8,
283b/9, 284a/2, 284b/2, 284b/3,
284b/4, 284b/6, 284b/8, 284b/9,
285a/3, 285a/4, 285a/5, 285a/6,

285a/7, 285a/9, 285b/1, 285b/7,
286a/4, 286a/5, 286a/6, 286a/8,
286a/9, 286b/7, 287a/1, 287a/2,
287a/3, 287a/4, 287b/5, 287b/6,
288a/1, 288a/2, 288a/6, 288b/1,
288b/2, 288b/3, 288b/8, 289a/3,
289b/7, 289b/9, 290a/2, 290a/3,
290a/5, 290a/9, 290b/1, 290b/2,
290b/7, 291a/7, 291b/7, 292a/3,
292a/7, 292b/2, 292b/6, 292b/7,
292b/8, 292b/9, 293a/2, 293a/8,
293a/9, 293b/7, 293b/8, 294a/1,
294a/6, 294a/7, 295a/1, 295a/3,
295a/8, 296a/6, 296b/6, 297a/2,
297a/5, 297b/8, 298a/3, 298b/4,
298b/5, 299a/7, 299b/1, 300a/3,
300a/7, 300a/9, 300b/6, 300b/7,
301a/4, 301b/8, 301b/9, 302a/1,
302a/3, 302a/8, 303b/5, 305a/8,
305a/9, 305b/9, 308b/8, 309a/3,
309a/4, 309a/6, 309a/7, 309b/4,
309b/6, 310a/2, 310a/3, 310a/7,
310b/3, 311a/6, 312a/1, 312b/2,
312b/6, 312b/7, 313a/1, 313a/3,
313a/5, 313b/1, 313b/3, 313b/5,
313b/6, 313b/7, 313b/8, 313b/9,
314a/2, 314b/1, 315a/9, 316b/4,
317a/2, 318b/9, 319a/2, 319a/4,
319a/5, 319a/6, 319b/4, 319b/5,
319b/6, 319b/8, 320a/1, 320a/4,
320a/6, 320a/8, 320b/6, 320b/7,
322b/7, 322b/8, 323a/4, 323b/5,
324a/7, 324a/8, 324b/4, 324b/5,
324b/7, 326a/3, 326a/4, 326a/6,
327b/3, 327b/9, 328a/8, 328b/1,
329a/1, 329a/3, 329b/4, 329b/8,
330b/4, 330b/5, 331a/3, 331b/1,
332a/3, 332a/5, 332b/3, 333a/1,
333a/6, 333b/1, 334a/6, 334a/9,
334b/1, 334b/6, 335a/2, 335a/3,
335a/5, 335a/8, 335a/9, 335b/1,
335b/2, 335b/3, 335b/8, 336a/4,
336b/9, 337a/1, 337a/8, 337a/9,
337b/2, 337b/7, 338a/4, 338a/5,
338a/7, 338a/8, 338b/1, 338b/4,
338b/7, 338b/8, 339a/5, 339a/7,
340b/3, 342b/1, 342b/2, 342b/7,

342b/8, 343b/1, 343b/2, 343b/9,
344a/9, 344b/1, 344b/8, 345b/2,
347a/5, 347b/6, 348a/6, 349a/1,
349b/1, 350a/5, 350a/6, 350a/7,
351a/4, 351a/6, 351a/7, 351b/3,
352a/6, 353a/1, 353a/3, 353a/4,
353b/3, 353b/7, 353b/9, 354a/4,
354a/6, 354a/9, 354b/1, 354b/2,
354b/3, 354b/4, 355a/5, 355a/9,
356b/5, 357a/1, 357a/2, 357a/4,
357a/5, 357b/3, 358a/2, 358a/3,
358b/2, 359b/2, 359b/3, 359b/7,
359b/8, 360a/6, 360a/8, 360b/5,
360b/6, 361a/1, 361a/8, 361b/1,
362a/1

o.+ dur 002b/3, 003b/1, 003b/5,
004a/2, 007a/5, 007a/6, 014b/2,
015b/1, 016a/5, 016b/9, 018a/2,
018a/3, 018a/6, 018a/9, 023b/2,
023b/5, 024a/6, 027b/9, 028a/1,
030b/3, 032b/7, 032b/8, 034a/8,
038a/7, 042a/7, 047b/8, 049a/3,
070b/2, 070b/3, 072a/1, 074b/4,
074b/6, 075a/2, 075b/4, 075b/5,
075b/6, 077b/6, 077b/7, 077b/8,
078a/6, 079a/4, 081a/7, 083b/4,
087b/2, 087b/6, 097a/3, 102b/1,
106a/9, 106b/5, 107a/7, 108a/1,
108b/3, 110a/1, 110a/6, 112a/3,
112a/4, 114a/1, 114b/2, 115a/8,
116b/4, 118a/7, 118a/9, 118b/1,
119b/7, 120a/1, 123a/7, 134a/4,
134a/7, 138a/5, 139a/5, 139b/1,
140a/9, 140b/2, 141a/9, 143b/8,
144b/3, 146a/3, 147a/4, 152a/7,
152b/3, 154a/3, 156a/5, 160b/8,
163a/9, 171a/8, 173a/3, 176a/4,
178b/4, 181b/2, 187b/7, 188a/1,
192a/3, 192a/7, 192a/8, 192b/1,
192b/2, 192b/5, 192b/7, 192b/8,
196a/4, 196a/7, 196a/8, 196b/1,
196b/3, 197b/2, 201a/2, 201a/3,
201a/4, 203b/3, 204b/5, 207a/4,
207a/5, 212a/9, 212b/1, 212b/5,
212b/7, 213a/6, 216a/9, 217a/6,
217b/6, 218a/6, 218b/7, 219a/5,
219b/6, 220b/1, 223a/6, 227a/9,

233b/3, 234b/8, 235b/8, 235b/9,
236a/1, 236b/2, 237b/4, 239a/3,
239a/4, 239b/3, 240b/3, 241a/5,
241b/4, 242a/7, 243a/9, 243b/8,
244b/7, 248b/1, 248b/3, 250b/1,
253b/2, 255a/2, 257b/8, 258b/4,
260a/2, 263a/1, 270b/6, 273a/2,
275b/3, 277b/7, 280b/7, 281a/3,
281a/6, 281a/8, 281b/2, 281b/3,
281b/4, 282a/3, 282a/4, 282a/5,
284b/8, 286b/1, 286b/6, 287b/3,
288a/2, 288a/6, 288b/1, 293b/7,
295b/2, 295b/5, 296a/8, 297b/4,
302a/4, 303b/1, 303b/6, 305a/9,
305b/9, 308b/5, 308b/7, 309a/3,
309b/7, 310a/7, 311a/4, 311b/1,
312a/1, 313b/9, 319b/3, 319b/6,
320a/4, 320b/1, 321b/2, 324a/8,
326a/3, 326a/5, 326a/6, 327a/1,
328a/1, 328b/1, 329a/1, 329a/8,
330b/5, 335a/3, 335b/2, 335b/3,
335b/6, 335b/8, 340a/3, 352a/8,
360b/7

ol-: -2552- [T.] 1. (Yardımcı fiil) İsmın
belirttiği niteliği kazanmak, o halde
olmak, bir nitelik sahibi olmak.
ağır o.- a 084a/3, 120a/7, 359b/6
ardınca o.- a 349a/6
artuğ o.- a 240b/1
‘āṣī o.- a 044a/2
āṣikāre o.- a 074a/7
aydıñ o.- a 227a/3, 251a/6
bāṭıl o.- a 276a/4
bay o.- a 043a/2
becid o.- a 302b/2
bellü o.- a 016b/3, 286a/4
bīzār o.- a 234b/6
boş o.- a 352b/9
düşhār o.- a 044b/2
düşmen o.- a 009a/6, 226b/6
emīn o.- a 027a/5
eş o.- a 046b/3
eylük o.- a 046b/5
eyü o.- a 050a/8
ğāfil o.- a 192a/1
ğālib o.- a 301a/2

gümānsuz o.- a 344a/5
hāzır o.- a 016a/6, 027a/1, 043a/5
helāk o.- a 101a/2
hoşnūd o.- a 313a/6, 357a/6
imin o.- a 034a/9, 314a/7
ıraç o.- a 354b/3
kāfir o.- a 055a/3, 059a/6, 060a/4,
069b/8, 124a/5
kızıl o.- a 316b/8
kul o.- a 057b/7
mālik o.- a 060b/4, 171a/5, 304a/8
muhtāç o.- a 168a/8
müslmān o.- a 342a/1
nevmīz o.- a 150b/1, 238b/5
nişān o.- a 305a/5
ot o.- a 321a/5
rāzı o.- a 272a/9
revān o.- a 296a/8
sākin o.- a 195b/8
şayru o.- a 016a/3, 016a/6, 017b/1
tanuğ o.- a 012b/7, 056b/7, 197b/1
tap o.- a 012a/8
tar o.- a 214b/3
taş o.- a 121a/9
tayıncaç o.- a 171b/1
tīz o.- a 214a/3
vācib o.- a 125b/7, 263b/4
yahtulu o.- a 181a/4
yaqın o.- a 164a/7, 252b/1
yavuz o.- a 050a/9
yegrek o.- a 110a/5
yeyni o.- a 084a/3
yoşsul o.- a 043a/2, 055a/1
zāhir o.- a 278b/6
ziyānlu o.- a 282a/5, 297b/1
berāber o.- a mı 272b/5
imin o.- acaç 104a/4
ayruğ o.- adı 050a/3
bātıl o.- adı 076b/7
hayr o.- adı 298b/9
mürekkeb o.- adı 175b/1
yegrek o.- adı 302b/3, 306b/4
kulları o.- aduğ 268a/5
mü‘minler o.- aduğ 255b/3
azgunlar o.- adum 076a/3
yazuğlu o.- aduğuz 306b/7
yürekli o.- aduğuz 101a/4

o.- alar 043a/9
düşmen o.- alar 179b/1
düşmenler o.- alar 298b/2, 326b/2
eyregirek o.- alar 043b/8
fağīh o.- alar 114a/8
ğālib o.- alar 169b/7
girçekler o.- alar 337a/3
gümānsuz o.- alar 063b/9
hayrān o.- alar 061a/9
hāzır o.- alar 193b/9
helāl o.- alar 327a/8
hemīşe o.- alar 143a/7
hoş o.- alar 042b/7
hoşnūd o.- alar 108b/3, 251a/6
kāfir o.- alar 048a/8, 258b/2
kāfirler o.- alar 298b/2
kayğulu o.- alar 004b/6
muvāfiğ o.- alar 106b/9
mü‘minler o.- alar 109a/2, 122a/5
müslmān o.- alar 029a/3, 304b/7
müslmānlar o.- alar 148b/3
pāyandān o.- alar 227a/2
peşimānlar o.- alar 064a/4
rāzı o.- alar 079a/3
sākin o.- alar 225b/6
sergerdān o.- alar 078b/7
şād o.- alar 240a/6
toğrı o.- alar 104a/6
yegrek o.- alar 307a/5
yigrek o.- alar 307a/4
yigrekler o.- alar 303b/3
yoşsullar o.- alar 205b/4
yüreksüz o.- alar 036a/9
becid o.- alardı 200b/9
dīnlüler o.- alardı 131b/1
helāk o.- alardı 187a/4
‘āşī o.- am 116a/4, 127b/5
ayruğsı o.- am 129a/9
ğālib o.- am 324a/2
kāfir o.- am 279b/9
müslmān o.- am 281b/1
şayru o.- am 216b/5
ayruğ o.- an 069a/3
mālik o.- an 001b/4
ğāyib o.- ana 138a/3
geşsüz o.- anı 159b/8
harīş o.- asın 154a/4

helāk o.- asın 180b/2
hoşnūz o.- asın 013a/2
hoşnūd o.- asın 183a/6, 185b/5,
221b/9, 357a/9
işcüm o.- asın 228a/6
iş o.- asın 177b/6
niŝān o.- asın 121b/5
rāzı o.- asın 299a/7
berāber o.- asız 050b/5
bilmeklü o.- asız 328b/4
cünüb o.- asız 059a/9
emīn o.- asız 017b/2, 052b/3
ġāfil o.- asız 052a/8
ġālib o.- asız 284a/7
gerçekler o.- asız 081b/3
girçekler o.- asız 039b/9, 041a/3,
097a/9, 118a/5, 118b/7, 123b/9,
329a/7, 335b/4, 336b/1
hāzır o.- asız 222b/3
hoşnūd o.- asız 111b/9
iger mü‘minler o.- asız 031a/6
işleyiciler o.- asız 162b/3
kāfir o.- asız 034b/4, 050b/4,
054b/5, 057b/3, 145a/3, 145a/4
kocalar o.- asız 281b/3
korkusuz o.- asız 022a/5
muṭī‘ o.- asız 034b/4
mü‘minler o.- asız 061a/7, 064b/3,
089b/5, 098a/5, 129a/6
müsülmān o.- asız 157a/9
müsülmānlar o.- asız 121a/5
şayrular o.- asız 046b/9, 052b/1,
059a/9
tanuqlar o.- asız 012b/7, 197b/1
toprak o.- asız 199a/7
yalancılar o.- asız 137a/9
yüreksüz o.- asız 101a/8
bıraġıcılardan o.- avuz 091a/8
eyü o.- avuz 097a/4
hor o.- avuz 186a/1
kāfir o.- avuz 255b/5
muṭī‘ o.- avuz 302b/7
rüsvey o.- avuz 186a/1
toprak o.- avuz 201a/6, 224b/9,
308a/2
vācib o.- ayıdı 071a/1
yigrek o.- ayıdı 035a/8

bīzār o.- ayıduġ 014b/5
kızgun o.- cak 316b/8
emīn o.- dı mı 090b/2, 090b/3
imin o.- dı mı 154b/3
tañ o.- dı mı 115a/2
‘afv eyleyici o.- dı 047a/1
aġır o.- dı 012b/9, 096b/8, 097a/4,
202a/2
‘ahd o.- dı 163a/5
alçaklık eyleyiciler o.- dı 214a/6
ardınca o.- dı 264b/2
ardlarınca o.- dı 121b/2
arı o.- dı 317b/5, 334a/9
arusız o.- dı 087b/8
aru o.- dı 258b/6
‘āŝī o.- dı 147b/1, 343a/4, 349b/3
āŝikāre o.- dı 072a/6
aydıñ o.- dı 276a/9, 344b/1
ayru o.- dı 126a/2
ayruġ o.- dı 032a/7
az o.- dı 043a/5
baḥīl o.- dı 167b/5
bāṭıl o.- dı 0 093b/2, 019b/3,
029a/5, 059a/7, 064a/5, 091b/2,
105a/2, 109b/3, 124a/3, 166a/8,
175a/7, 231b/7
bay o.- dı 054b/6
bellü o.- dı 010a/6, 024a/2, 024b/2,
053b/1, 098a/9, 113b/3, 148a/3,
235b/5, 254a/6, 297b/7
beñdeŝ o.- dı 006b/9, 010b/9,
028a/2, 141b/9
beñdeŝsüz o.- dı 048a/1, 056b/6,
057a/7, 304a/3, 305a/4
bīzār o.- dı 014b/4, 113b/4
bilici görüci o.- dı 162b/9
bilici o.- dı 043b/4
boyun virici o.- dı 160a/5
cuhūdlar o.- dı 010a/8
çıġan o.- dı 357a/2
çok o.- dı 043a/5, 209b/4
dap o.- dı 049a/2, 049b/9
diri o.- dı 263b/4
dişi o.- dı 155a/6
düşmen o.- dı 164a/9
eylük o.- dı 247a/4
eyü o.- dı 142b/3, 153b/3, 170b/9,

277b/2
fāsık o.- dı 245b/7
fevt o.- dı 038b/1
gālib o.- dı 182a/5, 202a/5, 323b/8,
352a/6
gāyib o.- dı 071b/9
geñez o.- dı 045b/6, 248a/6, 249a/5,
343a/9
giñez o.- dı 017a/9, 017b/2, 057b/2
giñ o.- dı 054b/4
gizlü o.- dı 085b/6
görklü o.- dı 049a/1, 214a/2,
326b/5, 326b/9
gözsüz o.- dı 165b/8
haberlü o.- dı 046a/7, 054b/1,
055a/2, 249b/3, 304a/9
hācetsüz o.- dı 331a/1, 350a/6,
357a/2, 358a/4
harām o.- dı 079b/1, 081b/4
hayırlu o.- dı 198a/4, 210a/6,
213a/5, 281a/8, 293b/8, 334a/9
hayrān o.- dı 024a/7
hāzır o.- dı 015b/8, 044a/8, 068b/8,
251b/9
helāk o.- dı 101a/2, 130a/3, 166a/8,
171b/2, 279a/8, 338a/9, 357a/3,
361b/1
helāl o.- dı 042b/6
hemīşe o.- dı 213b/1
hor o.- dı 184b/1, 184b/4
hoşnūd o.- dı 070a/7, 112a/7,
184b/3, 187b/2, 324a/5, 359a/3
ilgım şalgım o.- dı 348b/3
imin o.- dı 159b/3
ıraç o.- dı 107b/1, 199a/7, 199a/8
iḥtilāf o.- dı 130b/9
işlenmiş o.- dı 168a/4
ivaż o.- dı 346b/5
ivici o.- dı 161b/3
kādır o.- dı 305a/7
kāfir o.- dı 011b/3, 024a/2, 024a/7,
034b/1, 066a/3, 159a/4, 179a/7,
208a/3, 240b/8, 242b/6, 243b/4,
260a/3, 325b/6, 328b/8, 355a/5
katı o.- dı 007a/4, 073a/8, 146a/2,
164b/6, 320b/8
la‘net o.- dı 309b/6

mālik o.- dı 042b/7, 045a/2, 045a/6,
046a/9, 156a/7, 205a/9, 205b/6,
208a/6, 239b/5, 250b/9, 251a/3,
251a/9
meşgūl o.- dı 270a/3
mü‘min o.- dı 245b/6
müstevlī o.- dı 180a/4
müslmān o.- dı 071a/7
mütekebbir o.- dı 226a/9
nāsipāslık eyleyici o.- dı 162b/5
nevmiz o.- dı 140a/3, 184b/4,
327b/8, 356b/5
nişān o.- dı 028a/9, 254a/7
nişānlar o.- dı 132a/8
orta o.- dı 213b/2
ot o.- dı 171b/6
ölü o.- dı 079b/5
pāre pāre o.- dı 077b/3
peygāmbir o.- dı 178a/2
rāzı o.- dı 305a/2
şābit o.- dı 091b/1, 135b/7
sākin o.- dı 094a/3
şarp o.- dı 211a/7
tamām o.- dı 018b/4, 093a/1,
177a/9, 224b/7, 227a/4, 353a/5
tamām o.- dı 079a/6, 092b/3,
131b/2, 308a/1
tanuğ o.- dı 046a/2
tap o.- dı 057a/8, 117b/1, 161b/7,
162a/2, 165a/8, 167a/6, 211b/3,
246b/5, 248b/6, 250a/7, 250b/6,
298b/4, 306a/1
tar o.- dı 105b/7, 113b/8, 113b/9,
128b/1, 235a/9
toğrı o.- dı 312b/7
toğru o.- dı 178a/4, 306a/4
ulu o.- dı 053a/8, 163a/1, 166b/5,
168b/4, 216a/7, 219b/5, 251b/6,
279b/1, 287a/4, 303b/9, 328a/1
ümizsiz o.- dı 058b/8, 166b/2
ümizsüz o.- dı 182a/2
vācib o.- dı 017b/5, 085b/1, 088b/4,
117b/7, 122a/1, 154a/3, 162a/1,
179a/1, 193a/7, 231a/2, 241a/5,
245b/1, 261a/1, 265a/3, 269a/2,
273a/6, 276b/4, 277a/7, 280a/1,
284a/5, 299b/3, 308b/1, 337b/3

yaqın o.- dı 096b/6, 113b/7, 186a/4,
191a/3, 206a/4, 225a/3, 226b/9,
312b/7, 314a/5, 314a/8, 231a/6,
302b/2, 335b/5, 337b/1_345b/4
yaqınırağ o.- dı 312b/8
yalavaç o.- dı 178a/4
yarlağayıcı o.- dı 162b/3
yaşıl o.- dı 196a/9
yavuz o.- dı 065b/1, 080b/8,
096a/7, 104a/9, 142a/6, 147a/1,
153a/4, 153b/1, 155a/8, 163a/2,
170b/6, 172a/6, 219a/4, 224a/5,
268a/8, 276b/5, 297a/2, 304a/2,
323b/5, 329a/5, 329b/8, 331a/7,
334a/2, 334b/5
yazuğ o.- dı 042b/5
yegrek o.- dı 047a/6
yeyni o.- dı 202a/2, 359b/7
yigrekdür o.- dı 048b/8
yol o.- dı 348b/4
yüce o.- dı 046a/5, 087b/3, 151b/8,
163b/5, 184b/7, 201b/4
yüklü o.- dı 176b/4
yüzlü o.- dı 252b/6
zāhir o.- dı 275a/4, 275a/5, 326b/6
za'if o.- dı 049b/2, 175b/7, 197a/4
zālimler o.- dı 151a/3
zişt iş o.- dı 044b/6, 163a/2
zişt o.- dı 335b/5
ziyān o.- dı 192b/6, 332b/6
ziyānlu o.- dı 053b/7, 118b/4,
282b/3
ziyānlular o.- dı 061b/5
imin o.- dılar mı 139b/7
kāfir o.- dılar oldılar 006a/7,
035b/3
'āşī o.- dılar 006a/8, 035b/3,
046b/6, 066b/2, 127a/6, 337b/8,
340b/8
bezbaht o.- dılar 130b/4
bellü o.- dılar 292a/1
bīzār o.- dılar 014b/5
bölük bölük o.- dılar 035a/2,
190b/9
bölükler o.- dılar 083a/6, 240a/3
cuhūd o.- dılar 006a/8, 047a/4,
056b/7, 062b/3, 063a/2, 065b/5,

081b/9, 160a/2, 193a/4, 329a/6
cuhūdlar o.- dılar 012b/2
çok o.- dılar 090a/9
eyregirek o.- dılar 282a/8
fāsıklar o.- dılar 189b/7, 221a/9,
228b/7, 292b/4, 310b/7
gāfiller o.- dılar 0 093b/2, 092b/2
gālib o.- dılar 161a/7, 170a/1
gālibler o.- dılar 267a/3, 328b/9
gāyīb o.- dılar 281b/8
gāziler o.- dılar 038b/9
girçek o.- dılar 107b/3
görklüler o.- dılar 088a/6
gözsüz o.- dılar 065b/9
hağlu o.- dılar 069a/2
hāzır mı o.- dılar 290b/8
hemīşe o.- dılar 061a/7
hoşnūd o.- dılar 070a/7, 111a/4,
111b/4, 112a/7, 115b/3, 324a/5,
359a/3
imin o.- dılar 090b/4
kāfir o.- dılar 002b/1, 003b/7,
004b/7, 008b/3, 009b/3, 009b/9,
014a/5, 015a/1, 018b/6, 023b/5,
024a/4, 027b/8, 028a/6, 028a/8,
029a/1, 029a/4, 031b/3, 031b/4,
032b/4, 033b/6, 034a/1, 034a/2,
035b/7, 038a/3, 038a/4, 038b/9,
040b/2, 042a/4, 046b/6, 047b/4,
047b/8, 049b/1, 050a/8, 050b/4,
052a/5, 052a/8, 055a/4, 056a/2,
057a/9, 057b/1, 058b/8, 059b/7,
060b/3, 062a/5, 066a/1, 066a/5,
066b/1, 066b/4, 067a/3, 068b/4,
069b/2, 070b/1, 070b/9, 072a/3,
088a/8, 090a/4, 098b/8, 099a/2,
100a/2, 100a/9, 100b/1, 100b/4,
101b/5, 101b/8, 102a/3, 102a/6,
102b/5, 103a/8, 103b/8, 105b/8,
106a/6, 106b/9, 107a/5, 107a/7,
108a/8, 110a/3, 110b/4, 111a/1,
111a/9, 115a/7, 123b/1, 124b/9,
127a/8, 128a/1, 140b/8, 141a/3,
142b/8, 143a/7, 143a/9, 143b/3,
144a/8, 145b/6, 146a/2, 148b/3,
154a/7, 157b/2, 157b/6, 167b/1,
172b/3, 175a/3, 175a/6, 175a/8,

177a/8, 179a/2, 187b/3, 188a/1,
188a/4, 191a/3, 193a/8, 193b/5,
195b/9, 196a/2, 197a/1, 197a/2,
198b/3, 199a/4, 206b/1, 208a/5,
209b/8, 211b/3, 224b/8, 233b/6,
234b/3, 236b/9, 238b/8, 242a/1,
246a/9, 248b/5, 253a/6, 253b/3,
254b/1, 255a/9, 255b/7, 256b/3,
257a/3, 257b/5, 259a/3, 259b/7,
262b/6, 268a/5, 268b/2, 269b/7,
269b/8, 276a/3, 276b/2, 277a/4,
277a/7, 277b/4, 278b/1, 284a/6,
284a/7, 284a/9, 285a/6, 286a/1,
296a/7, 297b/5, 298a/6, 298b/3,
298b/9, 299b/5, 300b/7, 301a/3,
301a/5, 301a/6, 301b/2, 301b/7,
303a/3, 303a/6, 305a/7, 305b/2,
305b/4, 305b/5, 311a/5, 312a/9,
320b/6, 321a/3, 324a/8, 325a/8,
326a/8, 326b/9, 329b/8, 330b/9,
331a/1, 331a/2, 331a/6, 333b/5,
334a/2, 334b/5, 335b/6, 337b/1,
339b/6, 344a/5, 353a/7, 353b/9,
356b/1, 358b/4, 358b/8
kâfirler o.- dılar 052a/5, 068b/3,
080b/1, 120a/6, 238b/6
kârındaşları o.- dılar 162b/5
kâtrâk o.- dılar 109b/1, 260b/5,
278a/8
kuru o.- dılar 315a/7
lâyıkırâk o.- dılar 305b/6
mâlik o.- dılar 197b/7, 339b/3
muṭî' o.- dılar 292b/3
müslmân o.- dılar 307b/7
müslmânlar o.- dılar 293a/6
müşrik o.- dılar 009a/4, 041a/7
nevmîz o.- dılar 137b/8, 145b/8,
234b/3, 288b/1, 327b/7, 332a/6
nevmîzler o.- dılar 241a/8
nîkbaht o.- dılar 130b/5
peşimânlar o.- dılar 218b/5
şâgir o.- dılar 065b/9
şâd o.- dılar 073a/9
tañ o.- dılar 168b/8
tanuqlar o.- dılar 063a/3
toğrı o.- dılar 015b/4, 233a/5,
284b/1, 299a/3

üste o.- dılar 112a/9
yakın o.- dılar 165b/9, 166a/3,
342a/5
yalancılar o.- dılar 154a/7
yavuz o.- dılar 190a/1
yazuklular o.- dılar 092a/8, 109a/6,
120b/5, 131a/9, 295a/5
za'îf o.- dılar 092b/2
zâlimler o.- dılar 093b/5, 102a/2,
235a/7, 293b/2
ziyânlu o.- dılar 072a/9, 081a/5
ziyânlılar o.- dılar 064a/6, 090a/6,
284a/6, 299b/4
bağlı o.- dıladı 187b/4
kâtrâk o.- dıladı 238a/9
kâfirler o.- dıladı 086a/4
hâcet o.- dısa 325a/5
hışımlık issi o.- dısa 082b/4
Şeytân o.- dısa 243b/2
hârâm o.- dıydı 104a/1
helâl o.- dıydı 034a/4
kâfirler o.- dıydı 223a/8
lâzım o.- dıydı 185b/3
ümmeṭ o.- dıydı 018b/8
yakın o.- dıydı 212a/4
çok o.- dıyısı 099a/8
hışımlık issi o.- dıyısı 069a/2
kâfir o.- dıyısı 223a/4
helâl o.- duğı 017b/1
rüşen o.- duğı 269a/5
azğunlar o.- duğıdı 265a/4
zâlimler o.- duğıdı 084a/1
mâlik o.- duğında 251b/9
farîz o.- duğından 045a/4
giñ o.- duğıyla 113b/8
ğâfiller o.- duğıdı 083a/1
zâlimler o.- duğıdı 191a/4
müslmân o.- duğınuzu 307b/7
gerçekler o.- duğısa 132b/9
toprak o.- duğı mı 140b/7
'âciz mi o.- duğı 308b/1
'âcizler o.- duğı 051b/7
'âşî o.- duğı 008b/9, 047a/4
azğunlar o.- duğı 202a/5
bîzâr o.- duğı 231a/3
bölükler o.- duğı 341b/7
ğâfiller o.- duğı 117b/2

hâzırlar o.- duḡ 119b/4
hâzırlar o.- duḡ 190a/2
kāfir o.- duḡ 145a/7, 282b/2,
326b/6
muṭī' o.- duḡ 027b/1, 059b/4,
207a/7, 207b/3, 252b/4
müslmānlar o.- duḡ 223a/7,
230a/6
süñükler o.- duḡ 164a/4, 167b/1,
349a/8
ṭanuḡ o.- duḡ 096a/1
ṭap o.- duḡ 151b/3, 188b/4
ṭopraq o.- duḡ 264b/4, 265b/3,
318b/2
uyundu o.- duḡ 146a/6, 280a/7
zālimler o.- duḡ 188b/3, 336b/4
ıraq o.- dular 072a/4
peygāmbere o.- dum mı 167a/3
'āciz mi o.- dum 061b/6
diri o.- dum 177a/4
hoşnüd o.- dum 058b/9
kāfir o.- dum 146b/1
müslmān o.- dum 223a/9
ṭanuḡ o.- dum 070a/4
'āşī mi o.- duḡ 183b/7
'āşī o.- duḡ 121b/4
kāfir mi o.- duḡ 171a/6
ḡalın göñüllü o.- duḡ 039a/4
toḡru o.- duḡ 198b/9
yaḡın o.- duḡıdı 166a/1, 265b/5
harīş o.- duḡsa 139b/5
muḡīm o.- duḡudı 184a/3
azḡunlar o.- duḡuz idi 265a/3
az o.- duḡuz idi 089b/6
gerçekler o.- duḡuz ise 268a/1,
319b/1
girçekler o.- duḡuz ise 188a/3,
230a/2, 246a/9, 255a/8, 262b/7
emīn o.- duḡuz mı 165b/2, 165b/4
hâzırlar o.- duḡuz mı 012a/1
imin o.- duḡuz mı 335a/4, 335a/5
kāfir o.- duḡuz mı 035a/4
müslmān o.- duḡuz mı 029a/3
aḡır o.- duḡuz 107a/2
'āşī o.- duḡuz 038a/6
dāyım o.- duḡuz 279a/8
dürlüler o.- duḡuz 317b/8

fāşıklar o.- duḡuz 108a/7
ḡanī o.- duḡuz 100b/7
hoşnüd o.- duḡuz 105b/4, 107a/2,
110b/9
kāfir o.- duḡuz 109a/5, 165b/5,
277b/7, 298b/7
kāfirler o.- duḡuz 263a/8
ḡardaşlar o.- duḡuz 034b/8
mālik o.- duḡuz 167b/4, 208b/9
mü'minler o.- duḡuz 069b/5
sākin o.- duḡuz 148a/3
ṭanuḡlar o.- duḡuz 081b/5
yaḡın o.- duḡuz 302b/3
yazuḡlular o.- duḡuz 255b/4,
297b/6
yüreksüz o.- duḡuz 038a/6
ziyānlulardan o.- duḡuz 284a/3
düşmenler o.- duḡuzdı 034b/7
yigregi o.- duḡuzdı 035a/7
girçekler o.- duḡuzısa 225a/3
girçekler o.- duḡuzsa 224b/6
harīş o.- duḡuzsa 054b/2
mü'minler o.- duḡuzsa 204a/2
ḡalīfe o.- ḡıl 093a/1
şovuḡ o.- ḡıl 189b/2
hemīşe o.- ıdı 023b/7, 027b/6
kāfir o.- ıdı 026a/7
nevmīz o.- ıdıdur 285b/8
ṭar o.- ıdıdur 123b/6
ḡāyıb o.- ıdılar olmadıḡ 084a/2
fevt o.- ıdılar 080b/5
imin o.- ıdılar 218a/9
ıraq o.- ıdılar 006b/4
imin o.- ıdılar 150a/4
muḡīm o.- ıdılar 216b/1
muṭī' o.- ıdılar 022a/4
bellü o.- inca 107b/3
hemīşe o.- ma 172b/9
iş o.- ma 173b/4
kāfir o.- ma 009b/4
muṭī' o.- ma 250b/5, 346b/6
şek içinde o.- ma 130b/7
ṭarlıḡ içinde o.- ma 160b/4
nişāndur o.- madı mı 219b/8
ṭap o.- madı mı 286a/5
'āciz o.- madı 300b/6
artuḡlıḡ o.- madı 086a/7

bölük bölük o.- madı 358b/6
hâzır o.- madı 017b/4
hor o.- madı 168a/8
kâfir o.- madı 009b/2
mü‘minler o.- madı 214b/1, 216a/8,
217a/6, 217b/6, 218a/5, 218a/6,
218b/6, 219a/5
mütekebbir o.- madı 176a/7
naşrânî o.- madı 032a/7
reşîd o.- madı 208a/7
şâbit o.- madı 070a/2
tarlık o.- madı 250a/5
yolsuz o.- madı 312b/6
kâfir o.- madılar mı 229b/9
bölük bölük o.- madılar 287a/5
haberlü o.- madılar 205b/1
muķim o.- madılar 090a/5, 128a/1,
130a/2
mü‘minler o.- madılar 088b/7
süst o.- madılar 037b/8
toğrı yol dutıcılar o.- madılar
003a/2
yakın o.- madılar 007a/2
za‘îf o.- madılar 037b/9
hâram o.- madın 068a/2
ğâlib o.- maduķ mı 055b/1
‘azâb viriciler o.- maduķ 161b/8
ğâfiller o.- maduķ 198a/6
hâzır o.- maduķ 223b/6
uğrılar o.- maduķ 137a/9
mü‘minler o.- maduķlarından
214a/6
hâzır o.- madum 049a/4
ümîzsüz o.- madum 175b/7
nesne o.- maduğdı 176a/4
mü‘minler o.- maduğuz idi 265a/2
kâdir o.- maduğuz 305a/6
helâk o.- mağa 075a/9, 075b/1
tamâm o.- mağa 332a/2
kâfir o.- mağı olmadı 055a/5
aru o.- mağı 187a/5
‘âşî o.- mağı 323a/1, 323a/3
hâliş o.- mağıla 270b/3
yavuz o.- mağın 068a/2
selâm o.- mağına 214a/1
hâşıl o.- mağiçün 312b/5
yoğsul o.- mağuğ 162b/9

ni‘metler o.- mağ iken 159b/4
musallať o.- mađ olmadı 254b/7
helâk o.- mağ olsun 128a/2
ebed o.- mağ 187b/8
helâk o.- mağ 301b/2
kâfir o.- mağ 019a/9
muvâfiķ o.- mağ 348b/5
vâcib o.- mağ 022a/8
yüce o.- mağ 163b/5
ziyânlu o.- mağ 053b/7
bâtil o.- mağdan 122b/9
eyü o.- mağdan 174a/2
muvâfiķ o.- mağdın 342b/7
ıraķ o.- mağdur 199b/2, 199b/4
hâzır o.- mağlarından 201b/8
‘azâb o.- mamağı 007b/4
minnet o.- mamış 353a/8
dölek o.- mamışdur 205a/2
bölük bölük o.- mağ 034b/7, 287a/4
kâfir o.- mağ 004b/9
muťî‘ o.- mađ 218b/2, 263a/6
nevmîz o.- mağ 138b/1, 275b/2
süst o.- mağ 052b/4
yakın o.- mağ 016b/5, 046b/7
za‘îf o.- mağ 037a/8, 303a/7
geñlik o.- masun 270b/9, 271a/1
helâk o.- masun 257b/8
bâtil o.- maya 306b/1
bezbaht o.- maya 185a/6
berâber o.- maya 068a/8, 320a/6
fitne o.- maya 017a/5
helâk o.- maya 259a/8
helâl o.- maya 020b/2, 020b/8,
251a/8
hoşnüz o.- maya 011a/2
hüccet o.- maya 013b/1, 202b/4
imin o.- maya 090b/4
kâdir o.- maya 356a/4
kâfir o.- maya 009a/8
mâlik o.- maya 256a/8, 351b/7
şekli o.- maya 344a/6
tarlık o.- maya 250a/4, 251a/4
yakın o.- maya 145b/9
‘âşî o.- mayalar 327b/6
berâber o.- mayalar 105a/6
kâdir o.- mayalar 025a/2
koñşı o.- mayalar 252a/7

mālik o.- mayalar 179b/3
mü‘min o.- mayalar 048b/5
zāyil o.- mayalar 260a/8
‘āṣī o.- mayam 173a/7
bezbaḥt o.- mayam 177b/9
mālik o.- mayasın 062b/5
yalıḡ o.- mayasın 185a/2
mālik o.- mayasız 298b/4
arı o.- maz 258b/6
artuḡ o.- maz 240b/2
gizlü o.- maz 147b/5
ḥelāl o.- maz 044a/9
ḥoşnüd o.- maz 052b/9, 112a/1
ıraḡ o.- maz 253a/7
mālik o.- maz 156b/2, 183b/4,
254b/8, 293b/9
nevmīz o.- maz 138b/1
‘ömürlü o.- maz 258a/4
rāzı o.- maz 272a/9
yaḡın o.- maz 292b/2
yüklü o.- maz 285b/5
ḡul o.- mazduḡuz 149a/6
gümānsuz o.- mazlar oldılar 225b/3
mālik o.- mazlar oldılarına 274b/8
‘āṣī o.- mazlar 333b/4
gümānsuz o.- mazlar 242a/3,
312a/6
ḥāzır o.- mazlar 213b/7
mālik o.- mazlar 066a/8, 141b/7,
164b/3, 209b/7, 209b/8, 234a/5,
258b/1, 348b/9
sākin o.- mazlar 187a/3
yaḡın o.- mazlar 174b/4
yaḡın o.- mazlarken 049b/7
ḥāş o.- miş iken 085b/4
yaḡın o.- miş olasın 138a/8
helāk o.- miş oldılar 210b/7
şād o.- miş oldıydı 353a/4
‘azāmetlü o.- miş 147b/2
bereketlü o.- miş 209a/2
biryān o.- miş 128a/3
ḥarām o.- miş 017a/6
helāk o.- miş 167b/8
ḥor o.- miş 213b/5, 336a/5, 347b/1
ḡat ḡat o.- miş 312b/2
pāre pāre o.- miş 326a/2
şād o.- miş 353a/2

tamām o.- miş 165a/5
taş o.- miş 129a/1
vācib o.- miş 205b/1
yavaş o.- miş 007a/1
yeḡi o.- miş 186a/5
rāzı o.- mişdılar 021a/5
selāmet o.- mişdur 007a/1
tar o.- mişiken 050b/7
berk o.- mişlar 057a/1
ḥāliş o.- mişlar 271b/5
muḡīm o.- mişlar 092b/5
şābit o.- mişlar 028a/3
yaḡın o.- mişlar 352a/9
ḥāzır o.- mişlardandır 231a/1
musaḥḡar o.- mişlarken 157a/2
muṡī‘ o.- mişmıssaduḡ 252b/3
kāfir o.- mişmıssaduḡuz 326b/3
toḡraḡ o.- mişmıssam 349a/3
beynüsiz o.- sa 026b/6
helāk o.- sa 058a/4
mu‘tedil o.- sa 316b/8
muṡī‘ o.- sadı 306b/6
Taḡrılar o.- sadı 191a/5
ḥoşnüd o.- salardı 108b/4
toḡrı o.- salardı 302b/2
ḥāzır o.- sun 203a/1
helāk o.- sun 361b/1
helāklik o.- sun 126a/6, 127a/8,
130a/2
ıraḡlıḡ o.- sun 334b/9
kāfir o.- sun 170b/4
selām o.- sun 074a/5, 086b/9,
128a/2, 128a/3, 150a/7, 153b/5,
177b/7, 213a/9, 224a/5
kāfir o.- sunlar 237b/5, 240a/5
ardınca o.- ucı 349a/6
‘azābı o.- ucı 339a/1
dürlü dürlü o.- ucı 309b/5
helāk o.- ucı 166a/9
kāfir o.- ucı 194b/7, 254b/2,
272a/3, 308b/7, 341a/4
muḡīm o.- ucı 229b/4
şād o.- ucı 243a/6
üstün o.- ucı 142a/1, 349b/7
vācib o.- ucı 337b/3, 337b/4
yaḡın o.- ucı 314a/5
helāk o.- ucıdur 187a/1

kāfir o.- ucudur 289b/5
nevmīz o.- ucudur 123b/4
yanud o.- ucudur 309b/5
gümānsuz o.- ucıladur 245a/9
peşīmān o.- ucılar olalar 199b/1
peşīmān o.- ucılar olasız 306b/6
gümānsuz o.- ucılar olursaņuz
215a/1, 294a/6
fevt o.- ucılar 208a/5
ğāyīb o.- ucılar 351b/6
gümānsuz o.- ucılar 297b/7
ıraķ o.- ucılar 095a/9
muķīm o.- ucılar 183b/6
muṭī o.- ucılar 010b/7
revān o.- ucılar 309b/4
tābi o.- ucılar 205a/9
gümānsuz o.- ucılara 310a/1
helāk o.- ucılardan 138a/8
nevmīz o.- ucılardan 150a/9
peşīmān o.- ucılardan 061b/7
ğarķ o.- ucılardur 198b/9
nevmīz o.- ucılardur 201a/2, 293b/1
emīn o.- ucılarken 139a/6
ğālib o.- ucılarken 279a/2
ķarşu ķarşu o.- ucılarken 295b/3,
318a/2
mīrāş o.- ucılaruz 149a/9
muķīm o.- ucısız 188b/8
lāyık o.- ucıyiken 310b/3
helāk o.+ ucudur 233a/1
kāfir o.- ucudur 196b/4, 290b/5
yoķ o.- ucudur 316b/3
ayruķ mı o.- ucuyiken 155a/1
büzīne o.- uņ 006b/4
büzīneler o.- uņ 095a/9
dīnsüz o.- uņ 300b/1
ğālib o.- uņ 042a/9
giņ o.- uņ 323a/6
ıraķ o.- uņ 194a/4, 202a/6, 307a/7
ķullar o.- uņ 033a/5
muṭī o.- uņ 183b/5, 207b/6,
207b/7, 208a/4, 217b/8, 218a/2,
218a/8, 218b/1, 218b/8, 219a/7,
249b/1, 293a/2, 303a/5, 323b/2,
331a/8, 331a/9, 340a/6
muṭī o.- un 303a/5
müsülmān o.- uņ 124a/1

naşrānīler o.- uņ 012a/4
sākin o.- uņ 167b/9
ṭanuķ o.- uņ 032a/4, 033b/1, 127a/1
ṭaş o.- uņ 164a/4
ṭođrı o.- uņ 104a/6, 121b/1
ṭođru o.- uņ 282b/8
bölük bölük o.- up 075a/3
bulut o.- up 316b/8
şaf o.- up 182a/5
berāber o.- ur mı 124b/6, 141b/7,
141b/8, 156b/7
münkir o.- ur mısız 064b/5
ardınca o.- ur 124a/4
bāṭıl o.- ur 258a/3
hemīşe o.- ur 113a/4
ıraķ o.- ur 245b/4
kāfir o.- ur 291b/4
mālik o.- ur 222a/4
māyil o.- ur 316b/8
muṭṭalı o.- ur 360a/8
revān o.- ur 014a/8
ṭar o.- ur 151b/4
ulu o.- ur 164a/5
yaķın o.- ur 003a/5, 179b/5, 207a/2,
286a/9
eyü o.- urdı 056b/4
kāfir o.- urduņuz 277b/5
yaķın o.- urın 180b/1
muṭī o.- urısa 249a/5
āşikāre o.- urlar mı 156b/5
gümānsuz o.- urlar oldılar 246a/5
kāfir o.- urlar oldılar 115a/8
gümānlu mı o.- urlar 207b/1
gümānsuz o.- urlar 220b/8, 295b/9,
297a/1
ḥayrān o.- urlar 003a/1, 096b/7,
150b/9
ıraķ o.- urlar 288b/9
kāfir o.- urlar 008b/4, 008b/6,
143a/4, 156b/1, 237b/7
nevmīz o.- urlar 240a/7
şāz o.- urlar 241a/7
yaķın o.- urlar 114a/9
ḥalīfe o.- urlardı 292b/8
müteḥayyir o.- urlardı 200b/9
şād o.- urlarken 040a/3
şād o.- urlarken 040a/2

girçekler o.- urlarsa 312a/5
zāyil o.- urlarsa 260a/8
ağırınca o.- ursa 188b/4
‘āšī o.- ursa 249b/9, 342a/8
düşmen o.- ursa 009a/5
girçek o.- ursa 278b/9
hışımlık issi o.- ursa 258b/5
kāfir o.- ursa 011a/5
māl issi o.- ursa 336a/6
muṭī‘ o.- ursa 207b/4, 252b/8,
305a/1
yalancı o.- ursa 278b/9
‘āšī o.- ursa 071a/8, 272b/9
gerçekler o.- ursa 010a/9,
298a/9
girçekler o.- ursa 003b/2,
004a/7, 009a/3, 295a/4, 297a/8,
307b/8
kāfir o.- ursa 272a/8, 286a/3,
343a/5
muṭī‘ o.- ursa 079b/5, 199a/6,
207b/8, 304b/8, 307b/3
mü‘minler o.- ursa 008b/7,
009a/1, 026a/9, 037a/8, 040a/8
müşrikler o.- ursa 290a/6
kāfir o.- ursa 035a/4,
100a/9, 300b/8
kāfir o.- ursa 072a/9
kāfir mi o.- ursa 283a/1
kāfir o.- ursa 004a/1, 008a/5,
032b/1, 034b/1
perākende o.- ursa 239a/3
şāz o.- ursa 222b/7
kāfir o.- ursa 076b/8
kāfir o.- ursa 056a/3
āgāh o. 002b/6, 119a/5, 119b/8
bahtulu o. 176b/8
ırak o. 194a/6, 334b/3
iri o. 110a/2, 334a/1
orta o. 243a/6
ortağ o. 165a/7
tanuğ o. 031a/9
taş o. 167b/5
toğrı o. 131a/2, 287a/8
ulu o. 072b/6
uyanuğ o. 166a/6

yağın o. 358a/8

2. Sıfat fiil eki almış fiillerden sonra yardımcı fiil olarak kullanılır.
şaklayıcı o.- a mısın 212a/6
hāzır olunmuş o.- a 029b/7
işlemiş o.- a 182b/7
iş sürücü o.- a 053a/2
korkuducu o.- a 209b/4
soğulmuş o.- a 171b/2
tağulmuş o.- a 317b/8
tırıcırağ o.- aduğ 083a/1
şefā‘atçı o.- alar eyle 179a/9
durucular o.- alar 288b/6
korkuducu o.- alar 260a/9
peşimān olucular o.- alar 199b/1
tağlayıcı o.- asın 227b/4
yağın olmuş o.- asın 138a/8
bilmezsiz o.- asız 154b/2
inanıcılar o.- asız 079a/9, 104b/6,
320a/4
işleyiciler o.- asız 132b/1, 132b/2,
150b/9
peşimān olucular o.- asız 306b/6
yeñiciler o.- avuz 091a/7
‘afv eyleyici o.- dı 052a/1, 056a/2
ağıdılmış o.- dı 343a/3
arka virici o.- dı 212b/9
arka virinilmiş o.- dı 163a/4
begenilmiş o.- dı 178a/5
bilmeyici o.- dı 253a/1
bilici o.- dı 044a/7, 045a/5, 045b/9,
046b/4, 051a/7, 051b/2, 052b/5,
053a/4, 054a/8, 057b/4, 246b/3,
246b/4, 250a/9, 251b/7, 303b/7,
305b/7, 347a/2
bitmiş o.- dı 176b/4
dilenmiş o.- dı 210b/4
diler o.- dı 054b/8
dölenmişler o.- dı 167a/5
düşhār dutulmuş o.- dı 163a/9
endāze olunmuş o.- dı 250a/6
eşidici o.- dı 056a/1
eylük eyleyici o.- dı 177b/8
gelinmiş o.- dı 178b/3
gökceklenici o.- dı 046a/9
görücü o.- dı 211a/2

görüci o.- dı 167a/7, 260b/8,
305b/1, 353a/4
görüci o.- dı 247a/9
güci yiter o.- dı 054b/7, 248b/6,
249a/1, 260b/6
güç götürücü o.- dı 251a/7
hâzır olunmuş o.- dı 166a/6
hıyānet eyleyici o.- dı 052b/8
hisāb eyleyici o.- dı 050b/1
inanıcı o.- dı 177b/2, 178a/6
inanmaz o.- dı 338b/1
inanur o.- dı 021a/5
incidür o.- dı 251b/3
işidici o.- dı 048a/4, 054b/8
işlenilmiş o.- dı 343a/6
işlenmiş o.- dı 047a/9, 101a/2,
101a/6, 250a/5
kâplayıcı o.- dı 053a/1, 054a/5
kâramış o.- dı 290b/7
kılıcı o.- dı 178a/2, 210a/2, 251a/4
korkar o.- dı 327a/1
kul o.- dı 161a/1
nâsipâslık eyleyici o.- dı 165b/2
orandan giçmiş o.- dı 170b/4
rahmet kılıcı o.- dı 213b/6, 247a/2,
248b/5, 250b/2, 252a/6, 253a/3,
304b/4
rahmet kılıcı o.- dı 045b/5, 165b/1
şakınılmış o.- dı 164b/5
şakınıcı o.- dı 176a/7, 178b/4
şaklayıcı o.- dı 042b/4, 050a/9,
251a/9
şorulmuş o.- dı 163a/7
şorunılmış o.- dı 247b/8
şükür eyleyici o.- dı 055b/9
şükür olunmuş o.- dı 346b/5
tağılmış o.- dı 346a/4
tapar o.- dı 088b/3, 145b/1
terk eyleyici o.- dı 211b/1
tevbe kılıcı o.- dı 044a/6
tevbe virici o.- dı 361a/8
toğurmaz o.- dı 175b/8
umar o.- dı 175b/3
unudıcı o.- dı 343b/9
ümîz dutar o.- dı 233a/6
va' de işlenilmiş o.- dı 161a/4
yandurınılmış o.- dı 047b/8

yarlağayıcı o.- dı 045a/1, 051b/6,
052a/3, 052b/7, 054b/3, 056a/6,
163b/7, 260a/9, 340b/3
yazılmış o.- dı 052b/4
yazuğ eyleyici o.- dı 177b/5
yücelik eyleyici o.- dı 295a/1
alçaklık eyleyiciler o.- dılar 190b/7
bislenmişler o.- dılar 318b/1
divşürücü o.- dılar 209a/4
düşmüşler o.- dılar 235b/5
eylük eyleyiciler o.- dılar 309b/9
görünmez o.- dılar 300a/4
görür o.- dılar 235b/6
helâk olunmuşlardan o.- dılar
199b/7
helâk olmuş o.- dılar 210b/7
korkuducu o.- dılar 210a/4
korkarlar o.- dılar 223b/9
korkmazlar o.- dılar 348b/5
tâ'atdan çıkıcılar o.- dılar 095a/9
tapıcılar o.- dılar 189b/6
turucular o.- dılar 318b/2
yaticılar o.- dılar 089a/6, 090a/5,
128a/1, 130a/2
yiñiliciler o.- dılar 226b/7
yitmez o.- dılar 175a/3
yücelik eyleyiciler o.- dılar 199b/6
yüz döndericiler o.- dılar 151a/5
yüz döndürücüler o.- dılar 214a/7
yüz döndürücüler o.- dılar 262b/5
zulm eyleyiciler o.- dılar 314a/3
zulüm eyleyiciler o.- dılar 342a/2
diñleniciler o.- dıladı 294b/8
gizler o.- dıladı 072a/6
anlamazlar o.- dııarsa 118b/1
görmezler o.- dııarsa 118b/2
oğur o.- dııadı 272b/3
ortak eyleyicilerdür o.- dııadı
240b/7
şād olmuş o.- dııadı 353a/4
zulüm eyleyici o.- dııadı 186b/5
anlamazlar o.- dııarsa 015a/1
arğa virici o.- dııarsa 166b/7
bilmezler o.- dııarsa 068b/6
düşhâr görücüler o.- duğııarsa 090a/1
ortak eyleyiciler o.- duğııadı 282b/2
şınayıcılar o.- duğııadı 199a/2

yazuk eyleyiciler o.- duğudı 139a/4
durıcı o.- duğunça 032b/8
biliciler o.- duğ 188b/7, 190a/6
eyleyiciler o.- duğ 190a/4, 191b/2
haddan geçiciler o.- duğ 336b/5
korğuducılar o.- duğ 294a/4
korğucılar o.- duğ 311b/9
mîrās alıcılaruz o.- duğ 230b/5
şaklayıcıları o.- duğ 190a/7
viribiyiciler o.- duğ 229b/5, 294a/5
yazuk işleyiciler o.- duğ 138b/7
zulüm eyleyiciler o.- duğ 186b/7
görür o.- dumıdı 185a/8
bilici o.- duğ 180b/9
bilmez idüğ o.- duğ 290a/1
şaklayıcı o.- duğ 070a/4
korğucı o.- duğusa 176b/2
viribinilmişler o.- duğusa 089a/5
bilmez o.- duğuz idi 241b/8
ivdürürsüz o.- duğuz idi 119a/1
bilmezseñüz o.- duğuz 186b/2
eyleyiciler o.- duğuz 189b/2
helāk olunmış o.- duğuz 304b/2
ihram bağlanmışlar o.- duğuz
068a/4
bilür o.- duğuzsa 340a/8
arka virici o.- ma 232b/8
tartışıcı o.- ma 052b/7
oğunur o.- madı mı 297b/5
zinā eyleyici o.- madı olmadı
177a/1
ağılmış o.- madı 345b/8
ayırılıcılar o.- madı 358b/4
'azāb eyleyicisi o.- madı 100a/6
döndürücü o.- madı 101b/9
güç yitmek o.- madı 150a/2
helāk eyleyici o.- madı 080b/2,
230b/5, 230b/6
inanıcılar o.- madı 219b/5
iş üstinde durucılar o.- madı 100a/7
musallağ olmak o.- madı 254b/7
öğünc alıcı o.- madı 171b/4
şaklayıcı o.- madı 278a/9
toğrı yol tutucular o.- madı 118b/4
unuducu o.- madı 178b/5
yığlınmış o.- madı 162a/6
zinā eyleyici olmadı o.- madı

177a/1
'āciz eyleyiciler o.- madılar 124b/1
ebed kalıcılar o.- madılar 186b/2
geçiciler o.- madılar 235b/8
inananlar o.- madılar 090b/7
mühlet virinilmişler o.- madılar
148b/8, 294b/9
ökünc alıcılar o.- madılar 310b/6
toğrı yol dutucular o.- madılar
081a/7
ğāyıb olucılar o.- maduğ 084a/2
indüriciler o.- maduğ 261b/9
ortak eyleyiciler o.- maduğ 071b/9
şaklayıcılar o.- maduğ 138a/3
virür o.- maduğ 344b/4
zulüm eyleyiciler o.- maduğ 220a/5
kesici o.- madum 222b/3
tutucu o.- madum 172a/7
zinā kılıcı o.- madum 176b/3
bilür o.- maduğ 126b/3
oğur o.- maduğ 236b/3
ümiz dutar o.- maduğdı 232b/7
iviciler o.- maduğuz 152a/4
inanıcılar o.- mayalardı 219b/9
arka virici o.- mayam 227b/1
görmez o.- maz 195a/8
bilür o.- miş imissem 097a/1
toğurmaz o.- mişiken 176a/2
boyun virici o.- mişlarken 152b/1
unudulmuş o.- mişmıssam 176b/6
eyleyiciler o.- savuz 187a/1
arka viriciler o.- uğ 328b/6
dururucılar o.- uğ 054b/9
durucılar o.- uğ 059b/5
Tağrı biliciler o.- uğ 033a/6
görmez o.- ur 195a/9
girci o.- urısa 335b/9
yeñiciler o.- urlarısa 215b/1
girçek söyleyiciler o.- ursañuz
073a/5
gümānsuz olucılar o.- ursañuz
215a/1, 294a/6
inanıcılar o.- ursañuz 023a/3
yeñiciler o.- ursavuz 215b/2

3. Şahıs ve zaman eki almış fiillerden sonra yardımcı fiil olarak kullanılır.
diler o.- a 125b/1, 162a/2
dileye o.- a 124a/2
zafer bulmak o.- a 055a/9
seve o.- adı 029b/7
inanurlar o.- alar 020b/2
konulmuşlar o.- alar 342a/5
küfür eylerler o.- alar 241b/1
îmân getirürler o.- alardı 066b/5
ağlarsız o.- asız 036a/4
bilürler o.- asız 329b/2
bilürsüz o.- asız 026b/3, 107a/9, 158b/2
inanursız o.- asız 048a/6
seversiz o.- asız 029b/8
taparsız o.- asız 159b/7
yorarsız o.- asız 135a/5
ârzûladılar o.- dı 232b/1
buyurur o.- dı 178a/5
diler o.- dı 287b/6
döndürür o.- dı 171b/2
eydür o.- dı 341b/1
gelür o.- dı 331a/1
gelüridi o.- dı 278a/9
güci yiter o.- dı 171b/7, 212b/8
gümân eyler o.- dı 193a/1
'ibret dutmak o.- dı 140a/5
inanılmadı o.- dı 314b/7
inanur o.- dı 332a/3
işler o.- dı 092b/4
tapardı o.- dı 256b/2
ümîz dutar o.- dı 248a/9
haddan geçerler o.- dılar oldılar 066b/2
o.- dılar 151a/6
anlamazlar o.- dılar 304b/6
dartışurlar o.- dılar 246a/5
dartışurlar o.- dılar 010b/3
depeleyerlerdi o.- dılar 093b/8
döndürilesiz o.- dılar 238b/4
döndürünürler o.- dılar 241b/6
eydürler o.- dılar 268a/4, 318b/2
fesâd eylerler o.- dılar 157b/7
fışk eylerler o.- dılar 073b/6, 235b/2

gizlerler o.- dılar 064b/9
gümânlanurlar o.- dılar 150b/4
gümânsuz olmazlar o.- dılar 225b/3
gümânsuz olurlar o.- dılar 246a/5
haddan geçerler o.- dılar 006a/8, 035b/4
haddan geçerler oldılar o.- dılar 066b/2
ihtilâf eylerler o.- dılar 160a/9, 275a/3
inkâr eylerler o.- dılar 087a/7, 281a/6, 283b/2, 284a/9, 300a/7
işlediler o.- dılar 012a/4
işler o.- dılar 124a/4
işlerler o.- dılar 060a/9, 065a/1, 065a/3, 066b/3, 073a/8, 079b/7, 080a/4, 083a/7, 092b/7, 093b/3, 096b/3, 104a/9, 114a/7, 116a/2, 125b/3, 128b/3, 137a/5, 158b/3, 158b/5, 159b/5, 204b/4, 217b/1, 245b/6, 245b/8, 255b/7, 274a/7, 284a/8, 296b/2, 299a/4, 318a/5, 323b/5, 329b/8, 352a/6, 352b/7
iverlerdi o.- dılar 190b/6
kâfir oldılar o.- dılar 006a/7, 035b/3
kâfir olurlar o.- dılar 115a/8
kazanurlar o.- dılar 079b/3, 080a/8, 110b/7, 111b/9, 115b/4, 263a/9, 282a/9, 283b/5
korçarlar o.- dılar 226b/4, 283b/6
küfr eylerler o.- dılar 075b/2
oğunurlar o.- dılar 337a/4
ortak eylerler o.- dılar 240a/6
şakınurlar o.- dılar 119b/6, 136a/5
tâ'atdan çıkarlar o.- dılar 006a/1
tâ'atdan çıkarlar o.- dılar 095a/6
taparlar mıdı o.- dılar 256a/7
taparlar o.- dılar 264b/7, 285b/7
taparlardı o.- dılar 256a/8
tartışurlar o.- dılar 121b/7
tartışurlar o.- dılar 296b/7
uyurlar o.- dılar 309b/9
ümîz tutmazlar o.- dılar 212a/3
va'de olunurlar o.- dılar 299b/1
virinürler o.- dılar 340a/3
yalan söylerler o.- dılar 002b/6,

110a/9
yalan bağlarlar o.- dılar 029a/8,
081a/3, 087b/1, 117b/3, 124b/4,
157b/6, 233b/9, 300a/9
yaşularlar o.- dılar 070b/5, 123b/3,
148b/9, 153b/8, 188a/6, 214a/8,
262a/2, 290a/7, 297b/8, 300a/7
yaparlar o.- dılar 092b/4
yavuz şanarlar o.- dılar 080a/1
yazuk işlediler o.- dılar 352b/3
yonarlar o.- dılar 151a/5
yüz dönderürler o.- dılar 083a/3
yüz döndürdiler o.- dılar 070b/4
zulm eylerler o.- dılar 095a/1,
095a/4, 236a/1, 238b/2
zulüm eylediler o.- dılar 005b/7
zulüm eylerler o.- dılar 084a/4,
096a/8, 109b/6, 153b/8, 160a/3
‘ahd eyledilerdi o.- dıladı 247b/7
gönendürinürler o.- dıladı 220a/4
işlerler o.- dıladı 012b/5, 076b/7,
091b/2, 232b/6, 233a/9, 275a/8,
283b/8
kibir eylerler o.- dıladı 265a/5
nuşret isterler o.- dıladı 008b/3
yalan bağlarlar o.- dıladı 072a/1,
231b/7
yaşularlar o.- dıladı 071a/3,
275a/6, 282b/1
yirler o.- dıladı 066a/7
işlerler o.- dıladı 078b/4
bilürler o.- dıladı 237b/4
mâlik olmazlar o.- dıladı 274b/8
bilürler o.- dıladı 009b/7, 236a/3,
273b/8, 336b/7
bilürler o.- dıladı 154b/1
gülsünler o.- dıladı 110b/6
söylerler o.- dıladı 189a/7
va‘de virinildüğüz o.- duğuz 284b/2
işler o.- dıladı 189b/7
okunur o.- dıladı 200b/1
tapar o.- dıladı 223a/7
girüridük o.- duğıdı 344b/4
işlerüz o.- duğıdı 087b/1
şayarduk o.- duğıdı 271a/2
yalan tutarduk o.- duğıdı 344b/5
girürüz o.- duk 109a/4

isterüz o.- duk 173a/3
işlerdük o.- duk 259b/9
okuruz o.- duk 157b/4
taparuz o.- duk 312a/1
yazaruz o.- duk 297b/3
mâyil olur o.- dukça 316b/8
yalan tutarsız o.- dular 256b/1
döneridüğ o.- duğıdı 308b/5
dilersiz o.- duğuz idi 335b/6
dönerdüğüz o.- duğuz idi 200b/2
gümân eylerler o.- duğuz idi 231a/1
idüğüz o.- duğuz idi 265a/1
işlersiz o.- duğuz idi 086b/5,
153a/9
şanursız o.- duğuz idi 231b/6
taparlar o.- duğuz idi 217a/1
taparsız o.- duğuz idi 086a/3
tartışırız o.- duğuz idi 083b/4
virilür o.- duğuz idi 191a/9
bilürler o.- duğuz ise 201a/7,
201b/1, 202b/2
bilürsiz o.- duğuz ise 234a/3
çıkduğuz ise o.- duğuz ise 326a/9
îmân getürdüğüz ise o.- duğuz ise
121a/4
îmân getürdüğüz o.- duğuz ise
100b/8
îmân getürürler o.- duğuz ise
203a/1
işlerdüğüz o.- duğuz mı 225b/5
bilürsiz o.- duğuz 033a/6
eydürsiz o.- duğuz 077a/9
fışk eylersiz o.- duğuz 299b/7
gizlersiz o.- duğuz 004a/9, 007a/3,
060b/1, 106b/5
gümân eylersiz o.- duğuz 295b/2
hıyânet eylersiz o.- duğuz 016b/2
ihtilâf idersiz o.- duğuz 063b/6
ihtilâf idişürsiz o.- duğuz 158a/6
ihtilâf idersiz o.- duğuz 031b/4
işlerdüğüz o.- duğuz 245b/3
işlersiz o.- duğuz 068b/7, 111b/7,
112b/6, 116b/9, 153b/6, 158a/8,
226a/2, 237a/3, 263a/3, 265a/7,
272b/1, 293a/9, 297b/2, 297b/3,
311b/3, 311b/4, 329a/9, 333b/6,
348a/1

ivdürürsüz o.- duşuz 309b/7
kâfir olursız o.- duşuz 035a/4,
100a/9, 300b/8
ķazanursız o.- duşuz 119a/2,
273b/6
kibr eylersiz o.- duşuz 299b/7
oķursız o.- duşuz 033a/6
şanursız o.- duşuz 077b/3
sevünürdüñüz o.- duşuz 281b/9
taparsız o.- duşuz 216b/3
yalan bağlarsız o.- duşuz 155a/5
yalan dutarsız o.- duşuz 202a/5,
347b/4, 352a/8
yalan tutarsız o.- duşuz 245b/9,
264b/7, 311b/1
yañşularsız o.- duşuz 109a/5
ârzûlar o.- duşuzdı 037b/3
boyun virmezlik eylersiz o.-
duşuzdı 077b/1
boyun virmezsis o.- duşuzdı 087a/3
gülerler o.- duşuzdı 202a/9
gümân eylersiz o.- duşuzdı 071b/8
işlersiz o.- duşuzdı 074b/6, 233b/2,
243a/2
kâfir olursız o.- duşuzdı 072a/9
ķazanursız o.- duşuzdı 086a/8
kibr eyledüñüz o.- duşuzdı 282a/1
tañlarsız o.- duşuzdı 319a/1
tartışirsız o.- duşuzdı 153a/7
bilürsüz o.- duşuzsa 076a/8
taparsız o.- duşuzsa 285a/1
gördiler o.- madı mı 212a/3
oķunur o.- madı mı 202a/4
aşşı eyler o.- madı 282b/3
çıkalar o.- madı 114a/7
güci yiterler o.- madı 290b/4
gümânlanurlar o.- madı 177a/6
kâfir olmağı o.- madı 055a/5
yarar o.- madı 210b/6
görürler o.- madılar 124b/3
güci yiterler o.- madılar 124b/2
inanalar o.- madılar 116a/2, 120b/3
tapalar o.- madılar 231a/3
yıgdılar o.- madılar 095a/6
şanurlar o.- madıladı 275a/5
tapmazduķ o.- maduķ 281b/8
secde eyleyem o.- madum 149b/6

bilürsin o.- maduğ 053a/7
öğüt viricilerden o.- maduğısa
218a/4
and içdüñüz o.- maduğuz mıdı
148a/2
añlarsız o.- maduğuz 263a/7
bilürsüz o.- maduğuz 013b/5
taparsız o.- maduğuz 117b/1
gizlenürdüñüz o.- maduğuzdı
283b/9
bilürsüz o.- maduğuzıdı 022a/5
bilmezler o.- mayalardı 078b/9
duñül eyledüñüz o.- mayasız
044b/9
toğru yol dutarlar o.- mışlarmıssa
231a/4
helâk olmaķ o.- sun 128a/2
secde eyleyeler o.- sunlar 052a/7
tapmaķ o.- urdı 078a/3
bilürlermisise o.- urlar 254a/6
çalışurlar o.- urlar 019b/2
o.- urşañuz 052b/4
añlarsız o.- urşañuz 215a/3
bilürsüz o.- urşañuz 016a/5
cezâ virinilmemişler o.- urşañuz
319a/9
dilerseñüz o.- urşañuz 249a/1,
249a/3
taparsız o.- urşañuz 015a/3
añarsın o.- ursın 138a/7

4. Gerçekleşmek, vuku bulmak,
tahakkuk etmek, ortaya çıkmak,
meydana gelmek .

o.- a mı 223a/5
o.- a 022b/7, 029a/8, 030b/1,
030b/9, 031a/2, 031a/4, 045b/4,
046b/5, 052a/9, 078a/4, 080b/6,
081b/7, 096b/6, 100a/4, 104a/5,
112b/2, 133b/5, 133b/6, 154a/8,
176a/2, 176b/3, 229a/4, 249b/9,
257a/3, 264a/5, 316b/8, 317b/7,
339a/3, 339a/4, 359b/5, 359b/6
o.- alar 332b/1
o.- am 071a/7
o.- asıdur 277a/2
o.- avan 272b/9

o.- dı 031b/8, 037a/7, 071a/3,
089b/2, 089b/7, 091a/1, 118a/7,
118b/9, 120b/2, 130b/4, 130b/6,
137a/2, 140a/2, 143b/1, 154a/4,
172a/2, 172b/1, 174b/9, 175a/9,
185b/2, 195a/6, 210b/3, 221b/1,
223b/7, 225a/1, 229a/8, 238a/9,
238b/3, 240b/6, 245a/1, 256b/5,
259a/3, 260b/4, 264b/9, 266a/2,
277a/6, 278a/7, 282a/8, 291a/6,
301b/4, 314b/8, 314b/9, 315a/1,
315a/6, 325b/6, 335a/7, 336b/8,
345b/5, 348b/3
o.- dılar 216a/4
o.- duğumuzdan 215b/9
o.- dumıssa 070a/2
o.- duşuz 051b/7
o.- madı mı 345b/5
o.- madı 033a/4, 051a/3, 084a/1,
100a/8, 137b/3, 263a/1, 289b/7
o.- maduğıdı 086b/4
o.- mağında 317b/7
o.- mağumuz 182a/6
o.- mayasız 084b/6
o.- mişmıssa 338a/8
o.- sa 003a/6
o.- saydı 037b/6
o.- sun 182a/6
selām o.- sun 142b/4
o.- ucı 317b/7
o.- ucıdur 347a/5
o.- ur 010b/8, 177a/6, 281b/5
o.- urıdı 069b/1
o.- urısa 081a/4
o.- urusa 020a/7
o. 010b/8, 031a/2, 031b/7, 154a/8,
177a/6, 264a/4, 281b/5

5. Sahip olmak, ait olmak.

o.- a mı 091a/7
o.- a 017a/5, 043b/2, 043b/5,
043b/6, 043b/7, 055b/1, 057b/6,
067a/8, 069b/7, 075b/6, 098b/2,
100b/1, 120b/8, 166b/8, 167a/1
o.- adı 142a/5, 210a/4
o.- alar 058a/6
o.- ayıdı 195a/7

o.- dı 080b/7, 080b/8, 162a/5,
171a/3, 173b/8, 174a/2, 248a/8
o.- dısa 324a/3
o.- dıydı 265b/3
o.- madı 010b/4, 037b/9, 070a/1,
071b/8, 078a/5, 105a/1, 124b/2,
134b/4, 145b/3, 145b/4, 146a/9,
158b/5, 163a/6, 168a/7, 168a/8,
203b/8, 204a/1, 224a/7, 231a/7,
232a/9, 238b/5, 251b/5, 271a/6,
289b/1, 297a/7
o.- madıydı 265a/2
o.- mamış iken 178b/7
o.- maya 043b/2, 043b/6, 043b/7,
057a/7, 058a/5, 084a/8, 116a/3
o.- mazısa 043b/5
o.- mişmıssa 038b/4
o.- sa 043b/1, 043b/2
o.- sadı 217a/5
o.- urısa 207a/9, 347b/8
o.- urusa 009a/1, 148a/5
o.- urusa 293b/5

6. Var olmak, mevcut olmak. (Olumsuz: yoktur)

o.- a 025a/6, 051a/5, 051a/6,
089b/7, 100b/5, 102b/4, 102b/5,
102b/6, 102b/7, 102b/8, 103a/9,
105b/2, 158a/5, 243a/2, 243a/3,
343a/9
o.- adı 163b/4
o.- dı 007a/7, 094b/3, 107a/9,
173b/8, 174a/3, 202a/7
o.- dılar 278a/7
o.- dıydı 223b/4
o.- madı mı 171b/4, 320b/6
o.- madı 049a/5, 102b/8, 113b/3,
122a/2, 122a/5, 131a/7, 140a/5,
144a/2, 201b/2, 203a/7, 209b/5,
249b/8, 282a/4, 361b/4
o.- madıydı 116a/9
o.- mağı 291b/3
o.- masun 083b/7, 120a/8
o.- maya 065b/9, 100b/5, 322b/7,
324b/8
o.- mayalar 026b/7

o.- ursa 286a/3

7.-dır/dür bildirme görevinde kullanılır. (Olumsuzu: değildir)

o.- dı 143a/5, 174a/3, 207b/2

o.- dılsa 113b/2

o.- duş 127b/2

o.- madı 012b/9, 040b/3, 040b/4, 057b/1, 089a/9, 100a/5, 109b/5, 113b/1, 113b/4, 118a/3, 131a/9, 137a/2, 224a/2, 234b/4, 235a/4, 236a/1, 238b/2, 260b/5

o.- madılar 077a/2

o.- ursa 298b/7

8. Sayılmak, kabul olmak.

o.- maya 108a/7

9. Birlikte bulunmak, bir yerde hazır bulunmak.

o.- a 130a/4

o.- alar 050b/8, 111a/4, 111b/4

o.- alardı 038b/9

o.- alum 111a/4

o.- asın 052a/6

o.- asız 013a/2, 013a/8, 013b/1, 049b/5, 319b/8

o.- ayduşuz 038b/5

o.- dı 095a/4, 310a/9

o.- dılar 322b/8

o.- dıladı 004b/3

o.- dıydı 123a/8

o.- duğıdı 233b/4

o.- duğ 138a/3

o.- dum 070a/4, 177a/3

o.- duşuz 116b/5

o.- duşuzdı 034b/8

o.- duşuzısa 049b/6

o.- madı 114a/2

o.- maduğıdı 334b/9

o.- maduğ 139b/4

o.- maduğıdı 030b/6

o.- maduğudı 030b/7

o.- mayalar 051a/2

o.- mayasın 119b/2

o.- sa 017b/1

o.- salardı 248a/8

o.- ucılar 140b/5

o.- ucılarken 346b/3

o.- uş 114a/1

10. Bir yol, usül, tarz veya kritere göre olmak, yaşamak.

o.- alar 321b/4

o.- am 125a/1, 127b/4, 129a/9

o.- avuz 183b/6

o.- dı 124a/4, 301b/9

o.- dılar 012b/6

o.- duş 012b/8, 060a/6

o.- mışlarmıssa 342a/2

o.- urise 358a/5

11. Bir durum ya da hal içinde olmak, bulunmak, herhangi bir nitelikte bulunmak.

o.- a 016a/3, 195b/9

o.- asın 121b/8

o.- asız 027a/4, 122a/9

o.- dı 175a/2, 179a/4, 308b/9

o.- dılar 039b/3, 257a/5, 329a/3, 334a/3

o.- duğıdı 191a/4

o.- duğudı 217a/3

o.- duşdı 308b/6

o.- duşuz ise 192a/5

o.- duşuz 188b/9, 196b/6

o.- ma 124a/6, 225a/2, 246a/3

o.- uraşuz 003b/1

12. Doğmak, dünyaya gelmek.

o.- dı 173b/9

13. Benzemek, bir topluluğa benzemek, onlardan olmak.

o. 276a/5

o.- a 075b/9, 134a/5, 149b/5, 226b/9, 231a/7, 319b/1, 319b/2

o.- aduğ 217a/5

o.- adum 275b/7, 330b/2

o.- alar 105a/4, 257b/5, 284b/1

o.- am 006b/6, 061b/6, 120b/1, 122b/2, 126b/1, 134a/6

o.- asın 061b/4, 074a/3, 088b/4, 122a/1, 125a/8, 126a/9, 138a/8,

148b/7, 217b/3, 219a/2, 219b/7,
220a/7, 227b/4, 276a/5
o.- asız 004b/3, 084b/5
girçeklerden o.- asız 034a/6
o.- avan 226a/3
o.- avuz 069b/6, 075a/1, 093b/6,
110a/7, 116b/7
o.- ayduķ 229b/8
mü'minlerden o.- ayduķ 072a/5
o.- ayduķuz 006b/3
o.- dı mı 222a/1
o.- dı 004b/1, 061b/7, 089b/1,
096a/4, 126a/4, 172a/5, 216b/8,
231b/8, 235a/8, 235b/1, 267b/3,
267b/4, 271a/9, 334a/7, 336a/9,
341b/2, 356a/8
o.- dılar 133a/4, 151b/2
o.- dısa 203a/8, 203b/1
o.- dıydı 226b/1
o.- duğıdı 096a/2
o.- dum 190b/3, 265b/5
o.- dumıdı 275b/6
o.- duņ mı 222a/8, 271b/1
o.- duņ 121b/4, 132a/2, 133b/8,
275b/8
o.- duņısa 091a/3, 219b/3, 235a/5
o.- duņusa 215a/5, 218b/3
o.- duņuz 017b/8, 051b/2
o.- ma 031b/8, 098a/1, 121b/9,
122b/3, 126a/2, 150a/9, 337a/8
o.- madı 012a/5, 083a/9, 084a/7,
160a/5, 160a/8, 232a/9, 250a/8
müşriklerden o.- madı 032a/8,
034a/7
o.- maduķ 153a/9, 344b/3
o.- madum 298b/5
o.- mağıl 013a/7, 071a/7, 072b/8,
232b/9
o.- maņ 035a/2, 038b/8, 079a/6,
099a/9, 101a/9, 158a/4, 219a/8,
240a/2, 252b/5, 325b/8
o.- masunlar 320b/7
o.- mayalar 303b/3
o.- mayasın 149b/6
o.- mayasız 084b/7
o.- ursañ 300a/1

o.- uruz 085a/1

14. (Gönül kelimesiyle birlikte)
Razı olmak.
gönli o.- dı 309a/6
gönli o.- dı 226b/8

15. Nasip olmak.
o.- maya 090a/2, 270a/4

16. (Zaman kelimeleriyle birlikte)
Belirtilen zamanın geldiğini
belirtir.
o.- a 017b/3, 337a/3
o.- ası 087a/8
o.- asına 087a/8
o.- dı 338a/2, 339a/2, 348b/2
o.- ucı 338a/2

17. Bir şeyle meşgul olmak, işgal
etmek.
o.- maķ 342b/7

18. Hammadden meydana gelmek,
yapılmak.
o.- dı 346a/2, 346b/1
o.- dılar 346a/9

ola kim: -86- [T.] Belki, belki de.

o. 005b/6, 019a/7, 022b/4, 032b/4,
050a/7, 052a/1, 064a/3, 092a/2,
095a/8, 099b/8, 105a/4, 123b/6,
133a/5, 135a/9, 136b/1, 138a/5,
147b/4, 161a/7, 164a/6, 166a/6,
168b/5, 170a/6, 171a/9, 177b/8,
181a/7, 184b/6, 185b/5, 186b/7,
189a/3, 189a/5, 191b/7, 194b/4,
197a/8, 199b/8, 201b/9, 202b/8,
204b/9, 205b/3, 208a/4, 209a/3,
212a/5, 214a/5, 215b/1, 215b/2,
218a/1, 221a/3, 223b/3, 225a/3,
226b/8, 228b/1, 228b/2, 229a/5,
229b/2, 229b/6, 230a/4, 231b/5,
240b/6, 241a/3, 244b/7, 246a/1,
252b/1, 258a/8, 262b/4, 263b/7,
273b/9, 274a/1, 279b/2, 281b/4,
284a/6, 287b/3, 290a/5, 290b/1,

291a/7, 292a/7, 295b/6, 296a/9,
300a/8, 307a/3, 307a/4, 307a/5,
320b/9, 326a/2, 327a/1, 329b/3,
332a/1, 333b/1, 333b/7, 334b/6,
336b/6, 350a/5

olun-: -100- [T.] Yardımcı fiil: Birlikte
kullanıldığı ismin
gerçekleştirilmesi, oluşturulması ya
da yapılmasını anlatır. (Bk. olun-)
‘afv o.- a 109a/6
‘arz o.- a 299b/5, 300b/7
āşikāre o.- a 354a/4
‘azāb o.- a 109a/6
berāber o.- a 046b/7
binā o.- a 206a/6
düşhārlik issi o.- a 026b/2
geñsüz o.- a 015a/4, 058b/9
ıraq o.- a 041a/5
lāyık o.- a 352b/9
ortak o.- a 047a/9
pāre pāre o.- a 113a/5
şakınıcırak o.- a 357a/4
tamām o.- a 021b/2, 022a/6, 074b/5
terk o.- a 350b/9
vaşiyet o.- a 043b/9
yarlağamak o.- a 095b/4
erlü o.- alar 045a/8
görünmez o.- alar 347a/6
şād o.- alar 238b/7
‘azāb o.- asılar 218a/5
helāk o.- asız 136b/7
hüküm o.- ayıdı 074b/1
hüküm o.- ayıdı 116b/1
‘afv o.- dı 026a/6
beñzer o.- dı 056b/5
beyān o.- dı 079b/1, 123a/1
farīza o.- dı 015b/4, 015b/8,
016a/2, 019a/6, 022b/6
haķlu o.- dı 069a/3
harām o.- dı 044b/6, 058b/5,
068a/4, 081a/2
hāzır o.- dı 054b/1
helāl o.- dı 058a/9, 059a/1, 068a/3,
194a/3
hor o.- dı 322b/4
hüküm o.- dı 118b/6, 119a/4

ihtilāf o.- dı 285b/2
la‘net o.- dı 066b/1, 344a/1
tamām o.- dı 146a/8
va‘de o.- dı 143b/5
vaḥy o.- dı 071b/3, 078b/1, 081b/7,
125b/2, 341a/8
‘arz o.- dılar 171b/9
zulm o.- dılar 154a/9
helāl o.- dıydı 056b/8
geñsüz o.- duñuz 079b/1
beyān o.- madı 285a/9
cezā o.- maya 083a/8
ziyānlu o.- maya 021a/8
inkār o.- mayasız 035b/7
anca o.- mış 036b/9
berk o.- mış 031b/7
endāze o.- mış 022a/2, 053b/5
farīza o.- mış 043a/5
harām o.- mış 081b/7, 212b/7
hor o.- mış 014b/1
hoşnūd o.- mış 356a/1
harām o.- mışdur 008a/4, 081a/4
vācib o.- mışı 021b/9
aru o.- mışlar 150a/1
berk o.- mışlar 028a/1
varıcı gelici o.- mışlar 055b/4
yakın o.- mışlar 057b/8
ğark o.- mışlardur 125b/4
‘azāb o.- ur 124b/2
ķabül o.- ur 299a/8
rivāyet o.- ur 344a/2
vaḥy o.- ur 073b/7, 097b/8, 116a/3,
140a/1, 154b/1
‘arz o.- urlar 124a/8, 289a/8
va‘de o.- urlar 293b/7
farīza o.- ursa 022b/5

olunıl-: -1- [T.] Yardımcı fiil: Birlikte
kullanıldığı ismin
gerçekleştirilmesi, oluşturulması ya
da yapılmasını anlatır.
zulüm o.- mayasız 026b/2

olmaķlık: -2- [T.] Olma durumu.
mükāteb o. 205b/6

olmaklıg

aķ o.+ a [175b/7](#)

olun-: -187- [T.] (Yardımcı fiil) Birlikte kullanıldığı ismin gerçekleştirilmesi, oluşturulması ya da yapılmasını anlatır. (Bk. olun-)
hısāb o.- a [353a/2](#)
hükūm o.- a [282a/5](#)
tamām o.- a [184b/7](#)
yakın o.- a [351a/3](#)
terk o.- asın [185a/9](#)
‘arż o.- asız [338a/3](#)
cem‘ o.- asız [335b/4](#)
haşr o.- asız [201a/4](#)
şād o.- asız [293a/7](#)
hükūm o.- aydı [285b/3](#), [287b/9](#)
hükūm o.- ayıdı [130b/9](#), [287a/6](#)
vaḥy o.- ayıdı [232b/7](#)
‘arż o.- dı [270a/2](#)
endāze o.- dı [314b/6](#)
geņsüz o.- dı [159a/5](#)
ḥarām o.- dı [031a/6](#), [045a/2](#), [203a/3](#)
ḥāşıl o.- dı [359b/3](#)
helāk o.- dı [337b/5](#)
helāl o.- dı [016b/1](#), [059a/4](#)
hükūm o.- dı [276b/1](#), [277a/2](#), [300b/2](#)
‘ikāb o.- dı [196a/5](#)
ķabūl o.- dı [287b/2](#)
ķaygulu o.- dı [128b/1](#), [235a/9](#)
ķutlu o.- dı [221a/4](#)
la‘net o.- dı [344a/1](#), [350a/8](#), [353b/1](#)
men‘ o.- dı [257a/4](#)
muḥkem o.- dı [122b/9](#)
muṭī‘ o.- dı [346a/8](#)
revā o.- dı [121b/1](#)
tamām o.- dı [126a/5](#), [135a/1](#)
tar o.- dı [332b/3](#)
va‘de o.- dı [302a/1](#)
vaḥy o.- dı [077a/7](#), [170a/9](#), [181b/1](#), [191b/4](#), [236a/6](#), [246b/4](#), [276a/4](#), [292a/3](#), [298b/6](#)
yakın o.- dı [216b/9](#), [309a/2](#)
artuķlu o.- dılar [156a/7](#)
garķ o.- dılar [341a/2](#)
helāk o.- dılar [337b/4](#)
ḥor o.- dılar [322b/4](#)

la‘net o.- dılar [204b/2](#)
va‘de o.- dılardı [220a/3](#)
va‘de o.- dıydı [002a/3](#)
va‘de o.- duķ [201a/6](#)
fitne o.- duņuz [183b/5](#)
va‘de o.- duņuz [199a/8](#)
turaķ o.- madı [230b/4](#)
vaḥy o.- madı [077a/7](#), [271a/6](#)
minnet o.- mamış [336a/3](#)
yalan o.- mamış [127b/7](#)
helāk o.- maya [073b/4](#)
hükūm o.- maya [259b/7](#)
ķabūl o.- maya [033b/5](#), [034a/1](#), [034a/2](#), [062a/6](#)
lāzım o.- maya [021a/8](#)
yeyni o.- maya [008a/7](#)
zulum o.- maya [188b/3](#), [263a/2](#)
perākende o.- mayalar [318a/3](#)
zulum o.- mayalar [049b/5](#), [054a/3](#), [178b/2](#), [276b/1](#), [297a/3](#)
zulüm o.- mayalar [026b/3](#), [029a/9](#), [039a/8](#), [047b/2](#), [159b/3](#), [165b/8](#)
zulüm o.- mayasız [025b/8](#)
helāk o.- maz [301a/1](#)
zulum o.- mazesız [102a/8](#)
endāze o.- mış oldı [250a/6](#)
ḥāzır o.- mış ola [029b/7](#)
ḥāzır o.- mış oldı [166a/6](#)
şükür o.- mış oldı [346b/5](#)
helāk o.- mış olduņuz [304b/2](#)
aru o.- mış [061a/3](#)
āzād o.- mış [030a/3](#)
beyān o.- mış [079a/4](#)
endāze o.- mış [347b/1](#)
ḥāzır o.- mış [315a/6](#)
ḥāzır o.- mış [130b/2](#)
hükūm o.- mış [176b/4](#), [179a/1](#), [294a/5](#)
imin o.- mış [339b/2](#)
ıraķ o.- mış [163b/1](#)
‘imāret o.- mış [311a/7](#)
melāmet o.- mış [311a/2](#)
nişān o.- mış [028b/3](#)
şāfī o.- mış [302a/2](#)
şükür o.- mış [162a/5](#)
terk o.- mış [162a/8](#), [211b/2](#)
vācib o.- mış [243a/5](#)

va' de o.- miş 353b/1
vahy o.- miş 217a/7
aru o.- mişdur 180a/8
beyān o.- mişdur 282b/5
ḥarām o.- mişdur 061a/9, 211a/4
helāk o.- mişdur 092b/6
mülk o.- mişdur 156b/3
melāmet o.- mişken 337a/9
aru o.- mişlar 133b/2
'azāb o.- mişlar 255b/9, 265b/6
ebed o.- mişlar 346b/2
ğarḳ o.- mişlar 294b/7
ḥalīfe o.- mişlar 320a/2
ḥāzır o.- mişlar 262a/3, 263b/8
ḥoşnūd o.- mişlar 284a/4
mağlūb o.- mişlar 339b/9
melāmet o.- mişlar 197b/7, 339b/3
yakın o.- mişlar 352b/3
'azāb o.- mişlardan 220a/7
ğarḳ o.- mişlardan 126a/4
ḥāzır o.- mişlardan 265b/5
helāk o.- mişlardan oldılar 199b/7
mağlūb o.- mişlardan 267b/3
yakın o.- mişlardan 030b/9, 319b/1
ıraq o.- mişlardandır 229b/1
yakın o.- mişlardansız 091a/8,
215b/3
ağır o.- mişlardur 312a/8
ḥāzır o.- mişlardur 238b/8, 256a/4,
263a/2, 267a/7, 268a/2
ıraq o.- mişlardur 191a/7
ihtiyār o.- mişlardur 270b/3
yakın o.- mişlardur 318a/1
boyun virici o.- mişlarken 087b/3
la'net o.- sunlar 065a/3
ḥācet o.- ur 361b/4
va' de o.- ur 347a/5
vahy o.- ur 122b/7, 123b/6, 175b/2,
180a/9, 257a/1, 282b/8, 286a/7,
312b/6
ḥayāl o.- urdı 182a/7
vahy o.- urdı 186b/1, 187a/8
va' de o.- urduñuz 263a/8
va' de o.- urlar oldılar 299b/1
ağır o.- urlar 337a/7
'arż o.- urlar 280a/5
esrük o.- urlar 265b/1

va' de o.- urlar 201b/5, 301a/1,
311a/6, 342a/9
geñsüz o.- ursa 081b/8
va' de o.- ursız 309a/3, 309b/4,
310a/2

2. olunmak, edilmek.
o.- miş 129a/1

on: -28- [T.] 10 sayısı.

o. 006a/2, 011a/8, 021b/3, 036b/1,
060a/1, 067a/7, 083a/8, 094b/7,
094b/8, 106b/6, 123b/8, 132a/3,
136a/6, 151b/1, 184a/8, 213a/6,
344a/4, 350b/9, 353a/9, 355a/8
o.+ a 238a/3
o.+ da 256b/5
o.+ dan 231b/9
o.+ dur 017b/3
o.+ ı 228a/6
o.+ ıla 093a/1

ona: -7- [T.] Kabul etmek, uygun görmek.
o.- madı 106a/9, 149b/5, 166b/7,
167b/3, 184b/9
o.- madılar 173b/5, 252b/9

oñart: -1- [T.] Düzeltmek.
o.- maḳ 046a/6

oñıl: -1- [T.] İyileştirmek.
o.- da 104b/7

onuñ: -1- [T.] Onun, teklik üçüncü şahıs
ilgi hali.
o. 308a/5

orada: -1- [T.] Orada, o yerde.
o. 089b/2

oran: -9- [T.] Sınır, ölçü, had.
o.+ dan geçiciler 162b/5
o.+ dan geçicileri 085b/3
o.+ dan geçicilerün 218b/2
o.+ dan geçmek 174a/1
o.+ dan geçmesün 163a/3
o.+ dan geçürmeñ 085b/3

- o.+ dan giçirme 162b/4
- o.+ dan giçmek 162b/4
- o.+ dan giçmiş oldu 170b/4

orta: -21- [T.] 1. Normal, orta, mûtedil

- o. ol 243a/6
- o. oldu 213b/2
- o.+ sını 060a/4
- o.+ sından 010a/5, 064b/8, 066b/1
- o.+ sındın 269a/8
- o. dutıcılar 065a/9
- o. iş dutucudur 244a/8

2. Yapılarda dama uzatılan uzun ağaç.

- o.+ ları 024a/8

3. Ara.

- o.+ sında 045a/1

4. İç.

- o.+ sında 265b/4, 305b/1
- o.+ sındın 295a/9

5. Normal derecede bulunan, yüksek ve düşük arası.

- o.+ sından 067a/7

6. (Yaş için) genç ve ihtiyar arası, olgun, erişkin.

- o. 006b/7

7. (Zaman için) İkinci vakti.

- o. 022a/4

8. Orta uzaklıkta.

- o. sefer 107b/1

ortak: -111- [T.] 1. Allah'tan başka kabul edilen ilah ve putların genel adı.

- o.+ ı 168a/8
- o.+ lar 078a/3, 097a/5, 141b/8, 143b/2, 255a/6
- o.+ lara 119b/9
- o.+ lardur 077b/3, 081a/5
- o.+ ları mı 287b/8, 337a/2
- o.+ ları 080b/9, 117b/1

- o.+ larımızdır 157b/4
- o.+ larımızundur 080b/7
- o.+ larına 080b/8, 238b/6
- o.+ larından 238b/5
- o.+ larını 157b/3, 337a/2
- o.+ larınıu 080b/7
- o.+ larınıuz 071b/8, 117a/9, 120a/8
- o.+ larınıuzdan 117b/7
- o.+ larınıuzı 097b/1, 231a/3
- o.+ larum 153a/7, 231a/1, 231b/6, 285b/6
- o.+ larumı 172a/7
- o.+ larınıuzdan 117b/9, 240b/4
- o.+ larınıuzı 260a/5
- o. eylenile 053b/2
- o. eyle 180b/8
- o. eylediler 038a/4, 066b/6, 071b/7, 117a/9, 153b/9, 157b/3, 193a/4
- o. eyledünüz 076a/7, 146b/1, 258b/3
- o. eyleme 193b/7, 242b/7
- o. eylemeç 046a/7
- o. eylesesün 175b/4
- o. eylemeyedüm 171b/3
- o. eylemeyeler 327b/4
- o. eylemeyem 143b/8
- o. eylesemesiz 082a/9
- o. eylesemeyüz 341a/9
- o. eylesemeyüz 032a/3
- o. eylesemez 170a/9
- o. eylesemezın 171a/8, 342a/5
- o. eylesemezler 200a/5
- o. eyleserdünüz 281b/8
- o. eyleserler oldılar 240a/6
- o. eyleserler 082a/8, 097a/6, 106a/8, 116a/9, 151b/8, 152a/1, 155a/3, 158b/7, 224a/6, 224b/4, 231a/8, 237b/5, 240a/4, 240b/4, 312b/1, 326a/5
- o. eyleserse 194a/5
- o. eylesersiz 073a/6, 076a/4, 076a/6, 127a/1
- o. eyleseye 047b/1, 053b/3, 066a/2
- o. eylesesin 233b/1
- o. eylesesiz 085b/6, 242b/9
- o. eylesesüz 134b/4
- o. eylesiciler olduğudı 282b/2

o. eyleyiciler olmaduk 071b/9
o. eyleyiciler 194a/5
o. eyleyicilerden 139b/9, 151b/3,
160a/5, 160a/8, 240a/2
o. eyleyicilerdür oldıydı 240b/7
o. eyleyicilerdür 139b/7
o. mı eylerler 097a/6
o. olına 047a/9

ortag

o.+ ı 020a/1, 020a/2, 083b/1,
209b/5

2. Bir çıkardan birlikte
yararlananlardan her biri, hissedar.
o. ol 165a/7
o.+ lar 239b/5, 291b/9
o.+ lardan 269b/2
o.+ lardur 043b/8, 265a/4, 274a/1

ortaklık: -4- [T.] Şirk.

o. 161b/4, 254b/9, 260a/6, 298a/8

oruç: -17- [T.] İslamiyet'in beş şartından
birisi olan oruç ibadeti.

oruc

o. 016a/2, 068a/2, 249b/6, 333b/3
o.+ a 322b/2
o.+ dan 017b/1
o.+ dur 017b/2, 051a/7, 067a/8
o. dutasız 016a/4
o. dutmağdur 005a/2, 322b/2
o. dutsun 016a/6
o. dutucular 113a/9
o.+ ı 016b/4
o.+ uş 016b/1

ot I: -27- [T.] 1. Cehennem, Cehennem
ateşi. (Bk. od I)

o.+ da 047b/9, 252b/3, 302a/3
o.+ dadur 273a/6, 280a/8
o.+ dan 036b/9, 041a/5, 269b/8,
280a/7, 343b/9, 357a/4
o.+ dın 147a/2, 229a/9, 279b/9,
283b/6
o.+ dur 208a/5, 234b/7, 245b/8,

320b/6

2. Ateş.

o.+ dadur 221a/4
o.+ dan 034b/9, 149b/3, 193a/9,
228b/1, 234b/5, 271b/2, 316a/8

ot II: -7- [T.] Ot, bitki. (Bk. od II)

o. 348b/1
o.+ dan 181b/5
o.+ ı 087b/8, 117a/1, 171b/6
o. ola 321a/5
o. oldı 171b/6

otar:- -1- [T.] Hayvan otlatmak.

o.- ursız 152a/7

otla:- -2- [T.] (Hayvanlar için) Ot yemek,
yayılmak.

o.- dı 190a/2
o.- yavuz 132b/4

otlak: -4- [T.] Hayvanların otlatıldığı yer.

o. 350b/3

otlağ

o.+ a 152a/3
o.+ ı 354a/9
o.+ mı 349b/6

otsuz: -3- [T.] Kurak, bitki yetişmeyen.

o. 168b/7, 184a/9, 246a/8

otur:- -36- [T.] 1. Hiçbir iş yapmadan
durmak, kalmak.

o.- asın 162a/8, 162b/8
o.- ucılar 208b/3

2. Dinmek, sakinleşmek.

o.- a 167a/9

3. Bir mevkiye geçmek, orada yer
almak, beklemek.

o.- acak 341b/5
o.- am 084b/1
o.- maş 089b/5
o.- uş 104a/2

o.- urduķ 341b/5

4. Durmak, beklemek, oturmak.

- o.- dı 097a/4, 111a/8
- o.- dılar 039b/9
- o.- ıcılar 051b/3, 051b/4, 051b/5
- o.- ma 075a/6
- o.- mağa 110b/9
- o.- maķlarıyla 110b/4
- o.- maņ 055a/8
- o.- mışlar 265a/9
- o.- ucı iken 115b/9
- o.- ucı 297b/1, 308b/3
- o.- uçılar 111a/4
- o.- uçıldur 353b/2
- o.- uçılarken 016b/5, 150a/5
- o.- uçılaruz 061a/8
- o.- uņ 110b/9
- o.- urken 041b/5, 052b/2, 052b/3

5. Bir yerde ikamet etmek, devamlı kalmak.

- o.- ıcılarla 107b/7
- o.- uņ 107b/7, 181b/5
- o.- ursız 332a/9

otur-: -1- [T.] İkamet ettirmek, yerleştirmek.

oturd-

- o.- uņ 332a/9

otuz: -3- [T.] 30 sayısı.

- o. 069a/8, 092b/9, 299a/6

oy: -16- [T.] Cevap, icabet.

- o. virdi 041b/9, 098b/4, 134a/7
- o. virdiler 142a/4
- o. virdünüz 146a/9
- o. viresiz 164a/7
- o. viricidür 127b/2
- o. virmediler 142a/5
- o. virmeye 300b/5
- o. virmeyeler 123b/9
- o. virsünler 016a/9, 097a/9
- o. virün 099b/3
- o. virür 072b/8
- o. virürin 016a/9

o. virürüz 148a/2

oyna-: -10- [T.] 1. Kazanç elde etmek için bir oyunu icra etmek

- ķımār o.- maķ 067b/1
- ķımār o.- makdan 019b/5
- o.- ruz 109a/5

2. Oyalanmak.

- o.- rlar iken 077a/4
- o.- rlar 186a/5, 294a/8, 311a/9
- o.- sunlar 293b/7, 340a/1

3. Hoş vakit geçirmek, eğlenmek.

- o.- yavuz 132b/4

oyun: -17- [T.] Eğlence.

- o. 072b/2, 087a/6, 237b/3, 303a/8, 321a/4, 329b/4
- o.+ a 064b/2, 064b/4
- o.+ cılarken 295a/6
- o.+ dan 329b/4
- o. eylersiz 217b/9
- o. eyleyü 186b/9
- o. idenlerden misin 189a/1
- o. ıtıldılar 075a/8, 087a/6

öç: -8- [T.] İntikam, cezalandırma.

- ö. 289a/4
- ö. aldılar 220b/4

öc

- ö.+ ümüz aldük 241a/4
- ö. aladı 301a/8
- ö. aldük 291a/5, 292b/4
- ö. almak 274a/9
- ö. alurlar 289a/2

öde: -6- [T.] 1. Borcunu ödemek.

- ö.- mekdür 015b/6
- ö.- meye 032b/8
- ö.- sin 027a/5

2. Yerine getirmek, ifa etmek.
ö.- di 248b/3
ö.- yesiz 018a/1, 052b/2

öde duturınıl-: -1- [T.] Çok borçlanmak.
ö. 319a/2

ödiş: -1- [T.] Borç. (Bk. ödüş)
ö.+ den 312a/8

ödünc: -12- [T.] Geri verilmek üzere alınan şey.
ö. 343b/1
ö. virdiler 321a/1
ö. vire 022b/2, 320a/8
ö. viresiz 060a/3, 331b/5
ö. virmek 022b/2, 060a/3, 320a/8, 321a/1, 331b/5
ö. virün 343b/1

ödüş: -2- [T.] Borç. (Bk. ödüş)
ö. 112a/3
ö.+ den 337a/7

öf: -2- [T.] Öf! Şikayet belirten seslenme.
ö. 162b/1, 299b/1

ög-: -32- [T.] Övmek, sena etmek, alkışlamak.
ö.- eriken 185b/3
ö.- iciler 113a/9
ö.- megile 276b/9, 277a/8, 280b/5
ö.- megiyle 151b/5, 164a/7, 286b/1, 309a/8, 312b/4, 361a/8
ö.- mek 001b/3, 086b/3, 115b/7, 147b/5, 156b/5, 168a/7, 168b/1, 226a/5, 231a/9, 237b/2, 238b/9, 243b/7, 253a/4, 257a/6, 259b/5, 274a/2, 276b/7, 281a/9, 298a/2, 330b/5
ö.- ün 059b/3

öginil-: -1- [T.] Övülmek.
ö.- eler 041b/1

ögitle-: -1- [T.] Ögüt vermek, nasihat etmek. (Bk. ögütle-)
ö. 048b/3

ögmeklik: -10- [T.] Hamd, övgü, şükür.
ö. 070b/1, 073b/1, 221b/2, 224a/5, 253a/4, 268b/1

ögmeklik
ö.+ ile 213a/2, 245b/4
ö.+ iyile 163b/6
ö.+ ün 004a/5

ögreğinil-: -3- [T.] Bir konu hakkında bilgi edilmek, öğretilmek.
ö.- dün 173a/5
ö.- dünüz 077a/4
ö.- mişdür 294b/1

ögreğiş-: -1- [T.] Birbirine tavsiyede bulunmak.
ö.- ün 063b/5

öğren-: -4- [T.] 1. Öğrenmek, bilgi edinmek.
ö.- ürler 009b/4, 009b/5

2. Bir şeyi yapaya alışmak, beceri kazanılmak.
ö.- megi 360b/4

öğrenil-: -1- [T.] Öğrenilmek, bilgi edinilmek.
ö.- dük 221b/4

öğret-: -39- [T.] 1. Öğretmek, bir konu hakkında bilgi sâhibi etmek.
ö.- di 004a/6, 022a/5, 023a/9, 026b/5, 053a/7, 059a/2, 134b/2, 182b/2, 215b/7, 312b/6, 316a/3, 358a/3
ö.- dük 069a/8, 137a/3, 173a/5, 190a/4
ö.- dün 004a/7, 078a/9, 139b/2
ö.- medük 263b/3
ö.- mez 009b/4

öğred-

- ö.- e 011b/7, 031a/2, 132a/5
ö.- esin 173a/5
ö.- evüz 133a/6
ö.- ür 013b/4, 027a/4, 039b/2,
159a/1, 329a/2
ö.- ürlər 009b/3

2. Eğitmek.

- ö.- düşün 059a/2

öğred-

- ö.- icilerken 059a/2
ö.- ürsüz 059a/2

öğül-: -19- [T.] Övülmek, methedilmek, yüceltilmek.

- ö.- mek 198b/9
ö.- miş 025b/1, 054b/6, 144b/3,
166a/7, 193b/4, 196b/1, 242b/6,
243b/8, 253b/3, 258b/4, 285a/7,
321b/3, 327a/1, 331a/2, 353b/3
ö.- mişdür 128a/7, 145a/4, 288b/2

öğüt: -51- [T.] Öğüt, nasihat.

- ö. 026a/5, 048b/8, 077a/1, 088a/4,
088b/1, 093a/7, 119a/6, 139b/5,
148b/6, 186a/4, 190a/9, 206a/1,
245b/3, 246a/2, 263b/3, 280b/4,
344a/9, 351a/7, 354b/2, 355b/8
ö.+ den 344b/6
ö.+ dür 006b/5, 037a/8, 131b/4,
271b/7, 273b/1, 292a/3, 343a/6,
344b/8, 347a/1, 350a/7
ö. duta 181a/7, 259b/9, 350a/5
ö. dutarlar 080a/4
ö. dutarsız 224b/2
ö. dutasız 082b/5, 310b/9
ö. iken 063a/9
ö. tular 270a/1
ö. tıtdı 260a/1
ö. virinildi 172b/4
ö. virinildiler 095a/8
ö. virdünjise 218a/4
ö. viricilerden olmaduñısa 218a/4
ö. virmek 337b/2, 350a/6
ö. virmekičün 180a/3

- ö. virürken 242b/7

öğüd

- ö.+ i 188b/5, 331b/3
ö.+ le 160b/1

öğütle-: -24- [T.] Nasihat etmek, uyarmak.
(Bk. öğitle-)

- ö. 309b/2, 311a/3, 312a/2, 354b/2,
355a/4
ö.- düşün 095a/7
ö.- meğüm 120a/7
ö.- mek 308a/6, 311a/3, 337b/9
ö.- mekdür 309a/6, 338b/7
ö.- ŋ 046a/4
ö.- r 021a/3, 048a/4, 142a/7,
158a/1, 204a/1
ö.- rin 099b/2, 126a/8, 256b/6
ö.- rsüz 095a/7
ö.- yici 355a/5
ö.- yicilerdenven 227b/6

öğütlen-: -36- [T.] Nasihat almak, ders çıkarmak.

- ö.- diler 073a/8, 213b/8
ö.- e 354b/2, 355b/8
ö.- eler 085a/4, 092a/4, 102a/4,
163b/3, 230a/4, 264b/3, 273b/9,
295b/6
ö.- esüz 158a/2, 261b/3
ö.- ici 314b/7, 315b/9, 333b/6
ö.- mekleri 302a/7
ö.- meye 272b/6
ö.- mez misüz 076a/7, 115a/6,
124b/7, 125a/5, 152b/6, 267b/9,
297a/5
ö.- mez 025b/3, 028a/4, 277b/8
ö.- mezler 281a/1
ö.- mezsüz 318b/9, 338b/5
ö.- ür 021a/5, 332a/3
ö.- ürlər 114b/5
ö.- ürsüz 322b/1

ökçe: -7- [T.] Topuk.

ökce

ö.+ lerinüz 037b/5

ö.+ lerümüz 075b/3

ö.+ lerünüz 038a/3, 200b/2

ö.+ si 012b/8, 037b/5, 101b/3

öksüz: -7- [T.] Annesi ve babasından birisi veya her ikisi de ölmüş olan çocuk.

ö. 356a/8, 357a/9

ö.+ e 346a/4, 357b/1

ö.+ i 355b/5, 360b/7

ö.+ lerün 324b/8

ökünç: -2- [T.] İntikam.

ökünç

ö. alıcı olmadı 171b/4

ö. alıcılar olmadılar 310b/6

öküz: -1- [T.] Öküz.

ö.+ i 007a/1

öl-: -70- [T.] Hayatını kaybetmek, yaşamı sona ermek.

ö.- di 110b/9, 276a/7

ö.- diler 014a/5, 034a/2, 111a/1, 114b/4, 196a/3, 303a/6

ö.- düğinden 155b/7, 237b/2, 239a/2, 239a/9, 241a/9, 258a/1, 296a/2, 320b/9

ö.- düğünden 014a/9, 024a/8

ö.- düğ 264b/4, 265b/3, 318b/2

ö.- düm 178b/6

ö.- e 037b/6, 244b/3

ö.- eler 115b/8, 259b/7, 312b/2

ö.- esi 176a/8

ö.- esiz 039a/2, 039a/3, 085a/2, 199a/7

ö.- esüm 177a/5

ö.- evüz 199a/8, 201a/5, 308a/2

ö.- icilerdür 202a/4

ö.- medi 056b/5, 274b/6

ö.- meginden 056b/7

ö.- meginün 274b/6

ö.- megüm 083b/1

ö.- megün 166a/2

ö.- mek 295a/3, 295b/5

ö.- mekleri 297a/2

ö.- meñ 012a/1, 034b/6

ö.- meñüzden 005b/5

ö.- meye 182b/6, 354b/3

ö.- meyelerdi 039a/1

ö.- mez 213a/2

ö.- miş 058b/6, 212b/3, 257b/9

ö.- mişlerdür 262a/1

ö.- mişmissem 176b/5

ö.- üci 146a/1

ö.- ücilersiz 198a/4

ö.- ün 022a/9, 036a/5

ö.- ür 154a/6, 192a/8

ö.- ürler 044a/9

ö.- ürse 019b/3

ö.- ürseñ 274a/2

ö.- ürüse 037b/5

ö.- ürüsen 187b/8

ö.- ürüz 297a/6

ölç-: -9- [T.] Ölçmek, bir ölçü aletiyle bir şeyin ağırlığını, boyunu vs. belirlemek.

ö.- düñüz 163a/5

ö.- megi 338b/1

ö.- mek 089b/3, 136a/8, 136b/2

ö.- ücilere 351b/9

ö.- üp 136b/2, 352a/1

ölçek: -9- [T.] 1. Mal karşılığında ödenen ücret, sermaye.

ö.+ dür 136b/6

ölçek

ö.+ ini 136b/6

2. Ölçü, ölçek.

ölçek

ö.+ i 082b/3, 129a/3, 129a/4,

136a/7, 138b/3, 163a/5, 219a/8

öldür-: -37- [T.] Öldürmek, bir canlının yaşamına son vermek.

ö.- di 024a/8, 068a/1, 313b/9,

350b/1

ö.- diler 218b/5

ö.- düñ 277b/5

ö.- düñüz 007a/2

ö.- e 004a/2, 067b/9
ö.- evüz 118b/5, 144a/4
ö.- megi 163a/1
ö.- meḡ 132b/1
ö.- ür 024a/6, 039a/1, 094b/5,
113b/5, 119a/6, 122b/1, 153a/8,
153b/5, 156a/5, 196b/3, 201a/4,
216b/5, 240b/3, 281b/4, 294a/7,
297a/8, 319b/5
ö.- ürün 024a/6
ö.- ürler 029a/4
ö.- ürlendi 092b/8
ö.- ürsevüz 282a/2
ö.- ürüz 149a/9, 309b/1

öldürül-: -2- [T.] Öldürülmek, hayatına son verilmek.
ö.- miş 058b/6

öli: -1- [T.] Cansız, ölmüş olan. (Bk. ölü)
ö. 008a/8

ölü: -42- [T.] Cansız, ölmüş olan. (Bk. öli)
ö. 081a/5, 081b/7, 087b/7, 262a/3,
290b/2, 308a/8ö.+ den 029b/2,
077b/4, 117b/4, 239a/1
ö.+ le 307a/8
ö.+ ler 013b/6, 040a/1, 072b/8,
078b/8, 143a/6, 258b/8, 265b/5
ö.+ lerdür 152b/9, 274a/3
ö.+ lere 241b/2, 347b/3
ö.+ leri 007a/3, 024b/3, 031a/4,
069b/1, 087b/8, 192b/1, 225a/9,
241a/9, 261a/6, 285a/3, 286b/6,
300b/7, 345b/7
ö.+ yi 007a/3, 029b/2, 077b/4,
117b/5, 239a/2
ö. idüñüz 004a/1
ö. oldı 079b/5

ölüm: -44- [T.] Ölüm, vefat, yaşamın son bulması.
ö. 003a/5, 012a/2, 015b/8, 044a/4,
044a/8, 049b/6, 052a/3, 068b/8,
074b/7, 146a/1, 151b/6, 201b/8,
329a/8, 330b/1, 338a/8, 344b/5,
349a/6

ö.+ den 022a/9, 123a/9, 247b/8,
248a/4, 302b/2
ö.+ din 098b/1
ö.+ e 209b/8
ö.+ i 009a/2, 037b/3, 039b/9,
041a/4, 187b/9, 237a/4, 254a/5,
274b/7, 293b/2, 295b/4, 318b/7,
329a/7, 334a/9
ö.+ in 006a/1
ö.+ ine 254a/5
ö.+ üñ 069a/1, 077a/8, 245a/7,
308b/4
ö.+ üñüz 265b/6

‘ömr: -3- [Ar.] Ömür, hayat. (Bk. ‘ömür)
‘ö.+ i 086a/1
‘ö.+ inden 258a/5
‘ö.+ üñ 192a/8

‘ömür: -5- [Ar.] Ömür, hayat. (Bk. ‘ömr)
‘ö. 009a/4, 009a/5, 116a/5, 188a/9
‘ö.+ leri 229b/4

‘ömürlendür-: -2- [Ar.+T.] Yaşatmak,
ömür sürdürmek.
‘ö.- evüz 263b/2
‘ö.- medük mi 259b/9

‘ömürlü: -2- [Ar.+T.] Ömür sahibi.
‘ö. 258a/5
‘ö. olmaz 258a/4

öñ: -2- [T.] 1. Başlangıç.
ö.+ dür 319b/5

2. Lider, ileri gelen kişi.
ö.+ lerine 086a/5

öñdin: -2- [T.] 1. İlk olan, birinci. (Bk. öñdün)
ö.+ den 093a/5

2. Evvel, önce.
ö. 085a/9

öñdün: -2- [T.] 1. İlk olan, birinci. (Bk. öñdin)
ö. 137b/2
ö.+ i 215b/9

öñdünki: -17- [T.] Önceki, evvelki.
ö. 219b/8, 318b/9, 324a/9, 354b/5, 357a/3
ö.+ ler 086a/7, 112a/6, 164b/8, 219b/1, 318b/3
ö.+ lerünj 100b/5, 336a/7, 352a/6
ö.+ lerden 318a/1, 318a/9
ö.+ leri 347a/8, 347b/8

öñegilik: -1- [T.] İnatçılık.
ö. idici 308b/8

öñürdüş-: -1- [T.] İleri koşuşmak.
ö.- diler 133b/3

öñürt-: -14- [T.] İleri geçmek.
ö.- diler 104b/5, 325a/6
ö.- medi 089a/8, 235a/2
ö.- mek 349a/6
ö.- mekten 043a/2
ö.- meye 148b/5
ö.- meyeler 155b/2
ö.- meyelerdi 298b/9
ö.- mez 199b/3
ö.- mezler 187a/9

öñürd-

ö.- icilerdür 200a/7
ö.- üciler 349a/5
ö.- ücisin 115a/3

ört-: -30- [T.] 1. Görünmesini engellemek, görünmez hale getirmek, kapamak, gizlemek.
ö.- di 076a/1
ö.- dük 261a/4
ö.- e 087b/2, 117a/7
ö.- er 140b/4, 231a/8, 356b/3, 356b/9
ö.- meye 117a/5
ö.- üci 348a/8

2. Kuşatmak, sarmak, kaplamak.

ö.- di 183a/1, 314a/4
ö.- e 148a/8, 237a/2, 244a/7
ö.- er idi 098b/6
ö.- er 313a/1
ö.- esi 153a/5
ö.- üci 139b/8
ö.- ücinünj 354b/7

3. Silmek, gidermek, yok saymak.
ö.- e 274a/6

4. Vücudu gizlemek ya da korumak amacıyla kapatmak, giyinmek.

ö.- er 085a/3
ö.- megi 205b/1

5. (Göz için) Kapatmak.

ö.- sünler 205a/4
ö.- sünlere 205a/5

6. Kuylamak, gömmek.

ö.- e 061b/6
ö.- em 061b/6

örtü: -16- [T.] 1. Bir şeyin üzerini örten şey.

ö. 175a/3
ö.+ dür 002b/3
ö.+ ler 072a/1, 163b/9, 172b/5, 282b/6
ö.+ ñi 308b/6

2. Yatak, yorgan.

ö.+ ler 086b/1

3. Tavan, çatı.

ö. 174b/2, 187b/6, 281a/7, 297a/5
ö.+ ler 291b/4
ö.+ leri 195a/7
ö.+ süni 349b/5

4. Gök, gökyüzü, sema.

ö. 311a/7

örtül-: -3- [T.] 1. Görünmez hale getirilmek, kapatılmak.
ö.- miş 163b/8, 265b/2

2. Kuşatılmak, sarılmak, kaplanılmak.
ö.- ür 248a/4

örtünil-: -1- [T.] Giyinilmek. (Bk. örtünül-)
ö.- di 084b/5

örtün-: -3- [T.] Giyinmek.
ö.- diler 340b/1
ö.- miş 343b/4
ö.- ürler 123a/5

örtünül-: -1- [T.] 1. Görünmez hale getirilmek, kapatılmak. (Bk. örtünil-)
ö.- di 117a/8

örü dur-: -1- [T.] Ayağa kalmak.
ö.- urken 041b/4

örü tur-: -1- [T.] Ayağa kalmak.
ö.- urken 052b/2

örül-: -1- [T.] Örülme, işlenmek.
ö.- miş 318a/2

örümcek: -2- [T.] Örümcek.
örümceg
ö.+ e 236a/2
ö.+ üñ 236a/3

ötürü: -182- [T.] Dolayı, sebebiyle.
ö. 002b/5, 003a/5, 005a/8, 006a/1, 007b/3, 008b/4, 009a/3, 019a/1, 024a/5, 025b/8, 026a/1, 026a/4, 028a/2, 035a/4, 037b/8, 038a/4, 038a/9, 039a/3, 043a/2, 046a/2, 046a/3, 047a/6, 048b/1, 050b/3, 054a/7, 056a/8, 056b/2, 056b/3, 056b/4, 056b/7, 056b/8, 056b/9, 060a/5, 061b/7, 063a/2, 063b/8, 064b/4, 065a/3, 066b/7, 066b/9,

072a/8, 075a/9, 075b/1, 075b/2, 077a/9, 080a/1, 080a/4, 080a/8, 081a/3, 081a/6, 082a/2, 083a/3, 084b/1, 086a/7, 086b/5, 090b/2, 090b/5, 090b/7, 092b/1, 092b/4, 094a/6, 095a/4, 095a/6, 095a/9, 096a/2, 097a/4, 100a/9, 110a/8, 110a/9, 111b/3, 115a/8, 115b/4, 120a/6, 125b/3, 128b/2, 142b/4, 143a/8, 143b/1, 143b/7, 149b/9, 151b/5, 153b/6, 157b/7, 158a/5, 158a/9, 159b/5, 162b/2, 165b/5, 167b/1, 171b/6, 172b/7, 173b/1, 175a/7, 179b/6, 187a/2, 194b/8, 194b/9, 198b/6, 199b/1, 202a/9, 204b/4, 210b/7, 214a/1, 215b/9, 223b/8, 225b/5, 227a/9, 229b/7, 230a/7, 235a/9, 235b/2, 240a/7, 245b/2, 245b/8, 254b/1, 256a/3, 260b/6, 263a/8, 269b/6, 278b/8, 283b/5, 288b/3, 288b/7, 289b/5, 293a/9, 296b/2, 297b/9, 299b/7, 300b/8, 301a/5, 301b/3, 301b/5, 311b/4, 311b/7, 323a/2, 325a/4, 326a/8, 329a/8, 338a/6, 341a/2, 348a/1, 359a/6
ö.+ dür 006a/7, 006a/8, 015a/8, 032b/8, 035b/2, 035b/3, 040b/9, 066b/2, 093b/1, 098b/9, 101b/6, 101b/9, 104a/4, 110b/3, 244a/4, 277b/6, 278a/9, 281b/9, 282a/1, 302b/6, 302b/8, 324b/3, 325b/2, 325b/4, 329b/8, 330b/9

öyke: -1- [T.] İntikam.
ö. alıcı 189b/9

öyle I: -2- [T.] Öğle vakti. (Bk. öylen)
ö. 239a/1
ö.+ yin 239a/1

öyle II: -1- [T.] Öyle.
ö. 360a/1

öylen: -1- [T.] Öğle vakti. (Bk. öyle I)
ö. 208a/8

öyün: -2- [T.] Bir kezde yenen yemek.
ö. 356b/7
ö.+ ümüzi 173a/1

özdek: -3- [T.] Kök
ö.+ indin 176b/5
ö.+ ije 182b/3
ö.+ ini 176b/7

özdeklü: -1- [T.] Köklü, kökü olan.
ö. 316a/4

özdeksüz: -1- [T.] Köksüz, kökü olmayan.
ö. 316a/4

‘özür: -2- [Ar.] Mazeret
‘ö.+ dür 095a/7
‘ö.+ lerini 345a/7

‘özür dile-: -6- [Ar.+T.] Bir hatâ veya kusûrundan dolayı affedilmesini istemek.
‘ö.- mek 173b/4
‘ö.- meş 109a/5, 111b/5, 333b/5
‘ö.- meyeler 347b/7
‘ö.- yiciler 111a/8

‘özürülen-: -2- [Ar.+T.] Özür dilemek.
‘ö.- dükleri 241b/9, 280b/3

pādişāh: -18- [Far.] Hükümdar, melik, sahip.
p. 022b/4, 022b/7, 075a/2, 135a/3, 135b/4, 136a/1, 173b/9, 184b/7, 202b/3, 316a/2, 326a/4, 329a/1
p.+ ıdur 001b/4
p.+ ına 361b/9
p.+ lar 061a/2, 222b/4
p.+ uş 137a/7, 137b/3

pādişāhlık: -53- [Far.+T.] Hükümdarlık, saltanat, mülk.
p. 009b/2, 010a/3, 022b/7, 047b/7, 075b/7, 168a/8, 196a/1, 211a/7, 258b/1, 270a/4, 272a/8, 278a/2, 279a/2, 330b/5, 334a/9, 346b/3
p.+ da 209b/6

p.+ dan 047b/5, 139b/1
p.+ ı 292b/1

pādişāhlıg

p.+ a 022b/8, 185a/3
p.+ ı 023a/1, 023a/9, 024a/5, 029a/9, 029b/1, 041b/2, 060b/5, 060b/8, 062a/9, 070a/8, 094b/5, 113b/5, 201a/9, 206b/8, 209b/5, 264a/5, 268b/8, 274b/9, 289b/5, 293b/8, 297a/9, 304b/3, 319b/5, 319b/9, 353b/3
p.+ ına 096b/5
p.+ ını 022b/9, 075b/9, 269a/5
p.+ um 338a/9
p.+ uş 029a/9

pāre: -29- [Far.] Parça.

p. 024b/4, 133a/3, 149a/5, 180a/7, 188b/2, 189a/3, 192a/6, 198a/3, 216a/6, 221a/3, 228b/1, 253b/7, 312b/1
p.+ ler 117a/8, 219b/3, 241a/6
p.+ lerdür 140b/5
p.+ lerini 174b/7
p.+ lerken 167a/1
pāre p. eyledi 302a/4
pāre p. olına 113a/5
pāre p. olmuş 326a/2
p. pāre oldu 077b/3

pārele-: -2- [Far.+T.] Parçalara ayırmak.
p. 024b/3
p.- medi 189a/3

pāyandān: -4- [Far.] Kefil.
p.+ van 137a/8
p. eyledi 030a/6
p. eyledüñüz 158a/3
p. olalar 227a/2

pek: -1- [T.] Sağlam.
p. 024a/2

perākende: -11- [Ar.] Dağınmık,

darmadağınık.

p. 137a/1, 137a/2, 359b/6

p.+ ler mi 134b/6

p.+ ler 181b/5

p.+ lerdür 136b/9, 357a/1

p. eyledi 288b/2

p. eyledüñ 183b/8

p. eyler 288b/1

p. olunmayalar 318a/3

p. olursız 239a/3

perde: -7- [Far.] Perde, örtü, iki şey arasındaki engel.

p. 163b/8, 212b/6, 270a/3

p.+ dür 086b/8, 282b/7, 316a/9

p.+ nüñ 251b/4

perri: -33- [Far.] Cin.

p. 080a/5, 080a/8, 316b/5, 316b/9, 317a/7, 317b/4, 341b/2

p.+ den 284a/5, 284a/9, 299b/4

p.+ dür 362a/1

p.+ ler 149b/2, 166b/6, 268a/1, 316a/7

p.+ lerdən 086a/4, 096a/9, 131b/3, 172a/5, 221b/5, 223a/1, 245b/1, 254a/2, 300b/1, 341a/8, 341b/3, 362a/1

p.+ lere 254a/6, 256a/8

p.+ lerüñ 079a/1, 268a/1

p.+ yi 311a/3

pes: -2125- [Far.] 1. Hemen, derhal, hemen ardından. Arka arkaya gelişen olayları bağlamak için kullanılır.

p. 003b/7, 004a/2, 004a/3, 004b/1, 004b/3, 004b/5, 005b/3, 005b/5, 006a/2, 006b/4, 007a/2, 007a/4, 007a/5, 010a/6, 010b/8, 011a/8, 016b/2, 016b/3, 018b/8, 022a/9, 024a/8, 025a/5, 025a/7, 030a/5, 030a/9, 031a/2, 031a/4, 031b/8, 038a/1, 040a/6, 056a/7, 056a/8, 056a/9, 059b/9, 060a/8, 061b/5, 068a/3, 069b/1, 071a/2, 072a/5,

072a/8, 077b/9, 079b/5, 080b/7, 084a/6, 084a/8, 084a/9, 086b/6, 087b/7, 088a/1, 088a/5, 088b/6, 089a/2, 089a/6, 089b/6, 090a/5, 090a/6, 092a/6, 092b/1, 094b/5, 094b/8, 095a/3, 095b/3, 096a/4, 097a/5, 097b/5, 104a/1, 107a/6, 115b/8, 117a/1, 117a/9, 117b/5, 118a/9, 119a/9, 120a/7, 120b/1, 121a/5, 121b/2, 121b/6, 127b/7, 127b/9, 128a/3, 128a/5, 130b/9, 132b/9, 133a/2, 134a/4, 134a/7, 135a/7, 136a/6, 137b/1, 139a/3, 140a/4, 142a/1, 145b/7, 146a/5, 147a/4, 148a/1, 149a/2, 149a/8, 149b/4, 149b/7, 151a/1, 151a/5, 153a/5, 154a/8, 154b/1, 155b/7, 159b/6, 162a/1, 165a/2, 168b/9, 169a/3, 171b/2, 171b/6, 172a/4, 172a/8, 172a/9, 173a/1, 173b/2, 173b/6, 175a/1, 176a/5, 177a/2, 177a/6, 177a/7, 180a/6, 180b/4, 181b/5, 182a/7, 182a/9, 183a/1, 183b/2, 183b/3, 184b/9, 185a/5, 185a/8, 187b/4, 189a/7, 189b/8, 190a/1, 190b/3, 190b/5, 196a/9, 198a/2, 198a/3, 198a/6, 198b/3, 199b/2, 199b/4, 206b/9, 207a/1, 212b/4, 216a/3, 216a/6, 218a/5, 218b/5, 219b/4, 220a/2, 221b/7, 222a/3, 224a/2, 224a/7, 225b/4, 226a/5, 227a/2, 227a/7, 227a/9, 228a/1, 231a/4, 231b/7, 235b/3, 235b/4, 235b/5, 237b/2, 239a/9, 241a/5, 242b/3, 246a/8, 247a/8, 254a/9, 254b/4, 257b/9, 259a/4, 261a/8, 264a/5, 264b/2, 265b/4, 266a/9, 266b/1, 267a/7, 267b/6, 269a/7, 269a/9, 269b/3, 273a/8, 273b/7, 276a/7, 278b/2, 281b/5, 283a/4, 283b/6, 284b/8, 290a/7, 290b/1, 292a/5, 292b/4, 296a/1, 300a/4, 302a/4, 302b/2, 305a/3, 306a/4, 306b/5, 307a/2, 308a/1, 308a/7, 308b/6, 310a/4, 310a/5, 310a/6, 310b/5, 310b/6, 312b/8, 314b/4, 314b/5, 314b/6, 315a/6,

315a/7, 315b/2, 317a/1, 319a/1,
321a/5, 323a/7, 323b/7, 329b/2,
329b/8, 330b/1, 336a/9, 336b/1,
337a/9, 341a/2, 345b/6, 345b/9,
347b/1, 348b/2, 348b/3, 349b/3,
350b/2, 354a/9, 355b/2, 356b/7

2. Artık.

p. 013a/2, 017b/5, 027a/2, 031a/7,
034a/7, 040b/5, 048b/3, 049a/5,
050b/5, 057b/3, 060a/6, 065b/5,
078a/6, 081a/1, 082b/5, 084a/1,
089b/3, 096a/8, 102a/3, 106a/1,
108a/6, 113a/6, 116b/2, 121b/1,
122b/6, 124a/1, 137a/5, 143b/4,
151b/5, 165b/2, 170b/4, 174b/6,
175a/7, 186a/1, 191a/1, 197b/2,
202a/1, 202b/5, 210a/1, 217a/5,
218b/1, 220a/6, 222a/6, 225b/5,
231a/5, 232b/5, 237b/6, 239b/6,
239b/8, 240a/9, 240b/7, 241b/8,
243b/4, 245a/9, 246a/3, 246a/9,
256a/8, 257b/4, 260a/3, 261a/4,
262b/2, 263b/1, 263b/8, 265a/4,
268a/5, 268a/8, 269b/7, 270a/7,
271a/8, 271b/2, 273a/4, 273b/5,
278b/9, 279a/2, 282b/6, 289a/3,
289a/4, 289b/2, 291a/1, 291b/7,
293a/2, 295a/9, 296a/4, 296b/7,
297a/5, 298a/1, 299a/3, 300b/8,
301a/9, 303a/6, 307a/1, 308b/1,
308b/7, 314a/7, 314b/1, 315b/2,
315b/3, 319a/5, 323a/3, 327a/7,
329b/8, 330a/1, 331b/8, 332b/6,
334a/3, 338b/6, 340a/1, 342a/4,
344b/5, 347b/7, 353a/7, 354a/7

3. Arapça'daki İsti'nafiye

(Başlangıç) fe'sidir. Bu edat cümle başlarında bulunur. Kendisinden önceki ve sonraki cümleyi birbirine bağlamaz (Akdağ:1981,92)

p. 003a/3, 003b/2, 004a/8, 004b/5,
004b/6, 005b/9, 006a/2, 006a/4,
006b/3, 006b/4, 007a/3, 007b/3,
007b/6, 008a/4, 008a/5, 008a/9,
008b/3, 008b/5, 008b/7, 009a/6,

009b/4, 010b/3, 010b/6, 012a/7,
013a/7, 013b/2, 015a/4, 015b/5,
015b/6, 015b/9, 016a/1, 016a/3,
016a/4, 016b/5, 017a/3, 017a/4,
017a/5, 017a/6, 017a/9, 017b/1,
017b/2, 017b/5, 018a/1, 018a/2,
018a/5, 018a/9, 018b/3, 019a/1,
019b/3, 020a/5, 020b/4, 020b/6,
020b/7, 020b/8, 021a/9, 021b/3,
021b/8, 022a/4, 022a/5, 023a/3,
023a/5, 023b/5, 024a/2, 024a/6,
024a/9, 024b/1, 024b/3, 025a/5,
026a/5, 026b/1, 026b/5, 026b/6,
026b/7, 027a/5, 027b/4, 029a/1,
029a/3, 029a/8, 030a/3, 031a/4,
031a/8, 031b/1, 031b/8, 032a/2,
032a/4, 033b/1, 034a/6, 036a/9,
036b/7, 037b/4, 039a/3, 039a/9,
040a/6, 040a/8, 041a/3, 041a/5,
041b/1, 041b/2, 041b/6, 041b/8,
041b/9, 042a/1, 042b/6, 042b/7,
043a/1, 043a/3, 043a/7, 043a/9,
043b/2, 043b/5, 043b/6, 043b/8,
044a/4, 044a/5, 044b/2, 044b/9,
045a/8, 046a/4, 046b/5, 047b/7,
048a/5, 048b/1, 048b/5, 049a/3,
049b/3, 049b/7, 050a/1, 050a/3,
050a/6, 050b/3, 050b/5, 050b/8,
051a/2, 051a/5, 051b/2, 051b/8,
052a/7, 052b/2, 052b/3, 053a/1,
053a/3, 055a/1, 055a/9, 056b/1,
057b/5, 057b/9, 058a/3, 058a/5,
058b/8, 060a/4, 060b/4, 061a/5,
061a/6, 061a/7, 061a/8, 062a/8,
062b/7, 063a/3, 063b/3, 063b/7,
063b/8, 064a/3, 064a/4, 064a/5,
066b/9, 067a/2, 067a/7, 067b/2,
067b/3, 067b/4, 067b/8, 068a/9,
069a/1, 069a/2, 069a/3, 069b/8,
069b/9, 070b/5, 070b/9, 072b/3,
072b/4, 072b/6, 072b/8, 073a/5,
073a/7, 073a/8, 073b/1, 073b/5,
074a/2, 076a/1, 076a/2, 076a/3,
076b/8, 077b/5, 077b/8, 078a/8,
079a/5, 079a/9, 080a/1, 081b/5,
082a/2, 082a/6, 082a/7, 083b/3,
084a/1, 084a/3, 084b/1, 084b/7,

085b/7, 086a/1, 087b/7, 088a/5,
088b/8, 089a/4, 089a/6, 089b/1,
090a/5, 090b/2, 090b/4, 091a/3,
091a/4, 091a/5, 091a/9, 091b/1,
091b/4, 092a/2, 092a/4, 092a/9,
093a/3, 093a/4, 093a/6, 094a/5,
094a/7, 095a/8, 095a/9, 096a/5,
097a/3, 097a/4, 097a/5, 097b/6,
098a/4, 099a/4, 100b/5, 101b/2,
102b/6, 103a/4, 103b/3, 103b/5,
103b/7, 103b/8, 104a/1, 104a/3,
104a/6, 104a/9, 104b/1, 104b/5,
105b/6, 108a/9, 108b/3, 109b/2,
110a/4, 110a/7, 110b/2, 110b/6,
110b/7, 110b/8, 111b/7, 111b/8,
112b/6, 113a/2, 114a/8, 114b/2,
114b/8, 115b/9, 116a/6, 116b/1,
116b/8, 116b/9, 117b/1, 117b/9,
118b/5, 118b/6, 120a/9, 120b/2,
120b/6, 120b/9, 121a/1, 121b/8,
121b/9, 122b/3, 123b/6, 123b/9,
124a/4, 124b/8, 126a/6, 126b/4,
127a/1, 127a/3, 127b/4, 127b/5,
127b/6, 127b/8, 128a/3, 128a/8,
128b/4, 128b/7, 128b/9, 130b/3,
130b/7, 131a/2, 131a/7, 132b/6,
133b/7, 134a/1, 134a/2, 134a/7,
135b/4, 136a/2, 136a/8, 136b/1,
136b/2, 136b/3, 136b/7, 137a/5,
137b/6, 137b/8, 138b/2, 139a/2,
139a/5, 139b/7, 140a/1, 141b/2,
141b/6, 142a/3, 142a/6, 142b/5,
143a/6, 143b/1, 144b/6, 145a/4,
145a/6, 146a/6, 146a/9, 147b/1,
148a/5, 149a/8, 149b/4, 150a/9,
150b/1, 150b/3, 150b/5, 150b/8,
151a/1, 151b/2, 151b/3, 151b/7,
152a/1, 153a/9, 153b/1, 154a/1,
154b/3, 155a/4, 155b/1, 155b/4,
156b/2, 157a/9, 158b/5, 159b/6,
161a/2, 161a/3, 161b/3, 163b/2,
164a/3, 164a/5, 165b/2, 165b/4,
165b/7, 167b/6, 167b/8, 167b/9,
168b/5, 169a/5, 169b/5, 169b/6,
170a/4, 171a/3, 171b/9, 172b/9,
173a/1, 173a/4, 173a/8, 173b/2,
173b/4, 173b/5, 173b/8, 174a/1,

174a/3, 174a/6, 174b/9, 175a/3,
175b/3, 175b/8, 176a/9, 176b/1,
176b/7, 176b/8, 178a/9, 179b/2,
179b/9, 180a/7, 180a/8, 180b/1,
181a/2, 181a/5, 181a/8, 181a/9,
181b/2, 181b/3, 181b/8, 182a/1,
182a/3, 182a/4, 182a/6, 182b/4,
183b/2, 183b/9, 184a/9, 184b/7,
185a/1, 185a/6, 185b/4, 186b/5,
186b/7, 187b/2, 188b/3, 189a/3,
189a/7, 190a/2, 190a/8, 190b/2,
190b/9, 191b/5, 192a/9, 192b/5,
194a/5, 194b/3, 195a/5, 195a/6,
195b/5, 196b/4, 197b/3, 197b/7,
198a/7, 198b/2, 198b/6, 198b/7,
198b/9, 199a/3, 199b/1, 199b/6,
199b/7, 200a/2, 201b/4, 201b/5,
202a/1, 202a/2, 202a/6, 202a/8,
202b/3, 203a/6, 203b/4, 203b/6,
204b/9, 207b/7, 209a/1, 209a/6,
209b/6, 209b/9, 210b/5, 211b/7,
214b/4, 214b/7, 214b/8, 215a/6,
215a/9, 215b/2, 215b/5, 216a/4,
216b/1, 217a/4, 217a/5, 219b/9,
220a/2, 220a/8, 221a/3, 221a/5,
221a/7, 221a/9, 221b/5, 222b/4,
222b/6, 223a/3, 223a/4, 223a/6,
223a/8, 223b/2, 223b/7, 223b/8,
224a/4, 225a/9, 226a/4, 226b/4,
226b/6, 227a/6, 227a/9, 227b/1,
227b/2, 227b/6, 228a/2, 228a/3,
228a/6, 228a/9, 228b/2, 228b/4,
228b/8, 229a/2, 229a/5, 229a/7,
229b/7, 229b/8, 230a/2, 230b/9,
232a/5, 232a/8, 233a/5, 233b/2,
233b/3, 234a/6, 234b/4, 234b/8,
235a/4, 237b/4, 237b/5, 238a/9,
238b/9, 240a/6, 241a/4, 241a/6,
241a/8, 241b/1, 241b/8, 242a/2,
243a/2, 244a/7, 244b/1, 245b/5,
248a/3, 248a/4, 250a/3, 251b/2,
254a/5, 254a/6, 254b/3, 257a/1,
257b/8, 258a/1, 260a/6, 260b/1,
260b/2, 260b/3, 260b/7, 261a/2,
261a/4, 261a/5, 262a/1, 262a/7,
262b/8, 262b/9, 263a/2, 263b/6,
263b/9, 264a/3, 264a/5, 264b/2,

264b/5, 264b/6, 265a/3, 265b/2,
265b/8, 266a/8, 266b/3, 266b/4,
266b/5, 266b/6, 267b/3, 267b/4,
267b/5, 267b/6, 268a/2, 268a/5,
268a/6, 268a/7, 268b/3, 270a/2,
270a/5, 270b/8, 271a/1, 271a/7,
271b/5, 272b/1, 273a/9, 273b/2,
274a/3, 274b/5, 274b/6, 275a/6,
275b/7, 276a/8, 276b/5, 277a/6,
277a/9, 277b/6, 277b/8, 278a/7,
278a/8, 278b/3, 280a/4, 280a/6,
280a/7, 281b/4, 281b/6, 282a/1,
282a/2, 282a/4, 282a/8, 282a/9,
282b/2, 282b/7, 283a/5, 283a/7,
283b/4, 284a/3, 284a/4, 284b/6,
285a/1, 285a/2, 286a/1, 287a/7,
288a/5, 288b/8, 289a/3, 289b/3,
289b/5, 289b/8, 291a/5, 291a/7,
291b/9, 292a/1, 292a/3, 292a/6,
292a/8, 292b/2, 292b/3, 292b/4,
293a/3, 294a/3, 294b/6, 294b/9,
295a/3, 295b/6, 297b/3, 298a/2,
298b/8, 299b/3, 300a/2, 300a/6,
300a/8, 300b/1, 300b/5, 300b/9,
301a/1, 301a/6, 301a/7, 301b/8,
302a/6, 302a/7, 302a/8, 302a/9,
302b/2, 302b/3, 303a/1, 303a/7,
304a/5, 304a/8, 304b/6, 304b/7,
305a/5, 305b/8, 306a/4, 307a/1,
307a/2, 309a/5, 309a/7, 310a/2,
310a/9, 310b/3, 310b/5, 310b/8,
311a/2, 311a/5, 312a/1, 312a/2,
312a/8, 312a/9, 312b/2, 312b/4,
312b/7, 313a/5, 313a/8, 313b/6,
314a/3, 314a/4, 314b/5, 314b/7,
314b/8, 314b/9, 315a/1, 315a/2,
315a/5, 315a/6, 315a/8, 315b/3,
315b/9, 316a/6, 316a/8, 316a/9,
316b/1, 316b/2, 316b/3, 316b/4,
316b/5, 316b/7, 316b/8, 316b/9,
317a/1, 317a/3, 317a/4, 317a/5,
317a/6, 317a/7, 317a/8, 317a/9,
317b/1, 317b/2, 317b/3, 317b/4,
317b/5, 317b/8, 318a/8, 319a/5,
319a/8, 319a/9, 319b/3, 320b/5,
321b/2, 321b/6, 322a/1, 322b/2,
323a/3, 323b/1, 323b/2, 324b/6,

324b/8, 325b/6, 327a/6, 327a/7,
327b/2, 328a/4, 328a/7, 328b/8,
329b/2, 330b/2, 330b/6, 331a/1,
331a/9, 332a/2, 332b/2, 332b/5,
333a/7, 333a/8, 334a/3, 334a/7,
334b/2, 334b/9, 335a/5, 335a/6,
335b/5, 336a/3, 336a/4, 336a/9,
336b/1, 336b/3, 336b/5, 337a/5,
337a/7, 337b/6, 337b/7, 337b/8,
338a/1, 338a/5, 338b/3, 339a/3,
339b/3, 339b/6, 339b/8, 340b/2,
341a/8, 341a/9, 341b/3, 341b/5,
341b/9, 342a/1, 342a/8, 342b/1,
342b/2, 342b/9, 343a/7, 344a/1,
344a/2, 345a/4, 345a/8, 345b/3,
345b/4, 346a/6, 347a/1, 347b/1,
347b/8, 348a/4, 349a/2, 349a/8,
349a/9, 349b/1, 349b/2, 349b/3,
349b/7, 350a/7, 350b/1, 350b/4,
351a/3, 351a/7, 352b/6, 353a/5,
354a/3, 354b/1, 354b/2, 355b/9,
356b/6, 356b/7, 357a/3, 357a/9,
357b/1, 357b/4, 357b/9, 358a/7,
359a/7, 359b/1, 361a/1

4. O halde, öyleyse.

p. 003a/9, 006b/7, 012a/1, 013a/8,
013b/5, 016a/1, 016a/9, 020a/6,
031a/8, 031b/4, 032a/6, 035a/4,
036b/1, 037a/7, 039a/4, 041a/3,
043b/8, 044a/5, 045a/3, 045a/7,
046a/4, 049b/1, 050a/2, 050b/8,
051a/2, 051b/2, 055b/2, 058b/9,
059a/2, 059b/1, 060b/6, 061b/6,
062b/7, 072b/7, 079a/2, 082a/5,
083a/2, 086a/7, 088b/2, 088b/4,
088b/6, 090a/7, 093a/7, 096b/2,
096b/6, 098b/9, 100a/9, 103a/1,
103a/7, 103b/9, 106b/5, 110b/9,
113a/8, 116b/2, 117b/6, 117b/8,
118a/1, 118b/1, 118b/8, 122a/2,
124a/6, 125a/8, 125b/3, 126a/8,
127b/1, 131b/7, 137a/9, 138a/1,
138a/5, 138b/3, 145b/1, 146a/9,
147b/3, 151b/9, 153b/1, 154a/3,
155a/1, 164a/7, 169b/9, 174b/5,
177a/7, 177b/4, 178b/6, 179a/5,

180a/9, 181b/8, 182b/2, 183b/5,
184a/1, 184b/2, 185b/3, 186a/8,
186b/1, 187a/8, 188a/3, 188a/5,
189a/5, 189a/6, 190b/8, 191b/5,
194a/1, 194a/4, 194a/9, 194b/3,
195b/8, 197a/3, 200a/1, 200a/2,
202a/7, 202b/1, 204b/9, 205a/1,
209a/8, 212b/5, 214a/3, 214a/8,
214b/3, 215a/8, 215b/7, 217a/8,
217a/9, 217b/4, 217b/8, 218a/2,
218a/8, 218b/3, 218b/8, 219a/7,
219b/3, 226a/5, 227b/6, 228a/6,
230a/1, 232b/8, 233b/1, 234a/5,
237a/4, 237a/9, 240a/5, 242a/9,
242b/4, 242b/9, 245b/1, 246b/9,
247b/4, 249a/2, 249a/3, 250b/8,
256b/5, 257b/2, 257b/3, 260a/1,
261b/7, 264b/8, 265a/3, 267b/9,
268b/8, 269a/8, 269b/5, 271b/3,
271b/9, 272a/8, 273a/1, 274b/3,
274b/5, 276b/7, 280a/3, 280b/1,
280b/5, 280b/7, 281a/5, 281a/9,
282a/7, 282b/8, 292b/8, 293b/6,
294a/1, 294a/2, 296a/3, 299b/6,
300a/1, 304b/2, 307a/1, 307a/3,
308b/8, 309b/2, 310b/9, 311a/5,
312a/4, 312a/7, 314a/4, 316b/6,
318b/6, 318b/9, 319a/3, 319b/3,
322b/1, 323b/2, 323b/6, 324b/2,
324b/9, 327b/2, 327b/6, 329a/7,
330b/9, 331a/3, 331b/2, 331b/3,
332b/7, 335a/3, 335a/6, 335b/7,
335b/8, 337a/2, 343a/9, 344b/6,
344b/8, 348b/6, 353a/6, 355a/4,
355a/5, 356a/1, 360b/4, 361a/8

5. Zira, çünkü.

p. 008b/1, 061b/7, 075b/6, 082b/6,
109b/5, 128a/5, 183a/9, 185b/9,
186a/1, 187a/1, 187a/7, 188a/5,
195a/7, 200b/4, 204a/6, 210a/6,
214b/3, 238b/2, 244a/8, 257b/2,
261a/2, 263b/5, 271b/2, 277b/7,
312a/8, 315b/1, 337a/6

6. Nihayet.

p. 083b/9, 091b/1, 107b/7, 130a/5,
176b/5, 185a/3, 206b/3, 209b/2,
211a/5, 218a/5, 227a/3, 234a/1,
234a/2, 243b/5, 266a/2, 276b/8,
282a/3

7. Fakat, ancak, lakin.

p. 007b/5, 017a/9, 017b/2, 022a/7,
025a/5, 029b/9, 037b/8, 041a/9,
047b/6, 051a/7, 063a/6, 067a/8,
069b/2, 080b/7, 081b/8, 090b/7,
090b/9, 092a/6, 092a/7, 099b/6,
120b/1, 120b/5, 125a/2, 127b/7,
133a/1, 135a/3, 144a/6, 146a/8,
151a/5, 151b/4, 156a/7, 159b/4,
159b/5, 159b/8, 164a/3, 164b/3,
164b/8, 165a/1, 166b/7, 167b/3,
169a/4, 172b/5, 173a/4, 174b/8,
181b/7, 185a/2, 199b/6, 200b/2,
200b/6, 200b/7, 201a/1, 202a/4,
214a/3, 218b/5, 231a/4, 232a/9,
234b/4, 235b/4, 235b/7, 252b/4,
252b/9, 256b/5, 256b/8, 261a/8,
275a/8, 275b/8, 277b/5, 278b/1,
279a/8, 282b/6, 283b/4, 285b/2,
296b/5, 297b/5, 303b/1, 308a/3,
310a/9, 310b/2, 314b/1, 316b/7,
320b/3, 321b/9, 331a/1, 334b/7,
337a/3, 341b/4, 343a/4, 355b/6

8. Ve.

p. 004a/6, 005b/3, 005b/8, 008a/9,
023a/4, 024a/7, 024b/3, 025a/7,
026a/5, 034b/8, 037a/4, 046b/9,
047a/1, 047a/8, 049a/3, 049a/6,
052a/7, 054b/2, 059b/1, 061a/9,
068b/7, 068b/9, 069a/6, 069a/9,
073a/6, 078b/4, 080b/5, 082a/6,
094a/9, 096a/4, 097b/2, 100b/1,
100b/3, 109b/2, 121a/9, 122a/3,
125a/8, 130a/4, 130a/7, 135a/1,
135b/1, 137b/5, 138b/9, 142a/1,
151a/6, 153a/5, 154a/3, 154a/4,
154b/5, 155b/4, 156a/2, 156b/4,
157b/4, 163a/3, 165b/5, 166b/2,
166b/9, 167b/6, 168b/8, 171b/2,

173b/5, 174a/9, 176b/4, 181a/3, 181a/4, 182b/9, 183b/3, 184a/1, 184b/8, 185a/1, 186b/3, 190a/8, 193a/2, 194a/6, 212b/7, 214b/5, 222a/1, 222a/5, 222a/9, 222b/6, 225a/1, 227a/1, 227a/7, 228a/2, 229a/1, 229a/5, 229a/7, 229b/4, 231a/1, 231a/5, 231b/6, 231b/7, 231b/8, 233b/9, 234a/8, 236b/2, 241a/4, 243a/3, 248b/3, 257a/9, 259b/2, 261a/3, 266a/1, 266a/9, 266b/3, 267b/3, 270b/1, 273a/5, 279b/3, 281a/7, 284a/7, 302b/4, 305b/3, 305b/9, 310a/4, 310a/6, 310b/3, 311b/2, 314b/4, 317b/8, 318b/5, 320b/2, 320b/8, 322b/5, 323b/9, 329b/1, 329b/7, 330b/7, 337a/9, 338a/1, 339a/7, 341a/2, 349b/5, 350a/5, 350a/9, 350b/1, 351b/3, 354a/9, 354b/4, 355b/2, 356a/6, 356b/7, 359b/1

9. Ne zaman ki, o vakit.

p. 021a/1, 021a/4, 025a/2, 037b/4, 061b/5, 064a/2, 092b/5, 120a/8, 136a/5, 153b/8, 161b/9, 176a/5, 176b/9, 180b/4, 183a/7, 215a/5, 215b/4, 241b/1, 254a/9, 259b/7, 275a/8, 324a/9, 343a/9

10. Böylece, bundan dolayı.

p. 002b/5, 003a/2, 003a/4, 003a/9, 004b/3, 005a/8, 005b/4, 006a/1, 008a/7, 008b/3, 013a/1, 014a/1, 014a/9, 015a/2, 016a/1, 022b/2, 022b/6, 023a/8, 024a/7, 025a/2, 028a/8, 030a/3, 034b/8, 034b/9, 036a/1, 038a/3, 038a/9, 046a/3, 047a/7, 047b/7, 050b/4, 052a/9, 054b/2, 056b/3, 060a/8, 061b/4, 061b/5, 062a/4, 063b/5, 064a/5, 065b/9, 070b/7, 074a/2, 077b/9, 078b/3, 083a/8, 083b/7, 084a/2, 084b/7, 086a/6, 087a/6, 088b/9, 090b/1, 090b/2, 090b/6, 090b/9, 092b/1, 093a/1, 095a/4, 096a/4, 098b/4, 101b/8, 102a/1, 106b/4,

109a/8, 110a/8, 111a/5, 111b/5, 117a/3, 121a/2, 126a/4, 130a/2, 135a/3, 143a/9, 151a/3, 159a/5, 159b/4, 167b/8, 171b/1, 172a/2, 172a/5, 175a/7, 176b/4, 176b/6, 176b/9, 177b/6, 181a/4, 182a/2, 185a/3, 187a/1, 188a/6, 189b/3, 190b/2, 190b/7, 195b/8, 199b/7, 207a/4, 210a/6, 211b/8, 214a/6, 215b/5, 216a/1, 217a/2, 217b/5, 218b/5, 219a/3, 219b/4, 225b/7, 227a/7, 228b/7, 235b/6, 235b/8, 248a/5, 251b/3, 252a/5, 252b/6, 254b/6, 256a/5, 257b/7, 262a/4, 263b/1, 263b/2, 266a/9, 266b/3, 266b/4, 267a/3, 269a/2, 269b/4, 271a/8, 273b/7, 277a/6, 278b/1, 279b/7, 283a/9, 283b/2, 283b/5, 284a/3, 288b/6, 292b/4, 297b/4, 301b/3, 302b/9, 305b/5, 315b/4, 320b/8, 325b/9, 328b/8, 328b/9, 329a/9, 337b/8, 338b/2, 343a/5, 349b/2, 357a/9, 360b/2

11. Hâlâ.

p. 007a/9, 066a/5, 071b/6, 076a/7, 115a/6, 116a/5, 117b/5, 122a/7, 124b/7, 126b/6, 140a/3, 156a/8, 198b/3, 201b/1

12. İşte.

p. 011a/5, 025a/2, 034a/6, 044a/7, 048b/9, 051b/8, 051b/9, 063a/4, 070a/4, 070b/4, 076b/9, 083a/1, 094b/3, 118a/6, 121b/4, 141b/9, 143b/1, 152b/6, 153a/1, 156a/7, 164a/6, 168a/6, 178b/1, 182b/7, 191a/3, 193a/8, 194a/3, 194a/9, 195a/6, 195b/3, 196a/1, 196a/2, 197b/7, 197b/8, 199b/2, 199b/4, 202a/2, 202a/3, 203b/6, 207b/4, 208a/3, 213b/5, 216b/4, 216b/5, 219a/4, 220b/9, 225b/2, 229a/8, 230b/4, 230b/7, 231a/6, 235b/8, 238b/7, 238b/8, 240b/2, 241a/6, 241b/3, 245b/7, 250a/1, 256a/2, 259a/3, 261a/1, 273b/2, 307a/6,

316b/9, 320a/2, 325a/5, 327a/6,
330a/9, 331b/4, 332a/5, 338a/2,
343b/6, 353a/1, 360b/7

13. Yoksa, aksi halde.

p. 004b/3, 061a/3, 084b/5, 122a/5,
158a/8, 163b/1, 180b/2, 183a/4,
218b/5, 220a/7, 249a/8, 269b/5,
306b/6

peşimān: -5- [Far.] Pişman.

p.+ lar olalar 064a/4

p.+ lar oldılar 218b/5

p. olucılar olalar 199b/1

p. olucılar olasız 306b/6

p. olucılardan 061b/7

peşimānlık: -3- [Far.+T.] Pişmanlık,

nedamet.

p. 119a/4

p.+ lar 014b/6

peşimānlıĝ

p.+ ı 255b/6

peygāmbēr: -449- [Far.] 1. Resul, nebi.

p. 006a/1, 008a/9, 008b/3, 009a/9,
011b/6, 031a/2, 033a/8, 033b/6,
037b/4, 037b/8, 039a/7, 039b/2,
048b/4, 048b/5, 049b/9, 065b/8,
066a/6, 068a/8, 085b/8, 090a/8,
102b/8, 114b/7, 144a/2, 144a/8,
144b/6, 148b/9, 154a/2, 159b/5,
167a/5, 167a/6, 175a/8, 177a/3,
177b/2, 178a/1, 178a/2, 178a/4,
178a/5, 178a/6, 185b/9, 187a/8,
195b/4, 197b/1, 199a/3, 212a/4,
229b/8, 230b/6, 234a/7, 235a/2,
253a/1, 262a/1, 267a/1, 268b/2,
276b/3, 279a/9, 282a/4, 289b/8,
290a/6, 290a/7, 291a/8, 294b/1,
294b/3, 311a/1, 329a/2, 343a/3,
343a/4, 347a/6, 358b/5

p.+ den 049a/1, 185b/9, 309b/6

p.+ din 050a/5

p.+ e 022b/4, 031b/1, 032a/8,

041a/1, 046b/7, 079a/1, 343a/4

p.+ i 057b/5, 108b/5, 118b/6,
161b/9, 185b/1, 188a/6, 189b/3,
199b/3, 250a/8, 356b/6

p.+ idür 306a/1

p.+ ile 062a/1

p.+ in 217a/8

p.+ indin 052a/3

p.+ ine 094b/6, 328b/3

p.+ ini 046b/6, 056b/4, 328b/1

p.+ isin 329b/6

p.+ iven 094b/4, 328a/4, 328a/5

p.+ ivüz 181a/9, 214b/5

p.+ ler 023b/2, 037b/4, 041a/2,

041a/3, 057a/5, 057a/6, 061a/2,

063a/1, 065b/7, 066a/6, 071a/2,

072b/4, 080a/8, 116b/4, 120b/3,

140a/3, 143a/9, 144a/1, 154a/1,

172b/3, 197a/5, 199b/9, 221a/6,

241a/4, 257a/7, 257b/2, 263a/1,

268a/9, 276a/9, 282a/3, 283a/8,

308b/1

p.+ lerden 057a/7, 060b/9, 178a/7,

214b/8, 226b/6, 247a/5, 300b/9

p.+ lerdendür 267a/5, 267a/9

p.+ lere 012a/7, 015b/1, 033b/4,

057a/3, 084a/2, 131a/8, 148a/2,

231a/5, 261b/4, 285a/8

p.+ leri 006a/7, 008a/8, 018b/8,

022b/7, 023a/1, 029a/4, 033a/7,

035b/3, 040b/9, 056b/2, 069a/6,

071a/3, 073b/4, 086b/4, 087a/9,

090b/7, 109b/5, 116a/2, 118b/6,

145a/6, 145a/8, 145b/2, 186b/2,

211b/8, 217a/7, 217b/7, 218a/7,

218b/7, 219a/6, 238b/1, 259a/2,

265a/6, 269a/2, 278b/1, 282b/1,

331a/1

p.+ lerimiz 060a/9, 060b/8

p.+ lerimizden 166a/4

p.+ lerimizi 122a/8

p.+ lerinden 027b/1, 040b/4

p.+ lerine 009a/7, 027a/9, 040b/5,

055a/3, 056a/3, 056a/5, 057b/6,

079b/9, 127a/7, 145b/6, 148a/6,

277a/5, 321b/5

p.+ lerini 008b/7, 200b/4, 324b/6

p.+ lerinüĝ 056a/3, 332b/5

p.+ lerüm 324a/2
p.+ lerüme 060a/2
p.+ lerümüz 061b/9, 293b/5
p.+ lerümüzüzdür 267b/2
p.+ lerümüze 280b/2, 292a/4
p.+ lerümüzi 199b/3, 281b/6,
321b/3, 321b/7
p.+ lerünj 005a/1, 033a/8, 131b/4,
164b/2, 178a/9, 250a/9
p.+ lerün 041b/9
p.+ lerünjüz 280a/9
p.+ ümüz 067b/4, 331a/9
p.+ ün 072b/6, 098a/4, 184a/1,
294a/2
p.+ ünüz 215a/2
p.+ ünüze 010a/4
p.+ ven 088a/3, 088a/9, 091a/1,
217b/8, 218a/7, 218b/8, 219a/7,
292a/6, 294b/4
p. iken 030b/1
p. oldu 178a/2
p. oldum mı 167a/3

2. Elçi olarak gelen melek.
p. 135b/4
p.+ iven 176b/2
p.+ lerimiz 074b/7, 128b/1, 235a/6
p.+ lerivüz 128b/7
p.+ lerümüz 128a/2
p.+ ümüz 086a/2, 235a/8

3. Hz Muhammed.
p. 013b/3, 019a/4, 021a/3, 027a/8,
037a/1, 038a/9, 057b/2, 062b/1,
065b/1, 094b/1, 094b/6, 102b/3,
102b/4, 103a/2, 110a/2, 110b/1,
111a/3, 111a/5, 207b/8, 210a/3,
211a/8, 211b/1, 246b/3, 247a/2,
249a/1, 250b/3, 250b/8, 251a/2,
252a/1, 252a/4, 290a/3, 304b/1,
306a/8, 324b/9, 327b/3, 328a/6,
331b/7, 332b/8, 333a/4, 333a/7,
334a/1, 342b/2
p.+ den 048a/6, 112b/1
p.+ din 048a/9, 066b/8, 068b/5,
207b/3
p.+ e 012b/8, 029b/9, 048a/5,

048b/9, 049b/9, 066b/5, 067b/4,
099b/8, 110b/1, 112a/5, 113b/6,
151b/1, 207a/7, 207b/7, 208a/4,
211b/2, 247b/5, 250a/5, 251a/2,
252b/3, 303a/4, 303a/5, 320a/3,
323a/1, 323a/4, 331a/9
p.+ i 034b/5, 064a/9, 064b/1,
071b/5, 103b/7, 104b/5, 105b/8,
106a/3, 108b/4, 108b/8, 109a/1,
110a/4, 110b/5, 111b/6, 112a/2,
112b/5, 207b/1, 247b/3, 248b/1,
248b/2, 249a/3, 249b/9, 251b/3,
252a/2, 306b/6, 326a/9, 330a/2,
330a/7, 333b/8, 358a/5
p.+ ile 109a/2
p.+ inde 248a/9
p.+ inden 026b/1, 103b/4, 103b/6,
104b/9, 105b/4, 114a/2
p.+ indin 207a/8
p.+ ine mi 109a/5
p.+ ine 040a/4, 044a/1, 044a/2,
055a/2, 098a/5, 099a/9, 099b/3,
101a/8, 108a/8, 109b/8, 110b/4,
111a/1, 111b/1, 207b/4, 209a/4,
209a/6, 249a/6, 249b/1, 249b/9,
252b/8, 304a/4, 304b/2, 305a/1,
305b/6, 305b/7, 307b/3, 307b/4,
320a/1, 321a/2, 321a/8, 322a/2,
322b/3, 322b/4, 323b/3, 324a/1,
324a/3, 324b/3, 324b/5, 324b/7,
325a/2, 331a/3, 337b/8, 342a/8
p.+ ini 106b/1, 108b/9, 111a/8,
251b/5
p.+ inün 306b/2, 324b/8, 330a/5,
330a/8
p.+ iyile 098b/9, 099a/1, 112b/9
p.+ le 053b/1, 323a/9
p.+ üme 069b/3
p.+ ümüzi 256b/5
p.+ ün 104a/5, 113b/1, 209a/7,
249a/4, 249a/7, 251b/1, 306a/9,
351a/5
p.+ ünjür 100b/7

4. Elçi, haberci.
p.+ ler 222b/6, 261a/8

peygamberlik: -24- [Far.+T.] Risalet,
elçilik.
p. 010a/1, 047b/7, 189b/6, 190a/3,
234b/9, 321b/6, 336a/2
p.+ dan 342a/7
p.+ larımıla 093a/6
p.+ ların 088a/9, 342b/3
p.+ larını 090a/7

peygamberliğ

p.+ ı 023a/9, 033a/5, 076b/8,
216b/6, 229a/1, 229b/3, 269a/6,
296b/4
p.+ ın 065b/2, 079b/9, 089a/7
p.+ larını 088a/3

p̄il: -1- [Far.] Fil.
p. islerine 360b/1

p̄iše I: -3- [Ar.] Hz. Şuayb'ın peygamber
olarak gönderildiği kavmin ve bu
kavmin yaşadığı yerin adı, Eyke,
Medyen.
p. isleri 219a/6
p.+ nün isleri 308a/9
p.+ nün isleri 151a/3

p̄iše II: -4- [Ar.] Sanat, meslek.
p.+ sin 190a/4

pürçek: -2- [T.] Şakaktan sarkan saç, saç
buklesi, zülüf.
bürçek
b.+ leriyle 317a/1

bürçeg
b.+ in 127a/2

püşt-māzū: -1- [Ar.] Bel, sırt.
p.+ nuş 354a/4

put: -31- [Sans.] Kendisine tapılan
heykel veya resim.
p. 047b/4, 097a/6, 267a/6
p.+ a 047b/4, 078a/3
p.+ dın 189a/3
p.+ lar 003b/2, 014b/2, 058b/7,

067b/1, 078a/3, 092b/5, 119b/9,
152b/9, 188b/8, 189a/8, 234b/6,
340b/9
p.+ lara 147a/9, 216b/1, 234a/4
p.+ lara mı 156a/9
p.+ lardan 194a/4, 273a/4
p.+ lardın 340a/2
p.+ ları 075b/8, 189a/2
p.+ lariçün 068b/3
p.+ laruñ 263b/7, 263b/8
p.+ laruñuza 189a/2

put kulluğcısı: -1- [Sans.+T.] Puta tapan.
p.+ na 047b/4

rağbet: -9- [Ar.] İstek, arzu, alâka, meyil,
teveccüh.
r.+ i 011b/8
r. eyle 357b/5
r. eylemeyeler 114a/3
r. eylemeyicilerden 133a/4
r. eylesün 352b/2
r. eyleyiciler 352b/2
r. eyleyicilerüz 108b/5, 336b/6
r. eyleyü 190b/6

rāhat: -2- [Ar.] Rahat.
r.+ dur 319b/1
r.+ uñ 265a/9

rāhib: -1- [Ar.] Hıristiyan din adamı.
r.+ ler yiri 195a/1

raḥim: -2- [Ar.] Rahim, anne karnı.
r.+ de 198a/2
r.+ lereddür 244b/2

raḥmān: -21- [Ar.] Bütün varlıklara
merhamet eden, nîmet veren”
anlamında Allah'ın güzel
isimlerinden biri.
R. 213a/5, 263a/1, 349a/1
r. 261a/9, 290b/9, 335a/8
R.+ a 213a/4, 291b/4
R.+ dan 261a/5, 292a/5, 309a/3,
335a/9
r.+ dur 183b/5

R.+ dur 348b/9
r.+ ı 168a/6
r.+ için 290b/6
R.+ uş 213a/8, 290b/8, 291b/6,
293b/5
R.+ uşdur 211a/7

rahmet: -276- [Ar.] Allah'ın yaratıklarına
olan merhameti, acıma ve
esirgemesi:

r. 013b/9, 028a/5, 037a/1, 039a/2,
039a/3, 051b/6, 082b/7, 082b/8,
083a/2, 087a/3, 088a/5, 097b/9,
116b/3, 119a/7, 123b/3, 125a/2,
127b/4, 140a/6, 155b/6, 157b/9,
166b/5, 168b/8, 172b/7, 173a/4,
174a/4, 176b/4, 190a/9, 191b/4,
208a/4, 210a/2, 217b/6, 223b/3,
229b/2, 239a/5, 240a/4, 240a/6,
248a/1, 251a/4, 262b/3, 262b/4,
270a/9, 274b/2, 285b/8, 286b/1,
289b/4, 294a/5, 297b/4, 299a/2,
320b/3, 321b/8, 327a/2
r.+ den 015b/6, 257a/9
r.+ din 277a/9
r.+ dür 094a/4, 097b/8, 108b/9,
166a/9, 174b/9, 225a/8, 236b/7,
296b/9
r.+ i 006b/3, 010b/6, 035a/5,
050a/6, 053a/5, 058a/3, 071a/4,
074a/5, 087b/5, 112a/5, 128a/7,
162b/6, 203b/2, 203b/7, 204a/5,
204a/7, 291b/3, 305b/4, 347a/2
r.+ idür 105a/8
r.+ ile 088b/6, 127a/5, 127b/8,
130a/1
r.+ in 212b/2, 274b/2
r.+ inden 138b/1, 150b/1, 169a/7,
231b/4, 241a/2, 275b/2, 322a/2
r.+ ine 019b/5, 286b/5
r.+ ini 010a/1, 032b/6, 164b/5,
175b/6, 272b/5, 288b/1, 291b/1
r.+ inüj 087b/6, 167b/4, 224b/4,
241a/8
r.+ iyle 119a/8
r.+ üm 094a/8
r.+ ümden 234b/3

r.+ ümüz 189b/8, 190b/1
r.+ ümüzden 178a/1, 178a/3
r.+ ümüzi 136a/4
r.+ üj 093b/9, 221b/9, 268b/7,
334b/2
r.+ üjile 121a/6
r. eyle 027b/4, 162b/2, 202a/7
r. eyledi 071a/9
r. eyledüj 277b/3
r. eylemegi 176a/6
r. eylemek 229b/6, 232b/8
r. eylemeyesin 126b/1
r. eylesedük 200b/9
r. eyleye 164a/9
r. eyleyicilerüj 094a/1
r. eyleyiciregi 094a/1
r. iken 087a/8, 124a/5, 242a/5
r. issidür 080b/3, 082a/2
r. kılıcı oldı 213b/6, 247a/2,
248b/5, 250b/2, 252a/6, 253a/3,
304b/4
r. kılıcı 203a/6, 209a/7, 216a/9,
217a/7, 218a/6, 218b/7, 219a/5,
219b/6, 220a/9, 221a/7, 222b/2,
227a/9, 245a/2, 263a/5, 295a/8,
298b/5, 306b/4, 307a/9, 307b/3,
312a/1, 320a/5, 322a/3, 323b/1,
325a/7, 326a/3, 327b/7, 331b/2,
333a/5
r. kıl 094a/7, 202b/6
r. kıla 109b/8, 135b/9, 161a/8
r. kıldı 126a/3, 131b/2, 295a/8
r. kılıcı oldı 045b/5, 165b/1
r. kılıcı 001b/2, 001b/3, 002a/2,
014a/5, 014a/7, 015a/5, 016a/1,
017a/4, 019b/5, 020a/9, 029b/9,
033b/9, 044a/6, 045a/1, 048b/5,
051b/6, 052a/4, 052b/7, 053a/3,
054b/3, 056a/6, 062a/9, 066a/6,
074a/6, 083b/6, 103a/3, 111b/2,
114a/1, 126a/1, 136a/1, 139a/5,
147b/1, 150a/6, 152b/7, 154b/6,
159b/1
r. kılıcıdan 282b/5, 284b/4
r. kılıcıdur 004b/5, 005b/4, 013a/1,
017b/9, 036b/8, 045a/9, 059a/1,
062a/4, 068a/7, 081b/9, 094a/3,

095b/2, 103a/2, 104a/3, 105b/9,
112a/6, 112b/2, 112b/5, 113b/8,
114b/8, 122b/6, 129b/5, 152a/4,
159b/9, 160a/5, 196b/3, 204a/5,
204b/2, 205b/9, 214b/1, 238a/4,
253a/6, 261a/1, 275b/3, 343b/3
r. kılıcılaruñ 136b/4, 138b/8,
202a/8, 202b/6
r. kılıcırağıdur 136b/4, 138b/8
r. kılıcısın 011b/6
r. kılıcıya 143a/4
r. kılmasız 307a/4
r. kılmazsa 093b/5
r. kılmazsañ 085a/1
r. kıılır 234b/1, 250b/1
r. kıılursa 335b/7

raḥmetlü: -5- [Ar.+T.] Rahmeti bol olan.
r.+ dür 022b/9, 024b/6, 025b/3,
032b/6, 064a/9

ramażan: -1- [Ar.] Oruç ayı.
r. 016a/5

rast: -3- [Far.] Düzen, tertip.
r. eyledi 245a/4
r. eyledi 349b/5, 351b/3

rāy: -2- [Ar.] Fikir, düşünce.
r. 050a/5
r.+ dın 184a/8

rāz: -6- [Far.] Gizlenen şey, sır.
r. 178a/3
r.+ ıla 186a/6
r.+ lar 354a/4
r.+ larını 110a/9, 293b/4, 302b/7

rāzı: -6- [Ar.] Kabul etme, uygun bulma.
r. ola 272a/9
r. olalar 079a/3
r. olasın 299a/7
r. oldı 305a/2
r. olmaz 272a/9
r. olmuşdılar 021a/5

rec'at: -1- [Ar.] Bir erkeğin boşadığı
karısını boşamaktan vazgeçmesi.
r. eyleñ 021a/1

receb: -1- [Ar.] Arabî ayların yedincisi.
R. 104a/1

renc: -1- [Far.] Zahmet, eziyet, ızdırap.
r. 259b/6

renk: -11- [Far.] Renk.
r. 344a/3
r.+ leri 152b/2, 156a/3, 259a/4,
259a/5, 259a/6, 273a/9
r.+ lerüñüz 239a/6

reng

r.+ i 006b/8, 007a/1, 316b/8

renklü: -2- [Far.+T.] Renkli.
r. 339a/4, 359b/6

resīdelik: -2- [Far.+T.] Olguluk çağı,
yetişkinlik.
r. 082b/3
r.+ lerine 174a/3

resīdelig

r.+ ine 163a/5

resül: -2- [Ar.] Peygamber.
r. 055a/3
r.+ üñ 338b/4

res kuyusu: -1- [Ar.] Kur'ân-ı Kerîm'de
helâk edildikleri bildirilen eski bir
kavimin yaşadığı bölge.
r.+ nuñ islerini 211b/9

reşīd: -1- [Ar.] Bülûğa ermiş, olgunluk
çağına ulaşmış.
r. olmadı 208a/7

revā: -1- [Ar.] Lâyık, uygun, yerinde.
r. olundı 121b/1

revān: -7- [Far.] 1. (Su için) Akan.

r. 007a/5, 094b/8
r. eyledük 254a/2

2. (Dil için) Akıcı.
r.+ dur 228b/8

3. İlerleyen, giden.
r. ola 296a/8
r. olucular 309b/4
r. olur 014a/8

rızā: -8- [Ar.] Hoşnutluk, memnunluk.
r.+ sı 346a/5
r.+ sın 025b/8, 142b/1
r.+ sında 154a/9
r.+ sını 018b/1, 074a/1, 170b/2,
357a/6

rızık: -2- [Ar.] Allah tarafından herkese
takdir edilen nîmet.
r. 185b/6
r.+ dan 085b/4

ribā: -8- [Ar.] Faiz.
r. 026a/5
r.+ dan 026a/9
r.+ ya 026a/6
r.+ yı 026a/3, 026a/5, 026a/7,
036b/8, 056b/9

rişvet: -3- [Ar.] Rüşvet. (Bk. rüşvet)
r.+ i 062b/7
r.+ ile 056b/9, 106b/3

rivāyet: -1- [T.] Bir sözü nakletme,
anlatma.
r. olunur 344a/2

riyā: -1- [Ar.] İki yüzlülük.
r. eylerler 360b/8

rūḥ: -1- [Ar.] Vahiy.
r.+ ı 278a/1

rukūʿ: -10- [Ar.] Namazda öne doğru
eğilme.

r. eyle 030b/5
r. eylemez 348a/3
r. eyleş 197a/7, 348a/3
r. eylerler 064b/1
r. eyleyenlere 193b/8
r. eyleyiciler 011b/2, 113a/9
r. eyleyicilerken 306a/2
r. eyleyicilerle 030b/5

rukūʿlu: -1- [Ar.+T.] İçinde rüku
yapılması gereken.
r. 005a/2

Rūm Değizi: -1- [Yun.+T.] Rum Denizi.
R. 212b/6

rūmī: -3- [Yun.+Far.] Rum, Bizanslı.
r.+ ler 238a/2

rūşen: -6- [Far.] Parlak, aydın, aydınlık.
r. 192b/3, 264b/2
r. eyleyiciler 179a/2
r. eyleyici 213a/6, 250b/4
r. olduğu 269a/5

rūzī: -136- [Far.] Rızık, azık. (Bk. rüzü)
r. 022b/3, 030a/7, 082a/9, 086a/1,
098a/8, 103b/2, 119a/9, 129a/9,
147a/5, 155b/9, 156a/6, 156b/4,
169b/6, 185b/7, 196a/4, 204b/7,
232b/1, 234a/5, 237a/9, 240a/8,
249a/6, 253a/9, 255b/9, 256a/5,
265a/8, 275b/1, 277b/8, 279b/8,
287a/1, 288a/9, 296a/1, 311a/4,
333a/1
r.+ dür 195b/3, 319b/3
r.+ ler 178b/3
r.+ leridür 318b/6
r.+ lerin 124a/2, 156a/7, 283a/3
r.+ müzdür 270b/7
r.+ ninüḡ 316a/6
r.+ ḡüz 003a/9
r.+ ḡüzi 319a/7
r.+ si 123a/7, 159b/4, 332b/3
r.+ sidür 319b/1
r.+ sin 237a/7, 335b/1
r.+ sinden 006a/3, 254a/8, 335a/4

r.+ sini 355b/4
r.+ yi 142b/7, 162b/8
r. kıla 309b/3, 311a/6
r. virinildiler 003b/4
r. virinilmez 071a/7
r. virinüldük 003b/5
r. virinürler 040a/1
r. virinürsüz 134b/2
r. vir 011b/2, 069b/8, 147b/3
r. viridi 046b/4, 067a/5, 081a/6,
081b/1, 087a/5, 099b/7, 129a/9,
156a/9, 159b/6, 194a/1, 194a/8,
240b/3, 262b/5, 281a/7
r. viridük 002a/5, 005b/7, 015a/3,
023b/6, 095a/1, 098a/7, 121b/6,
142b/1, 147a/3, 155a/4, 156b/4,
165b/6, 183a/4, 194b/2, 230a/7,
239b/6, 245b/5, 259a/8, 289a/2,
296b/4, 330b/1
r. vire 196a/3, 257b/1, 332a/4
r. virici 222b/2, 311a/4, 316a/3,
335b/8
r. viriciden 282b/5
r. viricidür 326a/3
r. viriciler 149a/7
r. viricilerün 069b/8, 196a/4,
200b/7, 256a/6, 329b/5
r. virirüz 163a/1
r. virmege 156b/2
r. virmegi 230b/3
r. virmek 003b/5, 308a/8
r. virün 042b/9, 043a/6
r. virür 018b/7, 030a/7, 071a/7,
117b/3, 206b/1, 224b/5, 237a/7,
255a/3, 287b/6, 335a/9
r. virürsin 029b/3
r. virürüz 185b/7

rüzigār: -6- [Far.] Devir, zaman.

r. 172b/9, 297a/6, 360a/3
r.+ dan 345b/8
r.+ lar 348b/4
r. dönmek 064a/3

rüzü: -1- [Far.] Rızık, azık. (Bk. rüzī)

r.+ nüzdür 310a/2

rüzügār: -1- [Far.] Devir, zaman.

r. 312a/3

rüsvāy: -10- [Far.] Rezil, kepâze.

r. eylediler 041b/6
r. eyleme 041b/9, 216b/8
r. eylemeñ 128b/4, 150b/8
r. eylemeye 333b/8
r. eyleye 274b/4, 324b/5
r. eyleyicirekdür 283b/4
r. olavuz 186a/1

rüsvāyılıq: -7- [Far.+T.] Rezillik,
kepazelik.

r. 008a/5, 010b/5, 192b/4
r.+ dur 109a/3
r.+ uñ 283b/3

rüsvāyılığ

r.+ ı 008a/4, 273b/7

rüşvet: -2- [T.] Rüşvet. (Bk. rişvet)

r.+ i 007b/4
r. virmeñ 016b/7

sā'at: -11- [Ar.] 1. Bir saatlik zaman
dilimi.

s. 085b/8, 118b/3, 118b/8, 155b/2,
255a/9, 301a/1
s.+ dan 241b/6

2. Vakit, zaman

s.+ ında 272b/4
s.+ ları 342b/6
s.+ larında 035b/5
s.+ larından 185b/4

şabāh: -3- [Ar.] Sabah, günün başlangıcı.

ş. 238b/9
ş.+ da 359b/1
ş.+ ı 268a/8

şabī: -2- [Ar.] Yıldızlara tapan kimse.

ş.+ ler 193a/4
ş.+ leründür 150a/3

şabır: -41- [Ar.] Sabır, tahamül, katlanma.

(Bk. şabr)

- ş. eyle 131a/6, 243a/4, 315a/5, 337a/7, 342b/9, 343b/6
- ş. eyledi 289a/6
- ş. eylediler 123b/5, 214a/1, 230a/7, 237a/6, 246a/4, 284b/7, 306b/4
- ş. eyledükleri 346a/7
- ş. eyledünüz 142b/4
- ş. eylemegi 356a/9, 360a/5
- ş. eylemeğ 311b/2
- ş. eylemeyevüz 006a/4
- ş. eylemez misiz 211a/1
- ş. eylemez 045b/3
- ş. eyleğ 089b/8, 311b/2
- ş. eylerler 158b/2
- ş. eylerlerise 284a/3
- ş. eyleye 312b/4
- ş. eyleyen 249b/5
- ş. eyleyesiz 036a/7, 041a/8
- ş. eyleyeyidük 212a/5
- ş. eyleyiciler 015b/3, 232a/8
- ş. eyleyicilerden 266b/6
- ş. eyleyicilerdendir 190b/1
- ş. eyleyicilere 013b/8
- ş. eyleyiciye 244a/6, 254b/5
- ş. isleri 300b/9
- ş. kılıcı 270b/1

şābit: -21- [Ar.] 1. Kabul edilen din, düşünce ve yola sadık kalma, ordan ayrılmama.

ş. 146b/7

ş. duta 098b/7

ş. eyleye 301b/2

ş. kılduğ 166a/1

2. Kayıt altına alınmış, tespit edilmiş.

ş. eyle 094a/7

3. Pekiştirilmiş, kuvvetlendirilmiş, desteklenmiş.

ş. eylemekdin 048b/8

ş. eyleğ 098b/8

ş. eylerüz 131b/4

ş. eyleye 158b/9

4. Yerinde duran, yer değiştirmeyen, durağan.

ş. eyler 144a/3

5. Kesin bir delil ile zan ve şüpheden kurtarılıp gerçekliği, doğruluğu ortaya konmuş, ispatlanmış olan.

ş. eyleye 098b/2, 098b/3, 121a/2, 288a/6

ş. oldı 091b/1, 135b/7

6. Gerçekleşme, vuku bulma.

ş. eylemegi 096b/8

7. Uygun, yaraşır.

ş. olmadı 070a/2

8. Bir konuda uzman, o konuda çok bilgisi olan.

ş. olmuşlar 028a/3

9. Düzgün, sağlam, gerekli nitelikte olan.

ş.+ irekdür 342b/7

şabr: -29- [Ar.] Sabır, tahamül, katlanma.

(Bk. şabır)

ş.+ ı 023a/7

ş.+ ıla 005a/3, 013b/6

ş.+ uğ 160b/4

ş. eyle 122b/8, 178b/6, 185b/3, 185b/6, 242a/2, 269a/3, 280b/5, 282a/2, 300b/9, 309a/7, 339a/3, 346b/6

ş. eyledi 300b/9

ş. eylediler 072b/4, 092b/4, 202a/9

ş. eyledüğe 146a/7

ş. eylemek 339a/3

ş. eyleğ 091b/9, 268b/5

ş. eyleyiciler 288b/6, 303a/3

ş. eyleyicilere 272b/7

ş. eyleyicilerledür 013b/6

ş. kılanlar 194b/1

şaburlu: -1- [Ar.+T.] Dayanıklı.
ş.+ dur 015a/8

şabursuz: -2- [Ar.+T.] Sabırsız,
tahammülsüz.
ş. 339a/7, 339a/8

saç: -4- [T.] Saç.
s.+ ı 305b/8, 358a/7
ş.+ ıyıla 358a/7

saçlı: -1- [T.] Saçlı.
s.+ lar 343a/6

şād: -1- [Ar.] Arap alfabesinin on
dördüncü harfi.
ş. 083b/7

şadağa: -27- [Ar.] Allah rızâsı için yapılan
harcama.
ş. 112b/2, 249b/6, 321a/1
ş.+ dan 017b/1, 024b/9
ş.+ lar tutasız 323b/1
ş.+ lar 025b/9, 108b/3, 108b/6
ş.+ larda 110b/1
ş.+ ları 025b/5, 026a/7, 112b/4
ş.+ larıñuzı 024b/9
ş.+ larıñuzı 025a/1
ş.+ ya 053a/8
ş. eylemegüñüz 026b/2
ş. eyleye 063a/6
ş. eyleyeler 051a/5
ş. tutuñ 323a/9
ş. virürler 098a/7
ş. vir 138b/3
ş. viredüm 330b/2
ş. virevüz 110a/7
ş. viriciler 320b/9
ş. viricilere 138b/4

şadıķ: -1- [Ar.] Doğru, gerçek, hakîkî.
ş. 175b/5

şaf: -9- [Ar.] Saf, sıra, dizi.
ş. 264a/7, 355b/7
ş. bağladılar 023a/7
ş. bağlayıcılar 264a/7, 335a/7

ş. bağlayıcılar 328a/2
ş. dutucularuz 268a/4
ş. olup 182a/5

Şafa: -1- [Ar.] Hacc yaparken ziyaret
edilmesi gereken yerlerden biri.
Ş. 014a/1

şāfi: -4- [Ar.] Temiz, hâlis, saf.
ş. 155b/8, 272a/1, 352b/1
ş. olunmuş 302a/2

şāğ: -1- [Ar.] Bir tahıl ölçęi.
ş. 110b/1

şāğ I: -29- [T.] 1. Sağ, sağ taraf.
ş. 062a/2, 091b/5, 165b/7, 178a/3,
180b/2, 182a/8, 183a/3, 236b/4,
266b/1, 338a/4, 353a/2
ş.+ dan 154b/7, 308b/3
ş.+ dın 169a/8, 228b/2, 254a/7,
339b/7
ş.+ ındın 169b/1
ş.+ larında 320a/9, 333b/9
ş.+ larından 084b/2

2. El.
ş. ellerüñüz 045a/2
ş. elleri 156a/7, 339b/3
ş. ellerüñüz 042b/7, 045a/2
ş. elüñ 251a/9
ş. elüñüz 239b/5

şāğ II: -5- [T.] 1. Diri, canlı.
ş. eylerdüñ 069b/1

2. Sağlıklı.
ş. 176a/5
ş.+ larken 337a/5
ş. eyleyem 031a/4

3. selim, temiz, huzurlu.
ş. 216b/9

şāğ yanuñ isleri: -8- [T.] Kıyamet
gününde amel defterini sağ
tarafından alacak olanlar.

ş. 317b/8, 317b/9, 318a/6, 344b/2
ş.+ için 318a/8
ş.+ nden 319b/2
ş.+ dür 356b/1
ş.+ nden 319b/2

şâğinc: -1- [T.] Emel, istek, arzu.
ş. 148b/4

şâğır: -15- [T.] Kulağı duymayan.
ş. 124b/6
ş.+ lar iken 167a/9, 213b/8
ş.+ lara 241b/2, 292a/1
ş.+ lardur 003a/3, 015a/2, 073a/3,
099b/1
ş.+ ları 118b/1, 225a/9
ş. eyledi 302b/4
ş. eyleyici 350b/4
ş. oldılar 065b/9

şâğırlık: -1- [T.] Şâğır olma durumu.
ş. 242a/9

şâğışınca: -1- [T.] Sayısınca, adedince.
ş. 006a/2

şâğış: -12- [T.] Sayı, adet, miktar, hesap.
ş.+ dın 168b/9, 342a/9
ş.+ ı 016a/8, 106b/6, 202b/1
ş.+ ın 161b/4, 344a/5
ş.+ ma 106b/9
ş.+ mını 115a/9
ş.+ ların 179b/7
ş.+ larını 170a/4

şâğışlan-: -6- [T.] Hesaplanmak.
ş.- mış 007b/4, 018a/4, 123b/2,
130b/2
ş.- mışlar 016a/3, 029a/7

şâğışlu: -1- [T.] Hesaplanmış.
ş.+ dur 316a/3

şâğrak: -1- [Far.] Kadeh, bardak.
ş. 265a/9

şâhib: -1- [Ar.] Sahip, malik.
ş.+ i 029a/9

şâkal: -1- [T.] Sakal.
ş.+ umı 183b/7

şâkın-: -176- [T.] 1. Takvalı olmak,
hürmet etmek, saygıdan çekinmek,
korkmak.

ş. 018a/8
ş.- a 018a/5, 033a/1
ş.- alar 073b/9, 113b/4, 114a/9
ş.- alardı 065a/7
ş.- asız 003a/8, 006b/2, 036b/3,
040b/5, 041a/8, 054b/1, 054b/3,
055b/1, 088a/5, 095b/9
ş.- dı 049b/5, 085b/9, 313b/5
ş.- dılar 018b/7, 028b/5, 040a/5,
042a/5, 067b/6, 140a/3, 143b/6,
179a/1, 276a/1, 276b/6
ş.- ıcı oldı 176a/7, 178b/4
ş.- ıcılar 015b/9, 022a/8, 100a/7,
106b/8, 114b/1, 150a/4, 153b/5,
210b/3, 293a/5, 295b/2, 309b/8,
311b/3, 316a/1
ş.- ıcılara 002a/4, 006b/5, 063a/9,
143b/5, 179b/9, 188b/5, 206a/1,
216b/9, 296b/9, 309a/2
ş.- ıcılarçün 037a/2, 037a/8, 213b/9
ş.- ıcılardan 061b/2, 275b/7
ş.- ıcılardur 015b/4
ş.- ıcıları 033a/1, 035b/7, 104a/1,
104a/7, 107b/5, 179b/3
ş.- ıcılarıladur 017a/7
ş.- ıcılarken 059a/6
ş.- ıcılarıuñ 153b/3
ş.- ıcılarıuñdur 092a/1, 126b/4,
270b/5, 348b/7
ş.- ıcılığı 323a/4
ş.- ıcırağunuzdur 307b/1
ş.- ıcırağ olına 357a/4
ş.- mağı 358a/5
ş.- mağındandır 194a/7
ş.- mağıçün 022a/3, 059b/6
ş.- mağuş 085a/4
ş.- mağ 058b/4, 113a/2, 306b/2
ş.- mağdur 017b/6, 133a/9

ş.- mazsız 117b/5
ş.- mışlar imisse 090b/1
ş.- mışlarmıssa 009b/7
ş.- sınılar 043a/7
ş.- sun 026b/6, 027a/5
ş.- uş 016b/9, 017a/7, 017b/4,
017b/6, 018a/5, 020a/6, 021a/3,
021b/2, 026a/9, 027a/3, 031a/7,
034b/6, 036b/1, 036b/9, 042a/9,
042b/2, 042b/3, 054b/5, 059a/3,
059b/4, 059b/6, 059b/9, 062a/4,
064b/3, 067a/5, 067b/4, 068a/4,
068a/9, 069a/5, 069b/5, 075b/5,
082b/8, 114a/1, 128b/4, 150b/8
ş.- urlar oldılar 119b/6, 136a/5
ş.- urlar 072b/2, 075a/8, 094a/9,
095b/6, 115b/2, 160b/5

2. İyi ya da kötü bir işi yapmaktan çekinmek, uzak durmak, bir işi terketmek.

ş. 063b/7, 330a/1
ş.- alar 095a/8
ş.- asız 015b/7, 016a/2, 082b/6
ş.- dılar 097b/6, 153b/2, 273a/4
ş.- ırlar 109a/3
ş.- mayasız 020a/8
ş.- mazlar 102a/4
ş.- sun 043a/2
ş.- uş 021b/8, 062b/5, 067b/2,
154a/2, 331b/2
ş.- urlar 313b/2

3. Esirgemek, korumak, kendini korumak.

ş.- asız 036a/7, 343a/5
ş.- mak 275b/5
ş.- uş 003b/3, 036b/9, 067a/9

4. Korkmak, korku duymak.

ş. 022a/9
ş.- a 273b/5
ş.- asız 045b/6
ş.- mağından 003a/5
ş.- sun 209a/8
ş.- uş 026b/3, 099b/4

ş.- urlar 075a/7

5. Tedbir almak.

ş.- mağın 052a/8
ş.- mağınuzı 049a/2
ş.- mağuş 034b/6
ş.- mağınuzı 052b/1

6. Saklamak, gizlemek.

ş.- ursız 109a/4

şakıml- -1- [T.] Korkulmak, çekinilmek.

ş.- mış oldı 164b/5

şakınmaıklık- -3- [T.] Takvalı olma durumu.

ş. 113a/1, 194b/5
ş.+ ların 302a/6

sākin- -6- [Ar.] Huzurlu, teskin olmuş.

s. ola 195b/8
s. olalar 225b/6
s. oldı 094a/3
s. olduñuz 148a/3
s. olmazlar 187a/3
s. oluñ 167b/9

şakla- -108- [T.] 1. Kendini fena

şeylerden uzak tutma, korumak,
takvalı olmak.
ş. 018a/3, 028b/7, 041b/6, 277b/1,
277b/3

ş.- cı 249b/6, 249b/7
ş.- dı 016b/9, 046a/3, 190b/7,
280a/4, 295b/5, 311b/4, 312a/1,
334a/7, 346a/6
ş.- duğ 149a/4, 283a/6
ş.- madılar 321b/9
ş.- maduğ 183b/8
ş.- mağını 322a/1
ş.- mak 063a/2, 264a/9, 283a/6
ş.- mağdın 136b/4
ş.- mağlarına 327a/9
ş.- mayalar 104a/7
ş.- mazlar 104a/9
ş.- ŋ 068b/6, 333b/3
ş.- r 065b/2, 157a/7, 157a/8,

188a/7, 260a/7
ş.- rlar 141a/7
ş.- sunlar 205a/5
ş.- ya 126a/3, 190a/4, 247b/9
ş.- yalar 205a/4
ş.- yasin 277b/3
ş.- yavuz 136b/5
ş.- yıcı ola mısın 212a/6
ş.- yıcı oldu 042b/4, 050a/9
ş.- yıcı olmadı 278a/9
ş.- yıcı 050a/1, 078a/9, 078b/2,
117a/7, 122b/7, 126a/3, 129a/7,
143b/5, 144a/1, 164b/1, 165b/4,
279a/7, 309a/3
ş.- yıcıdır 100b/7, 136b/8, 228a/9,
354a/3
ş.- yıcılar 074b/7, 113b/1, 341b/4,
351b/4
ş.- yıcılardır 046a/3, 197b/6,
197b/9, 339b/2
ş.- yıcıları 276b/7
ş.- yıcılaruz 132b/4, 136b/2, 148b/8
ş.- yıcıvan 101b/2, 136a/3

3. Yapmak, etmek, icra etmek,
yerine getirmek.
beğdeş ş.- mağ 015b/5, 015b/7
ş.- η 022a/4
ş.- rlar 339b/6
ş.- yacılarıdır 197b/9
ş.- yıcılar 149a/9
ş.- yıcılardır 339b/5

4. Tutmak, yakalamak.
ş.- dı 059a/3
ş.- mağı 024a/1
ş.- yıcıları oldu 190a/7

5. Kaydetmek, kayıt altına almak,
gözetlemek.
ş.- dı 322b/5
ş.- ya 337b/9
ş.- yıcı oldu 251a/9
ş.- yıcı oldu 070a/4
ş.- yıcı 274b/5, 289b/4, 308a/3,
308b/4, 337b/9
ş.- yıcıdır 123b/8, 127a/5, 254b/8,

286b/2
ş.- yıcılar olmadı 138a/3
ş.- yıcılar 352b/5
ş.- yıcıları 334b/7
ş.- yıcılarına 280a/8

6. Bir şeyi depolamak, tutmak.
ş.- rsız 135b/3
ş.- yıcılariken 045a/3

şaklamaklılık: -3- [T.] 1. İcra etme,
uygulama, yapma.
şaklamaklılık
ş.+ ıla 015b/9
2. Koruma, birinin nezaretinde
bulunma.
şaklamaklılık
ş.+ um 181a/3
ş.+ umuz 198b/7

şaklan-: -8- [T.] Muhafaza edilmek,
korunmak.
ş.- dı 331b/4
ş.- mağ 205b/5
ş.- miş 187b/6, 319a/6, 348b/7,
354a/1
ş.- mişları 045a/5
ş.- mişlarken 045a/7

şaklanıl-: -2- [T.] Muhafaza edilmek,
korunmak.
ş.- dı 325a/5
ş.- miş 311b/8

şaklılık: -1- [T.] Uyanıklık, dikkatli olma
durumu.
ş. eylerler 077a/6

şaklı: -1- [T.] Pişmiş topraktan yapılan
kap.
ş. 316a/7

şal-: -6- [T.] 1. (Hayvanlar için) Otlamaları
için bırakmak.
ş.- arsız 152a/3

2. Göndermek.

ş.- duk 076b/9

3. (Karı-koca için) Boşamak.

ş.- ı virmek 250b/8

ş.- ı virmekdür 020b/5

ş.- ı virün 250b/8

ş.- uñuz 021a/1

şalāh: -6- [T.] Düzelmeye, iyileşmeye, doğruluk.

ş. getir 299a/7

ş. getürdiler 203a/6

ş. getüre 252b/7

ş. getürün 307a/1, 307a/2, 307a/3

şalavāt: -2- [T.] Salavat getirme.

ş. eyleñ 252a/1

ş. eylemler 252a/1

şalın-: -1- [T.] Baş boş bırakılmak.

ş.- miş 345b/5

Şālih: -12- [Ar.] Kur'an'da Semūd kavmine gönderildiği bildirilen peygamber.

Ş. 088b/7, 089a/3, 089a/5, 127b/2,

218a/7, 218b/4, 223b/4, 356b/6

Ş.+ i 127a/9, 127b/8, 223b/1

Ş.+ ün 129b/3

şālih: -28- [Ar.] Dînin emrettiği hususlara uygun davranan, iyi amel sâhibi, günah işlemekten kaçınan (kimse).

ş. 295a/4, 333b/1, 334a/3

ş.+ ler 067a/2, 221b/9, 233b/3

ş.+ lardan 030b/1, 030b/9, 049a/1,

110a/7, 266b/4, 267a/1, 330b/2,

337a/9

ş.+ lerdendür 011b/9, 035b/6,

076b/4, 160a/7, 189b/8, 190b/2,

235a/1

ş.+ lerdür 095b/2, 191b/3, 341b/7

ş.+ lere 097b/2, 139b/3, 216b/6

ş.+ leri 205b/3

salķım: -4- [T.] 1. Başak. (Bk. salķım)

s.+ da 024b/6

s.+ ında 135b/1

s.+ lar 024b/6

2. Meyve salkımı.

s.+ lar 078a/1

salķım: -2- [T.] Başak. (Bk. salķım)

s.+ lar 135a/4, 135a/9

şalu: -2- [T.] Vade.

ş. vakti 348b/2

ş. eyledük 005a/9

Sāmīrī: -4- [Ar.] Hz. Mûsâ Tûr'a

çıkıldığında İsrâiloğulları'nı altından yaptığı buzağıya tapmaya sevkeden kişi.

S. 183a/7, 183b/2, 183b/9

şan-: -85- [T.] 1. Zannetmek, farz etmek, öyle olduğunu düşünmek.

ş.- a 206b/2

ş.- asın 169b/1, 206a/3, 221a/5,

223a/6, 225b/8, 228b/4, 325b/4,

346b/2

ş.- asız 033a/3

ş.- dı mı 175a/3, 302b/9

ş.- dı 223a/8, 331a/2, 353a/4

ş.- dılar 229a/7, 324a/9, 341b/3

ş.- duğıdı 341b/1

ş.- duñ mı 168b/7

ş.- duñuz mı 104b/8

ş.- duñuz 077b/3, 164b/3, 172a/1,

172a/8, 202b/2, 254b/8, 304a/9,

304b/1, 341b/3

ş.- ma 040a/1, 102a/6, 147b/8,

148a/5

ş.- maduñuz 324a/9

ş.- mağa 082a/5

ş.- mağıla 080b/7

ş.- maķ 297b/7

ş.- maķlarıyla 081a/2

ş.- mañ 203b/3

ş.- masun 040b/2, 040b/5

ş.- maz mı 352a/2

ş.- mazın 171a/5, 285b/9

ş.- mazuz 297b/7
ş.- ur mı 345a/2, 356a/4, 356a/5
ş.- ur mısın 212a/6
ş.- ur 025b/9, 345b/4, 360a/6
ş.- urduşuz 203b/9
ş.- urın 229a/6, 279b/3
ş.- urlar mı 085b/2, 200a/3
ş.- urlar olmadıardı 275a/5
ş.- urlar 048a/7, 175a/6, 248a/6,
291b/7, 293b/4, 323b/8, 330a/1
ş.- urşuz 329a/6
ş.- ursız olduşuz idi 231b/6
ş.- ursız olduşuz 077b/3
ş.- uruz 088a/8, 095a/6

2. Ummak, umut etmek, öyle
olabileceğine inanmak.

ş.- dı mı 233a/3, 233a/5
ş.- dılar 065b/9, 324b/1
ş.- dınuşuz mı 297a/1
ş.- duşuz mı 019a/3, 037b/2
ş.- masun 041b/1, 041b/2, 208a/4
ş.- maz 332a/4

3. imtihan (müellif sınamak
kelimesini sanmak şeklinde
okumuş olabilir mi acaba?).

ş.- maşdur 092b/9
ş.- ur 158a/5

sağa: -266- [T.] Sana, sen zamirinin
yönelme durumu.

s. 001b/4, 005b/4, 009a/8, 011a/3,
011b/5, 012a/8, 013a/1, 013a/5,
016a/8, 016b/7, 019a/5, 019a/8,
019b/5, 019b/6, 019b/8, 020a/4,
024b/4, 030a/3, 030a/5, 030a/7,
030a/9, 030b/6, 030b/8, 031b/3,
031b/8, 032b/7, 032b/8, 038b/4,
048b/2, 048b/4, 049b/8, 052b/6,
053a/6, 053a/7, 056a/6, 057a/3,
057a/5, 057a/6, 057a/8, 059a/1,
062b/3, 062b/7, 062b/8, 063b/3,
069a/8, 071a/9, 071b/1, 072a/2,
072b/5, 074a/4, 075a/6, 083b/7,
084a/7, 084a/8, 084b/3, 091a/6,
092a/6, 092a/9, 093a/3, 093a/6,

096b/7, 096b/9, 097b/4, 098a/4,
100a/2, 101a/3, 101a/4, 102b/1,
102b/3, 103a/4, 107b/1, 107b/3,
107b/4, 107b/9, 108a/2, 110b/8,
111a/4, 111b/2, 111b/4, 118b/4,
119a/2, 121b/8, 121b/9, 122b/3,
122b/4, 122b/5, 122b/8, 123b/6,
124b/9, 126a/9, 126b/3, 126b/9,
128b/7, 130a/6, 131b/4, 132a/1,
132a/4, 132a/5, 132b/3, 139b/4,
140a/8, 142a/7, 143a/4, 143b/7,
143b/9, 144a/4, 144b/2, 149b/6,
150a/2, 150a/8, 150a/9, 150b/4,
151a/8, 151b/3, 151b/6, 160a/3,
160a/7, 163a/9, 164a/2, 164a/3,
164b/9, 165a/5, 165b/9, 166a/2,
166b/3, 166b/4, 166b/8, 169a/1,
170a/9, 173a/5, 173a/7, 173a/8,
173b/3, 173b/4, 173b/7, 174a/5,
176a/1, 176b/2, 177b/3, 177b/4,
177b/5, 177b/7, 180b/6, 180b/8,
181a/9, 181b/8, 183a/6, 184a/4,
184a/5, 184a/9, 185a/1, 185a/2,
185a/8, 185b/7, 193b/8, 201b/6,
201b/7, 209a/5, 209a/6, 211b/4,
211b/5, 215a/5, 215a/9, 217b/1,
220a/8, 222a/3, 223a/1, 223a/2,
227b/6, 228a/3, 228a/5, 230a/3,
232a/1, 232a/2, 232b/9, 236a/6,
236b/1, 243a/5, 248a/4, 250a/3,
250b/8, 251a/3, 251a/8, 251a/9,
252a/9, 252b/1, 253b/2, 258b/3,
259a/9, 269a/6, 269b/1, 271b/6,
275b/8, 276a/4, 282a/2, 282a/3,
282a/4, 285a/7, 285b/6, 286b/3,
287a/3, 287b/3, 289b/9, 292a/2,
292a/3, 292b/6, 296b/8, 303a/1,
303b/4, 303b/5, 304a/7, 306b/3,
307b/6, 310a/3, 319b/2, 323a/1,
326b/8, 327b/4, 329b/6, 333a/5,
333a/8, 337b/4, 344a/3, 345b/4,
347a/7, 349a/9, 349b/2, 350a/1,
350a/5, 350a/6, 351b/7, 352a/3,
352a/8, 353b/8, 354a/2, 354b/1,
354b/2, 354b/7, 356a/7, 357a/8,
357a/9, 358b/1, 359b/5, 359b/8,

360a/7, 360b/9

şanduk: -1- [Ar.] Sandık.
ş. 023a/1

şanu: -2- [T.] Zan.
ş.+ sı 119b/1
ş.+ ya 120a/1

şar-: -2- [T.] Sarmak, bürümek.
ş.- ar 272a/4, 272a/5

Şāra: -2- [Ar.] Hz. Lut peygamberin
karısı.
S. 128a/4, 128a/5

şarar-: -3- [T.] (Bitki için) Kurumak,
sararmak.
ş.- miş 241b/1, 273a/9, 321a/5

sarāy: -29- [Far.] 1. Yurt, ülke.
s. 142b/2, 142b/5, 142b/7
s.+ ı 080a/4, 153b/3, 325a/3
āhıretūn s.+ ı 140a/2, 153b/3,
237b/3
ebed kalmakūn s.+ ı 284a/8
fāsıklarūn s.+ ın 093a/8
durmaqlıgūn s.+ ına 259b/6
helāklik s.+ ına 146b/9
selāmet s.+ ından 117a/4
āhıret s.+ ını 270b/3
āhıretūn s.+ ını 232a/1
s.+ ıñuzda 127b/7
s.+ ları 089a/6, 090a/5
yakın s.+ larına 143a/8
s.+ larında 235b/5
s.+ larından 194b/8
s.+ uñ 080b/6, 144a/8, 229a/4,
280b/3

2. Hükümdarların oturduğu büyük
ve gösterişli binâ.
s.+ ını 232a/8
s.+ larını 248b/9

3. Ev.
s.+ larūn 161a/4

şarı şu: -2- [T.] İrin.
ş. 145b/9,
ş.+ dan 146a/1

şarıl-: -1- [T.] Dürülmek, sarılmak.
ş.- a 350b/8

şarp: -9- [T.] Çetin, sert, zor, müşkil.
ş. 146a/5, 173a/9, 314b/2, 314b/3,
342a/4, 346a/6
ş.+ ı 357a/2
ş.+ lar 333b/4
ş. oldı 211a/7

şarplıq: -2- [T.] Zorluk.
ş. 016a/7

şarplıg
ş.+ a 173b/1

şaru: -3- [T.] Sarı renk.
ş. 006b/8, 270b/8
ş.+ lar 347b/6

şası-: -1- [T.] Çürümüş, bozulmuş,
kokuşmuş.
ş.- miş 302a/1

şat-: -4- [T.] 1. Fedatmek.
ş.- ar 018a/9
ş.- arlar 049a/6
ş.- dılar 009b/6

2. Satmak.
ş.- dılar 133a/3

şatı: -5- [T.] Satış, satım. (Bk. şatu)
ş. 023b/6, 147a/3
ş.+ ıñuza 113a/8
ş. eylemek 206a/8
ş. eyledüñüz 113a/8

şatıl-: -1- [T.] Satılmak.
ş.- dılar 008b/4

şatılaş-: -1- [T.] Borçlanmak.
ş.- asız 026b/4

şatu: -2- [T.] Satış, satım. (Bk. şatı)
ş. eyleşdüdüñüz 027a/3
ş. eylemek 026a/4

şatun al-: -26- [T.] Takas yoluyla veya para karşılı bir şey almak.
ş.- adı 339a/5
ş.- alar 007b/3, 062a/6
ş.- alardı 275a/4
ş.- dı 020b/6, 113a/5, 133a/5
ş.- dılar 003a/1, 008a/7, 009b/6, 015a/7, 040b/1, 041a/9, 104a/8
ş.- maķ 301a/7
ş.- mañ 004b/9, 063a/3, 158b/1
ş.- mazlar 042a/7
ş.- mazuz 069a/1
ş.- ur 242a/7
ş.- urlar 015a/6, 033a/1, 041b/1, 047a/2
ş.- ursa 034a/3

şavaş-: -1- [T.] Savaşmak, cenk etmek.
ş.- ayıduñuz 101a/2

şavaş: -1- [T.] Savaş, cenk.
ş. 301a/2

şavaşçı: -1- [T.] Savaşmayı iyi bilen.
şavaşçı
ş.+ lar 179b/9

şavaşlu: -1- [T.] Düşman.
ş.+ yiken 018a/7

şavşur-: -1- [T.] Çaprazlamak.
ş.- mağıla 091b/5

şavt: -1- [Ar.] Ses, seda, çığlık.
ş.+ a gelinmiş 130a/5

şavur-: -5- [T.] Savurmak, uçurmak, fırlatmak.
ş.- a 316b/8
ş.- avuz 184a/3
ş.- maķ 309b/4
ş.- ucular 309b/4
ş.- ur 171b/7

şavurmaķlık: -1- [T.] Savurma, saçma durumu.
ş. 184a/3

şay- I: -18- [T.] 1. Arka arkaya söylemek, sıralamak, sayıp dökmek.
ş.- amayasız 147a/8, 152b/7
ş.- asız 147a/7, 152b/7
ş.- dı 172a/3, 179b/7, 342b/3, 360a/6
ş.- maķ 179b/7, 342b/4

2. Hesaplamak.
ş.- arlar 245a/1
ş.- arsız 195b/1
ş.- aruz 179b/2
ş.- asız 250b/7
ş.- dı 169a/1
ş.- ıcılara 202b/2
ş.- maķ 179b/2
ş.- uñ 331b/8

şay- II: -2- [T.] Kabul etmek, addetmek, o şekilde görmek.
ş.- arduķ olduğıdı 271a/2
za'if ş.- dılar 093b/8

şayıI- I: -1- [T.] Hesaplanılmak.
ş.- miş 133a/4

şayıI- II: -9- [T.] Kabul edilmek, addedilmek, o şekilde görölmek.
ş.- dılar 255b/2, 255b/3, 255b/4
ş.- mişdur 016a/3, 016a/7
ş.- mişlar 051b/7, 051b/8
ş.- mişlardan 054a/7

şaymıl-: -1- [T.] Kabul edilmek,
addedilmek, o şekilde görülmek.

ş.- mışlar 099b/6

şayın-: -1- [T.] Kabul edilmek,
addedilmek, o şekilde görülmek.

ş.- urlar 092b/2

şayrılık: -3- [T.] Hastalık. (Bk. şayrılık)

ş. 019a/4

ş.+ da 015b/3

ş.+ dur 002b/5

şayru: -15- [T.] Hasta.

ş. 208b/6, 304b/9, 311a/6

ş.+ lar olası 046b/9, 052b/1,
059a/9

ş.+ lar 111a/9, 343a/9

ş.+ van 266a/9

ş.+ ya 056b/4

ş. iken 267b/5

ş. ola 016a/3, 016a/6, 017b/1

ş. olam 216b/5

şayrılık: -13- [T.] Hastalık. (Bk. şayrılık)

ş. 064a/2, 101b/4

ş.+ dur 114b/3, 195b/7, 247b/3,
249a/8, 252a/7, 302b/1, 302b/9,
344a/7

ş. mı 207b/1

şayrılığ

ş.+ ı 002b/5

ş.+ ıla 073a/7

şayvān: -2- [Far.] Gölgelek.

ş.+ lar 273a/2, 273a/3

Sebā: -1- [T.] Yemen'de dedelerinin
ismiyle anılan bir kabilenin adıdır,
Sebe.

S. 222a/3, 254a/7

sebeb: -6- [Ar.] Neden, gerekçe, sebep.

s.+ ile 038b/7

s.+ inden 009a/1, 039a/3

s.+ iyile 008b/1

s.+ ler 014b/4

s.+ ünden 227b/6

secde: -59- [Ar.] Allah'a veya başka
birisine tazim için yüzü yere
koyma.

s. eyle 030b/5, 358a/8

s. eyledi 271a/8

s. eylediler 084a/6, 165a/2, 172a/4,
184b/9

s. eylemegün 306a/3

s. eylemek 309a/9

s. eylemekdin 337a/3, 337a/4

s. eylemeğ 284b/9

s. eylemeyeler 222a/6

s. eylemeyesin 084a/7, 271b/1

s. eylemezler 353a/6

s. eyleğ 084a/6, 165a/2, 197a/7,
213a/4, 284b/9, 314a/7

s. eyleler 141b/5, 154b/7, 193a/5

s. eylelerler 098a/2, 222a/5, 316a/4

s. eyleyeler olsunlar 052a/7

s. eyleyem olmadum 149b/6

s. eyleyenlere 193b/8

s. eyleyiciler iken 215b/5

s. eyleyiciler 011b/2, 113a/9,
213a/9, 271a/8

s. eyleyicilerden 084a/7, 149b/5,
149b/6, 151b/5

s. eyleyicilerken 091b/2, 139a/7,
149b/4, 154b/7, 168a/4, 182a/9,
245b/3

s. eyleyiciyiken 272b/4

s. eyleyü 269b/3

s. kıldı 149b/4

s. kıldılar 004b/1

s. kılıcılar 132a/3

s. kılıcılarken 178a/9

s. kılığ 004b/1, 172a/4, 184b/9

s. kılurlar 035b/5

s. mi eyleyelüm 213a/5

s. mi eyleyeyim 165a/3

seç-: -12- [T.] 1. Açıklamak, anlaşılır hale getirmek.

s.- dük 087a/7, 161b/5

s.- er 115b/1, 140b/1

s.- erüz 117a/4

s.- evüz 096a/3, 104b/2

s.- ici 354a/6

s.- mek 093a/7, 140a/6, 161b/5

s.- mekdür 118a/4

seçilin-: -1- [T.] Ayıt edilmek, seçilmek.

s.- di 123a/1

sed: -1- [Ar.] Engel, perde, duvar.

s. 174b/7

sefer: -11- [Ar.] 1. Yolculuk

s. 013a/9, 016a/7, 046b/9, 059a/9

s.+ de 027a/4

s.+ e çıkdıñ 013a/3

s.+ lerümüzüñ 254b/4

s.+ ümüzden 173a/2

s.+ üñ 016a/3

2. Savaşa çıkma.

s. 107b/1

s. orta 107b/1

sefih: -1- [Ar.] Aptal, akılsız, kuş beyinli.

s.+ ler 094a/6

segir-: -1- [T.] Seğirmek, titremek.

s.- icidür 349a/7

segri-: -1- [T.] Seğirmek, titremek.

s.- yici 354a/3

sehel: -2- [Ar.] Af, bağışlama. (Bk. sehl)

s. 173b/1

s. tütmağı 097b/4

seher: -2- [Ar.] Güneşin doğmasından önceki zaman.

s. 028b/8, 309b/9

Seğar: -3- [Ar.] Cehennem.

S. 344a/3, 344b/1

sekit-: -1- [T.] Reddetmek, azarlamak, tekdir etmek.

sekid-

s.- ü 357b/1

sekidinil-: -1- [T.] Azarlanmak, reddedilmek.

s.- di 314b/4

sekiz: -6- [T.] 8 sayısı.

s. 081b/2, 228a/6, 272a/7, 337b/6, 338a/3

s.+ de 043b/6

sekizinci: -1- [T.] 8. sırada olan.

s.+ si 170a/3

seksen-: -1- [T.] Azarlamak.

s.- me 162b/1

seksen: -1- [T.] 80 sayısı.

s. 203a/4

selām: -42- [Ar.] 1. Huzur, güven, sağlık, selāmet.

s.+ dur 146b/4, 230a/9, 250b/3, 263a/4

s.+ uñ 060b/2

2. Selamlaşmak için söylenen söz.

s. 268a/9, 310a/4, 318a/5

s.+ dur 266a/5, 266b/8, 267a/4, 267a/8, 276b/7, 294a/2, 319b/2, 358b/2

s. olmağına 214a/1

s. olsun 074a/5, 086b/9, 128a/2, 128a/3, 150a/7, 153b/5, 177b/7, 213a/9, 224a/5

s. olsun 142b/4

s. virdiler 323a/1

s. viresiz 204b/8

s. virmedi 323a/1

s. virmegile 050b/1

s. virmek 178b/3, 209a/2, 214a/1,

252a/2, 318a/5
s. virmekdür 115b/6
s. virün 050b/1, 209a/2, 252a/2

selâmet: -4- [Ar.] Kurtulma, kurtuluş.
s. 080a/4
s. olmuşdur 007a/1
s. sarâyından 117a/4
s. tüttdi 101a/5

selâmatlık: -6- [Ar.+T.] Kurtulma,
kurtuluş. (Bk. selâmetlik)
s. 181b/1, 189b/2
s.+ dur 176a/8

selâmatlık
s.+ ıla 126b/1, 150a/4, 309a/4

selâmetlik: -1- [Ar.+T.] Kurtulma,
kurtuluş. (Bk. selâmetlik)
s. 177a/4

selâmlan-: -1- [Ar.+T.] Selam verilmek,
karşılanmak.
s.- asız 050b/1

selîm: -1- [Ar.] Temiz, halis.
s. 266a/7

selsebîl: -1- [Ar.] İçimi çok hoş ve hafif
su.
s. 346b/2

selsîm: -1- [Yun.] Susam.
s. 135b/3

semirt-: -1- [T.] Beslemek, semirtmek.
s.- mez 354b/9

semiz: -3- [T.] Besili.
s. 310a/5
s.+ ler 135a/4, 135a/8

Şemüd: -26- [T.] Kur'ân-ı Kerîm'de adı
geçen ve Hz. Sâlih'in tebliğ
faaliyetinde bulunduğu bir Arap
kavmi.

Ş. 088b/7, 127a/8, 128a/1, 130a/3,
195a/4, 211b/9, 218a/7, 269a/1,
279a/5, 283b/4, 308a/9, 315a/2,
337b/4, 355b/1, 356b/6
Ş.+ a 128a/2, 164b/8
Ş.+ da 310b/5
Ş.+ ı 235b/5, 314a/3
Ş.+ uñ 109b/4, 145a/5, 223b/1,
283a/8, 353b/9

sen: -496- [T.] İkinci teklik kişi zamiri.
s. 004a/7, 004b/2, 011b/5, 011b/6,
011b/7, 013a/4, 013a/6, 023b/2,
027b/4, 028a/5, 029b/1, 030a/3,
030a/8, 041b/6, 041b/9, 060a/6,
061a/7, 069a/7, 069b/8, 070a/3,
070a/4, 070a/5, 070a/6, 071a/7,
072b/8, 078b/2, 084a/9, 084b/4,
090a/3, 094a/7, 096b/9, 100a/6,
121a/8, 122b/4, 123b/6, 123b/7,
126a/7, 126b/3, 128b/5, 129a/8,
129b/6, 132b/9, 133b/8, 136a/2,
138b/5, 139a/2, 141a/3, 147b/1,
147b/4, 148b/6, 149b/7, 149b/8,
151b/4, 158b/8, 163a/8, 167b/6,
168b/5, 170b/2, 173a/6, 173a/9,
173b/3, 177b/6, 180a/3, 180a/8,
180b/9, 181a/4, 181a/5, 181a/6,
181b/7, 181b/9, 182a/8, 182b/4,
183b/7, 185a/2, 185b/5, 187b/8,
189a/1, 190a/8, 190b/3, 190b/5,
196b/5, 198b/9, 199a/1, 200b/7,
202a/7, 202b/6, 212a/6, 214a/5,
214b/6, 217b/3, 218b/3, 219b/2,
219b/3, 221a/1, 225a/9, 225b/1,
227b/2, 228b/5, 229b/4, 230a/9,
241b/1, 251a/5, 251a/7, 258b/9,
260b/9, 265b/3, 270a/5, 271b/2,
271b/3, 272b/4, 274a/2, 274b/5,
275a/3, 277b/2, 285a/2, 286b/2,
290a/2, 292a/3, 295b/1, 311a/2,
312a/2, 312b/4, 325a/7, 329b/6,
333b/9, 336a/2, 336a/3, 341a/4,
343a/7, 350a/2, 350a/6, 350a/7,
353a/1, 355a/4, 356a/3
s.+ dedür 070a/3
s.+ den 001b/4, 002a/6, 011a/2,

027b/1, 041a/3, 048a/7, 048a/8,
048b/1, 054a/5, 057a/2, 058a/4,
069b/2, 069b/8, 071a/2, 072b/4,
073a/6, 104a/4, 107b/3, 107b/5,
118b/1, 121b/5, 121b/8, 140a/1,
143a/9, 144a/1, 148b/8, 154b/1,
154b/2, 155b/4, 157b/4, 166a/4,
171a/4, 171a/9, 176b/1, 183a/7,
186b/1, 187a/8, 187b/8, 188a/6,
195a/9, 195b/4, 210b/6, 210b/9,
229b/6, 241a/3, 244b/7, 247a/5,
256b/4, 257b/3, 276a/4, 282a/3,
285a/8, 286a/8, 291a/3, 292a/4,
308b/6, 325b/6, 357b/3
s.+ **din** 002a/6, 024b/4, 052b/6,
057a/1, 061b/3, 063b/2, 063b/7,
065a/4, 065b/1, 065b/4, 072a/1,
078b/1, 093a/5, 094a/8, 118a/9,
164a/6, 176b/7, 184b/7, 223a/3,
226b/5, 228b/6, 231a/3, 232b/7,
246b/4, 251a/5, 269b/9, 271b/9,
286a/8, 299a/8, 300b/1, 302a/4,
302b/1, 326b/8, 334b/3
s.+ **i** 011a/1, 011a/8, 030b/4,
030b/5, 031b/2, 041a/3, 042a/4,
048b/6, 049b/9, 050a/1, 053a/6,
061b/2, 061b/3, 062b/2, 062b/9,
063b/7, 065b/2, 069a/8, 072b/3,
075b/8, 078b/2, 079a/7, 082a/2,
084a/7, 088a/2, 088a/8, 089b/9,
091b/8, 097b/5, 098a/8, 100a/2,
102b/1, 108a/9, 110b/7, 111a/2,
111b/2, 118a/8, 118b/5, 119b/8,
121b/4, 122a/5, 124b/9, 126a/8,
129b/5, 129b/6, 132a/5, 134b/1,
137b/7, 138b/7, 143a/3, 144a/4,
150b/8, 157b/8, 164b/1, 165b/9,
166a/1, 166a/3, 166a/6, 167b/8,
168a/1, 171a/7, 176a/3, 180a/9,
180b/1, 180b/9, 181a/4, 181a/5,
182b/3, 183a/5, 185a/3, 187b/9,
188a/1, 191b/3, 195a/4, 212a/3,
212b/9, 214b/5, 215a/4, 219b/2,
220a/9, 223b/3, 227b/6, 228a/3,
232b/6, 232b/9, 236b/9, 237a/2,
242a/3, 243b/4, 250b/3, 252a/7,
255a/6, 255b/7, 257b/2, 258b/9,

259a/1, 263b/8, 266b/5, 269b/5,
271b/1, 274a/7, 277a/4, 282a/2,
284b/7, 289b/4, 292a/2, 296b/7,
304a/3, 329b/4, 329b/9, 337b/1,
351b/3, 351b/4, 357a/8, 357a/9,
357b/1, 357b/9, 361a/1
s.+ **sin** 069a/7, 070a/3, 070a/6,
094a/1, 094a/7, 129a/8, 139b/2,
182a/8, 256a/7, 270a/5, 277b/2,
295b/1, 326b/9
s.+ **ün** 004a/5, 004a/7, 027b/1,
030a/8, 036b/6, 041b/6, 049b/7,
061b/4, 070b/8, 072b/6, 074a/1,
074a/2, 092a/8, 093a/5, 115b/6,
116b/1, 126a/8, 126b/9, 131b/3,
132a/1, 144a/1, 147b/2, 157a/9,
162a/9, 163a/7, 165a/8, 166a/3,
166a/6, 166b/9, 167a/2, 175b/8,
176b/7, 178b/7, 179b/9, 180a/2,
181a/1, 181a/2, 181b/8, 182a/5,
183b/9, 190b/3, 204a/1, 210b/6,
221b/9, 226b/8, 227b/6, 228a/6,
228a/7, 228a/8, 233b/1, 242b/9,
244b/6, 282b/7, 284b/6, 291b/8,
292a/8, 301b/8, 339b/6, 350a/6
s.+ **ünçün** 166b/4, 210a/6, 210a/8,
326b/7, 357b/3
s.+ **üñdür** 184a/1, 184a/2, 185a/1,
222b/4, 336a/2, 342b/7
s.+ **ünile** 029a/2, 052a/6, 052a/7,
072a/3, 089b/9, 092a/9, 098a/9,
131a/2, 196b/5, 230b/2, 233b/1,
242b/9, 251a/1, 252a/7, 305a/2,
322a/6, 327b/4
s.+ **ünjiledür** 126b/2, 343a/8
s.+ **ünle** 031b/8
s.+ **ünledür** 198b/9, 223b/4
s.+ **ünüçün** 174b/5, 177b/7, 210a/7
s. **mi** 070a/1, 118a/9, 118b/1,
122a/5, 189a/6, 273a/6, 292a/1

senā: -1- [Ar.] Sin harfi.

s. 286a/7

señser eyle-: -1- [Far.+T.] Taşlamak.

s. eyleyem 177b/7

sergerdān: -1- [Far.] Sersemlemiş, şaşkın,
perişan
s. olalar 078b/7

sermāye: -1- [Far.] Mal, servet.
s. 314a/2

server: -21- [Far.] Bir topluluğun ileri
geleni, başkan, reis.
s. 060a/1
s.+ dūr 361b/4
s.+ ler 014b/4, 088a/2, 088a/7,
089a/2, 089b/8, 090a/4, 091a/4,
124b/8, 125b/5, 135a/5
s.+ leri 002b/9, 091b/7
s.+ lerinden 120b/5, 121a/3
s.+ lerine 086a/6, 090b/9, 121a/8,
130a/4
s.+ leriyle 104b/3

setik: -1- [T.] Mercan.
s. 316b/1

sev-: -104- [T.] 1. İstemek.
s.- di 010a/5, 032a/9, 052a/8
s.- diler 036a/2, 050b/4, 326b/3,
336a/5
s.- düm 270a/2
s.- düñ 230a/9
s.- e 046b/6, 148b/3
s.- eler 248a/7
s.- er mi 025a/5, 307a/8
s.- er 009a/4, 064a/7
s.- erdüñüz 098b/2
s.- erler 041b/1, 064a/7, 113a/2,
204a/3, 324a/3, 325a/3
s.- erlerse 105b/1
s.- ersiz 019a/8, 038a/7, 078b/5,
328b/5, 355b/6
s.- mez misiz 204b/1
s.- mez 008a/9, 009b/9, 065b/8
s.- mezin 076a/1
s.- mezsiz 089a/7

2. Hoşlanmak, sevmek.
s.- diler 159a/6, 283b/4, 323b/3
s.- e oladı 029b/7

s.- e 029b/8
s.- er 017a/8, 020a/5, 033a/1,
037a/3, 037b/9, 038a/2, 039a/5,
060a/7, 062b/8, 067b/6, 104a/1,
104a/7, 113a/2, 307a/2, 327a/4,
328a/2, 339a/4
göre s.- er 339a/4
s.- eriken 015b/2, 030b/1
s.- erler 014b/2, 144b/4, 346b/8
s.- ersiz olası 029b/8
s.- ersiz 034a/4, 036a/4, 345a/9
s.- icidür 129b/5
s.- iciler 318a/8
s.- megi 014b/2, 028b/2, 270a/2
s.- megine 359b/2
s.- mek 355b/6
s.- mekin 014b/2, 133b/9
s.- memek 058b/3, 059b/5, 326b/6
s.- memekdin 328a/1
s.- mez 017a/1, 018a/8, 026a/7,
030a/1, 031b/6, 037b/1, 046a/9,
052b/8, 055b/9, 065a/7, 067a/5,
081a/9, 085b/3, 087b/4, 102a/5,
153a/2, 194b/7, 232a/1, 232a/3,
241a/1, 243a/6, 289a/3, 321b/1
s.- mezler 036a/4

sevāb: -7- [Ar.] Mükafat.
s. 259b/6, 305a/3
s.+ ın 240b/2
s.+ ını 037b/7, 240b/1
s.+ uñ 042a/4

sevgülik: -1- [T.] Sevgi.
s. 181a/3

sevgülü: -4- [T.] Sevimli, iyi.
s.+ rekdür 105b/4, 132a/8, 134a/5
s. eyledi 306b/7

sevil-: -1- [T.] Sevilme, muhabbet
duyulmak.
s.- mişdür 353b/7

sevin-: -22- [T.] 1. Sevinç duymak,
memnun ve hoşnut olmak. (Bk.
sevün-)

s.- di 110b/4
s.- diler 116b/5, 142b/7, 282b/1
s.- e 289b/4
s.- eler 238a/3
s.- icidür 123b/5
s.- iciler iken 108a/3
s.- icilerdür 200a/2, 240a/3
s.- icilerken 040a/2
s.- sünler 119a/8
s.- üç 113a/8
s.- ürdiler 114b/3
s.- ürler 036a/7, 143b/7, 275a/2

2. Bozgunculuk yapmak, fesat çıkarmak.

s.- icileri 232a/1
s.- me 231b/9

3. Böbürlenmek, övünmek.

s.- mekden 163a/8
s.- meyesiz 321b/1
s.- ürler 041b/1

sevindür-: -1- [T.] Mutlu etmek, memnun olmasını sağlamak.
s.- me 093b/8

sevinüş-: -1- [T.] Hep beraber sevinç duymak, mutlu olmak. s.- irler 150b/7

sevmemeklik-: -3- [T.] Kin.
s. 060a/8, 065a/5, 067b/3

sevün-: -2- [T.] Sevinç duymak, memnun ve hoşnut olmak. (Bk. sevin-)
s.- mek 133a/3
s.- ürdüğünüz olduğunuz 281b/9

şı-: -21- [T.] 1. Kırıp geçirmek, bozguna uğratmak, öldürmek.
s.- dılar 023a/8
s.- yıcı 360a/7
s.- r 187a/1
s.- masuğ 221b/7

2. (Anlaşma, and, yemin için) Bozmak, uymamak, caymak.

s.- dılar 104b/4
s.- duğlarından 056b/2, 060a/5
s.- ma 270b/1
s.- mağ 158a/2
s.- mayalar 102a/4
s.- maz 304a/6
s.- mazlar 142a/8
s.- rlar 003b/9, 092b/1, 102a/3, 142b/5, 292a/9
s.- rsa 304a/5
s.- yalar 104b/3

3. Kırmak.

s.- yıcılaruz 091b/9

şıbt-: -1- [Ar.] Aile, soy.
s. 006a/2

şıfāt-: -3- [Ar.] 1. Sıfatlar, Bir kimse veya şeyin sâhip olduğu nitelikler. (Bk. şıfat)
s.+ ın 007b/8
s.+ na 005a/1
s.+ ları 007a/9

şıfat-: -19- [Ar.] 1. Bir kimse veya şeyin sâhip olduğu nitelik, ona âit olan özellik, hal ve vasıf. (Bk. şıfāt)
s. 155a/8, 239b/4
s.+ ı 143b/5
s.+ ıdur 155a/8
s.+ ın 013a/7

2. (Eylemek fiiliyle birlikte) İsnad etmek, nitelemek, yakıştırmak.

s. eyledüklerini 081a/5
s. eyledüğünüz 187a/2
s. eylerler 078a/4, 155b/2, 187a/5, 201b/4, 201b/7, 268a/2, 268a/9, 293b/6
s. eylersiz 133a/2, 137b/6, 191b/8
s. eytmeğ 159b/9

şıgın-: -27- [T.] 1. Tehlikeden korunmak için emin ve güvenilir bir yere sokulmak. (Bk. şıgun-)
ş.- acak 108b/2, 345a/5
ş.- ası 157a/7

2. Kendisini koruması için güçlü birine başvurmak.
ş. 097b/5, 158b/5, 280b/7, 284b/8
ş.- acak 113b/9, 146a/7, 170b/1, 172b/8, 289b/3, 342a/7
ş.- dı 134a/4
ş.- dılar 055b/8, 058a/3
ş.- dum 278b/6, 294b/5
ş.- mağdur 137b/7
ş.- urın 006b/6, 126a/9, 201b/7, 361b/6, 361b/9
ş.- urlar 341b/3
ş.- ursa 034b/5
ş.- urvan 176b/1

şıgındur-: -1- [T.] Birisinin himayesine vermek.
ş.- ırın 030a/5

şıgır: -16- [T.] Manda, öküz, inek vb. büyükbaş, evcil hayvanların ortak adı.
ş. 006b/5, 006b/7, 152a/2, 194a/9
ş.+ dan 081b/4, 081b/9
ş.+ dur 006b/7, 006b/8, 006b/9, 007a/1
ş.+ lar 135a/4, 188b/2, 194b/2
ş.+ larda 135a/8
ş.+ lardan 259a/6
ş.+ uş 007a/3

şıgun-: -1- [T.] Kendisini koruması için güçlü birine başvurmak.
ş.- urın 201b/7

şık-: -2- [T.] (Şarap için) İmal etmek.
ş.- an 135a/1
ş.- arıdum 134a/9
ş.- alar 135b/3

şıkıl-: -1- [T.] Sıkılıp suyu çıkarılmak.
ş.- mağa 348b/1

şıklık ver-: -1- [T.] Işık çalmak.
ş.- mek 100a/8

şın-: -3- [T.] Bozguna uğramak, yenilmek.
ş.- mağ 036a/7
ş.- mış 268b/9

2. Kırılmak.
ş.- mış 315a/7

şına-: -46- [T.] İmtihan etmek, denemek, sınamak. (Bk. şına-)
ş.- dı 011a/8, 306b/2
ş.- duk 074a/3, 095b/3, 233a/4, 269b/3, 270a/3, 294b/3, 336a/8
ş.- mağı 071b/8
ş.- mağıdı 005a/8
ş.- mağuş 094a/6
ş.- mağ 005a/8, 009b/4, 164b/9, 211a/1, 265b/7, 315a/5
ş.- mağdan 099b/4
ş.- mağdın 173a/6
ş.- mağdur 099b/9, 266b/8, 275a/7, 295a/2
ş.- ŋ 042b/9, 327a/6
ş.- r 067b/7
ş.- ruz 013b/7, 345b/9
ş.- ya 038a/8, 038b/6, 063b/5, 083b/5, 117b/2, 123a/8, 223a/3, 334b/1, 355b/3, 355b/4
ş.- yavuz 168b/6, 187b/9, 303a/2, 303a/3, 342a/3
ş.- yıcıdur 023a/3
ş.- yıcılar olduğudı 199a/2

şına-: -1- [T.] İmtihan etmek, denemek, sınamak. (Bk. şına-)
ş.- ya 301a/8

Şinā Tağı: -1- [Ar.+T.] Sina Dağı.
S.+ nda 198a/8

şınan-: -4- [T.] İmtihan edilmek, denenmek, sınanmak.
ş.- asız 041a/6
ş.- dı 247b/2
ş.- urlar 114b/4
ş.- ursız 223b/4

şınanıl-: -1- [T.] İmtihan edilmek, denenmek, sınanmak.
ş.- mayalar 233a/4

şınık-: -1- [T.] Bozgun, yenilgi.
ş.- mağunuz 039b/4

şınıl-: -1- [T.] Bozguna uğratılmak.
ş.- a 315b/6

sınur: -1- [T.] Sınır.
s.+ da 042a/9

sır: -1- [T.] Sır, gizli bilgi.
s. 338a/4

şıralan-: -1- [T.] Dizilmiş.
ş.- miş 328a/3

şırça: -3- [T.] Cam.
ş. 206a/3
ş.+ lardan 223a/9

sırt-: -1- [T.] Gülümsemek.
s.- dı 221b/7

şıvar-: -5- [T.] Sulamak, su vermek.
ş.- duğıdı 342a/2
ş.- duğ 347b/3
ş.- duğ 228a/3
ş.- mağı 105a/5
ş.- maz 007a/1

şıvarın-: -1- [T.] Sulanmak, su verilmek.
ş.- alar 352b/1

şıvarınıl-: -2- [T.] Sulanmak, su verilmek.
ş.- a 354b/8
ş.- ur 140b/6

şıyırın-: -1- [T.] Bir şeyin yüzeyindekilerini sıyırmak.
ş.- cağ 025a/2

şız-: -2- [T.] (Sıvı için) Sızmak. (Bk. sız-)
ş.- andur 338b/2
ş.- miş 339a/4

şız-: -1- [T.] (Sıvı için) Sızmak. (Bk. şız-)
s.- an 348b/5

siccîn: -1- [Ar.] En büyük günahların yazıldığı defter.
s. 352a/4

siçinil-: -1- [T.] Açıklanmak.
s.- mişler 092a/7

sidir: -1- [Yun.] Sedir ağacı.
s.+ den 254b/1

sidre ağacı: -1- [Yun.+T.] Sedir ağacı.
s. 313a/1, 318a/6

sidretü'l-müntehâ: -1- [Ar.] Mahlukat ilminin ve amelinin kendisinde nihayet bulup kevn âlemini hududlandıran bir işaret.
s.+ nuğ 312b/9

silâh: -5- [Ar.] Kendini savunmak veya başkasını öldürmek için kullanılan her türlü alet.
s.+ ların 052a/8
s.+ larını 052a/6, 301a/8
s.+ larınuzı 052b/1
s.+ larunuzdan 052a/8

silâhlu: -1- [Ar.+T.] Silahlı olan.
s.+ dur 098b/2

sin: -16- [Çin.] Mezar, kabir.
s. 185a/7
s.+ de 118b/3
s.+ den 026a/4, 185a/7, 257a/2, 271b/5
s.+ e 350b/1

s.+ ler [192b/2](#), [351b/2](#)
s.+ leredür [258b/9](#), [359b/3](#)
s.+ lerden [314b/2](#), [340a/2](#)
s.+ lere [359b/9](#)
s.+ lerinden [262b/9](#)
s.+ lerün islerinden [327b/8](#)

siğ-: -3- [T.] İçine sinmek, gönül
huzuruyla yemek, içmek.
s.- ici [311b/4](#), [338a/6](#)
s.- ici iken [348a/1](#)

Sīnā Tağı: -1- [İbra.+T.] Mısır'da Sina
Yarımadası'nda yer alan dağ.
T.+ ndan [198a/8](#)

siğici miğici-: -1- [T.] Afiyet ve lezzet
veren, insanın içine sinen.
m.- iciyiken [042b/8](#)

siğek: -2- [T.] Sinek.
s. [197a/3](#), [197a/4](#)

sipās: -1- [Far.] Şükür ve övgü, hamd.
s. dutıcıdur [014a/2](#)

sipāshk: -1- [Far.+T.] Şükür etme ve
övme.
s. eyleyiciyiken [214b/7](#)

sirke: -1- [Moğ.] Sirke.
s.+ e [155b/9](#)

sitir: -1- [Ar.] Örtülmesi gereken ayıp
yerler.
s.+ leri [185a/4](#)

sivrisiğek: -1- [T.] Sivrisinek.
s. [003b/6](#)

siyl: -2- [Far.] Sel.
s. [142a/1](#)
s.+ ini [254a/9](#)

siz: -1623- [T.] İkinci çokluk kişi zamiri,
siz.

s. [003a/8](#), [003b/1](#), [005a/1](#), [005a/2](#),
[005a/9](#), [005b/1](#), [005b/2](#), [005b/5](#),
[006b/2](#), [007a/4](#), [008a/1](#), [008a/2](#),
[008b/8](#), [012a/1](#), [013b/3](#), [015b/7](#),
[016a/2](#), [016a/8](#), [016b/1](#), [016b/2](#),
[016b/5](#), [016b/7](#), [018a/6](#), [019a/8](#),
[019b/7](#), [020a/7](#), [021a/6](#), [021b/5](#),
[022a/8](#), [022b/4](#), [025a/8](#), [025b/1](#),
[025b/8](#), [032a/6](#), [032a/7](#), [032b/2](#),
[032b/3](#), [033a/7](#), [033b/2](#), [034b/3](#),
[034b/5](#), [034b/6](#), [034b/9](#), [036a/4](#),
[036a/7](#), [036b/1](#), [036b/9](#), [037a/1](#),
[037a/8](#), [037b/4](#), [038b/1](#), [040b/3](#),
[046b/8](#), [053a/1](#), [055a/8](#), [055b/1](#),
[058b/1](#), [059b/3](#), [060b/7](#), [061a/6](#),
[065b/3](#), [067a/6](#), [067a/9](#), [067b/2](#),
[067b/3](#), [067b/9](#), [068b/9](#), [070b/3](#),
[071b/3](#), [075a/1](#), [076a/7](#), [077a/4](#),
[079b/1](#), [079b/5](#), [082b/2](#), [082b/6](#),
[082b/8](#), [084b/6](#), [084b/7](#), [084b/8](#),
[084b/9](#), [086b/6](#), [087a/4](#), [087b/8](#),
[088b/3](#), [088b/5](#), [089a/8](#), [089a/9](#),
[090a/4](#), [091a/8](#), [092b/6](#), [094b/6](#),
[095b/8](#), [097a/8](#), [097b/9](#), [099a/9](#),
[099b/5](#), [099b/7](#), [099b/8](#), [100b/9](#),
[101a/7](#), [102a/8](#), [103b/5](#), [103b/8](#),
[108a/7](#), [110b/8](#), [117a/9](#), [118a/8](#),
[119a/3](#), [120b/8](#), [120b/9](#), [121b/1](#),
[123a/9](#), [124a/1](#), [125a/2](#), [125a/4](#),
[132b/5](#), [134b/1](#), [134b/2](#), [134b/7](#),
[137a/6](#), [137b/5](#), [138b/5](#), [140b/2](#),
[145a/4](#), [145a/9](#), [146a/6](#), [150b/3](#),
[152b/5](#), [156b/3](#), [157a/2](#), [157a/8](#),
[157b/5](#), [158a/2](#), [163b/2](#), [167b/4](#),
[177b/8](#), [181a/8](#), [182a/6](#), [185a/1](#),
[186b/7](#), [188a/3](#), [188b/8](#), [188b/9](#),
[189a/7](#), [190a/5](#), [191a/4](#), [191a/5](#),
[191b/4](#), [195b/1](#), [198a/4](#), [198a/5](#),
[199a/6](#), [199a/7](#), [200b/1](#), [202b/2](#),
[202b/3](#), [202b/8](#), [204a/4](#), [204b/9](#),
[205b/3](#), [208a/4](#), [209a/3](#), [209b/1](#),
[214b/4](#), [215a/1](#), [215b/1](#), [215b/3](#),
[216a/1](#), [216b/3](#), [218a/1](#), [219a/1](#),
[221a/3](#), [222b/7](#), [223b/3](#), [223b/4](#),
[224a/1](#), [224a/2](#), [227b/9](#), [228b/2](#),
[228b/9](#), [229a/1](#), [231b/5](#), [235a/2](#),
[235a/3](#), [239a/3](#), [239b/2](#), [239b/6](#),

241a/3, 241b/8, 242a/1, 253b/4,
255a/3, 258a/7, 258a/8, 258b/3,
261a/9, 261b/1, 261b/3, 262b/4,
262b/6, 264a/3, 264b/5, 265a/1,
265a/6, 265b/4, 267b/1, 268a/2,
268a/3, 270b/9, 271a/1, 271a/5,
274a/3, 275b/5, 277b/4, 280a/7,
281b/4, 283a/1, 284a/6, 290b/1,
291b/9, 293a/6, 293a/7, 293a/8,
293b/3, 294b/2, 294b/6, 296a/9,
297b/8, 297b/9, 299b/1, 303a/7,
303b/1, 303b/2, 306b/1, 307a/3,
308b/7, 309b/5, 310a/3, 310a/4,
310b/8, 311b/2, 313a/3, 313b/4,
314a/6, 316b/7, 318b/4, 319a/7,
319a/8, 320b/4, 320b/9, 322a/6,
325b/2, 326b/3, 327b/3, 329a/7,
329b/3, 333a/9, 334b/8, 338b/3,
348a/2
s.+ de 052a/9, 077b/3, 107b/8,
114b/1, 116a/5
s.+ dedür 102b/6, 155a/2
s.+ den 003a/8, 005a/8, 005b/1,
008a/1, 008a/3, 008a/5, 016a/2,
016a/6, 016b/2, 017b/1, 019a/3,
019b/2, 021a/5, 021b/2, 035a/1,
036a/2, 036a/9, 037a/6, 037b/1,
037b/3, 038a/8, 038b/2, 038b/7,
041a/7, 042a/1, 044a/4, 044a/5,
044b/5, 045a/5, 045b/1, 045b/3,
045b/4, 045b/7, 046b/9, 048a/5,
050b/8, 051a/2, 059a/5, 059b/1,
059b/9, 060a/3, 060a/4, 063b/4,
064a/1, 064a/6, 064b/3, 067b/9,
068a/1, 068b/2, 068b/9, 069b/9,
074a/6, 077b/3, 080a/8, 080b/4,
084b/3, 085b/8, 086a/4, 088a/4,
088b/1, 089a/8, 089b/7, 098b/7,
099b/5, 100a/1, 101a/1, 101b/3,
102b/4, 102b/5, 102b/6, 102b/7,
103a/3, 103a/7, 104a/7, 104b/9,
105b/2, 105b/6, 107a/4, 108a/6,
108b/2, 108b/9, 109a/6, 109b/1,
109b/2, 120a/9, 121a/8, 125a/3,
127a/4, 127b/1, 128b/4, 128b/8,
129b/4, 131a/7, 141a/5, 145a/5,
149b/1, 150a/8, 150b/5, 155a/3,

156a/5, 164b/3, 177b/8, 178b/9,
192a/7, 192a/8, 194b/5, 203b/2,
204a/7, 204a/9, 205b/3, 206a/1,
207b/9, 208a/7, 208b/2, 209a/8,
210b/8, 213a/1, 214b/7, 234a/6,
235a/2, 247b/1, 248a/2, 249a/3,
249a/4, 249a/5, 249b/1, 251b/3,
263a/7, 272a/9, 276b/3, 281b/3,
290a/6, 292b/8, 303a/2, 303b/2,
305a/5, 305a/9, 319a/9, 320a/2,
320a/6, 320b/5, 321b/1, 322a/7,
323a/8, 323b/4, 324b/9, 326b/2,
326b/5, 327b/2, 332a/3, 333b/2,
338a/4, 338b/6, 338b/7, 343a/9,
344b/1, 346a/5, 351a/8
s.+ dendür 103b/3
s.+ din 050b/9, 051a/2, 051b/1,
058a/2, 059b/9, 065b/4, 083b/8,
094b/5, 105b/4, 111b/5, 127a/4,
186b/4, 215a/3, 236a/9, 261a/9,
261b/1, 275b/4, 309a/1, 326b/3,
328a/4, 328a/5, 332a/8, 332b/7,
343a/3
s.+ e 004a/8, 004b/6, 005a/7,
005b/3, 005b/7, 006b/2, 006b/5,
007a/3, 007a/6, 008a/4, 008a/9,
008b/8, 008b/9, 009a/1, 012b/1,
013a/8, 013b/4, 014b/8, 015a/3,
016a/7, 016a/8, 016b/1, 016b/2,
016b/3, 017b/8, 018b/3, 019a/3,
019a/7, 019a/8, 019b/7, 020a/5,
020b/5, 021a/6, 022a/5, 023a/1,
023a/2, 023b/6, 025a/8, 025b/2,
025b/6, 025b/8, 026b/2, 027a/3,
027a/4, 028b/4, 031a/3, 031a/5,
031a/6, 031a/7, 033a/7, 033a/8,
034b/9, 035a/9, 035b/1, 036a/2,
036a/3, 036a/5, 036a/6, 036a/7,
036b/1, 036b/2, 036b/3, 036b/4,
037a/9, 038a/7, 038a/9, 038b/1,
039a/6, 039a/7, 039b/3, 039b/5,
039b/7, 041a/2, 042b/6, 042b/8,
042b/9, 043a/8, 043b/4, 044a/9,
044b/6, 045a/2, 045a/3, 045a/9,
045b/1, 045b/2, 045b/5, 046a/4,
046b/6, 048a/3, 049a/3, 049a/4,
049b/5, 050b/7, 050b/9, 052a/5,

054a/6, 054b/5, 055a/9, 057b/2,
058a/2, 058a/4, 058a/7, 058a/9,
058b/3, 059a/2, 059a/4, 059b/5,
060a/9, 060b/1, 060b/7, 060b/8,
060b/9, 061a/2, 063b/5, 064b/6,
064b/8, 067a/4, 067a/5, 068a/3,
068a/4, 068b/1, 068b/2, 068b/7,
068b/9, 070b/6, 073a/4, 073a/6,
073b/2, 073b/3, 073b/6, 073b/7,
074b/6, 077a/1, 077b/2, 077b/6,
078a/8, 078b/6, 079a/4, 079b/1,
080a/8, 081b/1, 081b/5, 082a/6,
082a/9, 082b/2, 082b/4, 082b/6,
083a/1, 083b/3, 083b/5, 084a/4,
085b/8, 087a/2, 087a/5, 088a/3,
088a/4, 088a/9, 088b/1, 088b/8,
089a/1, 089a/7, 089b/3, 089b/5,
090a/7, 091a/2, 091b/4, 092b/7,
093a/8, 095a/1, 095a/2, 095b/8,
096b/9, 097a/7, 097a/9, 098b/1,
098b/4, 099a/7, 099a/8, 099b/6,
099b/7, 099b/9, 101a/5, 101b/2,
102a/8, 102b/9, 103a/3, 103b/7,
103b/9, 104a/6, 104b/7, 105b/5,
105b/7, 107a/2, 107a/4, 107a/9,
107b/8, 108a/5, 111b/6, 111b/7,
112a/3, 112b/6, 114a/9, 114b/7,
116a/5, 116b/9, 117b/3, 118b/9,
119a/6, 119a/9, 120b/7, 122b/6,
123a/1, 124a/1, 124b/7, 125a/2,
125a/5, 125a/9, 125b/1, 126b/5,
127a/3, 127b/5, 128b/3, 128b/6,
129a/6, 129a/9, 129b/2, 129b/3,
131a/3, 132a/9, 135a/7, 136b/3,
136b/9, 139a/3, 141a/9, 145a/1,
145a/3, 145a/4, 145b/3, 146a/6,
146a/7, 146a/8, 147a/7, 148a/4,
149a/6, 152a/6, 155a/2, 156a/9,
157a/1, 158a/6, 158b/1, 159b/6,
161a/4, 161a/5, 161a/8, 163a/1,
163b/2, 164a/9, 164b/1, 165b/1,
169b/6, 175a/5, 180a/7, 181a/3,
182a/1, 182b/1, 182b/2, 183a/2,
183a/4, 183a/8, 185a/6, 188a/2,
189a/9, 191b/5, 191b/7, 192a/6,
192a/7, 194a/3, 194a/7, 194b/2,
194b/4, 194b/6, 195b/2, 196b/1,

197a/1, 197a/9, 198a/9, 199a/7,
202a/8, 203b/3, 203b/7, 204a/2,
204b/9, 205a/1, 205a/3, 205b/7,
205b/9, 208a/6, 208b/1, 208b/3,
209a/3, 210b/7, 212b/1, 214a/2,
215b/6, 215b/7, 216b/2, 217a/2,
217a/8, 217b/7, 217b/8, 218a/2,
218a/7, 218a/8, 218b/8, 219a/7,
220b/1, 221a/2, 221a/3, 222b/7,
224b/3, 224b/5, 226a/5, 227a/2,
228b/1, 230a/8, 230a/9, 231b/2,
231b/3, 233b/2, 234a/3, 234b/2,
235b/5, 237a/7, 239a/8, 239b/5,
239b/6, 240b/3, 241a/2, 243a/2,
243a/8, 245a/7, 247a/8, 247a/9,
247b/8, 247b/9, 248a/1, 248a/5,
248b/8, 249a/2, 251b/1, 253a/7,
253b/3, 253b/4, 255a/3, 255b/4,
256a/7, 256b/7, 256b/8, 257b/1,
258b/2, 260a/1, 261b/4, 262b/5,
263a/5, 264b/9, 266b/1, 267b/8,
271a/1, 271b/6, 272b/1, 275b/4,
275b/5, 276b/3, 277b/7, 278b/8,
278b/9, 279a/3, 279a/7, 279a/8,
279b/5, 280a/3, 280a/7, 280a/9,
281a/2, 281a/7, 282a/7, 288a/3,
288b/3, 290b/6, 291a/4, 291b/9,
292b/9, 293a/1, 293b/3, 294b/4,
296a/8, 296a/9, 298b/6, 300a/1,
300a/5, 301b/2, 302b/7, 303a/8,
303a/9, 304a/9, 304b/5, 304b/8,
305a/4, 305a/6, 305b/1, 305b/3,
306b/5, 306b/6, 306b/7, 306b/8,
307b/3, 307b/7, 310b/9, 311a/1,
316b/5, 320a/3, 320a/5, 320a/9,
320b/9, 321b/1, 322a/2, 323a/6,
323a/7, 323a/9, 323b/2, 324b/9,
325a/9, 326a/8, 326b/2, 326b/6,
327a/6, 328b/3, 328b/4, 329a/9,
329b/2, 330b/1, 330b/8, 333a/6,
333b/2, 334b/7, 335a/8, 335a/9,
335b/9, 336b/4, 336b/8, 340b/3,
346a/5, 346b/5, 347a/5, 361a/5
s.+ i 003a/8, 004a/2, 005a/5,
005a/6, 005a/8, 005b/5, 005b/9,
008b/1, 010a/5, 011a/6, 012b/7,
013b/4, 013b/5, 013b/7, 017a/2,

019b/2, 020a/1, 020a/2, 020a/8,
020a/9, 021a/3, 023a/3, 027a/7,
027b/9, 029b/5, 029b/8, 032a/9,
034b/4, 034b/9, 036a/4, 038a/3,
038a/5, 038a/7, 038a/8, 038a/9,
039a/6, 040a/9, 042b/2, 044b/7,
045b/7, 048a/4, 050b/2, 051a/1,
052a/5, 054b/7, 055b/2, 058b/4,
059b/2, 060a/3, 061a/2, 063b/4,
063b/5, 067a/6, 067b/3, 067b/7,
068a/9, 068b/1, 070b/2, 071a/4,
071b/3, 074b/5, 074b/8, 075a/1,
075a/3, 077b/1, 077b/7, 080a/9,
080b/3, 080b/4, 082b/6, 083b/4,
083b/5, 084a/6, 085a/5, 085a/6,
085a/9, 088a/5, 088b/1, 088b/2,
088b/9, 089b/6, 091a/5, 091b/5,
092a/2, 092b/7, 092b/8, 097a/3,
098b/6, 099b/3, 099b/6, 100a/1,
101a/6, 101b/2, 103a/3, 104a/8,
105b/6, 106a/2, 108b/3, 109a/1,
111b/2, 116a/2, 116b/5, 122b/2,
123a/2, 123a/8, 125a/1, 125a/4,
125b/1, 125b/6, 126b/7, 127a/9,
127b/6, 129a/3, 129b/1, 138b/8,
139a/9, 142a/2, 144b/9, 145a/8,
145a/9, 145b/6, 145b/7, 146a/4,
146a/9, 146b/1, 149a/8, 152b/5,
156a/4, 156a/5, 156b/9, 157a/7,
157a/8, 158a/1, 158a/5, 158a/7,
161a/5, 164a/5, 164a/7, 164a/9,
165b/2, 165b/3, 165b/4, 165b/5,
168a/1, 169b/7, 172a/1, 181b/6,
182a/2, 182a/4, 182b/2, 183a/2,
187b/9, 188a/7, 188b/1, 190a/4,
192a/5, 196b/3, 197a/8, 198a/9,
201a/3, 202b/3, 202b/9, 204a/1,
204b/1, 214a/2, 215a/7, 215b/8,
216b/1, 217a/4, 218a/2, 218b/5,
219b/1, 221b/7, 224b/2, 239a/3,
239b/2, 240b/3, 241b/4, 242b/3,
244a/1, 244b/1, 245b/2, 247b/9,
249a/2, 249b/2, 250b/2, 252b/8,
255b/3, 256a/2, 256b/2, 256b/6,
257b/3, 257b/4, 258a/3, 258a/4,
258b/4, 259b/9, 260a/2, 261b/2,
265a/3, 266b/2, 272a/6, 272a/7,

276b/4, 279a/1, 279b/8, 280a/1,
281a/7, 281b/2, 283a/7, 283b/9,
284a/3, 286b/9, 292b/9, 297a/8,
297b/8, 298a/1, 300a/2, 300b/4,
301b/8, 303a/2, 305b/2, 307a/9,
313b/4, 318b/6, 318b/8, 320a/2,
320a/3, 320a/4, 320b/5, 322a/3,
324b/9, 326a/9, 326b/2, 327a/3,
327a/4, 327a/5, 328b/2, 328b/4,
329a/9, 330a/9, 330b/6, 330b/7,
331a/4, 331b/5, 333b/7, 334b/1,
335a/5, 335b/2, 335b/3, 337b/9,
340a/7, 340b/4, 340b/5, 340b/6,
340b/7, 344b/3, 347a/9, 347b/3,
347b/8, 348a/7, 349a/2, 349b/7,
350b/4, 357a/4, 359b/9
s.+ iñ 004a/2
s.+ ler 186a/6, 189a/7
s.+ lerden 006b/4, 013b/3, 016a/3,
022a/6, 045a/9, 054b/5
s.+ lerdendür 108b/1
s.+ üñ midür 267b/9, 313a/2,
315b/5, 336b/9
s.+ üñ 003a/8, 003a/9, 004b/8,
005a/5, 005b/4, 005b/6, 006b/3,
007a/9, 008a/4, 008b/9, 009a/2,
009b/9, 010a/3, 011a/6, 012a/1,
012b/1, 013b/1, 013b/3, 014a/7,
015b/5, 015b/8, 016a/2, 016a/5,
017a/6, 017a/7, 020a/6, 021a/3,
022a/8, 025a/9, 028a/9, 031a/7,
032a/6, 036a/6, 039a/6, 042a/7,
043b/6, 044b/9, 049a/5, 049a/7,
050b/3, 050b/7, 051a/5, 055a/9,
057b/3, 061a/2, 071b/2, 073a/2,
074a/8, 074b/2, 074b/4, 074b/7,
075a/2, 075a/4, 079a/9, 080a/9,
082a/5, 082a/8, 086a/7, 088a/1,
088a/7, 088b/8, 089b/3, 098b/2,
102a/7, 103a/6, 107a/2, 107b/7,
108b/8, 109a/1, 111b/9, 113b/5,
114b/8, 118a/1, 119a/9, 120a/1,
124b/9, 126b/5, 127a/9, 129a/3,
131a/4, 133b/7, 136a/8, 138a/4,
147a/5, 147a/6, 147a/7, 148a/3,
148a/4, 152a/3, 152a/7, 177a/7,
182b/1, 186b/4, 194b/2, 194b/6,

196b/6, 197a/9, 197b/1, 198b/1, 198b/2, 198b/4, 199a/3, 203b/1, 203b/7, 203b/9, 204a/5, 204a/7, 205a/2, 207b/7, 208a/8, 208a/9, 209a/1, 218a/3, 219a/1, 224a/6, 224a/7, 225a/3, 227a/3, 229a/5, 231b/1, 231b/3, 234b/7, 236b/8, 239a/4, 239b/5, 243a/9, 244b/8, 245a/4, 245a/7, 247a/1, 247b/4, 248a/3, 248a/8, 250b/7, 251b/5, 256b/7, 257b/4, 263a/6, 264b/1, 265a/2, 272a/9, 279a/4, 279a/6, 282a/5, 284a/1, 288b/4, 289b/3, 295b/9, 297b/3, 297b/5, 297b/9, 303b/3, 304a/8, 306b/6, 312a/7, 320a/5, 322a/2, 323b/8, 325a/8, 327a/8, 331b/2, 331b/5, 332b/8, 335a/3, 335a/8, 336b/2, 337b/9, 340b/4, 347b/8

s.+ **ünçün** 016b/3, 022b/7, 029b/9, 040a/6, 051a/3, 057b/6, 058b/8, 059a/3, 067a/9, 157a/1, 190a/4, 277b/8, 290b/2, 326b/4, 340a/6, 342a/6

s.+ **üñdür** 004b/4, 006a/6, 012a/4, 012b/4, 014b/7, 015b/7, 018b/2, 026b/1, 032a/6, 040b/5, 043b/4, 043b/5, 085a/2, 098b/1, 118a/8, 155b/7, 158a/9, 187a/1, 218b/4, 255a/8, 279a/1, 282a/6, 284b/3, 287a/9, 293a/9, 336b/9, 337a/1

s.+ **ünjiçün** 152a/2, 157a/6, 305a/5

s.+ **ünjile** 019b/2, 055b/1, 059b/4, 079b/4, 088b/6, 107b/2, 122a/8, 136b/6, 233b/5, 270b/9, 312a/3

s.+ **ünjiledür** 004b/9

s.+ **ünjileven** 098b/8

s.+ **ünjle** 007a/9, 017a/1, 017a/3, 032b/5, 033b/1, 050b/7, 050b/8, 050b/9, 077b/2, 103b/3, 106b/8, 116b/2, 305a/7, 320b/4, 325a/8, 325b/3, 327a/3, 327a/4

s.+ **ünjledür** 033a/9, 047a/8, 261b/3, 303a/7, 319b/8

s.+ **ünjleven** 181a/8

s.+ **ünjlevüz** 002b/9, 108a/6, 214b/4

s.+ **ünjleyn** 129b/9

s.+ **ünjüçün** 031a/3, 058b/9, 060b/9, 061a/3, 066a/8, 084a/5, 088a/3, 111b/8, 133a/1, 139a/5, 152a/8, 152a/9, 152b/2, 156a/8, 156a/9, 157a/4, 157a/7, 165a/9, 165b/3, 165b/5, 169a/6, 169a/7, 172a/1, 172a/6, 181b/4, 198a/7, 198a/8, 201a/2, 231b/4, 234a/5, 239a/4, 252b/7, 264a/2, 272a/6, 281a/3, 281a/6, 286b/8, 287a/2, 290a/9, 326b/9, 330a/2, 332b/2, 335b/2, 340b/4, 340b/7

s.+ **ünjüle** 035a/9

s.+ **ünjüledür** 064a/5

s.+ **ünjüleven** 060a/2

s. **mi** 012b/3, 210b/5, 318b/7, 318b/9, 319a/2, 319a/4, 319a/7, 349b/4

s. **misiz** 188b/7

sizcileyin: -7- [T.] Sizin gibi.

s. 145b/2, 175b/2, 186a/6, 199a/5, 199a/6, 282b/8

s.+ **ler** 318b/8

soğan: -1- [T.] Soğan

s.+ **ından** 006a/5

soğul: -1- [T.] Soğutulmak.

s.- **mış ola** 171b/2

şoğbet: -1- [Ar.] Arkadaşlık etme, birlikte bulunma.

ş. 243a/1

şol: -12- [T.] Sol taraf, sol taraftaki, sol.

ş. 062a/2, 091b/5, 338a/7

ş.+ **dan** 308b/3

ş.+ **dın** 169a/8, 254a/8, 339b/7

ş.+ **ından** 169b/2

ş.+ **lardan** 154b/7

ş.+ **larından** 084b/2

şol yanuğ isleri: -3- [T.] Kıyamet gününde amel defterini sağ tarafından alacak olanlar.

ş.+ 317b/9, 318a/9

ş.+ dür 356b/1

şon: -66- [T.] 1. (Zaman için) sonra, arka, geri.

ş. 298a/8, 325b/5

ş.+ a 220a/2, 330b/2, 340a/7

ş.+ da 178a/9

ş.+ dan 238a/3

ş.+ ı 080b/6

ş.+ ında 032b/4

ş.+ umda 175b/8

2. Sıralamada en arka, en geri.

ş. 150b/5

ş.+ a 313a/2

3. Bitiş, nihayet, son, akibet.

ş. 021a/1, 021b/7, 026b/9, 092a/1, 126b/4, 142b/2, 142b/5, 182b/3

ş.+ dur 319b/6

ş.+ ı 017b/3, 037a/7, 068a/2, 071a/3, 073b/1, 089b/2, 089b/7, 091a/1, 115b/6, 118a/7, 120b/2, 140a/2, 143b/6, 144a/7, 154a/4, 195a/3, 221b/2, 223b/7, 225a/2, 229a/4, 229a/8, 232b/4, 238a/9, 238b/3, 240b/6, 243b/4, 260b/4, 266a/2, 278a/7, 282a/8, 291a/6, 301b/4, 325b/6, 332b/6

ş.+ ma 021a/4, 021b/3

ş.+ muş 161a/6

ş.+ undan 356b/8

4. Yok olma, tükenme.

ş.+ ı 150b/6

ş.+ mı 088b/6, 098b/3

5. En kamil hal, bir işin zirvesi, ulaşılabilecek nihai nokta.

ş.+ ı 350a/2

6. Arka, ard.

ş.+ uşuzda 038a/9

şonra: -237- [T.] 1. İçinde bulunulan veya bahsedilen ânın daha ilerisindeki bir zamanda.

ş. 005a/9, 006b/2, 007a/7, 008a/8, 008b/8, 010a/6, 011a/3, 013a/5, 014a/3, 015b/7, 015b/9, 018b/3, 018b/6, 019a/1, 020b/8, 028a/4, 031b/8, 032a/6, 033a/7, 035a/2, 038a/6, 039a/7, 040a/4, 045b/5, 047b/8, 053a/9, 053b/1, 055b/8, 056a/6, 056a/8, 057a/3, 060a/9, 062b/4, 067b/8, 070b/5, 074a/6, 075b/3, 091b/4, 092a/1, 093a/4, 093b/3, 094a/2, 094a/3, 095b/6, 096b/7, 098a/9, 103b/2, 106a/1, 113b/2, 113b/4, 113b/7, 120b/3, 120b/4, 125b/6, 129b/8, 132b/1, 134a/8, 135a/7, 135b/2, 135b/3, 139a/9, 143b/9, 145b/7, 146a/1, 148b/4, 151b/4, 154a/9, 155a/4, 159b/1, 167b/9, 171b/8, 173b/4, 189a/3, 199b/3, 203a/6, 205b/9, 207a/7, 208a/3, 217b/5, 220b/5, 229b/1, 232b/9, 234a/9, 238a/2, 241b/1, 243b/9, 251b/6, 255b/4, 257a/9, 260a/8, 260b/7, 261b/9, 271b/7, 279a/8, 287a/5, 287b/2, 288b/1, 289a/7, 296b/6, 297a/5, 301a/7, 302b/5, 303a/4, 305b/1, 313a/6, 340b/5, 348a/4, 357b/9, 358b/6

ş.+ dan 023b/4, 320a/7

ş.+ dın 171b/5

ş.+ dur 006b/5

2. -den itibaren başlayan bir zamanda, müteakiben.

ş. 003b/9, 005b/1, 005b/5, 006b/2, 007a/4, 010a/5, 014a/9, 024a/8, 029a/1, 033b/1, 033b/6, 033b/9, 034a/1, 034a/6, 034b/4, 035a/4, 038b/1, 043b/3, 043b/5, 043b/7, 043b/9, 045a/4, 052b/3, 060a/4, 062a/8, 062b/9, 064a/6, 069a/1, 069a/5, 069b/9, 075a/7, 087a/8, 087b/5, 089b/4, 090a/2, 104b/3, 105b/9, 109a/5, 110a/3, 115a/5,

117b/6, 123a/9, 142b/5, 155b/7,
156a/5, 158a/3, 158a/4, 158a/9,
159a/4, 160a/4, 161a/1, 191b/2,
192a/8, 198a/4, 208a/8, 211a/9,
221a/7, 237b/2, 239a/2, 239a/9,
241a/9, 257b/9, 272a/7, 289a/4,
296a/2, 296a/3, 303b/4, 307a/6,
320b/9, 332a/1, 333b/1, 336a/6,
339b/4, 348a/4, 349b/6

3. Birisinin yada bir şeyin
varlığının, hükmünün, devrinin
ortadan kalkması yada bitmesinin
ardından gelen zaman, durum.

ş. 012a/2, 022b/4, 023b/4, 057a/7,
070b/8, 080b/4, 088b/2, 089a/1,
090b/5, 090b/9, 093b/7, 095b/4,
096a/2, 106a/2, 116a/2, 116b/3,
123b/4, 162a/2, 183a/7, 199a/2,
199b/2, 208a/2, 208a/9, 230b/5,
241b/4, 241b/5, 270a/5, 277a/5,
279a/5, 285b/9, 287a/7, 300b/2,
325a/5, 328a/6, 332b/4
ş.+ dan 251a/8
ş.+ dı 145a/5
ş.+ dur 121b/5

4. Son, sonuncu.

ş. 268b/6
ş.+ sı 250a/9

5. Geri, geride arkada, geride kalan.

ş. 087a/8
ş.+ ları 086a/5
ş. kalmış 337b/7
ş. kodı 345a/6, 351b/2

6. Diğer, başka.

ş. 030b/5

şoñrađı: -13- [T.] Gerideki, arkadaki,
geride kalan.

ş. 349b/4
ş.+ lar 318b/3
ş.+ lara 086a/7, 292b/5
ş.+ larda 216b/7, 266b/8, 267a/4,
267a/8

ş.+ lardan 266a/5, 318a/1, 318a/9

ş.+ ları 347a/8

ş.+ larumuz 069b/7

şoñrađı gün: -26- [T.] Kıyamet günü.

ş.+ den 235b/3, 327a/1
ş.+ e 002b/3, 006a/9, 011b/3,
015b/1, 020b/2, 021a/5, 025a/2,
035b/5, 046b/3, 046b/4, 048a/6,
055a/4, 057a/2, 065b/6, 105a/3,
105a/5, 106a/3, 107b/4, 107b/5,
112a/4, 203a/1, 248a/9, 324a/2,
332a/4

şoñrađı sarāy: -5- [T.+Far.] Ahiret yurdu,
öteki dünya.

ş. 009a/2, 072b/2, 232b/3
ş.+ ı 249a/3
ş.+ ıdur 279b/6

şor-: -60- [T.] 1. Soru yönelerek bilgi
istemek, sual etmek.

ş. 018b/5, 095a/4, 121b/8, 135b/4,
138a/3, 167b/6, 202b/1, 264b/2,
267b/6, 292a/4, 337a/1
ş.- a 016a/8, 247a/6, 334b/7
ş.- ar 056a/6, 252a/9, 345a/4
ş.- arlar 016b/7, 019a/5, 019a/8,
019b/5, 019b/6, 019b/8, 020a/4,
059a/1, 096b/7, 096b/9, 098a/4,
119a/2, 166b/3, 174a/5, 184a/9,
309b/6, 350a/1
ş.- arlarmıssa 248a/7
ş.- arsam 173b/4
ş.- arsañ 109a/4, 237b/1, 243b/6,
274a/9, 290a/8, 294a/1
ş.- asız 068b/1
ş.- dı 068b/2
ş.- gıl 213a/4
ş.- ıcılar 132a/8
ş.- ma 170a/4, 173a/7
ş.- mañ 068b/1
ş.- maya 339a/4
ş.- mayası 026b/1
ş.- sañ 237a/8
ş.- ucılar 283a/4
ş.- ucısın 096b/9

ş.- uş 154b/1, 186b/1, 189a/6

2. Hesap sormak, mesul tutmak.
ş.- aruz 151b/2
ş.- avuz 084a/1, 084a/2

şorıl- -3- [T.] Hesap sorulmak, mesul tutulmak. (Bk. şorıl-)
ş.- maya 316b/9
ş.- mayavuz 255a/4
ş.- urlar 187a/5

şorın- -1- [T.] Hesap sorulmak. (Bk. şorın-)
ş.- alar 233b/8

şorunıl- -4- [T.] Hesap sorulmak. (Bk. şorunıl-, şorunul-)
ş.- asız 155a/5, 158a/8, 292a/4
ş.- a 351a/1

şorış- -1- [T.] Karşılıklı soru sormak, danışmak. (Bk. şoruş-)
ş.- alar 169b/4

şorul- -5- [T.] Hesap sorulmak, mesul tutulmak. (Bk. şorıl-)
ş.- mayasız 012a/4, 012b/5, 255a/4
ş.- maz 187a/5
ş.- mış oldı 163a/7

şorun- -2- [T.] Hesap sorulmak, mesul tutulmak. (Bk. şorın-)
ş.- alar 225b/4, 290b/9

şorunıl- -5- [T.] Hesap sorulmak, mesul tutulmak. (Bk. şorunıl-, şoruşıl-)
ş.- asız 360a/2
ş.- maya 232a/5
ş.- mış oldı 247b/8
ş.- mış 163a/5
ş.- mışlardur 264b/8

şoruşıl- -1- [T.] Hesap sorulmak, mesul tutulmak. (Bk. şorunıl-, şorunıl-)
ş.- mayasın 011a/1

şoruş- -7- [T.] Karşılıklı soru sormak, danışmak. (Bk. şorış-)
ş.- mayalar 202a/2, 231a/6
ş.- urlar 265a/1, 265b/2, 311b/9, 344b/3, 348a/5

şovuş- -8- [T.] Soğuk.
ş. 035b/9, 270a/9, 283b/3, 318b/1, 337b/5, 346a/8, 348b/4
ş. olgıl 189b/2

şoy- -1- [T.] Nesil, zürriyet.
ş.+ ı 101a/9

şoyağışdur- -1- [T.] Helak etmek.
ş.- duş 199b/4

şoyıl- -1- [T.] Soyulmak.
ş.- a 351a/2

şög- -6- [T.] Sövmek.
s.- em 177b/7
s.- erler 078b/3, 203a/4, 203a/6, 204b/2
s.- meş 078b/2

şöykenil- -1- [T.] Dayanılmak, yaslanılmak.
s.- miş 329b/9

şöyle- -89- [T.] Sözle bildirmek, konuşmak, demek.
s. 357b/2
s.- di 023b/2, 034a/7, 057a/6, 093a/2, 133b/5, 136a/2, 143a/6, 248b/2, 263a/1, 268b/2
yalan s.- di 133b/6, 274a/4
s.- diler 089a/3
yalan s.- diler 071b/9, 124a/8, 275b/9
s.- dügin 180a/5
s.- düğünüz 210b/7
s.- düklerini 293b/4
s.- dün 069b/6, 222a/8
s.- me 125b/4
s.- mege 348b/9
s.- megile 263a/5

s.- meginde 065a/2
s.- mek 057a/6, 170a/3
s.- mekten 322b/9
s.- meñ 202a/6
s.- meye 015a/6, 033a/2, 130b/3,
341b/2
s.- meyeler 225b/6, 349a/1
s.- meyem 176b/9
s.- meyesin 030b/3
s.- mez 010b/9, 093b/4, 308b/4,
312b/6
s.- mezler 347b/7
s.- mezsiz 266b/1
s.- mişmisse 078b/8
s.- ñ 007b/9, 284a/6
s.- r 079a/1, 200a/8, 225a/7,
240a/6, 297b/3
s.- rdün 069a/8
s.- rdünüz 200b/2
s.- rken 200b/2
yalan s.- rler oldılar 002b/6, 110a/9
s.- rler oldırsa 189a/7
s.- rler 079b/4, 189a/8, 220b/3
yalan s.- rler 079a/8, 120a/1,
291a/1
s.- rseñüz 082b/4
s.- rsiz 310a/3
yalan s.- rsiz 082a/5, 261b/1
s.- ye 030b/9, 225b/3, 263a/9,
289b/8, 359a/6
s.- yenlerdendir 203a/8
s.- yesin 176a/4
s.- yevüz 177a/2, 204a/1
s.- yici 312a/2, 336a/5
girçek s.- yiciler olursañuz 073a/5
s.- yiciler 010a/9, 137b/8
yalan s.- yiciler 309b/6
s.- yicilerden 218b/3, 219b/3
s.- yicilerdi 164a/2
yalan s.- yicilerdür 072a/7
s.- yicivüz 223b/6
s.- yiciye 360a/6

söylen- -1- [T.] Konuşulmak, söylenmek.
s.- ecek 134a/2

söyleş- -7- [T.] Karşılıklı konuşmak,
söylemek.

s.- di 213a/8
s.- eler 184a/7
s.- esiz 323a/9
s.- me 198b/8
s.- megi 186a/6
s.- ürler 323a/1
s.- ürlerken 336b/2

söylet- -2- [T.] Konuşturmak.
s.- di 283b/8

söyün- -1- [T.] Sönmek, parlaklığı
gitmek.
s.- mişler 186b/8

söyündür- -3- [T.] Söndürmek.
s.- e 065a/6
s.- eler 106a/8, 328a/9

söz- -190- [T.] 1. Bir fikri, bir isteği
anlatmaya, açıklamaya yarayan
kelimeler yâhut cümleler dizisi,
kelâm.
s. 007b/9, 021b/6, 024b/8, 040a/6,
042b/9, 043a/6, 043a/7, 048b/3,
055a/8, 075a/6, 095a/3, 096b/7,
116b/1, 125b/8, 130b/9, 133b/1,
140a/5, 146b/6, 162b/1, 162b/6,
163b/3, 181a/7, 183b/4, 185b/2,
198b/8, 199b/4, 200b/2, 225b/2,
225b/5, 231a/2, 251b/3, 252b/7,
269b/1, 284a/6, 284b/4, 285b/3,
287a/6, 291a/7, 296a/3, 302b/2,
308b/4, 309a/1, 309b/5, 311b/8,
312a/4, 318a/5, 319a/7, 322a/8,
322b/7, 348a/4, 348b/8, 349b/4,
354a/6, 355a/1
s.+ den mi 314a/6
s.+ den 052b/9, 056a/1, 098a/1,
143b/3, 163b/1, 179b/5, 191b/6,
194a/4, 322a/8
s.+ din 032a/3, 050b/3, 054a/1,
168b/4, 184b/3, 342b/7
s.+ dür 201b/9, 336a/7, 354a/6
s.+ e 109a/4, 168b/5

s.+ i 005b/9, 010b/3, 018a/6,
037b/9, 046b/7, 049b/8, 075b/6,
079a/6, 092b/3, 107a/7, 117b/7,
119b/8, 122a/1, 140b/7, 141a/6,
174b/4, 177a/5, 180a/6, 186a/7,
200b/3, 207b/2, 220b/3, 230a/4,
249a/8, 255b/2, 263b/8, 269a/6,
273a/5, 287b/8, 303a/2, 333a/7,
337a/5, 338b/4, 344a/3, 349a/9,
351a/7
s.+ idür 338b/4, 351a/4
s.+ ile 146b/7, 180a/5, 187a/9,
249a/8, 306a/9
s.+ in 040b/8
s.+ inden 053a/8, 221b/8, 264b/1
s.+ ine 106a/6
s.+ ini 110a/3
s.+ ler 254b/4, 258a/2
s.+ leri 132a/6, 133a/6, 175b/2,
201a/7, 225a/1, 338b/6
s.+ leridür 106a/6
s.+ lerine 175b/1
s.+ lerini 182a/3, 329b/9
s.+ leriyle 098b/2, 121a/2
s.+ leriyle 288a/6
s.+ lerüj 139b/2
s.+ ü 010b/9, 057b/5
s.+ üle 067a/6
s.+ ümi 180b/7, 183b/8
s.+ ümile 093a/6
s.+ ümüz 154a/8, 268a/5
s.+ üj 079a/2, 193b/4, 242a/7,
273b/3
s.+ ünde 326b/7
s.+ üjden 126b/9
s.+ ünden 286a/9
s.+ üni 007a/7, 107a/7, 305b/6,
322a/6
s.+ üjüz 323a/9
s.+ üjüzdür 246b/7
s.+ üjüzi 335a/2
s.+ üjüzüj 323b/1
s. bırağalar 157b/4
s. bırağavuz 342b/6

2. Kelime.

s.+ i 030b/1, 030b/8, 047a/4
s.+ ini 304b/5
s.+ leri 060a/5, 062b/4
s.+ lerine 170b/1
s.+ lerini 079a/6

3. Vaad, and.

s. 162a/1, 245b/1, 261a/2, 273a/6,
284a/5, 299b/3
s.+ i 131b/2, 265a/3, 276b/4,
277a/7

4. Lisan, dil.

s.+ üni 221b/4

5. Haber.

s.+ i 310a/3, 353b/8, 354b/7

6. Konuşmak, beyan.

s.+ i 316a/3

sözlü: -5- [T.] Birlikte kullanılan sıfatla
birlikte sözün niteliği ortaya konur.
dürüst işlü s. 011b/7, 020b/4,
106a/2, 123a/1, 246b/4

şu: -112- [T.] 1. Su.

ş. 006a/1, 007a/5, 046b/9, 059b/1,
094b/8, 123a/8, 126a/5, 193a/9,
206b/2, 281b/7, 302a/3, 314b/6,
315a/5, 315a/6, 318a/7, 318b/1,
342a/3, 348b/5
ş.+ dan 075b/2, 115a/8, 145b/9,
187b/4, 198a/1, 207a/4, 212b/7,
218b/4, 245a/4, 265b/9, 302a/1,
318b/5, 319b/3, 340b/5, 347b/1,
354a/3
ş.+ dın 141b/4
ş.+ dur 270a/9, 270b/8
ş.+ ları 094b/9
ş.+ nuj 295a/9, 295b/1
ş.+ ya 133a/2, 179b/3
ş.+ yı 087b/7, 171b/2, 246a/7,
319a/2, 346a/2
ş.+ yıla 011a/8, 140b/6, 170b/5,
347b/3

ş.+ yına 314b/6
ş.+ yını 349b/6
ş.+ yuğ 317a/2
ş.+ yun 356b/7
ş.+ yuğu 126a/4
ş.+ yuğuz 335b/9

2. Yağmur.

ş. 003a/9, 014a/9, 098b/6, 117a/1,
147a/4, 149a/8, 152a/7, 171b/6,
196a/9, 198a/6, 212b/2, 224a/7,
239a/9, 242b/3, 259a/4, 273a/8,
348b/1
ş.+ dan 087a/5
ş.+ yı 077b/9, 142a/1, 155b/6,
181b/5, 192a/9, 237b/2, 285a/3,
290b/1, 308a/7, 314b/6, 350b/2
ş.+ yıla 314b/5

3. Sel, su baskını.

ş. 092a/6, 234a/1
ş.+ dan 126a/3
ş.+ ya 262b/2

4. Sperma, döl.

ş.+ dan 350a/9
oğlan yaradıldığı ş.+ dan 314a/1
bil ş.+ yı 345b/5
menī ş.+ yı 198a/2
bil ş.+ yından 345b/9
menī ş.+ yından 171a/7
menī ş.+ yundan 152a/1, 245a/3

5. Deniz, göl, nehir.

ş. 223a/8, 337b/8
ş.+ ları 068a/3
ş.+ ya 006a/1, 121b/3, 270a/6
ş.+ yı 152b/4, 258a/7, 335b/9
ş.+ yına 227b/8

şu dök-: -2- [T.] Abdest bozmak.
ş.- üp 046b/9, 059b/1

şubḥ: -2- [Ar.] Sabah. (Bk. şubuh)
ş.+ ı 077b/5
ş.+ uḡ 361b/6

subḥānallahu: -1- [Ar.] Allah'ın zâtında,
sıfâtında ve e'âlinde bütün
kusurlardan münezzeḥ olduğunu
ifade eder.
s. 004a/5

şubuḥ: -3- [Ar.] Sabah. (Bk. şubḥ)
ş. 315a/9, 351a/4, 358b/3

şuç: -5- [T.] Suç, kabahat.
ş. 024b/9
ş.+ a 163b/7
ş.+ dan 010a/6, 331b/2
ş.+ larından 060a/7

şuhûf: -1- [Ar.] 4 Kutsal kitap dışında
vahiylere ihtivâ eden sahîfeler,
risâleler.
ş. 259a/2

sultân: -1- [Ar.] Hükümdar.
s.+ dan 314a/7

şür: -12- [Ar.] Kıyamet günü İsrâfil'in
çalacağı borunun adı.
ş. 075b/7, 175a/1, 184a/7, 202a/1,
225b/7, 262b/9, 276a/7, 308b/5,
338a/1, 343b/6, 348b/2, 350b/4

sûre: -13- [Ar.] Sure, Kur'an-ı Kerim'in
yüz on dört bölümünden her biri.
(Bk. sûret)
s. 114b/5, 118a/5, 148b/3
s.+ dür 202b/8
s.+ ler 123b/8
s.+ yı 290a/3, 303b/3, 306a/6,
307b/9, 309b/3, 311a/6, 312b/5,
314a/7

sûret: -12- [Ar.] Sure, Kur'an-ı Kerim'in
yüz on dört bölümünden her biri.
(Bk. sûre)
s. 003b/1, 109a/3, 111a/3, 114b/2,
140a/8, 179a/4, 214a/5, 220b/7,
226a/8, 302a/9, 302b/1, 351b/4

şûret: -11- [Ar.] Biçim, şekil.

ş.+ i 031a/3, 069a/9
ş.+ in 181b/2
ş.+ indeydi 150b/7
ş.+ ler 254a/3
ş.+ lerin 263b/2
ş.+ lerünüzi 281a/7, 330b/7
ş. eyler 027b/9
ş. eyleyici 326a/5
ş. eyleyicilerün 198a/4

şüret getür-: -1- [Ar.+T.] Örnek vermek, benzetmek.
ş.- mek 003b/3

şüretlen-: -3- [Ar.+T.] 1. (Bir kişi veya şeyin) Şeklinde görünmek, şekillenmek.
ş.- di 176b/1
ş.- miş 149b/2, 149b/4, 149b/7

şüretlendür-: -3- [Ar.+T.] Şekilendirmek.
ş.- di 281a/7, 330b/7
ş.- düğ 084a/6

şuşa-: -4- [T.] Susamak.
ş.- mağ 114a/3
ş.- mayasın 185a/2
ş.- miş 206b/2
ş.- mışlar 318b/5

Suvā': -1- [Ar.] Nûh Peygamber'in kavminin taptığı putlardan biri.
S.+ ı 341a/1

şuvar-: -9- [T.] Su vermek, sulamak. (Bk. şıvar-)
ş.- a 135a/1
ş.- avuz 212b/3
ş.- dı 228a/1, 346b/4
ş.- duğ 149a/8
ş.- mazuz 228a/1
ş.- urlar 227b/9
ş.- uruz 155b/8
ş.- uvuz 198a/9

şuvarın-: -1- [T.] Sulanmak.

ş.- urlar 346b/1

şuvarınıl-: -2- [T.] Sulanılmak.
ş.- a 145b/9
ş.- dılar 302a/3

şuvat-: -1- [T.] Hayvan sulanan yer.
ş.+ dan 228a/1

şü: -11- [T.] Asker, ordu. (Bk. sü)
ş. 268b/9
ş.+ ler 105b/8
ş.+ leri 121b/2, 217a/2, 221b/5
ş.+ lerile 023a/3
ş.+ lerine 023a/5
ş.+ lerle 107a/7
ş.+ lerün 353b/8
ş.+ yi 023a/7, 085a/6

şü: -18- [T.] Asker, ordu. (Bk. şü)
s. 261b/9
s.+ din 179a/6
s.+ dür 294b/7, 335a/8
s.+ ler 222b/8, 247a/8, 355b/1
s.+ leri 221b/7, 226b/7, 229a/6, 304a/2
s.+ lerini 226b/3, 229a/7, 310b/3, 344a/9
s.+ lerü 303b/7
s.+ yidür 263b/8

şüci: -7- [T.] İçki. (Bk. sücü)
s. 067b/1, 134a/9, 135a/1, 155b/9, 311b/8, 346b/1

şüçüd: -1- [Ar.] Secdeler.
s. eyleyicilerken 306a/2

şücü: -6- [T.] İçki. (Bk. süci)
s. 318a/3
s.+ de 067b/3
s.+ den 019b/5, 302a/2, 352b/1
s.+ nün 352b/2

süd: -4- [T.] Süt. (Bk. süt)
s. 044b/8, 155b/8
s.+ den 021a/9

Süleymān: -21- [Ar.] Hz. Dâvûd'un oğlu,
İsrâiloğulları'na gönderilen
hükümdar peygamber.
S. 009b/2, 190a/1, 190a/5, 221b/3,
221b/5, 221b/7, 222b/6, 222b/9,
223a/5, 223a/9, 254a/1
S.+ a 057a/5, 076b/3, 190a/3,
221b/2, 222b/6
S.+ dandur 222b/1
S.+ ı 270a/1, 270a/4
S.+ ıla 223b/1
S.+ uñ 009b/2

sünnet: -9- [Ar.] 1. Hz. Muhammed'in
uyulması gereken söz ve
davranışları.
s.+ i 021a/3

2. Adet, gelenek.
s.+ i 100b/4, 250a/6, 252a/8
s.+ ine 252a/9, 260b/3
s.+ ini 260b/3

3. Erkek çocukların sünnet olması.
s. eylemek 011a/8

sünjü: -1- [T.] Kargı, süngü, mızrak.
s.+ lerünjüz 067b/7

sünjük: -19- [T.] Kemik.
s. 164a/4, 175b/7
s.+ ler olduñ 164a/4, 167b/1,
349a/8
s.+ ler 167b/1, 198a/3, 199a/7,
201a/6, 264b/4, 265b/3, 318b/2
s.+ lere 024b/1, 198a/3
s.+ leri 264a/1
s.+ lerine 345b/2
s.+ lerini 345a/3

sünjüg

s.+ e 082a/1
s.+ i 354a/4

sür- I: -19- [T.] 1. İşlemek.

s.- diler 238b/1

2. Götmek, sevk etmek.
s.- di 053b/4
s.- dük 087b/7, 257b/9
s.- ecek 345b/3
s.- er 206b/8
s.- erüz 246a/7
s.- evüz 179b/3
s.- mek 264a/7
s.- üci 141b/1, 308b/6
s.- üciler 264a/7

3. Kovmak, itip kakmak.
s.- em 125a/5
s.- er 360b/7
s.- mek 008a/4
s.- üci 125a/3

4. Bir aracı hareket ettirmek,
sevk etmek.
s.- er 165a/9

5. Hayvan sürüsünü sevk etmek,
yönlendirmek.
s.- erler 227b/9

sür- II: -5- [T.] 1. Elini değdirmek, elle
sıvazlamak, okşamak.
s.- erdi 056b/4
s.- mek 270a/3

2. Sıvamak, üzerine sürmek.
s.- ün 047a/1, 059a/8, 059b/1

sürgün: -2- [T.] Öteden beri süregelen,
değışmeyen kanun, gelenek.
s.+ i 305a/8
s.+ ine 305a/9

sürin-: -2- [T.] Sürülmek, sevk edilmek.
s.- ürler 098b/1, 221b/5

sürü: -1- [T.] Ordu, asker.
s.+ müz 268a/6

sürük-: -1- [T.] Kovulmuş, ürülmek,
uzaklaştırılmak
s.- miş 158b/5

sürül-: -10- [T.] 1. Götürülmek,
sevkedilmek.
s.- eler 311b/1
s.- mek 311b/1
s.- mişlerken 252a/8

2. Sürülmek, uzaklaştırılmak, ayak
altına düşmek.
s.- mişsin 149b/7, 271b/2
s.- miş Şeytândan 030a/5
s.- miş 084b/3, 138b/3, 149a/4,
162a/4, 351a/7

sürünil-: -2- [T.] Götürülmek,
sevkedilmek.
s.- di 276b/2, 276b/6

süs-: -1- [T.] (Hayvan) Başı ve boynuzuyla
vurmak, boynuzlamak.
s.- üp 058b/6

süst: -5- [Far.] Gevşek, zayıf, güçsüz
s.+ dür 338a/2
s.+ üreği 236a/3
s. eyleyicidir 099a/6
s. olmadılar 037b/8
s. olmağ 052b/4

süstlük: -1- [T.] Gevşeklik, zayıflık.
s. eylemeğ 181a/6

süt: -1- [T.] Süt. (Bk. süd)
s.+ den 242b/8, 302a/1

şād: -13- [Far.] Sevinçli, memnun, mesrur.
(Bk. şāz)
ş.+ dur 350b/6
ş. eyler 006b/8
ş. eyleyici 192b/1
ş. iken 243a/6
ş. olınalar 238b/7
ş. olunasız 293a/7
ş. olalar 240a/6

ş. oldılar 073a/9
ş. olmuş oldıydı 353a/4
ş. olmuş 353a/2
ş. olucı 243a/6
ş. olurlarken 040a/2, 040a/3

şāz: -2- [Far.] Sevinçli, memnun, mesrur.
(Bk. şād)
ş. olurlar 241a/7
ş. olursız 222/7

şādılık: -3- [Far.+T.] Sevinli olma
durumu, mutluluk.
ş. 090a/9, 143a/2, 346a/6

şafak: -1- [Ar.] Güneş doğmadan önce
ufukta görülen aydınlık.
ş.+ a 353a/5

şā'ir: -4- [Ar.] Şiir yazar ve okuyan kişi.
ş. 265a/6
ş.+ ler 220b/2
ş.+ lerinden 220b/4
ş.+ üğ 338b/4

şākir: -1- [Ar.] Şükreden kimse, şükredici.
ş.+ lerden 276a/5

Şām: -7- [Ar.] İslâm dünyasının önemli
tarihî şehirlerinden biri,
günümüzde Suriye'nin başşehri.
Ş. 008a/4, 161a/2, 189b/3, 212a/3,
214b/5
Ş.+ a 181a/9
Ş.+ dan 227b/6

şar: -8- [Far.] Şehir. (Bk. şār)
ş. 011b/2, 091b/4, 223b/4
ş.+ a 227a/5, 356a/3
ş.+ da 174a/2, 356a/3
ş.+ uğ 227b/5

şār: -7- [Far.] Şehir. (Bk. şar)
ş. 150b/7, 227b/1, 357b/7
ş.+ dın 169b/5
ş.+ ı 355a/9

ş.+ uñ 226a/3, 261b/4

şarāb: -3- [Ar.] Şarap.
ş. 270b/6, 346b/4, 348b/5

şarāblu: -1- [Ar.+T.] Şarapla dolu olan.
ş. 346a/2

şaşurı: -1- [T.] Çaprazlama.
ş.+ dan 215b/8

şebīhūn: -1- [Far.] Gece baskını.
ş. 223b/5

Şeddād: -1- [Ar.] Yemen’de yalancı
cennet kurmak isteyen Âd
kavminin hükümdarı.
Ş. 355a/9

şefā’at: -28- [Ar.] Bir suçun bağışlanması
veya bir isteğin yerine getirilmesi
için aracı olma.
ş. 005a/6, 011a/7, 023b/7, 184b/2,
255a/1, 274b/9
ş.+ a 179b/4, 293b/9
ş.+ ı 184b/2, 313a/6, 344b/5
ş.+ ları 261b/6
ş. eylemek 050a/8, 050a/9
ş. eylemeler 187b/1
ş. eyleye 023b/8, 050a/8, 050a/9
ş. eyleyeler 087a/9
ş. eyleyici 073b/9, 115a/5, 244b/9,
278a/4
ş. eyleyiciler 217a/4
ş. eyleyicilerden 087a/9
ş. eyleyicilerimizdir 116a/8
ş. eyleyicilerün 344b/5
ş. kılıcı 075a/9

şefā’atçı: -4- [T.] Bir suçun bağışlanması
veya bir isteğin yerine getirilmesi
için aracı olan.
ş.+ lar 238b/5, 274b/8
ş.+ larıñuzı 077b/2
ş. olalar eyle 179a/9

şefkat: -1- [Ar.] Koruma, acıma.

ş. 203a/1

şefkatlü: -1- [T.] Şefkatli, merhametli.
ş.+ dür 204a/5

şehīd: -3- [Ar.] 1. Şahit, tanık.
ş.+ ler 037b/1

2. Allah yolunda ve din uğrunda
ölen kimse.
ş.+ ler 321a/2
ş.+ lerden 049a/1

şehir: -4- [Far.] Şehir, belde. (Bk. şehir)
ş.+ ler 216a/2
ş.+ lerde 309a/5
ş.+ lere 091a/6, 215a/8

şehr: -3- [Far.] Şehir, belde. (Bk. şehir)
ş. 133b/9
ş.+ i 147a/9, 212b/3

şehvet: -1- [Ar.] Cinsel istek.
ş.+ din 224a/2

şek: -10- [Ar.] Şüphe, zan.
ş. 192b/5, 195b/9, 224b/8, 257a/5,
268b/7, 286a/6, 287a/7, 308b/1
ş. içinde olma 130b/7
ş. içinde 124a/6

şeklü: -1- [Ar.+T.] Şüpheli.
ş. olmaya 344a/6

şenbe: -2- [Far.] Cumartesi günü.
ş. 095a/5, 160a/8

şenbe günü: -2- [Far.+T.] Cumartesi günü.
(Bk. şenbe günü)
ş. 056b/1
ş.+ nde 006b/4

şenbe günü: -1- [Far.+T.] Cumartesi günü.
(Bk. şenbe günü)
ş.+ nde 047a/9

şer: -6- [Ar.] Kötülük, fenalık. (Bk. şerr)

ş. 027b/2, 339a/8, 356a/6
ş.+ dūr 151b/2
ş. iderler 285b/8
ş. mi 341b/6

şerī'at: -17- [Ar.] Dini hükümlerin bütünü,
din.
ş. 063b/4, 196b/4
ş.+ da bilinür işile 022a/8
ş.+ da bilinür nesneyile 021b/4
ş.+ da bilünür nesneyile 020b/4
ş.+ da bilünür işile 022a/7
ş.+ da bilünür nesneyile 021a/5
ş.+ da bulunur nesneyile 020b/3
ş.+ da bulunmaz işlerden 066b/3
ş.+ da bulunmaz iş 204a/7
ş.+ da bulunmaz işden 158a/1,
236a/7
ş.+ da bulunmaz nesneye 235a/4
ş.+ da 043a/2
ş.+ ı 004b/8, 033a/5

şerik: -1- [Ar.] Ortak.
ş. getürmeyelerdi 078b/2

şerr: -10- [Ar.] Kötülük, fenalık. (Bk. şer)
ş.+ i 346a/4, 359a/8
ş.+ ile 187b/9
ş.+ inden 346a/6, 361b/6, 361b/7,
361b/9
ş.+ ine 277b/5

şeş-: -3- [T.] Çözmek.
ş.- i vir 180b/7
ş.- iciler 349a/5
ş.- mek 349a/5

şey: -1- [Ar.] Şey.
ş.+ den 073a/2

şeyā'īn: -1- [Ar.] Şeytanlar.
ş.+ lerüñ 162b/5

Şeytān: -99- [Ar.] İblis, Şeytan.
Ş. 014b/7, 025b/1, 038b/7, 046b/3,
049b/1, 053b/7, 067b/2, 073a/8,
075a/6, 084b/5, 084b/9, 085a/5,

096a/4, 101b/1, 132a/4, 135a/3,
139a/9, 146a/8, 162b/5, 164a/8,
165a/7, 173a/3, 177b/5, 185a/2,
192a/3, 195b/5, 211b/1, 222a/5,
235b/6, 244b/2, 257b/4, 270a/8,
291b/7, 292b/9, 302b/6, 308b/9,
320b/5, 323b/9, 325b/6, 362a/1
ş. 004b/3
Ş.+ a 047b/4, 050a/6, 053b/4,
064b/7, 177b/4, 177b/6, 195b/5,
237b/7, 263a/6
Ş.+ dan 097b/5, 097b/6, 154a/2,
158b/5, 264a/9, 283a/6, 284b/7,
323a/5
sürülmiş Ş.+ dan 030a/5
Ş.+ dın 048a/8
Ş.+ dur 040a/8
Ş.+ ı 053b/6, 080a/3
Ş.+ lar 075b/3, 078a/3, 080b/9,
179b/1, 220a/5, 220b/1, 270a/6,
334b/4
ş.+ lar 079b/4, 080a/5
Ş.+ lardan 190a/6, 284a/4
Ş.+ ları 078a/3, 085a/6, 085b/1
ş.+ ları 079a/1
Ş.+ larıla 178b/8
Ş.+ larından 002b/9
Ş.+ larıñ 080a/5, 265b/8
Ş.+ nuñ 049b/1, 227a/8, 323b/9
Ş.+ uñ 018b/2, 049b/2, 081b/1,
098b/7, 204a/6, 323b/9, 325b/5,
351a/7
Ş. oldısa 243b/2

şinhiyārı: -1- [Far.] Kabak.
ş.+ ndan 006a/5

şifā: -2- [Ar.] Derman, ilâç, devâ,
hastalıktan kurtulma.
ş.+ dur 285b/1
ş. virür 216b/5

şikāyet: -1- [Ar.] Yakınma,
memnûniyetsizliğini ifade etme.
ş. eylerin 138a/8

şimdi: -3- [T.] Şimdi, şu anda. (Bk. şindi)

ş. 044a/8, 119a/1, 302a/5

şindi: -2- [T.] Şimdi, şu anda. (Bk. şimdi)
ş. 102b/6, 341b/5

şinik: -3- [Yun.] Tahıl ölççeği.
şinig
ş.+ i 351b/9
ş.+ ile 352a/1

şir: -2- [Ar.] Şiir.
ş. 186a/8
ş.+ i 263b/3, 312a/2

Şi' rā Yılduzu: -1- [Ar.] Köpek burcunda
iki yıldıza verilen ad.
Ş.+ nuñ 314a/2

şirk: -26- [Ar.] Allah'a eş ve ortak koşma,
ortak isnat etme.
ş. 017a/5, 103a/9, 146b/6
ş.+ den 272a/1
ş.+ i 220a/1
ş.+ ile 076a/9
ş. eylenilse 277b/7
ş. eyledi 185a/9
ş. eylediler 082a/3, 096a/2, 186a/6
ş. eyledünüz 291b/9
ş. eylemek 100b/5, 242b/7
ş. eylemeyedük 082a/3
ş. eylemezler 208a/2
ş. eylerler 201b/4, 224a/8
ş. eylersiz 075a/1
ş. eyleselerdi 076b/7
ş. eyleyen 203a/3
ş. eylesesin 276a/4
ş. getürem 279b/9
ş. getürürse 210b/8
ş. getüren 203a/2
ş. iderise 019b/2

şişe: -2- [Far.] Camdan su kabı, şişe.
ş.+ ler 346a/9

şol: -256- [T.] Şu, işaret sıfatı.
ş. 002a/3, 004a/1, 005a/1, 014a/5,
023b/1, 023b/2, 032b/2, 035a/5,

036b/1, 037a/9, 041a/8, 049a/2,
059b/4, 068a/6, 086b/5, 090b/6,
115a/1, 115a/5, 117b/6, 127a/6,
148b/3, 150b/6, 164b/7, 170a/5,
172b/8, 178b/4, 186b/8, 196b/7,
228a/7, 228b/6, 232b/3, 234a/8,
236a/4, 247a/4, 258a/5, 258a/9,
272a/8, 281a/5, 281a/8, 283a/6,
286b/7, 293a/8, 301a/8, 303b/9,
308b/4, 316b/8, 321a/9, 326a/2,
340a/3, 346a/6, 349a/2

2. İşaret zamiri, şu, o.

ş. 003b/6, 005b/3, 006a/7, 006a/8,
010a/8, 012a/3, 012b/4, 015a/8,
015b/6, 016b/5, 017b/3, 020b/6,
020b/9, 021a/5, 022b/2, 026a/4,
027a/1, 028b/4, 029a/7, 030b/6,
031b/6, 032b/8, 035b/2, 035b/3,
039a/6, 040a/8, 040b/9, 042b/7,
044a/1, 044a/2, 045a/9, 045b/6,
048a/6, 057b/2, 058b/7, 062a/2,
064a/8, 064b/4, 066b/2, 066b/7,
067a/3, 067a/8, 069a/4, 070a/8,
071a/9, 076a/9, 076b/6, 077b/4,
077b/6, 080b/1, 082a/2, 082b/2,
082b/4, 082b/6, 085a/4, 089b/4,
093b/1, 096a/6, 098b/9, 099a/1,
099a/6, 101b/6, 101b/8, 104a/4,
105b/8, 106a/5, 106b/7, 107a/9,
109a/3, 110a/1, 110b/3, 111a/7,
112a/8, 113a/8, 114a/3, 119b/7,
126b/3, 127b/7, 130a/6, 130b/1,
130b/2, 131a/5, 131b/9, 134a/4,
134b/2, 134b/5, 134b/9, 135b/8,
136b/6, 139b/3, 140a/8, 143b/6,
145b/8, 146a/3, 146a/4, 159a/6,
163a/6, 163a/9, 167b/1, 169a/9,
173a/3, 174a/4, 175a/7, 177a/5,
192b/4, 192b/7, 194a/3, 196a/5,
196a/6, 196a/7, 196b/8, 203a/3,
204b/8, 205a/4, 214a/5, 214b/8,
220b/7, 226a/8, 230b/4, 234a/3,
241a/9, 242a/4, 243a/5, 245a/2,
246b/7, 247b/9, 248a/6, 249a/5,
251a/6, 251b/3, 251b/4, 251b/6,
252a/5, 254b/1, 258b/4, 259b/3,

262a/8, 269b/4, 269b/7, 271a/3,
273a/2, 273a/3, 273b/4, 274a/6,
277b/6, 278a/9, 281b/9, 283a/2,
284a/2, 284a/8, 288a/2, 289a/6,
291a/1, 295b/5, 296a/2, 297a/6,
297b/4, 297b/9, 300a/9, 301a/5,
301b/3, 301b/5, 302b/6, 302b/8,
304b/1, 306a/3, 308a/2, 308b/5,
309a/4, 309b/1, 309b/2, 313a/3,
313a/9, 320b/1, 321a/8, 322b/1,
322b/3, 323a/9, 324b/3, 325b/2,
325b/4, 325b/7, 327b/1, 328b/3,
328b/5, 329a/4, 329b/2, 329b/8,
330b/9, 331a/3, 331a/4, 331a/6,
331b/9, 332a/3, 332a/8, 337a/2,
343b/6, 345b/6, 349a/8, 353b/6,
358b/8, 359a/3, 360b/7
ş.+ dur 061b/4, 182b/8, 223b/8,
239b/9, 277b/3
ş. mı 210b/2, 265b/7

şöyle: -2- [T.] Şöyle, şuna benzer, şunun
gibi.
ş.+ dür 176b/3
ş. midi 223a/6

şu: -109- [T.] İşaret zamiri, şu.
ş.+ nda 091b/2, 117b/2, 130b/1,
171b/5
ş.+ ndan 005b/1, 007a/4, 028b/4,
033b/1, 033b/9, 034a/6, 043b/8,
045a/2, 047b/1, 053b/3, 056a/7,
056a/9, 060a/4, 061b/7, 061b/9,
062b/9, 064b/6, 067b/8, 086b/5,
095b/3, 105b/9, 119b/5, 135b/2,
135b/3, 160a/4, 190a/7, 197b/8,
198a/4, 200a/9, 210a/7, 240b/4,
305b/9, 309b/8, 312b/3, 318b/1,
332a/1, 333b/1, 336a/6, 339b/4,
341b/7, 349b/6
ş.+ mı 021a/2, 029b/4, 039a/1,
045b/5, 053a/9, 115b/1, 213b/4
ş.+ nuş 023a/2, 028b/2, 031a/5,
054b/7, 055b/4, 056a/4, 059b/6,
068a/2, 078a/2, 092b/9, 120a/2,
140b/4, 140b/6, 144b/8, 145a/2,
151a/2, 152a/9, 152b/1, 152b/2,

155b/7, 156a/1, 156a/4, 157a/3,
163a/9, 168a/7, 185b/2, 191b/3,
199a/2, 207a/3, 213b/2, 214a/9,
216a/8, 218a/5, 218b/6, 219b/5,
223b/9, 236a/6, 244a/6, 253b/7,
254b/5, 273b/1, 274b/7, 275b/1,
288b/6, 291b/5, 296b/1, 309a/6,
349b/4, 352b/2, 355a/8, 359b/2
ş.+ nuşün 287a/7
ş.+ nuşıla 119a/8
ş.+ nuşün 131b/2
ş. kadar var 002b/7

Şu'ayb: -15- [Ar.] Kur'an'da Medyen
halkına gönderildiği bildirilen
peygamber.
Ş. 089b/2, 089b/9, 129a/7, 129b/5,
181a/5, 219a/6, 219b/3, 228a/5
Ş.+ a 090a/4, 228a/3
Ş.+ ı 090a/5, 090a/6, 129a/2,
130a/1, 235b/3

şüm: -6- [Ar.] Uğursuz, meş'um, şom.
ş.+ ı 092a/5
ş.+ uşuz 261b/3
ş. dutarlar 092a/4
ş. tıtduk 223b/3, 223b/4, 261b/2

şundayuğ: -6- [T.] Böylece, bu şekilde.
ş. 095a/6, 117a/4, 133b/2, 142a/2,
153b/7, 174b/2

şunlar: -213- [T.] Şu zamirinin çoğul
biçimi.
ş. 002b/1, 003a/1, 004b/7, 007b/6,
007b/7, 008a/6, 010b/4, 011a/5,
013b/9, 014a/3, 014a/4, 015a/6,
015a/7, 015b/4, 018a/4, 019b/3,
019b/5, 020a/2, 024a/4, 026a/6,
028a/7, 029a/4, 033b/7, 034a/1,
034a/3, 035a/2, 035b/6, 035b/8,
037a/5, 042a/8, 044a/7, 044a/9,
047b/4, 047b/5, 048b/2, 048b/9,
049a/2, 051b/8, 051b/9, 053b/7,
054a/3, 055b/8, 056a/6, 057a/3,
059b/8, 062b/5, 062b/9, 064b/8,
067a/3, 075b/1, 076a/9, 076b/8,

076b/9, 084a/3, 084a/4, 086a/1,
086a/2, 086a/6, 086b/2, 092b/6,
094b/4, 096a/8, 096b/1, 098a/7,
100b/3, 103a/6, 103b/1, 103b/3,
104b/1, 105a/2, 105a/4, 105a/8,
105b/2, 109b/3, 109b/4, 109b/8,
111a/6, 115b/4, 117a/6, 117a/8,
124a/3, 124a/5, 124a/7, 124a/8,
124b/1, 124b/3, 124b/5, 130b/7,
140b/8, 140b/9, 142a/6, 142b/2,
142b/6, 144b/5, 150b/7, 157b/4,
159a/4, 159a/7, 159a/8, 162a/5,
163a/7, 164b/4, 165b/8, 169a/4,
170b/7, 175a/6, 178a/6, 178b/1,
182b/7, 191a/7, 195b/4, 196a/2,
197b/9, 200a/6, 202a/2, 202a/3,
203a/5, 203b/6, 207a/8, 207b/3,
211b/6, 213b/5, 214a/1, 234b/3,
236b/9, 242a/6, 242a/8, 248a/5,
253a/9, 253b/1, 256a/2, 256a/4,
265a/8, 269a/1, 273a/5, 273b/2,
276a/3, 285b/1, 296a/5, 299a/4,
299a/8, 299b/3, 300b/5, 302a/5,
302b/4, 306b/2, 306b/8, 307a/6,
307b/5, 317b/9, 320a/6, 321a/2,
321a/3, 323b/7, 323b/9, 324a/1,
324a/4, 324a/5, 325a/2, 325a/5,
325b/9, 327a/6, 331a/7, 331b/4,
339b/4, 339b/6, 342a/1, 346b/8,
350b/7, 352a/2, 356a/9
ş.+ a 162a/5
ş.+ dan 315b/5
ş.+ dın 055b/5
ş.+ dur 004a/1, 020b/7, 033b/1,
034a/6, 035a/1, 056a/4, 063a/4,
063a/7, 063b/1, 209a/5, 216a/2,
358b/9, 359a/1
ş.+ ı 051a/3, 123b/6, 167b/7,
291a/8
īmān getürdiler ş.+ midur 064a/4
ş.+ sız 008a/2, 032a/6, 036a/4,
053a/1
ş.+ uğ 004a/6, 008a/2, 033a/2,
150b/6, 157b/8
ş. midur 074a/3

şükir: -1- [T.] Verdiği her türlü nimetten
dolayı Allah'a duyulan minneti dile
getirme. (Bk. şükür, şükir)
ş. eyleyiciler 084b/3

şükir: -25- [Ar.] Verdiği her türlü nimetten
dolayı Allah'a duyulan minneti dile
getirme. (Bk. şükür, şükir)
ş.+ e 272a/9, 288a/4, 331b/5
ş. eyle 242b/5, 242b/8
ş. eylemezler mi 262a/6
ş. eylemezler 225a/5, 281a/5
ş. eyleğ 015a/3, 159b/7, 234a/6,
254a/8
ş. eylerse 242b/5
ş. eyleye 242b/6
ş. eyleyeler 147b/4
ş. eyleyem 299a/7
ş. eyleyesiz 231b/5, 272a/9
ş. eyleyici 254a/5, 254b/5, 288b/6
ş. eyleyicilerden 093a/6, 097a/5
ş. eyleyicilere 037b/6
ş. eyleyiciye 244a/6

şükür: -50- [Ar.] Verdiği her türlü
nimetten dolayı Allah'a duyulan
minneti dile getirme. (Bk. şükür,
şükir)
ş. 254a/4, 259a/9, 259b/6, 277a/1
ş. eyle 319a/3
ş. eyledi 223a/4, 315b/1
ş. eylemek 213a/7, 346a/5
ş. eylemezler mi 263b/6
ş. eylemezler 022b/1, 119b/2,
134b/6, 201a/3, 245a/5
ş. eyleğ 013b/5
ş. eyler 223a/4
ş. eylerler 084a/5, 087b/9
ş. eylersin 314a/4
ş. eylersiz 335b/3
ş. eyleyem 221b/8
ş. eyleyesiz 005b/6, 016a/8, 036b/1,
055b/9, 059b/3, 067b/1, 099b/7,
145a/3, 152b/4, 157a/2, 241a/3,
258a/8, 296a/9
ş. eyleyici oldı 055b/9
ş. eyleyici 144b/9, 160a/6, 161a/1

ş. eyleyicilerden 075a/1, 116b/7
ş. eyleyicilere 037b/7
ş. eyleyicileri 074a/4
ş. eyleyicilersiz 190a/5
ş. eyleyiciyiken 346a/1
ş. eyleyesiz 005b/1
ş. kılasız 194b/4
ş. mi eyleyem 223a/4
ş. olunmuş oldu 346b/5
ş. olunmuş 162a/5

ta': -2- [Ar.] Kınama.

t. eylemeginden 064a/8
t. eyleyicilerün 064a/8

tā: -419- [Far.] 1. – mek için, amacıyla, diye.

t. 007a/9, 007b/3, 010a/6, 012b/7, 013b/1, 013b/2, 016b/7, 018a/7, 018b/9, 019b/2, 021a/2, 024b/3, 029a/6, 031a/6, 033a/3, 036b/4, 036b/5, 037b/1, 038a/8, 038b/6, 039a/1, 039b/5, 039b/6, 040b/2, 040b/3, 044b/1, 045b/1, 046b/8, 047b/9, 048b/5, 052b/6, 055b/1, 057a/7, 059b/2, 061b/2, 061b/3, 061b/5, 062a/6, 063b/5, 065b/3, 067b/8, 068a/2, 068a/6, 071b/3, 072a/9, 072b/5, 074a/3, 074a/7, 074b/5, 075b/5, 077b/6, 079a/3, 079b/4, 079b/7, 080b/9, 081b/6, 083b/5, 083b/7, 084b/5, 085a/5, 088a/5, 088b/1, 088b/3, 091b/4, 091b/8, 097a/3, 098b/5, 098b/6, 098b/7, 099a/5, 100a/9, 101a/2, 101a/6, 101b/9, 102b/8, 103a/7, 104a/4, 106b/1, 109a/1, 111a/8, 111b/2, 111b/8, 111b/9, 112b/7, 113b/9, 114a/7, 114a/8, 115a/7, 115a/9, 116a/2, 120a/2, 120b/7, 121a/8, 121b/5, 122a/5, 123a/5, 123a/8, 133b/2, 135b/8, 137a/8, 137b/3, 141a/8, 141b/4, 143a/3, 143a/8, 144b/2, 144b/6, 145a/8, 147a/1, 147a/5, 147b/3, 148a/8, 148a/9, 148b/1, 151b/6, 152a/5, 152b/3, 152b/4, 153a/3, 154a/6,

154a/7, 154b/3, 155a/3, 155b/5, 158b/9, 160a/1, 160b/8, 161b/4, 161b/9, 163b/3, 165a/9, 166a/1, 166a/3, 167a/3, 168a/2, 168b/1, 168b/6, 169a/1, 169b/4, 169b/8, 172b/4, 173a/8, 173a/9, 179b/9, 180a/3, 180b/1, 180b/6, 180b/8, 181a/3, 181a/4, 181b/7, 182b/5, 183a/6, 185b/6, 190a/4, 192a/6, 192b/3, 193b/9, 194a/8, 194b/6, 195b/7, 197b/1, 202a/8, 205b/2, 205b/8, 207a/8, 207b/3, 209a/5, 209b/4, 210b/7, 211b/4, 212a/4, 212b/2, 212b/4, 219b/7, 222b/3, 223a/3, 225b/6, 226b/6, 226b/9, 227a/3, 227b/6, 228a/3, 229b/6, 230b/6, 231b/5, 233b/1, 239a/4, 240b/1, 240b/5, 240b/9, 241a/2, 241a/3, 242a/7, 244a/6, 244b/6, 247a/6, 248b/4, 249b/1, 250a/3, 250b/2, 251a/4, 253a/1, 253a/9, 254b/7, 257b/5, 258a/7, 259a/8, 261a/1, 262a/5, 263b/4, 269b/9, 272b/3, 272b/8, 274a/6, 277a/6, 278a/1, 279b/9, 281a/3, 281b/3, 282a/6, 283b/3, 284b/1, 286a/4, 286b/3, 287a/9, 290b/3, 291b/2, 291b/7, 293a/1, 296a/8, 296a/9, 296b/2, 297a/3, 299a/2, 299b/9, 301a/8, 303a/2, 303b/1, 303b/4, 303b/6, 303b/7, 304a/4, 304b/4, 305a/5, 305b/4, 306a/1, 306a/5, 306b/4, 307a/2, 307b/1, 310a/8, 310b/8, 311a/3, 312b/2, 313b/2, 320a/3, 320a/4, 321b/1, 321b/4, 321b/5, 322a/3, 322b/3, 323a/5, 324b/5, 324b/8, 326b/6, 328a/9, 328b/1, 330a/5, 332b/1, 332b/8, 333a/2, 334b/1, 337b/9, 340a/9, 340b/8, 342a/3, 342b/3, 344a/5, 345a/7, 348b/1, 359a/7

2. -e kadar, -inceye kadar, değin.

t. 005b/4, 009b/4, 011a/2, 016b/3, 017a/3, 017a/4, 017a/9, 020a/1, 020a/2, 020a/4, 020b/8, 021b/7, 034a/3, 038a/6, 041a/1, 044a/4,

046b/8, 050b/5, 055a/8, 061a/4,
075a/6, 078a/9, 079b/8, 082b/3,
086a/9, 089b/8, 100b/2, 100b/5,
101a/2, 105b/5, 106a/4, 106b/9,
107b/3, 113b/4, 121a/9, 121b/6,
122b/8, 134a/8, 136b/6, 138a/1,
138a/7, 145b/6, 163a/4, 166a/5,
166b/8, 167a/2, 172b/9, 173a/8,
183b/6, 192a/7, 198b/6, 200a/3,
204b/8, 205a/1, 205b/5, 220a/1,
228a/1, 268a/7, 268a/8, 293b/7,
332b/1, 340a/1, 358b/2, 358b/4

3. Nihayet.

t. 019a/4, 042b/9, 044a/8, 072a/2,
073a/9, 074b/7, 079b/2, 082a/4,
086a/2, 086a/5, 087b/6, 090a/9,
107b/9, 113b/8, 116b/5, 117a/2,
121b/2, 122a/2, 140a/3, 154b/4,
156a/5, 161a/6, 161a/7, 173b/2,
173b/5, 174a/7, 174b/1, 174b/3,
174b/7, 179a/5, 186b/8, 188a/9,
191a/2, 192a/8, 195b/9, 200a/9,
201a/1, 201b/8, 206a/9, 206b/2,
221b/6, 225b/4, 255a/1, 262a/9,
270a/3, 276b/2, 276b/6, 279a/8,
283b/7, 291a/8, 291b/8, 299a/6,
301a/7, 301a/8, 310b/5, 320b/5,
342a/8, 344a/7, 344b/5, 359b/9

ṭa'ām: -24- [Ar.] Yemek, yiyecek, aş.
ṭ. 006a/4, 034a/4, 059a/4, 067a/7,
136a/6, 136b/5, 322b/2, 338b/2,
344b/4ṭ.+ a 251b/1
ṭ.+ dan 228a/2
ṭ.+ ı 016a/4, 021a/7, 066a/7,
186b/2, 210a/3, 210b/9, 346a/4,
355b/6, 360b/7
ṭ.+ uña 024b/1
ṭ.+ uñuz 059a/4

ṭā'at: -29- [Ar.] Allah'ın buyruklarına
uyma, Allah'a itaat etme, ibadet
etme.
ṭ. 155a/1, 178a/2, 272b/4, 302b/2
ṭ.+ dan çıkarlar oldılar 006a/1,
095a/6

ṭ.+ dan çıkdı 172a/5
ṭ.+ dan çıkdılar 117b/7, 161b/9
ṭ.+ dan çıkıcılar iken 111a/1
ṭ.+ dan çıkıcılar oldılar 095a/9
ṭ.+ dan çıkıcılar 009a/8
ṭ.+ dan çıkıcılardır 035a/9, 063b/8,
104a/8, 112a/1
ṭ.+ dan çıkıcıları 003b/8
ṭ.+ dan çıkmağı 306b/8
ṭ.+ dan 341a/4
ṭ.+ dur 050a/1, 207b/6
ṭ.+ ıla 276a/1
ṭ.+ ında 233b/3
ṭ.+ ından çıkıcılardır 320b/8
ṭ.+ inuñ 197a/8
ṭ.+ lar 005a/3
ṭ. eyleş 197a/8
ṭ. kılıcılar 189b/4

ṭabaqa: -2- [Ar.] Katman, kat.
ṭ. 150a/3
ṭ.+ nuñ 150a/3

ṭaban: -1- [T.] Ayak.
ṭ.+ larıyla 317a/1

tābi': -1- [Ar.] Uyma, tabi olma.
t. olucılar 205a/9

ṭābūt: -1- [Ar.] Sandık.
ṭ. 181a/1

ṭad: -1- [T.] Tat, lezzet.
ṭ.+ ı 302a/2

ṭad-: -30- [T.] Olumlu veya olumsuz bir
şeyi bütün nitelikleriyle yaşatmak.
ṭ.- a 068a/2
ṭ.- alar 047b/9
ṭ.- asız 158a/9
ṭ.- ıdır 041a/4, 187b/9, 237a/4
ṭ.- ıcılırsız 265a/7
ṭ.- ıcılaruz 265a/3
ṭ.- uñ 035a/4, 040b/9, 072a/8,
086a/7, 099a/1, 100a/9, 106b/5,
119a/1, 193b/2, 237a/3, 245b/9,
256a/9, 260a/1, 270b/8, 273b/6,

300b/8, 309b/7, 315b/2, 315b/3,
315b/8, 330b/9, 348b/6

şadır-: -1- [T.] Olumlu veya olumsuz bir şeyi bütün nitelikleriyle yaşatmak.
(Bk. şadır-)
ş.- avuz 210b/8

şadır-: -16- [T.] Olumlu veya olumsuz bir şeyi bütün nitelikleriyle yaşatmak.
(Bk. şadır-)
ş.- a 075a/3, 240a/4, 241a/2
ş.- avuz 192b/4, 193b/6, 240a/6,
240b/5, 246a/1, 254a/3, 283b/3,
284a/7, 286a/1, 289b/4
ş.- dı 159b/4, 273b/7
ş.- ursavuz 285b/8

şag: -73- [T.] Dağ.
ş. 007a/6, 024b/4, 174b/3, 174b/7,
187b/5, 216a/7, 308a/1, 311a/7,
326a/1, 357b/6
ş.+ a 093a/4, 343b/9
ş.+ da 126a/3
ş.+ dın 093a/3
ş.+ ı 006b/1, 008b/9, 056a/9,
095b/7, 311a/7
şur ş.+ ı 178a/3
ş.+ ından 017b/7
ş.+ ından 228a/9, 229b/5
ş.+ inuş 183a/3
ş.+ lar 126a/1, 140b/3, 143a/5,
148a/5, 149a/5, 152b/5, 179b/5,
187b/5, 193a/6, 224a/9, 242b/3,
253b/8, 283a/3, 288b/5, 308a/5,
311a/9, 316b/2, 317b/8, 338a/1,
339a/4, 343a/2, 343a/3, 347a/6,
347b/3, 348b/3, 350b/9, 359b/6
ş.+ lara 163a/8, 252b/9
ş.+ lardan 151a/5, 156a/2, 157a/7,
184a/9, 207a/1, 218b/1, 259a/4
ş.+ lardın 187b/5, 355a/4
ş.+ ları 089a/2, 171b/8, 190a/3,
225b/8, 269a/4, 348a/7, 349b/6
ş.+ larında 335a/3

şagıl-: -13- [T.] 1. Sınıflara ayrılmak,
bölüklere ayrılmak.
ş.- alar 240b/8
ş.- mişken 325b/4

2. Bulunduğu yeri terketmek,
ayrılmak, uzaklaşmak.
ş.- alar 330a/6
ş.- dılar 329b/4
ş.- mişlarken 209a/1
ş.- uş 251b/2

3. Geçimi temin etmek için
çalışmak, koşturmak.
ş.- maş 212b/1
ş.- uş 329b/2

4. Parçalanmak, bütünlüğünü
kaybetmek.
ş.- maş 253b/4

5. Saçılmak, savrulmak, dağılmak.
ş.- miş ola 317b/8
ş.- miş 211a/5, 314b/3, 346b/3
ş.- mişlarken 087b/6

6. Dağılıp her yeri kaplamak, her
yere ulaşmak.
ş.- miş oldı 346a/4

şagılın-: -1- [T.] Parçalanılmak,
dağıtılmak.
ş.- asız 253b/4

şagit-: -12- [T.] 1. Her tarafa dağıtmak,
yaymak, serpmek.
ş.- dı 242b/3
ş.- duk 212b/3
ş.- maş 347a/4

şagıl-
ş.- ıcı 224b/3
ş.- ıcılar 212b/2, 347a/4
ş.- ur 295b/9

2. Çoğaltmak, türetmek.

ṭ.- dı 014a/9, 042b/3

3. Darmadağın etmek, parçalamak, yok etmek.

ṭ.- duk 254b/4

ṭ.- maḳ 254b/5

4. İnsanları birbirinden koparıp uzaklaştırmak, birliği bozmak.

ṭ.- maḳ 112b/8

ṭağla- -1- [T.] Dağlamak, damgalamak.

ṭ.- yavuz 336a/7

ṭāgūt- -1- [Ar.] Şeytan.

ṭ.+ dur 024a/4

taht- -16- [Far.] Hükümdarların üzerine oturdukları koltuk, rahat ve geniş sedir.

t. 139a/7

t.+ ı 270a/4

t.+ ın 222b/9

t.+ ını 223a/5

t.+ lar 150a/5, 170b/9, 263a/4, 265a/9, 291b/5, 311b/5, 318a/1, 346a/7, 352a/9, 352b/6, 355a/1

t.+ uḡ 223a/6

tahta- -1- [Far.] Düz ve uzun biçilmiş ağaç parçası.

t.+ lar 314b/6

ṭāḳat- -1- [Ar.] Güç, kuvvet, derman.

ṭ.+ ı 222b/8

taḳdīr- -6- [Ar.] Allah'ın uygun görüp belirlemesi, yazgı, alın yazısı.

t. eyledük 150b/3, 224a/4, 254b/3, 284a/4, 318b/7

t. eyleyevüz 291b/7

taḳdīrlen- -1- [Ar.+T.] Belirlenmiş, takdir edilmiş.

t.- miş 181a/5

taḳdīs- -1- [Ar.] Kutsal sayma, saygı gösterme.

t. eylerken 004a/5

taḳrīri lā teḳulu- -1- [Ar.] “Bizim bundan haberimiz yoktu” anlamında söz.

t.+ dur 096a/1

taḳşīrlıḳ- -6- [T.] Suç, günah, kusur.

t. 095a/7

t. eyledük 072b/1

t. eyledüm 275b/6

t. eyledüñüz 138a/1

t. eylemeyeler 036a/2

t. eylemezler 074b/7

taḳvā- -2- [Ar.] Dine bağlılık, günahtan sakınma, kendini koruma.

t. 246b/3

t. issinüñdür 185b/7

ṭal- -3- [T.] Suya dalmak.

ṭ.- arlardı 190a/7

ṭ.- ıcı 270a/6

ṭ.- maḳ 121b/3

ṭalak- -14- [Ar.] Nikâhlı eşini boşama, boşanma, nikâhın sona ermesi.

ṭ.+ a 020b/1

ṭ. virinilmiş 020b/1

ṭ. virinilmişlerüñdür 022a/8

ṭ. vire 020b/7

ṭ. viresiz 020b/9, 021a/4, 021b/8, 250b/7, 331b/7

ṭ. virmek 020b/4

ṭ. virse 020b/8

ṭ. virüḡ 331b/8

ṭ. virürise 333b/2

ṭ. virürseñüz 022a/1

ṭaldur- -1- [T.] Suya daldırmak, batırmak.

ṭ.- avuz 262b/2

tā' llāhi- -6- [Ar.] “Allah'a andolsun” anlamında yemin sözü.

t. 137a/8, 138a/7, 138b/7, 139a/2,
155a/5, 155b/4

Ṭalūt: -2- [Ar.] İsrâilîoğulları'nın
Kur'an'da adı geçen ilk kralı.
Ṭ. 023a/3
Ṭ.+ ı 022b/7

ṭam: -1- [Ar.] Tamamen.
ṭ. 153a/5

ṭama': -9- [Ar.] Aç gözlülük, tamah.
ṭ. 239a/9, 245b/5
ṭ. dutarın 216b/5
ṭ. eyerler 086b/9
ṭ. eylerüz 215b/9
ṭ. eyleye 249a/8
ṭ. eyler mi 339b/7
ṭ. iken 087b/5
ṭ. mı eylersiz 007a/6

ṭama'landur-: -1- [Ar.+T.] Tamahkar
olmasını sağlamak.
ṭ.- dı 084b/7

tamām: -90- [Ar.] 1. İstenilen şartlarda
yerine getirilmiş, yapılmış.
vaziyesini tamam eylemek.
t. eyledi 011a/8, 313b/7
t. eyley 016b/4, 017a/8, 103b/9
t. eyleye 021a/7
t. eyleyesey 357b/4
t. eyleyesiz 016a/7
t. oldı 018b/4

2. Tam, eksiksiz.
t. 017b/3, 025b/8, 026b/3, 029a/8,
031b/6, 039a/8, 041a/4, 057b/9,
082a/6, 089b/3, 102a/8, 124a/2,
130b/8, 131a/1, 159b/2, 176b/1,
192a/6, 204b/4, 271a/8, 272b/7,
276b/1, 299b/5, 314b/1, 352a/1
t.+ ırak 313b/8
t. eylen 219a/8
t. eyleyüz 163a/5
t. eyle 138b/3
t. eyledi 206b/3, 345b/6

t. eyley 082b/3, 129a/4
t. eylerin 136a/7
t. eyleye 259a/8
t. eyleyem 013b/2
t. oğlan 097a/5
t. oldı 224b/7
t. oluna 184b/7
t. olmuş 165a/5
t. yaradılmış oğlan 097a/4

3. (Süre için) Sona ermiş. bitmiş.
t. 031b/2, 070a/4
t. eyledi 228a/9, 250a/3
t. eylediler 250a/4
t. eyledük 092b/9
t. eylerisem 228a/8
t. eylersen 228a/6
t. iken 153a/3
t. olına 021b/2, 022a/6, 074b/5
t. oldı 093a/1, 177a/9, 227a/4,
353a/5
t. olmağa 332a/2

4. Aynı, birebir.
t. 025a/2, 025a/4

5. (Bir iş için) Yapılıp bitmiş, sona
ermiş. tamamlanmış.
t. eyledi 059b/3, 132a/6, 243a/8,
283a/5
t. eyledüm 058b/8, 058b/9
t. eyler 157a/8
t. eyleye 101a/6, 106a/9, 132a/6,
303b/4, 333b/9
t. eyleyicidür 328a/9
t. olındı 146a/8
t. olundı 126a/5, 135a/1
t. oldı 079a/6, 092b/3, 131b/2,
308a/1

tamāmıla-: -1- [Ar.+T.] (Süre için) Sona
erdirmek, bitirmek.
t.- r 021a/7

tamāmlık: -1- [Ar.+T.] Tam olma durumu. (Bk. tamāmlık)
t. 082b/7

tamāmluđ: -1- [Ar.+T.] (İnsan için) Aklını kullanabilme, olgunlaşma. (Bk. tamāmlık)
tamāmluđ
t.+ uğuz 192a/7

şamar: -2- [T.] Damar.
ř.+ ın 338b/6
ř.+ ından 308b/3

şamu: -125- [Soğd.] Cehennem.
ř. 018a/9, 043a/8, 047b/8, 053b/2, 055a/9, 093a/8, 096a/9, 100b/3, 106b/4, 108a/2, 113a/4, 142b/7, 150a/3, 165a/5, 175a/7, 182b/6, 191a/5, 202a/3, 217a/1, 237a/2, 252b/2, 270b/7, 323a/2, 339a/6, 344b/3, 346a/2, 349b/8, 351a/2, 360a/7
ř.+ da 053b/2, 237b/8, 274a/4, 275b/9, 286b/4, 343b/9, 354b/7
ř.+ dağı 360a/5
ř.+ dan 028a/9, 086a/9, 100b/2, 190b/6
ř.+ dın 211b/6, 266a/1
ř.+ dur 039a/9, 042a/5, 051a/8, 051b/8, 053b/8, 099a/4, 110a/2, 111b/9, 142a/6, 145b/9, 167a/9, 263a/8, 296a/6, 317a/2, 334a/2, 349b/9
ř.+ nuğ isleri 334b/9
ř.+ nuğ isleridür 059b/8, 067a/3, 113b/2, 195b/4, 321a/3
ř.+ nuğ islerinden 011a/1, 087a/1, 257b/5
ř.+ nuğ islerine 334b/9
ř.+ nuğ 057b/1, 109a/2, 109a/9, 110b/6, 150a/3, 153b/1, 191a/8, 192a/4, 213b/1, 243b/3, 254a/3, 264b/8, 265b/4, 265b/8, 276b/5, 277b/1, 280a/8, 282a/1, 293b/1, 295a/9, 295b/5, 311b/1, 311b/4, 315b/8, 334b/5, 334b/7, 342a/8

ř.+ sı 348b/3
ř.+ sındağı 178b/1
ř.+ sınığ 178b/8
ř.+ ya 146b/9, 163b/1, 191a/6, 276b/2, 281a/3, 308b/7, 309a/2, 319b/3, 338a/9, 342a/2, 352a/7, 353a/3
ř.+ yı 084b/3, 131b/3, 161a/8, 162a/3, 175a/2, 175a/4, 187b/3, 245b/1, 271b/5, 304a/2, 304b/3, 344a/3, 360a/1

şamulık: -2- [Soğd.+T.] Cehennemlik.
ř.+ lar 338b/2, 348b/5

şağ I: -5- [T.] şaşılacak şey, acayib.
ř. 128a/6, 341a/8
ř.+ dur 140b/7
ř. oldu mı 115a/2
ř. oldılar 168b/8

şağ II: -4- [T.] Güneş doğmadan önceki alaca karanlık.
ř. 280b/6
ř.+ la 254a/1, 315b/2, 344b/1

şan-: -1- [T.] (İnsan için) Mırıldanmak, ses çıkarmak yoluyla varlığından haberdar etmek.
ř.- asız 204b/8

şağ-: -2- [T.] şaşırmak, hayret etmek.
ř.- ladılar 308a/1
ř.- sı 308a/2

şena^ˆum: -1- [Ar.] Nimet içinde yaşama.
ř. eyleyicilerdür 263a/3

şanıklık: -1- [T.] şahitlik. (Bk. şanuğluk, şanuğlık)
şanıklık
ř.+ ını 069a/2

şanış-: -1- [T.] Danışmak, istişare yapmak.
ř.- urlar 227b/6

şanışık: -1- [T.] Danışıklı.

t. eylemekdür 289a/1

tañla- -9- [T.] Şaşırmaq, hayrete düşmek.
t.- duñuz mı 088a/4, 088b/1
t.- maq 173a/3
t.- rsız olduñuzdı 319a/1
t.- rsız 314a/6
t.- yasın 140b/7

tañlandur- -2- [T.] Şaşırmaq, hayrete düşürmek.
t.- ursa 020a/1, 020a/2

tañlat- -6- [T.] Şaşırmaq, hayrete düşürmek.
t.- dı 105b/6, 321a/5
t.- masun 108a/9, 111a/2

tañlad-
t.- ur 329b/9
t.- urısan 018a/6

tañlatdur- -1- [T.] Şaşırmaq, hayrete düşürmek.
t.- ur 306a/5

Tañrı: -2955- [T.] 1. Allah. (Bk. Tanrı)
T. 001b/2, 002a/3, 002b/2, 002b/5,
003a/1, 003a/3, 003a/5, 003a/6,
003a/7, 003b/6, 003b/8, 003b/9,
004a/8, 005a/9, 006a/7, 006a/8,
006b/3, 006b/5, 006b/7, 006b/8,
006b/9, 007a/2, 007a/3, 007a/6,
007a/7, 007a/9, 007b/3, 007b/4,
007b/5, 008a/6, 008b/1, 008b/2,
008b/3, 008b/4, 008b/6, 008b/7,
009a/2, 009a/3, 009a/5, 009a/6,
009a/7, 009a/9, 009b/1, 009b/7,
010a/1, 010a/2, 010a/6, 010a/7,
010b/3, 010b/6, 010b/7, 010b/9,
011a/9, 011b/3, 012a/1, 012a/3,
012a/8, 012b/1, 012b/3, 012b/4,
012b/9, 013a/1, 013a/3, 013a/8,
013a/9, 013b/6, 014a/2, 014a/3,
014a/5, 014a/7, 014a/9, 014b/2,
014b/3, 014b/5, 014b/9, 015a/5,
015a/7, 015a/8, 015b/9, 016a/1,

016a/7, 016b/2, 016b/3, 016b/6,
017a/1, 017a/4, 017a/7, 017a/8,
017b/4, 017b/6, 017b/9, 018a/1,
018a/4, 018a/8, 018b/1, 018b/3,
018b/4, 018b/6, 018b/7, 018b/8,
019a/1, 019a/2, 019a/6, 019a/8,
019b/1, 019b/5, 019b/7, 019b/9,
020a/3, 020a/5, 020a/8, 020a/9,
020b/1, 020b/2, 020b/4, 020b/6,
020b/7, 021a/4, 021a/6, 021b/2,
021b/4, 021b/5, 021b/7, 021b/8,
022a/3, 022a/7, 022a/8, 022a/9,
022b/1, 022b/2, 022b/3, 022b/6,
022b/7, 022b/8, 022b/9, 023a/3,
023a/7, 023a/9, 023b/1, 023b/2,
023b/4, 023b/5, 023b/7, 024a/3,
024a/5, 024a/6, 024a/7, 024a/8,
024b/2, 024b/3, 024b/5, 024b/6,
024b/9, 025a/3, 025a/5, 025a/8,
025b/1, 025b/2, 025b/4, 025b/6,
025b/7, 025b/8, 026a/2, 026a/5,
026a/6, 026a/7, 026b/5, 027a/1,
027a/4, 027a/6, 027a/7, 027a/8,
027b/1, 027b/6, 027b/8, 027b/9,
028a/3, 028a/6, 028a/8, 028b/1,
028b/4, 028b/6, 028b/8, 029a/1,
029a/3, 029a/9, 029b/5, 029b/6,
029b/8, 029b/9, 030a/1, 030a/2,
030a/4, 030a/9, 030b/2, 030b/4,
030b/7, 031a/1, 031a/4, 031a/7,
031b/1, 031b/2, 031b/6, 031b/7,
032a/2, 032a/6, 032a/9, 032b/6,
032b/7, 033a/1, 033a/2, 033a/4,
033a/5, 033a/8, 033b/6, 033b/7,
033b/9, 034a/4, 034a/7, 034b/1,
034b/2, 034b/3, 034b/9, 035a/6,
035b/7, 036a/1, 036a/6, 036a/7,
036a/8, 036a/9, 036b/1, 036b/4,
036b/5, 036b/8, 037a/3, 037a/4,
037b/1, 037b/2, 037b/5, 037b/6,
037b/9, 038a/2, 038a/3, 038a/5,
038a/8, 038b/1, 038b/6, 038b/8,
039a/1, 039a/2, 039a/5, 039a/6,
039b/1, 039b/4, 039b/5, 039b/8,
040a/2, 040a/4, 040a/6, 040a/7,
040a/9, 040b/3, 040b/4, 040b/6,
040b/7, 040b/8, 040b/9, 041a/1,

041a/8, 041b/3, 042a/3, 042a/4,
042a/6, 042a/8, 042b/3, 042b/9,
043a/3, 043a/9, 043b/4, 043b/9,
044a/5, 044a/6, 044a/7, 044b/2,
045a/1, 045a/5, 045a/6, 045a/9,
045b/1, 045b/2, 045b/3, 045b/5,
045b/7, 045b/9, 046a/1, 046a/2,
046a/3, 046a/5, 046a/6, 046a/7,
046a/9, 046b/1, 046b/4, 047a/1,
047a/3, 047a/6, 047a/9, 047b/2,
047b/5, 047b/6, 048a/1, 048a/3,
048a/4, 048a/9, 048b/2, 048b/5,
049a/1, 049a/2, 049a/4, 049b/9,
050a/2, 050a/3, 050a/7, 050a/8,
050a/9, 050b/1, 050b/2, 050b/3,
050b/4, 050b/8, 050b/9, 051a/7,
051a/8, 051b/2, 051b/4, 051b/5,
051b/6, 052a/1, 052a/3, 052b/1,
052b/5, 052b/6, 052b/7, 052b/8,
053a/1, 053a/4, 053a/5, 053a/7,
053b/2, 053b/4, 053b/6, 054a/4,
054a/5, 054a/6, 054a/8, 054b/1,
054b/3, 054b/4, 054b/5, 054b/6,
054b/7, 054b/8, 054b/9, 055a/1,
055a/2, 055a/5, 055a/8, 055b/2,
055b/5, 055b/8, 055b/9, 056a/1,
056a/2, 056a/3, 056a/6, 056b/3,
056b/4, 056b/6, 057a/6, 057a/7,
057a/8, 057b/1, 057b/4, 057b/5,
057b/6, 057b/7, 058a/4, 058a/7,
058b/1, 058b/5, 059a/1, 059a/2,
059a/3, 059b/2, 059b/3, 059b/4,
059b/6, 060a/1, 060a/2, 060a/7,
060a/9, 060b/2, 060b/4, 060b/6,
060b/7, 061a/1, 061a/5, 061b/2,
061b/5, 062a/4, 062a/8, 062a/9,
062b/1, 062b/5, 062b/8, 063a/2,
063a/4, 063a/7, 063b/1, 063b/3,
063b/4, 063b/6, 063b/7, 064a/2,
064a/3, 064a/6, 064a/8, 064a/9,
064b/1, 064b/6, 064b/7, 064b/9,
065a/6, 065b/2, 065b/9, 066a/1,
066a/3, 066a/4, 066a/5, 066a/8,
066b/4, 067a/2, 067a/4, 067a/5,
067a/6, 067a/9, 067b/6, 067b/7,
067b/8, 068a/2, 068a/3, 068a/5,
068a/6, 068a/7, 068a/8, 068b/2,

068b/3, 068b/5, 069a/6, 069a/7,
069b/8, 069b/9, 070a/1, 070a/6,
070a/7, 070b/3, 071a/9, 071b/2,
071b/3, 071b/4, 072b/7, 072b/8,
072b/9, 073b/2, 073b/4, 074a/3,
074a/4, 074b/2, 075a/1, 075b/3,
076b/9, 077a/2, 077a/4, 077a/8,
077b/4, 078a/6, 078b/1, 078b/5,
078b/9, 079a/9, 079b/1, 079b/9,
080a/1, 080a/3, 080a/7, 080b/6,
081a/1, 081a/6, 081a/9, 081b/1,
081b/5, 081b/6, 082a/3, 082a/7,
082b/1, 083b/7, 084a/9, 085a/7,
085a/8, 085b/3, 086a/6, 086b/4,
086b/7, 087a/3, 087a/5, 087b/1,
087b/4, 088a/1, 088a/7, 088b/5,
088b/8, 089b/3, 089b/8, 090a/2,
090b/8, 092a/5, 092b/6, 092b/7,
093a/3, 094b/5, 095a/7, 095b/5,
096a/8, 096b/6, 096b/7, 097a/1,
097a/5, 098a/5, 098b/1, 098b/2,
098b/4, 098b/5, 099a/1, 099a/4,
099a/5, 099a/6, 099a/8, 099b/2,
099b/4, 099b/5, 099b/9, 100a/1,
100a/2, 100a/3, 100a/4, 100a/5,
100a/6, 100b/2, 100b/6, 100b/9,
101a/2, 101a/3, 101a/5, 101a/6,
101a/9, 101b/1, 101b/4, 101b/5,
101b/7, 101b/8, 101b/9, 102a/2,
102a/5, 102a/8, 102b/1, 102b/2,
102b/3, 102b/6, 102b/7, 102b/9,
103a/1, 103a/2, 103a/3, 103a/4,
103a/8, 103b/3, 103b/6, 103b/7,
104a/1, 104a/3, 104a/6, 104b/5,
104b/6, 104b/8, 104b/9, 105a/1,
105a/6, 105a/8, 105a/9, 105b/5,
105b/6, 105b/7, 105b/9, 106a/2,
106a/3, 106a/6, 106a/8, 106a/9,
106b/8, 106b/9, 107a/1, 107a/4,
107a/5, 107a/6, 107a/8, 107b/2,
107b/3, 107b/5, 107b/7, 107b/9,
108a/4, 108a/5, 108a/9, 108b/4,
108b/5, 108b/7, 109a/1, 109a/4,
109a/8, 109a/9, 109b/6, 109b/8,
109b/9, 110a/4, 110a/5, 110a/9,
110b/2, 110b/3, 110b/4, 110b/7,
111a/2, 111a/7, 111b/1, 111b/4,

111b/6, 112a/1, 112a/2, 112a/4,
112a/5, 112a/6, 112a/7, 112b/2,
112b/3, 112b/4, 112b/5, 112b/7,
112b/9, 113a/2, 113a/4, 113a/5,
113b/4, 113b/5, 113b/6, 114a/1,
114a/5, 114a/7, 114b/1, 114b/6,
114b/8, 115a/5, 115a/9, 115b/2,
115b/6, 115b/7, 116a/4, 116b/4,
117a/4, 117b/1, 117b/5, 117b/6,
117b/8, 117b/9, 118a/2, 118b/2,
118b/5, 118b/8, 119a/5, 119a/8,
119b/1, 120a/3, 121a/1, 121a/2,
121b/3, 122b/4, 122b/8, 123a/6,
123b/8, 124a/1, 125a/7, 125a/9,
125b/1, 125b/9, 126a/3, 126b/5,
127a/9, 128a/7, 129a/3, 131a/6,
133a/1, 133a/3, 133a/7, 134b/6,
134b/8, 135b/8, 136b/3, 136b/8,
137a/1, 137b/3, 137b/5, 137b/6,
138a/1, 138a/5, 138b/4, 138b/6,
138b/7, 138b/8, 139a/6, 140a/9,
141a/4, 141a/7, 141a/8, 141b/9,
142a/3, 142a/4, 142a/9, 142b/6,
142b/7, 142b/9, 143a/4, 143a/7,
143a/8, 143b/4, 144a/3, 144a/5,
144a/8, 144b/3, 144b/6, 144b/9,
145a/4, 145a/6, 145b/2, 146a/3,
146a/5, 146a/7, 146a/8, 146b/4,
146b/6, 146b/7, 146b/8, 147a/4,
147b/8, 148a/6, 148a/7, 148a/8,
148a/9, 150a/1, 151b/4, 151b/9,
152a/6, 152b/7, 153a/2, 153a/9,
153b/4, 153b/9, 154a/3, 154a/4,
154a/5, 154b/4, 154b/6, 154b/9,
155a/9, 155b/6, 156a/4, 156a/6,
156a/8, 156b/3, 156b/5, 156b/9,
157a/3, 157a/6, 157a/9, 157b/9,
158a/3, 158a/6, 158a/7, 158b/1,
158b/8, 159a/2, 159a/3, 159a/7,
159a/8, 159b/3, 159b/4, 159b/6,
159b/9, 160b/5, 162a/8, 162b/3,
163a/2, 163b/1, 167a/4, 167a/6,
167b/2, 168b/3, 169a/4, 169a/9,
170a/6, 170a/7, 171a/7, 171a/8,
171b/7, 173a/7, 177a/2, 177a/7,
178a/7, 178b/2, 179a/4, 179a/6,
179b/4, 179b/6, 179b/8, 180a/4,

180a/5, 180a/9, 180b/9, 181a/8,
182a/1, 182b/5, 183a/6, 184a/4,
184b/2, 184b/3, 184b/7, 185a/5,
185a/8, 185b/1, 187a/8, 187a/9,
187b/2, 189a/2, 190b/3, 192a/3,
192b/1, 192b/2, 192b/5, 192b/9,
193a/1, 193a/3, 193a/4, 193a/5,
193a/7, 193a/8, 193b/2, 194b/1,
194b/2, 194b/6, 194b/7, 194b/8,
195a/1, 195a/2, 195a/9, 195b/5,
195b/6, 195b/8, 196a/4, 196a/5,
196a/6, 196a/7, 196a/8, 196a/9,
196b/1, 196b/2, 196b/6, 196b/7,
196b/8, 197a/2, 197a/5, 197a/6,
197a/8, 198a/4, 198b/3, 198b/4,
199a/3, 199b/1, 201b/2, 201b/3,
202a/6, 202b/3, 202b/4, 203a/6,
203b/2, 203b/6, 203b/9, 204a/2,
204a/3, 204a/4, 204a/5, 204a/8,
204b/1, 204b/4, 204b/5, 205a/2,
205a/3, 205a/4, 205b/4, 205b/5,
205b/9, 206a/2, 206a/5, 206a/6,
206a/9, 206b/1, 206b/3, 206b/5,
206b/6, 206b/7, 206b/8, 207a/2,
207a/3, 207a/5, 207a/6, 207b/1,
207b/6, 207b/8, 208b/1, 208b/3,
208b/5, 209a/2, 209a/3, 209a/7,
209a/8, 209b/2, 210b/5, 212a/4,
213a/4, 213b/3, 213b/5, 213b/6,
214b/4, 215a/4, 220a/6, 221a/5,
222a/7, 222b/1, 222b/7, 223b/1,
223b/4, 224b/4, 224b/7, 225b/4,
225b/8, 228a/7, 228a/8, 228b/3,
229a/5, 230a/4, 230b/1, 231a/9,
231b/1, 231b/2, 231b/3, 231b/9,
232a/1, 232a/2, 232a/3, 232a/4,
232b/1, 232b/2, 233a/1, 233a/3,
233a/5, 233a/7, 233b/3, 233b/5,
234a/7, 234a/9, 234b/5, 236a/1,
236a/3, 236a/5, 236a/8, 236b/6,
236b/8, 237a/7, 237a/9, 237b/1,
237b/2, 237b/9, 238a/5, 238a/7,
238b/2, 238b/4, 239b/8, 240a/8,
240b/1, 240b/2, 240b/3, 241a/5,
241b/4, 242a/2, 242b/4, 242b/6,
243a/3, 243a/6, 243a/8, 243a/9,
243b/1, 243b/5, 243b/7, 243b/8,

244a/1, 244a/2, 244a/4, 244a/5,
244b/2, 244b/4, 244b/7, 246b/3,
246b/4, 246b/5, 246b/8, 247a/2,
247a/9, 247b/3, 248a/2, 248a/5,
248a/6, 248a/9, 248b/1, 248b/2,
248b/4, 248b/5, 248b/6, 248b/9,
249a/3, 249a/5, 249b/1, 249b/3,
249b/7, 249b/8, 250a/1, 250a/2,
250a/3, 250a/5, 250a/8, 250a/9,
250b/6, 250b/9, 251a/4, 251a/7,
251a/9, 251b/3, 251b/6, 251b/7,
251b/9, 252a/1, 252a/2, 252a/6,
252b/1, 252b/6, 253a/1, 253a/2,
254b/8, 255a/3, 256b/8, 257a/8,
257b/2, 257b/7, 257b/8, 258a/3,
258a/5, 258a/9, 258b/3, 258b/8,
259a/3, 259a/7, 259b/1, 260a/1,
260a/7, 260b/3, 260b/5, 260b/6,
260b/7, 261b/6, 262b/5, 262b/6,
265a/5, 266b/2, 266b/6, 267b/8,
268b/2, 268b/4, 271a/4, 271a/9,
271b/3, 271b/5, 272a/2, 272a/3,
272a/8, 272a/9, 273a/3, 273a/5,
273a/8, 273b/1, 273b/3, 273b/4,
273b/5, 273b/7, 274a/1, 274a/6,
274a/7, 274a/8, 274a/9, 274b/1,
274b/2, 274b/6, 274b/9, 275a/2,
275b/1, 275b/2, 275b/6, 276a/1,
276a/2, 276a/5, 276a/8, 277a/3,
277b/6, 278a/3, 278a/5, 278a/6,
278a/8, 278b/1, 279a/1, 279a/5,
279a/7, 279a/8, 279a/9, 279b/1,
279b/2, 280a/3, 280a/4, 280a/8,
281a/3, 281a/4, 281a/5, 281a/6,
281a/8, 281a/9, 281b/9, 282a/5,
282b/8, 283b/1, 283b/8, 284a/2,
286a/8, 286b/1, 286b/2, 286b/4,
286b/6, 286b/8, 287a/4, 287a/8,
287a/9, 287b/1, 287b/2, 287b/3,
287b/5, 287b/8, 288a/2, 288a/4,
288a/5, 288a/9, 289a/6, 289b/2,
289b/8, 293a/2, 294a/1, 294a/7,
294b/4, 295a/8, 296a/1, 296a/3,
296a/8, 296b/9, 297a/2, 297a/4,
297a/8, 298b/7, 298b/8, 300a/1,
300b/6, 301a/6, 301a/8, 301b/3,
301b/4, 301b/5, 302a/5, 302a/8,

302b/4, 302b/7, 303a/1, 303a/2,
303a/7, 303b/2, 303b/4, 303b/5,
303b/7, 304a/1, 304a/3, 304a/9,
304b/3, 304b/5, 304b/8, 305a/2,
305a/4, 305a/6, 305a/7, 305b/1,
305b/4, 305b/5, 305b/6, 305b/7,
305b/8, 306a/1, 306a/5, 306a/8,
306b/2, 306b/4, 306b/7, 306b/9,
307a/2, 307a/9, 307b/1, 307b/3,
307b/6, 307b/7, 307b/8, 308b/8,
310b/9, 311a/4, 312a/1, 312a/9,
313a/4, 313a/6, 319b/8, 320a/5,
320a/7, 320b/8, 320b/9, 321a/8,
321b/1, 321b/2, 321b/5, 322a/3,
322a/4, 322a/6, 322a/7, 322a/9,
322b/1, 322b/5, 322b/6, 322b/8,
323a/2, 323a/7, 323a/8, 323b/1,
323b/2, 323b/3, 323b/4, 323b/7,
324a/1, 324a/2, 324a/5, 324a/9,
324b/2, 324b/4, 324b/5, 324b/6,
324b/7, 325a/1, 325a/9, 325b/8,
325b/9, 326a/3, 326a/4, 326a/5,
326b/4, 327a/1, 327a/2, 327a/3,
327a/4, 327a/7, 327b/1, 327b/6,
327b/7, 328a/2, 328a/4, 328a/8,
328a/9, 329a/4, 329a/6, 329a/8,
329b/4, 329b/5, 329b/6, 330a/1,
330a/4, 330a/5, 330b/2, 330b/3,
330b/6, 330b/8, 331a/2, 331a/4,
331a/8, 331a/9, 331b/1, 331b/2,
331b/3, 331b/5, 332a/1, 332a/3,
332a/5, 332b/4, 332b/6, 332b/7,
333a/1, 333a/2, 333a/3, 333a/5,
333a/6, 333a/7, 333a/9, 333b/8,
334a/2, 334a/4, 334b/8, 335b/5,
335b/7, 340b/4, 340b/5, 340b/6,
340b/7, 341b/4, 341b/8, 342a/4,
342b/8, 343a/8, 343b/2, 343b/3,
344a/8, 344b/8, 346a/4, 346a/5,
346a/6, 347a/1, 347a/2, 349b/4,
350a/7, 351a/8, 353a/7, 353b/4,
353b/9, 354b/1, 355a/5, 356b/8,
357a/5, 357b/9, 358a/6, 359a/3,
360a/7, 361a/7, 361b/4, 362a/1
T.+ çün 017a/9, 039b/6, 071b/8,
256b/6
T.+ da 076a/5, 141b/2, 154a/9,

192b/3

T.+ dan 003b/2, 006a/7, 010a/3, 011a/4, 012a/9, 012b/3, 014b/2, 015a/4, 016b/9, 017a/7, 017b/4, 017b/9, 018a/6, 018a/8, 020a/6, 021a/3, 021b/2, 024a/2, 026a/9, 026b/1, 026b/6, 027a/3, 027a/5, 028a/7, 028b/6, 029b/4, 030b/1, 031a/7, 032a/4, 033a/6, 034b/6, 035b/2, 035b/8, 036b/1, 036b/9, 039a/2, 039a/4, 039a/9, 040a/3, 040a/7, 042a/9, 042b/3, 043a/7, 043b/9, 046b/7, 048a/6, 048b/4, 049a/4, 050a/3, 050b/2, 051a/7, 052b/5, 052b/7, 052b/9, 053a/3, 053b/6, 054a/1, 054a/2, 054b/5, 055a/9, 058a/2, 058b/5, 058b/6, 059a/3, 059b/4, 059b/6, 059b/9, 060b/2, 060b/4, 061b/3, 062a/4, 062a/8, 062b/5, 063b/9, 064b/3, 066a/8, 067a/5, 068a/4, 068a/9, 069a/5, 069b/5, 070a/1, 071a/6, 073a/5, 073b/2, 074a/8, 075a/9, 075b/2, 075b/5, 078b/3, 079a/4, 081b/8, 083b/2, 085b/2, 086a/3, 088a/4, 092b/7, 097a/8, 098a/4, 098b/6, 099a/4, 099b/9, 101b/4, 102b/9, 103a/1, 103b/4, 103b/6, 104b/9, 105a/4, 105a/8, 105b/4, 106a/7, 108b/7, 110a/1, 113a/3, 113a/7, 113b/5, 113b/9, 114a/1, 116a/7, 117a/7, 118a/3, 118a/5, 119b/9, 122b/1, 122b/3, 123b/9, 124b/2, 125a/5, 127b/4, 128b/4, 129b/7, 130a/8, 131a/4, 133a/9, 136b/7, 136b/9, 137a/2, 137b/9, 138a/9, 139a/3, 141b/6, 143b/5, 144a/1, 150b/8, 152b/8, 155a/2, 156b/1, 157b/5, 159a/6, 159b/8, 169a/6, 171b/4, 176b/2, 177b/6, 177b/8, 177b/9, 179a/9, 187a/4, 187a/6, 188a/7, 189a/9, 189b/1, 191a/5, 192b/7, 196b/8, 197a/3, 207b/4, 210b/4, 212b/8, 214a/7, 217a/1, 217a/8, 217a/9, 217b/8, 218a/2, 218a/8, 218b/1, 218b/8, 219a/7, 222a/5, 223a/7, 223b/3,

230a/3, 231b/2, 231b/3, 232a/9, 234a/4, 234a/5, 234b/2, 234b/6, 236a/2, 240b/8, 246b/3, 247b/9, 248a/1, 250a/2, 250a/7, 250b/5, 251b/9, 252b/7, 254b/8, 257b/1, 258b/1, 259a/6, 260a/5, 263b/7, 264b/8, 266a/8, 271b/8, 274a/8, 274b/1, 274b/8, 275a/1, 275a/5, 276a/3, 277a/2, 278a/9, 279a/6, 281b/1, 281b/8, 288b/4, 289b/1, 289b/3, 293a/2, 296a/7, 296b/8, 297a/5, 298a/5, 298a/7, 298a/9, 298b/4, 299b/2, 300a/9, 304a/8, 306a/3, 306a/8, 306b/9, 307a/3, 307a/9, 312b/1, 314a/5, 321a/6, 322a/2, 323a/4, 323b/6, 324a/9, 325a/1, 325a/2, 325b/2, 325b/6, 325b/7, 325b/8, 326b/6, 326b/7, 327a/1, 327b/3, 327b/6, 328b/6, 331b/3, 331b/8, 332a/4, 332a/7, 332a/8, 332b/7, 334a/4, 339a/1, 341a/3, 342a/7, 343b/3, 354b/7, 358b/5, 361a/7

T.+ dandur 043b/4, 049a/2, 049b/8, 155a/2, 295b/8

T.+ dın 018b/5, 026a/6, 026b/3, 029b/5, 031a/9, 035a/7, 039a/3, 052a/2, 063b/5, 066a/5, 068b/7, 074b/8, 083a/7, 101a/6, 108b/5, 117b/2, 123a/4, 139b/9, 179b/3, 197a/6, 206b/8, 207a/8, 207b/2, 213b/7, 243b/3, 243b/4, 250b/4, 257b/3, 258b/7, 272a/1, 273a/4, 280a/2, 284b/4, 286b/7, 290a/3, 310b/9, 319b/9, 328b/7, 333a/9, 333b/6

T.+ dur 014a/7, 074b/8, 097b/2, 115a/4, 141b/6, 148b/1, 152b/9, 155a/1, 175b/3, 184a/4, 191b/4, 194a/9, 194b/9, 231a/9, 255a/6, 272a/4, 278b/8, 284b/1, 293b/7, 293b/8, 299a/3

T.+ ın 184a/2

T.+ nuñ yolında 013b/6, 017a/1, 022b/2, 022b/4, 022b/5, 024b/5, 024b/7, 025b/9, 028b/1, 037b/8, 039a/2, 049a/6, 049a/7, 049b/1,

050a/7, 051b/3, 052a/1, 102a/8,
103a/5, 103b/1, 105a/6, 107a/2,
107a/9, 108b/7, 110b/5, 113a/6,
114a/4, 196a/3, 204b/1, 303b/1,
320a/5, 328b/3

T.+ nuj yolından 019a/9, 034b/2,
056b/8, 057a/9, 079a/7, 082b/6,
086b/7, 089b/6, 100b/1, 124a/9,
144b/5, 157b/6, 158a/9, 193b/5,
242a/7, 269b/6, 303a/3, 303a/6,
329b/7

T.+ nuj 006a/3, 007a/7, 009b/5,
010b/4, 011a/3, 012a/9, 014a/1,
016b/5, 017a/5, 018b/1, 018b/6,
019a/5, 019b/5, 020a/1, 020a/2,
020b/9, 021a/2, 021a/3, 023a/6,
023a/8, 023a/9, 025a/4, 027b/8,
028b/9, 029a/1, 029a/4, 029a/6,
030a/7, 031a/9, 032a/1, 032b/1,
032b/5, 033a/1, 033b/2, 033b/8,
034b/1, 034b/5, 034b/7, 035a/5,
035b/3, 035b/4, 037b/6, 039a/9,
040a/7, 042a/8, 044a/1, 045a/2,
047a/9, 048b/4, 049b/4, 049b/6,
049b/7, 050a/6, 051b/1, 051b/7,
053a/7, 053a/9, 053b/9, 055a/7,
055b/6, 056b/2, 058b/2, 059a/3,
059b/8, 061a/1, 062b/9, 064b/1,
065a/3, 069a/2, 072b/4, 072b/5,
073a/4, 073b/7, 074a/9, 075b/4,
076b/6, 079b/4, 080b/8, 081a/3,
082b/4, 083a/2, 085a/4, 087b/5,
088b/3, 088b/8, 088b/9, 089a/2,
090b/4, 094b/5, 096b/9, 098b/5,
099b/1, 100b/5, 101b/8, 102a/7,
102b/7, 103b/3, 104a/4, 104a/5,
104a/8, 105a/2, 105a/3, 105a/6,
106a/5, 106a/9, 106b/6, 107a/7,
108a/1, 108b/9, 110b/5, 112a/5,
112b/7, 113b/1, 113b/4, 114a/2,
115a/6, 116a/8, 118b/4, 119a/7,
119b/6, 119b/7, 120a/7, 122a/1,
122a/6, 124a/1, 124a/9, 125a/6,
127b/5, 127b/6, 129a/6, 134a/3,
134b/5, 134b/8, 135b/6, 137a/1,
138b/1, 139b/8, 139b/9, 142a/8,
142b/5, 143a/8, 144a/3, 144b/8,

145b/3, 146a/6, 146b/9, 147a/8,
148a/5, 151b/7, 152b/7, 153a/5,
155a/5, 156a/8, 156b/1, 158a/2,
158b/1, 158b/2, 159a/4, 159b/4,
159b/7, 169a/9, 169b/8, 177a/6,
178a/8, 179a/8, 179b/4, 187a/5,
192a/3, 192b/4, 193b/9, 194a/3,
194a/6, 194a/8, 194b/3, 194b/9,
201b/4, 203a/1, 203a/8, 203b/1,
203b/7, 204a/5, 204a/7, 205b/7,
206a/8, 221a/4, 225b/9, 227a/4,
230a/2, 230b/8, 231a/8, 232a/7,
232b/9, 233a/7, 233b/4, 234a/5,
234b/3, 235a/4, 236a/7, 237b/7,
238a/4, 238b/3, 239b/9, 241a/8,
241b/7, 242b/1, 244a/1, 244a/6,
244b/1, 247a/3, 247a/8, 247b/8,
249b/3, 250a/5, 250a/6, 250a/7,
250a/8, 251b/5, 252a/8, 252a/9,
252b/1, 252b/6, 257b/1, 257b/3,
259a/7, 259b/3, 260b/3, 265a/7,
266a/3, 267a/8, 268a/2, 268a/5,
268b/1, 272b/7, 273a/8, 273b/2,
273b/5, 275b/2, 275b/6, 276a/3,
277a/4, 277b/4, 279a/2, 279a/9,
280b/5, 280b/6, 281a/6, 281b/5,
282a/2, 282a/4, 282a/5, 282a/7,
282b/3, 283b/6, 284a/8, 286a/3,
288b/8, 290a/2, 294b/4, 296a/2,
296a/4, 296b/2, 297b/6, 298a/1,
299b/2, 300a/7, 300b/4, 300b/5,
301a/3, 303b/9, 304a/5, 304b/5,
305a/8, 305a/9, 306a/1, 306a/8,
306b/2, 306b/6, 307a/2, 307b/5,
312b/1, 320b/5, 321a/8, 321b/9,
322a/4, 322b/3, 323a/5, 323b/6,
323b/9, 324a/5, 324a/6, 326a/2,
326a/5, 327b/1, 328a/2, 328a/4,
328a/5, 328a/9, 328b/7, 329a/6,
329a/7, 329b/1, 329b/3, 329b/6,
330a/2, 330a/9, 331a/8, 331b/9,
332a/1, 332a/8, 332b/8, 340a/7,
343a/9, 346a/3, 356b/6

T.+ nujdur 001b/3, 010b/6, 012b/6,
014b/3, 023b/1, 027a/6, 034a/9,
035a/6, 036b/7, 038b/3, 040b/7,
041b/2, 051a/7, 054a/5, 054b/4,

054b/6, 055a/7, 057b/3, 060b/5,
060b/7, 070a/8, 070b/1, 071a/4,
073b/1, 077b/5, 080b/7, 082a/6,
083b/1, 086b/3, 091b/9, 096b/2,
098a/4, 100b/7, 115b/7, 116b/2,
119b/8, 131b/6, 143a/6, 144a/6,
147b/5, 155a/8, 155b/2, 156b/5,
156b/8, 168a/7, 168b/1, 171b/5,
195a/3, 196a/1, 199a/1, 201a/8,
201a/9, 201b/1, 206b/8, 209b/1,
221b/2, 224a/5, 226a/5, 231b/7,
237b/2, 238a/3, 243b/7, 253a/4,
257a/6, 258a/1, 259b/5, 271b/9,
274a/2, 274b/9, 276b/8, 277b/7,
278a/2, 281a/9, 289b/5, 297a/9,
298a/2, 303b/6, 304a/2, 304b/3,
313a/5, 313b/1, 324b/8, 330a/6,
330a/7, 342a/4, 351b/8

T.+ nuşuz 013b/8

T.+ şuz 014a/7, 152b/9, 183b/3,
184a/3, 191b/4, 236b/1, 264a/7

T.+ şuzı 340b/9

T.+ sı 183b/3

T.+ sin 212a/6, 297a/4

T.+ sina 012a/2, 361b/9

T.+ sindin 229a/5, 279b/3

T.+ van 187b/2

T.+ ya mı 109a/5

T.+ ya 002a/4, 002b/3, 003b/1,
004a/1, 006a/7, 006a/9, 006b/6,
007b/8, 009a/7, 010a/9, 011b/3,
012a/5, 015a/3, 015b/1, 019a/4,
020b/2, 021a/5, 022b/2, 023a/6,
024a/2, 025a/1, 027a/9, 029a/2,
029b/9, 031a/9, 032a/3, 033b/3,
034b/5, 035a/8, 035b/5, 037a/1,
038a/4, 038b/2, 039a/5, 039a/7,
040a/4, 040a/9, 040b/1, 040b/5,
042a/7, 044a/1, 044a/2, 045b/6,
045b/8, 046a/7, 046b/2, 046b/3,
047b/1, 048a/5, 048a/6, 048b/2,
048b/9, 050a/1, 050a/3, 053b/3,
054a/4, 055a/2, 055a/3, 055b/8,
056a/2, 056a/5, 057a/2, 057b/6,
057b/8, 058a/3, 059b/9, 061a/6,
064a/5, 064b/5, 065b/6, 066a/2,
066b/5, 066b/6, 067a/1, 067b/4,

069a/1, 069a/4, 070a/3, 071a/8,
071b/4, 071b/6, 071b/7, 076a/8,
077a/7, 078a/3, 078b/3, 078b/5,
080b/8, 085b/6, 088a/1, 088a/7,
088b/3, 088b/7, 089b/3, 091b/9,
094b/5, 094b/6, 097b/5, 098a/5,
099a/9, 099b/3, 099b/7, 100b/8,
101a/8, 101b/5, 102a/9, 103a/4,
105a/3, 105a/5, 106a/3, 106a/8,
107b/1, 107b/4, 107b/5, 108a/8,
108b/1, 108b/8, 109a/1, 109b/8,
110a/3, 110a/8, 110b/4, 111a/1,
111a/3, 111b/1, 111b/7, 112a/4,
116a/8, 119a/9, 119b/1, 120a/5,
121a/4, 121a/5, 122b/1, 123a/1,
124b/8, 126b/5, 127a/2, 127a/9,
129a/3, 134a/4, 134b/3, 134b/5,
137b/7, 138a/9, 139b/7, 141b/5,
141b/8, 143b/2, 143b/8, 145b/4,
145b/5, 146b/1, 147a/1, 147b/5,
151b/3, 154a/2, 154a/5, 154b/7,
156b/3, 158b/5, 159a/4, 160a/5,
176b/1, 176b/8, 177b/5, 178b/9,
179b/6, 179b/7, 192b/5, 193a/4,
194a/5, 194b/5, 194b/6, 197b/2,
198b/2, 199a/3, 202b/4, 203a/1,
203a/7, 203a/9, 205b/2, 207a/7,
207b/4, 207b/5, 207b/6, 209a/4,
209a/5, 209a/7, 216b/9, 222a/6,
223b/2, 223b/5, 225a/9, 233b/3,
234a/3, 234a/8, 235b/3, 236b/9,
238b/9, 242b/5, 242b/7, 246b/5,
247b/2, 247b/7, 248a/9, 249a/6,
249b/1, 249b/9, 250b/6, 252b/3,
252b/8, 253b/8, 255a/6, 255b/5,
258b/3, 258b/4, 260a/9, 271b/9,
272b/3, 272b/8, 272b/9, 277a/1,
278a/2, 279b/9, 280a/3, 280b/7,
282b/2, 283a/8, 284b/8, 284b/9,
299b/9, 301b/2, 302b/3, 303a/4,
303a/5, 304a/1, 304a/4, 304a/5,
304a/6, 304b/2, 305a/1, 307b/3,
307b/4, 307b/5, 314a/7, 320a/1,
320a/3, 320a/8, 321a/1, 321a/2,
321a/8, 321b/1, 322a/6, 322b/3,
322b/4, 323a/5, 323b/2, 324a/1,
324a/2, 324a/3, 324b/3, 324b/4,

325a/2, 326a/9, 326b/7, 327b/4,
327b/9, 328a/7, 328b/2, 328b/6,
329a/1, 330b/4, 331a/3, 331a/5,
331a/8, 331a/9, 331b/5, 332a/4,
332a/5, 332b/9, 333b/5, 338b/1,
340a/6, 342a/8, 343b/1, 353b/3,
358a/8, 358b/7

T.+ yı 002b/4, 005b/5, 016a/8,
017b/7, 018a/4, 018a/7, 020a/7,
022a/5, 029b/8, 037a/4, 041b/4,
052b/2, 053a/3, 055b/3, 055b/4,
056a/7, 063a/2, 065a/2, 067b/3,
072a/9, 073a/3, 077a/2, 097a/4,
097b/6, 101a/7, 103b/5, 103b/8,
109a/8, 111a/8, 116b/7, 127a/1,
143a/1, 148a/6, 158a/3, 167a/1,
168a/5, 188a/2, 197a/5, 206b/3,
220b/4, 233a/6, 237b/4, 244a/7,
248a/9, 249a/3, 249b/7, 250b/1,
252a/2, 267a/7, 276a/6, 277b/8,
302b/9, 319b/4, 320b/7, 324a/7,
329b/3

T.+ yıla 053a/2, 062a/1, 098b/9,
099a/1, 112b/9, 129b/2, 151b/4,
160b/4, 162a/8, 163b/1, 202b/4,
213b/3, 224a/8, 224b/1, 224b/2,
224b/4, 224b/5, 233a/1, 244b/2,
248b/3, 308b/8, 310b/9, 320b/5

T.+ için 022a/4, 059b/5, 217a/3,
265b/4, 340b/4

T.+ yıla 109a/2, 110a/6, 171a/9,
257b/4, 342a/4

T. biliciler oluş 033a/6

T. mı 119a/9, 224a/6, 224a/8,
224b/1, 224b/2, 224b/4, 224b/5

T. midur 145a/8

T. oğlanlarıyuz 060b/6

T. üzere 014b/8, 032b/9, 033a/4,
034a/6, 036a/9, 047b/3, 057a/7,
057b/2, 057b/4, 068b/4, 077a/9,
081a/6, 081b/6, 085a/8, 085b/7,
086a/1, 090a/1, 090a/3, 091a/2,
108a/4, 116a/6, 120a/4, 120a/7,
120a/9, 124a/7, 125a/3, 145b/4,
160a/1, 169a/5, 182a/2, 199a/9,
237b/7, 253b/4, 274a/4, 275b/9,
288a/5, 341b/1, 341b/2

T. üzeredir 289a/3

T. yolın 242a/8

T. yolında 017a/7, 039b/6, 040a/1,
050b/5, 064a/8, 105a/7, 106b/4,
301a/9, 343a/9

T. yolundan 101b/1, 106b/3

T. yolında 051a/9

2. İlah, ilah kabul edilen varlık.

t.+ lar 075b/8, 163b/4, 169a/4,
179a/9, 187a/4, 187a/6, 209b/6,
261b/6, 263b/7, 266a/8, 268b/4,
292a/5, 300a/9

t.+ lar 106a/7

t.+ lar olsadı 191a/5

t.+ ları 092b/6, 130a/8, 188a/8

t.+ larımız 236a/9

t.+ larımıza 189a/4

t.+ larımızı 126b/9

t.+ larımızuñ 126b/9

t.+ larından 266a/9

t.+ larını 091b/8

t.+ larımız 282b/8

t.+ larımıza 189b/1

t.+ larımızı 188a/1

t.+ larumdan 177b/6

t.+ larumuz mı 292b/6

t.+ larumuza 189a/6

t.+ larumuzdan 212a/4, 299b/9

t.+ larumuzu 265a/6

t.+ larımız 268b/5

tañrılık: -4- [T.] İlahlık.

tañrılığ

T.+ a 184b/7, 192b/1, 202b/3,
204b/5

Tañru: -3- [T.] Tañrı, ilah. (Bk. Tañrı)

T.+ ña 012a/2

T.+ ñuz 175b/3, 194a/9

T.+ m 069b/7

tañuğ: -75- [T.] Şahit.

ğ. 026b/7, 027a/3, 049b/9, 057a/9,
069b/3, 117b/1, 124a/4, 133b/5,
144a/8, 157b/1, 157b/7, 157b/8,
158a/3, 167a/6, 231b/6, 236b/8,

250b/4, 285b/6, 298b/5, 298b/8,
304a/3, 306a/1, 308b/6, 326a/4,
343a/3
t.+ dur 034b/2, 071b/2, 118b/5,
286a/5, 359b/2
t.+ lar duta 037b/1
t.+ lar olasız 012b/7, 197b/1
t.+ lar oldılar 063a/3
t.+ lar olduğuz 081b/5
t.+ lar 059b/5, 124a/8, 203a/4,
203a/7, 203b/6, 276a/9, 280b/2
t.+ lardan 026b/8, 026b/9, 069b/6
t.+ lardanvan 033b/1, 189a/2
t.+ ları 203b/6
t.+ larıla 031b/1, 067a/1
t.+ larken 034b/3, 054b/9
t.+ laruğuzı 003b/2, 082a/6
t. dutar 018a/7
t. dutarın 126b/9
t. dutdı 095b/9
t. dutuğ 026b/7, 027a/2, 043a/3,
044a/3, 332a/2
t. getürevüz 046b/5, 046b/6
t. iken 063b/2
t. ol 031a/9
t. ola 012b/7, 056b/7, 197b/1
t. oldı 046a/2
t. olduğ 096a/1
t. oldum 070a/4
t. oluğ 032a/4, 033b/1, 127a/1

tanuqluğ: -11- [T.] Şahitlik. (Bk. tanuqluğ,
tanıklık)

t.+ dın 071b/2
t. virdi 133b/5, 283b/7, 294a/1
t. virdiler 080b/1
t. virdüğüz 283b/8
t. vire 284a/1
t. vireler 044a/4
t. virmezın 071b/4
t. virürsüz 008a/2, 032b/2

tanuqluğ: -32- [T.] Şahitlik. (Bk. tanuqluğ,
tanıklık)

t.+ larını 339b/5
t.+ u 332a/3
t. virdi 028b/8

t. virdiler 033b/6, 086a/3
t. virdük 080a/9
t. vire 203a/9, 204b/3, 263a/9
t. vireler 189a/5
t. viriciler iken 105a/2
t. virirüz 329b/6
t. virme 082a/7
t. virmedük 138a/3
t. virmekdür 203a/7, 203a/9
t. virür 057a/8, 112b/9, 325a/9,
329b/7
t. virürise 298b/7
t. virürler 057a/8, 082a/6
t. virürlerse 082a/7

tanuqluğ

t.+ ı getüreler 069a/5
t.+ ı 012b/3, 027a/6, 068b/8, 203a/7,
290b/9
t.+ ım virürsüz 071b/3
t.+ ın 203a/5

tañ yiri: -2- [T.] Tan yeri.

t. 128b/9

tap-: -176- [T.] Tanrı olarak tanımak,
kulluk etmek, tapmak.

t. 276a/5
t.- alar olmadılar 231a/3
t.- alar 106a/8, 273a/4, 311a/3,
358b/7
t.- alum mı 075b/2
t.- am 074a/7, 143b/8, 226a/3,
272b/8, 276a/3, 281b/1
t.- ar mısız 066a/7, 189a/8, 266b/2,
267a/6
t.- ar oldı 088b/3, 145b/1
t.- ar oldıydı 223a/7
t.- ar 130b/7, 192b/5, 192b/7,
192b/8, 298a/9
t.- ardı oldı 256b/2
t.- ardı 127b/3, 130b/8, 342a/5
t.- arıdı 129a/7
t.- arın 122b/1, 273a/1, 361a/4,
361a/5
t.- arlar mıdı oldılar 256a/7
t.- arlar oldılar 264b/7, 285b/7

.- arlar olduğuz idi 217a/1
.- arlar 074a/1, 078b/3, 116a/7,
119b/9, 156b/1, 169a/6, 196a/7,
196b/8, 208a/2, 210b/4, 212b/8,
234a/4, 245b/4, 258b/1, 260a/5,
293b/9
.- arlardı oldılar 256a/8
.- arsa 202b/4
.- arsın 177b/3
.- arsız olası 159b/7
.- arsız olduğuz idi 086a/3
.- arsız olduğuz 216b/3
.- arsız olduğuzsa 285a/1
.- arsız olmaduğuz 117b/1
.- arsız olursağuz 015a/3
.- arsız 074a/8, 122b/1, 189a/9,
191a/4, 216b/1, 234a/4, 236a/4,
244a/4, 266a/7, 268a/3, 274b/1,
291a/6, 298a/7, 326b/5, 361a/3
.- aruz olduğ 312a/1
.- aruz 001b/4, 216b/1
.- asız 012a/2
.- avuz 012a/2, 088b/3, 127b/2
.- dı 064b/7
.- duğından 177b/9
.- duğuğuz 177b/8
.- duğları 217a/2
.- duğuz 361a/4
.- ğıl 178b/6, 180a/9
.- ıcı 361a/4
.- ıcılar oldılar 189b/6
.- ıcılar 006a/9, 065b/6, 188b/9,
361a/4
.- ıcılara 190a/9
.- ıcılardur 191b/3, 199b/7
.- ıcılaruğ 293b/5
.- ıcılaruz 012a/9
.- ma 177b/4, 233a/1
.- mağına 175b/4, 188b/8, 298b/2
.- mağından 057b/8, 098a/2,
187a/3
.- mağuğuzdan 117b/2
.- mağ olurdu 078a/3
.- mağ 017a/5
.- mağdan 354b/7
.- mağ 123a/1, 124b/8, 283a/8,
299b/8, 342a/4

.- mayaduk 153b/9, 290b/9
.- mayam 122b/1, 261b/5, 361a/3
.- mayasız 007b/8, 134b/8, 162a/8
.- mayavuz 032a/3, 147a/9, 272a/1
.- mazduk olmaduk 281b/8
.- mazın 342a/5
.- mazlar 053b/3, 053b/4, 130b/7
.- mazesiz 134b/7
.- sunlar 360b/4
.- uğ 003a/7, 031a/8, 046a/7,
066a/2, 070a/3, 078a/6, 085a/9,
088a/1, 088a/7, 088b/7, 089b/3,
115a/6, 126b/5, 127a/9, 129a/2,
131b/7, 154a/2, 177a/7, 187a/8,
190b/8, 197a/7, 198b/2, 199a/3,
223b/1, 234a/3, 234a/5, 235b/3,
237a/4, 254b/8, 263a/6, 271b/9,
273a/1, 293a/2, 314a/7, 340a/6

ap: -32- [T.] Yeter, yetişir, elverir, kâfi.

. 151b/5
.+ dur 018a/9, 040a/6, 054b/6,
102b/1, 102b/3, 108b/5, 109a/9,
114b/8, 144a/8, 213a/2, 236b/8,
274b/2, 323a/2, 332a/5
. ola 012a/8
. oldu 057a/8, 117b/1, 161b/7,
162a/2, 165a/8, 167a/6, 211b/3,
246b/5, 248b/6, 250a/7, 250b/6,
298b/4, 306a/1
. olduğ 151b/3, 188b/4
. olmadı mı 286a/5

apıl: -1- [T.] Tapılmak, kulluk edilmek.

.- anı 024a/2

apınul: -1- [T.] Tapılmak, kulluk edilmek.

.- urlar 292a/5

apla: -1- [T.] Vurmak.

.- yıcı olası 227b/4

apmağlık: -1- [T.] Kulluk etme durumu, ibadet etme durumu.

apmağlık

t.+ ina 178b/6

tar: -27- [T.] 1. Genişliği az veya yetersiz olan, dar.

t. 185a/7, 210b/1

t. dutayıldı 019b/9

t. oldu 105b/7, 113b/8

2. Manevi olarak sıkıntılı, zor durumda olan.

t. 080a/2

t. eyleye 080a/2

t. ola 214b/3

t. oldu 113b/9, 128b/1, 235a/9

t. olıdır 123b/6

t. olmuşiken 050b/7

t. olur 151b/4

3. Az, yetersiz.

t. 021b/9

t. eyler 022b/3, 162b/8, 232b/2,

237b/1, 240a/8, 256a/1, 256a/5,

275b/1, 287a/2

t. olundu 332b/3

4. Zorluk, zor.

t. eylemeyevüz 190b/2

t. eyleyesiz 332b/1

taraf: -1- [T.] Uç, bir şeyin başı veya sonu.
t.+ ında 131a/5

tarlık: -16- [T.] 1. Güçlük, zorluk.

t.+ dan 059b/2, 197a/9

t. olmadı 250a/5

t. olmaya 250a/4, 251a/4

2. Sıkıntı, darlık.

t. 048b/6, 083b/7, 225a/2

t. içinde olma 160b/4

tarlığ

t.+ a 114b/7

3. Vebal, sorumluluk.

t. 208b/6, 304b/9

tart-: -9- [T.] 1. Çekmek, asılmak, sürüklemek.

t.- avuz 358a/7

t.- dı 215a/6

t.- ıcılar 349a/5

t.- uğ 295a/9

2. Tartı ile ağırlığını saptamak.

t.- mağunuzu 316a/5

t.- mağ 084a/3, 175a/7

t.- uğ 163a/6, 219a/9

tartıl-: -3- [T.] 1. Ölçülmek

t.- miş 149a/6

2. Çekilmek, uzatılmak.

t.- miş 360a/8

3. Terazide tartılmak.

t.- mişları 084a/3

tartın-: -1- [T.] Sürüklenilmek.

t.- alar 315b/7

tartınıl-: -1- [T.] Çekilmek, uzatılmak.

t.- a 352b/9

tartış: -1- [T.] Tartışma, çekişme.

t. 287b/1

tartış-: -60- [T.] 1. Mücadele etmek, savunmak. (Bk. tartış-)

t. 160b/1

t.- a 053a/2, 053b/1

t.- alar 079b/4

t.- dılar 277a/6

t.- duğuz 053a/1

t.- ıcı olma 052b/7

t.- ıcıdır 152a/2

t.- ıcınığ 269a/6

t.- ırsa 099a/1, 109a/2

t.- ma 052b/7, 170a/4

t.- mağum 129b/2

t.- mağ 170a/4

t.- mağdan 046a/5

t.- mağ 101a/8

.- ur 159b/2

2. Mnakaa etmek, ekimek, ayrılıa dmek.

.- alar 032b/5, 280a/6

.- asız 075a/3, 274a/3

.- dılar 035a/2, 076a/5, 193a/8, 287b/1, 293a/3, 296b/5

.- du 125a/8

.- duuz 007a/2, 038a/6, 101a/4, 286b/7

.- ıcılar 274a/1, 292b/6

.- ır mısız 312b/8

.- ırlar oldılar 121b/7

.- ırlar 141b/2, 225a/7, 281b/5, 288b/7

.- ırlardı 271a/6

.- ırsız olduuz idi 083b/4

.- ırsız olduuzdı 153a/7

.- ırsız 032a/5, 293a/2

.- madılar 121b/6

.- ma 017b/5, 292b/6

.- ma 308b/9

.- maz 277a/4

.- ur mısız 076a/5

.- ur 322a/6

.- urlar oldılar 296b/7

.- urlar 098a/9, 223b/2, 280b/6, 287b/5

.- urlardı 030b/7, 169b/9

artu-: -5- [T.] Mnakaa etmek, ekimek, ayrılıa dmek. (Bk. artı-)

.- ırken 262b/8

.- ırlar 217a/3, 279a/9

.- ırsız 032a/6

.- urlar 272a/2

artıık: -3- [T.] Tartıma.

. 290b/7

artıı

.+ ı 271a/3

.+ u 125a/8

a I: -31- [T.] 1. Kaya.

. 025a/2, 243a/3

.+ a 094b/8

.+ da 173a/2

.+ ı 006a/1, 006a/2, 355b/1

.+ lar 007a/5

2. Ta, kk kaya parçası.

. 058b/7, 100a/5, 129a/1, 151a/1,

165b/3, 219a/4, 235b/9, 310a/8,

315a/9, 335a/6

.+ dur 333b/4

.+ ıla 075a/2, 129b/6, 217b/3,

261b/2, 360b/2

.+ lardur 003b/3

. ol 167b/5

. ola 121a/9

. olmu 129a/1

. olu 164a/4

3.Katı, acımasız.

. 007a/4

a II: -2- [T.] Dı.

.+ ı 259b/3

. 320b/3

ara: -1- [T.] Dıarı.

. 141a/6

at-: -6- [T.] Olumlu veya olumsuz bir Şeyi btn nitelikleriyle yaamak.

.- dılar 082a/4, 325b/5

.- madılar 268b/7

.- maya 023a/4

.- mayalar 295b/4

. 295b/1

2. Bir Şeyin tadına bakmak.

.- dı 084b/7

a: -1- [T.] Olumlu veya olumsuz bir Şeyi bütün nitelikleriyle yaşamak.

.- u 101b/6

atdur-: -5- [T.] Olumlu veya olumsuz bir Şeyi bütün nitelikleriyle yaşatmak.

t.- avuz 120a/5, 123b/3, 123b/4
t.- ayıduĥ 166a/2
t.- duĥ 116b/3

ṭatlu: -3- [T.] Tatlı.
t. 212b/6, 265a/9
t.+ dur 258a/6

ṭavāf: -6- [Ar.] Hac sırasında Kâbe'nin etrafını dolaşma.
t. eylemek 085b/6
t. eyleş 194a/2
t. eyleye 014a/2
t. eyleyenlere 193b/7
t. eyleyiciler 011b/1, 208a/9

ṭavar: -2- [T.] Mal, menfaat.
t. 107a/9, 171b/7

ṭayan-: -1- [T.] Dayanmak, destek almak.
t.- urın 180b/3

ṭayı: -1- [T.] Dayı. (Bk. ṭayu)
t.+ larınuşuĥ 208b/9

ṭayın-: -2- [T.] Kaymak, sürçmek.
t.- a 158a/8
t.- urınuşu 018b/3

ṭayıncaĥ: -1- [T.] Kaygan, kaypak, kupkuru
t. ola 171b/1

ṭayındur-: -2- [T.] Ayaĥını kaydırmak, kandırmak.
t.- dı 004b/3, 038b/7

Ṭāyif: -1- [Ar.] Suudi Arabistan'da bir şehir, Taif.
Ṭ. 291b/1

ṭayu: -1- [T.] Dayı. (Bk. ṭayı)
t.+ ņuĥ 251a/1

ṭayyibāt: -1- [Ar.] İyi, güzel işler.
t. 085b/3

tāze: -4- [Far.] (Yiyecek, iecek iin)
Yeni, taze, bozulmamış.
t. 152b/3, 258a/7

2. (Yüz iin) Mutlu, mesut, parlak.
t. 354b/9
t.+ dūr 345a/9

tāzelik: -1- [Far.+T.] (Yüz için) Mutluluk, parlaklık. (Bk. ṭazelik)
t. 346a/6

ṭazelik: -1- [Far.+T.] (Yüz için) Mutluluk, parlaklık. (Bk. tāzelik)
ṭazelig
t.+ ini 352b/1

Ḥaĥ Te'āla: -3- [Ar.] Allah Te'āla
T. 306a/6, 309b/3, 311a/6

Tebūk Ġazāsı: -2- [Ar.] Hz. Muhammed'in Bizanslılar'a karřı dzenlediĥi gazve.
T.+ nda 112b/1
T.+ ndan 107b/9

tedbīr: -1- [Ar.] Üzerinde tasarruf etme, idāre etme, yönetme.
t. eyleyiciler 349a/6

tefāvūt: -1- [Ar.] Aykırılık.
t. 334b/2

tefsīr: -13- [Ar.] Açıklama.
t.+ i 118a/6
t.+ idūr 139a/7, 174a/4
t.+ in 028a/3
t.+ ini 134b/1, 134b/2, 135a/6, 135a/7, 139b/2, 173b/7
t. eylemekden 132a/5, 133a/6

tek: -1- [T.] Tek olan.
t. 355a/8

tekbīr: -2- [Ar.] Yüceltmek.

t. eyle 343b/5
t. eyleyesiz 194b/6

tekebbür: -2- [Ar.] Kibir, büyüklük taslama.
t. eyleyici 046a/9, 177a/4

tekebbürlik: -3- [Ar.+T.] Kibir, büyüklük taslama.
t. eyledi 004b/1
t. eylemezler 245b/4
t. 018a/9

tekye ur-: -11- [Far.+T.] Dayanmak, yaslanmak.
t.- acak 170b/6, 171a/1
t.- alar 291b/5
t.- ıclarken 311b/4
t.- mışlarken 270b/5
t.- uçılardır 263a/4
t.- uçılarken 170b/9, 317a/5, 317b/4, 318a/2, 346a/7

temel: -8- [Yun.] Temel, bir binanın üzerine kurulduğu sağlam zemin yapısı.
t. 113a/2
t.+ dür 328a/3
t.+ in 113a/3
t.+ ini 113a/2, 113a/3
t.+ lerin 011b/4
t.+ lerinden 153a/5
t. urunıldı 113a/1

temettu': -1- [Ar.] Kazanç, kâr.
t. 017b/3

temmet: -1- [Ar.] Yazıların sonuna bittiğini belirtmek için konulan "bitti" anlamına gelen söz.
t. 362a/2

ten: -6- [Far.] 1. Vücut, beden.
t.+ inden 348b/5
t.+ leri 329b/9
t.+ üñile 121b/5

t. urup 037b/9

2. Ceset.
t. 270a/4
t.+ ler 186b/2

tenlü: -3- [Far.+T.] Tenli, derili.
t.+ yi 031a/4, 069b/1

2. Şekilli, bedenli.
t. 183b/2

tennür: -2- [Far.] Tandır, ocak.
t. 125b/7, 198b/7

terāzū: -19- [Ar.] Terazi.
t.+ da 316a/4
t.+ ları 084a/3, 188b/3, 202a/2, 359b/6, 359b/7
t.+ yı 082b/3, 089b/4, 129a/3, 129a/5, 287b/3, 316a/4, 316a/5, 321b/3
t.+ yıla 084a/3, 163a/6, 219a/9

terengübīn: -1- [Ar.] Acem kudret helvası.
(Bk. terengübīn)
t. 183a/3

terengübīn: -2- [Ar.] Acem kudret helvası.
(Bk. terengübīn)
t. 094b/9
t.+ i 005b/6

terk: -16- [Ar.] 1. Bir şeyi yapmamayı tercih etme, yapmamak.
t. eylemekden 026a/1

2. Unutmak, ihmal etmek.
t. eylediler 060a/6, 060a/8
t. eyledüñ 185a/8
t. eylemedi 357a/8
t. eylemedük 073a/2
t. eyleyicidür 264b/9
t. olunasın 185a/9

3. Vazgeçme, feragat etme.

t. eylemeğ 022a/3
t. eyleye 022a/2
t. eylesesiz 022a/3

4. Yüzüstü bırakma, yarı yolda bırakma.

t. eyleyici oldu 211b/1

5. Yapa yalnız bırakılma.
t. olunmuş 162a/8, 211b/2

6. Salıverme, bırakma.
t. olına 350b/9

terkin ur-: -1- [T.] Kendinden geçmek, aklı başından gitmek.
t.- di 133b/9

tesbîh: -35- [Ar.] Allah'ı takdis ve tenzih etme.
t.+ ini 163b/7, 206b/7
t. eyle 030b/4, 151b/5, 213a/2, 280b/5, 309a/8, 312b/4, 319a/5, 338b/8, 354a/8, 361a/8
t. eyledi 324a/7, 327b/9
t. eylemezler 336b/4
t. eyleğ 250b/1
t. eyler 141b/1, 163b/5, 163b/6, 206b/6, 326a/5, 329a/1, 330b/4
t. eylerken 004a/5
t. eylerler 098a/2, 187a/3, 245b/3, 269a/4, 276b/9, 277a/8, 286b/1
t. eylerlerken 190a/3
t. eylesesiz 304a/4
t. eyleyicilerüz 268a/4

Tesnîm çeşmesi: -1- [T.] Cennetteki ırmaklardan birinin adı.
t.+ nden 352b/2

teşrik günleri: -1- [T.] Zilhicce ayının, 9.-13. günleridir.
t. 018a/4

tevbe: -43- [Ar.] Tövbe.
t. 044a/6, 044a/8, 051a/7, 055b/7, 083a/6t.+ si 034a/1

t.+ yi 112b/4, 257a/3, 277a/3, 288a/7
t. eyledi 074a/6, 178b/1, 183a/5, 213b/5, 213b/6, 231a/6
t. eylediler 014a/4, 033b/9, 062a/3, 094a/2, 160a/4, 203a/6, 277a/9
t. eyledüm 044a/8
t. eylemediler 353b/4
t. eylemek 051a/7
t. eylemez ise 307a/6
t. eylemezler 114b/5
t. eyleğ 123a/2, 205b/2
t. eyleye 062a/8
t. eyleyeler 044a/5, 104b/1, 113b/9
t. eylesesiz 026b/1, 333a/9
t. eyleyici 333b/3
t. eyleyiciler 113a/8
t. kabûl eyleyici 048b/5
t. kılıcı oldu 044a/6
t. kılalar 110a/5
t. kılıcıları 020a/5
t. kılurlar 044a/7

tevbe vir-: -33- [Ar.+T.] Tövbeyi kabul etme, bağışlama.
t. 011b/6
t.- di 004b/5, 005b/4, 016b/2, 113b/6, 113b/7, 113b/9, 185a/5, 323b/2
t.- e 044a/7, 045b/1, 045b/2, 062a/9, 104b/8, 105b/9, 112b/2, 112b/7, 248b/5, 253a/2
t.- esiz 036b/6
t.- ici oldu 361a/8
t.- ici 048b/5, 065b/9, 114a/1
t.- icidür 004b/5, 005b/4, 112b/5, 203b/2, 259a/9, 307a/9
t.- icisin 011b/6
t.- ürin 014a/4
t.- iciyin 014a/5

tevekkül: -44- [Ar.] Allah'a güvenme.
t. 101b/5
t. eyle 039a/5, 050a/3, 102a/9, 131b/7, 213a/1, 220a/8, 225a/9, 246b/5, 250b/6
t. eylediler 154b/1, 237a/7

t. eyledük 090a/3, 121a/5, 326b/8, 335b/8
t. eyledüm 114b/9, 120a/7, 127a/2, 129b/2, 137a/1, 143a/5, 286b/8
t. eylemeyevüz 145b/4
t. eyleş 061a/6, 121a/4
t. eyler 274b/2
t. eylerler 098a/6, 158b/6, 288b/9
t. eylesün 036a/9, 059b/9, 108a/4, 137a/1, 145b/4, 145b/5, 323a/6, 331b/1
t. eyleye 332a/5
t. eyleyesiz 039a/7
t. eyleyiciler 137a/1, 145b/5, 274b/2
t. eyleyicileri 039a/6

tevfîk: -1- [Ar.] Allah'ın yardımı.
t. virmek 032b/6

tevḥîd: -3- [Ar.] Allah'ın birliğine inanma.
t. 085a/9, 231b/7
t.+ i 237b/5

Tevrît: -49- [Ar.] Tevrat. (Bk. Tevrit)
T. 004b/9, 005b/2, 006b/2, 008b/6, 031a/6, 032a/5, 034a/5, 034a/6, 062b/9, 063a/8, 063a/9, 094b/1, 113a/7, 229b/1, 235a/1, 255b/1, 259a/2, 267a/3, 267b/9, 306a/3, 311a/7, 328a/6
T.+ de 161a/2
T.+ e 009a/9
T.+ i 005b/2, 007b/2, 008a/8, 027b/7, 031a/2, 063a/1, 065a/8, 065b/3, 069a/9, 071b/5, 082b/6, 095b/4, 160b/8, 188b/5, 199b/8, 211b/6, 236b/2, 246a/3, 280b/4, 285b/2, 296b/4, 329a/5
T.+ te 014a/3
T.+ üç 008a/5, 095b/5

Tevrit: -1- [Ar.] Tevrat. (Bk. Tevrit)
T. 002a/6

ṭeyeze: -1- [T.] Teyze.
ṭ.+ lerünüzün 208b/9

tîz: -97- [Far.] Çabuk, tez, hemen. (Bk. tîz)
t. 018a/4, 029a/1, 042a/8, 049a/7, 059a/3, 075a/5, 077a/7, 080b/5, 081a/3, 083b/5, 087b/3, 095b/2, 139a/5, 144a/6, 148a/9, 174a/8, 178a/9, 178b/7, 186a/1, 188a/2, 201a/8, 201a/9, 201b/1, 212a/5, 214a/8, 215b/7, 216a/5, 220b/5, 221a/2, 222a/8, 226a/5, 228a/7, 228b/9, 237b/6, 238a/2, 240a/5, 248a/5, 266b/4, 266b/6, 268a/5, 268a/7, 274b/3, 275a/9, 278a/3, 280a/3, 281a/3, 281b/6, 286a/4, 290b/9, 291a/7, 292a/4, 294a/3, 299a/1, 301a/9, 302b/7, 303a/4, 304a/6, 304a/7, 304b/4, 304b/6, 304b/7, 313b/8, 315a/4, 315b/6, 316b/5, 332b/3, 332b/4, 335a/6, 335b/8, 336a/3, 336a/7, 337a/5, 342a/9, 342b/6, 343b/9, 344a/3, 348a/6, 348a/7, 349a/5, 353a/2, 353a/3, 354b/2, 357a/4, 357a/6, 357a/8, 358a/8, 359b/9, 361b/1
t.+ den 179a/5, 179a/8
t.+ dür 308b/7
t.+ iregidür 074b/8
t.+ irekdür 116b/4
t. eyleyicidir 206b/3
t. ola 214a/3

tîzlik: -1- [Far.+T.] Çabuk olma durumu.
tîzlig
t.+ ile 187b/8

Tîh Yazısı: -1- [T.] Tîh Çölü.
T.+ nda 006a/1

tîz: -4- [Far.] Çabuk, tez, hemen. (Bk. tîz)
t. 179b/1, 180b/4, 268a/8
t. eyleye 179b/8

toğ- -11- [T.] 1. (Güneş, Ay için)
Doğudan yükselmek, gündüz
olmak.
t.- ar 174b/2
t.- dı 169a/7
t.- duğı 151a/1, 176a/8, 216a/4
t.- duğından 185b/4
t.- madın 309a/8
t.- mış 076a/2, 076a/3

2. (İnsan için) Dünyaya gelmek.
t.- ar 176b/5
t.- duğum 177a/4

toğrı I: -271- [T.] 1. Gerçek, hak olan.
(Bk. toğru I)
t. 013b/9, 034b/6, 097b/3, 106b/7
t.+ dur yoldan 117a/5
t.+ dur 134b/9
t.+ sı 319b/3
t.+ yiken 080a/3, 226a/8
t. buldı 252b/8
t. bulmak 252b/8
t. dutdı 334a/7
t. eyle 239b/8
t. eylemek 152a/6
t. yolsuz 192b/3, 230a/3, 243b/1
t. yol dutucu 128b/4, 129a/8, 130a/4
t. yol duta 122b/6
t. yol dutalar 199b/8, 244b/7
t. yol dutar 122b/6
t. yol dutarsam 257a/1
t. yol dutasız 005b/2, 012a/4,
013b/3, 034b/9, 077b/6, 094b/6
t. yol dutavuz 086b/4
t. yol dutdılar 012a/8, 029a/3,
302a/6
t. yol dutıcudur 047b/4
t. yol dutıcılar olmadılar 003a/2
t. yol dutıcılar olmadılar 081a/7
t. yol dutıcılardan 074a/8
t. yol dutıcılardur 076a/9, 085b/2
t. yol dutıcıları 079a/9
t. yol dutmadılar 299a/1
t. yol dutmağına 154a/4
t. yol dutmak 043a/1
t. yol dutmazlar 015a/1, 051b/9,

068b/6
t. yol dutsağuz 068b/7
t. yol dutucular 306b/8
t. yol dutucılardan 105a/4
t. yol dutucılardur 291b/8
t. yol dutucuları 160b/2, 230b/1
t. yol dutucularuz 006b/9, 291a/2,
292a/8
t. yol gösterinile 118a/1
t. yol göster 060b/2, 060b/3
t. yol gösterdi 012b/9, 085b/1,
113b/4, 145b/4, 154a/3, 160a/6,
185a/5, 194b/6, 273a/5, 354a/9,
357a/9
t. yol gösterdüğü 016a/8
t. yol gösterdik 076b/2, 076b/6,
345b/9
t. yol gösterdün 028a/4
t. yol göstere 033b/6, 055a/5,
057b/1, 058a/4, 080a/1, 117b/9,
144b/6, 167a/7, 169a/9, 170a/6,
224b/3, 239b/8, 274a/8, 297a/5
t. yol gösteredi 143a/7, 146a/7,
152a/6
t. yol gösterem 349b/2
t. yol gösteresiz 050b/3
t. yol gösterevüz 237b/9
t. yol gösteri virdise 096a/8
t. yol gösterici 169b/1, 273b/5
t. yol göstericirek 291a/4
t. yol göstermedi mi 185b/1
t. yol göstermedi 090b/5, 183a/2
t. yol göstermegiçün 027b/7
t. yol göstermek iken 034a/8
t. yol göstermek 004b/6, 155b/6,
157b/9, 158b/9, 169a/2
t. yol göstermekdin 170a/7
t. yol göstermekdür 094a/4, 097b/8
t. yol göstermez 024a/7, 025a/3,
033b/7, 064a/2, 069a/6, 105a/6,
105b/5, 107a/1, 110b/4, 113a/4,
118a/1, 135b/8, 154a/4, 298b/8
t. yol gösterür 003b/8, 012b/6,
019a/1, 019a/2, 025b/7, 045b/1,
076b/9, 115b/5, 117a/5, 117b/9,
142b/9, 158a/7, 161a/9, 216b/4,
246b/8, 273b/5, 287a/5, 300b/3,

341a/8, 344a/8
t. yol gösterürler 094b/7, 096b/3,
189b/5
t. yol gösterürsin 094a/6, 118b/1
t. yol iken 063a/9, 077a/3, 087a/8,
242a/5
t. yol tuta mı 223a/5
t. yol tutalar 187b/6
t. yol tutarlar 152b/6
t. yol tutarsa 226a/4
t. yol tutasız 152b/5, 207b/8,
290b/1
t. yol tıtdı 161b/7, 186a/2, 274b/5
t. yol tıtdılar 179a/6
t. yol tıtııcıdur 096a/8, 169a/9
t. yol tıtmak 168b/9
t. yol tıtmayalar 172b/6
t. yol tıtmaz 226a/4
t. yol tıtmazlar 222a/6, 223a/5
t. yol tıtııcıdur 167a/7
t. yol tıtııcılar olmadı 118b/4
t. yol tıtııcırak 260b/1
t. yol tıtmak 093a/9
t. yol üzere 358a/5
t. yol üzeredür 002b/1
t. yol üzeresin 196b/5
t. yol 014a/3, 016b/1, 024a/2,
032b/5, 053b/1, 073a/4, 075b/4,
082b/7, 083a/2, 119a/7, 140a/6,
160b/9, 167a/4, 173a/5, 179a/6,
180a/7, 185a/6, 229a/3, 246a/3,
280b/4, 302a/6, 313a/5, 341a/9,
341b/7, 341b/9, 342a/2, 351a/8
t. yola 181b/1, 230b/2, 232b/7,
342a/1, 342a/6
t. yoldan 016a/6
t. yoldın 019a/2, 097a/7, 172b/6,
195b/9, 313b/1
t. yoldur 031a/8, 037a/8, 220b/7,
225a/7, 229b/2, 296a/7, 296b/9
t. yolu 011a/3
t. yolıdur 032b/5, 076b/6, 273b/5
t. yolıla 015a/7, 106b/1, 328b/1
t. yolın 188b/7, 245a/9
t. yolına 253b/3
t. yolken 009a/6

t. yolları 025b/7

t. yoluma 185a/6

2. Nizam, düzen.

t. eyledi 004a/3

t. eyleyevüz 345a/3

3. Doğru, yalan veya yanlış

olmayan, gerçeğe uygun, gerçek.

t. 007b/8, 034a/7, 133b/5, 219b/3,
223b/6, 248b/2, 263a/1, 268b/2

t.+ dur 075b/6

t.+ sun 043a/7

4. Dinin kurallarına göre yaşayan,
nâmuslu, dürüst, güvenilir, sadık
kişi.

t.+ laruz 082a/2

t. ol 131a/2, 287a/8

t. olalar 104a/6

t. oldılar 015b/4, 233a/5, 284b/1,
299a/3

t. oluñ 104a/6, 121b/1

5. (Eylemek, kılmak ile birlikte)

Gerçekleştirmek, yerine getirmek.

t. eyledi 038a/5, 254b/5

t. kıldı 276b/8

t. olsalardı 302b/2

6. Yönünü değiştirmeden, aynı
doğrultuda.

t. eyle 122b/2

toğrı II: -1- [T.] Dik, düzgün, sağlam,
olması gerektiği şekilde olan.
t. oldı 312b/7

toğruluk: -3- [T.] Gerçek, hakikat. (Bk.
toğruluk, toğruluk)
t. iken 079a/6

toğrılığ

t.+ ı 152a/6

t.+ ıla 027b/6

toğru I: -116- [T.] 1. Gerçek, hak olan.

(Bk. toğrı I)

t. 063b/2, 083a/1, 083a/9, 127a/3, 150a/2, 156b/8, 196b/5, 240a/1, 240b/7, 271b/5, 292a/3, 292b/9, 293a/3, 358b/5, 358b/8

t.+ dur 260b/9

t.+ sıdur 338b/8

t.+ sından 326b/2

t.+ yı 274a/4, 274a/5

t. bulmağdur 328b/5

t. eyle 240b/7

t. iken 082b/5

t. tutdı 274a/5

t. yol dutarlar olmuşlarmıssa 231a/4

t. yol dutdı 183a/5

t. yol dutucıdur 321b/6

t. yol dutucuları 336a/4

t. yol dutucırağdur 166b/2, 335b/1

t. yol gösterdici 241b/3

t. yol gösterdi 307b/7

t. yol gösterdük 283b/4

t. yol göstere 075b/3, 303b/5, 305a/6, 331a/8

t. yol göstermek 063a/1, 357a/3

t. yol göstermez 065b/2, 159a/3, 159a/7, 230a/4, 279a/1, 328a/4, 328a/8, 329a/6, 330a/4

t. yol göstermişmisse 275b/6

t. yol gösterür 193a/3, 253b/2, 257b/7, 331a/1

t. yol gösterürsin 290a/2

t. yol tutmuşlardur 261b/5

t. yol 011a/3, 012b/6, 048b/9, 058a/4, 172b/2, 177b/4, 227b/8, 242a/6, 255a/3, 267a/3, 267a/4, 283b/5, 302b/6, 303a/4, 303b/5, 305a/6, 335b/2

t. yoldan 075b/4, 255b/3

t. yoldın 083a/9, 160a/6, 200b/8, 207a/6, 300b/3

t. yoldur 063a/8, 177a/7, 263a/7, 285b/1

t. yolu 001b/5

t. yolıla 003a/2, 305b/9

t. yolındın 060b/3, 076b/6

t. yollurağdur 230a/2

t. yoluma 004b/6

t. yoluğ isleri 186a/1

t. yoluğ 072b/7, 269a/9

t. yoluğa 084b/1

2. Nizam, düzen.

t. 072a/8, 218b/3, 252b/7, 335b/2, 349a/1

4. Dinin kurallarına göre yaşayan, nâmuslu, dürüst, güvenilir, sadık kişi.

t. 035b/4, 163a/6, 168b/1, 326a/1, 326a/4

t.+ lar 321a/2

t. oldı 178a/4

t. olduğ 198b/9

t. oluğ 282b/8

5. (Eylemek, kılmak ile birlikte) Gerçekleştirmek, yerine getirmek.

t. eylediler 248b/3

t. eyledük 186b/3

t. eyledüğ 266b/7

6. Hakka uygun iş, davranış.

t. 188b/3, 219a/9

toğru II: -2- [T.] Dik, düzgün, sağlam, olaması gerektiği şekilde olan.

t. eyledi 173b/6

t. oldı 306a/4

toğrudunıl-: -2- [T.] Doğurulmak.

t.- mış 021a/8

t.- mışdur 021a/7

toğruluk: -2- [T.] Gerçek, hakikat. (Bk. toğruluk, toğrılık)

toğruluğ

t.+ ıla 278b/3

t.+ uğ isleri 299a/9

toğruluk: -1- [T.] Dürürlük. (Bk. toğruluk, toğrılık)

t. 205b/7

toĝu: -5- [T.] Doĝu.
t.+ larınuĝ 339b/8
t.+ sındın 176a/9, 206a/4
t.+ sinuĝ 316a/8, 342b/8

toĝur-: -16- [T.] Doĝurmak, dünyâya getirmek.
t.- am mı 128a/6
t.- dı 267b/8, 299a/5, 322a/8, 356a/3
t.- madı 361b/4
t.- mayalar 341a/4
t.- mayıcı 310a/7, 310b/4
t.- maz oldu 175b/8
t.- maz olmuşiken 176a/2
t.- maz 285b/5, 289b/7
t.- ucı 356a/3
t.- unca 332a/7
t.- ur 258a/4

toĝurul-: -1- [T.] Doĝurulmak.
t.- madı 361b/4

toĝuz: -1- [T.] 9 sayısı. (Bk. toĝuz)
t. 344a/4

toĝluk: -1- [T.] Tokluk.
t.+ dan 059a/1

toĝsan: -1- [T.] 90 sayısı.
t. 269a/9

toĝuz: -7- [T.] 9 sayısı. (Bk. toĝuz)
t. 135a/3, 167b/5, 170a/7, 221a/8, 223b/5, 269a/9
t.+ dur 181a/6

tol-: -7- [T.] 1. Dolmak.
t.- ar 066b/9
t.- duĝ mı 309a/2
t.- mış 311a/8
t.- up 111b/3

2. (Dert vs.) Kaplamak, sahip olmak.

t.- mış iken 138a/7, 155a/6
t.- mışken 337a/8

tolap: -1- [Ar.] Dönerek ařaĝıdan yukarıya su çeken çark veya çikrik.
t. 007a/1

tolaş-: -1- [T.] Dolaşmak, birbirine girmek.
t.- dı 345b/2
t.- mışlar 348b/1

toldurıl-: -1- [T.] (Dert vs.) Kaplanılmak, sahip olunmak. (Bk. toldurul-)
t.- aduĝ 169b/3

toldur-: -8- [T.] Doldurmak.
t.- am 084b/3, 131b/2, 271b/5
t.- avan 245b/1
t.- ucı 349b/7

2. (Mide için) Yemek, içmek.
t.- ıcılardur 265b/9
t.- ıcılırsız 318b/5

3. Yapılan işin şiddetinin çok olduĝunu belirtmek için kullanılır.
t.- u çekmek 349a/5

toldurul-: -1- [T.] Doldurulmak. (Bk. toldurul-)
t.- mış 341b/4

tolun-: -2- [T.] (Gök cisimleri için) Batmak. (Bk. tolun-)
t.- dı 076a/2, 076a/3

tolu I: -7- [T.] Dolu, içi dolmuş.
t. 217b/5, 262b/1, 262b/2, 267b/3, 318a/3, 348b/7
t.+ sı 034a/2

tolu II: -1- [T.] Dolu, gökten yaĝan buz taneleri.
t.+ dan 207a/1

tolun-: -4- [T.] (Gök cisimleri için)
Batmak. (Bk. toln-)
t.- dı 076a/1, 169a/8
t.- ıcıları 076a/1

2. Görünmez olmak, gözden kaybolmak.
t.- açak 176a/9

ton: -28- [T.] Elbise, giyecek, örtü.
t. 085a/3, 212b/1, 343b/4, 346a/7, 346b/4, 348a/8
t.+ dur 016b/1
t.+ ı 021a/7, 067a/8, 342b/5
t.+ ın 006a/1, 085a/4
ihrām t.+ ın 058b/1
t.+ ından 058b/3
t.+ ını 159b/4
t.+ lar 170b/8, 193b/4
t.+ ları 259b/4, 346b/3
t.+ larını 123a/5, 208b/5, 340b/1
t.+ ları 343b/5
t.+ ları 208a/8
t.+ un 085a/5
t.+ usuz 016b/2

tonad-: -1- [T.] Donatmak, giydirmek.
t.- uş 042b/9

toşuz: -5- [T.] Domuz.
t. 015a/4, 058b/6, 159b/8
t.+ ları 064b/7
t.+ uş 081b/8

toprak: -24- [T.] Toprak.
t. 168b/7
t.+ da 155a/7
t.+ dan 031b/7, 171a/7, 181b/6, 192a/5, 239a/3, 258a/3, 281b/2, 340b/5
t.+ dur 025a/2
t.+ uş 180a/5
t. olası 199a/7
t. olavuz 201a/6, 224b/9, 308a/2
t. oldu mı 140b/7
t. oldu 264b/4, 265b/3, 318b/2

t. olmuştum 349a/3

toprak

t.+ a 047a/1, 059b/1

t.+ ı 110a/2

topuk: -1- [T.] Topuk.

topuk

t.+ a 059a/9

toru: -2- [T.] Tortu.

t.+ sı 295a/9, 339a/4

toz: -3- [T.] Toz.

t. 211a/5, 359b/1

t.+ dur 350b/7

tufan: -2- [Ar.] Sel getiren şiddetli yağmur.

t. 092a/7, 167b/5

tur-: -63- [T.] 1. Bir yerde kalmak, eğlenmek. (Bk. dur-)

t. 343b/5

t.- açığız 080a/6

t.- açak 213b/2

t.- duşuz 302a/9

t.- mak 147a/1

t.- makdan 317a/3

t.- uş 042a/9

örü t.- urken 052b/2

2. Kalkmak, ayakta durmak.

t.- a 280b/2, 348b/9, 352a/2

t.- alar 055b/4

t.- asız 059a/7

t.- mağa 310b/6

t.- mak 349b/9

t.- mamış 117a/3

t.- masını 111a/1

t.- miş 223a/3, 225b/9

t.- uş 323a/7

t.- ur 212a/8, 296a/4, 324b/4,

329b/4

3. Bir işin başında bulunmak, bir işi yapmak, bir işte vazifeli olmak.

yerine t.- an 026b/7

t.- mak 042b/9

4. Hareket etmemek,
kımıldamamak, sabit olmak.

t.- mışlardır 276a/8

t.- uçılar oldılar 318b/2

t.- urlar 254a/4

5. Bir işi yapmaya koyulmak.

t.- ucıdur 272b/4

6. Kalıcı olmak, gitmemek,
ayrılmamak..

t.- ucu 171a/5, 274b/4

7. İbadet etmek, ibadet için ayakta
durmak.

t. 342b/5

t.- anlara 193b/8

t.- asın 113a/1, 312b/4

t.- asız 256b/6

t.- dılar 169a/3

t.- ıcılar 011b/1

t.- ıdırak olduk 083a/1

t.- ma 113a/1

t.- sun 052a/6

t.- uçılar iken 213a/9

t.- uş 022a/4, 101a/7

t.- ur 236a/7, 243a/4

t.- urken 272b/5

t.- ursın 343a/7

8. Gerçekleşmek, olmak, vuku
bulmak..

t.- a 147b/8, 238b/5, 238b/6,
239b/1, 241b/5, 280a/5, 297b/1

t.- mağı 350a/1

t.- mağunuzuş 157a/5

9. Bakmak.

t.- ma 151a/9

t.- mazıduşuz 038a/9

10. Kendini korumak, sakınmak.

girü t.- mayasız 316b/8

girü t. 126a/5

Tur Tağı: -4- [T.] Hz. Mûsâ'ya ilk vahyin
geldiği dağ.

T. 178a/3

T.+ ndın 228a/9, 229b/5

T.+ nuş 183a/3

turağ I: -50- [T.] Durulan, karar kılınan
yer, yurt. (Bk. durak)

t. 245b/7, 268a/3, 274a/4

t.+ dur 284a/3, 301b/7

t.+ lardan 216a/3

t.+ ları 115b/4, 235b/5, 300a/4

t.+ larında 185b/2, 246a/6, 254a/7

t.+ laruşuzdın 186b/7

t. olunmadı 230b/4

t. yiri 224a/8

t. yirde 347b/1

t. yirdin 214a/2

t. yirdür 271a/1

t. yiri 157a/4, 168b/8, 237b/8,
275b/9, 276b/5, 349b/9, 350a/1

t. yirindin 211a/6

t. yirişüz 234b/7

t. yirlere 328b/5

t. yirleri 109b/9, 294b/8

t. yirleridür 230b/4

t. yirlerine 036a/8

t. yirlerüşüze 221b/6

turağ

t.+ ı yir 038a/5

t.+ ı yiri 039a/9, 042a/5, 051b/8,
053b/8, 066a/3, 153b/1, 282a/1

t.+ ı yirini 123a/7

t.+ ı yirlerinde 148a/3

t.+ ı 099a/4, 111b/8, 142a/6,

167a/9, 334a/1

t.+ uşuz 297b/9, 320b/6

turağ II: -2- [T.] Ağırılama, bakım, ikram,
ilgilenme.

turağ

.+ in 133a/5
.+ um 133b/1

uradur-: -1- [T.] Yapmaa balamak.
.- dı 084b/8

uralandur-: -1- [T.] Yerletirmek,
yerleik hale getirmek.
.- dum 147b/2

urud-: -2- [T.] Yerine getirmek, ifa
etmek, dosdoru yapmak. (Bk.
durud-)
.- u 052b/3
.- urlar 064a/9

urur-: -39- [T.] 1. Yerine getirmek, ifa
etmek, dosdoru yapmak. (Bk.
durur-)
.- alar 020b/9
namāzı .- 166a/5, 180a/9
namāzı .- alar 104a/3, 104b/1,
147a/2, 147b/3, 358b/7
.- alardı 065a/8
namāzı .- anlara 194b/1
namāzı .- asız 060a/2
namāzı .- dı 105a/3
namāzı .- dılar 095b/7, 142b/1,
258b/6, 259a/7, 289a/1
namāzı .- lar 220b/8
namāzı .- madan 206a/8
namāzı .- san 052a/6
namāzı .- ucı 147b/6
.- ucılardur 339b/5
.- u 287a/3, 316a/5, 332a/3
namāzı .- u 005a/1, 007b/9,
010a/7, 049b/2, 075b/5, 121a/7,
131a/4, 197b/2, 208a/3, 240a/2,
249a/9, 323b/2
namāzı .- urlar 098a/7, 109b/7,
195a/2, 242a/5

2. Kaldırmak, diriltmek.
.- a 166a/6

3. Ayakta durdurmak, sabit kılmak,
dikmek, tespit etmek, koymak.

.- dı 349b/7
.- mayavuz 175a/7

4. Hareketine engel olmak,
durdurmak, yakalamak.
.- maı 125b/9

5. Yöneltmek, çevirmek, bir yöne
dönmek.
.- u 085a/9

ururınıl-: -2- [T.] Bir şeyin karşısına
konulmak, dikilmek.
.- dılar 072a/5, 072a/8

ururmalı: -1- [T.] İcra etme, yerine
getirme.
.+ ı 189b/5

ut-: -232- [T.] 1. Gitmesine mani olmak.
(Bk. dut-)
. 181a/2
.- duudı 338b/6
.- du 090a/8, 090b/2, 092a/3,
229a/7
.- ğıl 180b/4

2. (Yardımcı fiil) İsmi belirttiğini
yapmak, yerine getirmek.
yol .- a 213a/1
öğüt .- alar 270a/1
gözler .- ar 293a/8
yasuya .- ar 242a/8
göz .- arlar 055a/9
ümiz .- arlar 259a/8
adaalar .- asız 323b/1
‘ahd kavlı .- dı 137b/9
‘ahdın kavlın .- dı 033a/8
‘ahdlarınıı .- dı 320a/3
gerçek .- dı 265a/6
kavlı u karar .- dı 179a/8
kavül karar .- dı 179b/4
kulak .- dı 149a/4, 309a/6
öüt .- dı 260a/1
selāmet .- dı 101a/5
toru .- dı 274a/5
yasuya .- dı 296a/5

yolını t.- dı 173a/1
andlarını t.- dılar 323b/5, 329b/7
oyun t.- dılar 075a/8, 087a/6
yaşuya t.- dılar 064b/2, 064b/4,
175a/8, 188a/6
yaşuya t.- duğudı 271a/3
'ahdın kavlin t.- duğ 007b/7
'ahdını t.- duğ 065b/7
'ahduğuzı kavluğuzı t.- duğ 006b/1
'ahduğuzı t.- duğ 008a/1
kavluğuzı t.- duğ 008b/8
şüm t.- duğ 261b/2
'ahd kavlı t.- duğuz mı 007b/4
'ahdumı kavlumı t.- duğuz mı
033a/9
göz t.- duğuz 320b/4
yaşuya t.- duğuz 202a/8, 298a/1
sehel t.- mağı 097b/4
karār t.- ıcı 315b/2
toğrı yol t.- mağ 093a/9
düşmen t.- mağdın 279b/1
t.- mağ 055b/6
andlarığuzı t.- mağ 158a/8
kulak t.- mağ 284a/6
ümiz t.- mazlar oldılar 212a/3
ümiz t.- mazlar 115b/3, 116a/2
yaşuya t.- mazlar 188a/1, 212a/3
boyun t.- ucı 342b/9
lezzet t.- uçılarken 311b/3
şadağa t.- uğ 323a/9

3. Kaplamak, etkisi altına almak.
t.- a 154b/5, 218b/5
t.- am 053b/4
t.- dı 090a/5, 094a/5, 151a/1,
151a/5, 199b/1, 218b/5, 219b/4,
235b/9, 240a/3, 283b/5, 310b/5,
332b/6
t.- duğuz 103a/1

4. Tapmak, ilah kabul etmek, tabi
olmak.
t. 093a/6
t.- arsağ 215a/4
t.- ayın 261b/5
t.- dı 075a/4, 093b/3, 212a/6,
297a/4

t.- dılar 169a/4
t.- dılar mı 274b/8
t.- dılar 094a/1, 106a/7, 209b/6,
263b/7, 296a/6, 300a/9
ayruk t.- dılar 179a/9
yaşuya t.- dılar 172b/4
t.- duğunı 179b/1
t.- duğuz mı 141b/6
t.- duğuz 005a/9
t.- madılar 104b/9
t.- mağ 257a/3
t.- mağ 154b/9
t.- maya 032a/4
t.- mayasız 160b/9
t.- uğ 070a/1

5. Sahip olmak, edinmek.

t. 342b/9
t.- a 272a/3
t.- alar 166a/1, 175a/4
t.- avuz 210b/6
oğlan t.- avuz 226b/8
t.- ayın mı 071a/6
t.- dı mı 290b/5
t.- dı 120a/3, 163b/2, 168b/3,
179b/4, 187a/9
t.- dılar 272a/1, 286b/6
t.- duğuz 234b/5, 327a/2
t.- madı 201b/2, 209b/5
t.- mamış missam 211a/9
t.- mağ 036a/2, 063b/9, 064b/2,
105b/1
t.- ucı olmadum 172a/7

6. Bir yöne doğru doğrultmak.

t.- dı 169b/2

7. Elinde tutmak, saklamak,
sahipliğın devam etmesi sağlamak.

t. 250a/1

t.- ar 112a/3

t.- duğuz 135b/2, 167b/4

t.- gıl 270a/7

t.- uğ 324b/9

8. Birşeyin olduğı yerde
kımıldamadan kalmasını sağlamak.

.- ar 196b/2

9. Tedbir almak, durumun gereklerini yapmak.

.- du 108a/3

10. Eliyle kavramak, brkmamak.

. 270b/1

.- d 093b/7

.- ucdur 127a/2

.- u 338a/4

11. ... olarak görmek, saymak.

. 093a/7, 097b/4, 176a/6

.- alar 093a/8

.- asn 174a/8

yiyni .- d 292b/3

.- dılar 211b/1

.- du 223b/3

.- madur 134a/3

12. cret karşılığı çalıştırmak, ii tutmak.

. 228a/5

.- du 228a/5

13. Ml edinmek, yer tutmak.

.- am 126a/2

.- arsız 089a/1

.- d 176a/9

.- gl 156a/1

14. Tabi olmak, uymak, kabul etmek.

toğru yol .- a m 223a/5

toğru yol .- alar 187b/6

toğru yol .- arlar 152b/6

toğru yol .- arsa 226a/4

toğru yol .- asz 152b/5, 207b/8, 290b/1

toğru yol .- d 161b/7, 186a/2, 274b/5

doğru yol .- dılar 179a/6

.- dularına 102a/4

toğru yol .- ııdur 096a/8, 169a/9

toğru yol .- ma 168b/9

toğru yol .- mayalar 172b/6

toğru yol .- maz 226a/4

toru yol .- mazlar 222a/6, 223a/5

yol .- m msam 211a/8

toru yol .- mlardur 261b/5

toru yol .- ucdur 167a/7

toru yol .- uclar olmad 118b/4

toru yol .- ucra 260b/1

15. Cezalandrmak amacıyla yakalamak, tutsak almak.

.- a 262b/7

.- alar 277a/6

.- armssa 260b/6

.- asn 102a/4

.- d 101b/8, 127b/9, 130a/9, 278b/1, 315a/6

.- du 130a/1, 200a/9, 201a/1, 235b/8, 292a/7, 310b/3, 315b/4, 343a/5

.- dum 143b/1, 195a/5, 195b/2, 277a/6

.- du 182b/5

.- ma 173b/1

.- maı 130a/9, 130b/1, 315b/4, 353b/7

.- ma 343a/5

.- madn 290a/7

.- sayıd 155a/9, 172b/7

.- u 295a/9, 338a/9

16. Zaptetmek, muhasara etmek, yol kesmek.

.- d 173a/3

.- dlar 112b/8

17. Her yeri sarmak, kaplamak, doldurmak.

.- d 117a/2

18. Yapmak, etmek, işlemek.

.- adu 173b/6

.- ar msz 218a/1

.- ar 274b/6

.- avuz 170a/1

.- d 172b/5, 192b/4, 229b/7, 240a/7, 289b/5, 325b/8

.- dılar 261a/6

.- duuz 271a/1

19. Bir Şeyin ayakta kalmasını sağlamak.

.- maya 260a/8

utun: -2- [T.] Esir.

.+ lar 102b/8

.+ lardan 103a/2

utin-: -1- [T.] Edinmek, sahip olmak.

.- ası 324b/9

utunul-: -1- [T.] Davranılmak, sayılmak.

or .- dılar 226b/2

utu: -2- [T.] Rehin.

.+ dur 344b/2

. alınmış 027a/4

utul-: -2- [T.] Tutulmak, yakalanmak.

.- a 317a/1

.- alar 252a/8

uvā: -1- [Ar.] Kur'an'da geen bir vadinin ismi.

. 349b/1

uzlu: -2- [T.] Tuzlu, tuzu ok olan.

. 212b/6

.+ dur 258a/6

bbe': -3- [Ar.] Yemen hkmdarlarına verilen ad.

T. 295a/4

T.+  308b/1

ucuzluğ: -1- [T.] Bolluk, refah.

u. 116b/3

u: -5- [T.] 1. U.

uc

u.+ ların 036a/5

u.+ ina 098b/9

u.+ ını 345a/3

2. Taraf, yan.

uc

u.+ larından 247b/6

u.+ ını 169a/1

u-: -1- [T.] Umak, havalanmak.

u.- ar 073a/1

umağ: -151- [Soğd.] Cennet.

u. 003b/6, 051b/5, 086b/5, 113a/6,

130b/6, 142a/5, 142b/5, 155b/3,

178b/4, 185a/4, 185b/7, 191a/7,

195b/3, 204b/7, 210b/2, 210b/3,

216b/9, 232b/3, 250b/3, 286a/1,

293a/8, 293a/9, 299a/9, 309a/2,

312b/9, 319b/1, 320b/3, 338a/6,

346a/7, 351a/3

u.+ a 002a/4, 004b/2, 019a/3,

037b/2, 041a/5, 045b/7, 054a/3,

087a/4, 153b/6, 178b/1, 293a/7,

301b/1

u.+ da 003b/5, 084b/4, 286b/4,

334a/5, 355a/1

u.+ dadur 311b/3

u.+ dağı 360b/9

u.+ dan 004b/3, 006a/1, 085a/5,

185a/1, 185a/5, 237a/5, 276b/8

u.+ dın 020a/3, 037a/1, 276b/6,

321a/7

u.+ dur 317a/3, 317a/9, 319b/1,

350a/1

u.+ ı 123a/3, 190b/6, 313b/2,

320a/7

u.+ ıla 284b/2

u.+ ina 339b/8

u.+ ını 198a/1, 216b/7

u.+ lar 003b/4, 042a/5, 067a/2,

070a/7, 105a/9, 109b/9, 111a/7,

112a/7, 192b/9, 193b/3, 198a/7,

210a/7, 245b/7, 320b/1, 339b/6,

344b/3, 353b/6

u.+ lara 042a/3, 044a/1, 048a/1,

053b/9, 060a/3, 146b/3, 301b/6,

303b/8, 305a/1, 324a/4, 328b/4,

331a/5, 332b/9, 333b/7

u.+ larda 295b/2

u.+ lardadur 150a/4, 309b/8, 316a/1

u.+ lardur 028b/5, 037a/5
u.+ ları 110a/1, 142b/2, 153b/3,
170b/7, 175a/9, 182b/7, 242b/1,
259b/3, 270b/5, 336b/7
u.+ larıdır 359a/2
u.+ larına 178b/2, 277b/1
u.+ larında 115b/6, 265a/8, 318a/1
u.+ larındadır 196a/2
u.+ larından 328b/5
u.+ larını 065a/8
u.+ uş isleri 086b/5, 211a/5,
263a/3, 326a/1
u.+ uş isleridür 086b/2, 117a/6,
299a/4
u.+ uş islerin 086b/9
u.+ uş islerine 087a/4
u.+ uş 143b/5, 288a/1, 302a/1
u. isleri 325b/9
u. isleridür 007b/7, 124b/5

uçmağ

u.+ a 010a/8, 086a/9, 279b/8,
309a/4
u.+ ı 066a/3, 355a/9
u.+ uma 356a/2
u.+ uş 317a/6

ud yiri: -4- [T.] Avret yeri, haya yeri. (Bk.
ut yiri)
u.+ lerin 085a/6
u.+ leri 084b/8
u.+ lerinden 084b/6
u.+ leriñüzi 085a/3

uf: -1- [T.] Yazık, yazıklar olsun!
u. 189a/9

uğrı: -3- [T.] Hırsız.
u. 062a/7
u.+ lar olmaduk 137a/9

uğur: -3- [T.] Sürü, topluluk, birlik.
u.+ da 100a/5
u.+ dan 018b/2, 211b/4

uğurla-: -6- [T.] Hırsızlık yapmak.
u.- dı 137b/4, 138a/2
yazuk u.- mağ 053a/4
u.- mayalar 327b/4
u.- ya 137b/4
u.- yıcılırsız 137a/6

uğurlayın: -3- [T.] Gizlice.
u.+ layın 149a/4, 184a/7, 209a/8

uğurluk: -1- [T.] Gizlilik.
u. 137a/1

Uğud Şavaşı: -1- [Ar.+T.] Müslümanlar
ve müşriklerin Uhud'da yaptıkları
savaş.
U. 036a/8

‘ukubat: -2- [Ar.] Çekilen cezalar,
işkenceler.
‘u. 229b/7, 261b/9

ulandır-: -1- [T.] Dokumak, örmek.
u.- mağda 253b/9

ulaş-: -3- [T.] Ulaşmak, yetişmek.
u.- ıcağın 099a/3
u.- ıcılar 051a/7
u.- urlar 050b/6

ulaşdur-: -5- [T.] 1. Ulaştırmak, iletmek.
u. 216b/6
u.- duğ 230a/4, 311b/6

2. İliştirmek, tutturmak.
u.- dular 084b/8

3. Yerine koymak, yakıştırmak.
u.- duğuz 255a/6

ulaşdurıl-: -1- [T.] Sağlamlaştırılmak,
devam ettirilmek.
u.- a 142b/6

ulaşdurınıl-: -2- [T.] Sağlamlaştırılmak,
devam ettirilmek.

u.- a 003b/9, 142a/9

ulaşur-: -1- [T.] Ulaştırmak, iletmek,
yaymak.

u.- duşuz 203b/8

ulu: -1- [T.] Büyük, çok. (Bk. ulu)
u.+ raşdur 019b/6

ulu: -217- [T.] 1. Büyük, çok. (Bk. ulu)
u. 002b/3, 005a/8, 010a/1, 010b/5,
019b/6, 029a/6, 032b/7, 035a/3,
040a/5, 040a/7, 040b/1, 040b/5,
042b/5, 044a/2, 045b/3, 046a/5,
046b/5, 047b/1, 047b/7, 048b/9,
049a/5, 049a/7, 051a/9, 051b/5,
053a/9, 055b/9, 056b/4, 057a/3,
059b/7, 062a/3, 062b/6, 070a/8,
071a/8, 088a/1, 091b/1, 092b/9,
099a/2, 099b/9, 100a/1, 103a/1,
103a/9, 105a/9, 109a/3, 110a/1,
111a/7, 112a/8, 112b/1, 113a/8,
114b/9, 116a/4, 119b/8, 123a/4,
123b/6, 137b/6, 141a/5, 145a/2,
151a/8, 155a/4, 158b/1, 159a/6,
161a/2, 161b/1, 163b/3, 163b/5,
165a/2, 168a/8, 172a/3, 173a/2,
173a/9, 177a/8, 180b/6, 189b/9,
191a/9, 192a/1, 196a/8, 201a/9,
203b/4, 203b/8, 204a/1, 204b/3,
210b/8, 211a/3, 212b/5, 218a/3,
218b/5, 222a/4, 222a/8, 223a/1,
223a/8, 228a/1, 232a/7, 242b/7,
246a/1, 249a/4, 249b/8, 250b/5,
252b/5, 252b/8, 254a/4, 255a/2,
257b/6, 259b/3, 265b/6, 266a/4,
266b/3, 266b/8, 267a/3, 271a/5,
272b/9, 277b/3, 277b/7, 284b/7,
286a/9, 288a/2, 291b/1, 294b/2,
295b/6, 296a/7, 299b/9, 304a/7,
306a/6, 306b/3, 307b/1, 313a/2,
316a/1, 316b/3, 318b/2, 319a/5,
319a/6, 319b/3, 320a/2, 320b/1,
321a/8, 322a/4, 328b/5, 329a/4,
331a/6, 331b/3, 334b/8, 335a/1,
336a/3, 338b/1, 340b/9, 343a/2,
346b/3, 348a/6, 349b/2, 349b/7,

352a/2, 353b/6, 353b/8, 354b/3

u.+ dur 019a/9, 024a/1, 133b/8,
203b/9, 244a/5, 338b/9

u.+ lar 213b/7

u.+ ları 189a/6

u.+ larından 045b/6, 288b/9,
313b/3

u.+ ları 344b/1

u.+ raşında 230b/6

u.+ raş 056a/7, 103b/6, 119b/5,
253a/8, 343b/2, 355a/6

u.+ raşdur 019b/1, 036a/3, 071b/2,
076a/3, 105a/7, 110a/1, 154a/9,
162a/7, 236a/7, 273b/8, 277b/4,
280b/8, 292a/7, 320a/7, 336b/7

u.+ sın 189a/3

u.+ şına 203b/4

u.+ yiken 026b/9

u. eyleye 332a/9

u. ol 072b/6

u. oldu 053a/8, 163a/1, 166b/5,
168b/4, 216a/7, 219b/5, 251b/6,
279b/1, 287a/4, 303b/9, 328a/1

u. olur 164a/5

2. Ağır, zor.

u.+ dur 005a/3

ulu II: -8- [T.] İleri gelen, önemli kişi,
soylu, lider.

u.+ lar 022b/3, 079b/7, 268b/5

u.+ larumuza 252b/4

u.+ şuzdur 182b/1, 215b/7

u.+ sı 137b/9

u. gördiler 134a/3

ulula-: -10- [T.] Yüceltmek, saygı
göstermek.

u.- dılar 094b/3

u.- lar 043a/2

u.- madılar 197a/5, 276a/6

hakkınca u.- mağı 077a/2

u.- mağınuş 276a/6

u.- maşdın 340b/4

u.- rısa 194a/6

u.- rsa 194a/3

u.- yasız 304a/4

ululan-: -4- [T.] Yüceltilmek, saygı gösterilmek.
u.- a 206a/6
u.- asız 161a/2
u.- dılar 085b/9
u.- maķ 161a/2

ululuķ: -5- [T.] 1. Yücelik. (Bk. ululuķ)
u. 298a/3
u. issidür 128a/7, 268b/2

2. Kibir, büyüklük taslama.
u. 229a/6, 344a/2

ululuķlu: -2- [T.] Yücelik sahibi olan.
u. 308a/1, 354a/1

ululuķ: -14- [T.] 1. Yücelik. (Bk. ululuķ)
u. 120b/8, 280a/7, 283b/1
u.+ lar 351a/5
u. issi 317b/5, 326a/4

ululuĝ
u.+ ı 215b/4, 341a/9

2. Kibir, büyüklük taslama.
u. 280a/6, 280a/7, 283b/1, 340b/1, 341b/3
u. eyledi 271a/9
u. eylerler 281a/2

um-: -12- [T.] Olmasını istemek, beklemek, ümit etmek.
u.- a 145b/9
u.- ar oldı 175b/3
u.- ar 272b/5, 343b/8
u.- arlar 164b/4
u.- arsan 162b/6
u.- arsız 052b/5
u.- aruz 067a/1
u.- maķ 141a/9
u.- maķdın 171b/8
u.- mazlar 052b/5, 211a/2

umre: -3- [T.] Hacc mevsimi dışında Kabe'nin tavafı ve Safa ile Merve tepesi arasını say etmek.

‘u. 017b/2
‘u.+ yi 017a/8
‘u.+ yile 017b/2

unut-: -1- [T.] 1. Unutmak, aklında kalmamak. (Bk. unut-)
u.- dılar 087a/6

unudul-: -2- [T.] Unutulmak, hatırlanılmamak.
u.- mış olmışmısam 176b/6
u.- mışlardır 155b/3

unut-: -27- [T.] 1. Unutmak, aklında kalmamak. (Bk. unut-)
u.- dı 172b/5, 183b/3, 184b/8, 264a/1, 272b/3
u.- dılar 087a/8, 269b/6, 322b/6, 325b/9, 335b/1
u.- dum 173b/1
u.- duņ 170a/6
u.- ma 354b/1
u.- maz 181b/4

unud-
u.- a 026b/8
u.- avuz 027b/2
u.- ucı olmadı 178b/5

2. Bir şeyi bilerek ihmal etmek, önemsememek, terketmek.
u.- dılar 073a/8, 095a/8, 210b/7
u.- duķ 245b/2
u.- duņuz 245b/2
u.- ma 232a/1

unud-
u.- ıcı oldı 343b/9
u.- ur mısız 005a/2

3. Bir şeyi dalgınlıkla bir yerde bırakmak.

u.- dılar 173a/1

u.- dum 173a/2

unutdur-: -7- [T.] 1. Unutturmak,
aklından çıkmasını sağlamak.

u.- avuz 010a/2

u.- dı 325b/9

u.- madı 173a/2

u.- urisa 075a/6

2. Birisine bir şeyi terkettirmek,
ihmal ettirmek.

u.- dı 135a/3, 323b/9

u.- dılar 202a/8

unutmaıklık: -1- [T.] Nankörlük, inkar
etme.

unutmaıklıg

u.+ a 212b/4

ur-: -65- [T.] 1. Vurmak, çarpmak.

u. 006a/2, 094b/8

u.- alar 302b/8

u.- dı 227a/7, 310a/6

u.- duğ 168b/9

u.- ğil 216a/6, 270a/8, 270b/1

u.- mağ 202b/9, 203a/5, 266b/1

u.- masuğ 205b/1

u.- ucu 337b/4, 359b/5

u.- uğ 007a/3, 098b/9, 202b/9,
203a/4

u.- ur 026a/4

u.- urlar 101b/6

2. (Yardımcı fiil) Yapmak,
uygulamak, işlemek.

mühr u.- a 073b/2

mühür u.- avuz 090b/6, 263a/9

mühür u.- dı 002b/2, 111b/4,

159a/7, 279b/1, 297a/4, 302a/5

terkin u.- dı 133b/9

parmak u.- mağ 047a/5

zağım u.- mağ 037a/9, 040a/5

bünyād u.- uğ 266b/2

ten u.- up 037b/9

mühür u.- ur 090b/7, 242a/2

mühür u.- uruz 120b/4

3. (Yardımcı fiil) Söylemek,
anlatmak.

meşel u.- a 003b/6

meşeli u.- dı 146b/4

meşel u.- dı 156b/5, 159b/3,
263b/9, 274a/1

meşelleri u.- dılar 164a/3

meşeller u.- dılar 210a/6

meşelleri u.- duğ 148a/4

meşeli u.- madılar 292b/6

meşeller u.- mağ 156b/2

meşelleri u.- ur 142a/4, 146b/5

meşel u. 171a/1

meşelini u. 171b/5

4. (Yardımcı fiil) Kesmek.

boyunları u.- mağ 301a/7

yol u.- uçlar 062a/1

yol u. 182b/9

5. Dövmek.

u.- uğ 046a/4

urıl-: -1- [T.] Bir şeyin etkilerine maruz
bırakılmak. (Bk. urul-)

u.- dı 035b/2

urul-: -4- [T.] Vurulmak. (Bk. urıl-)

u.- dı 292b/5

2. (Yardımcı fiil) Söylenilmek,
anlatılmak.

meşel u.- dı 197a/3

3. (Yardımcı fiil) Yapılmak,
uygulanmak.

mühür u.- dı 329b/8

4. Bir şeyin etkilerine maruz
bırakılmak.

u.- dı 035b/1

urunıl-: -2- [T.] 1. (Yardımcı fiil)
Söylenilmek, anlatılmak.

mühür u.- dı 111a/5

2. (Yardımcı fiil) Yapılmak.
temel u.- dı 113a/1

us: -2- [T.] Akıl, bilinç. (Bk. uş)
u.+ lar isleri 017b/6
u.+ laruñ isleri 015b/7

uş: -3- [T.] Akıl, bilinç. (Bk. us)
u.+ ları azınlıklar 318a/3
u.+ şı 302b/2
u. giderici 308b/4

uşan-: -1- [T.] Bezmek, bıkmak.
u.- maz 285b/7

uşağlık: -1- [T.] Gafillik, gevşeklik.
uşağlık
u.+ uñ 227a/6

uşak: -3- [T.] 1. Küçük, ufak.
u. 054a/7, 317a/8

2. Çocuk.
u.+ lar 043a/7

uşbu: -11- [T.] 1. Belirme sıfatı, bu. (Bk. işbu)
u. 188a/3

2. Belirtme zamiri, bu.
u. 191a/9
u.+ dur 183b/3
u.+ nda 165b/8
u.+ ndan 074b/9, 127b/2, 128a/9, 130a/5
u.+ nı 229a/3, 333a/8
u.+ nlar 295a/3

ut yiri: -2- [T.] Avret yeri. (Bk. ud yiri)
u.+ ni 061b/6

utan-: -4- [T.] Utanmak, çekinmek.
u.- mağ 228a/3
u.- maz 003b/6, 251b/3

u.- ur 251b/3

Utbe: -1- [T.] Özel isim.
‘U. 346b/6

uvadıl-: -1- [T.] Ufalanılmak.
u.- mış 093a/4

uvağ: -2- [T.] Ufak, küçük, kırıntı.
u. 171b/6, 273b/1

uvan-: -8- [T.] Ufalanmak.
u.- a 338a/1
u.- mağ 317b/8, 338a/1
u.- mış 164a/4, 167b/1, 174b/9, 319a/1, 321a/5

uvanıl-: -2- [T.] Ufalanılmak,
parçalanılmak.
u.- a 317b/8, 355b/7

uvat-: -5- [T.] Parçalamak, ufaltmak,
kırmak.
u.- mağ 174b/9, 355b/7

uvad-
u.- ıcı 165b/4
u.- ur 360a/7

uy-: -154- [T.] Tabi olmak, peşinden
gitmek, izinden gitmek.
u. 078a/9, 122b/7, 160a/7, 243a/1, 296b/7
u.- a 053b/1, 147b/1, 165a/5
u.- alar 184b/1
u.- alardı 107b/1
u.- alum 304b/5
u.- am 230a/2
u.- ar 012b/8, 192a/3, 220b/2
u.- arduñuz 050a/6
u.- arısa 084b/3, 185a/6
u.- ar ise 004b/6
u.- arlar 028a/2, 045b/2, 094b/1, 230a/3, 273a/5
u.- arsam 074a/8
u.- arsağ 011a/3, 013a/5
u.- arsavuz 230b/1

u.- aruz 315a/3
u.- ası 213b/9, 326b/5, 326b/9
u.- asın 143b/9, 173a/7
u.- asız 090a/4
u.- avuz 014b/9, 039b/7, 148a/2,
215b/1, 243b/2
u.- ayın mı 173a/5
u.- ayuduk 185b/9
u.- dı 029a/2, 032b/4, 039a/9,
054a/4, 060b/2, 096a/4, 096a/5,
102b/3, 124b/9, 131a/8, 139b/9,
150a/2, 170b/3, 174a/6, 174b/1,
174b/3, 180b/2, 181b/1, 204a/6,
220a/8, 229a/1, 229b/8, 230a/3,
239b/7, 261a/5, 271b/6, 311b/5
u.- dılar 009b/2, 014b/4, 014b/5,
031b/3, 032a/8, 040a/7, 094b/4,
112a/7, 113b/6, 127a/7, 130a/4,
178a/9, 254b/6, 277a/9, 301a/5,
301b/9, 302a/6, 302b/8, 314a/9,
321b/8, 340b/8
u.- duk 031b/1
u.- dum 134b/4
u.- ğıl 077a/1, 150b/5, 177b/4
u.- ıla 118a/1
u.- ma 063b/3, 063b/6, 082a/7,
093a/2, 269b/5, 287a/8, 296b/7
u.- mak 056b/5, 248a/9
u.- makdan 015b/6
u.- mañ 014b/7, 018b/2, 055a/1,
066a/9, 081b/1, 082b/5, 083b/8,
121b/1, 204a/6
u.- mayalar 013a/4, 097a/7
u.- mayam 074a/8
u.- mayasız 304b/5
u.- maz 118a/2, 119b/9
u.- mazın 073b/7, 116a/3, 298b/6
u.- mazlar 079a/7, 120a/1, 313a/4,
313a/8
u.- mazesiz 082a/5, 164a/2, 210a/5
u.- miş iken 217b/1
u.- sadı 200b/5
u.- ucı 013a/4, 013a/5
u.- ucıların 291a/4
u.- uñ 014b/9, 029b/8, 034a/7,
082b/5, 082b/8, 083b/8, 094b/6,
183b/5, 197a/9, 233b/6, 243b/1,

261b/4, 275b/4, 279b/5, 292b/9

u. virmediler 172a/8

uyan-: -1- [T.] Uykudan uyanmak.

u.- uriken 090b/4

uyandır-: -1- [T.] Uykudan uyandırmak.

u.- duk 169a/1

uyanık-: -2- [T.] Uyanık, uyumayan.

u.+ lar 169b/1

u. ol 166a/6

uyar-: -2- [T.] İkaz etmek, uyarmak.

u.- duk 169b/3

u.- ır 097b/8

uydurunıl-: -2- [T.] Tabi tutulmak, maruz bırakılmak.

u.- dılar 127a/7, 130a/5

uyuş-: -1- [T.] (Kan için) Pıhtılaşmak. (Bk. uyuş-)

u.- miş 198a/3

uyku-: -6- [T.] Uyku.

u. 023b/8

u.+ muz 263a/1

u.+ ğuzı 348a/8

u.+ sı 083b/9, 274b/6

u.+ yı 212b/1

uynul-: -1- [T.] Kendisine tabi olunmak, izinden gidilmek.

u.- dılar 014b/4

uyu-: -7- [T.] Uyumak.

u.- maguñuzdur 239a/7

u.- rlar oldılar 309b/9

u.- rlarken 336a/9

u.- sını 011a/2

u.- yucılarken 083b/9, 090b/3,
169b/1

uyul-: -1- [T.] Tabi olunmak, izinden gidilmek.

u.- ası [011a/8](#)

uyuln-: -1- [T.] Tabi olunmak, izinden gidilmek.
u.- ası [299a/2](#)

uyun-: -2- [T.] Tabi olunmak, izinden gidilmek.
u.- dıladı [131a/8](#)
u.- dular [086a/5](#)

uyundu: -2- [T.] Tabi, boyun eğen, takip eden. (Bk. uyuntu)
u. olduk [146a/6](#), [280a/7](#)

uyuntu: -1- [T.] Tabi, boyun eğen, takip eden. (Bk. uyundu)
u.+ larını [264b/7](#)

uyur-: -1- [T.] Uydurmak, tabi olmasını sağlamak.
u.- avuz [347a/8](#)

uyuş-: -5- [T.] (Kan için) Pıhtılaşmak. (Bk. uyış-)
u.- mış [192a/6](#), [198a/2](#), [281b/2](#), [345b/5](#), [358a/2](#)

uzan-: -4- [T.] (Ömür için) Uzatılmak.
u.- dı mı [183a/8](#)
u.- dı [188a/9](#), [229b/4](#), [320b/8](#)

uzat-: -4- [T.] 1. Sürdürmek, devam ettirmek.
u.- madılar [037a/5](#)

2. (Nesne için) Bir şeyi birinin alması için ona yöneltmek.
u.- sun [193a/2](#)

uzad-
3. Saldırmak.
u.- alar [059b/9](#)

4. Süreyi uzatmak.
u.- 1 virür [179a/4](#)

uzatmaçlık: -1- [T.] Süre tanıma, mühlet verme durumu.
u. [179a/4](#)

‘Uzeyr: -1- [Ar.] Kur‘an‘da adı geçen, Yahudilerin “Allah‘ın oğlu” dedikleri, peygamber olup olmadığı tartışılan bir kişi.
‘U. [106a/5](#)

uzun: -7- [T.] 1. (Boy için) Uzun, yüksek.
u.+ lar [308a/7](#)

2. (Zaman için) Çok süren, uzun.
u. [172b/9](#), [258a/4](#), [258a/5](#), [299b/8](#), [342b/7](#), [360a/8](#)

‘Uzzā: -1- [Ar.] Cahiliyye döneminde Kabe‘deki putlardan biri.
‘U.+ dan [313a/2](#)

ücret: -1- [Ar.] Emek karşılığı ödenen para.
ü.+ e [228a/5](#)

üç: -32- [T.] 3 sayısı.
ü. [017b/3](#), [020b/1](#), [030b/3](#), [036b/1](#), [036b/2](#), [067a/8](#), [113b/8](#), [127b/7](#), [170a/7](#), [176a/5](#), [208a/7](#), [257a/7](#), [272a/8](#), [307b/9](#), [311a/6](#), [317b/8](#), [322b/7](#), [332a/6](#), [332a/7](#), [343a/8](#)
ü.+ de [043b/2](#), [043b/9](#), [058a/6](#)
ü.+ den [238a/3](#)
ü.+ dür [057b/6](#), [170a/2](#)
ü.+ ile [135a/3](#)
ü.+ in [042b/6](#)
ü.+ üñ [066a/4](#)

üçünci: -3- [T.] 3. sırada olan
ü. [313a/2](#)
ü.+ sidür [066a/4](#)
ü.+ yile [261a/8](#)

üçün: -2- [T.] İçin. (Bk. için)
ü. [272a/9](#), [282a/5](#)

üey: -1- [T.] Üvey.
ü. 044b/8

üleş-: -5- [T.] Paylaşmak.
ü.- diler 151b/1
ü.- iciler 151b/1
ü.- mek 043a/5, 058b/7
ü.- mekdür 315a/5

üleşdür-: -3- [T.] Paylaştırmak, taksim etmek.
ü.- mekdür 313a/3
ü.- üñ 043a/6

üleşil-: -1- [T.] Paylaşılmak.
ü.- miş 150a/4

ülü: -37- [T.] Hisse, pay.
ü. 018a/2, 018a/4, 043a/3, 043a/4,
043a/5, 045b/8, 047a/2, 047b/3,
047b/5, 050a/8, 050a/9, 053b/5,
055b/1, 080b/7, 218b/4, 280a/7,
287b/7, 322a/2
ü.+ de 343a/8
ü.+ dür 311a/5
ü.+ lerile 109b/2
ü.+ lerini 130b/8
ü.+ leriyle 109b/3
ü.+ lerünüz 109b/2
ü.+ ñi 232a/1
ü.+ si 043a/9, 058a/7, 086a/2,
311a/5, 315a/6
ü.+ sinden 343a/8
ü.+ sini 046a/1
ü.+ yi 060a/6, 060a/8

ümiz: -13- [Far.] Ümit.
ü.+ dür 180a/7
ü. dutunulmuş 127b/2
ü. dutar oldı 233a/6, 248a/9
ü. dutar olmadı 232b/7
ü. dutarlar 019b/5
ü. dutmazlar 115b/8, 208b/4
ü. dutmazsız 340b/4
ü. tutarlar 259a/8
ü. tutmazlar oldılar 212a/3

ü. tutmazlar 115b/3, 116a/2

ümizsiz: -2- [Far.+T.] Ümitsiz. (Bk. ümizsüz)
ü. oldı 058b/8, 166b/2

ümizsüz: -3- [Far.+T.] Ümitsiz. (Bk. ümizsiz)
ü.+ lerdür 073b/1
ü. oldı 182a/2
ü. olmadum 175b/7

ümmet: -14- [Ar.] 1. Bir peygambere îman edip, onun takip edenlerin meydana getirdiği topluluk.
ü. 063b/4
ü.+ den 046b/6
ü.+ i 353b/1
ü.+ inden 006b/5

2. Kavim, cemâat, tâife.
ü. 277a/5, 286b/5, 353b/1
ü.+ den 225b/3
ü.+ e 078b/4, 196b/4
ü.+ ler 234a/6
ü.+ lerdin 073a/6
ü.+ lerün 260b/1
ü. oldıydı 018b/8

ün: -27- [T.] Ses.
ü. 127b/9, 130a/2, 151a/1, 151a/6,
184b/2, 199b/2, 235b/9, 337b/5,
350b/4
ü.+ i 306a/9, 309a/9, 334b/6,
359a/9
ü.+ idür 243a/7
ü.+ ile 075a/2
ü.+ in 191a/8
ü.+ inün 306a/9
ü.+ ler 184b/2
ü.+ lerini 306b/2
ü.+ lerünüzi 306a/9
ü.+ ün den 243a/7
ü.+ üni 180a/1, 334b/6
ü.+ ün ile 165a/6
ü. isleri 184b/2
ü. itmek 015a/2

ü. virmegi 330a/1

ün getiril-: -3- [T.] (Kurban için) Kimin adına kesildiğini söylemek. (Bk. ün getirinil-)
ü.- di 015a/4, 081b/8, 159b/8

ün getirinil-: -1- [T.] (Kurban için) Kimin adına kesildiğini söylemek. (Bk. ün getiril-)
ü.- di 058b/6

ür-: -12- [T.] 1.(Can, ruh için) Üflemek, vermek.
ü.- di 245a/4
ü.- dük 190b/7, 334a/7
ü.- düm 271a/8
ü.- em 031a/4, 149b/4
ü.- eridüñ 069a/9

2. Nefeslenmek.
ü.- e 351a/4

3. (Büyücüler için) Büyü yapmak.
ü.- icilerün 361b/7

4. (Sur için) Çalmak, üflemek.
ü.- mek 338a/1, 349a/8

5. (Ateş için) Körüklemek.
ü.- üñ 174b/7

üril-: -8- [T.] (Sur için) Çalınmak, üflenilmek. (Bk. ürül-)
ü.- di 175a/1, 276a/7, 276a/8
ü.- e 075b/7, 184a/7, 202a/1, 338a/1, 343b/6

ürk-: -6- [T.] Korkmak.
ü.- er 275a/1
ü.- mek 163b/3, 213a/5, 260b/1, 335b/1

2. Korkup kaçmak.
ü.- üciler 344b/6

ürper-: -1- [T.] Ürküntü duymak, korkmak.
ü.- ür 273b/3

ürül-: -5- [T.] (Sur için) Çalınmak, üflenilmek. (Bk. üril-)
ü.- di 262b/8, 308b/5
ü.- dügi 350b/4
ü.- e 225b/7, 348b/2

ürün-: -1- [T.] Seçilmek.
ü.- dü 012b/7

üst: -30- [T.] 1. Bir şeyin yukarıya, göğе doğru bakan kısmı, tarafı.
ü.+ inde 283a/3
ü.+ ine 003a/4, 100b/3, 134a/9, 174b/8, 295b/1
ü.+ ünden 146b/7

2. Daha ileri derecede olan, daha üstün olan.
ü.+ e oldılar 112a/9

3. Bir iş ya da görev üzerinde, başında.
iş ü.+ inde durucular olmadı 100a/7
iş ü.+ inde durucuları 100a/7

4. Etrafına göre diğerlerinden yüksekte bulunan, diğerlerinden yüksek nokta.
ü.+ inde 338a/3
ü.+ inden 273a/7

5. Kendinden alttakileri kaplayacak şekilde yukarda bulunan konum.
ü.+ lerin 244a/7ü.+ lerinde 308a/4, 335a/7
ü.+ lerinden 086b/1, 153a/5, 154b/9, 237a/3, 286a/9
ü.+ indedür 304a/5
ü.+ ünde 352a/8
ü.+ üñüzden 075a/2, 247a/9
ü.+ üñüze 348a/9

6. Yönelme ekiyle birlikte yönelme anlamı taşır.

ü.+ ine 056a/9

7. (Ayak kelimesi ile birlikte)

Ayakta durmak anlamında.

ü.+ ine 081a/7

8. Bir şeyin tekrar tekrar yapıldığını bildirir.

ü.+ ine 157b/6, 308a/7

9. Bir şeyin daha şiddetli, yüksek hali.

ü.+ ine 306a/9

üstād: -1- [Far.] Usta.

ü.+ larlarken 218b/1

üstün: -3- [T.] 1. Üst, üst taraf.

ü.+ lerinden 065a/9

2. Üstte olan, üste çıkan, bastıran.

ü. olucı 142a/1, 349b/7

üstün ellü: -2- [T.] İktidar sahibi, üstün.

ü. eylerüz 080a/7

ü. eyleyedi 050b/8

üşen-: -2- [T.] Tembellik etmek, erinmek.

ü.- meñ 026b/9

ü.- mezler 285a/2

üt-: -1- [T.] Ateşte yakmak.

ü.- düm 259a/3

üydür-: -1- [T.] Seçmek.

ü.- di 094a/4

üyer-: -6- [T.] Seçmek. (Bk. üyür-, üyir-)

ü.- di 012a/1, 030a/1, 030b/4,

030b/5, 160a/6

ü.- dük 076b/6

üyir-: -1- [T.] Seçmek. (Bk. üyür-, üyer-)

ü.- meyvüz 182b/3

üyür-: -22- [T.] Seçmek. (Bk. üyir-, üyür-)

ü.- di mi 267b/8

ü.- di 022b/8, 185a/5, 197a/8,
224a/5, 290b/6, 337a/9, 349b/8

ü.- dü mi 163b/2

ü.- dük 178a/8, 259b/2

ü.- düm 180a/9, 181a/5

ü.- e 132a/5, 154b/4

ü.- ür 040b/4, 197a/5, 287a/4

ü.- ürler 318a/4, 325a/4

ü.- ürsüz 336b/9, 354b/4

üzere: -1107- [T.] 1. Yönelme hali

görevinde kullanılır. (Bk. üzeri)

ü. 002b/2, 002b/3, 003a/7, 003b/1,

004a/6, 004b/8, 005a/5, 005b/6,

006a/1, 006a/6, 006b/1, 006b/3,

007b/5, 008a/3, 008a/4, 008b/5,

009a/6, 009b/3, 009b/9, 010a/2,

010b/1, 011a/6, 011b/7, 013a/9,

013b/1, 014a/2, 014a/5, 015a/5,

015b/9, 016a/1, 016a/2, 018a/5,

020b/6, 020b/8, 021a/9, 022a/1,

022a/8, 022b/1, 023b/1, 023b/2,

024a/8, 024b/2, 024b/8, 025a/3,

026a/8, 027a/8, 027b/8, 029b/1,

029b/6, 030a/2, 032a/1, 032b/3,

033b/3, 034a/5, 034a/9, 035b/1,

037a/5, 038a/8, 038b/5, 039b/1,

039b/2, 039b/5, 040a/3, 041b/3,

044b/9, 046b/3, 047a/8, 048b/7,

049a/1, 049b/3, 050a/1, 050a/9,

050b/1, 051a/8, 051b/4, 051b/5,

052b/3, 054a/9, 054b/7, 055a/3,

056a/7, 056b/8, 060b/6, 061a/1,

061a/3, 061a/5, 061a/6, 061b/1,

061b/7, 062a/4, 062b/1, 063a/4,

064a/4, 064a/7, 064b/7, 065b/7,

065b/9, 066a/3, 066b/4, 067b/4,

067b/5, 068a/8, 069a/3, 070a/5,

070a/9, 070b/8, 070b/9, 071b/1,

071b/9, 072b/4, 072b/6, 072b/7,

072b/9, 073a/4, 073a/9, 073b/2,

073b/5, 074a/1, 074a/2, 074b/6,

075a/2, 075a/7, 075b/3, 076b/5,

077a/2, 077a/6, 078a/6, 078b/8,

080a/9, 081b/7, 081b/9, 082a/1,

082a/8, 082b/7, 082b/9, 084a/2,
085b/1, 085b/9, 086b/8, 087a/5,
088a/4, 088b/1, 089a/6, 090a/5,
090b/1, 090b/6, 090b/8, 092b/4,
092b/5, 092b/7, 093a/5, 094b/3,
094b/9, 095a/4, 095b/1, 096a/3,
098a/6, 098b/9, 100a/3, 100b/1,
100b/3, 100b/9, 101b/3, 101b/9,
105b/8, 107a/5, 107a/6, 107b/1,
108b/6, 109a/3, 111a/5, 111a/9,
111b/1, 111b/2, 111b/5, 112a/2,
112a/3, 113b/9, 114b/7, 114b/8,
114b/9, 116b/2, 117a/3, 119b/2,
119b/6, 120a/6, 120b/4, 122a/6,
123a/4, 123b/7, 123b/8, 124a/8,
124a/9, 125b/7, 126b/2, 127a/5,
128a/1, 130a/2, 131b/3, 132a/1,
132a/6, 134b/5, 136b/8, 139b/6,
141a/3, 142b/9, 143b/1, 145b/5,
146a/3, 146a/5, 148b/6, 150a/2,
150a/7, 151b/1, 151b/8, 153a/5,
153a/8, 154a/1, 154a/3, 154b/1,
156a/7, 156b/4, 156b/6, 156b/7,
156b/9, 158b/6, 159a/8, 160a/8,
162a/1, 164a/1, 165a/6, 165a/8,
166b/1, 167a/3, 167a/6, 167a/9,
167b/3, 168a/2, 168a/3, 168b/1,
168b/9, 169a/3, 169b/3, 169b/8,
171b/1, 171b/3, 171b/7, 173a/4,
173a/5, 173a/6, 173b/7, 174a/5,
174b/5, 178a/8, 179a/2, 180a/2,
180b/3, 181a/1, 181a/2, 185a/5,
185b/3, 185b/7, 188a/9, 189b/2,
190b/2, 191a/1, 192b/1, 193a/5,
193a/7, 193b/9, 194a/8, 196a/5,
196b/8, 196b/9, 197a/1, 197a/9,
201a/2, 201b/1, 203a/3, 203a/8,
203b/1, 203b/7, 204a/5, 204a/7,
205a/2, 207a/5, 207b/1, 208a/9,
208b/1, 208b/4, 209a/1, 209b/4,
210a/1, 211b/3, 212a/2, 212a/9,
212b/9, 214a/6, 219b/7, 219b/9,
220b/1, 224a/5, 225a/4, 225a/7,
225b/2, 225b/5, 226b/2, 226b/9,
227a/2, 227b/8, 228a/8, 229b/4,
229b/5, 230a/5, 230b/6, 231a/2,
231a/5, 231b/1, 231b/3, 234a/7,

234a/9, 236b/5, 236b/7, 239b/4,
240a/5, 241a/8, 241a/9, 242a/2,
242a/3, 242a/8, 243a/9, 247a/1,
248a/6, 248b/5, 249a/1, 249a/5,
250b/7, 251a/3, 251b/7, 251b/9,
253a/2, 254b/6, 256b/1, 257a/8,
258a/5, 259b/7, 262a/1, 263a/9,
263b/2, 263b/4, 265b/9, 266a/5,
266b/1, 266b/8, 266b/9, 267a/1,
267a/2, 267a/4, 267a/8, 267b/2,
268a/3, 268a/9, 268b/5, 268b/6,
269a/3, 269a/8, 269b/2, 270a/2,
270a/3, 274b/2, 274b/4, 274b/6,
275b/2, 276a/2, 276b/5, 278a/1,
279b/2, 280a/5, 283b/2, 284b/2,
285a/3, 285b/1, 286a/5, 286b/7,
286b/8, 287b/2, 288a/5, 289a/4,
289a/8, 291a/9, 292a/2, 292b/2,
294b/4, 294b/9, 295a/2, 296a/4,
296b/5, 297a/4, 297a/7, 297b/3,
297b/5, 298b/2, 298b/8, 299a/3,
300b/7, 301a/4, 301b/4, 302a/5,
302b/2, 304a/1, 304a/2, 304a/6,
304b/9, 305a/3, 305a/7, 307a/1,
309b/2, 310b/4, 314b/9, 315a/3,
315a/7, 318b/5, 319b/5, 320a/4,
320b/8, 321b/7, 321b/9, 322b/6,
324b/2, 324b/7, 327a/8, 327b/7,
329a/2, 329b/8, 330b/5, 331a/9,
331b/1, 332b/1, 332b/3, 332b/8,
333a/2, 333a/7, 333a/9, 333b/9,
334a/9, 335b/8, 336a/7, 342b/9,
345b/8, 350a/6, 352a/5, 352a/6,
353a/6, 354a/4, 355a/5, 355b/2,
355b/4, 355b/6, 356a/4, 360a/8,
360b/7

ü.+ dür 008b/3, 013b/9, 016a/3,
018b/7, 033b/7, 045a/8, 086b/7,
116b/9, 157a/9, 240b/8, 260a/3,
278b/9, 302b/5, 344a/4, 356b/1

ü.+ sinde 061a/9

ü.+ yidi 337b/5

ü.+ yiken 041b/5

2. Üzerine, üzerinde, üstünde.

ü. 008b/9, 012b/8, 020b/4, 024b/4,
025a/2, 030b/5, 034b/8, 037b/5,

045b/8, 046a/2, 055b/3, 056b/3,
063a/7, 070b/7, 072a/1, 078a/1,
081a/7, 084b/8, 089b/2, 092a/6,
092a/8, 095b/7, 111b/3, 113a/3,
115a/5, 116a/2, 123a/8, 126a/5,
129a/1, 133a/1, 135b/6, 138b/9,
139a/3, 139a/7, 140a/9, 140b/6,
150a/5, 151a/1, 156a/6, 163b/8,
168a/4, 168a/5, 169b/9, 170a/1,
170b/9, 171b/3, 172b/5, 174b/2,
174b/8, 180a/4, 185a/4, 187a/1,
192a/9, 194b/3, 195a/7, 198b/1,
198b/2, 198b/9, 200b/2, 205a/7,
206b/5, 206b/9, 207a/4, 207a/5,
211b/5, 213a/4, 213a/8, 213b/8,
219a/4, 224a/4, 226b/5, 229a/5,
235b/1, 235b/5, 235b/9, 244b/8,
247a/8, 248a/4, 253b/7, 254a/9,
263a/4, 265a/9, 267b/5, 270a/4,
272a/4, 272a/5, 282a/6, 282a/7,
285a/2, 288b/6, 290b/3, 291b/4,
291b/5, 297b/1, 302b/5, 306a/5,
310a/8, 310b/4, 311b/5, 314b/6,
315a/9, 315b/7, 317a/5, 317b/4,
318a/2, 319b/7, 324b/5, 324b/6,
326a/1, 335b/1, 336b/5, 346a/7,
346a/8, 352a/9, 352b/6, 353b/2,
360b/2
ü.+ dür 168b/6, 168b/7, 177b/1,
316b/2
ü.+ dürler 318a/1
ü. iken 115b/9

3. -e karşı.

ü. 007a/9, 008b/3, 015a/8, 017a/5,
017a/6, 017a/7, 022b/6, 023a/8,
027b/4, 038a/1, 050b/9, 064a/7,
104b/7, 110a/2, 117b/7, 125b/5,
158b/6, 158b/7, 161a/4, 166b/6,
179b/1, 179b/2, 182b/5, 191b/8,
192a/4, 194b/1, 207b/8, 209b/9,
211a/7, 218a/4, 227a/2, 227a/7,
231b/8, 235a/5, 242b/9, 243b/2,
246b/3, 248a/3, 254b/6, 260b/9,
265a/2, 266a/1, 277a/7, 287a/4,
305a/6, 305b/1, 306a/2, 323b/9,
328b/8, 330a/1, 334a/1

ü.+ dür 260a/6

ü.+ vüz 255a/3

4. Bulunma hali görevinde
kullanılır.

ü. 016a/3, 016a/7, 021b/9, 032b/8,
058b/4, 058b/5, 059a/9, 072b/1,
111a/1, 147b/6, 183b/6, 184a/3,
194b/8, 196b/2, 197b/9, 209a/4,
248a/5, 256b/8, 264a/4, 272b/4,
290b/4, 293a/7, 296a/4, 297a/4,
318b/8, 321b/4, 327a/5, 333b/4,
335b/2, 336a/9, 338b/2, 339a/8,
339b/5, 340b/1, 341a/3, 342a/5,
342b/5, 353b/2, 353b/4
ü.+ dür 273b/2, 338a/3
ü.+ siz 209b/1

5. -e göre, belirtilen kıstasa göre, o
hal içinde bulunma.

ü. 009a/4, 010b/2, 012b/6, 012b/8,
014b/9, 063b/4, 065b/3, 066b/2,
068b/5, 080b/5, 085a/7, 092b/5,
105b/2, 106b/1, 113a/1, 113a/2,
113a/3, 120b/7, 124a/4, 129b/8,
131b/5, 155a/7, 158a/7, 166b/2,
168a/2, 170a/1, 228a/3, 271b/6,
291a/2, 291a/4, 296b/7, 301b/9,
306a/1, 306b/6, 314b/6, 318b/2,
323b/4, 327b/4, 342a/2
doğru yol ü.+ dür 002b/1, 127a/3,
156b/8, 242a/6

doğru yol ü.+ sin 196b/5

doğru yol ü. 358a/5

ü.+ dür 232a/3

ü.+ dürler 323b/8

ü.+ sin 225a/9, 292a/3, 336a/3

ü.+ siz 040b/3

ü.+ ven 074a/9

ü. iken 102a/5, 139b/9

hıyānet ü. 060a/6

hüccet ü. 125a/1, 127b/4, 129a/9

6. -e ait olmak , -e düşmek, payına
düşmek.

ü. 014b/6, 036a/6, 181b/1

ü.+ dür 020b/3, 026b/5, 026b/6,

027b/2, 159a/5, 181b/1, 207b/7

7. -IA birlikte.

ü. 002b/1, 005a/3, 006a/4, 008b/5, 121a/3, 154b/5, 192b/5, 194a/1, 242b/8, 261a/4, 330a/3

8. (Tanuk kelimesiyle birlikte) Bir şey hakkında tanık olmak, şahit olmak.

ü. 012b/7, 018a/7, 033a/9, 034b/2, 036b/6, 038b/1, 040b/3, 040b/4, 041b/9, 043a/3, 043a/7, 044a/4, 046a/2, 046b/6, 047b/6, 056b/3, 056b/7, 059b/6, 061a/9, 063a/2, 063b/2, 069b/6, 070a/4, 080a/9, 080b/1, 081a/3, 086a/3, 095b/5, 095b/6, 105a/2, 118b/5, 121a/4, 125b/8, 132b/3, 133a/7, 136b/3, 137b/4, 139b/5, 150a/9, 157b/7, 157b/8, 169a/5, 181a/3, 189a/2, 191b/5, 197b/1, 197b/2, 201b/5, 203b/6, 204b/3, 213a/2, 243a/5, 248b/3, 254a/5, 283b/7, 312b/9, 328b/2, 342b/1, 351a/6, 359b/2
Tanrı ü. 014b/8, 032b/9, 033a/4, 034a/6, 036a/9, 047b/3, 057a/7, 057b/2, 057b/4, 068b/4, 077a/9, 081a/6, 081b/6, 085a/8, 085b/7, 086a/1, 090a/1, 090a/3, 091a/2, 108a/4, 116a/6, 120a/4, 120a/7, 120a/9, 124a/7, 125a/3, 145b/4, 160a/1, 169a/5, 182a/2, 199a/9, 237b/7, 253b/4, 274a/4, 275b/9, 288a/5, 341b/1, 341b/2

9. Gibi, gösterdiği üzere.

ü. 016a/8, 021b/9, 155a/9

10. Bir konu hakkında sorumluluğun kime ait olduğunu belirtir.

ü. 021a/7, 021a/8, 027b/3, 052a/3, 052b/4, 113a/7, 126b/6, 136a/2, 154a/6, 179a/1, 210b/4, 217a/9, 217b/2, 217b/9, 218a/9, 218b/9, 219a/8, 256b/8, 273a/6, 284a/5,

289a/3, 299b/3

ü.+ dür 111b/4, 123a/6, 152a/6, 314a/1

11. Yanına, katına, -a doğru.

ü. 004b/6, 024b/8, 026a/3, 030a/6, 072a/5, 134a/2, 136a/6, 137a/4, 137a/7, 138b/2, 139a/6, 142b/4, 176a/5, 232a/5, 247b/6, 265b/2, 269a/7, 299b/5, 300b/7, 309b/7, 310a/4, 336b/1, 336b/2

12. İçin, bir şeyin kimin için yapıldığını belirtir.

ü. 046a/5, 053a/2, 053a/4, 058b/7, 059a/3, 060b/9, 065b/5, 070a/5, 071a/2, 071a/4, 072b/1, 074a/5, 074b/7, 075a/4, 077a/1, 078b/2, 079a/9, 079b/1, 079b/4, 080b/9, 081a/3, 083b/3, 087a/8, 090a/7, 095b/9, 102b/4, 106b/4, 112b/3, 120a/8, 122b/7, 125a/3, 126b/6, 129b/2, 133a/2, 137a/1, 138a/6, 149a/2, 151a/9, 160b/4, 161b/8, 164b/1, 173b/6, 194b/6, 205b/8, 208b/6, 208b/7, 212a/5, 212a/6, 213a/1, 217a/9, 217b/8, 218a/3, 218a/8, 218b/9, 219a/7, 225a/2, 228a/6, 228a/7, 239b/9, 251a/9, 252a/1, 254b/8, 257a/1, 261a/2, 270a/2, 274b/5, 275a/7, 275b/6, 279a/4, 285b/4, 286b/2, 288a/3, 289b/4, 304a/6, 309a/7, 318a/2, 321b/1, 325a/4, 332b/1, 336b/2, 338b/8, 339b/3, 343b/7, 345a/7, 346a/4, 346a/9, 346b/2, 352b/5
ü.+ dür 078a/8, 296b/3

13. Makam, mertebede üstünlük.

ü. 076b/1, 083b/5, 087b/2, 091b/9, 112a/9, 162a/7, 164b/2, 165b/6, 198b/4, 201b/3, 221b/3, 281a/4, 291b/2

14. Nedeniyle, sebebiyle.

ü. 141a/2, 142a/2

15. Bir şeyi başka bir şeye tercih etme, birini diğerinden üstün anlamı kadar.

ü. 044a/6, 144b/4, 159a/7, 182b/3, 197b/7, 198b/8, 223a/1, 267b/8, 283b/5

16. Tekrar eden iki kelime arasına gelerek anlamı daha vurgulu yapar.

ü. 206a/5

üzeri: -88- [T.] 1. Yönelme hali görevinde kullanılır. (Bk. üzere)

ü.+ medür 177a/4

ü.+ müze 023a/7

ü.+ nde 077b/2

ü.+ ne 001b/6, 001b/7, 003a/6, 005a/3, 010a/6, 015b/9, 024a/8, 035b/2, 069a/8, 183a/4, 289a/5, 316b/7, 322a/4, 350b/7, 356a/5

ü.+ nüzü 005b/4, 045a/2, 050a/6, 052a/9, 054a/6, 055b/6, 058b/1, 058b/9, 059b/3, 059b/8, 061a/1, 068a/4, 074a/5, 076a/8, 085a/3, 088a/1, 088b/4, 124b/8, 129a/4, 142b/4, 144b/9, 146a/9, 153b/5, 157a/8, 161a/3, 183a/9, 250b/1, 299b/9, 343a/9

2. Üzerine, üzerinde, üstünde.

ü.+ nde 041a/9

ü.+ nden 193a/9, 206b/4

ü.+ ne 038a/3, 094b/9, 206b/4, 318a/6, 334b/2, 340b/5, 342a/5

ü.+ nüzü 042b/4, 126b/7, 165b/3

üzer

ü.+ lerinde 346b/3

ü.+ lerine 252a/5

3. -e karşı.

ü.+ ne 031b/3, 274b/3, 301a/2

ü.+ nüzü 036a/5, 055b/1, 103b/9

4. Bulunma hali görevinde kullanılır.

ü.+ nde 046b/9

ü.+ ne 350b/7

ü.+ nüzü 119b/3, 120a/7

5. -e göre, belirtilen kıstasa göre, o hal içinde bulunma.

ü.+ ne 328b/1

6. Bir konu hakkında sorumluluğun kime ait olduğunu belirtir.

ü.+ nüzü 137b/9

7. İçin, bir şeyin kimin için yapıldığını belirtir.

ü.+ ne 054b/9, 311b/8, 354a/3

gendözünüz ü.+ neyse 054b/9

ü.+ nüzü 078a/8, 123a/3, 129a/6, 279a/6, 311b/2

üzerü: -156- [T.] 1. Yönelme hali görevinde kullanılır.

ü.+ me 049a/4, 150a/1, 214b/3, 214b/8, 222b/2

ü.+ medür 125b/2

ü.+ müzde 345a/8

ü.+ müze 006b/9, 008b/6, 032b/9,

049b/4, 069b/4, 069b/7, 083a/1,

091b/7, 129b/6, 134b/5, 138b/6,

138b/7, 146a/7, 165b/5, 166b/4,

167a/1, 202a/5, 211a/2, 232b/2,

261b/1, 265a/3, 285a/4, 293b/2,

309b/2, 312a/1, 337a/1, 338b/5

ü.+ ndedür 149b/8

ü.+ ne 025b/7, 027b/6, 028a/1,

029a/3, 031b/6, 035a/6, 053a/7,

069a/7, 090b/6, 126b/2, 132a/6,

155b/5, 157b/8, 161b/7, 166b/5,

226a/8, 232b/6, 236b/7, 250b/9,

251a/4, 251a/6, 271b/3, 274b/4,

296a/3, 303b/5, 342b/6, 346b/6

ü.+ ne 294a/8

ü.+ nüzü 005a/5, 012b/7, 013b/2,

013b/3, 015b/5, 015b/8, 017b/7,
019a/7, 021a/3, 021b/1, 021b/4,
021b/5, 021b/8, 022a/7, 022b/5,
022b/8, 027a/2, 034b/5, 034b/7,
038b/1, 045a/4, 051b/2, 052a/4,
052a/9, 055a/7, 058b/5, 059b/2,
069b/8, 079b/1, 085b/8, 086a/7,
086b/9, 087a/4, 116a/5, 128a/7,
129b/7, 138b/8, 158a/3, 159b/7,
174a/5, 183a/3, 183a/4, 194a/4,
200b/1, 202a/4, 247a/8, 257b/1,
276b/3, 276b/7, 307b/7, 335a/5
ü.+ ηüzedür 103a/7

2. Üzerine, üzerinde, üstünde.
ü.+ müze 022b/8, 087a/5, 100a/5,
219b/3

ü.+ ηe 053a/5, 053a/8, 176b/7
ü.+ ηüzde 198a/5
ü.+ ηüzdedür 351b/4
ü.+ ηüze 050b/8, 098b/6, 165b/4,
340b/3

3. -e karşı.
ü.+ müze 166a/3, 181a/8
ü.+ ηe 250a/2
ü.+ ηüze 017a/6, 104a/7, 169b/7

4. -e göre, belirtilen kıstasa göre, o
hal içinde bulunma.
ü.+ ηe 023b/1
ü.+ ηüze 006b/1

5. -e ait olmak , -e düşmek, payına
düşmek.
ü.+ müzedür 357a/3

6. (Tanuk kelimesiyle birlikte) Bir
şey hakkında tanık olmak, şahit
olmak.
ü.+ müze 166a/1, 283b/8
ü.+ ηüze 284a/1, 343a/4

7. Bir konu hakkında sorumluluğun
kime ait olduğunu belirtir.
ü.+ müzdedür 345a/8
ü.+ müze 027b/3, 191b/1, 241a/5

ü.+ müzedür 144a/4, 355a/6
ü.+ ηe 289b/4
ü.+ ηedür 144a/4

8. İçin, bir şeyin kimin için
yapıldığını belirtir.
ü.+ ηüze 122b/7, 293a/5

9. Makam, mertebede üstünlük.
ü.+ müzde 074a/4
ü.+ müze 125a/1

10. Bir şeyi başka bir şeye tercih
etme, birini diğerinden üstün
anlamı kadar..
ü.+ me 165a/3

üzüm: -14- [T.] Üzüm.

ü. 081a/7, 135b/3, 171b/3, 198a/7,
350b/3
ü.+ den 166b/9
ü.+ ler 348b/7
ü.+ lerden 025a/6, 078a/1, 140b/5,
155b/9, 171a/1, 262a/5
ü.+ leri 152a/8

vâcib: -40- [Ar.] Yapılması gerekli olan,
gerekli, farz.
v. 204b/4
v.+ dür 091a/2, 122a/9, 191a/1
v. eyledi 071a/4, 232b/6
v. eylemeyesiz 021b/9
v. iken 022a/1
v. olunmuş 021b/9
v. olunmuş 243a/5
v. ola 125b/7, 263b/4
v. olayıdı 071a/1
v. oldu 017b/5, 085b/1, 088b/4,
117b/7, 122a/1, 154a/3, 162a/1,
179a/1, 193a/7, 231a/2, 241a/5,
245b/1, 261a/1, 265a/3, 269a/2,
273a/6, 276b/4, 277a/7, 280a/1,
284a/5, 299b/3, 308b/1, 337b/3
v. olmak 022a/8
v. olmuş 205b/1
v. olucı 337b/3, 337b/4

va'de: -140- [Ar.] 1. Söz verme, vaad etme.
v. 080b/4, 118b/7, 172a/1, 172b/8, 179a/5, 181b/8, 183a/8, 184a/2, 188a/3, 191a/9, 191b/6, 225a/3, 255a/8, 262b/7, 335b/4, 340a/3
v.+ de 101a/2
v.+ ler 178a/4
v.+ leri 315b/6
v.+ ŋ 126a/7
v.+ ŋi 183b/1
v.+ ŋüz 181b/9
v.+ si 053b/9, 115a/6, 119a/5, 124a/6, 143a/8, 150a/3, 161a/6, 168a/4, 169b/8, 174b/9, 178b/2, 191a/3, 227a/4, 238a/4, 242a/2, 242b/1, 244b/1, 257b/3, 273a/8, 280b/5, 282a/2, 297b/6, 299a/9, 299b/2, 343a/6
v.+ sin 146a/8
v.+ sine 238a/5, 276b/8
v.+ sini 038a/5, 148a/6, 195b/1
v.+ yi 041b/9, 143a/9, 186b/3, 273a/8
v.+ yidi 172b/7
v. eyledi 059b/6, 086b/6, 098b/1, 109a/8, 109b/8, 146a/8, 178b/2, 197a/2, 207b/8, 248b/1, 263a/1, 305a/4, 306a/5, 320a/7
v. eylediler 110a/9
v. eylediyidi 113b/3
v. eyledük 183a/2, 292a/2
v. eyledüm 146a/8
v. eyledünj 041b/9, 089a/5, 277b/1
v. eylemedi 247b/3
v. eylemedüm mi 183a/8
v. eylemege 028a/6
v. eylemek 154a/6, 210b/4
v. eylemekden 113b/3
v. eylemekdür 113a/7, 127b/7, 191b/1
v. eylemez 260a/7
v. eyler mi 199a/7
v. eyler 025b/2
v. eylersin 125a/8, 300a/1
v. eylerüz 118b/5, 144a/4, 201b/6, 282a/2

v. işlenilmiş oldu 161a/4
v. mi eylersiz 299b/1
v. mi 183b/1
v. olındı 143b/5
v. olunurlar 293b/7
v. olundu 302a/1
v. olundılardı 220a/3
v. olundıydı 002a/3
v. olunduğ 201a/6
v. olunduğuz 199a/8
v. olunmuş 353b/1
v. olunurduğuz 263a/8
v. olunurlar oldılar 299b/1
v. olunurlar 201b/5, 301a/1, 311a/6, 342a/9
v. olunursız 309a/3, 309b/4, 310a/2
v. olunur 347a/5
v. virinildük 224b/9
v. virinildi 210b/3
v. virinildüğüz oldığuz 284b/2
v. virinilürdüğüz 270b/6
v. virinilürsüz 342b/1
v. vir 165a/7
v. virdi 051b/5
v. virdük 092b/9, 230b/8
v. virmek 230b/8
v. virmez 053b/7, 165a/7
v. virür 053b/7
v. virürsin 088b/4

2. Söz verilen süre, müddet.

v.+ leri 128b/8
v.+ si 161a/3, 168a/1

va'delen-: -1- [Ar.+T.] Vaad edilmek, önceden belirlenmek.
v.- ürler 340a/1

va'deleş-: -2- [Ar.+T.] Karlılıklı vaad etmek.
v.- eyidüğüz 101a/1
v.- meğ 021b/6

vaḥy: -80- [Ar.] Peygambere gönderilen ilâhî kelâm ve haber.
v. 009b/9, 214b/8, 219a/6, 271b/6, 312b/6, 315a/3, 347a/5, 349a/6

v.+ ile 151b/8, 289b/8
v.+ ümüz 125b/4, 198b/7
v. eyledi 098b/8, 145b/7, 163a/9, 312b/8
v. eyledük 057a/3, 057a/4, 091b/1, 094b/8, 115a/2, 121a/6, 132a/1, 132b/7, 143a/4, 150b/6, 160a/7, 161a/1, 165b/9, 166b/4, 182b/8, 189b/5, 198b/6, 216a/1, 216a/6, 226b/4, 259a/9, 286b/3, 287a/3, 289b/9
v. eylerin 139b/3
v. eylerüz 030b/6, 126b/3, 226a/8
v. eyleye 289b/8
v. olındı 071b/3, 078b/1, 081b/7, 125b/2, 341a/8
v. olunur 073b/7, 097b/8, 116a/3, 140a/1, 154b/1
v. olunaydı 232b/7
v. olundu 077a/7, 170a/9, 181b/1, 191b/4, 236a/6, 246b/4, 276a/4, 292a/3, 298b/6
v. olunmadı 077a/7, 271a/6
v. olunmuş 217a/7
v. olunur 122b/7, 123b/6, 175b/2, 180a/9, 257a/1, 282b/8, 286a/7, 312b/6
v. olunurdu 186b/1, 187a/8

vaḥysüz: -2- [Ar.+T.] Vahiy almayan.
v. 312a/2, 338b/5

vaḳıyya: -1- [Ar.] Okka.
v. 032b/7

vaḳt: -541- [Ar.] 1. “Ol vakt kim”
yapısıyla zaman zarfı görevinde kullanılır.
ol v. kim 003a/3, 004a/3, 004a/8, 004a/9, 005a/6, 005a/8, 005a/9, 005b/1, 005b/2, 005b/4, 005b/7, 006a/1, 006a/3, 006b/1, 006b/5, 007a/2, 007b/7, 008a/1, 008b/2, 008b/3, 008b/8, 009a/9, 011a/8, 011a/9, 011b/2, 011b/4, 011b/9, 012a/2, 014b/3, 014b/4, 015b/3, 015b/8, 016b/8, 022b/4, 022b/6,

023a/3, 023a/5, 023a/7, 024a/5, 024b/1, 024b/2, 030a/2, 030a/3, 030b/4, 030b/6, 030b/7, 031a/8, 031b/2, 033a/8, 034b/7, 036a/8, 036a/9, 036b/1, 038a/6, 038a/8, 038b/9, 039b/2, 039b/3, 041a/8, 048b/1, 048b/4, 049a/4, 049b/3, 052b/9, 055a/8, 059b/4, 059b/8, 061a/1, 061a/2, 061b/1, 064b/4, 068b/1, 069a/7, 069a/8, 069a/9, 069b/1, 069b/2, 069b/3, 069b/4, 069b/9, 070a/4, 070b/5, 072a/5, 072a/8, 072a/9, 073a/7, 073a/8, 073a/9, 075b/7, 076a/1, 076a/2, 076a/3, 077a/2, 077a/8, 078a/2, 081a/9, 081b/5, 084a/1, 084a/7, 084b/7, 086a/2, 088b/2, 088b/9, 089a/7, 089b/6, 090a/2, 091a/4, 091a/9, 091b/1, 091b/6, 092a/8, 092a/9, 092b/1, 092b/7, 093a/2, 093a/4, 093b/5, 093b/6, 094a/3, 094a/5, 094b/8, 095a/1, 095a/5, 095a/6, 095a/8, 095a/9, 095b/1, 095b/7, 095b/9, 097a/3, 097a/4, 097a/5, 097b/6, 098b/1, 098b/3, 098b/6, 098b/8, 099a/5, 099b/3, 099b/5, 100a/1, 100a/3, 100a/4, 100b/9, 101a/3, 101a/5, 101b/1, 101b/2, 101b/4, 101b/5, 105b/6, 107a/5, 107a/6, 108b/4, 110a/7, 113b/3, 115b/9, 116a/2, 116b/3, 116b/5, 116b/8, 117a/2, 118b/6, 119a/4, 119b/4, 120a/6, 120b/6, 120b/7, 120b/9, 121a/1, 121b/3, 122a/3, 123a/5, 125a/7, 125b/7, 127a/5, 127b/8, 128a/3, 128a/8, 128b/1, 128b/9, 129b/9, 130a/8, 130a/9, 131a/1, 131a/5, 132a/2, 132a/8, 132b/6, 133a/7, 133b/7, 134a/1, 134a/2, 135b/4, 135b/6, 136a/2, 136a/6, 136b/1, 136b/4, 136b/7, 137a/1, 137a/4, 137a/5, 137b/8, 138b/2, 138b/5, 139a/1, 139a/2, 139a/5, 139a/8, 139b/4, 140a/3, 140b/7, 144b/9, 145a/2, 146a/8, 147a/8, 149b/3, 150a/7, 150b/3, 151a/1, 152a/1, 152a/3,

157b/2, 158a/2, 164a/1, 164a/2,
164a/4, 164b/9, 165a/2, 165b/2,
167a/4, 167b/1, 167b/6, 168b/8,
169a/3, 169b/9, 171a/8, 172a/4,
172b/1, 172b/8, 172b/9, 173a/1,
173a/2, 175b/6, 176a/9, 177a/9,
177b/2, 178b/6, 180a/6, 180a/7,
180b/4, 181a/1, 181a/3, 182a/6,
184a/8, 184b/9, 186b/5, 187b/9,
188a/4, 188b/2, 188b/8, 189b/8,
190a/1, 190a/2, 190a/7, 190b/2,
190b/4, 191a/2, 193b/7, 203b/4,
203b/6, 203b/8, 203b/9, 208a/7,
208b/2, 211a/9, 211b/8, 212a/5,
214b/1, 214b/7, 215a/6, 215b/2,
215b/3, 215b/5, 216a/4, 216a/9,
216b/2, 217a/3, 217a/7, 217b/7,
218a/7, 218b/7, 219a/6, 220a/9,
221a/2, 221a/3, 221a/5, 221a/9,
222b/6, 223a/3, 223a/6, 223a/8,
223b/2, 224a/1, 224b/1, 224b/7,
224b/8, 225b/1, 227a/4, 227b/1,
227b/2, 227b/7, 227b/8, 228a/3,
228a/9, 228b/2, 228b/4, 229a/2,
229b/3, 229b/5, 229b/8, 231b/9,
233b/3, 234a/2, 235a/2, 235a/5,
235a/8, 237b/5, 237b/8, 239a/3,
242b/6, 244a/7, 246a/4, 247a/5,
247a/8, 247a/9, 247b/1, 247b/2,
247b/3, 248b/1, 250a/1, 250a/3,
254a/5, 254a/6, 255b/1, 255b/5,
255b/6, 256b/3, 257a/2, 260b/1,
261a/7, 261a/8, 262a/1, 262a/3,
262a/7, 262b/9, 263a/2, 264a/3,
264b/6, 266a/7, 266b/4, 266b/6,
267a/6, 267b/1, 267b/3, 269a/6,
269a/7, 270a/1, 270a/8, 271a/6,
271a/7, 274a/4, 275b/7, 276a/8,
277b/4, 278a/4, 278b/3, 280a/6,
281b/1, 281b/6, 282a/9, 282b/2,
282b/3, 283a/8, 283b/7, 284b/6,
285a/2, 285a/6, 288b/3, 289a/7,
291a/6, 291a/8, 291b/9, 292a/6,
292a/8, 292a/9, 292b/4, 292b/5,
293a/1, 298b/3, 299a/1, 299b/8,
300a/2, 300a/6, 300b/1, 301a/6,
305a/2, 305b/5, 308a/3, 308b/3,

310a/4, 310b/2, 310b/4, 310b/5,
312b/4, 312b/6, 313a/1, 313a/3,
313b/4, 314a/1, 315a/3, 319a/8,
320b/6, 325b/5, 325b/6, 326b/5,
328a/3, 328a/4, 328a/5, 328a/7,
329a/3, 333a/6, 333a/7, 333a/8,
334a/5, 335a/5, 335b/5, 336a/8,
336b/3, 337a/8, 337b/1, 337b/8,
341b/8, 342a/4, 347a/5, 347a/6,
349a/8, 349a/9, 353b/1, 356b/6,
359b/1, 359b/3

2. Zaman.

v.+ e 192a/7, 260b/7, 274b/7,
281b/4, 287a/6, 347b/1

v.+ i 017b/4, 093a/1, 128b/9,
268b/3, 348b/2

v.+ idür 128b/9, 315b/6

v.+ in 181a/5, 216a/4, 238b/9,
239a/1, 244b/2, 269a/5, 336a/8

v.+ inde 009b/2, 015b/4, 017b/3,
036a/8, 068b/8, 096b/8, 113b/7,
227a/5, 274b/6, 309b/3, 309b/9,
315a/9, 324a/9

v.+ inden 016b/4, 166a/5

v.+ indin 318b/4

v.+ ine 150b/7, 151a/6, 215a/9,
251b/2, 280b/6, 336b/1

v.+ lerdür 016b/8

v.+ lere 319a/5

v.+ leridür 295a/7

v.+ lerinde 028b/8

v.+ lerine 104a/1

v.+ ümüz 093a/2, 094a/5

v.+ üñ 149b/9, 271b/4

vaçtlen-: -1- [Ar.+T.] Zamanı
belirlenmek.

v.- miş 052b/4

var-: -33- [T.] 1. Ulaşmak, buluşmak.

v.- acak 052a/2

v.- asız 304b/4

v.- aydı 200b/5

v.- dı 345b/4

v.- dılar 336b/1

v.- duñuz 359b/9

v.- ğıl 180b/6
v.- madılar 039b/9
v.- mağa 263b/2
v.- udı 305b/2

2. Gitmek.

v. 061a/7, 165a/4, 181a/6, 227a/1,
246b/4, 349b/1
v.- a 344b/2
v.- alar 048a/8
v.- mağ 112b/1, 173a/4
v.- mağlarında 154b/5
v.- mağ 306a/8
v.- mayalar 085b/8, 118b/8, 255a/9
v.- maz 304b/9
v.- uğ 138a/9, 169a/6, 181a/6,
211b/7, 347b/4, 347b/5
v.- ursız 351a/7

var: -78- [T.] 1. Evrende veya düşüncede yer alma, mevcut olma.

v.+ dur 071b/4, 124a/3, 202a/1,
224b/1, 224b/2, 224b/4, 224b/5
v.+ ıdı 190a/8, 220a/4
v.+ iken 128a/8
v. mı 087a/9, 117b/7, 117b/9,
186a/6, 239b/5, 240b/4, 257b/1,
277b/6, 289a/7, 289a/8, 309a/2,
309a/5, 314b/7, 314b/8, 315a/2,
315a/8, 315b/3, 315b/9, 317a/8,
355a/8
v. mıdur 312a/6
v. 061a/4, 187a/4, 191a/6, 224a/8

2. („Şu kadar var” yapısında)
Fakat, lakin
şu kadar v. 002b/7

3. Bir isimle birlikte sahiplik bildiren olumlu isim cümleleri kurar.

v. 020a/1, 020a/2, 050b/7, 051a/6,
075a/5, 080b/2, 097a/9, 097b/1,
103a/8, 118b/6, 118b/8, 137b/6,
150a/3, 183b/3, 200a/8, 200b/4,
214b/3, 287b/8, 320b/3, 337a/2v.+
dur 085b/7, 085b/9, 253b/5, 316b/3

v.+ ıdı 110b/1
v.+ ımıssa 128b/6, 275b/7
v. mı 082a/5, 188a/8
v. mıdur 038b/3

4. Öznenin bulunduğunu, var olduğunu bildirir. Olmak.
v. 101b/4, 141a/3, 144a/3, 198b/1,
207b/1, 235a/7, 242a/9
v. mı 154a/1

varıcı gelici: -1- [T.] Bocalayan, ne yapacağını bilemeyen.
v. olınmışlar 055b/4

varış: -1- [T.] Varma, ulaşma.
v. eyledüğünüz 302a/9

varlık: -1- [T.] Kendi, zatı.
varlıg
v.+ ımı 360a/2

vaşî: -1- [Ar.] Mirasçı.
v.+ ler 043a/1

vaşiyet: -14- [Ar.] 1. Bir kimsenin ölümünden sonra arkasından yapılmasını istediği şey.
v.+ den 043b/3, 043b/5, 043b/7,
043b/9
v.+ üğ 068b/8
v. eylenile 043b/3
v. eylemek 015b/8
v. eyler 043b/5, 043b/7
v. eyleyenden 016a/1
v. olına 043b/9

2. Nasihat, öğüt.
v. eyledük 011b/1
v. eylemedüm mi 263a/5
v. eylemege 262b/8

vāveyli: -4- [Ar.] Çılgılık, feryat, figan, eyvah, yazık.
v. 061b/6, 128a/6, 172a/2, 211a/9

vay: -6- [T.] Eyvah, yazık.
v. 232a/7, 273b/2, 282b/9
v.+ dur 007b/2, 007b/3

ve: -16- [T.] Ve bağlacı.
v. 008a/9, 020b/6, 097a/6, 175b/8,
349a/6, 362a/1

vebāl: -2- [Ar.] Sorumluluk.
v.+ in 330b/9, 332b/6

Veddi: -1- [Ar.] Nûh Peygamber'in
kavminin taptığı putlardan biri.
V. 340b/9

vefā: -7- [Ar.] Sözünde durma, verilen
sözü yerine getirme.
v. eyledi 304a/6
v. eyleş 082b/4
v. eylerler 142a/8, 346a/3
v. eyleye 032b/9
v. eyleyenler 015b/3
v. eyleyiciler 113a/7

vekil: -1- [Ar.] Vekalet eden, vekil.
v. 245a/7

velākin: -1- [Ar.+Far.] Velakin, lakin.
v. 002b/8

velī: -1- [Ar.] Bir çocuğun sorumluluğunu
üstüne alan kimse. (Bk. veli)
v.+ sini 163a/3

veli: -1- [Ar.] Bir çocuğun sorumluluğunu
üstüne alan kimse. (Bk. velī)
v.+ si 026b/7

Velīd: -1- [Ar.] Hz. Muhammed'e
düşmanlık eden müşriklerden
birisi.
V. 346b/7

velīkin: -121- [Ar.+Far.] Velakin, lakin.
v. 005b/7, 009b/2, 013b/7, 015b/1,
016b/9, 020a/9, 021b/6, 022b/1,
023b/1, 023b/4, 023b/5, 024b/3,

025b/7, 032a/7, 033a/6, 036a/1,
040b/4, 042a/5, 047a/6, 056b/4,
059b/2, 063b/4, 066b/5, 067a/6,
068b/4, 072b/3, 073a/1, 073a/7,
075a/7, 078b/9, 086a/6, 088a/3,
088a/9, 089a/7, 090b/2, 092a/5,
093a/3, 095a/1, 096a/5, 096b/9,
099a/4, 099a/5, 100a/8, 101a/2,
101a/4, 102b/2, 107b/1, 107b/6,
108b/2, 109b/6, 118a/3, 118b/2,
119a/5, 119b/2, 122b/1, 124a/6,
125a/4, 130a/7, 133a/7, 134b/5,
134b/9, 137a/3, 140a/6, 140a/8,
145b/2, 153b/7, 154a/6, 155b/1,
158a/7, 159a/5, 160a/3, 163b/6,
183b/1, 192a/2, 195a/8, 204a/8,
210b/6, 225a/4, 227a/4, 229b/3,
229b/5, 229b/6, 230b/1, 230b/3,
236a/1, 238a/5, 238b/2, 240a/1,
241b/8, 245b/1, 247a/1, 250a/8,
251b/2, 255a/7, 256a/1, 260b/7,
275a/7, 276b/4, 280b/8, 281a/1,
281a/4, 284a/1, 286b/5, 288a/9,
290a/1, 293b/2, 293b/3, 295a/6,
297a/9, 300a/2, 301a/8, 306b/7,
307b/2, 308b/9, 312b/4, 319a/9,
320b/4, 324b/6, 330a/6, 330a/8,
345b/3

vesvese: -11- [Ar.] Vehim, kuruntu, şüphe.
v. 097b/6, 284b/7
v.+ lerinden 201b/7
v.+ sin 098b/7
v. eyledi 084b/5, 185a/2
v. eyler 164a/8, 308b/2, 362a/1
v. eylerler 079b/4
v. eyleyicinün 361b/9

veyl: -18- [Ar.] Yazık, vah vah.
v. 144b/3
v.+ dür 177a/8, 269b/7, 293a/3,
347a/8, 347a/9, 347b/2, 347b/4,
347b/6, 347b/7, 347b/9, 348a/2,
348a/3, 351b/9, 352a/4, 360a/5,
360b/7

vir-: -952- [T.] 1. Vermek, bağışlamak, lutfetmek.

v. 011b/2, 018a/2, 018a/3, 069b/8, 086a/6, 104a/4, 138b/3, 147b/3, 148a/1, 162b/4, 168b/8, 171a/9, 240a/9, 252b/4

v.- di 015b/1, 015b/3, 023a/9, 024a/5, 025a/5, 037a/2, 038a/1, 038a/9, 040a/2, 040b/6, 046b/1, 046b/4, 047b/6, 061a/2, 067a/5, 081a/6, 081b/1, 087a/5, 089a/1, 097a/5, 099b/6, 099b/7, 105a/4, 108b/4, 110a/7, 125a/2, 129a/9, 134a/2, 136a/6, 137a/4, 147a/7, 156a/9, 159b/6, 178a/7, 181b/2, 194a/1, 194a/8, 205b/7, 222b/7, 232a/1, 240b/3, 248b/8, 250a/1, 262b/5, 272b/2, 276b/8, 281a/7, 283a/3, 302a/6, 305a/3, 305b/1, 309b/8, 313b/5, 314a/2, 321b/1, 324b/9, 332b/4, 346a/7, 354b/4, 357a/1, 357a/9

v.- diler 026a/8, 103a/6, 103b/1, 321a/1, 352a/1

v.- dügi 083b/5

v.- dük 002a/5, 005b/7, 008b/9, 015a/3, 023b/6, 047b/7, 077b/2, 084a/4, 087b/9, 092b/2, 092b/3, 095a/1, 095b/8, 098a/7, 121b/6, 121b/6, 133a/7, 136a/3, 142b/1, 147a/3, 151a/8, 155a/4, 155a/4, 156b/4, 160a/6, 165b/6, 173a/4, 174a/6, 176a/6, 183a/4, 190a/9, 194b/2, 199b/8, 216a/4, 227a/5, 230a/7, 231b/8, 235a/1, 237b/5, 239b/6, 240a/5, 245b/5, 254b/1, 254b/2, 256b/5, 259a/8, 259b/2, 267a/1, 267a/3, 275a/6, 280b/4, 289a/2, 292b/7, 294b/8, 295a/2, 296b/4, 322a/1, 330b/1, 360b/9,

v.- düklerini 200a/6

v.- düm 202a/9

v.- düm 093a/6, 174b/5

v.- düñ 121a/8, 139b/1, 221b/8, 227a/9, 250a/1, 250b/9, 251a/7, 299a/7

v.- düñüz 020b/5, 021b/1, 044b/1, 044b/3, 059a/6, 240b/1, 240b/2

v.- e 022b/2, 037b/5, 046b/5, 055b/8, 099a/5, 103a/3, 108b/5, 110a/6, 114a/7, 115a/7, 123a/3, 127b/4, 196a/3, 206a/9, 228a/3, 248b/4, 253a/1, 253a/9, 256a/5, 257b/1, 274a/6, 303a/8, 304b/8, 320a/8, 322a/2, 332a/4, 355b/4, 357a/9,

v.- edi 119a/3

v.- edük 245a/9

v.- edüm 330b/2

v.- eler 104a/3, 104b/2, 106a/4, 358b/8

v.- elerdi 046b/4, 142a/5

v.- esin 097a/4

v.- esiz 025b/5, 034a/4, 043a/3, 048a/3, 060a/2, 060a/3, 136b/7, 327a/9, 331b/5

v.- evüz 049a/7, 053a/9, 053b/2, 056a/6, 057a/3, 110a/7, 124a/2, 158b/2, 158b/4, 226b/3, 233a/9, 237a/5, 249a/6, 266b/7, 286a/2, 287b/7, 304a/6

v.- eyidük 048b/8

v.- gil 041b/8, 270a/7

v.- ici 101b/9, 222b/2, 249b/6, 311a/4, 316a/3, 321a/1, 335b/8

v.- iciden 282b/5

v.- icidür 259b/6, 326a/3, 331b/5

v.- iciler 057a/2, 149a/7, 320b/9

v.- icilere 028b/7, 138b/4

v.- icilerünj 069b/8, 200b/7, 256a/6, 329b/5

v.- irüz 163a/1

v.- me 343b/5

v.- medi 061a/2

v.- mege 156b/2

v.- megi 158a/1, 230b/3

v.- megiçün 111b/9, 245b/6

v.- megin 313b/6

v.- mek 022b/2, 003b/5, 004b/8, 060a/3, 025b/2, 042a/3, 099a/5, 100a/8, 119a/7, 130a/6, 130b/7, 299a/4, 308a/8, 314b/7, 315a/9,

320a/8, 321a/1, 331b/5, 338b/2,
348b/8, 348b/8, 355b/6,
v.- mekçün 318a/5
v.- mekten 206a/8
v.- mekdür 016a/4, 017b/1, 067a/7
v.- meñ 016b/7, 042b/8
v.- meye 125a/7
v.- meyeler 047b/6, 204a/9
v.- mez 054a/7
v.- mezler 282b/9
v.- mezsiz 054a/7
v.- üñ 005a/1 007b/9, 010a/7,
019a/5, 023b/6, 042b/4, 042b/7,
042b/9, 043a/1, 043a/6 045a/4,
045a/7, 046a/1, 049b/3, 081a/9,
197b/2, 205b/7, 208a/4, 249a/9,
294b/3, 323b/2, 327a/8, 327b/2,
332b/2, 343b/1
v.- ür 018b/7, 022b/9, 025b/3,
030a/7, 032b/6, 064a/8, 071a/7,
091b/9, 117b/3, 138b/4, 146b/5,
153b/4, 201b/1, 206b/1, 216b/5,
224b/5, 237a/7, 255a/3, 287b/6,
321a/8, 322a/4, 329a/4, 335a/9,
339a/6, 344b/4, 357a/5,
v.- ürler 002a/5, 024b/5, 024b/7,
064b/1, 094a/9, 098a/7, 109b/7,
195a/3, 200a/5, 220b/8, 230a/8,
242a/5
v.- ürsin 029a/9, 029b/3
v.- ürsiz 025b/1, 067a/7
v.- ürüz 037b/7, 076b/3, 082a/9,
133a/8, 185b/7, 227a/5, 266a/5,
266b/9, 267a/5, 267a/9, 315a/9,
348a/1

2. (Yardımcı fiil) İsmi belirttiği
durumu söylemek, anlatmak,
aktarmak, dile getirmek.

ad v.- di 197a/9
haber v.- di 004a/8, 111b/6, 333a/7,
333a/8
tanıklık v.- di 133b/5, 283b/7,
294a/1
tanıklık v.- di 028b/8
tanıklık v.- diler 080b/1
tanıklık v.- diler 033b/6, 086a/3

haber v.- düğümüzde 082a/2
tanıklık v.- dük 080a/9
ad v.- düm 030a/5
haber v.- düm 134b/2
ögüt v.- dūñise 218a/4
ad v.- dūñüz 088b/5, 134b/7,
313a/3
tanıklık v.- dūñüz 283b/8
haber v.- e 060a/9, 063b/5, 068b/7,
074b/6, 078b/4, 083a/7, 083b/3,
109a/3, 111b/7, 112b/6, 116b/9,
209b/2, 272b/1, 322b/5, 322b/8,
329a/9
korkudu haber v.- e 168b/1
talak v.- e 020b/7
tanıklık v.- e 284a/1
tanıklık v.- e 203a/9, 204b/3,
263a/9
korkudu haber v.- eler 114a/8
tanıklık v.- eler 044a/4
tanıklık v.- eler 189a/5
haber v.- elüm mi 175a/5
haber v.- em 135a/7, 173b/7,
233b/2, 243a/2
mut'a v.- em 249a/2
haber v.- esin 132b/7
korkudu haber v.- esin 261a/1
talak v.- esiz 020b/9, 021a/4,
021b/8, 250b/7, 331b/7
haber v.- evüz 243b/5, 286a/1
haber v.- eyim mi 064b/6, 197a/1
haber v.- eyin mi 028b/4, 220b/1
tanıklık v.- iciler iken 105a/2
ögüt v.- icilerden olmaduñisa
218a/4
tanıklık v.- irüz 329b/6
tanıklık v.- me 082a/7
tanıklık v.- medük 138a/3
ün v.- megi 330a/1
ad v.- megin 313a/7
ögüt v.- mek 337b/2, 350a/6
talak v.- mek 020b/4
haber v.- mekdür 032a/1
tanıklık v.- mekdür 203a/7, 203a/9
ögüt v.- mekiçün 180a/3
haber v.- meye 258b/3
tanıklık v.- mezin 071b/4

talak v.- se 020b/8
haber v.- ün 004a/6, 073a/4,
073b/1, 073b/3, 081b/3, 118b/9,
119a/8, 125a/1, 129a/8, 231b/1,
231b/2, 260a/4, 274b/1, 286a/3,
298a/7, 298b/7, 313a/2, 318b/6,
318b/9, 319a/2, 319a/3, 335b/6,
335b/9
korkudu haber v.- ün 151b/9
mut'a v.- ün 021b/9, 250b/8
talak v.- ün 331b/8
haber v.- ür misiz 143b/2
haber v.- ür 253b/4
tanukluk v.- ür 057a/8, 112b/9,
325a/9, 329b/7
haber v.- ürem 031a/5
talak v.- ürise 333b/2
tanukluk v.- ürise 298b/7
ögüt v.- ürken 242b/7
ad v.- ürlr 313a/7
tanukluk v.- ürlr 057a/8, 082a/6
tanukluk v.- ürlrse 082a/7
talak v.- ürşenüz 022a/1
haber mi v.- ürsiz 116a/8
tanukluk v.- ürsiz 008a/2, 032b/2
tanuklugim v.- ürsiz 071b/3
haber v. 004a/8, 134b/1, 150a/6,
150a/7, 165a/3, 315a/5
korkudu haber v. 115a/2
korkudu haber v. 148a/9

3. Tezlik bildiren yardımcı fiil.
toğrı yol gösteri v.- dise 096a/8
geçürü v.- düm 195a/5
koyu v.- düm 249a/2
değşürü v.- e 333b/2
değşürü v.- e 336b/6
yarı v.- icidür 192b/8
koyu v.- mek 249a/2
şalı v.- mek 250b/8
şalı v.- mekdür 020b/5
şalı v.- ün 250b/8
yitürü v.- ün 089b/3
uzadı v.- ür 179a/4
arturı v. 184b/8
dürü v. 168b/9
geñez eyleyi v. 180b/7

gögzümü açı v. 180b/6
şeşi v. 180b/7

4. Vahiy göndermek, kitap
indirmek, risalet vermek.
v.- di 063b/5, 177a/2, 359a/6
v.- dük mi 260a/6, 291a/1
v.- dük 005b/1, 006b/2, 008a/8,
011a/4, 013a/6, 018b/5, 023b/3,
047b/7, 056a/9, 057a/5, 063a/8,
071b/5, 076b/1, 076b/8, 079a/5,
082b/6, 096a/4, 120b/4, 130b/9,
143b/7, 151a/4, 160b/8, 164b/2,
164b/8, 167b/5, 184a/5, 188b/5,
188b/7, 189b/6, 190a/3, 199b/7,
211b/6, 221b/2, 229b/1, 230a/5,
236b/2, 242b/5, 246a/3, 253b/8,
269a/6, 280b/3, 285b/2, 296b/4,
296b/5, 321b/8
v.- e 033a/5
v.- evüz 013a/1
v.- medük 256b/3

5. Yıkamak.
yüzine v.- mekde 011a/8

6. (Yardımcı fiil) Yardım ve destek
bildiren isimlerle birlikte yardım
etmek, destek olmak.
arğa v. 008b/3, 027b/4, 038a/1
arğa v.- di 036b/1, 105b/5, 209b/9
arğa v.- diler 094b/4, 103a/6,
103b/1, 248b/7, 327a/5
arğa v.- e 039a/6, 039a/7, 104b/7,
107a/5, 125a/5, 127b/4, 195a/1,
232a/9, 301b/2
yardım v.- e 036b/3, 279a/2
arğa v.- eler 171b/4, 289b/1
arğa v.- esiz 033a/9, 301b/1
arğa v.- evüz 280b/1, 325a/9
arğa v.- ici oldı 212b/9
arğa v.- ici oldıysa 166b/7
arğa v.- ici olma 232b/8
arğa v.- ici olmayam 227b/1
arğa v.- ici 010a/3, 011a/4, 047a/3,
047b/5, 049a/9, 050b/6, 054a/2,
055b/7, 058a/2, 075a/9, 110a/6,

113b/6, 144a/1, 166a/3, 166a/8,
168a/8, 169b/1, 170a/9, 172a/7,
211b/7, 228b/8, 244b/9, 252b/2,
255a/1, 260a/1, 286b/6, 288b/5,
301b/5, 301b/8, 354a/5
nür v.- ici 259a/3
yarı v.- ici 073b/9, 180b/7, 196b/9,
197b/2
arğa v.- icidin 342a/9
arğa v.- icidür 024a/3, 100b/7,
301b/5, 333b/1
yardım v.- icidür 197b/3
arğa v.- iciler oluğ 328b/6
arğa v.- iciler 031b/5, 066a/3,
085a/7, 124b/2, 131a/4, 154a/5,
167a/8, 172a/5, 175a/4, 210b/6,
236a/2, 341a/3
arğa v.- icilerden 112a/6, 232a/9
arğa v.- icilerdür 103a/6, 103a/9,
333b/1
arğa v.- icileri 024a/4, 025b/5,
029a/5, 034a/3, 041b/7, 239b/8,
300b/5
arğa v.- icilerinüz 064a/9
arğa v.- icilerivüz 328b/7
arğa v.- icileriyüz 031a/9
arğa v.- icilerüm 031a/8, 328b/7
arğa v.- icimüzdür 108a/4
arğa v.- icimüzsın 027b/4
arğa v.- icinüz 297b/9
arğa v.- icinüzdür 038a/3
arğa v.- icirekdür 027a/1
arğa v.- icisi 156b/6
arğa v.- icisidür 032a/9, 036a/9,
155b/4
arğa v.- iciye 168a/8
arğa v.- icüm 097b/2, 139b/2
arğa v.- icümüzsın 094a/7
arğa v.- icünüzdür 100b/6
arğa v.- me 246a/9
arğa v.- medi 300a/8
arğa v.- mediler 103b/9
arğa v.- mege 097a/6
yardım v.- mege 210b/8
arğa v.- megi 019a/4, 019a/5,
103a/9
arğa v.- megile 028b/1, 099b/6,

102b/1
arğa v.- meginden 103a/7
yardım v.- megine 263b/7
yardım v.- megiyle 238a/4
arğa v.- megümüz 072b/5, 140a/4
arğa v.- mek 001b/5, 005a/3,
013b/5, 036b/5, 091b/9, 098b/3,
098b/5, 103a/7, 145b/8, 171b/5,
191b/8, 227a/7, 328b/5
arğa v.- meye 193a/1
arğa v.- meyeler 325b/1
arğa v.- meyesiz 107a/5
arğa v.- üğ 174b/6, 189b/1
ğaravul v.- üğ 039b/6
arğa v.- ür 195a/2
ğuvvet v.- ür 028b/1
arğa v.- ürler 097a/7, 097b/3,
325a/2
arğa v.- ürlerse 325b/1
7. Boyun kelimesi ile birlikte İtaat
etmek, tabi olmak anlamında deyim
yapar.
boyun v. 030b/5
boyun v.- di 033b/2, 049b/9,
266b/6
boyun v.- diler 063a/1
boyun v.- dük 047a/6, 307b/2
boyun v.- e 044a/1, 049b/9
boyun v.- eler 046a/4, 048b/6
boyun v.- elerdi 039b/9
boyun v.- esin 079a/7
boyun v.- esiz 038a/3
boyun v.- evüz 075b/5
boyun v.- ici 011b/5
boyun v.- ici oldı 160a/5
boyun v.- ici olmışlarken 152b/1
boyun v.- ici olunmışlarken 087b/3
boyun v.- iciler 207a/9
boyun v.- icilere 028b/7, 194a/9
boyun v.- icilerken 156a/3, 283a/5
boyun v.- icilerüz 012a/3, 012a/7,
033b/5
boyun v.- me 170b/3, 212b/5,
233b/1, 242b/9, 246b/3, 336a/4,
336a/5, 358a/8
boyun v.- medi 271a/9

boyun v.- mediler 073a/7, 086a/8,
089a/2, 089a/4, 089a/5, 089b/9,
092a/7, 095a/9, 120b/5, 146a/5,
199b/6, 235b/7, 255b/3, 255b/5
boyun v.- medüj 275b/8
boyun v.- medüj mi 271b/1
boyun v.- medüjüz 008a/9
boyun v.- megi 050b/9, 157b/5
boyun v.- meginden 046a/4
boyun v.- mek 048b/6, 051a/2,
051b/1, 153a/9, 248b/2
boyun v.- memek eylediler 058a/1
boyun v.- memek eylemezler
066b/8, 154b/8
boyun v.- memek eyleye 057b/8
boyun v.- memekden 260b/1
boyun v.- meyevüz 325a/8
boyun v.- meyici 053b/4, 192a/4,
279b/2
boyun v.- meyicidür 264a/9
boyun v.- meyicilerdür 153a/1
boyun v.- meyicileri 153a/2
boyun v.- meyicilerüj 270b/7
boyun v.- meyicinüj 127a/7
boyun v.- meyiciyiken 200b/2,
242a/9
boyun v.- mezler 106a/4
boyun v.- mezlerse 220a/8
boyun v.- mezsiz 087a/3
boyun v.- mişler 011b/5
boyun v.- üj 029b/9, 031a/7,
036b/9, 048a/5, 067b/4, 098a/5,
099a/9, 101a/8, 194a/9, 217a/8,
217a/9, 331b/4
boyun v.- ür eyledi 140b/1
boyun v.- ürler 109b/8, 158b/7
boyun v.- ürse 048b/9

8. (Yardımcı fiil) Maruz bırakmak.

cezā v.- dük 082a/2
cezā v.- e 081a/5, 148a/8, 240b/9,
313b/2, 313b/2
cezā v.- evüz 083a/3, 284a/7,
296b/2, 300a/4
‘azāb v.- iciler 161b/8
cezā v.- irüz 187b/3
cezā v.- megi 360b/6

cezā v.- mek 165a/5, 284a/8,
313b/8, 348b/5, 357b/9
cezāsın v.- di 110b/2
cezā v.- e 081a/3
cezā v.- megiçün 110b/7
cezā v.- ürüz 086a/9, 086b/1,
094a/2, 116a/2, 137b/1, 185a/9,
259b/8

9. (Yardımcı fiil) (Süre ve zaman için) Müsade etmek, zaman tanımak, belirtilen zamana kadar izin vermek.

mühlet v.- di 302b/6
va‘de v.- di 051b/5
mühlet v.- düm 143a/9
va‘de v.- dük 092b/9, 230b/8
müdded v.- e 036b/2
mühlet v.- even 096b/4
mühlet v.- evüz 337a/6
mühlet v.- mek 354a/7
va‘de v.- mek 230b/8
mühlet v.- mekdür 026b/2
mühlet v.- mej 097b/2, 120a/9,
127a/1
va‘de v.- mez 053b/7, 165a/7
mühlet v.- üm 195b/2
mühlet v.- ür 040b/2
va‘de v.- ür 053b/7
va‘de v.- ürsin 088b/4
mühlet v. 084a/9, 148a/2, 149b/8,
271b/3, 343a/1, 354a/7
va‘de v. 165a/7

10. (Yardımcı fiil) İzin ve müsade belirten isimlerle birlikte onaylamak, müsade etmek.

destür v. 108a/1, 209a/6
destür v.- di 119a/9, 184b/2,
206a/6, 255a/1, 349a/1
destür v.- e 138a/1, 215b/6, 313a/6
destür v.- em 091b/3, 182b/1
destür v.- medi 287b/8
destür v.- medüj 107b/3
destür v.- meginden 115a/5
tevfik v.- mek 032b/6

fetvā v.- üñ 135a/5

11. (Yardımcı fiil) İsmın belirttiği duruma göre karşılık vermek.

oy v.- di 041b/9, 098b/4, 134a/7

cevāb v.- diler 040a/4, 289a/1

oy v.- diler 142a/4

selām v.- diler 323a/1

cevāb v.- düñüz 231a/5

oy v.- düñüz 146a/9

cevāb v.- e 224b/1

cevāb v.- em 281a/2

oy v.- esiz 164a/7

selām v.- esiz 204b/8

oy v.- icidür 127b/2

cevāb v.- iciler 266a/3

selām v.- medi 323a/1

cevāb v.- mediler 231a/4

oy v.- mediler 142a/5, 172a/8

selām v.- megile 050b/1

selām v.- mek 178b/3, 209a/2,

214a/1, 252a/2, 318a/5

selām v.- mekdür 115b/6

oy v.- meye 300b/5

oy v.- meyeler 123b/9

cevāb v.- meyelerdi 258b/2

cevāb v.- mez 298a/9

cevāb v.- mezler 141b/3, 230a/2

oy v.- sünler 016a/9, 097a/9

cevāb v.- üñ 289b/2, 300b/3

oy v.- üñ 099b/3

selām v.- üñ 050b/1, 209a/2, 252a/2

cevāb v.- ür 288a/7

oy v.- ür 072b/8

oy v.- üriñ 016a/9

oy v.- ürüz 148a/2

virdür-: -1- [T.] Ettirgen yardımcı fiil.

el v.- di 174b/6

viribi-: -158- [T.] Vahiy göndermek, kitap indirmek, risalet vermek.

v.- civen 222b/5

v.- di mi 167a/4

v.- di 018b/8, 022b/7, 039b/2,

061b/5, 106b/1, 117b/2, 212a/4,

305b/9, 311b/3, 328b/1, 329a/2, 332b/7

v.- dük 008a/8, 011a/1, 013b/3,

049b/9, 055b/1, 060a/1, 065b/7,

073a/6, 089a/7, 090b/9, 120b/3,

124b/7, 127a/9, 129a/2, 130a/3,

143a/3, 144a/1, 144b/7, 148b/8,

154a/2, 166a/4, 198b/2, 199a/3,

199b/3, 199b/5, 223b/1, 224a/1,

233b/9, 241a/3, 250b/3, 258b/9,

261a/8, 266a/2, 267b/5, 278b/2,

281b/6, 282a/3, 290a/6, 292a/4,

292a/5, 304a/3, 310b/2, 321b/3,

321b/5, 321b/7, 340a/5, 343a/3,

343a/4

v.- medük 048b/3, 050a/1, 090a/8,

140a/1, 144b/5, 154b/1, 164b/1,

168a/1, 186b/1, 187a/7, 191b/3,

195b/4, 210b/9, 212b/9, 255a/6,

255b/7, 256b/4, 289b/3, 291a/3

v.- medün 185b/9, 229b/8

v.- mekdür 241a/1

v.- meye 279a/8

v.- mezüz 073b/4, 164b/8, 172b/3

v.- ñ 046a/5

v.- r 074b/6

v.- rler 058b/2

v.- ye 230b/6, 289b/8

v.- yedük 212b/4

v.- yem 033a/8

v.- yevüz 157b/1, 157b/7, 161a/3,

161b/9, 164b/7

v.- yici 257a/9

v.- yiciler olduk 229b/5, 294a/5

v. 011b/6, 022b/4, 091a/2, 214b/3,

228b/8

2. Vermek, sunmak.

v.- dük 070b/7

v.- r 087b/6, 257a/8

v.- yicüvüz 315a/4

3. Birini yada bir şeyi göndermek, yollamak.

v. 091a/6, 132b/3, 136b/2, 214b/5,

215a/8

v.- di 212b/1, 216a/1, 257b/9,

360b/2
v.- diler 133a/2
v.- dük 092a/6, 095a/4, 149a/8,
155b/4, 176b/1, 179b/1, 235b/8,
247a/8, 254a/9, 283b/2, 310b/4,
314b/9, 315a/7, 315a/8
v.- gil 181a/9
v.- meyem 136b/6
v.- η 135a/7, 169b/5
v.- r 141b/1, 224b/3, 241a/5
v.- ye 075a/2, 095b/1, 126b/7,
165b/3, 165b/4, 171b/1, 335a/5,
340b/3
v.- yevüz 092a/9, 241b/1, 310a/8

4. Haber salmak.
v.- di 134a/1

5. Bırakmak, salıvermek.
v.- di 316a/9
v.- r 274b/7

viribinil- -28- [T.] 1. Verilmek.
v.- di 084a/2, 089a/4, 186a/9,
215a/2
v.- dük 128a/4, 150b/2, 310a/8
v.- düm 089b/7, 127a/3, 300a/2
v.- düjüz 145a/7, 255b/8, 283a/9,
291a/5
v.- medi 229b/9
v.- mediler 352b/5
v.- mişdür 089a/3
v.- mişler olduğusa 089a/5
v.- mişler 150b/1, 150b/3, 268a/6,
310a/8, 347a/4
v.- mişlerdensin 023b/2
v.- mişleri 172b/3
v.- mişlerüz 261a/9, 261b/1

2. Gönderilmek, yollanmak.
v.- e 316b/7

viricilik- -1- [T.] (Arka kelimesi ile
birlikte) Yardım etme durumu.
arğa v.+ din 161a/5

viril- -20- [T.] 1. Verilmek.

v.- di 222a/4
v.- dügünüz 191b/6
v.- dük 221b/4
v.- düj 180b/9
v.- e 179a/8, 313b/8
v.- esi 084a/5
v.- esiz 297b/2
v.- meye 279b/7
v.- meyeler 188a/5
v.- mezsiz 333b/6
v.- mişlerdür 179a/5
v.- ür olduğuz idi 191a/9
v.- ürler 188a/9

2. Edilgen yardımcı fiil.
yanıd v.- e 180b/1
arğa v.- eler 188a/5
amān v.- mez 201b/1
yanud v.- meyesiz 263a/2
ad v.- miş 185b/3
arğa v.- mişdür 288b/2

virin- -16- [T.] 1. Verilmek.
v.- eler 014a/7, 079b/3, 230a/6,
245b/3, 246a/9, 279b/8
v.- ürler oldılar 340a/3
v.- ürler 048b/8
rūzī v.- ürler 040a/1
rūzī v.- ürsiz 134b/2

2. Edilgen yardımcı fiil.
arğa v.- eler 011a/7, 295a/8, 312b/3
cezā v.- eler 096b/3
yarı v.- eler 263b/7
arğa v.- üj 058b/4

virinil- -144- [T.] 1. Verilmek. (Bk.
virinül-)
v.- di 025b/3, 232a/6, 272b/7,
338a/4, 338a/7, 353a/1, 353a/3
v.- diler 073a/9, 131a/8, 325a/4,
347a/7
rūzī v.- diler 003b/4
va' de v.- dük 224b/9
v.- düjüz 230b/7, 288b/8, 293a/9
v.- e 009a/4, 009a/5, 026b/3,
039a/8, 165b/7, 276b/1, 344b/7

v.- eler 108b/3
v.- esiz 041a/5
v.- medi 022b/8
v.- memişmişem 338a/7
v.- meye 232a/8
v.- meyeler 108b/4, 124a/3
rūzī v.- mez 071a/7
v.- miş 130a/6

2. Edilgen yardımcı fiil.

ad v.- di 346b/2
destūr v.- di 194b/7
ögüt v.- di 172b/4
va' de v.- di 210b/3
ögüt v.- diler 095a/8
cevāb v.- diñüz 069a/6
va' de v.- dñüz olduñuz 284b/2
mīrās v.- dñüz 086b/5
boyun v.- e 048b/4, 278a/5
cezā v.- e 054a/1, 278a/2
cezā v.- e 297a/3
destūr v.- e 111a/8, 205a/1, 251b/1
haber v.- e 345a/6
cezā v.- eler mi 093b/3, 255b/7
yanud v.- eler 214a/1
cezā v.- esiz 077a/9, 299b/6
haber v.- esiz 331a/3
haber v.- medi mi 313b/6
cezā v.- medi 352b/7
korkıdu haber v.- medi 261a/1
cezā v.- memişler olursañuz 319a/9
cezā v.- meye 232b/5
destūr v.- meye 157b/1, 347b/7
mühlet v.- meye 340a/8
arğa v.- meyeler 008a/7, 035b/1, 283b/4, 325b/2
mühlet v.- meyeler 157b/3
yardım v.- meyeler 229a/9
yarı v.- meyeler 005a/6
mühlet v.- meyelerdi 071a/1
arğa v.- meyesiz 131a/4, 275b/4
cezā v.- meyesiz 265a/7
cezā v.- mez 226a/2
cezā v.- mezsiz 119a/2, 311b/3
yardım v.- mezsiz 200b/1
arğa v.- miş oldu 163a/4
arğa v.- miş 130a/6

mühlet v.- miş 037b/6
talak v.- miş 020b/1
mühlet v.- mişler olmadılar 148b/8, 294b/9
arğa v.- mişler 268a/6
cezā v.- mişlerden mivüz 265b/4
mühlet v.- mişlerdensin 084a/9, 149b/9, 271b/4
korkıdu haber v.- mişlerüñ 120b/2
talak v.- mişlerüñdür 022a/8
cezā v.- ür mi 254b/2
yanud v.- ür 357a/5
va' de v.- ürdüñüz 270b/6
va' de v.- ürsiz 342b/1

3. Vahyedilmek, indirilmek, inzal edilmek.

v.- di 012a/6, 013a/4, 033b/4, 079b/8, 223a/6, 229b/9, 236b/5, 246a/2
v.- diler 009b/1, 013a/3, 019a/1, 028b/9, 029a/5, 034b/4, 041a/7, 041a/8, 047a/2, 047a/7, 047b/3, 054b/5, 059a/4, 059a/5, 064b/3, 106a/4, 153a/7, 168a/3, 195b/8, 232a/7, 241b/7, 253b/2, 287a/7, 302a/5, 320b/7, 323a/8, 344a/5, 344a/6, 358b/6
v.- düm 232a/3, 275a/7
v.- dñüz 032b/5
v.- e 032b/5
v.- esiz 062b/4
v.- evüz 079b/8
v.- medüñüz 166b/3
v.- meyesiz 062b/4
v.- mişlerdür 151a/4

virinül-: -1- [T.] 1. Verilmek. (Bk. virinil-) rūzī v.- dük 003b/5

viriş-: -4- [T.] Yardımlaşmak.

v.- eler 311b/7
v.- esiz 333a/9
arğa v.- meñ 058b/4
arğa v.- ürsiz 008a/3

virmeqlik: -1- [T.] Verme.

virmeqlik

v.+ i 189b/5

ya I: -539- [Far.] 1. Veya, yahut, ya da.

y. 002a/4, 002b/2, 003a/4, 003b/2, 003b/5, 004b/3, 006a/1, 006a/9, 007a/4, 010a/2, 010a/8, 010a/9, 010b/9, 011b/8, 011b/9, 012a/4, 012b/3, 014a/7, 016a/3, 016a/7, 017b/1, 017b/2, 018a/1, 020b/5, 021a/1, 021b/5, 021b/9, 022a/2, 022a/5, 024a/9, 025b/4, 026b/6, 026b/9, 027a/7, 027b/2, 029b/5, 032b/5, 036b/6, 037b/5, 038b/9, 039a/2, 039a/3, 039b/6, 042a/1, 042b/6, 043a/5, 043b/3, 043b/6, 043b/7, 043b/8, 043b/9, 044a/5, 046b/9, 047b/4, 048b/7, 049a/3, 049a/7, 049b/4, 049b/5, 050a/4, 050b/1, 050b/7, 052b/1, 053a/2, 053a/3, 053a/4, 053a/8, 053a/9, 054a/2, 054a/9, 054b/9, 055a/1, 056a/1, 059a/9, 059b/1, 061b/8, 062a/2, 064a/3, 064a/9, 067a/8, 068a/1, 068a/2, 068b/9, 069a/5, 072b/7, 073a/4, 073b/4, 075a/2, 075a/3, 078b/8, 081a/7, 081b/3, 081b/4, 081b/7, 081b/8, 082a/1, 083a/1, 083a/4, 083a/5, 083b/9, 084b/6, 085b/6, 086a/1, 087a/5, 087a/9, 089b/9, 091a/8, 095a/7, 096a/2, 097a/8, 097a/9, 097b/1, 099a/3, 100a/2, 100a/5, 108a/5, 108a/6, 108b/2, 110b/3, 112b/7, 114b/5, 115b/9, 116a/3, 116a/6, 117a/3, 118b/5, 118b/9, 119b/9, 120a/8, 123b/7, 128b/6, 129a/7, 132a/9, 133a/5, 133b/4, 138a/1, 138a/8, 139b/8, 141b/8, 142a/2, 143a/8, 143b/2, 144a/4, 146a/7, 148a/9, 153b/6, 154b/5, 155a/7, 156b/9, 158a/3, 158b/3, 162a/9, 164a/4, 164a/5, 164a/9, 164b/6, 165b/3, 166b/8, 166b/9, 167a/1, 167a/2, 168a/3, 168a/5, 169b/4, 169b/7, 171b/1, 172b/9, 179a/5,

180a/1, 180a/7, 181a/7, 181a/8, 182a/5, 183a/9, 184b/6, 186b/9, 191b/5, 194a/6, 195a/8, 196a/1, 196a/3, 197a/5, 197b/7, 198b/7, 200b/3, 200b/4, 202b/1, 203a/2, 203a/3, 205a/7, 205a/8, 205a/9, 205b/1, 206a/6, 206b/3, 207b/1, 208b/7, 208b/8, 208b/9, 209a/1, 209a/9, 210a/4, 211a/3, 212a/3, 212a/6, 212a/7, 212b/6, 213a/7, 214a/1, 216b/2, 217a/2, 218a/4, 221a/3, 222a/2, 222a/8, 224a/8, 224b/1, 224b/3, 224b/4, 225b/5, 226b/8, 228b/1, 233a/8, 234b/4, 237b/8, 243a/3, 247b/8, 248a/1, 248b/5, 251b/7, 253b/5, 253b/7, 255a/3, 260a/6, 264b/5, 264b/7, 268b/8, 269b/9, 270a/7, 274b/2, 275b/6, 275b/7, 276a/6, 278b/6, 279b/7, 282a/2, 283a/5, 285a/5, 288a/6, 288b/7, 289a/8, 289b/7, 289b/8, 292a/1, 292a/2, 292b/3, 298a/8, 301a/7, 304a/9, 304b/7, 309a/6, 310b/3, 310b/8, 311a/2, 311a/7, 311b/2, 312a/5, 312a/6, 312b/8, 313a/5, 313b/6, 315b/5, 316a/4, 318b/3, 324a/3, 324b/4, 325b/3, 329b/4, 330a/3, 330a/4, 332a/2, 334a/9, 334b/9, 335a/2, 335b/1, 335b/7, 336a/2, 336a/3, 337a/1, 337a/7, 339a/4, 339b/3, 340b/4, 341b/6, 342b/1, 342b/5, 344b/2, 346a/1, 346b/6, 347a/5, 349a/5, 350a/3, 350a/5, 352a/1, 354b/7, 356a/7, 356a/8, 358a/5, 359a/7

2. Yoksa.

y. 012b/3, 081b/3, 081b/4, 113a/3, 134b/6, 179a/8, 182a/6, 189a/1, 200b/3, 210b/2, 210b/5, 222a/1, 223a/4, 223a/5, 224a/6, 264b/2, 265b/7, 267b/9, 268b/7, 292b/6, 295a/4, 318b/7, 319a/1, 319a/3, 319a/4, 337a/2, 337a/6, 349b/5
y. m1 081b/5

3. Ve.

y. 001b/3, 002b/9, 007a/1, 010a/2, 014a/1, 046a/2, 047a/8, 054a/8, 056a/2, 056b/5, 062b/7, 066b/9, 071b/6, 077a/7, 082b/5, 085a/9, 115a/2, 118a/1, 129b/3, 143a/5, 143a/6, 267a/8, 271a/9, 271b/1

4. De, dahi.

y. 096a/6, 119a/9, 261a/4

5. Ya Peki? Soru cümlelerinde pekiştirme görevi yapar.

y. 024a/8, 117b/4, 118a/4, 141b/8, 165b/4, 200b/7, 233a/5, 267b/7, 269b/8, 335a/8, 335a/9, 336b/8, 336b/9

6. („Ya ha  a“ yapısında) Şüphesiz.

y. 124b/4, 153a/1, 155b/3, 159a/9, 350b/1

7. Tercümede tam karşılığı

bilinmeyen kısımların muhtemel anlamları ayırmak için kullanılır.

y. 004b/3, 007a/3, 018b/8, 021a/3, 025b/3, 028a/2, 030a/6, 030b/5, 032a/8, 037a/4, 037b/1, 042b/7, 046a/6, 052b/3, 075a/2, 080a/3, 084a/3, 085b/6, 092b/4, 093a/8, 115a/4, 115b/6, 130a/6, 134a/4, 142a/4, 148b/6, 155a/1, 155b/9, 160b/1, 163b/3, 178b/7, 178b/8, 195a/7, 200b/7, 202a/6, 214a/6, 216b/6, 227a/2, 250a/2, 254b/8, 263a/3, 282b/9, 285b/8, 289b/8, 304b/9, 308a/1, 311a/7, 312b/4, 314b/8, 315a/1, 322b/1, 335a/3, 337b/5, 338a/9, 340b/3, 348a/6, 349a/3, 349a/6, 349b/7, 353a/8, 353b/1, 354b/4, 355a/9, 355b/1, 357b/5, 358b/2, 359b/5, 360a/3, 360b/8, 360b/9, 361a/1

ya II: -4- [T.] Seslenme, nida.

y. 077a/5, 176a/8, 177a/9, 290a/3

yaban: -1- [T.] Issız yer, ıssız kır, ıssız ova,   l, bayır.

y.+ a 142a/3

yad: -1- [T.] Yabancı.

y. g rdi 128a/3

y z: -1- [T.]  g t alma.

y. kılasız 202b/8

yağ-: -3- [T.] Yağmak.

yağmur y.- an 003a/4

y.- mağıla 075a/2

y.- mağdan 126a/5

yağ: -3- [T.] 1. Kandil yağı.

y.+ ı 206a/4

2. Hayvanlardan elde edilen iç yağı.

y.+ larını 082a/1

3. Zeytin yağı.

y. 198a/9

yağdur-: -9- [T.] 1. (Yağmur için)

Yağdırmak.

y.- duğ 089b/1, 224a/4

y.- ucu 300a/3

2. Gökten afet, azap göndermek.

y. 100a/5

y.- duğ 129a/1, 151a/1, 219a/4

y.- ıcı 165b/3

y.- ucu 335a/6

yağdurınıl-: -1- [T.] Yağmur yağdırılmak.

y.- a 135b/3

yağmıl-: -1- [T.] Gökten afet, azap

yağdırılmak.

y.- dı 212a/2

yağmala-: -2- [T.] Baskın yapmak.
y.- mak 161a/2
y.- yıcılar 359b/1

yağmur: -1- [T.] Yağmur. (Bk. yağmur)
y. 025a/4

yağmur: -21- [T.] Yağmur. (Bk. yağmur)
y. 025a/2, 025a/5, 089b/2, 135b/3,
219a/4, 224a/5, 296a/1
y.+ dan 052b/1
y.+ ı 070b/7, 126b/7, 206b/9,
212a/2, 212b/3, 219a/4, 224a/5,
241a/6, 241a/7, 244b/2, 288b/1,
340b/3
y. yağın 003a/4

yağmurlayın: -1- [T.] Yağmur gibi.
y. 321a/4

Yağūs: -1- [Ar.] Aslan şeklinde olan eski
bir putun adı.
Y.+ ı 341a/1

yahtulu: -2- [T.] Işıklı, nurlu, parlak.
y. 206a/3
y. ola 181a/4

yāhūz: -2- [Far.] Yahut.
y. 005a/2, 036b/6, 005b/2

yāhūd: -2- [Far.] Yahut.
y. 039b/6

yahūdi: -1- [Ar.] Musevi
y.+ ler 060b/6

Yaḥyā: -7- [Ar.] Kur'an'da adı geçen,
İsrâiloğulları'na gönderilen bir
peygamber.
Y. 008b/1, 176a/1, 176a/6, 176a/7
Y.+ ya 076b/4
Y.+ yı 030a/9, 190b/5

yağ-: -2- [T.] Yakmak.
y.- asıdur 007b/5
y.- maya 007b/4

yağa: -3- [T.] Giyeceklerin boynun
etrâfına gelen kısmı.
y.+ ı 221a/8
y.+ ı 228b/5
y.+ sından 215a/6

yağıl: -2- [T.] Yakılmak.
y.- dı 025a/7
karara y.- dı 336a/9

yağın: -142- [T.] 1. Var olan, hazır
bulunan.
y.+ dur 182b/4
y.+ ırağın 095b/4

2. Mesafe bakımından yakın olan.
y. 008a/5, 046a/1, 078a/1, 107a/9,
216a/7, 246a/1, 257a/2, 283a/6,
309a/9, 334b/4, 339a/3, 349a/2
y.+ dur 127b/1, 257a/2, 317a/6,
338a/6
y.+ ında 095a/5
y.+ ırağında y. dur 101a/1
y.+ ırağın 308b/3, 319a/8
y.+ ırağ oldu 312b/8
y.+ ırağ 238a/2
y.+ ırağdur 059b/6, 156b/9
y.+ un 016a/9
y. eyledi 310a/5
y. eyledük 178a/3
y. eyleyevüz 337a/5
y. gelmeğ 004b/2
y. gelmeğ 084b/4, 136a/8
y. gelmesün 106a/1
y. iken 346a/8
y. oluna 351a/3
y. olundu 216b/9, 309a/2
y. ola 164a/7
y. oldu 113b/7, 206a/4, 225a/3,
312b/7, 314a/5, 335b/5
y. olmağ 016b/5
y. olmazlar 174b/4
y. olucı 314a/5

y. olur 003a/5
y. olurlar 114a/9
y. sarâylarına 143a/8

3. Zaman bakımından kısa süre,
kısa zamanda.
y. 030b/4, 127b/6, 128b/9, 132b/8,
148a/2, 170b/2, 239a/1, 305a/3,
305b/9, 325b/5, 328b/6, 330b/2,
350a/3
y.+ dan 044a/7
y.+ dır 019a/5
y.+ dur 087b/5, 287b/4
y.+ larda 098a/1, 141b/6
y.+ mıdır 342b/1
y. mıdır 191b/5
y. ola 252b/1
y. oldu 096b/6, 186a/4, 191a/3,
314a/8, 345b/4
y. olur 179b/5

4. Meyl, yaklaşma, yönelme,
tevessül etme.
y. anlar 197a/1
y. gelmeç 082b/1, 082b/2, 163a/1,
163a/4
y. olınmışlar 057b/8
y. oldılar 165b/9
y. olmadılar 007a/2
y. olmaç 046b/7
y. olmaya 145b/9
y. olmazlarken 049b/7

5. Kan bağı bakımından yakın
derece.
y. 015b/8, 019a/5, 054b/9
y.+ ırak 043a/4
y.+ ıraklar 069a/3, 220a/7
y.+ rakdur 069a/4

6. Benzeyen, yaklaşan, istenilen
şeye en uygun olan.
y.+ ırağa 170a/6
y.+ ırak 174a/2
y.+ ırakdur 042b/7, 043b/4, 192b/8,
251a/6, 252a/5

y.+ rakdur 027a/1, 039b/7

7. Aralarında sıkı ilişki, kuvvetli
bağ bulunan.
y.+ ırağı 032a/8
y.+ ırağın 066b/7
y.+ ırakdur 164b/4
y. eyleye 256a/2
y. eyleyeler 272a/1
y. olunmuşlar 352b/3
y. olunmuşlardan 030b/9, 319b/1
y. olunmuşlardansız 091a/8, 215b/3
y. olunmuşlardur 318a/1
y. ol 358a/8
y. olmuşlar 352a/9

8. Örtme, örtünme.
y. eyleyeler 252a/5

9. Neredeyse, az daha, hemen
hemen.
y. 206b/5, 334b/6
y. oldu 226b/9, 231a/6, 302b/2,
337b/1
y. oldılar 166a/3, 342a/5
y. oldıydı 212a/4
y. olduğdı 166a/1, 265b/5
y. olduğuz 302b/3
y. olmaz 292b/2
y. olmuş olasin 138a/8
y. olur 207a/2, 286a/9
y. olurın 180b/1

yakınlık: -7- [T.] 1. Manevi bağları
kuvvetli olma, yakın ilişki içinde
olma durumu.
y. 164b/4, 256a/2, 269b/4, 270a/7,
272a/2, 300a/9

yakınlığ
y.+ ında 275b/6

2. Cinsi münasebet.
y. 017b/5
y. eyleç 016b/3
y. eyledi 097a/3
y. eylemedi 317a/7, 317b/3

y. eylememiş iken 176b/3
y. eylemeş 016b/4, 020a/4
y. eylemeyesiz 021b/9, 022a/1
y. eyleş 020a/5
y. eylesiz 218b/9
y. eylesiz 046b/9
y. eyleye 322b/1, 322b/2
y. eyleyesiz 059b/1, 250b/7

yaşın dirlik: -66- [T.] Dünya hayatı. (Bk. yaşın dirlik)
y. 008a/5, 018b/6, 035b/9, 041a/6, 053a/1, 072b/2, 075a/8, 080b/1, 085b/4, 087a/6, 094a/1, 108b/1, 119b/7, 121a/8, 122a/4, 124a/2, 142b/8, 143b/4, 146b/8, 175a/5, 199a/5, 232a/6, 234b/6, 237b/3, 244b/1, 257b/4, 279b/6, 280b/2, 283b/3, 284b/3, 291b/2, 298a/1, 303a/8, 321a/3, 321a/6, 349b/9
y.+ de 018a/6, 273b/8
y.+ den 238a/5

yaşın dirliş
y.+ e 107a/3, 115b/3, 142b/7
y.+ i 008a/7, 049a/6, 144b/4, 159a/6, 249a/1, 313a/9, 354b/4
y.+ ümüz 072a/7, 297a/5
y.+ ün 028b/4
y.+ üş 051b/1, 107a/3, 116b/9, 117a/1, 170b/3, 171b/5, 171b/7, 185b/5, 205b/8, 230b/7, 230b/9, 288b/8, 291b/6
y.+ üşüzde 299b/6

yaşın dirlik: -1- [T.] Dünya hayatı. (Bk. yaşın dirlik)
yaşın dirliş
y.+ ümüz 199a/8

yaşındur: -2- [T.] İki kişiyi arasını düzeltmek, uzlaştırmak.
y.- a 046a/6
y.- maşum 129b/1

yaşışık: -1- [T.] Uzlaşma.
y. eylemek 048b/2

yaşlaş: -1- [T.] Yaklaşmak.
y.- mışlardan 348b/1

Yaş küb: -34- [Ar.] Hz. İbrâhim'in torunu ve İsrâiloğulları'nın atası olan peygamber.
Y. 012a/1, 012b/2, 034a/5, 132a/3, 134b/4, 178a/8Y.+ a 012a/2, 012a/6, 033b/4, 057a/4
Y.+ ı 076b/2, 128a/5, 178a/1, 189b/4, 234b/9, 270b/2
Y.+ uş 094b/7, 132a/6, 137a/3, 175b/9
Y. oğlanları 004b/7, 005a/4, 011a/5, 012b/2, 061b/7, 066a/2
Y. oğlanlarına 012a/6, 018b/5, 033b/4, 034a/5, 057a/4
Y. oğlanlarından 022b/3, 031a/2, 066b/1

yaşüt: -2- [Ar.] Pembe ve kırmızı renkli değerli taş.
y. 121a/8
y.+ dur 317a/7

yalan: -69- [T.] Gerçek olmayan, gerçeş aykırı olan, uydurulmuş olan, asılsız.
y. 053a/4, 071b/6, 077a/7, 081b/6, 086a/1, 090a/1, 116a/6, 119b/1, 120a/5, 124a/7, 159a/3, 160a/1, 168b/5, 169a/5, 182a/2, 199a/9, 201a/7, 209b/9, 237b/8, 252a/7, 253b/5, 266a/7, 288a/5, 318b/2, 322a/8, 323b/4, 328a/8, 341b/1, 341b/2
y.+ a 213b/7
y.+ dur 203b/5, 299a/1
y.+ ı düzersiz 234a/4
y.+ ı 032b/9, 033a/4, 034a/6, 047b/3, 062b/3, 062b/6, 068b/4, 155b/3, 159b/9, 218a/4, 278b/9
y.+ ıla 016b/6
y.+ larıdur 300a/9

y.+ larından 267b/7
y.+ larunuzdan 191b/8
y. eylerlerdi 215b/5
y. eytdi 133a/1
y. getürdi 203b/2
y. getürdiler 091b/1
y. mı bağladı 253b/4
y. olunmamış 127b/7
y. söyledi 133b/6, 274a/4
y. söylediler 071b/9, 124a/8,
275b/9
y. söylerler oldılar 002b/6, 110a/9
y. söylerler 079a/8, 120a/1, 291a/1
y. söylersiz 082a/5, 261b/1
y. söyleyiciler 309b/6
y. söyleyicilerdür 072a/7

yalancı: -40- [T.] Yalan söyleyen, gerçeği inkar eden kimse.

y. 220b/1, 268b/4, 278b/3, 279a/1,
279b/3, 315a/4, 317b/7, 358a/7
y.+ dur 129b/9, 272a/3
y.+ lar iken 220b/2
y.+ lar olası 137a/9
y.+ lar oldılar 154a/7
y.+ lar 032a/1, 125a/1, 159a/4,
203b/6, 323b/8
y.+ lardan 088a/8, 203a/8, 219b/2,
222a/8, 229a/6
y.+ lardandır 133b/6, 203a/9
y.+ lardur 107b/2, 112b/9, 201b/2,
233b/8, 267b/8, 325a/9, 329b/7
y.+ ları 107b/3, 233a/5
y.+ larsız 157b/5
y.+ ları 037a/7
y.+ nu 296a/3
y. eyler 357b/9
y. olursa 278b/9

yalan bağla-: -56- [T.] İftira atmak, yalan uydurmak.

y.- dı 047b/1, 071b/6, 077a/7,
081b/6, 086a/1, 116a/6, 118a/4,
123b/8, 124a/7, 125b/2, 169a/5,
182a/2, 199a/9, 209b/9, 237b/7,
244b/6, 288a/5, 298b/3, 312a/4,
328a/7

y.- dılar 078a/3
y.- duk 090a/1
y.- dumısa 298b/4
y.- mak 268b/6
y.- makdan 081a/3, 081a/6
y.- ma 182a/2
y.- mışmıssa 338b/5
y.- r 159a/3, 160a/1
y.- rlar oldılar 029a/8, 081a/3,
087b/1, 117b/3, 124b/4, 157b/6,
233b/9, 300a/9
y.- rlar oldıardı 072a/1, 231b/7
y.- rlar 047b/2, 068b/4, 079a/2,
081a/1, 119b/1, 120a/4
y.- rsız oldu 155a/5
y.- rsız 119b/1
y.- ya 034a/6
y.- yalar 327b/5
y.- yam 125b/2
y.- yasın 166a/1
y.- yasız 160a/1
y.- yıcılar 126b/5
y.- yıcılara 094a/2
y.- yıcısın 158b/8

yalan bağlan-: -4- [T.] Uydurulmak.

y.- mış 007b/1, 123b/9, 229a/2,
256b/2

yalan bağlanıl-: -2- [T.] Uydurulmak.

y.- a 118a/3, 140a/5

yalan dutunıl-: -2- [T.] Yalanlanılmak, inkar edilmek. (Bk. yalan dutunıl-)

y.- dılar 072b/5, 140a/3

yalan dutunıl-: -2- [T.] Yalanlanılmak, inkar edilmek. (Bk. yalan dutunıl-)

y.- dı 041a/3, 072b/4

yalan dut-: -85- [T.] Yalanlamak, inkar etmek. (Bk. yalan tut-)

y.- alar 195a/4
y.- ar 337a/5
y.- ardı 225b/4
y.- arlar 352a/4, 353a/7
y.- arlarısı 041a/3

y.- arlarsa 082a/2, 259a/1
y.- arsa 358a/6
y.- arsız olduğuz 202a/5, 347b/4,
352a/8
y.- arsız 351b/4
y.- dı 071b/6, 082a/4, 086a/2,
116a/6, 164b/7, 181b/1, 181b/7,
195a/4, 218b/7, 219a/6, 259a/2,
315a/8, 335a/6, 337b/4, 345b/3,
349b/2, 356b/5, 357a/2, 357a/4,
360b/6
y.- dılar 004b/7, 0 093b/2, 028a/8,
059b/7, 067a/3, 072a/9, 073a/3,
073b/6, 082a/7, 085b/9, 088a/5,
088a/6, 093b/1, 096b/4, 118b/4,
159b/5, 199a/4, 199b/7, 218a/5,
269a/2, 315b/1, 315b/4, 356b/7
y.- duğ 334b/7
y.- duğlarından 199b/1
y.- duğuz 074a/9, 214a/3
y.- ıcıları 154a/4, 291a/6
y.- mağ 348b/6, 348b/8, 353b/9
y.- maya 352a/5
y.- mayayduğ 072a/5
y.- mazlar 072b/3
y.- ucılar 318b/4
y.- uclara 311a/9, 336a/4, 347a/8,
347a/9, 347b/2, 347b/4, 347b/6,
347b/7, 347b/9, 348a/2, 348a/3,
348a/4, 352a/4
y.- uclardur 338b/8
y.- uclarla 343a/1
y.- uclaruğ 071a/4

yalan tut-: -109- [T.] Yalanlamak, inkar etmek. (Bk. yalan dut-)
y.- alar 118a/8, 214b/2, 228b/9
y.- ar 317a/2
y.- arduğ olduğıdı 344b/5
y.- arlarsa 257b/2
y.- arsız oldular 256b/1
y.- arsız olduğuz 245b/9, 264b/7,
311b/1
y.- arsız 316a/7, 316a/8, 316a/9,
316b/1, 316b/2, 316b/3, 316b/4,
316b/5, 316b/7, 316b/8, 316b/9,
317a/1, 317a/2, 317a/3, 317a/4,

317a/5, 317a/6, 317a/7, 317a/8,
317a/9, 317b/1, 317b/2, 317b/3,
317b/4, 317b/5, 319a/8
y.- dı 083a/2, 118a/6, 151a/4,
210a/8, 217a/7, 218a/6, 234a/6,
237b/8, 256b/4, 268b/9, 273b/6,
274a/4, 277a/5, 308a/8, 308b/1,
314b/3, 314b/8, 315a/2
y.- dılar 065b/8, 070b/5, 086a/8,
088b/7, 090a/5, 090a/6, 090b/2,
090b/7, 092b/2, 096a/6, 096a/7,
102a/1, 111a/8, 118a/5, 120b/1,
120b/2, 120b/4, 122a/1, 189b/9,
196a/2, 198b/6, 199b/3, 210a/8,
210b/7, 211b/7, 211b/8, 214a/8,
217b/4, 217b/7, 219b/4, 235b/4,
238b/3, 238b/8, 256b/5, 261a/8,
267a/7, 281b/6, 308a/3, 314a/9,
314b/4, 321a/3, 329a/6, 331a/6,
348b/5
y.- duğ 275b/8
y.- duğuz mı 225b/4
y.- duğuz 008b/1
y.- madı 312b/8
y.- uclardan 319b/2

yalan tutul-: -2- [T.] Yalanlanmak, inkar edilmek.
y.- dı 195a/5, 257b/2

yalavaç: -5- [Soğd.] Peygamber, resul, elçi.
yalavac

y.+ a 094b/1
y.+ lardan 298b/6
y.+ ını 305b/9
y.+ inuğ 306a/8
y. oldı 178a/4

yaluğ: -5- [T.] Alev, yalım, alevin yaydığı sıcaklık. (Bk. yaluğ)
y. 316b/7
y.+ dan 316a/8
y.+ ı 221a/3
y.+ ından 347b/5
y. olmayasın 185a/2

yalıncağ: -1- [T.] Çırçıplak.
y. 085b/6

yalınlan-: -1- [T.] Alevlenmek.
y.- dı 357a/4

yalıñuz: -4- [T.] 1. Yalnız, tek başına. (Bk. yalıñuz)
y. 077b/1
y. ƣaldılar 002b/9, 036a/5

2. Sadece.
y. 081a/4

yalıñ: -1- [T.] Alev, yalım, alevin yaydığı sıcaklık. (Bk. yalıñ)
y. 361b/2

yalıñlu: -3- [T.] Alevli.
y. 101b/6, 167a/9, 210a/9

yalıñuz: -10- [T.] Yalnız, tek başına. (Bk. yalıñuz)
y. 179a/9, 179b/8, 190b/5, 275a/1, 277b/6
y.+ ken 088b/3, 326b/7
y. iken 164a/1, 282b/2, 343b/7

yan: -26- [T.] 1. Bir şeyin sağının ve solunun ortak adı.
y.+ ı 115b/9, 178a/3
y.+ ına 266b/6
y.+ ları 041b/5, 106b/5, 205a/6, 245b/4
y.+ larımı 174b/7
y.+ larıñuz 052b/3

2. Taraf, yön.
y.+ ın 192b/3
y.+ ındın 183a/3

3. Bir şeyin bir kısmı.
y.+ ın 036b/5

4. Kanat.
y.+ ın 162b/2

5. Birlikte olma ifâde eder, yanında gelenler.
y.+ ında 046a/9

6. Yakın, civar, kenar.
y.+ ında 101a/1, 140b/5
y.+ ından 228b/2, 338b/2
y.+ ınuñ 101a/1

7. İlgi, alaka.
y.+ ını ayruğ eyleye 286a/2
y.+ ını ırağ eyledi 166b/1

yañ: -2- [T.] 1. (Mecaz) Şefkat kanadı.
y.+ uñ 151b/1

2. Taraf
y.+a 051a/2

yan-: -1- [T.] Ateşte yanmak.
y.- up 202a/4

yaña: -689- [T.] 1. Tarafına, tarafa.
y. 002a/6, 002b/9, 003b/8, 004a/2, 004a/3, 005a/4, 005b/3, 007a/4, 007a/8, 008a/6, 012a/5, 012a/9, 012b/6, 013a/2, 013a/3, 013a/9, 013b/1, 014b/2, 015a/9, 015b/1, 016b/1, 016b/7, 017b/2, 018a/1, 018a/6, 018b/5, 019a/2, 020a/3, 022a/9, 022b/3, 024a/3, 024b/4, 026b/3, 027a/8, 028a/9, 029a/6, 031a/3, 031a/9, 031b/2, 032a/3, 033b/3, 034a/9, 034b/6, 035a/1, 035a/7, 036a/2, 037a/1, 038b/5, 039a/3, 042a/7, 042b/8, 043b/4, 044b/6, 046b/3, 047b/4, 048a/6, 048a/7, 048a/8, 048a/9, 048b/8, 049a/2, 049b/4, 050a/5, 050a/8, 050b/2, 050b/3, 050b/8, 050b/9, 051a/1, 051a/2, 051b/1, 052a/2, 052a/3, 052b/6, 054a/1, 054a/3, 055a/5, 055b/4, 055b/5, 057a/1, 057b/5, 057b/9, 058a/2, 058a/4, 059a/8, 059b/9, 060b/3, 061b/2, 061b/3, 062a/4, 063b/2, 063b/7, 063b/9, 064b/4, 064b/6, 064b/8,

065a/4, 065a/9, 065b/1, 065b/4,
065b/7, 066a/5, 066b/5, 066b/6,
066b/7, 066b/8, 068a/5, 068b/5,
068b/7, 071a/5, 071b/2, 072a/1,
073a/2, 073a/6, 073b/9, 074b/5,
074b/8, 075b/4, 075b/5, 076a/7,
076b/6, 077a/7, 078b/1, 079a/3,
079b/2, 083a/9, 083b/8, 084a/2,
087a/1, 087b/9, 088b/7, 089b/2,
090a/3, 090b/9, 091b/1, 091b/6,
093a/3, 093a/5, 093b/8, 094a/8,
094b/5, 094b/8, 095a/7, 096a/7,
097a/7, 097b/4, 098b/1, 098b/4,
099b/4, 100b/2, 101a/6, 103b/6,
105a/7, 105b/4, 107a/2, 108b/3,
108b/5, 109b/1, 109b/2, 110b/6,
111b/5, 111b/7, 111b/8, 112a/1,
112b/1, 112b/6, 113b/9, 114a/9,
116a/1, 116b/4, 117a/4, 117a/5,
117b/3, 117b/9, 118a/9, 118b/1,
119a/6, 120b/3, 120b/5, 123a/2,
123a/9, 124b/5, 124b/7, 125b/1,
126b/4, 126b/7, 127a/4, 127a/8,
127b/1, 127b/3, 128a/3, 128a/4,
128b/2, 129a/2, 129b/1, 129b/2,
129b/4, 130a/4, 131a/3, 131b/7,
133b/9, 134a/6, 136b/1, 136b/4,
137a/4, 137b/5, 137b/8, 138a/2,
139a/6, 139b/9, 140a/1, 141b/4,
142b/9, 143a/5, 143b/8, 144b/2,
144b/3, 144b/8, 145a/7, 147b/9,
151a/9, 152a/4, 154b/1, 154b/2,
155a/2, 157b/4, 157b/5, 160a/6,
160b/1, 160b/7, 161a/5, 162a/7,
162b/7, 163a/2, 163a/6, 163a/8,
163b/4, 164a/6, 164b/4, 165b/2,
165b/9, 168b/4, 168b/6, 168b/8,
168b/9, 169a/5, 169a/6, 169a/8,
169b/2, 169b/3, 169b/5, 170a/7,
170b/6, 171a/1, 171a/4, 171a/6,
171a/9, 171b/5, 171b/8, 172a/6,
172b/1, 172b/6, 173a/6, 174a/2,
174a/9, 174b/3, 175a/3, 175a/5,
175b/2, 176a/5, 176a/9, 176b/1,
176b/5, 176b/7, 176b/8, 177a/2,
177b/1, 177b/8, 179a/3, 179a/6,
179a/7, 179b/3, 180b/5, 180b/6,

181b/1, 183a/3, 183a/7, 183b/3,
183b/6, 184a/4, 184a/8, 184b/3,
184b/4, 184b/7, 185b/5, 185b/9,
186b/4, 186b/6, 186b/7, 187b/5,
187b/9, 189a/3, 189a/7, 189b/3,
189b/5, 190b/9, 193a/2, 195b/9,
196b/5, 197a/6, 199b/5, 199b/8,
200a/6, 200b/8, 201a/4, 202b/3,
206a/4, 207a/6, 207a/8, 207a/9,
207b/2, 207b/3, 209b/2, 210a/4,
211a/5, 211a/6, 211b/5, 211b/6,
211b/7, 212a/5, 212a/8, 212a/9,
213a/1, 213b/1, 213b/2, 213b/7,
214a/2, 214a/8, 215a/3, 215b/9,
216a/1, 216a/6, 221a/8, 222a/9,
222b/1, 222b/6, 222b/8, 223a/3,
223b/1, 224a/2, 225b/5, 226b/5,
227a/3, 227b/7, 228a/2, 228b/6,
228b/8, 229a/5, 229a/7, 229a/9,
229b/2, 229b/3, 229b/5, 229b/8,
230b/3, 231a/3, 231b/1, 231b/2,
232a/4, 232a/5, 232b/7, 232b/9,
233a/2, 233b/9, 234a/6, 234b/1,
234b/8, 235a/9, 235b/3, 236a/9,
237a/5, 237b/5, 238b/1, 238b/4,
239a/4, 240a/1, 240a/4, 241a/4,
241a/8, 243a/1, 243b/3, 243b/6,
244a/8, 245a/1, 245a/7, 246a/7,
246b/4, 248a/2, 250b/4, 251a/5,
254a/7, 254a/8, 255b/9, 256b/4,
257a/1, 257b/3, 257b/9, 258a/1,
258b/5, 260b/5, 261a/8, 261a/9,
261b/1, 261b/5, 262a/2, 262a/8,
262b/8, 262b/9, 264a/5, 264a/9,
264b/2, 264b/8, 265b/7, 266a/9,
266b/1, 266b/4, 267b/3, 269a/8,
269b/1, 269b/9, 271a/6, 271b/9,
272a/1, 272b/1, 272b/2, 272b/3,
273a/4, 273b/4, 274a/2, 274b/9,
275b/3, 275b/4, 276b/6, 277a/9,
277b/5, 277b/6, 278a/8, 278b/2,
279b/1, 279b/3, 279b/9, 280a/1,
282a/3, 282a/9, 282b/7, 282b/8,
283a/4, 283b/1, 283b/2, 283b/6,
283b/9, 284b/4, 285b/4, 286a/1,
286a/8, 286b/8, 287a/4, 287a/5,
287b/1, 289a/7, 290a/2, 290a/3,

290a/7, 290b/4, 292a/5, 293b/9,
294b/5, 295a/9, 296b/3, 297a/9,
297b/2, 299a/1, 299a/8, 300b/1,
300b/2, 300b/3, 301b/8, 302a/4,
302b/1, 303a/7, 304a/2, 304b/1,
304b/4, 304b/7, 306b/4, 307a/2,
308a/4, 308b/3, 309a/1, 309a/5,
310a/4, 310a/5, 310a/8, 310b/9,
311b/1, 312b/8, 313b/1, 313b/9,
314b/2, 314b/3, 318b/4, 319b/9,
320a/5, 320a/7, 321a/7, 323a/4,
325a/3, 325b/2, 326a/8, 326b/1,
326b/3, 326b/8, 327a/4, 327a/7,
327b/2, 328a/1, 328a/4, 328a/5,
328a/8, 328b/7, 329a/9, 329b/1,
329b/4, 330a/7, 330b/7, 332a/8,
332b/7, 332b/9, 333a/3, 333a/7,
333a/9, 333b/6, 334b/1, 334b/3,
335b/4, 336b/6, 337a/3, 337a/4,
339a/2, 340a/2, 340a/5, 340b/4,
341a/9, 342a/9, 342b/7, 342b/8,
343a/3, 343a/7, 343b/2, 344a/8,
345a/6, 345b/1, 345b/4, 347a/1,
347b/4, 347b/5, 349a/2, 349b/2,
349b/5, 352b/4, 353a/1, 353a/2,
353a/3, 355a/3, 355a/4, 356a/1,
357b/5

2. Taraf.

y.+ da 128b/6
y.+ dan 227a/1
y.+ dın 116a/3, 228a/9, 264b/1,
265a/1, 339b/7
y.+ dur 026a/6, 027b/1, 029b/5,
031b/3, 060b/8, 063b/5, 078b/4,
083a/7, 083b/3, 115a/6, 116b/9,
118b/5, 120a/5, 123a/4, 147a/2,
195b/2, 206b/8, 233b/1, 242b/9,
243b/4, 243b/5, 253b/6, 258b/7,
266a/1, 277a/3, 280a/2, 286b/7,
335a/4, 345b/3, 350a/2, 358a/4
y.+ sına 192b/6
y.+ sında 165b/3
y.+ sından 178a/3

yağâğu: -1- [T.] Yüz.
y.+ nı 243a/5

yandır-: -9- [T.] Yandırmak, tutuşturmak,
yakmak.
y. 229a/5
y.- acağdur 191a/5
y.- alar 065a/6
y.- asın 353b/1
y.- dı 003a/2, 067a/2
y.- ıdı 230b/4
y.- ur 142a/2
y.- ursız 264a/3

yandırın-: -1- [T.] Yakılmak,
tutuşturulmak.
y.- urlar 281b/7

yandırınıl-: -4- [T.] Yakılmak,
tutuşturulmak. (Bk. yandırınıl-)
y.- a 351a/3
y.- mış oldı 047b/8
y.- mış 360a/7
y.- ur 206a/3

yandırınıl-: -1- [T.] Yakılmak,
tutuşturulmak. (Bk. yandırınıl-)
y.- a 351a/1

ya'ni: -873- [Ar.] Açıklama yapmak veya
örnek vermek için kullanır. Mesela,
örneğin.
y. 001b/2, 001b/4, 001b/6, 001b/7,
002a/3, 002a/4, 002a/5, 002a/6,
002b/4, 002b/5, 002b/9, 003b/1,
003b/2, 003b/3, 003b/5, 003b/6,
003b/8, 004a/5, 004a/8, 004b/3,
004b/4, 004b/8, 004b/9, 005a/2,
005a/3, 005a/7, 005a/8, 005a/9,
005b/2, 006a/1, 006a/2, 006a/7,
006a/8, 006b/2, 006b/3, 006b/5,
006b/7, 006b/8, 007a/1, 007a/2,
007a/3, 007a/5, 007a/6, 007a/9,
007b/1, 007b/2, 007b/3, 007b/4,
007b/8, 007b/9, 008a/1, 008a/4,
008a/8, 008b/1, 008b/2, 008b/3,
008b/6, 008b/8, 009a/6, 009a/9,

010a/1, 010b/6, 011a/9, 011b/7,
012b/5, 013a/7, 013a/8, 013b/5,
014a/3, 014a/4, 014b/2, 014b/4,
014b/5, 015b/7, 016a/1, 016a/7,
016b/6, 016b/7, 016b/8, 016b/9,
017a/2, 017a/5, 017a/8, 017b/2,
017b/3, 018a/4, 018a/5, 018b/4,
018b/8, 019a/5, 019b/2, 019b/9,
020a/2, 020a/3, 020a/8, 020b/1,
020b/2, 020b/3, 020b/5, 020b/6,
021a/1, 021a/3, 021a/8, 022a/4,
022a/9, 022b/3, 023a/7, 024a/4,
024a/5, 025a/5, 025b/2, 025b/9,
026a/4, 026a/6, 026b/2, 026b/5,
026b/6, 026b/7, 027a/5, 027b/1,
027b/2, 027b/7, 028a/2, 028a/7,
030a/8, 030b/1, 030b/4, 030b/5,
031a/9, 032b/4, 032b/6, 032b/9,
033a/1, 034a/9, 034b/3, 034b/7,
034b/8, 035b/4, 036a/2, 036a/6,
036a/7, 036a/8, 036a/9, 036b/1,
036b/5, 037a/3, 037a/7, 037a/9,
038b/3, 038b/6, 038b/7, 039b/2,
039b/3, 039b/4, 039b/6, 039b/9,
040b/6, 041b/5, 042b/2, 042b/7,
043a/6, 043a/7, 043b/8, 044a/3,
044a/5, 045a/1, 045a/2, 045a/4,
045a/5, 045a/8, 045a/9, 045b/3,
045b/4, 045b/7, 046a/3, 046a/5,
046a/8, 046b/6, 046b/9, 047b/3,
047b/5, 047b/7, 048a/3, 048a/7,
048a/8, 048b/3, 048b/7, 048b/8,
049a/8, 050a/1, 050a/4, 050a/5,
050a/6, 050b/3, 050b/5, 051a/1,
051a/3, 051a/7, 051a/9, 052b/3,
053a/1, 053a/4, 053a/7, 053b/4,
053b/6, 054a/7, 054b/8, 055a/9,
055b/1, 055b/6, 056a/4, 056b/3,
056b/4, 056b/5, 056b/7, 056b/9,
057b/6, 058a/2, 058a/6, 058a/9,
059a/1, 059b/1, 059b/3, 059b/9,
060a/4, 060b/7, 061a/9, 061b/2,
062a/1, 062b/2, 062b/7, 063a/3,
064a/7, 064b/7, 068a/2, 068a/3,
068a/8, 068a/9, 069a/3, 069a/5,
069a/6, 070a/5, 071b/5, 072a/8,
074a/8, 075a/2, 075a/3, 075b/4,

076a/9, 077a/1, 077a/6, 077b/7,
078a/3, 078b/5, 078b/7, 079a/7,
079b/4, 079b/5, 080a/1, 080a/5,
080b/9, 081a/4, 081a/7, 082a/2,
082b/6, 082b/8, 083a/4, 083a/6,
083b/3, 083b/7, 083b/9, 084b/2,
084b/8, 085a/6, 085b/3, 085b/6,
085b/9, 086a/1, 086a/2, 086a/3,
086a/5, 086a/6, 087a/3, 087a/8,
088b/4, 089a/7, 089b/1, 089b/2,
089b/4, 091b/5, 092a/6, 093a/5,
093a/8, 094a/3, 094a/5, 094a/7,
094b/4, 094b/7, 095a/5, 095a/6,
095a/7, 095b/4, 095b/9, 097a/3,
097a/4, 097a/5, 097a/6, 097b/6,
097b/7, 099b/2, 100a/4, 100a/5,
100a/6, 101a/9, 101b/1, 101b/8,
102a/4, 103a/9, 104a/1, 104a/2,
104b/5, 105a/8, 106a/9, 106b/3,
107a/6, 107b/9, 108a/1, 109a/4,
109b/2, 110b/1, 110b/2, 112b/1,
115a/3, 115a/9, 115b/6, 115b/8,
116b/3, 119b/9, 120a/1, 121a/8,
121b/4, 122b/9, 123a/1, 123a/3,
123b/3, 124a/1, 124a/2, 124a/4,
124b/5, 125b/7, 126a/5, 127b/2,
127b/4, 128a/5, 128a/6, 128a/8,
129a/2, 129a/5, 129b/8, 131a/5,
131a/8, 132a/2, 132b/7, 133a/5,
133a/6, 133a/9, 133b/1, 133b/2,
133b/3, 133b/4, 134a/4, 134a/5,
135a/1, 135b/3, 136a/2, 136a/3,
136a/6, 136a/7, 137a/1, 137a/2,
138b/3, 140a/8, 140b/1, 140b/8,
141a/1, 142b/5, 142b/7, 145a/1,
146a/1, 146b/1, 146b/4, 146b/6,
147a/9, 147b/2, 147b/9, 148a/1,
148b/3, 149a/1, 149a/6, 150a/1,
150a/3, 150b/6, 150b/7, 151a/9,
151b/1, 151b/2, 151b/6, 152a/2,
152a/5, 152a/6, 152b/3, 152b/9,
154a/9, 154b/2, 155a/5, 156a/9,
158a/7, 159a/2, 161a/1, 161a/2,
161a/4, 161a/7, 164a/4, 165a/5,
166a/3, 166a/6, 166a/8, 167b/4,
167b/5, 167b/8, 168a/8, 170b/2,
171a/7, 171b/1, 171b/3, 172b/3,

173a/1, 173a/4, 173b/1, 174b/2,
174b/9, 175a/9, 175b/8, 175b/9,
177a/1, 178a/1, 178b/4, 179a/9,
179b/6, 179b/9, 180b/6, 181a/5,
181a/6, 181a/8, 181a/9, 181b/6,
181b/8, 184b/1, 184b/2, 185a/5,
185a/7, 185b/7, 186b/4, 186b/9,
187a/6, 188b/8, 189b/3, 189b/4,
190a/1, 190b/2, 191b/3, 191b/7,
192b/5, 192b/6, 192b/8, 195b/3,
198a/2, 199b/7, 199b/8, 200a/1,
200b/3, 201b/8, 202b/2, 202b/4,
203b/9, 204b/7, 205a/9, 207b/4,
207b/5, 207b/6, 208a/7, 208b/2,
212a/3, 212b/3, 212b/5, 212b/6,
214a/2, 214b/3, 214b/5, 215a/6,
216a/2, 217a/2, 218a/5, 219a/3,
219a/4, 219a/6, 220a/7, 220b/3,
220b/4, 221a/4, 221b/2, 224a/1,
224a/8, 225b/6, 226a/8, 226a/9,
226b/1, 226b/5, 227a/5, 227b/6,
229a/1, 229b/3, 229b/8, 231b/7,
232b/3, 232b/4, 232b/8, 233a/1,
233a/5, 237b/7, 238b/9, 239a/1,
240b/1, 241a/7, 242a/7, 243a/9,
244b/2, 246a/1, 246a/9, 246b/3,
250a/2, 250b/3, 251b/6, 253a/1,
254b/8, 255b/1, 257a/2, 257a/3,
257b/4, 258a/7, 259a/2, 259b/3,
260b/6, 260b/9, 261a/2, 261a/3,
261b/4, 261b/9, 262b/7, 263b/7,
264b/1, 264b/7, 265b/7, 266a/4,
267a/6, 267b/9, 270a/8, 271a/2,
271a/3, 271b/7, 272a/1, 275b/5,
276a/1, 276a/6, 276a/7, 277b/5,
278a/9, 281b/2, 281b/8, 283a/6,
283b/7, 285a/5, 285b/8, 286a/1,
286a/9, 287a/7, 289b/8, 289b/9,
290b/1, 290b/9, 291a/8, 291b/1,
291b/2, 291b/3, 291b/5, 291b/6,
291b/8, 294b/2, 294b/3, 295a/3,
295a/4, 295a/7, 295b/9, 296a/1,
296b/5, 298b/4, 299b/3, 303b/3,
304b/9, 306a/8, 308a/1, 308b/7,
308b/9, 310a/4, 310b/4, 310b/6,
311a/7, 313a/1, 314b/6, 315a/2,
315a/8, 315b/1, 315b/3, 316b/8,

317a/9, 318a/5, 319a/7, 320a/1,
320b/3, 320b/5, 320b/7, 322b/2,
326a/9, 327a/9, 329a/2, 330a/7,
331b/3, 332a/2, 332a/7, 332b/6,
332b/7, 333a/9, 334a/7, 334b/2,
335a/3, 335a/4, 335a/5, 335a/7,
336a/2, 336a/7, 336a/8, 336a/9,
336b/6, 337a/3, 337b/4, 337b/5,
338a/2, 338a/4, 338a/6, 338a/8,
338b/6, 339a/1, 339a/2, 339a/3,
339a/4, 339a/5, 339a/8, 339b/7,
340b/5, 340b/9, 341a/1, 342a/1,
342a/2, 342b/2, 342b/5, 344b/1,
344b/2, 344b/5, 344b/8, 344b/9,
345a/2, 345a/3, 345a/4, 345a/7,
345a/8, 345a/9, 345b/2, 345b/4,
345b/5, 346b/6, 346b/7, 346b/8,
347a/4, 347a/8, 347b/4, 348a/4,
348a/5, 348a/6, 348a/8, 348a/9,
348b/2, 348b/6, 349a/3, 349a/5,
349a/6, 349a/8, 349b/3, 350a/7,
350a/8, 350b/4, 351a/6, 351a/7,
351b/1, 352a/6, 352b/5, 353a/9,
353b/1, 354a/3, 354a/6, 354b/7,
355a/9, 355b/1, 356a/1, 356b/6,
356b/8, 357a/1, 357a/2, 357a/3,
357b/1, 357b/5, 357b/7, 358a/3,
358a/5, 358a/6, 358a/7, 358a/8,
358b/1, 358b/5, 358b/6, 359b/5,
360a/2, 360a/4, 360a/5, 360a/7,
360a/8, 360b/1, 360b/7, 361a/1,
362a/1

yanıd: -6- [T.] 1. Mükâfat, ecir. (Bk. yanud)

y. virdüm 202a/9

y. vire 114a/7, 206a/9

2. Mehir.

y.+ ların 045a/4

3. Ceza.

y. virdi 038a/9

4. Yapılan amellerin mükafat veya ceza olarak karşılığı.

y. virile 180b/1

yanıd günü: -1- [T.] Kıyamet günü.
y.+ ne 149b/8

yañıl-: -4- [T.] Yanılmak, hata yapmak.
y.- avuz 027b/2
y.- duñuz 247a/1
y.- up 051a

yañşu: -18- [T.] Alay, küçümseme.
y.+ ya duta 008b/1, 291b/2
y.+ ya dutar mısın 006b/6
y.+ ya dutar 003a/1
y.+ ya dutmañ 021a/2
y.+ ya dutucılaruz 002b/9
y.+ ya ÷uta 242a/8
y.+ ya ÷utdı 296a/5
y.+ ya ÷utdılar 064b/2, 064b/4,
175a/8, 188a/6
y.+ ya ÷utduğudı 271a/3
y.+ ya ÷utduñuz 202a/8, 298a/1
y.+ ya ÷utmazlar 188a/1, 212a/3
y.+ ya ÷utdılar 172b/4

yañşula-: -31- [T.] Alay etmek,
küçümsemek.
y.- dı 110b/2
y.- duqlarınuñ 110b/2
y.- masuñ 307a/4
y.- ñ 109a/4
y.- r 018b/7
y.- rlar oldılar 070b/5, 123b/3,
148b/9, 153b/8, 188a/6, 214a/8,
262a/2, 290a/7, 297b/8, 300a/7
y.- rlar oldıladı 071a/3, 275a/6,
282b/1
y.- rlar 071a/3, 110b/2, 238b/4,
264b/3
y.- rlardı 125b/5
y.- rsız olduñuz 109a/5
y.- rsız 125b/6
y.- yasız 125b/5
y.- yavuz 125b/6
y.- yıcılar 151b/3
y.- yıcılardan 275b/6

y.- yu 309b/6

yañşulan-: -4- [T.] Alay edilmek,
küçümsemek.
y.- dı 071a/2, 143a/9
y.- dılar 188a/6
y.- ur 055a/7

yanud: -44- [T.] 1. Mükâfat, ecir. (Bk.
yanıd)
y. 170b/9, 174b/1
y.+ dın 171b/5, 179a/7
y.+ dur 067a/3, 274a/6
y.+ ı 232a/7, 359a/1
y. virinileler 214a/1
y. virinilür 357a/5
y. vire 037b/5, 115a/7, 248b/4,
253a/9, 274a/6
y. virevüz 158b/2, 158b/4, 233a/9,
266b/7
y. virmegiçün 245b/6
y. virmek 299a/4, 314b/7, 348b/8
y. virmekçün 318a/5
y. virür 138b/4, 153b/4
y. virürüz 037b/7, 076b/3, 266a/5,
266b/9, 267a/5, 267a/9, 315a/9,
348a/1

2. Mehir.

y. 062a/8
y.+ dın 171b/8
y. virdük 254b/1
y. virmegiçün 111b/9

3. Ceza.

y.+ dın 064b/6

4. Yapılan amellerin mükafat veya
ceza olarak karşılığı.

y. virilmeyesiz 263a/2

5. İyi ve kötü amellerin hesab
edilmesi, hesap.

y.+ uñ günine 271b/3
y. gününde 318b/6
y. olucıdur 309b/5

6. Emek, çalışma karşılığında alınan ücret.
y. vire 228a/3

yap-: -13- [T.] 1. Bina etmek.
y. 279b/2, 334a/5
y.- ar mısız 217b/9
y.- arlar oldılar 092b/4
y.- arlar 092b/4
y.- dı 349b/5, 356b/4
y.- duğ 310b/7, 348a/9
y.- ıcı 270a/6
y.- uş 169b/9

2. (Yardımcı fiil) Eylemek, etmek.
gümān y.- dılar 113a/4
uğurluğ y.- dılar 137a/1

yapıl-: -3- [T.] Bina edilmiş.
y.- mış 003a/9, 049b/6, 273a/7

yapış-: -11- [T.] 1. Tutunmak, yapışmak.
y.- dı 024a/2, 243b/3

2. (Şeytan için) Musallat olmak, vesvese vermek.
y.- dı 097b/6

3. Yapışkan özelliğinden dolayı yapışıp kalmak.
y.- ıcı 264b/3

4. Uymak, benimsemek, tabi olmak.
y. 292a/3
y.- ıcılardır 291a/1
y.- uş 034b/7, 197b/2
y.- urlar 095b/7

5. Elde tutmak, vazgeçmemek.
y.- maş 327a/9

6. (İyilik, kötülük) Dokunmak, ulaşmak.
y.- ura 036a/6

yaplu: -1- [T.] Yapılı, bina edilmiş.
y.+ lar 355a/9

yaprak: -8- [T.] Ağaç yaprağı.
y. 074b/3, 180b/3
y.+ ından 185a/4
y.+ ları 185a/4

yaprağ

y.+ ı 084b/8
y.+ ından 084b/8

2. Otsu bitkilerin yaprağı.
y.+ ı 360b/3
y.+ uş 316a/6

yar: -1- [T.] Uçurum.
y.+ uş 113a/3

yar-: -8- [T.] 1. Kesip açmak, ikiye bölmek, delip açmak, yarık oluşturmak.
y.- duğ 350b/2
y.- mağ issi 354a/5
y.- mağ 350b/2

2. Açmak, uygun ve elverişli hale getirmek.
y.- a 080a/1

3. Aşlamak, döllemek.
y.- ıcı 149a/8

4. Açmak, görünür hale getirmek, ortaya çıkarmak.
y.- ıcıdır 077b/5

5. Deniz, göl vb. üzerinde suyu yarararak ilerlemek.
y.- ıcılar iken 152b/4
y.- ıcılar 258a/7

6. Öne geçmek, ileri geçmek, yarışı kazanmak.
y.- ar 262a/9

yara-: -4- [T.] 1. Yakışmak, yaraşmak, layık olmak.
y.- maz 179b/6, 220a/5, 263b/3
y.- r 192b/1
y.- r olmadı 210b/6

yaradıcı: -25- [T.] Allah.
y. 003b/1, 010b/7, 071a/6, 078a/4, 078a/6, 139b/2, 257a/6, 257b/1, 275a/2, 281a/5, 326a/5
y.+ dur 077b/4, 141b/9, 151a/8, 264a/4, 276a/2, 286b/8
y.+ lar mıdur 312a/5
y.+ lar 318b/7
y.+ ları 267a/6
y.+ laruz 319a/4
y.+ ıuz 005b/4
y.+ sı 145a/8
y.+ van 149b/3, 271a/7

yaradıl-: -21- [T.] Allah tarafından yoktan var edilmek.
y.- dı 045b/3, 188a/2, 339a/7, 354a/3, 355a/3
y.- dılar mı 312a/5
oğlan y.- duğı şudan 314a/1
y.- madı 355a/9
y.- mağdın 349b/5
y.- mamış 192a/6
tamām y.- miş oğlan 097a/4
y.- miş 164a/5, 176b/1, 192a/6, 198a/4
y.- mişda 257a/8
y.- mişları 219b/1
y.- mişlarken 164a/4
y.- mişuñ 358b/9, 359a/1

yaradılm-: -1- [T.] Allah tarafından yoktan var edilmek.
y.- urlar 209b/7

yaradılış: -4- [T.] Yaratılma, yaratılış.
y.+ dın 264b/2
y.+ ını 264a/1
y.+ larımı 346b/9
y.+ uñuzda 295b/9

yaradın-: -1- [T.] Yaratılmak.
y.- urlar 097a/6

yaradınıl-: -1- [T.] Yaratılmak.
y.- urlar 152b/9

yaradış: -1- [T.] Yaratma, yaratış.
y.+ ı 239b/9

yarak: -6- [T.] Hazırlık.
y. 107b/6, 190a/4
y.+ larıyla 136a/6
y.+ larıyla 137a/5
y. eyledi 136a/6, 137a/5

yarakla-: -33- [T.] Hazırlamak.
y.- dı 051a/9, 052b/2, 111a/7, 112a/7, 134a/1, 247a/7, 249a/3, 249b/7, 250b/3, 252a/3, 252b/2, 304a/2, 323b/4, 332b/6, 347a/3
y.- duk 044a/9, 046b/1, 056a/4, 056b/9, 161b/2, 170b/5, 175a/4, 210a/8, 211b/9, 249a/6, 304b/2, 334b/4, 346a/1
y.- dukları 175a/4
y.- mağ 112b/8
y.- ı 102a/6
y.- ya 169a/7
y.- yalardı 107b/6

yaraklan-: -7- [T.] Hazırlanmak.
y.- dı 036b/9, 037a/2, 321a/7
y.- miş 042a/6, 319b/3
y.- mişdur 003b/3
y.- mişken 284b/4

yaraklanıl-: -1- [T.] Hazırlanılmak.
y.- an 175a/9

yaraklu: -1- [T.] İhtiyatlı, hazırlıklı.
y.+ lar 216a/3

yaramaz: -4- [T.] 1. Okuma yazma bilmeyen, ümmi.
y.+ lardur 007b/1

2. Çirkin, fena işler, fuşşiyat.
y. 085b/5

3. Değersiz, işe yaramaz.
y. 121a/9

yāran: -4- [Far.] Dost, arkadaş.
y.+ lar 075b/4
y.+ ları 031a/9, 047b/5, 311a/5

yarar: -2- [T.] Fayda.
y. eyledük 190b/5

yarat-: -255- [T.] Yoktan var etmek,
meydana getirmek.
y.- dı 003a/8, 004a/2, 020b/2,
031b/7, 042b/2, 060b/7, 070b/1,
070b/2, 075b/6, 076a/4, 077b/7,
078a/3, 078a/5, 080b/4, 080b/6,
081a/7, 087b/2, 087b/3, 096b/6,
097a/3, 106b/6, 115a/4, 115b/2,
123a/8, 126b/6, 127a/9, 131b/2,
146a/3, 147a/4, 152a/1, 152a/2,
152a/5, 152b/2, 154b/6, 156a/4,
157a/6, 164a/5, 167b/2, 171a/7,
180a/3, 181b/2, 182b/4, 187b/7,
189a/2, 201a/2, 201a/3, 201b/3,
207a/3, 209b/6, 212b/7, 213a/3,
216b/4, 219a/1, 219b/1, 224a/6,
236a/5, 237a/8, 239a/3, 239a/4,
239a/6, 239b/9, 240b/3, 241b/4,
242b/2, 242b/4, 243b/6, 244b/7,
258a/3, 261b/5, 262a/6, 264a/1,
264a/3, 266b/2, 272a/4, 272a/6,
274a/9, 281b/2, 283a/2, 283b/2,
283b/9, 284b/9, 290a/8, 290a/9,
290b/2, 291a/7, 294a/1, 297a/2,
300b/6, 313b/4, 314a/1, 316a/3,
316a/7, 319b/6, 330b/6, 333a/1,
334a/9, 334b/1, 335a/2, 335b/2,
335b/3, 340b/5, 345b/6, 350a/9,
351b/3, 354a/9, 356b/9, 357b/7,
358a/2, 361b/6
y.- dılar mı 312a/5
y.- dılar 141b/8, 260a/5, 298a/7
y.- duğımı 053b/6
y.- duğ mı 267b/7

y.- duğ 070b/8, 077b/1, 084a/5,
096a/9, 096b/3, 149b/2, 165b/7,
172a/1, 178b/7, 181b/6, 186b/5,
192a/5, 198a/1, 198a/2, 198a/3,
198a/5, 198a/7, 199a/2, 199b/2,
202b/3, 212b/3, 229b/4, 262b/2,
263b/5, 263b/9, 264b/2, 307a/9,
308b/2, 309a/6, 310b/8, 315b/8,
318a/8, 318b/6, 339b/8, 345b/8,
346b/9, 348a/7, 356a/4
y.- dum 151b/9, 176a/3, 271a/8,
271b/1, 343b/7
y.- duğ 084a/7, 084a/8, 149b/7,
165a/3, 271b/2
y.- duğuz 319a/4
y.- madı 115a/9, 238a/7
y.- maduğ mı 347a/9
y.- maduğ 151a/6, 186b/8, 269b/7,
295a/5, 295a/6, 298a/5
y.- madum 311a/3
y.- maduğ 041b/5
y.- mağa 117b/8, 191b/1, 213a/4,
224b/4, 234a/7, 234a/9, 238b/4,
239b/3
y.- mağı 115a/7, 141b/9, 264a/2,
280b/8, 288b/2, 318b/9
y.- mağına 172a/6, 239b/9, 245a/3,
290b/8
y.- mağında 014a/7, 041b/5,
300b/6, 334b/2
y.- mağından 280b/8
y.- mağımı 245a/3
y.- mağ 041b/3, 087b/3, 088b/2,
141b/9, 146a/4, 164a/4, 234a/9,
244a/1, 264a/3, 272a/7, 314a/1,
318a/8
y.- mağda 263b/3, 326a/5
y.- mağdan 272a/7, 308b/1, 308b/2
y.- mağdavuz 140b/8
y.- mayalar 197a/3
y.- maz 097a/6, 152b/6
y.- mazlar 152b/8, 209b/7
y.- miş iken 340b/5
y.- mişdur 242b/4

yarad-

- y.- a 167b/3
y.- avuz 318b/8, 321a/9
y.- ur 031a/1, 060b/5, 152a/5,
152b/6, 207a/5, 231a/7, 241b/5,
272a/3, 272a/7, 286b/9, 289b/6,
290b/6
y.- ursuz 318b/7

yardım: -31- [T.] Yardım, destek.

- y. 227b/2, 361a/6
y. eyle 023a/8
y. eylemek 103a/7
y. idici 234b/2
y. ide 196a/5, 314b/5
y. ider 238a/4, 321b/5
y. iderler mi 217a/2
y. idici 211b/3, 234b/8, 248a/1,
315b/6
y. idicilerünj 038a/4
y. it 198b/6, 199b/1, 235a/5
y. itdük 267a/3
y. itmek 233b/4, 241a/5
y. itmezsiz 264b/9
y. mı ider 335a/8
y. virinilmeyeler 229a/9
y. virinilmesiz 200b/1
y. vire 036b/3, 279a/2
y. viricidür 197b/3
y. virmege 210b/8
y. virmegine 263b/7
y. virmegiyle 238a/4

yarı: -6- [Far.+T.] İkiye bölünmüş bir şeyin parçalarından her birisi.

- y. 110b/1
y.+ sı 043b/4, 058a/5
y.+ sıdur 022a/2
y.+ şın 342b/5
y.+ sından 343a/8

yarı vir-: -8- [Far.+T.] Yardım etmek, destek olmak.

- y.- ici 073b/9
, 180b/7, 196b/9, 197b/2
y.- ineler 263b/7
y.- inilmeyeler 005a/6

y.- icidür 192b/8

yarı virmeklik: -1- [Far.+T.] Yardım etme durumu.

yarı virmeklig

y.+ e 188a/8

yarıl-: -15- [T.] 1. İkiye ayrılmak, açılmak, ikiye bölünmek, çatlak.

- y.- a 309b/1, 334b/6
y.- dı 216a/6, 314a/8, 348b/2
y.- ur 007a/5

2. Parçalanmak, dağılmak.

- y.- a 179b/5, 211a/6, 316b/8,
351b/1, 352b/8
y.- alar 179b/5, 286a/9
y.- dı 338a/2
y.- mışdur 343a/6

yarış-: -1- [T.] Yarışmak, birbirini geçmek için koşmak.

y.- ıruz 132b/8

yarlağa-: -180- [T.] Bağışlamak, suçunu affetmek, mağfiret etmek.

- y. 027b/4, 028b/6, 038a/1, 041b/8,
202a/7, 202b/5, 270a/4, 325a/6,
326b/9
y.- duğınj 261b/8
y.- duğ 269b/4
y.- mağıla 013b/5
y.- mağ ıssidür 141a/2
y.- mağ olına 095b/4
y.- mağ 025b/2, 028b/7, 037a/4,
039a/4, 039a/5, 048b/4, 052b/7,
066a/5, 098a/8, 100a/6, 103b/2,
113b/2, 113b/3, 123b/6, 127b/1,
129b/4, 139a/4, 139a/5, 172b/2,
223b/3, 249b/8, 253a/9, 280b/5,
282b/8, 302a/8, 326b/7, 327b/6,
330a/4, 343b/3
y.- mağdın 020a/3
y.- mağdur 195b/3, 321a/6
y.- mağıj ıssidür 285a/8
y.- maya 110b/3, 303a/6, 330a/4
y.- mayasın 126b/1

y.- maz 053b/2
y.- mazısa 093b/5
y.- mazsañ 085a/1
y.- ya 025b/6, 027a/8, 029b/9,
037a/4, 053b/3, 062b/1, 100a/1,
103a/3, 138b/8, 145a/8, 182b/5,
215b/9, 216b/6, 252b/7, 300b/4,
303b/4, 303b/8, 304b/3, 322a/3,
328b/4, 331a/5, 331b/5, 332a/8,
333b/7, 340a/7
y.- yasin 070a/5, 340a/9
y.- yasız 331b/2
y.- yavuz 005b/9, 095a/2
y.- yıcı oldı 045a/1, 051b/6, 052a/3,
052b/7, 054b/3, 056a/6, 162b/3,
163b/7, 260a/9, 340b/3
y.- yıcı 047a/1, 052a/1, 053a/3,
139a/5, 172b/6, 210a/2, 213b/6,
227a/9, 247a/2, 248b/5, 251a/4,
252a/6, 253a/3, 254a/8, 259a/7,
271a/5, 272a/6, 277a/3, 286b/1,
304b/4, 322a/9, 334b/1
y.- yıcıdan 284b/4
y.- yıcıdur 016a/1, 017a/4, 017b/9,
019b/5, 020a/9, 021b/8, 029b/9,
033b/9, 036b/8, 045a/9, 059a/1,
062a/4, 062a/9, 066a/5, 068a/7,
068b/2, 074a/6, 081b/9, 083b/6,
094a/3, 095b/2, 103a/1, 103a/3,
104a/3, 105b/9, 111b/2, 112a/6,
112b/2, 122b/5, 125b/9, 136a/1,
152b/7, 159b/1, 159b/9, 160a/5,
196a/6, 203a/6, 204b/1, 205b/9,
209a/7, 253a/6, 259a/9, 259b/5,
275b/3, 280a/1, 288a/4, 298b/5,
306b/4, 307b/3, 322a/3, 323b/1,
327a/2, 327b/7, 331b/2, 333a/5,
343b/3, 353b/7
y.- yıcılaruñ 094a/7
y.- yıcısın 147b/1
y.- yıcıvan 150a/6, 183a/5, 221a/7

yarlağamaqlık: -1- [T.] Bağışlanma, af.
y. 177b/7

yarlağamaqlı: -1- [T.] Bağışlaması bol
olan.
y.+ dur 313b/3

yarlağan-: -2- [T.] Bağışlanmak.
y.- maq 277a/8
y.- maqdın 321a/7

yarlığa-: -54- [T.] Bağışlamak, suçunu
affetmek, mağfiret etmek.
y. 027b/1, 093b/9, 094a/7, 147b/7,
216b/8, 227a/9, 277a/9, 333b/9,
341a/5
y.- dı 227a/9, 301a/4
y.- mağı 344b/9
y.- mağıla 015a/8
y.- mağuş 027b/1
y.- maq 017b/9, 039a/2, 048b/5,
051b/6, 053a/3, 059b/7, 110b/2,
110b/3, 123a/2, 126b/6, 133b/8,
204b/7, 209a/6, 257b/6, 261a/6,
269b/3, 286b/1, 302a/3, 304a/7,
306a/6, 306b/2, 309b/9, 330a/2,
330a/4, 335a/1, 340b/2, 361a/8
y.- maqdur 037a/5
y.- maya 047a/9
y.- ŋ 296b/2
y.- r 275b/3
y.- ya 036b/7, 047a/9, 055a/5,
057b/1, 060b/7, 204b/1
y.- yıcıdur 015a/5, 038b/8

yarlığamaqlık: -1- [T.] Bağışlanma, af.
y.+ lar 013b/9

yarlığan-: -1- [T.] Bağışlanmak.
y.- maqdın 037a/1

yarlığanıl-: -1- [T.] Bağışlanılmak.
y.- a 100b/4

yarı: -2- [T.] İkiye bölünmüş bir şeyin
parçalarından her birisi.

y. 043b/1
y.+ sı 045a/8

yaşduğ: -1- [T.] Yastık, minder.
y.+ lar 355a/2

yaş I: -4- [T.] Yaş, yaşanan yılların toplamı.
y.+ ında idi 128a/6
g.+ ndan 069a/8
y.+ uñ 156a/5
y.+ uñdan 214b/6

yaş II: -2- [T.] 1. (Bitki için) Yeşil.
y. 074b/4

2 (Toprak için) Islak, nemli.
y. 180a/5

yaşdaş: -2- [T.] Yaşıt, aynı yaşta olan.
y.+ lar 270b/6, 318a/8

yaşıl: -6- [T.] Yeşil.
y. 077b/9, 264a/2
y.+ lar 135a/4, 135a/9, 170b/8
y. oldı 196a/9

yaşılığ: -1- [T.] Yeşil olma durumu.
y.+ dan 317a/9

yaşlı: -1- [T.] İhtiyar.
y. 006b/7

yaşluluk: -1- [T.] İhtiyarlık.
y.+ dan 176a/2

yat-: -5- [T.] Yatmak
y.- acak 046a/4
y.- ıcılar oldılar 089a/6, 090a/5,
128a/1, 130a/2

yat: -1- [T.] İş, hizmet.
y.+ ında 342b/7

yatsu: -2- [T.] Yatsı vakti
y. 238b/9
y.+ nuñ 208a/8

Ya'ûk: -1- [T.] Nuh kavminde at şeklinde olan putun adı.
Y.+ ı 341a/1

yavaş: -1- [T.] Boyunduruk.
y. olmış 007a/1

yavlağ: -6- [T.] 1. Kötü, fena, nankör.
y. 080a/2, 123b/4, 166b/2, 167b/5

2. Pek, gayet, çok.
y. 135a/8, 151a/8

yavu: -1- [T.] Kayıp, zayı, yitik.
y. 245a/5

yavuz: -185- [T.] Kötü, fena.
y. 007b/5, 008b/4, 009a/1, 009b/6,
011b/4, 018a/9, 028a/9, 035a/1,
035a/8, 035b/6, 039a/9, 041b/8,
042a/3, 042a/5, 044a/6, 044a/8,
044b/1, 045b/7, 049b/7, 049b/8,
060a/3, 065a/2, 065a/7, 072b/1,
074a/6, 083a/8, 089b/2, 090a/8,
090a/9, 092a/4, 093b/6, 094a/2,
094b/2, 095b/3, 099a/4, 100a/1,
109a/7, 109b/7, 110a/2, 110a/4,
113b/1, 115b/6, 117a/7, 123b/5,
128b/3, 131a/5, 133b/4, 141a/1,
142b/2, 153b/8, 154b/4, 160a/4,
163a/9, 177a/1, 178a/9, 189b/7,
192b/8, 197a/2, 203b/2, 203b/3,
203b/4, 204a/3, 204a/7, 224a/1,
226a/2, 232b/5, 233a/6, 240a/7,
243a/4, 257b/7, 258a/2, 260b/2,
270b/7, 270b/8, 271a/1, 277b/3,
279b/4, 279b/6, 280a/2, 284b/5,
285b/4, 285b/8, 286a/3, 288a/7,
289b/5, 291b/9, 296b/3, 297a/1,
303b/9, 304a/1, 304b/2, 313b/2,
320b/6, 323a/3, 331a/5, 332a/9,
336a/5, 345a/2, 360a/6, 361b/7

y.+ dan 195a/3
y.+ dur 038a/5, 041b/1, 044b/6,
046b/3, 051b/8, 053b/2, 065a/1,
066b/3, 066b/4, 130a/5, 130a/6,
170b/6, 184a/6, 208a/5, 213b/1,
282a/1, 289a/3, 307a/6
y.+ ı 112b/2, 201b/6, 221a/1,
230a/7, 280a/4, 280b/3, 301b/9
y.+ ın 083a/3
y.+ ından 273b/6
y.+ ırağı 064b/6
y.+ ırağ 238b/3
y.+ ırağdur 040b/6, 064b/8, 179a/5
y.+ ırağsız 137b/5
y.+ lardan 271a/3
y.+ ları 297b/7
y.+ larından 280a/4, 299a/9
y.+ larını 213b/6
y.+ uñ 289a/3, 304a/1
y.+ undan 275a/4
y.+ urağı 099b/1, 102a/2, 197a/2,
358b/9
y.+ urağın 284a/7
y.+ urağdur 211b/6
y. dutarlarsa 277b/9
y. iken 019a/8
y. ola 050a/9
y. oldu 065b/1, 080b/8, 096a/7,
104a/9, 142a/6, 147a/1, 153a/4,
153b/1, 155a/8, 163a/2, 170b/6,
172a/6, 219a/4, 224a/5, 268a/8,
276b/5, 297a/2, 304a/2, 323b/5,
329a/5, 329b/8, 331a/7, 334a/2,
334b/5
y. oldılar 190a/1
y. olmağın 068a/2

yavuz şanı-: -1- [T.] Tuzağa düşürülmek.
y.- mişlardur 312a/9

yavuz şanmağlık: -1- [T.] Tuzak kurma.
y.+ lar 143b/3

yavuz şanu: -3- [T.] Tuzak.
ş. 266b/3, 312a/9
y.+ ları 312b/3

yavuzluk: -42- [T.] 1. Kötülük, fenalık, şer.
(Bk. yavuzluk)

y. 029b/7, 054a/1, 097a/2, 135b/6,
153a/9

y.+ dan 029b/7, 056a/2, 155a/7,
221a/7

y.+ ları 275a/5

y. eylediler 238b/3

y. eylemek 189b/2

y. eyleyesiz 161a/6

y. eyleyici 280b/9

yavuzluk

y.+ a 135b/9

y.+ ı 014b/8, 133b/2, 158a/9,
181a/8

y.+ ıla 088b/9, 127b/6, 161b/2,
218b/4, 326b/3

y.+ ını 005a/7

y.+ uñ 155a/8

2. Azap, kötü ceza.

y. 115b/7, 126b/9, 141a/8, 153a/8,
248a/1

y.+ ları 275a/8, 275a/9

y.+ larıñuzı 025b/6

y.+ uñ 112a/3

yavuzluk

y.+ ı 142b/7

y.+ ını 325b/5

3. Kötü.

y. 040a/7

yavuzluk

y.+ ı 142a/6

y.+ ını 095b/1, 142a/9, 145a/1

yavuzluksız: -1- [T.] Kusursuz. (Bk.
yavuzluksız)
y. 221a/8

yavuzluk: -10- [T.] 1. Kötülük, fenalık,
şer. (Bk. yavuzluk)
y. 036a/7, 117a/6, 166b/1
y.+ dan 095a/8

y. eyleyem 189a/2

yavuzluğ

y.+ ı 056a/1, 224b/2

2. Azap, kötü ceza.

y. 212a/2, 276a/1

3. Kötü.

yavuzluğ

y.+ ı 107a/1

yavuzluksuz: -2- [T.] Kusursuz. (Bk.

yavuzluksuz)

y. 180b/5, 228b/5

yavuz şan-: -36- [T.] Kötülük dilemek,

kötü niyet beslemek.

y.- alar 079b/7, 132a/4

y.- arlar oldılar 080a/1

y.- arsız 116b/4

y.- dı 031b/1, 144a/6, 153a/4

y.- dılar 031b/1

y.- duğı 279b/4

y.- duğın 099a/6

y.- duğunı 135b/5

y.- duğuz 091b/4

y.- ıcılarıuğ 031b/2, 100a/3

y.- mağı 036a/7, 049b/2

y.- mağın 134a/1

y.- mağına 135b/8

y.- mağını 134a/6, 134a/7

y.- mağunuz 133b/7

y.- mağunuzdandır 133b/7

y.- mağ 116b/3, 132a/4, 144a/7

y.- mağdın 116b/4

y.- mağdur 091b/4

y.- mağlarınuğ 223b/8

y.- mazlar 079b/7

y.- uğ 097b/1, 127a/1

y.- ur 100a/2

y.- urıdı 100a/1

y.- urlar 100a/2, 160b/5, 225a/2

yavzağır-: -3- [T.] Yalvarmak. (Bk.

yavzağır-)

y.- alar 073a/7

y.- mağıla 074b/9

y.- u 098a/1

yavzağır-: -2- [T.] Yalvarmak. (Bk.

yavzağır-)

y.- ı 087b/4, 090a/8

yay-: -2- [T.] İnsanlar arasında dilden dile dağıtmak.

y.- dılar 050a/5

y.- ıla 204a/3

yay: -2- [T.] Yay.

y. 312b/8

y.+ ı 349a/5

yaya: -2- [T.] Bineksiz, yürüyerek yol alan.

y.+ lar iken 022a/4

y.+ larunla 165a/6

yaz: -1- [T.] Yaz mevsimi.

y.+ uğ 360b/4

yaz-: -54- [T.] 1. Yazıya geçirmek, kaydetmek.

y. 094a/7

y.- a 026b/5

y.- amaz 094b/1

y.- an 336a/2

y.- arlar 007b/2, 312a/9, 337a/7

y.- asız 026b/9

y.- dı 007b/3

y.- ıcı 026b/5, 027a/3, 027a/4

y.- mağı 026b/7, 045a/2

y.- mayasız 027a/2

y.- maz 094b/6

y.- mazlar 329a/2

y.- sun 026b/4, 026b/5

y.- uğ 026b/4

2. Kullanın amellerini kaydetmek.

y.- alar 116b/4

y. 031b/1

y.- ar 050a/2
y.- arlar 293b/5, 336a/2
y.- aruz olduk 297b/3
y.- avuz 040b/8, 179a/8
y.- ıcı 308b/7
y.- ıcılar 351b/5
y.- ıcılaruñ 350a/8

3. Hanesine yazmak.
y.- duk 063a/4
y.- dum 094a/9
y.- ıcılaruz 191a/1
y. 066b/9

4. (Allah için) Kulların kaderini yazmak.
y.- aruz 261a/6
y.- dı 016b/3, 061a/3, 074a/5, 108a/4, 324a/1, 324a/4
y.- duk 048b/7, 061b/7, 093a/6, 191b/2
y.- duñ 049b/4
y.- maduk 321b/9
y.- mañ 037b/6
y.- mamışmissa 324b/2
y.- mazıduk 236b/4
y.- mışmissavuz 048b/7

yazık: -3- [T.] Günah, cürüm. (Bk. yazık)
y. 014a/1, 065a/2

yazığ
y.+ ın 067a/8

yazıl: -21- [T.] 1. Yazıya geçirilmek, kaydedilmek.
y.- dı 054a/7
y.- mış iken 348b/6
y.- mış 070b/8, 094a/4, 094b/1, 164b/7, 168b/7, 247a/5, 352a/4, 352a/9

2. (Kulların amelleri için) kaydedilmek.
y.- mış 311a/7
y.- mışdur 316a/1
3. Hanesine yazılmak.

y.- mışdur 086a/1

4. (Kulların kaderi için) Allah tarafından belirlenmek.
y.- dı 038b/5, 049b/3, 114a/5, 114a/6, 192a/4
y.- mış oldu 052b/4
y.- mış 148b/5
y.- mışı 144a/3

yazın: -1- [T.] Yazılmak.
y.- dı 210a/1

yazınıl: -1- [T.] (Kulların amelleri için) kaydedilmek.
y.- a 290b/9

yazı: -13- [T.] Ova, düzlük, kara.
y. 165b/3, 350b/9
y.+ da 206b/2
y.+ dan 139a/9
y.+ dın 237b/5, 244a/8
y.+ larda 075b/4
y.+ nuñ 077b/7, 224b/3
y.+ sında 006a/1
y.+ ya 248a/7, 267b/5, 337a/9

yazu: -4- [T.] Okuma yazma bilme.
y. 094b/1, 094b/6
y. bilmezler 032b/9
y. bilmezlere 029a/2

yazuk: -171- [T.] Günah, cürüm. (Bk. yazık)
y. 015a/5, 016a/1, 017b/7, 018a/5, 020b/6, 020b/8, 021a/9, 021b/1, 021b/3, 021b/4, 021b/8, 022a/7, 027a/2, 032b/9, 044b/9, 045a/4, 047b/3, 052a/4, 052a/9, 053a/3, 053a/4, 054a/9, 058b/5, 065a/1, 067b/5, 068a/1, 111b/1, 153a/4, 161b/8, 163a/1, 184a/6, 204b/1, 205a/2, 208a/9, 208b/4, 209a/1, 247a/1, 251a/6, 251b/6, 251b/7, 296a/4, 304b/9, 305b/3, 311a/7, 327a/8, 340b/1
y.+ dan 038b/7, 045a/9, 079a/3,

172a/3, 182b/8, 203b/4, 207b/4,
309a/3, 350a/5
y.+ dandur 207b/4
y.+ dur 019b/6, 203b/9, 307a/7
y.+ ı 277a/3, 323a/3
y.+ lar 233b/8, 308a/5, 334b/2,
352a/6
y.+ lardan 313b/3
y.+ ları 037a/4, 214b/3, 275b/3
y.+ larımız 028b/7, 041b/8,
139a/4
y.+ larına 037a/4, 112b/1, 162a/2,
334b/9
y.+ larından 063b/8, 090b/5,
153a/4, 232a/5, 233b/7, 341a/2
y.+ larını 072b/1, 153a/3, 213a/2,
233a/8, 233b/8, 301a/4
y.+ larını 029b/9, 095a/3
y.+ larıyla 028a/8
y.+ larıyla 070b/8, 101b/8, 102a/2,
233b/8, 278a/9, 356b/7
y.+ larumuza 277b/6
y.+ larımızı 038a/1, 182b/5,
215b/9
y.+ larunuzdan 145a/9
y.+ larınızı 005b/9, 233b/7,
252b/8, 328b/4, 333b/7
y.+ larınızla 060b/7
y.+ larınızın 300b/4
y.+ u 288b/9
y. eylediler 241a/4
y. eyledük 255a/4
y. eylemem 125b/2
y. eylesiz 125b/2
y. eyleyici oldı 177b/5
y. eyleyici 176a/7
y. eyleyiciler oldu 139a/4
y. eyleyicilerden 133b/8
y. işlediler oldılar 352b/3
y. işlediler 079b/9
y. işleyiciler oldu 138b/7
y. işleyicilerün 074a/7
y. işi 337b/8
y. oldı 042b/5
y. uğurlamak 053a/4

yazug

y.+ a 059a/1, 069a/3, 223b/2
y.+ ı 007b/6, 015b/9, 019b/6,
040b/3, 047b/1, 053a/5, 079b/3,
085b/6, 249b/1, 252a/4, 323a/1,
345a/4
y.+ ıla 008a/3, 016b/7, 018a/9,
044b/4, 351a/2
y.+ ın 063a/6, 067a/7, 083b/3,
274a/6
y.+ ından 316b/9
y.+ ını 272b/1
y.+ ını 061b/4
y.+ ıyla 235b/8
y.+ umı 216b/6
y.+ umıla 061b/3
y.+ u 079b/3, 133b/8, 280b/5,
302a/8, 313b/3
y.+ u 303b/4
y.+ unı 161b/8
y.+ unı 357b/3

yazukluk: -1- [T.] Günah, cürüm.

y. 053a/2

yazuklu: -64- [T.] Günahkar.

y. 026a/7, 052b/8, 182b/6, 220b/2,
296a/3, 336a/6, 339a/5, 346b/6,
352a/5, 358a/7
y.+ dur 027a/6
y.+ lar iken 126b/8
y.+ lar oldılar 092a/8, 109a/6,
120b/5, 131a/9, 295a/5
y.+ lar oldu 255b/4, 297b/6
y.+ lar 082a/3, 098b/3, 116a/7,
118b/9, 121a/2, 172a/8, 217a/4,
238b/5, 241b/6, 263a/5, 293b/1,
294b/6, 300a/5, 310a/8, 315b/7,
317a/1, 317a/2, 336b/8, 338b/3
y.+ lara 086a/9, 227b/1, 265a/5,
347a/9
y.+ lardan 246a/2, 344b/3
y.+ lardan 069a/2
y.+ lardur 140a/4, 150a/3, 150b/2
y.+ ları 079b/7, 148a/7, 172a/2,
179b/3, 184a/7, 245a/8
y.+ larsız 348a/2

y.+ laruḡ 149a/1, 220a/1, 225a/2,
232a/5, 295a/9
y.+ ḡuzuḡ 340a/7
y. eylemek 311b/8, 318a/5
y. oladuḡuz 306b/7

yazuḡsuz: -1- [T.] Gūnahsız, masum.
y.+ ı 053a/5

ya kim: -2- [T.] Ya ... ya da.
y. 174a/8

ye-: -24- [T.] Beslenmek, rızıklanmak.
(Bk. yi-)
y.- di 058b/7
y.- gil 176b/7
y.- ḡ 004b/2, 005b/7, 005b/8,
006a/3, 014b/6, 015a/2, 016b/3,
042b/8, 079a/9, 081a/8, 081b/1,
095a/2, 103a/1, 181b/5, 183a/3,
194a/1, 199b/9, 254a/8, 338a/6,
348a/1, 348a/2
y.- yicilerdūr 062b/7

Ye' cūc: -1- [T.] Kiyāmete yakın bir
zamanda ortaya çıkıp pek çok
kötülük yapacaklarına ve çok kısa
boyllu olduklarına inanılan iki
kavimden biri.
Y. 191a/2

yed-i ḡudret: -1- [Ar.] Kudret eli, güç,
kuvvet.
y.- ile 310b/7

yedi: -1- [T.] 7 sayısı
y. 024b/6

yedūr-: -1- [T.] Yedirmek, beslemek.
y.- ūrlar 346a/4

yeg: -5- [T.] İyi, daha iyi.
y.+ dūr 016a/4, 224a/6, 265b/7
y.+ ven 271b/2

yegrek: -61- [T.] Daha ūstūn tutulan,
tercih edilen. (Bk. yigrek)

y. 010a/2, 103a/3, 171a/9, 210a/7,
333b/2, 336b/6

y.+ dūr 021a/6, 040b/6, 049b/5,
055a/1, 072b/2, 089b/5, 103b/3,
103b/7, 113a/3, 119a/8, 134b/6,
136a/5, 136b/3, 140a/3, 153b/3,
158b/1, 160b/3, 171b/5, 171b/8,
174b/6, 179a/4, 182b/5, 208b/5,
211a/6, 232a/7, 234a/3, 240a/9,
247a/2, 291b/3, 295a/4, 320b/6,
328b/3, 329b/2, 329b/4, 354b/5,
358b/1

y.+ lerdūr 182a/4

y.+ ven 292b/1

y. iken 019a/7

y. midūr 315b/5

y. ola 110a/5

y. oladı 302b/3, 306b/4

y. olalar 307a/5

y. oldı 047a/6

yegreg

y.+ dūr 009b/7

y.+ i rūzīviricilerūḡ 196a/4

y.+ i 198a/4, 228a/5, 336b/4

y.+ idūr 122b/8, 256a/6, 329b/5

y.+ in 171a/6

Yemen: -1- [Ar.] Arap yarımadasının
güneybatısındaki ūlke.
Y. 360b/1

yemiḡ: -1- [T.] Meyve, sebze. (Bk. yimiḡ)
y.+ lerden 003a/9

yeg-: -11- [T.] Galip gelmek, ūstūn
gelmek. (Bk. yiḡ-)
y.- di 023a/6, 238a/2
y.- eler 238a/2
y.- iciler olavuz 091a/7
y.- iciler olurlarına 215b/1
y.- iciler olursavuz 215b/2
y.- iciler 064b/2, 268a/6
y.- icilerdūr 229a/1
y.- icilersiz 061a/6
y.- icilerūz 215b/4

yeñi: -2- [T.] Yeni. (Bk. yiñi)
y. 016b/8
y. olmuş 186a/5

yeñil-: -3- [T.] Mağlup olmak, yenilmek.
(Bk. yiñil-)
y.- di 238a/2
y.- diler 091b/2
y.- mişven 314b/5

yeñile-: -1- [T.] Yenilemek.
y.- ye 184b/6

yeñilen-: -1- [T.] Yinelemek, tekrarlamak
y.- miş 214a/7

yeñilin-: -1- [T.] Mağlup olunmak.
y.- esiz 028a/8

yerine tur-: -1- [T.] Veli olmak, bir
çocuğun sorumluluğunu üstüne
almak.
y.- an 026b/7

Yesa': -1- [T.] Hz. İlyas'ın amcasının oğlu
El-Yesa'.
Y.+ ı 270b/4

yeşil: -2- [T.] Yeşil renk.
y.+ ler 317b/4, 346b/4

yet-: -1- [T.] Yeterli olmak, kafi gelmek.
gücüm y.- di 129b/1

yetim: -15- [T.] Babası ölmüş çocuk.
y.+ e 082b/2
y.+ ler 043a/5, 054a/8
y.+ lerden 019b/8
y.+ lere 007b/8, 015b/2, 019a/6,
042b/4, 042b/5, 046a/8
y.+ leri 042b/9
y.+ lerinde 054a/6
y.+ lerüñ 043a/8, 100b/8
y.+ üñ 163a/4

yetmiş: -1- [T.] 70 sayısı.
y. 309b/3

yeyilt-: -1- [T.] Aldatmak.
y.- di 101b/4

yeyni: -11- [T.] 1. Hafif, ağır olmayan.
y.+ leriken 107a/8
y. ola 084a/3
y. oldu 202a/2, 359b/7

2. Kolay
y. 097a/4
y. eyledi 102b/6
y. eyler 157a/5
y. eyleye 045b/3
y. olunmaya 008a/7

3. Hafifl, eksik, noksan.
y.+ 088a/8, 088a/9

yeynidil-: -1- [T.] Hafifletilmek,
azaltılmak.
y.- meye 157b/2

yeynild-: -3- [T.] 1. Hafifletmek, azaltmak.
y.- sin 280a/9

2. Fikrini değiştirmek için baskı
yapmak.
y. 165a/5
y.- eler 166a/3

yeynildil-: -3- [T.] Hafifletilmek,
azaltılmak.
y.- meye 014a/6, 259b/7, 293b/1

yeynilik: -2- [T.] Hafiflik.
yeynilig
y.+ i 242a/3
y.+ inden 097a/4

yeynit-: -1- [T.] Hafifletmek,
kolaylaştırmak
y.- mekdür 015b/6

yığ- -96- [T.] 1. Mani olmak, engel olmak, alıkoymak, menetmek.

- y. 243a/4
y.- a 050a/7, 067b/3, 188a/8, 203a/9
y.- alar 100a/2, 131a/7, 195a/3
y.- amayalar 188a/4
y.- ar mısın 127b/2
y.- ar 094b/2, 123b/2, 194b/7, 236a/7, 358a/4
y.- arın 129b/1
y.- arlar 035a/1, 035b/6, 072a/3, 086b/7, 100a/7, 106b/3, 109a/7, 109b/7, 124a/9, 144b/5, 193b/5, 230a/7
y.- arlardı 095a/8, 101b/1
y.- arsız 034b/2, 035a/8, 089b/5
y.- asız 069a/1, 145b/1
y.- dı 084a/7, 183b/6, 271b/1, 324b/9, 349b/9
y.- dılar olmadılar 095a/6
y.- dılar 057a/9, 058b/4, 104a/9, 143b/3, 157b/6, 301a/3, 303a/3, 303a/6, 305b/2, 323b/5, 329b/7
y.- duklarından 056b/8
y.- dum 069b/2
y.- duşuz 158a/9
y.- ıcı 122b/5, 144a/6, 174b/6, 224a/9, 308b/8, 336a/6
y.- ıcıdur 324a/9
y.- ıcılar 113a/9, 265b/1
y.- ıcılardur 317a/6
y.- ıcıları 248a/2
y.- ıcısı 311a/8
y.- madı 065a/2, 084b/6, 108a/7, 164b/7, 167a/4, 172b/1
y.- maduğ mı 055b/2, 150b/8
y.- madum mı 084b/8
y.- mağ 019a/9, 019b/1, 173b/3
y.- mağı 158a/1
y.- mağ 021a/4
y.- masun 232b/8
y.- mayalar 131a/8
y.- maz 327a/3, 327a/4
y.- uş 044a/4

2. Mahrum etmek, vermemek, esirgemek.

- y.- alar 100a/9
y.- arlar 360b/8
y.- ıcıyiken 030b/1
y.- mağ 314b/1
y.- uş 039b/9

3. El çekmek, uzak durmak.

- y.- dı 059b/9, 305a/5, 305a/9
y.- mayalar 051a/2
y.- uş 049b/2

yıgıl- -3- [T.] 1. Vazgeçmek, terk etmek.

- y.- mazaş 217b/3

2. Esirgenmek, mahrum edilmek.

- y.- mamış 318a/7

3. Korunmak, el değmemek.

- y.- mışlar 317b/3

yıgılın- -37- [T.] 1. Vazgeçmek, terk etmek.

- y.- alar 017a/4, 017a/5, 100b/4, 100b/6, 104b/4
y.- dı 026a/5, 056b/9
y.- dılar 072a/6, 095a/9, 322b/9
y.- maya 252a/6
y.- mayalar 066a/4
y.- mazısa 358a/7
y.- mazlar 066b/2, 097b/7
y.- mazaş 177b/7, 219a/2
y.- mazaşuz 261b/2
y.- uş 057b/6, 324b/9
y.- urşuz 099a/7
y.- ursız 045b/6

2. Alıkonmak, engellenmek, bir sebepten ötürü yapamamak, menedilmek.

- y.- dılar 025b/9
y.- dum 074a/7, 281b/1
y.- ıcılarsız 067b/4
y.- maz 082a/3
y.- mış iken 305b/2
y.- mış olmadı 162a/6

y.- mışlardır 352a/7

y.- urlar 283b/6

y.- urşunuz 017a/9

3. Bir şeyi yapmaktan sakınmak,
çekinmek, kaçınmak.

y.- mağ 208b/5

y.- masun 026b/5, 026b/9

4. Korunmak.

y.- urlar mı 217a/2

yıgılmıl-: -1- [T.] Esirgenmek, mahrum
edilmek.

y.- dı 136b/2

yık-: -1- [T.] Yıkamak, harap etmek.

y.- dı 010b/4

yıkılmıl-: -1- [T.] Yıkılmak, harap edilmek.

y.- dı 194b/9

yıl: -32- [T.] Sene.

y. 009a/4, 021a/7, 024a/9, 061a/9,

106b/9, 135b/3, 195b/1, 234a/1,

242b/8, 245a/1, 299a/6, 339a/2

y.+ a 022a/6

y.+ da 114b/4

y.+ dan 161a/1

y.+ lar 135a/3, 135b/1, 168b/9,

170a/7, 181a/5, 202b/1, 214b/6,

220a/3, 228a/6, 238a/3

y.+ larından 106a/1

y.+ ları 115a/9, 161b/4

yıldız: -3- [T.] Yıldız. (Bk. ıldız, ılduz,
yılduz)

y.+ lar 193a/6, 312b/5, 341b/5

yılduz: -7- [T.] Yıldız. (Bk. ıldız, ılduz,
yıldız)

y. 132a/3, 312b/6, 316a/4

y.+ ı 341b/6

y.+ ını 314a/2

y.+ lar 347a/6

y.+ ları 264a/9

yılkı: -26- [T.] Büyükbaş ve küçükbaş
hayvanların genel ismi: yılkıları
ya' nī deve şığır koyun. (Bk. ılkı)

y.+ laları 081a/4

y.+ lar 096b/1, 117a/2, 212a/7,

212b/3, 218a/2, 263b/5, 282a/5,

286b/9, 301b/7

y.+ larda 155b/8

y.+ lardan 028b/3, 068a/1, 080b/7,
272a/7, 290b/3

y.+ lardır 081a/1, 081a/2, 081a/9

y.+ ları 152a/2, 246a/8

y.+ ları 157a/4

y.+ ları 181b/5, 349b/7,

350b/4

yırt-: -1- [T.] Yırtmak.

y.- dı 133b/3

yırtıcı: -1- [T.] (Hayvanlar için) Yırtıcı.

y. 058b/7

yırtıl-: -3- [T.] Yırtılmak.

y.- dı 133b/5, 133b/6, 133b/7

yi-: -91- [T.] 1. Beslenmek, rızıklanmak.
(Bk. ye-)

y.- diler 067b/5, 185a/3

y.- mege 131a/8

y.- mekdür 059a/1

y.- meye 338b/3

y.- meyeler 186b/2

y.- mez misiz 310a/5

y.- mez 079b/1

y.- mezler 015a/6

y.- mezsiz 266a/9

y.- η 059a/2, 067a/5, 084b/4,

085b/3, 095a/1, 159b/6, 194b/3,

311b/4, 335a/4

y.- r 068a/4, 081b/7, 117a/1,

134b/1, 199a/5, 210a/3, 246a/8,

301b/7

y.- rdi 254a/6

y.- rler 026a/3, 043a/8, 066a/7,

106b/2, 262a/4, 263b/6, 301b/7

y.- lerdi 210b/9
y.- siz 031a/5, 135b/2, 152a/2,
198a/8, 198b/1, 199a/5, 258a/6,
293b/1
y.- rsiz
y.- sün 088b/9, 127b/6
y.- ye 156a/2, 307a/8
y.- yedi 210a/5
y.- yeler 148b/4, 262a/5
y.- yelerdi 065a/9
y.- yecegi 068a/3
y.- yesi 025a/5, 134b/2, 143b/6,
343a/2, 354b/8
y.- yesiz 152b/3, 208b/7, 209a/1,
251b/2, 282a/6
y.- yevüz 069b/5
y.- yici 081b/7
y.- yicilerdür 265b/8
y.- yicilere 198a/9
y.- yicilersiz 318b/4

2. Harcamak, tüketmek, kullanmak,
miras yemek.

y.- mek 355b/6
y.- meñ 043a/1
y.- rsiz 355b/6
y.- sün 043a/2

3. Hakkı olmayan ya da yasak bir
şeyi almak, kabul etmek, harcamak.

y.- megine 065a/1
y.- meklerinden 056b/9, 065a/2
y.- meñ 016b/6, 036b/8, 042b/4,
045b/4, 079b/3
y.- meye 081a/2
y.- yesiz 016b/7

4. İçine almak, yutmak, yok etmek.
y.- r 041a/2

5. (Vahşi hayvan için) Parçalamak,
öldürmek, yemek.

y.- di 132b/9
y.- r 135a/8
y.- rler 135a/4
y.- ye 132b/5, 135a/1

y.- yeler 135b/2

yidi: -25- [T.] 7 sayısı.

y. 004a/3, 017b/3, 135a/4, 135a/8,
135b/1, 135b/2, 150a/3, 151a/8,
163b/5, 198a/5, 201a/8, 243b/9,
283a/5, 314a/7, 333a/2, 334b/1,
340b/5, 348a/9, 352a/3, 352a/8
y.+ dür 170a/3

yidür-: -10- [T.] Yedirmek, beslemek.

y.- di 360b/5
y.- edi 262b/6
y.- eler 311a/4
y.- elüm mi 262b/6
y.- mekdür 356a/7
y.- mezüz 346a/4
y.- ü 147a/3
y.- ün 194a/1, 194b/4
y.- ür 216b/4

yig: -2- [T.] İyi, daha iyi.

y.+ dür 222b/7
y.+ dürür 252b/1

yigirmi: -3- [T.] 20 sayısı.

y. 102b/4, 128a/6, 312b/5

yigit: -8- [T.] Delikanlı, yiğit, genç erkek.

y. 006b/7, 189a/4
y.+ ler 064b/7, 168b/8
y.+ lerdür 169a/2

yigid

y.+ ile 006b/7
y.+ ine 172b/9, 173a/1

yigitlik: -3- [T.] Gençlik çağı. (Bk.

yigitlük)
yigitlig
y.+ i 227a/4
y.+ ine 227a/4, 299a/6

yigitlik: -1- [T.] Gençlik çağı. (Bk. yigitlik)
yigitlig
y.+ ünüze 281b/3

yigrek: -69- [T.] Çok iyi, daha iyi. (Bk. yegrek)
y. 174a/1, 184a/8, 339b/9, 343b/2
y.+ dür oldı 048b/8
y.+ dür 005b/3, 006a/6, 019b/8, 020a/1, 020a/2, 024b/9, 025b/6, 026b/2, 039a/3, 040b/2, 042a/6, 045a/9, 048a/6, 054a/9, 085a/4, 095b/6, 099a/7, 107a/9, 129a/6, 163a/6, 171b/5, 179a/3, 179a/7, 185b/6, 194a/3, 200b/7, 204b/8, 210b/2, 230b/8, 247a/3, 250a/3, 285a/5, 288b/8, 292b/6, 323a/9, 357a/8
y.+ ler olalar 303b/3
y.+ ven 084a/7
y. iken 022b/8
y. olalar 307a/4
y. olayıdı 035a/8

yigreg

y.+ i olduğuzdı 035a/7
y.+ i 017b/6, 028b/4, 030a/6, 094a/7, 359a/1
y.+ idür 031b/2, 038a/4, 074b/1, 089b/8, 100a/3, 138a/2, 200b/7
y.+ in 206a/9, 233a/9
y.+ isin 069b/8, 090a/3, 190b/5, 199a/1, 202a/8, 202b/6
y.+ iven 136a/7

yil: -39- [T.] 1. Yel, rüzgar.
y. 035b/9, 116b/6, 146a/2, 165b/3, 194a/6, 247a/8, 283b/2, 283b/3, 314b/9, 315a/9, 318a/9, 335a/6
y.+ den 165b/5
y.+ dür 300a/3
y.+ i 190a/5, 241b/1, 254a/1, 270a/5, 288b/5, 310b/4
y.+ ile 075a/2, 116b/5, 218a/5, 337b/5
y.+ ler 171b/7, 347a/4

y.+ leri 014b/1, 087b/6, 149a/8, 212b/2, 224b/3, 241a/2, 241a/5, 257b/9, 296a/2
y.+ lerken 149a/8
y. iken 190a/5

2. Kuvvet.
y.+ ünüz 101a/8

yiliş-: -1- [T.] Birlikte koşmak, koşuşmak.
y.- ürler 191a/3

yimiş: -46- [T.] Her türlü sebze, meyve. (Bk. yemiş)
y. 140b/6, 263a/4, 311b/7, 316a/6, 317b/1, 318a/3, 318a/7, 350b/3
y.+ den 140b/3, 317a/5
y.+ i 081a/8, 265b/8, 295b/4
y.+ in 146b/5
y.+ inden 081a/9
y.+ ine 078a/2
y.+ ini 171a/2
y.+ ler 230b/3, 259a/4, 265a/8, 270b/6, 285b/5, 293a/9, 346a/8, 347b/9
y.+ lerden 003b/5, 011b/2, 013b/8, 025a/7, 087b/7, 092a/3, 147a/5, 147b/4, 152a/8, 156a/2, 302a/3
y.+ lerdür 198a/8
y.+ leri 171a/3, 171b/2, 338a/6
y.+ lerinden 155b/9, 262a/5
y.+ üñ isleri 254b/1
y. eyledi 078a/2, 081a/9
y. isleridür 263a/3

yiiş-: -8- [T.] Galip gelmek, üstün gelmek. (Bk. yeñ-)
y.- e 049a/7
y.- eler 102b/4, 102b/5, 102b/7
y.- ici 039a/6, 101b/2
y.- iciler 188b/1

yin-: -1- [T.] (Bitkiler için) Yenilmek, parça parça olmak.
y.- miş 360b/3

yine: -4- [T.] Yine, tekrar.
y. 095b/9, 142a/4, 194b/4, 194b/5

yiği: -11- [T.] Yeni. (Bk. yeği)
y. 140b/8, 146a/4, 164a/4, 167b/2,
245a/6, 253b/4, 258b/4, 308b/2,
321b/9
y. eyleye 332a/1

yiğil-: -1- [T.] Mağlup olmak, yenilmek.
(Bk. yeğil-)
y.- iciler oldılar 226b/7

yiğile-: -1- [T.] Yeniden anlatmak.
y.- yem 173a/8

yiğilin-: -1- [T.] Mağlup olmak, yenilmek.
y.- eler 100b/1

yir: -785- [T.] 1. Yeryüzü, Dünya, dünya hayatının geçtiği yer.
y. 018a/7, 023b/1, 034a/2, 105b/7,
113b/8, 130b/5, 130b/6, 143a/6,
148a/6, 163b/6, 168b/6, 177b/1,
187a/4, 187b/4, 200b/6, 201a/7,
213a/8, 276a/6, 276a/9, 286a/4,
294b/9, 314b/6, 317b/7, 335a/5,
337b/5, 338a/1, 239b/1, 341a/3,
343a/2, 352b/9, 253b/6, 354a/5,
355b/7, 359a/5
y.+ de 002b/6, 004a/1, 004a/4,
004b/4, 006a/3, 024a/1, 027b/9,
051b/7, 052a/2, 052a/4, 057b/3,
061b/8, 061b/9, 062a/1, 065a/6,
068b/9, 070b/3, 070b/6, 071a/3,
071a/4, 085a/2, 087b/5, 089a/1,
089a/2, 089b/4, 091b/8, 092a/2,
093a/9, 095b/2, 096a/5, 096b/9,
099b/6, 102b/8, 103a/9, 103b/5,
110a/6, 115b/2, 116a/2, 116a/9,
116b/5, 116b/8, 119a/5, 120b/8,
121a/3, 122a/7, 124b/1, 129a/5,
131a/8, 137a/8, 139b/6, 140a/2,
140b/4, 141b/5, 142a/4, 142b/6,
143b/2, 150a/1, 154a/3, 161a/2,
163a/8, 167a/5, 167b/9, 174a/6,
174b/5, 278a/7, 278a/8, 186a/7,

187b/5, 195a/2, 195a/7, 198a/2,
201a/4, 207b/9, 208a/5, 210a/2,
218b/2, 219b/1, 223b/5, 225a/1,
225a/6, 226b/2, 226b/3, 227b/4,
229a/6, 232a/2, 234a/8, 234b/2,
235b/4, 235b/8, 238a/8, 239a/1,
239b/4, 240b/5, 240b/6, 242b/2,
243a/3, 243a/6, 245a/6, 247b/2,
253a/8, 254b/9, 260a/3, 260b/2,
260b/4, 260b/5, 269b/5, 269b/9,
278b/6, 279a/2, 281b/9, 282a/8,
282a/9, 283b/1, 288a/9, 288b/4,
289a/5, 292b/8, 293b/7, 295b/8,
298a/3, 299b/7, 300b/5, 301b/3,
302b/3, 310a/1, 321a/9, 329b/2,
335b/3, 341b/8, 343a/9
y.+ dedür 023b/8, 027a/7, 029b/6,
035a/6, 036b/7, 054a/5, 054b/4,
054b/6, 057b/7, 060b/5, 062a/5,
068a/6, 074b/3, 102b/2, 119a/3,
119b/9, 120a/3, 122a/4, 142a/5,
144b/3, 145a/4, 154b/8, 155a/1,
164b/2, 179b/7, 180a/4, 187a/2,
193a/6, 196a/9, 196b/1, 196b/7,
206b/6, 209b/1, 224b/6, 225b/8,
236b/8, 239b/3, 243a/8, 243b/8,
253a/4, 275a/4, 276a/8, 286a/9,
286b/1, 290a/3, 296b/1, 307b/6,
313b/1, 316b/4, 319b/4, 322b/6,
324a/7, 326a/6, 327b/9, 329a/1,
330b/5, 330b/8, 339a/6
y.+ dekiye 341b/6
y.+ dekinüj 079a/7
y.+ den 017b/9, 062a/2, 090b/2,
117b/4, 222a/7, 224b/5, 255a/3,
257a/3, 257a/4, 257b/2, 260a/5,
333a/2
y.+ din 211a/6, 245a/1
y.+ e 045b/7, 144a/5, 188b/1,
232a/8, 232b/2, 235b/9, 252b/9,
283a/4, 335a/5, 358b/2
y.+ i 010b/8, 041b/3, 051b/7,
070b/1, 071a/7, 075b/6, 076a/4,
078a/4, 087b/2, 106b/6, 115a/4,
123a/8, 139b/2, 140b/2, 146a/4,
147a/4, 149a/5, 151a/7, 152a/1,
167b/2, 172a/6, 172a/8, 177b/1,

180a/3, 181b/4, 186b/9, 191b/2,
213a/3, 224a/6, 224a/8, 236a/5,
237a/8, 238a/7, 239a/6, 243b/7,
244b/8, 257a/7, 260a/8, 264a/3,
269b/7, 272a/4, 272b/7, 274a/9,
275a/2, 281a/7, 283a/2, 286b/8,
288b/2, 290a/8, 290a/9, 295a/5,
297a/3, 298a/5, 300b/6, 308a/5,
309a/7, 310b/8, 312a/6, 319b/6,
330b/7, 335a/3, 340b/7, 347b/2,
348a/7, 349b/6, 350a/2

y.+ inde 127b/6

y.+ ine 172b/9

y.+ ler 010b/7, 105b/4, 339a/1

y.+ üm 237a/4

y.+ üñ 004a/9, 010a/3, 014a/8,
030a/6, 040b/7, 041b/3, 041b/5,
060b/5, 060b/8, 062b/1, 070a/8,
075b/9, 083b/4, 094b/5, 096b/6,
113b/5, 117a/1, 131b/6, 136a/2,
141b/6, 145a/8, 156b/8, 167b/7,
169a/3, 170a/8, 178b/5, 189a/1,
199b/9, 206a/2, 206b/8, 209b/5,
215a/1, 224b/2, 260a/2, 260b/6,
264a/8, 268b/8, 271a/5, 274b/9,
276a/2, 280b/8, 287a/1, 289b/6,
293b/6, 293b/8, 294a/6, 297b/1,
298a/2, 303b/7, 304a/3, 304b/3,
307b/8, 310a/2, 316b/6, 319b/5,
319b/9, 320a/6, 321a/7, 330a/6,
335a/3, 348b/9, 353b/3

2. Toprak, toprağın yüzeyi.

y. 046b/7, 072b/7, 089a/6, 117a/2,
126a/4, 168b/7, 173a/1, 179b/5,
187a/4, 196a/9, 196b/2, 262a/3,
262a/6, 308a/3, 309b/1, 352a/3,
356b/4, 359a/6

y.+ de 025b/9, 033b/2, 037a/7,
038b/9, 061a/9, 073a/1, 084a/5,
119b/4, 152b/2, 152b/5, 198a/6,
253a/5, 273a/9, 295b/9

y.+ dedür 004a/2, 014b/7, 295b/2

y.+ den 025a/9, 127b/1, 156b/2,
166a/3, 166b/8, 211b/5, 216b/8,
225b/2, 239b/2, 264b/4, 271b/3,
298a/7, 313b/4, 323b/7, 332a/4,

340b/6, 341b/4

y.+ din 214a/8, 246a/7, 355a/4

y.+ e 081a/7, 253b/7, 319b/7,
335b/9

y.+ i 003a/8, 007a/1, 014a/9,
061b/5, 155b/7, 171b/9, 192a/9,
237b/2, 238b/1, 239a/2, 239a/9,
241a/9, 257b/9, 285a/2, 296a/1,
314b/5, 316a/5, 320b/9, 336a/2,
350b/2

y.+ inde 088b/9

y.+ üñ 014b/1, 074b/4, 074b/9,
146b/7, 171b/6

3. Mahal, mekan, alan.

y. 004b/4, 011a/9, 011b/1, 027b/1,
029b/5, 051b/8, 052a/2, 053b/2,
060b/8, 074b/6, 077b/8, 108b/2,
110a/2, 126a/2, 171a/6, 172a/9,
180a/8, 181b/9, 184b/1, 206b/8,
208a/5, 210b/3, 237a/5, 242b/9,
248b/9, 269b/4, 270a/7, 270b/5,
277a/4, 281a/7, 287b/1, 309a/5,
309b/1, 318b/6, 326b/8, 330b/7,
331a/7, 334a/2, 334b/5, 345a/5,
345b/3, 348b/4, 349a/2

y.+ de idi 169a/9

y.+ de 004b/2, 005b/8, 013b/1,
041b/2, 085a/9, 085b/2, 126a/2,
147b/5, 178a/6, 202b/1, 238a/2,
314b/7

turağ y.+ de 347b/1

y.+ den 011b/1, 176a/5, 191a/2,
324b/1

y.+ din 064b/8, 170b/6, 171a/1,
179a/3, 179a/6, 199b/8, 211b/6,
213b/1, 213b/2, 214a/2, 304a/2

turağ y.+ din 214a/2

y.+ dür 011b/4, 039a/9, 041b/1,
099a/4, 197a/2, 270b/7, 320b/6,
323a/3

turağ y.+ dür 271a/1

y.+ e 061a/3, 114a/4, 176a/9,
176b/5, 217b/9, 220b/5

y.+ i 110a/2, 172a/1, 181b/8,
243b/5, 276b/8, 285b/7, 288b/8,
297b/9, 302a/9, 348a/9

turağı y.+ i 039a/9, 042a/5, 051b/8,
053b/8, 066a/3, 153b/1, 282a/1
turağ y.+ i 157a/4, 168b/8, 237b/8,
275b/9, 276b/5, 349b/9, 350a/1
y.+ idür 150a/3
y.+ inde 235a/4
turağ y.+ indin 211a/6
y.+ ine 104a/4
y.+ ini 123a/7
turağı y.+ ini 123a/7
y.+ inüz 031b/3, 068b/7, 083b/3,
233b/1
turağ y.+ inüz 234b/7
y.+ ler 157a/7, 341b/5
y.+ lerdin 046a/4
turağ y.+ lere 328b/5
y.+ leri 038a/5, 078b/4, 118b/5,
120a/5
turağ y.+ leri 109b/9, 294b/8
turağ y.+ leridür 230b/4
turağı y.+ lerinde 148a/3
y.+ lerinden 038b/5
turağ y.+ lerine 036a/8
y.+ lerini 092b/3
turağ y.+ lerünüz 221b/6
y.+ ün 028b/4
y.+ ünüz 063b/5, 116b/9, 123a/4,
243a/1
turağı y. 038a/5

4. Bir şeyin belirlenmiş, seçilmiş
bölümü.
y.+ lerini 006a/3
y.+ indeki 165b/8

5. Konum, durum, makam.
y.+ din 137b/5
y.+ i 194a/7
y.+ ime 093b/7
y.+ ine 025a/4, 044b/3, 069a/3,
090a/9, 092a/2, 120b/2, 137b/7
y.+ ini 193b/7
y.+ inüze 080b/3, 127a/4

6. Tarla.
y.+ de 025a/4

7. Bir şeyin bulunduğu yere göre
taşıdığı özellik, durum, konum,
vaziyet.
y.+ ine 158b/7
y.+ lerinden 047a/4, 060a/5, 062b/4

8. Yazı, ova, açık arazi.
y. 184a/9
y.+ de 075b/4
y.+ lerinden 089a/1

9. Ülke, vatan, yurt, şehir,
yaşanılan yer.
y. 084a/4, 085a/2, 091b/9, 099b/6,
103a/6, 103b/1, 121a/6, 121b/6,
169a/6, 226b/3, 247b/4, 339a/6,
357a/9
y.+ de 123a/6, 133a/6, 136a/3,
145b/7, 226a/9
y.+ den 013a/3, 013a/9, 017a/2,
085a/6, 096b/4, 116b/6, 167b/8,
337a/6
y.+ din 107a/2, 165b/2, 189b/3
y.+ e 165b/3, 190a/6
y.+ i 079b/9, 090b/5
y.+ imüzden 181b/8
y.+ in 230b/2
y.+ inde 093a/3, 133a/6, 136a/3,
226a/9

y.+ inden 325a/3
y.+ inüzden 182a/4
y.+ lerde 105b/6
y.+ lerinden 019b/4, 042a/2,
103a/5, 103a/6, 103a/7, 103b/1,
103b/2, 105a/7, 112a/6, 154a/8,
159a/9, 196a/3
y.+ lerini 248b/9
y.+ ümüzden 145b/6, 230b/2
y.+ ünüz 080b/5
y.+ ünüzde 117a/9
y.+ ünüzden 091a/5, 215a/7
y. isleri 109b/5

10. Vüduvun kısımları, vücut.
ud y.+ leri 084b/8
ud y.+ lerin 085a/6
ud y.+ lerinden 084b/6

y.+ lerine 205b/1
ud y.+ leriñüzi 085a/3

11. Bir şey, bir kişi ya da bir iş için tahsis edilmiş mekan, alan, bölüm.

y. 194a/8, 199a/1, 199b/8, 345a/6
y.+ de 316a/1
y.+ den 137a/2, 257a/2
y.+ e 017b/1, 019b/9, 232b/6, 305b/2
y.+ i 075a/5, 359b/7
râhibler y.+ i 195a/1
turağ y.+ i 224a/9
y.+ idür 313a/9
y.+ inden 263a/1, 349b/9
y.+ ini 094b/9, 237b/6
Hicr y.+ inüj isleri 151a/4
y.+ leri 208a/5, 245b/8
y.+ lerinden 235b/5
y.+ üj isleri 353b/1

12. Hâl, durum.

y.+ inde durur 038a/1
y.+ inde dut 023a/7
y.+ üne getürem 004b/8
y.+ ine getürüj 004b/8, 058a/9, 158a/2, 163a/5, 194a/2
y. dutarmissam 128b/6
y. dutaruz 276b/8
y. tutdılar 325a/3
y. tutduğ 173a/2
y. virdi 137a/4, 139a/6
y. viresin 251a/5
y. virdük 300a/5
y. virmedük 300a/5

13. Cennet.

y.+ den 084b/4
y.+ e 196a/4

14. Cehennem.

y.+ dür 080a/6
y.+ i 154b/4
y.+ idür 124a/6

15. Konumu belirtilmeyen herhangi bir yer.

y. 043a/6, 268b/3

y.+ de 244b/3
y.+ e 132a/9, 148a/7, 194a/6, 210b/1

16. Şu anda bulunulan, eylenilen, oturulan konum.

y.+ den 138a/1
y.+ desin 312b/4
y.+ inde 225b/9
y.+ inden 356b/6
y.+ leri 263b/2
y.+ üjden 223a/1

17. Taraf, yön.

y.+ de 228b/2
y.+ den 146a/1, 153a/6, 154b/4, 159b/4

18. Kara.

y.+ de 165b/6

19. Mesafe.

y.+ den 210a/9, 285b/2, 309a/9

20. Ev, konut.

y.+ de 332a/9

21. Makam, kişi, kişi yanı.

y. 113b/9, 146a/7, 170b/1, 172b/8, 289b/3, 342a/7

yir gök kırağı: -2- [T.] Ufuk.

y.+ nda 351a/6
y.+ ndayiken 312b/7

yir kırdı: -1- [T.] Güve.

y. 254a/5

yirce: -1- [T.] Yerler kadar.

y. 037a/2

yirin-: -1- [T.] Pişman olmak.

y.- düklerinde 277b/5

yirlendür-: -7- [T.] Güç ve iktidar vermek, güçlü kılmak.

y.- dük 070b/6, 133a/6, 174a/6
y.- e 208a/1
y.- evüz 154a/9
y.- medük mi 230b/2
y.- medük 070b/6

yirlü: -1- [T.] Hürmetli, saygın.
y.+ sin 136a/2

yirlülenmeklik: -2- [T.] Sahip olunan güç,
imkan.
yirlülenmeklik
y.+ üñüz 129b/8, 131b/5

yiryüzi: -4- [T.] Yeryüzü, Dünya.
y. 171b/1
y.+ nde 232b/4, 239a/3
y.+ ndedür 349a/9

yir teresi: -1- [Far.+T.] Sebze.
y.+ nden 006a/4

yit-: -127- [T.] 1. Yeterli olmak, yetmek,
kafi olmak.
gücün y.- di 165a/6
gücünüz y.- di 102a/6, 123b/9
güci y.- dügi 021a/8
güci y.- dügin 082b/4, 086b/2,
110b/2, 154a/5
güci y.- dügine 027b/2
gücünüz y.- dügince 331b/3
gücünüz y.- düginden 332a/9
güci y.- dügünce 200a/7
güci y.- e 034a/9
gücünüz y.- e 062a/3
güci y.- er 020b/4, 021b/9, 024b/2,
027a/8, 027b/8, 028a/1, 028b/9,
029b/1, 029b/6, 050a/9, 056a/2,
060b/6, 061a/1, 062b/1, 070a/9,
071b/1, 075a/2, 100b/9, 107a/5,
127b/9, 129b/6, 144b/3, 156a/6,
156b/9, 192b/1, 286b/7, 288b/3,
289b/7, 315b/4, 316a/2, 333a/3,
334a/9
gücünüz y.- er 118a/5
güçleri y.- er 016a/4
güci y.- er mi 069b/4

güci y.- er oldı 054b/7, 171b/7,
212b/8, 248b/6, 249a/1, 260b/6
güci y.- erdür 003a/7, 010a/2,
010a/6, 013a/9, 039b/5, 041b/3,
068a/3, 123a/4, 148a/6, 167b/3,
194b/8, 205b/4, 207a/5, 234a/9,
241a/9, 241b/5, 257a/8, 285a/4,
287b/6, 300b/7

güci y.- erirekdür 129b/7
güçleri y.- erise 019b/2
güci y.- erler olmadı 290b/4
güci y.- erler olmadılar 124b/2
güci y.- erlerdür 117a/3
gücün y.- erse 072b/6
gücünüz y.- erse 316b/6
y.- medi 174b/8, 263b/2, 310b/6
gücün y.- medi 173b/7, 174a/5
güc y.- megi 158b/6
güç y.- megi 158b/6
güci y.- mek 163a/3
güç y.- mek olmadı 150a/2
güci y.- mek 166a/8
güç y.- mek 119b/8, 165a/8
y.- meye 188a/5, 262b/8, 337a/3
güci y.- meye 026b/6, 045a/5,
322b/2

gücün y.- meye 171b/2, 173a/6,
173b/1, 173b/3
gücünüz y.- meye 054b/2
güç.leri y.- mez oldılar 175a/3
güç.leri y.- mez 097a/6, 097b/3,
146a/2, 156b/2, 164a/3, 188a/8,
210a/6, 220a/6, 263b/7
güci y.- mez 026b/6, 156b/4,
156b/6
güci y.- mezler 051b/9
güçlerümüz y.- mez 210b/8
y.- mezler 025b/9
gücümüz y.- seyidi 107b/2

2. Bir ihtiyacı karşılayacak,
giderecek nitelikte ve ölçüde
olmak.

y.- di 047a/3
y.- er 043a/3
y.- mez mi 036b/2

yitlilik: -1- [T.] Yeterlilik.
y.+ dür 191b/3

yitmiş: -4- [T.] 70 sayısı.
y. 039b/4, 094a/4, 110b/3, 338b/1

yitür-: -6- [T.] 1. Yeterli olmak, tam olmak.
y. 348b/8
y.- i virün 089b/3
y.- ü 048b/3

2. Terk etmek
y.- diler 178a/9

3. Yitirmek, zayi etmek, harcamak.
y.- düm 356a/5

4. Yetmek.
y.- ür 350b/6

yiyesi: -5- [T.] Yiyecek.
y. 068a/2, 169b/6, 173b/5
y.+ ne 350b/2
y.+ sidür 295a/9

yiyni: -1- [T.] Küçük, değersiz.
y. tıtdı 292b/3

yiynidil-: -1- [T.] Hafifletilemek, azaltılmak.
y.- meye 033b/8

yoğnal-: -1- [T.] Kalınlaşmak.
y.- dı 306a/4

yoğun: -3- [T.] 1. Bol, sık.
y.+ lar 350b/3

2. Kalın.
y. 170b/9, 317a/6

yoğsul: -12- [T.] Yoksul, fakir. (Bk. yoksul)
y.+ a 194a/2, 338b/2, 344b/4
y.+ lar olalar 205b/4
y.+ lara 025b/6

y.+ larsız 303b/2
y.+ larıdır 025b/9, 108b/6, 325a/1
y. ola 043a/2, 055a/1
y. olmağın 162b/9

yoğsulluk: -4- [T.] Fakirlik. (Bk. yoksulluk)
y. 019a/4
y.+ da 015b/3
y.+ dan 082a/9, 106a/2

yok: -303- [T.] 1. Yok olan, bulunmayan, mevcut olmayan.
y. 007a/1, 271b/6
y.+ dur 002a/3, 014a/7, 017a/5, 023b/6, 023b/7, 024a/1, 024a/3, 027b/6, 027b/9, 028a/5, 028b/8, 029a/8, 032a/2, 036b/5, 039a/6, 039b/8, 044a/6, 050b/2, 053a/8, 056b/6, 066a/4, 068a/7, 071a/5, 071a/9, 072b/5, 078a/6, 078b/1, 079a/6, 083b/1, 088a/1, 088a/2, 088a/7, 088b/8, 089b/3, 094b/5, 096b/5, 096b/7, 098b/5, 100a/6, 101b/2, 104b/4, 106a/8, 111b/1, 113b/9, 114b/8, 115a/5, 118a/4, 120a/3, 121b/3, 122b/4, 122b/5, 123a/6, 124a/1, 126a/3, 126b/5, 127a/2, 127a/9, 128b/4, 129a/3, 141a/9, 142b/7, 143a/4, 144a/6, 147a/3, 149a/7, 151b/9, 167b/3, 169b/9, 170b/1, 171a/8, 178b/9, 179b/6, 180a/5, 180a/9, 184a/2, 184a/4, 184b/1, 187a/8, 190b/3, 192b/2, 193a/7, 198b/2, 199a/3, 202a/1, 202b/4, 222a/7, 225a/5, 231a/9, 233a/1, 244b/5, 256b/6, 257a/9, 257b/2, 259a/1, 260a/1, 265a/5, 265b/1, 268a/3, 270b/7, 271a/4, 272a/8, 273b/5, 274a/8, 277a/3, 278a/3, 281a/1, 281a/5, 281a/9, 285b/6, 286b/4, 286b/9, 287b/1, 289a/4, 290a/3, 294a/7, 297a/9, 297b/6, 301b/8, 302a/8, 304a/8, 308a/5, 311a/8, 311b/8, 313b/7, 314a/5, 317b/7, 323a/5,

326a/3, 326a/4, 331a/9, 339a/1,
342b/8, 345a/5, 354a/5
y. eyleye 037b/2, 182a/2
y. mı 275b/9
y. midur 038b/3, 237b/8
y. olucudur 316b/3

2. Yasak olma, izin verilmeme.
y.+ dur 017b/5

3. Sahip olmama, nasip olmama.
y.+ dur 004a/7, 009b/6, 010a/3,
011a/3, 018a/2, 023a/5, 025b/5,
025b/6, 027b/3, 029a/5, 031b/5,
032a/6, 033a/2, 034a/3, 036b/6,
041b/7, 056b/5, 058a/5, 066a/3,
069a/7, 073b/9, 075a/9, 088a/9,
103a/6, 110a/6, 113b/5, 124a/3,
126a/8, 126a/9, 128b/5, 131a/4,
136a/8, 143b/4, 143b/5, 144a/1,
146a/7, 146b/7, 148a/3, 154a/5,
165a/8, 168b/3, 170a/8, 196b/8,
206b/6, 211a/4, 222b/8, 233b/1,
234b/7, 239b/8, 242b/9, 244b/8,
247b/4, 250b/7, 254b/9, 262b/2,
278a/4, 279a/6, 279a/7, 279b/9,
280a/2, 285b/7, 286b/5, 287b/7,
288b/4, 288b/7, 289a/6, 289b/3,
290b/9, 297a/6, 297b/9, 300b/5,
301b/5, 313a/7, 338b/2, 354b/8,
357a/5

4. Muaf olma, azade olma.
y. 021a/9
y.+ dur 004b/6, 006b/1, 010b/1,
014a/1, 015a/4, 016a/1, 018a/5,
020b/6, 020b/8, 021b/1, 021b/3,
021b/4, 021b/8, 022a/7, 024b/8,
026a/3, 026a/8, 027a/2, 029a/3,
032b/9, 040a/3, 044b/9, 045a/4,
052a/4, 052a/9, 054a/9, 065b/6,
067b/5, 073b/5, 085b/9, 087a/4,
111a/9, 117a/7, 119b/6, 138b/8,
205a/2, 208a/9, 208b/4, 208b/6,
208b/7, 209a/1, 228a/8, 246b/9,
251a/6, 251b/7, 290a/3, 293a/5,

299a/3, 304b/9, 327a/8

5. Mümkün olmama,
gerçekleşmeme.
y.+ dur 044a/7, 141a/8, 191a/1,
239b/9, 240b/8, 257a/2, 269a/2,
289b/2, 289b/3

6. „Fark etmez, önemli değil“
manasında deyim yapar.
y.+ dur 119b/7, 217a/4, 217b/1
ziyân y. 215b/8

yoğa- -2- [T.] Dokunmak, ellemek.
y.- mağ 088b/9
y.- yalar 070b/9

yoğan- -42- [T.] Dokunmak, isabet
etmek, maruz kalmak.
y.- a 066a/4, 073b/6, 126b/2,
131a/3, 155a/2, 286a/2
y.- adı 102b/9
y.- dı 019a/3, 037a/9, 090a/9,
116a/1, 116b/3, 123b/4, 138b/2,
150a/9, 165b/1, 166b/1, 190a/8,
270a/8, 272b/2, 275a/6, 285b/9,
339a/7, 339a/8
ziyân y.- dı 115b/9
y.- madı 031a/1, 040a/7, 097a/2,
309a/7
y.- mağını 315b/8
y.- mağ 127b/6, 218b/4
y.- maya 029a/7, 150a/5, 259b/6,
276a/1, 319a/6
y.- sa 188b/2
y.- urisa 285b/8
y.- urisa 036a/6, 037a/9

yoğandır- -1- [T.] Dokundurmak, maruz
bırakmak.
y.- a 122b/4

yoğanmağlık- -1- [T.] Dokunma.
y. 184a/2

yoğsul: -1- [T.] Fakir. (Bk. yoğsul)
y. 357b/1

yoğsulluğ: -2- [T.] Fakirlik. (Bk.
yoğsulluğ)
y. 006a/6, 356a/8

yoğsulluğ
y.+ ı 025b/2

yol: -574- [T.] 1. Ahlakî ve dini yönden
olumlu veya olumsuz hayat biçimi.
egri y. 034b/3
y.+ a 193b/4, 246b/8
toğru y.+ a 181b/1, 230b/2, 232b/7,
342a/1, 342a/6
y.+ dadur 151a/4
y.+ dan 143b/3, 152a/6, 200b/8,
210b/5, 222a/6, 235b/6, 252b/4,
279b/4, 291b/7
toğru y.+ dan 016a/6
toğrudur y.+ dan 117a/5
toğru y.+ dan 075b/4, 255b/3
y.+ dın 044b/6, 047b/4, 097b/4,
163a/2, 165b/9, 211b/6, 212a/5,
212a/8
toğru y.+ dın 019a/2, 097a/7,
172b/6, 195b/9, 313b/1
toğru y.+ dın 083a/9, 160a/6,
200b/8, 207a/6, 300b/3
y.+ dur 150a/1, 151a/2, 152a/6,
292b/9, 293a/3
toğru y.+ dur 031a/8, 037a/8,
220b/7, 225a/7, 229b/2, 296a/7,
296b/9
toğru y.+ dur 063a/8, 177a/7,
263a/7, 285b/1
y.+ ı 047a/3, 057b/1, 074a/7,
346a/1
toğru y.+ ı 011a/3
toğru y.+ ı 001b/5
toğru y.+ ıdur 032b/5, 076b/6,
273b/5
toğru y.+ ıla 015a/7, 106b/1, 328b/1
toğru y.+ ıla 003a/2, 305b/9
y.+ ın 001b/6, 060a/4, 093a/9,

093b/1, 279a/3
toğru y.+ ın 188b/7, 245a/9
y.+ ına 076b/9, 093a/2, 121b/1,
243a/1
toğru y.+ ına 253b/3
y.+ ında 019b/4, 022b/4, 049b/1,
105b/5
Tanrı y.+ ında 051a/9
y.+ ından 053b/1, 079a/8, 104a/9,
160b/2, 313b/1, 323b/5, 336a/4
y.+ ındın 034b/6, 055a/5, 144b/3
toğru y.+ ındın 060b/3, 076b/6
toğru y.+ ken 009a/6
y.+ lara 082b/5
toğru y.+ ları 025b/7
y.+ larına 060b/2
y.+ larında 156a/3
y.+ larumuzu 145b/5
y.+ larunuzdan 182a/4
toğru y.+ uma 185a/6
toğru y.+ uma 004b/6
y.+ umda 042a/2
y.+ umdur 082b/5, 139b/9
y.+ umuza 233b/7
toğru y.+ uñ isleri 186a/1
y.+ uñ 010a/5, 064b/8, 066b/1,
152a/6, 326b/2
y.+ un 152a/6
toğru y.+ un
toğru y.+ uñ 072b/7, 269a/9
y.+ uña 277b/1
toğru y.+ uña 084b/1
y.+ uñdan 121a/9
y.+ undan 147a/1, 272b/3, 301a/3
y.+ undın 290a/2
y. duta 343a/7, 347a/1
toğru y. dutarlar olmuşlarmıssa
231a/4
toğru y. dutdı 183a/5
toğru y. dutucı 128b/4, 129a/8,
130a/4
toğru y. dutucıdur 321b/6
toğru y. dutucuları 336a/4
toğru y. dutucıraqdur 335b/1
toğru y. duta 122b/6
y. dutalar 056a/4
toğru y. dutalar 199b/8, 244b/7

toğru y. dutar 122b/6
toğru y. dutarsam 257a/1
toğru y. dutasız 005b/2, 012a/4,
013b/3, 034b/9, 077b/6, 094b/6
toğru y. dutavuz 086b/4
y. dutdılar 093b/4
toğru y. dutdılar 012a/8, 029a/3,
302a/6
toğru y. dutıcıdur 047b/4
toğru y. dutıcılar olmadılar 003a/2,
081a/7
toğru y. dutıcılardan 074a/8
y. dutıcılardur 014a/1
toğru y. dutıcılardur 076a/9, 085b/2
toğru y. dutıcıları 079a/9
toğru y. dutmadılar 299a/1
toğru y. dutmağına 154a/4
toğru y. dutmak 043a/1
toğru y. dutmazlar 015a/1, 051b/9,
068b/6
toğru y. dutsaıuz 068b/7
toğru y. dutucılar 306b/8
toğru y. dutucılardan 105a/4
toğru y. dutucılardur 291b/8
toğru y. dutucıları 160b/2, 230b/1
toğru y. dutucılarınuz 006b/9, 291a/2,
292a/8
toğru y. dutucırağdur 166b/2
toğru y. gösterdici 241b/3
y. gösterinildi 034b/5
y. gösterinildiler 193b/4
toğru y. gösterinile 118a/1
y. göster 269a/8
toğru y. göster 060b/2, 060b/3
y. gösterdeyin mi 181a/3
y. gösterdi 017b/8, 076a/6, 083a/9,
086b/3, 086b/4, 181b/2
toğru y. gösterdi 012b/9, 085b/1,
113b/4, 145b/4, 154a/3, 160a/6,
185a/5, 194b/6, 273a/5, 354a/9,
357a/9
toğru y. gösterdi 307b/7
toğru y. gösterdüği 016a/8
y. gösterdük 048b/9, 178a/8,
267a/3, 267a/4, 356a/6
toğru y. gösterdük 076b/2, 076b/6,
345b/9

toğru y. gösterdük 283b/4
y. gösterdüm 177b/4
toğru y. gösterdüğ 028a/4
y. göstere 192a/4, 216a/5, 227b/8,
266b/4, 291a/7, 301a/9
toğru y. göstere 033b/6, 055a/5,
057b/1, 058a/4, 080a/1, 117b/9,
144b/6, 167a/7, 169a/9, 170a/6,
224b/3, 239b/8, 274a/8, 297a/5
toğru y. göstere 075b/3, 303b/5,
305a/6, 331a/8
y. gösteredi 082a/6
toğru y. gösteredi 143a/7, 146a/7,
152a/6
y. gösteredük 146a/7
y. gösterelüm mi 253b/3
y. gösterem 279b/5
toğru y. gösterem 349b/2
y. gösteresin 292a/1
toğru y. gösteresiz 050b/3
toğru y. gösterevüz 237b/9
y. göstereyim mi 227a/2
toğru y. gösteri virdise 096a/8
y. gösterici 096b/7, 141a/3, 211b/3,
212a/9, 225b/1, 274a/8, 279a/7
toğru y. gösterici 169b/1, 273b/5
y. göstericiden 143b/4
y. göstericidür 195b/8
toğru y. göstericirek 291a/4
y. göstermedi mi 246a/6
toğru y. göstermedi mi 185b/1
y. göstermedi 254a/5
toğru y. göstermedi 090b/5, 183a/2
y. göstermegiçün 027b/7, 280b/4
toğru y. göstermek iken 034a/8
toğru y. göstermek 004b/6, 155b/6,
157b/9, 158b/9, 169a/2
toğru y. göstermek 063a/1, 357a/3
toğru y. göstermekdin 170a/7
y. göstermekdür 002a/3, 016a/5
toğru y. göstermekdür 094a/4,
097b/8
y. göstermesedi 076a/2
y. göstermeyesin 230a/9
y. göstermez 081b/6, 093b/4,
272a/2
toğru y. göstermez 024a/7, 025a/3,

033b/7, 064a/2, 069a/6, 105a/6,
105b/5, 107a/1, 110b/4, 113a/4,
118a/1, 135b/8, 154a/4, 298b/8
toğru y. göstermez 065b/2, 159a/3,
159a/7, 230a/4, 279a/1, 328a/4,
328a/8, 329a/6, 330a/4
y. göstermez 279a/3
toğru y. göstermişmisse 275b/6
y. gösterünj 264b/8
y. gösterür 076b/7, 206a/5, 207a/6,
230b/1
toğrı y. gösterür 003b/8, 012b/6,
019a/1, 019a/2, 025b/7, 045b/1,
076b/9, 115b/5, 117a/5, 117b/9,
142b/9, 158a/7, 161a/9, 216b/4,
246b/8, 273b/5, 287a/5, 300b/3,
341a/8, 344a/8
toğru y. gösterür 193a/3, 253b/2,
257b/7, 331a/1
y. gösterürler 246a/4
toğrı y. gösterürler 094b/7, 096b/3,
189b/5
toğrı y. gösterürsin 094a/6, 118b/1
toğru y. gösterürsin 290a/2
y. gösterürüz 290a/1
toğrı y. iken 063a/9, 077a/3,
087a/8, 242a/5
toğrı y. tuta mı 223a/5
toğrı y. tütalar 187b/6
toğrı y. tütarlar 152b/6
toğrı y. tütarsa 226a/4
toğrı y. tütasız 152b/5, 207b/8,
290b/1
toğrı y. tütadı 161b/7, 186a/2,
274b/5
doğru y. tütadılar 179a/6
toğrı y. tütacıdır 096a/8, 169a/9
toğrı y. tütamak 168b/9
toğrı y. tütmayalar 172b/6
toğrı y. tütamaz 226a/4
toğrı y. tütamazlar 222a/6, 223a/5
y. tütmiş müssam 211a/8
toğru y. tütmişlardur 261b/5
toğrı y. tütucüdür 167a/7
toğrı y. tütucular olmadı 118b/4
toğrı y. tütucırağ 260b/1
y. tuta 213a/1

toğrı y. tütamak 093a/9
toğrı y. üzere 358a/5
toğrı y. üzeredür 002b/1, 156b/8
toğrı y. üzeresin 196b/5
y. 051b/9, 060a/4, 063b/4, 093b/1,
111b/1, 127a/3, 260b/9, 277b/6,
292a/3, 296b/7
toğrı y. 014a/3, 016b/1, 024a/2,
032b/5, 053b/1, 073a/4, 075b/4,
082b/7, 083a/2, 119a/7, 140a/6,
160b/9, 167a/4, 173a/5, 179a/6,
180a/7, 185a/6, 229a/3, 246a/3,
280b/4, 302a/6, 313a/5, 341a/9,
341b/7, 341b/9, 342a/2, 351a/8
toğru y. 011a/3, 012b/6, 048b/9,
058a/4, 172b/2, 177b/4, 227b/8,
242a/6, 255a/3, 267a/3, 267a/4,
283b/5, 302b/6, 303a/4, 303b/5,
305a/6, 335b/2

2. Amaç, maksat, uğrunda.

Tağrı y.+ ında 017a/7, 039b/6,
040a/1, 050b/5, 062a/5, 064a/8,
105a/7, 106b/4, 301a/9, 328a/2,
343a/9

Tağrınınuğ y.+ ında 013b/6, 017a/1,
022b/2, 022b/4, 022b/5, 024b/5,
024b/7, 025b/9, 028b/1, 037b/8,
039a/2, 049a/6, 049a/7, 049b/1,
050a/7, 051b/3, 052a/1, 102a/8,
103a/5, 103b/1, 105a/6, 107a/2,
107a/9, 108b/7, 110b/5, 113a/6,
114a/4, 196a/3, 204b/1, 303b/1,
320a/5, 328b/3

Tağrınınuğ y.+ unda 307b/5

y.+ umda 326a/9

3. Usûl, tarz, sistem.

y.+ dan 193b/9

y.+ lar 037a/7

y.+ ların 045b/1

4. Bir amaca ulaşmak için

başvurulması gereken çâre, vâsita.

y. 044a/5, 046a/5, 050b/4, 050b/9,
055b/3, 055b/5, 168a/7, 289a/4,
289a/8, 289b/2

y.+ a 164a/3, 210a/6
y.+ in 356a/6
y.+ larumuzu 237b/9
y.+ unı 279b/5

5. Yol.

y. 032b/9, 046b/8, 111b/3, 163b/4
y.+ a 263b/1
y.+ da 089b/5, 104a/2
y.+ dadur 355b/3
y.+ ı kesersiz 235a/3
y.+ ı 350a/9
y.+ in 057b/1
y.+ ina 034a/9
y.+ ında 212a/3
y.+ ından 084b/2
y.+ ının 264b/8
y.+ ını tıtdı 173a/1
y.+ ını 173a/3
y.+ lar 152b/5, 181b/4, 187b/6,
259a/5, 290b/1, 340b/8
y.+ lara 268b/8, 279b/3
y.+ ların 151b/1
y.+ larına 279b/3
y.+ larını 104a/3
y.+ larıñ issidür 309b/5
y. bekleyici 341b/6
y. bekleyiciler 342b/3
y. oldı 348b/4
y. ur 182b/9
y. urucılar 062a/1
y. yürüyüciler 068a/4

6. İslamiyet, Allah'ın koyduğu kurallar.

Tağrı y.+ in 242a/8
Tağrı y.+ ından 101b/1, 106b/3
Tağrınuñ y.+ ından 019a/9, 034b/2,
056b/8, 057a/9, 079a/7, 082b/6,
086b/7, 089b/6, 100b/1, 124a/9,
144b/5, 157b/6, 158a/9, 192b/3,
193b/5, 242a/7, 269b/6, 303a/3,
303a/6, 329b/7
y.+ ındın 160a/9
y.+ udur 080a/3

yoldaş: -4- [T.] Arkadaş, yaren.
y.+ a 046a/8
y.+ dın 049a/2
y.+ dur 291b/7, 291b/9

yoldaşsuz: -1- [T.] Hiç kimseye muhtaç olmayan.
y. 036b/5

yolışdur-: -1- [T.] Hep beraber fidye vermek.
y.- ursız 008a/4

yollu: -1- [T.] Yol üzerinde.
toğru y.+ rağdur 230a/2

yolsuz: -4- [T.] Doğru yoldan çıkan, sapkın.
y. olmadı 312b/6
toğrı y. 192b/3, 230a/3, 243b/1

yolu: -8- [T.] Fidyeye.
y. 005a/6, 011a/7, 075b/1, 119a/3,
320b/6
y. eylerise 075b/1
y. virelerdi 142a/5
y. virmekdür 016a/4

yol eri: -7- [T.] Yolcu.
y.+ ne 015b/2, 019a/6, 046a/9,
162b/4
y.+ nün 100b/8, 108b/7, 324b/8

yol eylenil-: -7- [T.] Sürgün edilmek.
y.- eler 062a/2

yon-: -4- [T.] Yontmak.
y.- arsız 089a/1, 218b/1, 266b/2
y.- arlar oldılar 151a/5

yonca: -1- [T.] Yonca.
y. 350b/3

yor-: -1- [T.] Rüya yorumlamak.
y.- arsız olasız 135a/5

yoy-: -1- [T.] Yok etmek.
y. 121a/9

yön-: -8- [T.] 1.Usül, uygun olan şekil.
y.+ ince 069a/5

2. ... bakımdan, ...ciyetiyle.
y.+ inden 051b/9, 126b/7, 169b/6,
175a/6, 202b/1

3. İstikamet, yol.
y.+ üni 239b/8, 240b/7

yönelt-: -1- [T.] Yönelmek, çevirmek.
yöneld-
y.- esiz 015a/9

yönendür-: -1- [T.] Yönelmek.
y.- e 156b/7

yöre-: -13- [T.] Çevre, etraf, yan, mahal.
y.+ lerinden 237b/6
y.+ ından 039a/4
y.+ ünüzdedür 112a/8, 300a/8
y.+ sin 003a/3
y.+ sindedür 077a/6, 114a/2,
221a/4, 277a/8, 286b/3
y.+ sindeyidi 215a/1, 215a/7
y.+ sini 160b/8

yören-: -1- [T.] Bir şeyin etrafını gezip
dolaşmak.
y.- icisi 304a/1

yörendür-: -1- [T.] Bir şeyin çevresinde
dolaştırmak.
y.- ü durmuşlar 276b/9

yörendüri-: -1- [T.] Etraf, çevre.
y.+ sinde 276b/9

yu-: -3- [T.] 1. Yıkamak.
y.- ı 059a/8

2. Gidermek, yok etmek.
y.- ya 288a/5

yufka-: -2- [T.] İnce, kalınlığı az.
y. 295b/3, 346b/4

yuşaru-: -5- [T.] Üstün.
y. 003b/7

2. Daha fazla.
y. 043a/9, 059a/1

3. Yüksek.
y. 080a/2
y.+ larından 273a/2

yuşaru ayak-: -5- [T.] Üstün.
y. 020b/4, 051b/4
y.+ lar 051b/5
y.+ lara 023b/3
y.+ lardur 039b/1

yumşaklık-: -1- [T.] (Söz için) Edalı, tatlı.
y. eylemeş 249a/8

yumşak dirlik-: -1- [T.] Cennet hayatı.
y. 105a/9

yumşan-: -2- [T.] Yumuşamak, sakinlik
kazanmak.
y.- duş 039a/4
y.- ur 273b/4

yumurda-: -1- [T.] Yumurta.
y.+ dur 265b/2

yumuşak-: -7- [T.] Mutlu, sevinçli. (Bk.
yumuşak)
y.+ dur 354b/9

2. Merhametli, şefkatli, incitmeyen.
y. 162b/1, 181a/7, 270a/5
y. eyle 151a/9, 162b/1

3. Sert olmayan, işlenmesi kolay.
y. eyledük 253b/9

yumuşak dirlilik: -1- [T.] Cennet hayatı.
y. 115b/6

yun-: -1- [T.] Yıkanmak, boy abdesti almak.
y.- asız 046b/8

yunt: -3- [T.] At.
y.+ dan 028b/3

yund
y.+ ı 102a/7, 152a/5

Yūnus: -5- [Ar.] Kur'ân-ı Kerîm'de adı geçen bir peygamber.
Y. 122a/3, 190b/2, 267b/2
Y.+ a 057a/5, 076b/5

yurdu: -1- [T.] İğne deliği.
ignenüj y.+ sına 086a/9

Yūsuf: -37- [T.] Hz. Ya'küb'un oğlu, İsrâiloğulları'na gönderilen bir peygamber.
Y. 132a/2, 132a/8, 132b/3, 133a/9, 133b/4, 133b/6, 133b/8, 134a/2, 134a/4, 134a/5, 135a/7, 135b/4, 137a/4, 137b/5, 138a/1, 138a/6, 139a/5, 279a/7
Y.+ a 076b/3, 132b/7, 136a/3, 137b/3, 138b/4
Y.+ da 132a/7
Y.+ dan 135b/6, 138a/9
Y.+ ı 132a/9, 132b/2, 132b/8, 133a/6, 138a/7
Y.+ uñ 136a/5, 139a/1
Y.+ van 138b/5
Y. mısın 138b/5

yut-: -8- [T.] 1. Yutmak, mideye indirmek.
y.- dı 267b/3
yud-
y.- a 182a/8
y.- arıdı 091b/1, 215b/5

2. İçine çekmek.

y. 126a/4

3. Katlanmak, tahammül etmek.
yud-
y.- ıcılar 037a/2
y.- uçlarıken 278a/4
kayğu y.- ucuyiken 290b/7

yuy-: -3- [T.] Gidermek, temizlemek.
y.- ar 144a/3
y.- avuz 047a/8
y.- duğ 161b/3

yüce: -39- [T.] 1. Her şeyin ve herkesin üstünde olan, en yüksek, ulu.
y. 025a/4, 184b/1, 191a/2, 199b/8, 217b/9, 224a/9, 242b/3, 338a/6, 355a/1
y.+ dür 024a/1, 152a/1, 244a/5, 286a/9, 289b/9, 290a/5
y.+ rek 107a/7, 155a/9, 239b/4, 349b/3
y. oldı 046a/5, 087b/3, 151b/8, 163b/5, 184b/7, 201b/4
y. olmak 163b/5
y. 141a/5, 182a/8, 196a/8, 255a/2, 277b/7, 354a/8, 357a/6

2. Yüksekte olan, yüksek.
y.+ ler 180a/4, 347b/3
y.+ rek 312b/7

3. Üstün.
y.+ lerken 303a/7

4. Üst, üstünü altına getirmek.
y.+ sini 128b/9, 151a/1

yücel-: -13- [T.] Üstün olmak, yüce olmak.
y.- di 078a/4, 097a/5, 116a/9, 202b/3, 224b/4, 226a/9, 231a/8, 240b/4, 276a/7, 334a/9, 341a/9
y.- miş 117a/3, 355a/2

yücelandil-: -1- [T.] Üstün kılınmak, yüceltilmek.

y.- miş 350a/8

yücele-: -1- [T.] Üstün kılmak, yüceltmek.
y.- di 201b/3

yücelik: -6- [T.] Kibir, büyüklük taslama.
y. 232b/4
y. eylemeş 222b/2, 294b/4
y. eyleyici oldı 295a/1
y. eyleyiciler oldılar 199b/6
y. iken 221b/1

yücelt-: -11- [T.] Üstün kılmak,
yüceltmek.
y.- di 349b/5
y.- dük 291b/2
y.- medük mi 357b/4
y.- meş 306a/9

yüceland-
y.- e 323a/7
y.- eyidük 096a/5
y.- icidür 317b/7
y.- üp 261a/3
y.- ür 258a/2
y.- üriseş 180a/5
y.- ürüz 076b/1

yügriş-: -1- [T.] Hep beraber koşmak.
y.- eler 262b/9

yügrük: -1- [T.] Hızlı koşan at.
y.+ ler 270a/2

yügrüş-: -2- [T.] Kaçmak, koşmak.
y.- meş 186b/6
y.- ürler 186b/6

yügür-: -4- [T.] 1. (At için) Koşmak.
y.- iciler 359a/9

2. Yürümek.
y.- ür 261b/4

3. Sürünmek.

y.- ür 180b/4
y.- ürler 182a/7

yügürdür-: -1- [T.] At koşturmak.
y.- medüş 324b/6

yük: -20- [T.] 1. Bir taşıtın, bir yük
hayvanının ya da kimsenin taşıdığı
nesnelerin tümü.
y.+ i 137a/6, 184a/6
y.+ idür 137a/8
y.+ in 083b/3, 094b/3, 258b/4,
313b/7
y.+ inde 137b/1
y.+ indin 258b/5
y.+ ler 183b/1
y.+ leri 136a/9
y. 309b/4

2. (Kadınlar için) Karnında taşıdığı
bebek.
y. 097a/4
y.+ ini 192a/2
y.+ lerini 332a/7, 332b/2
y.+ lerüş isleri 332a/7, 332b/1

3. Bir hayvan ya da bir kimsenin
taşıyabildiği miktar.
y. 136a/6

yüklen-: -5- [T.] 1. Yük taşımak.
y.- miş 258b/5

2. Hamile olmak, gebe kalmak.
y.- di 097a/4

3. Bir şeyin sorumluluğu altına
sokulmak veya girmek.
y.- di 053a/5
y.- diler 329a/5
y.- düş 207b/7

yüklenil-: -1- [T.] Bir şeyin sorumluluğu
altına sokulmak veya girmek. (Bk.
yüklenül-)
y.- di 207b/7

yüklenül-: -1- [T.] Bir şeyin sorumluluğu altına sokulmak veya girmek. (Bk. yüklenil-)
y.- ürsüz 198b/2

yüklet-: -10- [T.] 1. Bir şeyin etkisi altına sokulmak, bir şeye maruz bırakılmak.
y.- di 095b/1

yükled-
y.- ü 092b/8

2. Bir araca bindirmek.
y.- dük 262b/1

3. Sorumluluk altına sokmak.
y.- düğ 027b/3
y.- me 027b/3
y.- meye 027b/1
y.- mezüz 082b/3, 086b/2

yüklü: -3- [T.] Hamile, gebe.
y. 192a/2
y. oldı 176b/4
y. olmaz 285b/5

yüksek: -11- [T.] 1. Etrafına göre daha yukarda olan yer.
y. 178a/6
y.+ den 058b/6

2. Üstün.
y.+ ireklersiz 037a/8
y.+ ler 182b/7
y. eyleyici 277b/9

3. (Ses için) Daha sesli.
y. 306a/9, 350b/4
y. getürmek 306a/9

4. Yüksekliği fazla olan.
y. 092b/4, 195a/7

5. Yüce, ulu.
y. 178a/2

yükselt-: -1- [T.] Derece bakımından yükseltmek.
y.- dük 178a/6

yüli-: -2- [T.] Tıraş etmek, fazla tüyleri kazımak. (Bk. yülü-)
y.- mekde 011a/8
y.- yiciler iken 305b/8

yülü-: -2- [T.] Tıraş etmek, fazla tüyleri kazımak. (Bk. yülü-)
y.- mekde 011a/8
y.- meş 017a/9

yüñ: -4- [T.] Koyun tüyü.
y. 339a/4, 359b/6
y.+ lerinden 157a/5, 157a/6

yürek: -4- [T.] 1. Kalp.
y. 338b/6
y.+ ler 201a/3
y.+ lere 247b/1

2. Gönül.
y.+ ler 360a/8

yürekli: -1- [T.] Yiğit, korkusuz, cesur.
y. oladunuz 101a/4

yüreksüz: -3- [T.] Korkak.
y. olalar 036a/9
y. olasız 101a/8
y. olduğunuz 038a/6

yüri-: -12- [T.] 1. Yaya olarak gitmek, yürümek. (Bk. yürü-)
y.- di 097a/4
y.- rler 097a/9
y.- yiciler 349a/5

2. Sefere çıkmak, gaza etmek.
y.- diler 038b/9
y.- yesiz 068b/9

3. Hak yol üzerinde olmak.
y.- gil 156a/2

4. Seyahat etmek, gezmek.

y.- mediler mi 140a/1

5. Yaşamak, dolaşmak, oyalanmak.

y.- rlerken 185b/2

y.- yü 172b/9

y.- mediler 037b/9

6. Bir yeri terk etmek, uzaklaşmak.

y. 128b/7, 150b/5

yüridinil-: -1- [T.] Hareket ettirilmek.

y.- di 348b/3

yürü-: -73- [T.] 1. Yaya olarak gitmek,

yürümek. (Bk. yürü-)

y.- di 228a/9

y.- diler 003a/6, 173a/8, 173b/2

y.- düler 116b/5

y.- me 163a/8, 243a/6

y.- megün 243a/7

y.- mek 311a/9, 349a/5

y.- η 005a/2, 037a/7, 071a/3,
103b/5, 154a/3, 225a/1, 234a/8,
240b/6, 335a/3

y.- r 079b/5, 140b/1, 155b/1,
190a/5, 196b/2, 207a/4, 207a/5,
210a/3, 244a/3, 258a/9, 262a/8,
272a/5, 314b/6, 335b/1, 335b/2

ive y.- r 333b/8

y.- rdi 270a/5

y.- riken 228a/2

y.- rler 167a/5, 187b/7, 213a/8,

246a/6, 262b/1

ive y.- rler 266b/1

y.- rlerdi 210b/9

y.- rüdi 126a/1, 181a/3

y.- ye 147a/5, 241a/2, 311a/9

ive y.- ye 320a/9

y.- yesiz 051a/9, 052a/4, 322a/3,
340b/8

y.- yiciler 351a/4

y.- yicilerün 132b/2

y.- yüci 336a/5

y.- yüciler 133a/2

yol y.- yüciler 068a/4

2. „Haydi!“ anlamında ünlem.

y.- η 268b/5

3. Öne atılmak, öne çıkmak.

y.- diler 268b/5

4. Takip etmek, birinin ardından gitmek.

y.- me 163a/6

5. Gezmek, seyahat etmek.

y.- mediler mi 195a/7, 238a/8,
260b/4, 278a/7, 282a/8, 301b/3

y.- mege 025b/9, 266b/5

y.- megi 254b/3

y.- η 254b/3

yürüdü-: -1- [T.] Hareket ettirilmek.

y.- di 143a/5

yürüdünil-: -1- [T.] Yürüdülmek.

y.- e 350b/9

yürüt-: -3- [T.] 1. Yürütmek, yürütmesine müsaade etmek.

y.- mek 125b/9

yürüd-

y.- ür 116b/5

2. Hareket ettirmek.

y.- evüz 171b/8

yüz-: -1- [T.] Yüzmek, su içinde bulunmak.

y.- erler 281b/7

yüz: -71- [T.] 1. Zat, öz, kendisi.

y.+ i 010b/6, 132b/1

y.+ ini 170b/2

y.+ iyile 273b/5

y.+ leri 226a/2, 335b/6

y.+ lerinden 188a/4

y.+ leriñüzi 085a/9

y.+ ümi 076a/4

y.+ üñi 122b/2

2. Surat, çehre.
y. 078b/8, 350a/5
y.+ e 078b/8
y.+ i 056b/5, 138b/9, 139a/3,
155a/6, 290b/7, 335b/1
y.+ idür 056b/5
y.+ in 139a/7, 245b/3
y.+ ine virmekde 011a/8
y.+ ler 035a/3, 184b/4, 345a/9,
345b/1, 350b/6, 354b/7, 354b/9
y.+ leri 035a/3, 035a/5, 047a/8,
117a/8, 167a/8, 170b/6, 202a/4,
211b/5, 235b/5, 252b/3, 275b/9,
315b/7
y.+ lerinde 196b/9, 352b/1
y.+ lerindedür 306a/3
y.+ lerini 101b/6, 117a/6, 148a/8,
202a/3, 302b/8
y.+ leriñüze 047a/1
y.+ leriñüzi 013b/1, 015a/9, 059a/8,
161a/6
y.+ lerüñüze 059b/1
y.+ üñ dut 013a/3
y.+ ün 178a/8, 335b/1
y.+ üñi 013a/2, 013a/9
y.+ üni 310a/6
y.+ üñüñ 013a/1
y.+ üñüzi 013a/2

3. Yan, taraf.
y.+ idür 013a/8

4. Bir şeyin yüzeyi.
y.+ i 320b/3

yüz II: -14- [T.] 100 sayısı.
y. 024a/8, 024a/9, 024b/6, 032b/7,
036b/1, 102b/5, 102b/6, 128a/6,
161a/1, 170a/7, 202b/9, 267b/6
y.+ i 102b/5, 102b/7

yüzini işmarla-: -4- [T.] Teslim olmak,
yönelmek.
y.- dı 054a/4
y.- dum 029a/2
y.- r ise 010a/9

y.- rsa 243b/3

yüzlü: -2- [T.] Şerefli, itibarlı.
y. hürmetlüyiken 030b/8
y. oldı 252b/6

yüzü ağar-: -3- [T.] Mutlu olmak,
sevinmek.
yüzler a.- a 035a/3
yüzleri a.- dı 035a/5

yüz dönder-: -36- [T.] İnkâr etmek, kabul
etmemek. (Bk. yüz döndür-)
y. 050a/2, 062b/7, 078b/1, 268a/8
y.- di 083a/2, 089a/6, 181b/1,
182a/1, 246a/2, 310b/2, 311a/2,
332b/5, 333a/8, 339a/7, 344a/2,
349b/3, 357a/4
y.- diler 022b/6, 038b/7, 089a/5,
110a/8, 331a/1
y.- düñüz 006b/2, 165b/2
y.- e 286a/2
y.- esiz 331a/9
y.- ici misin 177b/6
y.- iciler oldılar 151a/5
y.- icilerdür 139b/7, 186a/4,
187b/7, 197b/6, 298a/6
y.- ürler oldılar 083a/3
y.- ürseñüz 207b/7

yüz döndür-: -118- [T.] İnkâr etmek,
kabul etmemek. (Bk. yüz dönder-)
y. 048b/3, 075a/6, 097b/5, 133b/8,
151a/7, 151b/3, 246a/9, 268a/6,
313a/8, 314b/1
y.- di 047b/8, 090a/6, 138a/6,
166b/1, 172b/5, 221a/6, 228b/4,
242a/8, 282b/6, 313a/9, 313b/5,
344b/1, 345b/3, 350a/5, 355a/5
y.- diler oldılar 070b/4
y.- diler 164a/1, 225b/1, 241b/2,
254a/9, 266a/9, 294b/1, 300b/2
y.- dilerse 029a/3
y.- düğinde 312b/4
y.- düğünde 309a/8
y.- düñüz 007b/9, 105b/7, 304b/8
y.- düse 184a/5

y.- e 018a/7, 033b/1, 050a/1,
327a/1, 351a/4
y.- edüñ 169b/3
y.- eler 029b/9, 032a/2, 032a/4,
050b/5, 063b/7, 100b/6, 108a/3,
110a/5, 114b/8, 283a/7, 314a/8
y.- elerdi 108b/3
y.- eleridi 099b/2
y.- esin 162b/6
y.- esiz 055a/1, 067b/4, 103b/7,
111b/8, 120a/9, 123a/3, 127a/3,
157a/9, 191b/5, 279a/6
y.- iciler iken 099b/2, 110a/8
y.- iciler oldılar 214a/7
y.- icilerdür 029a/7, 187a/7, 188a/7
y.- icilerken 241b/2, 344b/6
y.- icilersiz 008a/1, 271a/5
y.- irise 358a/6
y.- megi 072b/6
y.- mek 048b/1, 054a/9, 151a/7,
290a/6
y.- meñ 099a/9, 126b/8
y.- meyü 108b/3
y.- se 291b/6
y.- ücidür 013a/8
y.- üciler oldılar 262b/5
y.- ücilerdür 200b/6, 207a/9
y.- ücilerken 189a/3, 266a/9,
279a/6
y.- üciyiken 221a/6, 228b/4
y.- üñ 111b/8
y.- ür 029a/6, 207a/7
y.- ürise 321b/2
y.- ürlr 048b/1, 062b/9, 073b/3,
083a/3, 209a/9, 230a/8, 292b/5
y.- ürlrise 289b/3
y.- ürlerse 012a/8
y.- ürse 185a/7, 305a/1, 342a/3
y.- ürseñ 062b/7
y.- ürseñüz 302b/3, 303b/2, 304b/8

yüz dut-: -4- [T.] Yönelmek. (Bk. yüz tüt-)
y.- asız 010b/6
y.- dılar 266b/1
y.- uñ 013a/2
y. 013a/9

yüzün koyu: -1- [T.] Yüz üstü.
y. 335b/1

yüz tüt-: -2- [T.] Yönelmek. (Bk. yüz dut-)
y.- dı 227b/7
y.- dum 076a/4

zafer: -19- [Ar.] Galibiyet, üstün gelme.
ż. buladum 049a/5
ż. bulalar 104a/7
ż. buldı 041a/5
ż. bulmağ ola 055a/9
ż. bulmağ 110a/1, 119b/7, 277b/3,
320b/1, 348b/7
ż. bulmağdur 044a/2, 070a/8,
111a/7, 112a/8, 113a/8, 331a/6,
353b/6
ż. bulmağ olmışmısam 049a/5
ż. bulucılar 105a/8
ż. virdi 305b/1

zahım: -6- [Far.] Yara.
z.+ lara 063a/6
z.+ larda 015b/5, 015b/7
z. urmağ 037a/9, 040a/5

zahıre: -1- [Ar.] Gerektiğinde kullanılmak
üzere saklanan hubûbat, erzak.
z. 031a/5

zâhid: -2- [Ar.] Din adamı.
z.+ lerden 106b/2
z.+ lerini 106a/7

zâhir: -4- [Ar.] Açık ve belli olan.
z. ola 278b/6
z. oldı 275a/4, 275a/5, 326b/6

zahmet: -2- [Ar.] Sıkıntı, güçlük.
z.+ e 036a/2
z.+ ile 087b/9

za'if: -30- [Ar.] Güçsüz, kuvvetsiz.
ż. 026b/6, 045b/3, 051b/7, 051b/8,
054a/7, 089a/3, 099b/6, 101a/4,
129b/6, 245a/4, 255b/2, 255b/3,
255b/4ż.+ ırakdur 179a/6, 342a/9

z.+ ler 025a/7, 043a/7, 111a/9,
146a/5, 280a/6
z.+ lerden 049a/7
z. eyleye 360b/1
z. oldı 049b/2, 175b/7, 197a/4
z. oldılar 092b/2
z. olmadılar 037b/9
z. olma 037a/8, 303a/7
z. saydılar 093b/8

za'iflik: -6- [Ar.+T.] Güçsüzlük, zayıf
olma durumu.
z. 102b/6, 241b/5, 242b/8
z.+ dan 241b/4

zakūm: -3- [T.] Zakkum ağacı.
z.+ dan 318b/5
z.+ u 265b/7, 295a/8

zālim: -139- [Ar.] Zulüm ve haksızlık
yapan kimse.
z. 073b/4, 334a/6
z.+ dür 259b/2
z.+ ırak 071b/6, 077a/7, 083a/2,
086a/1, 116a/6, 124a/7, 169a/5,
172b/4, 246a/2, 328a/7
z.+ ırakdur 010b/4, 012b/3, 081b/5,
237b/7, 274a/3
z.+ ler eyleme 087a/1
z.+ ler iken 159b/6
z.+ ler oldı 151a/3
z.+ ler oldılar 093b/5, 102a/2,
235a/7, 293b/2
z.+ ler olduğudı 084a/1
z.+ ler olduğudı 191a/4
z.+ ler oldu 188b/3, 336b/4
z.+ ler 011a/9, 017a/5, 023b/7,
024a/7, 033b/7, 034a/7, 063a/7,
064a/2, 071b/7, 072b/4, 075a/7,
077a/8, 080b/6, 086b/7, 105b/2,
124a/9, 133b/1, 146b/2, 147b/8,
164a/2, 167b/3, 170b/5, 177a/9,
189a/7, 195b/7, 199a/1, 199b/2,
207b/2, 210a/5, 214b/2, 228a/4,
229a/4, 236b/5, 242b/5, 255b/1,
260a/7, 286b/5, 287b/9, 289b/1,
296b/8, 298b/9, 307a/6, 327a/6

z.+ lerden 004b/3, 074a/3, 084b/5,
129a/2, 190b/3
z.+ lerdendür 189a/4
z.+ lerdensin 013a/6, 122b/4
z.+ lerdənüz 069a/4
z.+ lerdenvin 125a/7
z.+ lerdür 020b/7, 036b/7, 081b/6,
093b/9, 105a/6, 113a/4, 121a/5,
126a/6, 201b/5, 227b/7, 230a/4,
328a/8, 329a/6
z.+ lere 086b/1, 137b/1, 166a/9,
187b/3, 196b/9, 211b/9, 260a/1,
265b/7, 273b/6, 280b/3, 341a/1,
341a/6, 347a/2
z.+ leri 009a/3, 022b/6, 031b/6,
037b/1, 074b/2, 107b/9, 145b/7,
146b/8, 179a/1, 287b/9, 289a/4,
289a/7, 329a/8
z.+ leriken 008b/8
z.+ lerken 230b/7, 234a/1
z.+ lersiz 005b/1
z.+ lerü 025b/5, 038a/5, 041b/7,
061b/4, 066a/3, 080a/7, 118a/7,
172a/6, 229a/8, 278a/4, 325b/7
z.+ lerüz 137b/8, 202a/6
z. iken 171a/4

zamān: -59- [Ar.] 1. Vakit.

z. 008b/3, 183a/9, 237a/1, 320b/8,
325b/5, 342b/1
z.+ a 004b/4, 085a/2, 092b/1,
122a/4, 123a/2, 123b/1, 134a/8,
140b/1, 145a/9, 148a/2, 155b/1,
157a/6, 191b/7, 194a/7, 198b/6,
200a/3, 244a/3, 262b/3, 267b/6,
268a/7, 268a/8, 272a/5, 310b/5,
330b/2, 340a/7
z.+ da 146b/5
z.+ dan 135a/7
z.+ ı 155b/1, 332a/7
z.+ ıla 298a/6
z.+ ina 148b/5
z.+ lar 116a/2, 131a/7, 162a/1

2. Devir, çağ.

z. 179a/3, 180a/1, 181b/3, 185b/1
z.+ ında 016b/9, 054a/7

z.+ ınuñ 063b/8

3. Süre.

z. 070b/6, 177b/7, 347a/7

z.+ dan 199b/1, 271b/7

4. Belirlenmiş sürenin sonu, bitişi.

z. 130b/2, 167b/3, 172b/8, 233a/7

z.+ ı 340a/7

z.+ larına 332a/2

z.+ uñ 144a/3

zārılık: -4- [Far.] Ağlama, sızlama, inleme.

z. eylemediler 201a/1

z. eylesiz 155a/2

z. eyleyü 200a/9, 200b/1

zāt: -2- [Ar.] Kendi, öz.

z.+ ı 233a/1, 316b/3

zāyi: -11- [Ar.] Kayıp, yitme, mahvolma.

z. eyledüğümde 201b/9

z. eylemeyüz 170b/7

z. eylemez 040a/4, 114a/5, 131a/6, 138b/6

z. eylemezin 042a/1

z. eylemezüz 095b/7, 136a/4

z. eyleye 012b/9

z. eyleyeler 175b/8

zāyil: -2- [Ar.] Yok olma, tükenme.

z. olmayalar 260a/8

z. olurlarsa 260a/8

zebāni: -2- [Ar.] Cehennem bekçisi.

z.+ ler 276b/3

z.+ leri 358a/8

zeberced: -1- [Ar.] Açık yeşil renkte taş.

z. 121a/8

Zebūr: -3- [Ar.] Dâvut peygambere

indirilen ilâhî kitap.

Z.+ ı 057a/5, 235a/1

Z. 164b/2

zekât: -30- [Ar.] İslama göre zenginlerin mallarından kırkta bir oranında fakirlere vermesi gereken kısım.

z.+ a 094a/9

z.+ dan 240b/2

z.+ ı işleyicilerdür 197b/6

z.+ ı virüñ 005a/1

z.+ ı 007b/9, 010a/7, 015b/3,

026a/8, 049b/3, 057a/2, 060a/2,

064b/1, 104a/3, 104b/2, 105a/4,

109b/7, 177a/3, 189b/6, 195a/3,

197b/2, 206a/8, 208a/4, 220b/8,

242a/5, 249b/1, 282b/9, 323b/2,

343b/1, 358b/8, 360b/8

Zekerıyyâ: -10- [Ar.] Kur'an'da adı geçen ve İsrâiloğulları'na gönderilen bir peygamber.

Z. 008b/1, 030a/6, 030a/7, 030a/8, 175b/9, 176a/5

Z.+ ya 076b/4

Z.+ yı 030a/6, 175b/6, 190b/4

Zelîhâ: -8- [Ar.] Kur'an'da geçen Yûsuf kıssasının kadın kahramanı.

Z. 133b/1, 133b/3, 133b/5, 133b/6, 133b/8, 134a/1, 134a/5

Zelkifl: -1- [Ar.] Kur'an'da adı geçen bir peygamber.

Z.+ i 270b/4

zelzele: -1- [Ar.] Deprem, yer sarsıntısı.

z.+ sin 192a/1

zencebîl: -1- [Ar.] Zencefil

z. 346b/1

zencîr: -4- [Far.] Zincir.

z. 338a/9, 354b/7

z.+ ler 281b/7, 346a/1

zerre: -6- [Ar.] Çok küçük parçacık.

z. 253a/7, 317b/8, 359a/7

z.+ nüñ 046b/5, 254b/9, 359a/8

Zeyd: -1- [Ar.] Hz. Muahammed'in evlâtlığı ve âzatlısı.
Z. 250a/3

zeytün: -9- [Ar.] Zeytin.
z. 078a/1, 081a/8, 135b/3, 152a/8,
206a/4, 295a/9, 339a/4, 350b/3,
357b/6

zīnet: -1- [Ar.] Süs, bezek, ziynet.
z.+ ile 085b/3

zīrā: -1- [Far.] Şundan dolayı, çünkü.
z. 036b/1

zırh: -2- [Far.] Zırh, koruyucu elbise.
z. 253b/9
z.+ lar 253b/9

zihār: -3- [Ar.] Erkeğin karısını kendisinin evlenmesi yasak olan bir kimseye benzetmesi ve bu suretle ortaya çıkan boşanma.
z. eylerler 322a/7, 322a/9
z. eylersiz 246b/6

zikir: -1- [Ar.] Allah'ın adını art arda anarak yapılan bir tür dua. (Bk. zikir)
z. eyleye 213a/7

zikr: -9- [Ar.] 1. Allah'ın adını art arda anarak yapılan bir tür dua. (Bk. zikir)
z.+ inden 188a/7, 273b/2, 291b/6,
330a/9, 342a/3
z.+ indin 273b/4, 329b/1
z.+ ini 323b/9

2. Söylemek.
z. eyledi 095b/9

Zilhicce: -1- [Ar.] Ay takvimine göre Arap aylarından yılın on ikinci ve son ayı, hac ayı.
Z. 104a/1

Zilka'de: -1- [Ar.] Ay takvimine göre Arap aylarından yılın on birinci ayı.
Z. 104a/1

zinā: -19- [Ar.] Gayrimeşru cinsel ilişki.
z. 037a/3, 044a/3, 045a/8, 056b/3,
177a/1, 205b/8
z.+ dan 045a/9
z.+ ya 163a/2
z.+ yı 133b/2
z. eylemeyeler 327b/5
z. eylemezler 213b/4
z. eyleyen 203a/3
z. eyleyici olmadı olmadı 177a/1
z. eyleyici 202b/9, 203a/2, 203a/3
z. kılcı olmadım 176b/3

zindān: -10- [Far.] Zindan, hapisane.
z. 134a/5, 135a/3, 161a/9
z.+ a 133b/4, 134a/5, 134a/8
z.+ dan 139a/8
z.+ uş isleri 134b/6
z. isleri 134b/9

zindānlan-: -1- [Far.+T.] Zindana atılmak.
z.- mışlardan 215a/4

zişt: -22- [Far.] Çirkin, fena, kötü.
z. 014b/8, 025b/2, 037a/3, 044a/3,
082b/1, 085a/8, 133b/2, 158a/1,
235a/2, 236a/7, 288b/9, 313b/3
z.+ ireği 243a/7
z. eyledi 306b/8
z. ise 089a/8
z. iş getüreler 044b/1, 045a/8
z. iş oldı 044b/6, 163a/2
z. iş 085a/7, 331b/9
z. oldı 335b/5

ziyān: -76- [Far.] Zarar, hüsrān.
z. 036a/7, 071a/9, 112b/8, 138b/3,
141b/7, 155a/2, 165b/1, 190a/8,
192b/7, 240a/3, 256a/9, 260a/4,
261b/6, 272b/2, 273a/2, 274b/1,
275a/6, 279b/5, 304a/9, 340b/9,
360a/4

z.+ a 097a/1, 118b/7, 209b/7,
342a/6
z.+ dan 190a/8, 200b/9
z.+ dın 116a/1
z.+ ı 002b/4, 122b/4, 155a/3,
164b/3, 192b/8, 274b/1
z.+ ını 116a/1
z. degirmeyeler 035a/9, 040a/9,
040b/1
z. degüriciler 009b/5
z. degürmege 183b/4, 212b/8
z. degürmek 021a/2
z. degürmeñ 332a/9
z. degürmesün 027a/3
z. degürmeyeler 062b/8, 303a/4
z. degürmeyesiz 127a/4
z. degürmez 068b/7, 075b/3,
116a/7, 189a/9, 192b/7
z. degürmezler 053a/6
z. degürücü 323a/5
z. degürürler mi 216b/2
z. eylediler 071a/5, 071b/5, 084a/4,
087b/1, 124b/3, 202a/3, 289a/9
z. eylemege 066a/8
z. eylemek 085b/6
z. eylemeye 037b/5
z. eylemeyesiz 107a/4
z. eylemez 122b/3
z. eyler 009b/5
z. eyleyici 043b/9
z. eyleyiciler 045a/3, 045a/7,
059a/6
z. oldı 192b/6, 332b/6
z. yokandı 115b/9
z. yok 215b/8

ziyānlu: -48- [Far.+T.] Hüsrana uğrayan,
günah işleyen.

z. 127b/5, 349a/8
z.+ lar oldı 061b/5
z.+ lar oldılar 064a/6, 090a/6,
284a/6, 299b/4
z.+ lar 004a/1, 038a/3, 061a/4,
100b/3, 109b/4, 189b/3, 236b/9,
273a/1, 276a/3, 289a/9, 330b/1
z.+ lardan olduñuz 284a/3
z.+ lardan 006b/3, 085a/1, 093b/6,

122a/1, 126b/1, 276a/5
z.+ lardandur 033b/6, 059a/7
z.+ lardansız 090a/4
z.+ lardur 011a/5, 090b/4, 096a/8,
159a/9, 324a/1
z.+ larsız 199a/6
z.+ laruz 132b/6
z.+ rağlar 221a/1
z.+ rağlardur 124b/4
z.+ rağları 175a/5
z. olınmaya 021a/8
z. ola 282a/5, 297b/1
z. oldı 053b/7, 118b/4, 282b/3
z. oldılar 072a/9, 081a/5
z. olmak 053b/7

ziyāret: -1- [Ar.] Ziyaret.

z. eyleye 014a/1

zulim: -1- [Ar.] Her türlü kötülük,
haksızlık, eziyet, acımasızlık. (Bk.
zulm, zulüm)

z.+ lerüñden 056a/8

zulm: -70- [Ar.] Her türlü kötülük,
haksızlık, eziyet, acımasızlık. (Bk.
zulüm, zulim)

z.+ i 035a/6, 184b/4, 279a/5
z.+ iken 078b/3
z.+ ile 016b/6, 044b/4, 076a/9,
080b/2, 131a/9, 193b/6, 227b/4
z.+ inden 062a/9
z.+ üñüz 116b/8
z. eylenmeyeler 083a/8
z. eylendüñinden 289a/4
z. eyledi 174a/8, 269b/1
z. eylediler 014b/3, 048b/4, 095a/3,
095a/9, 099b/5, 127b/9, 130a/7,
131a/3, 131a/8, 164b/8, 225b/5,
241b/9, 254b/4, 256a/9, 275a/3,
275a/9, 293a/3, 312b/3
z. eylemediler 095a/1
z. eylemedük 130a/7, 293b/2
z. eylemek 085b/6
z. eylemeñ 106b/7
z. eylemez 172a/4
z. eylerise 307a/1

z. eyerler oldılar 095a/1, 095a/4,
236a/1, 238b/2
z. eyerler 289a/5
z. eyleye 053a/3, 109b/6, 238b/2
z. eyleyelerdi 288a/9
z. eyleyici 101b/7, 253a/1, 285b/4,
309a/1
z. eyleyiciler oldılar 314a/3
z. eyleyiciler 267a/1
z. eyleyicilerken 051b/6, 130a/9,
153a/8
z. iken 221b/1
z. olındılar 154a/9
z. olunmaya 188b/3, 263a/2
z. olunmayalar 049b/5, 054a/3,
178b/2, 276b/1, 297a/3
z. olunmazsız 102a/8

zulüm: -97- [Ar.] Her türlü kötülük,
haksızlık, eziyet, acımasızlık. (Bk.
zulm, zulim)
z. 026b/2, 065a/1, 278a/3, 289a/2
z.+ den 056b/7, 158a/1, 184b/5
341b/9
z.+ dür 242b/7
z.+ leri 141a/2
z.+ lerinden 082a/2
z.+ leriyle 155a/9
z. eylenilmezler 119a/4, 299b/5
z. eylenmezler 118b/6, 200a/8
z. eylenmiş iken 163a/3
z. eylendiler 194b/8, 220b/5
z. eyledi 021a/2, 119a/3, 221a/7,
332a/1
z. eylediler oldılar 005b/7
z. eylediler 005b/9, 006a/1, 013b/2,
035b/9, 037a/4, 057b/1, 073b/1,
090b/9, 116a/2, 116b/8, 119a/1,
130a/1, 148a/1, 148a/3, 157b/2,
172b/8, 198b/9, 220b/5, 223b/8,
236a/9, 239b/7, 264b/7, 299a/2,

311a/5
z. eyledük 084b/9
z. eyledüm 223a/9, 227a/8
z. eyledünüz 005b/2
z. eylemedi 036a/1, 153b/7
z. eylemediler 005b/7
z. eylemedük 160a/3
z. eylemegile 008a/3
z. eylemek 029a/1, 058b/5, 121b/2
z. eylemeyesiz 026b/1, 042b/7
z. eylemez 046b/4, 118b/2
z. eyerler 125b/4, 307a/1
z. eyerler oldılar 084a/4, 096a/8,
109b/6, 153b/8, 160a/3
z. eyerler 036a/1, 118b/3
z. eyleye 236a/1
z. eyleyesiz 021a/2
z. eyleyici oldıydı 186b/5
z. eyleyici 015a/4, 041a/1, 049a/8,
159b/8, 192b/5, 308b/8
z. eyleyiciler oldılar 342a/2
z. eyleyiciler olduk 186b/7
z. eyleyiciler olmaduk 220a/5
z. eyleyicilerdür 147a/8, 342a/1
z. eyleyiciyidi 195a/6
z. eyleyiciyiken 195b/2
z. iken 045b/5
z. olunmayalar 026b/3, 029a/9,
039a/8, 047b/2, 159b/3, 165b/8
z. olunmayasız 025b/8

Zü'l-ı-ıkarneyn: -1- [Ar.] Kur'an'da
kendisine büyük güç ve imkân
verildiği bildirilen kişi.
Z.+ den 174a/5, 174a/8, 174b/4

Zülkifl: -1- [Ar.] Kur'an'da adı geçen bir
peygamber.
Z.+ e 190b/1

7. SONUÇ

Hazırlamış olduğumuz tezde Vatikan Apostolik Kütüphanesi'nde bulunan Vat. Ar. 200 numaralı Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait bir satır arası Kur'an tercümesi incelenmiş, yazı çevrimi yapılmış ve bütün kelimelerin gramatikal dizini oluşturulmuştur.

Kur'an tercümelerinin çokluğuna rağmen bu alanda yapılan çalışmalar maalesef istenilen seviyede değildir. Çalışmaların az sayıda olması var olan bilgileri kıyaslama imkanını kısıtlamakta ve araştırmacıların sıhhatli önermeler ortaya koymasını güçleştirmektedir. Bu çalışma ile Eski Anadolu Türkçesiyle yazılmış bir satır arası Kur'an tercümesini daha ilim dünyasına kazandırmak ve bu alana katkıda bulunmak temel amaç olmuştur. Kur'an gibi hayatın her alanına ait konulara temas eden bir kitabın tercümesi de sahip olduğu kelime hazinesi nedeniyle dil çalışmasına çok değerli bir kaynak oluşturmaktadır.

Eser Hicri 997 (M. 1588-1589) tarihinde istinsah edilmiş olup Eski Anadolu dönemi dil özelliklerini yansıtmaktadır. Bu dönemde kaleme alınmış eserlerin imlalarında görülen bir çok düzensizlik bu eserde de bulunmaktadır. Aynı kelimelerin metin içerisinde, hatta aynı satırda bile farklı yazımlarına rastlamak mümkündür. Bunun dışında eserin imlası ve dil özellikleri bakımından şu hususlar öne çıkmaktadır.

- Tercümede Arapça söz dizimine bağlı kalındığı için cümleler devrik cümle şeklindedir.

Örnek:

358b/4 Olmadı anlar kim kâfir oldılar ehlerinden kitâbuñ dañı müşriklerden ayrılıcılar tã gele anlara hüccet ya 'nî Muhammed peygâmbere.

354a/8 Tesbîh eyle adını Çalab'ıñıñ yüce.

343a/4 Pes 'âşî oldı Fir'avn peygambere.

- Tercümede isim tamlamaları, sıfat tamlamaları ve zarf tamlamaları da Arapça söz dizimine bağlı kalınarak çevirilmiştir.

Örnek:

345a/2 And içerin günine kıyâmetüñ.

348b/7 Dañı kadeh tolu.

347b/3 Dağı sıvarduğ sizi şuyıla datlu.

343a/5 pes tutduğ anı tutmağ ağır.

340b/9 Dağı mekr eylediler mekr eylemek key ulu.

• Tercüme Arapça söz dizimine bağlı kalınarak kelime kelime yapılmış olması bazı yerlerde anlam aktarımını güçleştirmektedir.

Örnek:

360b/4 Öğrenmegi için Kıreyş Kabilesi. Öğrenmegi için anlaruñ geçmegi kışuñ dağı yazuñ.

354a/6 Bayık anlar mekir eylerler mekr eylemek. Dağı mekr eylerin mekr eylemek.

342a/4 Dağı bayık ol vaqt kim durdı Tağrı ⑤ kulu tapardı aña yaqın oldılar kim olalar anuñ üzere biribiri üzerine qonulmuşlar.

• Eserde çok sık kullanılan dağı ve dağı kelimeleri karışık olarak yazılmıştır. Bu duruma aynı satırda da rastlamak mümkündür.

Örnek:

053a/7 **dağı** indürdi Tağrı üzerüñe kitāb ya ‘nī Kıur‘ān’ı **dağı** hikmet **dağı** öğretti saña anı kim olmaduñ bilürsin **dağı** oldı eylügen Tağrı’nuñ ⑧ üzerüñe ulu.

058b/4 kim yığdılar sizi Mescid-i harām’dan kim artuqluğ eyleyesiz **dağı** arqa virinüñ eylük üzere **dağı** şaqınmağ üzere **dağı** arqa virişmeñ.

059b/4 ol kim ‘ahd bağladı sizüñile anı şol vaqt kim eytdüñüz eşitdük **dağı** muṭī‘ olduğ **dağı** şaqınuñ Tağrı’dan bayık Tağrı bilicidür issini gögüzlerüñ.

• Arapça’da sıkça kullanılan ancak Türkçe’de bir karşılığı olmayan kelimelere de Türkçe karşılıkları verilmiştir.

Örnek: Arapça’da cümleyi başlatmak için kullanılan ibtidâiye (Başlangıç) edatı “ve” “dağı” ya da “dağı” olarak tercüme edilmiştir. Halbuki tercümede bunun bir karşılığı yoktur. (Akdağ, 1981: 137).

Dağı

079b/3 **Dağı** yimeñ andan kim anılmadı adı Tağrı’nuñ anuñ üzere.

079a/6 **Dağı** tamām oldı sözi Çalab’uñ toğrılığ iken.

082b/5 **Dağı** bayık işbu yolumdur toğru iken pes uyuy aña.

Pes

Arapça'daki İsti'nafiye (Başlangıç) "fe"si "pes" olarak tercüme edilmiştir. Bu edat cümle başlarında bulunur. Kendisinden önceki ve sonraki cümleyi birbirine bağlamaz (Akdağ:1981,92)

018b/3 **Pes** iger tayınursañuz andan şonra kim geldi size hüccetler bilüñ kim bayık Tañrı kavīdür beñdeşsüz dürüst işlü.

020b/7 **Pes** iger talak vire aña ⑧ helāl olmaya aña andan şonra tā çiftlene bir er andan ayruk.

• Tercüme anlaşılır ve sade bir dille yapılmıştır. Tercümede alıntı kelimeler kullanılmıştır ancak bunlar Türkçede de yaygın olarak kullanılan kelimeler olduğu için anlam açısından güçlük oluşturmamaktadır.

Örnek: 021b/2 dağı anlar kim **tamām** olına **ecelleri** sizden dağı koyalar ③ 'avratlar göz dutalar kendü **nefslerine** dört aylar dağı on gice pes kaçan kim ireler **müddetlerinüñ** şonına yoğdur yazuk ④ üzerünjüze anuñ içinde kim işlediler kendü **nefsleri** içinde **şerī'atda** bilinür nesneyile dağı Tañrı anı kim işlersiz bilicidür. (2/235) dağı yoğdur yazuk ⑤ üzerünjüze anuñ içinde kim gizleyü eydesiz anı dilemekde 'avratları ya gizledünjüz **nefslerünjüz** içinde bildi Tañrı kim bayık siz ⑥ añasız anları **velīkin va' deleşmeñ** gizleyü **illā** kim eydesiz söz eyü dağı **kaşd** eylemeñ ⑦ düğünine **nikāhuñ tā** ire **Qur'an** şon **müddetine** dağı bilüñ bayık Tañrı bilür anı kim **nefslerünjüz** içindedür ⑧ pes şakınuñ andan dağı bilüñ bayık Tañrı yarlağayıcıdur ivici degül. (2/236)'**azāba** yoğdur yazuk üzerünjüze iger **talak** viresiz 'avratlara **mādem kim** ⑨ yakınlık eylemeyesiz anlara ya **vācib** eylemeyesiz anlarıñ içün **vācib** olınmışı dağı **mut'a** virün güci yiter üzere қadarınca dağı tar **hāl** üzere қadarınca gönendürmek **022a** ① eylügile **vācib** iken eyü işlüler üzere.

• Arapça kelimelere uygun Türkçe karşılık verebilmek için Türkçe'nin kelime türetme özelliğinden fayadalanılarak uzun kelimeler oluşturulmuştur.

Örnek:

023b/2 viribinilmişlerdensin

205b/9 geñsüzlendürdüklerinde

161b/9 bundıradınılmışların

129b/8 yirlülenmekligünüz

• Fiil çekimlerinde ise en dikkat çeken hususlardan birisi edilgenlik eklerinin sıkça kullanılmasıdır.

Örnek:

284b/7 götürünölmeye

224a/5 qorqudunulmuşlaruñ

198b/2 yüklenölürsüz

011a/1 şorunulmayasıñ

• Tercümede sayılar ve çokluk belirten kelimelerle birlikte çokluk eki de kullanılmıştır.

Örnek:

021b/03 ‘avratlar göz dutalar kendü nefslerine dört aylar.

135a/4 bayıq ben görürin yidi şıgırlar semizler yirler anları yidi aruqlar daqı yidi salkumlar yaşıllar daqı ayruqlar qurular.

8. KAYNAKLAR

- Akdağ, H. (1981) Arap Dilinde Edatlar, Konya: Tekin Kitabevi
- Devellioğlu, F. (1998) Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat. Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.
- Dilçin, C. (2018) Yeni Tarama Sözlüğü, Ankara: TDK Yayınları.
- Ercilasun, A.B. (2017) Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Ergin, M. (2009) Türk Dil Bilgisi. İstanbul: Bayrak Basım/Yayım/Tanıtım.
- Gülensoy, T. (2018) Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü. İstanbul: Bilge Kültür Sanat.
- Gülsevin, G. (2020) Eski Anadolu Türkçesinde Ekler. Ankara: TDK.
- İnan, A. (1961) Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Tercemeleri Üzerine Bir İnceleme. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Kök, A. (2004) (Karahanlı Türkçesi Satır-Arası Kur'an Tercümesi TİEM 73 1v-235v/2. (Giriş-İnceleme-Metin-Dizin). Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Eski Türk Dili Bilim Dalı. Ankara.
- Kubbealti Lugati (lugatim.com): <http://www.lugatim.com/>
- Kuran.com | Kelime Meali: <http://www.kuran.com.tr/kelime-meali>
- Ötüken Türkçe Sözlük (otukensozluk.com): <http://www.otukensozluk.com/>
- Özkan, M. (2010). Eski Anadolu Türkçesi Döneminde Ortaya Konan Kuran Tercümeleri Üzerine . Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi. Sayı 39, S.117
- Şimşek, Y. (2017) Eski Anadolu Türkçesi Satırarası Kur'an Tecümesi, Topkapı Nüshası, Giriş-Metin-Notlar-Dizin, Doktora Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yeni Türk Dili Bilim Dalı. Kırıkkale
- TDV İslâm Ansiklopedisi (islamansiklopedisi.org.tr): <https://islamansiklopedisi.org.tr/>
- Tefsir - Diyanet İşleri Başkanlığı: <https://kuran.diyanet.gov.tr/Tefsir/>
- Timurtaş, F.K. (2005) Eski Türkiye Türkçesi. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Toplaoğlu, A. (2018) XIV. Yüzyılın Ortalarında Yapılmış Satırarası Kur'an Tercümesi I Metin, II Sözlük, İstanbul: Dergah Yayınları.

Tuna, C. (2016) Belin El Yazmaları Kütüphanesi'ndeki Eski Anadolu Türkçesi Satır-Arası Kur'an Tercümesi (Giriş-Metin), Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Antalya.

Türk Dil Kurumu Sözlükleri (sozluk.gov.tr): <https://sozluk.gov.tr/>

Türkçe Kur'an Mealleri: (kuranmeali.com): <https://www.kuranmeali.com/>

Ünlü, S. (2004) (Karahanlı Türkçesi Satır Arası Kur'an Tercümesi TİEM 235v/3-450r/7. Giriş-İnceleme-Metin-Analitik Dizin. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Dili Bilim Dalı. Ankara.

Vat.ar.200 | DigiVatLib: https://digi.vatlib.it/view/MSS_Vat.ar.200

9. EKLER

Ek 1. Çeviri Yazı İşaretleri

ا	ā, a, e	ض	ž, ɖ
ب	b, p	ط	ʈ
پ	p	ظ	ʒ
ت	t	ع	ʿ
ث	ṯ	غ	ğ
ج	c, ɟ	ف	f
چ	ɟ	ق	q
ح	ħ	ك	k, g, ŋ
خ	ħ	ك	g, ŋ
د	d	ل	l
ذ	z	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	v, o, ö, u, ü, ū
س	s	ه	h, a, e
ش	ʃ	ی ی	y, ɪ, i, j
ص	ʃ	ء	ʿ

سورة البقرة مكي ما تا و عمار و

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْمَذْكُورِ فِي الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى

لِلْمُتَّقِينَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ

الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ وَالَّذِينَ

يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ

وَالْآخِرَةُ هُمْ يَنْجُونَ

أُولَئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۖ وَإِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أُنذِرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ۚ

وَعَلَىٰ أَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةٌ ۚ وَهُم عَذَابٌ عَظِيمٌ ۚ وَ مِنْ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَإِنَّا نؤمن

الْآخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ ۚ يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَمَا يُخَادِعُونَ اللَّهَ إِلَّا لِيُزِيلَهُمْ

وَمَا يَشْعُرُونَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضًا ۖ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۖ جَاكِفُونَ

يَكْذِبُونَ ۚ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصَلِحُونَ ۗ إِلَّا أَنَّهُمْ

هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَكِنْ لَا يَشْعُرُونَ ۚ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ امْكُفُوا أُمَّتِكُمْ أَتَانْتَهُمُ

أَنْتُمْ مِنْكُمْ أَمَّنِ السُّفَهَاءُ إِلَّا أَنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ وَلَكِنْ لَا يَعْلَمُونَ ۚ وَإِذَا نَقَا

الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا إِلَىٰ شَاطِئِنهِمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِؤُونَ

اللَّهُ

Vertical marginal note on the left side, containing small script.

Marginal note on the right side, containing small script.

اللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ وَلِلَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَالَةَ

بِالْهُدَى قِيمًا بِحَسَبِ تِجَارَتِهِمْ وَمَا كَانُوا مُعْتَدِينَ مِثْلَهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ

نَارًا فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ ذَهَبَ اللَّهُ بِنُورِهِمْ وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ صُمُّوا

بِقُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ وَإِذَا كُفِرْتُمْ فِي الْأَرْضِ أَنَّكُمْ تَأْتُونَهُمْ قَدْ أَخْرَجْتُمْ

أَصَابِعَهُمْ إِذَا نَهَمُوا مِنَ الضَّوْعِ حَذَرًا لَوْتُمْ وَاللَّهُ مُحِيطٌ بِالْكَافِرِينَ يَكَادُ الْبَرَقُ

يَخْطِفُ أَبْصَارَهُمْ كُلَّمَا أَضَاءَ لَهُمْ مَشَوْا فِيهِ وَإِذَا أظلم عَلَيْهِمْ قَامُوا وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ

لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ قَائِلًا بِمَا يُكْفَرُونَ

الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا

وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ فَلَا تَكْفُرُوا

بِحُكْمِ اللَّهِ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

Handwritten marginal notes in Arabic script, including words like 'صُمُّوا', 'بِقُلُوبِهِمْ', 'فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ', 'يَكَادُ الْبَرَقُ', 'يَخْطِفُ', 'لَذَهَبَ', 'الَّذِي خَلَقَكُمْ', 'وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ', 'لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ', 'الَّذِي جَعَلَ', 'بِالْهُدَى', 'قِيمًا', 'بِحَسَبِ', 'تِجَارَتِهِمْ', 'مِثْلَهُمْ', 'كَمَثَلِ', 'الَّذِي اسْتَوْقَدَ', 'نَارًا', 'فَلَمَّا أَضَاءَتْ', 'مَا حَوْلَهُ', 'ذَهَبَ', 'اللَّهُ بِنُورِهِمْ', 'وَتَرَكَهُمْ', 'فِي ظُلُمَاتٍ', 'لَا يُبْصِرُونَ', 'صُمُّوا', 'بِقُلُوبِهِمْ', 'فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ', 'وَإِذَا كُفِرْتُمْ', 'فِي الْأَرْضِ', 'أَنَّكُمْ تَأْتُونَهُمْ', 'قَدْ أَخْرَجْتُمْ', 'أَصَابِعَهُمْ', 'إِذَا نَهَمُوا', 'مِنَ الضَّوْعِ', 'حَذَرًا', 'لَوْتُمْ', 'وَاللَّهُ مُحِيطٌ', 'بِالْكَافِرِينَ', 'يَكَادُ الْبَرَقُ', 'يَخْطِفُ', 'أَبْصَارَهُمْ', 'كُلَّمَا أَضَاءَ', 'لَهُمْ مَشَوْا', 'فِيهِ', 'وَإِذَا أظلم', 'عَلَيْهِمْ قَامُوا', 'وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ', 'لَذَهَبَ', 'بِسَمْعِهِمْ', 'وَأَبْصَارِهِمْ', 'إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ', 'قَدِيرٌ', 'قَائِلًا بِمَا يُكْفَرُونَ', 'الَّذِي خَلَقَكُمْ', 'وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ', 'لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ', 'الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ', 'الْأَرْضَ فِرَاشًا', 'وَالسَّمَاءَ بِنَاءً', 'وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ', 'مَاءً فَأَخْرَجَ', 'بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ', 'رِزْقًا لَكُمْ', 'فَلَا تَكْفُرُوا', 'بِحُكْمِ اللَّهِ', 'الَّذِي خَلَقَكُمْ', 'وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ', 'لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ'

لله انذارا وانتم تعلمون ما وان كنتم في ريب مما نزلنا على عبدنا فاتوا بسورة

من مثله سواد عواش هذا كمن من وز الله ان كنتم صادقين فان لم تفعلوا

ولن تفعلوا فاتقوا النار التي وقودها الناس والحجارة اعدت للكافرين وبشر

الذين امنوا وعملوا الصالحات ان لهم جنات تجري من تحتها الانهار كلما رزقا

منها من ثمرة رزقا قالوا هذا الذي رزقنا من قبل وانوا به متشابها ولهم

فيها ازواج مطهرة وهم فيها خالدون ان الله لا يستحي ان يضرب مثلا لبعوضة

فما فوقها فاما الذين امنوا فاعلمون انه الحق من ربهم فاما الذين كفروا فيقولون

ماذا اراد الله بهذا مثلا فيضل به كثيرا ويهدي به كثيرا وما يضل به الا الفاسقين

الذين ينقضون عهدا لله من بعد ميثاقه وينقطعون ما امر الله به ان يوصل

فما فوقها فاما الذين امنوا فاعلمون انه الحق من ربهم فاما الذين كفروا فيقولون

ماذا اراد الله بهذا مثلا فيضل به كثيرا ويهدي به كثيرا وما يضل به الا الفاسقين

الذين ينقضون عهدا لله من بعد ميثاقه وينقطعون ما امر الله به ان يوصل

فما فوقها فاما الذين امنوا فاعلمون انه الحق من ربهم فاما الذين كفروا فيقولون

ماذا اراد الله بهذا مثلا فيضل به كثيرا ويهدي به كثيرا وما يضل به الا الفاسقين

الذين ينقضون عهدا لله من بعد ميثاقه وينقطعون ما امر الله به ان يوصل

فما فوقها فاما الذين امنوا فاعلمون انه الحق من ربهم فاما الذين كفروا فيقولون

ماذا اراد الله بهذا مثلا فيضل به كثيرا ويهدي به كثيرا وما يضل به الا الفاسقين

Handwritten marginal notes in Arabic script, including phrases like 'كثيرا', 'الذين امنوا', and 'فما فوقها'. Some notes are written in a smaller, more cursive hand than the main text.

وَيَسْأَلُونَ فِي الْأَرْضِ أَوْلِيكَ هَذَا فَاسْأَلْهُمْ كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَكُنْتُمْ أَشْقَاتًا

فَأَحْيَاكُم مِّن مَّوْتِكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ

جَمِيعًا ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّيْنَهَا سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ وَإِذْ قَالَ

رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ اجْعَلُوا فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَن يُفْسِدُ فِيهَا

وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَنُحِّنَ النَّسِجَ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ

وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَذِهِ

إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ قَالُوا سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

قَالَ يَا آدَمُ أَنْبِئْهُمْ بِأَسْمَاءِ هَذِهِ فَلَمَّا أَبَاهُمْ بِأَسْمَاءِ هَذِهِ قَالُوا لَكَدُّ لَكَ إِنِّي

أَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ وَإِذْ قُلْنَا

لِلَّذِينَ هُمْ عَنْ آلِهَتِهِمْ كَاذِبُونَ إِن اتَّخَذُوا آلِهَتًا غَيْرَ اللَّهِ فَاقْبَلُوا ذُرِّيَّتَهُمْ

وَيَسْأَلُونَ فِي الْأَرْضِ أَوْلِيكَ هَذَا فَاسْأَلْهُمْ كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَكُنْتُمْ أَشْقَاتًا

فَأَحْيَاكُم مِّن مَّوْتِكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ

جَمِيعًا ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّيْنَهَا سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ اجْعَلُوا فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَن يُفْسِدُ

فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَنُحِّنَ النَّسِجَ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ

وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ

هَذِهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ قَالُوا سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ

الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ قَالَ يَا آدَمُ أَنْبِئْهُمْ بِأَسْمَاءِ هَذِهِ فَلَمَّا أَبَاهُمْ بِأَسْمَاءِ هَذِهِ

قَالُوا لَكَدُّ لَكَ إِنِّي أَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنْتُمْ

تَكْفُرُونَ وَإِذْ قُلْنَا لِلَّذِينَ هُمْ عَنْ آلِهَتِهِمْ كَاذِبُونَ إِن اتَّخَذُوا آلِهَتًا غَيْرَ اللَّهِ

Handwritten marginal notes in Arabic script, including phrases like 'وَيَسْأَلُونَ فِي الْأَرْضِ' and 'وَكُنْتُمْ أَشْقَاتًا'.

لَا تَلْمِزْهُم بِاللَّسَانِ أَسْجُدُوا لِمَنْ سَجَدُوا إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِهِ وَأَسْتَكْبَرُوا كَمَا تَكْفُرُونَ

أَسْجُدُوا لِمَنْ سَجَدُوا إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِهِ وَأَسْتَكْبَرُوا كَمَا تَكْفُرُونَ

وَقُلْنَا يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا

وَقُلْنَا يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا

هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ فَإِذْ لَهْمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهَا

هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ فَإِذْ لَهْمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهَا

وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ

وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ

فَتَلَقَىٰ آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ وَقُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمَاعًا

فَتَلَقَىٰ آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ وَقُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمَاعًا

فَأَمَّا يَا آدَمُ اتَّبِعْهُ هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَاى فَلا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلا هُمْ يَحْزَنُونَ وَالَّذِينَ

فَأَمَّا يَا آدَمُ اتَّبِعْهُ هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَاى فَلا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلا هُمْ يَحْزَنُونَ وَالَّذِينَ

كَفَرُوا كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ يَا أَيُّهَا سَائِرُ النَّاسِ اتَّقُوا رَبَّ

كَفَرُوا كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ يَا أَيُّهَا سَائِرُ النَّاسِ اتَّقُوا رَبَّ

الَّذِي أَنْعَمَ عَلَيْكُمْ وَأَوْفُوا بِعَهْدِي أَوْفٍ بِعَهْدِكُمْ وَأَيُّهَا فَاذْهَبُوا وَتُؤْمِنُوا إِنَّا أَنْزَلْنَا

الَّذِي أَنْعَمَ عَلَيْكُمْ وَأَوْفُوا بِعَهْدِي أَوْفٍ بِعَهْدِكُمْ وَأَيُّهَا فَاذْهَبُوا وَتُؤْمِنُوا إِنَّا أَنْزَلْنَا

مُصَدِّقًا لِمَا مَعَكُمْ وَلَا تَكُونُوا أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا بِهِ وَلَا تَشْتَرُوا بِآيَاتِي ثَمَنًا قَلِيلًا وَإِنِّي فَاتِكُونِ

مُصَدِّقًا لِمَا مَعَكُمْ وَلَا تَكُونُوا أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا بِهِ وَلَا تَشْتَرُوا بِآيَاتِي ثَمَنًا قَلِيلًا وَإِنِّي فَاتِكُونِ

وَيَوْمَ نَبِّهْنَا هَٰؤُلَاءِ لَمَّا رَأَوْا كِسْفًا مِّنَ الْجِبَالِ مِن ذُرِّ عَابِدٍ

5a

وَلَا تَلْبِسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۚ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ

وَارْكَعُوا مَعَ الَّذِينَ كَفَرُوا ۚ إِنَّمَا مَرُونَ النَّاسَ بِالْبُرِّ وَتَسْؤُونَ أَنْفُسَكُمْ وَأَنْتُمْ تَتْلُونَ الْكِتَابَ

أَفَلَا تَعْقِلُونَ ۚ وَأَسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ ۚ

الَّذِينَ يَنْظُرُونَ أَنَّهُمْ مُلَاقُوا رَبِّهِمْ وَأَنَّهُمْ إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ۚ يَا أَيُّهَا سَائِرَ الْأُمَّةِ

الَّتِي آمَنَتْ عَلَيْكُمْ وَإِنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ۚ وَأَقْتُوا يَوْمَ لَا تُحْزَى نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ

شَيْئًا وَلَا يَقْبَلُ فِيهَا شَفَاعَةٌ ۚ وَلَا يُؤْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ ۚ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ۚ وَإِذْ جَعَلْنَاكُمْ

مِّنَ الْفِرْعَوْنَ يَسُومُونَ نَسَمَكُمْ سِوَى الْعَذَابِ ۚ يَذَرُكُمْ ابْنَاءَ كُفْرٍ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ ۚ

وَوَفَّى لَكُمْ بَلَاءًا مِّن رَّبِّكُمْ عَظِيمًا ۚ وَإِذْ فَرَقْنَا بِكُمْ الْبَحْرَ فَأَنْجَيْنَاكُمْ وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ

وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ۚ وَإِذْ وَعَدْنَا مُوسَىٰ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً ثُمَّ أَخَذْنَا الْعَهْلَ مِنْ بَعْدِ وَأَنْتُمْ

حسب
بعضی چیزها
مسئله آنکه
باید دانست
که خود مواد
در مقدار

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ

الَّذِينَ يَنْظُرُونَ

وَأَقْتُوا

وَأَغْرَقْنَا

وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ

وَأَخَذْنَا

وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ

وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ

ظالمون ثم عفونا عنكم من بعد ذلك لعلمكم تشكرون واذا اتينا موسى

الكتاب والفرقان لعلمكم تهتدون واذا قال موسى لقومهم يا قوم انتم ظلمتم

انفسكم ياخذكم العجل فتوبوا اليه انفسكم فاقبلوا انفسكم ذلكم خير لكم عند

بارئكم فاعلموا انه هو التواب الرحيم واذا قلتم يا موسى لن نؤمن لك حتى

نرى الله جوهرا فاخذتكم الصاعقة وانتم تنظرون ثم بعشناكم من بعد

موتكم لعلمكم تشكرون وظللنا عليكم الغمام وانزلنا عليكم المن والسلوى

كلوا من طيبات ما رزقناكم وما ظلمونا ولكن كانوا انفسهم يظلمون واذا قلنا

ادخلوا هذه القرية فكلوا منها حيث شئتم رغدا وادخلوا الباب سجدا وقولوا

حطة نغفر لكم خطاياكم وسنزيد الحسنين فبذل الذين ظلموا اقوالا غير التي

التي

التي

التي

التي

التي

التي

التي

التي

Handwritten marginal notes in Arabic script, including phrases like 'انهم عذبوا موسى' and 'فانزلنا عليهم الغمام'.

قِيلَ لَهُمْ فَاذْكُرُوا لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ جُزْءِ مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ۖ وَإِذْ اسْتَقْبَلَ

مُوسَى لِقَوْمِهِ فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ فَانْفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَا عَشَرَ عِينًا قَدْ عَلِمَدَ

كُلُّ نَاسٍ مَشْرِكًا مِمَّا كَلَّمُوا وَإِنَّ مِنْهُمْ لَفِرْقًا مِمَّنْ زُكِرُوا لِلَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ۗ وَإِذْ نَادَىٰ

بِأُمِّي لَيْسَ لَكَ نَصِيرٌ عَلَىٰ طَعَامٍ وَاحِدٍ فَادْعُ لَنَا رَبَّكَ نُخْرِجْ لَنَا مِمَّا تُنْبِتُ الْأَرْضُ مِنْ

بَقْلِهَا وَقِثَّائِهَا وَفُومِهَا وَعَرَسِهَا وَبَصَلِهَا قَالَ أَتَسْتَبِرُّونَ الَّذِي هُوَ أَدْنَىٰ

بِالَّذِي هُوَ خَيْرٌ أَمْ لَمْ يَمْسُرْ ۚ فَإِنْ لَمْ يَمْسُرْ لَكُمْ فَاسْأَلُوهُ ۚ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذَّلِيلَةُ وَالسَّكِينَةُ

وَأَبَوا وَغَضِبَ مِنَ اللَّهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ ۚ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّينَ

الَّذِينَ جَاءُوا بِالْحَقِّ كَمَا صَعَوْا وَكَانُوا يُعْتَدُونَ ۚ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالشَّارِكِينَ

وَالصَّابِقِينَ مِنْ أَمْرِ يَوْمِ اللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمَلِ صَالِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ

Handwritten marginal notes in Arabic script, including phrases like 'أينما كانوا يفسقون' and 'إذ استقبل موسى لقومه'.

Main body of handwritten Arabic script, likely a commentary or translation of the Quranic text, with various annotations and corrections.

وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَهُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ الطُّورَ

وَالرَّجُلَ الْمُنَافِقَ إِذْ يَقُولُ بِفِيهِ أَعْلَمُ بِاللَّذِينَ لَمْ يَلِدْهُمْ يَوْمَ يُخَالَفُكُمْ فِيكُمْ يَتَّبِعُكُمْ عَلَى آلِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ يَتَّبِعُهُمْ فِي الْخَلْعِ الْمَكِينِ وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ الطُّورَ وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ الطُّورَ

خُودًا مَا اتَّيْنَاكُمْ بِقُرْآنٍ وَاذْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ

وَالرَّجُلَ الْمُنَافِقَ إِذْ يَقُولُ بِفِيهِ أَعْلَمُ بِاللَّذِينَ لَمْ يَلِدْهُمْ يَوْمَ يُخَالَفُكُمْ فِيكُمْ يَتَّبِعُكُمْ عَلَى آلِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ يَتَّبِعُهُمْ فِي الْخَلْعِ الْمَكِينِ وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ الطُّورَ وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ الطُّورَ

فَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَكُنْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ الَّذِينَ اعْتَدُوا

وَالرَّجُلَ الْمُنَافِقَ إِذْ يَقُولُ بِفِيهِ أَعْلَمُ بِاللَّذِينَ لَمْ يَلِدْهُمْ يَوْمَ يُخَالَفُكُمْ فِيكُمْ يَتَّبِعُكُمْ عَلَى آلِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ يَتَّبِعُهُمْ فِي الْخَلْعِ الْمَكِينِ وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ الطُّورَ وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ الطُّورَ

مِنْكُمْ فِي السَّبْتِ فَقُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قَوْمَ فَارُوقَ هَاسِبِينَ فَعَمَلْنَا مَا نَالُوا بَيْنَ يَدَيْهَا وَمَا

وَالرَّجُلَ الْمُنَافِقَ إِذْ يَقُولُ بِفِيهِ أَعْلَمُ بِاللَّذِينَ لَمْ يَلِدْهُمْ يَوْمَ يُخَالَفُكُمْ فِيكُمْ يَتَّبِعُكُمْ عَلَى آلِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ يَتَّبِعُهُمْ فِي الْخَلْعِ الْمَكِينِ وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ الطُّورَ وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ الطُّورَ

خَلْفَهَا وَمَوْعِظَةٌ لِلَّذِينَ آمَنُوا إِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَذُكُّوا بَنِي إِسْرَائِيلَ

وَالرَّجُلَ الْمُنَافِقَ إِذْ يَقُولُ بِفِيهِ أَعْلَمُ بِاللَّذِينَ لَمْ يَلِدْهُمْ يَوْمَ يُخَالَفُكُمْ فِيكُمْ يَتَّبِعُكُمْ عَلَى آلِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ يَتَّبِعُهُمْ فِي الْخَلْعِ الْمَكِينِ وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ الطُّورَ وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ الطُّورَ

أَنْ تَتَّخِذُوا هُزُومًا قَالُوا عُوذُ بِاللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْغَالِبِينَ قَالُوا دَعْ لَنَا ذُرِّيَّتَنا

وَالرَّجُلَ الْمُنَافِقَ إِذْ يَقُولُ بِفِيهِ أَعْلَمُ بِاللَّذِينَ لَمْ يَلِدْهُمْ يَوْمَ يُخَالَفُكُمْ فِيكُمْ يَتَّبِعُكُمْ عَلَى آلِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ يَتَّبِعُهُمْ فِي الْخَلْعِ الْمَكِينِ وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ الطُّورَ وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ الطُّورَ

مَا هِيَ قَالَتْ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا فَارِضٌ وَلَا يَكْفُرُ عَوَانٌ بَيْنَ ذَلِكَ فَافْعَلُوا مَا تُؤْمَرُونَ

وَالرَّجُلَ الْمُنَافِقَ إِذْ يَقُولُ بِفِيهِ أَعْلَمُ بِاللَّذِينَ لَمْ يَلِدْهُمْ يَوْمَ يُخَالَفُكُمْ فِيكُمْ يَتَّبِعُكُمْ عَلَى آلِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ يَتَّبِعُهُمْ فِي الْخَلْعِ الْمَكِينِ وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ الطُّورَ وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ الطُّورَ

قَالُوا دَعْ لَنَا ذُرِّيَّتَنا يَبِينُ لَنَا مَا لَوْ نَحْنُ قَالَتْ إِنَّهُ يَقُولُ يَقْرَأُ نَفْسَهُ وَنَفْسَ أَهْلِهِ لَوْ نَحْنُ نَحْنُ

وَالرَّجُلَ الْمُنَافِقَ إِذْ يَقُولُ بِفِيهِ أَعْلَمُ بِاللَّذِينَ لَمْ يَلِدْهُمْ يَوْمَ يُخَالَفُكُمْ فِيكُمْ يَتَّبِعُكُمْ عَلَى آلِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ يَتَّبِعُهُمْ فِي الْخَلْعِ الْمَكِينِ وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ الطُّورَ وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ الطُّورَ

ظَهَرَ قَالُوا دَعْ لَنَا ذُرِّيَّتَنا يَبِينُ لَنَا مَا هِيَ إِنْ الْبَقَرُ تَشَابَهَ عَلَيْنَا وَإِنَّا نَشَاءُ اللَّهُ لَهْتَكِرُ

وَالرَّجُلَ الْمُنَافِقَ إِذْ يَقُولُ بِفِيهِ أَعْلَمُ بِاللَّذِينَ لَمْ يَلِدْهُمْ يَوْمَ يُخَالَفُكُمْ فِيكُمْ يَتَّبِعُكُمْ عَلَى آلِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ يَتَّبِعُهُمْ فِي الْخَلْعِ الْمَكِينِ وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ الطُّورَ وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ الطُّورَ

قَالَ

انها
بقره

مسألة
الاستغناء عن
العلم

7a

قَالَ لَهُ يَقُولُ لَهَا بَقْرَةٌ لِأَذْلُولُ تُنْبِرُ الْأَرْضَ وَلَا تَسْقِي الْحَرْثَ لِأَشْمَةِ فِيمَا قَالُوا الْآنَ

حَسْبَ بِالْحَقِّ فَذَكَّحُواهَا وَمَا كَادُوا يَفْعَلُونَ مَوَادَّ قَتَلْتُمْ نَفْسًا فَآذَرْتُمْ فِيهَا وَاللَّهُ

مُخْرِجٌ مَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ فَقُلْنَا اضْرِبُوهُ بِبَعْضِهَا كَذَلِكَ يُحْيِي اللَّهُ الْمَوْتَى وَيُرِيكُمْ

آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ثُمَّ قَسَمَ قُلُوبِكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فِي كَالْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدَّ قَسْوَةً

وَإِنْ مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْأَنْهَارُ وَإِنْ مِنْهَا لَمَا يَشْقُوقُ فَيُخْرِجُ مِنْهُ الْمَاءَ وَإِنْ

مِنْهَا يَنْبُطُ مِنَ خَشْيَةِ اللَّهِ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ أَفَتَطْمَعُونَ أَنْ يُؤْمِنُوا لَكُمْ

وَقَدْ كَانَ فَرِيقٌ مِنْهُمْ يَسْمَعُونَ كَلِمَاتَ اللَّهِ ثُمَّ مَحَّرُوهَا مِنْ بَعْدِ مَا عَقَلُوهُ وَهُمْ

يَعْلَمُونَ وَإِذْ الْقَوَالِ الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا وَإِذْ آخِلَاءُ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ قَالُوا اتَّخَذُوا

بِمَنَافِعِ اللَّهِ عَلَيْكُمْ لِيُحَاجَّكُمْ بِهِ عِنْدَ رَبِّكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ أَوَلَا يَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ

يعرف ليله يا بوطيله يا قير

Handwritten marginal notes in Arabic script, including phrases like 'مسألة الاستغناء عن العلم', 'يعرف ليله يا بوطيله يا قير', and 'نصف'.

نصف

فونهم

يعرف ليله يا بوطيله يا قير
بوت محمد صفا

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَا يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ

ذوقا ذوقا ولسير جليو قدير ادمير بلكو بد ذوق هيشه اولدور باطل ديلوك

إِلَّا مَن رَّحِمَ رَبُّكَ وَلِذَلِكَ خَلَقَهُمْ وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ لَأَهْلِي

إلأ اولكم رحمت قدير جليو ذوق شكنجيز بد ذوق انلير ذوق غام اولدي سوز جليو طلدم

جَهَنَّمَ مِنَ الْكِبْرِيَاءِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ وَكَذَلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ

طامور بد ذوق لرد ذوق ادمرد ذوق جليو ذوق دكلر جليو ايلور سوز اذن خبر لرد ذوق

الرُّسُلِ مَا نُنَبِّئُ بِهِ فُؤَادَكَ وَجَاءَكَ فِي هَذِهِ الْحَقُّ وَمَوْعِظَةٌ وَ

بلاغ لرد ذوق انبئ ايلور اكله كلكو ذوق كدير سكا اشين حذ ذوق اكل ذوق

ذِكْرٌ لِلَّذِينَ آمَنُوا قُلُوبُهُمْ مُؤْمِنَةٌ وَعَيْنُهُمْ أَسْمَأَةٌ أُولَئِكَ

الذوق مؤمن ذوق اذ ذوق انلر ذوق اناغزل اشلو بد ذوق لرد ذوق اذن

أَنَّا عَايِلُونَ وَأَنْتُمْ وَآلِنَا مُنْتَظِرُونَ وَاللَّهُ غِيبُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

بوزر اشلي كرز ذوق بقو بوزر بجزلر ذوق بجزلر عيبر كوكرك ذوق برك

وَالِيهِ يَرْجِعُ الْأَمْرُ كُلُّهُ فَاعْبُدْهُ وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ وَمَا رَبُّكَ

ذوق اذ ذوق اشر ذوق برك بد طير اكا ذوق كوكرك اكا ذوق كلكو جليو

بِعَاقِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ سُوْرَةُ يُوسُفُ لِسِيْرَةِ

عاقل اذ ذوق اشلي كرز

الرُّسُلِ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

انالله الحق منزل ايتك ذوق كتابا بد بلو بوزر اذ ذوق اذ ذوق انلر كوكرك اكلير

مَنْ

اسد

وكلتها
كلها وحونها
ورد كوعها

عنه السلامه وادوا احواله

خَنُ نَفْصٌ عَلَيْكَ احْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا اَوْحَيْنَا اِلَيْكَ هَذَا الْقُرْآنَ تَاوَانًا

بِرُ حَكِيمَةً اَيْلِدُرُ سَنَدُ اَزْدَن كُوْنُكُلُو كِرْ حَكِيمَتَاوُ اَكْلَامُ وَحِي اَيْلِدَاوُ سَكَا اَشُوْقُوْرَانِ ذَوْرِيُوْرُ

كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ لِبَنِي الْغَافِلِينَ اِذَا قَالَ يُوْسُفُ لِاَبِيهِ يَا اَبَتِ اِنِّي رَاَيْتُ

اَوْلَادُ اَنْزَرُ الدُّوْ عَاْفَلِدُرُ اَنْزَرُ نُوْسُوْرُ قَصَصِيُوْرُ اَوْلُوْ وَ قَبِيْرُ اَنْزَرُ اَنْزَرُ اَتَاَسِرُ اِي اَتَمُ بِيْرُوْرُ كَرْدُمُ

اِحْدَ عَشَرَ كُوْكَبًا وَ الشَّمْسَ وَ الْقَمَرَ رَاَيْتَهُمْ اِي سَا جِدِيْنَ مَا قَالَ

اَوْدُ بِيْرُ اِلْدُرُ ذَوْرُ كَثْرُ ذَوْرُ اِيْرُ كَرْدُمُ اَنْزَرُ بِيْرُ سَجْدَةُ فِلْدُ اَنْزَرُ بِيْرُ

يَا بَنِيَّ لَا تَقْصُصْ رُؤْيَاكَ عَلٰى خَوَاتِكَ فَيَكِيدُوْا لَكَ كَيْدًا اِنَّ الشَّيْطَانَ

اِي اَعْلَجِيْمُ حَكِيمَةُ اَيْلِدُرُ دُشَرُوْ قُرْدُوْ اَشَلْرَاوُ يُوْرُ صَنْدُ سَكَا يُوْرُ صَمُوْرُ بِيْرُ شَيْطَانُ

لِلْاِنْسَانِ عَدُوٌّ مُّبِيْنٌ وَ كَذٰلِكَ يَجْتَبِيْكَ رَبُّكَ وَيُعَلِّمُكَ مِنْ تَاوِيْلِ

اَدْمَلِرَا اِيْمُرُ دُشَمَنْدُرُ بَلَلُوْ ذَوْرُ اَنْجَلِيْرُ اِيْرُ سِرُ جَلِيْرُ ذَوْرُ اَلْرَدَسَا تَقْسِيْرُ اَيْلِدُرُ

الْاِحَادِيْثِ وَ يَتَذَكَّرُ لَكَ نِعْمَةً عَلَيْكَ وَعَلٰى اٰلِ يَعْقُوْبَ كَمَا اَتَمَّ عَلٰى اٰبِيْكَ

سُوْرُ كِرُ ذَوْرُ عَاْمُ اَيْلِدُرُ نَعْمَتُ اَزْدُ ذَوْرُ قُوْمُ اَزْدَن يَعْقُوْبُوْرُ نَعْمُ عَاْمُ اَيْلِدُرُ اِيْرُ اَتَاوُ اَنْزَرُ اَزْدَن

مِنْ قَبْلِ اِبْرٰهِيْمَ وَ اِسْحٰقَ اِنَّ رَبَّكَ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ لَقَدْ كَانَ فِيْ يُوْسُفَ

اِلْدُوْدُ ذُوْرُ اِيْرُجَمُ ذَوْرُ اِسْحَاوُ بِيْرُ جَلِيْرُ بَلِيْرُ ذَوْرُ سَنُ اَشَلُوْرُ ذَوْرُ بِيْرُ اَوْلَادُ يُوْسُفُ

وَ اَخُوْتِهِ اٰيَاتٌ لِلْسَّآئِلِيْنَ اِذَا قَالُوْا لِيُوْسُفَ وَ اَخُوْهُ اَحَبُّ اِلَيْنَا مِمَّا وَخَنُ

ذَوْرُ قُرْدُوْ اَشَلْرُدُنُ نَشَاكُوْرُ صُوْرُ جَلِيْرُ اِيْمُرُ اَوْلُوْقَتَا اَيْلِدُرُ يُوْسُوْرُ ذَوْرُ قُرْدُوْ اَشَلْرُدُنُ سُوْرُ كُوْلُوْرُ كَرْدُرُ اَتَاْمَنُ يُوْدُ ذَوْرُ قُرْدُوْرُ

عَصَبَةٌ اِنَّ اٰبَانَا فِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ مَا اَقْتُلُوْا يُوْسُفَ اَوْ اَطْرَحُوْا اَرْضًا خَلًّا لَكُمْ

جَاعَتُوْرُ بِيْرُ اَتَاْمُرُ اَزْغَلُوْرُ اِيْمُرُ بَلَلُوْ ذَوْرُ يُوْسُوْرُ يَا بَرْعَاوُ بِيْرُ يُوْرُ بُوْرُ قَلُ سَنُ

بِيْرُ

وَجَهَ اِيكُمْ وَتَكُونُوا مِنْ بَعْدِ قَوْمِ صَالِحِينَ قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ لَانْتَقُوا
 يورز اناكوزو نوز اوليز اندنصك برنقوم ابواشليجدر اينور ايديج انكوزو اولنر مذك
 يوسف والقوقه في غيابة الجب يلتقطه بعض السيارة ان كنتم فاعلين
 يوسوز مخر برنقوا ان ريزر قونوزو كتر ار برينخر برينجوزو اكره اولنر اشليجدر
 قَالُوا يَا اَبَانَا مَا لَكَ لَا تَأْتِنَا عَلٰى يُوْسُفَ وَاِنَّا لَهُ لَنَاصِحُونَ اَرْسَلَهُ مَعَنَا غَدًا
 ايندركه او اناهمز فولاسكا اناهمز سوزر يوسوزان موزينر ريزر اكا ابودليجدره ويرر ان برنر ابد
 يَرْتَعِ وَيَلْعَبُ وَاِنَّا لَهُ كَافِرُونَ قَالَ اِنِّي لَجُنُبِيٌّ اَنْ تَذَهَبُوا بِهِ وَاَخَافُ
 اوتيلوز مخر اينوز مخر موزر اكا صفليجوزو اينور ريزر ميقوا ايلوز برنر خمر الدسز ار مخر قورر
 اَنْ يَأْكُلَهُ الذِّبُّ وَاَنْتُمْ عَنْهُ غَافِلُونَ قَالُوا لَيْسَ اَكْلُهُ الذِّبُّ وَخِي
 كند ييا ار قوز مخر مخر اندر غافلر اكره اينور اكره ييا ار قوز مخر
 عَصَبَةٌ اِنَّا اِذَا خَاسِرُونَ هَافِلًا ذَهَبُوا بِهِ وَاَجْعُوا اَنْ يَجْعَلُوهُ فِي غِيَابَتِ
 جماعت اكره ريزر اينور ريانلوزو بين اولوزو اينور اكله مخر ايلوز يا قضا ايلوز مخر ايلوز مخر
 اُجِبْ وَاَوْحِنَا اِلَيْهِ لَتُنَجِّيَنَّهُمْ بِاَمْرِ هٰذَا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ وَاَجَاؤا اَبَانَا
 قوبلوز مخر مخر ايلوز اكا مخر يوسوز مخر ايلوز ايلوز ايلوز ايلوز ايلوز ايلوز ايلوز ايلوز
 عَسَاءَ يَبْكُونَ قَالُوا يَا اَبَانَا اِنَّا ذَهَبْنَا سَبْقُ وَاَتْرَكْنَا يُوْسُفَ عِنْدَ مَا
 كيناه يينر انكوزو ايندركه او اناهمز ريزر مخر ايلوز مخر مخر مخر مخر مخر مخر مخر مخر
 عَنَّا فَاكَلَهُ الذِّبُّ وَمَا نَحْنُ بِمُؤْمِنِيْنَ لَنَا وَلَوْ كُنَّا صَادِقِيْنَ هُوَ جَاؤا عَلٰى
 مخره بن يورر ان قوز مخر مخر مخر مخر مخر مخر مخر مخر مخر مخر مخر مخر مخر مخر مخر مخر مخر

اس

سپهر

قصصه

قَمِيصِهِ يَدْمِي كَرِيْبٌ قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكَ مِنْ نَفْسِكَ أَمْرًا فَصَبِرْ حَيْثُ وَاللَّهِ
 كُنْتُمْ كَلَامًا تَارَ يَلْتَمِسُ اَيْتِي بِلَا بَرْدِي بَرِيْجِيْزُ نَسْتَكْرِيْزُ بِنَا اَيْشِرُ بِنِ قَتْمَنْدَرُ كَوْنُو دُوْنِكُوْر
 الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ وَجَاءَتْ سَيَّارَةٌ فَارْسَلُوا وَاوَارِدَهُمْ فَادَى لِي دَلْوَهُ
 اَرْوَدُ لِنَفْسِيْزُ اَنْكُوْر اَنْكُوْر صِفْنِ اَيْلِيْزُ دُوْر كَلِيْر بُوْرِيْجِيْزُ بِنِ وِرِيْدِيْزُ صُوْدُ كَلِيْر بِنِ بُوْرُوْمُوْرِيْزُ قَتْمَنْزُ
 قَالَ يَا بَشْرِيْ هَذَا غُلَامٌ وَاَسْرُوْهُ بِضَاعَةٌ وَاللَّهِ عَلَيْهِ بِمَا يَعْمَلُونَ وَشَرُّهُ
 اَيْتُوْر اِيْ سُوْمُوْرُوْمِيْزُ اَيْشُوْ اَنْكُوْر دُوْر كَلِيْزُ اَرْوَرُ بَرِيْانُ بَايْزُ كَانُوْر وَاَيْلِيْزُ اَيْشُرُ اَنْكُوْر اَيْشُرُ اَنْكُوْر
 بَيْنَ بَخِيْرٍ دَرَاهِمٍ مَعْدُوْدَةٍ وَكَانُوا فِيْهِ مِنَ الزَّاهِدِيْنَ وَقَالَ الَّذِي
 بُوْرُبَهَاءُ اَلْكَمَاءُ اَفْجَلُ صِيْلِيْزُ دُوْر اُوْلُوْدُزُ اَنْكُوْر سَعِيْزُ اَيْلِيْجَلُوْدُزُ دُوْر اَيْتُوْر اُوْلُوْمُ
 اشْتَرَيْتُهُ مِنْ مِصْرَ لِمَرَاتِهِ اَكْرَمُ مِثْوِيْهِ عَمِيْ اَنْ يَنْفَعَنَا اَوْ نَحْنُ
 صُوْرُوْدُ اِيْزُ اِيْزُ مِصْرُوْرُزُ عُوْرُوْرُزُ اَخُوْرُ طَرْغِيْزُ اُوْلُوْمُ كَمُ اَيْلِيْزُ بِنِ يَادُوْرُوْرُ اَنْكُوْر
 وَلَدًا وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الْاَرْضِ وَلِنُعَلِّمَهُ مِنْ تَاْوِيْلِ الْاَحَادِيْثِ
 اَنْكُوْر دُوْر اَنْجِيْزُ بِنِ اَنْكُوْر دُوْر اُوْلُوْدُزُ اَنْكُوْر بُوْرُوْمُوْرُوْرُ اَيْلِيْزُ اَيْلِيْزُ اَيْلِيْزُ اَيْلِيْزُ اَيْلِيْزُ اَيْلِيْزُ
 وَاللَّهُ غَالِبٌ عَلَى اَمْرِهِ وَلَكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ مَا لَمَّا بَلَغَ اَشَدَّ اَلْتِيَّاهِ
 دُوْر تُوْرُوْرُ غَالِيْزُ اَيْشُرُ اَنْكُوْر وَاَيْلِيْزُ اَيْلِيْزُ اَيْلِيْزُ اَيْلِيْزُ اَيْلِيْزُ اَيْلِيْزُ اَيْلِيْزُ اَيْلِيْزُ اَيْلِيْزُ
 حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْحَسِيْنَ اَوْرَادَتَهُ الَّذِي هُوَ فِي بَيْتِهِمَا عَنِ
 حُكْمِ اَيْلِيْزُ دُوْر اَيْلِيْزُ مَزُوْرُوْرُوْرُ اَيْلِيْزُ اَيْلِيْزُ اَيْلِيْزُ اَيْلِيْزُ اَيْلِيْزُ اَيْلِيْزُ اَيْلِيْزُ اَيْلِيْزُ
 نَفْسِهِ وَخَلَقَتِ الْاَبْوَابَ وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَ قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ اِنَّهُ رَجُلٌ حَسَنٌ
 كَنْدُوْر دُوْر بِنَلِيْزُ فُوْرُوْرُزُ دُوْر اَيْتُوْر اَلدُوْكُلُ اَيْتُوْر بُوْرُوْمُوْرُوْرُ اَيْلِيْزُ اَيْلِيْزُ اَيْلِيْزُ اَيْلِيْزُ اَيْلِيْزُ

Handwritten marginal note on the left side of the page.

مَوَاطِنُهُ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهِ وَهَمَّ بِهَا لَوْلَا أَنَّ رَايَ بَرَهَانَ
 طَعْمُ بِيْرٍ قَتَلَتْهُ ظَالِمٌ بِيْرٍ لِيَوْمِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ فَتَقَدَّرَ عَلَيْهِ الْقَتْلُ بِمَا كَفَرَ بِرَبِّهِ
 ذَبِيَّةٌ كَذَلِكَ لِيَصْرِفَ عَنْهُ السُّوءَ وَالْفَحْشَاءَ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْخَاصِينَ
 جَلَسَتْ رَأْسُ شَيْخٍ مَاتَ دُونَ رُوَيْدٍ أَمْرٌ بِيْرٍ لِيَوْمِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ فَتَقَدَّرَ عَلَيْهِ الْقَتْلُ بِمَا كَفَرَ بِرَبِّهِ
 وَأَسْبَقَ الْبَابَ وَقَدَّتْ قَيْصَهُ مِنْ دُبُرِهِ وَالْفِيَا سَيْدَهَا لَدَى الْبَابِ قَالَتْ
 دَخِرَ كَرْدُ شَيْخٍ قَبِيْهِ بِيْرٍ لِيَوْمِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ فَتَقَدَّرَ عَلَيْهِ الْقَتْلُ بِمَا كَفَرَ بِرَبِّهِ
 مَا جَزَاءُ مَنْ أَرَادَ بِأَهْلِكَ سُوءًا إِلَّا أَنْ يُسْجَنَ أَوْ عَذَابَ آلِيمٍ قَالَتْ رَاوِدُ
 كَلَّمَ رَجُلًا مِمَّنْ أَنْكَرَ كَلِمَةَ الْبِيْرِ قَوْمًا يَوْمَئِذٍ لَا يُعَذِّبُهُمْ إِلَّا بِمَا عَذَّبْنَا بِهِمْ وَذُنُوبُهُمْ أَثَرَتِ
 عَنْ نَفْسِهِ وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِنْ أَهْلِهَا أَنْ كَانَ قَيْصَهُ قَدِمَ مِنْ قَبْلِ فَصَدَّقَ
 كَلِمَةُ الْبِيْرِ قَوْمًا يَوْمَئِذٍ لَا يُعَذِّبُهُمْ إِلَّا بِمَا عَذَّبْنَا بِهِمْ وَذُنُوبُهُمْ أَثَرَتِ
 وَهُوَ مِنَ الْكَافِرِينَ هُوَ أَنْ كَانَ قَيْصَهُ قَدِمَ مِنْ دُبُرِهِ فَكَذَبَتْ وَهُوَ مِنَ
 دَخِرَ كَرْدُ شَيْخٍ قَبِيْهِ بِيْرٍ لِيَوْمِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ فَتَقَدَّرَ عَلَيْهِ الْقَتْلُ بِمَا كَفَرَ بِرَبِّهِ
 الصَّادِقِينَ هَلْ تَلَا رَايَ قَيْصَهُ قَدِمَ مِنْ دُبُرِهِ قَالَ إِنَّهُ مِنْ كَيْدِ كُنْ أَرَى كَيْدَ كُنْ
 كَلَّمَ رَجُلًا مِمَّنْ أَنْكَرَ كَلِمَةَ الْبِيْرِ قَوْمًا يَوْمَئِذٍ لَا يُعَذِّبُهُمْ إِلَّا بِمَا عَذَّبْنَا بِهِمْ وَذُنُوبُهُمْ أَثَرَتِ
 عَظِيمٌ هُوَ يُوَسِّفُ أَعْرَضَ عَنْ هَذَا وَاسْتَغْفِرِي لِذَنْبِكِ إِنَّكِ كُنْتِ مِنَ الْخَاطِئِينَ هَا
 أَوْلَادُهُ أَيْ يَوْمَئِذٍ يَوْمَئِذٍ شَبَدَارُ دَخِرَ كَرْدُ شَيْخٍ قَبِيْهِ بِيْرٍ لِيَوْمِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ فَتَقَدَّرَ عَلَيْهِ الْقَتْلُ بِمَا كَفَرَ بِرَبِّهِ
 وَقَالَ نِسْوَةٌ فِي الْمَدِيْنَةِ امْرَأَتُ الْعَزِيزِ تُرَاوِدُ فَتَاهَا عَنْ نَفْسِهِ قَدْ شَغَفَهَا حُبًّا
 بِيْرٍ لِيَوْمِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ فَتَقَدَّرَ عَلَيْهِ الْقَتْلُ بِمَا كَفَرَ بِرَبِّهِ

كَلَّمَ رَجُلًا مِمَّنْ أَنْكَرَ كَلِمَةَ الْبِيْرِ قَوْمًا يَوْمَئِذٍ لَا يُعَذِّبُهُمْ إِلَّا بِمَا عَذَّبْنَا بِهِمْ وَذُنُوبُهُمْ أَثَرَتِ

أَبَا لَيْثِمًا

اِنَّ النَّبِيَّ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ مَا فَلَا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ ارْسَلَتْ اِلَيْهِنَّ وَاَعْتَدَتْ

لَهُنَّ مَتَكًا وَاَتَتْ كُلَّ وَاَحَدَةٍ مِنْهِنَّ سِكِّينًا وَاَقَالَتْ اَخْرَجْ عَلَيْهِنَّ قُلُوبًا

رَائِيَةً اَكْبَرَهُ وَاَقَطَعْنَ اَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا هَذَا بَشَرًا اِنْ هَذَا اِلَّا

مَلَكٌ كَرِيمٌ قَالَتْ فَذَلِكُنَّ الَّذِي لُمْتُنَّنِي فِيهِ وَلَقَدْ رَاودتهُ عَنْ نَفْسِهِ فَاَسْتَعْصَمَ

وَلَمَّا لَمَسَتْ مَا فِي جَنَّةٍ لِيكُونَنَّ مِنَ الصَّاعِقِينَ قَالَ رَبِّ السَّجِرَاتِ

اِلَى مَا يَدْعُونِي اِلَيْهِ وَاَلَا تَصْرِفُ عَنِّي كَيْدَهُنَّ اَصْبُلًا لِيهِنَّ وَاَكُنَّ مِنَ الْجَا

فَاَسْتَجَابَ لَهُ رَبُّهُ فَصَرَفَ عَنْهُ كَيْدَهُنَّ اِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ فَاتَمَّ بِدَاهِم

مِنْ بَعْدِ مَا رَاوَا اِلَّا يَاتِ لِيَجْنَتَهُ حَتَّىٰ يَخِيْنَ هُوَ وَاَدْخَلَ مَعَهُ السَّجْنَ فَتَيَانَ قَالَ

اِحْدَهُمَا اِنِّي اَرَانِي عَصْرًا وَاَقَالَ الْاٰخَرَ اِنِّي اَرَانِي اِحْمِلُ فَوْقَ رَاسِي خَبْرًا

اِنَّهُ لَمَنْ لَيْكُلُ بِنُورِ اَوْلَادِكُمْ شَرًّا اَوْلَادِكُمْ اَبْنِي شَرًّا اَوْلَادِكُمْ

اِنَّكُمْ تَبْرُدُونَ اِيَّاهُمْ يَوْمَ يَكْفُرُ بَيْنَهُمْ اَوْلَادُهُمْ اَبْنِي اَوْلَادِكُمْ

اِنَّكُمْ تَبْرُدُونَ اِيَّاهُمْ يَوْمَ يَكْفُرُ بَيْنَهُمْ اَوْلَادُهُمْ اَبْنِي اَوْلَادِكُمْ

اِنَّكُمْ تَبْرُدُونَ اِيَّاهُمْ يَوْمَ يَكْفُرُ بَيْنَهُمْ اَوْلَادُهُمْ اَبْنِي اَوْلَادِكُمْ

اِنَّكُمْ تَبْرُدُونَ اِيَّاهُمْ يَوْمَ يَكْفُرُ بَيْنَهُمْ اَوْلَادُهُمْ اَبْنِي اَوْلَادِكُمْ

اِنَّكُمْ تَبْرُدُونَ اِيَّاهُمْ يَوْمَ يَكْفُرُ بَيْنَهُمْ اَوْلَادُهُمْ اَبْنِي اَوْلَادِكُمْ

اِنَّكُمْ تَبْرُدُونَ اِيَّاهُمْ يَوْمَ يَكْفُرُ بَيْنَهُمْ اَوْلَادُهُمْ اَبْنِي اَوْلَادِكُمْ

اِنَّكُمْ تَبْرُدُونَ اِيَّاهُمْ يَوْمَ يَكْفُرُ بَيْنَهُمْ اَوْلَادُهُمْ اَبْنِي اَوْلَادِكُمْ

Handwritten marginal notes in the left margin, including the word 'عظم' and other illegible script.

تَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْهُ نَبِئْنَا بِتَأْوِيلِهِ إِنَّا نُنزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُخْرِجُ مِنْهُ نَبَاتًا كَثِيرًا سَوِيًّا

بِرُوحِ الْقُدُّوسِ الَّذِي يُخْرِجُ الْخَبْرَ وَيُعَلِّمُ الْكَاتِبِينَ

طَعَامٌ تَرْزُقُنَاهُ إِنَّا بِنَاتِكُمْ بِتَأْوِيلِهِ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَكُمُ ذَلِكَ كَمَا مَعَاذَ عِلْمِي

بِغَيْبِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الثَّرَىٰ وَإِنَّا لَآتُونَكَ الْبُرُوقَ كَمَا نُنزِّلُ السَّمْنَ الْكَلْبَ سَوِيًّا

رَبِّطْنَا بَيْنَ يَدَيْكَ مِثْلَ مِثْقَلِ الذَّرَّةِ الْخَالِيفَةَ فِي الْخَلْقِ وَالْجَبْرِ وَإِنَّا لَآتُونَكَ الْبُرُوقَ كَمَا نُنزِّلُ السَّمْنَ الْكَلْبَ سَوِيًّا

وَاتَّبَعَتْ مِثْلَ مِثْقَلِ الذَّرَّةِ الْخَالِيفَةَ فِي الْخَلْقِ وَالْجَبْرِ وَإِنَّا لَآتُونَكَ الْبُرُوقَ كَمَا نُنزِّلُ السَّمْنَ الْكَلْبَ سَوِيًّا

وَاتَّبَعَتْ مِثْلَ مِثْقَلِ الذَّرَّةِ الْخَالِيفَةَ فِي الْخَلْقِ وَالْجَبْرِ وَإِنَّا لَآتُونَكَ الْبُرُوقَ كَمَا نُنزِّلُ السَّمْنَ الْكَلْبَ سَوِيًّا

بِأَنَّكَ تَعْلَمُ الْغُيُوبَ

بِأَنَّكَ تَعْلَمُ الْغُيُوبَ

بِأَنَّكَ تَعْلَمُ الْغُيُوبَ

بِأَنَّكَ تَعْلَمُ الْغُيُوبَ

بِأَنَّكَ تَعْلَمُ الْغُيُوبَ

بِأَنَّكَ تَعْلَمُ الْغُيُوبَ

بِأَنَّكَ تَعْلَمُ الْغُيُوبَ

بِأَنَّكَ تَعْلَمُ الْغُيُوبَ

بِأَنَّكَ تَعْلَمُ الْغُيُوبَ

بِأَنَّكَ تَعْلَمُ الْغُيُوبَ

بِأَنَّكَ تَعْلَمُ الْغُيُوبَ

تَعْلَمُونَ كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِينِ لَتَرَوُنَّ الْجَحِيمَ ثُمَّ لَتَرَوُنَّ

بِلَافْتَاخٍ كَذَلِكَ الْكُوفَةُ بِلَيْتِ سِدْرَتِهِ كَمَا نَزَلَ بِاللَّيْلِ كَوْدُ رَسْمٍ طَائِفِيهِ اَنْزَلَ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ

نَهَا عَيْنَ الْيَقِينِ ثُمَّ لَتَسْأَلَنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ

اَنْزَلَ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَالْعَصْرَانَ الْإِنْسَانَ لَمَّا

اَنْزَلَ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ

خَسِرَ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّصُوا بِالنَّاصِحِينَ

ذِي بَأْسٍ جَهَنَّمَ اَنْزَلَ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ

بِالصَّبْرِ سُوْرَةُ الْحَصْرِ فَكَيْفَ لَبِئْسَ لِلَّهِ الدَّجَمُ الرَّحِيمِ وَيْلٌ

لِلَّذِينَ هُمْ يَدْعُونَ اَنْزَلَ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ

لِكُلِّ صَمْتٍ لَمَنَّةٍ الذِّي جَعَلَ مَالًا وَعَدَدَهُ لِيَحْسَبَ اَنْ مَالَهُ اَخْلَدَهُ

عَمَلُهُمْ اَنْزَلَ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ

كَلَّا لَيُنْبَذَنَّ فِي الْحُطَمَةِ وَمَا اَدْرَاكَ مَا الْحُطَمَةُ اِنَّا لِلَّهِ الْمُوَقَّدَةُ

اَلَّتِي تَطَّلِعُ عَلَى الْاَفْتَدَةِ اِنَّمَا عَلَيْهِمْ مُّوَسَدٌ فِي عَمَدٍ مُمَدَّدَةٍ

اَنْزَلَ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ اَنْزَلَ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ

اَنْزَلَ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ كَوْدُ رَسْمٍ

Vertical marginal notes on the left side of the page, including phrases like 'بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ' and other scriptural references.

بِقَوْلِهِمْ تَكَلَّمَ
بِقَوْلِهِمْ تَكَلَّمَ

كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ أَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضَلِيلٍ

نَيْتِ أَشْلُوهُ جَلْبُوهُ بِإِلْهَادِهِ أَوْ تَلْدِيمِ تَكْوِينِ أَنْزَلَهُ أَنْزَلَهُمْ مِنْ أَسْمَانٍ

وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ تَرْمِيهِمْ حِجَارَةً مِنْ سِجِّيلٍ فَجَعَلَهُمْ

خُزُقًا يُرْسِلُونَ أَنْزَلْنَا مِنْ سَمَاءٍ لَدُنَّا حِجَارَةً كَالْعِزَّةِ بِشَيْءٍ يَخْتَفُونَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ أَنْزَلُوا

كَعْصِفٍ مَأْكُولٍ لَنْ يَنْصُرَهُمُ الْقَوْمُ فَكَيْفَ لِيَسْمِعَ اللَّهُ الرَّحْمَنَ الرَّحِيمَ

أَكْرَبُ يَسْمَعُ كَيْفَ يَسْمَعُ

لِيَلْفِ قُرَيْشٌ الْإِيفِيمَ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ

أَنْزَلْنَا مِنْ سَمَاءٍ لَدُنَّا حِجَارَةً كَالْعِزَّةِ بِشَيْءٍ يَخْتَفُونَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ أَنْزَلُوا

الَّذِي اطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَأَمَّنَّهُمْ مِنْ خَوْفٍ سُبْحَانَ الَّذِي فِي يَمِينِهِ آيَاتِ

الْوَالِكِ يُدْعَوْنَ أَنْتُمْ أَجْمَعُونَ بِخَيْرِ أَيْمَنِ الْقَدِيرِ قَوْمُونَ بِقَوْلِهِمْ تَكَلَّمَ

لِيَسْمِعَ اللَّهُ الرَّحْمَنَ الرَّحِيمَ آرَابِثَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالَّذِينَ

أَجْمَعُونَ بِخَيْرِ أَيْمَنِ الْقَدِيرِ قَوْمُونَ بِقَوْلِهِمْ تَكَلَّمَ

قَدَرَهُ الَّذِي يُدْعَى الْيَتِيمَ وَلَا يَحْضُ عَلَى طَعَامِ الْمُسْكِينِ فَوَيْلٌ لِلصَّالِحِينَ

أَنْزَلْنَا مِنْ سَمَاءٍ لَدُنَّا حِجَارَةً كَالْعِزَّةِ بِشَيْءٍ يَخْتَفُونَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ أَنْزَلُوا

الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ الَّذِينَ هُمْ يُرَاؤُونَ وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ

أَنْزَلْنَا مِنْ سَمَاءٍ لَدُنَّا حِجَارَةً كَالْعِزَّةِ بِشَيْءٍ يَخْتَفُونَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ أَنْزَلُوا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ

بِقَوْلِهِمْ تَكَلَّمَ بِقَوْلِهِمْ تَكَلَّمَ بِقَوْلِهِمْ تَكَلَّمَ

فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَآخِرُهَا اِنْ شَاءَ رَبُّكَ هُوَ الْاَبْتَرُ سُورَةُ الْكَافِرُونَ

بَيْنَ نَارٍ قَالِ جَلْبَدًا اَجْرًا لِيُغْفِرَ لَكَ ذُنُوبَكَ وَيُخْرِجَ مِنْكَ سِرَّ اَوَّلِ كَلْبَدٍ دُرٍّ

وَجِيءَتْ آيَاتُ لِبِسِ رَبِّ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ وَلَا أَنْتُمْ

أَنْتُمْ إِدْ كَانُوا كَرِهًا لِحَبِيبِهِمْ أَكْثَرًا لَمْ يَدْرُسُوا دَخِرٌ وَكَلْبَرٌ

عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْ وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ

لَا يَجِدُ أَكْثَرًا لَمْ يَدْرُسُوا دَخِرٌ وَكَلْبَرٌ لَمْ يَجِدُوا

مَا أَعْبُدُ لَكُمْ دِينٌ وَلِي دِينٌ سُورَةُ الضُّحَى قُلْتُ آيَاتُ

أَكْثَرًا لَمْ يَدْرُسُوا سِنٌ مَيْتَلُزٌ دَخِرٌ بَكَأَ دِينٌ

لِبِسِ رَبِّ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ إِذَا جَاءَ نَصْرُ

رَبِّكَ فَجَاءَ نَصْرُكَ فَجَاءَ نَصْرُكَ

اللَّهُ وَالْفَتْحُ وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا

تَكْرُورٌ دَخِرٌ اِجْتِمَاعٌ يَوْمَ كَرِهْتُمْ اَدْمَلِكْرِبْرَ كَرِهْتُمْ تَكْرُورٌ دِينٌ بَلَدٌ بَلَدٌ

فَبِحُجْرٍ حَمِيدٍ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا سُورَةُ التَّوْبَةِ

بَيْنَ تَبَعٍ إِنَّهُ اَلْمَكِيدُ جَلْبَدًا دَخِرٌ يَوْمَ لَقِيَ اسْتَأْذَنُوا سَبْعَ اَوَّلِ اَوْلَادِهِ قَوْلُهُمْ رَجَعْنَا

لِبِسِ رَبِّ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ سَيَصْلَىٰ

هَلَاكُ الْوَالِدِ أَبُو هَبْلَةَ فِي حَلَاةِ الْوَالِدِ أَيْ فِي الْوَالِدِ كَسَبَ الْوَالِدِ تَبَّتْ يَدَا

نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ وَامْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ فِي جِيدِهَا حَبْلٌ

أَوْدٌ يَلْبَسُ إِيَّاهُ فِي عَوْرَتِهَا أَيْ فِي عَوْرَتِهَا كَتَبَتْ أَوْدٌ أَيْ فِي عَوْرَتِهَا

مِنْ مَسَدٍ سُوْرَةُ الْاِخْلَاصِ رُبْعُ آيَاتٍ لَبَّيْكَ اللَّهُ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ

بُرْنَشْر

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ اللَّهُ الصَّمَدُ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا

أَيْ أَوْلَىٰ تَكْوِيْنٌ بِرُؤُوسٍ تَكْوِيْنٌ حَاجِبٌ أَوْلَىٰ تَكْوِيْنٌ طَوْبِيْنٌ فِي حَقِّ لُفُوْنِ فِي حَقِّ أَوْلَىٰ تَكْوِيْنٌ

أَحَدٌ سُوْرَةُ الْفَلَقِ خَمْسُ آيَاتٍ لَبَّيْكَ اللَّهُ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ

بُكْرٌ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ

أَيْ صَفِيْرٌ جَلِيْسٌ صَبْحٌ شَرِّ تَنْزٌ أَنْزَلِيْ يُوْتَدِيْ فِي شَرِّ تَنْزٌ بَحْبَلٌ فِي شَرِّ تَنْزٌ

وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ سُوْرَةُ

فِي شَرِّ تَنْزٌ أَوْ جَلَدٌ دَكْنٌ فِي شَرِّ تَنْزٌ يُوْتَدِيْ فِي شَرِّ تَنْزٌ

التَّامِكَةِ وَبِحَسْبِ آيَاتٍ لَبَّيْكَ اللَّهُ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ مَلِكٍ النَّاسِ إِلَهٍ النَّاسِ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ

أَيْ صَفِيْرٌ جَلِيْسٌ أَدْمَلَدٌ بِأَدْمَلَدٍ تَكْوِيْنٌ أَدْمَلَدٌ شَرِّ تَنْزٌ وَسُوْرَةُ الْبَلَدِ

362a

الْحَتَّاسِ الَّذِي يُوَسِّسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ مِنَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ
أولئك وسور ايلد كوكز كوزن ادمك بوبلر دن خرا ادملر دن
تمت بعون الله

وحسن توفيق

اللَّهُمَّ زَيِّنَا بِزِينَةِ الْقُرْآنِ وَكِرِّمْنَا بِكِرَامَةِ الْقُرْآنِ وَشَرِّفْنَا بِشَرَفِ الْقُرْآنِ

وَادْخُلْنَا الْجَنَّةَ مَعَ الْقُرْآنِ وَعَافِنَا مِنْ بَلَاءِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْآخِرَةِ

بِحُرْمَةِ الْقُرْآنِ وَارْحَمْ جَمِيعَ أُمَّةِ مُحَمَّدٍ بِحَقِّ الْقُرْآنِ وَالْبِسْمَةَ مَجْلَعَةَ

الْقُرْآنِ بِرَحْمَةِ الرَّاحِمِينَ

كتبه العبد الضعيف الفقير المحتاج الى رحمة الله تعالى ابراهيم بن الحاج التماس غفر الله له

ولو والديه واحسن اليهما واليه ولجميع المسلمين والصلوات والمؤمنين والرؤساء اجمعين

تاريخ عمر الحرام

١٢٥٨

366
بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

Ek 3. Yûsuf Suresi'nin Tercümesinin Aslına Uygun Şekilde Matbu Harflerle Yazılışı

Yazma eserden örnek sayfalar bölümünde orijinal eserin değişik yerlerinden alınan sayfa örnekleri verilmiştir. Ancak sayfa görüntüleri bu şekilde aktarılırken boyut değişiklikleri nedeniyle çözünürlük kaybına uğramakta ve okumada zorluklara sebep olabilmektedir. Bu tür okuma zorluklarının önüne geçmek ve eserin imlası hakkında daha fazla bilgi verebilmek amacıyla bu bölümde Yûsuf Suresi'nin tercümesi yazma eserdeki aslına uygun olarak yeniden matbu harflerle yazılarak araştırmacıların istifadesine sunulmuştur.

131b (12/1) ⑨ اَنَا اللَّهُ الرَّحْمَنُ سُورًا مِّنْ كِتَابِكَ بَلَّوْ (12/2) بَيْقُ بَرِّ اِنْدُرْدُكْ اِن فُرَانِ اِكْن عَرَبَجَه اُنْكُجُونِكُمْ اَكْتَيْسِرُ 132a ① (12/3) بَرِّ حِكَايْتِ اَيْلُرُرُ سَنُكْ اَرَزَه كُوْرَكُرِكْن حِكَايْتِكْ اُنْكَلِكُمْ وَحَى اَيْلُدُكْ سَكَا اِشْبُو فُرَانِ دَقِ بَيْقُ ② اُولُدُكْ اَنْدَنْ اِلْرُو غَاْفَلْلَرْدَنْ بَيْغَى يُوْسُفَ قِصَصِيْنَدَنْ (12/4) اُولُ وَفَتِكُمْ اَيْتِيْدِي يُوْسُفَ اَتَاْسِنَ اِى اَتَمْ بَيْقُ بَنْ كُرْدُمْ ③ اُولُ بَرِّ اِلْدُرُ دَقِ كُنْشَ دَقِ اَيْ كُرْدُمْ اَنْلِرِي بَكَا سَجْدَه قِلْجَلَزْ (12/5) اَيْتِيْدِي يَقُوْبُ ④ اِى اُغْلَنْجُعُمْ حِكَايْتِ اَيْلَمْ دُشِكْ قَرِنْدَاشْلَرُكْ يُوْرُ صَنْلَرُ سَكَا يُوْرُ صَنْمَقْ بَيْقُ شَيْطَانُ اَدَمَلَر اِچُون دُشْمَنْدُرْبَلْلُو ⑤ (12/6) دَقِ اَنْجَلِيْنِ اَيْرُ سَنِ چَلْبُكْ دَقِ اَكْرَدَ سَكَه تَفْسِيْرُ اَيْلَمْكَدَنْ ⑥ سُوْرُلِرِي دَقِ تَمَامُ اَيْلِيَه نِعْمَتِيْن اَرَزَكَه دَقِ قَوْمُ اَرَزَه يَعْقُوْبُكْ نِتِكُمْ تَمَامُ اَيْلِيْدَى اِن اَتَكْ اَتَكْ اَرَزَه ⑦ اِلْرُوْدَنْ اِبْرَاهِيْمَ دَقِ اِسْحَاقَ بَيْقُ چَلْبُكْ بِلْجِدُرُ دُرُسْتِ اِشْلُوْدُرُ (12/7) بَيْقُ اُولِيْدَى يُوْسُفَدَه ⑧ دَقِ قَرِنْدَشْلَرِيْنْدَه نِشَانْلَرُ صُرْجَلَزْ اِچُون اُولُ وَفَتِكُمْ اَيْتِيْدَلَرُ يُوْسُفَ دَقِ قَرِنْدَاشِ سَوْگُوْرَكُدُر اَتَاْمَرَه بَرْدَنْ دَقِ بَرِّ ⑨ جَمَاعَتُرُ بَيْقُ اَتَاْمُرُ اَرْغُلُقُ اِچِنْدُدُرُ بَلْلُو (12/9) دَهْلِكْ يُوْسُفَ يَا بَرْعُكْ بَرِّ يِرَه بُوْشَ قَلَّ سِرَه 132b ① يُوْرُ اَتَاكُرُكْ دَقِ اُولَيْسِرُ اَنْدَنْ صُكْرَه بَرِّ قَوْمُ اَيْو اِشْلِيْچَلَزْ (12/10) اَيْتِيْدِي اَيْدِيچ اَنْلَرْدَنْ اَلْدُرْمَكْ ② يُوْسُفَ دَخِي بَرْعُكْ اِن دِيْبَن قُيُوْنُكْ كَتُرُ اِن بَرْنَجَسِ يُوْرِيْچَلَزْ اِكْر اُولَيْسِرُ اِشْلِيْچَلَزْ ③ (12/11) اَيْتِيْدَلَرُ اِى اَتَاْمُرُ نُوْلِدُ سَكَا اِنَاْنَمَرْسِنُ بَرِّ يُوْسُفَ اَرَزَه دَقِ بَيْقُ بَرِّ اَكَا اَيْو دِلِيْچَلَزْ (12/12) وِرِيْبُ اِن بَرْمَلَه اِزْتَه ④ اُوْتَلِيْوُرُ دَقِ اَيْنِيْوُرُ دَقِ بَيْقُ بَرِّ اَكَا صَقْلِيْچَلَزْ (12/13) اَيْتِيْدِي بَيْقُ بَنْ قَبِيْلُو اَيْلَرُ بِنِ كِم اِلْدِسِرُ اِن دَقِ فُرْقَرِنُ ⑤ كِم يِيَا اِن فُرْتِ دَقِ سِرُ اَنْدَنْ غَاْفَلْلَرُ اِكْن (12/14) اَيْتِيْدَلَرُ اِكْر يِيَا اِن فُرْتِ دَقِ بَرِّ ⑥ جَمَاعَتُ اِكْن بَيْقُ بَرِّ اَنْدَنْ زِيَانْلُوْلُرُ (12/15) بَسَن اُولُ وَفَتِكُمْ كَيْتِيْلَرُ اَنْكَلَه دَقِ بَرْگِيْلَرُ يَا قَصْدِ اَيْلِيْدَلَرُ كِم قَلْلَرُ اِن دِيْبَن ⑦ قُيُوْنُكْ دَقِ وَحَى اَيْلُدُكْ اَكَا يَغْنَى يُوْسُفَ حَبْرُ وِرِسِن اَنْلَرَه اِشْلَرِيْن اِشْبُو اُولُ حَالْدَه كِم اَنْلَرُ بَلْمَزَلَرُ (12/16) دَقِ كَلِيْلَرُ اَتَاْلَرِنُ ⑧ كِيْجَايَه يَيْقِيْن اُغْلَزَلَرُ (12/17) اَيْتِيْدَلَرُ اِى اَتَاْمُرُ بَيْقُ بَرِّ كَيْتُدُكْ يِرِيْشُرُ دَقِ فُوْدُقُ يُوْسُفَ قَتِيْنْدَه فَمَاْشَلْرُمُرُ ⑨ بَسَن يِيْدَى اِن فُرْتِ دَقِ دَكْلِسِن سَن اِنَانِيْچِ بَرِّ دَقِ اِكْر اُولْدُغَسَا كَرْچَكَلَرُ (12/18) دَقِ كَتُرِيْلَرُ 133a ① كُوْكَلِكْ اَرَزَه قَان يِلْن اَيْتِيْدِي بَلْكَ بَرْدِي سِرُكُچُون نَفْسَلِرِكُرُ بَرِّ اِشْ بَسَن قَتْلَنْمَقُدُر كُرْكُو دَقِ تَكْرِي ② اَرْقَه دِلْنِيْمَشُدُر اُنْكْ اَرَزَه كِم صِفْتِ اَيْلَرِسِرُ (12/19) دَقِ كَلِيْدِي يُوْرِيْچَلَزْ بَسَن بَرْفِدِ قُيُوْبِيَه فُعَاسِن ③ اَيْتِيْدَى اِى سَوْنَمَكْ بَنُم اِشْبُو اُغْلَنْدُرُ دَقِ كِرْزِيْلَرُ اِن بَرِّ پَارَه بَارَزْگَاْنَلِكْ مَالِيْكِن دَقِ تَكْرِي بِلْجِدُرُ اِنِكُمْ اِشْلَرِسِرُ (12/20) دَقِ صَنْدِلَرُ اِن ④ بَرِّ بَهَايَه اَكْسَمَكْ اَفْچَلَزْ صَبِيْلِيْشَ دَقِ اُولِيْدَلَرُ اَنْدَه رَغَبْتِ اَيْلِيْچَلَزْدَنْ (12/21) دَقِ اَيْتِيْدِي اُولِكُمْ ⑤ صَتْوْنُ اَلِيْدِي اِن عَزِيْرِ مِصْرَدَنْ عَوْرَتِيْن اَغْزَلَه طُرْعِنُ اُولِكُمْ كِم اَصَى اَيْلِيَه بَرَه يَا دُنُوْرُ اِن ⑥ اُغْلَنْ دَقِ اَنْجَلِيْنِ يَزْلَنْدُرْدُكْ يُوْسُفَ يَزْدَه يَغْنَى مِصْرُ يِرِنْدَه دَقِ اَكْرُدُرُ اَكَا تَفْسِيْرُ اَيْلَمْكَدَنْ

سُوْرَلَرِي ⑦ دَقِ تَكْرِي غَالِبْدُرِ اِشِ اَزْرَه وَلِيكِنِ جُوْقِ اَدْمَلْرُكْ بَلْمُرْ (12/22) دَقِ اَوْلُوْقْتِكُمْ اِزْدِ قُوْتِنِ وِرْدُكْ اَكَا ⑧ حُكْمِ اَيْلَمَكْ دَقِ عِلْمِ دَقِ اَنْجَلِيْنِ مُزْدِ وِرْزُرْ اَيْلِكْ اَيْلِيْجَلْرْ (12/23) دَقِ اِسْتَبِ اَنْدَنْ اَوْلِكُمْ اَوْلُ اَنْكْ اَوْنَدَه يِدِي ⑨ كَنْدُرِنِ دَقِ بَغْلَدِي قَبُولَرِي دَقِ اَيْتَدِي اَلْرُو كَلْ اَيْتَدِي يُوْسُفْ صَفِيْمَقْدُرْ تَكْرَدَنْ بِيْقِ چَلْبَمِ يَغْنِي عَزِيْرْ كُوْرُكُو اَيْلَدِي 133b ① طَرْعُمُ بِيْقِ فُوْرْتَلْمُرْ ظَالِمَلْرُ (12/24) دَقِ بِيْقِ يَغْنِي زَلِيْحَه قَصْدِ اَيْلَدِي اَكَا اِكْرْ كُرْمَسِيْدِي حُجَّتِنِ ② چَلْبِسْنُكْ شُنْدُبُقْ تَا دُنْدُرُوْرُ اَنْدَنْ يُوْرُلْغِي دَخِي زَيْشْتِ اِشِ يَغْنِي زَنَائِي يَغْنِي چَلْبِسَنْ حَيَانْتِ اَيْلَمَكْ بِيْقِ اَوْلُ فُلْرِمُزْدَنْدُرْ اَرُو اَوْلُنْمِشَلْرُ ③ (12/25) دَخِي اَكْرُدُشِدَلْرُ قَبُوِيَه دَقِ يَزْتَدِي يَغْنِي زَلِيْحَا كُوْگَلِكِنِ اَرْدَنْدَنْ دَقِ بُوْلِدَلْرُ حُوْنْدَكَرِنِ قَبُو قَتِنْدَه اَيْتَدِي زَلِيْحَا ④ دَكْلُرْ جَرَّاسِ اَنْكْ كِمِ دِلْدِي قَوْمُكْ يُوْرُ اِشِ اِلَّا كِمِ زَنْدَانِ كُوْرِنَلْ يَا عَاذَابْدُرْ اَغْرِيْجِ (12/26) اَيْتَدِي يَغْنِي يُوْسُفْ اَوْلُ اِسْتَدِي بَنْدَنْ ⑤ كَنْدُرْمُ دَقِ طَنْقُلُقْ وِرْدِي طَانُقْ قَوْمَنْدَنْ اِكْرْ اَوْلَه كُكْلَكْ يَزْتَلْدِي اَلْيَنْدَنْ طُغْرِ سُوَيْلْدِي زَلِيْحَا ⑥ دَقِ اَوْلُ يُوْسُفْ يَلَنْجَلْرَدَنْدُرْ (12/27) دَقِ اِكْرْ اَوْلَه كُكْلَكْ يَزْتَلْدِي اَرْدَنْدَنْ يَلَنْ سُوَيْلْدِي زَلِيْحَا ⑦ دَقِ اَوْلُ يُوْسُفْ كِرْچَكَلْرَدَنْدُرْ (12/28) پَسَنْ اَوْلُ وَفْتِكُمْ كَزْدِي كُكْلَكِنِ يَزْتَلْدِي اَرْدَنْدَنْ اَيْتَدِي بِيْقِ اَوْلُ سِرُكْ يُوْرُ صَنْمَغِكْرُدَنْدُرْ بِيْقِ يُوْرُ صَنْمَغِكْرُ ⑧ اَوْلُوْدُرْ (12/29) اِي يُوْسُفْ يُوْرُ دُنْدُرْ اَشْبَنْدَنْ دَقِ يَزَلْعَمُقْ دَلَه زَلِيْحَا يَزْغُكْ اِچُوْنِ بِيْقِ سَنْ اَوْلُكْ يَارُقْ اَيْلِيْجَلْرَدَنْ ⑨ (12/30) دَقِ اَيْتَدِي عَوْرْتَلْرُ شَهْرِ اِچَنْدَه عَوْرْتِ عَزِيْرُكْ اِسْتُرْ فُوْلَنْدَنْ كَنْدُرِنِ بِيْقِ تَزَكْنِ اَرْدِ اَنْكْ سَوْمَكِنِيْكَ 134a بِيْقِ بَرِ كُوْرُرْ اَنْ اَزْغُلْنِقْ اِچَنْدَه بَلْلُو (12/31) پَسَنْ اَوْلُ وَفْتِكُمْ اَشْتِيْدِي زَلِيْحَا يُوْرُ صَنْمَغِنِ اَنْلُرُكْ وِرِيْدِي اَنْلَرَه دَقِ يَرْقَلْدِي ② اَنْلُرِكْچُوْنِ سُوَيْكَنْجَكْ نَسْنَه دَقِ وِرْدِي هَرْ بَرِسْنَه اَنْلَرْدَنْ بَجَقْ دَقِ اَيْتَدِي چِقْ يُوْسُفْ اَنْلُرُكْ اَوْرَزَه پَسَنْ اَوْلُ وَفْتِكُمْ ③ كُرْدَلْرُ اَنْ اَوْلُو كُرْدَلْرُ دَقِ كَسِيْدَلْرُ اَلْلَرِنِ دَقِ اَيْتَدِلْرُ اَرُو طُئْمَقْدُرْ تَكْرِيْكُنْدُرْ دَكْلُ اِشْبُو اَدْمِي دَكْلُ اِشْبُو اِلَّا ④ فَرِيْشْتَه كُرْكُو يَا عَزْتَلُو (12/32) شُوْلُ اَوْلُزُرْ كِمِ مَلَامْتِ اَيْلُكُرْ بِنِي اَنْدَه دَقِ بِيْقِ دُنْدُرُوْرُ اَنْدَنْ كَنْدُرِنِ پَسَنْ صِيغْنِيْدِي تَكْرِيَه يَغْنِي يُوْسُفْ ⑤ دَخِي اِكْرْ اِشْشَمِيَا يَغْنِي زَلِيْحَا اَيْتَدِي اَنْكِمُ بُوِيُوْرِيْنِ اَنْ زَنْدَانَه كُوْرِنَلَه دَخِي اَوْلَه حُوْرَلْرَدَنْ (12/33) اَيْتَدِي يُوْسُفْ اِي چَلْبَمِ زَنْدَانِ سَوْگُوْرُكْرُدُرْ ⑥ بَكَا اَنْدَنْكِمُ اَوْقُرْلُرْ يَغْنِي عَوْرْتَلْرُ اَيْتَدِلْرُ كِمِ خَاثُوْنُكْ بُوِيْغَنْ دُنْغَلْ بِنِ اَنْدُنِيْكَ دَقِ اِكْرْ دُنْدُرْمِيْسِنِ بَنْدَنْ اَنْلُرُكْ مِيْلِ اَيْلِيْمِ اَنْلَرَه دَقِ اَوْلْمُ جَاهِلَلْرَدَنْ ⑦ (12/34) پَسَنْ اُوِي وِرْدِي اَكَا چَلْبِسِي پَسَنْ دُنْدُرْدِي اَنْدَنْ يُوْرُ صَنْمَغِنِ اَنْلُرُكْ بِيْقِ اَوْلُ اَوْلُزُرْ اِشْدِيْجُدُرْ بِلِيْجُدُرْ (12/35) اَنْدَنْ كُرْنِيْدِي اَنْلَرَه ⑧ اَنْدَنْ صُكْرَه كِمِ كُرْدَلْرُ نِشَانَلَرِي كِمِ زَنْدَانَه كُوْرُلْرُ اِنْ تَا بَرِ زَمَانَه دَكِنِ دَقِ كَزْدِي اَنْكَلَه زَنْدَانَه (12/36) اِيْ قُوْلُ اَيْتَدِي ⑨ اَوْلُ اِيْكَدَنْ بَرِيْسِ بِيْقِ بَنْ كُوْرُدُمْ دُشْدَه صِقْرِيْدُمْ سُوْجِي دَقِ اَيْتَدِي بَرِ بِيْقِ بَنْ كُوْرُدُمْ بَنْ كُتْرِيْدُمْ بَشْمُ اَسْتِنِ اَتْمَكْ 134b ① يَزْ فُوْشِ اَنْدَنْ حَبْرُ وِرْ بَرِ تَفْسِيْرِنِ بِيْقِ بَرِ كُرُرْ سِنِ اَيْلِكْ اَيْلِيْجَلْرَدَنْ (12/37) اَيْتَدِي كَلْمِيَه سِرْ اِكْتِيَه ② يِيْسِي كِمِ رُوْزِي وِرْنُزِسُرْ اِنْ اِلَّا حَبْرُ وِرْدُمْ سِرْ اِكْتِيَه تَفْسِيْرِنِ اَنْدَنْ اَلْرُو كِمِ كَلْ سِرْ اِكْتِيَه شُوْلُ اَنْدَنْدُرْ كِمِ اَكْرُتِيْدِ بَكَا ③ چَلْبَمِ بِيْقِ بَنْ قُوْدُمْ مِلْتِنِ بَرِ قَوْمُكْ اِنَانْمَزَلْرُ تَكْرِيَه (12/38) دَقِ اَنْلُرْ اِحْرَنْدَه اَنْلُرْ كَاْفِرْلُرْدُرْ ④ دَقِ اَوْبِيْدُمْ مِلْتِنِ اَتَالْرُمُكْ اِبْرَاهِيْمِ دَقِ اِسْحَاقْ دَقِ يَغْفُوْبُ اَوْلْمَادِي يَزْمُ كِمِ اَزْتَقْ اَيْلِيُوْرُ ⑤ تَكْرِيَه نَسْنِ شُوْلُ فَضْلِيْنْدَنْدُرْ تَكْرُنُكْ اَوْرُزْمَرَه دَقِ اَدْمَلْرُ اَوْرَزَه وَلِيكِنِ جُوْقِ اَدْمَلْرُكْ ⑥ شُكْرُ اَيْلَمَزَلْرُ (12/39) اِي اِسْلَرِي زَنْدَانُكْ چَلْبَلْرُ پَرَاكَنْدَلْرِمُ يَكْرُكْدُرْ يَا تَكْرِي بَرِ ⑦ قَهْرُ اَيْلِيْجِي (12/40) طَهْمَرِسُرْ اَنْدَنْ اَيْرْغَا اِلَّا اَدَلْرُ كِمِ اَذِ وِرْدُكُرْ اَنْلَرَه سِرْ دَقِ اَتَالْرِكُرْ ⑧ اِنْدُرْمِيْدِي تَكْرِي اَكَا هِيْجُ حُجَّتْ دَكْلُ حُكْمِ اِلَّا تَكْرُنُكْ بُوِيُوْرِي كِمِ طَهْمِيْسِرُ اِلَّا اَكَا ⑨ شُوْلُ دِيْنِ طُغْرُدُرْ وَلِيكِنِ اَيْرُكْ اَدْمَلْرُكْ بَلْمَزَلْرُ (12/41) اِي اِيْ زَنْدَانِ اِسْلَرِي اَمَّا 135a ① بَرِكُرْ يَغْنِي سُوْجِي صِيْقَنْ صُوْرَ چَلْبِسِنِ سُوْجِي دَقِ اَمَّا دَقِ بَرِ اَصِيْلَنْ پَسَنْ يِيَا فُوْشِ بَشْنَدَنْ تَمَامُ اَوْلُنْدِي ② اِشِ اَوْلِكِمِ اَنْكْ اِچَنْدَه حُكْمُ بَلْلُو اَيْلَمَكْ اِسْتَرِسُرْ (12/42) دَقِ اَيْتَدِي اَوْلِكِمِ بَلْلُو بَلِيْدِ كِمِ بِيْقِ اَوْلُ فُوْرْتَلْمُرْ اَوْلُ اِيْكَدَنْ اَكْ بِنِ چَلْبُكْ ③ قَتِنْدَه پَسَنْ اُنْتُنْدُرْدِي اَكَا شَيْطَانُ اَكْمَغِنِ چَلْبِسْنُكْ پَسَنْ اَكْلَنْدِي زَنْدَانِ اِچَنْدَه اَوْجَلَه طُغْرُ اَرَسِنْدَه يِلْلُرْ (12/43) دَقِ اَيْتَدِي بَادِشَاهُ ④ بِيْقِ بَنْ كُرْرِنِ يِدِي صِيغْرَلْرُ سَمِيْرَلْرُ يَزَلْرُ اَنْلَرِي يِدِي

⑤ دَقِ أَيْرِفَلَرُ قُرُولَرُ اِی بَرِ بُلُكُ سَرَوَزَلَرُ قَتْوُی وِرُكُ بَگَا دُشَمِ اِكْرَ اُولُسِرُ دُوشِ یُورُزِسِرُ
 ⑥ (12/44) اَیْتِدِلَرُ قَرِشِقُ دُشَلَرُزُدُرُ دَقِ دَكُلُرُ بَرِ تَفْسِیْرِنِ دُشَلَرُكُ بِلِجَلَرُ (12/45) دَقِ اَیْتِدِی اُولُكِمُ ⑦ قُرُنُتِدِی اُولُ
 اِكْدُنُ دَقِ اَكْدِی بَرِ رَمَانْدَن صُكْرَه بَنِ خَبَرِ وِرْمُ سِرَه تَفْسِیْرِنِ پَسِنِ وِرِبِكُ بِنِ (12/46) اِی یُوسُفُ ⑧ اِی یُولُقُ كَزَجَكُ حُكْمُ
 بَلَلُو اَیْلِیَه بَرَه یِدِی صِغِرُزِدَه سَمِرُزَلَرُ یِرِ اَنَلِرِی یِدِی اَرِفَلَرُ دَقِ یِدِی ⑨ سَلَقْمَلَرُ یِشَلَلَرُ دَقِ اَیْرِفَلَرُ قُرُولَرُ اُولُكِمُ بِنِ دَنَمِ اَذْمَلَرَه
 اُولُكِمُ اَنَلَرُ بَلَلَرُ (12/47) اَیْتِدِی 135b ① اِگِسِرُ یِدِی یَلَلَرُ عَادَتَجَه پَسِنِ اَنِیَكُمُ بَچُدُكُرُ فُكُ اِنِ سَلَقْمِیْنَدَه اِلَا اَزْ اَنْدُنُكِمُ ②
 یِزِسِرُ (12/48) اَنْدُنُ كَلِ صُكْرَه سُنْدُنُ یِدِی قَتِلَرُ یِیَلَرُ اَنِیَكُمُ اِلَرُو طُنْدُكُرُ اَنَلَرُكُ اِچُونُ اِلَا اَزْ ③ اَنْدُنُكِمُ صَقْلَرِسِرُ
 (12/49) اَنْدُنُ كَلِ صُكْرَه سُنْدُنُ بَرِ یَلِ اَنُكُ اِچِنْدَه یَعْمُرُ یَعْدِرِنَلَه دَقِ اَنُكُ اِچِنْدَه صَقْلَرُ یَعْنِی اَوْرُمُ سَلَسِیْمُ رَیْتُونُ ④
 (12/50) دَقِ اَیْتِدِی پَادِشَاهُ كَتُرُكُ بَگَا اِنِ پَسِنِ اُولُ وَفْتِكِمُ كَلْدِی اَكَا پِیغَامَبَرُ اَیْتِدِی یُوسُفُ دُونُ چَلَبَكُ پَسِنِ صُورُ اَكَا نَدُرُ حَالِ
 ⑤ عَوْرَتَلَرُكُ اَنَلَرُكِمُ كَسِدِلَرُ اَلَلَرِنِ بَیْقُ چَلَبَمُ یُوزُ صَنْدُعُنِ اَنَلَرُكُ بِلِجَلَرُ (12/51) اَیْتِدِی نَدُرُ اِشَكُرُ ⑥ اُولُ وَفْتِكِمُ
 اِشْتَدُكُرُ یُوسُفَدُنُ كُنْدُرِنِ اَیْتِدِلَرُ اَرُولُقُدُرُ تَكْرِنُكُ بَلْمَدُكُ اَنُكُ اَوْرَزَه هِیچُ یُولُقُ اَیْتِدِی ⑦ عَوْرَتِ عَزِیْرُكُ اِمْدِی ثَابِتُ
 اُولْدِی حَقُ بِنِ اِسْتَدُمُ اِنِ كُنْدُرُنْدُنُ دَقِ بَیْقُ اُولُ كِرَچَكَلَرُ دَنْدُرُ ⑧ (12/52) شُولُ تَا یَلِ بَیْقُ بِنِ خِیَانَتِ اَیْلَمْدُمُ اَكَا غَايِبُ
 اِكْنُ دَقِ تَكْرِی طُعْرُ یُولُ كُسْتَرَمَزُ یُوزُ صَنْمِغِنُ ⑨ خِیَانَتِ اَیْلِیچِلَرُكُ (12/53) دَقِ بَرِی اَیْلَمَزِنُ نَفْسِمُ بَیْقُ نَفْسُ یُیُچُدُرُ
 یُولُقَه اِلَا اُولُكِمُ رَحْمَتُ قَلِ چَلَبَمُ 136a ① بَیْقُ چَلَبَمُ یَزَلْعِیچِدُرُ رَحْمَتُ قَلِیچِی (12/54) دَقِ اَیْتِدِی پَادِشَاهُ كَتُرُكُ بَگَا
 اِنِ خَاصَا یَلِیْنِ اِنِ كُنْدُرْمُ اِچُونُ ② پَسِنِ اُولُ وَفْتِكِمُ سُنِیْلِدِی اَكَا اَیْتِدِی بَیْقُ سَنُ بُوَكُنُ قَتْمُزِدَه یِزْلُوسِنُ یَعْنِی حُرْمَتَلُو اِنَامُ
 (12/55) اَیْتِدِی قَلِ بِنِ خَرِنَلَرِی اَوْرَزَه یِرُوكُ ③ بَیْقُ بِنِ صَفْلِیچُونُ بِلِجَلَرُ (12/56) دَقِ اَنجَلِیْنِ اَلُسْتُنْیَلِیْكِنِ وِرْدُكُ یُوسُفُ
 یِزِدُ یَعْنِی مِصْرُ یِرِنْدَه اِنْدِرِیْدِی اَنْدُنُ ④ اَنْدُكِمُ دِلَرُ اِرُزُرُ رَحْمَتْمُزِی اَكَا دِلَرُ دَقِ صَايِغُ اَیْلَمَزُرُ مُزِدِنِ اَیْلُكُ اَیْلِیچِلَرُكُ
 (12/57) دَقِ مُزِدِی ⑤ اِحْرَتُكُ یِكْرُكُدُرُ اَنَلَرُكِمُ اِیْمَانُ كُتُرُدَلَرُ دَقِ اَلْدِلَرُ صَقْلَرُزَلَرُ (12/58) دَقِ كَلْدِی قَرِنْدَاشَلَرِی یُوسُفُكُ
 پَسِنِ كِرِدِلَرُ ⑥ اَنُكُ اَوْرَزَه پَسِنِ بِلْدِی اَنَلِرِی اَنَلَرُ اِنِ بَلْمَزَلَرُكُنُ (12/59) دَقِ اُولُ وَفْتِكِمُ یِرِقُ اَیْلِدِی اَنَلَرَه یَعْنِی اُولُ قَرِنْدَاشَلَرَه
 اُولُ یُكُ طَعَامُ وِرْدِی یِرُقَلَرِیْلَه اَیْتِدِی كَتُرُكُ بَگَا ⑦ قَرِنْدَاشَكْرِی اَتَاكُرْدُنُ یَعْنِی اِنِ یَاْمِنِ كُوزْمُزِمِسِرُ بَیْقُ بِنِ تَمَامُ اَیْلَرِنُ اَلْچَكِ
 دَقِ بِنِ یِكْرُكُكُونُ اِنْدُرُجَلَرُكُ یَعْنِی قُونَعَه اِنْدُرُجَلَرُكُ ⑧ (12/60) پَسِنِ اِكْرُ كُتُرْمِیْسِرُ بَگَا اِنِ اُولُچَكُ یُقُدُرُ سِرُكُ اِچُونُ بَنُمُ
 قَتْمُدَه دَقِ یَقِیْنُ كَلْمَكُ بَگَا (12/61) اَیْتِدِلَرُ دَلِیُوزُ ⑨ اِنِ اَتَا سِنْدُنُ دَقِ بَیْقُ بَرِ اِشَلِیچِلَرُزُ (12/62) دَقِ اَیْتِدِی قُلَلَرِنَه
 قَلُكُ مَالَلَرِنِ یُكَلَرِی اِچِنُ 136b ① اُولُكِمُ اَنَلَرُ بَلَلَرُ اِنِ اُولُ وَفْتِكِمُ دُنَلَرُ قَرِنْدَاشَلَرِی نَدِنِیَا اُولُكِمُ اَنَلَرُ كِرُو دُنَلَرُ (12/63) پَسِنِ
 اُولُ وَفْتِكِمُ دُنَدِلَرُ اَتَا لَرِنْدِنِیَا ② اَیْتِدِلَرُ اِی اَتَا مُزُ یُغْلِنِدِی بَرْدُنُ اُولُچَكُ پَسِنِ وِرِبِ بَرْمَلِ قَرِنْدَاشُمُزِی اُولُچَبُ اَلُوزُ دَقِ بَیْقُ
 بَرِ اِنِ صَفْلِیچِلَرُزُ ③ (12/64) اَیْتِدِی اِنَانِیْمُ سِرَه اَنُكُ اَوْرَزَه اِلَا نِیْتِكِمُ اِنَانْدُمُ سِرَه قَرِنْدَاشِ اَوْرَزَه اِلَرْدُنُ پَسِنِ تَكْرِی یِكْرُكُدُرُ
 ④ صَفْلَمَقِدِیْنِیَا دَقِ اُولُ رَحْمَتُ قَلِیچِرِغِدُرُ رَحْمَتُ قَلِیچِلَرُكُ (12/65) دَقِ اُولُكِمُ اچِدِلَرُ قُمَاشَلَرِنِ بُولِدِلَرُ مَالَلَرِنِ دُنْدُرُلْدِی
 ⑤ اَنَلَرَه اَیْتِدِلَرُ اِی اَتَا مُزُ نَه اِسْتَرُزُ اِشْبُو مَالْمُزُدُرُ دُنْدُرُنُلْدِی بَرَه دَقِ طَعَامُ كُتُرُوزُ قُومْمَرَه دَقِ صَفْلِیُوزُ ⑥ قَرِنْدَاشُمُزِی
 دَقِ اَزْتُقُ اَیْلِیُوزُ اُولُچَكِنِ دُونُكُ شُولُ اُولُچَكُدُرُ كَكُرُ (12/66) اَیْتِدِی هَرَكُزُ وِرِیْمِیْمُ اِنِ سِرُكَلُ تَا ⑦ وِرِسِرُ بَگَا اِنَانِسِ قُولُ
 تَكْرِدُنُ كِمُ كُتُرِیْسِرُ بَگَا اِنِ اِلَا مَكْرُ هَلَاكُ اُولِنِسِرُ پَسِنِ اُولُ وَفْتِكِمُ كُتُرِدِلَرُ اَكَا اِنَانِسِ قُولَلَرِنِ ⑧ اَیْتِدِی تَكْرِی اَنُكُ اَوْرَزَه كِمُ
 اَیْدُرُنُ صَفْلِیچِدُرُ (12/67) دَقِ اَیْتِدِی اِی اُعْلُنَلَرُمُ كِرْمَكُ بَرِ قَبُودُنُ ⑨ دَقِ كِرُكُ قَبُولَرْدُنُكِمُ پَرَاكُنْدَلَرُدُرُ دَقِ اَصِی اَیْلَمَزِنُ
 سِرَه تَكْرِدُنُ نَسَنُ دَكُلُ حُكْمُ 137a ① اِلَا تَكْرِنُكُ اَنُكُ اَوْرَزَه تَوَكُلُ اَیْلَدُمُ یَعْنِی تَكْرِی قَضَا سِنْدُنُكِمُ بِنَلَرَه اُعْرَلُقُ یِبِدِلَرُ دَقِ
 اَنُكُ اَوْرَزَه تَوَكُلُ اَیْلَسُنُ تَوَكُلُ اَیْلِیچِلَرُ (12/68) دَخِی اُولُ وَفْتِكِمُ كِرِدِلَرُ ② اُولُ یِزِدُنُكِمُ یُیُزِدِی اَنَلَرَه اَتَا لَرِی یَعْنِی پَرَاكُنْدُ
 كِرِدِگَلَرِی اَتَا لَرِی دَلِكُ اِچُنُ اُولْدِی اُولْمِدِی اَصِی اَیْلَرُ اَنَلَرُ تَكْرِدُنُ نَسَنُ لَیكِنُ بَرِ حَاجَتُ اِچُونُكِمُ ③ كُوكُلِنْدِیْدِی یَعْفُوبُكُ

حُكْمَ آيَلِيدِييِ أَنْ دَقِ بَيْقِي أُولِ عِلْمِ إِسِيدِي آكَ كِمَ أَكْرِتُدُكْ أَنْ وِلِيكُنْ آيْرِكْ أَدْمَلْرُكْ ④ بَلْمَزْلَرُ (12/69) دَقِ أُولِ وَقْتِكُمْ كِرْدَلَرُ يُونُفْتِ أَوْرَزَهَ يَزُ وِرْدِي كَنْدِدُنِيكَ قَرِنْدَاشِنَا بِنِ قَرِنْدَاشُكُونُ ⑤ پَسِنِ قَيْغُرْمَهَ آكَ كِمَ أُولِدَلَرُ (12/70) إِشَلَرَلَرُ پَسِنِ أُولِ وَقْتِكُمْ يَزُقْ آيَلِيدِييِ أَنْلَرُ يَزُقْلَرِيلِ قَلِيدِي مَشْرَهَهَ ⑥ يِكْ إِجْنَهَ قَرْدَشِنُكْ أَنْدَنِ قِرْعَرْتُدِي قِعَزْدِجِ إِيْ كَارَبَانَ بَيْقِي سِرُ أَغْرُلِيچَلَرِسِرُ (12/71) آيْتِدَلَرُ ⑦ أُولِ خَالِدَهَ كِمَ الرُّوْكَدَلَرُ أَنْلَرُكْ أَوْرَزَهَ نَهَ نَسِنِ إِسْتَرِسِرُ (12/72) آيْتِدَلَرُ إِسْتَرُسِرُ مَشْرَهَسِنِ پَادِشَاهُكْ دَقِ أَنْكْ كِمَ كَتْرِدِ أَنْ ⑧ يِكْدُرُ دَوْنُكْ دَقِ بِنِ آكَ پَايْنَدُنُونُ (12/73) آيْتِدَلَرُ تَا آللهِ بَيْقِي بَلْدُكُرُ كَلْمَدُكْ تَا فَسَادُ آيَلِيُونُ يَزْدَهَ ⑨ دَخِي أُولْمَدُقْ أُوغْرَلَرُ آيْتِدَلَرُ (12/74) پَسِنِ نَدُرُ جَرَّاسِ أَنْكْ إِكْرُ أُولِسِرُ يَلَانِجَلَرُ (12/75) آيْتِدَلَرُ جَرَّاسِ أَنْكْ 137b ① هَزْ كِمَ بُولِنِ يِكْنِدَهَ أُولِ جَرَّاسِدُرُ أَنْجَلِيْنِ جَرَّآ وَرُرُ ظَالِمَلَرُ (12/76) پَسِنِ بَشَلِيدِي ② قَهْلَرِنِ أُوكْدُنِ قَيْبِنْدُنِ قَرِنْدَاشِنُكْ أَنْدَنِ جَعَزِدِي أَنْ قَيْبِنْدُنِ قَرِنْدَاشِنُكْ أَنْجَلِيْنِ ③ مَكْرُ آيَلِدُكْ يُونُفْتِ أُولِيدِييِ تَا آلِ قَرِنْدَشِنِ دِينِنْدَهَ پَادِشَاهُكْ إِلا كِمَ دَلِيَهَ تَكْرِي كُتْرُ ④ دَرَجَتَلَرُ أَنْكِمَ دَلَرُ دَقِ هَزْ بَرُ عِلْمِ إِسِ أَوْرَزَهَ بِلِجِدُرُ (12/77) آيْتِدَلَرُ إِكْرُ أَغْرُلِيَهَ بَيْقِي أَغْرُلِيدِي ⑤ قَرْدَشِ أَنْكْ الرُّدُنِ پَسِنِ كِرْلِدِ أَنْ يُونُفْتِ كَنْدُرِنْدَهَ دَقِ بَلُرْتَمِيدِييِ أَنْ أَنْلَرَهَ آيْتِيدِي سِرُ يُونُزُقِسِرُ يَزِدُنِيكَ ⑥ دَخِي تَكْرِي بَلِرَرُكُدُرُ أَنْكِمَ صِفْتِ آيَلَرِسِرُ (12/78) آيْتِدَلَرُ إِيْ عَزِيْرُ بَيْقِي أَنْكْ آتَسِ وَزُ فُوجَا أُولُو پَسِنِ آلِ ⑦ بَرْمَزِ أَنْكْ يِرْنَهَ بَيْقِي بَرُ كُرُرُ سِنِ آيَلِكْ آيَلِيچَلَرَدَنُ (12/79) آيْتِيدِي صَغِنْمَقْدُرُ تَكْرِيَهَ كِمَ آلُورُ إِلا أَنْكِمَ ⑧ بُولُدُقْ فُمَاشْمُرِييِ أَنْكْ قَيْنِنْدَهَ بَيْقِي بَرُ ظَالِمَلَرُ (12/80) پَسِنِ أُولِ وَقْتِكُمْ نُونِمِيدِ أُولِدَلَرُ أَنْدَنِ بَرُ يِكَا چِكَلِدَلَرُ ⑨ آيْتِيدِي أَنْلَرُكْ أُولُوسِ بَلْمَدُكُرُمُ بَيْقِي آتَاكُرُ بَيْقِي طُنْطِيدِييِ أَوْرَزُكْرَهَ عَهْدِ قُولُ تَكْرِدُنِ دَقِ الرُّودُنِ 138a ① تَقْصِيْرَلِقْ آيَلِدُكُرُ يُونُفْتِ حَقْنِدَهَ پَسِنِ هَزِكُرُ كَنْتَمِيمِ يَزْدَنُ تَا دِسْتُورُ وَرَهَ بَكَا آتَمُ يَا حُكْمِ آيَلِيَهَ تَكْرِي ② بَكَا دَقِ أُولِ يَكْرِكُدُرُ حُكْمِ (12/81) آيَلِيچَلَرُكْ دُنُكْ آتَاكُرْدُنِيكَ آيِدُكْ إِيْ آتَاْمُرُ بَيْقِي أَغْلُكْ أَغْرُلِدِ ③ طَنْقَلِقْ وَزْمَدُكْ إِلا آكَ كِمَ بَلْدُكْ دَقِ أُولْمَدُقْ غَايِبِ آلَنَهَ صَفَلِيچَلَرُ (12/82) دَقِ صُورُ كُويَهَ ④ أُولِكِمَ أُولُدُقْ أَنْكْ إِجْنِدَهَ دَقِ كَارَبَانَ أُولِكِمَ الرُّوْكَدِييِ أَنْكْ إِجْنِدَهَ دَقِ بَيْقِي بَرُ كِرْچَكَلَرُ آيْتِيدِييِ بَلَكِ بَرْدِي سِرُكْ إِچُونُ ⑤ نَفْسَلِرُكُرُ بَرُ إِشِ پَسِنِ قَتْلَنْمَقْدُرُ كُرُكُلُو أُولِكِمَ تَكْرِي كِمَ كُتْرُ بَكَا أَنْلَرِي هَبْ بَيْقِي أُولِ أُولْدُرُ بِلِجِي ⑥ دُرُسْتِ إِشَلُو (12/84) دَقِ يُونُزُ دُنْدُرْدِييِ أَنْلَرَدَنُ دَقِ آيْتِيدِييِ إِيْ قَتِ قَيْغُمُ يُونُفْتِ أَوْرَزَهَ دَخِي أَغْرِدِييِ إِكْ كُوزِي ⑦ قَيْغُودُنِ أُولِ قَيْغُودُنِ طَلْشِشِ إِكْرُنِ (12/85) آيْتِدَلَرُ تَا آللهِ هَمِيشَهَ آلُرِسِرُ أَكْرِسِرُ يُونُفْتِ تَا أُولِسِنِ ⑧ هَلَاكْ يِقِنُ أُولِمِشِ يَا أُولِسِنِ هَلَاكْ أُولِچَلَرَدَنُ (12/86) آيْتِيدِييِ بَيْقِي شِكَايْتِ آيَلِرِنِ قَتِ قَيْغُمِ دَقِ قَتِ قَيْغُمِ ⑨ تَكْرِيَهَ دَقِ بَلِرِنِ تَكْرِدُنِ أَنْكِمَ بَلْمَزِسِرُ (12/87) إِيْ أَغْلَنَلَرُمُ وَرُكْ حَبَرِ إِسْتَكْ يُونُفْتِدُنِ ① 138b دَقِ قَرْدَشِنْدُنِ دَقِ نُونِمِيدِ أُولْمَكْ رَحْمَتِنْدُنِ تَكْرِنُكْ بَيْقِي نُونِمِيدِ أُولْمَزِ رَحْمَتِنْدُنِ تَكْرِنُكْ إِلا بَرُ قَوْمُ ② كَاْفِرَلَرُدُرُ (12/88) پَسِنِ أُولِ وَقْتِكُمْ كِرْدَلَرُ أَنْكْ أَوْرَزَهَ آيْتِدَلَرُ إِيْ عَزِيْرُ يِقْنِدِ بَرَهَ دَقِ قَوْمُومَرَهَ ③ زِيَانِ يَغْنِي أَجَلِقْ دَقِ كُتْرُكْ بَارَزْكَائِلِكْ مَالِنِ سُرْلِمِشِ پَسِنِ تَمَامِ آيَلَهَ بَرُمُ إِچُونُ أُولِچَكِ دَخِي صَدَقَهَ وَرُ ④ بَرَهَ بَيْقِي تَكْرِي يِنْدُ وَرُرُ صَدَقَهَ وَرِچَلَرَهَ (12/89) آيْتِيدِي بَلْمَدُكُرُمُ أَنْكِمَ إِشَلْدُكُرُ يُونُفْتِ ⑤ دَقِ قَرْدَشِنِ أُولِ وَقْتِكُمْ سِرُ بَلْمَزَلَرِسِرُ (12/90) آيْتِدَلَرُ بَيْقِي سَنِ يُونُفْتِ سِنِ يُونُفْتِ بِنِ يُونُفْتِ ⑥ دَقِ إِشْبُو قَرِنْدَاشْمُدُرُ بَيْقِي مَنْتِ آيَلِيدِييِ تَكْرِي أَرُزْمَرَهَ هَزْ كِمَ قُرْقَهَ دَقِ قَتْلَنِ بَيْقِي تَكْرِي صَابِغِ آيَلَمَزُ ⑦ مَزِدِنِ آيَلِكْ آيَلِيچَلَرُكْ (12/91) تَا آللهِ بَيْقِي آيَزِدِي تَكْرِي أَرُزْمَرَهَ دَقِ بَيْقِي إِكْرُ أُولُدُقْ بَرُ قَصْدِلَهَ يَزُقْ إِشَلِيچَلَرُ ⑧ (12/92) آيْتِيدِييِ پَسِنِ قَقْمَقْ يُقْدُرُ أَرُزُكْرَهَ بُكْنِ يَزَلْعِيَهَ تَكْرِي سِرِي دَقِ أُولِ رَحْمَتِ قِلِجِرَغْدُرُ رَحْمَتِ قِلِجَلَرُكْ ⑨ (12/93) إِئْتِكْ كُوكُلُكِمَ إِشْبُو پَسِنِ بَرْعُكْ يُونُزِي أَوْرَزَهَ آتَمُكْ دُونِ كُورُجِ دَقِ كُتْرُكْ بَكَا قَوْمُكْرِييِ ① 139a دُكَلْجَكْرِنِ (12/94) دَقِ أُولِ وَقْتِكُمْ آيَلِيدِييِ كَارَبَانَ آيْتِيدِييِ آتَا لَرِي بَيْقِي بِنِ بُولِرِنِ قُقُوسِنِ يُونُفْتُكْ إِكْرُ ② حَرَفِ دِمَزِسَكُرُ بِنِ (12/95) آيْتِدَلَرُ تَا آللهِ بَيْقِي سَنِ أَرُغْلُغْكَدَهَسِنِ دِلْمَكِ (12/96) پَسِنِ أُولِ وَقْتِكُمْ كَلِيدِي مِشْتَلِيچِي ③ بَرُقْدِييِ أَنْ يُونُزُ أَوْرَزَهَ پَسِنِ دُنْدِييِ كُورُجِ آيْتِيدِييِ آيْتَمَدُمُ سَرَهَ بَيْقِي بِنِ بَلِرِنِ تَكْرِدُنِ ④ أَنْكِمَ بَلْمَزِسِرُ

(12/97) آيتيدلر اى آتامز يزلغمقى دله بزوم اجون يزقلرميزى بز اولدغدي قصيدله يزق اشلجلز (12/98) آيتيدي ⑤ تير يزلمقى دلبم سزگچون چلبمهبيق اول يزلمقى رچم قليجي (12/99) پس اول وقتكم كزدلر يوسف ⑥ اورزه يز وزدي كندديكا آتاسنه آتاسنه دق آيتيدي كزك مصره اكر دلرس تكري امين اولجلكن (12/100) دق كزرد ⑦ آتاسن آتاسن تحت اورزه يوزن دشدلر اكا سجده ايلجلكن دق آيتيدي اى آتم ائبو تفسيردز دشمك ⑧ الرودن بيق قلدى ان چلبم كزچك دخي بيق ايلك ايلدي بگا اول وقتكم چقردي بني زنداندن ⑨ دق كزردى سيزي يازدن اندن صكره كم ارغلق آيلدي شيطان ارمده دق آرسنده قزدشلمك ① 139b بيق چلبم لطف اسدر اكا كم دلر بيق اول اولدر يلجي درست اشلو (12/101) اى چلبم بيق وزدك بگا پادشاهلقدن ② دق اكرندك بگا تفسيرن سوزلك يديجي كوكلي دق يري سن سن ارقه ورجم دنباده ③ دق اخرتده جانم آل بنم مسلمان اكن (12/102) دق قرشدر يزي صالحلره شون خبزلرندندر غيبك وحي ايلرن ان ④ سگا اى محمد دق اولمدك قتلرند اول وقتكم اتفاق آيلدر اشلرن انلر مكر ايلرلر اكن (12/103) دق دكل آيرك ⑤ ادملك دق اكر حريص اولدكسه اناجلره (12/104) دق دلمرسن انلردن انك اورزه كرى دكل اول الا كوت ⑥ عالملره (12/105) دق نيجه نشان كوكلرده دق يزده كجزلر انك اورزه دق انلر اندن ⑦ يوز دندرجلر (12/106) دق انامز آيركي انلك تكريه الا انلر ازتق ايلجلز (12/107) پس ايمن اولدلم كم كل انلره ⑧ ازيجي عذاب عذابندن تكرنك يا كل انلره قيامت اكسرد اكن انلر بلمزلر اكن (12/108) آيت ائبو ⑨ يولمدر اقرن تكردنيكا حجت اورزه اكن بن دق اولكم اويد بگا دق اولغ تكرنك دق دكلن بن ازتق ايلجلز ① 140a (12/109) دق بريمدك سندن الرودن الا ازلر وحي الئر انلردنيكا قومندن كويلر كم پس يرمدرم ② يزده پس كرلر نته اولدي صكي انلك كم انلردن الر دق سراي اخرتك ③ يكرگذر انلره كم صقندلر پس اكلمر مسر (12/110) تا اول وقتكم نوميد اولدي پيغامبزلر دق بيق بلدر كم بيق انلر يلان ④ دتيلدر كلدى انلره ارقه وزمكمز پس فرتروز انكم دلر دق دندرلمز عذابمز قومدنكم يزقولر (12/111) ⑤ بيق اولدي حكايت ايلمكنده عهرت دتمق عقللر اشلرن اولمدي بز سور كم يلان بعليله ⑥ وليكن كزچك دتمق اجون انكم البند دق سچمك اجون هر بز نسي دق طغر يول اجون دق رچم اجون بز قومكم انازلر